לא למסחר
CONFIDENTIAL

מסכת
מנחות
מן
תלמוד בבלי

עם פירוש רש"י, תוספות, ותוספות ישנים, ופסקי תוספות, רבינו אשר, קצור פסקי הרא"ש לבנו רבינו יעקב בעל הטורים ז"ל, והגהות אשר"י מהג"מ ישראל מקרעמז ז"ל, **ופירוש המשניות להרמב"ם** ז"ל. פירוש **רבינו שמשון משאנץ** ז"ל ופירוש **רבינו אשר** ז"ל למשניות סדר זרעים וטהרות. **מבוא התלמוד** לרבינו שמואל הנגיד הלוי ז"ל, ועליו גלוה קצור **כללי התלמוד** מלוקט מספרי הכללים ע"י הג"מ יהודה אריה ליב ז"ל דיין בפפד"מ. **מסורת הש"ס, עין משפט** (מראה מקומות הדינים בפוסקים הראשונים), **ונר מצוה** (סמני מנין הדינים שנסמנו בעין משפט), **ותורה אור,** כל אלה סידר וחיבר הג"מ יהושע בועז ז"ל בעה"מ שלטי הגבורים להר"ף. **חלופי גרסאות.** הגהות לש"ס והוספות במסורת הש"ס ועין משפט להג"מ **יוסף שמואל** ז"ל אבד"ק פפד"מ (כמש"נ בש"ס אמ"ד ופפד"מ בשנות תע"ד–תפ"א), והגהות ותוספות מראה מקומות להג"מ **ישעיה** (פיק) **ברלין** ז"ל אבד"ק ברעסלויא, ומוקפים בחצאי רבוע.

ועליהם נוספו

א) ספר **חכמת שלמה (מהרש"ל)** להג"מ שלמה לוריא ז"ל.

ב) **חדושי הלכות** } **מהרש"א** { להג"מ שמואל אליעזר הלוי
ג) **חדושי אגדות** } { אידלש ז"ל אבד"ק אוסטרא.

ד) **מאיר עיני חכמים (מהר"ם לובלין)** להג"מ מאיר מלובלין ז"ל.

ה) **חדושי הלכות מהר"ם שיף** להג"מ מאיר שיף ז"ל אבד"ק פולדא.
ועליו **באור והגהות** מהג"מ מרדכי מארדוש ז"ל אבד"ק פאריצק.

ו) **מעדני יום טוב** { בתחלה נקרא מעדני מלך, בתחלה נקרא לחם חמודות } { על הרא"ש למסכת ברכות והלכה קמנה וחולין ובכורות ותרה } { להג"מ יום טוב ליפמאן הלוי העליר ז"ל (בעה"מ הוספות יו"ט).
ז) **דברי חמודות**

ח) **פלפולא חריפתא** על הרא"ש סדר נזיקין.

ט) **תפארת שמואל** (השלם) על הרא"ש, להג"מ אהרן שמואל קאידנוור ז"ל (מהרש"ק).

י) **קרבן נתנאל** על הרא"ש לסדר מועד ונשים, להג"מ נתנאל וויל ז"ל אבד"ק קארלסרוא.

יא) **חסד לאברהם** פי' על שמונה פרקים להרמב"ם ז"ל, מהג"מ אברהם הלוי הורוויץ ז"ל (אביו של בעל השל"ה).

יב) **מסורות חדשות** (הגהות בעל הלבוש) להג"מ מרדכי יפה ז"ל אבד"ק פוזנא. עם **תיקונים והגהות** מהג"מ מרדכי זאב הלוי איטינגא ז"ל וגיסו הג"מ יוסף שאול הלוי נאטאנזאהן ז"ל אבד"ק לבוב (בעל מפרשי הים).

יג) **הגהות הב"ח** להג"מ יואל סירקש ז"ל אבד"ק קראקא (בעהמ"ס בית חדש).

יד) **הגהות הגר"א** להג"מ אליהו ז"ל הגאון מווילנא (הוגהו ונתקנו ע"פ כ"ק מגליון הש"ס שלמד בו וזכינו למסכתות רבות ממנו).

טו) **מראה יחזקאל** הגהות להג"מ יחזקאל הלוי לנדא ז"ל אבד"ק פראג (בעהמ"ס נודע ביהודה כו').

טז) **מעשה ר"ב** הגהות להג"מ בצלאל רעשבורג ז"ל (בעהמ"ס הודה גבר).

יז) **גליון הש"ס** להג"מ עקיבא איגר ז"ל אב"ד דק"ק פוזנן.

יח) **גליון מהרש"א** הגהות לבנו הג"מ שלמה איגר ז"ל אבד"ק פוזנן.

יט) **הגהות** הג"מ **שאול קאצנעלנבוגן** ז"ל מווילנא.

כ) **הגהות** הג"מ **אלעזר לנדא** ז"ל אבד"ק בראדי (בעהמ"ס יד המלך).

כא) **חדושי והגהות הרש"ש** להג"מ שמואל שטראשון ז"ל מווילנא. עם הוספות מכ"ק. והחשמטות שנשמטו ממקומן הושבו עתה למקומותיהן, ומוקפות בחצאי רבוע.

(עוד נוספו בו מעלות ותוספות רבות על כל ספרי הש"ס בלעדו כמש"נ בש"ס תוצאת דפוסנו משנת תקצ"ה, ותוצאה השניה משנת תרי"ט)

וראה זה חדש הוא אשר הוספנו בו על כל אלה

יותר ממאה הוספות חדשות נכבדות

כוללות **פירושים חדושים והגהות מרבנן גאוני קדמאי ובתראי** רובם היו גנוזים עד כה **בכתבי יד** בגנזי הספרים אשר להמשלות או ליחידים זה בבה וזה בכה, ועין הדפוס לא שופתם עוד. ונקובים בשמותיהם מעבר לדף הזה:

לא למסחר
CONFIDENTIAL

ווילנא
בדפוס והוצאת האלמנה והאחים ראם
שנת **חמשת אלפים ושש מאות וארבעים ואחת** לפ"ק

ואלה ההוספות החדשות שהוספנו בהש"ס הזה:

יש מהן שנוספו על כל מסכתות הש"ס ויש שלא באו רק על איזה מסכתות:

אלה מהם נדפסו בפנים הש"ס או על גליון הדף:

א) **מסכת כלה רבתי - השלמה** - מובאה בפוסקים ובטוחאות יותר על הנדפסת בכל ספרי הש"ס. (נמצאה בכ"י רבינו אברהם בר נתן הידוע כז"ל בעל המנהיג, עם הגהות רבות ומראות מקומות, ויצאה לאור פ"א ע"י בעמצם בית נתן).

ב) **מסכתות קטנות נוספות:** מסכתות ספר תורה, תפילין, מזוזה, ציצית. (נמצאו בכ"י ונדפסו בספרים בשנת תרי"א).

ג) **חלופי גרסאות בש"ס** ע"פ נוסחאות ישנות.

ד) **נוסחאות ישנות ונוסחת הבבלי** במסכת שקלים.

ה) **נוסחת הירושלמי** במסכת הוריות.

ו) **נוסחאות כתבי יד** במסכת סופרים.

ז) **נוסחא חדתא** למס' נדים מספר מראית העין לרחדר"א ז"ל עם פירושו עליה מספורו החוא.

ח) פירוש **רב האי גאון** ז"ל, למשניות סדר טהרות.

ט) **- רב נסים** (גאון) בר **יעקב** ז"ל (הלמד רב האי גאון ומרבותיו של הריב"ץ), למסכת ברכות, שבת, ועירובין (נתקיא בשם מפתח מגעולי התלמוד).

י) [כי"] **- רבינו חננאל** בר **חושיאל** ז"ל (נ"ב מרבותיו של הריב"ץ), לחצי הש"ס.

יא) [כי"] **- רבינו גרשום בר יהודה מאור הגולה** ז"ל (רביה דרבי רחש"י) למס' תענית ובבא בתרא ולכל סדר קדשים מלבד זבחים.

יב) **- רש"י** למסכת אבות, ע"פ נוסחאות שונות.

יג) **הרשב"ם העקרי** למס' ב"ב דף פ"ו, פ"ח, פ"ט, ק"ל, קל"א. שלא נדפס רק בדפוס פיזרו בשנת רע"א ובכל שאר הדפוסים נדפס בטעות פי' אחר בשבט כמ"ש בהערה לפי' הרשב"ם בדף פ"ט סוף ע"א.

יד) פי' **רבינו זרחיהו הלוי** ז"ל (הלה בעל המאור) למס' קנים.

טו) **- רבינו אברהם בר דוד** ז"ל (הראב"ד בעל ההשגות) למסכת קנים וחמיד.

טז) [כי"] **תוספות ר' יקר זקן** ז"ל, למס' קדושין (כך ייחסום לו רושמי הספרים, אבל נראה כי מעט בזה, כי בשני מקומות מובא בהן ספר התרומה ומהברו הלא היה תלמידו של ר"י הזקן).

יז) פי' **רבינו שמשון משאנץ** (משאנצ) ז"ל, למס' ערוה להשלום מסכת בבורים, ולפרק אמרהמגעם. עליו נלוה גם פי' הרמ"ע מפאנו ז"ל.

יח) [כי"] **תוספות הר"ש משאנץ** הנ"ל, למס' סוטה.

יט) [כי"] **תוספות ישנים** למסכת יבמות.

כ) [כי"] פי' **ריב"ן השלם** למס' נזיר. הפירוש שנדפס בש"ס למס' נזיר וייחסוהו לרשי", הוא באמת לרבינו יהודה בר נתן ז"ל (כדמצוכח מתוך הכ' שמצאנוהו) אולם הנדפס משובש מאד, גם חסר ממנו הרבה, ועתה נמצא פירושו השלם בכ"י קדמון ומדוייק והמפות והשטרים שמצאנו בו נדפסו בצד הפירוש הגיל הנדפס בשם רשי' ונקראו בשם **נוסחת הריב"ן**.

כא) [כי"] פי' **רבינו יצחק** בר **מלכי צדק** מיטפונצי ז"ל, למשניות סדר זרעים.

כב) [כי"] פי' **רבינו יהודה** בר **בנימין הרופא** ז"ל ממשפחת **הענוים** (רבו של בעל הלקט), למס' שקלים.

כג) [כי"] פי' **רבינו מאיר** (מהרי"ם) **מרוטנבורג** ז"ל, למס' נגעים ואהלות.

כד) קובץ פירוש **מהרי"ם מרוטנבורג** לסדר טהרות, שהביאם התוי"ט, מלבד למס' נגעים ואהלות שדפסנוהו ע"פ כ"י הנ"ל.

כה) פי' **רבינו יונה החסיד מגירונדא** ז"ל, למס' אבות.

כו) [כי"] **תוספות ריי"ד** מאה **רבינו ישעיה די טראני** (ר' ישעיה הראשון ז"ל) למס' כתובות ולמס' נשף.

כז) [כי"] **תוס' חד מקמאי** למס' יבמות, והוא נידו נכרו של **רבינו משלם** ז"ל, ובראש הספר כתוב בבתב ובדלי הרחדר"א ז"ל בזה"ל: "חדושי יבמות לחד מקמאי ז"ל, מכרי לחרב אבינו לשבת, הוא היה בומן הראב"ד, ובא מעשה לפניהם, החד"א סי"ט עכ"ל.

כח) [כי"] פי' **הרא"ש** ז"ל למסכת נזיר, שהיה בב"י ישן בעקר הספרים של הרחדר"א ז"ל (והרחדר"א ז"ל חתום עליו בעצם כ"י קדשו).

כט) **תוס' הרא"ש** ז"ל למס' תוריות (ע"פ הנדפס בפעם הא' בפראג).

ל) **פירוש הרא"ש** לסדר קנים תמיד ומדות.

לא) [כי"] **תוספי הרא"ש** ז"ל למסכת נדה.

לב) [כי"] **שיטה מקובצת** לרבינו **בצלאל אשכנזי** ז"ל, קבוצת ההגהות והדושי הראשונים ז"ל לכל סדר קדשים (וחסר רק למס' הולין) ובחרבה מקומות מבוא פי' רשי" האמתי שמצא בכ"י תחת הטפרש האחר שנדפס על שם רשי" בכל ספרי הש"ס. (נעתקי מכ"ק מגילין הש"ס שלו שנמצא בירושלים תוב"ב. הרחדר"א ז"ל בשה"ג חיב מזכרון לשבח בהה"ל: ההגהות נפלאות אמתיות מתוך נפ"א כי שהיו לו, ולא זכינו עדיין שיצאו לאור הדפוס עכ"ל. ולמס' הולין נעתק בעצם בי"ק של הלמדו הנ"ל שלמד בר ישועה עדני אצל (בעה"ם פי' מלאכת שלמה על משניות שעודנו בכ"י).

לג) **חכמת שלמה** (מהרש"ל) לפרק חלק, אשר נשבש מכל ספרי הש"ס, ולא נדפס רק בם' ח"ש תתאה א' בשנת ושלו"ת.

לד) [כי"] **חדושי מהרש"ל** על הרא"ש למס' שבת עירובין וגיטין.

לה) **פירש"י והני"** וכו' שעל **הרא"ש**, הוגהו ונוספו בם הרבה ע"פ הנדפס בפראג בשנת שפ"ח על ידי בעל הדגי"ט.

לו) [כי"] **הגהות הב"ח** להלק מהרא"ש.

לז) הגהות מס' **תמת ישרים**, על אוה"נ ועל מסכתות קטנות.

לח) הגהות מס' **ברכת הזבח** ומס' **צאן קדשים** לסדר קדשים.

לט) **תפארת שמואל**, השגות על מהרש"א לחצ"ם **אהרן שמואל קאידנוור** ז"ל (מהרש"ק) (בעהצם ברכת הזבח) (מלבד הגהותו על נפ"א שבאו בסוף המסכתות).

מ) [כי"] **פסקי תוספות** למס' מעילה שלא נדפסו עד כה בבל ספרי הש"ם ואנחנו מצאנום בפסקי תום' כי ישן על קלף.

מא) [כי"] **נוסחאות ישנות בפסקי תום'** שנמצאו בכ"י ישן נחשן על קלף.

מב) פי' **קרבן העדה** למס' שקלים, לחצ"ם **דוד** ז"ל אבד"ק דעסויא.

מג) פי' חצ"ם **חיים יוסף דוד אזולאי** ז"ל (מפפרו כסא הרחמים) לאוה"נ ולמסכתות קטנות.

מד) [כי"] **הוספות להגהות הגר"א** ז"ל. ובזחר בסדר זרעים ומסכת שקלים, מעצם כ"ק.

מה) **הגהות הגר"א** למשניות סדר טהרות (מלבד באחו שמכר לקמן שנדפס בסוף).

מו) **מים מתורים** הגהות למסכת בלים לחצ"ם יהודה ליב הלוי עדיל ז"ל פ"ם מפלאגים (בעהצם אפיקי יהודה).

מז) **הגהות ותקונים** בפי' הרא"ש למס' קנים מס' **יעיר קנו.**

מח) ספר **תקלין חדתין** על מס' שקלים מהלמוד ירושלמי, מהנ"ם **ישראל** בהרש"ם ז"ל מ"ם רשקלאב (תלמידו של הגר"א), עם הגהות הגר"א ז"ל למסכת הזיא.

מט) [כי"] **נמוקי הגר"ב** הגהות על מהרש"א לחצ"ם **יהודה בברך** ז"ל אבד"ק סיני (מלבד חדושיו על נפ"א שבאו בסוף המסכתות).

נ) ספר **בנין יהושע** על אבות דרבי נתן, מאת הרב **יהושע פאלק** ב"ר יצחק אייזיק מלמא ז"ל.

נא) ספר **נחלת יעקב** למסכתות קטנות, מאת הרב **יעקב (יאקב)** ב"ר ברוך נימבורג ז"ל.

נב) **עין משפט, מסורת הש"ס, גליון הש"ס וציון ירושלים** כלם למס' שקלים, מאת בעלי מפרשי זחם ז"ל.

נג) **הגהות** על פי הרמב"ם והרש"ם לסדר זרעים מהצ"ם **שמואל פריינד** ז"ל מוריני פראג (בעהצם זרע קודש). ונדפסו על הגליון בצדם מבלי הזכרת שם מחברן.

נד) [כי"] **לב חכמים** למסכת שבועות.

ואלה ילוו על הש"ס בסוף המסכת:

נה) [כי"] **פירוש קדמון** למס' מעילה, הובא בשיטה מקובצת כי' בשם "פדושו לא נודע למי".

נו) **אור זרוע הקצר** על מסכת יבמות, לחצ"ם **חיים מנוואשטט** בן הרא"ז ז"ל בעהצם אור זרוע (ונדפס פ"א על גליון פסקי הרא"ש בש"ם דפוס ווינציאה).

נז) ספר **מהדורא בתרא למהרש"א**, עם חדושי הלכות ואגדות מחתני הצ"ם **משה** בר' יצחק בונם ז"ל אב"ק לובלין.

נח) **חכמת מגוח**, חדושים מהצ"ם **מנוח העגדיל** ז"ל (בזחו של מהרש"ל).

נט) **מים חיים**, חדושים מהצ"ם **יחזקיה די סילוא** ז"ל (בעהצם פי' חדש).

ס) **כללי התלמוד**, לחצ"ם **חיים בנבנשתי** ז"ל (מספרו בנה"נ ושאוי כנה"ג).

סא) [כי"] **הגהות ישנות** למס' נדה שנבחבו בכ"י מפרדי ישן על גליון המסכת דפוס ווינציאה שנת רפ"ו.

סב) [כי"] חדושי הצ"ם **משה** ב"ר אבחם ז"ל אב"ק הוראדנא (בעהצם תפארת למשה).

סג) הגהות הצ"ם **נתן בורגיל** ז"ל, לסדר קדשים ומס' הוריות (מספרו דק נתן).

סד) [כי"] **באור הגר"א** ז"ל למס' ערכין ונקרא **יד אליהו.**

סה) [כי"] **הגהות חדשות** מהגר"א ז"ל למס' תמורה, מלבד אלה שנדפסו על הדף מכ"י.

סו) [כי"] **באור הגר"א** למשניות **סדר טהרות** (מלבד אהלות) אשר קבל ממנו תלמידו הצ"ם בונם ז"ל משקלאב ונעתק ע"י הרחדר"א ז"ל, ונלק נדול ממנו כלו חדש, שלא נמצא באו"ה.

סז) ספר **אורח מישור** למס' נזיר, מהצ"ם **יוחנן** ב"ר **מאיר** ז"ל מקרעמניץ.

סח) הגהות הצ"ם **יחיאל היילפרין** ז"ל אב"ק מינסק (בעהצם סדר הוריות).

סט) [כי"] חדושים והגהות מהצ"ם **יעקב עמדין** (הריעב"ץ) ז"ל (מעצם כ"ק מגלין הש"ם שלו).

ע) [כי"] חדושים מהצ"ם **נדליה ליפשיץ** ז"ל, על איזה מסכתות מב"ק, ומפפרו **רגל ישרה** לאחד"נ ומס"ק.

עא) חדושים מבנו הצ"ם **ישראל ליפשיץ** ז"ל בעהצם **תפארת ישראל** על משניות.

עב) [כי"] חדושים מהצ"ם **צבי הירש ברלין** ז"ל (-נבר לבעל חצם צבי ז"ל).

עג) חדושים מהצ"ם **משה סופר** ז"ל אב"ק פרעסבורג (בעה"ם שו"ת חתם סופר וכו').

עד) **שדה צופים** על הרא"ש לחצ"ם **בצלאל רנשבורג** ז"ל (בעהצם תורה נבר).

עה) חדושים מהצ"ם **ואב וואלף הלוי מבאסקוויץ** ז"ל (בעהצם סדר משנה).

עו) חדושים מהצ"ם **ברוך פרענקיל תאומים** ז"ל (בעה"ם ספר ברוך תעם וכו').

עז) [כי"] חדושים מהצ"ם **יעקב צבי יאליש** ז"ל מרינוב (בעהצם מלא הרועים וכו').

עח) [כי"] **הגהות** למס' שבועות מהצ"ם **ליב ברלין** ומהצ"ם **נח חיים צבי** ז"ל (בעהצם מעין החכמה).

עט) [כי"] **מצפה איתן** לחצ"ם **אברהם** ז"ל ממונקס (בעהצם משביל לאיתן וכו'). (עם תוספת מחובה מב"ק על הנדפס בש"ם דפוס זיטאמיר).

פ) [כי"] חדושים מהצ"ם **שלמה איגר** ז"ל, למסכתות שלא נדפסו עוד עליהן (מלבד הנ"ל מעלי').

פא) חדושים מהצ"ם **צבי הירש חיות** ז"ל אב"ק זאלקווא (בעה"ם שו"ת מהרי"ץ וכו').

פב) [כי"] **קרני ראם** לחצ"ם **אהרן משה טויבש** ז"ל אב"ק יאסי (בעה"ם שו"ת תועפות ראם). כולל הערות על מהרש"א וחדושי נפ"א (נוסף עתה מכ"ק על הוכה מסכתות שנדפסו בלעדו).

פג) [כי"] **הגהות** בנו הצ"ם **שמואל שמעלקא טויבש** ז"ל אב"ק יאסי.

פד) **ארץ צבי** הגהות על הגהות אשרי מהצ"ם **יהודה צבי** ז"ל (בעה"ם שו"ת מנחת יהודה).

פה) [כי"] **שער הלקוטות** הגהות מהצ"ם **ישכר** ז"ל בעהצ"ם פתוח שערים).

פו) [כי"] **חדושי הרד"ל** מהצ"ם **דוד לוריא** ז"ל מבחאוו ישן (בעל הגהגהות על הצדושי רבה ופרי"א וכו').

פז) [כי"] **הוספות לחדושי והגהות הרש"ש.**

פח) [כי"] חדושים מהצ"ם **יוסף חנינא ליפא מיזליש** ז"ל (בעה"ם שו"ת תפארת יוסף).

פט) [כי"] הגהות למסכת נזיר מהצ"ם **אשר הכהן** ז"ל אב"ק שנרשב (בעהצם ברכת ראש).

צ) [כי"] חדושים מהצ"ם **שמחה** ז"ל אב"ק דעסוי (בנו של הצ"ם צבי חויף ז"ל).

צא) [כי"] **מלאכת יום טוב** מהצ"ם **יום טוב ליפמאן** ז"ל אב"ק קאפולי (בעהצם קדושת יום טוב וכו').

צב) [כי"] **בן אריה** מהצ"ם **זאב בן אריה** ז"ל אב"ק מעלי.

צג) חדושים מהצ"ם **אליהו גוטמאכר** ז"ל אב"ק נירדין (בעהצם צפנת פענה).

צד) [כי"] חדושים מהצ"ם **יצחק אייזיק חבר** ז"ל אב"ק טיקטין (בעה"ם שו"ת בנין עולם).

צה) [כי"] חדושים מהצ"ם **נחמיה ביידך** הלוי ז"ל מדובראוונא (בעה"ם שו"ת דברי נחמיה).

צו) [כי"] **מראה כהן** לחצ"ם **בצלאל הכהן** ז"ל מ"א פ"ק ווילנא (בעהצם ראשיה בבורים).

צז) [כי"] חדושים מהצ"ם **אלעזר משה הלוי הורוויץ** שליט"א אב"ק פינסק.

צח) [כי"] **פורת יוסף** לחצ"ם **יוסף** שליט"א מ"א פ"ק ווילנא.

צט) **הגהות אמרות טהורות** על פי הרח"ש הרא"ש לכל סדר טהרות לחצ"ם **שמואל פריינד** ז"ל הנ"ל.

ק) [כי"] **חשק שלמה** לחצ"ם **שלמה הכהן** שליט"א מ"א פ"ק ווילנא.

קא) [כי"] **יפה עינים** לחצ"ם **אריה ליב יעלין** שליט"א אב"ק בילסק (בעהצם קול אריה וכו') כולל פ"ם לחלמד ירושלמי, למדרשים, ילקוט, ספרא, ספרי ומכילתא ופדר"א ופסק"ר, עם הערות וחדושים בחלופי גרסאות ושנוים שבין תלמוד בבלי לירושלמי. (ובהם הגהות ופ"מ בירושלמי למס' ברכות ושבת לחצ"ם **ליב ברלין** ז"ל ויאכרם בשם הנר"ב).

קב) [כי"] **המתרגם** כולל באור מלות הלועזיות שברש"י, תוספות והרא"ש, ובפי' המשניות להרמב"ם והר"ש.

קג) **פסקי תוספות, ומסורת הש"ס, ועין משפט, ותורה אור**, שכל אלה נשתבשו מאד בכל ספרי הש"ס, ונוגע ונתקנו בשים רזה ע"י גדולי התורה.

נם הוספנו בו: א) הגהות מספר **שיח יצחק** על הוספות ישנים למסכת יומא. ובב"ש שנדפס בזק מלבנים "ע" שיח יצחק" הדפסנו את תוכן דבריו מפורשים במקומם. ב) **מראה מקומות** בפירושי הרמבים למסכת אבות. נ) **ציוני הפרקים** של התוספתא בר"ח ובר"ש. ד) **שנוי נוסחאות** בהקדמת הרמב"ם בכ"י ערבי. ה) **ציוני המסכתות** בתוספות.

ועל כל אלה נוספה בו הגהה כפולה ומכופלת מדויקת ומזוקקת שבעתים

ע"פ נוסחאות ישנות וספרים מדויקים היותר קדמונים, וע"פ הגהות גדולי המפרשים. גם נגלה אור חדש לעינינו, הוא נדפס **ש"ס של הג"מ יעקב עמדין ז"ל** אשר סדרו והכינו להדפיסו בדיוק ועטלל בו שנים רבות להגיהו ולנקותו מכל שבוש ושגיאה, והעיד עליו הערות יקרות ועטרתו בהגהות והדושים רבים בציונים ונ"מ, **הבל בעצם כתב ידו הקדושה** מראש הש"ס עד סופו. **המדה גנוזה הזאת** מצאנוה באמשטרדם, ומתליות הטובות שבה, שבצנו בעטרת הש"ס לבבוד ולהפארת, והטהרו המדוקת הזאת להכניהם לעינים.

א המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ ב ממנחת חוטא ומנחת קנאות ג מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן נתן בכלי והלך והקטיר שלא לשמן או לשמן ושלא לשמן או שלא לשמן ולשמן פסולות כיצד לשמן ושלא לשמן לשם מנחת חוטא ולשם מנחת נדבה שלא לשמן ולשמן לשם מנחת נדבה ולשם מנחת חוטא: גמ' ד למה לי למיתנא אלא ליתני ולא עלו לבעלים לשם חובה הא קמ"ל לבעלים הוא דלא עלו לשום חובה הא מנחה גופה כשרה: ואסור לשנויי כדרבא ה דאמר רבא עולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה ו איבעית אימא סברא ואיבעית אימא קרא איבעית אימא סברא משום דמשני בה כל הני לישני בה וניזיל ואיבעית אימא קרא ז מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת ליי אלהיך נדבה נדר נדבה ח נדבה נדר הוא ט קרי ליה נדר וקרי ליה נדבה אלא אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו יהא נדבה ונדבה

כל המנחות שנקמצו שלא לשמן, כגון שהמנדב מנמא מרמשם והמיחה וקמלה הכהן ומתר הריני קומץ לשם מחבת: קומעין נקמוץ ומיירין נמכלין: אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה. דלמ יש ידי נדרו ונרין להביא מחרת לשם מרמשם: חוץ ממנחת חוטא. כגון שהיה דמנמא מקדש דכמיב טיקרא (ה) ומש לה מציא ידו לשמי תורים וגו': ומנחת קנאות. מנחת סוטה שמש קמצן שלא לשמן כגון לשם נדבה או נתן בכלי את הקומץ שלא לשמן או הוליך או הקטיר שלא לשמן או מיצב בחחת מעבודות הללו הריני עובד לשמו ושלא לשמו: או שלא לשמן ולשמו. כלו שמי מנחות פסולין ואין מיריהן נאכלין ונטענת מפ' נגמ' והא דתנא לו שלא לשמו ולשמו ולשמו דלא מיימא לשמו ושלא לשמו הוא לפסולה דמשים לשון מחרון אכל שלא לשמו ולשמו לא (ו) קמ"ל דלמ (ו) בתחלת לריו הלם נחשם מיש לן: גמ' מדקתני מלא מסמע לכל דינה כשנתה כשיהה שלא זה בלבד: ואסור לשנויי. הה שינוי אחר כגון שם עבר וקמלה שלא לשמה אסור לחת קומץ בכלי שלא לשמה: נדבה. בשמיה והא נדר הוא דכתיב כאשר נדרת (דברים כג): אם כמה שנדרת עשית. לשמה יהא נדר כלומר יצחת ידי נדרך ואם לאו יהא נדבה וימיא לחרת לנדרו: ונדבה דמה שלא לשמה ז איבעית אימא סברא ואיבעית אימא קרא איבעית אימא סברא משום דמשני בה כל הני לישני בה וניזיל ואיבעית אימא קרא ח מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת ליי אלהיך נדבה נדר הוא ט קרי ליה נדר וקרי ליה נדבה אלא אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו יהא נדבה

לאימו מן מלא מן המולן ומיום ומיכו היממית שהקמצה שם הקומטרת למהיקמצה לזחת המורה נפקא לדרים מיניה בפוף המורה (נקמן דף פג.) מה מטמת מינו מן מלא מן המולן לף כל דבר שבמובה אינה באה מלא מן המולן ח ופירש בקונטרס (דממתך כך) דעוף לא כתב שהוחה קמא ולא ממרינן מלא נקרב בהמה ואין לחרך לילפינן שופות מזבחים לענין לשמן לחיכא למיפרך מה לזבחים שכן טעונין כלים כי הלי גוגא פריך בפ' חיטה מקומן (זבחים דף מה:) גבי נפוף ומיטו לפילוש הקונטרס למולן קשה לעל כמיך שופות כחיבי נקרא זחת המורה ט לממיקת החם לביום למטמת העוף מביום לוחו נפקא לכחיב שבר היקמצ זחת המורה וכן במגילה בפ' הקורא למפרע (דף כ:) גבי כל היום כשר למליקה לדרים בגמרא מביום לוחו ופ' קמא דזבחים (דף ו:) גמרא חוץ מן הפסח לרים פסח לענין לשמן למנוה מדאיתקוש לשלמים מדכתיב ביום לוחו להקריב את קרבניהם זה בכור מעשר ופסח מ"ל כיון דעופות נמי מביום לוחו נפקי שמע מינה דעופות נמי מחיין בהיקמצ זחת המורה והוח הדין לענין שלא לשמן למנוה מדאיתקוש לשלמים ועכשו בחטאת העוף דדרשין בחורת כהנים מדכתיב היא והא לחילתיך לן כמשמע בפ' קמא דמולין (דף כב.) יש לפרש מליבא לר' אליעזר דפ' המורה (נקמן דף פב:) דלית ליה היקמצ זחת המורה ומ"ע להיות לרשת לחיי מיתי בפ"ק דמולין (דף כב.) דמשלו ולא מצל ליצר ולא מצל מעשר לרים לה בפרק המורה (נקמן דף פב.) מליבא לר' עקיבא ולא כר' אליעזר ועוד היכי ילפינן שופות מחטאת בהמה הא חטאת בהמה דקאמר על כרחך לאו ל מפרט שלא מהרן קאי דמה מחטאת בהמה לענין שלא לשמה מנא לן דלא מחטאת בהמה הא מחטאת עוף הא מחטאת בהמה מפרט שלא מהרן ילפא מדאיקרי חטאת והיינו למד מן הלמד ועוד קשה למה לי למידרש החם דפרט שלא מהרן משלו ולא מצל מעשר מיפוק לי מלמיכן בפיפרי בפרשת רשה חנני בענין דחחטעו עולות מצוס לכחיב גבי מעשר ומלמת ופרו שלא מהרן לבריפה קאי ומיטו מה ל"ל הא לכחיב חצר לו עיקר חטת למידרש משלו ולא מצל ליצר ו ונרשה לפרש למיתורא דרשין כל חטאות לכחיב בפרו שלא מהרן חת פר החטאת חצר לו דהוה מני למכתב ז חת הפר חצר לו וכחיב החטאת לשיעורין כל חטאות אין חטאת בהמה אין חת פר החטאת חצר לו עיקר חטת למידרש משלו ולא מצל ליצר ומיטו חכחי קשה למה לי כמשמע לענין חולין גבי טולת העוף מיפוק ליה מדרשא דסיפוי להא חיכא נמלוק ול"ל דם"ד דחטת והקריבו לחלק לענין חולין כדדרים החם דחלק הכחוב בין חטאת העוף לעולת העוף מדכתיב והקריבו ט ממוך כך ניחא ליה ללא הוה ילפינן לה מהקישא דחטת המורה מטוס לכחיב והקריבו ות"ח חם כן מלי פרין החם ביום מביום לוחו נפקא לילמת היימי מחלק מוהקריבו ול"ל דביום לוחו כחיב על זחת המורה לעולה דמשמע כל עולות ולוג שמן של מלורע דבעי לשמן כדחמיר נקמן בהקומן רבה (דף מ:) (גמר) שבע חטאות שבפרה (דקחני בברייתא) ובשבעים ושבעתורע שלא לשמן פסולות פי להרלות כדחמיר יש לפרש דנפיק מהקישא דזחת המורה לביום לוחו חת מי שרחל להקריב חת קרבניהם (ויקרא ז) מיהי נמי בלוג שמן של מלורע למיקרי קרן כדדרשין בפ' ולו מנחות (נקמן ד' עב.) לכל קרבנם לרשת לוג שמן של מלורע לבל לין לחרן דהוי בכלל לחם מלורע לחם כן יפסל שלא לשמו לר' אליעזר כחטם ולקמן בהקומן רבה (דף מח.) מסקינן שלא מיפסיל משום דהוי למד מהיקש ודבר הלמד מהיקש לין מוזר ומלמד מהיקש דדרים בגמרא (דף כ:) מליקה מביום לוחו ומחיטה מביום זבחכם ולא דרים שחיטה מביום לוחו כמליקה משום דשחיטה לאו עבודה היא: **שלא** לשמן. לכאורה משמע דמיירי בשיעור קודש כדמפרש בפיפרא לחם מנחת חוטא נדבה והוא הדין שאר בעלים כדמוכח בגמרא בפ"ק דזבחים (דף ז.) ומשמע פשיטא ליה להח"מ בכל דוכתי דשאר בעלים כשאר קדש בחירוצו של רבה למעני בגמרא כמן בשאר בעלים מ' נמי מחמני דפרק בית שמאי (זבחים דף מו:) לחם שאר לדרים הוצא מזה לחם זה בשאר בעלים **קדרי** ליה נדר וקרי ליה נדבה. משמע מהכא דכל הכא דכתיב נדר נדר דוקא ונדבה נדבה דווקא וכן בפ"ק דר"ה (דף ו.) לענין כל מחמר ומפילו לר"מ בפ"ק דמולין (דף ב ומס: ד"ה מפל) דדרים טוב מחר לא מדור טוב מזה ומזה שחיטו ז נודע כל עיקר מלמת קרי לנדבה נדר שחני הכא דדרים מדשני קרא בדיוחרים מי נמי במולין דרים דכיון דמיים קרא למקלה לא שנא נדר ולא שנא נדבה דמחרייהו מיכא למיפס מי נמי משום דנדר נפקא לן מכי מחדל שמע מיטה דטוב מחר לא מדור לנדבה מחמ. **ואם** לאו יהא נדבה. מע"ג דבפ"ק דרחם הטעה (דף ו.) דרים ליה לענין כל מחר דלא שייך לאחר שחיטה הכא דרים מפסחיה לקרא למשמע לקרי ליה לנדר נדבה:

שחיטה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כל וכו' דשיעור קרא לבדרי יהודה בר'. ק"ל הא לעיל דקי"ל דוקא בשמעל פסול בכל הקדשים ל"ק למדקם כלל הך דבפ' כל"ש בית שמאי דפסח שעשאם בכעל"ד דפ"ס גם בפסח פסול בשמעל וזבחים מפקיע ה"ל ל"ל דפ"ס אלא לאיתן דלעיל ע"כ הקרא לענין שלא לשמה שמעתא מוטא ממטא ומעתא נדבה בפסח ופ"ש:

תורת אמת השלם

א) מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַיי אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ:
[דברים כג, כד]

א א ב מיי' פמ"ו מהל' פסולי המוקדשים הלכה ב: ב ג מיי' שם הל"ג:

שיטה מקובצת

ה) מנחת חוטא. הכתובה בפרשת ויקרא דהיינו אכילת קודש ובמיטת מקדש בטומאה ושמיעת קול ובישול שפחים דמייתי עשירית האיפה והיא נקראת מנחת חוטא ואין בה לא שמן ולא לבונה: ו) כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות. למה לי למתני אלא. פי' דהא אמרינן לעולם ישנה אדם דרך קצרה א"כ למה לי למיתנא אלא דלישנא דאלא משמע דיש בהן כשרות הרבה ואין בהם משום פסול אלא שלא עלו ואיזה כשרות יש אלא שהקומץ נקטר והשיריס נאכלין. ומשני דאסור לשנות בהן. תוס' מהרי"פ: ז) קרי לה נדר וקרי לה נדבה. ס"א אינו ג): אלא אם כמה שנדרת. וה"פ דקרא אם מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר מוצא שפתיך אז יהא ממש כמו שנדרת ואם לאו לה' אלהיך נדבה. תוס' חיצוניות: ח) לשם מחבת. וה"ה שינוי בעלים כגון מנחת ראובן לשם מנחת שמעון. תוס': ט) ולשמו לא. עיין לקמן רש"י דף קג ע"ב: ו) קמ"ל דאף בגמר דבריו אדם נתפס אית לן הילכך איצטריך למתני הני תרי בבי: ז) נדרת. אלא מדלא כתיב תשמור כאשר נדרת אלא ועשית כאשר נדרת משמע הכי אם כמה שנדרת עשית לשמה יהא נדר כלומר יצאת ידי נדרך ואם לאו יהא נדבה ויביא אחרת לנדרו. אלמא מדמי לנדבה האי שנשחט שלא לשמו וכיון דנדבה היא אסור לשנויי בה: ט) בריה דרבי חייא הוא דאתא בא לצובדה: י) בחטאת בר'. ועוד דלקמן בפרקין [דף ד.] אמרינן בשלמא מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא אלמא דבחטאת וכאשם אין זה עיקר דרשא. מהרי"פ: יא) דזאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת וגו' דמיירי בין בהמה בין עוף: יב) את הפר אשר לו. עיין תוס' חולין דף כ"א ע"א ד"ה כמשפט): יג) דסחמא כלשמן דמי. הס"ד:

חשק שלמה
על שיטה מקובצת

ה) ובן מ"מ זבחים דף כ לימת למיטת קרי ליה מדי וקרי ליה נדבה פ"ס.

שחיטה אחת לבולן. לקמן פריך דסלוקים כמחיטתן דיש בפיפון ויש מלוש והא לא קמי הולכה חמת לטון משום דלמיני הכא מליבא דלמי ממעון לא מיים בהולכה כפ"ק דזבחים (דף יז:) משום דטוח עבודה שאפשר לבטלה ורמי ממעון דפלוג: **זריקה** אחת לבולן. ומע"ג דיש בממנה חמת ויש בממן מרבע פי' בקונטרס [ב]למן מס ניתנו טלן בממנה חמת כיפל ומיטו קשה [ג]להמיתן בממן ד' שנתן בסס ניתנן בממנה חמת לירטו למעשיהן מוימין כמיתן המיים וי"ל דכשעה שנתן הרשותה שלא לשמו עדיין אין מעשיהן מוימין עד שיתן התחתון וכמיים אין מחשבה פוסלת כלמן בפ' בית שמאי (זבחים דף יט:) דבמחנה חמת כיפר אבל קשה מתטחת בסס עולה למעלה בקרטת ובמלבנו ועולה למטה בקיטוד ומריקה מן הכלי ועוד קשה מקבלה בסס קבלתו חף בממחל ומטחת בימין וחף לרבי שמעון [ד]בפ"ב דזבחים (דף מ.) ולקמן בפירקין (דף י.) ובגלה דוחמי היה יכול להקטיר כן לקמן [ה]:

מנחת חוטא הרי היא בחטאת. אין זה לבר הלמד מהיקש מוחר ומלמד מהיקש דלמ"ג דחטאת ילפי' למנוה מבלמים מפ"ק דזבחים (דף ט.) מכל מקום הא כתיב בה היא [ז]לעופיה לעכב אבל קשה הא דלילף מנחת נדבה מחנם למינו מרלה וחסם גופיה מבלמים ילפינן בפ"ק דזבחים (שם) וי"ל דהך דלמא דהכא מחמחת בעלמא דבמפרש מחנים דעיקר קרא לבדר' יהודה בריה דרבי חייא א"כ היקשא דבחטאת דכתיב בה [ח]לעופות לא מיים בהו בחטאת אלא בזבחים. ועוד קשה דבמנחת חוטא הוי עבידא בשיר' ואי' מרצה אף מנחת נדבה בשירה ואינה מרצה אמר רבה לא קשיא כאן בשינוי קדש כאן בשינוי בעלים אמר ליה אביי מכדי מחשבה [ט]דפסל רחמנא הקישא היא מה לי שינוי קודש מ"ל שינוי בעלים א"ל מעשיה מוכיחין דקאמר ר"ש סברא היא [י]דר"ש דריש [יא]מעמא דקרא מחשבה [יב]דלא מינברא פסל רחמנא [יג]מחשבה דמינברא לא פסל רחמנא (ס' עולה עולה מלך ומיצה דחטאת העוף קדשי קדשים קלים) [יד]אלא מעתה [טו]עולת העוף שמלקה למעלה משום חטאת העוף תרצה מעשיה מוכיחין עליה דעולת העוף היא דאי חטאת העוף היא למטה הוי עביד לה אטו חטאת העוף למעלה מי ליתא [טז]האמר מר [יז]מלוקה בבל מקום במזבח בשרה עולת העוף שמיצה דמה למעלה לשם חטאת העוף תרצה מעשיה מוכיחין עליה דעולת העוף היא דאי חטאת העוף היא [יח]למטה הוה עביד לה [יט]הואה אמרי

[ב]ונדבה מי שרי לשנויי בה ליבא מתני' דלא כר' שמעון [ג]דתניא ר' שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות ועלו לבעלים לשם חובה שאין המנחות דומות לזבחים שהקומץ מחבת לשום מרחשת מעשיה מוכיחין עליה לשום מחבת חריבה לשום בלולה מעשיה מוכיחין עליה [ד]לשום חריבה [ה]אבל בזבחים אינו כן שחיטה אחת לכולן [ו]וזריקה אחת לכולן וקבלה אחת לכולן הניחא לרב אשי דאמר כאן בקומץ מחבת לשום מרחשת כאן בקומץ מנחת מחבת לשום מנחת מרחשת מתניתין מנחה לשום מנחה היא אלא לרבה ורבא מאי איכא למימר וכי תימא בקרא משני רבה כאן בשינוי קדש כאן בשינוי בעלים הא מתניתין שינוי קודש הוא דקתני כיצד לשמן ושלא לשמן לשום מנחת חוטא ולשום מנחת נדבה ואי נמי בקרא משני רבא כאן בקומץ מנחה לשום מנחה כאן בקומץ מנחה לשום זבח הא מתניתין מנחה לשום מנחה היא דקתני שלא לשמן ולשמן לשם מנחת נדבה לשם מנחת חוטא אלא לרבה ורבא מחוורתא מתני' דלא כר"ש ורמי דר"ש אדר"ש [ז]דתניא ר' שמעון אומר קדש קדשים היא כחטאת ובאשם [ח]יש מהן כחטאת ויש מהן באשם מנחת חוטא הרי היא כחטאת לפיכך קמצה שלא לשמה פסולה כחטאת מנחת נדבה הרי היא באשם לפיכך קמצה שלא לשמה בשירה ובאשם [ט]מה אשם כשר [י]ואינו מרצה אף מנחת נדבה בשירה ואינה מרצה אמר רבה לא קשיא כאן בשינוי קדש כאן בשינוי בעלים אמר ליה אביי מכדי מחשבה [יא]דפסל רחמנא הקישא היא מה לי שינוי קודש מ"ל שינוי בעלים א"ל מעשיה מוכיחין דקאמר ר"ש סברא היא [יב]דר"ש דריש [יג]מעמא דקרא מחשבה [יד]דלא מינברא פסל רחמנא [טו]מחשבה דמינברא לא פסל רחמנא (ס' עולה עולה מלך ומיצה דחטאת העוף קדשי קדשים קלים) [טז]אלא מעתה [יז]עולת העוף שמלקה למעלה משום חטאת העוף תרצה מעשיה מוכיחין עליה דעולת העוף היא דאי חטאת העוף היא למטה הוי עביד לה אטו חטאת העוף למעלה מי ליתא [יח]האמר מר [יט]מלוקה בבל מקום במזבח בשרה עולת העוף שמיצה דמה למעלה לשם חטאת העוף תרצה מעשיה מוכיחין עליה דעולת העוף היא דאי חטאת העוף היא [כ]למטה הוה עביד לה [כא]הואה אמרי

[ב] תנדבה מי שרי לשנויי בה. פי' הא כתיב לא יחשב קרי ביה לא יחשב. תוי"ט: ורש"י פי' בע"א [ג]. מהר"ם: [ג] דתניא ר"ש אומר כו'. צ"ע. [ד] ובאשם לפה לי: [ה] אבל בזבחים. דלית בהו היכרא בשחיטה איתא שלא לשמה דשחיטה אחת לבולהו ואין מעשיה מוכיחים הילכך לא עלו לבעלים: [ו] וקבלה אחת לבולן וזריקה אחת לבולן. ואע"ג דאיכא דאיכא דשנון מתנה אחת אפילו ליכא הכירא דקיל כל הניתנין על מזבח החיצון אם נתן מתנה אחת כיפר הילכך מהני בהם שינוי דלא עלו לשם חובה: [ז] בחטאת ובאשם. מנחת חוטא [והיכרות יש מהן בחטאת ויש מהן באשם נמחק וכן הוא בזבחים דף יא.]: [ח] מה אשם כשר. כדדריש ס"ק דזבחים (דף י:) דכתיב בחטאת אותה ובמעמד כל שגר זבחים דכשרות בשלא לשמן: [ט] ואינו מרצה. דלילפינן לה מהיקשא דזאת התורה דאקשיה רחמנא לשלמים דמה שלמים לא עלו אף אשם כן אינו ממרצא שפותין תשמור: [י] דר"ש דריש בכל מקום שעשה דקרא: [יא] מחשבה דמינברא לא פסל רחמנא. עיין בהשגמות בסוף המסכת: [יב] אלא מעתה. כיון דאמרת דמחשבה דמתנה לא פסל אף עולת העוף שמלקה כו' וא"ת תקשי ליה הכי עולת העוף שמלקה לשם חטאת העוף והבדיל תורצה מעשיה מוכיחין עליה דמכדי דאי חטאת העוף נ) לא בעי הבדלה וי"ל דבהבדלה לאו אדעתייהו דאינשי פי' אינן מוכיחין [בין] מלך סימן אחד למלך ב' סימנין. תוי"ט: [יג] עולת העוף שמלקה למעלה וכו'. דעולת העוף למעלה מחוט השוקא וחטאת העוף למטה והסימן עיין עיין עולה למעלה וחטיית מיית חטאת למטה עולה למעלה דכתיב ומלק והקטיר מה הקטורה בראשו של מזבח אף מליקה וכו'. מהר"ם: [יד] מליקה בכל מקום כו'. תימה ד) תקשי ליה חטאת העוף שמלקה למטה לשם עולת העוף ותרצה דמעשיה מוכיחין עליה דחטאת העוף היא דאי עולת העוף היה עביד ליה ותשתא לא שייך לשנויי מליקה מכל מקום במזבח כשירה דהא עולת העוף פסולה למטה ואחטאת העוף לבד הוא דקאמר מליקה בכל מקום במזבח כשרה וי"ל דלעני המסקנא דקאמר ה"נ לפי שאין המנחות דומה לזבחים קאמר ולא לענשות ניתנו: [טז] למטה הוה עביד לה. והואה הוה עביד לה קרום. כראשו בפרק קדשי קדשים (דף סד) דבחטאת העוף כתיב והואה וגומי על קיר המזבח] והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח קיר שחשירים שלו מתמצין ליסוד ואיזה זה קיר התחתון: [יז] לשם שלמים. ותו דהא אמרי בת"כ עולה לשם עולה אשם לשם אשם ריח לשם ריח כיצד נשתנו שלא לשמי אשתר לשנות בו: [יח] מצה (דף סג.) והואיל ומעשיה מוכיחין לא מהניא מחשבה זה דהואיל דמיקטרא דלא קושטא קאמר כמו שיבא לקמן מע. [מחמיש ט:] [יט] לקמן מע. [מחמיש ט:] מוקמינן פ"ק דמנחות [ב] ל"ל שחיטה חריבה. [ג] ל"ל שהיא [ד] [קדושין קט: ור"ן]. [ה] [לקמן מע.]. [ו] זבחים סב. מו:. [ז] ל"ל כל. [ח] ל"ל בחטאת.

הגהות צ"ק

[ב] דפסלה: [ג] ור"ש: [ג] והואה הוה עביד לה למעי כי: [ד] ממעי: [ה] ממעי כי: [ו] ממעי: [ז] ממעי: [ח] מעי לפיכך: [ט] [ז] פלוגיה דר"ש: [ז] ל"ל מנחת ממחת פי' מנחת מרחשת לשם: [ח] ממעי: [ט] ומה"ד ומה"ד בלולה. שאר מנחות: תוי"ד ומה"ד אבל בזבחים אינו כן. אין להם מפשה מוכיח. הילכך מהני בהו שינוי דלא עלו לשם חובה והשתא פליגא כי: [יא] דאידבר שמה דמנחה. כגון קומץ מנחת מחבת לשם מנחת מרחשת דבמנחה דפסלה בה מחשבה קא מחשב אביא לאוקמא כי: [יב] מתניתין נמי מתוקמא: [יג] ובה לקמן. אדר' שמעון: [יד] דר"ש לקמן דהא דאמר: [טו] ולקמן פריך. והא תנא מפני שמעשיה מוכיחין קאמר ומנחה לשם זבח נמי לחכשר: [טז] דמצי לאקשורי מלשמן ושלא לשמן. ול"ל תוי"ט ה"נ ה"מ לאחויי דישא שחביא בכבר אלא שכן צריכא ליה לאחויי מה שלא הביא: [יז] מה לי שינוי קודש ומה לי שינוי בעלים. הא אשכחנא גבי זבחים בפ"ק דשחיטת קדשים דפסלה בהו מחשבה בין בשינוי קודש בין בשינוי בעלים דכתיב אם האכל יאכל וגומי: [יח] למאי נחייב ליה. עיין תוס' זבחים (ד"ה כל הזבחים) דף ב' ע"א: [יט] מחוט השוקרא. התורב באמצע המזבח כדתניא: [כ] חטאת העוף מזה ותזילה ואח"כ ממצה דכתיב: [כא] מחט בין אצבעותיו. בית השחיטה ונצוק: [כב] פי' בקונטרס. דאפילו ליכא הכירא דתנן: [כג] קשה. עיין בהשגמות בסוף המסכת: [כד] להקשות כן לקמן. ולמסקנא ניחא הכל אלא חד זבחים קאמר: [כה] בית היא בבנפיה לעכב: [כו] מהיקשא הוא [וכן הגירסא בגמרא]:

חשק שלמה
על שיטה מקובצת

ב) ותני בקרי סמיס דף ב ע"ב דפרלס ג"ל דמקני ד' מעי קיבול ו' למדני ר"ש דכתיב רק לקמן דף ס ע"ב דמנחה דבעלת מעי קיבול ו' מעי קיבול ד' מעי יולדת ה' מעי מוצא ו' מעי קיבול ז' מעי מוצא ח' מעי קיבול ט' מעי יולדת י' מעי מוצא כלל מעי מוצא ל"ש כמלבד ומנ"ל דמנחה ב' מעי קיבול ג' מעי יולדת ד' מעי מוצא ה' מעי קיבול ו' מעי יולדת

אמרי. מינסי ולסי ממחת היא וכך מילי למימר הזמה הוא ולסי דקטמיד לה למעלה הא קמיר וכו': הכי נמי. דולסי מודה ר"ש בה לכתילה: ולא לעופות. דולסי לעופות דומין לעופות עלו לגבי מוסה כגון ממחת העוף שהזה דמה למזבח הפנימי ופלוגתא היא בפ"ג דמעילה (דף ח.): **חטאת** העוף שהזה דמה אימר דאמר רחמנא אף בדדום.

אמרי דילמא מיצוי דבתר הזאה הוא דאמר מר מיצה דמה בכל מקום במזבח כשירה חטאת העוף שהזה דמה למטה לשם עולת העוף תרצה דמעשה מוכיחין עליה דחטאת עוף היא דאי עולת העוף היא למעלה הוה עביד לה ומיצוי הוה עביד ליה ה"נ [ו] אלא לפי שאין המנחות דומות לזבחים קאמר לזבחים ולא לעופות: קדשי קדשים ששחטן בצפון לשם קדשים קלים לירצו מעשיהן מוכיחין עליהן דקדשי קדשים ניגהו דאי קדשים קלים בדדום הוה עביד להו אימור דאמר רחמנא אף בדדום ולא בצפון מי אמר [ז] דתנן [א] ששחיטתן בכל מקום בעזרה קדשים קלים ששחטן בדדום לשם קדשי קדשים לירצו מעשיהן מוכיחין עליהן דקדשים קלים ניגהו דאי קדשי קדשים בצפון הוה עביד להו אמרי קדשי קדשים ניגהו ומיעבר הוא דעבר ושחט להו בדדום [ח] אי הכי מחבת לשם מרחשת נמי [ט] האי דקא קמיין לה למרחשת אמר האי במרחשת נדר והא דמייתי לה במחבת דמרחשת היא ומעבר הוא דעבר ואתייה במחבת התם כי נמי במרחשת נדר כי מייתי לה במחבת מחבת הויא כדתנן [י] האומר הרי עלי במחבת והביא במרחשת במרחשת והביא במחבת מה שהביא הביא וידי נדרו לא יצא ודילמא [יא] אמר זו להביא במחבת והביא במרחשת כדתנן [יב] זו להביא במחבת והביא במרחשת במרחשת והביא במחבת הרי זו פסולה לרבנן ה"נ לר"ש כיון דאמר ר"ש אף ידי נדרו יצא אלמא קביעותא דמנא ולא כלום הוא ולא שנא אמר זו ולא שנא אמר עלי [יב] אלא מעתה עולה ששחט לשם חטאת תרצה [יג] דהאי זכר והאי נקבה [יד] כיון דאיכא שעיר נשיא חכר הוא לא ידיע אמר לשם חטאת יחיד מאי איכא למימר ותו חטאת יחיד ששחטה לשם עולה תרצה דחטאת נקבה ועולה זכר מיכסיא באליה

התינח היכא דאיתי כבשה איתי שעירה מאי איכא למימר אלא [טו] בין זכרים לנקבות לאו אדעתייהו דאינשי [טז] פסח ששחטו לשם אשם לירצי דהאי בן שנה והאי בן שתים כיון דאיכא אשם נזיר ואשם מצורע לא פסיקא ליה אמר לשום אשם גזילות ולשום אשם מעילות מאי איכא למימר ותו אשם גזילות ואשם מעילות ששחטן לשום פסח לירצו דפסח בן שנה והני בן שתי שנים אלא בין בן שנה לבין בן שתי שנים לאו אדעתייהו דאינשי דאיכא [יז] בן שנה דמיחזי כבן שתים ואיכא בן שתים דמיחזי כבן שנה שעיר ששחטו לשום אשם לירצי דהאי [יח] צמר והאי שיער אמרי דיכרא אוכמא הוא עגל ופר. חטאת כגון פר כהן משיח שחטאו לשם פסח ואשם שאין לו גלין אלא אחד. כגון עגל ופר שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר נשיא ושעיר יחיד שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר ראש חודש שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים שחטאו לשם פסח ואשם שאין להן גלין אלא אחד. כגון שעיר יחיד ושעיר שבת ושעיר ראש חודש ושעיר של ר"ח ושעיר של יום טוב ושעיר של שביעי של פסח ושעיר של שמיני עצרת ושעיר של שמחת תורה ושעיר של ראש השנה ושעיר של יום הכפורים ושעיר של שבועות ושעיר של חנוכה ושעיר של פורים ושעיר של תענית ושעיר של מגילה ושעיר של חנוכת המזבח ושעיר של ראש חודש ושעיר של שבת

ו א מי' פסי"ג מע' פסס"מ הלכה ו:

שיטה מקובצת

ס] ומאי זבחים. דקאמר שאין המנחה דומה לזבחים רבי זבחים דצלמא קאמר ולא כי האי. תוכמ"ה. **ב]** מנחה. לשם מנחה: **ג]** לשם זבח מנחה לשם מנחה ואת תורת עיין תוס' ר"ה מנחת חוטא דף ס ע"א ושב"ר: **ד]** תנא מפני שמעשיה מוכיחין עליה קאמר. עיין בהשמטות בסוף המסכת: **ה]** לכולן קבלה אחת לכולן חזיקה אחת לכולן: **ו]** חטאת חלב. עיין זבחים דף ט ע"ב ושם בתוס' דף ה ע"א: **ז]** ותרצה. דרחמנא אמר רחמו: **ח]** לרבנן. אמר רבא חטאת: **ט]** פסולה. דהני עולות ניתנו. דאין חטאת מצורע תניר באין לכפרה כי אם לחתיר נזיר ביין ומצורע בקרקפתו חזר כמו עולות שאינן באות אלא לרחיון רמי לשחוט חטאת לשם עולה דפסול ל"א דהוי עולות בהדייהו פי' נזיר ומצורע מביאין עולות עם החטאת ואיכא למגזר אי מכשרינן חטאת חלב לשם חטאת נזיר ומצורע אתו להכשיר נמי חטאת לשם עולה ולשון שני לא נהירא דמגלן דאיכא למגזר הואי גזירה שפי לרבנן מלר"ש ושני הלשונות פי' אותם בקונטרס: **י]** במנא. עיין תוס' לקמן דף סג ע"א: **יא]** במנחה. דפסלא בה מחשבה קא מחשב. גליון. נבון אם חשב לאוכלה חוץ לזמנה וחוץ למקומה. הרמב"ה. **יב]** דמחשבה דלא מיכרא היא ותיפסל. במנא קא מחשב ומחשבה במנא לא פסלה: **יג]** אחת לכולן קבלה אחת לכולן חזיקה אחת לכולן: **יד]** לשם בלולה בשלמא אי הבי לשם שלמים נמי לשם שלמים בעלמא: **טו]** תנא מפני שמעשיה: **טז]** ולא מיבעיא. הוא שיהיו כן: **יז]** המגחה. הואי לא מיבעיא: **יח]** אינו כן. כיון דאמרי' מחשבה דלא מיכרא שהוא שקר לא חסריא ממחשבה דמיכרא מאי אבל בזבחים אינו כן דמשמע: **יט]** דעלו. דמחשבה: **כ]** היא ה"ק אבל בזבחים אינו כן דהתם לא עלו שהשחוטו עולה לשם שלמים אע"ג דמחשבה דלא מיכרא שהיא שקר היא והא הדא"א: **כא]** תחרב. אפר רבא ואי' הא נמחק: **כב]** בשורה. דלא עקר מיניה שם חטאת ולא עלתה: **כג]** עולות ניתנו. דאיכא עולות בהדייהו ואמרי' למיחש שלא ינתנו **ז]** דאין באין עיקר על חטא אלא להכשיר ולא חשיבי כחטאת ואית דמפרשי: **כד]** הוא. דתניא חטאת: **כה]** מרחשת. דאמר הבי תריני קומץ מחבת לשם מרחשת סתם לא פירש מנחה: **כו]** והא. דמשמיה מוכיחין: **כז]** קאמרינן דאע"פ: **כח]** למימי. דתיפסל דמחשבה ולא: **כט]** טעמא אומר עלו הא ודאי מחשב במנחה דהא: **ל]** קומץ. לשם בלולה לשם ר"א בלולה: **לא]** קאמר. עולה זו שאני שוחט: **לב]** לעבור על דת עבודה: **לג]** דפסלא. ולא הגלויה: **לד]** דפסלה. כגון מנחה לשם זבח מביאיה לר' אושעיא ק). משום קושיא: **לה]** מפרש טעם: **לו]** לא מיבעיא. גליון ומפרש השר פקודי דכל מיבעיא דבולא

כאן בקומץ מנחה לשם זבח. מתניתין נקט רבי עניין זה ללמד על מיכלי בית בשום דוכתא דמירתי זה עצמו שמתפלק מקום לכתוב זמת מורת המנחה היה יכול למכרן כמו שמירתי רבה כאן בציפוי בציפוי קודם כשר משום דתורה לחם לכל המנחות ומשמע לפיכך ציפה לשונו של רבה דהוה משמע שם היה לומר כאן בציפוי קודם לציפוי כשר אפי' במנחה לשם זבח ועוד יש לומר דלישנא דמשמע ליה קמלה שלא בציפוי קודם ולקמן דקאמר כולהו כרבה לא אמרי ולא מפרש [ט] טעמא זה [י] ניחא לו למימר טעם הדבר לכל המתולמים:

אע"ג דמחשבה דלא מיכרא היא ותיפסל. הרבה יש לתמוה למה ציפה לשונו מלמעלה לעיל בי"ט שמעמיד דמה שקורה לעיל מינכרא קורת הכא [יא] לא מינכרא ומד פירושא לתרוייהו דמיכרא היינו שמכר שמקבל מחשבת מחר למחר ומחר למחר נמצא אם מלבה היכר שהוא כמו שהוא מחשב ומשם ציפה הלשון לפי שהוא כמו נתינת טעם למיפסל לפיכך ניחא ליה למינקט הכא ולעיל על פסול לשון לא מינכרא ומפני שמעמיד דקאמר כולהו כרבה לא אמרי מלבה מחשבה דמינכרא פסל דממנה משום דקאי נקט לשון מינכרא על פסול: **לר"ש** ה"נ. מצמע דלבנן לא דרכי זמת מורת המנחה אע"ג [יב]דפי' דס מנחת שניהן על הכבד טעון כיסוי דלרבנן תורה אחת לכל המנחות ולישנא מתני' מורה אחת לכל המנחות ולישנא מתני' לפניא נמי דקתני דס מנחת חוטא טעונה גויפה דרבי ליה [יג]ר"ש בגון הני דפרק דס מנחת חוטא ועוד למיסה קרש לא כתיב מנחת חוטא דמיסה בגדים כתיב ההיא פרשת דומת המורה ול"ת דפ"ק דזבחים (ד' ט:) אמר רב משמיה דמנחת חוטא שמחטה לשם מנחת נחשון כשירה דמורה אחת לכל המנחות ופריך רב מנרשים לרבה מנייתא דר"ש טעמא דמעשיה מוכיחין עליה הא מין מעשיה מוכיחין עליה לא ליתא זמת מורת המנחה ומתי קושית הא רבה הוא דמפרש הכא טעמא דר"ש מזמת מורת ומוסר ר"ת דהתם גרים רבה ורבה לטעמיה דמשני לעיל כאן בציפוי קודם כאן בציפוי בעלים ועוד ר"ל דמפילו גרים התם רבה ניחא ליה דבדי רב ככולהו ממולתי דהכא ולפר"ח קשיא דגמלה דרב מנרשים מלמידו של רבה היה ולא של רבה ועוד יש לומר שרוצה רבה ליישב שם דברי רב משמיה דמנחת חוטא ולפליגי עליה דר"ש ללית להו זמת מורת ורב ומנרשים כשהקשה לו מר"ש היה יכול להקשותו ממתני' אלא ניחא ליה [יד]לקשויי מבריית דמפילו ר' שמעון דמכשר לחו מזמת מורת מכשר וכן משמע שם פירוש הקונטרס: **לשם** חמאת דם לשם חמאת עבודת כוכבים בשירה. הן מילתא אחיתא בפ"ק דזבחים (י"א סח) בשמעתא דמנחת חוטא [טו] (לעיל) דזמת מורת מכשר טעמא לשם טעמא כדקאמר התם רבה (לעיל) מאידך מילתא דזמת מורה לחטאת אמר רחמנא והכי מסתברא שהוא מחטאת אבל לשם עולה ולשלמים פסולה והוה הדין לשם חטאת נזיר ומצורע לכשעולה דמו ביון דאין באין על חטאת לשם חטאת נזיר בא בכלל לפי שאינן באין על חטאת לשם חטאת נזיר ומצורע לשם חטאת לשם עולה ולשלמים ולא מיבעיא לשם חטאת לשם חטאת דמיכשרי לשם עולה ולשלמים אלא אפילו לשם חטאת לשם חטאת לא מיכשרי לשם עולה ולשלמים דהא מנחת חוטא לשם חטאת לשם עולה ולשלמים לא מיכשרי ומנחת חוטא לשם חטאת לשם חטאת מיכשרי ומנחת חוטא לשם חטאת לשם חטאת לא מיכשרי דמ

מה לי שיעור קדש כו' ושיעור דשני ליה לן מתמצר [ב]להו דכ"ע דמתמצה למיכלה [ג]פשל דחמנא אמר לשמור: חטאת קריירה רחמנא. לפי טעמא זה לא היה לריך לגמוד בפ"ק דזבחים (דף ח:) [ד]דשמיעת הקול ממה הלד וממקנה דשמעינן לה מקרי אלא מלה יליף לה מדכתיב הוא: **מאי** נשקא מינה הוא תנא דבי רבי ישמעאל. מלינוח הלם (סוטה דף פה.) ופרק [ה] המפלת [ו] (שם דף נב:) ממני [ז]מלמדני ליה ילפינן לפי שהב"ע ממיעות זו לח זו אלא מכל כלן ומהוהיו [ח]דלרבי להו [ט]לתרוייהו ולדרוש [י]דלרבי המכלת (לקמן ד' מה: ושם) קלשיל גבי כשמיש מעכבין לח הלשם [יא]וגמר ק נגם יהיו מיהיו ולח גמר יהיו מהמיהה והשם מלינן למילף מרוייהו ללשם וכשמיש מעכבין זה לח זה וכן בפ"ב דיבמות (דף יח:) לח מכשמיש מהדיה למי למילף למן הלשם ולח מן הלשם לו מן הלשם ולח מן הלשם מיקני לימוה: **ליגמר** שנו מעטו דשמיעת הקול. לפ"ב דשמיעת הקול גופה ילפינן ממה הלד בפ"ק דזבחים (ד' ח:) ובשיל היל בפרק לימה מקומן (זבחים דף נא.) מי לבר למלד מבגין לב מחר ומלמד עב"ם ולח מיפטיטא מכל מקום פריך שפיר לליגמר שנו מעטו דשמיעת הקול לו מפטט מהכל לבר למלד מבגין לב מין מוחר ומלמד עב"ם [יב]ומיהא דפרק הורה כהן (דף ח:) [יג]ליף לה מיהי [יד]לו מהם מלו מלוי על מפק מטמת קטורה עב"ם דגמיר לשם מהשם מלוי ומגמר ומשמע מגטר [טו]ולדרשה מילף שנו מעטו דשמיעת הקול לעולה ויולד להל לבני למיתר [טז]דמוקיה נדבה הוא דגמירי לה [יז]לגי קלי ובפ"ק דשבועות (דף ד:) [יח]מעון שנו:

חטאת שמצא מאי דכתיב בה היא. כגמה דוכמי מגמע דילפינן עיכוכה בחטאת דכתיב בה כאן וכפרק קמע דזבחים [יט]דמי מקוטרת לשם שולה ומוד לשם [כ]דאמר בחלמרי יפלו לנדבה וכל היכא דאמרי בחלמרי יפלו לנדבה היינו לשלש: [כא]אשם. הבשר לשם אל המובח ופורות לכהנים: [כב]מחטאת. דאמי' מנחת חוטא דקריא הכא חמנא חטאת לא ילפינן לה מחטאת משום מעושא דאוחה: ת"ש [כג]דתניא בה. היא בחטאת: [כד]ולא. שנשחט שלא לשמו: ואי קשיא תיפוק לי דחטאת פסולה שלא לשמה פושחט אוחה לחטאת תיהי דחהיא למצוה: [כה]בשלא לשמו. ואי קשיא אשם נמי כתיב ביה הוא קודם שחיטה בצר את אהוך זאת תורת האשם קדש קדשים הוא לאו פירכא היא דלא חשיב אלא היכא דכתיב אשם הוא דמשמע שישחט לשם אשם. [כה]כתיב. הוא והקטרה לאו עיקר הוא והיכא למימר הוא אשם: [כו]שלא לשמו. גליון ש"א בס' ישן כתי' אשם נאמר בו הוא אחר הקטרת אימורין בפרשת צו את אהרן והקיטרים הכהן המובחה אשה לה' אשם הוא והיכא למימר הוא אשם ולא שנקטרו אימורין דהא הוא עצמו

מה לי א"ר שמעון מעשה דר' שמעון משום מחשבה דמינכרא לא פסלה והא מחשבה דמינכרא הוא או דילמא מעשה דר"ש משום דכתיב [א]ואת תורת המנחה וגבי לא כתיב אמר ליה [ב]כלום הגענו לסוף דעתו של ר"ש כרבה לא משני ליה משום קושיא דאביי כרבא לא משני ליה משום [ג]קושיא ואת תורת החטאת כרב אשי לא משני ליה משום קושיא דרב אחא בריה דרבא: חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות: בשלמא מנחת חוטא [ד]חטאת קריירה רחמנא [ה]לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא וגו' אלא מנחת קנאות מנלן דתני תנא קמיה דרב נחמן [ו]מנחת קנאות מותרת נדבה א"ל שפיר קאמרת [ז]מזכרת עון כתיב בה ובחטאת כתיב [ח]ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה מה חטאת מותרה נדבה אף מנחת קנאות מותרה נדבה וכחטאת מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחת קנאות פסולה שלא לשמה אלא מעתה אשם יהא פסול שלא לשמו הגמר עון עון מחטאת דין עון מעון ואין דנין עונו מעון מאי נפקא מינה והא [ט]תנא דבי ר' ישמעאל [י]ושב הכהן [יא]ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה ועוד ליגמר עונו עונו מעון דשמיעת הקול דכתיב [יב]אם לא יגיד ונשא עונו אלא כי [יג]גמרי גזירה שוה למוחר נדבה הוא דגמרי וכי תימא [יד]אין גזירה שוה למחצה גלי רחמנא גבי חטאת [טו]ושחט אותה לחטאת אותה לשמה כשירה שלא לשמה פסולה אבל כל קדשים בין לשמן בין שלא לשמן כשרים אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולין שלא לשמן מנלן חטאת מעשה מאי משום דכתיב בה היא ה"נ הא כתיב בהו היא [טז]אשם נמי הא כתיב ביה הוא [יז]ההוא הוא לאחר הקטרת אימורין הוא דכתיב [יח]כדתניא אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין הוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר ואלא הוא למה לי [יט]לברדב הונא אמר רב [כ]אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לשום עולה [כא]ניתק אין לא ניתק לא אמר קרא הוא בהוייתו יהא: אמר רב מנחת העומר שקמלזה שלא לשמה פסולה [כב]הואיל ובאת להתיר ולא התידה וכן אתה אומר באשם נזיר ואשם

חטאת קריירה רחמנא. לפי טעמא זה לא היה לריך לגמוד בפ"ק דזבחים (דף ח:) [כג]דשמיעת הקול ממה הלד וממקנה דשמעינן לה מקרי אלא מלה יליף לה מדכתיב הוא: **מאי** נשקא מינה הוא תנא דבי רבי ישמעאל. מלינוח הלם (סוטה דף פה.) ופרק [כד] המפלת [כה] (שם דף נב:) ממני [כו]מלמדני ליה ילפינן לפי שהב"ע ממיעות זו לח זו אלא מכל כלן ומהוהיו [כז]דלרבי להו [כח]לתרוייהו ולדרוש [כט]דלרבי המכלת (לקמן ד' מה: ושם) קלשיל גבי כשמיש מעכבין לח הלשם [ל]וגמר ק נגם יהיו מיהיו ולח גמר יהיו מהמיהה והשם מלינן למילף מרוייהו ללשם וכשמיש מעכבין זה לח זה וכן בפ"ב דיבמות (דף יח:) לח מכשמיש מהדיה למי למילף למן הלשם ולח מן הלשם לו מן הלשם ולח מן הלשם מיקני לימוה: **ליגמר** שנו מעטו דשמיעת הקול. לפ"ב דשמיעת הקול גופה ילפינן ממה הלד בפ"ק דזבחים (ד' ח:) ובשיל היל בפרק לימה מקומן (זבחים דף נא.) מי לבר למלד מבגין לב מחר ומלמד עב"ם ולח מיפטיטא מכל מקום פריך שפיר לליגמר שנו מעטו דשמיעת הקול לו מפטט מהכל לבר למלד מבגין לב מין מוחר ומלמד עב"ם [לא]ומיהא דפרק הורה כהן (דף ח:) [לב]ליף לה מיהי [לג]לו מהם מלו מלוי על מפק מטמת קטורה עב"ם דגמיר לשם מהשם מלוי ומגמר ומשמע מגטר [לד]ולדרשה מילף שנו מעטו דשמיעת הקול לעולה ויולד להל לבני למיתר [לה]דמוקיה נדבה הוא דגמירי לה [לו]לגי קלי ובפ"ק דשבועות (דף ד:) [לז]מעון שנו:

חטאת שמצא מאי דכתיב בה היא. כגמה דוכמי מגמע דילפינן עיכוכה בחטאת דכתיב בה כאן וכפרק קמע דזבחים [לח]דמי מקוטרת לשם שולה ומוד לשם [כ]דאמר בחלמרי יפלו לנדבה וכל היכא דאמרי בחלמרי יפלו לנדבה היינו לשלש: [כא]אשם. הבשר לשם אל המובח ופורות לכהנים: [כב]מחטאת. דאמי' מנחת חוטא דקריא הכא חמנא חטאת לא ילפינן לה מחטאת משום מעושא דאוחה: ת"ש [כג]דתניא בה. היא בחטאת: [כד]ולא. שנשחט שלא לשמו: ואי קשיא תיפוק לי דחטאת פסולה שלא לשמה פושחט אוחה לחטאת תיהי דחהיא למצוה: [כה]בשלא לשמו. ואי קשיא אשם נמי כתיב ביה הוא קודם שחיטה בצר את אהוך זאת תורת האשם קדש קדשים הוא לאו פירכא היא דלא חשיב אלא היכא דכתיב אשם הוא דמשמע שישחט לשם אשם. [כה]כתיב. הוא והקטרה לאו עיקר הוא והיכא למימר הוא אשם: [כו]שלא לשמו. גליון ש"א בס' ישן כתי' אשם נאמר בו הוא אחר הקטרת אימורין בפרשת צו את אהרן והקיטרים הכהן המובחה אשה לה' אשם הוא והיכא למימר הוא אשם ולא שנקטרו אימורין דהא הוא עצמו

שלא הוקטרו אימוריו כשר כדאמר' פ' חמיד נשחט: [כג]בחוצות נשיא כתיב: [כד]באחר. דגבי חטאת: [כה]עליו. חגיגה דשופרות פולה: [כו]יהא. ראשם פסול הוא: הס"ד ומה"ד פסולה מהקשיד קומצה ושיריה: [כז]דזבחים חטאת דשמיעית: [כח]דפ' המפלת. ל"ל פ"ש בתוכ' דף כב ע"ב ותוס' יומא דף ב ע"ב: [כט]משני. היכא דליכא דדרשי ליה אבל איכא דדרשי ליה לילפינן יש לומר דפסיק אקושיא דיעבד אי"ל דהכא דאין אחת זו את זו לילפינן אף לא דמי ליה: [ל]לדדרש תרוייהו: [לא]דגמר בן בנם: [לב]מעון עון: [לג]מקומות בגמרא דדבי: [לד]בהוויא פרקא. ג) ע"י תוס' זבחים דף ה ע"ב: גמרא דחוץ מן: [לה]ת"ש בהשמטות בסוף המסכת [לו]אינן מרצין למה: [לז]הא דכתיב ואת תורת האשם קדש: [לח]הקדבן כגון חטאת. עיין בהשמטות בסוף המסכת:

מה לי שיעור קדש כו' ושיעור דשני ליה לן מתמצר [ב]להו דכ"ע דמתמצה למיכלה [ג]פשל דחמנא אמר לשמור: חטאת קריירה רחמנא. לפי טעמא זה לא היה לריך לגמוד בפ"ק דזבחים (דף ח:) [ד]דשמיעת הקול ממה הלד וממקנה דשמעינן לה מקרי אלא מלה יליף לה מדכתיב הוא: **מאי** נשקא מינה הוא תנא דבי רבי ישמעאל. מלינוח הלם (סוטה דף פה.) ופרק [ה] המפלת [ו] (שם דף נב:) ממני [ז]מלמדני ליה ילפינן לפי שהב"ע ממיעות זו לח זו אלא מכל כלן ומהוהיו [ח]דלרבי להו [ט]לתרוייהו ולדרוש [י]דלרבי המכלת (לקמן ד' מה: ושם) קלשיל גבי כשמיש מעכבין לח הלשם [יא]וגמר ק נגם יהיו מיהיו ולח גמר יהיו מהמיהה והשם מלינן למילף מרוייהו ללשם וכשמיש מעכבין זה לח זה וכן בפ"ב דיבמות (דף יח:) לח מכשמיש מהדיה למי למילף למן הלשם ולח מן הלשם לו מן הלשם ולח מן הלשם מיקני לימוה: **ליגמר** שנו מעטו דשמיעת הקול. לפ"ב דשמיעת הקול גופה ילפינן ממה הלד בפ"ק דזבחים (ד' ח:) ובשיל היל בפרק לימה מקומן (זבחים דף נא.) מי לבר למלד מבגין לב מחר ומלמד עב"ם ולח מיפטיטא מכל מקום פריך שפיר לליגמר שנו מעטו דשמיעת הקול לו מפטט מהכל לבר למלד מבגין לב מין מוחר ומלמד עב"ם [יב]ומיהא דפרק הורה כהן (דף ח:) [יג]ליף לה מיהי [יד]לו מהם מלו מלוי על מפק מטמת קטורה עב"ם דגמיר לשם מהשם מלוי ומגמר ומשמע מגטר [טו]ולדרשה מילף שנו מעטו דשמיעת הקול לעולה ויולד להל לבני למיתר [טז]דמוקיה נדבה הוא דגמירי לה [יז]לגי קלי ובפ"ק דשבועות (דף ד:) [יח]מעון שנו:

[א] ויקרא ב, א. [ב] שם ב, ב. [ג] ראה ויקרא רבה ב, ב. [ד] ויקרא ו, יג. [ה] שם ב, ד. [ו] שם ב, ה. [ז] שם ב, ב. [ח] שם ב, ד. [ט] שם ב, ב. [י] שם ב, ד. [יא] שם ב, ב. [יב] שם ה, יח. [יג] שם ה, כג. [יד] שם ה, כד. [טו] שם ה, כה. [טז] שם ה, כו. [יז] שם ה, כז. [יח] שם ה, כח. [יט] שם ה, כט. [כ] שם ה, ל. [כא] שם ה, לא. [כב] שם ה, לב. [כג] שם ה, לג. [כד] שם ה, לד. [כה] שם ה, לה. [כו] שם ה, לו. [כז] שם ה, לז. [כח] שם ה, לח. [כט] שם ה, לט. [ל] שם ה, מ. [לא] שם ה, מא. [לב] שם ה, מב. [לג] שם ה, מג. [לד] שם ה, מד. [לה] שם ה, מה. [לו] שם ה, מו. [לז] שם ה, מז. [לח] שם ה, מח. [לט] שם ה, מט. [מ] שם ה, נ. [מא] שם ה, נא. [מב] שם ה, נב. [מג] שם ה, נג. [מד] שם ה, נד. [מה] שם ה, נה. [מו] שם ה, נו. [מז] שם ה, נז. [מח] שם ה, נח. [מט] שם ה, נט. [נ] שם ה, ס. [נא] שם ה, סא. [נב] שם ה, סב. [נג] שם ה, סג. [נד] שם ה, סד. [נה] שם ה, סה. [נו] שם ה, סו. [נז] שם ה, סז. [נח] שם ה, סח. [נט] שם ה, סט. [ס] שם ה, ע. [סא] שם ה, עא. [סב] שם ה, עב. [סג] שם ה, עג. [סד] שם ה, עד. [סה] שם ה, עה. [סו] שם ה, עו. [סז] שם ה, עז. [סח] שם ה, עח. [סט] שם ה, עט. [ע] שם ה, פ. [עא] שם ה, פא. [עב] שם ה, פב. [עג] שם ה, פג. [עד] שם ה, פד. [עה] שם ה, פה. [עו] שם ה, פו. [עז] שם ה, פז. [עח] שם ה, פח. [עט] שם ה, פט. [פ] שם ה, צ. [פא] שם ה, צא. [פב] שם ה, צב. [פג] שם ה, צג. [פד] שם ה, צד. [פה] שם ה, צה. [פו] שם ה, צו. [פז] שם ה, צז. [פח] שם ה, צח. [פט] שם ה, צט. [צ] שם ה, ק. [צא] שם ה, קא. [צב] שם ה, קב. [צג] שם ה, קג. [צד] שם ה, קד. [צה] שם ה, קה. [צו] שם ה, קו. [צז] שם ה, קז. [צח] שם ה, קח. [צט] שם ה, קט. [ק] שם ה, קי. [קא] שם ה, קיא. [קב] שם ה, קיב. [קג] שם ה, קיג. [קד] שם ה, קיד. [קה] שם ה, קטו. [קו] שם ה, קטז. [קז] שם ה, קיז. [קח] שם ה, קיח. [קט] שם ה, קיט. [קי] שם ה, קכ. [קיא] שם ה, קכא. [קיב] שם ה, קכב. [קיג] שם ה, קכג. [קיד] שם ה, קכד. [קטו] שם ה, קכה. [קטז] שם ה, קכו. [קיז] שם ה, קכז. [קיח] שם ה, קכח. [קיט] שם ה, קכט. [קכ] שם ה, קל. [קכא] שם ה, קלא. [קכב] שם ה, קלב. [קכג] שם ה, קלג. [קכד] שם ה, קלד. [קכה] שם ה, קלה. [קכו] שם ה, קלו. [קכז] שם ה, קלז. [קכח] שם ה, קלח. [קכט] שם ה, קלט. [קל] שם ה, קמ. [קלא] שם ה, קמא. [קלב] שם ה, קמב. [קלג] שם ה, קמג. [קלד] שם ה, קמד. [קלה] שם ה, קמה. [קלו] שם ה, קמו. [קלז] שם ה, קמז. [קלח] שם ה, קמח. [קלט] שם ה, קמט. [קמ] שם ה, קנ. [קמא] שם ה, קנא. [קמב] שם ה, קנב. [קמג] שם ה, קנג. [קמד] שם ה, קנד. [קמה] שם ה, קנה. [קמו] שם ה, קנו. [קמז] שם ה, קנז. [קמח] שם ה, קנח. [קמט] שם ה, קנט. [קנ] שם ה, קס. [קנא] שם ה, קסא. [קנב] שם ה, קסב. [קנג] שם ה, קסג. [קנד] שם ה, קסד. [קנה] שם ה, קסה. [קנו] שם ה, קסו. [קנז] שם ה, קסז. [קנח] שם ה, קסח. [קנט] שם ה, קסט. [קס] שם ה, קע. [קסא] שם ה, קעא. [קסב] שם ה, קעב. [קסג] שם ה, קעג. [קסד] שם ה, קעד. [קסה] שם ה, קעה. [קסו] שם ה, קעו. [קסז] שם ה, קעז. [קסח] שם ה, קעח. [קסט] שם ה, קעט. [קע] שם ה, קפ. [קעא] שם ה, קפא. [קעב] שם ה, קפב. [קעג] שם ה, קפג. [קעד] שם ה, קפד. [קעה] שם ה, קפה. [קעו] שם ה, קפו. [קעז] שם ה, קפז. [קעח] שם ה, קפח. [קעט] שם ה, קפט. [קפ] שם ה, קצ. [קפא] שם ה, קצא. [קפב] שם ה, קצב. [קפג] שם ה, קצג. [קפד] שם ה, קצד. [קפה] שם ה, קצה. [קפו] שם ה, קצו. [קפז] שם ה, קצז. [קפח] שם ה, קצח. [קפט] שם ה, קצט. [קצ] שם ה, ר. [קצא] שם ה, רא. [קצב] שם ה, רב. [קצג] שם ה, רג. [קצד] שם ה, רד. [קצה] שם ה, רה. [קצו] שם ה, רו. [קצז] שם ה, רז. [קצח] שם ה, רח. [קצט] שם ה, רט. [ר] שם ה, ש. [רא] שם ה, שא. [רב] שם ה, שב. [רג] שם ה, שג. [רד] שם ה, שד. [רה] שם ה, שה. [רו] שם ה, שו. [רז] שם ה, שז. [רח] שם ה, שח. [רט] שם ה, שט. [ש] שם ה, שי. [שא] שם ה, שיא. [שב] שם ה, שיב. [שג] שם ה, שיג. [שד] שם ה, שיד. [שה] שם ה, שטו. [שו] שם ה, שטז. [שז] שם ה, שיז. [שח] שם ה, שיח. [שט] שם ה, שיט. [שי] שם ה, שכ. [שיא] שם ה, שכא. [שיב] שם ה, שכב. [שיג] שם ה, שכג. [שיד] שם ה, שכד. [שטו] שם ה, שכה. [שטז] שם ה, שכו. [שיז] שם ה, שכז. [שיח] שם ה, שכח. [שיט] שם ה, שכט. [שכ] שם ה, של. [שכא] שם ה, שלא. [שכב] שם ה, שלב. [שכג] שם ה, שלג. [שכד] שם ה, שלד. [שכה] שם ה, שלה. [שכו] שם ה, שלו. [שכז] שם ה, שלז. [שכח] שם ה, שלח. [שכט] שם ה, שלט. [של] שם ה, שמ. [שלא] שם ה, שמא. [שלב] שם ה, שמב. [שלג] שם ה, שמג. [שלד] שם ה, שמד. [שלה] שם ה, שמה. [שלו] שם ה, שמו. [שלז] שם ה, שמז. [שלח] שם ה, שמח. [שלט] שם ה, שמט. [שמ] שם ה, שנ. [שמא] שם ה, שנא. [שמב] שם ה, שנב. [שמג] שם ה, שנג. [שמד] שם ה, שנד. [שמה] שם ה, שנה. [שמו] שם ה, שנו. [שמז] שם ה, שנז. [שמח] שם ה, שנח. [שמט] שם ה, שנט. [שנ] שם ה, שס. [שנא] שם ה, שסא. [שנב] שם ה, שסב. [שנג] שם ה, שסג. [שנד] שם ה, שסד. [שנה] שם ה, שסה. [שנו] שם ה, שסו. [שנז] שם ה, שסז. [שנח] שם ה, שסח. [שנט] שם ה, שסט. [שס] שם ה, שע. [שסא] שם ה, שעא. [שסב] שם ה, שעב. [שסג] שם ה, שעג. [שסד] שם ה, שעד. [שסה] שם ה, שעה. [שסו] שם ה, שעו. [שסז] שם ה, שעז. [שסח] שם ה, שעח. [שסט] שם ה, שעט. [שע] שם ה, שפ. [שעא] שם ה, שפא. [שעב] שם ה, שפב. [שעג] שם ה, שפג. [שעד] שם ה, שפד. [שעה] שם ה, שפה. [שעו] שם ה, שפו. [שעז] שם ה, שפז. [שעח] שם ה, שפח. [שעט] שם ה, שפט. [שפ] שם ה, שצ. [שפא] שם ה, שצא. [שפב] שם ה, שצב. [שפג] שם ה, שצג. [שפד] שם ה, שצד. [שפה] שם ה, שצה. [שפו] שם ה, שצו. [שפז] שם ה, שצז. [שפח] שם ה, שצח. [שפט] שם ה, שצט. [שצ] שם ה, ת. [שצא] שם ה, תא. [שצב] שם ה, תב. [שצג] שם ה, תג. [שצד] שם ה, תד. [שצה] שם ה, תה. [שצו] שם ה, תו. [שצז] שם ה, תז. [שצח] שם ה, תח. [שצט] שם ה, תט. [ת] שם ה, תי. [תא] שם ה, תיא. [תב] שם ה, תיב. [תג] שם ה, תיג. [תד] שם ה, תיד. [תה] שם ה, תטו. [תו] שם ה, תטז. [תז] שם ה, תיז. [תח] שם ה, תיח. [תט] שם ה, תיט. [תי] שם ה, תכ. [תיא] שם ה, תכא. [תיב] שם ה, תכב. [תיג] שם ה, תכג. [תיד] שם ה, תכד. [תטו] שם ה, תכה. [תטז] שם ה, תכו. [תיז] שם ה, תכז. [תיח] שם ה, תכח. [תיט] שם ה, תכט. [תכ] שם ה, תל. [תכא] שם ה, תלא. [תכב] שם ה, תלב. [תכג] שם ה, תלג. [תכד] שם ה, תלד. [תכה] שם ה, תלה. [תכו] שם ה, תלו. [תכז] שם ה, תלז. [תכח] שם ה, תלח. [תכט] שם ה, תלט. [תל] שם ה, תמ. [תלא] שם ה, תמא. [תלב] שם ה, תמב. [תלג] שם ה, תמג. [תלד] שם ה, תמד. [תלה] שם ה, תמה. [תלו] שם ה, תמו. [תלז] שם ה, תמז. [תלח] שם ה, תמח. [תלט] שם ה, תמט. [תמ] שם ה, תנ. [תמא] שם ה, תנא. [תמב] שם ה, תנב. [תמג] שם ה, תנג. [תמד] שם ה, תנד. [תמה] שם ה, תנה. [תמו] שם ה, תנו. [תמז] שם ה, תנז. [תמח] שם ה, תנח. [תמט] שם ה, תנט. [תנ] שם ה, תס. [תנא] שם ה, תסא. [תנב] שם ה, תסב. [תנג] שם ה, תסג. [תנד] שם ה, תסד. [תנה] שם ה, תסה. [תנו] שם ה, תסו. [תנז] שם ה, תסז. [תנח] שם ה, תסח. [תנט] שם ה, תסט. [תס] שם ה, תע. [תסא] שם ה, תעא. [תסב] שם ה, תעב. [תסג] שם ה, תעג. [תסד] שם ה, תעד. [תסה] שם ה, תעה. [תסו] שם ה, תעו. [תסז] שם ה, תעז. [תסח] שם ה, תעח. [תסט] שם ה, תעט. [תע] שם ה, תפ. [תעא] שם ה, תפא. [תעב] שם ה, תפב. [תעג] שם ה, תפג. [תעד] שם ה, תפד. [תעה] שם ה, תפה. [תעו] שם ה, תפו. [תעז] שם ה, תפז. [תעח] שם ה, תפח. [תעט] שם ה, תפט. [תפ] שם ה, תצ. [תפא] שם ה, תצא. [תפב] שם ה, תצב. [תפג] שם ה, תצג. [תפד] שם ה, תצד. [תפה] שם ה, תצה. [תפו] שם ה, תצו. [תפז] שם ה, תצז. [תפח] שם ה, תצח. [תפט] שם ה, תצט. [תצ] שם ה, תק. [תצא] שם ה, תקא. [תצב] שם ה, תקב. [תצג] שם ה, תקג. [תצד] שם ה, תקד. [תצה] שם ה, תקה. [תצו] שם ה, תקו. [תצז] שם ה, תקז. [תצח] שם ה, תקח. [תצט] שם ה, תקט. [תק] שם ה, תקי. [תקא] שם ה, תקיא. [תקב] שם ה, תקיב. [תקג] שם ה, תקיג. [תקד] שם ה, תקיד. [תקה] שם ה, תקטו. [תקו] שם ה, תקטז. [תקז] שם ה, תקיז. [תקח] שם ה, תקיח. [תקט] שם ה, תקיט. [תקי] שם ה, תקכ. [תקיא] שם ה, תקכא. [תקיב] שם ה, תקכב. [תקיג] שם ה, תקכג. [תקיד] שם ה, תקכד. [תקטו] שם ה, תקכה. [תקטז] שם ה, תקכו. [תקיז] שם ה, תקכז. [תקיח] שם ה, תקכח. [תקיט] שם ה, תקכט. [תקכ] שם ה, תקל. [תקכא] שם ה, תקלא. [תקכב] שם ה, תקלב. [תקכג] שם ה, תקלג. [תקכד] שם ה, תקלד. [תקכה] שם ה, תקלה. [תקכו] שם ה, תקלו. [תקכז] שם ה, תקלז. [תקכח] שם ה, תקלח. [תקכט] שם ה, תקלט. [תקל] שם ה, תקמ. [תקלא] שם ה, תקמא. [תקלב] שם ה, תקמב. [תקלג] שם ה, תקמג. [תקלד] שם ה, תקמד. [תקלה] שם ה, תקמה. [תקלו] שם ה, תקמו. [תקלז] שם ה, תקמז. [תקלח] שם ה, תקמח. [תקלט] שם ה, תקמט. [תקמ] שם ה, תקנ. [תקמא] שם ה, תקנא. [תקמב] שם ה, תקנב. [תקמג] שם ה, תקנג. [תקמד] שם ה, תקנד. [תקמה] שם ה, תקנה. [תקמו] שם ה, תקנו. [תקמז] שם ה, תקנז. [תקמח] שם ה, תקנח. [תקמט] שם ה, תקנט. [תקנ] שם ה, תקס. [תקנא] שם ה, תקסא. [תקנב] שם ה, תקסב. [תקנג] שם ה, תקסג. [תקנד] שם ה, תקסד. [תקנה] שם ה, תקסה. [תקנו] שם ה, תקסו. [תקנז] שם ה, תקסז. [תקנח] שם ה, תקסח. [תקנט] שם ה, תקסט. [תקס] שם ה, תקע. [תקסא] שם ה, תקעא. [תקסב] שם ה, תקעב. [תקסג] שם ה, תקעג. [תקסד] שם ה, תקעד. [תקסה] שם ה, תקעה. [תקסו] שם ה, תקעו. [תקסז] שם ה, תקעז. [תקסח] שם ה, תקעח. [תקסט] שם ה, תקעט. [תקע] שם ה, תקפ. [תקעא] שם ה, תקפא. [תקעב] שם ה, תקפב. [תקעג] שם ה, תקפג. [תקעד] שם ה, תקפד. [תקעה] שם ה, תקפה. [תקעו] שם ה, תקפו. [תקעז] שם ה, תקפז. [תקעח] שם ה, תקפח. [תקעט] שם ה, תקפט. [תקפ] שם ה, תקצ. [תקפא] שם ה, תקצא. [תקפב] שם ה, תקצב. [תקפג] שם ה, תקצג. [תקפד] שם ה, תקצד. [תקפה] שם ה, תקצה. [תקפו] שם ה, תקצו. [תקפז] שם ה, תקצז. [תקפח] שם ה, תקצח. [תקפט] שם ה, תקצט. [תקצ] שם ה, תר. [תקצא] שם ה, תרא. [תקצב] שם ה, תרב. [תקצג] שם ה, תרג. [תקצד] שם ה, תרד. [תקצה] שם ה, תרה. [תקצו] שם ה, תרו. [תקצז] שם ה, תרז. [תקצח] שם ה, תרח. [תקצט] שם ה, תרט. [תר] שם ה, תש. [תרא] שם ה, תשא. [תרב] שם ה, תשב. [תרג] שם ה, תשג. [תרד] שם ה, תשד. [תרה] שם ה, תשה. [תרו] שם ה, תשו. [תרז] שם ה, תשז. [תרח] שם ה, תשח. [תרט] שם ה, תשט. [תש] שם ה, תשי. [תשא] שם ה, תשיא. [תשב] שם ה, תשיב. [תשג] שם ה, תשיג. [תשד] שם ה, תשיד. [תשה] שם ה, תשטו. [תשו] שם ה, תשטז. [תשז] שם ה, תשיז. [תשח] שם ה, תשיח. [תשט] שם ה, תשיט. [תשי] שם ה, תשכ. [תשיא] שם ה, תשכא. [תשיב] שם ה, תשכב. [תשיג] שם ה, תשכג. [תשיד] שם ה, תשכד. [תשטו] שם ה, תשכה. [תשטז] שם ה, תשכו. [תשיז] שם ה, תשכז. [תשיח] שם ה, תשכח. [תשיט] שם ה, תשכט. [תשכ] שם ה, תשל. [תשכא] שם ה, תשלא. [תשכב] שם ה, תשלב. [תשכג] שם ה, תשלג. [תשכד] שם ה, תשלד. [תשכה] שם ה, תשלה. [תשכו] שם ה, תשלו. [תשכז] שם ה, תשלז. [תשכח] שם ה, תשלח. [תשכט] שם ה, תשלט. [תשל] שם ה, תשמ. [תשלא] שם ה, תשמא. [תשלב] שם ה, תשמב. [תשלג] שם ה, תשמג. [תשלד] שם ה, תשמד. [תשלה] שם ה, תשמה. [תשלו] שם ה, תשמו. [תשלז] שם ה, תשמז. [תשלח] שם ה, תשמח. [תשלט] שם ה, תשמט. [תשמ] שם ה, תשנ. [תשמא] שם ה, תשנא. [תשמב] שם ה, תשנב. [תשמג] שם ה, תשנג. [תשמד] שם ה, תשנד. [תשמה] שם ה, תשנה. [תשמו] שם ה, תשנו. [תשמז] שם ה, תשנז. [תשמח] שם ה, תשנח. [תשמט] שם ה, תשנט. [תשנ] שם ה, תשס. [תשנא] שם ה, תשסא. [תשנב] שם ה, תשסב. [תשנג] שם ה, תשסג. [תשנד] שם ה, תשסד. [תשנה] שם ה, תשסה. [תשנו] שם ה, תשסו. [תשנז] שם ה, תשסז. [תשנח] שם ה, תשסח. [תשנט] שם ה, תשסט. [תשס] שם ה, תשע. [תשסא] שם ה, תשעא. [תשסב] שם ה, תשעב. [תשסג] שם ה, תשעג. [תשסד] שם ה, תשעד. [תשסה] שם ה, תשעה. [תשסו] שם ה, תשעו. [תשסז] שם ה, תשעז. [תשסח] שם ה, תשעח. [תשסט] שם ה, תשעט. [תשע] שם ה, תשפ. [תשעא] שם ה, תשפא. [תשעב] שם ה, תשפב. [תשעג] שם ה, תשפג. [תשעד] שם ה, תשפד. [תשעה] שם ה, תשפה. [תשעו] שם ה, תשפו. [תשעז] שם ה, תשפז. [תשעח] שם ה, תשפח. [תשעט] שם ה, תשפט. [תשפ] שם ה, תשצ. [תשפא] שם ה, תשצא. [תשפב] שם ה, תשצב. [תשפג] שם ה, תשצג. [תשפד] שם ה, תשצד. [תשפה] שם ה, תשצה. [תשפו] שם ה, תשצו. [תשפז] שם ה, תשצז. [תשפח] שם ה, תשצח. [תשפט] שם ה, תשצט. [תשצ] שם ה, תת. [תשצא] שם ה, תתא. [תשצב] שם ה, תתב. [תשצג] שם ה, תתג. [תשצד] שם ה, תתד. [תשצה] שם ה, תתה. [תשצו] שם ה, תתו. [תשצז] שם ה, תתז. [תשצח] שם ה, תתח. [תשצט] שם ה, תתט. [תת] שם ה, תתי. [תתא] שם ה, תתיא. [תתב] שם ה, תתיב. [תתג] שם ה, תתיג. [תתד] שם ה, תתיד. [תתה] שם ה, תתטו. [תתו] שם ה, תתטז. [תתז] שם ה, תתיז. [תתח] שם ה, תתיח. [תתט] שם ה, תתיט. [תתי] שם ה, תתכ. [תתיא] שם ה, תתכא. [תתיב] שם ה, תתכב. [תתיג] שם ה, תתכג. [תתיד] שם ה, תתכד. [תתטו] שם ה, תתכה. [תתטז] שם ה, תתכו. [תתיז] שם ה, תתכז. [תתיח] שם ה, תתכח. [תתיט] שם ה, תתכט. [תתכ] שם ה, תתל. [תתכא] שם ה, תתלא. [תתכב] שם ה, תתלב. [תתכג] שם ה, תתלג. [תתכד] שם ה, תתלד. [תתכה] שם ה, תתלה. [תתכו] שם ה, תתלו. [תתכז] שם ה, תתלז. [תתכח] שם ה, תתלח. [תתכט] שם ה, תתלט. [תתל] שם ה, תתמ. [תתלא] שם ה, תתמא. [תתלב] שם ה, תתמב. [תתלג] שם ה, תתמג. [תתלד] שם ה, תתמד. [תתלה] שם ה, תתמה. [תתלו] שם ה, תתמו. [תתלז] שם ה, תתמז. [תתלח] שם ה, תתמח. [תתלט] שם ה, תתמט. [תתמ] שם ה, תתנ. [תתמא] שם ה, תתנא. [תתמב] שם ה, תתנב. [תתמג] שם ה, תתנג. [תתמד] שם ה, תתנד. [תתמה] שם ה, תתנה. [תתמו] שם ה, תתנו. [תתמז] שם ה, תתנז. [תתמח] שם ה, תתנח. [תתמט] שם ה, תתנט. [תתנ] שם ה, תתס. [תתנא] שם ה, תתסא. [תתנב] שם ה, תתסב. [תתנג] שם ה, תתסג. [תתנד] שם ה, תתסד. [תתנה] שם ה, תתסה. [תתנו] שם ה, תתסו. [תתנז] שם ה, תתסז. [תתנח] שם ה, תתסח. [תתנט] שם ה, תתסט. [תתס] שם ה, תתע. [תתסא] שם ה, תתעא. [תתסב] שם ה, תתעב. [תתסג] שם ה, תתעג. [תתסד] שם ה, תתעד. [תתסה] שם ה, תתעה. [תתסו] שם ה, תתעו. [תתסז] שם ה, תתעז. [תתסח] שם ה, תתעח. [תתסט] שם ה, תתעט. [תתע] שם ה, תתפ. [תתעא] שם ה, תתפא. [תתעב] שם ה, תתפב. [תתעג] שם ה, תתפג. [תתעד] שם ה, תתפד. [תתעה] שם ה, תתפה. [תתעו] שם ה, תתפו. [תתעז] שם ה, תתפז. [תתעח] שם ה, תתפח. [תתעט] שם ה, תתפט. [תתפ] שם ה, תתצ. [תתפא] שם ה, תתצא. [תתפב] שם ה, תתצב. [תתפג] שם ה, תתצג. [תתפד] שם ה, תתצד. [תתפה] שם ה, תתצה. [תתפו] ש

כמעלין ירעה עד שיקמטג וימכר ויביא בדמיו שלה בדמיו מין למכל הוא גופיה לן גזירה לשמר כפרה מעון לפי כפרה הל״ל משום דגמירי דמשום רועה ומתוך פי הקונטרס משמע דלא גמירי מלא ניתק לגיעיה כמלמע ומשמעהי לרועה כשר לשולה משם ומילן מפילו הוא וגו׳ (ויקרא כג): דקבוע לן זמן. [ת] ומכאן: [בציעו שחילק]. [ת] ומכאן:

כמלמע לשוב מין שם משם עליו ומימה גדול הוא לומר כך ועוד דהוה ליה למימר גזירה לשמר נימוק שמו קודם נימוק ושוב דמשמע דהדין הוא בפסחים דימוק לרעייה דרבן מדסיק ממילתיה דרב הוא דהכל דשמר שמעו משם כשר לעולה מלמע קשבר לן בני עקירה מי הכי כי לן ניתק נמי ומשני גזירה לשמר כפרה שמו לפני כפרה ורבינו שמשל לן גרים הוא כי לן ניתק נמי מלא הכי גרים ס״ם לכתחילה נמי פירוש יכול לשומעו משם כיון דלן בני עקירה ומשני דמשמע דיעבד דכשלמע מי הוה שמר ומשמעו לשם עולה דבני עקירה הוה ניתק נמי משום דיעבד לניקוד שפילן לשמר ניתוק גזירה שמא יעשה לעוקרו ומשני דכי לן בני עקירה נמי שמר לכתחילה כמו לפני כפרה ודוחק הוא שמניה הספרים ושר דהוה ליה למשני גזירה שמו לפני ניתוק ור״ם לן גרים כלן ובפ״ק דזבחים (דף ה.) ובמזיד (דף סה:) ניתק שן לן ניתק לן ובמוכרה שלו בדוק קדשים בפ׳ ומלו קדשים (דף יח.) ובפ״ב דזבחים (דף מא.) שלו בדוק ספר דקדק דהוא כהוייתו יהא לן לפסול בלא ניתק קמני דרבנן היא והכי גמירי הלכתא דכל שמשתמה מתה בשלא קרב עולה ומשום דשקון דרבן רעייה גזירה שמו לפני כפרה ונקט בפ״ק בשלא רוצה וקרא שמא למימר דכשר לעולה בלא עקירה דכהוייתו מה שכשופו להיות לשחר עקירה יהיה בלא עקירה דהיינו עולה כדגמירי ושן לשום מי שלי קרב להילכתא דכי הלי גוזע משמע בפ׳ הלוקח שבר פלמו (בכורות ד׳ מז.). למימרך קרא ומשמרין הילכתא ושמא ניתק הל דשרץ בשפחים (דף עב.) מי הכי כי לן ניתק נמי ושב יש לפרש דגרסינן הכא שפיר ניתק לן לא שמר קרא הוא שהוייתו יהא קודם כפרה והיכא דשמר שמר ומשמע הילכתא דשמר שמי שעירי (ימא דף מ.) דכל שמר שלה בדשמעון ור׳ יוחנן שמר שלו לן בני עקירה ובשפחים [ת] שמר שיהא שהוייתו קודם כפרה הילכך ניתק לן לא ניתק לן משום דגזרינן שמו לפני כפרה ובשפחים (דף עב.) דשרץ כי לן ניתק נמי היינו לשמר כפרה שלו שעירי קודם כפרה שלו ניתק לן משום דגזרינן שמו לפני כפרה ובשפחים

דאמר מר גילח על א' משלשתן יצא מיתיבי אשם מצורע שנשחט שלא לשמו או שלא ניתן מדמו ע"ג בהונות ה"ז עולה לגבי מזבח וטעון נסכים וצריך אשם אחר להכשירו תיובתא דרב ורשב"ל אמר מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשירה ושיריה אין נאכלין עד שתביא מנחת העומר אחרת ותתירנה (ששיריה אין נאכלין עד שתביא מנחת העומר אחרת) מקרב היכי קרבה ממשקה ישראל מן המותר לישראל אמר רב אדא בר אהבה קסבר ר"ל אין מחוסר זמן לבו ביום מתיב רב אדא בריה דרב יצחק יש בעופות שאין במנחות יש במנחות שאין בעופות יש בעופות שהעופות באין בנדבת שנים (אבל מנחות נפש כתיבא) ומחוסרי כפרה (זב וזבה יולדת ומצורע) והותרו מכלל איסורן בקודש משא"כ במנחות ויש במנחות שהמנחות טעונות כלי ותנופה והגשה וישנן בציבור כביחיד מה שאין כן בעופות ואם איתא במנחות נמי משכחת לה דהותרו מכלל איסורן בקודש ומאי ניהו מנחת העומר כיון דאין מחוסר זמן לבו ביום לאו איסורא הוא מתיב רב ששת הקדים מתן שמן למתן דם ימלאנו שמן ויחזור ויתן שמן אחר מתן דם מתן בהונות למתן שבע ימלאנו שמן ויחזור ויתן מתן בהונות אחר מתן ז' ואי אמרת אין מחוסר זמן לבו ביום אמאי יחזור ויתן מאי דעבד עבד אמר רב פפא שאני הלכות מצורע דכתיבא בהו הוייה דאמר הכתוב זאת תהיה תורת המצורע תהיה בהווייתה תהא מתיב רב פפא הקדים חטאתו לאשמו לא יהיה אחר ממרס בדמה אלא תעובר צורתה ותצא לבית השריפה אמאי קא מותיב רב פפא והא רב פפא הוא דאמר שאני הלכות מצורע דכתיבא בהו הוייה אלא רב פפא הכי קא קשיא ליה אימא ה"מ עבודה שחיטה לאו עבודה היא ואי אין מחוסר זמן לבו ביום יהא אחר ממרס ברמה ולקריב אשם והדר ליקרב חטאת אלא אמר רב פפא היינו טעמא דר"ל דקסבר האיר מזרח מתיר דרבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו אפילו בזמן שבית המקדש קיים האיר

רש"י

ומכשילו להתחיל נזירות טהרה: ליום אחד. כשומר שלמי נזיר כדאמרינן באיזהו מקומן (זבחים דף מ.): ואין טעונים לחם. דבעינן ונתן על כפי הנזיר וליכא: קבוע. דאין שם שום ד"א מכשיל הבעלים אלא הוא: על אחת משלשתן. אפילו על חטאת דכתיב ואחר ישתה הנזיר יין ואמרינן בנזיר אחר מעשה יחידי וליף התם שפיר בפ' ג' מינין (דף מו.): וטעון נסכים. כדין אשם מצורע בפ' ב' מדות (לקמן דף צ:): להכשירו. למצורע בקהל: תיובתא דרב. דאמר לעיל דפסול הואיל ובא להכשיר ולא הכשיר: ושיריה אין נאכלין. משום איסור חדש: ממשקה ישראל. פסוק הוא ביחזקאל בקרבנות: מן המותר. למשקה ישראל יביאו נסכים ולא מן האסור: אין מחוסר זמן לבו ביום. הואיל והיום תהא מותרת לישראל אחר שתקרב מנחת העומר אחרת ולא מחוסרת זמן היא לגבוה: עופות באין בנדבת שנים. בפרק המנחות והנסכים (לקמן דף קד:) רבי אומר לכל נדריהם ונדבותם אשר יקריבו הכל באין בשותפות חוץ מן המנחה מפני שנאמר בה נפש: ומחוסרי כפרה. כולן מביאין עופות להכשירן בקדשים זב זבה יולדת ומצורע: והותרו לקדש מכלל איסורן. להדיוט דמליקה אסורה בחולין וכשרה בקדשים: מנחות טעונות כלי. בפ' שתי הלחם (לקמן דף צו.) עופות אין טעונין כלי שהרי מליקתן בציפורן: והגשה. בפ' כל המנחות באות מצה (שם דף ס.). הגשה מגישה בקרן מערבית דרומית של מזבח כנגד חודה של קרן בפ' הקומץ רבה (לקמן דף יט:): מנחת העומר ישנה בציבור עופות אין באין בציבור בת"כ גבי נדבת העוף קרבנו (והקריב) היחיד מביא עוף ולא הציבור: ואם איתא. דעדיין חדש אסור מנחת העומר נמי אשתכח דקרבה לגבוה מה שאסור להדיוט: לאו איסורא הוא. דכמאן דקרבה מנחת העומר האחרת דמי: מתן שמן. דמצורע מתן דם צריך להקדים כמו שאמור בענין על מקום דם האשם יתן השמן: ימלאנו. ללוג: למתן שבע. והזה מן השמן באצבעו שבע פעמים וגו': לא יהא אחר ממרס בדם. שלא יקרוש כשיזה מדם האשם: תעבר צורתה. תניחנה עד למחר ותיפסל בלינה ותעובר מראה ליתלוסית בשר הימנה משום בזיון קדשים דכל זמן שלא נפסלו בלינה אין נשרפין אלא א"כ פסולו בגופו אלמא מדקתני תצא לבית השריפה יש מחוסר זמן לבו ביום: ה"מ דכתיבא הוייה. בעבודה אבל שחיטה לאו עבודה היא דהא כשרה בזר: אלא טעמא דר"ל. דאמר קומצה נקטר דקסבר האיר:

תוספות

גילח על אחד משלשתן יצא. ואפי' לרבנן דלא שרו לשתות ביין עד שיביא חטאתו בפ' ג' מינין (נזיר דף מו.): תיובתא. הוה מצי למימר רב תנא הוא ופליג כדקאמר בכמה דוכתי: שהמנחות טעונות כלי. וא"ת אדרבה זו היא קולא לגבי עופות דבעו מליקה בעצמו של כהן וי"ל דבקדושה איירי שצריך לקדשו בכלי שרת מה שאין כן בעופות: ואם איתא במנחות נמי משכחת לה. פי' ואם איתא שתהא כשרה: ואי אין מחוסר זמן לבו ביום אמאי יחזור ויתן. לבסוף מסקינן דיש מחוסר זמן לבו ביום ותימה דביומא בפ' הוציאו לו (דף ס:) מצריך חוקה שלא ישנה את הסדר והיכא דלא כתיבא חוקה לא קיימינן אם משנה וי"ל דדוקא בהדי מצורע שהיה מחוסר זמן כמה שעדיין לא הגיע זמן טהרתן אבל סדר עבודת יוה"כ דלכפרה לא הוה מחוסר זמן: שחיטה לאו עבודה היא. פי' הקונטרס מדאכשרה רחמנא בזר וא"א לומר כן דאהכשר זר גופיה מייתי לה לקמן בפ"ק (דף ו:) ובפ"ק דזבחים (דף יד:) ומיהו יש ליישב פירושו דכיון דבשום מקום לא בעי כהן בשחיטה לאו עבודה היא ולא דמי לשמאל דיש מקום שצריך ימין והכי פריך עלה [בזבחים] מפרה והר"ר יצחק מאורליינ"ש מפרש לאו עבודה היא לפי ששוה בחולין ובקדשים אם כן לא מטעם עבודה לזה המקום שחיטה ונראה לפרש דלאו עבודה היא מדאכשרינן בפ"ב דזבחים (דף כ.) עמד בדרום והושיט ידו בצפון ושחט בקדשי קדשים ובמקבל פסול דדרשינן אותו בצפון ולא שוחט בצפון אבל מקבל בצפון ובשלמים מכשירין עמד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט ואם קיבל קבלתו פסולה דדרשינן בפ' כל הפסולים (זבחים דף לב:) בן הבקר לפני ה' ולא שוחט לפני ה' אבל אם קיבל קבלתו פסולה משום דכתיב לעמוד לפני ה' לשרתו אלמא כל שירות לפני ה' ש"מ מדאכשרה רחמנא עמד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט מכלל דשחיטה לאו שירות היא ועוד מדאמר בההיא שמעתא בפ"ב (דף כ.) דנתלה ושחט שחיטתו כשירה שחיטה על ירך אמר רחמנא ולא שוחט על ירך אלמא שחיטה לאו עבודה היא דאי עבודה היא לא היה מכשיר לה רחמנא בכה"ג דהא נתלה וקיבל אמר דקבלתו פסולה משום דלאין שירות בכך ומיהו מדפריך לקמן (דף ו:) ובפ"ק דזבחים (ד' יד:) ובפ' חטאת העוף (שם ד' סח:) מפרה דאמר רב שחיטת פרה בזר פסולה משמע קצת כפירוש הקונטרס ומיהו גם לפי מה שפירש יש ליישב אבל קשיא דא"כ לשמעון התימני דבעי בפרק כל הפסולין (שם דף לב:) שיהו ידיו של השוחט לפנים מן השוחט הויא שחיטה עבודה: שחיטה לאו עבודה היא. לא מצי לשנויי דר"ש בן לקיש סבר דעבודה היא דהא לא מצינו שום מחלוקת דאע"ג דפריך לקמן משחיטת פרה בזר ומשני דקדשי בדק הבית היא ומשמע דאי קדשי מזבח היא הוה דייקי מינה דעבודה היא ובפ' טרף בקלפי (יומא דף מב.) איכא למ"ד דשחיטת פרו בזר פסולה ופרו קדשי מזבח הוא אין זה דיוק דמ"מ כיון דאשכחן שחיטת פרה בזר פסולה אע"ג דקדשי בדק הבית היא א"כ מה שפסלה הכתוב גבי פרה לאו משום דהוי עבודה דהא בפרה אין שחיטה עבודה דפסלה כדמפרש מידי דהוה אמראות נגעים דבעי כהונה תדע דהא מנחות (דף יד:) אמרי רבה ורב יוסף הולכה בזר מחלוקת ר"ש ורבנן ומסקינן התם לר"ש שחיטה לאו עבודה היא ושאני פרה דקדשי בדק הבית היא ולקמן בהקומץ רבה (דף יט.) משמע לר"ש שחיטת פרו בזר פסולה דקאמרינן מדגלי רחמנא גבי פרו של אהרן ושחט (אהרן) את פר החטאת אשר לו מכלל דבעלמא לא בעינן בעלים ומיהו קשיא מהא דאמרינן בפרק טרף בקלפי (יומא דף מב.) ת"ש פרה דכתיב בה אלעזר וחוקה פרו נמי הכתיב וכו' ומשני שאני פרה דקדשי בדק הבית היא וכיון דמפרה ידעינן פרו א"כ מאי קא משני וקא לתרץ דה"ק שאני התם בפרה שהיא קדשי בדק הבית ולא שייך בה עבודה א"כ יש להעמיד אלעזר וחוקה אשחיטה כמו אאחר דברים שבה אבל פרו שהוא קדשי מזבח אין סברא להעמיד אהרן וחוקה אלא אעבודה שבו ולא אשחיטה דלאו עבודה היא:

שחיטה לאו עבודה היא. תימה הא איכא קבלה דעבודה היא ודילמא משום קבלה הוא דקאמר שלא יהא אחר ממרס בדמה משום דכתיב בה הוייה וי"ל דהוייה לא קאמר אלא מידי דכתיב בגופה פרשה: אלא א"ר פפא היינו טעמא דרשב"ל. משמע

תורה אור השלם

א) וְשֶׂה אַחַת מִן הַצֹּאן מִן הַמָּאתַיִם מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל לְמִנְחָה וּלְעוֹלָה וְלִשְׁלָמִים לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים: [יחזקאל מה, טו]

ב) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן: [ויקרא יד, ב]

כג א (מיי' פ"י מהל' מחוסרי כפרות הל"ח):

כד ב מיי' פ"ב מהל' מקוואות הל"ג ופ"ו מהל' תמידין ומוספין הלכה ח:

כה ג מיי' פ"ל מהל' פסולי המוקדשין הל"ב:

כו ד מיי' שם הל"ג:

כז ה מיי' פ"ל מהל' מקוואות הל"ו:

כח ו מיי' פ"ל מהל' שגגות הל"ח:

ס) האיר המזרח. גליון מי' דכתיב עד עצם עד ולא עד בכלל. הרגמ"ה עיין רש"י לקמן דף ס"ח ע"א: והא דריש לקיש בר'. עיין בהשמטות בסוף המסכת: ע) אלא מבללא אחמר. דהיכא דקמצה שלא לשמה כשרה והטעם ע"כ כדמסיק לעיל משום שעשה דהאיר המזרח מתיר אבל לא מיתני ראיה הבא דשעשה משום האיר המזרח מתיר דילמא מעשה הוי משום דאין מחוסר זמן לבו ביום. תו"ח: ג) מנחות ובכורים. גליון. ובכורים שהם פרי חדש קודם לשתי הלחם לא יביא למקדש מחדש ס) הצומר במדינה. ושתי הלחם במקדש. הרגמ"ה: ד) תיבות רבינין ממשקה ישראל ומחץ: ה) תיבות משום דאיקרי בכורים נמחק: ו) תיבות וקשיא לי לחד בחמוצר זמן נמחק: ז) מחשבה פוטלת. עיי' בהשמטות בסוף המסכת: ח) ובמקום הראוי לעבודה. עיין בהשמטות בסוף המסכת: ט) מתיבות במי שראוי לעבודה כו' עד לאפוקי נפנם המוכה נמחק: י) שכולה אסורה פליקה תוכיח שכולה אסורה ומותרת לגבוה מה למליקה שכן קדושתה אוסרתה ואם הישבתה כר' השאר נמחק: יא) פאי אם: יב) בשביעית. עומר של שנת שביעית יוכיח שאין ואסור להדיוט ומותר לגבוה. הרגמ"ה: יג) ותיבות שביעית נמי נמחק: שכן מתרת ספיחין בשביעית. ה"ה דהא"ל שכן מתרת חדש בתבואה שהביאה שליש קודם ראש השנה: יד) בר רבא: טו) מתרת בשביעית חדש: טז) ותיבות אי הכי בס"א אינו תמוק: יז) מצותה בבך עיין תוס' לקמן דף ס"ד ע"א: יח) מביאין מנחות ובכורים: יט) קודם לצומר. דצומר מתיר במדינה ושתי הלחם במקדש: כ) חטים. וכתיב ובימים הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה: כא) במי שראוי לעבודה. למעוטי אם שחט ישראל או אחד מן הפסולין וחשב עליו לפגל לא פסלוה במחשבה. הרגמ"ה גליון: כב) בדבר הראוי לעבודה כר' עזר אוניא דאי משום מנחת טומה לאו דאויא דלבד עון קא אתיא א"נ התם קמה והבא גרש והאי דפסלה מחשבה כר' גידסת רש"י של מהרי"ם: כג) שעורים הוא: כד) טומה. נוסחא אחרינא דאצ"ג דאתיא שעורים אינה באה אלא קמח ומנחת העומר גרש ומנחת טומה אצ"ג דשעורים היא דהוי ליה דבר שאינה ראויה לעבודה דלבד עון קא אתיא אפ"ה אתרבי בה מחשבה לפסול דהא כתיב בה היא במנחת קנאות כמו במנחת חוטא קרייה חטאת ובסמרים אחרים נוסחא אחריני אפ"ה פסלה בהו מחשבה והא כתיב בה היא ואתרבו לפסול מחשבה: כה) מה"ד ואם השבתה. אם תמצא תשובה להתיר טריפה מן הדין הוי לך מקרא מן התורה שאסור הס"ד ומה"ד מאי אם השבתה הא: כו) הדין להתיר טריפה לעבודה הס"ד: כז) בטריפה שאינה מתרת בלום הס"ד: כח) אסורין. תוהת שביעית נוהגת

[מגמ"י גמרא ובדבר הראוי לעבודה לאפוקי' מנחת העומר וכו'. ע' לקמן דף נט ע"ב מתוך' ד"ה מינעל נמצא: שם מה למנחת העומר שכן מצותה בבך. ע' לקמן דף סד ע"ב מום' ד"ה מינעל פסולים וכו'): רש"י ד"ה ובדבר הראוי לעבודה כו' במנחת קנאות משום דר"ח הנא קרי חטאת. תמוה לי הא מנחת קנאות לא מיקרי מלי מעלה (ומצות הפעתיקו לשלמי מנחת מוטו) וע"ק הוא ע"ל קנאות הוא מוטו) וכן מנחת טומה מקרי מנחת וגם מה לן לפלוגי מטום כך מלא מצות למוטו ומקלות כתיב הוא למעלה ע"ל דף ד ע"ב וכ"ב ע"ב לעיל מנחת קנאות לשיקרי מעלה תמוה: [מגמ"י רש"י ד"ה פגיעת המזבח וכו' ואם פיגל בקומץ בשעת פגיעת המזבח וכו'. ע' תוס' שלא נכתב (ל"ל בהשלמת מנחת וכו' לתוספות מוקמ בעי מינה)]:

[ל] לכל שאר שכשהמה: [כ] ל"ל דהא מנחת טעון וכפסוקים מפורש כו' והד"ת: [ג] ולא:

א) כֹּה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם:
[ויקרא א, ב]

בהו חייבין בביעור מחנוכה ג) שעברה דהא: ד) מחיין. ההא: ה) מזמן הביעור ואילך דילוף מהאי קרא הן לא מוצ': ו) וביעור התבואה שהן אסורין משתרד: ז) שהקרבן נפסל בשקבלו פסולין הוקר את דמו (נמחק פסולים וכן) ואין לפרש שהקדישו כאן כן הלכתא פסולו לפ"ם ס"א לפסול: ח) ל"ל מנחת ק"ק. ט) ל"ל ק"ק. י) ל"ל ג"ב. כ) ל"ל מעלה.

ס) [נמחק פסו"ב. ב) [נמחק ע. ג) [נמחק פסו"ב. ד) ל"ל מנחות ובכורים ל"ק. ה) [נמחק ס"ב. ו) [נמחק ס"ב. ז) [נמחק ס"ב. ח) [נמחק ס"ב. ט) [נמחק ס"ב. י) [נמחק ס"ב. יא) [נמחק ס"ב. יב) [נמחק ס"ב. יג) [נמחק ס"ב. יד) [נמחק ס"ב. טו) [נמחק ס"ב. טז) [נמחק ס"ב. יז) [נמחק ס"ב. יח) [נמחק ס"ב. יט) [נמחק ס"ב. כ) [נמחק ס"ב. כא) [נמחק ס"ב. כב) [נמחק ס"ב. כג) [נמחק ס"ב. כד) [נמחק ס"ב. כה) [נמחק ס"ב. כו) [נמחק ס"ב. כז) [נמחק ס"ב. כח) [נמחק ס"ב. כט) [נמחק ס"ב. ל) [נמחק ס"ב. לא) [נמחק ס"ב. לב) [נמחק ס"ב. לג) [נמחק ס"ב. לד) [נמחק ס"ב. לה) [נמחק ס"ב. לו) [נמחק ס"ב. לז) [נמחק ס"ב. לח) [נמחק ס"ב. לט) [נמחק ס"ב. מ) [נמחק ס"ב. מא) [נמחק ס"ב. מב) [נמחק ס"ב. מג) [נמחק ס"ב. מד) [נמחק ס"ב. מה) [נמחק ס"ב. מו) [נמחק ס"ב. מז) [נמחק ס"ב. מח) [נמחק ס"ב. מט) [נמחק ס"ב. נ) [נמחק ס"ב. נא) [נמחק ס"ב. נב) [נמחק ס"ב. נג) [נמחק ס"ב. נד) [נמחק ס"ב. נה) [נמחק ס"ב. נו) [נמחק ס"ב. נז) [נמחק ס"ב. נח) [נמחק ס"ב. נט) [נמחק ס"ב. ס) [נמחק ס"ב. סא) [נמחק ס"ב. סב) [נמחק ס"ב. סג) [נמחק ס"ב. סד) [נמחק ס"ב. סה) [נמחק ס"ב. סו) [נמחק ס"ב. סז) [נמחק ס"ב. סח) [נמחק ס"ב. סט) [נמחק ס"ב. ע) [נמחק ס"ב. עא) [נמחק ס"ב. עב) [נמחק ס"ב. עג) [נמחק ס"ב. עד) [נמחק ס"ב. עה) [נמחק ס"ב. עו) [נמחק ס"ב. עז) [נמחק ס"ב. עח) [נמחק ס"ב. עט) [נמחק ס"ב. פ) [נמחק ס"ב. פא) [נמחק ס"ב. פב) [נמחק ס"ב. פג) [נמחק ס"ב. פד) [נמחק ס"ב. פה) [נמחק ס"ב. פו) [נמחק ס"ב. פז) [נמחק ס"ב. פח) [נמחק ס"ב. פט) [נמחק ס"ב. צ) [נמחק ס"ב. צא) [נמחק ס"ב. צב) [נמחק ס"ב. צג) [נמחק ס"ב. צד) [נמחק ס"ב. צה) [נמחק ס"ב. צו) [נמחק ס"ב. צז) [נמחק ס"ב. צח) [נמחק ס"ב. צט) [נמחק ס"ב. ק) [נמחק ס"ב. קא) [נמחק ס"ב. קב) [נמחק ס"ב. קג) [נמחק ס"ב. קד) [נמחק ס"ב. קה) [נמחק ס"ב. קו) [נמחק ס"ב. קז) [נמחק ס"ב. קח) [נמחק ס"ב. קט) [נמחק ס"ב. קי) [נמחק ס"ב. קיא) [נמחק ס"ב. קיב) [נמחק ס"ב. קיג) [נמחק ס"ב. קיד) [נמחק ס"ב. קטו) [נמחק ס"ב. קטז) [נמחק ס"ב. קיז) [נמחק ס"ב. קיח) [נמחק ס"ב. קיט) [נמחק ס"ב. קכ) [נמחק ס"ב. קכא) [נמחק ס"ב. קכב) [נמחק ס"ב. קכג) [נמחק ס"ב. קכד) [נמחק ס"ב. קכה) [נמחק ס"ב. קכו) [נמחק ס"ב. קכז) [נמחק ס"ב. קכח) [נמחק ס"ב. קכט) [נמחק ס"ב. קל) [נמחק ס"ב. קלא) [נמחק ס"ב. קלב) [נמחק ס"ב. קלג) [נמחק ס"ב. קלד) [נמחק ס"ב. קלה) [נמחק ס"ב. קלו) [נמחק ס"ב. קלז) [נמחק ס"ב. קלח) [נמחק ס"ב. קלט) [נמחק ס"ב. קמ) [נמחק ס"ב. קמא) [נמחק ס"ב. קמב) [נמחק ס"ב. קמג) [נמחק ס"ב. קמד) [נמחק ס"ב. קמה) [נמחק ס"ב. קמו) [נמחק ס"ב. קמז) [נמחק ס"ב. קמח) [נמחק ס"ב. קמט) [נמחק ס"ב. קנ) [נמחק ס"ב. קנא) [נמחק ס"ב. קנב) [נמחק ס"ב. קנג) [נמחק ס"ב. קנד) [נמחק ס"ב. קנה) [נמחק ס"ב. קנו) [נמחק ס"ב. קנז) [נמחק ס"ב. קנח) [נמחק ס"ב. קנט) [נמחק ס"ב. קס) [נמחק ס"ב. קסא) [נמחק ס"ב. קסב) [נמחק ס"ב. קסג) [נמחק ס"ב. קסד) [נמחק ס"ב. קסה) [נמחק ס"ב. קסו) [נמחק ס"ב. קסז) [נמחק ס"ב. קסח) [נמחק ס"ב. קסט) [נמחק ס"ב. קע) [נמחק ס"ב. קעא) [נמחק ס"ב. קעב) [נמחק ס"ב. קעג) [נמחק ס"ב. קעד) [נמחק ס"ב. קעה) [נמחק ס"ב. קעו) [נמחק ס"ב. קעז) [נמחק ס"ב. קעח) [נמחק ס"ב. קעט) [נמחק ס"ב. קפ) [נמחק ס"ב. קפא) [נמחק ס"ב. קפב) [נמחק ס"ב. קפג) [נמחק ס"ב. קפד) [נמחק ס"ב. קפה) [נמחק ס"ב. קפו) [נמחק ס"ב. קפז) [נמחק ס"ב. קפח) [נמחק ס"ב. קפט) [נמחק ס"ב. קצ) [נמחק ס"ב. קצא) [נמחק ס"ב. קצב) [נמחק ס"ב. קצג) [נמחק ס"ב. קצד) [נמחק ס"ב. קצה) [נמחק ס"ב. קצו) [נמחק ס"ב. קצז) [נמחק ס"ב. קצח) [נמחק ס"ב. קצט) [נמחק ס"ב. קצי) [נמחק ס"ב. קצי"א) [נמחק ס"ב. קצי"ב) [נמחק ס"ב. קצי"ג) [נמחק ס"ב. קצי"ד) [נמחק ס"ב. קצי"ה) [נמחק ס"ב. קצי"ו) [נמחק ס"ב. קצי"ז) [נמחק ס"ב. קצי"ח) [נמחק ס"ב. קצי"ט) [נמחק ס"ב. קצכ) [נמחק ס"ב. קצכא) [נמחק ס"ב. קצכב) [נמחק ס"ב. קצכג) [נמחק ס"ב. קצכד) [נמחק ס"ב. קצכה) [נמחק ס"ב. קצכו) [נמחק ס"ב. קצכז) [נמחק ס"ב. קצכח) [נמחק ס"ב. קצכט) [נמחק ס"ב. קצל) [נמחק ס"ב. קצלא) [נמחק ס"ב. קצלב) [נמחק ס"ב. קצלג) [נמחק ס"ב. קצלד) [נמחק ס"ב. קצלה) [נמחק ס"ב. קצלו) [נמחק ס"ב. קצלז) [נמחק ס"ב. קצלח) [נמחק ס"ב. קצלט) [נמחק ס"ב. קצמ) [נמחק ס"ב. קצמא) [נמחק ס"ב. קצמב) [נמחק ס"ב. קצמג) [נמחק ס"ב. קצמד) [נמחק ס"ב. קצמה) [נמחק ס"ב. קצמו) [נמחק ס"ב. קצמז) [נמחק ס"ב. קצמח) [נמחק ס"ב. קצמט) [נמחק ס"ב. קצנ) [נמחק ס"ב. קצנא) [נמחק ס"ב. קצנב) [נמחק ס"ב. קצנג) [נמחק ס"ב. קצנד) [נמחק ס"ב. קצנה) [נמחק ס"ב. קצנו) [נמחק ס"ב. קצנז) [נמחק ס"ב. קצנח) [נמחק ס"ב. קצנט) [נמחק ס"ב. קצס) [נמחק ס"ב. קצסא) [נמחק ס"ב. קצסב) [נמחק ס"ב. קצסג) [נמחק ס"ב. קצסד) [נמחק ס"ב. קצסה) [נמחק ס"ב. קצסו) [נמחק ס"ב. קצסז) [נמחק ס"ב. קצסח) [נמחק ס"ב. קצסט) [נמחק ס"ב. קצע) [נמחק ס"ב. קצעא) [נמחק ס"ב. קצעב) [נמחק ס"ב. קצעג) [נמחק ס"ב. קצעד) [נמחק ס"ב. קצעה) [נמחק ס"ב. קצעו) [נמחק ס"ב. קצעז) [נמחק ס"ב. קצעח) [נמחק ס"ב. קצעט) [נמחק ס"ב. קצפ) [נמחק ס"ב. קצפא) [נמחק ס"ב. קצפב) [נמחק ס"ב. קצפג) [נמחק ס"ב. קצפד) [נמחק ס"ב. קצפה) [נמחק ס"ב. קצפו) [נמחק ס"ב. קצפז) [נמחק ס"ב. קצפח) [נמחק ס"ב. קצפט) [נמחק ס"ב. קצצ) [נמחק ס"ב. קצצא) [נמחק ס"ב. קצצב) [נמחק ס"ב. קצצג) [נמחק ס"ב. קצצד) [נמחק ס"ב. קצצה) [נמחק ס"ב. קצצו) [נמחק ס"ב. קצצז) [נמחק ס"ב. קצצח) [נמחק ס"ב. קצצט) [נמחק ס"ב. קצק) [נמחק ס"ב. קצקא) [נמחק ס"ב. קצקב) [נמחק ס"ב. קצקג) [נמחק ס"ב. קצקד) [נמחק ס"ב. קצקה) [נמחק ס"ב. קצקו) [נמחק ס"ב. קצקז) [נמחק ס"ב. קצקח) [נמחק ס"ב. קצק

[ה] מה לכלאים שמצותו בכך רב שישא בריה דרב אידי אמר משום דאיכא למימר ליחדר דינא ותיתי במה הצד מה למליקה שכן קדושתה אוסרתה חלב ודם יוכיחו מה לחלב ודם שכן באים מכלל היתר מליקה תוכיח וחזר [ו] הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה [ז] הצד השוה שבהן שאסורין להדיוט ומותרין לגבוה אף אני אביא טרפה אף על פי שאסורה להדיוט תהא מותרת לגבוה מה להצד השוה שבהן שכן מצותה בכך אלא אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פרכא מהיכא קא מייתית לה מבעל מום [ח] מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בקריבין אמר ליה רב אחא [ט] סבא לרב אשי יוצא דופן יוכיח שלא עשה בו מקריבין בקריבין ומותר להדיוט ואסור לגבוה מה ליוצא דופן שכן אינו קדוש בכורה בעל מום יוכיח מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בקריבין יוצא דופן יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה [י] הצד השוה שבהן שמותרים להדיוט ואסורים לגבוה [כ] וכ"ש טרפה שאסורה להדיוט תהא אסורה לגבוה מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו מכללן תאמר בטריפה שהותרה מכללה א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי טרפה שהותרה מכללה מאי היא אילימא מליקה דעולת העוף לגבוה בעל מום נמי בעופות אשתרויי אשתרי [כא] תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות אלא מליקה דחטאת העוף לכהנים כהנים משולחן גבוה קא זכו ואלא פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מומן ניכר תאמר בטריפה [כב] שכן אין מומה ניכר משי"ה איצטריך קרא וטריפה מהכא נפקא [כג] מהתם נפקא לן [א] ממשקה ישראל מן המותר לישראל [ב] מכל אשר יעבור תחת השבט נפקא [ג] פרט לטריפה שאינה עוברת צריכי דאי ממשקה ישראל ה"א למעוטי היכא דלא היתה לה שעת הכושר דומיא דערלה וכלאי הכרם אבל היתה לה שעת הכושר אימא תתכשר כתב רחמנא כל אשר יעבור ואי כתב רחמנא כל אשר יעבור הוה אמינא למעוטי היכא דטריפה ולבסוף הקדישה דומיא דמעשר אבל הקדישה ולבסוף טרפה דבעידנא דאקדשה הוה חזיא אימא תתכשר [ד] כתב רחמנא מן הבקר [ה] צריכי: **מתני'** [ו] אחד מנחת חוטא ואחד כל [א] המנחות שקמצן זר אונן טבול יום מחוסר בגדים מחוסר כיפורים שלא רחץ [ב] ידיו ורגליו ערל טמא יושב ועומד [ג] על גבי כלים על גבי בהמה ע"ג רגלי חבירו פסול [ד] [ב] קמץ בשמאל פסול בן בתירא אומר יחזור ויקמוץ בימין [ה] [ב] קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או קורט של לבונה פסול מפני שאמרו הקומץ והחסר פסול ואיזהו היתר [ז] שקמצו מבורץ וחסר [ח] שקמצו בראשי אצבעותיו: **גמ'** למה לי למתנא אחד מנחת חוטא ואחד כל המנחות שקמצן זר ואונן לר"ש איצטריך [ט] דתניא א"ר שמעון בדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה [י] שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה [כ] שלא יהא קרבנו [כא] מהודר ובדין הוא שתהא חמאת חלב [כב] טעונה נסכים שלא

[ו] מה לכלאים שמצותו בכך. גזירת הכתוב שלא יהא מצטער בלכלוכי בהמה [ז] הצד השוה שבהן. ותע"ג דלמסקנא לקיים טעמים של מפסקי לקיים נמי טעמים של מפסקי [ח] מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בר. תאמר בטריפה שחקריבין אפורין [ומקריבין מותרין] הואיל ואי"ת הפרכא לפי המסקנא היא וכיוצא בה בתלמוד וא"ת ומנשה מקריב בקריבין מקריא זה ומה בעל מום שמותר להדיוט ואסור לגבוה המקריבין בקריבין טרפה שאסורה להדיוט לא כ"ש ר"ל דאיכא דרשא בהדיא להתיר טרפה לגבוה. תוי"ט: שכן עשה מקריבין בקריבין. עיין בהשמטות בסוף המסכת: [ט] אחא בר רבא לרב אשי: [י] הצד השוה שבהם שמותרים להדיוט. אין זה כשאר הצד השוה אלא עושה הוא קריא מן הצד השוה מיוצא דופן ובעל מום שמותרים להדיוט ואסורים לגבוה שכן. תוי"ט: [כ] בטריפה שאין מומה ניכר: [כא] ממשקה ישראל. תוס' לקמן (דף ס"ו ע"ב ד"ה ד"ר ע"א): [כב] מן המותר

[ג] [קמחין מה. וש"נ], [ל] [ל"ל אף אני אביא מריפה], [ג] [לקמן סה. ושם] קדושין כד: ומנחות קטו. סוכה כב. ממורה יב.], [ד] [לעיל ה. ממורה כט. [במסקנא מט. סוכה כט.], [ה] [מנחות ה. מח. סוכה כט. קלו. ממורה כט.], [ו] [מלא נראין מכי מיקון], [ז] [לקמן י. ומנחות כד:, ח] ממורה יב:, ט] [ממורה כו: ובכורות ה. מה. סוכה כט. לקמן י:], [י] [עיין פרש"י ממורה טו. וסוכה טו.], [יא] [לעיל מה:], [יב] [ועי' תוס' ר"ה ולהכי לקמן קיג.], [יג] [ג] [עיין פרש"י ממורה יומא יומא קונטרס לעיל ויומא קונטרס בתמיד] כלל עיין ד"ה והא כתיב מקץ פ' ע"ב ומשמע שם], [יד] [ר"ה כו:], [טו] [ועי' תוס' ר"ה ד"ה ר' יוחנן ומנחות מו: ד"ה ר' יוחנן ב"ק נ:].

גליון חש"ס

תוס' ד"ה דיוציא וכו' ואי"ת הא אפרינן פב"ש. והכתיב מפי לע"ע קף מן ד"ה ס"ב מן פוסקים נקטו ממקיבה כתב להקל פמליאים לקמן סוף ולכלי כרם נפו דוקא: ד"ה כתב וכו' מפקרינן דאין לחלק. עי' מוקן קף קמ ע"ג מוס' ד"ה למשתי ול"ע:

הגהות צ"ק

[ס] ל"ל אמו נקים לוקן הדיוט מנהו היו ופ"ג ס' לקיים נכן סם"ק ומתי"ס מ"ם מה לכלאים שכן מצותו נכך ופ"ם ליתא כו': [כ] נעל שם שמוי: [ג] קמיצה:

תורה אור השלם

א) וְשָׁאַת אַחַת מִן הַצְּאן מִן הַבְּאתים מִמִּשְׁקֶה יִשְׂרָאֵל לְמִנְחָה וְלִעוֹלָה וְלִשְׁלָמִים לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים:
[יחזקאל מה, טו]

ב) וְכָל מַעֲשֵׂר בָּקָר וָצאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיי:
[ויקרא כז, לב]

שיטה מקובצת

[ס] מה לכלאים שמצותו בכך. ר"ת לפרוך כלאים של ציצית יוכיחו שאסור להדיוט ומותר לגבוה דהא ציצית צתך גבוה הוא וליבא למימר שמצותו בכך שהרי אפשר לקיים מצות ציצית בלא רחיה בגון צמר לצמר וי"ל דס"ם חשוב מצותו בכך אחרי שיש לו טלית של פשתן והוא חייב בציצית ונראה לי דאיבא למפרך מה לכלאים שכן הותר אצל גבוה בבגדי כהונה. תוי"ט: [ג] הצד השוה שבהן כר. אינו כשאר הצד השוה שבאין לקיים הקו"ח וללמוד מן הצד וזה בא לסותרו ולקיים היוכיח כלומר נעשה יוכיח משמיהם שהרי שניהם אסורים להדיוט ומותרים לגבוה אף אני אביא טרפה כר. תוי"ט: [ג] מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בר. תאמר בטריפה שחקריבין אפורין לפי המסקנא היא וכיוצא בה בתלמוד וא"ת ומנשה מקריב בקריבין מקריא זה ומה בעל מום שמותר להדיוט ואסור לגבוה המקריבין בקריבין טרפה שאסורה להדיוט לא כ"ש ר"ל דאיכא דרשא בהדיא להתיר טרפה לגבוה. עיין בהשמטות בסוף המסכת: [ד] אחא בר רבא לרב אשי: [ה] הצד השוה שבהם שמותרים להדיוט. אין זה כשאר הצד השוה אלא עושה הוא קריא מן הצד השוה מיוצא דופן ובעל מום שמותרים להדיוט ואסורים לגבוה שכן. תוי"ט: [ו] ממשקה ישראל. תוס' לקמן (דף ס"ו ע"ב ד"ה ד"ר ע"א): [ז] מן המותר

[ס] מה לכלאים שמצותו בכך. ותע"ג דלמסקנא לקיים נמי טעמים של מפסקי"ם לקיים נכן סם"ק ומתי"ס מ"ם מה לכלאים שכן מצותו נכך ופ"ם ליתא כו': [ל] אף אני אביא מריפה: [ג] מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בר. תאמר בטריפה כלאים לגבוה. תממו על כהן: [ה] מה לכלאים שמצותו בכך רב שישא בריה דרב אידי אמר משום דאיכא למימר ליחדר דינא ותיתי במה הצד מה למליקה שכן קדושתה אוסרתה חלב ודם יוכיחו מה לחלב ודם שכן באים מכלל היתר מליקה תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה: [ו] הצד השוה שבהן שמותרין להדיוט ואסורין לגבוה: [ז] מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בקריבין אמר ליה רב אחא סבא לרב אשי יוצא דופן יוכיח שלא עשה בו מקריבין בקריבין ומותר להדיוט ואסור לגבוה מה ליוצא דופן שכן אינו קדוש בכורה בעל מום יוכיח מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בקריבין יוצא דופן יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה: [ח] הצד השוה שבהן שמותרים להדיוט ואסורים לגבוה: [ט] וכ"ש טרפה שאסורה להדיוט תהא אסורה לגבוה מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו מכללן תאמר בטריפה שהותרה מכללה א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי טרפה שהותרה מכללה מאי היא אילימא מליקה דעולת העוף לגבוה בעל מום נמי בעופות אשתרויי אשתרי: [י] תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות אלא מליקה דחטאת העוף לכהנים כהנים משולחן גבוה קא זכו ואלא פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מומן ניכר תאמר בטריפה: [כ] שכן אין מומה ניכר משי"ה איצטריך קרא וטריפה מהכא נפקא לן: [כא] ממשקה ישראל מן המותר לישראל: [כב] מכל אשר יעבור תחת השבט נפקא: [כג] פרט לטריפה שאינה עוברת צריכי דאי ממשקה ישראל ה"א למעוטי היכא דלא היתה לה שעת הכושר דומיא דערלה וכלאי הכרם אבל היתה לה שעת הכושר אימא תתכשר כתב רחמנא כל אשר יעבור ואי כתב רחמנא כל אשר יעבור הוה אמינא למעוטי היכא דטריפה ולבסוף הקדישה דומיא דמעשר אבל הקדישה ולבסוף טרפה דבעידנא דאקדשה הוה חזיא אימא תתכשר: [א] כתב רחמנא מן הבקר: [ב] צריכי: **מתני'** [ג] אחד מנחת חוטא ואחד כל [ד] המנחות שקמצן זר אונן טבול יום מחוסר בגדים מחוסר כיפורים שלא רחץ [ה] ידיו ורגליו ערל טמא יושב ועומד [ו] על גבי כלים על גבי בהמה ע"ג רגלי חבירו פסול [ז] [ב] קמץ בשמאל פסול בן בתירא אומר יחזור ויקמוץ בימין [ח] [ב] קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או קורט של לבונה פסול מפני שאמרו הקומץ והחסר פסול ואיזהו היתר [ט] שקמצו מבורץ וחסר [י] שקמצו בראשי אצבעותיו: **גמ'** למה לי למתנא אחד מנחת חוטא ואחד כל המנחות שקמצן זר ואונן לר"ש איצטריך [כ] דתניא א"ר שמעון בדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה [כא] שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה [כב] שלא יהא קרבנו [כג] מהודר ובדין הוא שתהא חמאת חלב [א] טעונה נסכים שלא

[ס] מה לכלאים שמצותו בכך. גזירת הכתוב שלא יהא מצטער בלכלוכי בהמה [ע] יהא מצטער בלכלוכי בהמה: [ה] מה לכלאים שמצותו בכך. ותע"ג דלמסקנא לקיים נמי טעמים של מפסקי"ם לקיים נכן סם"ק ומתי"ס מ"ם מה לכלאים שכן מצותו נכך ופ"ם ליתא כו': [ל] אף אני אביא מריפה: [ג] מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בר. תאמר בטריפה כלאים לגבוה. תממו על כהן: [ה] מה לכלאים שמצותו בכך רב שישא בריה דרב אידי אמר משום דאיכא למימר ליחדר דינא ותיתי במה הצד מה למליקה שכן קדושתה אוסרתה חלב ודם יוכיחו מה לחלב ודם שכן באים מכלל היתר מליקה תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה: [ו] הצד השוה שבהן שמותרין להדיוט ואסורין לגבוה: [ז] מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בקריבין אמר ליה רב אחא סבא לרב אשי יוצא דופן יוכיח שלא עשה בו מקריבין בקריבין ומותר להדיוט ואסור לגבוה מה ליוצא דופן שכן אינו קדוש בכורה בעל מום יוכיח מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בקריבין יוצא דופן יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה: [ח] הצד השוה שבהן שמותרים להדיוט ואסורים לגבוה: [ט] וכ"ש טרפה שאסורה להדיוט תהא אסורה לגבוה מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו מכללן תאמר בטריפה שהותרה מכללה א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי טרפה שהותרה מכללה מאי היא אילימא מליקה דעולת העוף לגבוה בעל מום נמי בעופות אשתרויי אשתרי: [י] תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות אלא מליקה דחטאת העוף לכהנים כהנים משולחן גבוה קא זכו ואלא פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מומן ניכר תאמר בטריפה: [כ] שכן אין מומה ניכר משי"ה איצטריך קרא וטריפה מהכא נפקא לן: [כא] ממשקה ישראל מן המותר לישראל: [כב] מכל אשר יעבור תחת השבט נפקא: [כג] פרט לטריפה שאינה עוברת צריכי דאי ממשקה ישראל ה"א למעוטי היכא דלא היתה לה שעת הכושר דומיא דערלה וכלאי הכרם אבל היתה לה שעת הכושר אימא תתכשר כתב רחמנא כל אשר יעבור ואי כתב רחמנא כל אשר יעבור הוה אמינא למעוטי היכא דטריפה ולבסוף הקדישה דומיא דמעשר אבל הקדישה ולבסוף טרפה דבעידנא דאקדשה הוה חזיא אימא תתכשר: [א] כתב רחמנא מן הבקר: [ב] צריכי: **מתני'** [ג] אחד מנחת חוטא ואחד כל [ד] המנחות שקמצן זר אונן טבול יום מחוסר בגדים מחוסר כיפורים שלא רחץ [ה] ידיו ורגליו ערל טמא יושב ועומד [ו] על גבי כלים על גבי בהמה ע"ג רגלי חבירו פסול [ז] [ב] קמץ בשמאל פסול בן בתירא אומר יחזור ויקמוץ בימין [ח] [ב] קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או קורט של לבונה פסול מפני שאמרו הקומץ והחסר פסול ואיזהו היתר [ט] שקמצו מבורץ וחסר [י] שקמצו בראשי אצבעותיו: **גמ'** למה לי למתנא אחד מנחת חוטא ואחד כל המנחות שקמצן זר ואונן לר"ש איצטריך [כ] דתניא א"ר שמעון בדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה [כא] שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה [כב] שלא יהא קרבנו [כג] מהודר ובדין הוא שתהא חמאת חלב [א] טעונה נסכים שלא

[ס] פסמו על פס כל הי"ד: **גמ'** [ב] בראשי אצבעותיו. מעט שלא [ג] פסמו על פס כל הי"ד: **גמ'** [ד] שלא יהא קרבנו מהודר. [ה] (היינו שלא) היינו פחות מפחת. ממחת מינה מעונה נסכים בפרק שתי מדות (לקמן דף ס:): [ו] מה

[ס] מה לכלאים שמצותו בכך. ותע"ג דלמסקנא לקיים נמי טעמים של מפסקי"ם לקיים נכן סם"ק ומתי"ס מ"ם מה לכלאים שכן מצותו נכך ופ"ם ליתא כו': [ל] אף אני אביא מריפה: [ג] מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בר. תאמר בטריפה כלאים לגבוה. תממו על כהן: [ה] מה לכלאים שמצותו בכך רב שישא בריה דרב אידי אמר משום דאיכא למימר ליחדר דינא ותיתי במה הצד מה למליקה שכן קדושתה אוסרתה חלב ודם יוכיחו מה לחלב ודם שכן באים מכלל היתר מליקה תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה: [ו] הצד השוה שבהן שמותרין להדיוט ואסורין לגבוה: [ז] מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בקריבין אמר ליה רב אחא סבא לרב אשי יוצא דופן יוכיח שלא עשה בו מקריבין בקריבין ומותר להדיוט ואסור לגבוה מה ליוצא דופן שכן אינו קדוש בכורה בעל מום יוכיח מה לבעל מום שכן עשה בו מקריבין בקריבין יוצא דופן יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה: [ח] הצד השוה שבהן שמותרים להדיוט ואסורים לגבוה: [ט] וכ"ש טרפה שאסורה להדיוט תהא אסורה לגבוה מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו מכללן תאמר בטריפה שהותרה מכללה א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי טרפה שהותרה מכללה מאי היא אילימא מליקה דעולת העוף לגבוה בעל מום נמי בעופות אשתרויי אשתרי: [י] תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות אלא מליקה דחטאת העוף לכהנים כהנים משולחן גבוה קא זכו ואלא פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מומן ניכר תאמר בטריפה: [כ] שכן אין מומה ניכר משי"ה איצטריך קרא וטריפה מהכא נפקא לן: [כא] ממשקה ישראל מן המותר לישראל: [כב] מכל אשר יעבור תחת השבט נפקא: [כג] פרט לטריפה שאינה עוברת צריכי דאי ממשקה ישראל ה"א למעוטי היכא דלא היתה לה שעת הכושר דומיא דערלה וכלאי הכרם אבל היתה לה שעת הכושר אימא תתכשר כתב רחמנא כל אשר יעבור ואי כתב רחמנא כל אשר יעבור הוה אמינא למעוטי היכא דטריפה ולבסוף הקדישה דומיא דמעשר אבל הקדישה ולבסוף טרפה דבעידנא דאקדשה הוה חזיא אימא תתכשר: [א] כתב רחמנא מן הבקר: [ב] צריכי: **מתני'** [ג] אחד מנחת חוטא ואחד כל [ד] המנחות שקמצן זר אונן טבול יום מחוסר בגדים מחוסר כיפורים שלא רחץ [ה] ידיו ורגליו ערל טמא יושב ועומד [ו] על גבי כלים על גבי בהמה ע"ג רגלי חבירו פסול [ז] [ב] קמץ בשמאל פסול בן בתירא אומר יחזור ויקמוץ בימין [ח] [ב] קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או קורט של לבונה פסול מפני שאמרו הקומץ והחסר פסול ואיזהו היתר [ט] שקמצו מבורץ וחסר [י] שקמצו בראשי אצבעותיו: **גמ'** למה לי למתנא אחד מנחת חוטא ואחד כל המנחות שקמצן זר ואונן לר"ש איצטריך [כ] דתניא א"ר שמעון בדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה [כא] שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה [כב] שלא יהא קרבנו [כג] מהודר ובדין הוא שתהא חמאת חלב [א] טעונה נסכים שלא

[ס] פסמו על פס כל הי"ד: **גמ'** [ב] בראשי אצבעותיו. מעט שלא [ג] פסמו על פס כל הי"ד: **גמ'** [ד] שלא יהא קרבנו מהודר. [ה] (היינו שלא) היינו פחות מפחת. ממחת מינה מעונה נסכים בפרק שתי מדות (לקמן דף ס:): [ו] מה

[ס] דמ"ם לגבי טריפה קרי ליה מומו ניכר דניכר להו לאותן שדרשו שדבעו אבל טריפה יש טריפות שאינו ניכר כגון נקבו הדרקן. תוי"ט: [ל] ר"ל. גליון דנקטיה לרבותא דסו"א כיון דשמאל הכשירה ביוה"כ אפילו בן בתירא מודה דכיון שהוא קרוב להכשיר (ונפסל) (נמחק ת"ל שצ"ל) [ונקוי שם] עבודה פסול עלה וכיון שהעבודה נעשית בפסול תו לית ליה [נקמה] דהוי כמו נשפך הדם על [הרצפה] דפסול ק"ל בן בתירא דאפ"ה יחזור ויקמוץ בימין וא"ת והא לקמן קאמר אימא דאמרינן מ"ש שמאל דאית ליה כ' ומשום הכי מכשיר בן בתירא ויקמוץ ר"ל דדדאי הסברות הפוכות קאי הכא ומדחי ליה וקאי הכא ומדחי ליה. תוי"ט:

שלא יהא חומא נשכר. מימה מה נשכר והלא אין אין עמו נקמיס אין מין עמו נקמיס הוי [ג] כקלגא ומין לקמן גבי גמרא (דף קו:) הרי עלי שור יפיל הוי ונקמיו במה נקלע אף על פי שאין עמה נקמיס [ד] ולמ"ד פירכא [ה] הוי:

הואיל [ו] ואוקמינן דישא דלא כר"ש. מימה לרב אחי מדפריקין לעיל כר"ש מאי מקשי למימר [ז]: **לא יביא** מתוך ביתו וימלאנו. קולא עבדין לקמבר קדמת כלי קבעה לסח מנחה דשוב אין מוסיפין עליה ומיפסלא בחסרון כדלמרינן בהאי פירקא (דף ט:) מן המנחה פרט לשחמאל כשר ביהמ"ק ומהו דהימה דעביד שיריים ולא מצי כשר לחזור ולקמוץ דכה"ג אמרינן בזבחים גבי טמא משום דאינו פסול [קס"ל] דיחזור הכשר ויקמוץ [ח]: דאשכחן ליה כר' אי משום הכי לא פסלא ואית לה תקנה בחזרה ובפ"ק דמגילה הסברות הפוכות דקאמר טמא דאחיא בצבור משום שיריים פי' דאתנו מעשיו ופוסל השיריים ואין לו תקנה בחזרה ושאר פסלות אינם עושין שיריים לפי שאין להם מתיר בשום מקום אין מעשיהם כלום אלמא משום דיש לו היתר במקום אחר [ט] גרע. תו"ח: [י] אשכחן ליה בכשירה: [ך] שחיטה לאו עבודה היא. פרש"י שהרי שחיטה כשרה בזר ותימה דעל זה אנו דנין אלא ה"ם שחיטה לאו עבודה היא. שלא מצינו בשום מקום שהקפיד רחמנא אשחיטה זר בראמרינן והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מצות כהונה וכן מוכח הסוגיא דפרק ולא יחזיר שחיטת פרה שהקפיד בו הכתוב כו'. עיין זבחים (דף י"ד ע"ב): [ל] שאני פרה וכו'. לעולם לאו עבודה היא ואמאי בזר פסולה שאני פרה דמדמי קרשי בדק הבית היתה נקנית ולא מדמי מזבח וקס"ל לא יהו שאר עבודות הפרה חמורות משחיטתה כמו קדשי מזבח ולעולם לאו עבודה היא אלא גזירת הכתוב היא דבעיא בחנוה אבל שאר קדשים לא בעי שחיטה כהונה. הרמ"ה: [מ] שאם עלה לא יוד. ויוצא פסול מדכתיב הך לא תוכבו את דמה פטימה בלמוד פטימה היתה שלא יצאת חוץ שאם יצאת הי' [מן הדין] לשחיטה תשאר זבחים נמי מפקינן להו מדכתיב ובשר בשדה טריפה אזהרה לכל דבר שיצאת חוץ למחיצתה: [נ] אלא שמעה כו'. וא"ת ומאי קושיא וכי לא אשמועינן רב מה שהוא בורייתא ור"ל דלפי שהיתה שגורה בפי כל מקשה ממנה: [ס] משם מלא קומצו ממקום: [ע] קמץ ואפילו קדש הקומץ שנתנו בכלי שרת להקטירו יחזיר. הרמ"ה: [פ] אמרו לא שאנו אלא שקמץ. ותיבות במה דברים אמורים נמחק: [צ] כי יעביד לה מתן כלי מאי הוי: [ק] היכוח אי הכי אפילו לא קידש נמחק: [ר] ר' שמעון אומנתו חתוא אפילו: [ש] ולרבא ולא. תיבת מתני' נמחק: [ת] פסולין נמי כשרה: [א] קבעה לה לשם.

[א] מיי' פ"ז מהל' פרה פ"ב ה"ב: [ב] מיי' פ"ג מהל' מעה"ק ה"ז: [ג] מיי' שם פ"ו ה"ב: [ד] מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה ז: [ה] מיי' שם פ"ו ה"ב:

שיטה מקובצת

[ו] ליתני אחת חטאת חלב ואזהרה כל הזבחים: [ז] ליה אלא כי': ג] אבל בשאר פסולין לא קמ"ל. והאי דנקט שמאל לרבותא תני ליה דאע"ג דשמאל כשר ביהמ"ק ומהו דהימה דעביד שיריים ולא מצי כשר לחזור ולקמוץ דכה"ג אמרינן בזבחים גבי טמא משום דאינו פסול [קס"ל] דיחזור הכשר ויקמוץ: ד] דאשכחן ליה כר' אי משום הכי לא פסלא ואית לה תקנה בחזרה ובפ"ק דמגילה הסברות הפוכות דקאמר טמא דאחיא בצבור משום שיריים פי' דאתנו מעשיו ופוסל השיריים ואין לו תקנה בחזרה ושאר פסלות אינם עושין שיריים לפי שאין להם מתיר בשום מקום אין מעשיהם כלום אלמא משום דיש לו היתר במקום אחר. תו"ח: ה] אשכחן ליה בכשירה: ו] שחיטה לאו עבודה היא. פרש"י שהרי שחיטה כשרה בזר ותימה דעל זה אנו דנין אלא ה"ם שחיטה לאו עבודה היא. שלא מצינו בשום מקום שהקפיד רחמנא אשחיטה זר בראמרינן והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מצות כהונה וכן מוכח הסוגיא דפרק ולא יחזיר שחיטת פרה שהקפיד בו הכתוב כו'. עיין זבחים (דף י"ד ע"ב): ז] שאני פרה וכו'. לעולם לאו עבודה היא ואמאי בזר פסולה שאני פרה דמדמי קרשי בדק הבית היתה נקנית ולא מדמי מזבח וקס"ל לא יהו שאר עבודות הפרה חמורות משחיטתה כמו קדשי מזבח ולעולם לאו עבודה היא אלא גזירת הכתוב היא דבעיא בחנוה אבל שאר קדשים לא בעי שחיטה כהונה. הרמ"ה: ח] שאם עלה לא יוד. ויוצא פסול מדכתיב הך לא תוכבו את דמה פטימה בלמוד פטימה היתה שלא יצאת חוץ שאם יצאת הי' [מן הדין] לשחיטה תשאר זבחים נמי מפקינן להו מדכתיב ובשר בשדה טריפה אזהרה לכל דבר שיצאת חוץ למחיצתה: ט] אלא שמעה כו'. וא"ת ומאי קושיא וכי לא אשמועינן רב מה שהוא בורייתא ור"ל דלפי שהיתה שגורה בפי כל מקשה ממנה: י] משם מלא קומצו ממקום: יא] קמץ ואפילו קדש הקומץ שנתנו בכלי שרת להקטירו יחזיר. הרמ"ה: יב] אמרו לא שאנו אלא שקמץ. ותיבות במה דברים אמורים נמחק: יג] כי יעביד לה מתן כלי מאי הוי: יד] היכוח אי הכי אפילו לא קידש נמחק: טו] ר' שמעון אומנתו חתוא אפילו: טז] ולרבא ולא. תיבת מתני' נמחק: יז] פסולין נמי כשרה: יח] קבעה לה לשם. יט] קמץ כהונן וכתי"ג: כ] לאהדורי כשמאל. כא] בזר לאו משום דעבודה היא בר' בהמת היא דלא שייכא: כב] ליה היתר בעבודה ותיבת הכשר נמחק: כג] עבודה היא ואהי דבעיא כהן גבי פרה גזרת הכתוב: כד] אהתן שהיתה בבכורות: כה] לא נתקדש אהתן: כו] במה אמטמטא בעלמא: כז] משמע ממקום שגורלי הזר המבוא עומדים שם הוא קומץ: כח] משום פסלות ואחר: כט] אלא הא קמ"ל: ל] לא שני דבן בחירה. תיבות בר"א נמחק: לא] הואיל

שיטה מקובצת

[א] איכא למימר. גליון וי"ל דבלאו הכי נמי צ"ל דרישא לאו כר"ש דהא הנך במתניתין נתן בכלי ההולך ושמעינן ליה לר"ש בפ"ק דזבחים דהולכה לאו עבודה היא ע"כ. ול"ל תו"ח וי"ל דר"מ ע"כ דישא דלא כר"ש דקא חשיב הולירשלא לשמו ור"ש מכשיר בהולך ומיהו לפי סברא זו לא מתוקם שפיר לישנא דתלמודא דקאמר ואוקימנא דישא דלא כר"ש דשמע דאוקימנא הכי בסוגיין דלעיל וי"ל דודאי התלמוד נסיב הכא לישנא אליבא דרבה ונימוקו ומיהו לרב אשי נאמר הכי דפריך דר"ש מכשיר בהולך ואי"ת אי הכי בזבחים נמי ניתני אחת חטאת חלב ואחת כל שזבחים הולכה ודאי ר"ש מכשיר איצטרך משום דקתני סיפא והם הולין שלא לשמו פסול ושו"א מדסיפא לאו כר"ש דישא נמי לאו כר"ש וי"ל דהתם הך דישא וסיפא לאו חדא בבא ניהו כי הכא דהא איכא התם מילי טובא דקא משמע בינתים ועי"ל דודאי לא דמו דאילו הכא דישא וסיפא חדדיהו סתמא מתנו ואיכא למימר מדרישא לא סתם לן כר"ש סיפא נמי לא סתם לן בר"ש אבל התם סיפא פליג ר"ש בהדיא דקתני ר"ש משכיר בהולך ואדרבה משמע מדפליג בסיפא מכלל דברישא לא פליג הילכך התם לא אצטריך למתני ברישא אחת חטאת חלב דר"ש הליכא לתרוי קושיין קמייתא דלרב אשי ניחא ליה שפיר דנקטיה לאשמועי דסתני כולה ר"ש כרב אשי ולאפוקי דרבה ורבא מדסיפא ר"ש מסתברא דברישא לא פליג הילכך לא יביא מתוך ביתו. עיין בהשגטות בסוף המסכת: [ל] ונראה לפרש ג] דהכא הוי אפילו לר"מ דהכא קמיצה עם התמרק דהוי תרתי לריצותא. תוס' אחרות: [לא] פי' הקונטרס ע"י תוס' זבחים (דף ט"ו ע"ב): [לב] שהרי יוצא. עיין תוס' זבחים (דף פ"ו ע"ב): [לג] בפי כל. מאחר דדישא דקרא היא:

חשק שלמה על שיטה מקובצת ו) תולי ל"ל דמ"ש פטולה סר שלח וכו'. ב) נראה ע"ל דהכא מהדא ר"י דלא ימיל ממון גימו לחכמ קמיצה עם התמרק דהוי לריצותא.

וקא פריך כי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה ליקדוש וליפסל. להא עבד ממלן כלי דמקח לי כלי שרת זה ומה לי כלי שרת אחר: אלא מדעת. והא לא יהיב ליה למקח מדעתא ליקדיש: שיקדשו פסולין. כגון מס קמץ זר [ב]ונתן לכלי מהו שיקדישנו כלי להקטירו: ליפסל. דקבעה להמוח כלי בקדושתא [ג]כי יהמימה מדעתיה לקדושי ולא מצי לאהדורי מן למתן מסיים להא [ד]פסול [ה]זה גמר לכולה עבודה: רב עמרם אמר. מפיהו מיתמא שלא מדעת נמי מקדשין והכא לא קדיש [ו]שמחזירין לכיסא גדושה שלין ממזירה למוך מיר כלי ומלן הכלי מקדשו: ביאה. כלי שרת שנו בלנין מגמה: ופקמץ היכי קמיץ. מתילה [ח]כשקומץ מכלי זה והלה גדוש הוא וקמילה מתוך [ט]הכלי נמעט לכל דבר הטעון כלי מלן מקוש כלי אלא מוכו: שפופה. פיטל"ש שלימה גדושה [י]וכשקומץ ממוך כלי קמץ בממעניתו וכשממזל הכי קומץ בגודשה כמעוך: וקפדיך דהא כי קמיץ עבד גומא. וכי מהדר לקומץ בגומא הוה ליה מוך כלי: ומשני כי מהדר ליה אדפניתא דמנא. כלומ הכלי אלא [כ]גומא המזכו והוי כגודש הכלי ויש למעוך ונפיל קומץ ממלא לגומא כדי שיהא לחוי לקמילא כהן וכיון דממלא נפל למעך נעשה כמי שהמזכו הקוף ולא מקדש ליה כלי ומ"ג דכלי שרת מקדשין שלא מדעת הני מילי כי מהדר ליה אימו ממש [כא]מדעתא דלא ליקדוש מקדש ליה [כב](המ') [כג]לכלי שמחזירו כהן שמוכח על גבי קרקע: קומצין. קומץ מכלי שעל גבי קרקע וה"ג [כד](מקדשין) קומץ [כה]מהגלול שעל גבי קרקע: דאיבעיא לך. כלומר למבריו מימעית הך בעית לרב נחמן בעי מתמיה וכדמפרש: קולפי טובי. הכלות מוטח: בלשי מאביתי. כלעתי מתמיה כלומר שהיה [כו]מגדה מומו: שלה דהוא שמעתא. ממס [כז]ערכין [כח]למען תדע שוס היממוים ל' יום ומניח מידך שמש ומתרן לה תמיי נח להכניס לפופין כל ימות השנה מכרין ל' יום: בא לחבריו שני והמישי. מכרין עד ס' יום מיום שמתמהל עד יום שפוסק למיינו י"ח ימי הכרחה נמ' יום ומכרין מי יקנה נכסי יתומים הללו כדי שימכרו מיוקר והיה רב המנא [כט]משנה המירון ומצי מתמי מלמא רב המנא מלמיד למתמי הוה: אביתי מתניתא דמנחות [ל]איעבר ליה. נשמכתה היתה: ולישלח ליה. לרב המנא לליתי ליגביה: מתחייב מילתא. משום יגעתי ומלאתי (מגילה דף ו:): שגע ביה רב נחמן. בתמיי: מבלי זה. לשה כלי מוסם על גבי קרקע וקמיצ כלי זה מס של קומץ [לא](זה) היה לחוי לקמילה: וביצד מקדשין את הקומץ. לתמי קמילה: חוצרכתה ב' בהנים. שמש להגמיה שני כלים למד שיקמוץ הימנו ולמד [לב]שנותן למוסי קומץ וכהן למד מהו יכול להגמיה שני הכלים למן עשרה בשמעל: תמיד. ר"ג כהנים זוכין ד' בשכבת יומא דף כג.) [לג]ד' הכל. ממני היא: מדר עבודות נקט. מוסו שכהן למד עושה זו למד זו אבל לשמיעה לכהנים לא שמעי: מה שבדין [לד]הוא. בהילכו: נבנסין. בשני שני סדרי. של למס הפנים שהיס המערכת שם המערכת ומלו

[א]וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה תקדוש ולפסול [ב]אמר ר' יוחנן זאת אומרת [ג]כלי שרת א[ד]אין מקדשין אלא מדעת הא מדעת מקדשין [ה]והא [ו]בעא מיניה ריש לקיש מר' יוחנן [ז]כלי [ח]שרת מהו שיקדשו פסולין לכתחילה ליקרב ואמר ליה אין מקדשין [ט]אמר ליה [י]אין מקדשין ליקרב [יא]אבל מקדשין ליפסל רב עמרם אמר כגון שהחזירו [יב]לביסא גדושה ומקמץ היכי קמיץ אלא כגון שהחזירו לביסא [יג]טפופה וכיון דקמיץ ליה עבר ליה גומא כי מהדר לגומא דמנא קא מהדר ליה [יד]מכי מהדר ליה מנה ליה אדפנא דמנא [טו]ומניד ליה ונפל ממילא [טז]דעשה כמי שהחזירו הקוף א"ל רבי ירמיה לר' זירא ולוקמה כגון שהחזירו לכלי המונה על גבי קרקע [יז]אלא ש"מ [יח]קומצין מכלי שעל גבי קרקע (א"ל) קא נגעת בבעיא דאיבעיא לן [יט]דרבי אבימי תני מנחות בי רב חסדא ואבימי בי רב חסדא תני [כ]והאמר רב חסדא [כא]קולפי טאבי בלעי מאבימי עלה דהא שמעת' בא להכריז רצופין ל' יום שני וחמישי [כב](ושני) [כג]יומי אבימי מסכתא איתעקרא איתעקר ליה ואתא קמיה דרב חסדא לאדכורי גמריה ולישלח ליה וליתי לגביה סבר הכי מסתייעא מילתא טפי פגע ביה רב נחמן אמר ליה כיצד קומצין א"ל מכלי זה אמר ליה וכי קומצין מכלי שעל גבי קרקע [כד]א"ל דמגבה ליה כהן כיצד מקדשין את [כה][כו]המנחות אמר ליה אינה נותנה לכלי זה [כז]וכי מקדשין בכלי שעל גבי קרקע א"ל דמגבה ליה כהן אמר ליה א"כ הוצרכתה [כח]ג' כהנים אמר ליה ותהא צריכה י"ג בתמיד איתביה [כט]זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי המולין והמקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול וכו' ואילו מגביה לא קתני תנא [ל]סדר עבודות נקיט [לא]ולא סדר כהנים בעו מיניה מדרב ששת מהו לקמוץ מכלי שעל גבי קרקע אמר ליה פוק חזי מה עבדין לגאו [לב]ארבעה כהנים נכנסין שנים בידם ב' סדרים ושנים בידם שני בזיכין וארבעה מקדמין לפניהם שנים ליטול שני סדרים וב' ליטול ב' בזיכין ואילו

[לג]שבן מציגו בסיוק בזיכין. הם מילתא דלא שכיחי תמיד [לד]לא זו אף זו קדושה בלא זו לחיכו לא יליף מילתא ממילתא: מדם

[א]וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה תקדוש ולפסול [ב]אמר ר' יוחנן זאת אומרת [ג]כלי שרת [ד]אין מקדשין אלא מדעת הא מדעת מקדשין [ה]והא [ו]בעא מיניה ריש לקיש מר' יוחנן [ז]כלי [ח]שרת מהו שיקדשו פסולין לכתחילה ליקרב ואמר ליה [ט]אין מקדשין ליקרב [י]אבל מקדשין ליפסל רב עמרם אמר כגון שהחזירו [יא]לביסא גדושה ומקמץ היכי קמיץ אלא כגון שהחזירו לביסא [יב]טפופה וכיון דקמיץ ליה עבר ליה גומא כי מהדר לגומא דמנא קא מהדר ליה [יג]מכי מהדר ליה מנה ליה אדפנא דמנא [יד]ומניד ליה ונפל ממילא [טו]דעשה כמי שהחזירו הקוף א"ל רבי ירמיה לר' זירא ולוקמה כגון שהחזירו לכלי המונה על גבי קרקע [טז]אלא ש"מ [יז]קומצין מכלי שעל גבי קרקע (א"ל) קא נגעת בבעיא דאיבעיא לן [יח]דרבי אבימי תני מנחות בי רב חסדא ואבימי בי רב חסדא תני [יט]והאמר רב חסדא [כ]קולפי טאבי בלעי מאבימי עלה דהא שמעת' בא להכריז רצופין ל' יום שני וחמישי [כא](ושני) [כב]יומי אבימי מסכתא איתעקרא איתעקר ליה ואתא קמיה דרב חסדא לאדכורי גמריה ולישלח ליה וליתי לגביה סבר הכי מסתייעא מילתא טפי פגע ביה רב נחמן אמר ליה כיצד קומצין א"ל מכלי זה אמר ליה וכי קומצין מכלי שעל גבי קרקע [כג]א"ל דמגבה ליה כהן כיצד מקדשין את [כד][כה]המנחות אמר ליה אינה נותנה לכלי זה [כו]וכי מקדשין בכלי שעל גבי קרקע א"ל דמגבה ליה כהן אמר ליה א"כ הוצרכתה [כז]ג' כהנים אמר ליה ותהא צריכה י"ג בתמיד איתביה [כח]זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי המולין והמקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול וכו' ואילו מגביה לא קתני תנא [כט]סדר עבודות נקיט [ל]ולא סדר כהנים בעו מיניה מדרב ששת מהו לקמוץ מכלי שעל גבי קרקע אמר ליה פוק חזי מה עבדין לגאו [לא]ארבעה כהנים נכנסין שנים בידם ב' סדרים ושנים בידם שני בזיכין וארבעה מקדמין לפניהם שנים ליטול שני סדרים וב' ליטול ב' בזיכין ואילו

[לב]שעבדתו [לג]מתניתא ס"ל שבן היה כרבי יוסי יהודה דתמר בפרק המליל (סוטה דף נ:) לעושין כלי שרת של עץ:

[לד]שבן מציגו בסיוק בזיכין. הם מילתא דלא שכיחי תמיד (דף ח.) לא זו אף זו קדושה בלא זו לחיכו לא יליף מילתא ממילתא: מדם

[א] [נקמץ שם: ג.] סוכה ב. סוטה יד:, ג) [פי' מוסך כתיבות כד: ד"ה קמ"ל], ד) ערכין כב. ה) [פי' שכן שמעו ממען ט מי לחם ומלמו עב. ערוך ערך קמיע ז'], ו) נקמץ יב., ז) נקמץ לט: [שבת קלב:], ח) ל"ל המזיר, ט) ל"ל לכלי, י) ל"ל מהמה לו מכה. רש"ק, ב) ל"ק, ג) ל"ל רב פפא וכן מיתא נקמץ, ד) היינו פסולין, ה) ל"ל תורק, ו) ל"ל למע"ל.

גליון הש"ם

גמ' דגמשה בכבי שהחזירו הקוף. נקמץ דף ק ע"ב:

הגהות צ"ק

[א] מלר מקדשין מת הקומץ: [ב] ליפסול חס גמר: [ג] הלי כלי כשממזירו כהן הס"ד מס"ב ד"ה שעל גבי קרקע וכי תימי דקומצין מכלי שעל גבי קרקע ס"ג מקדשין קומץ בכלי שעל גבי קרקע: [ד] ל"ל שעשה המיתין ומכה מומו מעמי: [ה] ומן מ"ם לעניו זה הוי מסומר ומן:

שיטה מקובצת

[א] וכי מהדר ליה לקומץ כר ואמאי לא גמר עבודה עד דעביד לה מתן כלי אחר שנותן הקומץ בכלי שרת אפילו לא נתנו בכלי אחר כי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה בביאה לקדושה כלי ולפסול ואמאי יחזור ויקמיץ. הרגמ"ה: [ב] אמר ר' יוחנן מדאמר יחזור ויקמוץ ולא פסלה ש"מ כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת לרצון המניח בהם ואפי' ניחו דאהדוריה קומץ לדוכתיה לא אהדוריה אדעתא לקדושי לשם קומץ ולא איקדש. הרגמ"ה: [ג] הא בעא בר אבולה מילתא פריך אף אקמץ וקיימ"ל: [ד] כלי שרת מהו שיקדשו בהן הפסולין לעבודה שום דבר אפילו לדעת כרי שיהיה כשר לכתחילה לקרבן ואי"ל אין מקדשין הכלים והאי קומץ דקמיצה פסול וקדושה בכלי שרת לשום קומץ לא קדוש. הרגמ"ה: [ה] אין מקדשין אין ותיבות אמר ליה נמחק: [ו] אבל מקדשין ליפסל כשמגיה על דעת להקדישן אבל לה לא החזיר הקומץ על דעת להקדישו כלום ומשום הכי יחזור ויקמוץ: רב עמרם אמר אפילו תימא שהחזירו כדי לקדש (וקדשי) [ומ"ם לא קדשן] כלי בגון שהחזירו לביסא גדושה. הרגמ"ה: [ז] ביסא גדושה ביסא כלי שרת שמקדשין בו המנחה ואי"ת היכי מצי למהוי גדושה והא בלולה בשמן אנן במנחת חוטא איירינן דאין בה שמן. הרגמ"ה: [ח] טפופה לא גדושה לא מחוקה שאין הקומץ (עדיף) עליה. הרגמ"ה: [ט] ליה דמהדר ליה אדפנא ותיבות מכי מהדר ליה מנה נמחק: [י] ומגיר ליה תפל ממילא כו' אבל אינו רוצה לומר דמהדר ליה כשר דהוי ליה כמו מקדש בקדש שבגדר קמיצתו של פסול: [יא] קרקע ש"מ תיבת אלא נמחק: [יב] קומצין מכלי כר' ראי"ת הא דמנחה איירינן ולא בקמיצה וריל לקמן מספקא ליה אי שוין הן קדוש כלי וקמיצה דמסתברא דקדוש כלי דמנחה עדיף ומשום הכי ד"ק שם קומצין מכלי שעל"ג קרקע כי היכא דקא סברת דמקדשין דמלא משני ליה בהחזירה בכלי שעל גבי קרקע ותשתא תפשוט דשרע וקמיצה דאי אין מקדשין כ"ש דאין מקדשין וא"כ תקשי

[א] ל"ל א מתי' פ"ג מכלמת פסחים"ם הלכה כ: [ב] ב מתי' סס הל' יט: [ג] ד מתי' מ"ב מכלי לח: [ד] ה מתי' פ"ב מכלי מעה"ק הלכה יב: [ה] ה מתי' פ"ב מכלי ממירין ומשפטין פ"ד:

שיטה מקובצת

ולוקמה כגון שהחזירה לכלי שעל גבי קרקע אבל אי משנינן הכי לא תקשי תפשוט דאין קומצין ראית לן למימר אפ"ג דאין מקדשין פ"ם קומצין. תוי"ח: [יג] דאבימי תני: [יד] וחמישי ששים יומא אבימי מסכת איקר ליה השאר ונמחק: [טו] א"ל דמגבה ליה כהן וא"ת מה היה סובר אבימי מה היה שואל תחילה כשהשיב לו מכלי זה וי"ל דהיה סובר ששואל אי בעי משיחה לכלי לקדשו והשיב לו מכלי זה דלא בעי משיחה דשבורתו מוכנתו בדאי' בסנהדרין [דף ט"ו ע"ב] א"נ היה סובר ששואל לו אי מצי קומץ בשל עץ ולא בעינן כלי מחבות והשיב לו אפילו מכלי זה דשל עץ היה כרבי יוסי בר יהודה דאמר בפ' החליל דעשרון כלי שרת של עץ: [טז] את המנחה: [יז] ג' כהנים א' שמקדש המנחה וא' שמגביה הכלי וא' שקומץ. הרגמ"ה. וי"ל תי"ח ג' כהנים חד להגביה הכלי כשקומצין וחד לקמוץ וחד להגביה הכלי שמקדש הקומץ דהקומץ לא היה יכול לקמוץ ולהגביה הכלי שהרי היה קומץ ביימין וא"כ לא היה יכול להגביה לאחוז הכלי כי אם בשמאל ומסתברא דהכל נעשה ביימין וג' כהנים לאו דוקא דיכול להיות שאותו שמגביה הכלי בשעת קמיצה מגביהו בשעת הקדוש בזה אחר זה ולא דק. תוי"ח: [יח] זה הכלל מתני' היא. הרגמ"ה: [יט] סדר עבודות נקט ובהגבהה ולאו עבודה היא לא איירי. הרגמ"ה: [כ] סדר עבודות נקט בעו מיניה מרב ששת מהו כר אמר להו פוק וחשאר נמחק: [כא] זר ונתן בכלי מהו: [כב] בקדושה קומץ כי יהבינה אדעתיה: [כג] פסול הוזה דקא גמר זר לכולה: [כד] שמקדיזו לביסא גדושה שאין הקומץ מונח תוך אויר: [כה] תחילה כשקמץ: [כו] מתוך כלי: [כז] וכשקמץ מתוך הכלי קמץ באמצעיתו ובשמחזיר הזי קומץ: [כח] אצל הגומא מחזירו הזי כגודש הכלי כו' ממילא בגומא כדי שיהא כר' דממלא נפל במגא נעשה: [כט] ליה אבל הכא לא הס"ד ומה"ד ש"מ מדלא משני ליה דמשום הכי לא מקדש ליה האי כלי כשמחזירו בגון שמונח על גבי קרקע דקומצין מכלי שעל גבי קרקע וה"ג מקדשין קומץ בכלי שעל גבי קרקע הס"ד: [כט] שהיה (בזיזה) [מכה] אותו: [ל] ערכין דתני: [לא] חסרא משבח התירון ומכהו אבימי: [לב] דמנחות אייקר ליה: [לג] קודש הוא: [לד] ואחד שנותן לתוכו הקומץ: [לה] ויאמור רב פפא: [לו] אלמא כלי שרת מקדשין: [לז] קאי תזקר את דמו: [לח] תזקר פסולין: [לט] מתכנתו: [מ] קדושה וה"ר נתנאל תירץ דר' חנינא לא יליף מסילוק בזיכין משום דהוא דבר דלא אפשר שהרי אין בו שמן אבל הכא מיהי דאפשר הוא ואם איתא דלא היו יכולין לקמוץ מכלי שע"ג קרקע בבזיכין נמי היה צריך להגביה השלחן כיון דאפשר להגביה אלא ודאי קומצין מכלי שעל גבי קרקע ושפיר ס"ל רבי חנינא כרבא. תוי"ח:

מדם יפיק"ן ה"ה. דקיזום קומץ כנגד קמיצה דס: **הדר** ביה רבא. מכן שכרת דקס רבא בשימוש ד"ה דכ נמתן רביה: **גמר** מלחוות. מנחה היא במקב' פרה ב: **מקנח** ידו בגופה של פרה. שהרי פרה לפניו נשרפת ונמצא שילוך מן ההר לכתיב ומרך את הפרה לעיניו כך פי' רבינו שלמה ג ומלמד לנא מיימי קרא שנא מקום לכתיב במיפיה ואת כולה לנמצא מלמד דמה טעון שריפה ולפיכך מקנח ידו בגוף הפרה ופי' הקונטר' מגומגם: **אלא** אצבע במאי מקנח. כלן פי' הקונטרס לפי שהיה מזה מדמה שהר המשחה לא פני מהל מועד ופרה לפניו נשרפת לנמצא שילוך מן ההר [מם] והיכן היה יורד בין כל הזאה והזאה מהר המשחה לנקנו גבוה הפרה וכמשמע בפ' דס מעשה (דף נג:) פירש שנא יכול לנקנו מנצנו גבוה הפרה שנא ימלכך מנצנו גיחיק דהכי נמי סיחיקן גיחיק בפ' כל כתבי (שבת קנח:) גבי מפשיט את הפסח על המזבח [מ] ולפי' הקונטרס דהכא אין להקשות מהא דתמרין בפרק בתרא דזבחים (דף קג.) דשמיטה והזאה כנגד פתחו של היכל דכשמיל כן נא היו במקום אחד שנא שמיהן היו מכוונות כנגד פתחו של היכל: [ס] **ואם** איתא לילף מדם. ות"ת והא דס ליכא מתון והכא ליכא מתון ובשאר מנחות משמע דמודה רבי אלעזר דאין קדושה [מם] לנמלק כיון דלא קריבן לנמלק [ם] ומיהו יש לפרש דס נמי קנו לנמלק [ם] שיש ד' מתנות וז' הזאות דפרה שכל אחת עשה בפני עצמה ושיעור טבילה לעיל לפי שאינו מקי הזאה אלא אחת ולמעלה מיהו מעט שיהיה לפיכן שאר נקיות שיהיו בהן כדי שיעור שנא שיעור כל אחד ואחד שיעור בכלי אחר ואח"כ יקבל בכלי אחד כל השיעור שלם מעיקרא: [ן] מן הדם שבענין של כלי יהא כל ההזאות למעוטי שירים באצבעו שעל כל הזאה והזאה צריך לקנח אצבעו אם אותו דם נשאר באצבע איני יכול להזות אלא מן עיקר הדם הכתוב בענין: [ס] שיעור טבילה מעיקרא משמע בדופני הכלי ואין צריך לטבול בשוליו להכי כתיב ושבל: [ע] תיבת אם נמחק: [פ] גמר הזאות ומשגמר הזאות לא עד שלא יצתה הזאה מידו טעון כיבוס ומשיצתה הזאה מידו אין טעון כיבוס והשאר נמחק: [צ] לא גמר נוסחא אחריני בספרי ב"י הישנים לא גמר מקנח אצבעו בפנים במאי מקנח ליה אמר אביי בשפת מזרק כו' וזו הנוסחא עולה כהוגן לפסק הרמב"ם ז"ל שפסק בפרק שלישי מה' פרה שעל כל הזאה מקנח אצבעו בגופה של פרה וג"א יש בקצת ספרים ז"ל א"ל גמר מקנח ידו לא גמר מקנח אצבעו במאי מקנח אמר אביי בשפת מזרק ע"כ וגם נוסחא זו תתפרש בהוגן על דרך הרמב"ם ז"ל. בפנים פי' בשאר קדשים שמזה מדמן בפנים: [ק] במאי מקנח פרש"י רבי בין כו' ובפ' דם חטאת פי' בע"א ותיבות דאי אמרת כו' ולא בעי קינוח נמחק: [ר] אלמא קומצין מכלי שעל גבי קרקע ה"א סילוק בזיכין מתורין: [ש] לאזכרה דקומץ מותר שיריים באכילה דכתיב: [ת] מאשי ה'. כלומר אם קרב קומץ שהוא אשי ה' או הנותרת לאהרן ולבניו אי לא לא וכן בלחם הפנים דכתיב והיתה לאהרן ולבניו וגו' מאשי ה' וכמו שפסלקין הבזיכין מהשלחן שעל גבי קרקע ד"ה קומצין מכלי שעל גבי קרקע: [כ] מבזיכן ונתנן בכלי: [כל] תיבת על נמחק: [כב] והיינו בשעת קמיצה שיהא נותנן לשום כלי: [כג] מהחם הש"ד ומה"ד ממנחה ללמדנו שנזה מסיחזר בזיכן או מדם ללמדנו לה דדם בעי נתן לקבלו דכתיב והקריבו: [כד] כנגד קבלת הדם הוא דאדבר עבודות במנחה כנגד: [כה] בנגד זריקה והשאר

ואילו מגביה לא קתני. שיהא [ם] אחר מגביה השולחן כשעת סילוק המזבח לנמלא [מ] מלכי שעל קרקע היו ומזבח ממירין את הלחם כקומץ נמלא מקרי מזבח: **ואיתיה** לנמלא מזבח [מ] וקומץ ממיר שיריים לאכול לכתיב (שם ג) והטותרת מן המנחה וגו' ממלי ה' [מ]: **סדר** עבודות נקט. והגבהה לאו מן העבודות מטעות היא: מקדשין מנחה. כשמפיה מביאו [ם] נותנה בכלי שעל גבי קרקע: שכן מצינו בפיחזר בזיכין. שמקדל [מם] (על) הלחם שהוא שירים ומזבח שהן קומץ על השולחן שעל גבי קרקע להיות דומיה למנחה כשמפיה מביאו למזבח ממקדין יחד הקומץ והשיריים: קידוש קומץ מאי. ללמ' לשכחן נבזיכן כשהוא מסלקן להיות [מן] קמיעה שיהא נותנו לשום כלי שלא יהא מיד מקטירו לכך ליכא למפשט קידוש קומץ מהחם: [מם] **מדם**. [מ] מקבלת [לם] לכתיב (שם ה) והקריבו בני אהרן הכהנים [מ] והקריבו זו קבלת הדם וקידוש קומץ כנגד [מן] לרבע עבודות של דס קמיעה כנגד שמיעה וקידוש כנגד שמיעה והקטרה כנגד [מס] הולכה כי הולכה כנגד קבלה [מ] (ד' עבודות של דס קמיעה כנגד שמיעה וקידוש כנגד) וריקה: **ומי** אמר רבא הכי. דממה ילפינן: לילף מדם. ותס [מ] קידש לנמלק מס קבל שיעור הזאות דדם לנמלק מס מלוע מן דס פרים [מ] ושעירים הנשרפין נמי לית להו עשה כלום כדאמרינן לקמן: מההיא. דזולי מינו [מם] קידוש ממה ילפינן: קידש. מי מסמת: כדי הזאה. כלי שיעור לנמלי גבעולין ויתר: לא קידש. ומע"פ שמוד ועידנו לנמל קידוש [מם] נתינת מים על הלמר: בדם מאי. מס קיבל מדם שעירים ופרים הנשרפים שמועות הזיה וקיבל שיעור ג' הזאות בכלי זה ושיעור ד' הזאות בכלי זה מהו: [ן] **אמר** רבא תניא. לממ לא קידש: **ובבלי בדם** [מם] **ולא** מספג. מקנח [ס] [ב] מלמדנו בדופני הכלי: בדם. מממע [שיהא שיעור] דס מעיקרא: והזה מן הדם [מם] שבענין. לקמן מפרש מאי היא: הזה אמינא אעיג דלא קבל שיעור [מם] שבילות. כל הזאות מעיקרא ובלבד שיהא בממת כל טבילה ומבילה כדי שיעור [מם]: כתב רחמנא בדם. דממעע [ם] [שיהא שיעור] דס מעיקרא: [ס] **במעטי** שירים שבאצבע. שלרך [ס] [ד] לנמדל מלמדנו מין כל הזאה והזאה להכי מממע מנחה שנא הכהן [מ] מלמד דס שכלי שעובל בו יהה כל [מם] הזאות ולא שמלמדנו: היה מזה [מן]. מלמ מעמת כגון פרים ושעירים הנשרפין: עד שלא הזה. ללמדנו מי הזאה דס שנפל על הבגד להזאת פרים מעיב דס: ושעון הבגד בבום. כלכתיב ומלר

שיטה מקובצת

נמחק: [כ] לא קדיש: [כא] פרים או דם שעירים: [כב] אינו קדיש: [כג] קידוש. קידוש זה הוא נתינה: [ל] ואמר רבא: [לא] בדם אשם שם בזבחים פ' בית שמאי דף' דם חטאת לא כתב רש"י זה הלשון והבעיא מיוסדת על דם פרים הנשרפים ואותא רבא לפרש פסוק מפרים הנשרפים שאומר וטבל בדם והזה מן הדם ובאשם מצורע לא נמצא בגליון רש"י כתיבת יד ובקצת נוסחאות מרש"י כתיבת יד הלשון כך ומבל בדם באשם מצורע כתיב והוא שעת דלא כתיב באשם מצורע בי האי קרא בלל: [לב] מקנח אצבעו בדופן הכלי דשוליו הס"ד והס"ד שיעור טבילה מעיקרא ולא שיקבל שתי הזאות ויזה ואח"כ יוסיף מבלי אחר עליו להשלים ההזאות הס"ד ומה"ד בדם משמע בדם מעיקרא והיכוח דמעיקרא: [לג] מן הדם מן הדם שבענין: [לד] שיעור כל ההזאות: [לה] שיעור שלא יספג הס"ד: [לו] דמשמע בדם שיהא שיעור נמחק: [לז] (קנח) (לטבול) אצבעו בין: [לח] כל ההזאות ולא משירים שבאצבע: [לט] מזה כהן מדם: [מ] ההזאות ותני: [מא] דעיקר ההזאה נפל: [מב] ההזאות דרם פרה: [מג] ולא בעי קינוח: [מד] מקנח ידו: [מה] נבדוארון: [מו] האיפה שמקריב בכל יום מהציתה בבקר ומחציתה בערב ועל: [מז] אינה קדושה להזאין: [מח] והיאך. גליון הדוחק הוא לומר מאי איכפת לן בתרתי. תר"ת: [מט] לחצאין ד"ל דאין זה עיקר טעם ועוד ד"ל דדם כר. מהרי"פ: [נ] לחצאין א"ע משום דהדם יורד טיף טיף הוי כמו לחצאין. תר"ת:

חשק שלמה על שיטה מקובצת ס) עיפס ד"ה ל זו קבלה והלכה לא מפקת מעלל קבלה ומקיימת מפסיס דף ס.

עין משפט נר מצוה

מ א ב מי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה יג: **מא** ג מי' שם פ"ג הלכה יג: **מב** ד מי' פ"ע מהל' פרה אדומה פ"ג: **מג** ה מי' פ"ח מהל' מעה"ק הלכה ט: **מד** ו מי' שם הלי ט: **מה** ז מי' שם פ"ח הלכה ט: **מו** ח מי' פ"ג מהלכות פרה אדומה הלי ג ופ"ש: **מז** ט מי' פ"ח מהל' מעה"ק הלכה ט: **מח** י מי' פ"ג שם הלכה ג:

שיטה מקובצת

ס] ואלו מגביה לא קתני: ג] לי קומצין מנחה מלכלי: ן] מדם ילפינן מה דם אין מקבלין אותו בכלי שרת שעל גבי קרקע דכתיב והקריבו בני אהרן את הדם ס] זו הולכה והזלכה בכלי וקבלה לא תיפקא מכלל הלכה. הרגמ"ה: ל] ואם איתא לילף מדם. ולא יקדוש הקומץ אלא ש"מ דלא ילפינן מדם אלא ממנחה ומנחה כשרה לחצאין כדאמר לקמן הביתי כהן הגדול מתוך שקריבה לחצאין קדושה לחצאין ושאר מנחות נמי אע"ג דאינן קריבות לחצאין מ"מ ילפינן שפיר מהביתי כהן הגדול דקדושתו לחצאין: ם] רב תחליפא עייק זבחים (דף צ"ג ע"ב): ו] הלכתא היא הלכה למשה מסיני דלא קדיש ומהלכתא לא ילפינן או דלמא ההם טעמא מאי דכתיב: ז] הכא נמי הא כתיב ושבל בדם שיהא שיעור טבילה בדם בכלי אחד. פרש"י באשם מצורע כתיב ואנב שיטפא לא עיין בה שאינו כתוב שם אלא בפר כהן המשיח הוא דכתיב: ס] קדוש ואמר רבא תניא וטבל (השאר נמחק) באמצע הדם ולא מטפ שלא יקנו אצבעו בדם שבדופן הכלי: ע] שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרא שלא יקבל חצי שיעור בכלי אחד וחצי שיעור בכלי אחר ואח"כ יערבם בכלי אחד אלא יקבל בכלי אחד כל השיעור שלם מעיקרא: ך] מן הדם שבענין של כלי יהה כל ההזאות למעוטי שירים באצבעו שעל כל הזאה והזאה צריך לקנח אצבעו אם אותו דם נשאר באצבע איני יכול להזות אלא מן עיקר הדם הכתוב בענין: ל] שיעור טבילה מעיקרא ושאר נמחק: ב] אפילו מספג בדופני הכלי ואין צריך לטבול בשוליו להכי כתיב ושבל: ג] תיבת אם נמחק: ד] גמר הזאות ומשגמר הזאות לא עד שלא יצתה הזאה מידו טעון כיבוס ומשיצתה הזאה מידו אין טעון כיבוס והשאר נמחק: ה] לא גמר נוסחא אחריני בספרי ב"י הישנים לא גמר מקנח אצבעו בפנים במאי מקנח ליה אמר אביי בשפת מזרק כו' וזו הנוסחא עולה כהוגן לפסק הרמב"ם ז"ל שפסק בפרק שלישי מה' פרה שעל כל הזאה מקנח אצבעו בגופה של פרה וג"א יש בקצת ספרים ז"ל א"ל גמר מקנח ידו לא גמר מקנח אצבעו במאי מקנח אמר אביי בשפת מזרק ע"כ וגם נוסחא זו תתפרש בהוגן על דרך הרמב"ם ז"ל. בפנים פי' בשאר קדשים שמזה מדמן בפנים: ו] במאי מקנח פרש"י רבי בין כו' ובפ' דם חטאת פי' בע"א ותיבות דאי אמרת כו' ולא בעי קינוח נמחק: ז] אלמא קומצין מכלי שעל גבי קרקע ה"א סילוק בזיכין מתורין: ח] לאזכרה דקומץ מותר שיריים באכילה דכתיב: ט] מאשי ה'. כלומר אם קרב קומץ שהוא אשי ה' או הנותרת לאהרן ולבניו אי לא לא וכן בלחם הפנים דכתיב והיתה לאהרן ולבניו וגו' מאשי ה' וכמו שפסלקין הבזיכין מהשלחן שעל גבי קרקע ד"ה קומצין מכלי שעל גבי קרקע: י] מבזיכן ונתנן בכלי: יא] תיבת על נמחק: יב] והיינו בשעת קמיצה שיהא נותנן לשום כלי: יג] מהחם הש"ד ומה"ד ממנחה ללמדנו שנזה מסיחזר בזיכן או מדם ללמדנו לה דדם בעי נתן לקבלו דכתיב והקריבו: יד] כנגד קבלת הדם הוא דאדבר עבודות במנחה כנגד: טו] בנגד זריקה והשאר

גליון הש"ס

[מכמ"י גמרא אמר אביי בשפת מזרק וכו'. ע"ל במוס' זבחים ריש יומא ד"ה שכל מעמידים וכו', ובכוס' דף כה ע"ב ד"ה בשפת מזרק וכו'] תוס' ד"ה הדר וביר דר"ג רבי. עי' מוס' ר"ה מגלח דף טז ע"ב ד"ה מגלח:

תוספות צ"ק

[ם] אמר: [ב] ילפינן מקבלת דס: [ג] מצינו בזיכי הכלי הס"ד בדם ממעמ שיהא מקבלה מעיקרא: [ד] ל"ל למעל מ מצינו: [ה] קדושה [ו] קדושה לחצאין: [ז] כני קיבוי: [ח] קדושה לחצאין ס' ויתלה לעולן:

תורת אור השלם

א) וְלָקַח אַהֲרֹן וְאֶלְעָזָר בְּנֵי הַכֹּהֵן אֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אִישׁ שֵׁם אֶחָיו עַל הָאֹהֶל וְעַל כָּל הַכֵּלִים וְעַל הַמִּנְחָה וְעַל הַנְּסָכִים אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם וְעַל הַנֶּגַע בְּעַצְמָם אוֹ בְּחַלָּל אוֹ בְּמֵת אוֹ בֶּקֶבֶר:

[במדבר יט, יח]

ב) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְיָ אֶת פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ: [ויקרא ד, ו]

ג) וְשָׁרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו אֶת עֹרָהּ וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף:

[במדבר יט, ה]

ד) בְּפוּרִי וְזָהָב שֻׁלְּשִׁים כְּפוּרֵי כֶּסֶף מִשְׁנִים אֲרַעֲבָ קְאוֹת וַעֲשָׂרָה בָּלִים אֲחָרִים אֶלֶף:

[עזרא א, ט]

שיטה מקובצת

ם] אלו מגביה לא קתני. שיהא [ם] אחר מגביה השולחן כשעת סילוק המזבח לנמלא [מ] מלכי שעל קרקע היו ומזבח ממירין את הלחם כקומץ נמלא מקרי מזבח. ואיתיה לנמלא מזבח [מ] וקומץ ממיר שיריים לאכול לכתיב (שם ג) והטותרת מן המנחה וגו' ממלי ה' [מ]: סדר עבודות נקט. והגבהה לאו מן העבודות מטעות היא: מקדשין מנחה. כשמפיה מביאו [ם] נותנה בכלי שעל גבי קרקע: שכן מצינו בפיחזר בזיכין. שמקדל [מם] (על) הלחם שהוא שיריים ומזבח שהן קומץ על השולחן שעל גבי קרקע להיות דומיה למנחה כשמפיה מביאו למזבח ממקדין יחד הקומץ והשיריים: קידוש קומץ מאי. ללמ' לשכחן נבזיכן כשהוא מסלקן להיות [מן] קמיעה שיהא נותנו לשום כלי שלא יהא מיד מקטירו לכך ליכא למפשט קידוש קומץ מהחם: [מם] **מדם**. [מ] מקבלת [לם] לכתיב (שם ה) והקריבו בני אהרן הכהנים [מ] והקריבו זו קבלת הדם וקידוש קומץ כנגד [מן] לרבע עבודות של דס קמיעה כנגד שמיעה וקידוש כנגד שמיעה והקטרה כנגד [מס] הולכה כי הולכה כנגד קבלה [מ] (ד' עבודות של דס קמיעה כנגד שמיעה וקידוש כנגד) וריקה: **ומי** אמר רבא הכי. דממה ילפינן: לילף מדם. ותס [מ] קידש לנמלק מס קבל שיעור הזאות דדם לנמלק מס מלוע מן דס פרים [מ] ושעירים הנשרפין נמי לית להו עשה כלום כדאמרינן לקמן: מההיא. דזולי מינו [מם] קידוש ממה ילפינן: קידש. מי מסמת: כדי הזאה. כלי שיעור לנמלי גבעולין ויתר: לא קידש. ומע"פ שמוד ועידנו לנמל קידוש [מם] נתינת מים על הלמר: בדם מאי. מס קיבל מדם שעירים ופרים הנשרפים שמועות הזיה וקיבל שיעור ג' הזאות בכלי זה ושיעור ד' הזאות בכלי זה מהו: [ן] **אמר** רבא תניא. לממ לא קידש: **ובבלי בדם** [מם] **ולא** מספג. מקנח [ס] [ב] מלמדנו בדופני הכלי: בדם. מממע [שיהא שיעור] דס מעיקרא: והזה מן הדם [מם] שבענין. לקמן מפרש מאי היא: הזה אמינא אעיג דלא קבל שיעור [מם] שבילות. כל הזאות מעיקרא ובלבד שיהא בממת כל טבילה ומבילה כדי שיעור [מם]: כתב רחמנא בדם. דממעע [ם] [שיהא שיעור] דס מעיקרא: [ס] **במעטי** שירים שבאצבע. שלרך [ס] [ד] לנמדל מלמדנו מין כל הזאה והזאה להכי מממע מנחה שנא הכהן [מ] מלמד דס שכלי שעובל בו יהה כל [מם] הזאות ולא שמלמדנו: היה מזה [מן]. מלמ מעמת כגון פרים ושעירים הנשרפין: עד שלא הזה. ללמדנו מי הזאה דס שנפל על הבגד להזאת פרים מעיב דס: ושעון הבגד בבום. כלכתיב ומלר

מסורת הש"ס

מדם יפיק"ן ה"ה. דקיזום קומץ כנגד קמיצה דס: **הדר** ביה רבא. מכן שכרת דקס רבא בשימוש ד"ה דכ נמתן רביה: **גמר** מלחוות. מנחה היא במקב' פרה ב: **מקנח** ידו בגופה של פרה. שהרי פרה לפניו נשרפת ונמצא שילוך מן ההר לכתיב ומרך את הפרה לעיניו כך פי' רבינו שלמה ג ומלמד לנא מיימי קרא שנא מקום לכתיב במיפיה ואת כולה לנמצא מלמד דמה טעון שריפה ולפיכך מקנח ידו בגוף הפרה ופי' הקונטר' מגומגם: **אלא** אצבע במאי מקנח. כלן פי' הקונטרס לפי שהיה מזה מדמה שהר המשחה לא פני מהל מועד ופרה לפניו נשרפת לנמצא שילוך מן ההר [מם] והיכן היה יורד בין כל הזאה והזאה מהר המשחה לנקנו גבוה הפרה וכמשמע בפ' דס מעשה (דף נג:) פירש שנא יכול לנקנו מנצנו גבוה הפרה שנא ימלכך מנצנו גיחיק דהכי נמי סיחיקן גיחיק בפ' כל כתבי (שבת קנח:) גבי מפשיט את הפסח על המזבח [מ] ולפי' הקונטרס דהכא אין להקשות מהא דתמרין בפרק בתרא דזבחים (דף קג.) דשמיטה והזאה כנגד פתחו של היכל דכשמיל כן נא היו במקום אחד שנא שמיהן היו מכוונות כנגד פתחו של היכל: [ס] **ואם** איתא לילף מדם. ות"ת והא דס ליכא מתון והכא ליכא מתון ובשאר מנחות משמע דמודה רבי אלעזר דאין קדושה [מם] לנמלק כיון דלא קריבן לנמלק [ם] ומיהו יש לפרש דס נמי קנו לנמלק [ם] שיש ד' מתנות וז' הזאות דפרה שכל אחת עשה בפני עצמה ושיעור טבילה לעיל לפי שאינו מקי הזאה אלא אחת ולמעלה מיהו מעט שיהיה לפיכן שאר נקיות שיהיו בהן כדי שיעור שנא שיעור כל אחד ואחד שיעור בכלי אחר ואח"כ יקבל בכלי אחד כל השיעור שלם מעיקרא: [ן] מן הדם שבענין של כלי יהא כל ההזאות למעוטי שירים באצבעו שעל כל הזאה והזאה צריך לקנח אצבעו אם אותו דם נשאר באצבע איני יכול להזות אלא מן עיקר הדם הכתוב בענין: [ס] שיעור טבילה מעיקרא משמע בדופני הכלי ואין צריך לטבול בשוליו להכי כתיב ושבל: [ע] תיבת אם נמחק: [פ] גמר הזאות ומשגמר הזאות לא עד שלא יצתה הזאה מידו טעון כיבוס ומשיצתה הזאה מידו אין טעון כיבוס והשאר נמחק: [צ] לא גמר נוסחא אחריני בספרי ב"י הישנים לא גמר מקנח אצבעו בפנים במאי מקנח ליה אמר אביי בשפת מזרק כו' וזו הנוסחא עולה כהוגן לפסק הרמב"ם ז"ל שפסק בפרק שלישי מה' פרה שעל כל הזאה מקנח אצבעו בגופה של פרה וג"א יש בקצת ספרים ז"ל א"ל גמר מקנח ידו לא גמר מקנח אצבעו במאי מקנח אמר אביי בשפת מזרק ע"כ וגם נוסחא זו תתפרש בהוגן על דרך הרמב"ם ז"ל. בפנים פי' בשאר קדשים שמזה מדמן בפנים: [ק] במאי מקנח פרש"י רבי בין כו' ובפ' דם חטאת פי' בע"א ותיבות דאי אמרת כו' ולא בעי קינוח נמחק: [ר] אלמא קומצין מכלי שעל גבי קרקע ה"א סילוק בזיכין מתורין: [ש] לאזכרה דקומץ מותר שיריים באכילה דכתיב: [ת] מאשי ה'. כלומר אם קרב קומץ שהוא אשי ה' או הנותרת לאהרן ולבניו אי לא לא וכן בלחם הפנים דכתיב והיתה לאהרן ולבניו וגו' מאשי ה' וכמו שפסלקין הבזיכין מהשלחן שעל גבי קרקע ד"ה קומצין מכלי שעל גבי קרקע: [כ] מבזיכן ונתנן בכלי: [כל] תיבת על נמחק: [כב] והיינו בשעת קמיצה שיהא נותנן לשום כלי: [כג] מהחם הש"ד ומה"ד ממנחה ללמדנו שנזה מסיחזר בזיכן או מדם ללמדנו לה דדם בעי נתן לקבלו דכתיב והקריבו: [כד] כנגד קבלת הדם הוא דאדבר עבודות במנחה כנגד: [כה] בנגד זריקה והשאר

ואם איתא. דלם לף קידם למנחת ליקף מנחה מלם: שקמצה בהיכל כשרה. ומ"ג דלימה כעזרה כשלל קרבנות: שבן מציגו בפילוק בזיכין. [ד]לסיל בהיכל מלמת לימכל קמילה בהיכל דסלוק היגו קמילה: עד שלא פרקה. למעלכת למס הפיס בשנת: הלחם פסול. לדוחל לה מנחה שמקרב קומס קמילה ומתרינן לקמן (דף ט:) מן המנחה פרט לשמקרב ושלחם הפנים [ה] גופיה מתר לקמן (דף יב:) [קדש קדשים] היל שלם שפרשה מחלוחים כולן פסולות: משפרקה נפרס לחמה הלחם פסול. לף ע"ג דלמתר סילוק [ו] (מנה) נפרס פסולה להוי שירים שמקרו בין קמילה להקטרה ומתרינן לקמן (דף ט:) לתע"ג דמקטירין קומץ עלייהו שירים מקריב במלילה: ומקטיר עליו [ז] בזיבין. [דלת] גמרינן מיניה: [ח]הגיע זמנה לפרק. שעברו שם שעות כדלתר בפרק תמיד נשחטו (פסחים נח.) מוספין בשם מיכן בשבע [ט]: קודם קמיצה. דשם עדיין לף פירקה ומיפסל דשם מתר לקמן מן המנחה פרט [י] לכשמקריב מכשיעור שלמה לף ילף מנחה ממנחה יליף. ולף דמי לשם הפיס לשתר מנחות לשנחה לשתר כמתן דקמיצה: בריר קומץ דילה שהכל מיתל לכך קודש קמילה ליכף למיתר כמתן דקמיצה למיל דהל ממוסר מעשה: אבל לחם הפנים בריר קומץ דידהו. דקלי [כ] בשיכין בשפי נפשיה הלכך מקטיר זמנה לפרוך כמתן דקמיצה: [ל]ולא פלוגתא היא. לקמן בשמעתין: מנחה מחציתה. מנחה תמיד שפיתה בשבוך [מ] וגומר [נ] הפיל שנחה שלימה של עשרון לשון שנחה ושתי עשרונים: ומ"כ [ס] סופיהו: מחציתה. משמע שפיתה של שלימה זו שלפינו (ג): ומשני כי מלריך קרל להפיל שנם למיה בעלמה ולעולם שם קדשה לשתן [פ] מקודש ושינה יוחה טוב לעולן: והא חוקה כתיב בה. חק עולם לה' וגו' (ויקרל ו') [צ] דמשמע מחוך שנם: אלא [ק]להביא עשרון שלם [ר] מביתיה. שבל לעשן קיפוס שבלי שרת שם לה שקדם לשתן: דרשתו [ש]הוסיף. להשלים עשרון לשלמינן לקמן בפרק המנחות והשכיס (דף קי.) לשון מחוה פחוחה מעשרון [ת]המוסר הרי עלי שני עשרונים עשרון מפי השמועה והשכיס שני עשרונים עשרון שלם: ואם איתא. דגמי תמיתין שיו קדוש: ושחטו. בשלמיס [א] כתיב: פתח אהל מועד. בעוזרה וכיון שעזרה כשרה בל שבן [ב] להיכל [ג] (שלם) כשר ללא תהא עזרה שהל שפל שמורה מן העיקר שלמת יליף היכל מעזרה: מלאים. שהיכה מלאים שלם: אין מלאים. שהו מלאים [ד]ממש המוזכרים שלם שלא מלאים כל השעורות שקדשו בחוכו שלמיס היו: ורב. לשמר בשפרים [ה] שני עשרון שמיו קדוש: מחביתין. ולקדוש: מילתא מפילתא לא יליף. הילכך שאר מנחות [ו] לא שמר [ז] דליהוו שלמיהן לשפיתין לין הוה ללקטן לשלמין שבל שאר מנחה לה: מנחה קדושה בלא שמן. שם נתן עשרון [ח] שלא שם שמן [ט] וגם יליף לשולן ושריך להפיל שמן ולהקריבה: שבן מציגו בלחם הפנים. שהיו מנחה ולף בה שמן שבל לשנה יש בה בגון סיכון: מנחת נסכים. [י]הפתין עם כל הזבח בלבתיב בשמיני (שמות מ) עשירית האיפה שלת למנחת בלולה בשמן וגו' ולף בה לשנה: על ברחך ברבי יוחנן [כ]. שמפיתין לגי שבשה הלכך גמר שאר מנחות שמפיתין: האי בלא האי. שמן שלת ושלה לשנה ולשנה שלת שמן ושלת [ל] שבן מציגו שבשיכן שמקדשן את השנה שלת שמן ושלת ולי שלין הל שלי לשם הפיס שהשייהו לשו פילכת היל שהרי שיו שמקדש עם הלשנה שבשיכן ושיהו שבשיכן שלי שמן ושלוש: לף

ואם איתא לילף מדם וכי תימא רבי אלעזר מילתא בשילתא לא גמר והא אמר [מ] ר' אלעזר [א]מנחה שקמצה בהיכל כשרה שבן מציגו בפילוק בזיכין מנחה מבשרה לילף מנחה מדם לא ילף ומנחה ממנחה מי ילף והתניא [מ] [ב]עד שלא פרקה נפרס לחמה הלחם פסול ואין מקטיר עליו את הבזיכין [ג] משפרקה נפרס לחמה הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין ואמר ר' אלעזר [ד]לא פרקה בשש אלא כיון שהגיע זמנה לפרק אע"פ שלא פרקה בשי שפרקה דשיא ואבאי [ה] תיהוי בשנחה שחסרה קודם קמיצה [ו] הא לא קשיא מנחה לא בריר [ז] בריירה קומץ דידיה והא בריר בריירה קומץ דידה וכיון שהגיע זמנה לפרק בשאן דפרקה דשיא אלא [ח] מעתה תיהוי בשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאין מקטירין קומץ עליהן [ט] לאו פלוגתא נינהו רבי אלעזר סבר לה בשי"ד [י] ישירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן גופא חביתי כהן גדול רבי יוחנן אמר [כ] אינה קדושה לחצאין ור' אלעזר אמר מהוך שקרבה לחצאין קדושה לחצאין א"ד אחא שאי טעמא דרבי יוחנן אמר קרא [ל] מנחה מחציתה [מ] הביא מנחה ואח"כ חוציהו מיתיבי חביתי כהן גדול לא היו באות חצאין אלא [נ] שבא עשרון שלם וחוצהו ותניא אילו נאמר מנחה מחצית היתי אומר מביא חצי עשרון מביתו שחרית ומקריב חצי עשרון מביתו ערבית ומקריב ת"ל מחציתה בבקר מחצה משלם הוא מביא למצוה אמר ליה רב גבי היא מבי כתיל לרב אשי [ס] והא חוקה כתיב בה אמר ליה לא נצרכא אלא להביאה שלם מביתו ומי א"ר יוחנן הכי והא איתמר [פ] הפריש חצי עשרון [צ] ודעתו להוסיף רב אמר אינו קדוש ור' יוחנן אמר קדוש [ק] ואם איתא לילף מחביתין וכי תימא ר' יוחנן מילתא ממילתא לא יליף [ר] [ש]והאמר רבי יוחנן [ת] שלשתן שששתן בהיכל כשירין דכתיב [א] ושחטו פתח אהל מועד שלא יהא טפל חמור מעיקר דעתו להוסיף שאני [ב] דתניא [ג] מלאים אין [ד] מלאים אלא שלמים [ה] (כלומר שאינו קדוש עד שיהא עשרון שלם) ואמר רבי יוסי אימתי בזמן שאין דעתו להוסיף אבל בזמן שדעתו להוסיף ראשון ראשון קדוש ורב בחביתין כמאן ס"ל אי כר' אלעזר לילף מחביתין וכי תימא רב מילתא ממילתא לא יליף והאמר רב [ו] מנחה קדושה בלא שמן [ז] (ובלא לבונה) שבן מצינו בלחם הפנים בלא לבונה שבן מצינו במנחת נסכים בלא שמן ובלא לבונה שבן מצינו במנחת חוטא על ברחך רב בר' יוחנן ס"ל גופא אמר רב מנחה קדושה בלא שמן [ח] (ואין דינה כעשרון חסר) שבן מצינו בלחם הפנים בלא לבונה שבן מצינו במנחת נסכים בלא שמן ובלא לבונה שבן מצינו במנחת חוטא ושמן ולבונה [ט] קדשי האי בלא האי והאי בלא האי שמן שבן מצינו בלוג שמן של מצורע לבונה שבן מצינו בלבונה הבאה בזיבין ורבי חנינא אמר

מנחה שנקמצה בהיכל כשרה שבן מצינו בפילוק בזיכין. ומס תמהר למתר לף קלמר כדי שלא יהא טפל ממור מן העיקר כלמר בשמיך גמי שלמיס שנשמנן בהיכל וגמי כהמיס ונכנסין בהיכל ומולנים קדשי קדשים ושירי מנחות ר"ל להמס כמיב (ויקרל ג) פתח אהל מועד (שם ו) משלר שלל טפל ממור מן העיקר למימר שלא יהא טפל ממור מן העיקר כדי שלא יהא טפל ממור מן העיקר: [ה]לפי שהלה הכמוב בהלל מועד:

מקטיר עליו את הבזיכין. פירש בקונטרס לף גמרינן ממנחה ולף היה לו לפרש ן לקמן (דף ט:) פרין מינה למ"ד שיריים שנשארו בין קמילה להקטרה מין מקטיר קומץ עליהן ומשני רבי אלעזר [ט] היל גם שמועה זו מי שפשר ליישב:

נזאי שנאמר דברי יוחנן. ול"ת [י]למל [כ] משום דליף מדם ושמל קבלה היה בידו שלא טעה זה מי שמי כדפרישית לעיל דלמפוקי דרבי יוחנן למה נמשה לרבי מיגיע לקמן [כא] דמתוך [כב] (דלמתן לקמן קדוש ולית ליה דרבי יוסי): **ולרבי** הגיעה עשרון [כג] מה נמשה [כד]למנחת חוטא. מימה מכחי מלי עשרון למה נמשה לרבי מיגיע לקמן מכחי מלי למיכל בשר קדשים [כה] מוכח דמשה למנחת סמיכת ומנחת סוטה ושמן ולבונה ו"ל משום דממילה היו מקדשין המנחה של מביאין בשיתף עם השמן ושיהו גמלי בלבר [כו] להוליף לכלי מול למר שמקדשה ולכך נמשה מלי עשרון [כז] ומעשה זה מי לריכין שמי לרבי יוחנן דלמר לעיל דלימה קדושה לחצאין דלמר שמקדשה שלימה היה גמלי להולימה מכלי שרת לכלי מול ודרך לומר המעה לרבי מיגיע שלא היו מעריכין בשיתף המנחה עם השמן שלא בשוך הימים שלא היה לו שלא לחל ולח לשר שלא היה הכל מעורב לף היו יכולין לחלי כן לחלק בחלי עשרון מפני לוג ומנחה שמן שהיא עולה על החלי עשרון ול"ע שמי ל"ל לן דבמניינין דשמי מדות (שם) מוכח שהיו ממלקין הקולח בחלי עשרון והשמן בחלה שהיא מסוקן לוג ומנחה ושם מלמד לר' מחיר דלמר לקמן בשי שמי מדות (שם) דשמי עשרונות היו שמקדש לחל גדול ושמר מסוק ובמסוק

מנחת חוטא (ויקרל ה) [ל]ומנחת נסכים (במדבר טו) [מ]ומנחת כהנים (ויקרל ו) [נ]ומנחת כהן משיח (שם) [ס]ומנחת יולר כהן (ויקרל יד) [פ]ומנחת סוטה (במדבר ה) [צ]ומנחת העומר (ויקרל כג) [ק]ומנחת נדבה (ויקרל ב) [ר]ומנחת חביתי כהן גדול (ויקרל ו) [ש]ומנחת מחבתים (ויקרל ז) [ת]ומנחת מרחשת (ויקרל ז) [א]ומנחת מנחה (ויקרל ב) [ב]ומנחת יחיד (ויקרל ב) [ג]ומנחת מלוה (ויקרל ב) [ד]ומנחת העלר (ויקרל ב) [ה]ומנחת חלות (ויקרל ז) [ו]ומנחת רקיקי (ויקרל ב) [ז]ומנחת קנאות (במדבר ה) [ח]ומנחת סלת (ויקרל ה) [ט]ומנחת שעורים (הושע ג) [י]ומנחת בכורים (ויקרל ב) [כ]ומנחת העומר (ויקרל כג

ובמקום שיש מודדין למפרע כ"ג ועמהן הממונה [ס] (לא) נמצא לרבי מניח לחין מנחה קדושה מלא חמן ויין ר"ל כן יכול לטעות בשום פעם ולמדוד במקום למטה מטעת אבל חין לחבין ר"מ סבר כר' [ע] יוחנן דאמר כפי כל המנחות בשוה מלה [פ] (לחן דף מ:) גמרינן למיב על ליחה דמדת יבש לא מקדשו כפי שמי מדות (לחן דף נ.) משמע דסבר ר"מ דמקדשו גבי סח דמן חסה כל מדות שבמקדש היו גדושות ומוקי לה כר"מ ולפי עסרון גדוש ספסר דמקדש דסח דאמר לעיל שהמודד למפה גדושה ומיבעיה לן נמי כפי שמי מדות (שם פו:) גבי שולטן מי מקדשי גבוה או לא משמע דסבר כליס לא מקדשי סהוא גדוש לא נריך אבל גדוש זה שהוא מדתו של כלי מקדש וחה מין להקשות לרבי אלעזר דאמר לעיל מנחת חמיחין קדושה לחמיין עשרון ממוך לר"מ למה נמנסת דכלתו טעמא דפריסת שלא יבא לטעות ולמה לקדש שלימה ולמו מקרא דממיחה דההוא מוקימנא לעיל להמיח חציו שלם ולעבב משום דמוקה כמיחה היה ולפ"מ לר"מ דאמר לקמן כפי שמי מדות (דף פו:) דמדה יחירה היתה שם של לוג ומחלה שהה היה מודד לחמיחי כ"ג לוג ומחלה בגוקר ולוג ומחלה בערב למה נמנסת היון לחין שמן קדוש בפני עלמו [פ] (לר' חנינא ור"ל דחמיחה מיחין שמן שלמה לוגין שמן עם הסלת בחמיח וכדפריכית לעיל סהיה נגמי להוליף מלבי שרת לכלי חול: **כלי** הלח מקדשין את הלח ומדות היבש בו. מה שדקדק התנא דקרי לשל לח כלי ולשל יבש מדות משום דשכל יבש היו מדקדקין לעשות כעניו זה שיהא גדוש מלמעלה כדרך כל שאר מדות מ"מ גם על של לח שה מדה עליו לדקדק שמואל ור"ש אלא מדות אבל מזקות מקדשין ושבל לח אפילו בפי ומפ' שאי אפשר שלא יהא בו שום לחות (שם פו:) תנן ז' מדות היו במקדש וקח מסיב לשם ומפ' המזבח מקדש (זבחים פח. ושם) פירש הקונטרס לכמה כליס היו מיוחדים לשם שהיה מדות כגון מזקות וקטרות לשם ליין ולשמן אבל ליבש לא היו מיוחדין אלא שהי מדות של יבש שהיו במקדש עשרון ומלי עשרון לכליס שבעתין זו [פ] מנחה כלי לח [פ] היו

שמזקות וקטרות לחויין לכך:

אבל מזרקות מקדשין [פ] [בי] **שנאמר שניהם מלאים סולת.**

פירש בקונטרס [פ] (דף"ק) לחלמה מזקות וקטרות קידשו אלא שמן ושמן חסו מיתה דסכתיב בגולה בשמן ומנה ליה למנחה קדושה [ב] אלא שמן ושמן ופירש ר' שמואל דדיק מדסבר [ג] (ויקם) למזקות מקדשין שמיו לפי שהוא מוסיף ולפיה להמקדש בכלי אבל הייט בקט אף מנחה אלא מתקדשת אלא שמן ולבסה אפ"פ שמיהו לפיה לכלי זה מוסיף ומתקדשת בכלי אבל אבר כגון מנחה חוטא ומלגן המנחה דקדק ר' שמואל דקחני פרק המזבח מקדש (זבחים פו.) כשם שהמזבח וחכבש מקדשין את הרחוי להם כך כליס מקדשים ומלגן קחני [ס] כלי אינה מקדשין את הרחוי להם ר"מ דמקדשין אף ר"פ שמיו לפי להם כגון מזקות של שם שמקדשין את המנחה ועל מנת חוגרך רבי שמואל לפיוק זה וחם לא ילפי' מיתה מדות מקום אלא גלמו מעולם אלא זו למדתיה לן וו למדיתה יבש ועוד יש לפרש לדיק הס"ק מדלחמר שמואל אבל מזקות מקדשין ולא קאמר מקדשין מנחות ומסכים לכתוב בסחוס קרא ר"מ לפי' מנחת חוטא יבש ומלגן מזרק וקטרה מה שאין לפי להם שמואל ולפיה [ס] (לכל אחד כ"ק זה הכלי שמקדש מה שלפי להיות בחוכו שלד יש לפרש לדיק מלילף שמואל דורות מנחה מנשיאים כ"ק דלילפינן מילחא ממילחא כרב דחנחה קדושה אלא שמן כמו שמלינו בחנחה חוטא ומע"ג דחוכח לקמן בהקומן רבה (ד' יט:) אלא ילף שמואל דורות מנחה אלא מנחה דחנה יש קרא חריבה זימני מ"מ [ס] כיון דילף דורות מנחה אלא ענין שילמדו הוא הדין שילמחא ממילחא: **נקדש**

[ס] לא זו קדושה בלא זו. כלל המנחות הטעונות שמן ולבונה אין כלי שרת מקדש אחד מהם אלא ג' כ"ש שלשתן [ס] בימה כלכלי: ולרבי חנינא עשרון. שהימה במקדש לעולם כמלמר כפי שמי מדות (לקמן פו.): למה נמשח. בשמן המשחה כדי לקדש את הכהן בחולו אלא אין [ס] מחקדש כלום לר' חנינא לאין שמן ולא לבונה עם העשרון של סולת: ומשני לצורך מנחת חוטא. ממנה לסולת גדילתה הוא: להא דרב. דלכלי שרת מקדש סולת גדילתה אע"ג דלא חזי להקטיר כלא שמן: דתנן. במנ' זכחים כפי המזבח מקדש הלאוי ו': מדות של יבש. שהיה עשרון ומלי עשרון כפי שמי מדות (לקמן פו.): לימ. לאין כלי הלח מקדשין יבש אלא מדות היבש מקדשין את היבש ולא מדות היבש מקדשין את הלח ואמר שמואל ל"ש אלא מדות אבל [ס] במדות לח [ע] הין ומלי הין כר' כפי שמי מדות (שם פו.) דכל מדה לא חזיא למלאת [ס] למדוד הלכך (לח) לא מיקדשין [ס] דמדה לח לא חזיא למדוד יבש דאין בלא עשרון ומלי עשרון: **אבל** מזרקות (של דם) מקדשות את היבש שנא' [א] שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה א"ל רב אחא מדפתי לרבינא [ס] מנחה לחה היא א"ל לא נצרכא אלא ליבש שבה [ס] (דהיינו לבונה ואי ס"ד קסבר שמואל אין מנחה קדושה עד שיהו כולן יבש שבה היכי משכחת לה והלא כולן לחים הן מפני השמן אלא ש"מ קסבר שמואל האי בלא האי) [ס] ואביעית אימא מנחה לגבי דם כיבש דמיא [ס] א"ד אלעזר מנחה שקמצה בהיכל בשרה שבן מצינו בסילוק בזיכין מתיב ר' ירמיה [ס] וקמיץ משם ממקום שרגלי הזר עומדות בן בתירא אומר מניו שאם קמיץ בשמאל שיחזיר [ס] ויקמיץ בימין ת"ל וקמיץ משם ממקום שקמיץ כבר איכא דאמרי הוא מותיב לה והוא מפרק לה איכא דאמרי א"ל ר' יעקב לר' ירמיה בר תחליפא אסברא לך לא נצרכא אלא להכשיר את כל עזרה כולה שלא תאמר הואיל ועולה קדשי קדשים ומנחה קדשי קדשים מה עולה מעונה צפון אף מנחה טעונה צפון מה לעולה שבן כליל מרחשת מה לחמאת שבן מכפרת על חיבי כריתות מאשם מה לאשם שבן מיני דמים מכולהו נמי שבן מיני דמים אלא איצטריך ס"ד אמינא הואיל וכתיב [ב] והקריבה אל הכהן והגישה אל המזבח וקמיץ מה הגשה בקרן דרומית מערבית אף קמיצה נמי בקרן דרומית מערבית קמ"ל גופא [ס] א"ר יוחנן שלמים ששחטן בהיכל כשרין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד ולא יהא טפל חמור מן העיקר מיתיבי [ס] ר' יהודה בן בתירא אומר [ס] מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את העזרה שהכהנים נכנסין להיכל ואוכלין בקדשי קדשים ושירי מנחות ת"ל בקדש

[ס] לא זו קדושה בלא זו ולא זו קדושה בלא זו [ס] ולר' חנינא עשרון למה נמשח [ס] (והלא אינו עשוי אלא למדידה קמח בלבד והקמחה אינו קדוש בלא שמן) [ס] למנחה חוטא ולוג למה נמשח ללוג [ס] של מצורע ואף שמואל סבר לה להא דרב דתנן [ס] כלי הלח מקדשין את הלח ומדות היבש מקדשין את היבש [ב] ואין כלי הלח מקדשין את היבש ולא מדות היבש מקדשין את הלח ואמר שמואל ל"ש אלא מדות אבל [ס] מזרקות [ס] (של דם) מקדשות את היבש שנא' [א] שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה א"ל רב אחא מדפתי לרבינא [ס] מנחה לחה היא א"ל לא נצרכא אלא ליבש שבה [ס] (דהיינו לבונה ואי ס"ד קסבר שמואל אין מנחה קדושה עד שיהו כולן יבש שבה היכי משכחת לה והלא כולן לחים הן מפני השמן אלא ש"מ קסבר שמואל האי בלא האי) [ס] ואביעית אימא מנחה לגבי דם כיבש דמיא [ס] א"ד אלעזר מנחה שקמצה בהיכל בשרה שבן מצינו בסילוק בזיכין מתיב ר' ירמיה [ס] וקמיץ משם ממקום שרגלי הזר עומדות בן בתירא אומר מניו שאם קמיץ בשמאל שיחזיר [ס] ויקמיץ בימין ת"ל וקמיץ משם ממקום שקמיץ כבר איכא דאמרי הוא מותיב לה והוא מפרק לה איכא דאמרי א"ל ר' יעקב לר' ירמיה בר תחליפא אסברא לך לא נצרכא אלא להכשיר את כל עזרה כולה שלא תאמר הואיל ועולה קדשי קדשים ומנחה קדשי קדשים מה עולה מעונה צפון אף מנחה טעונה צפון מה לעולה שבן כליל מרחשת מה לחמאת שבן מכפרת על חיבי כריתות מאשם מה לאשם שבן מיני דמים מכולהו נמי שבן מיני דמים אלא איצטריך ס"ד אמינא הואיל וכתיב [ב] והקריבה אל הכהן והגישה אל המזבח וקמיץ מה הגשה בקרן דרומית מערבית אף קמיצה נמי בקרן דרומית מערבית קמ"ל גופא [ס] א"ר יוחנן שלמים ששחטן בהיכל כשרין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד ולא יהא טפל חמור מן העיקר מיתיבי [ס] ר' יהודה בן בתירא אומר [ס] מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את העזרה שהכהנים נכנסין להיכל ואוכלין בקדשי קדשים ושירי מנחות ת"ל בקדש

[ס] מקדש כלום לר' חנינא לאין שמן ולא לבונה עם העשרון של סולת: ומשני לצורך מנחת חוטא. ממנה לסולת גדילתה הוא: להא דרב. דלכלי שרת מקדש סולת גדילתה אע"ג דלא חזי להקטיר כלא שמן: דתנן. במנ' זכחים כפי המזבח מקדש הלאוי ו': מדות של יבש. שהיה עשרון ומלי עשרון כפי שמי מדות (לקמן פו.): לימ. לאין כלי הלח מקדשין יבש אלא מדות היבש מקדשין את הלח ואמר שמואל ל"ש אלא מדות אבל [ס] במדות לח [ע] הין ומלי הין כר' כפי שמי מדות (שם פו.) דכל מדה לא חזיא למלאת [ס] למדוד הלכך (לח) לא מיקדשין [ס] דמדה לח לא חזיא למדוד יבש דאין בלא עשרון ומלי עשרון: **אבל** מזרקות

בקדש הקדשים וגו'. כפרתם ויקח קרח ועלית מיניה כתיב לכל מנחתם ולכל חמצם וגו' בקדש הקדשים דמשמע היכל דמי עזרה דהדית כתיב (ויקרא ו) בחצר אהל מועד [1] ומה מיתת דילפינן מהתי מעשה לגח יהא טפל חמור מעיקר: **הא למה לי קרא.** לגן במילת לילף ממידך קלא

(שם) [2] בחצר אהל מועד יאכלוה וכל שכן היכל והתי מקדש הקדשים למה לי לכתוב רחמנא: ומאי התי למיגזר מקדש הקדשים לגו למשמעינן לגח מיפסלי קדשים בכיאתם [3] היכל גמי מיפסלי למילה בהיכל לגח נפקא מהתם למשרי למילה בהיכל לגח יהא טפל לגח טפל חמור מעיקר: דשבודה (ו) היא. דלרך מרן היא לעבד [4] בפני רבו ממרי לגח יהא טפל וכו' חמל למילה מין דרך מרן לחמול במקום רבו (ז) לגח ממרי דכתן דעיקר הוא כ"ש דמי חמל בגוויה מי לגח משמעינן קרא: קמיצה קבעה לה. לכל כמה לגח קמיץ לגח מיקריא מנחה ולגח קריגן ליה מן המנחה פרט לנסכים דמיפרש לקמן כל נסון קציעות לחמור מנחות כלומר זקוק זה לזה ומין לחמה יכול לגעות קמץ ממנו להכיח חמר חמחיו לפי שהוקבעו יחד: קדושת כלי קבעה לה [5]. בשם וקריגן לה מן המנחה פרט לכשהקריבה: חסר הזוב. שמן של מנורע על שלח יקח על כפו השמלית [6] ימלאנה ולא חמור: לקבעה להו לוג שהוא כלי שלח: **כיצד לא פליגי.** [7] למה היכא לחמרו שיריים חו שנרפו שאינן לקמן להקטיר קומץ כ"ש חסרו לחיכא שיור [8] בחקטרה: במדת ר' אליעזר. לחמר בפ' כילד לולין (פסחים עט.) ועשית עולותיך הבשר והדם [9] דם חע"פ שחין בשר (בשר חע"פ שחין דם): בשרה. להקטיר הקומץ דקומץ גלח שיריס דומיס דדם גלח בשר: במדת ר' יהושע. לחמר [10] חס חין בשר חין דם חס חין דם חין בשר פסול להקטיר הקומץ: כזית בשר או כזית חלב. בפסחים נפקא לן בכילד לולין (דף עט.) למשוח חלב נמי זריק לכחיב (ויקרא ח) וזרק הכהן חת הדם וגו' והקטיר החלב למזבח חלב חע"פ שחין בשר [11]: כחצי זית חלב אין זורק. שחין מכילח [12] בשר ואכילח מזבח מלטרפין וריקת דם חינה גלח להחיר חימורים למזבח ובשר לחדם וכיון דחמרו שחיכה וריקה למה: **ובשלה.** דחן בשר חלב גלח טולהו למזבח סלקי מלטרפים:

מנחה

[1] בקדש הקדשים תאכלנו והא למה לי קרא ליכא בחצר אהל מועד יאכלוה ולא יהא טפל חמור מן העיקר עבודה דאדם עובד במקום רבו אמרינן שלא יהא טפל חמור מן העיקר אבילה שאין אדם אוכל במקום רבו מצמא דכתב קרא הא לא כתב קרא לא יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרי' איתמר בללה חוץ [2] לחומת עזרה ר' יוחנן אמר [3] פסולה ר"ל אמר כשרה ר"ל אמר כשרה דכתיב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והדר והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ [4] מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על' יציקה ובלילה שכשרין בזר ומדכהונה לא בעיא פנים נמי לא בעיא ורבי יוחנן אמר פסולה כיון [5] דעשייתה בכלי הוא נהי דכהונה לא בעיא פנים מיהת בעיא תניא כוותיה דר' יוחנן בללה זר כשרה חוץ לחומת העזרה פסולה: איתמר מנחה שחסרה קודם קמיצה ר' יוחנן אמר [6] יביא מתוך ביתו וימלאנה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה ר' יוחנן אמר מביא מתוך ביתו וימלאנה קמיצה קבעה [7] ליה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה קדושת כלי קבעה ליה איתיביה ר' יוחנן לרשב"ל [8] חסר הלוג [9] אם עד שלא יצק ימלאנו תיובתא: איתמר [10] שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה רבי יוחנן אמר [11] מקטיר קומץ עליהן וריש לקיש אמר אין מקטיר קומץ עליהן אליבא דר' אליעזר כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דר' יהושע [12] דתנן נמצאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה כמדת ר' אליעזר כשרה כמדת רבי יהושע [13] פסולה מאן דפסל כר' יהושע ומאן דמכשר עד כאן לא אמר רבי יהושע התם אלא דלא אישתייר אבל היכא דאישתייר אפי' ר' יהושע מודה [14] ליה [15] דתניא ר' יהושע אומר כל [16] הזבחים שבתורה שנשתייר מהם כזית בשר או כזית חלב זורק [17] הדם כחצי זית בשר כחצי זית חלב אינו זורק את הדם ובעולה אפי' כחצי זית בשר וכחצי זית חלב זורק את הדם מפני שבעולה כולה כליל ובמנחה אף על פי שכולה קיימת לא יזרוק

רבי יוחנן אמר פסולה. מע"ג דלח גלל כמרה גלל מון לחומת העזרה גרע ולח דמי להחיל דזמחים כפ' קדשי קדשים (דף סג:) דחלינן טעמח מילה דמה בכל מקום ממומח כמרה חמס היחה ולח מילה כמרה [18] דהתם בפנים והכח חמון: **ריש** [19] לקיש אמר בשרה. הכח משמע לחמ"ג [20] דקדושה היח לח מיפסלה ביוחה ומפילו רבי יוחנן לח פליג חלח מדמשום דעשה הכלילה ממון מכל משום [21] יוחה לח וכן משמע בפרק המכלת [22] (לקמן דף מז.) דחמר רב חשת הני מנחי כרבי מבירה להו לחמר שחיטה מקדשת [23](היח) חיפסילה יוחה וכפוף שמעתח (שם מח.) קחמר הח לח כרבי כיון לחמר שחיטה מקדשת לפריך להו היכח מי חפרמי [24] חיפסילו להו יוחה משמע משום דשחיטה מקדשת הוח לחיפסיל יוחה משום דעשה הכלילה ממון לפ"ג דלחים ליה חנור מקדש בפרק רבי שמעתח (לקמן דף עב:) ומיהו יש לדחות דחמין עם הזמח שחי להח נפקיס המחין עם הזמח לח חיפסלו בלילה חלח בשחיטה זמח כדחמר זבחי (דף עט.) ומילו בפרי עלמח חמן קדשו בכלי נפסלין בלילה ויש עוד לריש מהח דחמן בפ' חני המלילה (דף ח.) גבי מנחות ושחי הלחם ושחי הלחם חמור חוכחו ליפסל בעומד יום וממחוכר ליפורים ובלילה חלח יוחה לח חמני ומ"ג דגבי עופות חזמיס הוה מלי למימני [25](חגב חחרינח) לח חני חלח שחי הלחם ושחי הפיגים ומנחות והח דחמר בפרק כל שעה (פסחים דף לו.) גבי ליקה למנחות נהי דחריין ליחה במקום זריקת חימח חורמח למילמח נקט דרך לעשומה במקום זריון והח דחמרין בפרק המזבח מקדש [26](זבחים פח.) לין מקדשין ליקרב חלל מקדשין ליפסל היינו בעומד יום וממחוכר ליפורים ובלילה חלל לח חיפסל ובקונטרס פי' לקמן בריש שחי מדות (דף פז:) גבי שולחן חלל מקדשין ליפסל בלילה ובפרק המזבח מקדש (זבחים פח.) פי' בקונטרס חלל מקדשין ליפסל חיפסל חס יגע בו טמח עד יום ולח יחכן ומה שפירש [27] רבינו שלמה [28] בפרק שני לזבחים (דף כ:) גמי ליחה מהו שחועיל בקידוש ידים ורגלים כדרך כל הקדשים שקדשו בכלי הנפסלים ביוחה לין הטעם חלוי בכך כלל [29] (ועוד) דהח קחמר התם כיון דפריש חמומי מחח דעחים והח דחייך

[1] בחצר אהל מועד יאכלוה והא כתיב (ויקרא ו) בקדש הקדשים תאכלנו. מע"ג דלח גלל כמרה גלל מון לחומת העזרה גרע ולח דמי להחיל דזמחים כפ' קדשי קדשים (דף סג:) דחלינן טעמח מילה דמה בכל מקום ממומח כמרה חמס היחה ולח מילה כמרה [2] דהתם בפנים והכח חמון: **ריש** [3] לקיש אמר בשרה. הכח משמע לחמ"ג [4] דקדושה היח לח מיפסלה ביוחה ומפילו רבי יוחנן לח פליג חלח מדמשום דעשה הכלילה ממון מכל משום [5] יוחה לח וכן משמע בפרק המכלת [6] (לקמן דף מז.) דחמר רב חשת הני מנחי כרבי מבירה להו לחמר שחיטה מקדשת [7](היח) חיפסילה יוחה וכפוף שמעתח (שם מח.) קחמר הח לח כרבי כיון לחמר שחיטה מקדשת לפריך להו היכח מי חפרמי [8] חיפסילו להו יוחה משמע משום דשחיטה מקדשת הוח לחיפסיל יוחה משום דעשה הכלילה ממון לפ"ג דלחים ליה חנור מקדש בפרק רבי שמעתח (לקמן דף עב:) ומיהו יש לדחות דחמין עם הזמח שחי להח נפקיס המחין עם הזמח לח חיפסלו בלילה חלח בשחיטה זמח כדחמר זבחי (דף עט.) ומילו בפרי עלמח חמן קדשו בכלי נפסלין בלילה ויש עוד לריש מהח דחמן בפ' חני המלילה (דף ח.) גבי מנחות ושחי הלחם ושחי הלחם חמור חוכחו ליפסל בעומד יום וממחוכר ליפורים ובלילה חלח יוחה לח חמני ומ"ג דגבי עופות חזמיס הוה מלי למימני [9](חגב חחרינח) לח חני חלח שחי הלחם ושחי הפיגים ומנחות והח דחמר בפרק כל שעה (פסחים דף לו.) גבי ליקה למנחות נהי דחריין ליחה במקום זריקת חימח חורמח למילמח נקט דרך לעשומה במקום זריון והח דחמרין בפרק המזבח מקדש [10](זבחים פח.) לין מקדשין ליקרב חלל מקדשין ליפסל היינו בעומד יום וממחוכר ליפורים ובלילה חלל לח חיפסל ובקונטרס פי' לקמן בריש שחי מדות (דף פז:) גבי שולחן חלל מקדשין ליפסל בלילה ובפרק המזבח מקדש (זבחים פח.) פי' בקונטרס חלל מקדשין ליפסל חיפסל חס יגע בו טמח עד יום ולח יחכן ומה שפירש [11] רבינו שלמה [12] בפרק שני לזבחים (דף כ:) גמי ליחה מהו שחועיל בקידוש ידים ורגלים כדרך כל הקדשים שקדשו בכלי הנפסלים ביוחה לין הטעם חלוי בכך כלל [13] (ועוד) דהח קחמר התם כיון דפריש חמומי מחח דעחים והח דחייך

[1] בחצר אהל מועד יאכלוה והא כתיב (ויקרא ו) בקדש הקדשים תאכלנו. מע"ג דלח גלל כמרה גלל מון לחומת העזרה גרע ולח דמי להחיל דזמחים כפ' קדשי קדשים (דף סג:) דחלינן טעמח מילה דמה בכל מקום ממומח כמרה חמס היחה ולח מילה כמרה [2] דהתם בפנים והכח חמון: **ריש** [3] לקיש אמר בשרה. הכח משמע לחמ"ג [4] דקדושה היח לח מיפסלה ביוחה ומפילו רבי יוחנן לח פליג חלח מדמשום דעשה הכלילה ממון מכל משום [5] יוחה לח וכן משמע בפרק המכלת [6] (לקמן דף מז.) דחמר רב חשת הני מנחי כרבי מבירה להו לחמר שחיטה מקדשת [7](היח) חיפסילה יוחה וכפוף שמעתח (שם מח.) קחמר הח לח כרבי כיון לחמר שחיטה מקדשת לפריך להו היכח מי חפרמי [8] חיפסילו להו יוחה משמע משום דשחיטה מקדשת הוח לחיפסיל יוחה משום דעשה הכלילה ממון לפ"ג דלחים ליה חנור מקדש בפרק רבי שמעתח (לקמן דף עב:) ומיהו יש לדחות דחמין עם הזמח שחי להח נפקיס המחין עם הזמח לח חיפסלו בלילה חלח בשחיטה זמח כדחמר זבחי (דף עט.) ומילו בפרי עלמח חמן קדשו בכלי נפסלין בלילה ויש עוד לריש מהח דחמן בפ' חני המלילה (דף ח.) גבי מנחות ושחי הלחם ושחי הלחם חמור חוכחו ליפסל בעומד יום וממחוכר ליפורים ובלילה חלח יוחה לח חמני ומ"ג דגבי עופות חזמיס הוה מלי למימני [9](חגב חחרינח) לח חני חלח שחי הלחם ושחי הפיגים ומנחות והח דחמר בפרק כל שעה (פסחים דף לו.) גבי ליקה למנחות נהי דחריין ליחה במקום זריקת חימח חורמח למילמח נקט דרך לעשומה במקום זריון והח דחמרין בפרק המזבח מקדש [10](זבחים פח.) לין מקדשין ליקרב חלל מקדשין ליפסל היינו בעומד יום וממחוכר ליפורים ובלילה חלל לח חיפסל ובקונטרס פי' לקמן בריש שחי מדות (דף פז:) גבי שולחן חלל מקדשין ליפסל בלילה ובפרק המזבח מקדש (זבחים פח.) פי' בקונטרס חלל מקדשין ליפסל חיפסל חס יגע בו טמח עד יום ולח יחכן ומה שפירש [11] רבינו שלמה [12] בפרק שני לזבחים (דף כ:) גמי ליחה מהו שחועיל בקידוש ידים ורגלים כדרך כל הקדשים שקדשו בכלי הנפסלים ביוחה לין הטעם חלוי בכך כלל [13] (ועוד) דהח קחמר התם כיון דפריש חמומי מחח דעחים והח דחייך

דרים בסמוך המנחה ים נומר להתם לרבי יוחנן קחמר ללידיה ליכח קרבי היכח דחמרי חרים על כזית למקטיר קומץ עליהם:

מוקן

[1] **בקדש הקדשים תאכלנו והא למה לי קרא ליכא בחצר אהל מועד יאכלוה ולא יהא טפל חמור מן העיקר עבודה דאדם עובד במקום רבו אמרינן שלא יהא טפל חמור מן העיקר אכילה שאין אדם אוכל במקום רבו מצמא דכתב קרא הא לא כתב קרא לא יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרי' איתמר בללה חוץ [2] לחומת עזרה ר' יוחנן אמר [3] פסולה ר"ל אמר כשרה ר"ל אמר כשרה דכתיב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והדר והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ [4] מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על' יציקה ובלילה שכשרין בזר ומדכהונה לא בעיא פנים נמי לא בעיא ורבי יוחנן אמר פסולה כיון [5] דעשייתה בכלי הוא נהי דכהונה לא בעיא פנים מיהת בעיא תניא כוותיה דר' יוחנן בללה זר כשרה חוץ לחומת העזרה פסולה: איתמר מנחה שחסרה קודם קמיצה ר' יוחנן אמר [6] יביא מתוך ביתו וימלאנה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה ר' יוחנן אמר מביא מתוך ביתו וימלאנה קמיצה קבעה [7] ליה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה קדושת כלי קבעה ליה איתיביה ר' יוחנן לרשב"ל [8] חסר הלוג [9] אם עד שלא יצק ימלאנו תיובתא: איתמר [10] שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה רבי יוחנן אמר [11] מקטיר קומץ עליהן וריש לקיש אמר אין מקטיר קומץ עליהן אליבא דר' אליעזר כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דר' יהושע [12] דתנן נמצאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה כמדת ר' אליעזר כשרה כמדת רבי יהושע [13] פסולה מאן דפסל כר' יהושע ומאן דמכשר עד כאן לא אמר רבי יהושע התם אלא דלא אישתייר אבל היכא דאישתייר אפי' ר' יהושע מודה [14] ליה [15] דתניא ר' יהושע אומר כל [16] הזבחים שבתורה שנשתייר מהם כזית בשר או כזית חלב זורק [17] הדם כחצי זית בשר כחצי זית חלב אינו זורק את הדם ובעולה אפי' כחצי זית בשר וכחצי זית חלב זורק את הדם מפני שבעולה כולה כליל ובמנחה אף על פי שכולה קיימת לא יזרוק**

מנחה

חסר הלוג עד שלא יצק ימלאנו. מסנה היח ממ' נגעים (פ"ד מ"י) ומימה מלח היה יודע ר' שמעון בן נקים וכמ"ג [14] [קסה] פ' ממה מומנין (שבח ג:) דפריך מממימין דהטומן לפח ונטוחת [15]: **עד** שלא יצק ימלאנו. מסמע הח מסיקה לח ימלחו וחימה דלעיל (דף ח.) חניח הקדים ממן שמן לממן דם ימלחו שמן כר' והיינו לחחר יציקה ור"ל דהחיח כר' שמעון דפליג ממ' נגעים [16] (פ"ד מ"י) ומיהו לח ממ' יומח שלח חסר עד שלח נחן ממלחו ומפי' [17] לחמר יציקה ומ"ש שכבר נחן קודם ממן דם הומיל [18] דבפסוק נעשית לח שמה ממנה ומהחי טעם חמיח נמי כחנח קמח דיציקה הנעשית בפסוק לח שמה יציקה: **מאן** דפסיל' ברבי יהושע. הח ל"ר יוסי בפ' כילד לולין (פסחים עח. ושם) דממחברת כי היכי דפליגי רבי אליעזר ורבי יהושע בזמיס שבי פליגי [19] ממנחות נמו דוקח לר' שמעון בן נקים חלח כי היכי דפליגי בזמיס ממנחות בחמרו שיריים ומ"ח הח דקחמר החם דעיקר קרבי כי כמיני מזבחים כמיני והח ממנחות נמי חיכח קרבי נעשייר פליגי ממנחות בחמרו שיריים ומ"ח הח דקחמר החם דעיקר קרבי כי כמיני מזבחים כמיני והח ממנחות נמי חיכח קרבי

נז א ממ' ס"ו מהלי פסה"מ הלכה ו:
נח ב ממ' שם הל' כה:
נט ג ממ' שם הל' כח:
ס ד ממ' ס"ח מהלכות מטומחי כפרה הל' ד:
סא ה ו ממ' פ"ו מהלי פסה"מ הל' כ:
סב ז ממ' שם פ"ו הלכה ל"ג:

שיטה מקובצת

ג) להומח עזרה. עי' חוס' זבחים (דף ב ע"ב) ותוס' סוכה (דף ג ע"ח):
ד) כיון דקדושת כלי היא נהי: **ה)** קבעה לה ר"ל חמר כי' קדושה כלי קבעה לה: **ו)** חיבח חם נמחק: **ח)** יהושע מדה חנגיא: **ט)** זורק חת הדם **י)** מחצ' יאכלוה: **יח)** קרא דבחצר: **יט)** בכניסה ההיכל חלא למשרי כי' מהחוא טעמא דלא יהא **כ)** לעבוד עבודת רבו בפני: **כא)** לה לשם מנחה וקרינא: **כב)** השמאלית ימלאנו ולא חמרינן דקבעה לה לוג: **כג)** פליגי ההשחא מה חבדו שיריים: **כד)** דחיכא שיור הס"ד: **כה)** והדם יש דם בשר בשר ב) [חפ"ש שחין] חף על פי שחין דם: **כו)** דחמר החם חס: **כז)** בשר כחצי זית בשר וכחצי זית חלב חין זורק שחין חכילת חדם ואכילת מזבח והד"ח: **כח)** כשהיה ר"ל דשחני החם דמ"מ במזבח קעביד חבל בחוץ מגרע גרע טפי מלא בלל בלל. תר"ח ובחוס' חחרוה כחוב שחני החם שלא שינה רק במקום המזבח ממקום למקום ושינה מקום זוטא כי חחי לא גרע מלא מיצה כלל חבל הכח שהוציח הבלילה מחוץ כל העזרה ודחי גרע מחילו לא בלל כלום עכ"ל תר"ח: **כט)** דקדושת כלי הוא: **ל)** החכלת גבי שוחי הלחם דחמר: **לא)** מקדשא ואיפסילא בירצא ותיבח היא נמחק: **לב)** חברחי הא חיפסילו להו: **לג)** חגב חחרינא: **לד)** מקדש כלי שרת חין: **לה)** שלמה שיחיה. ציין חוס' זבחים (דף י ע"ב): **לו)** לא נתקדשה. לשון מהר"פ ור"ח ח"כ מחי קחמר לקמן בפ' שוחי הלחם הח גופח קשיח חמרת לישחון ועריכתן בחוץ חלמח מדת יבש לא נתקדשה ואפיתן בפנים חלמח מדת יבש נתקדשה וחיכח מוכח מלישחון ועריכתן בחוץ דלח נתקדשה דלמא לעולם חימח לך דנתקדשה ואפ"ה לח נפסלו ביוצח כדפ' ר"ל דחין זו קושיח דחפ"ג דלח ניפסל בירצעבד מ"מ חם נתקדשה גבחי היה לעשות בחוץ לכתחילה: **לז)** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **לח)** כדחמרינן בפ"ב דמעילה כל דבר שיש לו מתירין משקרבו מתירין ובזבחים (דף מה ע"ב) ושחין: **לט)** קבלה ולח גרסי' לה דחם כן חמני בצוחר בהמה לפנים והח קי"ל כולה בחוץ וצוחרה בפנים

ג) פסחים לו. לקמן יח:
ד) נגעים פי"ד משנה י
ה) יומח עג: **ו)** לעיל ח. לקמן יב. קו.
ז) פסחים עז: לקמן כו.
ח) זבחים כה: קט. לקמן מ. מוספחה דזבחים פי"ד פסחים עמ. כלורות לט: מעילה טו: מוספחה שבחים פ"י, ו) מחס ומלילה מזמח מנעורפין דזריקח ל"ק, ז) ל"ק דקדושח כלי ונירמח ל"ק דמקדשה בכלי לא מיפסלא, ם) יומח שבב [מחנית, ט) סוח (ר"ש ר"י) ל"ק מ"ו, ב) דמי מקדשה סוי ל"ק, ג) [ופ"ע מוספחה סוכה ב. ד"ה ומן], ג) [לקמן כ. ופי' מוספחה מגילה כ: ד"ה לקמיפא], ם) ל"ק, ע) [ע"ע מוספחה מולין לט. ד"ה הם מקמיפ], פ) דמפקינן נעשים לחו ל"ק.

הגהות הב"ח

(ם) רש"י ד"ה דעבודה דדרך. ם"ל ומיבח היח ממקח: **(ב)** בא"ד נמכול במקום רבו אמרינן לכיון דעיקר הוח כ"ש דילא מני מכיל:

גליון הש"ם

[מכמ"ע תוס' ד"ה רבי יוחנן וכו' דהחתם בפנים וחכא בחוץ. ע' יומח דף מח ע"ח מוס' ד"ה גוללין וכו']:

תורה אור השלם

א) בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל זָכָר יֹאכַל אֹתוֹ קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָךְ:
[במדבר יח, י]

עין משפט
נר מצוה

סג א ממי' פ"ו מהל' מעה"ק הלכה כ:

תורה אור השלם

א) וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי:
[ויקרא ב, ט]

ב) וְהֵבִיאָה אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי: [ויקרא ב, ב]

ג) וְנָקַב אֶת הַמִּנְחָה וְיָמָלָא כְפוֹ מִמֶּנָּה וְהִקְטִיר עַל הַמִּזְבֵּחַ מִלְבַּד עֹלַת הַבֹּקֶר:
[ויקרא ד, יז]

ד) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַשָּׁמֶן וְנָתַן עַל כְּפַּךְ הַכֹּהֵן הַיְשָׁמְאֵלִית:
[ויקרא ד, מו]

שיטה מקובצת

ט) דאמר קרא מן המנחה עד דאיתה כו' והשאר נמחק: **ב)** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **ג)** המנחה **ד)** איתיבי' ר"י. וא"ת [ומאי פריך ר"י [דילמא] ר"ל לא יליף מילתא ממילתא וא"כ לא ילפינן מנחה מבזיכין דהא לעיל לא מצי למפרך מהא והכא אם לא על הא דקאמר ומנחה ממנחה יליף ר"ל בשלמא לעיל אי לא גמרי מילתא ממילתא ליכא למפרך מלחם הפנים דבלחם הפנים גופיה ליכא קרא דלא הוי אלא סברא בעלמא ליפסול אחר קמיצה כמו קודם וסברא בעלמא לא סברי להו אבל לר"ל דמיתי קרא לפסול במנחה אם איתא דקרא להכי אתא ע"כ יליף לחם הפנים ממנחות דאיכא גר"ש אזכרה אזכרה. עי"ל דר"י הקשה פה אל פה ואם איתא דר"ל לא יליף מילתא ממילתא הי' משיב לו דלא יליף. תר"ח: **ה)** נפרס לחמה: ו] תיבת ואם נמחק: **ז)** ואמר ר' אלעזר. מגופיה דמתני' ה"מ לאקשורי ור"ל אלא אירוי דאיתי לעיל לאקשורי ור"א אור"א מיתי נמי הכא. תר"ח: **ח)** אליעזר היא אי: **ט)** להא שמעתא. פ"ה להא דאמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת כו' וקשיא להר"ם דמ"מ נפשוט חסרון דבעל מום שהרי ר"ל פסל לעיל דקאמר אין מקטיר קומץ עליהם ואי פליגי אפי' במנחת צבור א"כ אין חסרון בצבור לכך נראה להר"ם לפרש להא שמעתא רצבור שאני ור"ת קאמר רב יוסף להא פפא מי לא עסקינן דפליגי במנחת צבור ור"א אינו יכול לומר צבור שאני אבל לעולם הא דקאמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת קאי שפיר. תו"ח: **י)** א"ל רב יוסף מי לא עסקינן ר"י ור"ל במנחת צבור הוא דפליגי אמר רב מלכיא חניא והשאר נמחק: **יא)** תיבות והנותרת מן המנחה ולא: **יב)** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **יג)** מאי דריתת דם יש: **יד)** דאיתא לבולה מנחה קיימת ואי לא לא יקטיר את אזכרתה: **טו)** יקטיר הס"ד ומה"ד ואמר רבי אלעזר כו' לא כר' ראחי"כ מה"ד ומקטיר עליו את הבזיכין אלמא שיריים שחסרו בין סילוק בזיכין דהוי כמו בין קמיצה: **טז)** בשבת ובטומאה: **יז)** שמעתא דרב אדא בר אהבה: **יח)** עסקינן כלומר מהכא לא משמע דחסרון בבעל מום דמי משום דפליגתא ר"ל דהשאר נמחק: **יט)** סלת בני עשרון [שמן] דאמר בפ' כר שמן הס"ד ומה"ד מן המנחה: **כ)** קומץ תרי: **כא)** כלום דנפקא לן: **כב)** וקומץ מעכבות זו את זו במזמן שלא הקטיר מלבתתה הד"א: **כג)** חסרה לבונה בשעת: **כד)** קראי מסולתה ומן המנחה כו' לא חשיב דההוא לגופיה: **כה)** לאו אחד: **כו)** מה"ד וחד לשיריים: **כז)** מה"ד והנותרת מן הנותרת בגמ' הנך דמתחלה:

אותן שיריים אמרין באבי"ה. ומ"ש כיון דלמיר הרי הוא כמלוי לא נמחיר כלום והיאך מקטיר קומץ עליהם הא כגון וזמנין קמ"ל דאע"ג דלמיר לא נמחיר כלום לגבי זוכך [כה] הלכך כיון דלא מפקי להו לחולין הרי הן כמלוין ונריך למלק בין זה לנמעמ דכיון דמן מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא מנחה נסכים ס"ד אמינא הואיל ובהדי זבח אתיא כי גופיה דזבח דמיא קמ"ל ומאן (ט) דפסל שאני הכא דאמר קרא [י] והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה המנחה עד [יא] דאיתא לבולה [יב] מנחה שהיתה כבר [יג] (שלימה בשעת קמיצה יקטיר אע"ג דהשתא אינה שלימה) [יד] איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש [טו] עד שלא פרקה נפרס [טז] [לחמה] הלחם פסול ואין מקטיר עליו את הבזיכין [יז] ואם משפרקה נפרס לחמה הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין [יח] ואמר רבי אלעזר לא פרקה ממש אלא כיון שהגיע זמנה לפרק ואע"פ שלא פירקה א"ל

על

הא מני רבי אליעזר היא א"ל אנא אמינא לך משנה שלימה ואמרת לי את רבי אליעזר [יט] אי ר' אליעזר מאי איריא נפרס אפי' שרוף ואבוד נמי מכשר אישתיק ואמאי שתק לימא ליה צבור שאני הואיל ואישתרי טומאה לגבייהו אישתרי נמי חסרות אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום ואין בעל בעל מום בצבור: יתיב רב פפא וקאמר [כ] להא שמעתא א"ל רב יוסף [כא] בר שמעיה לרב פפא מי לא עסקינן [כב] דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר דציבור היא ופליגי אמר רב מלכיו תנא חדא [כג] מסלתה שאם חסרה כל שהוא פסולה [כד] משמנה שאם [כה] חסרה כל שהוא פסול ותניא אידך [כו] והנותרת מן המנחה פרט למנחה שחסרה ושחסר קומצה ושלא הקטיר מלבונתה כלום תרי קראי בחסרות למה לי לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דר' יוחנן בתרוייהו לא חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וימלאנה אין ואי לא לא וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאע"ג דמקטיר קומץ עליהן [כז] אותן שיריים אסורים [כח] לאכילה דאיבעי' להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת [כט] ולא הנותרת מן הנותרת ורבי יוחנן אמר [ל] מהמנחה מנחה שהיתה כבר: קמץ בשמאל [וכו']: מנא הני מילי אמר רבי זירא דאמר קרא [לא] ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר [לב] ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין והא מיבעי ליה לגופיה שמאלית אחרינא כתיב ואימא אין [לג] מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית אחרינא כתיב כאן שמאלית ואין אחר שמאלית ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [לד] (בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

מנחה מאי עבידתה. מ"מ [לה] וזריקה יש בנמנחה: במנחת נסכים. המים עם הזמן מן מצד מלג ובשר של זבח ומנחה קיימת לן יזרוק הדם (ג) [לו] מן המנחה: והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה. עד לימתי לכולה [לז] קיימא ולא לן לן יקטיר (לח מזכרתה): שהיתה בבר. שהיתה כבר שלימה בשעת הקומץ מע"ג דהשתא אינה שלימה יקטיר: [לט] ומקטיר בזיכין. [מ] מגופיה שיריים שמקטרן מן (מילוק) קמילה להקטירה מקטיריים עליהן הקומץ: ואמר ר"א כו'. לן מיקטיר מלגו מיידי דמעלי לעיל תנן הכי: משנה שלימה. סתם משנה: מישתרי טומאה לגבייהו. דלכתיב בהמיד (במדבר כח) כמועדו ומשמע שפלו בשבת [מא] ומומאה: זאת אומרת. מדלא שני הכי שמע מינה חסרון כעבל מום דמי ואין בעל מום בצבור מיידי דמעלי לעיל מקטיר עליו את הבזיכין [מב] ואמר רבי אלעזר לא פרקה ממש אלא כיון שהגיע זמנה לפרק ואע"פ שלא פירקה א"ל הא מני רבי אליעזר היא א"ל אנא אמינא לך משנה שלימה ואמרת לי את רבי אליעזר [מג] אי ר' אליעזר מאי אירוי נפרס אפי' שרוף ואבוד נמי מכשר אישתיק ואמאי שתק לימא ליה צבור שאני הואיל ואישתרי טומאה לגבייהו אישתרי נמי חסרות אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום ואין בעל בעל מום בצבור: יתיב רב פפא וקאמר [מד] להא שמעתא א"ל רב יוסף [מה] בר שמעיה לרב פפא מי לא עסקינן [מו] דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר דציבור היא ופליגי אמר רב מלכיו תנא חדא [מז] מסלתה שאם חסרה כל שהוא פסולה [מח] משמנה שאם [מט] חסרה כל שהוא פסול ותניא אידך [נ] והנותרת מן המנחה פרט למנחה שחסרה ושחסר קומצה ושלא הקטיר מלבונתה כלום תרי קראי בחסרות למה לי לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דר' יוחנן בתרוייהו לא חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וימלאנה אין ואי לא לא וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאע"ג דמקטיר קומץ עליהן [נא] אותן שיריים אסורים [נב] לאכילה דאיבעי' להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת [נג] ולא הנותרת מן הנותרת ורבי יוחנן אמר [נד] מהמנחה מנחה שהיתה כבר: קמץ בשמאל [וכו']: מנא הני מילי אמר רבי זירא דאמר קרא [נה] ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר [נו] ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין והא מיבעי ליה לגופיה שמאלית אחרינא כתיב ואימא אין [נז] מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית אחרינא כתיב כאן שמאלית ואין אחר שמאלית ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [נח] (בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

דממילא היו כל השירים עומדות מן הקומץ וכשמקרו שירים היו העומדים שירי שיריים: שהיתה כבר. כשעת הקומץ היתה שלימה מע"פ שמקרה בין קמיקה להקטרה קרינן ביה והנותרת מן המנחה [נט] ופליג ר' יוחי אדלעיל ל"ת שהיתה כבר כשעת הקטרה והכי משמע והנותרת מן המנחה שהיתה שלימה כבר בשעה שנעשו מלו שירים יאכלו מהכן ומזו אבל לא יאכלו מומס שירים שנעשו ממנחה מקמילה והיינו דלעיל ומשמעות דורשין מיכל מיניהו (ו) [ס] (ב) מן במיכל לומר קומץ לעון בכלי חיפזון ויקטון בימין: [סא] ממתניתין ולא ימנית: שמאלית אחרינא כתיב. נמי (ה) לעניין: ואימא. לכבי מתא שמאל מחרינא למישמ מחר מיעוט: [סב] דממרוייהו שמעינן ימנית לן ומין מיעוט מחר מיעוט מלא לרבות דחפי' ימין לכהן כשרה כשמן למנורה: שמאלית אחרינא כתיב. כעני: [סג] ולי משמע מיעוט מחר מיעוט מלמא למה לי: ארבע שמאלית כתיבי. [סד] מד לגופיה [סה] ומד לגלוי עליהן להכך מכחי מלמא למיעוט מחר מיעוט מחו ומד מלא מחמר הלי מקמיה להכי מחמ מה כהן שמאלית אף בעלמא שמאלית דל"ל הלי מחמר למה לי: מלא מלכיתיב הלי שני כתופיס הכמין כמחד ומין מלמדין לשון מחר [סו] שמאלית תרי לגופייהו מד בעני ומד לעשיר מלא מחמר הומל ומשמני בעניות מיאמי בימין ומרי לשמאלית אף בעלמא שמאלית ולא מחר להוו לה שני כתופיס הכמין כמחד ומין מלמדין לשון מחר [סז] שמאלית תרי לגופייהו מד בעני ומד לעשיר מלא מחמר יד שמאלית ומין מיעוט מחר מיעוט נמי ליכא למקשי דהכי [ו] מכולהו שמעינן מיעוט לגו ול"ל כל הני למה לי. [סח] הני ליעמי לן נהילת דכל שני כתופיס הכמין כמחד שמאלית"ם מן דומין לגלו דלי מחרינן מין מלמדין הי מילי כשגילה שני כתופיס דשני דברים דחמרי דלי ניחא למילף מיניהו נכתופ מד ומלף מידך מיניה מכל הכא דמחדא מילתא כתיבי תרי כמין שני דברים הכמין כמחד מלא מלכיתיב כל הני יתירא ילפינן לה כהן גילה לך שמאלית מכל בעלמא כל כף הוה ימין דלי למלף מה כהן שמאלית אף בעלמא שמאלית מכדי דמם מינו ענין כהן תנהו ענין לכל המקומות הוא ומם כן נמחדא ילפינן לה כהן שמאלית אף בעלמא שמאלית וכו' ומד מלא מחמר מיעוט מחר מיעוט הוא: אמר ליה ר' ירמיה. לר' זירא כיון דדרשא [סט] (כל הפנוי מפרשת מצורע עני לדרשא) [ע] כל שמאלית [עא] דמצורע דריש נמי על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית [עב] מה"מ. כיון דכתיב על דם האשם יתן מן הדם ממן מלא ידעינן דעל [עג] יתן הימנית היא להא

ס) ל"ל מנחה יקטיר ומ' יקטיר ל"ק, **ע)** רש"ק מ"ו, **פ)** נעיל"מ, **צ)** ל"ק, **ק)** דמלונתא דר' ישמעאל ל"ק, **ר)** [נקמן כו.], **ש)** [נקמן כו.], **ת)** [ויומא מג. וזבחים ל"ג ע"ב], **א')** לפי פי' בסמוס דלקמן ל"ג בגמ' בשמן דמצורע עשיר מהכרתם ופ"ק ל"ב ע"ב, **ב')** זריקת דם יש כי' ל"ק, **ג')** מסוס ל"ק, **ד')** יקטיר אם מזכרתה שמשמש ומ' לא לא יקטיר אע"ג דמזכרתה כל"ל ל"ק, **ה')** עפקינן דמלונתא דלעיל דקאמר ר"ל ל"ק, **ו')** מפלתה פלא נמי עשירין: מתמה. למעמה בגי לוג שמן לתמרי בפרק כי' שמן: מן שמשמה פרט למעמה שמשמה שיש למעמה כי' כל"ל ל"ק, **ז')** [ויומא מ"ו ע"ב] ומשמע ז' אם זו והיקף שלא מקטיר מלבונתה כלום אפי לא מקטיר וכו' וסו"פ], **ח')** רש"ק מ"ו, **ט')** ופליג ל"ק, **י')** רש"ק מ"ו, **כ')** מיישיו הס"ד בן בתירא מוסר יתזיר. יתזיר קומץ לנתך הכלי כל"ל ל"ק, **כא)** מפלתה פלא נמי עשירין: מתמה. למעמה בגי לוג שמן לתמרי בפרק כי' שמן: מן שמשמה פרט למעמה שמשמה שיש למעמה כי' כל"ל ל"ק, **כב)** [ל"ל מעכבות זו אם זו והיקף שלא מקטיר מלבונתה כלום אפי לא מקטיר וכו' וסו"פ], **כג)** רש"ק מ"ו, **כד)** ופליג ל"ק, **כה)** רש"ק מ"ו, **כו)** מיישיו הס"ד בן בתירא מוסר יתזיר. יתזיר קומץ לנתך הכלי כל"ל ל"ק, **כז)** ל"ק ומד לגלוי דכל מקום דשמר כף אינו אלא ימין, **כח)** ל"ק מ"ו, **כט)** ל"ק מ"ו, **ל)** ומ' מומ' ס. ל"ק מני כי' מיכן עכ' ומ' ס.

מ) ל"ק מנחה מאי עבידתה. מ"מ כיון דלמיר הרי הוא כמלוי לא נמחיר כלום והיאך מקטיר קומץ עליהם הא כגון וזמנין קמ"ל דאע"ג דלמיר לא נמחיר כלום לגבי זוכך הלכך כיון דלא מפקי להו לחולין הרי הן כמלוין ונריך למלק בין זה לנמעמ דכיון דמן מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא מנחה נסכים ס"ד אמינא הואיל ובהדי זבח אתיא כי גופיה דזבח דמיא קמ"ל ומאן דפסל שאני הכא דאמר קרא [מא] והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה המנחה עד [מב] דאיתא לבולה [מג] מנחה שהיתה כבר [מד] (שלימה בשעת קמיצה יקטיר אע"ג דהשתא אינה שלימה) [מה] איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש [מו] עד שלא פרקה נפרס [מז] [לחמה] הלחם פסול ואין מקטיר עליו את הבזיכין [מח] ואם משפרקה נפרס לחמה הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין [מט] ואמר רבי אלעזר לא פרקה ממש אלא כיון שהגיע זמנה לפרק ואע"פ שלא פירקה א"ל

על

הא מני רבי אליעזר היא א"ל אנא אמינא לך משנה שלימה ואמרת לי את רבי אליעזר [נ] אי ר' אליעזר מאי אירוי נפרס אפי' שרוף ואבוד נמי מכשר אישתיק ואמאי שתק לימא ליה צבור שאני הואיל ואישתרי טומאה לגבייהו אישתרי נמי חסרות אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום ואין בעל בעל מום בצבור: יתיב רב פפא וקאמר [נא] להא שמעתא א"ל רב יוסף [נב] בר שמעיה לרב פפא מי לא עסקינן [נג] דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר דציבור היא ופליגי אמר רב מלכיו תנא חדא [נד] מסלתה שאם חסרה כל שהוא פסולה [נה] משמנה שאם [נו] חסרה כל שהוא פסול ותניא אידך [נז] והנותרת מן המנחה פרט למנחה שחסרה ושחסר קומצה ושלא הקטיר מלבונתה כלום תרי קראי בחסרות למה לי לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דר' יוחנן בתרוייהו לא חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וימלאנה אין ואי לא לא וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאע"ג דמקטיר קומץ עליהן [נח] אותן שיריים אסורים [נט] לאכילה דאיבעי' להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת [ס] ולא הנותרת מן הנותרת ורבי יוחנן אמר [סא] מהמנחה מנחה שהיתה כבר: קמץ בשמאל [וכו']: מנא הני מילי אמר רבי זירא דאמר קרא [סב] ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר [סג] ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין והא מיבעי ליה לגופיה שמאלית אחרינא כתיב ואימא אין [סד] מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית אחרינא כתיב כאן שמאלית ואין אחר שמאלית ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [סה] (בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

לכאן שמאלית ולא אחר מדאצטריך למשרי הכא וחד לגלויי עליהן כו' שלא תאמר הואי דקמא להכי אתא כו' אלא מדכתב רחמנא הואי כתרא: **לא)** לשון אחר ארבע שמאלית תרי כו' וחד בעשיר שלא תאמר כו' אישתני נמי בימין ותרי כו' שני כתובין הבאין כאחד דאי כתב חד הו"א כו' אף בעלמא נמי שמאלית ואין כו': **לב)** הני לישני לא כו' כאחר שבתלמוד אין דומין לאלו כו' ראי הזה ניחא למילף מיניה כו' כתיב אינם שני כתובין הבאים כאחד אלא כו' כל הנך יתירא לפירש כאן גילה לך כף שמאלית אבל כר' לא למילף מהכא שמאלית: **לג)** דדרשת כל שמאלית השנוי בפרשת מצורע דריש נמי על בהן ידו והשאר נמחק: **לד)** ירצונא דעל בהן ידו: **לה)** הרם ואומר ר"י כיון דלא ירצינן במנחות אלא דגמרי' מובהים דיו לבא מן הדרן להיות כגדן וכי היכי דמהני שיור בובחים ה"ה במנחות להקטיר קומץ עליהם אבל באכילה כמו בזבחים לא דלקמן איכא קרא לאסור שירים עד פי' הר"ת חיים נ"ע דיתור קרא דמנחה שהיתה כבר מגלה לנו לומר כן דאל"כ לשתוק מיניה ומהיכא ידעינא דשטל דהוי כמו נטמאו. תו"ח: **לו)** תהא כובה ס"א ובובה אם נשתייר כזית בשר וזורק את הדם ה"נ במנחות היכא דנשתייר מקטיר הקומץ עליו: **לז)** עי' בהשמטות בסוף המסכת:

מסורת הש"ס

מנחה מאי עבידתה. מע"ז [מ] וזריקה יש בנמנחה: **במנחת נסכים.** המים עם הזמן מן מצד מלג ובשר של זבח ומנחה קיימת לן יזרוק הדם (ג) [מא] מן המנחה: **והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה.** עד לימתי לכולה [מב] קיימא ולא לן לן יקטיר (לח מזכרתה): **שהיתה כבר.** שהיתה כבר שלימה בשעת הקומץ מע"ג דהשתא אינה שלימה יקטיר: [מג] **ומקטיר בזיכין.** [מד] מגופיה שיריים שמקטרן מן (מילוק) קמילה להקטירה מקטיריים עליהן הקומץ: **ואמר ר"א כו'.** לן מיקטיר מלגו מיידי דמעלי לעיל תנן הכי: **משנה שלימה.** סתם משנה: **מישתרי טומאה לגבייהו.** דלכתיב בהמיד (במדבר כח) כמועדו ומשמע שפלו בשבת [מה] **ומומאה: זאת אומרת.** מדלא שני הכי שמע מינה חסרון כעבל מום דמי ואין בעל מום בצבור מיידי דמעלי לעיל מקטיר עליו את הבזיכין [מו] **ואמר רבי אלעזר לא פרקה ממש אלא כיון שהגיע זמנה לפרק ואע"פ שלא פירקה א"ל הא מני רבי אליעזר היא א"ל אנא אמינא לך משנה שלימה ואמרת לי את רבי אליעזר** [מז] **אי ר' אליעזר מאי אירוי נפרס אפי' שרוף ואבוד נמי מכשר אישתיק ואמאי שתק לימא ליה צבור שאני הואיל ואישתרי טומאה לגבייהו אישתרי נמי חסרות אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום ואין בעל בעל מום בצבור: יתיב רב פפא וקאמר** [מח] **להא שמעתא א"ל רב יוסף** [מט] **בר שמעיה לרב פפא מי לא עסקינן** [נ] **דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר דציבור היא ופליגי אמר רב מלכיו תנא חדא** [נא] **מסלתה שאם חסרה כל שהוא פסולה** [נב] **משמנה שאם** [נג] **חסרה כל שהוא פסול ותניא אידך** [נד] **והנותרת מן המנחה פרט למנחה שחסרה ושחסר קומצה ושלא הקטיר מלבונתה כלום תרי קראי בחסרות למה לי לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דר' יוחנן בתרוייהו לא חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וימלאנה אין ואי לא לא וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאע"ג דמקטיר קומץ עליהן** [נה] **אותן שיריים אסורים** [נו] **לאכילה דאיבעי' להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת** [נז] **ולא הנותרת מן הנותרת ורבי יוחנן אמר** [נח] **מהמנחה מנחה שהיתה כבר: קמץ בשמאל [וכו']: מנא הני מילי אמר רבי זירא דאמר קרא** [נט] **ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר** [ס] **ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין והא מיבעי ליה לגופיה שמאלית אחרינא כתיב ואימא אין** [סא] **מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית אחרינא כתיב כאן שמאלית ואין אחר שמאלית ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב** [סב] **(בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא**

מ) ל"ל מנחה יקטיר ומ' יקטיר ל"ק, **נ)** רש"ק מ"ו, **ג)** נעיל"מ, **ד)** ל"ק, **ה)** דמלונתא דר' ישמעאל ל"ק, **ו)** [נקמן כו.], **ז)** [נקמן כו.], **ח)** [ויומא מג. וזבחים ל"ג ע"ב], **ט)** לפי פי' בסמוס דלקמן ל"ג בגמ' בשמן דמצורע עשיר מהכרתם ופ"ק ל"ב ע"ב, **י)** זריקת דם יש כי' ל"ק, **יא)** מסוס ל"ק, **יב)** יקטיר אם מזכרתה שמשמש ומ' לא לא יקטיר אע"ג דמזכרתה כל"ל ל"ק, **יג)** [ל"ל מעכבות זו אם זו והיקף שלא מקטיר מלבונתה כלום אפי לא מקטיר וכו' וסו"פ], **יד)** רש"ק מ"ו, **טו)** ופליג ל"ק, **טז)** רש"ק מ"ו, **יז)** מיישיו הס"ד בן בתירא מוסר יתזיר. יתזיר קומץ לנתך הכלי כל"ל ל"ק, **יח)** ל"ק ומד לגלוי דכל מקום דשמר כף אינו אלא ימין, **יט)** ל"ק מ"ו, **כ)** ל"ק מ"ו, **כא)** מיישיו הס"ד בן בתירא מוסר יתזיר. יתזיר קומץ לנתך הכלי כל"ל ל"ק, **כב)** דמלונתא דר' ישמעאל ל"ק, **כג)** רש"ק מ"ו, **כד)** מיישיו הס"ד בן בתירא מוסר יתזיר. יתזיר קומץ לנתך הכלי כל"ל ל"ק, **כה)** ל"ק ומד לגלוי דכל מקום דשמר כף אינו אלא ימין, **כו)** ל"ק מ"ו, **כז)** ל"ק מ"ו, **כח)** ל"ק מ"ו, **כט)** ל"ק מ"ו, **ל)** ומ' מומ' ס. ל"ק מני כי' מיכן עכ' ומ' ס.

דהא כתב כהן יד ורגל כדם המשם לעיל מיניה: חד. על כהן כן ליד כן לרגל: להכשיר צדדין. של כהן דדכשין נקמן (דף נ:). על גבמזבח כדכתיב ועליו ממה מנחה: וחד על. כהן כן ליד כן לרגל לפסול לידי לצדדין כשר המממון שכנגד הכף לעל למרין ולא ממה: על דם האשם. דעשיר ועל מקום דם המשם דעי: למה לי. כלומר מרי קרלי למה לי כשלמת מד כמציה למשמועין דיהן שמן על הדם ולא מלגו מלא מ"ם מקום דם למה לי: הוה אמינא איתיה אין. מיתיה לדם יהן השמן מבל נתקנח דם לא יהן השמן: ת"ש הויא הציצה. כן שמן לכהן ולימבל לרחמנא למר על כהן לבהי מיעטיך על דם: אמר רבא כר' ע"א וכתב ימנית בדם. למה לי למיהדר ולמכתב ימנית בשמן ת"ש לכמוב לא בעי ולא בעשיר נהי דעל כהן ימיני מיעטיכו דעני ודעשיר להכשיר לצדדין ולפסול לידי לצדדין מלא יהמים לשה לי: אלא אמר רבא. ליתא למלי למפך: קמילה דשמלי פסול מדכתם לרכנשה שמלים לשם כן יהמים ת"ש דבין שמן דעשיר בין שמן דעני למה לי מלא מכם דכתיב על דם המשם ועל מקום דם המשם אם כן הוה ליה למימר ממחר למכתיב על דם המשם ועל מקום דם המשם בו' כמו שמפורש בסוף. ועוד דפ' ימנית דעני ושנית משום דבר שנתחדש בה א"כ הו"ל לפורושי בהדיא כמו שמפורש בשמלים. ועוד בי היבא דקשיא ליה על בהן יד למה לי ה"נ הו"ל למיפרך על אזן תנוך למה לי שהוא ראשון בפסוק. לכך פי' ר"י דבהלהה הני פירכא קיימי אהא דדריש רבי ורבא שמלים לומר הא כל מקום בו' ה"פ כיון דדרשת ב"ש בו' אם כן כולהו הני ימנית דכתיב במצורע דכתיב יד ידעגא בהו דימין הם מדושא דשמלים דר' ורבא דבשלמא אי לאו דרשא דר' ורבא לא הוי קשיא ליה דאצטרכו כולהו לגופיה ימנית ולא שמלים אבל מאחר דדרשת שמלים לגלוי דבל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין כולהו הני ימנית דמצורע למאי אתי ואהי דנקט בשמן מצורע לאו דוקא ה"ה נמי דקשיא ליה מאותם דכתיב בהם ומשני הד להכשיר בהם ועל מקום דם האשם ועל מקום דם למה לי אדרבי ורבא נרוך דבשלמא אי לאו דדרשינן שמלים לגלוי דכל מקום שנאמר בו' ה"ה דהוה אמינא דימנית דהם האשם דשייר בו' לגופייהו ועל מקום דם האשם דשמן בין דעני בין דעשיר חד להכשיר צדדין הזר ליפסול צידי צדדין אבל השתא דאמרת שמלים לגלוי כל מקום שנאמר בו' ומיהו ימנית ימנית דשמן להכשיר צדדין ולימסול צידי צדדין אם כן על דם האשם למה לי ומשני מצדך צריכי ואם האמר לשתוק קרא

ולנחח: מ] לרבנן קאמר דאמרי פסול: מ] עני ותיבה עשיר נמחק: מ] אצבע בהדה משום: מ] ואידי על דם או איידי ואידי על מקום. ולפרש"י קשה דאי לא הוי כתיב אלא חד לא הוי דרשינן להכשיר צדדין ולפסול צידי צדדין: ל] לפירוש הקונטרס. לשיטת הקונטרס קשה טובא חדא [ר"א"כ הא] דא"ל ר"י לרבי זירא לא קאי אדרשא דרבי זירא אלא מתוך שהתחיל לדרוש הפרשה קדיש נמי הא אבהן יהד ולא משמע כן אלא משמע דקאי משום דרבי זירא דדריש שמלים למימר כאן שמלים בו' ועדר דפ' על בהן יהד יהד בו' למה לי כיון דכתיב על דם האשם אם כן הו"ל לפרש לתלמודא מתחלה מאחר דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם בו' כמו שמפורש בסוף. ועוד דפ' ימנית דעני ושנית משום דבר שנתחדש בה א"כ הו"ל לפורושי בהדיא כמו שמפורש בשמלים. ועוד בי היבא דקשיא ליה על בהן יהד למה לי ה"נ הו"ל למיפרך על אזן תנוך למה לי שהוא ראשון בפסוק. לכך פי' ר"י דבהלהה הני פירכא קיימי אהא דדריש רבי ורבא שמלים לומר הא כל מקום בו' ה"פ כיון דדרשת ב"ש בו' אם כן כולהו הני ימנית דכתיב במצורע דכתיב יד ידעגא בהו דימין הם מדושא דשמלים דר' ורבא דבשלמא אי לאו דרשא דר' ורבא לא הוי קשיא ליה דאצטרכו כולהו לגופיה ימנית ולא שמלים אבל מאחר דדרשת שמלים לגלוי דבל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין כולהו הני ימנית דמצורע למאי אתי ואהי דנקט בשמן מצורע לאו דוקא ה"ה נמי דקשיא ליה מאותם דכתיב בהם ומשני הד להכשיר בהם ועל מקום דם האשם ועל מקום דם למה לי אדרבי ורבא נרוך דבשלמא אי לאו דדרשינן שמלים לגלוי דכל מקום שנאמר בו' ה"ה דהוה אמינא דימנית דהם האשם דשייר בו' לגופייהו ועל מקום דם האשם דשמן בין דעני בין דעשיר חד להכשיר צדדין הזר ליפסול צידי צדדין אבל השתא דאמרת שמלים לגלוי כל מקום שנאמר בו' ומיהו ימנית ימנית דשמן להכשיר צדדין ולימסול צידי צדדין אם כן על דם האשם למה לי ומשני מצדך צריכי ואם האמר לשתוק קרא

ס] חיבות דהא כתב על דם האשם נמחק: ס] ועל מקום דם האשם למאי אתי הנהו צריכי: ע] חיבות על דם האשם נמחק: ף] מקום דם: פ] הימנית דכתיבי בשמן דמצורע ל"ל: צ] חיבה דעני נמחק: ק] שמלים למאי אתא והשאר נמחק: ר] ומבל ג"א וזה הכהן באצבעו הימנית: ש] בשמאל פסול. תימה מאי פריך היינו גזיש דיד יד לקמיצה ושמא ד"ל דפריך מקודש קומץ: ת] קבלה דדבר המעכב כשרה הוא ואין קבל כו' ומשאר נמחק: א] אלא אידך למה לי והס"ד: ב] מה"ת איבא זוד: ג] וכתיבא ימנית: ד] חיבות לא לבתוב נמחק: ה] ימנית דשמן בין דעשיר בין דעני למה לי ותיבות דבין נמחק: ו] דגל דמצורע עשיר כו' דכתיב בחליצה וחלצה וגו' אף דגל דחליצה ימנית הס"ד והס"ד אין דמצורע דשמן: ז] שמלים דעשיר: ח] בגון ו] שלא נתרבתה שמאל בכל שאר קרבנות נתרבתה ימין כדאמרינן לקמן כ"ש שנאמר אצבע או כהונה אינו אלא ימין הס"ד והס"ד מקום שנתרבתה שמאל באצבעו הימנית מה אצבע וכהונה דהכא ימין אף דעלמא נמי ימין ואע"ג דבעשיר נמי כתיב וטבל הכהן את אצבעו הימנית מההיא לא גמרינן לגופיה איצטרך אבל דעני לא איצטרך דכיון דכל דרך הזאתו כשעיר הא נמי כעשיר הלבך מינה גמרינן: כ] מה"ת הוה קמיצה בקמיצה כתיב בהונה וקמץ הכהן הס"ד והס"ד ונתן בכפו תמיד גבי הולכת: מ] דאי וגל של ימין הוא דהשתא הלבך הדאשו שהוא דבר חשוב היה מוליך בימין והיינך בשמאלו הס"ד והס"ד ובית עזרו להרך מקום החתך היה כנגד האיש כדי שלא יראה מבחוץ שניהול הוא קחני מיהא הולבה בשמאל אע"ג דכתב כו': כה] דאפשר לשחוט

גמ' יד יד דקמיצה. ע' נקמן דף ט ע"ב מוספות ד"ה יהן יהן:

א) וְנָתַר הַשֹּׁקֵן אֲשֶׁר עַל פֵּתֶן יְמִין הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל דַּם הָאָשָׁם: [ויקרא יד, יז]

ב) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה: [ויקרא ד, כה]

ג) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן הַשָּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ הַשְּׂמֹאלִית וְהִזָּה מִן הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְיָ: [ויקרא יד, טז]

ד) וְהַקָּרֵב וְהַכֹּהֲנִים יְקַחֵן בְּמַיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִכְפִּיר עָלֶה הוּא הַמְּבֻקָּדָה עֹלָה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהוָה: [ויקרא א, יג]

ה) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכ�ֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: [ויקרא א, ה]

מיניהו ומפילא שמעינן בין איתיה ובין נתקנח דמהיכי ממעטינן להו ד"ל דלא כתיב כל דם דלא תימא תציצה היא ומאחר דלא סגי ליה בתיב על דם אצטרך נמי למכתב על מקום כמו שהולך ומפרש. אמר רבא כר' הא נמי אדרשה דדבי זירא דשמלים פרוך בשלמא אי לאו דדריש שמלים לגלויי בעלמא יפרך לא קשיא לך דאז הוה אמינא דימנית דהם בין דעני ובין דעשיר לגופייהו ועל מקום דם האשם דכתיבי בשמן צריכי ליתיתרי דימנית דשמן בין דעני בין דעשיר חד להכשיר צדדין חזר ליפסול צידי צדדין אבל השתא דדרשת שמלים לגלויי דבעלמא יפרך [דהם] בין דעני בין דעשיר להכשיר צדדין וליפסול צידי צדדין ואצטרך נמי על דם ועל מקום לומר בין איתיה בין נתקנח דמיהא לא גמרינן לגופיה איצטרך אבל דעני לא אצטרך דכיון דכל דרך הזאתו כשעיר הא נמי כעשיר דשמן כדי דאמרינן לעיל (דף נ:) שלא נתרבתה שמאל בכל שאר קרבנות נתרבתה ימין כדאמרינן לקמן כ"ש שנאמר אצבע או כהונה אינו אלא ימין הס"ד והס"ד מקום שנתרבתה שמאל באצבעו הימנית מה אצבע וכהונה דהכא ימין אף דעלמא נמי ימין ואע"ג דבעשיר נמי כתיב וטבל הכהן את אצבעו הימנית מההי

והרי זריקה כו' ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג רבי שמעון אמר אביי פליג בברייתא. מימה למ"ל זה [ס] נמ"ל ממנה כאן מקום ועוד הקשה ס"ל יעקב מגולינ"ש ממי [ס] פליג רבי שמעון נהי דלא כתב זה אלא כהונה מ"מ מימה מהיקשא דזמח המולח דלמר לקמן בפרק המזבח (דף פב. ובמזמים פרק דם חטאת (דף סח.) מה חטאת מיוחדת מכל מקום אלא מן המולן ומיום ומילו חיממית אף כל כך, ופריך יהי חיממית מדרבה בר בר מנה נפקא דכל מקום שנאמר מנחה וכהונה מיהו אלא מ"מ קשה לה כרבי שמעון דכהונה בעינן אלמא משמע מהדיא דר' שמעון ליף שאר קרבנות ממחשת והקיבו לו ר"מ דגרסינן הכא והרי מליקה כו' ומנן מלק בשמאל פסולה ומנה היא מנחים בפרק חטאת העוף (דף פח.) הכי תנן לה התם כל הפסולים שמלקו מליקתן פסולה ומיהו מחשבה גרידא זריקה ועוד אמר ר"ח דאפי' גרסינן זריקה מליקה למימר דהאי מנן קשה לר' שמעון מלק בשמאל מו פליגי ר' שמעון ורבנן דתניא [ס] אבל בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר זרק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר זרק בשמאל פסול ורבי שמעון אומר אם הקטיר פסול [ס] וחד לקידוש קומץ [ס] לרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ ולמאן דאמר נמי דבעי קידוש קומץ [ס] לר' שמעון [ס] ובשמאל אכשורי מכשר יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה גופה אליבא דר' שמעון מדר' יהודה בריה דר' חייא נפקא [ס] דאמר [ס] ר' יהודה בריה דר' חייא מאי מעמא דר"ש דאמר קרא [א] קדש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם לא נצרכא אלא לקומץ דמנחת חוטא סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר רבי שמעון שלא [ס] יהא קרבנו מהודר כי קמיץ לה נמי בשמאל תתכשר קמשמע לן: [ס] קמיץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או [ס] והרי זריקה דלא כתב ביה אלא כהונה ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג ר' שמעון אמר אביי פליג בברייתא דתניא [ס] קבל בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר זרק בשמאל פסול ורבי שמעון אומר אם הקטיר פסול [ס] וחד לקידוש קומץ [ס] לרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ ולמאן דאמר נמי דבעי קידוש קומץ [ס] לר' שמעון [ס] ובשמאל אכשורי מכשר יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה גופה אליבא דר' שמעון מדר' יהודה בריה דר' חייא נפקא [ס] דאמר [ס] ר' יהודה בריה דר' חייא מאי מעמא דר"ש דאמר קרא [א] קדש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם לא נצרכא אלא לקומץ דמנחת חוטא סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר רבי שמעון שלא [ס] יהא קרבנו מהודר כי קמיץ לה נמי בשמאל תתכשר קמשמע לן: [ס] קמיץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או

שמעון כהונה בעינן מנחה: מאי מעמא דרבי שמעון. למאי נפקא ליה מכהונה כדלמרינן לעיל לרבי שמעון זריקה בעינן מנחה: [ס] דכתיב בה [ס] קדשי קדשים וגו'. ממנחה כתיב: בא לעובדה ביד. אלא קיבל קומץ בכלי אלא בשמאל והקטיר בימין [ס] [ממנחת] [ממנחת] לבד בימין היא דכתיב בה מנחה וכהונה ולקמן (דף ז'): לעובדה בכלי. שקיבל קומץ בכלי עובדה לקידוש קומץ בשמאל כמנחה מנחה אינו מכשיר אלא בכלי אבל בשאר קרבנות קאמר דזריקתן בכלי אבל חטאת דמתחטת באצבע מודה ור"מ אומרים בברייתא בפ"ב דזבחים באצבעו ותנן מלמד שלא תהא מתנתו אלא בימין: בא לעובדה להקטירה בכלי דכבלי עצמו נותנה ע"ג האישים עובדה בשמאל בזריקה אשם שהוא בכלי אלא באצבע דמכשיר רבי שמעון [זריקה] בשמאל משום דלא כתיב באצבע בראמרי' לעיל זרק בשמאל פסול ור"ש מכשיר התקטרת קומץ בפנגה כנגד זריקה דם במזבח ואשם לאו דוקא אלא לישנא דקרא נקיט והשתא נפקא לן בציפרא בימין ומהכא נפקא דכל עבודות מגחה הנעשות בין ימין בני בין ימין למה לי ע"כ: [ס] דאין זה משנה בשום מקום: [ס] מאולינ"ש [מאי פרין] אמאי לא פליג פרין] (מאי פרין) דלמא הא דלא פליג ר"ש בזריקה לאו משום דכתיב כהונה אלא מהיקשא דזאת התודה כו'. מהרי"ם: [ס] דאפי' גרסי' הרי מליקה: [ס] תיבות אי נמי גריס מלק נמחק: [ס] דזמולין דבימין אפילו לר"ש מדכתיב: [ס] ומשני כר"ש דכתובה בצי כו' כמו שפירשתי בריש פרקין דיל הא דבציצא ימין בעוף ההיא דזאת ומיצרי דהם בפקום זריקה דבמזח אבל מליקה דחוי במקום שחיטה ושחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהרי"ם: [ס] כר"ש בחדא דליף שלא כהכשירו מבהכשירו ופליג עליה בחדא דמלק בשמאל: [ס] פסול כיון: [ס] כ"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בזורייהו ור"ב"א פי' דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזור לימינו ולא פליג ר"ש ור"ב משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזור לימינו דאל"כ אמאי יחזור דאצבעב: [ס] דהיינו היקשא חטאת גופיה: [ס] ניחא ליה לאורושי: [ס] ומינה הוא דילמנן:

[ס] הוי זריקה דלא כתיב בה. (מזבח דף סה:) כל הסוגיא: [ס] דתניא זרק בשמאל והשאר נמחק: [ס] חד לקידוש קומץ ולר"ש כר' פרשי' בפ"ג דתמיד כר. עד [ס] קבל בשמאל פסול ור"ש מכשיר. וא"ת מאי קאמר בשמאל מכשיר ר"ש אין לומר אחר שקמצו בימינו נתנו בשמאל ומניחו בכלי שרת דהא לא מכשיר ר"ש בראיתא בפ' הקומץ דבי קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו דברי ר"א ור"ש וחכ"א כיון שנתנו לשמאל פיסלתו ומפרש מ"ט משום דבעי לאקרושי בכלי וכיון שנתן לשמאל נעשה כדם שנשפך מן הצואר לרצפה ואספו שהוא פסול מכלל ר"ש ור"ש לא בעו קדוש אלמא מאן דבעי קדושי כלי מיד שנתנו לשמאל פסלו ואם כן היכי קאמר הכא דבשמאל מכשיר אפילו מאן דבעי קדוש לכך נראה ולא מיידי הכא אלא באזדות הכלי ולא בנתינת הקומץ. מהרי"ם: [ס] קומץ בשמאל אכשורי מכשר יד יד כר' לקמיצה גופה מדהודה בריה דר' חייא נפקא (השאר נמחק). לפירוש הר"י אלחנן וזקיני קרשיא הר"י יצחק דאורלינ"ש דקר סוגיא דהכא סבירא לה דדבר הלמד בגר"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש דפליגי בה מר חשוא ורב ספא בני איחוה מקומן וגרסי' שפיר דתני זריקה ואין לומר דהיינו מהיקשא דזאת התודה שהרי ימין בחטאת מגדיש האצבע אצבע אוא"ו ואם לא ילפינן שאר קדשים מחטאת מהיקשא דזאת התודה א"כ תימה מאי קאמר מדהודה כר' הא הוא סבר דדבר הלמד בגר"ש חוזר ומלמד בהיקש דהא בימין כחטאת היקש הוא וחטאת בימין גר"ש דאצבע אצבע ור"ל דזרוזה לישב הסוגיא אליבא דר"ש אפי' לר"ש חוזר ומלמד בהיקש מיהו קשה לפי' ר"ת דגרס הדרי מליקה אבל זריקה לכ"ע פסולה בשמאל הא בהדה בריה דר' חייא איתי ליה חוזר ומלמד אפי"ת קאמר דזריקה בשמאל כשהוא רציל דיהודה בריה דר' חייא לא ס"ל כר"ש דדריש מה חטאת אינה באה אלא מן החולין ובירו הימנית אלא ס"ל כר"א דדריש מה חטאת מקודש בבלתי בשרק דם חטאת אבל יחין לא ילפינן מיניה הלכך לא יליף יהודה בריה דרבי חייא יחין בשאר קדשים מחטאת. מהרי"ם: [ס] דאמר יהודה: [ס] ה"א במתניתין ואי קשיא לוחיב מקמיצה: [ס] דשמאל פסל בה מקרש קדשים היא ותיבת כמנחה נמחק: [ס] מכשיר ור"ב אקידוש קאי דאילו אקמיצה לא פליג ר"ש דבציצא יחין בשאר קדשים ולקמן נמחק: [ס] כלי כיון דקמצו מכלי: [ס] שרת בהפלאת ע"ג המזבח וקאמר: [ס] ולרב נחמן נמי דאמר בר' קדוש קומץ שמעינן ליה דמכשיר בשמאל דהא קידוש קומץ במנחה כקבלה בדם ונתנו קבל בשמאל פסול ור"ש מכשיר בשמאל ור

או קורט לבונה פסול. מפני [ל] שהקומץ מכר כדי מקום הקורט ומ"מ כיצד קומץ והלה לשונה על המנחה היא דכתיב (ויקרא ו) כל המנחה תאכל על המנחה תאפה לבד כשהקומץ מפלק הלשונה כולה לגד מאי וקומץ המולת מהמנחה הכלי [מ]: מלח בת הקרבה היא. דלמאי שהיה הקומץ על המזבח היה מולחו

או קורט לבונה פסול: כל הני למה לי צריכא דאי תנא צרור משום דלאו בת הקרבה היא אבל מלח דבת הקרבה היא אימא תתכשר ואי תנא מלח דלא איקבע בהדי מנחה מעיקרא [מ] (שאינו מולח אלא הקומץ בלבד) אבל לבונה דאיקבע בהדי מנחה מעיקרא אימא תתכשר קמ"ל: מפני שאמרו הקומץ החסר או היתר פסול: מאי איריא משום חסר ויתר [נ] ותיפוק ליה משום חציצה א"ר ירמיה מן הצד אמר ליה אביי לרבא כיצד קומצין אמר ליה כדקמצי אינשי אידיבי [ס] זו זרת זו קמיצה זו אמה זו אצבע זו גודל [ע] אלא להשוות (כלומר קומץ מלא היד כדי שלא יהא חסר ואחר כך מוחק באצבע קטנה מלמטה) היכי עביד אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב חופה [פ] שלש אצבעותיו עד שמגיע על פס ידו וקומץ תניא נמי הכי [צ] [א] מלא קומצו יכול [ק] מבורץ ת"ל [ר] בקומצו או בקומצו יכול בראשי אצבעותיו ת"ל מלא קומצו הא כיצד חופה שלש אצבעותיו על פס ידו וקומץ במחבת ובמרחשת מוחק בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה [ש] וזו היא עבודה קשה [ת] שבמקדש זהו ותו לא והאיכא מליקה והאיכא חפינה אלא [א] זו היא אחת מעבודות קשות שבמקדש א"ר פפא [ב] פשיטא לי מלא קומצו כדקמצי אינשי בעי רב פפא קמץ בראשי אצבעותיו [ג] מאי מן הצדדין מאי ממטה למעלה מאי [ד] תיקו אמר רב פפא פשיטא לי מלא חפניו [ה] כדחפני אינשי בעי רב פפא חפן בראשי אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו [ו] חפן בזו ובזו וקרבן זו אצל זו מהו תיקו בעי רב פפא דביקה לקומץ בדפניה דמנא מאי תוך כלי בעינן והאיכא או דלמא הנחה בתוכו בעינן וליכא [ז] תיקו בעי מר בר רב אשי הפכיה למנא ודביקה לקומץ בארעיתא דמנא מאי הנחה בתוכו בעינן והאיכא או דלמא כתיקנו בעינן וליכא [ח] תיקו: **מתני'** [ט] כיצד הוא עושה פושט את אצבעותיו על פס ידו ריבה שמנה חסר שמנה חיסר לבונתה פסולה: **גמ'** היכי דמי ריבה שמנה א"ר [י] אליעזר [כ] כגון שהפריש לה שני לוגין ולוקמה כגון דעריב בה שמן דחולין ושמן דחבירתה וכי תימא שמן דחולין ושמן דחבירתה לא פסל [ל] מתקיף לה רב זוטרא בר טוביה אלא מעתה מנחת חוטא דפסל בה שמן היכי משכחת לה אי דידה הא לית לה אי דחולין ודחבירתי' הא אמרת לא פסל [מ] (ואי אמרת דאפריש לה שמן כיון דלית לה שמן כלל חולין נינהו) ור' [נ] אליעזר לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא [ס] דחולין ודחבירתה דפסיל אבל הפריש לה שני לוגין הואיל והאי חזי לי' והאי חזי לי' אימא לא ליפסל קמ"ל ומנא ליה לר' [ע] אליעזר הא אמר רבא מתני' קשיתיה מאי איריא דתני ריבה שמנה ליתני ריבה לה שמן אלא הא קמ"ל דאע"ג דהפריש לה שני לוגין: חיסר לבונתה: [פ] ת"ר חסרה ועמדה על קורט אחד פסולה על שני קרטין כשרה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר על קורט אחד כשרה פחות מכאן פסולה והתניא

וזן היא עבודה קשה שבמקדש. למ"ד בפרק הלוקח מנחות (לקמן סה:) שממחזירין לקולחן למיה קשה יותר ממנחת סולת הלגת סבר לה כמ"ד שהיה מחלקה לשנים ושנים למערכה: **ורבא** איבא חפינה. כשהיה נכנס לפני ולפנים ולא כשהיה תופן בלבכת בית מבציעת ועבודה קשה היא מלד עבודה כיומא

מלמטה למעלה. פירש בקונטרס שהכניס רגמי מלבועתיו בקמיצה וגב יד כנגד הקמיצה וקמץ ומין זה כרגמי מלבועתיו לעיל להתם פס יד כנגד הקמיצה ומכניס רגמי מלבועתיו וקומץ מלא קומצו עד פס יד והשתא לפי' הקונטרס קורט רגמי מלבועתיו למעה וכן מפרש ר"ת בתוספות שבת (דף מ:) גבי נילין הפוסקין למעלה פירוש לגד פיסת היד ומביא ראיה מהא דאמר בפ' כל היד (שבת יב.) מן הטבורה ולמעלה לגלד הגוף קורע למעלה ומיהא רגמיי שייך לקרוע דאם המילה למטה מגד מלבועתיו שמגד זוקף מלבועתיו למעלה שייך לקרוע למעלה רגמי מלבועתיו ומלמטה למעלה יש לפרש שמכניס יד נקמא דרך פס היד עד שמגיע לרגמי מלבועתיו [ב]:

קומץ

[א] תיבות שאינו מולח אלא הקומץ בלבד ומחק: [ב] תיפוק לי' אות ר' ומחק: [ג] זו גדול להשוות היכי עביד והשאר ומחק: [ד] שבמקדש עיין תוס' (לקמן דף נד ע"א): [ה] אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו ממטה למעלה מהו מהו ממטה למעלה ומיהא רמיי כל הגוף קורע למעלה ומיהא רמיי כך לגבי מילה שהיא תנויה שייך לקרוע למעה למטה מגד מלבועתיו שמגד זוקף מלבועתיו למעלה שייך לקרוע למעלה רגמי מלבועתיו ומלמטה למעלה יש לפרש שמכניס יד נקמא דרך פס היד עד שמגיע לרגמי מלבועתיו: [ו] חיבות מתקיף לה רב זוטרא בר טוביא אלא מעתה נמחק: [ז] חיבות מלבועתיו למעלה שייך לקרוע למעלה רגמי מלבועתיו למעלה ומלמטה למעלה יש לפרש שמכניס יד נקמא דרך פס היד עד שמגיע לרגמי מלבועתיו: [ח] רבי אלעזר: [ט] שחסר הקומץ: [י] הכלי. כן מפורש בפ"ב דסוטה: [כ] היה מולחו ממלח של צבור דאמרי' בפ"ג והשאר ומחק: [ל] קרבנן קומץ שהוא קרבן: [מ] ומלח הס"ד ומה"ד דלא איקבע בהדי מנחה בכלי אחד דהא לאחר שהקטירו לקומץ היה מולחו הס"ד ומה"ד קומץ החסר פסול בהקומץ רבה ילפי לה מדכתיב מלא קומצו תרי זימני: [נ] והרי לה גודל: [ס] מה"ד זו זרת אצבע קטנה כו' למדת החזקה: [ע] אצבע ארוכה הס"ד ואח"כ מה"ד זו אצבע בינונית הכהן את אצבעו: [פ] אלמא בקמיצה קומץ ולא בזורה: [צ] עד שלא יגיע: [ק] אפרין ואמר: [ר] חוץ לקומץ הלכך מוחק בגודל מלמעלה: [ש] מה"ד דזו היא: [ת] אחז בבזך בראשי אצבעותיו: [א] כלפי הקמוה: [ב] שהכניס ראשי אצבעותיו בקמה וגב יד כנגד: [ג] קידושו בכלי: [ד] בקערות. רש"י כת"י ולי נראה מארעיתא דמנא שהפך כלי ודביקה לקומץ בארעית דמנא מתוכו ע"כ ונראה לפרש שהפך הכלי חרק ושח הקומץ מלמטה למעלה. תוי"ח: [ה] ונאמר כאן הרמה מפרש לה לקמן בגמרא: [ו] שני לוגין ועירבן עמה דנראית כשתי מנחות: [ז] שמן דחולין ותיבת דחול נמחק. רש"י של מהרי"פ ולוקמא בגון דעריב שמן דחולין אפי' לא הפרישו לשמה ואפילו אין בה ב' לוגין שלימים או שעירב בה שמן מחברתה ממנא אחרת ע"כ: [ח] מקדיש שמן המופרש: [ט] הפרישן לשמה: [י] והופרש כולה לשמה:

מן א ב ג מי' פ"ג מהלכות מעה"ק הל' יג ממנ לעיין שם: מן ד מי' פ"ד מהלכות יה"ב ה"ב: פה ה ו מי' פ"ו מהל' ספר"ת הלכה כה: פנ ז מי' שם הלכה ט: ע ח מי' שם הל' ח:

הגהות הב"ח

(ל) גמ' יכול שקמצו מערכ מ"ל: (מ) רש"י מאי ג"ל ד"ה היכי עביד ג"ל שקומצו בגדול לישנא אחרינא שיש קמח בין ראשי אצבעותיו לפס ידו:

גליון הש"ס

נסרא זו היא אחת מעבודות קשות. עיין לקמן דף נד ע"ל תוספות ד"ה אין לך:

תורה אור השלם

א) וְהִבְדִּיל אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיי׳ (ויקרא ב, ב)

ב) וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וְאֶת שַׁמְנָהּ עַל כָּל הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחוֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיי׳ (ויקרא ה, ח)

קומץ ולבונה שחסר כו'. כלל דוכתי משמע דשיעור לבונה כקומץ ולקמן בפרק בתרא (דף קו:) גמר לבונה לה יפות מן הקומץ דכתיב והריח ממנו בקומצו מקלת המנחה ומשמנה ומה כל הלבונה מקיים לבונה להרמה למנחה מה הרמה למנחה קומץ לף לבונה קומץ ולבונה נמי בעינן קומץ אלא מה קומץ לבונה על המזבח כפי' התוספתא הרי עלי לבונה יפיו מלא קומץ לבונה על המזבח כפי' התוספתא הרי עלי עשרון מלא

ג) זבחים יג: [גמל ג.] לקמן יג: ד) זבחים יג: ה) לעיל פ. ו) [לקמן יג.] ז) [שם]. ח) ל"ק מ"ר. ט) [מפילה ד. לקמן קז.]. י) [שם]. יא) ל"ק מ"ר. יב) [ל"ל מעילות דר' עקיבא].

גמ' אבל חסרון דאויתא בפנים. עיין לקמן דף מ"ו ע"ב מוקפות ד"ה נפרק:

[ב] ומסקי הקיבלה: [ג] נתן מלי כנגד קנלה וכולבה מ': [ד] קומץ המנחה: [ה] מיכה או קומץ ומנחה ומ"ש: [ו] לשמן הכ"ר ת"ש ד"ה שלא קרב: [ז] דכי יסודה [ח] פליג ת"ק בין מנחה לחטת בין בשאר עבודות ס"ק ד"ה ת"ק ד"ה כיצד מי הוקשתו שיר מיהו כתיב הכ"ר כ"ל: [ט] דשמן בשר קדשי קדשים שיצא לפני ה' ת"ק ד"ה כיצד: [י] לשמעי' ת"ק ד"ה לא נתן משום דקסבר אין משמש ליה כגון שנתנו שיריים ושמנו על גבי המזבח ומשמש בגבי ג' עבודות ואפי' בשאר עבודות ואפי' בשיריים שנתנו בכלי שרת ואח"כ הקטיר לא מהני דכיון דלא נתן בכלי שרת לא קדיש ליה ומשמש ליה ומשום הכי לא מהני ליה נתינה בכלי שרת ואח"כ הקטר

עין משפט
נר מצוה

פא א מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הלכה ב:
פב ב מיי' שם הל' יד:
פג ג מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה טו:
פד ד מיי' פ"ד מהל' פסולי המוקדשין הלכה י:

שיטה מקובצת

ט) או כזית בשירים נמי לא תני והשאר נמחק:
ל) כולו וכיון דבקמיצה לא מהני ליה או כזית בשירים נמי לא מהני ליה והשאר נמחק: ג) את שניהם בקומץ דמנחת שניהם נמחק: ד) חיבות קדש קדשים נמחק:
ה) אחת מהלחיה:
ו) יצאת הא נטמאת.
ז) א"ל אבי עין בהשמטות בסוף המסכת: ח) כזית משירים אות ב' נמחק:
ט) א"ל אבי לא. ספרים אחרים הא דלא תני ר' חייא או כזית לאו טעמא כדקאמרת אלא משום דס"ל בר"א דשתר כזית בחוץ מן הקומץ עד שיקריבנו כולו וה"ג לא מפגל במחשבה עד שיחשוב להקטיר כל הקומץ למחר וכיון דבקמיצה לא מצי לאתויי כזית בשיריים נמי [לא] תנין או כזית אבל הנא דיחן דתני או כזית אפילו בקמיצה ס"ל דמחשב חבון היא דמחייב במקו"ב כזית מן הקומץ בחוץ ה"ה דמפגל במחשבה דכזית: להקטיר קומצה (או) ולבתותה מיבעיא ליה דלא מפגלי לר"א (כשחישב) [עד שחישב] בשתיהן למחר כמו ס"ל דלא מחייב במקטיר בחוץ עד שיקטיר שתיהן דתנן כו' ומשני הא אף לר"א כמחשבת קומץ לבד בלא לבונה דאידך בקומץ מנחת חוטא דלא היה בה לבונה ות"ס להקטיר לבונתה דהוי פיגול מוקי ליה בבזיכי של לבונה של לחם הפנים שהיה בתן לבונה בלא קומץ והיכא דקמיץ ע"מ ולעשות שאר עבודות למחר לא מצי לאוקמי בהכי פיגול דאם קמץ ע"מ שאם יחסר הקומץ שיעמוד על כזית ויקטירנו למחר לא מפגל דבקומץ פסול קא מחשב דלאחר שיחסר יפסול ושוב אין פגול בדבר פסול הלכך לא תני בשיריים או כזית ושמעינן מהא מדלא תני ר' חייא ש"מ בחסר מידי במתני' ואפ"ה קתני במתניתין דאם הקטיר לאבול אותו כזית למחר פיגול אלמא מהניא [בחשבה] לשיריים שיחסרו [בין קמיצה] להקטרה (לבולן) ואי קשיא תנא דידן אמאי קתני לה כזית דידן אמאי כיון דבחזר מידי הא מחשב בקומץ פסול תניה תנא דידן הדתי גוונא קתני לגבי שיריים מידי בשחסרו ולגבי הקטרת קומץ מידי בחשב להקטיר כזית מקומץ שלם למחר. כך נמצא ברש"י ישן של כת"י: ד"ה דיחיה ר"א היא: י) אלא כולה כולה: יא) תיבת נמי נמחק: יב) תיבת מתני' נמחק: יג) חשיב מחשבה גמורה: יד) תנא או כזית מקומצה למחר תניא דידן ליה דמתניתין ר' אלעזר היא ואית ליה דמפגל בהכי ס"ד ומה"ט אי רבי אלעזר אמאי תני רבי חייא להקטיר קומצה למחר הא: טו) דלאו בהקטרה שלמה מחשב ס"ד: טז) מתניתין דחשיבא הקטרה קומץ לחודיה בקומץ דמנחת חוטא: יז) שלמה שתים מערבות ותיבות י"ב

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ל"ל מפי לשלם לו מהניא מני כ' לעמוד: (ו) שם ור' אלעזר פומר עד שיקטיר שם כולו וכיון דבקמיצה. כל"ל ומיבעי דבקומצת ממנה: (ז) רש"י ד"ה ומנחת כהן וכו' ומנחת כהן כליל דכתיב כה: (ח) ד"ה עד שיקטיר וכו' ופשיטא דלא בהקטרה שלימה מחשב הס"ד: (ט) ד"ה הנך דגעו"י וכו' ולפ"מ הנך דבגואי מתמלה:

הגהות צ"ק

[ה] ממתנים כוון: [ו] ל"ל ופיקחי ו"ג מתמצה היא הס"ד ומס"ד ולא ר"ש קמיץ מנח ונו' ל"ק ולא קמיץ מנח דיחן ממתי מתני לו כזית מקומקה למחר הס"ד ל"ק לא הוי הקטרה מנח כמ"ש ד"ה עד שיקטיר גם הלבונה ומשכחת לה בהקטרה שלמה ממחשב הס"ד וכ"ל: [ז] דגעו"י מתמלה: [ח] ממצרפיהם כוכות הנך ללא נשמע להו: [ט] ולתמול: [י] לא ללא היא: [יא] מני במתניתין הס"ד: [יב] נתמלה דס"ד לגיזון: [יג] מכא דקתני כוון ופוח:

תורה אור השלם

א) וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וְאָכְלָהוּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בְּקֶדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשֵּׁי יְיָ חֻקַּת עוֹלָם: [ויקרא ו, ט]

שיטה מקובצת

חלות של לחם הפנים נמחק: יט) דיצאת מתני' דלהני למיהוי י"ב חלות בו'. הגר"א דגוואי באכילה אלמא כר' שהוא במקום זריקת דם מתעלה ליוצאי: כ) מורה דבחסרון לא: כא) בסומאה אי חשבת בהדי איתך למיהוי י"ב חלות ולאכשורי ההקטרה משום דמרצה ציץ על הטומאה הס"ד ואח"כ מה"ת אבל יצאה: כב) דאיבעי ליה: כג) שיריים ולאכול: כד) דבר שאין: כה) להך סיפא: כו) קומץ למחר הוי מחשבה הס"ד ואח"כ מה"ת לאכול דבר שאין דרכו לאכול קומץ שאין: כז) מייתי בחסרון שיריים ועמדו על כזית מש"ה: כח) כתיב: כט) דמנחת בהו: ל) ושמא התיא הכי איבא: לא) למתמה למאן: לב) בסוף גיאה למורי דאין צריך להגיה אלא בובחים גריס הא תו למה לי אי לאכול דבר

או כזית [ט] אשירים בקמיצה נמי לאכול שיירים לא תני או כזית וקתני סיפא פיגול וחייבין עליו כרת אלמא מהניא להו הקטרה א"ל אבי' (ו) לא הא מני ר"א היא דתנן [ז] הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב מאחת מהן כזית [א]בחוץ חייב ורבי אלעזר פוטר עד שיקריב את כולו [ב]כיון דבהקטרת קמיצה לא מתני ליה או כזית מקומצה בחוץ בשירים נמי לא מתני ליה או כזית אי רבי אלעזר האי להקטיר קומצה להקטיר קומצה ולבונתה מיבעי ליה דתנן [ג] הקומץ [ד] והלבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ חייב ורבי אלעזר פוטר עד שיקריב את שניהם [ה]לא נצרכא אלא לקומץ דמנחת חוטא ואיכפל תנא לאשמועינן קומץ דמנחת חוטא אין וכן כי אתא רב דימי א"ר אלעזר קומץ דמנחת חוטא הוא ורבי אלעזר היא הדר [ו] אמר רבא לאו מילתא היא דאמרי דתניא [ז] [א] קדש קדשים הוא שאם נפרסה [ב]אחת [ח] מהן חלותיה כולן פסולות הא יצאת [ט] הני דאיכא גוואי כשרות מאן שמעת ליה דאמר זריקה מועלת ליוצא ר"ע היא וקאמר נפרסה לא [ו] א"ל אבי מי קתני הא יצאת דלמא הא נטמאת הנך כשרות מ"ט דמרצה ציץ אבל יצאת לא ור' אלעזר היא דאמר אין זריקה מועלת ליוצא ובדין הוא דאיבעי ליה למיתני נמי יצאת והאי דקתני נפרסה הא קמ"ל דאפי' נפרסה דאיתיה בפנים לא מהניא ליה הקטרה אבל לר"ע דאמר זריקה מועלת ליוצא אפי' חסרון גמי מהניא ליה הקטרה: **מתני'** [י] לאכול כחצי [יא]זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין: **גמ'** [יב] מנלן דמצטרפי לאכול ולהקטיר הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול מצטרף והקתני רישא לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר דבר שדרכו לאכול אין שאין דרכו לאכול לא מאן תנא א"ר ירמיה הא מני ר"א היא דאמר מחשבין מאכילת אדם [לאכילת] מזבח ומאכילת מזבח [לאכילת] אדם דתנן [יג] הקומץ את המנחה לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור"א פוסל אבי אמר אפי' תימא רבנן לא תימא הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול ומאי קמ"ל הא בהדיא קתני לה לאכול כזית בחוץ וכזית למחר כזית למחר וכזית בחוץ בחצי זית בחוץ וכחצי זית זית למחר כחצי זית זית למחר וכחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת הא

לא מיתכשרי אינן דגומי מקום ליכל הקטרה על י"ג חלות להם ממנו לה: ורבי אלעזר היא דאמר. לעיל אין זריקה מועלת מיגו: ובדין. לתיבעי [יד]להו למיתני נמי שאם יפלת אחת מהן כולן פסולות: **מתני'** [טו]לאכול כחצי זית ולהקטיר חצי זית. למחר כלו': **גמ'** [טז] מנלן מני זית שיירים [יז] [ב]לכול מני זית קומץ לתיימנו דבר שאין דרכו לאכול מצטרפין לפסול: [יח]שאין דרכו [ג]לאכול. [יט]לא הוה ממצה שם מיצוי לאוכלו למחר וכיון דלא הוה ממצה לא מצטרפין לפסול: **מאן תנא.** להך [יט] (ריצב"ל) דמתניתין דקתיקין מינה דשם מיצוי לאוכלו למחר הוה ממצה: אמר רבי ירמיה ר"א היא דאמר מחשבין מאכילת אדם [ד]למזבח. שאם מיצוי להקטיר שיירים למחר הוי ממצה: ומאכילת מזבח [ה]לאדם. שאם מיצוי על מנת לאוכלו קומץ למחר: [כ] שאין דרכו [ו]להקטיר. שיירים: פוסל. ולפ"ז מיניה עליו כרת ועוד מפרש בגיד פ"ג: **אלא אימא הא [ז]לאכול ולאכול דבר שדרכו [ח]לאכול.** כגון כחצי זית בחוץ וכחצי זית למחר מצטרפין לפסול: הא בהדיא קתני לה כו'. והך סיפא דקתני שאין מכילה והקטרה מצטרפין למה

שדרכו לאכול דמצטרף מרישא שמעת מינה דמצטרפי כחצי זית למחר וכחצי זית בחוץ פסול ואין בר כרת הא תורייהו למחר הוי פיגול דרוצה למידק דמצטרפי לפיגול ולחייב כרת והכא מוכח דמצטרפי לפסול בחוץ למקומו ומדמצטרפי לפסול חוץ למקומו ה"נ מצטרפי לפיגול] אם תורייהו חוץ לזמנו אלא שלא הקפיד להתריך כל כך בי התם אלא מ"מ

למה לי מי למידק מינה הא לאכול ולאכול לבר שמין דרכו לאכול כגון לאכול מלי זית שירים ולאכול מלי זית קומץ [ב] דמצטרפין: הא מדרישא שמעת מינה. דלמ מצטרפין דקתני ריעמ דבר שדרכו לאכול מין שמין דרכו לאכול ד"מ: אי לאכול ולהקטיר. כלומר דהיכ גופיה חמה למתמוטינן למין מכילה והקטרה מצטרפין: הא מדוקיא דרישא שמעת מינה. [ג] מדקתני מרישא דבר שמין דרכו לאכול מם מינה לאכול מלי זית שירים ומלי זית קומץ למחר לא היכ מחשבה כל שכן [ד] דלאכול מלי זית שירים ולהקטיר מלי זית קומץ למין מצטרפין: דהשתא

[ה] הא תו למה לי אי לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול קמ"ל [ו] דמצטרף מרישא [ז] (דסיפא) שמעת מינה (דקתני כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר פסול הא כחצי זית למחר וכחצי זית למחר פיגול) אי לאכול ולהקטיר [ח](דהיא גופא קמ"ל) מדיוקא דרישא שמעת מינה דהשתא מה לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול אמרת לא מצטרף לאכול ולהקטיר מיבעיא אין לאכול ולהקטיר איצטריכא ליה ס"ד אמינא התם הוא דלא כי אורחיה קמחשב אבל הכא דבהאי כי אורחיה קמחשב ובהאי כי אורחיה קא מחשב אימא לצטרף קמ"ל:

הדרן עלך כל המנחות

דקדוק שפירסו ה"ר מאיר וה"ר שמואל נמו ולה"ה:

[ט] וקיימא לן דאותן שירים אפורין באכי"ה. ולי הוו מותרים הוי קומץ מפגל ולי הוו פסולים לגמרי כגון דנטמאו או מיצא עליהם לאכול מוץ לזמנן הוו לה קרב המתיר כמנוחו מבל היכ לאקרי מי מתרין הוחיל ולימנהו קלת לה מציא פסול וכמו שקרב [י] מתיר כמנוחו דמי ויכול לקוטעו בפיגול דהקטרת קומץ שמם מיצא בשעת הקטרה לאכול שירים לזמנן מיא דהו פיגול בשירים או דלמא הואיל [יא] ואפדין מהילה הוי כמיצא לאכול שירים [יב] ואפדין דלמא הכא נמי מפגלין בחצי מתיר ואפי' רישא נמי קמ"ל

הקומץ את המנחה לאכול שיריה או להקטיר קומצה למחר [יג] מודה רבי יוסי בזה שהוא פיגול וחייבין עליו כרת להקטיר לבונתה למחר

[יד] רבי יוסי אומר [טו] פסול ואין בו כרת וחכ"א פיגול וחייבין עליו כרת אמרו לו [טז] מה שינה זה מן הזבח אמר להן שהזבח דמו ובשרו ואימוריו אחד ולבונה אינה מן המנחה: גמ' למה לי למיתנא מודה רבי יוסי בזו משום דקא בעי למיתנא סיפא להקטיר לבונתה למחר ר' יוסי אומר פסול ואין בו כרת מהו דתימא טעמא דר' יוסי משום דקסבר [יז] אין מפגלין בחצי מתיר ואפי' רישא נמי קמ"ל

הקומץ את המנחה. לעיל מפוף פרק קמע (דף יב) דייק מדרבי מיית דלמ תני מו כזית דלמ מלי למידק מהכא דהכא דלמ מיצטריך למיתני מו כזית כיון דתנא בזו: קמ"ל דבהאי מודה. והמ דנעי למימר נמסוק דר' יוסי דלמ כר"מ דלמר מפגלין בחצי מתיר דמ דמי דהכא קומץ המנחה מציא עשרה עלמה כיון שלמ כיוצא מה בלבונה כלומכה פירקין לקמן וכן פירש בקונטרס בסמוך:

הדרן עלך כל המנחות

הקומץ. רבי יוסי אומר בו'. נטעמא מפרש בגמ': מה [יח] שינה זה מן הזבח. שמומנו ע"מ להקטיר לימוריו למזבח פיגול: אינה מן המנחה. מפרש בגמ': גמ' אין מפגלין בחצי מתיר. שמם מיבעי [יט] נעשד למחר עשדת מלי מתיר [כ] הוא דפליג ר' יוסי קמ"ל

[א] א מיי' פי"ג מהלכות פסה"מ הלכה ה:

[ב] ב מיי' שם פט"ו הלכה ה:

שיטה מקובצת

כלומר אין אגד זה בזה שאין זה מעכב את זה דאי בעי מקטיר קומץ ברישא ואי בעי מקטיר לבונה ברישא והכי מפרש לה בגמרא:

[ג] שמעת מינה נמי ודדייקינן: [ד] כ"ש לאכול: [ה] חישב ובקומץ כי אורחיה חישב אימא:

[ו] שייך לדף שלפני זה:

[ז] לא מצי למיקבעי בפיגול וחיבות למידק בציע נמחק: [ח] שקרב המתיר: [ט] הואיל ואסורין באכילה:

[י] הדם האימורין: [יא] יש בה מעילה:

[יב] הקטרה כשאר הקטרות לאפוקינהו שירים מידי: [יג] מפגלין ביה: [יד] משום דחיסור שירים כו' ר' חייא בחיסור שירים: [טו] הוא דכתיב במלואים:

[טז] מהניא ליתצא רבי עקיבא: [יז] שירים ש"מ כרב הונא דאמר: [יח] אבל הלשון לא משמע הכי ותיבות לרבנן לא אתיא נמחק: [יט] דר"ע היא לעולם אבל יצאת והד"א:

[כ] ולא לתני נפרס וחא דקתני נפרס וכו' ולעולם דלא כרב התא כך נ"ל להגיה זה הדקדוק כי אינו ברש"י כת"י:

[כא] מה שנא זו מן החובה שהשותפן למחר פיגול: [כב] חצי מתיר לא פיגול ותר לבונה חצי מתיר הוא דבין הקטרת קומץ ולבונה מתירין השירים: ואפי' רישא נמי. בחישב בהקטרת קומץ עבודת חצי מתיר הוא ופליג ר"י:

שיטה מקובצת

מוכח שפיר דמצטרפי וגרסא דהכא נמי ודאית:

[ה] דמצטרף מרישא שמעת מינה אי לאכול ולהקטיר מדיוקא דרישא שמעת מינה השתא מה כו' והשאר נמחק:

[ו] מודה ר"י כלומר אף ר"י דפליג בסיפא בהא מודה ובגמרא מפרש טעמא: [ז] ר"י אומר פסול ואין בו כרת מפורש בגמרא טעמא דר"י משום דאין מתיר מפגל את המתיר קומץ ולבונה שניהן מתירין השירים לאכול לכהנים אחרי שנקטרו שניהן אבל בהקטרת זה בלא זה לא מתאכלי השירים: [ח] חכמים אומרים כר. [ט] דסבירא להו דמפגל ומתניתין דפרק קמא דתקני הקומץ את המנחה כו' או להקטיר לבונתה סתמא כרבנן: [י] מאי שנא זו מן חובה שאם זרק את הדם על מנת להקטיר אימורין למחר הרי פיגול אע"ג דשניהם מתירין הבשר דכל כמה דלא מקטרי אימורין לא מתאכלי הבשר: שהחובה כו' שזה אגד בזה דכל כמה דלא מקטרי האימורין ומעכב זה את זה: ולבונה אינה מן המנחה

חשק שלמה על שיטה מקובצת

ג) נראה לפ"ל דקתני דמתיר מפגל את המתיר ומחתי וכו'.

ג א מיי' פי"ט מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ז:
ד ב מיי' פי"ל מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ג:
ה ג מיי' פי"ו מהלכות פסולי המוקדשין הלכה י ופ"ז:

משנה הולכה נגש בה כשהוא שלא ברגל כו'. נסוף פ"ק דזבחים (דף יג.) שמעתי שהולכה מלנצ בה ומתעמא הוא למסיק עלה לקמן נמי מתניתא כי הכא ופ"ק גי מקמר עלה קמבר הולכה שלא ברגל [1]הוא: **לאכול** אחד מן הכהנים. הוא הדין מלה מחת מן הכהנים שאוכלו

[2]קמ"ל דבהא מודה ר' יוחנן דגמ' מלמני מהיכא מהו דתימא מלפה מתור מהו מעמע למימעע ליה משום דלהוו שני מיעים לגל אומו מין פסיעה דמפגל והם דקממרין בגמרא ליו מימעה מל מלבר מי מימעה מוליה מע"ג דעיין הלי מעמה מחלה מחת שאם נעמאה מחת לא נעמה כל הסדר מ"מ לענין פיגול נמפגל הוחל והוקבעו בסדר מחד ומסיב כמד לענין פיגול עפי מפיגל מירך של ימין דלא נמפגל ירך שמחל ושמה גם לענין טומאה שאם נעמאה מחת נעמה כל הסדר והם לנקט הכא ובסיפא מחד מן הסדרים ולא נקט חלה מחת מחד מן הסדרים [3]משום דשמא דל"ל ובסיפא משום דשמא לחכמים דלמ"ע שמיכה על כל הסדר מפ"ה אומו סדר לוקה פיגול וטמא והשמי אינו פיגול וטהור: **אי** אמרת בשלמא חד גופא. נרלה דהשתא נמי ס"ל דהא דמלטרפין כי ערמינהו הייט מטעם דדרשינן לקמן (דף יד:) הכמוב עשמן גוף מחד והכמוב עשמן שני גופין ומס"ה פריך מי לחמרת בשלמא דשמי ילפות מהיכי מד גופא דאם מלטרף [4]כמו כשמערב להכמוב עשמן גוף מחד מי לחמרת דשמי ילפות נמי מהיכי חלי גופא [5]אם מיכה דשמי ילפות מהיכי הוא פיגול [6]אם אימא דמשמע לחמר שהוכשרו או מזו ע"ע ושקומערם

פרק שני
פיגול

עבודה חשובה היא על ברחיך משוי לה כקבלה ה"נ ביון דלא סגיא לה דלא עבד לה עבודה חשובה היא על ברחיך משוי לה כי הולכה לא לעולם דמי לקבלה ודקא קשיא לך התם ממילא הבא קא שקיל ורמי מבדי תרויהו קדושת כלי הוא מה לי ממילא מה לי קא שקיל ורמי: **מתני'** שחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למחר הקטיר שני בזיכן לאכול אחד מן הסדרים [7]למחר רבי יוסי אומר מפגל את המתיר. אין עסידת ממיר זה כגון קומץ מועלת לפגל [8]ממיר המחר לחבירה בממצאה שהוא ממצא על הלבונה

[9]קמ"ל דבהא מודה: להקטיר לבונתה למחר רבי יוסי אומר פסול ואין בו כרת: אמר ר"ל אומר היה ר' יוסי אין מתיר מפגל את המתיר וכן אתה אומר [10]בשני בזיכי לבונה של לחם הפנים שאין מתיר מפגל את המתיר מאי וכן אתה אומר מהו דתימא טעמא דרבי יוסי בלבונה משום דלאו מינה דמנחה היא אבל בשני בזיכי לבונה דמינה דהדדי נינהו אימא מפגלי אהדדי קמ"ל ומי מצית אמרת טעמא דר' יוסי בלבונה לאו משום דלאו מינה דמנחה היא והא קתני סיפא אמרו לו מה [11]שינתה מן הזבח אמר להן הזבח דמו ובשרו ואימוריו אחד [12]ולבונה אינה מן המנחה מאי אינה מן המנחה אינה בעיכוב מנחה דלאו כי היכי דמעכב להו קומץ לשירים דכמה דלאו [13]מתקטר קומץ לא מיתאכלי שירים ה"נ מעכב לה ללבונה אלא אי בעי האי מקטר ברישא ואי בעי האי מקטר ברישא ורבנן כי אמרינן אין מתיר מפגל את המתיר [14](גבי שחט אחד מן הכבשים לאכול מחבירו למחר דאמרת שניהם בשרים) [15]ה"מ היכא דלא איקבעו בחד מנא אבל היכא דאיקבעו בחד מנא כחד דמי א"ד יגאי ליקוט [16]לבונה בזר פסול מ"ט א"ר ירמיה משום הולכה נגעו בה [17]קסבר [18]הולכה שלא ברגל שמה הולכה [19]והולכה בזר פסולה אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא זה [20]הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר בשלמא [21]קומץ היינו שוחט מוליך נמי היינו מולך מקטיר היינו זורק אלא נותן בכלי מאי קא עביד אילימא משום דדמי לקבלה מי דמי התם ממילא הבא קא שקיל ורמי אלא משום דכיון דלא סגיא ליה דלא עביד לה עבודה חשובה היא על ברחיך משוי לה כקבלה ה"נ ביון דלא סגיא לה דלא עבד לה עבודה חשובה היא על ברחיך משוי לה כי הולכה לא לעולם דמי לקבלה ודקא קשיא לך התם ממילא הבא קא שקיל ורמי קדושת כלי הוא מה לי ממילא מה לי קא שקיל ורמי: **מתני'** שחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למחר הקטיר שני בזיכן לאכול אחד מן הסדרים [22]למחר רבי יוסי אומר מפגל את המתיר. אין עסידת ממיר זה כגון קומץ מועלת לפגל [23]ממיר המחר לחבירה בממצאה שהוא ממצא על הלבונה

נעשדת הקומץ: **ובן אתה אומר** בבזיכי לבונה. שאם הקטיר המחר מהיכי לאם הפנים ע"מ להקטיר המחר למחר מיהא ממהנה לפגל: **מאי וכן.** פשיעמ לכל היכא למיכה שני מהיכי מהיכא היא. זו קומע וזו לבונה: **אינה בעיכוב מנחה.** לנומר לעולם טעמא משום דלאו מינה דמנחה היא. אבל בשני בזיכי לבונה דמינה דהדדי נינהו אימא מפגלי אהדדי קמ"ל ומי מצית אמרת טעמא דר' יוסי בלבונה לאו משום דלאו מינה דמנחה היא והא קתני סיפא אמרו לו מה [11]שינתה מן הזבח אמר להן הזבח דמו ובשרו ואימוריו אחד [12]ולבונה אינה מן המנחה מאי אינה מן המנחה אינה בעיכוב מנחה דלאו כי היכי דמעכב להו קומץ לשירים דכמה דלאו [13]מתקטר קומץ לא מיתאכלי שירים ה"נ מעכב לה ללבונה אלא אי בעי האי מקטר ברישא ואי בעי האי מקטר ברישא ורבנן כי אמרינן אין מתיר מפגל את המתיר [14](גבי שחט אחד מן הכבשים לאכול מחבירו למחר דאמרת שניהם בשרים) [15]ה"מ היכא דלא איקבעו בחד מנא אבל היכא דאיקבעו בחד מנא כחד דמי א"ד יגאי ליקוט [16]לבונה בזר פסול מ"ט א"ר ירמיה משום הולכה נגעו בה [17]קסבר [18]הולכה שלא ברגל שמה הולכה [19]והולכה בזר פסולה אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא זה [20]הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר בשלמא [21]קומץ היינו שוחט מוליך נמי היינו מולך מקטיר היינו זורק אלא נותן בכלי מאי קא עביד אילימא משום דדמי לקבלה מי דמי התם ממילא הבא קא שקיל ורמי אלא משום דכיון דלא סגיא ליה דלא עביד לה עבודה חשובה היא על ברחיך משוי לה כקבלה ה"נ ביון דלא סגיא לה דלא עבד לה עבודה חשובה היא על ברחיך משוי לה כי הולכה לא לעולם דמי לקבלה ודקא קשיא לך התם ממילא הבא קא שקיל ורמי קדושת כלי הוא מה לי ממילא מה לי קא שקיל ורמי: **מתני'** שחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למחר הקטיר שני בזיכן לאכול אחד מן הסדרים [22]למחר רבי יוסי אומר מפגל את המתיר. אין עסידת ממיר זה כגון קומץ מועלת לפגל [23]ממיר המחר לחבירה בממצאה שהוא ממצא על הלבונה

החלה או אותו הסדר בר. וטעמא דרבי יוסי מפרש בגמ': **גמ'** ימין ושמאל. לאו דוקא: **לא** נתפגל ירך שמאל. והמולה מין מיב כרת: **אילו** אימתי חד אבר. לאחר שהופרש מן הכבש: **לשלם** אין בו כרת. בלאחר שחל מיב עליו: **עד** שיפגל [24]בשתיהן [25]החלות בבזית. כלומר לפילו לא פיגל חלה בכזית מן שמיהן הרי מולהו פיגול: **באחת** מהן. לא נתפגלה מבילמה: **אפילו** באחת מהן נמי. להא לאחר ממתני' זה וזה פיגול: **אי אמרת בשלמא.** גבי יריכות [26]למזבח אחד אחת מן גופא מיהו ומי פיגול הוי נמפגלה זו משום שכי מלטרפות מלות אלו זה מזו ואלי זה מזו כי ערמינהו לאכול את מנת לאחל כזית לאחר אין אחיכן לכו מה שעירבו זה (ו) בשחיטתו זה [27]ה"ט לבחלה אחת מהן לא נתפגלה מבילמה משום דלא נתפגלה אחת מהן לא נתפגלה אחת מהן לא מני אילימא רבנן אפילו באחת מהן נמי אלא פשיטא רבי יוסי [28]אי אמרת בשלמא חד גופא הוא משו"ה מצטרף אלא

ו) רש"י ד"ה מי ממנח וכו' ומ"ש מהא דתניא ומ"ש ז) [זבחים יד:], ג) [לעיל יב:], ד) [מכות ד: וש"נ], ה) רש"ק מ"ו, ו) לעיל כו' מלכלקטיר כו' לעיל כו' ל"ק, ז) עי' תום' ד"ה אם"ל ומ"ש מהא"ד כי מתמיר אין ממיר מפגל אח המתמיר מלא מיכה לעיל כו' והא"ל ל"ק, ח) שור ל"ק, ט) זו ל"ק, י) קמ"ל דלא ל"ק, כ) דמקטיר מקדש הסם בכלי והנותן מקדש הקומץ בכלי ומכיכר זה כו' ל"ק, ל) המנחת הסמ"ד אמ"ר כי פיגול הסמ"ד, מ) הכא משום ל"ק, נ) ל"ל נמי, ס) נמי דקסבר ל"ק, ע) נ"ל אם לאחת דמשיב כמני נופי לעיל כו' ל"ק.

(ל) רש"י ד"ה מי ממנח וכו' זה בזה ממשמע:

א) וְאִם הָאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זִבְחֵי שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יַחְשֹׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: [ויקרא ז, יח]

לקוט לבונה בזר פסולה וצ"ע. תוי"ח: **ע)** קומץ. (ובזבחים דף יג ע"ב): **פ)** לאכול אחד מן הסדרים של לחם הפנים. הי"ה דהוה מצי למימר אחת מן השנים עשר חלות: **צ)** אי אמרת בשלמא חד גופא פי' מהמחמא שאם פיגל בירך אין נתפגל חבירו וכן בחלות משום הכי כי ערבינהו [לחלות] מתעבד ושמא דר' יוסי במחני' דאמר פיגל בחלה זו לא נתפגל חבירתה כדאמרינן בסוף שמפתין דמפיק ליה מקרא אי פלגינהו דמיטלגי אבל יוד דליכא קרא מפגלין לירך שניה בסחם. תוי"ח: **יג)** מפגל את המתיר: **יג)** לפגל המתיר האחר בגון הלבונה: **יד)** הוא המתיר את האימורים להקטיר הלכך כי חישב על האימורים להקטיר חוץ לזמנו בשעת עבודת הדם מפגל דלאו שני מתירין הוי אינה בעיכוב מנחה כלומר אינה בכלל עיכוב השירים ואין הקומץ כו' דמעכב השירים: **טו)** הלחם הלכך החם וראי אמר דאין: **טז)** הולכה בזכרתיב: **יז)** חלק גבוה: **יח)** בכלי הס"ד ומה"ד דכיון דלא סגי דלא בעיב קידוש בקומץ דאמרינן בפ"ב דסוטה (דף יד ע"ב) מידי דהוי אדם אף על גב דקדיישתיה הסכין בצוואר הדר מקדש ליה בכלי שרת הכי נמי אף על גב דקדיש למנחה כולה הדר בעי קדושי לקומץ: **יט)** הוא דהמקבל מקדש לדם בכלי והנותן בכלי מקדש קומץ בכלי

לבונה ג) [אי לא] שמה הולכה איכא למילף מזבחים ואי משום דחסרה הולכה ליכא שהרי כהן מוליכה ולא עשה זר אלא] ליקוט והליקוט אינו [עבודה]. ג' תוי"ח: **ד)** והולכה בזר פסולה בשילהי [פרק קמא] דזבחים קאמר והליכו זר והחזירו כהן וחזר והוליכו פליגי בה בני ר' חייא ור' יוחי חד אמר כשר וחד אמר פסול מר סבר [אפשר] לתקונה ומר סבר [לא] אפשר לתקונה ותימה אמאי לא קאמר תסתיים דר' יוחי הוא דקאמר לא אפשר לתקוניה מדקאמר הכא

אלא אי אמרת תרי גופי ניגהו מי מצטרפי הא מני רבי היא דתניא השוחט את הכבש לאכול חצי זית מחלה זו וכן חבירו לאכול חצי זית מחלה זו רבי אומר אומר אני שזה כשר מעמא דאמר חצי חצי אבל אמר כזית משתיהן מצטרף ורבי אליבא דמאן אי אליבא דרבנן אפי' באחת מהן נמי אי אליבא דר' יוסי הגלילי קושיין לדוכתיה לעולם אליבא דרבנן ולא תימא עד שיפגל בשתיהן אלא [אימא עד שיפגל] בשניהן ואפילו באחת מהן ולאפוקי מדר' מאיר דאמר מפגלין בחצי מתיר כמ"ל דלא אי הכי מאי לעולם אי אמרת בשלמא בשתיהן ובשניהן ורבי יוסי היא ולאפוקי מדר"מ ומדרבנן קאתי היינו דקאמר לעולם אלא אי אמרת רבנן ולאפוקי מדר"מ מאי לעולם ועוד הא אמר רב אשי ת"ש רבי אומר משום רבי יוסי פיגל בדבר הנעשה בחוץ פיגל בדבר הנעשה בפנים לא פיגל כיצד היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט ע"מ להזות מדמו למחר לא פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים היה עומד בפנים ואמר הריני מזה ע"מ להקטיר אימורין למחר ולשפוך שיריים למחר לא פיגל שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בחוץ היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט ע"מ לשפוך שיריים למחר ולהקטיר אימורין למחר פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ לשפוך שיריים לאיפגולי מאי אילימא לאיפגולי דם דם מי מיפגל והתנן אלו דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת נסכים ומנחת כהן משיח והדם אלא פשיטא לאפגולי בשר השתא ומה התם דלא חשיב ביה בבשר גופיה א"ד יוסי מיפגל הבא דחשיב ביה בזבח גופיה לא כ"ש דפיגל ביה ימין פיגל ביה שמאל ועוד האמר רבינא תא שמע הקומץ את המנחה לאכול שיריה או להקטיר קומצה למחר מודה רבי יוסי בזו שפיגל וחייבין עליו כרת להקטיר קומצה לאיפגולי מאי אילימא לאיפגולי קומץ קומץ מי מיפגל והתנן אלו דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול הקומץ כו' אלא פשיטא לאיפגולי שיריים השתא ומה התם דלא חשיב בהו בשיריים גופיה מיפגלי

פיגל בדבר הנעשה בפנים לא פיגל. הש"ס לקמן (ניסן מ: ושם) כה"ג ביוה"כ יוכיח דכי ממר פיגול מהיכן למד דוקא מלא מקטיר וכי מלי גוונא בפ"ק דזבחים (דף י. ושם) גמרא ר"ש מכשר בהילוך לחמר ר"ש אין נקיש מודה ר"ש בהולכת מקטורת הפנימיות כו' ופריך והתמר ר"ש כל שמינו על מזבח המילוך כו' ומשני מודה היה ר"ש לפסול מק"ו כו': **הקומץ והלבונה.** הקשה נקונטר' פסיטא לקומץ לא מיבעיא עליה כרת משום פיגול דהש"ס מי מכל מיני פיגולים שהרי לא קרב הממיר ומיהו כגון שהזה הכוהן שהרי אינו ראוי לקבל הזיה כלום על השירים בזמן שהקומץ הוא חייב בזמן ושמא שהרי לא יתחייב שנתקדש בכלי לתכי אצטדיך למגמר דאין הקומץ חייב כרת משום פיגול כלל. מהר"ם: [ב] עי' תוס' (זבחים מ"ב ע"ב): [ג] משנה דבתר והדם קתני: [ד] בפני עצמן. גליון ולא נהירא דהא לקמן לא מצי לאשכוחי סיוע למילתא דרבא לא ממשנה ולא מבריית ואי גרסינן ליה ליתיה מיניה סיוע עכ"ל התו"ח:

והלבונה. בפרק ג"ש (גם זה שם.) מפרש משום דלמין להם ממירין למזבח ולא למזבח ול"ת והרי קומץ ממירה ופע"פ שיכול להקטירה קודם קומץ כדמוכח לעיל (דף יג.): קודם הקמילה מיהא מין להקטירה וי"ל דמ"ת לא היא לטהה דומיא דמלמים לטהה מה גופה ממיר שממרת שיריים מהילה ועיקר פיגול ליפין מעלמים ומע"ג דמיך פיגול נחימורים [ה] לכמה לא מקטרי חימורים כהיום כשר לא מנו חכמי מ"ת לא תמיני ממיר כיון לסם נממנו מו נחמדו תרי כשר מהילה וע"ל לטהה מין לה ממיר בעמדת מזבח ולא היא דומיא דמלמים שעמדת מזבח ממיר כגון זריקת דם: **מנחת** נסכים. בפ' ג"ש (ג"ז שם.) פי' הקונטרס דלא גרם מנחת נסכים משום דפליגי מה נמסיפ להך מנחה [ו] (דמשר והדם) קמני והנסכים הבאים עפי עלמן דברי ר"מ ומכ"ע לף בעלין עם הבהמה ובפי עלמן דקאמר היינו בין בחחנדב נסכים דלחמרינן מחנדב לדם עם בהמה כגון שהביא זכחו היום ונסכיו מכאן עד י' ימים ומיהו יש ליחב הגירסא דחנחת נסכים מייבי בחחנדב מנחת נסכים כגל יום ונסכיו הבאים [ז] בפי עלמן מייבי בחחנדב זבחו היום ונסכיו מכאן עד י' ימים אבל קשה לה היה לו להפיק דם והכי ה"ל למיתני והדם ונחנת נסכים ונסכים הבאים בפני עלמן ושמא מילי דחנחת מנחת כהנים ומנחת כהן מעיח מנחת מיד מנחת נסכים: הכחוב

פיגול הנזקק (ניסן מ: ושם) כה"ג ביוה"כ יוכיח דכי ממר פיגול מהיכן למד דוקא מלא מקטיר וכי מלי גוונא בפ"ק דזבחים (דף י. ושם) גמרא ר"ש מכשר בהילוך לחמר ר"ש אין נקיש מודה ר"ש בהולכת מקטורת הפנימיות כו' ופריך והתמר ר"ש כל שמינו על מזבח המילוך כו' ומשני מודה היה ר"ש לפסול מק"ו כו': **הקומץ** והלבונה. הקשה נקונטר' פסיטא לקומץ לא מיבעיא עליה כרת משום פיגול דהש"ס מי מכל מיני פיגולים שהרי לא קרב הממיר ומיהו כגון שהזה הכוהן שהרי אינו ראוי לקבל הזיה כלום על השירים בזמן שהקומץ הוא חייב בזמן ושמא שהרי לא יתחייב שנתקדש בכלי לתכי אצטדיך למגמר דאין הקומץ חייב כרת משום פיגול כלל. מהר"ם: [ב] עי' תוס' (זבחים מ"ב ע"ב): [ג] משנה דבתר והדם קתני: [ד] בפני עצמן. גליון ולא נהירא דהא לקמן לא מצי לאשכוחי סיוע למילתא דרבא לא ממשנה ולא מבריית ואי גרסינן ליה ליתיה מיניה סיוע עכ"ל התו"ח:

מנחת נסכים. בפ' ג"ש (ג"ז שם.) פי' הקונטרס דלא גרם מנחת נסכים משום דפליגי מה נמסיפ להך מנחה (דמשר והדם) קמני והנסכים הבאים עפי עלמן דברי ר"מ ומכ"ע לף בעלין עם הבהמה ובפי עלמן דקאמר היינו בין בחחנדב נסכים דלחמרינן מחנדב לדם עם בהמה כגון שהביא זכחו היום ונסכיו מכאן עד י' ימים ומיהו יש ליחב הגירסא דחנחת נסכים מייבי בחחנדב מנחת נסכים כגל יום ונסכיו הבאים [ז] בפי עלמן מייבי בחחנדב זבחו היום ונסכיו מכאן עד י' ימים אבל קשה לה היה לו להפיק דם והכי ה"ל למיתני והדם ונחנת נסכים ונסכים הבאים בפני עלמן ושמא מילי דחנחת מנחת כהנים ומנחת כהן מעיח מנחת מיד מנחת נסכים: הכחוב

הקומץ פסיטא לקומץ לא מיבעיא עליה כרת משום פיגול דהש"ס מי מכל מיני פיגולים שהרי לא קרב הממיר ומיהו כגון שהזה הכוהן שהרי אינו ראוי לקבל הזיה כלום על השירים בזמן שהקומץ הוא חייב בזמן ושמא שהרי לא יתחייב שנתקדש בכלי לתכי אצטדיך למגמר דאין הקומץ חייב כרת משום פיגול כלל. מהר"ם: [ב] עי' תוס' (זבחים מ"ב ע"ב): [ג] משנה דבתר והדם קתני: [ד] בפני עצמן. גליון ולא נהירא דהא לקמן לא מצי לאשכוחי סיוע למילתא דרבא לא ממשנה ולא מבריית ואי גרסינן ליה ליתיה מיניה סיוע עכ"ל התו"ח:

שיטה מקובצת

[ה] שיפגל בשתיהן אלא אימא עד שיפגל בשניהן: [ו] מדר' מאיר קא אתי ותו לא מאי: [ז] ת"ש ר' אלעזר אומר: [ח] פיגול. (זבחים דף מר ע"ב): [ט] ביה בזביחה: [י] תיבות דפיגל ביה"ך ימין פיגל ביה"ך שמאל נמחק: [יא] והתנן. שם דף מב ע"ב): [יב] פיגל בזו בלא: [יג] משתיהן היכי מצטרפי: [יד] בשתיהן דמשמע דקאי אחלות: [טו] בשניהן. וקאי אבבשרים ואפילו כו': [טז] נמי עבודת לבונה: [יז] דאמרי דכיון: [יח] דמפגלין בחצי: [יט] הכבשים הש"ד ומה"ד מאי לעולם דמשמע: [כ] באחת מהן לא: [כא] מדקאמר הכא עד שיפגל בשניהן הש"ד והשאר ונחזק: [כב] הפרוכת ולהקטיר הקטרת: [כג] כרת דדם: [כד] שהקומץ הוא המחייב או למזבח כגון אימורי בהמה שדם הוא המתיר: [כה] המתיר כמצותו תריץ: [כו] ברובו. עיין תוספות (זבחים דף מב ע"ב) ושקוה דאמרינן בפרק ב"ש פיגול שהעלוהו על גבי מזבח פקע פיגולו ממנו לענין דאם ירדו יעלו וא"כ בלא שלמים נמי יזעיגן דאין בהן פיגול ואמר ר"י דאצטדיך שפיר למגמר משלמים דס"ד אמינא מיד שנתקדש הקומץ בכלי הוי כאילו קרב המתיר כמצותו דכך לי קדוש כלי לקומץ כהקרבת קומץ לשיריים לענין נותר ושמא שהרי לא יתחייב כלום על השירים בנותר ושמא עד שיקרב הקומץ ועל הקומץ הוא חייב בנותר ושמא מיד שנתקדש בכלי כדתנן במעילה (פ"ב) ואי לאו דגמרינן משלמים הוה אמינא דמשום פיגול נמי יתחייב מיד שנתקדש בכלי לתכי אצטדיך למגמר דאין הקומץ חייב כרת משום פיגול כלל. מהר"ם: [כג] עי' תוס' (זבחים מ"ב ע"ב): [כד] משנה דבתר והדם קתני: [כה] בפני עצמן. גליון ולא נהירא דהא לקמן לא מצי לאשכוחי סיוע למילתא דרבא לא ממשנה ולא מבריית ואי גרסינן ליה ליתיה מיניה סיוע עכ"ל התו"ח:

הגהות הב"ח

(ה) נמ' מחמת מהן נמי אלא מגימא לר' יוסי: (ו) ר"ש"י ד"ה מאי לעולם נשלם מנמש:

יד: הקומץ את המנחה פרק שני מנחות

א מ"מ פ"ו מהלכות פסה"מ הלכה יב:
ב ג מ"מ פ"ל מהל' פסה"מ הלכה י:
ג ד מ"מ פ"ה מהלכות ממרים ומשפטן הל' נח:

ס] במנחת מאפה מהו. גליון במנחת מאפה שהיה עושה מהם פתיתין ואח"כ קומצן מידו מי אמרינן כיון דקומץ לשניהם כאחד דמי ומודה ר' יוסי בה שני מינים דיש בה שני מינים דקיקין ועבוכה פליג ר' יוסי דאותה החלה שחישב עליה פיגול אם היא ניכרת ואם אינה ניכרת ספק כרת בכולן תוי"ט: ע] בר מערבא אות מ' נמחק: ג] בבזיכין כבש נמי אטו כבש חבירו: ד] מה"ד לא כ"ש: ה] במתניתין תרי גווני נינהו כו' לא נחפגל זו ולעיל קחני כר' דמצטרפות דחד גופא נינהו: ו] פיגול דהכתוב עשאן: ז] בפ' כל המנחות באות מצה. ס"א דכל המנחות באות עשר עשר ומחבת ומרחשת עשר חלות ממין אחד הוו מנחת מאפה משני מינין אתו כר': ח] קנסיב לה דאמר מר"א מחצה חלות ומחצה רקיקין: ט] מינין הוי"א פליג: י] דשחיטה מקדשה: יא] דגזרי דתפסל ואות ר' נמחק: יב] קומץ גזירה אטו מחשב בשעת הקטרת קומץ דמנחה: יג] לבונה וה"ט דפסלי כר' בהקטרת לבונה דבזיכין: יד] כבש נמי דאמרי: טו] משום דאיכא: טז] שאם פיגל בקומץ בהקטרת קומץ חישב בשירים וחיבות חישב בקומץ או בהקטרת קומץ פיגל בשירים נמחק: יז] דאיכא קומץ דמנחת: יח] ערוך הוא: יט] תיבות גמרא לפני זורקה נמחק: כ] מה"ד גמ' אבל כו': כא] טפי. ורש"י לא פירש כן:

(ב) רש"י ד"ה קמלה וכו' זורקה סם"ד ומ"ש מ"ס הנך דמרחקין שמיטה:

תוס' ד"ה הכתיב וכו' מלתא ממלתא. לעיל דף ס ע"ב:

הכתוב עשאן גוף אחד. לכאורה (ויקרא סג) תמיהו לחם תנופה והכאן עשאן שני גופין לכאורה (שם) שמיס שני עשרונים וסדריס לחם הפנים ילפינן משמי לחמם מפי למען ילמ יליף ס מלחמת ממלחמת להכא למו מהלדי טפי ס"ם:

פיגל בלחמי תודה מהו. הוה הדין להוה מלי למיפני נרקיקי נזיר שיש שני מינין:

שחיטה וזריקה תרוויהו מתירין הן. פירש רבינו שמשמיה מקדשא את הדם ומתירין בקומץ פירקין דפא לקדש כפא להתיר למיל וע"ת קבלה נמי מקדשא את הדם כגלי שרת לאו פירכא היא דדם מכין מקדשא ליה כדלמרינן בקומץ פירקין: לפנן

מיפגלי הכא דחשיב בהו בזביחה גופה לא כ"ש אלא א"ר יוחנן ה"ט דרבי יוסי הכתוב עשאן גוף אחד והכתוב עשאן שני גופין גוף אחד דמעכבי אהדדי שני גופין דאמר רחמנא הא לחודה עבידא והא לחודה עבידא ערבינהו מתערבין דהכתוב עשאן גוף אחד פלגינהו מיפלגי דהכתוב עשאן שני גופין בעי רבי יוחנן פיגל בלחמי תודה מהו ס במנחת מאפה מהו תנא ליה רב תחליפא ס ממערבא א וכן אתה אומר בלחמי תודה וכן אתה אומר במנחת מאפה ת"ר ב בשעת שחיטה חישב לאכול חצי זית ובשעת זריקה חישב לאכול חצי זית פיגול מפני ששחיטה וזריקה מצטרפין איבא דאמרי שחיטה וזריקה דתרוויהו מתירין אין קבלה והולכה לא ואיבא דאמרי הנך דמרתקן וכ"ש ג הני דמקרבן איני והא תני לוי ארבע עבודות אין מצטרפות לפיגול שחיטה וזריקה קבלה והולכה אמר רבא ל"ק הא רבי הא רבנן דתניא השוחט את הכבש לאכול חצי זית מחלה זו וכן חבירו לאכול חצי זית מחלה זו רבי אומר אומר אני שזה כשר א"ל אביי אימר דשמעת ליה לרבי חצי מתיר וחצי אכילה כולו מתיר וחצי אכילה מי שמעת ליה א"ל רבא בר רב חנן לאביי ואי אית ליה לרבי כולו מתיר וחצי אכילה לגזור חצי מתיר וחצי אכילה אטו כולו מתיר וחצי אכילה דהא רבי יוסי גזר ורבנן גזרי ר' יוסי גזר דתנן להקטיר לבונתה למחר רבי יוסי אומר פסול ואין בו כרת וחכ"א פיגול וחייבין עליה כרת ורבנן נמי גזרי ד דתנן פיגל בקומץ ולא בלבונה ולא בקומץ ר"מ אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכ"א אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר א"ל הכי השתא בשלמא התם גזר רבי יוסי קומץ דלבונה אטו קומץ דמנחה רבנן גזרי קומץ אטו קומץ דמנחת חוטא ולבונה אטו לבונה הבאה בבזיכין ה כבשים נמי כבש אטו כבש חבירו בזך אטו בזך חבירו אלא הכא מי איכא חצי מתיר וחצי אכילה בעלמא דליקום וליגזר הכי נמי מסתברא דטעמא דרבנן משו"ה הוא דקתני סיפא מודים חכמים לר"מ במנחת חוטא ומנחת קנאות שאם פיגל בקומץ שפיגול וחייבין עליה כרת שהקומץ הוא המתיר הא למה לי למיתנא כלל פשיטא מי איכא מתיר אחרינא אלא לאו הא קמ"ל דטעמא דקומץ משום דאיכא קומץ דמנחת חוטא דדמי ליה: **מתני'** ו נטמאת אחת מן החלות או אחד מן הסדרים רבי יהודה אומר שניהם יצאו לבית השריפה שאין קרבן ציבור חלוק וחכמים אומרים ז הטמא בטומאתו והטהור יאכל: **גמ'** א"ר אלעזר מחלוקת לפני זריקה אבל לאחר זריקה דברי הכל הטמא בטומאתו והטהור יאכל ולפני זריקה במאי פליגי אמר רב פפא בציץ מרצה על אכילות קא מיפלגי רבנן

(ויקרא סג) שמיס שני עשרונים למשמע שמיס ולא לחם וכיון (שם) שלא תהיינה וכל היה עיכובא ולאומו כתוב עצמו עשאן שני גופים מדכתיב שמיס למשמע לכל לחם ליתנה ועריכתה נפני עצמה הלכך ערביהו לחמר כיון דין שמיהן מתערבין ומצטרפין להכתוב עשאן גוף אחד: פלגינהו. לחמר ע"מ לאכול מן החמת ולא עיכב מבירתה עמה: מפלגי. ואין מבירתה פיגול ד להכי הכתוב עשאן שני גופים. יש לגרוס לחמי תודה. שהן מרובה מיעס ופיגל בחמד מן החיעס מי פליגי רבי יוסי ורבנן בהא אם נתפגלו החתרים או לא מי אמרינן כיון דזמח אחד ממינן כאחד דמיין או דלמא כיון דלאו אחד ממינן הוא פליג רבי יוסי: במנחת מאפה. שיש בה שני מינין ה' מינין: בשעת שחיטה כו'. לאחתא זמח ו קאי שמיטה וזריקה ממינין ניהו ד שמיטה קדשה לאם כדאמר בפילי פירקין (לף מח:) ואמר התם הבא לקדש בכלי להתיר דמי וזריקה ממרת הבשר: קבלה והולכה. דלאו ממינין ניהו לא מצטרפין לקבלה אינה ממרת לחיה אלא לעוכר זריקה (ג): שמיטה וזריקה מבחוץ מהדלי ומצטרפין וכ"ש קבלה והולכה למקרן: אין מצטרפין. שמיס מהן בחמד אם מיעס בזו על אלי זית וכזו על אלי זית: הא רבי הא רבנן. הא לחתי אין מצטרפות לרבי אלא רבי הוא דאמר כזית מתיר וחצי אכילה. כגון שמיעס כזית אחד מן החלות ומיעס כזית אחר מן הסדרים ואין אלו ואלו מצטרפין לכזית אחד: כולו מתיר וחצי אכילה. כגון שמיעס כזית מן החלות ומיעס כזית מן הסדרים ואין אלו ואלו מצטרפין לכזית אחד: מי שמעת ליה. לחתי מיעס בזו אלי זית וכזו אלי זית מצטרפין: ואי אית ליה לרבי כולו מתיר וחצי אכילה. מצטרפין לפיגול: ליגזר חצי מתיר וחצי אכילה. לליפסול אטו כולו מתיר ואלי אלילה לכרת הוא: דהא רבי יוסי גזר. בזמנין (לעיל דף יג.) בהקומץ את המנחה ע"מ להקטיר לגבוה לאחר ומתר פסול ואע"ג לאין ני פיגול לגזר ליה אטו פיגול: ורבנן. נמי בזמנין דקתני פיגל בהקטרת קומץ ע"מ לאכול שיריים לאחר ולא פיגל בהקטרת לבונה: ר"מ אומר פיגול. הן השיריים לאית ליה מפגלין בשעת עבודת אלי אחרי: והכ"א אין בו כרת בו'. כרת הוא לליכא אלא פסול הוא מלאכול לגזרינן אטו כרת ורבי אומר לעיל (בחתר ג) בהדיא כאן: קומץ דלבונה אטו הקטרת קומץ דמנחה. דלמו להדלי ובקומץ ע"מ להקטיר קומצה לאחר מודה רבי יוסי דפיגול הוא: ורבנן נמי ד דגזרי. דתפסול מנחה בחתרא בשעת הקטרת קומץ ב: דמנחת חוטא. להתם עבודה עלימה היא ומפגלא: לבונה. נמי אחתרא בשעת הקטרת לבונה ג להכ"מ לפקלי לרבנן למנחה גזרה אטו אחתרא בשעת הקטרת לבונה בזמנין להתם פיגול גמור הוא שאין הקטרה אלא היא: כבש ד. לאחרי רבנן בחתרי שאני אחד מן הכבשים לאכול כ' אלות לאחר או הקטיר אחד מן הבזיכין לאכול שני קדשים לאחר דקאחרי רבנן מן כ כרת הא פסול אינא דגזרי אד כבש אטו כבש חבירו אלא משום פיגול גזרות ה לאינא בעלמא דאחי להו הוי פיגול: אבל הבא. בחתי אחתר ואחי אינילה דרבי אי אינא אלי אחתר ואחי אינילה בעלמא פיגול לגזור הכא אטו התם: משו"ה הוא. דאחכחי פיגול דאחי להו: דתנן סיפא. דאחתר' לפיגול בקומץ ולא בלבונה מודים חכמים לר' שאם בקומץ או בהקטרת קומץ פיגל בשירים: הא קא משמע לן. לעולם לפקלי רבנן בחתרא בשעת הקטרת קומץ לאחתר בקומץ לפיגול אחתר ה לאחתר דומיא דלבונה אטו לבונה מודים חכמים לר' שאין קרבן ציבור חלוק. הכי אחקנא לגאחר אלחר ערוך על רבי יהודה שאחתא אחתר בחתר ליטר חלוק ואם נפסל אלי נפסל כולו: **גמ'** לפני זריקה. ה נטמאת אחת מן החלות ובלתם הפנים לפני הקטרת זריקה: ו אבל לאחר זריקה. לזריקה אעלייתא הוא ז (הואי) לרבי הכל כו':

רבנן סברי הציץ מרצה. על טומאת אכילת כהנים למיהוי זריקה שמזקה [ס] עליהן זריקה מעלייתא ומיהו כי מרצה לית להו קרבן מעלין מאי טעמא לא מיתכפר בהכילה לעבר [ע] ליה בלאו והכבר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז): ור' יהודה סבר אין הציץ מרצה. [פ] בטומאה שנגעה בדבר הנאכל לכהנים הלכך לא הוי זריקה מעלייתא ולא מיכפר ליה [ק] ואיהו סבר טומאה קלה הוי ולא מיכפר ליה [ר] ורבנן סברי טומאה קלה לא הוי טומאה כלל ולא מיכפר ליה [ש] ור' יהודה סבר טומאה קלה הוי ומיכפר ליה:

רבנן סברי [ב] הציץ מרצה על אכילות ורבי יהודה סבר [ג] אין הציץ מרצה על אכילות א"ל רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא והא עולין דהציץ מרצה על העולין ופליגי דתניא ונטמא אחד מן הבוזכין רבי יהודה אומר [ד] שניהם יעשו בטומאה לפי שאין קרבן חלוק וחכמים אומרים הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו ועוד אמר רב אשי ת"ש [ה] ר' יהודה אומר [ו] אפילו שבט אחד טמא וכל השבטים טהורין יעשו בטומאה לפי שאין [ז] קרבנות ציבור חלוק [ח] והכא מאי הציץ מרצה איכא ועוד האמר רבינא ת"ש ונטמאת אחת מן החלות או אחת מן המדרין רבי יהודה אומר שניהם יצאו לבית השריפה לפי שאין קרבן ציבור חלוק וחכמים אומרים הטמא בטומאתו והטהור יאכל ואם איתא לפי שאין הציץ מרצה על אכילות מיבעי ליה אלא א"ר יוחנן [ט] למוד ערוך הוא בפיו של רבי יהודה שאין קרבן ציבור חלוק: **מתני'** התודה [י] מפגלת את הלחם והלחם אינו מפגל את התודה ביצד שחט את התודה לאכול ממנה למחר היא והלחם מפוגלין לאכול מן הלחם למחר הלחם מפוגל והתודה אינה מפוגלת [כ] הכבשים מפגלין את הלחם והלחם אינו מפגל את הכבשים ביצד השותט את הכבשים לאכול מהן למחר הם והלחם מפוגלין לאכול את הלחם למחר הלחם מפוגל והכבשים אינן מפוגלין: **גמ'** מ"ט אילימא משום דרב כהנא [יא] דאמר רב כהנא מנין ללחמי תודה שנקראו תודה שנאמר [יב] והקריב על זבח התודה חלות אי הכי איפכא נמי הא לא קשיא • לחם איקרי תודה [ל] תודה לא איקרי לחם אלא הא דקתני הכבשים מפגלין את הלחם והלחם אינו מפגל את הכבשים לחם היכא אשכחן דאיקרי כבשים אלא [יג] היינו טעמא לחם גלל תודה ואין תודה גלל [יד] דלחם לחם גלל [טו] דכבשים ואין כבשים גלל דלחם וצריכי דאי אשמעינן תודה התם הוא דכי מפגל בלחם לא מפגלא תודה משום דלא החזקתו זה לזה בתנופה אבל כבשים דהחזקתו זה לזה בתנופה אימא כי מפגל בלחם ליפגלי נמי כבשים צריכא: בעא מיניה ר"א מרב השותט את התודה לאכול כזית ממנה ומלחמה למחר מהו לאיפגולי תודה לא מיבעיא לי השתא כולו מלחמה לא מיפגלא [מ] ממנה ומלחמה מיבעיא כי קא מיבעיא לי לאיפגולי לחם מי מצטרפה תודה לאיפגולי ללחם או לא אמר ליה אף בזו הלחם מפוגל והתודה אינה מפגלת ואמאי לימא קל וחומר ומה [מא] (תודה) המפגל אין מתפגל הבא לפגל ולא פיגל אינו דין שלא יתפגל ומי אמרינן קל וחומר כי האי גוונא והתניא מעשה באחד שזרע

[ס] [מנחות מו.]. [ע] [שם ס. וזבחים ה.]. [פ] נקמן ס. [צ] [ס"ק ס"ו, ס"ק ס"ו, ס"ק סי"ו, ס"ק ס"ק ס"ק

טו א מי' פ"י מהל' מעה"ק הלכה ט:
טז ב מי' שם הל' י:
יז ג מי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה יב:
יח ד מי' ק"מ מהל' מעה"ק הלכה ח ופ"ט מהלכות ממרים כתב הלכה ד:

דין שלא יכנוף להתפגל לעצמו וכי תאי גווני הוי כתי לצמוץ ומה מוקר לינו נחקר הגפן שמוקר לינו נחקר הצד לגמקור להיינו זרעים שמתין לגמקור הגפן על ידי לירופס שנעשין כלגים ולא לגמר לינו דין שלא יגמר ע"י לירוף של גפן ומהתי טעמא נמי מימ ממתניתין דשומט את המודה לגמכיל הלגם שהלגם מפוגל והמודה אינה מפוגלת ולא ממרינן קל ומומר: **שזרע** כרמו של חבירו [ה]ממדר. הא דנקט ממדר לגמשמועינן להגפנים המירו מנעשה למין מלם מוקר דכר שמינו שלו לגא מיממת מה שהמירו את הגפנים משום דנעמרו ולא הוסיפו ממחים ולא משום למין מלם מוקר: **ואסרן** את הזרעים. היינו לגא כרכי יפנים לממר על זירוע מנוה ונעורה ומרנן גממפולת יד וכמה פעם מנשיות לגא כוומים לע"ג דקיימת לן כוומים כלמימת בצלמות (דף כב.) ומפולין בפרק לפנים הגז (דף קו:) נהוג עלמת כמלמת שמי כרכי יפנים בגלגים ומתרין בפ"ק לקדושין (דף נט.) גמ הכוח לזוכ מיטי ונעני מי גופני ליתי מר מ[ש]ממיה ממר ליה לא להכריתו מה לא ק"ל כרכי יפנים פירוש בממיה: **והתירן** הגפנים. היינו כרכי יוסי ולכי שמעון דממכך גפנו על גבי מנחתו של חבירו לממר בפוף הפרל (יבמות פג:) לין לגם לוכך דבר שמינו שלו ולריך לומר למנחה לפעם לאו פעמים שלו ס' מינין לגם כן הי לוריית'מ כמו קנסום ולוף [ו]ומקיקין הכל לגמכור [ז]והיכי מסיק לי יוסי לשרי לגא לרכ פוכק פעם [ח]כרבנן: **אפשר** לשנותן לזבה אחר. [ט]מוספתא דזבים [י]לין לגשון כן וגרם הגם לממר לף לגי לא לממרי לגא כמקדשו כלגי לממרו לו א"ע שמקדשו לפסר לשנותן לזגם לממר וקדשו כלגי למוספתא היינו בגיא עם הזגם להכא ול"ת להשתא מעמע לרבנן לפסר לשנותן לזגם לממר לפי לממר שמיטה [יא]דמר (דף עט.) ומקמע לרבנן לפסר לשנותן לזגם לממר לפי המודה (דף עט.) תן הנסכים שקדשו כלגי ונעמלו זגם פעמ לגם יש יום זגם לממר יקדשו עמו ופריך גמ': והמתר לך מעמה שמן שהפריטו לפם מעמה זו פעמ לפם מעמה לממת ומעני לך מי לין מתנה עליהם לפ הוכרכו הוכרכו ופם לגו יהו לזגם לממר לגמע לממור לשנותן לפ לגא מעמ מעני מי לין ומין לומר להא לממרו רבנן עני הכא לפסר לשנותן היינו מעמ מעני ל"ד מלא מי לגא עסקינן בקרבן יחיד לגא שייך ביה לך מי לין ועוד לוך שמן לפעם מלוכע לגא מכלמת לגא ממיל ועוד לשין לך ל"ד מעמה לגא היכא הוכרכו לגבל פם הוכרכו לי לפסר לשנותן ונרלה לפרס לפוגיא [יב]להם כרכי מאיר ופם לממר והלא רב מלמא קמעמ כלגי עלמת כמו כן היה [יג]כלמפרס בעמת שהתם מעמה הוא ומפי למעמה הוא למעמה לפי לרכנן להכא ומעמ כמו כן היה יכול להקשות לגא מקשה לפעמה מעניתין לפפי לרכי מאיר לפסר לשנותו והל לגא פרין מקשה מעניתין להתם מלר"מ גופיה לפרכי מאיר להכא מעמה לגא נזכר שם רבי מאיר בהדיא וכן מילתא דזבחי להתם עמי לגיבא לרכי מאיר לפיל לקמר התם (דף עט.) לין הנסכים מתקדשין לגא בשחיטה הזגם פירוש לפעין שלא לשנותן [יד](לפעין) לזגם לממר ולא כמו שפירש שם בקונטרס לפעין ליפסל בלינה לפעין ולפי שמיפסלי מעקדשו כלגי לממר זעירי גופיה לפי מייתי ממקודשת ליפסלו להו בלינה ומשנה שלמה שהיו בפ"ב דמעילה (דף י.) גבי נסכים קדשו כלגי הוכשרו ליפסל בלינה מיהו הויא יש לומות לדוקא בנסכים הנאים [טו]בפי פעמן וכמו שפירשתי [טז]לפיכך לפעין שלא לשנותן לזגם לממר והא לפרין התם ממתניתין דקתני לפ יש זגם לממר יקדש עמו מפי לגו לתיפסול בשחיטה הי פרין דמכשר דוקא משום לפיכך זגם לממר

שזרע. משלו: ממדר. כגר מנגו [טז]ענפים וכן היה מעשה ומקרו מת הזרעים מעמת מפרש לקמן: האומר. גפנים המוקרים מת הזרעים: הבא לאסור. זרעים: קנבום. קנבוס: לוף. מיני קיטנית: אפרה תורה. כגרס [ב] מין זרעים כלה שיש להם שרש ל"ג קנבוס ולוף

(ב) [מקרא תורה לכמיב (דברים כב) (ג) כרמך כלגיים זרעים הזומין לכרם ומהנך תולין מגכוות כעין ענפים: [ד]כעל הכרם לף עבד מיקורא מלף הכא מכמי מיכא למיפרך ליממ קל ומומר: ב"ש אכבשים. [ה]מנטרפין הן והלמם לפגל הלמם: **אבל** תודה לא. (ג) [ו]פסיט ליה דלף פגיל למם: בעי רבי אבא זומי כרי מהבירו. ולף פירש כגם: ולא מיפגל. כדקתני ממתי' גמיפת ממנו ג' מן הכבשים לגכול מממיכו למכר שיפסל כשרים לזוכ מיהו מהכא דלמא סבר אין מפגלין בחצי מתיר ויש"ל כיון דר"מ תני ברישא אתיא דך סיפא כותיה א"נ להאי שפירשתי ניחא דמ"מ תפסול ואיך קאמר שניהם כשרים ממש דאי אתיא אפי' כמ"ד אין מפגלין מ"מ תפסל. תוי"ט: [ז]לשון תוס' אהחת אלמא חבירו כרי מדקתני שניהם כשרים ולא פליג ר"מ כמו בהנך בבי דרישא א"נ אפי' אתיא כרבנן מוכח שפיר דחבירו כבש משמע ומש"ה כשרים דאי הוי משמע לחם פסול מיהא לחוי ולא כשר ממש ע"כ: [ח]הזבח. ע"י תוס' רזבחים (דף קיט ע"א): [ט]והנסכים אינן: [י]ונסכיו מבאן צר: [יא]תיבות א"ל נמחק: [יב]מיהיו לבהונות ה"ה דהוי מצי למימר למתן שבע. תוי"ט: [יג]חיבות א"ל נמחק: [יד]לאשם מצורע אחר: [טו]הוקבעו בשחיטה כלחמי תודה. ע' תוס' (לקמן דף לו ע"א): [טז]חנטר העגבים: [יז]דמצטרפין הן: [יח]לא פשיטא לרב ותיבת ליה נמחק: [יט]נסכיהם בלילה מנחתם ונסכיהם אפילו: [כ]שלנותן לענין זבח אחר ואין לומר לענין ליפסל ביוצא ראין הסוגיא כשמע כן: [כא]ותרבה ב) אמר ר"י ובשבת בצלוחית של זהב שאחזה מקודשת והצירא גופיה כר': [כב]בפי עצמן מיהו הזהיא דלולב וערבה כשמע ראין חילוק:

שזרע כרמו של חבירו [ה]ממדר ובא מעשה לפני חכמים ואמרו את הזרעים והתירו את הגפנים ואמאי לימא קל וחומר הוא ומה האוסר אינו נאסר הבא לאסור ולא אסר אינו דין שלא יתאסר הכי השתא [ו]קנבום ולוף אסרה תורה [ז](י) דתנן • היתה זרועה קנבום ולוף לא יהא זורע על גביהם [ח]שהן עושות לשלש שנים) [ט]שאר זרעים מדרבנן הוא דאסירי האי [י]דעביד איסורא קנסוה רבנן האי דלא עביד איסורא לא קנסוה רבנן אבל הכא לימא ק"ו ואיכא דמתני לה אכבשים בעא מיניה רבי אלעזר מרב השוחט את הכבשים לאכול כזית מהן ומלחמן מהו לאיפגולי בכבשים לא קא מיבעיא לי השתא כולו מלחם לא מפגלי מהן ומלחמן מיבעיא לי קא מיבעיא לי לאיפגולי לחם מי מצטרפי כבשים לאיפגולי ללחם או לא א"ל אף [יא]בזו הלחם מפוגל והכבשים אינן מפוגלין ואמאי לימא ק"ו ומה המפגל אינו מתפגל הבא לפגל ולא פיגל אינו דין שלא יתפגל ומי אמרינן ק"ו כי האי גונא והתניא מעשה באחד שזרע כרמו של חבירו סמדר וכו' ואמאי לימא ק"ו מה האוסר אינו נאסר הבא לאסור ולא אסר אינו דין שלא יתאסר הכי השתא התם קנבום ולוף אסרה תורה שאר זרעים מדרבנן הוא דאסירי האי דעבד איסורא קנסוה רבנן דלא עבד איסורא לא קנסוה רבנן [יב]אבל הכא לימא ק"ו מאן דמתני לה אתודה כל שכן אכבשים ומאן דמתני לה אכבשים כבשים הוא דהוזקקו זה לזה לתנופה אבל תודה דלא הוזקקה זה לזה בתנופה לא [יג]רבי אבא זומי בעי לה הכי בעא מיניה ר' אלעזר מרב השוחט את הכבש לאכול כזית מחבירו למחר מהו חבירו כבש משמע ולא מפגל [יד]או דלמא לחם משמע ומפגל ליה אמר ליה תניתוה [טו]שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר הוא פיגול וחבירו כשר לאכול מחבירו למחר שניהם כשרים [יז]אלמא [יח]חבירו כבש משמע דלמא דפריש ואמר חבירו כבש: **מתני'** [יט]הזבח מפגל את הנסכים משקדשו בכלי דברי ר"מ [כ]הנסכים אינן מפגלים את הזבח ביצד השוחט את הזבח לאכול ממנו למחר הוא ונסכיו מפוגלין להקריב נסכיו למחר הנסכים מפוגלין הזבח אינו מפוגל: **גמ'** ת"ר נסכי בהמה חייבין עליהן משום פיגול מפני שדם הזבח מתירן לקרב דברי ר"מ אמרו לו לר"מ והלא [כא]אדם מביא זבחו היום ונסכיו [כב](ז) עד י' ימים אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בבאין עם הזבח [כג]א"ל אפשר לשנותו לזבח אחר אמר רבא קסבר ר"מ הוקבעו בשחיטה כלחמי תודה ת"ר [כד]לוג שמן של מצורע חייבין עליו משום פיגול מפני שדם אשם [כה]מתירו לבהונות דברי רבי מאיר אמרו לו לרבי מאיר [כו]והלא אדם מביא אשמו היום ולוגו מיכן ועד [כז]ימים אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בבא עם האשם [כח][א"ל] אפשר לשנותו לאשם [כט]אחר אמר רבא קסבר רבי מאיר הוקבעו בשחיטה כלחמי תודה [ל]: **מתני'**

פיגול בשחיטה לשם: מתירו

(ד) [ו]כלומר לא תזרע כזמן וכו' ענפים שם"ל ומ"ש מ"ש האי דלא עביד איסורא כגון שזרע כרמו של חבירו כדי שיאכל הבעלים: (ה) ד"ה שזרע וכו' דשמיטא ליה:

(ו) רש"י ד"ה שמרים וכו' לכמיב לא תזרע כזמן וכו' ענפים שם"ל ומ"ש מ"ש האי דלא עביד איסורא כגון שזרע כרמו של חבירו כדי שיאכל הבעלים: (ז) ד"ה שזרע וכו' דשמיטא ליה:

[ב] ס"ק הגיים ל"ל שלין שהין לגא לגגם ולא כ' כמו שכגיב כך לימ' במשנה ס ס"ב לכלגים: [ג] ללין: [ג] לגא כגיל פיסול' כגל כרם שם"ל מ"ב ד"ה ולא כ' [ד] לשכנרסין שן כ': [ה] פיגול שם"ל ומ"ב מ"ם משקדשו כלגי לשוג כ': [ו] ושם משין: [ז] ל"ג לפסם כ"ש וכ' משקל' קמעמ כמו' עלמת וכדשכרש שמעמ כ' הוא ול"ם מלי כ' ליס לגרשן לפכל כ': [ח] ל"ג לפסם לפ"ש כ':

(ח) ס"ש פיגול, ג) כלומר פרק ג משנה ס, ג) ומשם מ. מוספתא דזבחים ס"ב ד"ה ולא כ', ד) [פי' תוס' ר"ש ומשקלקל], ה) מוספתא דזבחים שם ומשם מד., ו) ל"ל מוגמת, ז) [ש"ס מוספתא ומשם פג. ד"ה ר' יוסי], ח) [פ"ה ע"ש], ט) ס"ל ומ"ל

הגהות הב"ח

גליון הש"ם

הגהות צ"ק

שיטה מקובצת

מתירי בהונות. דלכתיב (ויקרא יד) על כל המשכן לכל זמן שלא נתן מן הכלי מעכב הטמן כמאכלי כפ"ק (לעיל ה.): **מתני'** פיגל בקומץ. דהקטרת קומץ מיבעי על השיריים: עד שיפגל בכל המתיר. והקטרת אחד מהן מלי מחיל הוא למיכל נמי הקטרת מבילו: **גמ'** שנתן הקומץ בר. כלומר הקטרה למאומה הקטיר בשחיקה ומיהא בממשה אבל מיבעי בלמאומה ומתק נמיהא פיגול לדברי הכל: הא שמעתא. דלכ: בד"א. לממשה עבודת הקומץ מפגל בכל המתיר ומודים: חכמים לר' מאיר במנחת חוטא ובמנחת קנאות שאם פיגל בקומץ שהוא פיגול וחייבין עליו כרת שהקומץ הוא המתיר שחט אחד מן הכבשים לאכול ב' חלות למחר הקטיר אחד מן הבזיכין לאכול ב' סדרים למחר ר"מ אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים: אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר הוא פיגול וחבירו כשר לאכול מחבירו למחר שניהם כשרים: **גמ'** אמר רב מחלוקת שנתן את הקומץ בשחיקה ואת הלבונה במחשבה אבל נתן הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשחיקה דברי הכל פיגול שכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה ושמואל אמר עדיין הוא מחלוקת יתיב רבא וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רב אחא בר רב הונא לרבא בר"א בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך [אבל] בא לו להקטרה נתן את הקומץ בשחיקה ואת הלבונה במחשבה את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשחיקה ר"מ אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר קתני מיהא נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשחיקה ופליגי אימא וכבר נתן את הלבונה בשחיקה מעיקרא שתי תשובות בדבר חדא דהיינו קמייתא ועוד התניא אחיכ תרגמא רב חנינא בב' דיעות ת"ש בר"א בדמים הניתנין על מזבח החיצון אבל דמים הניתנין על מזבח הפנימי כגון מ"ג של יום הכיפורים ואחת עשרה של פר כהן משוח ואחת עשרה של פר העלם דבר של ציבור פיגל בין בראשונה בין בשניה ובין בשלישית ר"מ אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכ"א אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר קתני מיהא בין בראשונה בין בשניה ובין בשלישית ופליגי וכי תימא ה"נ בשתי דעות הניחא למאן דאמר בפר ואפי' בדמו של פר אלא למ"ד בפר ולא בדמו של פר מאי איכא למימר אמר רבא הכא במאי עסקי' כגון שפיגל בראשונה ושתק בשניה ופיגל בשלישית דאמרי אי ס"ד כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה מיהדר ליה פיגולי בשלישית למה לי מתקיף לה רב אשי מידי שתק קתני אלא אמר רב אשי הכא במאי עסקי' כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית. דלכ: בד"א. לממשה עבודת הקומץ מפגל בכל המתיר ומודים: בקמיצה בר. דכתיב ג' עבודות אין דומה להן בלמאומה הילכך כולו ממיל הוא הולכה מפרש בגמ' לקמן בשמעתין דהא מיכא ת"ש קתני מיהא בר' ופליגי. ומיבעיא לכ: בשתי דעות. למחר הקטיר קומץ בממשה ומ"כ הקטיר מבילו לבונה בשחיקה דמשו"ה פליגי רבנן לליכא למימר על דעת למאומה עסקי: בד"א. דממתנה למחר פיגל דמים הניתנין כו' בגמ' דזים הביפורים. מ' הזמות לפר ת"ל אין הכלים למחר למעלה ומעט למטה ומ' דמעיר הרי ט"ו וכנגדו דהיכל כלמכי' בממ' יומא (דף מ:) הרי ל"ג ול' קרנות המזבח הפנימי הרי י"ו וז' על טהרו של אומו מזבח כשהלך הפר והמעיר מעולין ביחד הרי מ"ג: א"א של פר כהן משיח. ז' הזמות על הפרוכת ול' ממעת למזבח כלכתיב בשיקה וכן פר העלם דכי: בראשונה. בין הכלים בשניה על הפרוכת גג' על מזבח הזהב וחייבים עליו כרת. המוכל מבשל הפר: ופליגי. לפי' פיגל בלמאומה פליגי רבנן פלמא לא אמרי' שניה בשלישית על דעת למאומה עשה: בשתי דעות. שמא כהן גדול לו מילא לו קני למאי הזמות דבין הבדים ושמא מאי מתניתי והוה מהיכל לליכא למימר על דעת למאומה עשה: הניחא למ"ד. שמע' יומא בפ' הוליאו לו (ד' מט:): פר ואפי' דמו של פר. [שנאמר] מזמת יצא מהכן [וגו'] נפר ואפי' דמו של פר שמא שמעו הלמאומן ומילא מי פסול יצא מהכן דמו של הקדש ומ"ל להביא ולשמוע פר מאי לריכה הוה [מצי] למיכתב בכ' לשמיה: אלא למ"ד לאוקמיה בכ' לשמו: אלא למ"ד ולא בדמו של פר. לו מצי לאוקומי בשמי דיעות: אלא אמר רב אשי כגון שפיגל בראשונה ובשניה. ושתק בשלישית דהכי הוה מצי מתיר: והמ

יום א מ"י סע"ו מהלי פסה"מ הלכה ז [ועי' רש"ק שהמירין]:
כ ב מ"י שם הלי י:
כא ג מ"י פ"י מהלי פסה"מ הלכה יד:
כב ד מ"י שם הלי עז:
כג ה מ"י שם הלי יז:
כד ו מ"י שם פע"ו הלכה ח:
כה ז ח מ"י שם פ"ו הלכה ג:

שיטה מקובצת

ב] מחלוקת וכן אמר ר' יוחנן צדיק היא מחלוקת יחיב רבה וקאמר כר' רב והוא לרבה בר"א: ג] במחשבה או שנתן את: ג] חדא דהיינו קמייתא פי' נתן את הקומץ בשחיקה כר' ולמה שינה לשונו היה לו לומר [או] שנתן הלבונה [בשחיקה] והקומץ במחשבה. תר"ח: ד] תיבת ובשלישית נמחק: ה] תיבת ובשלישית נמחק: ו] מפגל הס"ד ומה"ד בקמיצה כר' בבריימא דבמנחות דבהגך ג' עבודות כר' להן הלבונה הלכך: ז] איכא הולכה: ח] פיגל אפי' לרבנן בדמים הניתנין כר' בבריימא דזבחים במזבח החיצון לפי שכל דמים הניתנים במזבח החיצון שנתן מתנה אחת כיפר לפיכך הוי כל אחד ואחד מתיר שלם אבל דמים הניתנין על מובח הפנימי שכולן מעכבי אהדדי כגון מ"ג והד"א: ט] דבין הבדים: י] ד' דקרנות: יא] מ"ג וקסבר מצרבין דם פר ושעיר קודם מתן קרנות: יב] ואפי' בדמו של פר בזאת יבא אהרן אל הקדש ותיבת שנאמר ותיבת וגר נמחק: יג] לדידיה איכא ותיבות ההה מצי נמחק: יד] שהיה ו] תיבות באותה ותיבות זבח זבח"ת נמחק: טו] בפיגול ומתניתין אפי' בשאר ותיבות במתנות ולא נמחק: טז] בלא זה ניחא דמני בשחיטה: יז] בסמוך דכל הזאות דבין הבדים כר' דקאמר כיון דחשיב בפנים: יח] ויתחיל בטיהרו דכולהו חשוב כר' קאמר משכחת לה ותיבות ג"כ ליתא: יט] לא חשיב ואצ"ג דצריך לחזור וליתן מתנה אחת על טיהרו כדי שיהיו שיריים וא"כ אותה מתנה לא היתה כמצותה ד"ל דאינה באה אלא לקיים בדם ג] ושיירים דוקא כמצותה ונפשית. תר"ח. לשון תניא אחרות ותקשה דלא קרב המתיר כמצותה וצריך להתחיל ולגמור הכל ד"ל כיון שהתחיל במתנות קרינן ביה קרב המתיר כמצותה:

חשק שלמה
על שיטה מקובצת

ה] ומיהו נראה דל"ל שהיה זמן מתנו שעה ומיהא זמן ממתן שעה ומיהא זמן ג] בפסוק הכי [ויקרא ו] כתיב ואת כל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל ומדכתיב כליל תהיה ש"מ דכל מנחה שנקמלה בכלי שרת ולא נקמלה בכלי שרת

כו א ממ' פ"י מהלי פסה"מ הלכה ט:

שיטה מקובצת

ב] מיא בעלמא קא מדי. ואין זה קרוב כל מהירוי בשלמא לרבנן דאמרי אין מפגלין בחצי מחיר אם כן צריך שיחשוב בכל ההזאות והוי שפיר קרבו כל מהירוי דאין שם פסול אחר רק מחשבה שלא בזמנו ואינו נמשר עד שיפגל בכולן אלא לר"מ דאית ליה מפגלין בחצי מחיר א"כ כי פיגל בראשונה נמר פיגולו בכך מכאן ואילך כי מדי מיא בעלמא כר: ג] ע"ש בהשמטות בסוף המסכת: ג] שירים לא מצכבי. אע"ג דתך סוגיא אוציא כמ"ד דמצכבי מ"מ לא נזהיר למיחשבה בהדי מנין הזאות: ד] כל שהרחה שאינה מהרת. פ"ה משו' דאפשר כר' וקשה דמאי פריך לקמן ומה שחיטה דעבודה שאינה מהרת והוי ליה למימר שחיטה אי אפשר לבטלה [אלא נ"ל] דה"פ שאינה מהרת שאינה מתעלת לשום דבר שזריקה מהרת לבשר וקבלה מתעלת לזריקה אבל הולכה אינה מועלת לשום דבר והשתא פריך כמו כן שחיטה דאינה מהרת לשום דבר. תוי"ח. ז"ל תוס' אחרות עבודה חשובה לפגל עליי בפני עצמה פ"ה דליכא למימר עד שיפגל כל המחיר דהא לאו מחיר הוא ואין לאחרת כח לעכב ודוצה לומר כיון דגרוייא כל כך דאינה מהרת ג] כי מחשב בחברתה עבודה שחובה היא הוי כמחשב במחיר שלם שאין באחרת כח לעבבה מיהו הא דפרש"י דאינה מהרת משום דאפשר לבטלה לא נזהיר שהרי כי פריך הוי שחיטה דאינה מהרת לא מצינן לפרושי הכי דאפשר לבטלה אלא ה"פ אינה מהרת ממש ולא [דמי] לקבלה שמהרות הזריקה הזריקה מהרת האימורים להקטיר והבשר לאכול אבל הולכה אינה מהרת כלל והשתא פריך שפיר דס"ד דשחיטה אינה מהרת ומשיך דשחיטה מהרת הזם: ה] מהרת היא ופליגי: ו] ותיבות את הקומץ בשחיקה נמחק: ז] מ"ד פיגול כר"מ ומ"ד פסול כרבנן ומ"ד כשר ממאי דלמא דהוי מצי למימר אימר דשמעת ליה חצי מחיר ואכילה שלימה חצי מחיר וחצי אכילה מי שמעת ליה אלא בלאו הכי פריך שפיר: ומ"ד פסול כרבנן מצינן למימר דהיינו רבנן דרבי דאמר איהו אומר אני שזה כשר מכלל דפליגי רבנן עליה דאי רבנן דמתניתין הני מילי בחצי מחיר ואכילה שלימה דגזר קומץ אטו קומץ דמנחת חוטא כדאמרינן לעיל. תוי"ח: ח] דחישב בשיעורה. פ"ה דחשיב שיעור הקטרה דהקומץ הוי הקטרה שלימה וא"ת לעיל דקאמר הקדים מולים לערלים ומוקמא התם סימן אחד למולים וסימן אחד לערלים אמאי פסל ר' מאיר הא לא הוי חשיב בשיעור שחיטה ור"ל דמ"מ לא הוי שומעים כמו סימן אחד של שחיטה דאין דרך הקטרה בכך ואפי' לר"א דאמר לקמן יש הקטרה בפחות מכזית הני מילי חצי זית אבל שומעים לא הוי דרך הקטרה. תוי"ח: ט] מתירין דלא מחייבי כרת על אכילתו עד שיקרבו בהכשר כר': י] בקבלה איפסיל וכי זריק: יא] הזאות כולה: יב] א' להיכל וכן למזבח: יג] כפנים דבמקום: יד] בשעת מתן אבוב ותיבת מתנות נמחק: טו] כמאן דאמר אין מערבין אלא מכלי: טז] כדקתניא היא ופליגי: יז] דאפשר להחשיב לזה זה לזה וה"ה דמצי למימר רש"י כגון ששחט בצד המזבח דחוק ליה כדאמרינן פ"ק דזבחים: יח] פסחים דבחצי מחיר פליגי בסימן אחד ששני מיכמין מתירין הבשר לאכילה אלמא: יט] לחם התקדיש: ך] מבעי ליה כיון דלא איירי לעיל בהולכה דהקטרה הס"ד ומה"ד אלא נתן דקתני נתן את הקומץ בשחיקה הוליך מיבעי ליה: כ] בשיעור שומשום מן הקומץ ע"מ לאכול כדי שומשום מן המחיר למחר והקטיר שומשום לאכול שומשום כמו שפרשתי וכן עשה עד הקטיר כל הקומץ

חשק שלמה על שיטת מקובצת ג) תוי"ט ל"ל למאי מהרת עבודה מכולם היא תם בפ"ט מנחות בתמיהה והוי ל"ל הכשר מקדש מדכנסן בהדיא דפליגי עליה ופ"ל לקמן בפנים על דכר שבעה כמין פיגול והדי"ק.

כי מדי בהיכל? מיא בעלמא קא מדי. הקטה נקומצת [ט] נקומץ ונומצו נמי נימוח דלמ מיפגל דכי מחיב נקבלה מיפסל וכי זרק מיל זריק [יט] ומירק כפי מים שמתי (זבחים דף מג: ושם) להשמט גזירת הכתוב הוא מכל מקן מירק להשמט מומה עבודה שפיגל בה נעשית כולה בקדושה מכל מקן הזאות כולהו מדמ עבודה ולא קרבו כל מהירוי מומה עבודה בקדושתה וקטה נקומצת [י] נקטה בפגול וחייבין עליו כרת מבדי כרת לא מיחייב עד שיקרבו כל? המחירין [יא] דאמר מר ירצה כהרצאת כשר כך הרצאת פסול מה הרצאת כשר עד שיקרבו כל המחירין אף הרצאת פסול עד שיקרבו כל המחירין והאי כיון דחשיב בה בפנים פסליה כי מדי בהיכל? [יב] מיא בעלמא הוא דקא מדי אמר רבה משכחת לה [יג] בארבעה פרים וארבעה שעירים רבא אמר אפילו תימא פר אחד ושעיר אחד לפגולי מרצי ארבעים ושלש והתניא ארבעים ושבע לא קשיא הא כמ"ד [יד] מערבין לקרנות והא כמ"ד אין מערבין [טו] והתניא ארבעים ושמונה לא קשיא הא כמ"ד [טז] שירים מעכבין הא כמ"ד [יז] שירים לא מעכבין: איבעיא להו פיגל בהולכה מהו אמר ר' יוחנן הולכה כקמיצה וריש לקיש אמר הולכה כהקטרה בשלמא לריש לקיש איכא נמי הולכה דלבונה אלא לרבי יוחנן מ"ט אמר רבא קסבר רבי יוחנן [יח] כל עבודה שאינה מתרת עבודה חשובה היא לפגל עליה בפני עצמה א"ל אביי הרי שחיטת אחד מן הכבשים דעבודה שאינה [יט] מתירתה ופליגי דתנן שחט אחד מן הכבשים לאכול שתי חלות למחר הקטיר אחד מן הבזיכין לאכול? שני סדרים למחר ר"מ אומר פגול וחייבין עליו כרת וחכ"א אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר א"ל מי סברת לחם בתנור קדוש שחיטת כבשים מקדשא ליה והבא לקדש כבא להתיר דמי מתיב רב שימי בר אשי [כ] אחרים אומרים הקדים מולים לערלים כשר הקדים ערלים למולים פסול וקי"ל דבחצי [כא] מתיר פליגי א"ל מי סברת דם בצואר בהמה קדוש דם מכין מקדשא ליה והבא לקדש כבא להתיר דמי תא שמע בד"א בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך מאי לאו הילוך דהקטרה לא הילוך דמתן כלי אי הכי במתן כלי ובהילוך בהילוך ובמתן כלי מיבעי ליה הא לא קשיא תני הכי בא לו להקטרה בא לו להולכה מיבעי ליה הא לא קשיא כיון דהולכה צורך דהקטרה היא קרי לה הקטרה אלא נתן [כב] את הקומץ בשחיקה הוליך מיבעי ליה קשיא: הקטיר שומשום לאכול (כ) שומשום עד שכלה קומץ כולו רב חסדא ורב המנונא ורב ששת חד אמר פגול וחד אמר [כג] פסול וחד אמר כשר לימא [כד] מ"ד פיגול כר"מ ומ"ד פסול כרבנן ומ"ד כשר [כה] כרבי ממאי דלמא עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם אלא [כו] דחישב בשיעורו אבל הכא דלא חישב בשיעורו לא ועד כאן לא קא אמרי רבנן התם אלא דלא חישב ביה בכוליה מתיר אבל הכא דחישב ביה בכוליה מתיר ה"נ דפגיל ועד כאן לא קא אמר רבי התם אלא דלא הדר מלייה מאותה עבודה אבל הכא דהדר מלייה מאותה עבודה הכי נמי דפסיל אלא מ"ד פיגול? דברי הכל מאן דאמר פסול דברי הכל מאן דאמר כשר דברי הכל מאן דאמר פיגול דברי הכל קסבר דרך אכילה בכך ודרך הקטרה בכך ומ"ד פסול דברי הכל קסבר [כז] (אין) דרך אכילה בכך ואין דרך הקטרה בכך והואי לה כמנחה שלא הוקטרה ומאן דאמר כשר דברי הכל קסבר דרך הקטרה בכך ואין דרך אכילה בכך: אמרי חריפי

והא בין בין קתני קשיא: אמר מר [כז] ר"מ אומר פגול וחייבין עליו כרת מבדי כרת לא מיחייב עד שיקרבו כל? המתירין [כח] דאמר מר ירצה כהרצאת כשר כך הרצאת פסול מה הרצאת כשר עד שיקרבו כל המתירין אף הרצאת פסול עד שיקרבו כל המתירין והאי כיון דחשיב בה בפנים פסליה כי מדי בהיכל? [כט] מיא בעלמא הוא דקא מדי אמר רבה משכחת לה [ל] בארבעה פרים וארבעה שעירים רבא אמר אפילו תימא פר אחד ושעיר אחד לפגולי מרצי ארבעים ושלש והתניא ארבעים ושבע לא קשיא הא כמ"ד [לא] מערבין לקרנות והא כמ"ד אין מערבין [לב] והתניא ארבעים ושמונה לא קשיא הא כמ"ד [לג] שירים מעכבין הא כמ"ד [לד] שירים לא מעכבין: איבעיא להו פיגל בהולכה מהו אמר ר' יוחנן הולכה כקמיצה וריש לקיש אמר הולכה כהקטרה בשלמא לריש לקיש איכא נמי הולכה דלבונה אלא לרבי יוחנן מ"ט אמר רבא קסבר רבי יוחנן [לה] כל עבודה שאינה מתרת עבודה חשובה היא לפגל עליה בפני עצמה א"ל אביי הרי שחיטת אחד מן הכבשים דעבודה שאינה [לו] מתירתה ופליגי דתנן שחט אחד מן הכבשים לאכול שתי חלות למחר הקטיר אחד מן הבזיכין לאכול? שני סדרים למחר ר"מ אומר פגול וחייבין עליו כרת וחכ"א אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר א"ל מי סברת לחם בתנור קדוש שחיטת כבשים מקדשא ליה והבא לקדש כבא להתיר דמי תא שמע בד"א בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך מאי לאו הילוך דהקטרה לא הילוך דמתן כלי אי הכי במתן כלי ובהילוך בהילוך ובמתן כלי מיבעי ליה הא לא קשיא תני הכי בא לו להקטרה בא לו להולכה מיבעי ליה הא לא קשיא כיון דהולכה צורך דהקטרה היא קרי לה הקטרה אלא נתן [לז] את הקומץ בשחיקה הוליך מיבעי ליה קשיא: הקטיר שומשום לאכול (לח) שומשום עד שכלה קומץ כולו רב חסדא ורב המנונא ורב ששת חד אמר פגול וחד אמר [לט] פסול וחד אמר כשר לימא [מ] מ"ד פיגול כר"מ ומ"ד פסול כרבנן ומ"ד כשר [מא] כרבי ממאי דלמא עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם אלא [מב] דחישב בשיעורו אבל הכא דלא חישב בשיעורו לא ועד כאן לא קא אמרי רבנן התם אלא דלא חישב ביה בכוליה מתיר אבל הכא דחישב ביה בכוליה מתיר ה"נ דפגיל ועד כאן לא קא אמר רבי התם אלא דלא הדר מלייה מאותה עבודה אבל הכא דהדר מלייה מאותה עבודה הכי נמי דפסיל אלא מ"ד פיגול? דברי הכל מאן דאמר פסול דברי הכל מאן דאמר כשר דברי הכל מאן דאמר פיגול דברי הכל קסבר דרך אכילה בכך ודרך הקטרה בכך ומ"ד פסול דברי הכל קסבר [מג] (אין) דרך אכילה בכך ואין דרך הקטרה בכך והואי לה כמנחה שלא הוקטרה ומאן דאמר כשר דברי הכל קסבר דרך הקטרה בכך ואין דרך אכילה בכך: אמרי חריפי

לעיל: מאי [מד] בהיכל? דהקטרה. וקמ"ל דלא פליגי רבנן ומיוסמא דרים לקים: הילוך דמתן כלי. כשמוליכו למתן כלי להסיח עבודה שלימה היא למען מתן כלי מעבודת לעבוד: תני הכי. גהילוך ובמתן כלי: (ה) בא לו להולכה מיבעי ליה [מה]: הקטיר בדי שומשום. [מו] כשיעור שומשום וכן עשה עד שהקטיר כל הקומץ וכן בלבונה [מהו] פיגל או לא: כרבי מאיר. למ"ד מפגלים במי מחיר והכא נמי כל שומשום ושומשום [מז] מציע ליה כמי מחיר: כרבנן. למ"ד לעיל (דף י.) מומר מי שזה כשר למען מתנת מעשיו: בשיעורו. שמיצה כשיעור הקטרה שלימה ממ"ה: חבא [מח] חישב בכל? המחיר. נקומץ ובלבונה מציע כה"ג כל הממיר: דלא הדר מלייה. לשיעור שלימה מאותה עבודה שמיצה ממחר ומהלה התמרת [מט] ההלמה זה ולא מיצה לא נאותו עבודה ולא מאותה מלה: מאן דאמר פיגול? קסבר דרך [נ] הקטרה בכך. והוה ליה ממצה בעבודה כשרה והוי כמקטיר כזית על מנת לאכול זית פיגול בעבודת הקטרה בכך. [נא] ולא פסל מחצמו אכל דרך הקטרה נכך והקטרה מעלייתא היא [נב]: (סימן אחד) לאו מיתיר

שלם הוא. ואפילו הכי קאמר דאפילו בעבודה אחת לא אמרינן מיא בעלמא ובהזאות נמי עבודה אחת כעין שתי עבודות ופי' הר"ם דסבר אליבא דלפיגולו מרצה כדמפרש רבא ור"ת מפרש דבחר מקום כר' וקשה להשר מאיזהא לפגול (דף יז) אמרינן היה עומד בפנים ואמר הריני שוחט ע"מ לשפוך שיריים לחר שחיטה כמו דחיישינן בחוץ שהשיריים נשפכים על מזבח החיצון פיגל ואמאי לא אמרינן מכי חשיב בפנים פסליה כי הדר שוכך השיריים בחוץ מיא בעלמא קא זרק. תוי"ח. ולא הבנתי בדבריו דלעיל [א] אמרינן הכי כלל אלא שהמחשבה שבפנים בדבר הנעשה בחוץ לא פיגל ג] ושמא ס"ל דה"ם במחשבה בפנים בדבר השייך בפנים כגון הזאה אבל שחיטה דעבודת חוץ היא אפילו עומד בפנים קרי ליה מחשב בחוץ בדבר הנעשה בחוץ וצ"ע [עוד] לפ"ה דהכא קשה הא (דפ"ק) [דבסוף פ"ב] דזבחים מחלוקת כר' ופרש"י התם כגון ששחט כר' דהתם חד עבודה היא אמאי לא אמרינן כיון דשחיט סימן איפסל ליה כי הדר שחיט ליה לשני אפרא בעלמא הוא דקא מחתך ואין זה קרבו כל מתיריו ופרש"י דכל היכא דנמרה העבודה באותו מקום שפיגל בו גמר העבודה הוא אין זה אפרא בעלמא אבל הני הזאות דהכא דשינוי מקום להם לפני ולפנים ובהיכל ובמובח בהא אמרינן דכי פיגל בחד מקום כשמשנה מקומו מיא בעלמא כר':

שיטה מקובצת

מהו וכן הלבונה: כא] שומשום ושומשום חצי מחיר וחיבות חשיב ליה כחצי נמחק: כב] הכא חשיב: כג] האחרת השלים זית תיבות השלמה זית נמחק: כד] קסבר דרך ג"א אכילה בכך והוי חל עליה שם פיגול והני מחשבה גמורה דרך הקטרה בכך והוי ליה מחשב בעבודה כשרה והוי ליה כמקטיר כר' ר"מ פסול קא סבר אין דרך אכילה בכך ולא הוי חל עליה שם פיגול ואין דרך הקטרה בכך חוץ ליה מנחה שלא נקטרה ופסולה: כה] ומאן דאמר פסול קסבר דרך אכילה בכך ואין דרך הקטרה בכך והוי ליה מנחה שלא הוקטרה ומאן דאמר כשר קסבר אין דרך אכילה בכך: כו] מעלייתא היא למשרי שיירים באכילה הס"ד: כז] וחירץ בפ' ב"ש ורקשה לחירוץ הקתמוטס (דס"ק) [דבסוף פ"ב] דזבחים [דף כט ע"ב] ופ"ק דמעילה [דף ו ע"א] אמר אליפא גבי פלוגתא דר"י ורבנן (דלעיל) דאמר רבי יהודה אם מחשבת הזמן קדמה כר' מחלוקת בעבודה אחת כעין שתי עבודות כגון דשחט סימן אחד במחשבת חוץ לזמנו דר"י סבר פיגול ואמאי כי קא שחיט השני עפרא בעלמא קא שחיט ור"י (כר"ל) [כר"י] דאי כרבנן הא בציא (ר"ל) [כל] המתיר (חצי סימן) [וסימן אחד] לאו מתיר

ב] ומזבח מכ, ג) ומזבח מה: מג, ג) [יומא מ:] ומזבח מכ: פ"ג:], ד) [יומא מ:] ומזבח מג: נה: קיט:], ה) [פסחים סג:], ו) [שם סג.], ז) [לעיל יח.], ח) ב"ק מ"ז, ט) לקמן ג"ק, י) ג"ל מקבלה ומפיעה כו', ב) בשמיטה לו מקבלה מיפסל כו' ג"ק, ג) בהולכה דקתני ג"ק, מ) ומ"ל כגר קסבר אין לך מליכה גבך ג"ק, ג) ג"ל מקבלה ומפיעה כו' ג"ק, ד) בשמיטה לו מקבלה מיפסל כו' ג"ק, ה) כמו מחתלת עבודה לגמר עבודה דמקטיר גזירת ג"ק.

הגהות הב"ח

(א) גמ' הקטיר שומשום לאכול למחר עד וכו' טולו מהו ריב מקטלה: (ב) רש"י ד"ה לף הרצאת פסול: (ג) ד"ה מ' פרים וכו' קרבו כל מהיריו: (ד) ד"ה מומה ממ"ס שאינה מהרת שחיטתה פיגול: (ה) ד"ה ה"ג בא לו:

חריפי דפומבדיתא הקטרה מפגלת הקטרה ואפילו לרבנן דאמרי אין מפגלין בחצי מתיר ה"מ היכא דחישב [ב]ביה בשירים ולבונה במילתא קיימא אבל הכא דחישב לה בלבונה כמה דחישב ביה בכוליה מתיר דמי אמר רבא [ג]אף אנן נמי תנינא [ד]זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת מאי לאו הקטרה דומיא דהנך מה הנך בין לאכול בין להקטיר [ה]אף הקטרה בין לאכול בין להקטיר לא הנך בין לאכול בין להקטיר הקטרה לאכול אין להקטיר לא יתיב רב מנשיא בר גדא קמיה דאביי ויתיב וקא אמר משמיה דרב חסדא [א]אין הקטרה מפגלת הקטרה ואפילו [ו]לר"מ דאמר מפגלין בחצי מתיר ה"מ היכא דחישב בהו בשירים דקומץ מתיר דידהו אבל הכא דקומץ לאו מתיר דלבונה הוא לא מצי מפגל ביה א"ל אביי [ז]עני מרי משמיה דרב א"ל אין איתמר נמי אמר רב חסדא אמר רב אין הקטרה מפגלת הקטרה אמר רב יעקב בר [ח]אידי משמיה דאביי אף אנן נמי תנינא שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר הוא פיגול וחבירו כשר לאכול מחבירו למחר שניהם כשרין מ"ט לאו משום דכיון דלאו מתיר דידיה הוא לא מצי מפגל ביה לא התם הוא דלא איקבע בחד מנא [ט]אבל הכא דאיקבע בחד מנא כי חד דמו אמר רב המנונא [י] הא מילתא אבלע לי רבי חנינא ותקילא לי [יא]ככוליה תלמודאי הקטיר [יב]קומץ להקטיר לבונה [יג](ולבונה) לאכול שירים למחר פגול מאי קמ"ל אי הקטרה מפגלת הקטרה קמ"ל לימא הקטיר קומץ להקטיר לבונה אי מפגלין בחצי מתיר קמ"ל לימא הקטיר קומץ לאכול שירים למחר אי תרוייהו קמ"ל [יד](אתא) קמ"ל לימא הקטיר קומץ להקטיר לבונה ולאכול שירים למחר אמר רב אדא בר אהבה לעולם קסבר אין הקטרה מפגלת הקטרה ואין מפגלין בחצי מתיר ושאני הכא [טו]דפשטא ליה מחשבה בכולה מנחה תני תנא קמיה דרב יצחק בר אבא הקטיר קומץ לאכול שירים לדברי הכל פגול והא מיפלג פליגי אלא אימא [ז]לדברי הכל פסול ולימא ה"ז פגול ור"מ היא תנא דברי הכל אתניוה פיגול בפסול מיחלף ליה הרי זה בדברי הכל לא מיחלף ליה:

הדרן עלך הקומץ את המנחה

[ח]**הקומץ** [ט]את המנחה לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ר"א פוסל לאכול [י]דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר פחות מכזית כשר [יא]לאכול [יב]כחצי זית ולהקטיר כחצי זית פסול ואין חייבין עליו כרת מאי לאו הקטרה דומיא דהנך מה הנך בין לאכול בין להקטיר [יג]אף הקטרה בין לאכול בין להקטיר לא הנך בין לאכול בין להקטיר הקטרה לאכול אין להקטיר לא יתיב רב מנשיא בר גדא קמיה דאביי ויתיב וקא אמר משמיה דרב חסדא [יד]אין הקטרה מפגלת הקטרה ואפילו [טו]לר"מ דאמר מפגלין בחצי מתיר ה"מ היכא דחישב בהו בשירים דקומץ מתיר דידהו אבל הכא דקומץ לאו מתיר דלבונה הוא לא מצי מפגל ביה א"ל אביי [טז]עני מרי משמיה דרב א"ל אין איתמר נמי אמר רב חסדא אמר רב אין הקטרה מפגלת הקטרה אמר רב יעקב בר [יז]אידי משמיה דאביי אף אנן נמי תנינא שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר הוא פיגול וחבירו כשר לאכול מחבירו למחר שניהם כשרין מ"ט לאו משום דכיון דלאו מתיר דידיה הוא לא מצי מפגל ביה לא התם הוא דלא איקבע בחד מנא [יח]אבל הכא דאיקבע בחד מנא כי חד דמו אמר רב המנונא [יט] הא מילתא אבלע לי רבי חנינא ותקילא לי [כ]ככוליה תלמודאי הקטיר [כא]קומץ להקטיר לבונה [כב](ולבונה) לאכול שירים למחר פגול מאי קמ"ל אי הקטרה מפגלת הקטרה קמ"ל לימא הקטיר קומץ להקטיר לבונה אי מפגלין בחצי מתיר קמ"ל לימא הקטיר קומץ לאכול שירים למחר אי תרוייהו קמ"ל [כג](אתא) קמ"ל לימא הקטיר קומץ להקטיר לבונה ולאכול שירים למחר אמר רב אדא בר אהבה לעולם קסבר אין הקטרה מפגלת הקטרה ואין מפגלין בחצי מתיר ושאני הכא [כד]דפשטא ליה מחשבה בכולה מנחה תני תנא קמיה דרב יצחק בר אבא הקטיר קומץ לאכול שירים לדברי הכל פגול והא מיפלג פליגי אלא אימא [כה]לדברי הכל פסול ולימא ה"ז פגול ור"מ היא תנא דברי הכל אתניוה פיגול בפסול מיחלף ליה הרי זה בדברי הכל לא מיחלף ליה:

הדרן עלך הקומץ זומא

הקומץ רבה: [כו]לאכול דבר שאין דרכו לאכול [כז]וכו' דבר שדרכו לאכול פחות מכזית כשר. הא מתניתא דתנן בפ"ק (לעיל יב.) לאכול כחצי זית ולהקטיר חצי זית כשר מלמד שאם הקטיר חצי זית בלא חצי לבונה כשר ואפילו לר' יוסי דאמר אין מקטירין חצי זית בלא חצי לבונה מודה הוא שאם הקטיר חצי לבונה בלא חצי זית כשר ומ

דלא שנא כי מחשב בלשון אכילה כו'. תימה ל"ל קרא להכי תיפוק ליה מדמיקרי לחילת מן לחילה כמו מיכס שיאכלוהו כלבים לממר שיאכלוהו מן לממר דמסקינן בפוף פרק ב' דזבחים (דף לח.) דהוי פיגול משום דכתיב ומן מיכל יאכלו הכלבים וכתיב ומן להכילו הכלבים: א"נ. להכי לריך למינח להקטרה בלשון אכילה: מה אכילה בכזית אף מחשבת הקטרה בכזית. מן מיכל בקמילה להקטיר כזית קומץ לממר פיגול: לעולם אכילה דאורחא משמע. קומץ למזבח ומיריס לממר: מאי האכל יאכל. מדעני קרא בדיטרא: שמעת מינה תרתי. למחבת מכילה (מנחות ד' לב:) ומחבת מכילה (שם ד' לג:) ומחבת מכילה (שם ד' לד:) ומחבת מכילה (שם ד' לה:) ומחבת מכילה (שם ד' לו:) ומחבת מכילה (שם ד' לז:) ומחבת מכילה (שם ד' לח:) ומחבת מכילה (שם ד' לט:) ומחבת מכילה (שם ד' מ:) ומחבת מכילה (שם ד' מא:) ומחבת מכילה (שם ד' מב:) ומחבת מכילה (שם ד' מג:) ומחבת מכילה (שם ד' מד:) ומחבת מכילה (שם ד' מה:) ומחבת מכילה (שם ד' מו:) ומחבת מכילה (שם ד' מז:) ומחבת מכילה (שם ד' מח:) ומחבת מכילה (שם ד' מט:) ומחבת מכילה (שם ד' נ:) ומחבת מכילה (שם ד' נא:) ומחבת מכילה (שם ד' נב:) ומחבת מכילה (שם ד' נג:) ומחבת מכילה (שם ד' נד:) ומחבת מכילה (שם ד' נה:) ומחבת מכילה (שם ד' נו:) ומחבת מכילה (שם ד' נז:) ומחבת מכילה (שם ד' נח:) ומחבת מכילה (שם ד' נט:) ומחבת מכילה (שם ד' ס:) ומחבת מכילה (שם ד' סא:) ומחבת מכילה (שם ד' סב:) ומחבת מכילה (שם ד' סג:) ומחבת מכילה (שם ד' סד:) ומחבת מכילה (שם ד' סה:) ומחבת מכילה (שם ד' סו:) ומחבת מכילה (שם ד' סז:) ומחבת מכילה (שם ד' סח:) ומחבת מכילה (שם ד' סט:) ומחבת מכילה (שם ד' ע:) ומחבת מכילה (שם ד' עא:) ומחבת מכילה (שם ד' עב:) ומחבת מכילה (שם ד' עג:) ומחבת מכילה (שם ד' עד:) ומחבת מכילה (שם ד' עה:) ומחבת מכילה (שם ד' עו:) ומחבת מכילה (שם ד' עז:) ומחבת מכילה (שם ד' עח:) ומחבת מכילה (שם ד' עט:) ומחבת מכילה (שם ד' פ:) ומחבת מכילה (שם ד' פא:) ומחבת מכילה (שם ד' פב:) ומחבת מכילה (שם ד' פג:) ומחבת מכילה (שם ד' פד:) ומחבת מכילה (שם ד' פה:) ומחבת מכילה (שם ד' פו:) ומחבת מכילה (שם ד' פז:) ומחבת מכילה (שם ד' פח:) ומחבת מכילה (שם ד' פט:) ומחבת מכילה (שם ד' צ:) ומחבת מכילה (שם ד' צא:) ומחבת מכילה (שם ד' צב:) ומחבת מכילה (שם ד' צג:) ומחבת מכילה (שם ד' צד:) ומחבת מכילה (שם ד' צה:) ומחבת מכילה (שם ד' צו:) ומחבת מכילה (שם ד' צז:) ומחבת מכילה (שם ד' צח:) ומחבת מכילה (שם ד' צט:) ומחבת מכילה (שם ד' ק:) ומחבת מכילה (שם ד' קא:) ומחבת מכילה (שם ד' קב:) ומחבת מכילה (שם ד' קג:) ומחבת מכילה (שם ד' קד:) ומחבת מכילה (שם ד' קה:) ומחבת מכילה (שם ד' קו:) ומחבת מכילה (שם ד' קז:) ומחבת מכילה (שם ד' קח:) ומחבת מכילה (שם ד' קט:) ומחבת מכילה (שם ד' קי:) ומחבת מכילה (שם ד' קיא:) ומחבת מכילה (שם ד' קיב:) ומחבת מכילה (שם ד' קיג:) ומחבת מכילה (שם ד' קיד:) ומחבת מכילה (שם ד' קטו:) ומחבת מכילה (שם ד' קטז:) ומחבת מכילה (שם ד' קיח:) ומחבת מכילה (שם ד' קיט:) ומחבת מכילה (שם ד' קכ:) ומחבת מכילה (שם ד' קכא:) ומחבת מכילה (שם ד' קכב:) ומחבת מכילה (שם ד' קכג:) ומחבת מכילה (שם ד' קכד:) ומחבת מכילה (שם ד' קכה:) ומחבת מכילה (שם ד' קכו:) ומחבת מכילה (שם ד' קכז:) ומחבת מכילה (שם ד' קכח:) ומחבת מכילה (שם ד' קכט:) ומחבת מכילה (שם ד' קל:) ומחבת מכילה (שם ד' קלא:) ומחבת מכילה (שם ד' קלב:) ומחבת מכילה (שם ד' קלג:) ומחבת מכילה (שם ד' קלד:) ומחבת מכילה (שם ד' קלה:) ומחבת מכילה (שם ד' קלו:) ומחבת מכילה (שם ד' קלז:) ומחבת מכילה (שם ד' קלח:) ומחבת מכילה (שם ד' קלט:) ומחבת מכילה (שם ד' קמ:) ומחבת מכילה (שם ד' קמא:) ומחבת מכילה (שם ד' קמב:) ומחבת מכילה (שם ד' קמג:) ומחבת מכילה (שם ד' קמד:) ומחבת מכילה (שם ד' קמה:) ומחבת מכילה (שם ד' קמו:) ומחבת מכילה (שם ד' קמז:) ומחבת מכילה (שם ד' קמח:) ומחבת מכילה (שם ד' קמט:) ומחבת מכילה (שם ד' קנ:) ומחבת מכילה (שם ד' קנא:) ומחבת מכילה (שם ד' קנב:) ומחבת מכילה (שם ד' קנג:) ומחבת מכילה (שם ד' קנד:) ומחבת מכילה (שם ד' קנה:) ומחבת מכילה (שם ד' קנו:) ומחבת מכילה (שם ד' קנז:) ומחבת מכילה (שם ד' קנח:) ומחבת מכילה (שם ד' קנט:) ומחבת מכילה (שם ד' קס:) ומחבת מכילה (שם ד' קסא:) ומחבת מכילה (שם ד' קסב:) ומחבת מכילה (שם ד' קסג:) ומחבת מכילה (שם ד' קסד:) ומחבת מכילה (שם ד' קסה:) ומחבת מכילה (שם ד' קסו:) ומחבת מכילה (שם ד' קסז:) ומחבת מכילה (שם ד' קסח:) ומחבת מכילה (שם ד' קסט:) ומחבת מכילה (שם ד' קע:) ומחבת מכילה (שם ד' קעא:) ומחבת מכילה (שם ד' קעב:) ומחבת מכילה (שם ד' קעג:) ומחבת מכילה (שם ד' קעד:) ומחבת מכילה (שם ד' קעה:) ומחבת מכילה (שם ד' קעו:) ומחבת מכילה (שם ד' קעז:) ומחבת מכילה (שם ד' קעח:) ומחבת מכילה (שם ד' קעט:) ומחבת מכילה (שם ד' קפ:) ומחבת מכילה (שם ד' קפא:) ומחבת מכילה (שם ד' קפב:) ומחבת מכילה (שם ד' קפג:) ומחבת מכילה (שם ד' קפד:) ומחבת מכילה (שם ד' קפה:) ומחבת מכילה (שם ד' קפו:) ומחבת מכילה (שם ד' קפז:) ומחבת מכילה (שם ד' קפח:) ומחבת מכילה (שם ד' קפט:) ומחבת מכילה (שם ד' קצ:) ומחבת מכילה (שם ד' קצא:) ומחבת מכילה (שם ד' קצב:) ומחבת מכילה (שם ד' קצג:) ומחבת מכילה (שם ד' קצד:) ומחבת מכילה (שם ד' קצה:) ומחבת מכילה (שם ד' קצו:) ומחבת מכילה (שם ד' קצז:) ומחבת מכילה (שם ד' קצח:) ומחבת מכילה (שם ד' קצט:) ומחבת מכילה (שם ד' קצי:) ומחבת מכילה (שם ד' קצא:) ומחבת מכילה (שם ד' קצב:) ומחבת מכילה (שם ד' קצג:) ומחבת מכילה (שם ד' קצד:) ומחבת מכילה (שם ד' קצה:) ומחבת מכילה (שם ד' קצו:) ומחבת מכילה (שם ד' קצז:) ומחבת מכילה (שם ד' קצח:) ומחבת מכילה (שם ד' קצט:) ומחבת מכילה (שם ד' רי:) ומחבת מכילה (שם ד' ריא:) ומחבת מכילה (שם ד' ריב:) ומחבת מכילה (שם ד' ריג:) ומחבת מכילה (שם ד' ריד:) ומחבת מכילה (שם ד' רטו:) ומחבת מכילה (שם ד' רטז:) ומחבת מכילה (שם ד' ריח:) ומחבת מכילה (שם ד' ריט:) ומחבת מכילה (שם ד' רכ:) ומחבת מכילה (שם ד' רכא:) ומחבת מכילה (שם ד' רכב:) ומחבת מכילה (שם ד' רכג:) ומחבת מכילה (שם ד' רכד:) ומחבת מכילה (שם ד' רכה:) ומחבת מכילה (שם ד' רכו:) ומחבת מכילה (שם ד' רכז:) ומחבת מכילה (שם ד' רכח:) ומחבת מכילה (שם ד' רכט:) ומחבת מכילה (שם ד' רל:) ומחבת מכילה (שם ד' רלא:) ומחבת מכילה (שם ד' רלב:) ומחבת מכילה (שם ד' רלג:) ומחבת מכילה (שם ד' רלד:) ומחבת מכילה (שם ד' רלה:) ומחבת מכילה (שם ד' רלו:) ומחבת מכילה (שם ד' רלז:) ומחבת מכילה (שם ד' רלח:) ומחבת מכילה (שם ד' רלט:) ומחבת מכילה (שם ד' רמ:) ומחבת מכילה (שם ד' רמא:) ומחבת מכילה (שם ד' רמב:) ומחבת מכילה (שם ד' רמג:) ומחבת מכילה (שם ד' רמד:) ומחבת מכילה (שם ד' רמה:) ומחבת מכילה (שם ד' רמו:) ומחבת מכילה (שם ד' רמז:) ומחבת מכילה (שם ד' רמח:) ומחבת מכילה (שם ד' רמט:) ומחבת מכילה (שם ד' רנ:) ומחבת מכילה (שם ד' רנא:) ומחבת מכילה (שם ד' רנב:) ומחבת מכילה (שם ד' רנג:) ומחבת מכילה (שם ד' רנד:) ומחבת מכילה (שם ד' רנה:) ומחבת מכילה (שם ד' רנו:) ומחבת מכילה (שם ד' רנז:) ומחבת מכילה (שם ד' רנח:) ומחבת מכילה (שם ד' רנט:) ומחבת מכילה (שם ד' רס:) ומחבת מכילה (שם ד' רסא:) ומחבת מכילה (שם ד' רסב:) ומחבת מכילה (שם ד' רסג:) ומחבת מכילה (שם ד' רסד:) ומחבת מכילה (שם ד' רסה:) ומחבת מכילה (שם ד' רסו:) ומחבת מכילה (שם ד' רסז:) ומחבת מכילה (שם ד' רסח:) ומחבת מכילה (שם ד' רסט:) ומחבת מכילה (שם ד' רע:) ומחבת מכילה (שם ד' רעא:) ומחבת מכילה (שם ד' רעב:) ומחבת מכילה (שם ד' רעג:) ומחבת מכילה (שם ד' רעד:) ומחבת מכילה (שם ד' רעה:) ומחבת מכילה (שם ד' רעו:) ומחבת מכילה (שם ד' רעז:) ומחבת מכילה (שם ד' רעח:) ומחבת מכילה (שם ד' רעט:) ומחבת מכילה (שם ד' רפ:) ומחבת מכילה (שם ד' רפא:) ומחבת מכילה (שם ד' רפב:) ומחבת מכילה (שם ד' רפג:) ומחבת מכילה (שם ד' רפד:) ומחבת מכילה (שם ד' רפה:) ומחבת מכילה (שם ד' רפו:) ומחבת מכילה (שם ד' רפז:) ומחבת מכילה (שם ד' רפח:) ומחבת מכילה (שם ד' רפט:) ומחבת מכילה (שם ד' רצ:) ומחבת מכילה (שם ד' רצא:) ומחבת מכילה (שם ד' רצב:) ומחבת מכילה (שם ד' רצג:) ומחבת מכילה (שם ד' רצד:) ומחבת מכילה (שם ד' רצה:) ומחבת מכילה (שם ד' רצו:) ומחבת מכילה (שם ד' רצז:) ומחבת מכילה (שם ד' רצח:) ומחבת מכילה (שם ד' רצט:) ומחבת מכילה (שם ד' רק:) ומחבת מכילה (שם ד' רקא:) ומחבת מכילה (שם ד' רקב:) ומחבת מכילה (שם ד' רקג:) ומחבת מכילה (שם ד' רקד:) ומחבת מכילה (שם ד' רקה:) ומחבת מכילה (שם ד' רקו:) ומחבת מכילה (שם ד' רקז:) ומחבת מכילה (שם ד' רקח:) ומחבת מכילה (שם ד' רקט:) ומחבת מכילה (שם ד' רקי

ור' יהודה סבר. כאמיה הוא דפליגי דכתיב ממידי דלמא לחומרא אבל גלהיות דכתי הכל פסולה: גזירה מקצת דמו כו'. מימה דלעמות מדמו נמי נגזר למנו כל דמו וי"ל לעמות כל דמו נמי לא משמע שלא יעשה זריקה כלל אלא מחר זריקה ישמה ופ"ה [ב] לאכול ממאי מודים ליגזור למנו כל מיחורים דהוי פסולא דחוריימא וי"ל דהיינו נמי משכה למחר שהעלן ומשלה דהן המור שמיעם אלא יעשה זריקה דמי להיות למשמע אלא יעשה זריקה כלל ועוד מחיחורים לא מיפסיל דאמחא מס לא הוקטרו ומיהו כעל מנת להיות מיחורין למחר אי להוליאם לחוץ היה פוסל ר' יהודה כדחנן בזבחים נפרק כל הפסולין (דף לה:) ומשמע מעמא מפוס דגזר להיות כל המיחורים למנו להיות כל דמו:

עד אחת. במגילת סחריס דרביט נמים גרים עד לאחת פירוש עד אחד כדאמרינן מאד לאחד ו"ש על אחד כדאמרינן בכולן היתה פחיתה: [ע] עיכובא כתיב: [פ] הן ר' הן: [צ] דברי הכל פסול אחנייה ליוסף הבבלי מאי אבידתי הא. אות ה' ותיבת לו' נמחק: [ק] פסול: איהו נמי. ר' אלעזר בן שמוע: פלוגתא קאמר ליה. כשאר התלמידים שלא הודו ליוסף הבבלי דדברי הכל פסול: [ר] נמי לדברי: [ש] סולת. [ת] וחזור ויצק שמן ובובל: [ת] לא יצק לא: [ת] מה"ד שפחתה: [א] ופחתן פחים מרובות: [ב] דהא נאמרה יציקה בריקרא במנחת: [ג] מקום שהזר ושנה במנחה אינו אלא לעכב ל"א דכתיב והשאר נמחק: [ד] יחידה. ופי' זה לא נחידה לרבינו ניסים דא"כ הוה ליה למימר כאחה ולא עד אחת הוא גרים עד לאחת פי' עד מאד חבירו בובחים בפרק השוחט הפסח בחוספחא אמר רבי פעם אחת היינו [יושבים] לפני ר' אלעזר והיה יושב לפנינו אבי חבבלי והיה חביב לו עד לאחת. קצרתי: [ה] לא יצק לא בלל. ג' מחנות שמן היו שם אחד מהן שמן קדוש הסולת ואח"כ ניתן שמן ובלל והדר בלילה ואח"כ נחינת שמן שלישית ושמחה יציקה ולא דקדק לשנות כסדר שהרי בלילה קודם יציקה וכן לא מלה:

ד א מי' פי"ג מהל' מעה"ק הל"ח:

שיטה מקובצת

ג) למצות מדותיו כו' למצות מדותיו: ב) עד אחת: ג) הן ר' הן: ד) שניה לך משנה: ה) אבידתי איהו נמי פלוגתא: ו) מפני פלוגתא: ז) אבידתי דאהדר: ח) שפחת'. פירש"י דלאחר אפיחתן כו' משמע מחוך פי' דאין פחיתה במנחת סולת כי אם במנחות הנאפות כמו מחבת או מרחשת וכן פי' בחומש ולקמן משמע דכולן באות חלות אלא שהמנחת סולת היתה נקמצת קודם אפיה ומ"מ בכולן היתה פחיתה: ט) עיכובא כתיב: י) הן ר' הן: יא) דברי הכל פסול אחנייה ליוסף הבבלי מאי אבידתי הא. אות ה' ותיבת לו' נמחק: יב) פסול: איהו נמי. ר' אלעזר בן שמוע: פלוגתא קאמר ליה. כשאר התלמידים שלא הודו ליוסף הבבלי דדברי הכל פסול: יג) נמי לדברי: יד) סולת. טו) וחזור ויצק שמן ובובל: טז) לא יצק לא: יז) מה"ד שפחתה: יח) ופחתן פחים מרובות: יט) דהא נאמרה יציקה בריקרא במנחת: כ) מקום שהזר ושנה במנחה אינו אלא לעכב ל"א דכתיב והשאר נמחק: כא) יחידה. ופי' זה לא נחידה לרבינו ניסים דא"כ הוה ליה למימר כאחה ולא עד אחת הוא גרים עד לאחת פי' עד מאד חבירו בובחים בפרק השוחט הפסח בחוספחא אמר רבי פעם אחת היינו [יושבים] לפני ר' אלעזר והיה יושב לפנינו אבי חבבלי והיה חביב לו עד לאחת. קצרתי: כב) לא יצק לא בלל. ג' מחנות שמן היו שם אחד מהן שמן קדוש הסולת ואח"כ ניתן שמן ובלל והדר בלילה ואח"כ נחינת שמן שלישית ושמחה יציקה ולא דקדק לשנות כסדר שהרי בלילה קודם יציקה וכן לא מלה:

ור' יהודה סבר בהנך פליגי להניח דברי הכל פסול מאי טעמא גזירה מקצת דמו אטו כל דמו וכל דמו פסולא דאורייתא [ו] אמר להם רבי יהודה אי אתם מודים לי שאם הניחו למחר שפסול חישב להניחו למחר נמי פסול ואתא ר' אלעזר למימר אף בזו ר' אליעזר פוסל וחכמים מכשירין וסבר ר' יהודה להניח מדמו למחר דברי הכל פסול והתניא אמר רבי כשהלכתי [ז] למצות מדותי אצל ר' אלעזר בן שמוע ואמרי לה למצות מדותיו של ר' אלעזר בן שמוע מצאתי יוסף [ח] הבבלי יושב לפניו והיה חביב לו ביותר עד [ט] לאחת אמר לו רבי השוחט את החבה להניח מדמו למחר מהו [י] אמר לו כשר ערבית אמר לו כשר שחרית אמר לו כשר צהרים אמר לו כשר מנחה אמר לו כשר אלא שר' אליעזר פוסל צהבו פניו של יוסף הבבלי אמר לו יוסף כמדומה אני שלא ביוונגו שמועתינו עד עתה אמר לו [יא] רבי הן אלא שר' יהודה פסול שנה לי וחזרתי על כל תלמידיו ובקשתי לי חבר ולא מצאתי עכשיו ששנית לי פסול החזרת לי אבידתי זלגו עיניו דמעות של רבי אלעזר בן שמוע אמר אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבין עליכם ביותר קרא עליו המקרא הזה [יב] מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי וגו' האי מפני שר' יהודה בנו של ר' אלעאי ורבי אלעאי תלמידו של ר' אליעזר [יג] לפיכך שנה לך משנת רבי אליעזר ואי בעי מימא לך [יד] פסול אתנייה מאי החזרת לי [טו] אבידתי אידהו פלוגתא קאמר ליה אלא מאי כשר וד' אליעזר (ו) פסול פוסל אתנייה אי הכי מאי האי מפני [יז] (פלוגתא) אנן נמי פלוגתא קא מתנינן אלא לעולם דברי הכל פסול אתנייה ומאי החזרת לי אבידתי [יח] דהדר ליה מידא שום [יט] פסלות בעולם: **מתני'** לא [כ] יצק לא בלל ולא פתת ולא מלח ולא הניף לא הגיש או [כא] שפתתן פחים מרובות ולא משחן כשירה: **גמ'** מאי לא יצק אילימא לא יצק [כב] כהן עיכובא [כג] כתב בה אלא לא יצק [כד] כהן אלא זר אי הכי לא בלל נמי לא בלל כהן אלא זר הא לא בלל כלל פסולה והתנן

גזירה מקצת דמו כו'. מימה דלעמות מדמו נמי נגזר למנו כל דמו וי"ל לעמות כל דמו נמי לא משמע שלא יעשה זריקה כלל אלא מחר זריקה ישמה ופ"ה [ב] לאכול ממאי מודים ליגזור למנו כל מיחורים דהוי פסולא דחוריימא וי"ל דהיינו נמי משכה למחר שהעלן ומשלה דהן המור שמיעם אלא יעשה זריקה דמי להיות למשמע אלא יעשה זריקה כלל ועוד מחיחורים לא מיפסיל דאמחא מס לא הוקטרו ומיהו כעל מנת להיות מיחורין למחר אי להוליאם לחוץ היה פוסל ר' יהודה כדחנן בזבחים נפרק כל הפסולין (דף לה:) ומשמע מעמא מפוס דגזר להיות כל המיחורים למנו להיות כל דמו:

עד אחת. במגילת סחריס דרביט נמים גרים עד לאחת פירוש עד אחד כדאמרינן מאד לאחד ו"ש על אחד כדאמרינן בכולן היתה פחיתה: [ע] עיכובא כתיב: [פ] הן ר' הן: [צ] דברי הכל פסול אחנייה ליוסף הבבלי מאי אבידתי הא. אות ה' ותיבת לו' נמחק: [ק] פסול: איהו נמי. ר' אלעזר בן שמוע: פלוגתא קאמר ליה. כשאר התלמידים שלא הודו ליוסף הבבלי דדברי הכל פסול: [ר] נמי לדברי: [ש] סולת. [ת] וחזור ויצק שמן ובובל: [ת] לא יצק לא: [ת] מה"ד שפחתה: [א] ופחתן פחים מרובות: [ב] דהא נאמרה יציקה בריקרא במנחת: [ג] מקום שהזר ושנה במנחה אינו אלא לעכב ל"א דכתיב והשאר נמחק: [ד] יחידה. ופי' זה לא נחידה לרבינו ניסים דא"כ הוה ליה למימר כאחה ולא עד אחת הוא גרים עד לאחת פי' עד מאד חבירו בובחים בפרק השוחט הפסח בחוספחא אמר רבי פעם אחת היינו [יושבים] לפני ר' אלעזר והיה יושב לפנינו אבי חבבלי והיה חביב לו עד לאחת. קצרתי: [ה] לא יצק לא בלל. ג' מחנות שמן היו שם אחד מהן שמן קדוש הסולת ואח"כ ניתן שמן ובלל והדר בלילה ואח"כ נחינת שמן שלישית ושמחה יציקה ולא דקדק לשנות כסדר שהרי בלילה קודם יציקה וכן לא מלה:

והתנן

מתני' [כ] לא יצק. היינו יציקה דכתיב בתמילה עומן שמן בכלי ומ"ש [כא] קולח [כב] וטוען ומוזר ויוצק שמן והכי מפרש בפ' כלי מנחות (דף פד:): [כג] (לא יצק) [כד] בלי כשר. וכגון שנתן כל הלוג בתחלת הרחמון שהוא קודם לעשייתה [כה] דלמי מיכר שמנה ממנו בפ' קמא (לעיל ד' ח'.) פסולה: לא פתת. [כו] שנאמר פתות תאכל פתים ומע"ג דכתיב פ"ה לכל המנחות מתחת הוא דכתיב הכא נמנחה ומנחה המפוח ומחבת מחילה כגון מחבת ומרחשת ומפוח שכולן בחות עשר עשר ומנוה לפותחן כולן ומ"ש קומץ וזה אם לא פחת חלא כדי קמיצה כשר כדחמרינן בחלו מנחות (לקמן דף שה:): לא הניף. [כז] מוטעם (כו) וקנחות למעוטי מנופה בפרק כל המנחות (שם דף סה.). [כח] הגיש. נקרן דרומית מערבית כדמפרש בשמעתא (ג): [כט] פתתה. לחחר מפייתן פותחן וקומץ כדמפרש בחלו מנחות (שם דף שה.) ופחחן [ל] מרובות גדולות יותר מדיון המפורש בחלו מנחות נקמנות (שם דף שה.) מנחת ישראל כופל אחד למעט ומניף. אומן המעוטות מצינו בדכתיב ורקיקי מלות מצות משחים בשמן (ויקרא ז): **גמ'** [לא] נאמר יציקה בחנחת הסולת ונאמרה יציקה בחנחת הקמיצה בה. הכא [לב] ויקח עליה שמן מנחה היא מנחה ולא שלא יקח מנחה לכל היא עיכובא ואף על גב דלדעתין ליה בחלו מנחות (לקמן דף שה.) למעוטי מנחת מאפה מיציקה שמעינן נמי עיכובא מיניה: והתנן

הגהות הב"ח

(ב) גמ' ור' אליעזר פוסל אחנייה. כ"ל ומיבעי ליה פסול נמחק: (ג) רש"י ד"ה לא הניח וכו' בחמצת הס"ד ומ"ש מ"ם פחים מרובות פמיהם: (ד) לעמר:

תורה אור השלם

א) כָּה אַהֲבְתִּי תּוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי:
[תהלים קיט, צז]

כי אין נבללים מאי הוי הא תנן לא בלל כשר. ומסיק מתמר מכל מקום כיון דלכתחילה מצוה לגבל כשר להיכא דאיכא [ו] ור"ל כיון דלמאי דגמרת לקרבן גדול מיכוון היה ו להיכא שכלי אחד משום דתנן בפרק המנחות והנסכים (נקמן דף פת.) שמן שנדר בכלי אחד לא יצא בכלי שני ומשום דתנן בפרק המנחות והנסכים (נקמן דף קנ:) שמן שנדר בכלי אחד משום דתנן בפרק המנחות והנסכים (נקמן דף קנ:): ששים. עסרונות נגללין בלוג אחד: ששים ואחד אין נבללין. בלוג אחד לא יצא ס"א עסרונות בכלי אחד לפי שאין רשאי לתת שם שני לוגין וכו' מלישנר ן יעקב לאחר בפרק שתי מדות (נקמן דף פת.) שאם נתן עסרון אין לה תקנה ולו והתנן [ד] ששים [א] נבללין ששים וא' אין נבללין והויגן בה כי אינם נבללין מאי הוי והתנן לא בלל כשרה [ב] ואמר ר' זירא כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו מידי אירא הא כדאיתא והא כדאיתא לא יצק לא יצק כהן אלא זר לא בלל לא בלל כלל: או שפתת' פתים מרובות כשרה: השתא לא פתת כלל כשרה פתין מרובות מיבעיא מאי פתין מרובות שריבה בפתיתין ואיבעית אימא לעולם פתים מרובות ממש ומהו דתימא התם הוא דאיכא תורת חלות עליהן אבל הכא דלא תורת חלות איכא ולא תורת פתיתין איכא קמ"ל לימא [ג] מתניתין דלא כרבי שמעון [ג] דתניא רבי שמעון אומר [ב] כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה שנאמר [א] המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה מודה בעבודה יש לו חלק בכהונה שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה ואין לי אלא זו בלבד מנין לרבות ט"ו עבודות [ד] היציקות והבלילות והפתיתות והמליחות והתנופות וההגשות והקמיצות והקטרות והמליקות [ה] והקבלות והזאות והשקאת סוטה ועריפת עגלה וטהרת מצורע ונשיאות כפים בין מבפנים בין מבחוץ מנין ת"ל מבני אהרן עבודה המסורה לבני אהרן כל [ו] כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה אמר רב נחמן לא קשיא כאן [ז] במנחת כהנים כאן במנחת ישראל מנחת ישראל דבת קמיצה היא [ח] מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר מנחת כהנים דלאו בת קמיצה היא מעיקרא בעיא כהונה אמר ליה רבא מכדי מנחת כהנים מהיכא איתרבי ליציקה ממנחת ישראל מה התם כשירה בזר אף הכא נמי כשירה בזר איכא דאמרי אמר רב נחמן לא קשיא כאן בנקמצות מהיכא איתרבי ליציקה כאן בשאין נקמצות אמר ליה רבא מכדי שאין נקמצות מהיכא איתרבי ליציקה מנקמצות בנקמצות מה התם כשירה בזר אף הכא נמי כשירה בזר אלא מחוורתא מתניתין דלא כר' שמעון מ"ט דרבנן אמר קרא [ט] ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והביאה אל בני אהרן [י] הכהן וקמץ [כ] מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר ורבי שמעון [ל] בני אהרן הכהנים

ששים [א] נבללין ששים וא' אין נבללין. מתניתין דלא כרבי שמעון. דתניא רבי שמעון אומר כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה שנאמר המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה מודה בעבודה יש לו חלק בכהונה שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה. ואין לי אלא זו בלבד מנין לרבות ט"ו עבודות. היציקות והבלילות והפתיתות והמליחות והתנופות וההגשות והקמיצות והקטרות והמליקות והקבלות והזאות והשקאת סוטה ועריפת עגלה וטהרת מצורע ונשיאות כפים בין מבפנים בין מבחוץ מנין ת"ל מבני אהרן עבודה המסורה לבני אהרן כל כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה. אמר רב נחמן לא קשיא כאן במנחת כהנים כאן במנחת ישראל מנחת ישראל דבת קמיצה היא. מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר מנחת כהנים דלאו בת קמיצה היא מעיקרא בעיא כהונה. אמר ליה רבא מכדי מנחת כהנים מהיכא איתרבי ליציקה ממנחת ישראל. מה התם כשירה בזר אף הכא נמי כשירה בזר איכא דאמרי אמר רב נחמן לא קשיא כאן בנקמצות כאן בשאין נקמצות. אמר ליה רבא מכדי שאין נקמצות מהיכא איתרבי ליציקה מנקמצות. בנקמצות מה התם כשירה בזר אף הכא נמי כשירה בזר אלא מחוורתא מתניתין דלא כר' שמעון. מ"ט דרבנן אמר קרא ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והביאה אל בני אהרן הכהן וקמץ מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר ורבי שמעון בני אהרן הכהנים

מודה בעבודה יש לו חלק. (נקמן דף עה:) שקופל אחד לשנים ושנים לארבעה ולא כמ"ד מחזיר [ב] לעולמן שנאמר המקריב חומו כו': הכא נקט מודה בעבודה משמע אפילו ת"ח אלא שהוא רשע וכפרק הזהב והלמ"ש (סוטה דף קב.) ממרינן לעיל מתני' נותנין מתנה לכהן עם הארץ שנאמר לחם מנחתם כחומרת ר' ולא קאמר להכי אימעו מודה מדכתיב מחזיקים ושמע מינה יש למלך להחזיק עם הארץ כמו שהוא כל כהן שרוצה והכל נקרבין המתחלק לכל מיני מאכל שלו חומו היום ומלקח דעתך שכולן שוין משום לכל בני מהכן תהיה מיני מאכל כמו שהוא קמ"ל קרא דכתיב מודה בעבודה. **מנין** לרבות ט"ו עבודות. הכא נמי הוכחה דרבי שמעון לטעמיה דלא מחשב לעבודה בדקתמר התם רבי שמעון נותן קמץ דומיה [ד] משום לשיפשר לעבודה ומיהו קשה לשיטת מפרשים דלא מחשב לעבודה בדקתמר התם רבי שמעון נותן לקיש ונראה לכאורה קשה היא דלמאי דמפקת מלשון הולכה ומיהו קשה לשיטת מפרשים דלא מחשב לעבודה בדקתמר התם רבי שמעון נותן לקיש ונראה לכאורה קשה היא דלמאי דמפקת מלשון הולכה ומיהו קשה לשיטת מפרשים דלא מחשב לעבודה בדקתמר התם רבי שמעון נותן לקיש וסיכול מעבירה ומני גיזרי עלים ולישון מזבח הפנימי והמנורה ולחם הפנים ודמי לומר דתנא ושייר תנא דתנא מניינא דתנ"ך לפרקין בפרק קמץ דקידושין (דף סו:) גבי ד' מעניקים להן מנת מי מרפעה ואת שמיר התם מפיפה שמיך דקתני ולי אתה יכול לומר מרפעה נמחל מהן וגבי מורט מנא דמחל בפרק קמץ דמסות [ד] (דף כה:) לפרקין מנת מי שמנה ואת שמיר שמי התם דמשמע דאתה לטפויי לאוי וכיוצא מסכתן בפרק קמץ [ד] (דף ה.) דתנא מניינא ושייר גבי [ה] שלש דברים בעורייתן וכפוטה בפרק היה מביא (דף טו.) גבי בשלשה מקומות הלכה עוקרת את המקרא ומכל מקום לריך ליתן טעם מניינא למעוטי מאי ושמח מנא מניינא למעוטי שמיטה והפשט ויומות שהיא עשרה שמיטה מפורה לגבי מהרן ולא מיבעיין מם אינו מודה [ו]:

כאן במנחת כהנים כאן במנחת ישראל. ומסיק מתמר מכאי ליימ מתניתין דלא כרבי יהודה ור' שמעון דתנן לא מלא כשר ולקמן בפרק היה מביא (דף טו.) גבי בשלשה מקומות הלכה עוקרת את המקרא ומכל מקום לריך ליתן טעם מניינא למעוטי מאי ושמח מנא מניינא למעוטי שמיטה והפשט ויומות שהיא עשרה שמיטה מפורה לגבי מהרן ולא מיבעיין מם אינו מודה [ו]:

מקמיצה ואילך מצות כהונה. פירשתי בפרק קמץ (לעיל דף מ.): **ורבי** שמעון בני אהרן נדרש [ו] פנינו ולאחריו. ומסיק מתמר ומי פליג רבי שמעון מנא דלא כשר ויש לומר דכגון זר וגרע דמיחל עשרה ויחה בלא מחוך לחומת העזרה דפרק קמץ (לעיל דף מ.). דפסול מפ"ג דלא כשר מי נמי מכולה מתניתין דיקיון דלא כר"ש מנא יקי ומנא דלא כרבי שמעון כיון דכשר מי לא עביד פסול ומיהו קשה ממלישה דגבי רבי שמעון קרא [ו] (לקמן מנחות מעכבת) ומשה לי קרא מיפוק ליה דגבי כהן כלאמרינן וכי מעלה עד לעמך זור קרב מגל מזבח ונגלו הרי מעשה [ו] גבי למקמילה ומילך מצות כהונה ומליחה אחר קמילה:

ה א מיי' פ"י מהל' מעה"ק הל"ו:
ו ב מיי' פ"ל מהל' מעה"ק הל"ח:
ז ג מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הל' כג ופ"ל מהל' פסה"מ הל"ו:

שיטה מקובצת

ב] מתניתין דלא כר"ש דתניא. הולין דף קלב. וא"ת וכי תיסק אדעתין דר' שמעון בעי כל הני בכהן וכי אפי' דיעבד והא בלילות דאם לא בלל כשר וכי עבוד ליה זר אמאי מפסיל אלא ע"כ ר"ש לא בעי אלא לכתחילה למצוה וא"כ מאי קאמר מתניתין דלא כר"ש דילמא מתניתין דמכשיר בדיעבד קאמר ור"ל דמתניתין משמע לתלמודא אפי' לכתחילה והדר דסבר הכי דאמרי' מקמיצה והילך מצות כהונה אבל קודם לכן זר כשר. תר"ח. עוד אמר מהר"פ אפ"ג דבלילה ור"ל לכתחילה ביציקה פסול אפי' בדיעבד כיון דכתיב בהו וכי עביד לה זר חורי כאילו חסרה: ג] והקבלות. וא"ת והלא זו ו] עצמה קבלה היא דאמרי' בובחים והקריב זו קבלת הדם ור"ל דבעי אשאר קבלות דלאו דשלמים דקרא דהמקריב לא מיירי אלא בשלמים וא"ת א"כ אמאי לא תני זריקות משום שאר זבחים ור"ל ז] דהוי"א בכל הזאות. תר"ח: ג] במנחת כר' וא"ת אכתי קשה ממליחות דמתניתין משמע לא מלה כהן אלא זר ובמילתא דר"ש מליחות בעי כהן דא"ל כאן במנחת כהנים שהרי מליחה אחר קמיצה היא ובדבר שהוא אחר קמיצה אין חילוק בין מנחת כהנים ובין מנחת ישראל ור"ל דבמתניתין ע"כ הוי ליה לא מלה כלל אבל בזר פסולה בראשו של מזבח ואי אפשר לזר לעלות על גבי המזבה. תר"ח: כאן במנחת כהנים. וא"ת היכי מצי לאוקמי במנחת כהנים והלא תני הקמיצות ומנחות כהנים אינה נקמצת ור"ל דמילי מילי קתני ולא קאי קמיצות אמנחת כהנים אלא אשאר מנחות וא"ת מ"מ מתניתין דלא כר"ש דקתני לא פתת כהן אלא זר והכא קאמר דפתיתות צריכות כהן ואין לומר (דהכי) [דהכא] מיירי במנחת כהנים דהא אמר לקמן בפ' אלו מנחות מנחת כהנים כיון שאין בה קמיצה אין בה פתיתה ור"ל כדאמרינן לעיל כי לא פתח כלל והכא מ"ש מצורע כהן למצוה בלבד א"נ הא

חשק שלמה
על שיטה מקובצת

ב] ר"ל דלמך קרא דמשמיע לח דם הבלמים גם קבלה נמלל דהם ממרינן מכחיב והקריב וכו'. ג] נראה ל"ל ור"ל דהוה נמלל והזאות ושיפה לזכויי ממנה דמילה דף כ' דמי שם והזיה ולא מי ורקה וכ"ב דוחקא נמלל סמלם.

ו] נקמן קנ., ב] ג"ז שם ס"ב פמ: מולין פג: קדושין כה. יומות קי: מיה סו: מנחות יח: נדרים עב., ג] מולין קלב: [מוספתא דממלי פ"ב ע"ב], ד] מוספתא דממלי פ"ב ע"ב ע"ש [מולין קלב: ע"ב], ה] נכוחות נ:, ו) לעיל ע. פסחים לו., ז) [הכהנים],ח) לכהנים דמוחת ל"ק, ט) שהכהן וקמץ דמשמע מקמילה ל"ק, י) שנה נה ל"ק, כ) וס"ה דקתמר וכל שלשו כו' מי מצלה ל"ק וכ"ה נמ"ש, ל) דמרבה לפילו בית הקברות משום דכי מהני ל"ק, מ) ל"ק, נ) לעולמן הס"ד אמ"ש ד"ה שנאמר המקריב חומו כו' מוהה מעכבה כו' נקט שלשו מוהה מעכבה ל"ק, ס) שלשה דברים שהם כפיס דפנים ומתן מדת מזבח ליה: הקבלות. קבלת דס: בפנים. כעזרה לכתיב ויצא מהרן אם ידיו (ויקרא ט) וגו': בחוץ. לכל עיר ועיר: בל' כהן כו'. ללמד מדמלישב ליקה שלל עשרה המסורה לבני מהרן שמע מינה מקורה מזר: מקמיצה ואילך כו'. ללכתיב [ויקרא ה] והקטיר הכהן וגו' ללימד משמע מקמילה ומילך מצות כהונה: ממנחת ישראל. ליליקה בממנחת ישראל כתיב וגמרי' מינה שאר מנחות נפרק קמץ מנחות (נקמן דף פה.) דדלמיון ונקט עליה שמן ממנה לרבות כל המנחות לקמילה ולניקה: כאן בשאין נקמצות. [ה] ההיא לימנח ממנח לרב נחמן אתא לרבי מנחות נפרק המנחת נסכים [ו] כמנחת כהנים דליקה פסולה מזר:

מקדש

תורת אור חשלם

א) הַמַּקְרִיב אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִּהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה:
[ויקרא ז, לג]

ב) וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַיי סֹלֶת תִּהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שָׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה:
וְהֵבִיאָהּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי:
[ויקרא ב, א-ב]

שיטה מקובצת

דאמרינן לקמן דאין בהם פתיתה ר"ל פתיתה הראויה דהיינו אחת לשנים ושנים לארבע אבל מ"מ פתיתה איכא דכתיב פתות אוהה פתים אבל במנחת כהנים לא כתיב כי אם תופיני מנחת פתים וא"כ מוקמינן הא במנחת כהנים. תר"ח: ד] כדכתיב וקמץ: ה] נקמצות. נפקא מינה דהאי לישנא: ו] תיבות כמנחת כהנים נמחק: ז] ס"א ור"ל דפריך שפיר דכיון דכשר בדיעבד כי לא בלל והאי גברא: ח] אחה. לשון מהר"פ ועי"ל דאי איתא דכשירים בדיעבד בלא בלילה הכא היה לו להביא כולו בבלי אחד ומני ליה בלוג שמן דאי עביד להו בשני כלים יצטרך להביא ב' לוג שמן ודמי לריבה שמנה: ט] משמא חיפוף לי דמקמיצה:

מקרא. [ה] הכהן נדרש לפניו לוקח: ולאחריו. וקמן מסס [ו] בהגבנו: ולקח. ולקח (קבלת) הכהן מדם המתנת בהגבנו ומתן על קרנות וגו': **אלא** בימין. לכל מקום שנאמר בהגבנו ומתן על קרנות (ג) נתינה. מתנת הקרן דמזבח: ובי נאמרה יד[ט]. לומר לו

במקרא נדרש לפניו ולאחריו קא משמע לן. ול"ת מנלן דהכי פליגי לילמא טעמא דרבנן דמסתברא[ח] בפ"ק (לעיל דף י.) ופרכ שמי חזמניס (דף מה:) לכל מקום שנאמר בהגבנו לו כהונה מינו אלא ימין ור"ש כעי מרמי ור"ל לעולם הכי"ת משמע משום דקמי עליה בהגבנו כדקתני בהגבנו ולקח והא לא מפרש רבנן טעמייהו מדכתיב הכהן משום דלעיכוב הכהן בכיהונו ותע"ג דכתי שמי חזמניס (דף מה:) קשיא ר"ש דלעיכוב הכהן ל"ל ומשמי ליה הכהן ל"ל ומשמי הכהן כיהונו הוא הדין דלרבנן מינה אלא בימין ארש"ש וכי עד דאיכא למיפרך מקמי לר"ש ומשמי ליה והוא הדין לרבנן ול"ת דכתי המושל בי"ש (ביצה דף לה. ושם) פליגי תנאי בהגבנו נדרש נדרש לפניו ולאחריו קא משמע לן (ר"ש סבר לאחריו נדרש ולפניו אין נדרש) אלא ה"ט דר"ש [ב] והביאה וי"ו מוסיף על ענין ראשון וסבר ר"ש וי"ו מוסיף על ענין ראשון ואלא מעתה דכתיב [ג] ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם [ד] מקבלה ואילך מצות כהונה מלמד על שחיטה שכשירה בזר אי לר"ש וי"ו מוסיף על ענין ראשון שחיטה ה"נ בזר תהא פסולה שאני התם דאמר קרא [ה] וסמך [ו] ושחט מה סמיכה בזרים אף שחיטה בזרים אי מה סמיכה בבעלים [ז] אף שחיטה בבעלים ההוא לא מצית אמרת ק"ו ומה זריקה דעיקר כפרה לא בעיא בעלים שחיטה דלאו עיקר כפרה לא כ"ש וכי תימא [ח] אין דין אפשר משאי אפשר [ט] גלי רחמנא ביוה"כ [י] ושחט את פר החטאת אשר לו מכלל דשחיטה בעלמא לא בעינן בעלים אמר רב כל מקום שנאמר תורה וחוקה אינו אלא לעכב קא ס"ד תרתי בעיא כדכתיב [כ] זאת חוקת התורה (סימן נת"ץ יקמ"ל) והרי נזיר דלא כתיבא ביה אלא תורה ואמר רב [כא] תנופה בנזיר מעכבא שאני התם כיון דכתיב [כב] כן יעשה כמאן דכתיבא בהו חוקה דמי הרי תודה דלא כתיבא ביה אלא תורה ותנן [כג] ארבעה (ו) שבתודה מעכבין זה את זה שאני תודה דאיתקש לנזיר דכתיב [כד] על זבח תודת שלמיו [כה] ואמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר והרי מצורע דלא כתיב ביה אלא תורה ותנן [כו] ארבעה מינין שבמצורע מעכבין זה את זה שאני התם כיון דכתיב [כז] זאת תהיה תורת המצורע כמאן דכתיב ביה חוקה דמי והרי יהו"כ דלא כתיב ביה אלא חוקה ותנן [כח] שני שעירי יהו"כ מעכבין זה את זה אלא או תורה או חוקה והרי שאר קרבנות דכתיב בהו תורה ולא מעכבי תורה בעיא חוקה וחוקה לא בעיא תורה והא תורה וחוקה קא אמר ה"ק אף על גב דכתיב תורה אי כתיבא חוקה אין ואי לא לא והרי מנחה דכתיב בה חוקה ואמר רב כל מקום שהחזיר הכתוב בתורת מנחה אינו אלא לעכב החזיר אין לא החזיר לא שאני התם דכי כתיבא חוקה אאכילה כתיבא והרי לחם הפנים דכי כתיבא חוקה אאכילה כתיבא [כט] ותנן שני סדרים מעכבין זה את זה שני בזיכין מעכבין זה את זה הסדרין והבזיכין מעכבין זה את זה אלא כל היכא דכתיבא אאכילה אכולא מילתא כתיבא כתיב [ל] דאמר קרא [לא] מגרשה ומשמנה

הכהנים [ה] מקרא נדרש לפניו ולאחריו וסבר ר"ש מקרא נדרש לפניו ולאחריו והתניא [ו] ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח באצבעו ולקח [ז] מלמד שלא תהא קבלה אלא בימין באצבעו ונתן מלמד שלא תהא נתינה אלא בימין ארש"ש וכי [ח] נאמר יד בקבלה הואיל ולא נאמר יד בקבלה קיבל בשמאל כשר ואמר [ט] אביי במקרא נדרש לפניו ולאחריו קא מיפלגי [י] (ור"ש סבר לאחריו נדרש ולפניו אין נדרש) אלא ה"ט דר"ש [כ] והביאה וי"ו מוסיף על ענין ראשון וסבר ר"ש וי"ו מוסיף על ענין ראשון [כא] אלא מעתה דכתיב ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם [כב] מקבלה ואילך מצות כהונה מלמד על שחיטה שכשירה בזר אי לר"ש וי"ו מוסיף על ענין ראשון שחיטה ה"נ בזר תהא פסולה שאני התם דאמר קרא [כג] וסמך [כד] ושחט מה סמיכה בזרים אף שחיטה בזרים אי מה סמיכה בבעלים [כה] אף שחיטה בבעלים ההוא לא מצית אמרת ק"ו ומה זריקה דעיקר כפרה לא בעיא בעלים שחיטה דלאו עיקר כפרה לא כ"ש וכי תימא [כו] אין דין אפשר משאי אפשר [כז] גלי רחמנא ביוה"כ [כח] ושחט את פר החטאת אשר לו מכלל דשחיטה בעלמא לא בעינן בעלים אמר רב כל מקום שנאמר תורה וחוקה אינו אלא לעכב קא ס"ד תרתי בעיא כדכתיב [כט] זאת חוקת התורה (סימן נת"ץ יקמ"ל) והרי נזיר דלא כתיבא ביה אלא תורה ואמר רב [ל] תנופה בנזיר מעכבא שאני התם כיון דכתיב [לא] כן יעשה כמאן דכתיבא בהו חוקה דמי הרי תודה דלא כתיבא ביה אלא תורה ותנן [לב] ארבעה (ו) שבתודה מעכבין זה את זה שאני תודה דאיתקש לנזיר דכתיב [לג] על זבח תודת שלמיו [לד] ואמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר והרי מצורע דלא כתיב ביה אלא תורה ותנן [לה] ארבעה מינין שבמצורע מעכבין זה את זה שאני התם כיון דכתיב [לו] זאת תהיה תורת המצורע כמאן דכתיב ביה חוקה דמי והרי יהו"כ דלא כתיב ביה אלא חוקה ותנן [לז] שני שעירי יהו"כ מעכבין זה את זה אלא או תורה או חוקה והרי שאר קרבנות דכתיב בהו תורה ולא מעכבי תורה בעיא חוקה וחוקה לא בעיא תורה והא תורה וחוקה קא אמר ה"ק אף על גב דכתיב תורה אי כתיבא חוקה אין ואי לא לא והרי מנחה דכתיב בה חוקה ואמר רב כל מקום שהחזיר הכתוב בתורת מנחה אינו אלא לעכב החזיר אין לא החזיר לא שאני התם דכי כתיבא חוקה אאכילה כתיבא והרי לחם הפנים דכי כתיבא חוקה אאכילה כתיבא [לח] ותנן שני סדרים מעכבין זה את זה שני בזיכין מעכבין זה את זה הסדרין והבזיכין מעכבין זה את זה אלא כל היכא דכתיבא אאכילה אכולא מילתא כתיבא כתיב [לט] דאמר קרא [מ] מגרשה ומשמנה

גרש

היא ל"ק מידי כדפי' בפ"ק (לעיל ד' ה.): **ואמר** רב תנופה מעכבא בנזיר. [מא] מנלי' הוה מני למתני' דמן (לקמן ד' ה.): ד' מינין שבמצורע מעכבין זה את זה אלא מיהא ליה לתקשויי דלא מדלג ר"ש משום דתפילו מנופה שהיו מיני מנחה [מב] בשאר קרבנות מעכבא בנזיר: **ואמר** מר שלמיו לרבות שלמי נזיר. לקמן מימא בפ' התודה (ד' עח.): **תורה** בעיא חוקה וחוקה לא בעיא תורה. לומר ר"ת לכל מקום לתמרי' מוקה שיהא לה ממעטותא אלא מג"ש ילפינן לה בריש פרק ד' דחזמיס (ד' יח. ושם) דתמרי' לתכמן מתוכר בנדים פירוש לחם עבד מילו שתהי יין מנחן לחיי מוקה מוקה ממתוכר בנדים למעכב כדילף בסח לעיל לף שתהי יין לעכב ומח ממעטותא הוא ל"ל למילף ג"ש ומיהו מעיקרא ולתי הוה בעי למימר בשמעתין ממעטותא להוה בעי תורה חלת כהן ל"ל ות"ל לתורה **חוקה** לא בעיא תורה. ות"ל ותורה למעי חמת לכ"ע פרק בפ"ק (לעיל ד' י.) גבי מנחת לח בעיא כהונה לפרוך חלת כהן ל"ל ות"ל לתורה **ושאני** התם דאמר קרא מגרשה ומשמנה. פירש בקונטרס למעי למיכתב מגרש ומשמן וכתב מגרשה ומשמנה שמע מינה הכי מעי למיגרשה שלא שמח מיכר על שהוא פסול וכמוך למעי שמוחל גרש

[ה] מקרא נדרש לפניו ולאחריו וסבר ר"ש מקרא נדרש לפניו ולאחריו והתניא [ו] ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח באצבעו ולקח [ז] מלמד שלא תהא קבלה אלא בימין באצבעו ונתן מלמד שלא תהא נתינה אלא בימין ארש"ש וכי [ח] נאמר יד בקבלה הואיל ולא נאמר יד בקבלה קיבל בשמאל כשר ואמר [ט] אביי במקרא נדרש לפניו ולאחריו קא מיפלגי [י] (ור"ש סבר לאחריו נדרש ולפניו אין נדרש) אלא ה"ט דר"ש [כ] והביאה וי"ו מוסיף על ענין ראשון וסבר ר"ש וי"ו מוסיף על ענין ראשון [כא] אלא מעתה דכתיב ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם [כב] מקבלה ואילך מצות כהונה מלמד על שחיטה שכשירה בזר אי לר"ש וי"ו מוסיף על ענין ראשון שחיטה ה"נ בזר תהא פסולה שאני התם דאמר קרא [כג] וסמך [כד] ושחט מה סמיכה בזרים אף שחיטה בזרים אי מה סמיכה בבעלים [כה] אף שחיטה בבעלים ההוא לא מצית אמרת ק"ו ומה זריקה דעיקר כפרה לא בעיא בעלים שחיטה דלאו עיקר כפרה לא כ"ש וכי תימא [כו] אין דין אפשר משאי אפשר [כז] גלי רחמנא ביוה"כ [כח] ושחט את פר החטאת אשר לו מכלל דשחיטה בעלמא לא בעינן בעלים אמר רב כל מקום שנאמר תורה וחוקה אינו אלא לעכב קא ס"ד תרתי בעיא כדכתיב [כט] זאת חוקת התורה (סימן נת"ץ יקמ"ל) והרי נזיר דלא כתיבא ביה אלא תורה ואמר רב [ל] תנופה בנזיר מעכבא שאני התם כיון דכתיב [לא] כן יעשה כמאן דכתיבא בהו חוקה דמי הרי תודה דלא כתיבא ביה אלא תורה ותנן [לב] ארבעה (ו) שבתודה מעכבין זה את זה שאני תודה דאיתקש לנזיר דכתיב [לג] על זבח תודת שלמיו [לד] ואמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר והרי מצורע דלא כתיב ביה אלא תורה ותנן [לה] ארבעה מינין שבמצורע מעכבין זה את זה שאני התם כיון דכתיב [לו] זאת תהיה תורת המצורע כמאן דכתיב ביה חוקה דמי והרי יהו"כ דלא כתיב ביה אלא חוקה ותנן [לז] שני שעירי יהו"כ מעכבין זה את זה אלא או תורה או חוקה והרי שאר קרבנות דכתיב בהו תורה ולא מעכבי תורה בעיא חוקה וחוקה לא בעיא תורה והא תורה וחוקה קא אמר ה"ק אף על גב דכתיב תורה אי כתיבא חוקה אין ואי לא לא והרי מנחה דכתיב בה חוקה ואמר רב כל מקום שהחזיר הכתוב בתורת מנחה אינו אלא לעכב החזיר אין לא החזיר לא שאני התם דכי כתיבא חוקה אאכילה כתיבא והרי לחם הפנים דכי כתיבא חוקה אאכילה כתיבא [לח] ותנן שני סדרים מעכבין זה את זה שני בזיכין מעכבין זה את זה הסדרין והבזיכין מעכבין זה את זה אלא כל היכא דכתיבא אאכילה אכולא מילתא כתיבא כתיב [לט] דאמר קרא [מ] מגרשה ומשמנה

גרש

גליון הש"ס

גמ' אף שחיטה בבעלים. עי' לקמן דף נ. ע"ש מתי"ט לפי: [ממתי' נמרא גלי רחמנא ביוה"כ וכו'. ועי' מחוס' מעילה דף ע ע"ב ד"ה מן כן (כתוב מעתיק) וכו']:

תוספות אור השלם

א) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה: [ויקרא ד, כה]

ב) וְהֵבִיאוּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתּוֹ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהוָה: [ויקרא ב, ב]

ג) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכ�ֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: [ויקרא א, ה]

ד) וְטָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: [ויקרא א, ד]

ה) וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ: [ויקרא טז, יא]

ו) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל: [במדבר יט, ב]

ז) זֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר אֲשֶׁר יִדֹּר קָרְבָּנוֹ לַיְיָ עַל נִדְרוֹ מִלְּבַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ כְּפִי נֶדֶר יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה עַל תּוֹרַת נִזְרוֹ: [במדבר ו, כא] ח) עַל חֵלֶת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו: [ויקרא ז, יג] ט) זֹאת תּוֹרַת הַמְּצֹרָע: [ויקרא יד, ב] י) וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה עַל לְבֻנָתָהּ אִשֶּׁה לַיְיָ: [ויקרא ה, יב]

שיטה מקובצת

א) מתיבתא ולקח עד תיבת המזבח נמחק: ב) נאמרה יד בקבלה הואיל ולא נאמרה יד: ג) מתיבתא ד"ש עד אין נדרש נמחק: ד) אלא מעתה ושחט את בן הבקר כו' תיבת דכתיב נמחק אין בהשטמות בסוף המסכת: ה) שאני התם דכתיב מגרשה ומשמנה. אבל מסלחה לא ידיש הכא דאצטריך שאם חיסר הסולת שהוא פסול: ו) מקרא הכהנים נדרש ומה"ד באצבעו ולקח. קבלה ולקח הכהן מדם: ז) אמאי: הס"ד ומה"ד מקרא נדרש לפניו ולאחריו סליגי. דת"ק סבר אצבעו נדרש לפניו להלקח ולאחריו לונתן ור"ש סבר אין נדרש לפניו: ח) ראשון. ולימד עליהן דיצוקה מהתחתון דקמיצה ואי קשיא תנתן אמאי לא קאמר ר"י מוסיף על ענין ראשון ולימד קבלה מנתינה והשאר נמחק: ט) דאי. הוה כתיב ונתן באצבעו ודאי הוי גמיר: י) ואי לר"ש ור"ו דהקריבו מוסיף על ענין ראשון נימא נמי שחיטה בזר פסולה. הס"ד ומה"ד סמיכה בזר דכתיב וסמך יד על ראש קרבנו אלמא סמיכה בבעלים הס"ד ומה"ד אף שחיטה בבעלי' ולא באחר הס"ד: יא) לא בעיא בעלים דכתי וזרק דכתיב וזרקו בני אהרן: יב) אפשר שחיטה בבעלים הס"ד ואח"כ מה"ד נזיר והשאר נמחק: יג) הנזיר מכאן ואילך משום: יד) קמיתא דיומא: טו) שמן. בפ' התודה ותיבת בתודה נמחק: טז) מעכבי דאמרי: יז) דמנחה נמי כתיב: יח) קאמר דמשמע: יט) נשך הא לא דמי: כ) ר"ש ואי"ו ואי"ו מוסיף כו' ותיבות לפניו ולאחריו ליתא. עי' תוס' [ד"ה ור"ו לא ד"ה] לקמן [דף נא ע"ב]: כא) מעכבא בנזיר. עיין בהשטמות בסוף המסכת:

חשק שלמה

על שיטת מקובצת

ט) נמחק ד"ה ומה"ד מקרא נדרש לפניו ולאחריו ומה"ד ומסי"ב מה"ד ממסכת.

ח א מיי' פ"ח מהלי' מעילה ומהל' הלי"ת ומהל' מלוה כמשנה:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מגרשה מינים שמותים מעכבין: (ו) ר"ש"י ד"ה מנין ס"ל קתם ד"ה אלא מימין: (ז) ד"ה ה ומי נמחק ומי וכו' הוה ממוד ומקרא אין נדרש לאחריו: הס"ד: (ח) ד"ה ה דהקריבו וכו' ומלמד קבלה מנחה אלא בימין תחא אלא בימין מרגין ליה: (ט) ד"ה ולי מה קמיכה דבתיב ומנך יד: (י) ד"ה מעשה נמיר וכו' כלומרין במתיקא קמיימה דמקמת דבהיכם ולקמן דף צב ע"ב:

ומען מעכבי' ואין דבר אחר מעכב גופא אמר רב [א]כל מקום שהחזיר לך הכתוב בתורה מנחה אינו אלא לעכב ושמואל אמר גרש ושמן מעכבין ואין דבר אחר מעכב ולשמואל אע"ג דתנא ביה קרא לא מעכבא [ב]ליה אלא כל היכא [ג]דתנא ביה קרא ודאי מעכבא והכא במלא קומצו בקומצו קא מיפלגי דתניא [ד]מלא קומצו [ה]בקומצו שלא יעשה מדה לקומץ רב סבר הא נמי תנא ביה קרא דכתיב [ו]ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ושמואל [ז]דורות משעה לא ילפינן ולא ילף שמואל דורות משעה [ח]והתנן כלי הלח מקדשין את הלח ומדת [ט]יבש מקדשין את היבש ואין כלי הלח מקדשין את היבש ולא מדת יבש מקדשין את הלח ואמר שמואל [י]ל"ש אלא מדות אבל מזרקות מקדשין דכתיב [יא]שניהם מלאים סלת שאני התם דתנא בה קרא תריסר זימנין א"ל רב כהנא ורב אסי לרב והרי הגשה דתנא בה קרא ולא מעכבא [יב]מאן תנא ביה דכתיב [יג]את תורת המנחה הקרב אותה [יד]בני אהרן לפני ה' ההוא לקבוע לה מקום הוא דאתא דתניא לפני ה' [טו]יכול במערב ת"ל [טז]אל פני המזבח אי אל פני המזבח יכול בדרום ת"ל לפני ה' הא כיצד [יז]מגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו רבי אליעזר אומר יכול יגישנה למערבה של קרן [יח](או) לדרומה של קרן אמרת [יט]כל מקום שאתה מוצא שתי מקראות אחד מקים עצמו ומקיים חבירו ואחד מקים עצמו ומבטל את חבירו מניחין את שמקים עצמו ומבטל חבירו ותופשין את שמקים עצמו ומקיים חבירו שכשאתה אומר לפני ה' במערב בסלתה אל פני המזבח בדרום וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימתה לפני ה' והיכא קיימתה אמר רב אשי [כ]קסבר האי תנא כוליה מזבח בצפון קאי מהקיף לה [כא]רב הונא הרי מלח דלא תנא ביה קרא ומעכבא [כב]ביה דתניא [כג]ברית מלח עולם הוא שתהא

ברית

מינות לן שמעת מקדשי דורות ומיהו שמא התם כך נאמר לו בפירוש דמי הכי קשיא ליה לרב דילף [כד]שעה מדורות והא דתניא קרא נפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מה. ושם) דלדורות יריים וסקילה ולא ילף משני לה דמי להכא דילמא מעעיר"ה קשיי מיניה מרמי ולא פשיט עשירות והא דתניא בפ"ק דסנהדרין (דף טו:) שור שני כשהוא לפניו שעה מדורות הוי לה התם גזרי מילתא בעלמא מדע לעסוקי ילף לה מדכתיב אם כהמה אם כשה זכר יהיה תמים כתיב כ"ג מי לאו דילף מדורות והא דילפינן לקמן בפרק התודה (דף פב:) פסח דורות מפסח מצרים ומפרש לה בפרק מי שהיה (פסחים דף צו.) דקסבר הכא מדה לקומץ לא פליג אלא מדה משום דאין דין ממשכן ומקדש אין למילף טפי ועיין לדקדק לשמואל דלמאן דאמר [כה]שמואל אפי' מזרקות מקדשים מלא קומצו לא מצינו שעשה בהן כהמוב ומעכבא: ואין דבר אחר מעכב. הוא דתניא בפ"ק (דף ח:): [כו]אשם מעכב. [כז]ומע"ש אהמוזיר בו בהמוב: [כח]אמר קרא. [כט]כתיב בחד זוכתא הלד אחי מדטריה בתמיה: מ"א קומצו. [ל]כתיב בחד זוכתא הלד אחי מדטריה וכתיב מיניה בפ"ק (ויקרא ד' ט:) אשם מיקר כל שהוא [לא] פסולה [לב][ממע מינה] דה"ל ממעט מיניה כהמוב [לג]קמ"ל ונראה להכמ מיירי לענין שיעכבו זה את זה דבעי למעט עליו הכמוב ומקרי מלא קומצו זה את זה דבעי למעט מהמלה ומשמנה דגבי מנחת העומר כתיב (ויקרא ב) מגרשה ומשמנה וכשמל מנחות כתיב מהמלה ומשמנה וגרשה ומהמלה הכל סולת ולקמן בפירקין (דף מ.) גבי סולת ושמן מעכבין זה את זה מיירי מגרשה ומשמנה ומהמלה ומשמנה אפי' מגבי לגבי דמיעוטן מעכב את רוב מיירי מהמלה ומשמנה וכן גבי עיכוב דנפשיה לא בעי שינה לעכב אבל לגבי שינה את זה בעי שינה לעכב ונראה להכמ מיירי בדרוש מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה לא בעי שינה כלל:

בקומצו שלא יעשה מדה לקומץ. בפ"ק (ויקרא ד' יא.) דרשי' מלא קומצו יכול מצרו ת"ל בקומצו

תרמי' שמעת מינה:

ושמואל אמר דורות משעה [לא]לא ילפינן. הא דבעי רב אחא למילף בפ"ק (שם דף ט:) מומעת כפו ממנה לכל מקום שמא' כפו לימ מלא יתיר לן מתוקמא מילתיה בשמקנא והא דמקיש רבא ר' יד לקמילה דילף ומלא כפו מיד למלוע לענין קמילה ולדורות שמא כיון דשמר גזירות שוות לחלן ורגל לדורות עבדינן נמי הך והא דל"ר מלעזר מזבח בפרק קדשי קדשים (דף ס.) מזבח שנפגם אין מוכלין בגינו שיהי מנחה שמ' ומלוה מלל המזבח וכי מלל המזבח מלוה כו' שמי התם דמשכחן כיוצא בה קדשי דורות דהיכ התם לעיל מזבח שנפגם כל קדשים שנשמטו שם פסולין שנאמר וזבחם עליו כו' מלל אין ילפינן הכא דורות משעה מקום לומר להם ליף לכל אין מוכלין בהן כל ז' ימי המולואים ועשה קמילה בכפו ל"ל מאי קפריך מהא לשמואל [לב]שמואל מלל מזרקות מקדשים לכתיב שניהם מלאים סולת ושוב ממילין מזבח שנפגם בפרק קמץ טפל יום (דף קנ.) גבי מנינות שאמר לו אהרן למשה שהוא קטן ממנו שהוא קרוב ממנו ואין דבר אחר מעכב. הוא להמזיר בהן הכמוב ומעכבת: ואין דבר אחר גרש ושמן. הוא להמזיר בהן הכמוב ומעכבת: [לד]ואעג"ג דתנא ביה קרא כו'. בתמיה: מ"א קומצו. [לה]כתיב בחד זוכתא הלד אחי מדטריה וכתיב מיניה בפ"ק (ויקרא ד' ט:) אשם מיקר כל שהוא [לו] פסולה [לז][ממע מינה] דה"ל ממעט מיניה כהמוב [לח]קמ"ל ונראה להכמ מיירי בדרוש מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה דבעי למעט עליו הכמוב ומקרי מלא קומצו זה את זה דבעי למעט מהמלה ומשמנה דגבי מנחת העומר כתיב (ויקרא ב) מגרשה ומשמנה וכשמל מנחות כתיב מהמלה ומשמנה וגרשה ומהמלה הכל סולת ולקמן בפירקין (דף מ.) גבי סולת ושמן מעכבין זה את זה מיירי מגרשה ומשמנה ומהמלה ומשמנה אפי' מגבי לגבי דמיעוטן מעכב את רוב מיירי מהמלה ומשמנה וכן גבי עיכוב דנפשיה לא בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה בעי שינה לעכב ונראה להכמ מיירי בדרוש מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה לא בעי שינה כלל:

[לט]קמ"ל דלא כל מקום שהחזיר לך הכתוב בתורה מנחה אינו אלא לעכב ושמואל אמר גרש ושמן מעכבין ואין דבר אחר מעכב גופא אמר רב [מ]כל מקום שהחזיר לך הכתוב בתורה מנחה אינו אלא לעכב ושמואל אמר גרש ושמן מעכבין ואין דבר אחר מעכב ולשמואל אע"ג דתנא ביה קרא לא מעכבא [מא]ליה אלא כל היכא [מב]דתנא ביה קרא ודאי מעכבא והכא במלא קומצו בקומצו קא מיפלגי דתניא [מג]מלא קומצו [מד]בקומצו שלא יעשה מדה לקומץ רב סבר הא נמי תנא ביה קרא דכתיב [מה]ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ושמואל [מו]דורות משעה לא ילפינן ולא ילף שמואל דורות משעה [מז]והתנן כלי הלח מקדשין את הלח ומדת [מח]יבש מקדשין את היבש ואין כלי הלח מקדשין את היבש ולא מדת יבש מקדשין את הלח ואמר שמואל [מט]ל"ש אלא מדות אבל מזרקות מקדשין דכתיב [נ]שניהם מלאים סלת שאני התם דתנא בה קרא תריסר זימנין א"ל רב כהנא ורב אסי לרב והרי הגשה דתנא בה קרא ולא מעכבא [נא]מאן תנא ביה דכתיב [נב]את תורת המנחה הקרב אותה [נג]בני אהרן לפני ה' ההוא לקבוע לה מקום הוא דאתא דתניא לפני ה' [נד]יכול במערב ת"ל [נה]אל פני המזבח אי אל פני המזבח יכול בדרום ת"ל לפני ה' הא כיצד [נו]מגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו רבי אליעזר אומר יכול יגישנה למערבה של קרן [נז](או) לדרומה של קרן אמרת [נח]כל מקום שאתה מוצא שתי מקראות אחד מקים עצמו ומקיים חבירו ואחד מקים עצמו ומבטל את חבירו מניחין את שמקים עצמו ומבטל חבירו ותופשין את שמקים עצמו ומקיים חבירו שכשאתה אומר לפני ה' במערב בסלתה אל פני המזבח בדרום וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימתה לפני ה' והיכא קיימתה אמר רב אשי [נט]קסבר האי תנא כוליה מזבח בצפון קאי מהקיף לה [ס]רב הונא הרי מלח דלא תנא ביה קרא ומעכבא [סא]ביה דתניא [סב]ברית מלח עולם הוא שתהא

ברית

מינות לן שמעת מקדשי דורות ומיהו שמא התם כך נאמר לו בפירוש דמי הכי קשיא ליה לרב דילף [סג]שעה מדורות והא דתניא קרא נפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מה. ושם) דלדורות יריים וסקילה ולא ילף משני לה דמי להכא דילמא מעעיר"ה קשיי מיניה מרמי ולא פשיט עשירות והא דתניא בפ"ק דסנהדרין (דף טו:) שור שני כשהוא לפניו שעה מדורות הוי לה התם גזרי מילתא בעלמא מדע לעסוקי ילף לה מדכתיב אם כהמה אם כשה זכר יהיה תמים כתיב כ"ג מי לאו דילף מדורות והא דילפינן לקמן בפרק התודה (דף פב:) פסח דורות מפסח מצרים ומפרש לה בפרק מי שהיה (פסחים דף צו.) דקסבר הכא מדה לקומץ לא פליג אלא משום דאין דין ממשכן ומקדש אין למילף טפי ועיין לדקדק לשמואל דלמאן דאמר [סד]שמואל אפי' מזרקות מקדשים מלא קומצו לא מצינו שעשה בהן כהמוב ומעכבת: ואין דבר אחר מעכב. הוא דתניא בפ"ק (דף ח:): [סה]אשם מעכב. [סו]ומע"ש אהמוזיר בו בהמוב: [סז]אמר קרא. [סח]כתיב בחד זוכתא הלד אחי מדטריה וכתיב מיניה בפ"ק (ויקרא ד' ט:) אשם מיקר כל שהוא [סט] פסולה [ע][ממע מינה] דה"ל ממעט מיניה כהמוב [עא]קמ"ל ונראה להכמ מיירי בדרוש מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה בעי למעט עליו הכמוב ומקרי מלא קומצו זה את זה דבעי למעט מהמלה ומשמנה דגבי מנחת העומר כתיב (ויקרא ב) מגרשה ומשמנה וכשמל מנחות כתיב מהמלה ומשמנה וגרשה ומהמלה הכל סולת ולקמן בפירקין (דף מ.) גבי סולת ושמן מעכבין זה את זה מיירי מגרשה ומשמנה ומהמלה ומשמנה אפי' מגבי לגבי דמיעוטן מעכב את רוב מיירי מהמלה ומשמנה וכן גבי עיכוב דנפשיה לא בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה בעי שינה לעכב ונראה להכמ מיירי בדרוש מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה לא בעי שינה כלל:

קומצו: כפו. ולא כלי הלכך אם קמץ בכלי פסל: [עב]דורות משעה [עג]לא ילפינן. ה"ק מזבח דגרש ושמן הוא דלמאי לעיכובא וכן דוגמתה שהומזו כמולה מנחת דורות מכל וימלא כפו לא מזהיר היכי: [עד]לאן [עה]מקדיש יכא למלא כפו מנחת דורות: [עו]ליה אלא כל היכא [עז]דתנא ביה קרא ודאי מעכבא והכא במלא קומצו בקומצו קא מיפלגי דתניא [עח]מלא קומצו [עט]בקומצו שלא יעשה מדה לקומץ רב סבר הא נמי תנא ביה קרא דכתיב [פ]ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ושמואל [פא]דורות משעה לא ילפינן ולא ילף שמואל דורות משעה [פב]והתנן כלי הלח מקדשין את הלח ומדת [פג]יבש מקדשין את היבש ואין כלי הלח מקדשין את היבש ולא מדת יבש מקדשין את הלח ואמר שמואל [פד]ל"ש אלא מדות אבל מזרקות מקדשין דכתיב [פה]שניהם מלאים סלת שאני התם דתנא בה קרא תריסר זימנין א"ל רב כהנא ורב אסי לרב והרי הגשה דתנא בה קרא ולא מעכבא [פו]מאן תנא ביה דכתיב [פז]את תורת המנחה הקרב אותה [פח]בני אהרן לפני ה' ההוא לקבוע לה מקום הוא דאתא דתניא [פט]בני אהרן לפני ה' [צ]יכול במערב ת"ל [צא]אל פני המזבח אי אל פני המזבח יכול בדרום ת"ל לפני ה' הא כיצד [צב]מגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו רבי אליעזר אומר יכול יגישנה למערבה של קרן [צג](או) לדרומה של קרן אמרת [צד]כל מקום שאתה מוצא שתי מקראות אחד מקים עצמו ומקיים חבירו ואחד מקים עצמו ומבטל את חבירו מניחין את שמקים עצמו ומבטל חבירו ותופשין את שמקים עצמו ומקיים חבירו שכשאתה אומר לפני ה' במערב בסלתה אל פני המזבח בדרום וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימתה לפני ה' והיכא קיימתה אמר רב אשי [צה]קסבר האי תנא כוליה מזבח בצפון קאי מהקיף לה [צו]רב הונא הרי מלח דלא תנא ביה קרא ומעכבא [צז]ביה דתניא [צח]ברית מלח עולם הוא שתהא

ברית

מינות לן שמעת מקדשי דורות ומיהו שמא התם כך נאמר לו בפירוש דמי הכי קשיא ליה לרב דילף [צט]שעה מדורות והא דתניא קרא נפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מה. ושם) דלדורות יריים וסקילה ולא ילף משני לה דמי להכא דילמא מעעיר"ה קשיי מיניה מרמי ולא פשיט עשירות והא דתניא בפ"ק דסנהדרין (דף טו:) שור שני כשהוא לפניו שעה מדורות הוי לה התם גזרי מילתא בעלמא מדע לעסוקי ילף לה מדכתיב אם כהמה אם כשה זכר יהיה תמים כתיב כ"ג מי לאו דילף מדורות והא דילפינן לקמן בפרק התודה (דף פב:) פסח דורות מפסח מצרים ומפרש לה בפרק מי שהיה (פסחים דף צו.) דקסבר הכא מדה לקומץ לא פליג אלא משום דאין דין ממשכן ומקדש אין למילף טפי ועיין לדקדק לשמואל דלמאן דאמר [ק]שמואל אפי' מזרקות מקדשים מלא קומצו לא מצינו שעשה בהן כהמוב ומעכבת: ואין דבר אחר מעכב. הוא דתניא בפ"ק (דף ח:): [קא]אשם מעכב. [קב]ומע"ש אהמוזיר בו בהמוב: [קג]אמר קרא. [קד]כתיב בחד זוכתא הלד אחי מדטריה וכתיב מיניה בפ"ק (ויקרא ד' ט:) אשם מיקר כל שהוא [קה] פסולה [קו][ממע מינה] דה"ל ממעט מיניה כהמוב [קז]קמ"ל ונראה להכמ מיירי בדרוש מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה בעי למעט עליו הכמוב ומקרי מלא קומצו זה את זה דבעי למעט מהמלה ומשמנה דגבי מנחת העומר כתיב (ויקרא ב) מגרשה ומשמנה וכשמל מנחות כתיב מהמלה ומשמנה וגרשה ומהמלה הכל סולת ולקמן בפירקין (דף מ.) גבי סולת ושמן מעכבין זה את זה מיירי מגרשה ומשמנה ומהמלה ומשמנה אפי' מגבי לגבי דמיעוטן מעכב את רוב מיירי מהמלה ומשמנה וכן גבי עיכוב דנפשיה לא בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה בעי שינה לעכב ונראה להכמ מיירי בדרוש מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה לא בעי שינה כלל:

כלי הלח מקדשין את הלח. פירשתי בפ"ק (דף ח:): **דתנא** ביה קרא תריסר זימנין.

כתמך ומין מלמדין: **ההוא** לקבוע לה מקום. ול"ת קמיעות מקום שמע' מקרא דהקריב ומיימר ליה והגישה ומשני לעכב ול"ל מי מהקריב הוה ממינן על הכתם קמוך למזבח ולא על המזבח ממש כדמשכחן והקריב הכהן את הכל המזבחה דמתניתין בפ"ק (שם דף י.) זו הולכת מיירים לכתם: **כנגד** חודו של קרן ודיו. בפ"ב דקוטה (דף יז:) דיק מלי ודיו ומשני פ"ד מיבעי הגשה [קיא]כמנחה גופה פי' שתקרינה מן הכלי ויגיע הקולת עלמו למזבח ומרים ודה (דף ג.) גבי כל הגשים ליין שנתן לין מדקדק מלי ליין ול"ל להתם ליין שפיר למימני ליין לפתוקי מלל ומכמיש: **למערבה** של קרן דרומה של קרן. פי' בקונטרס כלן וכלן וקשיא ל"ק מלי מקריב מלל ומכמיש פ' קדשי קדשים (דף סב:) גבי מלל המזבח מלוה כו' שמי התם דמשכחן כיוצא בה קדשי דורות שמי יש לומר דמלוע לענין שיעכבו זה את זה ונראה להכמ מיירי בדרוש מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה לא בעי שינה כלל:

[קיב]מתניתין כתובה. גליון לומר שבירית מתנות בחזונה קיים לעולם כמלח ולא קאי בירית אמלח בלל. תוי"ח:

מ א מיי' פ"ה מהל' מעה"ק הלכ"ב סמג עשין ק"ל ופי"ח מהל' פסה"מ הלכה מו:

ו ב מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הלכ"ו:

[ס] חיבת ליה נמחק: [ע] ושמואל לא יליף דורות משעה. ומצי למימר לשמואל מדה לקומץ ולדב נמי אי לאו דתנא ביה קרא הוי אמינא דמצי למיעבד מדה לקומץ ותימה מאי שנא מהא דאמרינן בפ"ק (דף יא ע"א) אי (בקומצו) [מלא קומצו] יכול אפי' מבורן ושפוט דאפי' פסול הוי ולא בציבור תנא ביה קרא וצריך לומר דיש סב"א לפסול מבורן בקומץ טפי ממדה לקומץ דהכא: [ג] ומדת היבש מקדשין כו' ולא מדת היבש מקדשין:

[ד] מעכבת מאי תנא בה:

[ה] אותה. וגר' ותנן לא הגיש בשר ותיבות בני אהרן לפני ה' נמחק:

[ו] היבת אז נמחק: [ז] קא סבר האי תנא. רבי אליעזר כולי מזבח בצפון קאי ומתחיל דדמו של מזבח בנגד החטש אמות צפונית של פתח ההיכל הוי שפיר בדדום נמי לפני ה' לפי שהיה כל רוח הדרומי כנגד אמצעו של פתח ההיכל ומיהו כרי לקיים לפני ה' ממש היה מגישו לסוף קרן דרומית מערבית ומשיים בח"כ מילתי' ור"א הא כיצד מגישו לקרן דרומית מערבית וא"ת למה לי לפני ה' להכי ויתיפו לי משום דכתיב בחטאת ובאשם מה חטאת ראשם שעונה יסוד אף הגשת מנחה שעונה יסוד ורוח דדומית לא היה בו יסוד אלא אמה הסמוכה למערבית וצריך לומר דמ"מ אצטריך לפני ה' לאשמעינן שהיה צריך להגישו ממש סמוך להקרן כרי לקיים לפני ה' בכל מה שיוכל ולהקריבו לקרן דרומית מערבית ממש אבל ת"ק סבר דמזבח ממרצע היה וקאי ליב אמות כנגד (מ') [ל"ב] אמות של חלל ההיכל וכחלל א"ב לא היה הדרומי כלל לפני ה' לפיכך היה צריך לת"ק להגישו ממש כנגד חודד של קרן דהיינו שפיר לפני ה' שהרי תוך היה ניהון כמו מערבית ממש: [ח] רבי אויא הוי:

[ט] חיבת ביה נמחק:

[י] כתוב. כדמפרש לקמן במלא קומצו בקומצו קא מפלגי דשמואל דורות משעה לא ילפינן והכי קאמר חזרה ושמן הוא דאתאי לפיכובא וכן דוגמתה שהומזו בתורה מנחת דורות אבל רישא כשר לא חזרה היא. הס"ד ומה"ד ואע"ג: [יא] מלא קומצו. בקומצו. תוי קראי כתיבי מלא קומצו כתיב: [יב] ר"ה וזרזה משעה נמחק מכאן ושייך לעיל (ובפ"ש באות י'):

[יג] לא שנו דכלי לח אין מקדשין יבש אלא במדה כו' לא חזיא אלא למליחה והיץ ולוג וכו':

[יד] מה"ר מאי תנא: [טו] אותה. היינו הגשה ולא מעכב כדתנן במתניתין לא הגיש כשירה הס"ד ומה"ד והקרב אותה בני: [טז] דהיינו: [יז] מאי. ודיו: [יח] עומד מצד צפון אשחכח: [יט] לפני פתח היכל. היינו דרומו של מזבח לפני ה': [כ] חיבות שמע מינה ליתא: [כא] קאמר. גליון ואין לומר דה"ג הוי שמא משום דשנה בהו קרא ומיקי אמסולתה ומשמנה דגבי מנחת העומר כתיב מגרשה ומשמנה וגרש וסולת הכל אחד ולא נהירא דלקמן בפרקין גבי סולת דמיעטיו מעכב את רובו לא מיתי אלא קרא דמסולתה בר לבן נראה דגבי ניכובא דנפשיה לא בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה בעי שינה לעכב ונראה להכמ מיירי בדרוש מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה לא בעי שינה כלל: [כב] ומע"ש אהמוזיר בו בהמוב: [כג] ברית מלח עולם הוא שתהא ברית. גליון לומר שבירית מתנות כתונה קיים לעולם כמלח ולא קאי בירית אמלח בלל. תוי"ח:

[כד] ג"ק מוסיף מן גרש עד מעכב וכ"ל מגרשה ומשמנה נוסף וכ"ה בפ"ק. [כה] [פסחים סב. פסחים נב:] [כו] יומא נב: [כז] [ע"ש]. [כח] שבועות ה. שבועות כא.]. [כט] [לקמן מ. מנחות כב.]. [ל] [לקמן מ. מנחות כב.]. [לא] [לעיל ח:] [לב] [לקמן סב.]. [לג] ר"ת שם. [לד] [לקמן סב.]. [לה] [לעיל ח:] [לו] [לקמן סב.]. [לז] [לקמן סב.]. [לח] [לקמן סב.]. [לט] [לקמן סב.]. [מ] [לקמן סב.]. [מא] [לקמן סב.]. [מב] [לקמן סב.]. [מג] [לקמן סב.]. [מד] [לקמן סב.]. [מה] [לקמן סב.]. [מו] [לקמן סב.]. [מז] [לקמן סב.]. [מח] [לקמן סב.]. [מט] [לקמן סב.]. [נ] [לקמן סב.]. [נא] [לקמן סב.]. [נב] [לקמן סב.]. [נג] [לקמן סב.]. [נד] [לקמן סב.]. [נה] [לקמן סב.]. [נו] [לקמן סב.]. [נז] [לקמן סב.]. [נח] [לקמן סב.]. [נט] [לקמן סב.]. [ס] [לקמן סב.]. [סא] [לקמן סב.]. [סב] [לקמן סב.]. [סג] [לקמן סב.]. [סד] [לקמן סב.]. [סה] [לקמן סב.]. [סו] [לקמן סב.]. [סז] [לקמן סב.]. [סח] [לקמן סב.]. [סט] [לקמן סב.]. [ע] [לקמן סב.]. [עא] [לקמן סב.]. [עב] [לקמן סב.]. [עג] [לקמן סב.]. [עד] [לקמן סב.]. [עה] [לקמן סב.]. [עו] [לקמן סב.]. [עז] [לקמן סב.]. [עח] [לקמן סב.]. [עט] [לקמן סב.]. [פ] [לקמן סב.]. [פא] [לקמן סב.]. [פב] [לקמן סב.]. [פג] [לקמן סב.]. [פד] [לקמן סב.]. [פה] [לקמן סב.]. [פו] [לקמן סב.]. [פז] [לקמן סב.]. [פח] [לקמן סב.]. [פט] [לקמן סב.]. [צ] [לקמן סב.]. [צא] [לקמן סב.]. [צב] [לקמן סב.]. [צג] [לקמן סב.]. [צד] [לקמן סב.]. [צה] [לקמן סב.]. [צו] [לקמן סב.]. [צז] [לקמן סב.]. [צח] [לקמן סב.]. [צט] [לקמן סב.]. [ק] [לקמן סב.]. [קא] [לקמן סב.]. [קב] [לקמן סב.]. [קג] [לקמן סב.]. [קד] [לקמן סב.]. [קה] [לקמן סב.]. [קו] [לקמן סב.]. [קז] [לקמן סב.]. [קיא] [לקמן סב.]. [קיב] [לקמן סב.].

[ב] ג"ק מוסיף מן גרש עד מעכב וכ"ל מגרשה ומשמנה נוסף וכ"ה בפ"ק. [ג] [פסחים סב. פסחים נב:] [ד] זבחים נב. זבחים נט. [ה] [לקמן מ. מנחות כב.]. [ו] [לקמן מ. מנחות כב.]. [ז] [לעיל ח:] [ח] זבחים סב., זבחים סה. [ט] ר"ח שם, [לקמן סב.]. [י] [לקמן סב.]. [יא] זבחים נב. זבחים נט. [יב] זבחים נב. זבחים נט. [יג] [ויקרא ב, ב]. [יד] [ויקרא ב, ג]. [טו] [ויקרא ב, ד]. [טז] [ויקרא ב, ה]. [יז] [ויקרא ב, ו]. [יח] [ויקרא ב, ז]. [יט] [ויקרא ב, ח]. [כ] [ויקרא ב, ט]. [כא] [ויקרא ב, י]. [כב] [ויקרא ב, יא]. [כג] [ויקרא ב, יג]. [כד] [ויקרא ב, יד]. [כה] [ויקרא ב, טו]. [כו] [ויקרא ב, טז]. [כז] [במדבר יח, יט].

[כח] ר"ת שמואל הס"ד ומסיק דלמאי מזקיק כו' מלנים קומץ והא דלמ"ד מלא קומצו יכול מצרו ת"ל בקומצו כו' דורות מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה לא בעי שינה כלל. [כט] ר"ת שמואל הס"ד ומסיק דלמאי מזקיק כו' מלנים קומץ והא דלמ"ד מלא קומצו יכול מצרו ת"ל בקומצו כו' דורות מיהו כי בעי שינה לעכב אבל לגבי מעכבין זה את זה לא בעי שינה כלל. [ל] [ויקרא ד' ט:] [לא] [ויקרא ד' יא.] [לב] [ויקרא ד' ט:] [לג] [ויקרא ד' יא.] [לד] [ויקרא ד' ט:] [לה] [ויקרא ד' יא.] [לו] [ויקרא ד' ט:] [לז] [ויקרא ד' יא.] [לח] [ויקרא ד' ט:] [לט] [ויקרא ד' יא.] [מ] [ויקרא ב, ב]. [מא] [ויקרא ד' יא.] [מב] [ויקרא ב, ב]. [מג] [ויקרא ד' יא.] [מד] [ויקרא ב, ב]. [מה] [ויקרא ב, ג]. [מו] [ויקרא ב, ד]. [מז] [ויקרא ב, ה]. [מח] [ויקרא ב, ו]. [מט] [ויקרא ב, ז]. [נ] [ויקרא ב, ח]. [נא] [ויקרא ב, ט]. [נב] [ויקרא ב, י]. [נג] [ויקרא ב, יא]. [נד] [ויקרא ב, יג]. [נה] [ויקרא ב, יד]. [נו] [ויקרא ב, טו]. [נז] [ויקרא ב, טז]. [נח] [ויקרא ב, יג]. [נט] [ויקרא ב, יד]. [ס] [ויקרא ב, טו]. [סא] [ויקרא ב, טז]. [סב] [במדבר יח, יט].

[סג] ג"ק מוסיף מן גרש עד מעכב וכ"ל מגרשה ומשמנה נוסף וכ"ה בפ"ק. [סד] [פסחים סב. פסחים נב:] [סה] זבחים נב. זבחים נט. [סו] [לקמן מ. מנחות כב.]. [סז] [לקמן מ. מנחות כב.]. [סח] [לעיל ח:] [סט] ר"ת שם, [לקמן סב.]. [ע] [לקמן סב.]. [עא] [לקמן סב.]. [עב] זבחים נב. זבחים נט. [עג] [לקמן סב.]. [עד] [לקמן סב.]. [עה] [לקמן סב.]. [עו] [לקמן סב.]. [עז] [לקמן סב.]. [עח] [לקמן סב.]. [עט] [לקמן סב.]. [פ] [לקמן סב.]. [פא] [לקמן סב.]. [פב] [לקמן סב.]. [פג] [לקמן סב.]. [פד] [לקמן סב.]. [פה] [לקמן סב.]. [פו] [לקמן סב.]. [פז] [לקמן סב.]. [פח] [לקמן סב.]. [פט] [לקמן סב.]. [צ] [לקמן סב.]. [צא] [לקמן סב.]. [צב] [לקמן סב.]. [צג] [לקמן סב.]. [צד] [לקמן סב.]. [צה] [לקמן סב.]. [צו] [לקמן סב.]. [צז] [לקמן סב.]. [צח] [לקמן סב.]. [צט] [לקמן סב.]. [ק] [לקמן סב.]. [קא] [לקמן סב.]. [קב] [לקמן סב.]. [קג] [לקמן סב.]. [קד] [לקמן סב.]. [קה] [לקמן סב.]. [קו] [לקמן סב.]. [קז] [לקמן סב.]. [קיא] [לקמן סב.]. [קיב] [לקמן סב.].

ברית אמורה במלח. מלח מפסוק מקלטות בין לרגי יהודה בין לר' שמעון ליכא מידי מלח מסמעות דורשין: רב. לתמר מ"ם [ס] המזירה אין לה המזירה לא כתנא דידן ס"ל לתמר לה מלח הקומץ כשר: שור קרב לגבי מזבח. דמלימת קומץ נרשמו של מזבח שמם מולמים את הקומץ: עצים. נקלקו קרבן שנתמר והגולות הפלגו על קרבן העליה (במדבר י) ולם לקבי קרבן שהוא עיקר כל הזמנה: אחרים באין לה חובה. שנריכה עליה להקטירה: אף בלי. שנריכין עליה טעונין מלח יכלו עליה ולם (ו): [ס] קומץ למנחה מחיר שריים ולם מחיר מימורין למזבח וכשר לכהנים: [ע] אי מה מנחה מיוחדת שמתרת. הכי פריך [ף] לו מימא כי היכי דמנכינן כל דממי ליה בהמלי לד שמחרים בשר מוסה [ע] לכן תרבי שמי לם דממי לה לשיך גיפה בחד לד לתמיר כמותה [ף] ולף כל למעוטי עליה הוא לתמא ללא למי לה שמיני ת"ל [ע] בשעוטא אחריבא למעוטי לד לתמיר כמותה (ג) ולרבוי [ס] לתמרים בשר מוסה להו לתמא לליכא לפרושי (מיפכא) לתמא לם שמחיר ולוליא את מלו שלין מחיר לת"כ למה לי למיתר מעל מנחתן ניתמ [ף] (לי שמי) כלתמרינן לקמן מסתברא הני הוה ליה למילף שבן מבב"ע טו"ת סימן הלכך על כרחך [ס] טולהו הוה בעי לרבויי הני שבד לד [ס] לשבי לילטרין מיעוטן למעוטי מד מיניתו: בולה. גם הלריים: ת"ל קרבן. (ג) [ס] קומץ וכל קרבן מנחתן (ויקרא ג): בפני עלמה. כגון המומר הרי עלי לעשה לתמר בפ' הרי עלי עשרון (לקמן קו:) [ס] לא יפחות מן הקומץ: מנחת כהנים. מנחת [ס] כלטימים לכליל הוא: כהן משיח. תמימין: קדשי קדשים. זבחי שלמי לעור לחייבו בכשר עליה דקדשי קדשים ניתנו ומע"ג לשלמים הן להם אין נאכלין אלא יום ולילה כלתמרינן בחיתנו מקומן (זבחים דף מ:) זבחי שלמי לעור ומחמות כו': והא אמרת [ס] (לילה) מה מנחה מיוחדת שאחרים באין בה. ומהתם מילטיא לעשה וכולהו הכי לגריכין עליה ועל כל קרבן תו למה לי: הבי קאמר. הלי לפריך אין לי אלא קומץ הכי קא פריך אימא לא דרשי כללשם מה מנחה מיוחדת אלא בכלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש שאחרים באין בה אף כל שאחרים באין חובה לה אחרים דבאין חובה לה מאי ניהו עצים אף כל עצים אימא [ס] (אחרים דבאין חובה לה ניהו) לבונה [ס] ואייתי דם דאיבא נסכים [ס] בהדי אימורין הוא דאתו מ"ט אכילה ושתיה אדרבה כפרה ושמחה אלא לבונה באה עמה בכלי אחד [נסכים אין באין בכלי אחד] אבל עצים כי היכי דמתבשרא בהו מנחה הכי מתבשרא בהו כולהו קרבנות ואימא [ס] מה הפרט מפורש שאחרים באין חובה לה ומתרת אף כל שאחרים באין חובה לה ומתרת ומאי ניהו לבונה הבאה בבזיכין דשריא לחם [ס] אבל מידי אחרינא לא מדאיצטריך מעל מנחתך ולא מעל דמך מכלל דהנך כולהו אתו בחד צד אמר מר מעל מנחתך ולא מעל דמך ואימא מעל מנחתך ולא מעל איבריך מסתברא אברים הוה ליה לרבויי שכן [ס] (אשב"ג טמ"א סימן) אחרים באין חובה לה כמותה אישים כמותה בחוץ כמותה נותר כמותה טומאה כמותה מעילה כמותה אדרבה

בריח אמורה במלח. מלח מפסוק מקלטות בין לרגי יהודה בין לר' שמעון ליכא מידי מלח מסמעות דורשין: רב. לתמר [ס] המזירה אין לה המזירה לא כתנא דידן ס"ל לתמר לה מלח הקומץ כשר: שור קרב לגבי מזבח. דמלימת קומץ נרשמו של מזבח שמם מולמים את הקומץ: עצים. נקלקו קרבן שנתמר והגולות הפלגו על קרבן העליה (במדבר י) ולם לקבי קרבן שהוא עיקר כל הזמנה: אחרים באין לה חובה. שנריכה עליה להקטירה: אף בלי. שנריכין עליה טעונין מלח יכלו עליה ולם (ו): [ס] קומץ למנחה מחיר שריים ולם מחיר מימורין למזבח וכשר לכהנים: [ע] אי מה מנחה מיוחדת שמתרת. הכי פריך [ף] לו מימא כי היכי דמנכינן כל דממי ליה בהמלי לד שמחרים בשר מוסה [ע] לכן תרבי שמי לם דממי לה לשיך גיפה בחד לד לתמיר כמותה [ף] ולף כל למעוטי עליה הוא לתמא ללא למי לה שמיני ת"ל [ע] בשעוטא אחריבא למעוטי לד לתמיר כמותה (ג) ולרבוי [ס] לתמרים בשר מוסה להו לתמא לליכא לפרושי (מיפכא) לתמא לם שמחיר ולוליא את מלו שלין מחיר לת"כ למה לי למיתר מעל מנחתן ניתמ [ף] (לי שמי) כלתמרינן לקמן מסתברא הני הוה ליה למילף שבן מבב"ע טו"ת סימן הלכך על כרחך [ס] טולהו הוה בעי לרבויי הני שבד לד [ס] לשבי לילטרין מיעוטן למעוטי מד מיניתו: בולה. גם הלריים: ת"ל קרבן. (ג) [ס] קומץ וכל קרבן מנחתן (ויקרא ג): בפני עלמה. כגון המומר הרי עלי לעשה לתמר בפ' הרי עלי עשרון (לקמן קו:) [ס] לא יפחות מן הקומץ: מנחת כהנים. מנחת [ס] כלטימים לכליל הוא: כהן משיח. תמימין: קדשי קדשים. זבחי שלמי לעור לחייבו בכשר עליה דקדשי קדשים ניתנו ומע"ג לשלמים הן להם אין נאכלין אלא יום ולילה כלתמרינן בחיתנו מקומן (זבחים דף מ:) זבחי שלמי לעור ומחמות כו': והא אמרת [ס] (לילה) מה מנחה מיוחדת שאחרים באין בה. ומהתם מילטיא לעשה וכולהו הכי לגריכין עליה ועל כל קרבן תו למה לי: הבי קאמר. הלי לפריך אין לי אלא קומץ הכי קא פריך אימא לא דרשי כללשם מה מנחה מיוחדת אלא בכלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש שאחרים באין בה אף כל שאחרים באין חובה לה אחרים דבאין חובה לה מאי ניהו עצים אף כל עצים אימא [ס] (אחרים דבאין חובה לה ניהו) לבונה [ס] ואייתי דם דאיבא נסכים [ס] בהדי אימורין הוא דאתו מ"ט אכילה ושתיה אדרבה כפרה ושמחה אלא לבונה באה עמה בכלי אחד [נסכים אין באין בכלי אחד] אבל עצים כי היכי דמתבשרא בהו מנחה הכי מתבשרא בהו כולהו קרבנות ואימא [ס] מה הפרט מפורש שאחרים באין חובה לה ומתרת אף כל שאחרים באין חובה לה ומתרת ומאי ניהו לבונה הבאה בבזיכין דשריא לחם [ס] אבל מידי אחרינא לא מדאיצטריך מעל מנחתך ולא מעל דמך מכלל דהנך כולהו אתו בחד צד אמר מר מעל מנחתך ולא מעל דמך ואימא מעל מנחתך ולא מעל איבריך מסתברא אברים הוה ליה לרבויי שכן [ס] (אשב"ג טמ"א סימן) אחרים באין חובה לה כמותה אישים כמותה בחוץ כמותה נותר כמותה טומאה כמותה מעילה כמותה אדרבה

אימא מה הפרט מפורש שאחרים באים חובה לה וגם מתרת. פירוש ואימא מלא קמא דוקא אי נמי מפילו למ"ד כללא כתרת דוקא נעשין שני לדדין כדמוכח בריש כלל מערבין (עירובין דף כח.) ולריך עיון בפרק שלשה מינין (מיל דף לה:) ושמא יש מקומות [ס] שניש ושלשה [ס] מקומות לא תשיבי ליה להס"ם אלא כתב לר:

מראיצטריך מעל מנחתך מכלל דהנך

בולהו [ס] מייתו בחד צד. פי' כמו דס לליכ ליה אלא מד לד ומשמע מוסה לדדין הרבה כתם לא תשיבי ליה הנך לדדין והא לקתני צריכותא אימא דס דמשמע ליפנה לאי לא כתיב מעל מנחתך מיהו תרבה דס ומלרבה היתי מלרין שי לדדין כמשמע הכא ומלרבה דס לא תשיבי ליה אבל לא תרבה דס לא תשיבי ליה אבל תרבה דס ומלרבה דס לא תשיבי ליה אבל לא תרבה דס ומל

עין משפט
נר מצוה

יד א מ"מ פט"ז מהל' מעה"ק הלכה יג:

שיטה מקובצת

אדרבה דם הוה ליה לרבויי כו'. ומיהו לגי' מצינו פיגול דדם וקומץ לא מיתייב עלייהו משום פיגול כדאמרינן בהקומץ ושתא (לעיל דף יח.) דלמילתיה ממילין מינהו אבל מצרים מייתי עלייהו משום פיגול: **נפסל** בשקיעת החמה כמותה. גריס מי שהיה טמא (פסחים ד' נה.) דלמרינן דמשקיעת החמה עד צאת הכוכבים ד' מילין לר' יהודה הקטה ר"ת דכתוב אמה מהליקין (שבת דף לה.) ומשמע [מ]דלרבי יהודה משמשקיעת החמה עד [מ] הלילה שני חלקי מיל ותירץ ר"ת דמשמשקיעת החמה משמע סוף שקיעת החמה שכבר שקעה החמה אבל משקיעת החמה משמע ממחילת שקיעה מדא מדלמרי' (שבת דף כח:) גבי נר מצוה מלוותה משמשקיעת החמה ומי מחילת שקיעה עדיין הוא יום גדול והוה שרגא בטיהרא ולפיכך שקיעת החמה נמי דהכא גבי דם מחילת שקיעה מיירי ומיהו מפי משום דלמרינן בסוף מיהו מקומן (זבחים דף ט.) מכין לדם שנפסל בשקיעת החמה שנאמר ביום הקריבו את זבחו ביום זובחו מקריב ומי בסוף שקיעה קאמר למה לי קרא פשיטא דנפסל בלילה דמין יכול לזורקו בלילה ביום זורקו ומשמע השתא דפשיטא דפסלות בו דומיא דתמורים ופי' שם בקונטרס דר"ת אם עלה בגבי מזבח משום דמין לילה מועלת בגופו של מזבח וקשיא למ"ד מועלת מי מיכא למימר ומין לומר למילתיך משום דקי"ל גבי דם אם עלה לא ירד הואיל ונתבשר בתמורים ואם מעלהו לגבי מזבח הוה לחמיעת דיכול לזורוק [מ] משום דהכא פלוגתא היא דרבן גמליאל ור' יהושע דר' יהושע אמר ירד ורבן גמליאל לא ירד וכי תימא למילתיך משום דס"ד דלא מיפסיל בלילה כי היכי דמין מייתי עלה משום פיגול ומשני כדמיתא בסוף כל הכשר (מוקין דף קח.) הכי עסיק ולפנה דמין מייתי עלייהו משום טומר לרבי שמעון ופשיטא הכי מיפסלי בלילה כשקדשו בכלי שרת וכי תימא משום דילפינן מדם לנסך שאני דם דתמיר ולפי מה שמפרש רבינו מם דתמירי מחילת שקיעה ניחא ואין מי שהיה טמא

דתניא. דיין מין טעון מלח: וקפריז הס"ק מני. כך ברייתא: קשיא קטרת. דהא (ג) רבינן לעיל (דף כ.) כל שמחרים—במין לו מוכה וקטרת ממי דבעי עיסה בעי מלח ולקמן ממי אתמרין בראשו של מזבח עשה מולחין הקטרת והקומץ: הפרס. מנחתך: עצים אין מקבלין טומאה. ומע"ג דעלי מערכה מקבלין טומאה כדאמרינן בפרק שני דפסחים (דף לה.) והכבר לרבות עצים ולבונה הסיח מלרבות את מזבח הקדש וקלא דמסכתא בעלמא דהא בעלמא לא מקבלי טומאה: דם שבשלו. אין למולין אין לקדשים ואכלו אינו עובר עליו להא לא מייתי מוהא אלא על הדם שלאחר לכפרה ושם קדשים מפורשין לא חל עליו שם מזבח ופסק ממורת דם (ד) ומלים הכי הוה כלומר: מהו דתימא מישדא בה משהו (ה) למצוה בעלמא. ומשום הכי משהו לא נפיק ממורת דם: הקפה. כמו (שמות טו) קפתו (ג) תהומות (ו): (ז) (קפה באור). ואכלו מייב משום דם לו אלא: בחמה. הדרך לכמות שהיא לגולה לכך מייב: דם שקרש. קל שלקח דעתך ופשיט למולין: כאן בחטאות החיצונות. הם דקתני הקפה את הדם בחמה ואכלו מייב והוא הדין לשל מולין הוחל ולאו לכפרה בקדשים: והא דאמר זעירי אינו עובר עליו בחטאות הפנימיות. כגון פרים ושעירים הנשרפים ונעשה מפרש לקמן: הלכך. (ח) ללמדנו ממנינן הוחל ונכנגו לאור: דם המור. מע"פ שאינו לאור לקרקע ואינה למימר דלא מייבה (ט) תורה כרת אלא על דם הראוי לקרקע (י) אלא לפילו מעות (כ) לקרקע ואינה למימר קרקע ממשלת לפילו הכי מייב: חוצץ. לענין טבילה: פריך. שמתחיל להמייבם ולהדיוק קלא מוכן: לא פריך. (ל) שכשמולין בו מלבנו ממקך והולך מוכן ממנו (ז) (ופוסק הדם): תבונהו. מפרש לקמן: מי מלח. (מ) מורים: שאינה שובתת. שמניחו בקרקע (נ) ומתוך שהוא סדומית (ס) היס מסליכה לגמרי: איסתרוקנית. מן הקרקע נעשית ומיכי מלח: (ע) מכל שהוא. הין סדומית הין (פ) למקרוקנית: מכל מקום. ואפילו מעוט למרן: סדומית דקה למקרוקנית גסה: (צ) יכול יתבוננו. יהן מלח הרמה כמקן מניח: כבנין. מלח הרמה שוכה על שוכה: נותנת טעם (ק) [בבינה]: בגמרא: תקריב בשבת ובמועדה. אם קרקע ניעול הוא ומשמיעין למילתן עמידה היא ומסי שנת וטומאה כמאי עסידות: וכן

אפיק עצים ועייל נסכים דתניא "אבל היין והדם והעצים והקטרת אין טעונין מלח מני אי רבי קשיא עצים או רבנן קשיא קטרת האי תנא הוא דתניא רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר מה הפרט מפורש דבר שמקבל טומאה ועולה לאשים וישנו על מזבח החיצון אף כל דבר המקבל טומאה ועולה לאשים וישנו על מזבח החיצון יצאו עצים שאין מקבלין טומאה יצאו דם ויין שאין עולים לאשים יצאה קטרת שאינה על מזבח החיצון אלא מעמא דמעטיה קרא לדם הא לאו הכי הוה אמינא דם ליבעי מלח כיון דמלחיה נפיק ליה מתורת דם דאמר זעירי א"ר חנינא דם שבישלו אינו עובר עליו ורב יהודה אמר זעירי דם שמלחו אינו עובר עליו [ט] ורב יהודה דידיה אמר [ב]אברים שצלאן והעלן אין בהם משום לריה ניחוה מהו דתימא מישדא בה משהו למצוה בעלמא קמ"ל: גופא אמר זעירי א"ר חנינא דם שבישלו אינו עובר עליו יתיב רבא וקא אמר לה להא שמעתא איתיביה אביי [ג] הקפה את הדם ואכלו או [ג] שהמחה את החלב וגמעו חייב לא קשיא כאן שהקפה באור כאן [ד] שהקפה בחמה באור לא הדר בחמה הדר בחמה גמי לימא הואיל ואידחי אידחי דהא בעא מיניה רבי מני מר' יוחנן דם שקרש ואכלו מהו אמר ליה הואיל ונדחה ידחה אישתיק אמר ליה דלמא (ו) ודאי כאן בחטאות החיצוניות [ה] (החיצונות) כאן בחטאות הפנימיות אמר אדכרתן מילתא דאמר [ב] [ה] רב חסדא דם שקרש [ו] בחטאות [ז] ואכלו חייב [ח] ולקח ונתן אמר רחמנא [ט] [והאי] בר לקיחה ונתינה הוא בחטאות הפנימיות ואכלו פטור [ב] ומבל והזה אמר רחמנא והאי לאו בר מבילה והאה הוא [י] ורבא דידיה אמר אפילו בחטאות הפנימיות ואכלו חייב הואיל וכנגדו ראוי בחטאות החיצונות אמר רב פפא הלכך [ו] דם חמור שקרש ואכלו חייב הואיל וכנגדו ראוי בחטאות החיצונות אמר רב גידל אמר זעירי דם בין לה בין יבש [ח] חוצץ מיתיבי [ם] הדם והדין [י] והדבש והחלב יבשין חוצצין לחין אינן חוצצין לא קשיא הא דסריך הא דלא סריך: [כ] תמלה למאי אתא לכדתניא [ל] במלח יכול תבונהו ת"ל תמלח אי תמלח יכול במי מלח ת"ל במלח [מ] ולא תשבית מלח הבא מלח [נ] שאינה שובתת ואיזו זו מלח סדומית ומנין שאם לא מצא מלח [ס] סדומית שמביא מלח איסתרוקנית ת"ל [ע] תקריב תקריב כל שהוא תקריב מכל מקום תקריב [פ] ואפילו בשבת תקריב ואפילו בטומאה מאי תבונהו אמר רבה בר עולא הכי קאמר יכול [צ] יתבוננו כתבן במיט אמר ליה אביי אי הכי [ק] יתבוננו מיבעי ליה אלא אמר אביי יכול יעשנו כבנין אמר ליה רבא אי הכי [ר] יבנו מיבעי ליה אלא אמר רבא יכול [ש] תבונהו מאי תבונהו אמר רב אשי יכול יתן בו טעם [ת] כבינה תלמוד לומר תמלח ביצד הוא [א] עושה מביא האבר ונותן עליו מלח וחוזר והופכו ונותן עליו מלח ומעלהו אמר [ב] אביי [ג] וכן לקדירה תנו

אפיק עצים. ונמעט נסכים דמה מנחה מיוחדת כו' ודם מועל מנחתך ול"ת מימה מיפקא ור"ל דלא שייך לומר מיפקא כלל דהא כדי שלא נאמר (משנה) לך שלא תמיר הוה לימא קרא למיכתב מעל מנחתך למעוטי דם דמתרבי מהאי לך ולאו נסכים ממעטי מיניה:

יצאו עצים שאין מקבלין טומאה. פי' בקונטרס דהא לימר בפ' כל שעה (פסחים דף לה.) והכבר לרבות עצים ולבונה מסתברא בעלמא ומי אמרינן לומר כן דהסיח ממרין בפ' כל שעה (דף ט:) דמיבת הקדש לתוריית מהסיח קלא לוהכבר וכן מוכח בפ' כל הפסולין (זבחים דף לה.) גבי לוכל בשר לפני זריקת דמה דלמרין שבל טומאת בשר דבר הכל לוקה לחמר מר והכבר לרבות עצים ולבונה כו' והשתי לקרי בה משהו: פסולה בעלמא לאו מדבקין קמ"ל דמלטריית ופסולה בעלמא קמ"ל לית ליה מלקות ועוד דהיכ גופא מסתמא לרבנן הוי לתוריית לרבי [ס] ימשמעון לחמר פסולה בעלמא והיכ"ת דקרי לה מעלה בפ' כל שעה (פסחים דף לה.) הכי גמי קמ"ל גבי מעלות הערב שמשו לוכל בתרומה לנפקא לן מקרא בפרק הערל (יבמות דף ע:) אלמא מעלה לתוריית קמ"ל והא דקמ"ל הכא יצאו עצים שאין מקבלין טומאה בעלי עצים [פ] עצים קמ"ל ולא בעלי המערכה ול"ת מיבן לנו לרבות עצים לטומאה מהכבר מחמר ליה להו פליון מן המוכה לפילו בחר לפיגולה לגיזרי לחמעמ בריח המנחות ונסכים (נקמן דף ק) לרבות לפליגי עליה לרבי לחרבי ולפי ניחא לחמיר להו קרקע גמור ור"ל להסיח לחמרי עצים בכל מקום היינו לרבי ומקע מחמר מיבעי עצים לטומאה לחמר לחמיר בטומאה לחמר לחמיר בעצים על העצים מסוס טומאה לחמר לן חני להו בפרק שני דפסחים (דף כ.) לחמן הקומץ והלבונה והקטורת כולם הוכשרו ליפסל בחוטל יום ומיבעי ליפסל מסוס טומר ומעמ ופיגול חין בהם ור"ל חין לרבי חין לרבנן לן חני חני לרבנן לן מיבעי לחמר ולרבי יש בעצים מסוס פיגול לחמר שנקמלו בכל דבר שיש לו ממיכין לפסל חו למוכה לפיגולי עולה שלם ממילן: [כאן] בחטאות החיצונות ובאן בחטאות הפנימיות. פרש"י דבחטאות הפנימיות מיכו עובר עליו ומעמא כמו שמפרש לקמן ולא נהילת לר"ש בחטאות הפנימיות מוכח דלא מיבעי ליה לרבי שמעון דלית ליה לחמיר בחטאות הפנימיות ומכלו מיבע ומעמא לפי' רש"י לרבנן לית ליה לזמיני ועוד קשה לחמר יחיד ורבים הלכה כרבים ומקמר לפת מעמא מעמא דמפיק לרבנן מפיק ר"ל דבחיני (היינו בבחטו מחור) כ"ע לא פליגי לפיגו עובר עליו והא דחמלק הכא יחן בין חטאות הפנימיות לחיצוניות קמי

מקפלו בחמה]: **דם** שבישלו אינו עובר עליו [ק]. [והיינו] הא לחמן בפ' כל הבבר (לוקן דף קנ. וסס) הלב קורטו ומוליח לת דמו לא קרעו לינו עובר [ר] עליו [ש][דמייתי לחמר מיפלו] מדמייתי הכי מרי מילי מהדי דם שבישלו ודם שמלחו מעמע דמרוייהו חד טעמא כדפי' בקונטרס דלפיגו כריתה דלא מייבה מוכה מלא דבר הרלוי לכפרה ומיו דמיכלו לו מלחו נפקא ליה ממורת דם ומעמע הכא דחמה מייבה דקדשים היינו דמין נאכלין מעמא מלחן דהמי דמלים כריתה היינו דמין נאכל מעמא מלחו דכולהו כרפיגים בפ' כל הבבר (שם דף קיב.) ומחמה מייבה דקדשים הוא דדייק הכא הא לאו הכי הוה ממינא דם ליבעי מלח כיון דמלחיה נפקא ליה ממורת דם דאמר זעירי דם שבישלו לא שמלחו וכו' ומשמע ממרין וכן לקרינה לפיכך מדקדק ר"ת מכאן דמלייתה לקדרה בתין נאכל מעמא מלחו מגי ולא כמו שמפרשים כמו שחמלח מולח להנעיע וכמלים לעורך עיבד לו כדבעי ליה לעורכה ואפרק כל הבבר (שם ה שם) [ר] פירמתי גמי היינו נאכל מעמא מלחו: **יתן** בו טעם בבינה. היינו לגה חזי לאכילה גלא הדמה כמו שהבינה מחקנת החלם: **וכן** לקדירה גרסי. ומפפר רמינו גרסה כמוב [וכן לגלן] וכן פי' רמינו מנגחל בפ"ק לחולין (דף ח.) גבי חמורה [ש] בהנחה לימיב: **כלשכת**

הנהות הב"ח

(ל) גמ' חמר ליה דלמא בחן ב"ל. ומיתם ולפי נמחק: (מ) רש"י ד"ה קשיא וכו' דהא רבנן לעיל חמרי כל שחמרים: (נ) ד"ה הקפה וכו' מהומות הס"ל ומפ"ל מ"ם דהקפה) צפור ולכלו לחי ליה: (ס) ד"ה לא מכלי וכו' שכשמולין וכו' להדם הס"ל): (ע) ד"ה מקריב אפילו בשנם ב"ל קדים ד"ה יכול יתמעו:

גליון חש"ם

רש"י ד"ה דם חמור וכו' דאין קרבן בטמאין. נלמה להחיל גלמו לוקה נקרם דהא גלא נקרם הוי נמי לך מיבוע לפך לחין קרבן בטמאים ומלמ הכי הוא דלם גלא נקרם פשוט דחיב משום דם והוי כדם מהמת דעלמא דמ"מ לא מקרעם דמ"ם מהמת מולין לחיב נקרם

ב) וכמים מו:, ג) מולין קכ. ג) [עי' מו' פסחים כ: ד"ה פרש ומו"ל, ד) רש"י מ"ל, ה) דאמר רבה אמר ל"ק, ו) ל"ל בחטאות החיצונות ואכלו חייב ל"ק, ז) זרבה ל"ק, ח) [בפרק קכ: זבחים לה. פסחים סה: מוקמינן דמקרעין פ"ז], ט) [פי' שנעשית בשנם כשמול חו מלח מקדושת שהיס מולין גלים בכל יום ונעשה מלח מפסדוקנים אין לחמר שנעשה ע"י מי חמה ערוך ער ב' פ"ק דמדמיס מלח חזק שלים מפסיד ומשמע לגלמר מפסדוקנים שמפשיל ולגלמר כי' ס"ק ומיכא ד"ה ומפרש ר"ת ומ"ש ר"ת ומ"ש ר"ת ומ"

בלשכת המלח ששם מולחין עורות קדשים. מימיה דכמקטר מנחת (פ"ה מ"ג) דמשיב שם נשמע שנעזרה קמיי נשכת המלח ששם היו נותנין מלח לקרבן לשכת הפרוה ששם היו מולחים עורות [א] קדשים וי"ל דהא דקתמר הכא ששם מולחין

[ב] תנו רבנן [ג] מלח שעל גבי האבר מועלין בו שע"ג הכבש ושבראשו של מזבח אין מועלין בו [ד] ואמר רב מתנה מאי קראה [ה] והקרבתם לפני ה' והשליכו הכהנים עליהם מלח והעלו אותם עולה לה': [ו] תנן התם [ז] על המלח ועל העצים שיהו הכהנים נאותין בהן אמר שמואל לא שנו אלא לקרבנם אבל לאכילה לא קא ס"ד מאי לקרבנם למלוח קרבנם [ח] לאכול אכילת קדשים השתא למלוח עורות קדשים יהבינן לאכילת קדשים לא יהבינן [ט] דתניא נמצאת אתה אומר [י] בשלשה מקומות המלח נתונה בלשכת המלח ועל גבי הכבש ובראשו של מזבח בלשכת המלח [כ] ששם מולחין עורות קדשים על גבי הכבש ששם מולחים את האברים בראשו של מזבח ששם מולחין הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ועולת העוף אלא מאי לקרבנם לאכילת קרבנם ומאי לאכילה אכילה דחולין [ל] חולין פשיטא מאי בעו התם אע"ג דאמר מר [מ] יאכלו [נ] שיאכלו עמה חולין ותרומה כדי שתהא נאכלת על השובע אפילו הכי [ס] מלח דקדשים לא יהבינן להו אמר ליה רבינא לרב אשי ה"נ מסתברא דאי סלקא דעתך מאי לקרבנם למלוח מעמא דאתני בית דין הא לא אתני בית דין לא השתא לישראל יהבינן לכהנים לא יהבינן דתניא יכול האומר הרי עלי מנחה יביא מלח מתוך ביתו כדרך שמביא לבונה מתוך ביתו ודין הוא נאמר הביא מנחה והביא מלח ונאמר הביא מנחה והביא לבונה מה לבונה מתוך ביתו אף מלח מתוך ביתו או כלך לדרך זו נאמר הביא מנחה והביא מלח ונאמר הביא מנחה והביא עצים [ע] מה עצים משל ציבור אף [פ] מלח משל ציבור נראה למי דומה דנין דבר הנוהג בכל הזבחים מדבר הנוהג בכל הזבחים ואל תוכיח לבונה שאינה נוהגת בכל הזבחים או כלך לדרך זו דנין דבר הבא עמה בכלי אחד מדבר הבא עמה בכלי אחד ואל יוכיחו עצים שאינן באין עמה בכלי אחד ת"ל [צ] ברית מלח עולם הוא ולהלן הוא אומר [ק] מאת בני ישראל ברית עולם מה להלן משל ציבור אף כאן משל ציבור [ר] רב מרדכי לרב אשי קאמר רב שישא בריה דרב אידי לא נצרכא אלא לבן בוכרי דתנן [ש] אמר רבי יהודה העיד בן [ת] בוכרי ביבנה כל כהן ששוקל אינו חוטא אמר לו רבן יוחנן בן זכאי לא כי אלא [א] כל כהן שאינו שוקל חוטא אלא [ב] שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן [ג] וכל מנחת [ד] כהן כליל תהיה לא תאכל הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו היאך נאכלין ולבן בוכרי כיון דלכתחילה לא מיחייב לאיתויי כי מיתי נמי חוטא הוא דקא מעייל חולין לעזרה [ה] דמיתי ומסר להון לציבור סלקא דעתך אמינא

[ו] וכן [ז] קדרה. מן נריך למולחה יותר: שעל הכבש כו'. שמופל שם כשמולחין (שם הקומץ) [ח] שם המבריס כדאמרן לקמן בגמרא מקומות נמוכה: אין מועלין בו. דשוב אינו לגבי: מאי [ט] קראה. דשעל גבי המזבר מועלין דכתיב והשליכו הכהנים מלח והעלו אותם עולה

עולה: תנן התם. במסכת שקלים פ"ו מ"ג התנו ב"ש ובה"א על שנעזה דבריס התנו ב"ש ובה"א שמים מסס על המלח ועל העלים של קדש: שהכהנים נאותין בהן. והיכן מהן: למלוח קרבנם. עולותם ומנחתם שהן מביאין: לאכילת קרבנם. כלומר למכילה המגיע למלקס כגון מזה ושוק ממחות ומשמות שהיתיר מניח והן מוכלין: מאי בעו התם. מולין מעזרה: הכי גרסינן יאכלו שיאכלו עמה [י] כולה נמחרת כהנים קח דריש [כ] (עמה כו') הא קא והעותרת ממנה וגו' לכתיב בריסיה דקרא יאכלו מהרן וגו' ובמיפיה כתיב יאכלוה וליים התם יאכלו שיאכלו עמה מולן ותרומה חמן שהיא מעוטה יאכלוה לסיפא שלא יאכלו עמה מולן ותרומה בזמן שהיא מרומה: לבונה מתוך ביתו. לכתיב (ויקרא ג) ונתן עליה לבונה והדר והביא ממנו מני מהרן: והביא עצים. דכתיב על המניה ממר על המס: עצים משל ציבור. מפרס לקמן (ו): עצים ומלח נוהגים בכל הזבחים. מלח מה עס הקומן מכלי: ברית עולם. נלמס הפנים כתיב: מה להלן משל ציבור. לכתיב מאת בני ישראל: לא נצרכא. להמעות לימ דין שיהו כהנים מולחין קרבנם מכל הקדש: אלא לבן בוכרי. המומר מן כהנים מיניס (ג) מקלים: כל כהן ששוקל. מחלי ב"ה שנה ב' שקלים: אינו חוטא. לן בוכרי מפילו לויס פטוריס כמו כהנים לפריס מעמת ממכמת מקלים כל העובר על הפקודים ומבע לו לא נפקד אבל בן יוחנן בן זכאי לריס כל העובר עובר בים סוף לף על גב דכתיב בפרשת אלה פקודי משת ככר ואלף [ל] ומעשה היו למחומת המדיס דעלם מרומות היו כדמפרס בקומנרס בפרשת כי תשא ומחומה של מזבח לא היה שבע לו מבל מחומה של זוכך קרבנות היו והשתא ניחא דלכתיב כל העובר בים סוף [מעמע] (על הפקודים [מ] והמ) [והמ] לכתיב על הפקודים משום מרומת מדיס ומיהו בגמ"ס בים לפרס כל העובר על הפקודים שנפקדו בין לבדם בין עם ישראל: שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן. מעמע דרך יחמן בן זכאי לא [ס] היה כהן והא דתניא בפיסקי גבי פרה שתמר בן יחמן בן זכאי היה מעיד על פרה שנעשת שלא בפני בית דין ולא בפני חבורה ולא בפני כהן גדול ומקבל עדות מיחיד ופסול לעדות ומעיד בפני בית דין וחבורה וכהן גדול וכשרה לעדות אלא הכי קאמר בן זכאי מה שעשו ושתרו ידי שכחתי לומר דהוה עלמו קאמר שלא כדאמר רב ע"פ הוללתו והא דמסקינן התם ויש מומרים הילל היה שלא היה יכול לומר מה שעשו ושתרו ידי שיהו מעמעת לפי שלא שרפו פרה בימיו:

חשק שלמה על שיטה מקובצת ב) נראה דל"ל ס"ב מעמת דמיתור להכניס מולין בעזרה ובן נראה לפרש פשיטא מאי בעו התם מעות לגלי שכתב מולין בעזרה כי שם נמיתם.

שיטה מקובצת

ב] בו אמר רב מתנה אמר קרא: ג] קרבנם לאכילה לאכילת קדשים: ג] חולין פשיטא מאי בעו התם. פ"ה משום דמכניס חולין לעזרה ולא נהירא דלא שייך לאסור כי אם בהקרבה ועוד דבפרק התערובות אמרינן דרשאין הכהנים לתת לתוכו תבלין חולין כר' ב] א"כ משמע דלא שייך חולין בעזרה כי אם בבימים. תר"ח: ד] הכי אמר. ערכין (דף ד ע"א): ה] אלא הכהנים. גליון ומוטעים הם שאינו ר"ל אלא אותה שבאה מכהנים לבדם עיין רש"י לקמן (דף מו ע"ב): ו] כהן. עי' תוס' לקמן (דף מ ע"א): ז] את הקומץ תיבות את האברים ליתא שם: ח] מאי קרא אות ה' נמחק: ט] עמה כו' וחיבת כולה נמחק: י] בתורת כהנים קא דריש עמה כו': כ] קדשים וי"ל דהא דתנא ור"ל שנוטלין המלח למלוח עורות קדשים ולעולם בלשכת בית הפרוה היו מולחין אותו שנוטלין מהתם והא דאמר הכא ששם היו מולחין עורות קדשים לאו דוקא אלא ר"ל משם היו מולחין כלומר ממלת שהיה בלשכת המלח היו נוטלין וי"מ איפכא נוטלין ממלח שהיה בלשכת הפרוה ומולחין העורות בלשכת המלח ולא נהירא דא"כ הוה ליה למתני בר' מקומות המלח נתונה. מהר"ם: כ] לאו דוקא ועי"ל דלשכת בית הפרוה דתחתם קרי הכא לשכת בית המלח דתחתם אוצר המלח שמשם נוטלים כל הצורך ונראה לומר דלכך נקרא בית הפרוה בית המלח לפי שהיה שם רוב מליחות יותר מן הכבש ומראשו של מזבח. תר"ח: ל] מעל הכבש ולמולחו על הכבש שהיה קרוב להוליכו לפנים. תר"ח: מ] מעט אות ו' נמחק ואת"ש אמאי לא היו מולחין הקטורת אצל המזבח וי"ל דאיכא סירוא יתירא משום שהמלח לא היה שם. תר"ח: נ] ואלף ות"ש ע"ה: ס] העובר בים סוף עובר על הפקודים תיבת משעע ליתא שם: ע] דהא דכתיב על הפקודים ובתר"ח תירצו דעל הפקודים ור"ל עם הפקודים ועל ר"ל אצל כמו ותציו משה מנשה:

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה עניס וכו' נקמן סס"ל ומ"ב מ"ם בכל החזבחים עניס ומלח וכו' חומרים סס"ל ומ"ב מ"ם בכלי אחד מלח וכו' בכלי אחד סס"ל: (ג) ד"ה כלך וכו' אין לסס מלך מלח וס"ל שנוטלין מיסלמ"ל כדחמרים בסוף הדף: (ד) ד"ה כל כהן וכו' ומיינו גם שנו לו':

גליון הש"ם

גמ' מה עצים משל ציבור. ע' זבחים דף נ ע"ב מום' ד"ה ג: ממ"ר גמרא דמייתי ומפר דחון ליציבור. ע' מ"ב דף ו ע"ב מום' ד"ה שמע וכו', ומיומ דף לה ע"ב מום' ד"ה ימום וכו': רש"י ד"ה כל כהן שאינו שוקל וכו' וכל השובר מפרש התם בים סוף. ע' לקמן דף מו ע"ב ופיסלים ד"ה שלינו שוקל וכו'):

תורת אור חשלם

א) וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי יְיָ וְהִשְׁלִיכוּ הַכֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם מֶלַח וְהַעֲלוּ אוֹתָם עֹלָה לַיְיָ:
[יחזקאל מג, כד]

ב) כָּל תְּרוּמֹת הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יָרִימוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַיְיָ נָתַתִּי לְךָ וּלְבָנֶיךָ וְלִבְנֹתֶיךָ אִתָּךְ לְחָק עוֹלָם בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הוּא לְפָנֶי יְיָ לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ:
[במדבר יח, יט]

ג) בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעַרְכֶנּוּ לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
[ויקרא כד, ח]

ד) וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל:
[ויקרא ו, מ]

כי זכי להו רחמנא. נסכה למעוטי מהקדש ליהנאל הוא דזכי להו משום לחמי להו נסכה כלומר שהם נתנו הקלים בנסכה שמהן נקנה הגזלן בשעת מעילה לחמי להו נסכה כלומר שהם נתנו הקלים בנסכה שמהן נקנה הגזלן בשעת מעילה לחמי תנאה: חדתי. לר' מלעזר מן שמעת בעיון מדמי: הבא נמי בחדתי. שעדיין לא נשמעם בהן מרובה: עיזא. עז של נחל נותנין עליו להכשירו: עיזא דקוקפא. קורקפ"ן שמן גדול מלא ימיחום: דדישי [ו] דישא. שנופנין מותו על המנחה וקומצין מן שוליה ומעכין מותו וימיחם המנחה: מאי קרא. מוריגים לנוכך לשה לכמיב מוכ וכמיב מנוכ: הרוין. יפה [ז] ומנמיל: מתני' במנחת כהנים [ח] כשרה. שהרי מלו כלל כמומו: ר' יהודה אומר. שם נתערב הקומץ במנחת נסכים [ט] ומנחת כהן מעיה פסולה לפי שהקומץ למנחת נדבת ישראל בלילתו עבה לוג לעשרון ומנחת כהן מעיה ומנחת נסכים בלילתן רכה שלשה לוגין לעשרון לכמיב במנחת נסכים [י] ולילף מניימין מינה שלשה לוגין לעשרון בפ' המלכת (נקמן נה.): והן בולעות זו מזו. הקומץ בולע ממנחת נסכים והוה ליה ריבה שמנה ומנחת נסכים נמי פסולה דהוה ליה מיעב שמנה והאי דקמני פסולה ולא קמני פסולות משום דכולה מתניתין בלישנא דמתני' ולישנא נמי הכי מנא נתערב קומצה בקומץ חבירתה במנחת כהנים במנחת כהן משיח במנחת נסכים [כ] כשרה רבי יהודה אומר במנחת כהן משיח [כ] במנחת נסכים פסולה שזו בלילתה עבה וזו בלילתה רכה [כ] והן בולעות זו מזו: **גמ'** תנן התם [כ] דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם כשר נתערב בין רואין אותו כאילו הוא מים [כ] נתערב בדם בהמה או בדם חיה רואין אותו כאילו הוא מים [כ] רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם א"ר יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו [כ] ולקח מדם הפר ומדם השעיר הדבר ידוע שדמו של פר מרובה מדמו של שעיר רבנן סברי מכאן

ועצים דפשיטא ליה לתנא משל צבור מנלן. ות"ת מלילף ממנלן כלשעיל דמין להמיב מלמנה ומנמה יש לד לממד:

שזו בלילתה עבה. מנמת נדנה [כא] ולוג נעשרון כדלמרי' נפ' שמי מדות (נקמן פפו.) [כב] כלכמיב נמנוטע עני ועשרון קנא נדול בשמן למנמה ולוג שמן [כג] דמיימת ליה למנמה ולוג שמן לממנד מנמה לפ יפחות מדמי הטעון לוג ומאי היו עשרון ומנמת הנסכים וכהן מעיה שלשה לוגין לעשרון כדמפרש בקומ"ג:

שזו בלילתה עבה וזו בלילתה רכה

והן בולעות זו מזו. פע"ג דקתני פסולה למעמא הואת נרמה דשמיהן פסולות הטעה והרכה מדקתני והן בולעות זו מזו ומיהו בצלישה מלא מיפסלי מרוויהו לכי נלע קומץ ממנמת נסכים מיפסל קומץ להוה ליה ריבה שמנה ומיפסלא מנחת נסכים דהוה ליה מיבר שמנה והא דקתני פסולה ולא קתני פסולות משום דכולה מתניתין בלישנא דמתני' מנחה מילי ולישנא נמי הכי מנן נתערב קומצה בקומץ של מנחה כשרה והוה ליה למיתני כשרות וכשמיעין בלישנן עבה או רכה לף על פי שבולעות זו מזו לף מציב לף ריבה שמנה ולף [כד] מפסלת: **והן** בולעות זו מזו. פי' בקומ"ג בקומץ טלף מן מנחת נסכים והוה ליה [כה] ריבה שמנה וכנמ' גבי הם לפרין לרב מפלת למאר מתר מבטל מזלין ממתניתין דמתי מנחות שלש עשרון נקמנו לשם יכול לקמון מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה כשרה והא כיון דקמרן ליה ממלת מיכן הוה ליה ריבה שמנה ולא מבטל ליה מיירים למיבלע ופי' בקומ"ג [כו] שמיבלע לשם מבטל ליה ריבה שמנה ואם [כז] נתערב בדם בהמה רואין את היין כאילו: [כח] נדבה לוג: [כט] מדות מדכתיב ואות כ' נמחק: [ל] שמן דמיירי: [לא] ריבה שמנה וקשה דאמרינן בנמרא גבי שתי מנחות שלא נקמצו כו' קא פריך כיון דקמיץ (ליה) [להן] מחדא אידך הוו (להו) [ליה] שיריים ולא מבטלי שיריים לטבלא ותהם הוי בלילתן שוה ואינם יכולים לבלוע זו מזו וא"כ אמאי (ה"ל) [הר"א] שיבטלו זו את זו הלא אמרינן הכא דאם בלילתן שוה לא מבטלי אחד"ו ויש לומר דשאני התם משום דשיירים ושבל הוי מין בשאינו מינו ומשום הכי מבטלין זה את זה אבל הכא דהוו מין במינו אם בלילתו שוה לא מבטלי זה את זה אבל היכא דאינם שוות דהו בלילתן עבה והו בלילתן רכה הוי מין בשאינו מינו ובולע הקומץ מן המנחה חסרה שהרי בטל את שמנה קומץ העבה דלא הוי מינו כדפ' וא"ת כיון שהוא מתבטל בקומץ העבה א"כ העבה [אמאי] פסולה משום קומץ [יתר] ומשמע דעיקר פסולה משום קומץ תני לה מדקתני נתערב קומצה וכן פ"ה והא בטיל ליה ופי' הר"ם דדאי נהי דבטיל היינו דוקא לחסר את הרכה ממה שנפלט ממנה שהרי [בלע] העבה ובטלי הרכה אבל ודאי אינו בטל למיהר כמאן דליתא כלל אלא כאשר הוא שדיין ליה והוי קומץ יתר והקונטרס בגמרא לא פירש כן כמו שכתוב בתוס' לקמן. תו"ח: [לב] ומאי אין קומץ מבטל קומץ. גליון ואומר ר"י דוקא לא בלעי מיהו בטלי אהדדי אי לאו טעמא דר' אידא דאמר בנמרא גבי הא דמיתני תנן שתי מנחות כר' יפרין וכו' ר"ל כר' [עיין לקמן בתו"ח] מין במינו וכו' ור"י סבר מין במינו לא בטיל כדליף מדם הפר ומדם השעיר: [לג] נתערב בדם בהמה. וא"ת כ"ש בדם חיה ופסולה הנקמצת אבל מנחת נסכים כשרה ולא הוי כריבה שמנה כיון דשלא מדעת ערבו בטל וכמאן דליתא ע"כ בגירסא של ר"ש כת"י: [ג] ותן בולעות כר' פי' ר"י הקומץ כר' ובבמ' פי' שיטה אחרת דבטל הוא לפולם כמאן דליתא וא"כ לא יפסל הקומץ דלא הוי ליה ריבה שמנה כיון דהשמן אשר יש בו ממנחת נסכים הוא בטל בטל כמאן דליתא ולפי זה לא יפסול כי אם מנחת נסכים לבד ולא הקומץ וניחא לפי זה הא דתני פסולה ולא פסולות ובספרים אחרים מצאתי זה לשונו והן בולעות זו מזו הקומץ בולע ממנחת נסכים ורבה שמן דמנחת נסכים על הקומץ ובטל ליה והוי ליה כמנחה שלא הקטיר קומצה

[ג] דקוקפא דדיישא דשותאי: [ד] במנחת נסכים פסולה פי' הקומץ של מנחת ישראל לפי שבולע הקומץ ממנחת נסכים ורבה שמן דמנחת נסכים על הקומץ ומבטלו והוי מנחה של נקטרה קומצה ופסולה אבל מנחת נסכים כשרה דלא הוי כריבה שמנה כיון דשלא מדעת ערבו בטל וכמאן דליתא ע"כ בגירסא של ר"ש כת"י: [ו] ותן בולעות כר' פי' ר"י הקומץ כר' ובבמ' פי' שיטה אחרת דבטל הוא לפולם כמאן דליתא וא"כ לא יפסל הקומץ דלא הוי ליה ריבה שמנה כיון דהשמן אשר יש בו ממנחת נסכים הוא בטל בטל כמאן דליתא ולפי זה לא יפסול כי אם מנחת נסכים לבד ולא הקומץ וניחא לפי זה הא דתני פסולה ולא פסולות ובספרים אחרים מצאתי זה לשונו והן בולעות זו מזו הקומץ בולע ממנחת נסכים ורבה שמן דמנחת נסכים על הקומץ ובטל ליה והוי ליה כמנחה שלא הקטיר קומצה

[ז] שיין לקמ כג. פ"ש, [ח] [ופ' תוס' יומא נ: ד"ה עיכו ותוס' זבחים עז: ד"ה נותן].

תנחות הב"ח

(ט) רש"י ד"ה לא יקטיר וכו' קומץ שלם ממנחה אחת הס"ל ופמ"כ פ"ו הל' ומ' וכו' המשובח הס"ל ופמ"כ פ"ו הל' ומיימ"ל פ"ו מהל' תמיד ומיהם נראה נמי נמחק:

גליון הש"ם

[מכמ"י משנה נתערב קומצה וכו' כשרה. ע' נקמן דף פט ע"ב תוס' ד"ה נללן וכו']:

תורת אור חשלם

א) וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הָעֵתִים עַל הָאִשִּׁים אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַפָּדֶר עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ: [ויקרא א, ח]

ב) וְאָמַר אֲרַוְנָה אֶל דָּוִד יִקַּח וְיַעַל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו רְאֵה הַבָּקָר לְעֹלָה וְהֶחֳרוּצִים וְכֵלֵי הַבָּקָר לָעֵצִים: [שמואל ב כ"ד, כב]

ג) הֵעָה שַׁחְתִּיךְ לְמוֹרָג חָרִיץ חָדָשׁ בַּעַל פִּיפִיּוֹת תְּדוֹשׁ הָרִים וְתִדֹּק וּתְבָעוֹת תָּשִׂים: [ישעיה מא, טו]

ד) וַיְצַו אֶל הַמְּחַתָּה אֲשֶׁר לְפְנֵי יְיָ וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִכֻּם הַפָּר וּמִכֻּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: [ויקרא טז, יח]

שיטה מקובצת

ג] דקוקפא דדיישא דשותאי: [ד] במנחת נסכים פסולה פי' הקומץ של מנחת ישראל לפי שבולע הקומץ ממנחת נסכים ורבה שמן דמנחת נסכים על הקומץ ומבטלו והוי מנחה של נקטרה קומצה ופסולה אבל מנחת נסכים כשרה דלא הוי כריבה שמנה כיון דשלא מדעת ערבו בטל וכמאן דליתא ע"כ בגירסא של ר"ש כת"י: [ו] ותן בולעות כר' פי' ר"י הקומץ כר' ובבמ' פי' שיטה אחרת דבטל הוא לפולם כמאן דליתא וא"כ לא יפסל הקומץ דלא הוי ליה ריבה שמנה כיון דהשמן אשר יש בו ממנחת נסכים הוא בטל בטל כמאן דליתא ולפי זה לא יפסול כי אם מנחת נסכים לבד ולא הקומץ וניחא לפי זה הא דתני פסולה ולא פסולות ובספרים אחרים מצאתי זה לשונו והן בולעות זו מזו הקומץ בולע ממנחת נסכים ורבה שמן דמנחת נסכים על הקומץ ובטל ליה והוי ליה כמנחה שלא הקטיר קומצה

מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה. ול"ת מיפוק ליה משום דאין מנות מצטרפות זו את זו כדאמרינן בערבי פסחים (דף קטו.) גבי הלל שהיה סוכך פסח ומלה ומרור וכן בפ' התערובות (זבחים עט.) פליג ר' אלעזר ור' שמעון בן לקיש בהיות לפיגול ונותר ומעמ שבלען וקאמר שמין מבטלין זה את זה ומיתי כלאים מהלל ושמע מינה גבי מילה שמי: **ורבי** יהודה סבר מכאן למין במינו שאינו בטל. ול"ת היכי מסיק רבי יוחנן לטעמא דרבי יהודה מהא קרא הא מקרקע לחוד ומחט לחוד ומטה מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה ומשמין לזרע הא לו לא ומשמין לזרע הא לו לא ומשמין לזרע הא לו לא

מין במינו. שמן ושמן: ודבר אחר. קולח: פלק את מינו. שמן [ד]לקמן משום נדבה כמי שמינו ומנחת קולחו של קומץ רבה על שמן הנפלט מן ומנחת. שמן עליו שמן למחר שקמלו: הוא עצמו. כלומר ממילא [ה]מלוה שיספיקנו לקומץ בשירי ממחר ממחר מן הלוגין וכל שכן מאם שמנו כאן:

אמר רבא קסבר רבי יהודה כל [ו] שהוא מין במינו ודבר אחר פלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו: איתמר קומץ דמנחת חוטא ששמנו רבי יוחנן אומר [ז]פסול וריש לקיש אמר [ח]הוא עצמו משכשכו בשירי הלוג ומעלהו והכתיב [ט] לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה ההוא שלא יקבע לה שמן כחברותיה איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש חרב שנתערב בבלול יקריב רבי יהודה אומר לא יקריב מאי לאו קומץ דמנחת חוטא דאיערב בקומץ דמנחת נדבה לא מנחת פרים ואילים במנחת בבשים והא בהדיא קתני לה [י]מנחת פרים ואילים במנחת בבשים וחרב שנתערב בבלול יקרב רבי יהודה אומר לא יקרב פירושי קמפרש לה בעי רבא [יא]קומץ שמיצה שמנו על גבי עצים מהו [יב]חיבורי עולין בעולין דמו או לאו כעולין דמו אמר ליה רבינא לרב אשי לאו היינו דרבי יוחנן וריש לקיש דאיתמר [יג] המעלה אבר שאין בו בזית ועצם משלימו לכזית רבי יוחנן אמר [יד] חייב ריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חיבורי עולין בעולין דמו ור"ל אמר פטור חיבורי עולין לאו כעולין דמו תיבעי לר' יוחנן ותיבעי לריש לקיש תיבעי לר' יוחנן עד כאן לא קא אמר ר' יוחנן התם אלא בעצם דמינא דבשר הוא אבל [טו]האי דלאו דמינא דקומץ הוא לא או דלמא אפי' [טז]לריש לקיש לא קא אמר אלא בעצם דבר מפרש הוא ואי פריש לאו מצוה לאהדורי [יז]אבל שמן דלאו בר מפרש הוא לא או דלמא לא שנא תיקו:

מתני' שתי [יח]מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוץ מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה בשירות ואם לאו פסולות [יט]קומץ שנתערב במנחה שלא נקמצה לא יקטיר ואם הקטיר זו שנקמצה [כ]עולה לבעלים וזו שלא נקמצה לא עולה לבעלים [כא]נתערב קומצה בשיריה או בשיריה של חבירתה לא יקטיר ואם הקטיר עולה לבעלים: **גמ'** [כב]אמר רב חסדא [כג]נבילה בטילה בשחוטה שאי אפשר לשחוטה שתעשה נבילה [כד]ושחוטה אינה בטילה בנבילה שאפשר לנבילה שתעשה שחוטה דלכי מסרחה פרחה טומאתה ורבי חנינא אמר כל שאפשר לו להיות כמוהו אינו בטל וכל שאי אפשר לו להיות כמוהו בטל אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי [כה]עולין הוא דלא מבטלי אהדדי אבל מין במינו בטל אי אליבא דרבי יהודה והא רבי

אמר רבא קסבר רבי יהודה כל שהוא מין במינו ודבר אחר פלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו: איתמר קומץ דמנחת חוטא ששמנו רבי יוחנן אומר פסול וריש לקיש אמר הוא עצמו משכשכו בשירי הלוג ומעלהו והכתיב לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה ההוא שלא יקבע לה שמן כחברותיה איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש חרב שנתערב בבלול יקריב רבי יהודה אומר לא יקריב מאי לאו קומץ דמנחת חוטא דאיערב בקומץ דמנחת נדבה לא מנחת פרים ואילים במנחת בבשים והא בהדיא קתני לה מנחת פרים ואילים במנחת בבשים וחרב שנתערב בבלול יקרב רבי יהודה אומר לא יקרב פירושי קמפרש לה בעי רבא קומץ שמיצה שמנו על גבי עצים מהו חיבורי עולין בעולין דמו או לאו כעולין דמו אמר ליה רבינא לרב אשי לאו היינו דרבי יוחנן וריש לקיש דאיתמר המעלה אבר שאין בו בזית ועצם משלימו לכזית רבי יוחנן אמר חייב ריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חיבורי עולין בעולין דמו ור"ל אמר פטור חיבורי עולין לאו כעולין דמו תיבעי לר' יוחנן ותיבעי לריש לקיש תיבעי לר' יוחנן עד כאן לא קא אמר ר' יוחנן התם אלא בעצם דמינא דבשר הוא אבל דלאו דמינא דקומץ הוא לא או דלמא אפי' לריש לקיש לא קא אמר אלא בעצם דבר מפרש הוא ואי פריש לאו מצוה לאהדורי אבל שמן דלאו בר מפרש הוא לא או דלמא לא שנא תיקו:

מתני' שתי מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוץ מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה בשירות ואם לאו פסולות קומץ שנתערב במנחה שלא נקמצה לא יקטיר ואם הקטיר זו שנקמצה עולה לבעלים וזו שלא נקמצה לא עולה לבעלים נתערב קומצה בשיריה או בשיריה של חבירתה לא יקטיר ואם הקטיר עולה לבעלים: **גמ'** אמר רב חסדא נבילה בטילה בשחוטה שאי אפשר לשחוטה שתעשה נבילה ושחוטה אינה בטילה בנבילה שאפשר לנבילה שתעשה שחוטה דלכי מסרחה פרחה טומאתה ורבי חנינא אמר כל שאפשר לו להיות כמוהו אינו בטל וכל שאי אפשר לו להיות כמוהו בטל אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי עולין הוא דלא מבטלי אהדדי אבל מין במינו בטל אי אליבא דרבי יהודה והא רבי

מינו תנא למתניתין שמועה היא: שאי אפשר לשחוטה שתעשה נבילה. והוה ליה מין במינו מינו ובטל לדברי הכל: ושחוטה אינה בטילה בנבילה. מה יש במי שמת ממיכות נבילה ומה שחוטה מימיכות אינה נטרפת עליה מלא תולין לשמת זו היא השמועה: שאפשר לנבילה שתיעשה שחוטה. לקמיה מפרש טעמא דרב מפני לחוש שמא מבטל ותולין ומי לא אפשר לריב להיות כמותו כמין במינו מינו ולא חיישינן שמא בטל לפי שהוא מועט כנגד הכל ולא חיישינן לשמא נתערב מועט בהרבה ואפילו הכי אפשר לנבילה שתעשה שחוטה ואפילו הכי שחוטה אינה בטילה בנבילה שאי אפשר לה שתעשה נבילה מפני שהוא מועט כנגד הכל ולא חיישינן לשמא נתערב מועט בהרבה ואפילו הכי נטרפת עליה לרבי מינה מחל ומבטל: הא מין במינו בטל. הלכך מין נבילה בשחוטה מין שחוטה נבילה:

נמר

על מחצה. תו"ח: [ו] דקומץ מנחת נדבה ותיבות דקמץ משום נמחק: [ז] תחלת דינו מצוה שישפשפנו לקומץ דחוטא בשו"ר אחד מן הלוגין וכ"ש דאם שמנו דיעבד כשר: [ח] וכל היכא דאיתיה לשמן אמנחת נדבה שדינן ליה ואם נפל שמן כור לא יקרב וקשיא לריש לקיש הס"ד: [ט] נסכים של בשבים דכבש הוי שלשה לוגין: [י] ומנחת אילים במנחת: [יא] בבלול דבולעין זה מזה: [יב] עם הקומץ או לא חבורי עולין שמן המחובר לקומץ: [יג] תיבות מתני' שתי מנחות כו' פרשתי למעלה גמ' נמחק: [יד] תיבת אחת נמחק: [טו] ברוב (דרדק) שאם ותיבת בהן נמחק: [טז] שחוטה כלומר שתהא עליה תורת שחוטה שלא תטמא והוי ליה מין במינו ואי קשיא נבלה נמי לא תבטל בשחוטה דהוי ליה מין במינו דאפשר לנבלה שתעשה שחוטה תרץ לקמיה: [יז] תחנה ואכלה: [כ] נבלה ושאינה ראויה לגר אינה קרויה נבלה (והה"ר) כל שאפשר לו לְקַבֵּל: [כא] רובו ור"ל דחיירי בלוג שמן של מצורע שהיה נאבל ואין להקטיר אם נשאר בלוג כיון שהוא נאבל כך תירץ הר"מ. תו"ח: [כב] כבשר. וא"ת אימא דלא יקרב משום בלול שחטר וגם חרב פסול משום דמנחה פסולה נתערב בה ויש לומר דמשמע דעיקר הפסול הוי משום החרב מדקאמר חרב שנתערב בבלול ולא קאמר בלול שנתערב בחרב. הר"מ. תו"ח: [כג] מיפטלו במתניתין לעיל משום:

ג) מוען ק: קמ"ו ב) ומנחת קו"ג, ג) מיהא לת: [מנחות כג. פ"ק], ד) [לעיל כג: ומ"ק], ה) ל"ק מ"ג, ו) [וכ"ה גמ' מוען קמ. ד"ה לאחמר], ז) דקתבר יעב"ן, ח) דמי הס"ד ומס"ד כל היכא ל"ק ומיק לקמן.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ר' יהודה וכו' לרבנן לא יקרב הס"ד ואע"ג מ"ש מנחת פרים ואילים בו' מנחת נסכים וכו' ד"ה שלין ועוד עמם הס"ד ואע"ג מ"ש לאו מינא כו' שמן לאו וכו' הוי הס"ד ואע"ג מ"ש ואי פריש עמם מ':

גליון הש"ס

[מכמ"ש פשנה נתערב קומצה בשיריה. ע' לקמן קף מם ע"ש בתוס' ד"ה מעלה בתוספת וכו' (סוף הדיבור)]:

תורה אור השלם

א) וְאִם לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לְשֶׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִוא:

[ויקרא ה, יא]

שיטה מקובצת

ס) הוא עצמו משכשכו בשירי הלוג. וא"ת כי נשתייר בלוג מן השמן אמאי לא הוי כחסר שמנה מאותה מנחה שמדיר השמן בארותו הלוג דהא תנן בפ"ק השמן מיפוסו מעכב את רובו וי"ל דלא נהגה תורה למלאכי השרת דאי אפשר למצות הלוג כל כך שלא ישאר בו קצת מן השמן: ג) קומץ שמיצה שמנו על גבי עצים. וא"ת בין ללשון ראשון ובין ללשון שני דרש"י תפשוט ממתני' דקאמר ר"י במתניתין היכא דאין בולחתן שוה עצים. ואי"ת בין ללשון דבולעות זד מזו ומבטלי אהדדי אלמא חיבורי עולין לאו כעולין דמי (לא ללשון) (וללשון) ראשון דאי הוי כעולין אמאי מבטלי אהדדי כיון לן למימר דכל חד וחד בתר מינא שדינן ליה וללשון שני נמי יש להוכיח דמאחר דחשבינן ליה להאי דריבה שמנה ולהאי חסר שמנה אלמא [לאו] כעולין דמי וי"ל דמה שאמר וחן בולעות זו מזו משום חסרון שמן של מנחת נסכים הוא ולא משום יתר שמן של הקומץ ולא דמי כלל להכא וכ"ש לפי פי' אחרון שכתבתי לעיל וליכא שום הוכחה לחבורי עולין ועוד אמר הר"ר שמואל דמתניתי אין להוכיח דהכא אליבא דרבנן ומש"ה קא בעי ליה מי [זוע] חיבורי עולין כעולין ולא מבטל עצים לשמן שנתמצה מלילתן וא"כ אין להוכיח מלילתא דר"י דמתני' דלית ליה האי סברא: ג) חיבורי עולין כעולין דמי. ס"ה והוא מחבר השמן לקומץ כעולין דמי כאילו שמן שעל הצעים מובלע בקומץ וכשר או לא ולא מהני הקטרה של שמן שבעצים והוי כאילו לא נקטר כלל ולא דמי להקטיר שומשום כיון שאין השמן בציץ וא"ת תפשוט ליה ממתניתין צבה ברכה פסולה ואע"פ שמקטירין יחד פסולה הרכה משום חסרון אלמא לאו כעולין דמי וי"ל דקס"ד דפסולא דמתניתין משום יתר ולא משום חסר הרכה מיהו קשה בסמוך דקאמר אבל שמן דלאו בר מפרש [הוא] ולשון אחר פריש חיבור עולין היינו עצים מבעי ליה להקטיר העצים עם הקומץ בשביל שמן שבה ואי לא נחסר שמנה אז דלמא לא איכפת מן החסרון דשמן והא דקאמר לעיל חיסר שמנה פסול היינו קודם קמיצה אבל לאחר קמיצה ליית לן בה ונפרש נמי כן דמתני' לא פסל משום חסר אלא משום יתר כמו שפירשתי לשיטתו הראשונה ודוחק קצת לישב אבל האי דלאו מינא דמנחת קומץ ולמה אין שמן מינא דקומץ והלא

כג: הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

ולא מבטלי שירים לטיבלא. השתא מתא ליה הא דמיבטל נמ מבטלה לשירים לליטי כשיעה סולמה ובקונטרס פירש טעמא אבל עדיין קשה לליטי כשירים אמסרו בין קמיצה להקטרה וי"ל דקיימא לן כרבי יוחנן דאמר בפ"ק (לעיל ט.) מקטיר קומץ עליהם ור' אמסון בן לקיש חוב ט:

ליטא דלא כרבי חייא. משמע ממון הלמן לפסוקים ליה

(ב) דאיכא דמפליג על רבי מיא ועציל

(ג) פירש טוסא דלא כותיה:

התם בר' זירא. בשמון אמעבד קומצה בשירים דמיבטל אהדדי **הא** מין במינו בטיל ואי אליבא דר' יהודה (ג) כל מין במינו לר' יהודה לא בטיל (ד) לעולם אליבא דר' יהודה וכי קא אמר ר' יהודה מין במינו לא בטל ה"מ היכא דאפשר ליה למיהוי כוותיה אבל היכא דלא אפשר ליה למיהוי כוותיה בטל ובהא קא מיפלגי דרב חסדא סבר בתר מבטל אזלינן ור' חנינא סבר בתר בטל אזלינן תנן שתי מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוץ מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה בשרות ואם לאו פסולות (ה) והא הכא כיון דקמיץ ליה מחדא אידך הוה ליה שירים ולא קא מבטלי שירים לטיבלא מני אי רבנן הא אמרי עולין הוא דלא מבטלי הדדי הא מין במינו בטל אלא פשיטא רבי יהודה בשלמא למ"ד בתר בטל אזלינן בטל הוי כמבטל דלכי קמיץ מאידך הוו להו שירים כי הני (ו) אלא למ"ד בתר מבטל אזלינן שירים מי קא הוו טיבלא ליטא (ז) (ה) אליבא דרב חסדא) דלא כרבי חייא התם כדר' זירא דא"ר זירא נאמרה (ח) הקטרה בקומץ (ט) ונאמרה הקטרה בשירים מה הקטרה האמורה בקומץ אין הקומץ מבטל את חבירו אף הקטרה האמורה בשירים אין השירים מבטלין את הקומץ ת"ש הקומץ שנתערב במנחה שלא נקמצה לא יקטיר ואם הקטיר זו שנקמצה עלתה לבעלים וזו שלא נקמצה לא עלתה לבעלים ולא קא מבטיל ליה טיבלא לקומץ מני אי רבנן הא אמרי עולין הוא דלא מבטלי הדדי הא מין במינו בטיל אלא פשיטא ר' יהודה (י) בשלמא למ"ד בתר מבטל אזלינן מבטל הוי כבטל דכל פורתא חזי למקמץ מינה (כ) והוי ליה מין ומינו ומין במינו לא בטל אלא למ"ד בתר בטל אזלינן קומץ מי קא הוי טיבלא (ל) ליטא דלא כרבי חייא הא נמי כדרבי זירא ת"ש נתערב קומצה (מ) בשירים של חברתה לא יקטיר ואם הקטיר עלתה לבעלים והא הכא דלא הוי מבטל כבטיל (נ) ולא קא מבטלי ליה שירים לקומץ (ס) מני אי רבנן וכו' (ע) א"ר זירא נאמרה הקטרה בקומץ ונאמרה הקטרה בשירים מה הקטרה האמורה בקומץ אין קומץ מבטל את חבירו אף הקטרה האמורה בשירים (פ) אין שירים מבטלין את הקומץ ת"ש (צ) תיבלה בקצח בשושמשמין ובבל מיני תבלין כשרה מצה היא אלא שנקראת מצה מתובלת קא סלקא דעתך דאפיש לה תבלין טפי ממצה בשלמא למאן דאמר בתר בטל אזלינן בטיל הוי כמבטל דלכי מעפשא הוי לה כתבלין אלא למאן דאמר בתר מבטל אזלינן (ק) תבלין מי קא הוו מצה הכא במאי עסקינן דלא אפיש לה תבלין דרובה מצה היא ולא בטלה דיקא נמי דקתני מצה היא אלא שנקראת מצה מתובלת ש"מ בי סליק רב כהנא אשכחינהו לבני רבי חייא דיתבי וקאמרי עשרון שחלקו והניחו

בתר חזותא אזיל. (ר) דקתני' לעיל מין דם מבטל דם ומע"ג שפ"ח לה להיות (ס) כזה ה"ג חזל בתר מזותא והואיל ומיסס מין (ע) כשר) מין בטליס זה זה: בטלות זו בזו. ורבי חנינא ורב חסדא סבר בתר מזותא דכיון דמיפלגי

והניחו בבימא. ומאי שני המנחת מין נוגעין זה [ב]לזה: מהו. מי נעמא מהני או לא: כי תנן. בפרק מומר בקודש (מנחות דף כ:) הכלי מצרף מה שבתוכו לקדש אם נגע בטבל יום שנטמאו לקדש אם נגע בטבל יום שנטמאו לקדש אם נגע בטבל יום שנטמא

עין משפט
נר מצוה

מו א מי׳ סכ״ג מהל׳ כלים הל״י:
מו ב מי׳ פ״ל מהל׳ שבתת״ש הל׳ כ:
מח ג ד מי׳ שם הל׳ כ:

ועשאו וילון מהודר מן המדרם. וכגון לעבד בית שיעור מעשה כדתנן נמה נמה (שבת ד׳ נח:) למין עולין מטומטמין מגע בשיעור מעשה ומסכת כלים בפרק הכריס (מ״ו) מפרש ליה שיעור מעשה דתנן קדין שהוא טמא מדרס עשאה וילון טהור מן המדרס מגע ממה טמא מת מטמטי מהרמה כ״ש מומרים משפיר וכ״ה מומרים משיקבר ר״ע אומר משיקבר (ע) וכי בהיה מדרס נגע זה לפי מה שהוא ר״ל למה לימרינן שבע ליה טומאתה ר״ל למימרינן שבע ליה נקפל מדרס עליו הזב ושוב ר״ל למה מיירי בשלדס ברגלו עדוס או נעול או בדבר שטומאת מדרס דלמ״ד למיל ליה מדרס ומגע נגע מחת ונבת מחת למה לימרינן שבע ליה טומאתה כדמפקי׳ מגע כגון שיש בקומי כלי עץ מפסיקין או לבריס שמין מטומטין מדרס: **בי** נגע בו הזב מיהא טמא ואפילו לבסוף בר. לפי מה דס״ל למ״ד שמין מילוק אין מת מחת לזה אחר זה כדאמרת בסמוך כשבא לנקדק נגע מחת ופירושו נגע מחת מחתה לו טומאה מדרס וטומאת מגע לפי שנוגע בשעתו דמ״ק דברי יוסי הוא ר״מ דקסבר טומאת מת מסמרים מטומטמת כדמשמע בפ׳ בהמה המקשה (חולין דף עב:) דפליגי בי תלי גוונא בשלשה על שלשה שנתלה ור״ל לבך דיק מר׳ יוסי שלא תמצר הא דפליג עליה ר׳ יוסי וקתמר (י) בשיה מדרס שנגע זה היינו משום דס״ל דמטרינן שבע ליה טומאת מת ואע״פ שהוא טמא מת טומאתה מגע מבר מן המי הממורה וי״ל דמטומטמת מטומטמת לגמרי ולא מטומטמת לגמרי ולא מטומטמת מטומטמת לגמרי ולא מטומטמת לגמרי ולא מטומטמת לגמרי ולא

מתני' הצינק מרצה. והמנתה כשירה ונתליין: **גמ'** [1]**הא** אינו נושא אלא עון טומאה. היתיל ויש בה לד קל: שהותרה מכללה בצבור. לכתיב במנין (במדבר כח) ממועדו לפילו בטומאה. מכללו שנאמר יוצא ממנו הוא ונצטוו בשמיהן שניהם נגמי שם מיתקנא לחטוה ומשמי פנים מלטוה לכשמיקון חוץ לחטוה על חוץ מגע ומדרס נצא חמת ונצא חמת לא לחמרין שצע ליה טומאה כדמפקינן ומגו לחיל מגע לחוץ חיל נמי מהולין מנהל כיון דהכל כלי ל' והכ"ג מפרש דלא שייך שצע ליה טומאה בטומאה שהתה מעלמו כגון שהיה דקנדל ותימצ עליו ואחר כך מתכו (ג) ומדלם מגע דמ"ק דכי יוסי דלמה מעלמו שנוגע בעלמו לחל קדשים המקופלים עמת על מה שנגע [2]**בשני**: מדיוים המקופלים בה. בשמיהלה למעלה (ז) מזה ויש מהי קלת מיהם לחיי לחי חה על גב ממם מי כשיצ הכפל עליהם שמיהם נצא חמת ל"ק קודש למחמון מגע למדרם לח מטמת מחמון עד שיכפל עליו אבל כשים מהי מיהם כי חמי זב וחיצ בעלין מיד כשנוגע עליון בחמחון חמי למחמון מדרם ומגע נצא חמת ובעלין קדש לה מדרם למגע ול"ת חמתי מיעטוין לצנוני שיש מילוק בין נח לחת לזה חמר זה לימל דקל חיירי בחקופלים זה על גב זה דקדש החמחון מגע למדרם ושמל קפצר המכפיל על שיהם נצא חמת ועוד ל"ק מאי מולם היינו שלם מ

בשוגג תרומתו תרומה. שהיתה לו שעת הכושר מידי שלא ניטמאת בתמילת תלישתו שפשו תלשו מדם טמא ועדיין מעשה טופח עליו מן תרומתו תרומה כדמוכח בפ' כל שעה (פסחים דף ע.): **במזיד** אין תרומתו תרומה. מפ"ג דמורס מן הרשה על היפה תרומתו תרומה כדלמריע בהשוא רבה (יבמות דף פט:) וכדלמן בפ' תרומות (פרק שני מ"ו) המפ מוד קלם הכא לג מוד כלל:

דמרצה ציץ על אבילות מי שמעת ליה. פי' בקונטרס להכי נקט מילות דמעולין כ"ע מודו דאין מרצה כדקתני בריש תורת חטאת ונרצה עליו לכפר עליו מכם ו"ל דק בקונטרס דמעולין גמי מצטמן פלוגתא בפרק בתרא דזבחים (דף עו:): **ת"ל** אשר ליה. הכא מוקמינא ליה לרבות לן ויולא ומימה דכפוף דם שמיטה (מיומות דף כג: ושם) דליכ ליה לרבות מימורים למיכול טומאה מיל מאיסור מלא ו"ל דמקרוש הן מכל מקום מהניא דלכימות (דף ג:) דמפ פ' ב' דמעילה (דף י:) דליכ מימורים מאסר יקרב על הקדשים דכל שמן לו ממירין מעיקרא כגלי ו"ל להמם לג מיירי מלא נעולה ומאסר קדשים מכל שלמים לג היימי מרבה כיון דיצאו מן הכלל. מ"ר: **ורב** שילא אמר כן. ומ"ת מאי דומקיימו דלמימן ורב שילא לשנוי כלל הא מוכח בהדיא בהמפה רבה (יבמות דף ג. ושם) דמדל מלאוריימה ומדל מדרבנן מדקתמר והא הכא דמלאוריימה מרעוי מרצה למען על מה הלין מרצה כו' ו"ל לעולם מפשע ליה נמי בימות דמפילו מדרבנן גמי קתני על מה הלין מרצה כו' לפר כדמיית ליה ולפר כדמיית ליה מזכיקה או מעומתה מלא דפשיטא ליה דמלאוריימה מין מילוק בין טומתה לזכיקה והכי פירושו והא מלאוריימה מרעוי מרצה כלל ענין מן מעומתה מן מזכיקה. מ"ר: **זכיקתן** בין בשוגג בין במזיד הוברה. מ"ש אלמך לומוק הלשון מלימה ניחא ליה לשנוי הכי ולא כרבינא דלמפר בפרק המזקין (גיטין דף ה.). גמרא לכפורי קא בעי ומען ניקום וניקנסיה:

משנה

דשמעת ליה לר' אליעזר דמרצה ציץ על אבילות דלא קנים מי שמעת ליה אין כי היכי דשמעת ליה לר' יוסי שמעת ליה לרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר אומר בין בשוגג בין במזיד תרומתו תרומה אימר דשמעת ליה לרבי אליעזר בתרומה דקלא בקדשים דחמירי מי שמעת ליה א"כ הא אמאן תרמייה רבינא אמר טומאתו בין בשוגג בין במזיד הורצה זריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה ורב שילא אמר זריקתו בין בשוגג בין במזיד הורצה טומאתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה ולרב שילא [הא] דקתני שנטמא בין בשוגג בין במזיד ה"ק נטמא בשוגג וזרקו בין בשוגג בין במזיד ת"ש

לא הורצה ורמינהי על מה הציץ מרצה על הדם ועל הבשר ועל החלב שנטמא בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון בין ביחיד בין בציבור אמר רב יוסף לא קשיא הא ר' יוסי הא רבנן דתניא אין תורמין מן הטמא על הטהור ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה במזיד אין תרומתו תרומה ר' יוסי אומר בין בשוגג בין במזיד תרומתו תרומה אימר דשמעת ליה לר' יוסי דלא קנים דמרצה ציץ על אבילות מי שמעת ליה והתניא ר' אליעזר אומר הציץ מרצה על אבילות רבי יוסי אומר אין הציץ מרצה על אבילות רבי אליעזר אומר אין הציץ מרצה על אבילות רבי יוסי אומר הציץ מרצה על אבילות מתקיף לה רב ששת ומי מצית אפכת לה והתניא יכול בשר שנטמא לפני זריקת דמים יהו חייבין עליהן משום טומאה ת"ל כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליי' ושומאתו עליו ונכרתה הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומאה ושאינו ניתר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה או אינו אלא נאכל לטהורין חייבין עליו משום טומאה ושאינו נאכל לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה אוציא אני את הלן ואת היוצא שאינן נאכלין לטהורים ת"ל אשר ליי' ריבה יכול שאני מרבה את הפיגולין ואת הנותרות נותרות היינו לן אלא אף הפיגולין בנותרות ת"ל מזבח השלמים מיעט ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת מרבה אני את אלו שהיתה להן שעת הכושר ומוציא אני את אלו שלא היתה להן שעת הכושר וא"ת בשר שנטמא לפני זריקת דמים ואכלו לאחר זריקת דמים מפני מה חייבין עליו משום טומאה מפני שהציץ מרצה נטמא אין יוצא לא מאן שמעת ליה דאמר אין זריקה מועלת ליוצא רבי אליעזר וקתני מרצה ציץ על אבילות אלא אמר רב חסדא לא קשיא הא רבי אליעזר הא רבנן אימר דשמעת ליה לר' אליעזר דמרצה ציץ על אבילות דלא קנים מי שמעת ליה אין כי היכי דשמעת ליה לר' יוסי שמעת ליה לרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר אומר בין בשוגג בין במזיד תרומתו תרומה אימר דשמעת ליה לרבי אליעזר בתרומה דקלא בקדשים דחמירי מי שמעת ליה א"כ הא אמאן תרמייה רבינא אמר טומאתו בין בשוגג בין במזיד הורצה זריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה ורב שילא אמר זריקתו בין בשוגג בין במזיד הורצה טומאתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה ולרב שילא [הא] דקתני שנטמא בין בשוגג בין במזיד ה"ק נטמא בשוגג וזרקו בין בשוגג בין במזיד

דמרצה ציץ על אבילות מי שמעת ליה והתניא ר' אליעזר אומר הציץ מרצה על אבילות רבי יוסי אומר אין הציץ מרצה על אבילות איפוך רבי אליעזר אומר אין הציץ מרצה על אבילות רבי יוסי אומר הציץ מרצה על אבילות מתקיף לה רב ששת ומי מצית אפכת לה והתניא יכול בשר שנטמא לפני זריקת דמים יהו חייבין עליהן משום טומאה ת"ל כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליי' ושומאתו עליו ונכרתה הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומאה ושאינו ניתר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה או אינו אלא נאכל לטהורין חייבין עליו משום טומאה ושאינו נאכל לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה אוציא אני את הלן ואת היוצא שאינן נאכלין לטהורים ת"ל אשר ליי' ריבה יכול שאני מרבה את הפיגולין ואת הנותרות נותרות היינו לן אלא אף הפיגולין בנותרות ת"ל מזבח השלמים מיעט ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת מרבה אני את אלו שהיתה להן שעת הכושר ומוציא אני את אלו שלא היתה להן שעת הכושר וא"ת בשר שנטמא לפני זריקת דמים ואכלו לאחר זריקת דמים מפני מה חייבין עליו משום טומאה מפני שהציץ מרצה נטמא אין יוצא לא מאן שמעת ליה דאמר אין זריקה מועלת ליוצא רבי אליעזר וקתני מרצה ציץ על אבילות אלא אמר רב חסדא לא קשיא הא רבי אליעזר הא רבנן אימר דשמעת ליה לר' אליעזר דמרצה ציץ על אבילות דלא קנים מי שמעת ליה אין כי היכי דשמעת ליה לר' יוסי שמעת ליה לרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר אומר בין בשוגג בין במזיד תרומתו תרומה אימר דשמעת ליה לרבי אליעזר בתרומה דקלא בקדשים דחמירי מי שמעת ליה א"כ הא אמאן תרמייה רבינא אמר טומאתו בין בשוגג בין במזיד הורצה זריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה ורב שילא אמר זריקתו בין בשוגג בין במזיד הורצה טומאתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה ולרב שילא [הא] דקתני שנטמא בין בשוגג בין במזיד ה"ק נטמא בשוגג וזרקו בין בשוגג בין במזיד

ת"ש דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה הכי קאמר דם שנטמא וזרקו [ה] בין בשוגג בין במזיד נטמא בשוגג הורצה במזיד לא הורצה: **מתני'** [ו] ונטמאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה כמדת ר' אלעזר [ז] כשיריה וכמדת רבי יהושע פסולה: **גמ'** אמר רב והוא [ח] שנטמאו כל שיריה אבל מקצת שיריה לא קא סלקא [ט] דעתך נטמא אין אבוד ושרוף לא מאי קסבר אי קסבר שיורא מילתא היא אפילו אבוד ושרוף נמי אי קסבר שיורא לאו מילתא היא [י] ונטמא מאי מעמא דמרצה ציץ אי הכי כל שיריה נמי לעולם קסבר שיורא מילתא היא ונטמא [יא] והוא הדין לאבוד ושרוף והאי דקאמר נטמא רישיוהו נקט [יב] כדתני' רבי יהושע אומר [יג] כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר או כזית חלב זורק את הדם כחצי זית בשר וכחצי זית חלב אינו זורק את הדם [יד] ובעולה אפי' כחצי זית בשר וכחצי זית חלב זורק את הדם מפני שכולה כליל ובמנחה אפי' כולה קיימת לא יזרוק מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא מנחת נסכים [טו] ס"ד הואיל ובהדי זבח קא אתיא כגופיה דזיבחא דמיא קמ"ל מנהני מילי אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל ומטו בה משום רבי יהושע בן חנניא אמר קרא [טז] והקטיר החלב לריח ניחוח לה' חלב ואע"פ שאין בשר ואשכחן חלב יותרת ושתי כליות מנלן דקתני ובמנחה אפילו כולה קיימת לא יזרוק מנחה הוא דלא יזרוק הא יותרת ושתי כליות יזרוק מנלן רבי יוחנן דידיה אמר לריח ניחוח כל שאתה מעלה לריח ניחוח ואיצטריך למכתב חלב ואיצטריך למיכתב לריח ניחוח דאי כתב חלב הוה אמינא חלב אין יותרת ושתי כליות לא כתב רחמנא ריח ניחוח ואי כתב רחמנא לריח ניחוח הוה אמינא אפילו מנחה כתב רחמנא חלב: **מתני'** [יז] שלא בכלי שרת פסול ורבי שמעון מכשיר הקטיר קומצה פעמים כשרה: **גמ'** [יח] אמר [יט] רבי יהודה בריה דרבי חייא מאי מעמא דר' שמעון אמר קרא [כ] קדש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד [כא] (כחטאת) עובדה בימין כחטאת בכלי עובדה בשמאל כאשם ורבי יאי אמר כיון שקמצו מכלי שרת מעלהו בכלי שרת ומקטירו אפילו בהמיינו ואפילו במקידה של חרש [כב] רב נחמן בר יצחק אמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש מיתיבי [כג] הקטר חלבים ואברים ועצים שהעלן בין ביד בין בכלי בין בימין ובין בשמאל כשרין [כד] הקומץ והקטורת והלבונה שהעלן בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל כשרין תיובתא [כה] דרבי יהודה בריה דרבי חייא אמר לך רבי יהודה בריה דרבי חייא לצדדין קתני ביד בימין בכלי בין בימין בין בשמאל: תא שמע קמצו [כו] שלא מכלי שרת וקידשו שלא בכלי שרת והעלו והקטירו שלא בכלי שרת פסול רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין במתן כלי אימא ממתן כלי ואילך תא שמע ואכמים אומרים קומץ טעון כלי שרת ביצד קומצו מכלי שרת ומקדשו בכלי שרת ומעלו ומקטירו בכלי שרת ר' שמעון אומר כיון שקמצו מכלי שרת מעלו ומקטירו [כז] שלא בכלי שרת ודיו אימא [כח] כיון שקמצו וקדשו בכלי שרת מעלו ומקטירו ודיו תא שמע קמץ בימינו ונתן בשמאלו יחזיר לימינו בשמאלו וחישב

אשכחן חלב כו'. וכמר נפקא לן מקרא נפרק כילד טוען (פסחים דף פ.). מ"ל:

ורבי יאי אמר כיון שקמצו מכלי שרת כו'. קמילא דימין נפקא לן נפ' קמע בסופו (לעיל דף י:) מלילפא דרבי שמעון מרבי יהודה גריס דרבי מייא ורבי יאמי דלית ליה נפקא ליה שפיר בג"ש דיל יד כלמוכס לעיל בסוף פ"ק (ג"י שם). מ"ל:

הקטר חלבים ואברים בין בימין בין בשמאל בשירה. מני למימר למימ כר"ש כמו דסיפא דקומץ אבל לרבנן בעי ימין מי נמי מפילו לרבנן מיבא למכשירי הקטר מנבים בשמאל כמו הולכת מיבים לכבש לעיל בסוף פ"ק (ג"י שם). מ"ל:

הקומץ והקטורת והלבונה כו'. המי לגמ עדמיהו דלממ מגת מגת שמעיהו. מ"ל:

מין

ה) שנטמא וזרקו זרקו בין: ו) קא סלקא דעתיה: ז) היא נטמא מ"ט דמרצה ציץ על אכילות: ח) נסכים סד"א: ט) אמר יהודה ותיבת רבי נמחק: י) ביד עובדה: יא) תיובתא דיהודה בריה דר"ח א"ל אמר לך יהודה: יב) קמצו מכלי שרת ותיבת שלא נמחק: יג) ומקטירו [דיון] תיבות שלא בכלי שרת נמחק: יד) תיבת בשיריה נמחק: טו) אין דם ס"א ה"נ אם אין שיריים אין קומץ: טז) דאומר: יז) לרבי יהושע הואיל וכולה בעינא קיימא אבל אבדו קצת כו' דפסולה מדקא נקיט רב כו': יח) בדתניא דרבי יהושע: יט) דמיא דהא הוי במקום בשר וכאילו נשתייר: כ) הכי הוא זורק: כא) כולה קיימת: כב) בימין כחטאת ס"א דכתיב ולקח הכהן וגו' ואמרי' כל מקום כו': כג) באצבעו ממש ובימין דכתיב ביה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו: כד) כוכחים ולרבי שמעון זריקתה כשרה בשמאל דתניא בהקומץ ג) זוטא זורק: כה) בניא אצבע ובאשם מצורע כתיב ביה על כף הכהן השמאלית וכדיון שמן דין דם האשם ועוד שלא מצינו בשום אשם אצבע וכהונה לא בשחיטה ולא בזורקה הס"ד ומה"ד בהמיינו: כו) תיובתא דיהודה דאמר בא לעובדה ביד: כז) קמצו מכלי שרת שנתקדשה ותיבת שלא נמחק: כח) לא בעינא: כט) יחזיר לימינו כדיהודה בריה דרבי חייא בא לעובדה ביד כו':

ג) בהקומץ זוטא לימא לענייעא זו כלל רק הוא ממעיט קף כד ועיל בפ"ק דף י ע"א.

נו א ב ג מיי' פ"ו מהלכות מעקלות פסק"מ הל' כ:
נז ד ה מיי' פ"ו מהל' פסק"מ הלכה ג:
נח ז ח מיי' פי"ו מהלכות פסק"מ הלכה ו:
נט ז ח מיי' שם פ"ג הל' כד:
ס ט מיי' שם:

מסורת הש"ס

ה) לעיל ט. פסחים עו:. ו) ומנחות כה: קט. מעילה טו: פסחים עט. לעיל ט. מוספסת פסחים פ"ד [מוספסת פסחים פ"ו מנחות לט:]. ז) ומנחות יג, ד) ומנחות שם. כה. לעיל י:, ח) ק"ק מ"ו, ט) מוספסת מנחות פ"ג, י) ק"ק מ"ו, יא) הס"ד לעיל דף כו' כמגדם ר"י דפסול אלא כו' ק"ק, יב) הקומץ אלא כו' ר"י הואיל וכולה בעינן קיימא אבל אבדו כו' דפסולה מדקא נקט כל"ל ק"ק, יג) ק"ל קומץ, יד) אלא הכי הכי ק"ק, טו) כולה כו' הס"ד ק"ק, טז) כמאמל דמנחת ק"ק, יז) ומיימו דף כו' ק"ק, יח) וכה"ג מנחי הס"ם בקדושין ו.], יט) מגיה דפ"י "קמצו מכלי שנתקדשה".

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מיומא וכו' מלי שלא הס"ד ופ"ב במתן כלי כו' אלמא הביא דקמצו מכלי שמקדשה עו מנחה מכשירין כלי שפיר:

גליון הש"ם

גמ' רבנ"י אמר הכי פוריש בקומץ שטעון קידוש. עיין לעיל דף ג ע"ב תוספות ד"ה שטיטה:

רבינו גרשום

ת"ש כו' ותקטיר זורקו בשוגג הורצה ובמזיד לא הורצה אלמא בזריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה אבל טומאתו שנטמא משמע בין בשוגג בין במזיד ותיובתא דרב שילא דאמר דכי זורקו בין בשוגג בין במזיד הורצה הכי קאמר דם שנטמא זורקו כי זורקו בין בשוגג בין במזיד אם נטמא בשוגג הורצה אבל אם נטמא במזיד לא הורצה וחיינו כרב שילא דאמר טומאה בשוגג הרצה כו':

תורת אור חשלם

א) וְחָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח יְיָ פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: [ויקרא יז, ו]

ב) לֹא תֹאפֶה חָמֵץ חֶלְקָם עֲשִׂי אִשֵּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם: [ויקרא ו, י]

אין הקטרה פחותה מכזית. כפי׳ כל המנחות נמות מלה (לקמן דף נח.) פליגי תנאי ורבא וקיימא רבא כרבי יהושע בן לוי דאמר רבי יוחנן ותנאי כרבי יוחנן ד"ס תנו רבנן (פסחים דף מג:) דאמר רבי יוחנן כל מיתורין שבתורה אין אתה מוצא דבר שלם אלא בשלמים שנאמר (ויקרא ז) ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר ואומר (שם יט) והנותר ממנו עד יום השלישי באש יישרף מה תלמוד לומר ביום קרבנו יאכל ביום השלישי אף על פי שנאמר ביום השלישי אם האכל יאכל ביום השלישי הרי אמרו ביום הראשון ביום השני ביום השלישי ומה תלמוד לומר ביום השלישי אם האכל יאכל ביום השלישי אלא שהיה מקום לומר שיהא נאכל ביום הרביעי ביום החמישי ביום הששי ביום השבת

מסלתה ומשמנה מגרשה ומשמנה. לגבי מיכלא דנפקיס למס מפקר לה בעני שנה הכתוב אכל למעכבין זה מת זה בעני שנה הכתוב כדפרישית לעיל (לקמן יט.): מ"ר:

ארבעה שבמצורע. עין מרח ומחוג ושמי מולעת [ו] [ופסורין] אכל מס מיס לה מסיב לפי שסיס מעכב ולקחתם לקיחה תמה. י"מ דפיוס ג' קני ממד' מיני מינים ומצרך על נמילת לולב כמו שממוג דשרי מפקר ולה בעיון תמות מלא ביום לעשון [ח] ולדבריהם ביום שני מיקני שיטול אחמד בשביל כולם ולימה דבפוף לולב הגזול (סוכה מג:) ובריש לולב וערבה (שם תנ.) דלעיון מולקחתם לקיחה לכל אחד ואחד מדכתיב ולקחתם לשון רבים ולה כתיב ולקחה ולקחת [ט] אין מעכבין. פי' סהלכות גדולות סהלכות לולב יש לו אין מעכבין לו מין מעכבין לה מימה על דשני סדרין מעכבין זה את זה ב' חלות מעכבות זו את זו [י] שני סדרין מעכבין זה את זה הסדרין והבזיכין מעכבין זה את זה ב' מינים שבנזיר ג' שבפרה ור' שבתודה [יא] ור' שבלולב [יב] וארבע שבמצורע מעכבין זה את זה [יג] שבעה הואות שבפרה מעכבות זו את זו [יד] הזיות שעל בין הבדים שעל הפרכת שעל מזבח הזהב מעכבות זו את זו: **גמ'** שני שעירי יה"כ מעכבין זה את זה [טו] חוקה שני כבשי עצרת מעכבין זה את זה [טז] הויה שתי חלות [יז] הויה שני סדרין [יח] חוקה שני בזיכין [יט] חוקה הסדרין והבזיכין [כ] חוקה שני מינים שבנזיר דכתיב [כא] כן יעשה ג' שבפרה [כב] חוקה ארבעה שבתודה דאיתקש לנזיר דכתיב [כג] על זבח תודת שלמיו [כד] ואמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר וארבעה שבמצורע דכתי' [כה] זאת תהיה תורת המצורע וד' שבלולב [כו] ולקחתם לקיחה תמה אמר רב חנן בר רבא ל"ש אלא שאין לו אבל יש לו אין מעכבין מיתיבי ד' מינין שבלולב ב' מהן עושין פירות וב' מהם אין עושין פירות העושין פירות יהיו זקוקין לשאין עושין [כז] ושאין עושין פירות יהיו זקוקין לעושין פירות ואין אדם יוצא ידי חובתו בהן עד שיהו כולן באגודה אחת וכן [כח] ישראל בהרצאה עד שיהו כולן באגודה אחת שנאמר [כט] הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה תנאי היא דתניא [ל] לולב בין אגוד בין שאינו אגוד כשר ר' יהודה אומר אגוד כשר שאינו אגוד פסול מאי מעמא דר' יהודה גמר [לא] קיחה [לב] קיחה מאגודת אזוב מה להלן באגודה אף כאן באגודה ורבנן לא גמרי קיחה קיחה כאן אלא הא [לג] דתניא [לד] לולב מצוה לאוגדו ואם לא אגדו כשר במאן אי כרבי יהודה לא אגדו אמאי כשר אי רבנן מאי מצוה לעולם רבנן ומאי מצוה משום [לה] זה אלי ואנוהו: שבע הואות שבפרה מעכבות זו את זו [לו] חוקה שבע הזאות ושעל מזבח הזהב ושעל הפרוכת מעכבות זו את זו דיה"כ כתיב [לז] חוקה דפר כהן משוח ודפר העלם דבר של ציבור ודשעירי עבודת כוכבים כדתניא [לח] [לט] ועשה לפר באשר עשה לפר מה ת"ל לכפול בהואות שאם

א) [מסחים סג: לקמן סב. לח. סוכה לו. מנחות ל:], ב) [לעיל טו:], ג) לקמן עח. לעיל יט., ד) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], ה) סוכה לו: ע"ש, ו) [זבחים סה. עי' תוס' ד"ה ומחוג], ז) ס"ק ס"ו, ח) [ועיין מנחות לח. ד"ה ומחוג], ט) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], י) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], יא) ס"ק ס"ו, יב) ס"ק ס"ו, יג) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], יד) ס"ק ס"ו, טו) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], טז) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], יז) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], יח) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], יט) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כ) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כא) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כב) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כג) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כד) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כה) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כו) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כז) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כח) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], כט) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], ל) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], לא) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], לב) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], לג) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], לד) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], לה) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], לו) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], לז) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], לח) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל], לט) [ועיין תוספות פרקנו לעיל מתחיל]

הגהות הב"ח

(ס) רש"י ד"ה ככה כנגכים כתיב ככה: (ב) ד"ה שלמי ס"ל קודם ד"ה מביום:

גליון הש"ס

מתני' הפולת והשמן מעכבין. עין לקמן דף מד ע"ב תוספות ד"ה סמוך: [תמיד תוס' ד"ה ארבעה וכו' וי"ל דפרים ואילים דחג דכתיב בהו בפשוטו לעכב. כלקמן דף מד ע"ב]:

תורת אור חשלם

א) וְהֵבִיאָה אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: [ויקרא ב, ב]

וְהֵבִיאָה אֶל הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מְלֹא קֻמְצוֹ אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְיָ חַטָּאת הִוא: [ויקרא ה, יב]

ב) מִנְחָה עֲשָׂרֹן לְשׁוֹר הָאֶחָד אֹו לָאַיִל הָאֶחָד אֹו לְשֶׂה בַּכְּבָשִׂים אֹו בָּעִזִּים: [במדבר כח, יא]

ג) וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ

אִשֶּׁה לַיְיָ: [ויקרא ב, טז]

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתֵיהֶם אֵלֶּה תִּהְיֶינָה לָכֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאֲשֵׁי יְיָ חֵלֶק עוֹלָם: [ויקרא כד, ט]

חֲבִיבוֹ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה בִּכּוּרִים לַיְיָ: [ויקרא כג, יז]

ד) אֵת תּוֹדַת לַחְמוֹ יַקְרִיב עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו: [ויקרא ז, יב]

ה) וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וְאֶת כָּל הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיְיָ: [ויקרא ו, ח]

ו) וְהָיְתָה אֵאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה: [ויקרא טז, לד]

ז) וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיְיָ לְכֹהֵן: [ויקרא כג, כ]

ח) וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו וַאֲכַלְתֶּם אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשֵּׁי יְיָ חֻקַּת עוֹלָם: [ויקרא ו, יט]

ט) אֵת תּוֹדַת תְּנוּפָה וְאֶת שׁוֹק תְּרוּמָה תֹּאכְלוּ בְּכָל מְקוֹם טָהוֹר אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ אִתָּךְ כִּי חֻקְּךָ וְחֻק בָּנֶיךָ נִתְּנוּ מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: [ויקרא ז, לד]

י) וְהַנּוֹתָר מִן הַמִּנְחָה אַהֲרֹן וּבָנָיו יֹאכֵלוּ מַצָּה תֵּאָפֶה בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בְּחַצַּר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: [ויקרא ו, ט]

יא) וְזֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר אֲשֶׁר יִדֹּר קָרְבָּנוֹ לַיְיָ עַל נִדְרוֹ מִלְבַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ כְּפִי נֶדֶר אֲשֶׁר יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה עַל תּוֹרַת הַנָּזִיר: [במדבר ו, כא]

יב) וְאֵת חֵלֶב הַתּוֹדָה אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקָרַבְתֶּם אֶלְיךָ פֶּרֶה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל: [במדבר יט, ב]

יג) עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו: [ויקרא ז, יג]

יד) וְאֵת תּוֹרָה הַמְצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן: [ויקרא יד, ב]

טו) וְהִקְרַבְתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: [ויקרא כג, מ]

טז) הַבּוֹנֶה בַּשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ הַקֹּרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְיָ שְׁמוֹ: [עמוס ט, ו]

יז) וְהִקְרַבְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר בַּסַּף וְהִנַּעְתֶּם אֶל הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת מִן הַדָּם אֲשֶׁר בַּסָּף וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר: [שמות יב, כב]

יח) עֲזִי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרוֹמְמֶנְהוּ: [שמות טו, ב]

יט) וְעָשִׂיתָ לְפַר בְּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: [ויקרא ד, כ]

להיכל בולו בארבעים. הקשה ה"ר י"ט מלפנינו מהא דתנן בפרק במרע"ב (דף נ"ב:) ממן שכ"ג נכנס להשתחות לפס [שלפני] פרוכת ט' מ' מיימינו ו' מ' משמאלו ושתי פעמים טובות מי' הגפיה לו הפרוכת נכנס והשתחוה ויצא נכנסו לחיבי הכהנים והשתחוו ולאו אלמא (ל)עפת קדשי הקדשים) שרו ומיהו ר"ת דהשתחוואה לונך עבודה היא. מ"ר:

למעוטי דרך משוש. ופ"ת [ג] מיפוק ליה מדלמיצ ולא יבא למשמע דרך ביאה כדמשמע בפ"ב דשבועות (דף י"ב:) מאי שנכנס דרך גגין להיכל ו"ל התם [ד] כשפיחת המקרא מיירי אבל הכא דשנכנס דרך לול שהיה בעלייה בית קדשי הקדשי שבו היו משלשלין את המשומים בחיטת דרך פיחה הוה ללכן נעשה ס"ג כמו שפירש בקונטרס ללן שמחר את המומה שלפני ולפניס ועשה פתח מדרום לו בעפון ונכנס ולא נכנס בפתח שבמזרח שיהיו פניו למערב ועוד פי' בקונטרס ס"ג נכנס בפתח מזרח ולדד בלכסון ולא בעי בלדין לא מיבעיא לפני פנימה שיהו פניו מזרחיים של כפורת אבל בחוצים בפרק המערבות (דף פ:) [ה] משכח (המוספות) דרך משופע כגון דרך לול שהיה למזרי בית הכפרת כלשמעי' בפרק יעקב וה"ר יעקב מלוניל"ש הקשה מהיכא דס"ל התערובות (שם פ:: ושם ד"ה לא) גבי דס שנכנס לפניס דלשמעי' יחמר אל הקדש ולא יחמר [ו] פנימה ושמא לא נגרסה אלא לדרך משופע ופריך והא הכתיב בית מלמא ממעטינן דרך משופע מלכסיע בית הכפרה ויש לחלק בין הכתיב

שאם חיסר אחת מן המתנות לא עשה בלום:

ת"ר [ז] שבע הזאות [א] שבפרה שעשאן בין שלא לשמן בין שלא מכוונות [ח] (אל נכח פני אוהל מועד) פסולות. [ט] ושבפנים ושבמצורע שלא לשמן פסולות [י] שלא מכוונות כשרות והתניא גבי פרה שלא לשמן פסולות שלא מכוונות כשרות אמר רב חסדא ל"ק [יא] הא רבי יהודה הא רבנן דתניא [יב] מחוסרי כפרה שנכנסו לעזרה בשוגג חייב חטאת במזיד [יג] ענוש כרת ואין צ"ל טבול יום ושאר כל הטמאים [יד] [טו] ושהורים שנכנסו לפנים ממחיצתן להיכל כולו בארבעים מבית לפרכת אל פני הכפרת [יז] במיתה רבי יהודה אומר כל היכל כולו ומבית לפרכת בארבעים ואל פני הכפרת במיתה במאי קא מיפלגי בהאי קרא [יח] ויאמר י' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקודש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארון ולא ימות רבנן סברי אל הקודש בלא יבא מבית לפרכת ואל פני הכפרת בלא ימות ור' יהודה סבר אל הקודש ומבית לפרכת בלא יבא ואל פני הכפרת בלא ימות מ"ט דרבנן אי ס"ד כדקאמר ר' יהודה לכתוב רחמנא אל הקודש ואל פני הכפרת בלא בעי מבית לפרכת ואנא אמינא היכל מיחייב מבית לפרכת מבעיא מבית הפרכת דכתב רחמנא למה לי ש"מ במיתה ור' יהודה אי כתב רחמנא אל הקודש ולא כתב מבית לפרכת הוה אמינא מאי קודש מבית לפרכת אבל היכל לאו נמי לא

שבע

ורבנן ההוא לא מצית אמרת דהיכל כולו איקרי קודש שנאמר [כ] והבדילה הפרכת לכם בין הקודש ובין קדש הקדשים ורבי יהודה מ"ט אי ס"ד כדקא אמרי רבנן לכתוב רחמנא אל הקודש ומבית לפרכת ולא בעי אל פני הכפרת ואנא אמינא מבית לפרוכת במיתה אל פני הכפרת מיבעיא אל פני הכפרת דכתב רחמנא למה לי ש"מ אל פני הכפרת במיתה מבית לפרכת באזהרה ורבנן ה"נ דלא צריך והאי דכתב רחמנא אל פני הכפרת למעוטי [כא] דרך משופש [כב] כדתנא דבי ר"א בן יעקב [כג] אל פני הכפרת קדמה זה בנה אב כל מקום שנאמר פני אינו אלא פני קדים ורבי יהודה לימא קרא פני מאי אל ש"מ אל דוקא ורבנן אל לאו דוקא [כד] ורבי יהודה דאמר אל פני הכפרת דוקא [כה] והזה אל נכח נמי דוקא [כו] ורבנן מדהתם לאו דוקא ה"נ לאו דוקא מתקוף לה רב יוסף לרבי יהודה מדאל דוקא [כז] (אל נכח) נמי דוקא אלא דמקדש שני דלא הוו ארון וכפורת ה"נ דלא עביד הזאות אמר רבה בר עולא אמר קרא [כח] וכפר את מקדש הקודש מקום המקודש לקודש רבא אמר הא והא רבנן הא

רגלי ישראל: **להיכל** [כט] כו'. תס נמנו תס: **בארבעים**. מכות מקום דכתיב ומל יבא בכל עת אל הקדש וגו' (ויקרא טז): **מבית לפרכת**. לפני ולפניס עשה [ל] לרון ומל פי הכפרת נמי היינו מבית לפרכת הלא שהלך עד לפני המזון (ד) [לא] **שהלכו**: **אל פני הכפרת**. שהלך עד לפני המזון ממיתה [לב]: **מבעיא**. הא היכל בכלל מבית לפרכת הלא נכנס לשם שהלך דרך היכל ומשמע מיתה היכל קס ליה במלקות: **לאו** נמי לא. תפילו לאו נמי ליכא: בין הקדש. היינו [לג] **היכל**: **אל פני הכפרת מבעיא**. למיכתב דרך משופש. כגון [לד] משופש שמחר המזבח אל לפני ולפניס ועשה פתח מדרום לו בעפון ונכנס ולא נכנס בפתח שבמזרח שיהיו פניו למערב ס"ג ונכנס בפתח [לה] ונילך שהלכתן והלך לגדלין לא מיבעי למל פני הכפרת דמשמע ליה כנגד אל פני הכפרת אל נכח פני אהל מועד שכנגו שמיעט דרך משופש ממשמעות פני כך ימצט שלא (משנה) [מכורות] ממשמעות פני אבל לרבנן דאצטריך להו ימחדא להכי ליח להו פני דוקא כמו כן אל נכח פני לאו דוקא. ג"ל ברוך.

שנאמר [לו] [אחרת] מהן לא עשה בלום. [לז] מין לי מלמד מהן שנאמר [לח] דפרכת הוא דעיכבו שהן ממן שנא מעכבין בכל מקום כגון פרה מלומה ומהמה למעוטי ולכי מפ' לה מהמה כפ' כ"ם (דף נ"ב.) [לט] ממין לרבות [מ] ממהמה הזכר שאם מיכר פסל מע"ג דשאר ד' ממנות לרבות מהמה הזכר שאם מיכר פסל מע"ג דשאר ד' ממנות דמהמה ממיעון לנו מעכבין כדתמרי' בשמעתא קמייתא דמנחדרין (ד:) וכפר וכפר וכפר לפני ג' ממנות ולפני ד' ולפני ה' ולפני ו' ולפני ז' [מא] ממנין לרבות פר יה"כ ושמיטת קדשים בפרק ב"ש פריך למאי הילכתא לו מימ לעכב פשיטא מוקה כמיד שה ומשני לה התם לשמיטה שיהיו ללן כמיני בפר יה"כ ושוד מילי מחרימיתא [מב] כלשמר עשה לפר ליהוי פר כהן משיח שאם מיכר פסל מהמת ממנותיו דכתיב כל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל. [מג] **הזאות דפרה**. שלא לשמן פסולות דכתיב ביה מהמת היא [מד] **שלא מכוונות**. שלא כוון כנגד פתחו של היכל [מה] פסולות לכתיב ביה מוקה ולא נכח: **ושבמצורע**. כגון דיה"כ ופר כהן משיח ופר העלם דבר ושעירי עבודת כוכבים: **ושבמצורע**. משבר נקטיר (ו) משמן של מלורע [מו]: **שלא לשמן פסולות**. שלא כוון כנגד פתחו של היכל [מז] פסולות לכתיב ביה מוקה ולא נכח: **ושבפנים**. כגון דיה"כ ופר כהן משיח ופר העלם דבר ושעירי עבודת כוכבים: **ושבמצורע**. משבר נקטיר (ו) משמן של מלורע [מח]: **שלא מכוונות**. שלא כוון כנגד פתחו של היכל [מט] פסולות לכתיב ביה מוקה ולא נכח. [נ] **להמיר** [נא] **מבית** לפרוכת אשר על הארון. [נב] **ולא** נמי היכל: [נג] חיבת משוכש נמחק: [נד] **שפתח** מזרח וצידד: [נה] **שיהו** פניו אל פני: [נו] אב. זה בנה הקדוש ברוך הוא [אב] וחיבת הקישה נמחק: [נז] וא"ת למה לי טעמא דאל פני הכפורת תיפוק: [נח] **התם** מיירי כשפיחת התקרה אבל הכא מיירי לכשנכנס:

[ה] ענוש כרת פרש"י דנפקא לן בספרי כר' ור"ש בר שמשון מפרש שאין צריכין להה שהרי בתלמוד שלנו דריש ליה מטמא יהיה לרבות טבול יום עד טומאתו בר לרבות מחוסרי כפורים: [ו] ושהורים שנכנסו לפנים כר' פ"ה מקום דריסת רגלי ישראל ה"ינו י"א אמה ולא נהירא דהא לא הוי אלא מעלה מדרבנן שהרי בשחיטת הפסח נחמלאת כל העזרה בלה אנשים וכן זקני ירושלים סובבים את המובח ולולביהם בידיהם וכן לקמן מנביהין את השולחן ואומר להם דאו כר' ואמר ר' שמשון מקנני דפרושי קא מפרש שהאדם מתחרים שנכנסו לפנים ממחיצתם דהיינו ההיכל. תו"ח: [ז] עיין בהשמטות בסוף המסכת: [ח] דרך משופש ללשון ראשון שבקונטרס קשה מפ"ב דשבועות (דף י' ע"ב) וללשון שני ניחא א"נ י"ל ללשון ראשון כגון שהיה בדדום או בצפון פתח קבוע ונכנס דרך שם דהיינו שפיר דרך ביאה ואשמעינן אל פני הכפורת דלא מחייב בה: [ט] חיסר מהן לא עשה כלום ופיגל. וחיבות אין לי אלא ליתא שם: [י] דפרוכת הוא דמעכבות שהן ממן כו' כגון הזאות פרה אדומה ובהזאת דמצורע הכי מפרש לה בפרק ב"ש הס"ד: [יא] גליון בבאן לא כתוב בכל הספרים היא בתוספת ההיגיי: [יב] לרבות מתן אורבע במובח: [יג] ואפילו אחת הס"ד ומה"ד ת"ל כן יעשה מרבויא דקרא מרבינן לן עשייתו שיעכבו הס"ד ומה"ר ועשה לפר הא דרשינן אלא: [יד] אחרוניתא דמפרש התם כאשר: [טו] וגו' ובעבודת: [טז] שבע הזאות: [יז] וחטאת היא וחטאת שהיגה שלא לשמה פסולה: [יח] של היכל שהיה עומד בהר המשוחה ומתחרון כנגד פתח ההיכל פסולות דכתיב בה חוקה ראל בני אהל מועד הס"ד ומה"ד ושבפנים כגון פר ושעיר דיה"כ: [יט] מצורע מה ז' הזאות בנגד בית קדשי הקדשים וכן מצותה מרבינהו והזה מן השמן באצבעו לפני ה' בת"כ: [כ] ניתנה לענין קדשים וכפרויה: [כא] מכותבות נ"א כנגד בית קדשי הקדשים בשרות משום דלא כתיב בהו: [כב] שומאתו ונפקא לן מקראי בספרי: [כג] שצריכין כפורה דמים: [כד] או איהו אלא: [כה] מה אני מקיים לא יחחטא: [כו] בדמים הס"ד ומה"ד להביא: [כז] לן נמי התם: [כח] להיכל כולו ותיבות כר נמחק: [כט] ששם הארון: [ל] לפני הארון במיתה דכתיב ולא ימות כי בענן אראה וגו' הס"ד ומה"ד מבית לפרוכת אם נכנס שם ולא הלך עד פני הכפורת בארבעים: [לא] במיתה מבית לפרוכת מבעיא הא: [לב] היינו נמי היכל: [לג] חיבת משוכש נמחק: [לד] בפתח מזרח וצידד: [לה] שיהו פניו אל פני: [לו] אב. זה בנה הקדוש ברוך הוא [אב] וחיבת הקישה נמחק: [לז] וא"ת למה לי טעמא דאל פני הכפורת תיפוק: [לח] התם מיירי כשפיחת התקרה אבל הכא מיירי לכשנכנס:

פר א מי' ס"ד מהל' מקה פלה הל' ג: ב: והל' ט: פה ב מי' ס"ט מהל' מעה"ק פלמה י"ב: פו ג מי' ס"ל מהלכות מעוכלי כפלה פלמה ג:

פז ד מי' סה וס"ו מהל' פת סמלה הל' יח ס"ל מהלכות פלת מקדש מלכה יב: פח ה מי' ס"ג מהלכות פלת מקדש הל' ד: פט ו מי' סה (ס"ג פלמה י"ב):

[ז] שבע הזאות שבפרה פרש"י דכתיב השנאת ורקשה שהרי בזבחים מצריך קראי לכל החטאות ולא גמר הד מחבריה לכך נראה לומר משום דכתיב היא ע"כובא: [ח] חיבות אל נכח פני אהל מועד נמחק: [ג] שלא מכוונות כשירות אבל למצוה בעינן מבוונות משום דכתיב לפני ה' מיהו עכובא לא אשכחן בפ"ק [ט] ולא נהירא דהא הניא (מיום כפורים) שלא לשמה וחטאת קריא רחמנא אע"ג שאינו חטאת א"נ [גבי י"כ] כתיב בה היא חוקה וי"ל מדכתיב בפרה אל נוכח והכא לא כתיב נוכח ש"מ דמכוונות לא מעכבי. תו"ח: [י] הא רבי יהודה הא רבנן פ"ה לר"י דאמר אל פני הכפורת דוקא דבמיתה ומבית לפרוכת לאו דוקא ה"נ אל נכח לאו דוקא הלכך כשרות ושקה מה ענין זה אצל זה וחא טעמא דר"י דאל פני הכפורת דוקא במיתה כדמפרש תלמודא אי ס"ד כדקאמר רבנן לכתוב רחמנא אל הקודש מבית לפרוכת כר אבל אל נוכח אין כאן ייתור להשמיענו דבעינן מכוונות ועוד מה ענין (מעגות) [מבוונות] דמשמע אל נכח דוקא לענין אלפני הכפורת אי קאי [עליה] ולא ימות ולא קאי אל הקדש מבית לפרוכת ועוד דאדרבה אנו רואין היפך הדברים דרבנן אית להו אל פני דוקא דמאל פני ממעטי דרך משופש דסבירא להו הא דרבי אליעזר בן יעקב ר"י לית ליה האי טעמא דמוקי אל פני הכפורת למידרשה בלא ימות ולא אל הקודש אמבית לפרוכת לכך נראה לי דרבי יהודה נמי אית ליה הא דראב"י ומשמע ליה לרבי יהודה דלא אצטריך ליתוהרא להכי דממשמעותיה דאל פני נפקא וחשתא ניחא דקא תלי לר' יהודה מדאל פני הכפורת דוקא דמשמע ליה כנגד אל פני הכפורת אל נכח פני אהל מועד שכמו שמיעט דרך משופש ממשמעות פני כך ימעט שלא (משנה) [מכורות] ממשמעות פני אבל לרבנן דאצטריך להו ימחדא להכי ליח להו פני דוקא כמו כן אל נכח פני לאו דוקא. ג"ל ברוך.

(ה) רש"י ד"ה ומצורע וכו' לשמר שלא לשמן וכו' ד"ה שלא לשמן וכו' מוקם לה דפסולות לחטיל: (ג) ד"ה שלא ממנותם וכו' כשרות אע"ג דכתיב כאן: (ד) ד"ה מפיס לפטיפס וכו' ואמ"ב דכתיב כאן ומ"ב דכתיב כאן ומ"ב מ"ם מבית לפרוכת מפני שמיפס ואל פני וכו' ומ"ב מ"ם מבית לפרוכת מפני שמיפס.

גמרא ושבמצורע. עיין לקמן דף עד ע"ב מוספות ד"ה מיכה:

א) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל משֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת: [ויקרא טז, ב]

ב) וְנָתַתָּה אֶת הַפָּרֹכֶת תַּחַת הַקְּרָסִים וְהֵבֵאתָ שָׁמָּה מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים: [שמות כו, לג]

ג) וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וְהֵזָּה בְאֶצְבָּעוֹ עַל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים מִן הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ: [ויקרא טז, יד]

ד) וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדַּם הַפָּר וּבְאֶצְבָּעוֹ וְהֵזָּה אֶל נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִזְרָקָה שֶׁבַע פְּעָמִים: [במדבר יט, ד]

ה) וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר: [ויקרא טז, לג]

ס) פרש"י כמו שנאמר ויכו ישראל מכת חלל וגו' ע"כ. ולא נהירא דהא לא מלינו שהרגו אלא ל' אלף ולא כל ישראל ועוד דהא מלינו שהרגו ישראל בעצמן ל' אלף ביום אחד ואפילו הכי לא מלינו שנטמאו ואפילו לדברי הכל אין לומר שנטמאו כולם ואפילו לדברי האומר שנטמאו כולם אין לומר שנטמאו כולם בטומאת מת שהרי לא נגעו בו אלא ישראל ולא כהנים ואפילו לדברי האומר שנטמאו כולם בטומאת מת

הא דקאי כהן מזרח ומערב ואדי. ומסיק כהן נפיק למערב ומחזיר למזרח והכא שכך מנותו מפולין אינם מכוונות כנגד הפתח כשרות והא דתני פסולות דקאי אפולין ולרוש שלא כמנותו ומדי[ד]: והתניא בין שלא לשמן כו' בשרות. פתמורה פקאי: ר' אליעזר דמקיש אשם לחטאת[ה].

שבעה דמעכבין זה את זה כדתמרינן בגמ': **דתניא** בכבר זהב מהור. ממסה זהב כמאן מיני ממנות. מ"ר: כמיני ד' בפרשת ויקחו ואחד מפרשת מהעלותך והכא לא תיתי שלא לשמן ומשמ מינך תרי מד לגופיה למנוה מהכא ומד לכלל ופרט דכתמך ו[ו]ע"ג והמשח קדש קמח ועשית מנורת זהב תהי מקשה[ז] כתמך כתיב כאן כתמך כתיב כתם כפתורים גבעים ופרחים דכוה ממנו כל המנורה ולהכי פריך נמי ומימת נתה זהב נתה קנים וה"ם דהוה מני למיפרך נתה זהב נתה ירכה והוה מני למנוי לגה מיקני מנורה גלה יך והדר כתיב מלקניה וממשוחיה זהב מהור ומשמ הא' לגופיה למנוה מהכא ומד לכלל ופרט והדר כתיב כתר כתיב ככר זהב מהור דדרשינן מהה זהב נתה ככר זהב ופפרשת מהעלותך כתיב וזה מעשה המנורה מקשה זהב דדרשינן נתה זהב נתה מקשה וכדקאל מין זה שפיר כתיבי מכל מכרייתא מין דורש כמדר. מ"ר:

מקשה דסיפא למאי אתא כו'. והשתא לריבי כולהו מד למנוה ומד למיכתב לפסול גרוטאות ומד נתה זהב נתה מקשה ומד למעוטי מנותרות. מ"ר:

חצוצרות היו באים מן העשת מן הכסף[ט]. תימה לכפי כל הגלמים (פ"ז דף מז.) מעמע דמחות גלה מן הכסף לבעי רמי בר חמא מהמחמות לנחמה קריא מהו להתנדות ותן נמי מהכסף קיין (פ"ג מ"י) זה הוא שאמרו בשמוח מי קולו חמל וכשהוא מת קולו שבעה קלעו להתנדות ומהך שמעתין לין קשה כל כך להכא נגל מקה גלה היו כשהות לדורות כדתמרינן מגל קשה דנמקכא תמיד (דף לב:) מגן ושמי מנורות גל כסף מדם מעמע דלף לדורות גל כסף ומיהו ר"ת דשמי מנורות היו להכנים בגל כסף והלוים גל קרני מהמה לכלי שיר ושוד דהנורות דקיעים ור"ע היינו שופר דתמרינן בפוף במה מדליקין (שמת דף ט.) ושלוש הגזל (פוכה דף מ:) דשמעי שמייהו מנורות שיפורש שיפורש מנורתם ופפוף במה מדליקין מיכא בריימת[י] דקרא להנורות שופר ומיהו קשה דשמעת ע"ז (דף מז.) מיירי מהכשירי קרני דקמתר הכם ועל הקרקע גל היו מוקעים בשופר גלה מהנורות דכתיב (במדבר י) ותקעתם מהנורות על עולותיכם וגו'. מ"ר:

מכמדרה

הא דקאי מזרח ומערב ואדי הא דקאי צפון ודרום ואדי אמר מר ושבפנים ושבמצורע שלא לשמן פסולות שלא מכוונות כשרות והתניא בין שלא לשמן בין שלא מכוונות כשרות אמר רב יוסף לא קשיא הא רבי אליעזר והא רבנן רבי אליעזר [ל] דמקיש אשם לחטאת מקיש נמי לוג לאשם רבנן לא מקשי ולרבי אליעזר וכי [מ] דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש [נ] אלא אמר רבא הא והא רבנן כאן להכשיר [ס] (הקרבן) כאן להרצות [ע] (שלא עלו לבעלים לשום חובה): **מתני'** *שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה שבעה נרותיה מעכבין זה את זה שתי פרשיות שבמזוזה מעכבות זו את זו [פ] אפילו כתב אחד מעכבן [צ] ד' פרשיות שבתפילין מעכבין זו את זו [ק] אפילו כתב אחד מעכבן [ר] ד' ציציות מעכבות זו את זו שארבעתן ארבע מצות: **גמ'** מ"ט הויה כתיב בהו [ש] תנו רבנן מנורה היתה באה מן העשת ומן הזהב [ת] עשאה מן הגרוטאות פסולה משאר מיני מתכות כשרה מאי שנא מן הגרוטאות פסולה דכתיב [א] מקשה והויה שאר מיני מתכות נמי מהכא [ב] תיעשה אמר קרא [ג] תיעשה לרבות שאר מיני מתכות ואימא לרבות גרוטאות לא ס"ד דאמקשה כתיבה הויה תיעשה נמי אמקשה כתיב מקשה מקשה לעכב זהב זהב נמי לעכב האי מאי אי אמרת בשלמא מן הגרוטאות פסולה משאר מיני מתכות כשרה היינו זהב זהב מקשה מקשה לדרשא אלא אי אמרת מן הגרוטאות כשרה משאר מיני מתכות פסולה זהב זהב מקשה מקשה מאי דרשא ביה מאי דרשא דתניא [ד] ככר זהב מהור יעשה אותה את כל הכלים האלה [ה] באה זהב באה ככר אינה באה זהב אינה באה ככר [ו] [ח] גביעיה כפתוריה ופרחיה [ט] באה זהב באה גביעים כפתורים ופרחים אינה באה זהב אינה באה גביעים כפתורים ופרחים ואימא נמי באה זהב באה קנים אינה באה זהב אינה באה קנים ההוא פמוט מיקרי [י] וזה מעשה המנורה מקשה זהב באה זהב באה מקשה אינה באה זהב אינה באה מקשה מקשה דסיפא למאי אתא למעוטי חצוצרות [כ] דתניא [ל] חצוצרות היו באים מן העשת מן הכסף עשאם מן הגרוטאות כשרים משאר מיני מתכות פסולים ומאי שנא משאר מיני מתכות דכתיב כסף והויה מן הגרוטאות נמי מקשה והויה מעשה רחמנא וגבי מנורה מקשה היא היא ולא חצוצרות תנו רבנן כל הכלים שעשה

א) [מכות י:, קמו:], ב) [מכות מט: וש"נ], ג) ל"ק מ"ו, ד) רש"י ס"ו, ה) תוספות ד"ה מקשה ס"ב, ו) תוספתא פ"ב ה"ב, ז) ל"ק מ"ו, ח) ל"ק להיות שלום ל"ק, ט) [ע' מומא דף סא שפרש"י לכתיבי נתמל ומקדש וכן כתן מ ע"ב ד"ה שמעלוע פי' גם כן ע"ש], י) היינו ממנה גם כמכתבים להרמב"ם ומקומו גוזן], כ) נתמן דף כח: כ) [ל"ל ז ל"ק, מ) להמתמ ל"ק], נ) כדמתמן והכל כתיב כולה ל"ק.

גליון הש"ס

[מכ"י גמרא אלא אמר רבא וכו' כאן להרצות. ע' ס"ק מממין נמוס ד"ה כל מנמנום וכו' כפוף סליטר, ומיומת מת ע"ש ד"ה מי ליף וכו']:

תורה אור חשלם

א) וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה תֵּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ:
[שמות כה, לא]

ב) כִּכַּר זָהָב טָהוֹר עֲשָׂה אֹתָהּ אֶת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה:
[שמות כה, לט]

ג) וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד יְרֵכָהּ עַד פַּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְיָ אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנֹרָה:
[במדבר ח, ד]

שיטה מקובצת

ה) ה"ג בתוב הספרים גביעיה כפתוריה ופרחיה באה זהב באה גביעיה כפתוריה ופרחיה וקשה לר"י דהתם לא כתיב זהב אלא תראשון דכתיב ועשית מנורת זהב טהור מקשה תעשה המנורה יריכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו ההוא איצטריך לכלל ופרט וכלל ונ"ל דה"ג כפתוריהם וקנותם ממנה יהיו כולה מקשה אחת זהב טהור באה זהב באה גביעיה וכפתוריה ופרחיה ואע"ג דלא כתיב בהאי קרא לא גביעיה ולא פרחיה אפ"ה בין דכתיב כפתוריו משמע דרשינן באה זהב באה גביעיה כפתוריה ופרחיה והכי מידרשי כולהו קראי ועשית מנורת זהב טהור לכלל ופרט וכלל כדלקמן. שני. ככר זהב טהור תעשה אותה באה זהב באה ככר. שלישי. כפתוריהם וקנותם ממנה יהיו כולה מקשה אחת זהב טהור לומר באה זהב באה גביעיה כפתוריה ופרחיה ואע"ג דגביעיה ופרחיה לא כתיב בהאי קרא כדפי'. רביעי. מלקוחיה ומחתותיה זהב טהור לאשמועינן דאף הכלים האלו שלא היו מן העשת של מנורה היו זהב טהור. חמישי. בפרשת בהעלותך חזה מעשה המנורה מקשה זהב לומר באה זהב באה ככר. ששי. כפתוריהם וקנותם ממנה יהיו כולה מקשה אחת זהב טהור לומר באה זהב באה גביעיה כפתוריה ופרחיה ואע"ג דגביעיה ופרחיה לא

שיטה מקובצת

בפרשת תרומה וכ' בפרשת בהעלותך והכי מדרשי חד למצוה כו': ג) ואדי וחזה: ג] לחטאת. בפ"ק דזבחים (דף י ע"א וב') דאמר אשם שלא לשמו פסול ה"ג הזאות דלוג שמן דמצורע שלא לשמן פסול דמקיש לוגו של מצורע לאשמו. והא דקתני כשרות לרבנן דלא מקשינן אשם לחטאת ואפילו אשם מצורע שלא לשמו כשר וכ"ש הזאת לוגו הס"ד ומה"ד ולר"א א"נ הזי אשמו פסול שלא לשמו הזאות אמאי פסול שלא לשמו וכי והוא"א: ד] כבש אחד אשם לתנופה וגר' וסיפא דקרא ולוג אחד שמן: ה] לרצות להיות [עולות]: ו] לשמו: ז] דשירי הלוג דמצורע: ח] היה עשוי נר: ט] מעכבות זו את זו: י] ושלימה ולהבי מעכבות ובתפילין כו' והיו לסוטפות ובאותן פרשיות כתיב וכתבתם על מזוזות לפיכך הם נכתבות במזוזות: יא] עיין לפיכך ארבעתם נכתבות בתפילין הס"ד ומה"ד גמ' מאי שנעמא אמנורה קאי: יב] הנשת החיכה נשל ככר אחת ותיבות עשייתה חתיכה נמחק: יג] דבר המגבח תיבת מוכה ל"ש: יד] יותר מלזהב דכתיב זהב טהור תעשה המנורה יריכה כו' ממנה יהיו כו' הס"ד ומה"ד ותעשה נמי ט) משמע מ"מ אמקשה כתיב תעשה סמיך למקשה יותר מאל זהב הס"ד ומה"ד ומשני מקשה מקשה דוקאנו: טו] ומקשה בבהעלותך ותיבת מקשה נמחק: טז] לקמן ג"א ואובצה מקשה כתיבי (ואובצה) [וחמשה] וזהב כתיבי (שלשה) [שנים] בריקוח לי תרומה (ואחד) [ושנים] בפ' בהעלותך וכי אמרינן דמן הגרוטאות פסולות חוי תרי מקשה חד למצוה וחד לעכב ואידך תרי לדרשא דלקמן וכי אמרינן נמי דמשאר מחכות כשרה הוה חד זהב לגופא ואידך לדרשא דלקמן: יז] תיבות אלא לדיוק [זהב זהב] מקשה מקשה למה לי נמחק: אינה באה זהב שהביאה משאר מיני מחכות [אינה צריכה] תיבות אינה באה באה בגיעים ל"ש: יח] כדבסמוך וכדכתיב: יט] הכסף משמע דחצוצרות של כסף היה ואפילו ציכובא כתיב בהו כדאיתא לעיל ותימה: כ] בריימא דקרי תיבת דקרא נמחק:

צו א ב ג ד מיי' פ"ח מהלכות מעשה הקרבנות הלכה יח:
צז ח ט מיי' שם פ"ט הלכה י:
צח ז מיי' שם פ"ט הלכה יט:
צט ח מיי' שם פ"ג הלכה י:
ק ט מיי' שם הלכה ט:
קא י מיי' שם הלכה ז:

מ] יוסף ואמרי לה רב ספא בריה דרב יוסף קמיה דרב יוסף: נ] אכסדרה כנגד אולם. מתוך פרש"י משמע דמחיצות היה באולם ואינו כן אלא י"א אמות היה לפני ההיכל במזרח שלא היה בהן שום דבר ולפנים היה הומה גבוה מאה אמה ואורכה מאה אמה מצפון לדרום והיה עוברת אותה תומה ט"ו אמה לדרום וט"ו לצפון יותר על ורחב ההיכל והתאים והמסיבות וחן בית החליפות מקום לגנות שם הסכינים ובאמצע היה פתח גובהו ארבעים אמה ורחבו כ' אמות כדאיתא בשמעתא קמייתא דמסכת עירובין: ג] אלא דאתי להכי [דאי לך] הס"ד ומה"ד אי למ"ד: ד] למ"ד כביכול משלך אני רוצה אם: ה] משלהם והאי פלוגתא בר"ש מס' יומא: ו] גיסטורן ליטורין ל"א מיטל וחיבת ליטין גמחק: ז] בשל אבר ופסל: ח] בין מר ובין מר: ט] ורבי פוסל בשל אבר מקמי דידי מפני משנתי שאני שונה דרבי יוסי מכשיר בשל עץ ורבי מכשיר נמי בשל: י] דתהוי דידך מתרצא דאמרת דרבי יוסי: יא] כנגד אולם שיהא דומה לו בשלשתן: יב] עושה הוא מנורה: יג] שמנה שהרי אינו: יד] שאינו של זהב: טו] חשמונאי למקדש הס"ד: טז] הרגלים מתחת הדפרח עליהן שלשה טפחים: יז] שלישי פרח: יח] שבהן גביעים באותן שלשה טפחים היו ג' גביעים מהגך ארבע דכתיב ובמנורה ארבע גביעים וכפתור אחד ופרח אחד ולא היה בנוף והשאר נמחק: יט] ופרחיה חזר כפתור וחד פרח אוקימנא:

אכסדרה תבנית אולם. אף על גב דאולם היה מ' ד' ממילות כדתנן במסכת מדות (פ"ד מ"ו) ובריש גמרא דעירובין (דף ג) מייתי לה פמהו של אולם גופיה מ' אמה ורחבו עשרים אמה ומהמלחמות של [a] מלא היו על גבי ואכסדרה אין לה אלא ג' לפעמים כדאמרינן בסמוך מפני מה נצרעת העולם בה' מפני שדומה לאכסדרה ועוד ממרין בפ' יפה (ב"ב דף נח.) עולם לאכסדרה הוא דומה ורוח לפנים אינה מקוצצת מ"מ ממהמת שפתח אולם רחב ונפה מאד ולא היו לו ללמות דומה לאכסדרה שנראה כפרוץ בלא מחצלת. מ"ר:

שפודים של ברזל. קלי להו שפודים מפני שלא היו בה גביעים כפתורים ופרחים כדאמרי' לעיל מהה זהב מהה גביעים כפתורים ופרחים. מ"ר: **גובהה** של מנורה י"ח טפחים. יש לתמוה מפני מה לא נתפרקה ליה למנא מקניקין שלנו המולכן לעוכן למה הפנים שהיו גוהנן י"מ טפחים והמנורה היתה להאיר על השולחן ונראה דלא אמר ר"מ דבר זה מעולם להא קניקים כנגד למה הפנים ונקמן בפ' שתי הלחם (דף ע.) ממרין דלר' מאיר מקדש שולחן י"ב טפחים למעלה ולר' יהודה ט"ו לפי (מרגלי) השולחן גמה ומלי. מ"ר: **וטפח** שבו היה גביע כפתור ופרח. יש תימה למה היה מצוה מאחר גביעים כפתורים ופרחים שהיה לכל אחד טפח וטפח ונ' אלא לא היה כי אם טפח. מ"ר:

שעשה משה בשרים לו ובשרים לדורות חצוצרות בשרות לו ופסולות לדורות חצוצרות מ"ט אילימא דאמר קרא [א] עשה לך לך ולא לדורות אלא מעתה [ב] ועשית לך ארון עץ הכי נמי דלך ולא לדורות אלא אי [ג] למאן דאמר לך משלך אי למ"ד כביכול בשלך אני רוצה יותר משלהם האי נמי מיבעי ליה להכי שאני התם דאמר קרא לך לך תרי זימני עשה לך והיו לך תני רב פפא בריה דרב חנין קמיה דרב יוסף [ד] מנורה היתה באה מן העשת מן הזהב עשאה של בסף כשרה של בעץ ושל אבר ושל גיסטרון רבי [ה] פוסל ור' יוסי ברבי יהודה מכשיר של עץ ושל עצם ושל זכוכית דברי הכל [ו] פסולה א"ל מאי דעתך א"ל בין מר ובין מר כללי ופרטי דרישי מיהו מר סבר מה הפרט מפורש של מחבת אף כל של מחבת ומר סבר מה הפרט מפורש דבר חשוב אף כל דבר חשוב אמר ליה סמי דידך מקמי דידי [ז] דתניא כלי שרת שעשאן של עץ רבי פוסל ורבי יוסי ברבי יהודה מכשיר במאי קא מיפלגי רבי דריש כללי ופרטי [ח] ורבי יוסי בר' יהודה דריש ריבוי ומיעוטי רבי דריש כללי ופרטי [ט] ועשית מנורת כלל זהב טהור פרט מקשה תיעשה המנורה חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש של מחבת אף כל של מחבת ר' יוסי בר' יהודה דריש ריבוי ומיעוטי ועשית מנורת ריבה זהב טהור מיעט מקשה תיעשה המנורה חזר וריבה ריבה ומיעט וריבה ריבה הכל ומאי רבי רבי כל מילי ומאי מיעט מיעט של חרס אדרבה סמי דידך מקמי דידי לא ס"ד דתניא אין לו זהב מביא אף של בסף של נחשת של ברזל ושל בדיל ושל עופרת רבי יוסי ברבי יהודה מכשיר אף בשל עץ [י] ותניא אידך [יא] לא יעשה אדם בית תבנית היכל [יב] אכסדרה כנגד אולם חצר כנגד עזרה שלחן כנגד שלחן מנורה כנגד מנורה אבל עושה הוא של חמשה ושל ששה ושל שמנה [יג] ושל שבעה לא יעשה ואפילו משאר מיני מתכות ר' יוסי בר רבי יהודה אומר אף של עץ לא יעשה כדרך שעשו מלכי בית חשמונאי אמרו לו [יד] משם ראיה שפודים של ברזל היו וחיפום בבעץ [טו] העשירו עשאום בכסף חזרו והעשירו עשאום של זהב אמר שמואל משמיה דסבא [טז] גובהה של מנורה שמנה עשר טפחים הרגלים והפרח ג' טפחים וטפחיים חלק וטפח שבו גביע וכפתור ופרח וטפחיים חלק וטפח כפתור ושני קנים יוצאין ממנו אחד אילך ואחד אילך ונמשכין ועולין כנגד גובהה של מנורה וטפח חלק וטפח כפתור ושני קנים יוצאין ממנו אחד אילך ואחד אילך ונמשכין ועולין כנגד גובהה של מנורה וטפח חלק וטפח כפתור ושני קנים יוצאין ממנו אחד אילך ואחד אילך ונמשכין ועולין כנגד גובהה של מנורה וטפחיים חלק נשתיירו שם ג' טפחים שבהן ג' גביעין וכפתור ופרח וגביעין [יז] למה הן דומין כמין כוסות אלכסנדריים כפתורים למה הן דומין [יח] כמין תפוחי הכרתיים פרחים למה הן דומין כמין פרחי העמודין ונמצאו גביעין עשרים ושנים כפתורים אחד עשר פרחים תשעה גביעים מעכבין זה את זה כפתורים מעכבין זה את זה פרחים מעכבין זה את זה גביעים כפתורים ופרחים מעכבין זה את זה בשלמא גביעים עשרים ושנים דכתיב [יט] ובמנורה ארבעה גביעים וגו' וכתיב [כ] שלשה גביעים משוקדים בקנה האחד כפתור ופרח וגו' ארבעה דידה ותמני

(א) רש"י ד"ה מ"ט ול"ג רב יוסף וכו' ורבי לפי משנתו נמי מכשיר:

א) וְעָשָׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף מִקְשָׁה תַּעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לְךָ לְמִקְרָא הָעֵדָה וְלִמַּסַּע אֶת הַמַּחֲנוֹת: [במדבר י, ב]

ב) כֶּעָנָה הַהוּא אֹמַר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל לְךָ שֶׁנִּי אֲנָי פֹּקֵל לְךָ שֶׁנִּי לְחוֹתֹּת אֲבָנִים בָּרְאשׁוֹנִים וְעָלֵה אֵלַי הָהָרָה וְאֶעֱשֶׂה לְךָ אָרוֹן עֵץ: [דברים י, א]

ג) וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה תֵּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ: [שמות כה, לא]

ד) וּבַמְּנֹרָה אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ: [שמות כה, לד]

ה) שְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפָרַח וּשְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפָרַח כֵּן לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנֹרָה: [שמות כה, לה]

א) יומא נ:, ב) סוכה נ: סוטה יד:, ג) [סוכה נא:], ד) ר"ה כה. ע"ז מג., ה) [מנחת כט: וש"ר], ו) [פי' שרשבץ יתר על עניין עליו ערך תפוח וגזרם למה הן דומין לתפוחי הכרתיים ופי' לקמן נא. על הגליון מס"ס], ז) ר"ה מכשיר, ח) שבועות ד' נ"ב, ע"ז מג., ט) שבועות ד' נ"ב, ע) וסיו כגוף המעתיק ד' נ"ב ופרחים כו' כ"ל ל"ק, י) ל"ל ומה כפסול ומה פרח ומה גביע לוקימנא ל"ק, כ) ל"ל מילא.

א) יומא נ:, ב) סוכה נ: סוטה יד:, ג) [סוכה נא:], ד) ר"ה כה. ע"ז מג., ה) [מנחת כט: וש"ר], ו) [פי' שרשבץ יתר על עניין עליו ערך תפוח וגזרם למה הן דומין לתפוחי הכרתיים ופי' לקמן נא. על הגליון מס"ס], ז) ר"ה מכשיר, ח) שבועות ד' נ"ב, ע"ז מג., ט) שבועות ד' נ"ב, ע) וסיו כגוף המעתיק ד' נ"ב ופרחים כו' כ"ל ל"ק, י) ל"ל ומה כפסול ומה פרח ומה גביע לוקימנא ל"ק, כ) ל"ל מילא.

ותמני סרי דקנים. לכמיב שלשה גמיעים מסוקדים בקנה המלח: בפתוריה. [ב] לממורה גופה מרי: ושית דקנים. לים בכל קנה וקנה בפמור כדכמיב שלשה גמיעים מסוקדים בקנה המלח בפמור ופרח הרי ט' ובפמור מחת שני קמים וכן לשנים המחרושים [ג] כלממרן לעיל ושני קמים יולמן ממנה הס מד סר: [ושששה דקנים]. בכל קנה בפמור ופרח כדכמיב בקנה המלח בפמור ופרח: עד פרחה. ליכה לך הכמוב מד פרח: אבן [ד] גדולה כו'. ומס לימה גדולה מלמ ט' טפחים למה לי מקן מחת הכהן: [ה] שימי את. למה הוח המקשה לי בממיה: משפת קנים ולמעלה. לימה ט' ומן המרן ועד לקנים ט' כדמפרש לעיל: הוא מיכלות זהב. [ו] ופסוק הוח: זהב סגור. שבשעה שמוכרין לופו ומגלגות כל המנויות שמוכרין [ז] מם הזהב (יממ מה.): והכתיי אין בפף נחשב. מלמע עשיר הוה ומם במרת [ח] כלימו: ומי חפר בולי האי. דקממרת מלף [ט] כ' הככר הכניסו מלף פעמים לכור על שיעמוד על ככר מלמע גבל פעם מפר ככר: [י] קורדיקני. פם מטבע: בין דקאי. שבשרף יפה פימי שלמה קמי. לפיכך לם מפר עכשיו מלם דינר: ממקום מהרה. מן השמים [כ] הללו למשה [ל] לנגד המטרה: מכלל שהוא ממא. לומר מקבל טוממה: בשלמא התם. גבי שולמן ליטמרך נמשמיעין דמקבל טוממה משום פירכיה דליש לקיש: לנחת. שמינו מטלטל כלי עץ העשוי לנמת לינו מקבל טוממה לכמיב גבי שרלים מכל כלי עץ מו עור מו שק (ויקרל יו) מה שק מיטלטל מלמ וליקש [מ]: שמגבירהן אותו. הלכך מיטלטל מלמ וליקש הוח: חום ביום הלקחו. משמע כשמפלקים היה חוס: בתבניתם. לממרן ושולמן ומטרה כמיב וכמיב לפפר לפה מרלה מהר מלמע הרלשון: הבי נמי. למשכן של פם ירד מן השמים בפמיה: הבא כתיב במשפטו. משמע הלכומיו נלמדו לו: התם כתיב כתבניתם. משמע להרלשון [נ] כפמוס: חנור במין פפיקיא. חזר [ס] כרוך לוחמים שרוצים לעשות מלפה נלה מוגרין עלמן שלא יהו נוגרין בשבילהם: ראש חדש. בשעה חזל לעשה לילה שנראים כי פם מעט ולילה ניכרת כלממרין נרלם השנה (דף כ.) כה לילמס פם כה לילמס: שרצים. לם היה מכיר לילה ממת ולילה טהור: הלכות שחיטה. לם היה מבין מהיכן היל מוגרמת: וזה אשר תעשה על המזבח. (ו) ועשירי תמילת זכמה [ע] [היל] וכמיב וזה שלשת הרלשון בשלשה: פשיטא. לחזק לחת מעכבין לכמיב וכמפפס כמיבה חמה (שבת קו:): קונו של יוד. רגל ימיני של יוד: הא נמי פשיטא. [פ] הל לם נעשית הלחם: שאין גויל מוקף לה. שמלבקת בשלח מחרת והיינו דקתני כתב אחד מעכב לומר הלכות משפט חות לחת [צ] מעכבו למזוזה ותפילין: תוכו של ה'. רגל שבפנים: יריבו. רגל הימנית ל"ל תוכו הגויל והמלק שבתוכו ומפילין קמיירי: ליפסיקא

ותמני סרי דקנים הא עשרין ותרתין כפתורין נמי אחד עשר [פ] כפתורין תרי דידה וששה דקנים [א] וכפתר וכפתר וכפתר הא חד סר אלא פרחים תשעה מנלן פרחים תרי דידה וששה דקנים תמניא הוו אמר רב שלמן כתיב [ב] עד ירכה עד פרחה מקשה היא אמר רב גובהה של מנורה תשעה טפחים איתיביה רב שימי בר חייא לרב [ג] אבן היתה לפני [ד] מנורה [א] ובה שלש מעלות שעליה הכהן עומד ומניח את הנרות א"ל שימי [ה] את כי קאמינא משפת קנים ולמעלה כתיב [ו] והפרח והנרות והמלקחים זהב הוא [ז] מיכלות זהב מאי מיכלות זהב אמר רב אמי שבילתו לכל זהב סגור של שלמה דא"ר יהודה אמר רב עשר מנורות עשה שלמה וכל אחת ואחת הביא לה אלף ככר זהב והכניסוהו אלף פעמים לכור והעמידוהו על ככר איני והכתיב [ח] וכל כלי משקה המלך שלמה זהב וכל כלי בית יער הלבנון זהב סגור אין בכסף נחשב בימי שלמה למאומה זהב סגור קא אמרינן ומי [ט] חסר כולי האי והתניא ר' יוסי בר' יהודה אומר מעשה והיתה [מנורת] בית המקדש יתירה על של משה בדינר זהב [י] קורדיקיני והכניסוה פ' פעמים לכור והעמידוה על ככר כיון דקאי קאי א"ר שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מאי דכתיב [כ] על המנורה הטהורה שירדו מעשיה ממקום טהרה [ל] על השלחן הטהור שירדו מעשיו ממקום טהרה אלא טהור מכלל שהוא טמא הבא נמי טהורה מכלל שהיא טמאה בשלמא התם כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב על [מ] השולחן הטהור מכלל שהוא טמא כלי עץ העשוי לנחת הוא וכל כלי עץ [נ] העשוי לנחת אינו מקבל טומאה אלא מלמד [ס] שמגבירהן אותו [פ] לעולי רגלים ומראים להם לחם הפנים ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום מאי חיבתכם כדריב"ל [צ] דא"ר יהושע בן לוי גם גדול נעשה בלחם הפנים סילוקו כסידורו שנאמר [ק] לשום לחם חם ביום הלקחו אלא הבא טהורה מכלל שהיא טמאה פשיטא כלי מתכות נינהו וכלי מתכות [ר] מקבלין טומאה אלא שירדו מעשיה ממקום טהרה תניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר ארון של אש ושלחן של אש ומנורה של אש ירדו מן השמים וראה משה ועשה כמותם שנאמר [ש] וראה ועשה כתבניתם אשר אתה מראה בהר אלא מעתה [ת] והקמת את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר הכי נמי הבא כתיב כמשפטו התם כתיב כתבניתם א"ר חייא בר אבא אמר ר' יוחנן גבריאל חנור כמין פסיקיא היה והראה לו למשה מעשה מנורה דכתיב [ב] וזה מעשה המנורה תנא דבי רבי ישמעאל שלשה דברים היו קשין לו למשה עד שהראה לו הקב"ה באצבעו ואלו הן מנורה וראש חדש ושרצים מנורה דכתיב [ג] וזה מעשה המנורה ראש חודש דכתיב [ד] החודש הזה לכם ראש חדשים שרצים דכתיב [ה] וזה לכם הטמא ויש אומרים אף הלכות שחיטה שנאמר [ו] וזה אשר תעשה על המזבח: שתי פרשיות שבמזוזה מעכבות זו את זו ואפילו כתב אחד מעכבן: פשיטא אמר רב [ז] יהודה אמר רב לא נצרכה אלא לקוצה [ח] של יוד והא נמי פשיטא אלא לכאידך דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב [ט] כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה אמר [י] אשיאן בר נדבך משמיה דרב יהודה ניקב תוכו של ה"י כשר יריכו פסול א"ר זירא לדידי מפרשה לי מינה דרב הונא ורבי יעקב אמר לדידי מפרשה לי מינה דרב יהודה ניקב [כ] תוכו של ה"י כשר יריכו אם נשתייר בו כשיעור [ל] אות קטנה כשר ואם לאו פסול אגרא חמוה דר' אבא אפסיקא

אבן סילוקן בסידורו. ולמ"ד מין [מ] מנור מקדש (לקמן דף נה:) [נ] לא היה לה נמעת סידורו מלמ לומר כן. מ"ר:

הבא בתיב כמשפטו והתם כתיב כתבניתם. ומה מלמד גבי משכן שנמי כתיב ככל מלר מבי מרלה מומך מת מבנית המשכן ומת מבנית כל כלי ול"ל להכמ לה כתיב מהר והתם כתיב מהר למעמע שמן המשמיס ירדו למעה על ההר. מ"ר:

שלשה דברים היו קשין לו למשה כו'. ומה מלמד (סולין דף מב) למלר ומת המיה לחזר מחלכו מלמד שמחם הקב"ה כל מין ומין והרלה לו למשה ומלר לו זמת מכול וזמת לה מחלל [ע] ויש לומר ללה מציב הלה הן לכמיב זה ויש למעוט ללה מציב מחלים השקל לכמיב זה יתנו וממרינן [פ] (מקלים דף ג ומ"ל) כמין מטבע של שם הלחזו למשה ויש לומר ללה שיך המם נחקשה ללה מעוט ללה היה יליע [צ] כשוט ענין לם לה היה מרלהו. מ"ר:

קוצו של יו"ד. פירש בקונטרס רגל ימיני וקשה [ק] להל פשיטא למין זה חוט [ר] ומפרש ר"ת דהוט רמשו כפוף כדממרינן בפמוך מפני מה כפוף למשו ומה מלמר למחרינן בהגדת מלך (סנהדרין דף לה:) ונער יכתבם — להיינו יו"ד שמה הלניך נער למן מקוד ושוטה רוסם עושה יו"ד ויש לומר לכעין יו"ד קלמר ולה יו"ד ממש: זל

חגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וזה מאבר וכו' ותחלת עשייה זבידתה וכמ"ב:

תורה אור חשלם

א) וְכִפֶּתֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכִפֶּתֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפֹּתֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לְשִׁשָּׁה הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנֹרָה: [שמות כה, לה]

ב) זֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב מִקְשָׁה הִוא עַד יְרֵכָהּ עַד פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְיָ אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנֹרָה: [במדבר ח, ד]

ג) וְהַפְּרָחִים וְהַנֵּרוֹתֶיהָ וְהַמַּלְקָחֶיהָ זָהָב הוּא מִכִּכַּר זָהָב:

[הבי הימים ב' ד, כא]

ד) וְכֹל כְּלֵי מַשְׁקֶה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכֹל כְּלֵי בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סָגוּר אֵין בֶּסֶף לֹא נֶחְשָׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה לְמְאוּמָה: [מלכים א י, כא]

ה) עַל הַמַּעֲרֶכֶת הַטְּהֹרָה תַּעֲרֹךְ אֶת הַנֵּרוֹת לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד: [ויקרא כה, ד]

ו) וְשַׁמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֹכוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהֹר לִפְנֵי יְיָ: [ויקרא כה, ו]

ז) וְיִהְיֶה לוֹ לְאַהֲרֹן קֹדֶשׁ כִּי לֹא הָיָה שָׁם לָחֶם כִּי אִם לֶחֶם הַפָּנִים הַמְּסוּקָרִים מִלִּפְנֵי יְיָ לְשׂוּם לֶחֶם חֹם בְּיוֹם הֻלְקְחוֹ: [שמואל א' כא, ז]

ח) וְרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר: [שמות כה, מ]

ט) וְהָקֵמֹתָ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרָאִיתָ בָּהָר: [שמות מ, ל]

י) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי

הַשָּׁנָה: [שמות יב, ב]

כ) זֶה לָכֶם הַמָּצָא בְּשָׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב לְמִינֵהוּ:

[ויקרא יא, כט]

ל) זֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי שְׁנָה שְׁנַיִם לַיּוֹם תָּמִיד:

[שמות כט, לח]

קן א מ"י פ"ש מהלכות תפילין הל' כ טוש"ע א"ח סימן לב סעיף טז: קח ב מ"י שם הל' יט טוש"ע שם סעיף טו: קט ג מ"י פ"ש מהל' תפילין וש"ת הל' ג סמג עשין כה טוש"ע יו"ד סימן רעד סעיף ו ומ"ש סימן לו סעיף ג: קי ד טוש"ע א"ח סימן לב סעיף כה: קיא ה ז מ"י פ"ו מהל' תפילין הלכה יב יג טוש"ע י"ד סימן רפה סעיף ד:

ב] אם נשתייר: ג] דהוא רמי בר דיקולי: ג] שמונה. ס"א עשר: ד] תיבת אחד נמחק: ה] תיבת ובא נמחק: ו] חזור לאחורך: ז] שלשה שלשה זוגין: ח] חיבות דבי רב נמחק: ט] בהקב"ה הזה לו וחיב' הרי נמחק: י] חזור בו אני קושר לו כתר: יא] בכור. בתפילין בפרשת והיה כי יביאך האחורן שבקדש לי כל בכור הס"ד ומה"ד בניקבא. במשך רגלו של ור"י אירע: יב] במקולין במקום: יג] במסרקות של ברזל: יד] בשין בראש רגל: טו] ואחד גוזה למעלה: טז] דהיינו דהכי: יז] ואויר. נ"א ועפר: יח] יצא. בבריית דשמואל מצאתי העולם דומה לאכסדרה שאין לה אלא שלשה זויות וחצולם הזה אין לו אלא ג' זויות לפי שמרוח צפונית אין לו זויות הס"ד ומה"ד מעיילי ליה בפתחי: יט] יליף אותו הקב"ה יליף אותו כלומר: כ] ודף יתקן והוא שכתוב רובא דספרא שפיר שרוב כל דף דף כתוב בלא טעות שאין יותר משמונה או ששה טעות בכל דף דף אז: כא] דף שלמה הס"ד ומה"ד אי אית בההוא: כב] אע"פ שיש בכל שאר הדפין הרבה טעיות הס"ד:

זוֹל אייתי ינוקא דלא חכים ולא טפש בר. מעשה היה בגט שכתב על גבי נייר שלא היה חכם ולא טפש בר. כלומר שלא היה יודע לקרות מגלת אסתר. כגון התגין דס"ת: מי מעכב על ידך. מה שכתבת שמהא צריך להוסיף עוד עליהם כתריס: שהגיע לדבר. שצריך טעם: נתיישבה דעתו. של משה הועיל ומשמו אומר מע"פ שעדיין לא קיבלה: במקולין. [ב] מקוס הקצין שוקלין בשרו כלומר בשרוכלות (דף פג:) שמרקין בשרו במסרקות [ג] גרזל: שלשה זויגין. ג' מגין קמיצים של אחת בשין [ד] רגל המגילה וכן בגין הרגל הפנימי וכן כולם ואותם ג' מגין של טוטפת לימין ושמאל טוטפת לשמאל ואחד למעלה: שעמנו גין. והוא הדין לנליך כפופה ונון פשוטה: דזוקני. שמדקדקים לעשות כתב מיושר: חטרי לגניה דחית. לגגו של אות עושין למעלה כעין מוסך כזה ח כלומר הקב"ה מי שוכן ברומו ח של עולם מ"ת היינו מי: ותלו ברעיה דה"י. רגל הפנימי של ה"י תלוי באויר ואינו דוקק לגגו: הוה לו מחסה. דהיינו [ה] הכי משמע על שמעמו מ"י עדי עד הוו להס ביה י' מתקה זור מעות לעולמים: אחת בה"י ואחת ביו"ד. תלק לת שמו והסוף מכל אות ג' טיפין ומשומן טיפין נעשו מים ומש [ו] ומוזר וכל העולם כולו וכן כתוב בספר יצירה: שדומה לאכסדרה. שפתוח מלמעלה: שכל הרוצה לצאת. ממנו לתרטת רעה יוצא [ז]: מעלין ליה. בספתא העלין בין רגל שמעמו לגגו: ולעייל בהך. פתח המתנון דנפיק ביה: לא מפתיישא מילתא. להכת ליכהל בני סיוע מפני יגר הרע הלכך עבדי ליה סיוע [ח] פתח יצירה: הוא [ט] יליף. [י] (מומו) כלומר פותח לו להיות לך: מפייעין אותו. מלמת בעי סיוע: את ליה תנא. לה"י כמר-קנן בפוף גגו לה"י: מעשיהם אין דומין בו. וכעדו של זה גדול מכל זה משום הכי לחסיסם כפופים דמתניא מתבדנו: תרתי מילי אמר רב בספרים. נהלכות ספרי תורה ולקמן ממרינן מיהך מילתא דלכ: מצלת על כולן. שמפילו טעיות בכל דף ודף [כ] אז מגלת עליהם הך דף שלימה [כא] ומתקן: אי בההוא דף שלימה שלשה טעיות מאי. מגלת אז אין מגלת מי ממרינן עליהם כלי טעות אז למת שלימה מד' טעיות מכל שלם לא מיכפת לן: הואי ואתיהב רשות לתקוני. ס"ת שיש ג' טעיות בכל דף ודף יתקן שלש יגגו ותניא תיובתיה [כב] שלש יתקן ארבע יגגו תנא אם יש בו דף אחת שלימה מצלת על כולו: א"ר יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב [ו] והוא דכתיב רוביה דספרא [ז] שפיר א"ל אביי לרב יוסף אי אית בההוא דף שלש טעיות מאי א"ל הואיל ואיתיהיב לאיתקוני מיתקן וה"מ חסירות אבל יתירות [ח] לית לן בה חסירות מ"ט לא אמר רב כהנא משום דמיחזי כמנומר: אגרא חמוה דרבי אבא הוה ליה יתירות במיפריה אתא לקמיה דרבי אבא א"ל לא אמרן אלא בחסירות

איפסיקא ליה כרעא דה"י [א] דהעם בניקבא אתא לקמיה דר' אבא א"ל אם [ב] משתייר בו כשיעור אות קטנה כשר ואם לאו פסול: ראמי בר תמרי דהוא [ג] חמוה דרמי בר דיקולי איפסיקא ליה כרעא דוי"ו [ד] דיוהרג בניקבא אתא לקמיה דרבי זירא א"ל זיל אייתי ינוקא [ה] דלא חכים ולא טפש אי קרי ליה ויהרג כשר אי לא [ו] יהרג הוא ופסול אמר רב יהודה אמר רב בשעה [ז] שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות אמר לפניו רבש"ע מי מעכב על ידך אמר לו אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות אמר לפניו רבש"ע הראהו לי אמר לו חזור לאחורך הלך וישב בסוף [ח] שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים תשש כחו כיון שהגיע לדבר [ט] אחד אמרו לו תלמידיו רבי מנין לך אמר להן הלכה למשה מסיני נתיישבה דעתו חזר [י] ובא לפני הקב"ה אמר לפניו רבונו של עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י אמר לו שתוק כך עלה במחשבה לפני אמר לפניו רבונו של עולם הראיתני תורתו הראני שכרו אמר לו חזור [יא][לאחורך] חזר לאחוריו ראה ששוקלין בשרו במקולין אמר לפניו רבש"ע [יב] זו תורה וזו שכרה א"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני אמר רבא [יג] שבעה אותיות צריכות [יד] שלשה זוינין ואלו הן שעטנז ג"ן אמר רב אשי חזינא להו לספרי דווקני [טו] דבי רב [טז] דחטרי להו לגגיה דח"ת ותלו ליה לכרעיה דה"י חטרי להו לגגיה דחי"ת כלומר חי הוא ברומו של עולם ותלו ליה לכרעיה דה"י כדבעא מיניה רבי יהודה נשיאה מר' אמי מאי דכתיב [יז] בבחו ביי' עדי עד כי ביה יי' צור עולמים אמר ליה כל התולה בטחונו בהקב"ה [יח] הרי לו מחסה בעולם הזה ולעולם הבא אמר ליה אנא הבי קא קשיא לי מאי שנא דכתיב [יט] ביה ולא כתיב יה כדדרש ר' יהודה בר ר' אילעאי [כ] אלו שני עולמות שברא הקב"ה אחד בה"י ואחד ביו"ד ואיני יודע אם העולם הבא ביו"ד והעולם הזה בה"י אם העולם הזה ביו"ד והעולם הבא בה"י כשהוא אומר [כא] אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא בה"י בראם [הוי אומר העולם הזה בה"י והעולם הבא ביו"ד] ומפני מה נברא העולם הזה בה"י מפני שדומה לאכסדרה שכל הרוצה לצאת יצא ומ"ט תליא כרעיה דאי הדר בתשובה מעיילי ליה וליעייל בהך לא מסתייעא מילתא כדריש לקיש [כב] דאמר ריש לקיש מאי דכתיב [כג] אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן בא לטהר מסייעין אותו בא לטמא פותחין לו ומ"ט אית ליה תאנא אמר הקב"ה אם חזר [בו] אני קושר לו [כד] קשר מפני מה נברא העולם הבא ביו"ד מפני שצדיקים שבו מועטים ומפני מה בפוף ראשו מפני שצדיקים שבו בפוף ראשיהם מפני מעשיהן שאינן דומין זה לזה אמר רב יוסף הני תרתי מילי אמר רב בספרים ותניא תיובתיה חדא הא דאמר רב ס"ת שיש בו שתי טעיות בכל דף ודף יתקן שלש יגגו ותניא תיובתיה [כה] שלש יתקן ארבע יגגו תנא אם יש בו דף אחת שלימה מצלת על כולו: א"ר יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב [ו] והוא דכתיב רוביה דספרא [ז] שפיר א"ל אביי לרב יוסף אי אית בההוא דף שלש טעיות מאי א"ל הואיל ואיתיהיב לאיתקוני מיתקן וה"מ חסירות אבל יתירות [ח] לית לן בה חסירות מ"ט לא אמר רב כהנא משום דמיחזי כמנומר: אגרא חמוה דרבי אבא הוה ליה יתירות במיפריה אתא לקמיה דרבי אבא א"ל לא אמרן אלא בחסירות

א) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְיָ אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ: [שמות יג, ג]

ב) וַיְהִי כִּי הִקְשָׁה פַּרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהֲרֹג יְיָ כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְכֹר אָדָם וְעַד בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל כֵּן אֲנִי זֹבֵחַ לַיְיָ כָּל פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל בְּכוֹר בָּנַי אֶפְדֶּה: [שמות יג, טו]

ג) בְּטַחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: [ישעיה כו, ד]

ד) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: [בראשית ב, ד]

ה) אִם לַלֵּצִים הוּא יָלִיץ וְלַעֲנָוִים יִתֵּן חֵן: [משלי ג, לד]

ו) [ירושלמי ברכות פ"ה ה"ג, ט"ז ע"ב, ועוד מקומות]. ז) [מנחות פג:]. ח) [מכות ט"ו:]. ט) [עי' תוספות ברכות נ"ו. ד"ה חוכה כו' אל תקרי לוי אלא לנ"ך, ה] שמות קד. יומא לח: ע"ש נה, ו] כתב ר"ק, ז] [עי' בית יוסף יו"ד סי' רעב], ח) מהכרס"ף הגיה בדפוס, ומהכרס"ף הגיה בדפוס, ט) ופמפ' ר"ק, י) ילין ר"ק, כ) בעו"ד סימן רעד נ"ו מהל' רק הפני פירושים, ל) כתב הרמ"י ר"ק, מ) בשיטמ"ק בשם כתוב הע"ש ד' ס' ויוזין כל"ל ר"ק, נ) [ר"ח ועוד] שלא למנות הגיל שמלילין).

(ו) אבל יתרות לית לן בה. מלא גולרן: מחוי כמגומר. [ב] כשכותב ומגיה בו השיטין אם מה שמיסר: הוה ליה יתירות בספריה. ד' ככל דף[ג]: מקצר. השיטין והולך עד שיגמור לעיני כל שכמל בסוף הדף כזה*: כי קאמר רב. יגמור בחמשין הדף: בחומשין. קא ס"ד דמאר מומחין שמין עשרין הקדושה ספר תורה מכל עשרין הן בגליון כם"ת: בחומשין של ס"ת. כגון (בפסחים ג) ויקח בחומשין וכגון ככל מקריהם (ג) (שמות מ) ובכר סיני (ויקרא מ) וירבן ילידו (במדבר ו) יכול לכתוב בחמצע הדף כדרך שגומר בחומשין שלמין של ס"ת. כגון (בפסחים ג) ויקח בחומשין של ס"ת מכל לעיני כל ישראל מודי לכסוף הדף: אף באמצע שיטה. ובחמצע הדף[ד]: באמצע שיטה דוקא. ולא בחמצע הדף: שמנה פסוקים. מתיתא[ה] מנה: יחיד קורא אותן. מלא אחד קורהן ואין מפסיק ביניהם כדי לעמוד אחד ולקרות: אפשר ס"ת חסר[ו]. ומנה קורא לו ס"ת לקוח את ספר התורה הזה: הקב"ה אומר. ומנה אומר אחריו כדי שלא יטעה בכתב וכתב: מכאן ואילך משה כותב בדמע. [ז] ולא היה אומר אחריו מרוב טענה: כמו שנאמר להלן מפיו יקרא וגו'. שלא היה אומר אחריו משום לקיטת הוו: לימא דלא כר"ש. דכיון דאמר ר"ש מנה[ח] אחד כתב הוו להו כשאר פסוקים ופסיק ביניהם וקרא אחד: דאישתני. דכתב בחמצע מישתני מאחר[ט]: בחוטף מצוה. ומנוח עבד אחד מי כתב הוה מנוח יחידה טפי: פחות מכאן או יתר על כן לא יעשה. [י] שאפשרים על מטרי לירעות יפין זה כשאין בהן יותר מדאי[כ] שלכך לא יעשה ירעות קלות שלא יהו[ל] מתפרים מקוכיץ יותר מדאי ולא מרוחות שלא להלחיקן יותר מדאי: ולא ירבה בדפים. לעשות שמנה בקלף אם קלף קטן הוא מפני שהדפין קלים ונראין כמגרות: ולא ימעט בדפין. לעשות [כ] ג' [מ](ירעה) אם ירעה גדולה היא: מפני שעיניו משוטטות. כשהדפין רחבים וטוענה בראי. שלא ימעט ולא ירבה בדפין: בתחלת הספר. אבל בסופו אפי' דף אחד בדיא. שלא ימעט ולא ירבה בדפין: [ס]בכל הירעה: אלא אימא פסוק אחד בדף אחד. אם רוצה יעשה דף קלר [ע]מן תיבה אחת בשיטה אחת כדי שיגמור בסוף הדף: דם"ת: ובחומשין. שאין עשויין אם"ת אבל עשויין הן בגליון דם"ת: לא יעשה. לעשות מותיות קטנות בשיטה עליונה ומחמונה מפני ריוח [ס] הגליון: מפני ריוח שבין שיטה לשיטה. כגון אם [ק]רטט בחמצע הדף [ר]שאין ריוח כדי שיעור שיהא נראה ימעט הכתב מפני מותו ריוח: לא

אבל יתירות לית לן בה. יש טועים בחמסופקין בחיבה אם מלילה אם מסירה שעשין מותה מלילה משום דיתירות לית לן בה ולאו מילתא היא להכא מיירי בחירי בחירות בחמצע. מ"ר: **שמנה** בפסוקים שבתורה יחיד קורא אותן. ת"ר משמע היה מפרש למשעני שלא יקרא ס"ל עמו וקשה לר"ת דחימי התכמים לא היה רגילות שיהא שיעור לקרוא בתורה כלחוכא כפי שני דמגילה (דף כא: ושם) לחמריהן קלחוה שיהא יעמו מפמ"ב בתורה שלא כן עיקר כמו שפירש בקונטרס לחפוקי שלא יקראו זה אחר זה לחוחם מ' פסוקין כגון זה ד' וזה ל' חו זה ה' וזה ג' ומה שהוגהן עכשיו שחמקיים ס"ל לקולא בחורה כדי לביים חת מי שחינו יודע לקרות כשנין שחמצינו בחמ' בירושלמי (פ"ג מ"ז) שהתקינו שחמקרין כלים על גבי כל הנשים. [ס] מ"ר: **מכאן** ואילך כתב יהושע. מה שהוגהן לומר לימוך הדין בחמת בחמגה פירש רב אר שלוש גחון [ש] על שנפטר משה רבינו בחותה שעה. נחמצע מלעשוק בחורה משום לחחרי' [ת] חכם שחמת כל נחי מדרשות שבעיר בחילין וקשה להח כחיב ק מחה ובשרים שנה חלכי היום ולרשין [ק] היום מלחו יחי ושנותיו. קדושין לם ע"ב]:

תורה אור השלם

א) וְלִכֹּל הַיֵּד הַחֻקָּה וּלְכֹל הַמִּזְרָח הַנְּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל: [דברים מ"ד, ב]

ב) וַתָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל פִּי יְיָ: [דברים ל"ד, ה]

ג) לָקֹחַ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד: [דברים ל"א, כ"ו]

ד) וַיֹּאמֶר לָהֶם בָּרוּךְ מְפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַאֲנִי כּוֹתֵב עַל הַסֵּפֶר בַּדְיו: [יהושע ה', י"ח]

שיטה מקובצת

ס] דוקא. ולעולם בסוף ולפיכך אין להקפיד בירושלמי אחרונה אם הוא פחות מג' דפין ואע"ג דאמרינן לקמן עושה אדם ירושה של ג' דפין אחרונה אין להקפיד כדי לכתוב לעיני כל ישראל באמצע השיטה ובסוף הדף: ב] הקב"ה אומר ומשה אומר וכותב. מכאן שצריך לקרות לאדם כשהוא כותב ס"ת תפילין או מזוזה: ג] הגיה בו אפי': ד] סי' עגלים ואות ס' נמחק: ה] ולא ימעט כגון

(ו) מנ' סופרים פ"ב ג) ג"ע עו. ג) [בת ק' מחת נמ"ב], ז) [ואומר וכותב כל"ע וכ"ל נמ"ב], ח) מנ' סופרים פ"ב, ו) כ"ק מ"ו ופ"ק מקרים הגולכלת בשם הארמ"ם, ו) מנ' סופרים פ"ב, ם) כ"ש כ"ב בשם מלא כשכותב ומגיה מן השיטין, נ) ע"ב שיך לעיל, ס) ג"ע ומיהו, ע) ג"ל ג' דפין גדולות ולמטה מם ס', פ) [ס"ק כב. ע"ש שיטב], מ) ג"ה פ"ל, צ) [נע' הגה"ט פ' ע"ש שיטן יג], ק) ג"ק מ"ו, ר) ג"ק כיון שיש בדפין מחרים מ' שיטין אע"פ שלי אפשר לו לסיים הדף בפסוק אחד שעשה כדף מחרון מותיות מרוחות הס"ד ג"ק, ש) מהכ"ש מגיה כמו.

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה הוה ליה יתירות ג"ל קומס ד"ה מכל וכו' אלא גולרן דלא אמר מפי כמגומר אלא בכשכותב: (כ) ד"ה מחומשין וכו' מפסיקס כגון נהר: (ג) ד"ה מלמנה וכו' למגדל השורות וכיו':

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מכאן וכו' על שנפטר משה רבינו באותה שעה. ע' סוטה דף יג ע"ב ברש"י ד"ה ויו זוגי: [מכש"ר תוס' ד"ה מכאן ואילך וכו' ודרשינן היום מלאו ימי ושנותיו. קדושין לם ע"ב]:

תורה אור השלם

א) וְלִכֹּל הַיֵּד הַחֻקָּה וּלְכֹל הַמִּזְרָח הַנְּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל: [דברים ל"ד, ב]

ב) וַתָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל פִּי יְיָ: [דברים ל"ד, ה]

ג) לָקֹחַ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד: [דברים ל"א, כ"ו]

ד) וַיֹּאמֶר לָהֶם בָּרוּךְ מְפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַאֲנִי כּוֹתֵב עַל הַסֵּפֶר בַּדְיו: [יהושע ה', י"ח]

שיטה מקובצת

ס] דוקא. ולעולם בסוף ולפיכך אין להקפיד בירושלמי אחרונה אם הוא פחות מג' דפין ואע"ג דאמרינן לקמן עושה אדם ירושה של ג' דפין אחרונה אין להקפיד כדי לכתוב לעיני כל ישראל באמצע השיטה ובסוף הדף: ב] הקב"ה אומר ומשה אומר וכותב. מכאן שצריך לקרות לאדם כשהוא כותב ס"ת תפילין או מזוזה: ג] הגיה בו אפי': ד] סי' עגלים ואות ס' נמחק: ה] ולא ימעט כגון

(ל) אבל יתרות לית לן בה. מלא גולרן: מחוי כמגומר. [ב] כשכותב ומגיה בו השיטין אם מה שמיסר: הוה ליה יתירות בספריה. ד' ככל דף[ג]: מקצר. השיטין והולך עד שיגמור לעיני כל שכמל בסוף הדף כזה*: כי קאמר רב. יגמור בחמשין הדף: בחומשין. קא ס"ד דמאר מומחין שמין עשרין הקדושה ספר תורה מכל עשרין הן בגליון כם"ת: בחומשין של ס"ת. כגון (בפסחים ג) ויקח בחומשין של ס"ת מכל לעיני כל ישראל מודי לכסוף הדף: אף באמצע שיטה. ובחמצע הדף[ד]: באמצע שיטה דוקא. ולא בחמצע הדף: שמנה בפסוקים. מתיתא[ה] מנה: יחיד קורא אותן. מלא אחד קורהן ואין מפסיק ביניהם כדי לעמוד אחד ולקרות: אפשר ס"ת חסר[ו]. ומנה קורא לו ס"ת לקוח את ספר התורה הזה: הקב"ה אומר. ומנה אומר אחריו כדי שלא יטעה בכתב וכתב: מכאן ואילך משה כותב בדמע. [ז] ולא היה אומר אחריו מרוב טענה: כמו שנאמר להלן מפיו יקרא וגו'. שלא היה אומר אחריו משום לקיטת הוו: לימא דלא כר"ש. דכיון דאמר ר"ש מנה[ח] אחד כתב הוו להו כשאר פסוקים ופסיק ביניהם וקרא אחד: דאישתני. דכתב בחמצע מישתני מאחר[ט]: בחוטף מצוה. ומנוח עבד אחד מי כתב הוה מנוח יחידה טפי: פחות מכאן או יתר על כן לא יעשה. [י] שאפשרים על מטרי לירעות יפין זה כשאין בהן יותר מדאי[כ] שלכך לא יעשה ירעות קלות שלא להלחיקן יותר מדאי ולא מרוחות שלא להלחיקן יותר מדאי: ולא ירבה בדפים. לעשות שמנה בקלף אם קלף קטן הוא מפני שהדפין קלים ונראין כמגרות: ולא ימעט בדפין. לעשות [כ] ג' [מ](ירעה) אם ירעה גדולה היא: מפני שעיניו משוטטות. כשהדפין רחבים וטוענה בראי. שלא ימעט ולא ירבה בדפין: בתחלת הספר. אבל בסופו אפי' דף אחד בדיא. שלא ימעט ולא ירבה בדפין: [ס]בכל הירעה: אלא אימא פסוק אחד בדף אחד. אם רוצה יעשה דף קלר [ע]מן תיבה אחת בשיטה אחת כדי שיגמור בסוף הדף: דם"ת: ובחומשין. שאין עשויין אם"ת אבל עשויין הן בגליון דם"ת: לא יעשה. לעשות מותיות קטנות בשיטה עליונה ומחמונה מפני ריוח [ס] הגליון: מפני ריוח שבין שיטה לשיטה. כגון אם [ק]רטט בחמצע הדף [ר]שאין ריוח כדי שיעור שיהא נראה ימעט הכתב מפני מותו ריוח: לא

פסוק אחד בדף אחד. ולפ"ז גב דליכא ס' שיטין לו שיעורין מחרי למכתב קופיס ליכא למימר דף מחרון [ש] לף על פי שאי אפשר לו לסיים הדף בפסוק אחד [ת] כיון שיש בדפין מחרים ס' שיטין אלא אם כן יעשה דף מחרון [ק]שיטין מרוכין דאין עיכו לעשות דפין בשיטין מרוכין דאין עיכו לעשות מצוחות כיון שהכתיבה גסה. מ"ר:

שלשה בתוך הדף וב' חוץ לדף. תומר ר"מ דסס גריס שיהא כולו בתוך הדף. מ"ר: **רבי** יוסי אומר אף תולין את השם ר' יצחק אומר אף מוחק ובוחש. גורר היינו למאר שמחיצה הכתיבה ומוחק היינו בעוד למה ומיהו הדור כל כך ומדקתני ר' יוסי אומר לף תולין ר' יצחק אומר לף מוחק משמע לכתורה לגורר עדיף מכולהו ותולה גרע מיניה ומוחק גרע מתולה מכל ג"ש לומר כן מלא ר' יצחק מדר' יהודה קתי ולא מדר' יוסי דתולה גרע מנוחק כדמוקמינן [ב] מינולמי פ"ק דמגילה לע"ר זעירא בר' מנגמל דסס רב הלכה כמו שהוא אומר מוחק את המוך ומוחק את הסס ותולה את המוך ומיבעיא ליה הסס גב' מיבעי ליה סס אם אי אתי למלות דלמא דוקא כשיש בהן מיבעי של מוך לא מיבעי כי טפל למה שבפנים ומיבעיא ליה לפי' גב' מיבעי שכולו סס כגון של מלקים י' לכמיב בספר מהלים אי אתי למלות אי לא ול"ש פי' למולין עדיף מכולהו לר' יוסי ולא גריס לף תולין ומתן לפסיק הלכה תולין קסבר דוקא תולין ולא מוחק וכותב וכן פוסק ר"ת מכל מ"ל לומר כן כלמוכח מינולמי למולין גרע ומיהו קשה לי גרסי' בתלמיה דר' יוסי לף תולין להא ר"י נמי מודה דתולין כלאי' בסס' קופרים פ"ב דקתני טעה ולא כל הסס יתלנו מן הסיטין דברי ר"י ר"מ לומר מוחק מחלפיני וכותב לא הסס על מה שמחק והיה נרשה לומר דהסס פליגי דמר סבר תולין עדיף ומר סבר מוחק עדיף ומיהו מין לחוש לי פליגא בריימא למסכת קופרים מהא דתסמעתן לעל כרחין מליגא דר"ת פליגי דקתני הכא ר"ש בן מלעזר לומר מחוש ר"מ מין כותבין את הסס על מקום הגרר ולא על מקום הסחק ומין תולין את הסס כיצד עושה מחלק את הירישה כולה ומחלק לה כל הסס יתלנו מן הסיטין דברי ר"י ר"מ לומר מוחק מחלפיני וכותב לא הסס על מה שמחק והיה נרשה לומר דהסס פליגי דמר סבר תולין עדיף ומר סבר מוחק עדיף ומיהו מין לחוש לי פליגא בריימא למסכת קופרים מהא דתסמעתן לעל כרחין מליגא דר"ת פליגי דקתני הכא ר"ש בן מלעזר לומר מחוש ר"מ מין כותבין את הסס על מקום הגרר ולא על מקום הסחק ומין תולין את הסס כיצד עושה מחלק את הירישה כולה

טולה וגומה. מ"ר:

ולימא מר הלכה כמר. בפרק כל הנגו (גיטין דף כח.) ובפרק מגילה (דף לג:) במתי דוכתי ובקידושין פ' המומר (דף נט:) פריך כי הא גוונא ונרין ליתן טעם בשמר דוכתי ללא פריך. [ג] מ"ר: **תרומת** מעשר של דמאי שחזרה למקומה כר'. מקנה היא בסס' למלי (פ"ד מ"ט) ובקתני ליש להוקת פירות ממי שחיטו נתמן על המעשרות ובסכת ולא עיסקן [ד] (למלי) שחלו בסבת ומוכלן על פיו ולמולמי שבת לא יאכל עד שיעשר תרומת מעשר של דמלי שחזרה למקומה כר' ופי' בקונטרס בשבת הקילו משום כבוד שבת הוחיל ולמלי לרבנן הוא דלרב ע"ה מעשרין הן ובעשה זה הוא פירושלמי בסס' למלי ועוד מפרש שם טעם אחר מיתת שבת על עם הארץ וזה לשון פירושלמי מברייתא מקמיה דר' חנינא ואם אינו יודע לו תיבה בת שתי אותיות לא יזרקנה לבין הדפין. [ה] ולא יכתבנה מון לשרטוט הגלוין של דף אע"פ שהמרטו לכתוב ב' אותיות מון לדף ממיכה את ממש (ו) מיכה שלימה לא המרטו: תולה. מגיה בין השיטין: מוחק. מעוד שהכתיבה לאחר וכותב. הסס על הממק אע"פ שלימו הדור כ"ב כגורר: כיצד הוא עושה.

אלא שלש בתוך הדף ושתים חוץ לדף [א] נזדמנה לו תיבה בת שתי אותיות לא יזרקנה לבין הדפין [ה] אלא חוזר וכותב בתחילת השיטה [ו] [ב] המועה בשם גורר את השם שכתב ותולה את מה שגרר וכותב את השם על מקום הגרר דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר [ג] אף תולין את השם רבי יצחק אומר אף מוחק וכותב ר"ש שזורי אומר [ד] כל השם כולו תולין מקצתו אין תולין ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ אין כותבין את השם לא על מקום הגרר ולא על מקום המחק ואין תולין אותו כיצד עושה מחלק את הירישה כולה וגונזה איתמר רב חנגאל אמר רב הלכה תולין את השם רבה בר בר חנה א"ר יצחק בר שמואל הלכה מוחק וכותב ולימא [ז] מר הלכה כמר ומר הלכה כמר משום דאפכי להו אמר רבין בר חינגא [ח] אמר עולא א"ר חנינא הלכה כר"ש שזורי ולא עוד אלא כל מקום ששנה ר"ש שזורי הלכה כמותו אהייא אילימא אהא ר"ש שזורי אומר כל השם כולו תולין מקצתו אין תולין והא איתמר עלה אמר רב חנגאל אמר רב הלכה תולין את השם ורבה בר בר חנה אמר רב יצחק בר שמואל הלכה מוחק וכותב ואם איתא הוא נמי לימא אלא אהא [ט] ר"ש שזורי אומר אפי' בן [י] חמש שנים וחורש בשדה שחיטת אמו מטהרתו הא איתמר עלה [יא] זעירי א"ר חנינא [יב] הלכה כר"ש שזורי ואם איתא הוא נמי לימא אלא אהא בראשונה היו אומרים [יג] היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו חזרו לומר [יד] אף המפרש והיוצא בשיידא ר"ש שזורי אומר [טו] אף המסוכן אי נמי אהא [טז] תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה ר"ש שזורי אומר אף [יז] בחול שואלו ואוכלו על פיו והא איתמר עלה א"ר [יח] יוחנן הלכה כר"ש שזורי במסוכן ובתרומת מעשר של דמאי ואם איתא הוא נמי לימא אלא אהא רבי יוסי בן כיפר אומר משום ר"ש שזורי [יט] פול המצרי שזרעו לזרע מקצתו השריש לפני ר"ה ומקצתו אחר ר"ה אין תורמין [כ] מזה על זה [כא] לפי שאין תורמין ומעשרין לא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש כיצד יעשה צובר גרנו לתוכו ונמצא תורם ומעשר מן החדש שבו על החדש שבו ומן הישן שבו על הישן שבו הא איתמר עלה אמר רבי שמואל בר נחמני [כב] אמר רבי יוחנן הלכה [כג] כרבי שמעון שזורי ואם איתא הוא נמי לימא אלא אמר רב פפא אשידה רב נחמן בר יצחק אמר אין רב פפא אמר אשידה

מס טעה בסס (ג): ולימא. לב מנגמל הלכה כר' יוסי: ולימא. לב יצחק הלכה כר' יצחק: משום דאיכא תנאי דאפכי. לרבי יוסי כר' יצחק ור' יצחק כר' יוסי: אהייא. מימתר הל לר' מניגא: ואם איתא. למהא ל"ר מניגא [ז] לימא הוא נמי למילתיה דהלי הנך למולמי: בן חמש שנים. לחן פקועה קלי: הוא נמי נימא. [ח] הך מילתא הסס בסחיטת מולן בהלי זעירי: בקולר. לישנא: יכתבו ויתנו. לע"ג להוא לף לחר מנו דממממת גלי לעמיה מדלחר בחלו [ט] לסס נמיה קלחר מסוס לישנא דלא ניחא ליה לתיפול קלי יבס: המפרש. סיס (ג): [י] (דמאי הייגו) תרומת מעשר. לחר ממחה כלמפרש בפ' עגלה ערופה (סוטה דף מח.): ה"ג תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה ר"ש שזורי אומר אף בחול שואלו ואוכלו על פיו. לישנא לך מחוש ר"ש שזורי אומר [יא] אף המסוכן ולימא [יב] מר הלכה כמר משום דאפכי להו אמר רבין בר חינגא [יג] אמר עולא א"ר חנינא הלכה כר"ש שזורי ולא עוד אלא כל מקום ששנה ר"ש שזורי הלכה כמותו אהייא אילימא אהא ר"ש שזורי אומר כל השם כולו תולין מקצתו אין תולין והא איתמר עלה אמר רב חנגאל אמר רב הלכה תולין את השם ורבה בר בר חנה אמר רב יצחק בר שמואל הלכה מוחק וכותב ואם איתא הוא נמי לימא אלא אהא [יד] ר"ש שזורי אומר אפי' בן [טו] חמש שנים וחורש בשדה שחיטת אמו מטהרתו הא איתמר עלה [טז] זעירי א"ר חנינא [יז] הלכה כר"ש שזורי ואם איתא הוא נמי לימא אלא אהא בראשונה היו אומרים [יח] היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו חזרו לומר [יט] אף המפרש והיוצא בשיידא ר"ש שזורי אומר [כ] אף המסוכן אי נמי אהא [כא] תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה ר"ש שזורי אומר אף [כב] בחול שואלו ואוכלו על פיו והא איתמר עלה א"ר [כג] יוחנן הלכה כר"ש שזורי במסוכן ובתרומת מעשר של דמאי ואם איתא הוא נמי לימא אלא אהא רבי יוסי בן כיפר אומר משום ר"ש שזורי [כד] פול המצרי שזרעו לזרע מקצתו השריש לפני ר"ה ומקצתו אחר ר"ה אין תורמין [כה] מזה על זה [כו] לפי שאין תורמין ומעשרין לא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש כיצד יעשה צובר גרנו לתוכו ונמצא תורם ומעשר מן החדש שבו על החדש שבו ומן הישן שבו על הישן שבו הא איתמר עלה אמר רבי שמואל בר נחמני [כז] אמר רבי יוחנן הלכה [כח] כרבי שמעון שזורי ואם איתא הוא נמי לימא אלא אמר רב פפא אשידה רב נחמן בר יצחק אמר אין רב פפא אמר אשידה

עין משפט נר מצוה

קבא א מיי' פ"ו מהל' מפלין וס"מ סל' ו טוש"ע י"ד סימן רעג סעיף ד:

קבב ב מיי' פ"ל מהל' מפלין וס"מ סל' מז סמג עשין כל טוש"ע י"ד סימן רטו סעיף ד:

קבג ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ו:

קבד ד מיי' שם טוש"ע שם:

קבה ה מיי' פ"ס מהל' מלוה ולוה יב טוש"ע י"ד סימן ג סעיף ג ומחלקן:

קבו ו ז ח מיי' פ"ע מהל' גזילה וחל יג סמג עשין כ טוש"ע חו"מ סימן קמו סעיף מ:

קבז ט מיי' פ"ב מהל' מעשר שני הלכה ז:

קבח י מיי' פ"ס מהל' מרומות הלכה יל:

שיטה מקובצת

[א] אלא תחר כר' ק"ק לפרש"י מאי תחר וכותב לא הוי ליה למימר תחר כיון שלא התחיל בסוף מהשיטה אלא כותב בראש השיטה ופי' הרב"ר אליעזר מגרמיזא כגון שנזדמנה לו תיבה של ה' אותיות כגון אברהם והוא כתב אבר תיתותר הם אף על פי שאמרנו שתי אותיות כותב לתוך הכא כיון שהם תיבה אחת בפני עצמה לא יזרקנה אלא תחר וכותב אברהם כולו בראש השיטה. תו"ח:

[ב] השועה בשם בתקון סופרים שלא יכתוב אפי' אות אחת של שם חוץ לשירטוט וכיון שהתחיל לכתוב באותיות השם אפי' המלך שואל בשלומו לא יפסוק עד שיגמור כל השם וצריך לגמרי כל השם בשבילה אחת בדיו שלא יפסיק ביניהם לשבל הקולמוס בדיו ואם פסק הדיו שבקולמוס השם לא יטבול הקולמוס בדיו שבכלי אלא יטבול באותיות של חול שכתב ואם טעה ודילג לא יגיה בין הדפין לפי שלא יהיה הכתיבה נקראת כהלכתה כסדר דהריין להו שלא כסדרן אלא מוטב שיכתוב בין שיטה לשיטה ויהיו נקראין יותר כסדרן. אם דילג בסוף השיטה ממש אין לחוש להגיה בין דף לדף דהוי להו שפיר נקראין כסדרן ובלבד שלא יגיה בו שיטין זו למעלה מזו ושנינו בירושלמי הטועה בשיטה גודר שיטה וכותב שוחים שתים גודר שוחים וכותב ארבע שלשה לא יגורו אלא מפלק הירידה כולה וגונזה. תמצא בתקון סופרים טוב לעשות ג' שיטין בדף כנגד ג' זקנים וי"א מ"ב כנגד מ"ב מסעות שעשו ישראל ממצרים עד שנכנסו לארץ והם כתובים באלה מסעי ויש שזהירין שלא לכתוב השם בסוף השיטה: [ג] אפי' בן ארבעה וחמש שנים וחורש עם אמו בשדה:

[ד] עלה אמר זעירי: [ה] אין תורמין ומעשרין מהה: [ו] הדפין לא: [ז] חנינא הוא נמי לימא למילתא: [ח] להך מילתא: [ט] דלשם נתינה: [י] חיבות דמאי היינו נאחק: [יא] שם תרומה דכבר נפטר: [יב] קטנית ושמו: [יג] פרין. ושמא לא פריך רק במשניות או ברייתות ידועות ובהא קים ליה דידועות היחה: [יד] קובעת למעשר ואם אימת שבת עליו ותיבבת ופריך נמחק: [טו] ישנים שהרי בפ"ק דר"ה מוחיב משמואל דאמר לכל אין בילה חוץ מיין ושמן אשמואל דהכא דאמר הלכה כר"ש שזורי דאמר צובר גודנו לתוכו אלמא ס"ל יש בילה אפי' בשאר פירות:

[טז] מס' סופרים פ"ס, [יז] [מגילה לב גיטין כח.], [יח] [סולין עה.], [יט] שם עה:, [כ] גיטין יג: שם: [כא] קמו: סולין עה: [סנהל עה: ו] למלי פ"ל מ"ח], [ז] למלי פ"ל מסכה ו [סולין עה:], [ח] [מכלות נה. לימא ר' נתן ומסולין עה: מלי ר' יוחנן], [ט] ר"ה יג: ע"ש], [י] ס"ה יג: שבועות פ"ג מסוקפת, יא] לפי' גי' המוס', יב] ר"ה יג: ע"ש], [יג] יומה ל: [יד] [ר"ה יג: ע"ש], [טו] ועיין במהרלי"ח שהעתיק לי' הירושלמי מזה ולפי' ה' מלסיהם מוסר נחלות ומיבעיא ליה מלחיה מעם מוסר מ' משום שהם ג' מיטם לף נגלי כ"ב לחלות הסם לו משום לחלוק מיטת חול בהדייהו מלי ר"ת למלות ג' שמות של מלחים ה' כר' וע"ש והול יומר ככון. רש"ק, [טו] [ועי' חוס' שנת נד. ד"ה ר' חמל"ק], [יז] [ר"ה יג. ד"ה למר רב ל"ק], [יח] [ר"ה יג. ד"ה למר רב ל"ק].

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה לף יזרקנה וכו' בת שתי אבל מיכה: (ב) ד"ה כיצד וכו' בסס סס"ל ומ"ב מ"ה לימא מר ולימא רב מנגמל: (ג) ד"ה המפרש סיס הס"ד ומ"ב מ"ה מלומא מעשר של דמאי חיינו מלד שמחק:

גליון הש"ס

[מכ"ש תוס' ד"ה ולימא וכו' בפרק כל הגט וכו' ובקידושין פ' האומר וכו'. ובכמוהם לף סם ע"ש (ולימא הלכה כר' יהודה) ובקוכה לף יא ע"ש (ולימא הלכה כר' יהודה)]:

נמדדת מבפנים. (ה) לתמרין הסמ כוותא הקש וכוותא הקמיס ומזר ספינה מלכמדלית ושידה תיבה ומגדל שממזקיק מ' סאה גלח שהן כורייס ביצם ילפו מתורת כלי [ו]ומין מקבלין טומאה: השידה נמדדת מבפנים. סס ממזק מלמה כורייס טהורה: מבחוץ. עובי הגפרים נמדד עמה לרומיה [ו]מלו היה חלל מבפנים היה מקבלים לכורייס עובי הרגלים. הרגלים עצמם יתר מן הגפרים: לבובו. מקבלת שביב לפיהם: וביניהם. מומו חוכ שבין הרגלים ממחת מין נמדד לגה לתמרי רומיה כמלו שולים יורדין עד סוף הרגלים: שפה. מקום הסוב הוא: שמן תחילה לשלם. מן שטומאת מגע המומאה מו בלמטן מו בעני הוי מיהו למטן דקי"ל (פסחים דף יז:) כל הפוסל את התרומה מטומאת מקדש להיות תחילה ושמן משקה (ג): יין לא. בתמיה דיין מי מיכא למ"ד [ז] לאו משקה הוא: אלא אימא ר"ש שזורי אומר יין. ולא שמן ודבש לגה הוו משקה ומהך קל"ר מינה הלכה כר"ש: נתערב לי שבו. למאי בחולין ולא יכול להפרים ממנו מפני טולין המעורבין בו ומט"ג דלמאי לגמרי לא מיתיב מדתורי' במעשר מפיל הכי הוחיל ומיתיב מדלקמן הוה ליה מן חולין הפטור על מנת המייב: קח מן השוק. למאי מעשר הלקח להוי נמי פטור מדתורי' על הפטור לתורי' [ח]: ורימא קח מן העובד כוכבים. דפטור מדתורי' ומיב מדלקמן: אין רוב עמי הארץ מעשרין. גלח מספקין (ג) בהו [ו]מהנה על מהנה הילכך מיכא למימר המעורב נמעשר ושה לא נמעשר מי נמי מיפכא כך שמעתי וקשיא לי ל"ב כשלוקחה מן העובד כוכבי נמי שמא ע"ה זה שמכר פירות (ד) הלוו לא עשרן והוה ליה מן פטור על המיוב ונראה שהשמל הזה טבל גמור היה וכיון שנתערב בחולין בטל למדתורי' מד בתרי בטיל והוה ליה פטור מדתורי' ולמה ליה למימר המעורב בו ולמה ליה למיתני מחולין שנתערבו בתרומה ומיהו מיתיה לה למילתיה דלקמן שנתערב בחולין בתרומה ולא בטיל מדתורי' ונכון הוא שהרי בחולין בתרומה ליכא למ"ד [ו]מלו ולא בטיל מדתורי' ולמה ליה למיתני מחולין שנתערבו בתרומה ומיהו מיתיה לה למילתיה דלקמן שנתערב בחולין בתרומה ולא בטיל מדתורי' ונכון הוא שהרי בחולין בתרומה ליכא למ"ד [ו]מלו ולא בטיל מדתורי' ולמה ליה למיתני מחולין שנתערבו

קלב א ב ג ד ה מיי' פ"ב מה' מע"ט מהל' מפלין ום"א פ"ט מה' מע"ט ה"ד סימן רפ סעיף ה:
קלג ז מיי' פ"ו מה"ל ה"ו סמ"ע יו"ד סי' רסב סעיף ג:
קלד ח מיי' פ"ה מהל' מפלין וס"ם הל' ה סמ"ע סעיף ג ס"ד ה"ד סי' רפח סעיף ט:
קלה ח ט מיי' שם הל"ה טוס"ע שם סעיף י:
קלו י מיי' שם הלכה ו טוס"ע שם סעיף יד:
קלז כ מיי' שם הל' ב טוס"ע שם סעיף יג:

ה] פרשיותיו סתומה:
ג] תיבת יתפור נמחק:
ג] כשאר כתיבות:
ד] כשירה כזה

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך

ה] כזה

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך

ו] כזה

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך

ז] כזה

לתת להם כימי השמים על הארץ

ה] כזה

לתת להם כימי השמים על הארץ

ט] שמע הס"ד ומה"ד סתומה היינו שמניח ריוח באמצע ויש כתב משני צדדין אי נמי מניח חלק בראש השיטה: י] קלף שהוא נקלף:

מי קאמר במשנתינו כו'. כי הא גווני דייק בפ' במרא לכתובות (דף קט.) גבי כל מקום שאמר רבן גמליאל רואה אני את הדברי אלמדון ותימה דבפ' כירה (שבת דף נע:) גבי כל מקום שאתה מוצא מים מולקים ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע מון מקולי מטולית שהיא משנה הוי כאילו פירש בהמתניתין [ד] ומיהו קשה דהכי כללות דבפ' מי שהוציאוהו (שבועות מו:) דקאמר רבי אלעזר רבי אלעזר רבי יהודה הלכה כר' יהודה ר' יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי אלעזר [ה] קד"ס הני מילי בממרי אבל בשריימא לן מע"ג דלא קאמר בשמעתין ושמא שאני התם דלא קאמר כל מקום. מ"ר: **דא"א** דאפיצין הא דלא אפיצין. משמע לפ"ת כשר גלגל מפילן והקשה ר"ת מהא דאמרי פרק המוציא יין (שבת דף עט: ושם) גבי ס"ת על הגויל ועל הדוכסוסטום כשירה משמע אבל דיפתרא דמלים וקמיס ולא עפיץ לא [ו] (מיקרי ספר) וכפ' שני דקומה (דף יח.) אמרי מין מותבין פרשת קומה לא על הלוח ולא על הנייר ולא על הדפתרא אלא על המגילה אבל ספר וכ"ש ס"ת דנקרא ספר טפי [ז] דאמרי' בשבת קופרים מין מותבין לא על הנייר ולא על הדפתרא ומיהו ממוך לא גרס דהא בפרק המוציא יין (שבת דף עט:) קתני על הנייר ועל המעלית פסולה ולא קתני ממוך ועוד קשה היאך אנו כותבין ס"ת על הקלפים שלנו הא מיפ מעופנין וכן גיטין שלנו כותבין בקלפין שלנו וכפ' [ח] [שני] דגיטין (דף יט.) משמע דווקא בקלפין כותבין אבל לא בפלין ולא ליכול להזדייף ומפרש ר"ת דמיקון שלנו מגיר בקלפין מדא דהא קמן דמין יכול להזדייף והא דמשמע בגיטין דלא בפלין יכול להזדייף היינו בקלפים שהיו עושים בהם מיקון על עיפון דקודם עיפון יכול להזדייף ונקרא דיפתרא ופסול ומדא שגם בימיהם כותבין שטרות בקלף שלנו משום מעופן דמשמע דפ' שני דגיטין (שם) כתבו שני עדים ועפנה כאן ומוקי לה בדלא בפלין ומיהו מיכא לאוקומי מייר על עשבים דלא מיתקני ליה בעפיצים כמו שפי' שם בקונטרס גבי מיישנין שמא שני מילין כתבו ר"י בעדי מסירה ורבי אלעזר. מ"ר: כתבה כשירה אי אכתב אכתב אלא מדיו אי אכתב החזרות כותב ומקמיעא לה הכא דם"ת מוקמינא לה הכא דם"ת ומיהו דפ' כל כתבי (שבת דף קטו:) קתחילתו תניא אין בין ספרים למגילה אלא שספרים נכתבין בכל לשון ומגילה על שתהא כתובה בשורה על הספר ובדיו ותירץ הרב רבי יוסף להתיר בכל כתבי בשאר ספרים ללמוד ס"ת ולכתבי קדש דפ"ק דמגילה (דף ח:) תניא מקרא שכתבו מרגום ומרגום שכתבו מקרא וכתב עברי אינו מטמא את הידים עד שיכתבנו בכתב אשורית על הספר ובדיו ומוקי לה רב אלי בשאר ספרים ור' יהודה היא דאמר שאר ספרים נעשו דיו ולא מעכבן דפליגי עליה דרבי יהודה אלא גבי הא דתנן בכל דיו לא מעכבן דפליגי ותירוצא נפרש להתיר בכל כתבי לענין להגיל מפני הדליקה דווקא מיירי ולא לענין נקרות שהם ולפי שיש בהן חזקות מניחין אותן מע"פ אלא נכתבו בהלכתן בשאר מגילה עד שתהא כתובה בהלכתה תדע דבעיא גלותא התם לענין הגלה אבל הא לא מיבעיא ליה שם אינו ליקרות שהם אי לא ומ"ת מיקשי ליה [י] הך גרייתא גרע הוצרך לאמר בגיד גמרא דכל כתבי (שבת דף קטו.) היו כאותן תרגום וכבל לשון אין מניחין אותו ד"ת אין ניתנין נקרות שהן ויש לומר להאמר התם מנאי היא: **שלא** ישענה בזנב. כעין שפירש בקונטרס גאין יש לפרש הא לאמר בגבעה אחרת (דף יז.) גבי כרם שאינו כנגד אחים ואחד יוצא שאחד בשורות אחים ולא כנגד חוץ שאין אחי השורות אחים אחים. מ"ר: **ועושה** פרשיותיה פתומות. קשה דנקט לשון רבים ואין שם כי אם פרשה אחת ושמא משום על המקף דפתוח אינה מע"פ שאין כתוב כלום [כ] אח"כ. מ"ר: **רבי** שמעון בן אלעזר אומר ר"מ היה כותבה על הדוכסוסטום. משמע דתלמידו של ר"מ היה שאמר דברים הרבה משמו בשאר מקומות כדאמרינן גמי לעיל (ג:) דקאמר ר"ש בן אלעזר משום ר"מ אין מותבין את השם לא על [כ] הנייר ולא על המחק וכן בפ"ק דקדושין (דף כד.) [כ] גמרא וגלגל שיהא הכתף מגל מחרים דקאמר ר"ש בן אלעזר משום ר"מ משם פודה מעשר שני נלא מומם ומימה דבפ' המוציא יין (שבת דף עט:) כתוב בכל הספרים אמטון מחיר היה כותבה על הקלף [כ] מפני שהיתה משתמרת משמע שהיה מצוי דקאמר מחיר ולא קאמר ר"מ ומשמע עוטת סופר יש בכל הספרים ולי הוה אמינא דתרי דשב"ס הוה מיפא ומיתרצא שהי פירכא מתרי להכא קתני מדוכסוסטום והשם אני אלקלף והיה נראה לומר דתרי מגלי אליבא דר"מ אבל לי אפשר לומר כן דבפ' מרובה (כ"ק דף עם:) גבי מכירה מון מגיוותים משמי תרי מגלי אליבא דרשב"ג ולא משני דתרי היו ומיהו יש לתמוה מאחר דמשום להכי דאליבא דר"מ עליה אחדא אליבא דאליבא דר"מ ום לתרץ דעל הדוכסוסטום דקתני הכא היינו לף הדוכסוסטום דמפרשינן גמי לף פתומות וכ"ש גמי לקלף דמשמע דוכסוסטום דווקא ולא קלף הוי מיפא ללמוד דוכסוסטום עדיף למזוזה ולמר קלף עדיף. מ"ר: ועושה

מי קאמר במשנתינו כו'. [ד] כל מקום ששנה קאמר אמר רב [ה] זעירא אמר רב חנגאל אמר רב קרע הבא [ו]בשני שיטין יתפור בשלש אל יתפור א"ל רבה זוטי לרב אשי הכי אמר רבי ירמיה מדיפתי משמיה דרבא הא דאמרינן בשלש אל יתפור לא אמרן אלא בעתיקתא אבל [ז]חדתתא ליח לן בה ולא עתיקתא עתיקתא ממש ולא חדתתא חדתתא ממש אלא [ח]הא דלא אפיצן הא [ט]דאפיצן וה"מ [י]בגידין אבל בגרדין לא בעי רב יהודה בר אבא בין דף לדף בין שיטה לשיטה מאי [כ]תיקו אמר ר' זעירי אמר רב חנגאל אמר רב מזוזה שכתבה שתים שתים כשרה איבעיא להו שתים ושלש ואחת מהו אמר רב נחמן בר יצחק כל שכן שעשאה כשירה מיתיבי [ל]עשאה כשירה או שירה כמותה פסולה כי תניא ההיא [מ]בס"ת אתמר נמי אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ואמרי לה אמר רב אחא בר בר חנה אמר רבי יוחנן [נ]מזוזה שעשאה שתים ושלש ואחת כשרה ובלבד שלא יעשנה כקובה ובלבד שלא יעשנה כזנב אמר רב חסדא [ס]על הארץ בשיטה אחרונה א"ד בסוף שיטה ואיכא דאמרי [ע]בתחלת שיטה מ"ד בסוף שיטה [פ]כגובה שמים על הארץ ומ"ד בתחילת שיטה כי היכי דמרחקא שמים מארץ א"ר חלבו חזינא ליה לרב הונא [צ]דכריך לה מאחד כלפי שמע ועושה פרשיותיה [ק]חתומות מיתיבי אמר רשב"א ר"מ היה כותבה על דוכסוסטום כמין דף ועושה

ממחד כלפי שמע שהשטרה שמע יקרעל וקופה י' מחד והתחיל לכופלה ממחד וקיפל ובא עד שמע [ר]: דוכסוסטום. [ש]שלא נקלף: כמין דף. כמין עמוד שמפסיקים מרוכה וקורה: ממרני

עשאה בשירה. מכאן משמע הא דתניא בפ' המוציא (שבת דף קג:) כתבה כשירה אי אכתב אכתב אלא מדיו אי אכתב החזרות כותב ומקמיעא לה הכא דם"ת מוקמינא לה הכא דם"ת ומיהו דפ' כל כתבי (שבת דף קטו:) קתחילתו תניא אין בין ספרים למגילה אלא שספרים נכתבין בכל לשון ומגילה על שתהא כתובה בשורה על הספר ובדיו ותירץ הרב רבי יוסף להתיר בכל כתבי בשאר ספרים ללמוד ס"ת ולכתבי קדש דפ"ק דמגילה (דף ח:) תניא מקרא שכתבו מרגום ומרגום שכתבו מקרא וכתב עברי אינו מטמא את הידים עד שיכתבנו בכתב אשורית על הספר ובדיו ומוקי לה רב אלי בשאר ספרים ור' יהודה היא דאמר שאר ספרים נעשו דיו ולא מעכבן דפליגי עליה דרבי יהודה אלא גבי הא דתנן בכל דיו לא מעכבן דפליגי ותירוצא נפרש

אמרתי לו רבי מה טעם. מתה עושה תותם פתוחות והלא תמורה פתוחות הן תחתו ריוח שלמחר וכשערך [ד]הוא פתוח (שמחל על שיטה) והריוח נתמעט השיטה: אמר לי הואיל ובתורה אינו פתוחות. הנך שמי פרשיות אלו כתובה מתחתן חו כתובה מהיה עקב לפיכך [ה]אין עושין פתוחות: מאי לאו אפתוחות. קתמר רב (ו) זה להלכה כר"ש: אמבא [ז]דסיפרי. גלוי"ן עץ סדוק הוסק לפי קומצים שלא יכפלו: אית ליה מנהגא. כדמפרש תם יפה תליהו כו': מנעל לכתחילה. למ"ד תם יפה תליהו ויתמר תולין במנעל שומעין לו קסבר מנעל הסמוך לכתחילה לא עד שיפה תליהו ויולה [ח]כו'. למ"ד תם יפה תליהו ויתמר תין תולין במנעל שומעין לו מכלל [ט]עד שיפה תליהו ויתמר לא תתלו במנעל שומעין לו כאן (ג): תפילין קדושתן ממוזה ממזוזה שיש בהן ד' פרשיות: הבא פתומות. בס"ת ותכתו פתומות ממזוזה מלא ס"ת ממזוזה נמי פתומות הן: ודילמא [י]להשלים. דילמא הא דקיקין הא מורידין [יא]עושין [יב]אלא תסרא מתפילין מזוזה: קלף כותבין עליו במקום בשר בר. מלמת תפילין לי לפסר לעשות מזוזה להא על הקלף נכתב: ומשני [יג]למצוה. מלות תפילין על הקלף ומזוזה מדוכסוסטום אבל אם שינה תין תכך תלוצין בסנדל אין שומעין לו שכבר נהגו העם בסנדל ואמרינן מאי ביניהו [יד]מנעל לכתחילה [טו]איבא ביניהו אלא לאו שמע מינה אריות ש"מ רב נחמן בר יצחק אמר [טז]מצוה לעשותן פתומות ואי עבדינהו פתוחות שפיר דמי ומאי פתוחות דקאמר רשב"א אף פתוחות לימא מסיים ליה [יז]כיוצא בו [יח]ספר תורה שבלה ותפילין שבלו אין עושין מהן מזוזה לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה הא מורידין עושין אמאי הבא פתומות והבא פתוחות דלמא [יט]להשלים הא מורידין עושין והתניא [כ]הלכה למשה מסיני תפילין על הקלף ומזוזה על דוכסוסטום קלף במקום בשר דוכסוסטום במקום שער [כא]למצוה והתניא שינה פסול [כב]בתפילין והא כתבינהו אקלף במקום שער והא כתבינהו

ועושה ריוח מלמעלה וריוח מלמטה. מן הנדרים לפ פירש ושמת כיון דכתיב ממחל כלפי שמע צריך [יא]לכתחילה כדי לגזול שהיקף כעין ס"ת. מ"ר: **והאידנא** נהוג עלמא בפתומות. פירש נקומצתם [ב]בכתבים כמוב פתחילת שיטה ובסוף שיטה נקומצתם [ג]בכתבים כמוב פתחילת שיטה ובסוף שיטה ומשמע מתחילת שיטה ועד סוף שיטה ומשמע נמי שמתחילת שיטה ועד סוף שיטה ומשמע נמי שמתחילת שיטה ועד סוף שיטה ומשמע נמי שמ

קסב א מיי' פ"ג מהל' מפלין הי"ח סל' יג סמג עשין כה טוש"ע או"ח סי' נג סעי' ו:

קסג ב מיי' שם טוש"ע יו"ד סי' רמז סעי' ג:

קסד ג מיי' פ"ג שם הלכה יג:

קסה ד מיי' פ"א שם הל"ו טוש"ע יו"ד סי' רפז סעי' ז:

קסו ה מיי' פ"ב מהל' מפלין הי"ח סמג עשין כג טוש"ע יו"ד סי' רמז סעי' ד:

קסז ו מיי' פ"ג שם הל"ג סמג שם טוש"ע שם סעי' ג:

שיטה מקובצת

ס] ר' אחאי. מכשיר משום רבי יהודה ברבי חנינא: ב] יעקב תיבה עקיבא נמחק: ג] לרב חנוא דכך כדא אוריא ואנא עליה ס"ת קסבר אסור והשאר נמחק: ד] חיבות מ"ט בשערין בעינן נמחק: ה] דכך כדא: ו] על המטה והיה: ז] לעיר בכל מלכותו: ח] דרלמא. בד' שיריטוין דהיינו עליון ותחתון ומן הצדדין תוס' אחרות: ט] ומה שנהגין לכתוב באגרות: י] מסיני. וס"ת אמרינן לעיל דלא בעי שירטוט ועוד פי' שלא דקדק בחסירות ויתירות דכתיב וכתבתם כתיבה ומה ויתירות נמי אמרינן לעיל בס"ת אבל ביתירות ליח לן בה לכך נראה דלא גרסי' מס"ת אלא ה"ג אותיא כתיבה מספר דכתיב גבי סוטה וה"ג אמרינן בפ"ב דסוטה גבי מגילת סוטה כתיבה אגרת פסולה שנאמר בספר ולענין חסירות ויתירות יליף לה מסוטה. תוס' אחרות: יא] הזה ליה למימר הכי כל הצעויה שלא כהלכתה. ומאי שנא הכא דנקט האי לישנא דסכנה טפי מבכל שאר פסולין ותיבת אבל נמחק: יב] ראשו. לפי שאינה קבועה (בסוף) [בתוך] הספר:

הא מודיעין עשרין והא בעיא שרטוט. וה"מ לילמא ממשרטטי ורמי ליה היו רגילין לשרטט ספר תורה ותפילין כיון דלא נעו שרטוט כדממרינן מיהושלמי בפ"ק דסנהדרין ועושהו נקמץ הדיוט ובמדל רב עמרם מפיהו והם דממרינן בפפ"ק דמגילה (דף מ:) דברי שלוס ומפת מלמד שצריכה שרטוט כמיתה של תורה לא כמו שפירש שם בקונטרס דמיירי בס"ת ממש אלא ממזוזה קמשמע לן שהיא ממיתה של תורה שיש לה מלכות שיש בה מלכות שמים וכדמוכח הכא דמזוזה בעינן שרטוט ומדלא אמר נמי בספר תורה כפירוש הקונטרס היה לו לדרוש מדנקטינן ספר כדלרשינן התם דרשא מחבירתי מדנקטינן ספר הוה ליה ל"ל דלמי מדנקטינן ספר הוה ליה לאשכוחי מד בעיינן לא לעיצי שרטוט כיון דנקטינן כמו כן מיגרס בדממרינן נמי (מגילה דף יט.) לענין מפילה לא לריך לתופרה כולה בציץ וכיוצא בו משמע כפירוש הקונטרס דממקפר תורה עשמה ילף דקמשמע התם נמחר כאן דברי שלוס ומפת ועמר להן לריך שרטוט אף כאן לריך שרטוט משמע דמיירי בכל התורה כולה דאם כתב התורה כולה כתיבה קלה ומחר לביאו מס ס"ת בעי שרטוט משום (שבועות לו) זה אלי ואנוהו אבל מפילין דמכוסין בעור לא בעו שרטוט לא שיך בהו ני וקנת מיתה דשמוך ילפיון מזוזה מס"ת גב"ק כתיבה כתיבה לענין כתיבה מגרת ומחר לא ילפיון מינה ס"ת ממזוזה לענין שרטוט וכ"ת לענין כתיבה לא ילפיון הא לקמן [ב] בעי למילף לענין כתיבה על הקלפים ומהם דממרינן בפרק קופרים (פ"ע) מהרגלין בקנים וכותבין בדיו עוד ומי ממרינן התם לכל ירושה שהיא מקורגלת בפולה משם מין רמיה [ג] דלילמא בשרטוט עליון מירי [ד] לאי לפשר לכתוב שלש מיתות או מרבע לא בעי שרטוט דכתיב בפ"ק דמגילה (דף ו:) לכל שרטוט [ה] דכתיב אגרת פסולה מ"ט אותיא [ו] כתיבה [ז] מספר ואמר רב יהודה אמר שמואל [ח] תלאה במקל פסולה [ט] מ"ט [י] בשעריך בעינן תניא נמי הכי [יא] תלאה במקל או שהניחה אחר הדלת סכנה ואין בה מצוה של בית מובצו המלך היו עושין בפונדקותיהן כן זכר למזוזה ואמר רב יהודה אמר שמואל [יב] מצוה להניחה בתוך חללו של פתח פשיטא [יג] בשעריך אמר רחמנא ס"ד אמינא הואיל ואמר רבא [יד] מצוה להניחה בטפח

דכתיבנהו אדוכסוסטום במקום בשר ואיבעית אימא שינה בזה ובזה תנאי היא דתניא שינה בזה ובזה פסול ר' [טו][אחא מכשיר משום רבי] אחאי ברבי חנינא ואמרי לה משמיה דרבי [ב] עקיבא ברבי חנינא (ג) הא מורידין עושין והא בעיא שרטוט דאמר רב מניומי בר חלקיה אמר רב חמא בר גוריא אמר רב כל מזוזה שאינה משורטטת פסולה ורב מניומי בר חלקיה דידיה אמר שרטוט של מזוזה הלכה למשה מסיני תנאי היא [ד] דתניא ר' ירמיה אומר משום רבינו תפילין ומזוזות נכתבות שלא מן הכתב ואין צריכות שירטוט והילכתא *תפילין לא בעי שרטוט [ה] ומזוזה בעיא שירטוט [ו] ואידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב מ"ט מיגרס גריסין [ז] אמר רב חלבו אנא חזיתיה לרב הונא [ח] דהוה יתיב אפוריא דס"ת עליה וכף לכדא אוראע ואנח עליה ס"ת והדר יתיב במיטה קסבר [ט] אסור לישב על גבי מיטה שס"ת מונח עליה ופליגא דרבה בר בר חנה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מותר לישב על גבי מיטה שספר תורה מונח עליה ואם לחשך אדם לומר [י] מעשה בר' אלעזר שהיה יושב על המיטה ונזכר שס"ת מונח עליה ונשמט וישב ע"ג קרקע (ג) ודומה כמי שהכישו נחש התם ס"ת על גבי קרקע הוה אמר רב יהודה אמר שמואל כתבה [יא] כתיבה אגרת פסולה מ"ט אותיא [יב] כתיבה מספר ואמר רב יהודה אמר שמואל [יג] תלאה במקל פסולה [יד] מ"ט [טו] בשעריך בעינן תניא נמי הכי [טז] תלאה במקל או שהניחה אחר הדלת סכנה ואין בה מצוה של בית מובצו המלך היו עושין בפונדקותיהן כן זכר למזוזה ואמר רב יהודה אמר שמואל [יז] מצוה להניחה בתוך חללו של פתח פשיטא [יח] בשעריך אמר רחמנא ס"ד אמינא הואיל ואמר רבא [יט] מצוה להניחה בטפח

[טז] מן שיטה למיטה מפשר לגי בעיא [יז] ומהם אמר שמואל מהגרגן לכתוב בגגרות שלומים מרבע ומחמש מיטה מן הפסוק גלה שרטוט משום שרי גלה שרטוט ומיהו משמע מיהושלמי דלמשל בכל מקום שלומים היו מהפסיק הפסוק וגלה היו מומשים שומו ככתבו דקתמרינן בפ"ג דמגילה מהו [יח] מיכתב תרמיל תגא מילין מן הפסוק מר עוקבא אגא [יט] גריש גלוחא דהוה למיך וקאי מיתיבי יכתוב על מגילה [אסתר ט, כט] בשלוס [כתב] גיד ומוקן על הס"ת שלנו דקאמר בגיטין (דף ז.) [כ] דמיכתב וכתב ליה רבי זעירא וכתב ליה ואי זכר יומם המלך [כא] ולא כתב כדכתיב המלך יומם רבי ירמיה אגא כתב ליה רבי יוחן לשמוע את מהומיך ולאהוב את שומלך אגא רבי אחא [כב] אבל ממר ממרומים בממרומים היא עומדת ובקנטו למתקה ולשוח לרף לרוף (ירמיה ו) רבי מנא אגא כתב ליה רבי זעירא בר שמואי [כג] דלמתיב מעשר היה ומתרימך מאי משגיא [כד] [כה] **אסור** לישב על גבי מטה שספר תורה מונח עליה. מיהושלמי בפרק מי שמתו ממרינן מיתה שהיא מליאה קפרים נוחנה לראש המטה ומיהו נותנה למרגלות המטה רבי אחא בשם רב הונא והוא שמחמת מטה גדוחה עשרה טפחים ולא יהו [כו] רגלי המטה נוגעין במיתה עוד קאמר לא יאכל אדם על גבי מטה שמא ס"ת מונח עליה ומעשה ברבי אליעזר בר' שמעון שהיה נותן על גבי דבר מחב מוחר עד כמה רבי אחא בשם רב הונא עפח בשם רבי ירמיה בשם רבי זעירא בשם רב חנה בר בר חנה א"ר יוחנן מותר לישב על גבי מטה שס"ת מונח עליה. נרמה להלכה כר' יוחנן לגבי רב הונא לחלוי לחלוי לגבי רבי ירמיה בשם רבי זעירא בשם רב חנה בר בר חנה א"ר יוחנן מותר לישב על גבי מטה שס"ת מונח עליה. **דאמר** רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מותר לישב על גבי מטה שס"ת מונח עליה. נרמה להלכה כר' יוחנן לגבי רב הונא לחלוי לחלוי לגבי רבי ירמיה בשם רבי זעירא בשם רב חנ

בתבה

במטפח הסמוך לרשות הרבים. [ד] (כלומר לקמן דקדים פגע במלוה מה היה עושי המלוי ד' טפחים או ה' כגון סומת מבחוץ ומשיכה מחלי מטפח הסמוך לרה"ר כלומר [ה] לקמן דקדים פגע במלוה כי אתי לשיתיה: כמה דמרחיק. מן הבית עפי מעלי וישיכה מבחון קמ"ל: על שני דפין. מלמה בלף זה ומניה בלף זה: בשני טיפין. בשני מזוחות על פתח: ראויה לשני טיפין. שהניח גויל מלך בין לף לף ולעולן לחלק לשמים מליה כלן ומליה כלן: אבקתא. לומו מוד שבמיקופה שליר הלמ סוכב ט: היבי דמי. הלי הלך אמר היכי ליל לרב יהודה: בגון פתחא דתרי בתי. [ו] בי גברי ובי נשי. לחם שמולך בימו מלי להילוך מנשים המחזרין בבימו ומליו לחזמו לעשות מלאכתה בהנהג וים פתח בין זו לזו ופתח לכל בית לרה"ר ואמרי' לקמן (לף לה.) מחזה לרך ימין לביתה ולא ליליתה והכא בפתח שבין זו לזו לא ידעינן הי ליתעוד ביתה והי ליתעוד יליתה לי יליתה מהתי להתי ולי מהתי להתי אלא אלא הלן אמר מור שבתף שליר הלמ סוכב ט ההוא לד אמור ט מתיב בית ולרך ימין [ז] כשנכנסין ט נותנין מזוזה: תלי דשי ברישא. הטעמ' [ח] הסיפא בבית תחלה ואח"כ [ט] קבעינהו המזוזות לגמרין מליות לכתיב בה תבתה ולא תן העשוי ולי קבעינן תחלה [י] בפיפא והלל הסיפא בבית הוא ליה בעשוי ולי תן העשוי קו' שבתף לילי מלוה: עשאה כשין נגר.

שקבעה ואחבה בתף בגגר שבותבין הבגרין בכותל כזה*: פסולה. דמלות' לאתה בחוכך בתף כזה* בגר קבילת: ההוא פתחא דעייל ביה רבי לבי מדרשא. פתח קטן היה לו לרבי שלל מקומו וככתב וילא מ כדי שלא יטריח תלמידיו לעמוד בפניו שם יעבור לפניהם: איסתוירא. [י] היינו מקום מיטר השוק והרגל ומעומד הוא כזה בשירה: (ו) עבידא בסיבתא. בגר בשל תומנים כזה

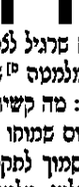

פסול. ל"ת מיקמירת כי היכי דמקום מיטר השוק והרגל הוי השוק זקוף מלמעלה והרגל שוכב כזה כך הניחה למזוזה בשירה הוחיל ולמשה לאד זקוף: רגיל הוה. רוב הכנסיין לשם המדרש (ג) [ז] בתוחו פתח הלך אחר הרגיל. שם יש ג' פתחים לחדר מ' בתוחו פתח שרגיל לצאת בו ולבא לצדדין: בתחילת שליש העליון. ימיהד מלמעה [ח] שני שלישי הפתח ולבשיכתם לתחילת שליש העליון יתן המזוזה: מה קשיות תפילין בגובה הראש. כלומר' מהתי פירקת (לף ו.) מקום שבותו של מיטוך רופס: אף נתיות מזוזה בגובה הפתח. ומשמע שמוך לתקרת הפתח יניחנה ולא כשמואל לאמר בתחילת שליש העליון מלמעה למעלה: [ט] להרחיקה. כלומר יהא מצלים לא ירחיקנה תן התקרה ולעולם כרבי יוסי: מצזה בטפח הסמוך בו. פירשתי למיעוטיה

במטפח הסמוך לרשות הרבים כמה דמרחק מעלי קמ"ל ואמר רב יהודה אמר שמואל כתבה על שני דפין פסולה מיתיבי כתבה על שני דפין והניחה בשני סיפין פסולה הא בסף [א] אחד כשרה ראויה לשני סיפין קאמר ואמר רב יהודה אמר שמואל במזוזה [ב] הלך אחר היכר ציר [ג] מאי היכר ציר [ד] אמר רב אדא אבקתא היכי דמי כגון פיתחא דבין תרי בתי בין בי גברי לבי נשי ריש גלותא בנא ביתא אמר ליה לרב נחמן קבע לי מזוזתא א"ר נחמן [ה] תלי דשי ברישא אמר רב יהודה אמר רב [ו] עשאה כמין נגר פסולה איני והא כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר בולהו מזוזתא דבי רבי כמין נגר הוו עבידן [ז] וההיא פיתחא דעייל ביה רבי לבי מדרשא לא הוה לה מזוזה לא קשיא הא דעבידא כסיבתא הא דעבידא באיסתוירא איני והא ההוא פיתחא דהוה עייל [ח] בה רב הונא לבי מדרשא והויא לה מזוזה ההוא הוא דאמר רב יהודה אמר רב [ט] במזוזה הלך אחר הרגיל א"ר זירא אמר רב מתנא אמר שמואל [י] מצזה להניחה בתחלת שליש העליון ורב הונא אמר מגביה מן הקרקע טפח ומרחיק מן הקורה טפח ובל הפתח בולו בשר למזוזה מיתיבי מגביה מן הקרקע טפח ומרחיק מן הקורה טפח ובל הפתח בולו בשר למזוזה דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר וקשרתם וכתבתם מה קשירה בגובה אף בתיבה בגובה בשלמא לרב הונא הוא דאמר כר' יהודה אלא לשמואל דאמר במאן לא כר' יהודה ולא כר' יוסי אמר ר"ה בריה דרב נתן לעולם כרבי יוסי ומאי

(ג"א דף קפ.) וספר תורה ולומות שבמרון מוסבב ולא מעומד בדמשמע בפ"ק דבבא בתרא (דף י.) תמ"ל שהיו יכולין להניחו מעומד דתתן [ג] רומו כרמבו וועד שמרין בסמוך העמיד לה מלבן על בנים של מוסך שפופרת ומניחה ולי מעומד יניחנה בתחת מן הבנים של מלבן [ט] ופ"ב פר"ם כי סיבתא מעומד בימידות המבבן הטעמות בתרן פסולה לתקמירת הבמון בשוק לרחבה בלע"ז קנילי"ש בשרה ומיהו בפרק מלות סלילה (יבמות דף קג.) דתמרינן הבי לתקמירת עד תרעה בתים על בתתין היינו ענף היורד מן השוק עד הרגל ולא קנילית ומיהו הב לתמר [י] בפ"ב דמגילה יבולמלי לרין שיהא שמע שלא רואה את הפתח תן לתיה לפי' הקונטרס לפירוש ר"ת יש ליישב בון דשיטה מחרוזה לגד רשות הרבים היא [יא] ולתשובה לגד פניט והופך שמע לגד חיר הפתח וכן פרשיות של תפילין נמי היה חור"ת שמניח מוסבב ולא מעומד ומיהו הב לתמרין לקמן (דף לד:) בתב על עור תחת והניח בתרבע בתים יצא לא קשיא תידי דתעומד נמי יש ליישב ולקשה לפי' ר"ת מהא דתניא בתוספתא דבלים שפופרת

שתחבה ונתן בה תת המזוזה ותח"ב נתנה בתותל תע"פ שלא בדרך קבלתה טתחה נתנה בתותל ותח"ב קבע בה המזוזה בדרך קבלתה טתחה שלא בדרך קבלתה טהורה משמע שהשפופרת קטומה מלד ט' [כ] ולפי' ר"ת דמפרש בתין בגר פסולה מעומד מבל מיזוב בשירה תפי' בדרך קבלתה טתחה שהשפופרת קטומה [ל] משמע דאפילו בתורבה היינו בדפתה על פיה ול"ע תפי' דקתמר בולהו מזוזתא דבי רבי בתין בגר עבידן משמע מבל שאר מזוזתא דעלמא לא עבידא בתין בגר הלבך ורתה בין לפי' הקונטרס בין לפי' ר"ת דבתיבה בשירה היינו מלבתבן לא בזוב ולא זקוף תי בתי בתין בגר ותתה זקוף וכן פי' הקונטרס בלבון תתר בבל שאר מזוזתא דעלמא לאו הבי עבידן תלא בפ"ת היין מיזוב ולפי' הקונטרס מעומד ולתורר ר"ת לא ולתד דהא תעשה בל יום בשפתר תורה עומד על הבימה בבל עומדין וכשתלים ניטר מוסיט בבל יומבין. [מ] מ"ר: והא ההוא פיתחא דהוה בי רב הונא והויא ליה מזוזה. תתון הלבון משמע דווקא פתח הבית שהיה יוצא ממנו לבית המדרש אבל פתח בית המדרש עלמו לא בעי מזוזה ובפ' בתי תתבת (דף יא:) תיבא פלוגתא לתניא יכול יהו בתי בנסיות ובתי מדרשות אינן חייבין במזוזה צריך לומר שהיה נתי (לתמיש) [לתשמיש] ביתו. תוס' אחרות: [נ] מלמטה למעלה: [ס] תתך בר' דמייתי נמי דין תפשה ולא תן העשוי: [ע] רומו בריתבו. ויעוד אגו דראין מנהג בבל יום שבל זמן שהחי"ת זקוף על הבימה בל העם עומדים ובשהוא שוכב על הבימה הן יושבין אלמא חשבינן לה בל זמן שהוא זקוף שלא בדרך מקומו. תוס' אחרות: [פ] מלבן. בשלמא לפר"ת דמצות מזוזה מושבב ולא זקופה לפיבך צריך לתתך אחד מן הקנים לתחוב בתוכו המזוזה אבל לפרש"י למה לו לתתך אינו צריך אלא להניחה דרך נקב העליון שהרי הקנה בולו חלול וי"ל דמ"מ צריך לתתך לפי שהוא סתום בין בשר לקשר. תוס' אחרות: [צ] היא. ואחד לצד פנים: [צא] ישובין. והפולם נהגו בדרש"י. והרדצה לצאת ידי שניהם יבעבענה מוטה בזה \: [צב] מזוזה בבית הבנסת: [צג] בפרק שלישי דמגילה:

ומאי

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה עבידא בי סיבתא ל"ל קודם ד"ה פיתחתא: (ג) ד"ה רגיל וכו' נמי שמלבים היו באין בתותו פתח:

גליון הש"ס

רשב"ם ד"ה איסתוירא הייבו מקום חיבור השוק בר. ע' יומות דף קנ ע"ש:

קנד א מיי' פ"ו מהל' מפלין הל"ב טוש"ע יו"ד סי' רפה סעי' ג וסי' רמט סעי' ג:
קנה ב מיי' שם פ"ט הלכה ם טוש"ע יו"ד סי' רמט סעי' ד:
קנו ג מיי' שם טוש"ע שם סעי' ה:
קנז ד מיי' פ"י שם הלכה ם טמא שם טוש"ע יו"ד סי' רמו סעי' יד:
קנח ה ו מיי' שם הל"ג טוש"ע שם סעי' ו:
קנט ז מיי' שם הל' ם טוש"ע שם סעי' ח:

שיטה מקובצת

[א] תיבות שלא להחריקה מן כו' יותר משליש נמחק: [ב] שיפוע במצוה מיד: [ג] בפתח שאחורי הדלת. רש"י פי' ב' לשונות וללשון ראשון צ"ל שאותו פצים שבמקצוע [הפתח] לשני פתחים [לצד] ימין ביאה לזה ולזה וללשון שני קשה להבין דמה ענין הוא זה לפתח שאחורי הדלת: ד"ל תו"ח בפתח שאחורי הדלת. פ"ה כבון במקצועות הבית כו' ולפירושו קשה אי תרוייהו פתוחות להה"ד היכא משכחת לה דרך ימין לזה ולזה וצ"ל שאחת פתוחה להד"ר ואחת פתוחה להד' ואז הוי דרך ימין לזה ולזה ע"כ: [ד] וחכ"א נדון. כאויר. (והיכות בבית שער נמחק). דנהי דאמרינן לעיל גבי בי הרזקי חייב בשתי מזוזות ואפי' בפתח של צד

[ו] והילכתא כרב ושמואל לחומרא. [ז] ומנלך מזוזה לתרוייהו דמ"ל כרבי יוסי: לוּל הפתוח מן הבית לעלייה. זהו לכון [ח]מרובה מחמצן העליונה ועולין לה מן המים מחעלות ועוקין ד' מחילות מכיוצ שהמעלות למטה כדי שלא ירד מדם מן העליונה לתוכן ועוקין פחות מחמישות וכן עוקין מן עליה ד' מחילות מכיוצ המרובה למעלה וכהן פחות: אם יש לו ב' פתחים. אחד גבוה ואחד נמוך בעליה כדפירשתי: אע"ג דרגיל בחד. מיהו מפי להו לחמרן לעיל הלך אחר הרגיל ה"מ כגון תרי כדי ורגיל בחד בעילה אחיד לגביה אבל תלתא לגבי חד לא כגולי ל"מ מחמוצת הגלוסים [ט] הלך אחר הרגיל [י]שהיה רגיל שכמי אחד לגלים לגחת ולבתי ס ולמעומי פחות דרכי אחיו עמוי אלא לו לגבו ולאימוי פחות דרב הונא שהיה רגיל אף לחמרים אבל ג' לחדר אחד וכולן נעשו לגחת כל כמי שהיו מרוכין ומשמים (ט) אחד [כ] אחדר אחד והולרכו לו פחמים הרבה כולן מייתי ממוחה ואף על פי [ל]שנחמעטו [מ] תשמים ואין לריכין עכשיו לכולן אלא לאחד מהן: דאקרנא. בקרן זוית של בית: והא אין לה פצימין. מזוזות אלא לחמי הכחלים: עדי. הרי כלומר אלו לחמי הכחלים הן הן פלימין: פצים אחד. שהיה הפחח אלא חזוח ואין הפחח הזה חזוח ואין אלו [כ] כלום ואין לו פנים אלא אף שקוגל ס: כר"מ. מפרש לקמן דחמייב מזוזה לניח אחד לו אלא פנים אחד: מאי היא. מנלן דחמיין: ביאחך מן הימין. דכך יחין לגילה: דרך ביאחך [ס]. לגילה ולא לגילה: מימין בבוא איש בית ה'. כשהיה אלא נכנס לפחח עזלה מזלחי והולך למערב ה"ל לומו אלון מימין שהיה נחון אלל קיר לפוני על (ג) [מא] מזחח מימין כנוח אלל המזחח אלמנח דרך יחין הוין ליגה וכל דבר הנחון דרך יחין הוין ליגה: [מב]להלן בחיבה. וכחב לה קפל (ד) (דברים מו): ולהלן בחיב. [מג] וכחבחם על המנים: [מד]ספר כריחות נוהג לדורות. כחיבה המנים הולחת שנה היחה: [מה]שנאמר להלן בה. ללומר ולריך ליכחוב בדיו בין במזוזות בין בגט כמו שנאמר [מו]מפיו יקנלו אלי וגו' ללומר מהאי קרא נפקא לספר בדיו בעינן: רחמנא אמר על מזוזות. דמשמע [מז] כחפס על הקף ממש ולא בלגרת: בחיבה חמה. ולא [מח]כחיבה חמה על העלים והמנים אלא על הספר: והדר. שימה במזוזות: ג"ש. כחיבה כחיבה: ליכחבא אבנים. יחקקם בסכין על המנים להוחל כחיבה חמה: והדר ליקבעה. לאחו מחיפת הפחח ולחיקים כחיבה חמה והדל על המזוזות: לטוטפת

מ"ר בשהוא אומר מזוזות בפרשה שניה שאין ת"ל. משמע קלח לכחפי מזוזות מלא בב' וי"ן ולא מזוזת מסר להם רבי ישמעאל לית ליה ים מם למסורת בריש קהלכין (דף ד:) גבי למטפת ומיהו מין לחיה מזה דה"ל מחכמן ר"ש דלחית ליה ים מם למקרא מהחיל למטפת ובפרק כל שעה (פסחים דף ט.) לית ליה ים מם למסורת: נאמר כאן כחיבה ונאמר להלן כחיבה. ופירש בקונטרס גבי גט לכחיב וכחב לה ספר כריחות וקשיל להו חנן (גיטין דף יט.) על עלה על זית ועל קרן של פרה כחיב [מט]והקמיר ספר לספירת בנים ונלוה לפרט בדרים מכחיבה לפרטת קוטה [נ]לו מכחיבה למטה מזה שהחלן כחיב לכחיב (בבא"מ ו:) וכחב לו לח מטה המזה הזמת על ספר והיינו נוהג לדורות ומה מחמר מדרשה גילף מגט ול"ל למזוזה וס"ת מוכח דזרוק ומעות [נא]. מ"ר: כמה שנאמר להלן כו'. פירש בקונטרס לומר ולריכה ליכחב בדיו בין מזוזה בין גט כמה שנאמר להלן ומיהה גדולה פירושו להם מכבידין גט בסיקלע ובסס (גיטין דף יט.). מ"ר:

וכתבתם אמר קרא כתיבה תמה וחדר על מזוזות. לריך הוח לדקדק לכחיבה תמה דלמ מלינו למימר ממר קלח וכחפחס והדל על מזוזות דה"ל [נב]כחיבה דהסס וכחפחס על המנים מלח מכחיבה תמה דריש הקונטר' דכחיבה תמה לח שייכח על המנים לפי שימה ממקיימת. מ"ר:

אדעתא דגינה הוא דעבידא אבי ורבא עבדי ברבה ורב יוסף ורב אשי עביד כרב ושמואל לחומרא [ו] והילכתא [א]כרב ושמואל לחומרא איתמר לול [ב]פתוח מן הבית לעלייה אמר רב הונא [ב]אם יש לו פתח אחד חייב במזוזה אחת אם יש לו ב' פתחין חייב בשתי מזוזות אמר רב פפא [ג]שמע מינה מדרב הונא האי אינדרונא דאית ליה ארבעה באבי חייב בארבע מזוזות פשיטא לא צריכא אף על גב [ד]דרגיל בחד אמר אמימר האי פיתחא דאקרנא חייב במזוזה אמר ליה רב אשי לאמימר והא ליח [ה]ליה פצימין א"ל עדי פצימי רב [ו] פפא איקלע לבי מר שמואל חזא ההוא פיתחא דלא הוה ליה אלא פצים אחד משמאלא ועבידא ליה מזוזה א"ל כמאן כר"מ אימר דאמר ר"מ מימין משמאל מי אמר מאי היא דתניא [ז] ביחך ביאחך מן הימין אחה אומר מן הימין או אינו אלא משמאל ת"ל ביחך מאי תלמודא אמר רבה [ח]דרך [ט] ביאחך מן הימין דכי עקר אניש כריעה דימינא עקר [י] רב שמואל בר אחא קמיה דרב פפא משמיה דרבא בר עולא אמר מהכא [כ] ויקח יהוידע הכהן ארון אחד ויקב חור בדלתו ויתן אותו אצל המזבח מימין בבוא איש בית ה' ונתנו שמה הכהנים שומרי הסף את כל הכסף המובא בית ה' מאי ר"מ דתניא בית שאין לו אלא פנים אחד ר"מ מחייב במזוזה וחכמים פוטרין [כא] מאי טעמא דרבנן [כב] מזוזות כתיב מ"ט דר' מאיר דתניא מזוזות שומע אני מיעוט מזוזות שתים כשהוא אומר [כג] מזוזות בפרשה שניה שאין תלמוד לומר הוי ריבוי אחר ריבוי ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט מעטו הכתוב למזוזה [כד]אחת דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר אינו צריך כשהוא אומר [כה] על המשקוף ועל שתי המזוזות שאין ת"ל שתי מה ת"ל שתי זה בנה אב כל מקום שנאמר מזוזות אינו אלא אחת עד שיפרט לך הכתוב שתים ת"ר [כו] וכתבתם יכול יכתבנה על האבנים נאמר כאן כתיבה ונאמר להלן [כז] כתיבה מה להלן על הספר אף כאן [כח]על הספר או כלך לדרך זו נאמר כאן כתיבה ונאמר להלן [כט] כתיבה מה להלן על האבנים אף כאן על האבנים נראה למי דומה דנין כתיבה הנוהגת לדורות מכתיבה הנוהגת לדורות ואין דנין כתיבה הנוהגת לדורות מכתיבה שאינה נוהגת לדורות וכמו שנאמר להלן [ל] ויאמר להם ברוך מפיו יקרא אלי את הדברים האלה ואני כותב על הספר בדיו אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי רחמנא אמר על מזוזות ואת אמרת נילף כתיבה כתיבה אמר קרא [לא] וכתבתם [לב] כתיבה תמה והדר על המזוזות ומאחר דכתיב [וכתבתם] האי גזירה שוה למה לי אי לאו גזירה שוה [לג] הוה אמינא ליכתבא אאבנא וליקבעה אסיפא קמ"ל: ארבע פרשיות שבתפילין מעכבות זו את זו ואפילו כתב אחד מעכבן: פשיטא אמר רב יהודה אמר רב לא [לד] נצרכא אלא [לה]לקוצו של יו"ד והא נמי פשיטא לא נצרכא אלא לאידך דרב יהודה דאמר רב יהודה אמר רב [לו]כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה:

ת"ר

אאבנא אחת תלושה דאיכא כתיבה תמה ואח"כ לקבעו אמוזזות לכך אלטריך גזירה שוה לספר. ת"ח. לשון תוס' מהר"פ ואמר מורי דמשמע ליה דאין לכחוב כתיבה תמה אלא א"כ נוטל האבן לפניו וחוקק בו [בסכין] דאז הוא הוספה לכל צד שיראה ומתקן האות לרצונו אבל על הסף אי אפשר לכחוב כתיבה תמה וכיון דהכי אי אפשר לקיים קרא כדכחיב וכחבחם על מזוזות ממש ואי לאו גזירה שוה הוי"א: [ט] לקוצו של יו"ד עיין רשב"א סי' תרי"א: [י] כאן מה"ר אלחנא דגינה. לשומרה והס"ד ומה"ד לחומרא. ומלריכי לחרוייהו מזוזה הס"ד: [יא] זהו דרכן. בזוען אורבה: [יב] חיבות שהיה רגיל נמחק: [יג] ואע"פ שנחמעטה: [יד] דרך ביאחך. דרך חילוכך הס"ד ומה"ד רבי עקר אניש כר' אלמא יחין בעינא מדאפקיה רחמנא בלשון ביאה ש"מ דרך יחין לביאה: [טו] צפוני של מזרח אלמא כל דבר הנחון דרך ביאה צריך ליחנו מימין כי הכא הס"ד וחשאר נמחק: [טז] מה"ד נאמר להלן: [יז] מה"ד כמו שנאמר להלן (חיבת ובדיו נמחק): [יח] כמו שנאמר. להלן ואני כותב על הספר בדיו ולא בסם ולא בסיקרא הס"ד והשאר נמחק: [יט] דמשמע וכחבחם על הסף: [כ] ואין. לכחיבת דיו חמה: [כא] כותבין. אלמא לא בעינן ספר ובדקאמר ספר כר': [כב] טוטפה. והחם ספר ממש בעינן ולא ע"ג האבנים א"נ מכחיבה דס"ת דכחיב כחוב זאת זכרון בספר. וגבי ס"ת בעינן אקלף ולא ע"ג אבנים וא"ת בגט נמי אמאי לא בעי ספר קלף כיון דכחיב בספר ר"ל דהחם ה"א אלטרך לכלל ופרט וכלל דרבינא כל דמלי לפרט אליבא דרבי יוסי הגלילי. ואליבא דרבנן האי ספר כריחות לספירה בעלמא הוא דאחא ואת"ש אדרבה נילף מעט ופירש השר מקרבי דנין כחיבה המבוארת כגון מזוזה מכחיבה המבוארת כגון בסוטה וספר המלך ואל יוכיח גט שאינה כחיבה המבוארת ואינה אלא מירושה בעלמא. תוי"ח: [כג] ומצות. א"נ ס"ת ומזוזה מפורשות בתורה אבל בגט אין מפורש בתורה מה יכחוב בו:

הגהות הב"ח

(ט) רש"י ד"ה מע"ג דלגלל וכו' ומשמים בחדר אחד מ"ש: (ב) ד"ה מימין נגוע וכו' קל' נפוש של מזרח וכחיב אלא ממנה מימין כגא מגמא: (ג) ד"ה מימין הכתוב למזוזה אחת שתים: (ד) ד"ה להלן כו' בריחות הס"ד ומה"ר כמ"ש מ"ש ולהלן וכו' מפנים הס"ד ומה"ר מ"ש בהגה לדוחות אבל ממינה כ"ל:

שיטה מקובצת

ט] חיבות והילכחא כרב ושמואל להומרא נמחק: ג] לול הפחוח: ג] דרגיל בחד כר' פירש"י כר. קשה והיכא שמעינן להא ממילחא דרב הונא הא רב הונא לא אירי אלא בפחח אחד למעלה ואחד למטה זה לפני זה ושניהן רגילים שהכל נכונים ויוצאים בזה ובה' הר"ם דרב הונא אירי בשני פחחים זה אלל זה ואחד רגיל יוחר מחבירו. חו"ח: ד] והא ליח לה פלימין א"ל עדי פלימין: ה] דימינא עקר ברא"ש: ו] החכמים פוטרין מ"ט דר"מ דחניא שומע אני כו' והשאר נמחק: ז] למזוזה. דברי רבי ישמעאל רבי ל) יצחק אומר א"ע: ח] הר"א ליכחבא אאבנא ושקשה להר"ם אכחי חיקשי לן רחמנא אמר על מזוזות ואח אמרת גזירה שוה כיון דאמרינן דעל האבן נמי יש כחיבה חמה ע"י חקיקה ולמה ליה למימר חבי אלא לימא אי לאו גזירה שוה הר"א ליקבעה אסיפא דביחא ונראה לומר דודאי משמע ליה דאסיפא דביחא לא מלי לאמן יחיו ולכחוב כחיבה חמה במחובר לבית ואין עוד לקיים על מזוזות וע"כ והדר על מזוזות קאמר ומשום הכי קאמר סד"א ליכחבא

קם א מי' פ"ו מהל' מזוזה הל"ט טוש"ע יו"ד סימן רפו סעי' ט: קפא ב מי' שם הל"י טוש"ע שם סעי' יט: קפב ג מי' שם טוש"ע שם סעי' יח: קפג ד מי' פ"ו מהל' מפילין הל"ב טוש"ע סעיף כב סה טוש"ע יו"ד סי' רפו סעי' ג: קפד ה מי' פ"ו מהל' מפילין הל"ח טוש"ע סעיף כג סה טוש"ע יו"ד סי' רפו סעי' ו: קפה ז מי' פ"ו מהל' מפילין הל"ט טוש"ע סעיף עב טוש"ע סו"ס סי' לב סעי' ד טג"ה: קפו ז מי' פ"ו שם הל"יו טוש"ע שם סעי' ד:

לטטפת לטטפת לטוטפת. נמצא והיה סם שמוע כתיב למטפת מהיה כי יכלך כתיב ו"ו ותימה היכי מצמע מרי ומי הוה ממרינן גורעין ומוסיפין ודורשין מיתי מכל לן מצמכון מלא כתיב מיכה ומכוף מיכה כפ' שני זוכחים (דף כה. ושם) גבי ולקח מדם הפר דלדשין דס מספר יקבלנו וכן ומטמא את נחלתו למרי דלדשין בפרק י"ג (י"ב דף קיג:) ומטמא נחלת שמרו לו ומפרש ר"ת דוי"ו קמא דולטוטפת מוקמינן בפוף כמילו כתיב לטוטפות כלמצכתן בפ' הזהב (ג"ם דף מ:) מקליה לוי"ו דזיקף ה"ל ממיצימו והמצמ מוקמינן ליה בממלע מיכה והוה ליה ממיצימו ומוקמינן ליה במקום יו"ד בממלע מיכה וק' לפי' דפריך מכל הכי ס"ם גבי הקדש נמי לכתב ויקף ממיצים כו' ומשמי דכי מקלא לוי"ו דזיקף ה"ל ממיצימו והמצמ לוקמיה בממלע מיכה לליכוי ממיצימו היכלך נרלה לכפוש פעם לא מוקמינן ליה מלא בפוף מיכה כלל הכי שהמצמי.

לטוטפת. נרלה לשון טוטפת הוא הרלש מלל המלה כמו טוטפת וסרכיסים דפרק במה מלה (במה ד' מ.) דהיינו כלילה שמקפת כל המלה ס"ג נקראו טוטפות על שם שהם נרלשים בין המיצים לשון הצמה כמו (מגילה דף יז:) שפיל ומחל בר לוחמ ועיטרי מציפיין וכן לין לשון הצמה על שם שהוא למעלה מכן שמי ליסי עיניו ותפילין נרלה לשון ויהום כמו (סנהדרין דף מד.) ויפלו שמשה פלילות עם קונו על שם שהם עדות ושהכתה שהשם נקרא עליו וילמים ממנו [1]כגון דממרינן לקמן (דף נה:) ולולו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו' אלו תפילין שבראש. מ"ר: **שתי** בכתפי שתים. להאי מצמ לן דממרינן לליכוי י"ב במים [2]דמשמע ליה שכאוב בכל [3]ומקום אחד ולפיכך טוב לברך על של יד ולהניח של ראש בלא ברכה ומצם לדבר דמסתמצא בשל יד לא פליגי ורבינו ברוך אמר דכי היכא דפליגי בשל ראש פליגי נמי בשל יד ואע"ג דבכתיבה לא פליגי אפ"ה נראה דלר"ת כותב בתחלה קדש ואח"כ והיה כי יביאך ומניח מקום חלק לכתוב ואם שמע כדי לכתוב תחילה שמע כסדר הכתוב בתורה ואח"כ חזר וכותב והיה אם שמוע במקום חלק שהניח ותהגו העולם כדברי ר"י: [4]לטוטפת. תלתא קראי כתיבי תרין בק"ש וחד בוהיה כי יביאך תרי חסרים וחד מלא לטטפת לטוטפת ולטוטפות תרי הוי. גלילן ואינו כן בכל הספרים אלא גורעין ויו של דולטוטפת ס"ו: [5]מכאן שכותבין: [6]ד' עורות על: [7]כמין ארבע: [8]כשיכתבם ויהיה של עור אחד כדי שתהא פרשה אחת בבית אחת כשיניחם בתוך [הדי בתים] הזה"א והשאר נמחק: [9]בית ובית. ניכר ותיבות אם אינו נמחק: [10]חיצון. הרי אות והיכה חשוב נמחק: [11]זורע אין שם אלא יו"ד כר' אצבע. וכפוף ראשה מעט: [12]שבראש הס"ד ומה"ד חזרתא שלא נקשרו עליו בראש מותרים לעשות של יד הס"ד ומה"ד עוקיתא: [13]לשל יד. אשכחה לה בגמ' דאתי עליה מעיקרא. לשם של יד. דאי איצטריך להם הס"ד והה"א: [14]לשמאלו. נמצא: [15]בדפרישית הס"ד: [16]ממנו. כמו דאמרינן: [17]כיון דמסתבר ליה כר' דלא אשכחן בתורה שהחכרו תפילין: [18]ומפרש ר"ת דרך סדר הנחה קדש יביאך שמוע שמע וה"ם כשבא להתחיל לקרות מימין מוצא קדש יביאך וכל הסדר מימין וכשהוא מתחיל משמאל מוצא שמע מתחילה ואח"כ שמוע וכל הסדר יביאך קדש והקורא קורא כסדרן האמור בברייתא ראשונה ולפי שותירץ התלמוד כאן מימינו של מניח ולא פירש איזו נעמיד בקורא ואיזו נעמיד במניח לפיכך מי' הקורא קודא כסדר של ברייתא ראשונה. תו"ח:

קמו א ב מיי' פ"ג מהלי' תפילין הל"ח סמג עשין כה טוש"ע או"ח סימן לב סעי' ג:

קמז ג ד ה מיי' שם פ"ג הל"ו סמג שם טוש"ע או"ח סימן מד סעי' ו:

קמח ו מיי' שם הל' ה ממג שם טוש"ע או"ח סי' לד סעי' ו:

שיטה מקובצת

ב] פת באפרקי שתים וב' פת (פי' דחד לטטפת לנופא ותשאר שנים לדרשה עיין תוס' סנהדרין דף ו) דהוד לנו באפרקי ד' ושט באפרקי לאו כלום הוא ועי"ל כל מקום שפירש לנו הכתוב במקום אחד מכין ובישנית פעמים או שלש אין לנו להרבות בהכי המנין ככל דבר שנאמרה ובישנית לא בישנית אלא מפני דבר שנתחדש בה: ג] כותבן על ד' עורות ומניחן בד' בתים בעור אחד וכן הלכה: ג] ואם כותבן בעור אחד והניחן בד' בתים. כגון שחלק למטה ומחוברים קצת למעלה והניח מה שנחלק מלמטה בד' בתים: ד] ושורן כו' יש מפרשים על הקלף אחד שנכרך כל פרשה ופרשה לבדה כותך עליה חוט או משיחה וישמחה שמפריד אחד שנתפרו שמפריד חוט של התפירה בין כל בית ובית: ה] ואם אין חריצין כו' פרש"י כגון אם עשה מחיצת הבתים מבפנים כו' ונקשה להבין איך אפשר שנעשו מבפנים המחיצות ואין החריץ ניכר מבחוץ אם לא העביר עור עליהם: ו] כיצד סדרן. סדר רש"י פסול לר"ת וסדר ר"ת פסול לרש"י ויש מניחין שני זוגות כדי לצאת ידי שניהם ויש אומרים לפיכך טוב לברך על של יד ולהניח של ראש בלא ברכה ומצם לדבר דמסתמא בשל יד לא פליגי רבינו ברוך אמר דכי היכא דפליגי נמי בשל יד ואע"ג דבכתיבה לא פליגי אפ"ה נראה דלר"ת כותב בתחלה קדש ואח"כ והיה כי יביאך ומניח מקום חלק לכתוב והיה אם שמוע כדי לכתוב תחילה שמע כסדר הכתוב בתורה ואח"כ חזר וכותב והיה אם שמוע במקום חלק שהניח ותהגו העולם כדברי רש"י: ז] לטוטפת. תלתא קראי כתיבי תרין בק"ש וחד בוהיה כי יביאך תרי חסרים וחד מלא לטטפת לטוטפת ולטוטפות תרי הוי. גלילן ואינו כן בכל הספרים אלא גורעין ויו של דולטוטפת ס"ו: ח] מכאן שכותבין: ט] ד' עורות על: י] כמין ארבע: יא] כשיכתבם ויהיה של עור אחד כדי שתהא פרשה אחת בבית אחת כשיניחם בתוך [הדי בתים] הזה"א והשאר נמחק: יב] בית ובית. ניכר ותיבות אם אינו נמחק: יג] חיצון. הרי

תנחות הב"ח

(ס) רש"י ד"ה וכיון וכו' כשיכתבם בעור אחד שלאחר שיכתבן יחמוץ ממלמלה הפוך כמין ד' פרשיות ומימין כד' כתים: (ב) ד"ה והיה לך וכו' ויכול משמוש של ד' תגרות: (ג) ד"ה ויש לו ב' תפילין. כל"ל ומיבא זוגות ממקן: (ד) ד"ה תמוך וכו' לפיכך סם"ד ומס"כ מ"כ מקדושה חמורה מפילין של לחם: (ה) תוס' ד"ה והקורא וכו' ואין נרלה כלל דבשימושו:

תורה אור השלם

א) וְקָשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: [דברים ו, ח]

ב) וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: [דברים יא, יח]

ג) וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרָיִם: [שמות יג, טז]

ד) וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְיָ בְּפִיךָ כִּי בְּיָד חֲזָקָה הוֹצִיאֲךָ יְיָ מִמִּצְרָיִם: [שמות יג, ט]

חשק שלמה מקובצת

ס] מי' מתוס' כאן ד"ה לטטפת.

גוייתא לבריית. (ו) שכאב והיה כי ימלך קודם לקדש לטעמים פגימת מילוה[ד]: אבל גוייתא לגוייתא. כגון מס הקדיש שמע לוהיה כי ימלך: או בריית לבריית. כגון והיה מס שמוע [ה] וכלומה כעין זה על גבר ומשמע מתוך פירוש הקונטרס שהכתוב והתימורת הכל מעור אחד [ו] ואין מהגין כן. מ"ר:

מעברתא דתפילין. הוא העור הנעשה מכפילות העור שהוכפל למטה לכפות פי הכתים ומכניסים בו הלטותם ונקלפת מעברתא על פס שנרוך שלא יהו הלטותם קטנות שלא מעבירין ומוסכן לכל לד שיהא מתריך רשם זה [ז] ומקלפי רשם זה ושנרוך ערך מעבר פי מעברתא [ח] הוא תימורת וכן גבריס נקלפין מעברתא [ט] ותימורת הוא מקום שמכניסין בו הלטותם ונקלפת מעברתא דתפילין ונרשה רשם פירש הערוך כן בשבל שיהא מעברתא דתפילין ותימורת דתפילין הכל ל' [י] דכתיב תמיד ליה בתמני שלא מקום למחבי להדדי מסיב להו כתלת ו"ת מעברתא לרצועה קטנה שמעבירין למעלה על פי תפילין של יד ואין נרשה לפסול מקום שמיו רואה כל הפי שלא המוירו מדש רשם שיהא רואה המוירו כמי המי גוונא רשם שלא כמי פיהא מתמני מתן ועוד דשמא דפי התילין שמיו רואה המוירו פסול לא שיהא רשם שלא מתפילין של רשם ולא בשל יד כמו פיס מתפוסת הגופים ועוד כי הלטותם שנותנים על פי הזרוע שלו מכפה כל הפי רשם שלא עשוה מגולה יתין ושמשל ל"ב הפי רואה המוירו [יא] ונשל לד מעברתא [יב] שכנגדו. מ"ר:

דשו"ן של תפילין הלכה למשה מסיני. כשל רשם שיהא והעומדה [יג] שם אין לו להיות פוסלת דשמא דשן פי רואה שלא המוירו רשם של רשם ולא בשל יד. מ"ר:

שו"ן של תפילין הלכה למשה מסיני. כתב בתיפועפת רבה דתפילין צורה דשי"ן [יד] דתימרא ג' רישי ושמשלא ד' רישי ולי לפיך לית לן בה עוד כתוב [טו] שי שתיתין על קלף הפרשיות קלף שלך אחד וכותבו שי ושמא שכל יד קשמר שם כתבו בד' עותיות כדשתיתין לעיל ואיך לדקן עוד כתוב שם אחר שדי כתיבתו תגיל שפיר דמי וכן הלכה וזה ל"ת דשהיא שתיתין כפי המוציא יין (שבת דף עט:) תפילין תגיל מי כתיבן עוד כתוב מתקון תפילין שעושה חותם לשתים ג' מנעותת ולי עבידיתו טפי שפיר דמי ולי פתית לא מיפסיל שהכי ובריש המוקח תפילין (עירובין דף קה:) פירשתי טעם דומיא דנך. מ"ר:

קולמוסא בדיק ליה. וכן הלכה וש"י שתיתין ושתוב (תוליו דף קיט:) כל נקב שהשיו עובר עליו פיו נקב. מ"ר:

רצועות שחורות. יש שעושין שתים של תפילין מקלף לבן ולא בעי שחורות אלא לטעות. מ"ר:

תפילין מרובעות. יש שתין מרובעין אלא שתקום מוסבן ושמא נרין שתים של יד כשתרבעתן לשתות וכן פיס של יד וקלפת היה נרשה אלא בעי [טז] שתהיו שתופין ושתלכסון כמו שתפרש רב ספפא. מ"ר:

תיתורא דתפילין הלכה למשה מסיני. הוא העור הנכפל למטה שמכסה פי הכתים והוא פיס מוסבן של תפילין [יז] וכלומה כעין דף של גבר ומשמע מתוך פירוש הקונטרס שהכתוב והתימורת הכל מעור אחד [יח] ואין מהגין כן. מ"ר:

מעברתא דתפילין. הוא העור הנעשה מכפילות העור שהוכפל למטה לכפות פי הכתים ומכניסים בו הלטותם ונקלפת מעברתא על פס שנרוך שלא יהו הלטותם קטנות שלא מעבירין למעלה על פי תפילין של יד ואין נרשה לפסול מקום שמיו רואה כל הפי שלא המוירו מדש רשם שיהא רואה המוירו כמי המי גוונא רשם שלא כמי פיהא מתמני מתן ועוד דשמא דפי התילין שמיו רואה המוירו פסול לא שיהא רשם שלא מתפילין של יד כמו פיס מתפוסת הגופים ועוד כי הלטותם שנותנים על פי הזרוע שלו מכפה כל הפי רשם שלא עשוה מגולה יתין ושמשל ל"ב הפי רואה המוירו [יא] ונשל לד מעברתא [יב] שכנגדו. מ"ר:

דשו"ן של תפילין הלכה למשה מסיני. כשל רשם שיהא והעומדה [יג] שם אין לו להיות פוסלת דשמא דשן פי רואה שלא המוירו רשם של רשם ולא בשל יד. מ"ר:

שו"ן של תפילין הלכה למשה מסיני. כתב בתיפועפת רבה דתפילין צורה דשי"ן [יד] דתימרא ג' רישי ושמשלא ד' רישי ולי לפיך לית לן בה עוד כתוב [טו] שי שתיתין על קלף הפרשיות קלף שלך אחד וכותבו שי ושמא שכל יד קשמר שם כתבו בד' עותיות כדשתיתין לעיל ואיך לדקן עוד כתוב שם אחר שדי כתיבתו תגיל שפיר דמי וכן הלכה וזה ל"ת דשהיא שתיתין כפי המוציא יין (שבת דף עט:) תפילין תגיל מי כתיבן עוד כתוב מתקון תפילין שעושה חותם לשתים ג' מנעותת ולי עבידיתו טפי שפיר דמי ולי פתית לא מיפסיל שהכי ובריש המוקח תפילין (עירובין דף קה:) פירשתי טעם דומיא דנך. מ"ר:

קולמוסא בדיק ליה. וכן הלכה וש"י שתיתין ושתוב (תוליו דף קיט:) כל נקב שהשיו עובר עליו פיו נקב. מ"ר:

רצועות שחורות. יש שעושין שתים של תפילין מקלף לבן ולא בעי שחורות אלא לטעות. מ"ר:

תפילין מרובעות. יש שתין מרובעין אלא שתקום מוסבן ושמא נרין שתים של יד וקלפת היה נרשה אלא בעי [טז] שתהיו שתופין ושתלכסון כמו שתפרש רב ספפא. מ"ר:

אלא גוייתא לבריית ובריית לגוייתא אבל גוייתא לגוייתא ובריית לבריית לית לן בה א"ל רבא מאי שנא גוייתא לבריית ובריית לגוייתא דלא דק דבעי למיחזי אוירא לא קא חזיא והא דלא [כ] קא בעי למיחזי אוירא קא חזיא בריית לבריית וגוייתא לגוייתא נמי דק דבעיא למיחזי אוירא דימין קא חזיא אוירא דשמאל ודשמאל קא חזיא אוירא דימין אלא ל"ש ואמר רב חנאל אמר רב [א]תיתורא דתפילין הלכה למשה מסיני אמר אביי [ב]מעברתא דתפילין הלכה למשה מסיני [ג] ואמר אביי [ד]שי"ן של תפילין הלכה למשה מסיני [ה] וצריך שיגיע חריץ למקום התפר רב דימי מנהרדעא אמר כיון דמנכר לא צריך ואמר אביי האי קילפא דתפילין צריך למיברקיה דדילמא אית בה ריעותא ובעינא כתיבה תמה וליכא רב דימי מנהרדעא אמר לא צריך קולמוסא בדיק לה א"ר יצחק [ו] רצועות [ז] שחורות הלכה למשה מסיני מיתיבי תפילין אין קושרין אותן אלא במינן בין ירוקות בין שחורות בין לבנות אדומות לא יעשה מפני גנאי ודבר אחר א"ר יהודה מעשה בתלמידו של ר"ע שהיה קושר תפיליו בלשונות של תכלת ולא אמר לו דבר איפשר אותו צדיק ראה תלמידו ולא מיחה בו אמר לו הן לא ראה אותו ואם ראה אותו לא היה מניחו מעשה בהורקנום בנו של ר' אליעזר בן הורקנום שהיה קושר תפיליו בלשונות של ארגמן ולא אמר לו דבר איפשר אותו צדיק ראה בנו ולא מיחה בו אמרו לו הן לא ראה אותו ואם ראה אותו לא היה מניחו קתני מיהא בין ירוקות בין שחורות ובין לבנות לא קשיא כאן מבפנים [ט]כאן מבחוץ אי מבפנים מאי גנאי ודבר אחר איבא זימנין דמתהפכין ליה [י] תנא [יא] תפילין [יב]מרובעות הלכה למשה מסיני אמר [יג] רב ספפא בתפרן [יד]ובאלכסונן ליכא מסייע ליה העושה [טו] תפילתו עגולה סכנה ואין בה מצוה אמר רב ספפא מתני' דעבידא כי אמגוזא אמר רב הונא תפילין כל זמן שפני טבלא קיימת כשירות רב חסדא אמר [יז]נפסקו שתים בשירות שלש פסולות אמר רבא הא דאמרת שתים בשירות לא אמרן אלא [יח] זה שלא כנגד זה אבל זה כנגד זה פסולות וזה כנגד זה נמי לא אמרן אלא בחדתתא [יט] אבל בעתיקתא לית לן בה אמר ליה אביי לרב יוסף היכי דמיין חדתתא והיכי דמיין עתיקתא אמר ליה כל היכא [כא]כי [כב]מיתלי ביה בשלחא והדר [כג]חלים עתיקתא ואידך חדתתא

הלכה וש"י ממינן בשעור וכמוצע (תוליו דף קיט:) ל"ש זה כנגד זה [כד][נמיס שמסוכות] ל"ש זה כנגד זה שתוך שיר שנפסק דופן אחת זה ודופן אחת שלנגדו זה שלא כנגד זה שנפסק זה בשיר אחד וזה בשיר אחר שמין קרע רוחב אחת שלא תהיו שהשיות שהשיות שהשיות [כה]לא אמרן. ר' שמיס שהשמוכים לפסולים: בחדתתא. ושפסקו ולפי עור מקולקל הוא[כו]: דמתלי [כז]בשילהא. כשלוחו שעור ומפסקו: והדר חלים. כשמיתין מוחז ושוך[כח]: שילהא. עור כמו (ויקרא ו) ושלח[כט] (אף ע"ג דהדר) חלים. לשון מיפר שמחבר הקמע לשקומו:

ו) שמח מח: סב. ג) [שמח מח:], ג) מגילה כה, ד) שם פיסח רבא, ה) ספר הרמב שלמן שהשמוט ל"ק, ו) הלשעות ל"ק, ז) ג' רש"ק ורש"ל הגיה טוב, ח) שני מזים המקומות ל"ק, ט) ושלמה הס"ד שם מ"ם דסדר מלים ל"ק, י) דתפילין, כ) כ"ש ונקלפין מתוכה רש"ל, ל) שכתבו הגי"ן כי' הל"ש ל"ק. רש"ק הגיה שלשל הכל ביטור מ' וכ"ל שכתבו ואין לומה מהקלפי מעברתא דתפילין שהם דשמעת שני כשל לשם דהם שמעת קשמר שין של תפילין הל"ש הכל ביטור מ' דכשל לשם פיהי כי ולפי דעת הרש"ל שם שני ביטורים, מ) על ש"ין היו כי' לשן שי"ן רחם. ל"ק, ג) שם שמעתם ל"ק, ס) בדפו"י מפסיק ביניהן "בי" בתים הסמוכים בחדתתא ועי' הגהות שטמ"ק.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה גוייתא לבריית שנתן והיה כי: (ו) ד"ה דמתהפכין וכו' לחרץ ונלפה הפוסם הס"ד ומ"ש מ"ש בתוספ' ומיטת תפילין מרובעות שמתק: (ז) ד"ה זה שלא כנגד וכו' ומ"ש מ"ש בתלמתם ס"ק:

שיטה מקובצת

ס) חיבת קא ומחק: ב) תפילין מרובעות. פ"ה הבתים מרובעים והולך לשמעו ס) שפי' דתתיתורא מעור אחד של הבתים עצמן ועוד נראה לפרש שצריך שיהיה גם התפירה מרובעת ויהיה בה דין אלכסון כל אמתא בריבוע כו'. גליון. ג) היכא דמיתלי. ותיבת כי ומחק: ד) חלים עתיקתא. נ"א חלים חדתא ואינך עתיקא: ה) פגימית חיצונה. אי נמי הקרים והיה אם שמוע לשמע דנעשית פגימית חיצונה וחיצונה משמאל: ו) אם שמוע קדש מימין: ז) לבית החיצוני עושין כו' ונראין בו כמין שין: ח) תיתורא. ר"ת חורץ של קמטין של שין שאין נראה דמסתמא אי אפשר בלאו הכי. תוס': ט) דלאו מינו הוא: י) תפילין מרובעות. הבתים מרובעים הס"ד ומה"ד בתוספ': יא) אלא בעין ביצה הס"ד: יב) שכשיכנוס פתאום בפתח: יג) בתים: קיימת. שלא יהיה בה נקב: יד) כנגד זה. שני בתים: טו) תיבות לא אמרן כו' דפסולין ומחק:

חשק שלמה
על שיטת מקובצת

ס) תולי שפר כאן לאחר מיטת ע"ש:

קע א ב מיי' פ"ג מהלכות תפילין הל"ד סמג עשין כה טוש"ע או"ח סי' לב סעיף ג: קעא ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף מה: קעב ד מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם שם סעיף מג: קעג ה ז מיי' פ"ג מהלכות תפילין הלכה ה שם טוש"ע או"ח סי' לב סעיף לט: קעד ז ח מיי' פ"ג מהלכות תפילין הלכה ו שם טוש"ע או"ח סי' לב סעיף ג: קעה ט מיי' פ"ד שם הלכה ג: קעו י כ ל מ מיי' פ"ג מהלכות תפילין הלכה יז סמג עשין כג טוש"ע או"ח סי' לב סעיף ג:

תלמוד בבלי <עוז והדר> - לג מנחות תלמוד בבלי עמוד מס 80הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

פוק חזי מה עמא דבר. פי' בקונטרס להחמיר ור"ת מפרש להקל כי היכי דפ"ק דעירובין (דף ז:) גבי הילמי ולמיים וכן נפרק שלשה שחלכו (ערכות דף מה:). מ"ר: **ובמה** שיצודייהו. [ס] לכאורה במפילין של רקק לילי למר פשיט דלי להו על כתפיו לתחוריו ומר מחלית להו מכל הערוך פי' בערוך גרדא דכתב מילמדנו שמוף נח על פרעה ומיעור לעוזה על ל' עד מצטע גרדא ומלי גרדא ממצעי פי' היא מצטע מרוכה ועוד היא בערוך דמניא במוסקמא [ע] ליחורי מצטע גרדא זו מצטע גדולה של ימין ובקונטי' פי' להיא מצטע המסוכה לגודל ור"ת קליך יקד בכפי' הערוך מפילוק של פרעה שקלים גיא וכל עפרה גרדא הכילו פי' משוס דכתיב (ישעיה מ) וכל בשלים עפר המרן והיינו מצטע ממצעי שהוא שליחי ובפ"ק דיומא (דף יט:) למתרגם גבי כ"ג שמכין לפניו במצטע גרדא הדבר ידוע שפ"ת להמעיט קול פלא כשמכה במצטעי ולפי זה [ס] דמזי פשוט היינו מגודל עד מחם וכפוף מצטע עד מחם ובערוך פי' בערוך כף לכפוף היינו מפיקר גודל על לשם מצטע כשהן לבוקות זו בו ופשוט מרשם מצטע על לשם גודל כשהן פשוטות וי"ת על מצטע גרדא שלריך לעשות הרצועות מרוכות ממקום הנתפן על מצטע גרדא וכפוף היינו שכופף את מצטעו ומשער הרצועה עד שם ופשוטה היינו שמשער הרצועה ממקום הנתה על לשם מצטע פשוטה ומפילין של לשם משערין הרצועות שמגיע לשם המחל עד מיטרו ולשם השני עד הלב ושמע שוס מדרש ים וגבי תפילין של ל' הוא לתמרין גפ' שני דברכות (דף יג:) ושמחם את דברי מלה על לבבכם שהשם שימה כנגד הלב ובשימושם רמה לתפילין ים ליפסקו לרועי על לשמי לתחל כנגד הלב מילה מימינו ולתחל כנגד הלב משמלא עול ים לומר לשלוש שיעור רוחב הרצועות יומר מכשהיה ופשוט מכשעורה ושם יומר כשר. מ"ר: **עביד** כי דיקן. לפשיטו ושלי להו על כתיפיו מלפניו. מ"ר: **ונוייהן** לבר. הכל מוכח לחרצועות קמי ולא כמו שפירש בקונטרס בתפכת שבת (דף כח:) לקמי [ס] מקלילה. מ"ר: **אלא** תפילין שבראש. פי' בקונטרס שכשוב עליהן רוב השם שי"ן ולי"ת ורמה דלי"ת וי"ד שברצועות לשו חומיות גמורות הן ולא משיני מן השם של שלי מלשניע להו לעיל ובריש פ' בתרא לשגילה (דף טו: ושם) תשמיני קדושה ולא הן עלמן קדושן ובשוש לוכחת לא קלי להו כי שם קשר של תפילין עוד שמלינן בפ' במה מלליקין (שבת דף סה:) לא לוכחת למלחת שמיס חלא עוד בהמה מיהוה גלגד למתי הילכתא חלילמא כו' חלא לעורות והחמר חתי שי"ן של תפילין הלכה למשה מסיני פירוש ופשיטא לשלין בהמה טהורה ומסיק חלא לרצועות משמע דל' וי"ד לא תשיני חומיות וה"ל יעקב לחורלין"ם מפופק [ס] שם שלין של יד כשנכנס לשים הכשא דשמע כיון דשחופות עור לא שלין חלא תפילין של לשם שכשוב שי"ן בעור ויש עוד לפרש לשכן קשר שלו תפילין שברחם משום דשלין יוחר מחל יד לעל של יד לשלין נשלין לך לשוח וחלא משעת הנחה ועד שעת קשירה. מכלן היה מלקלק רשיו שלריך חלש לקשר תפילין בכל יום וח"ת מפרש לשלין בפ"ק לשולין (דף ט. ושם) דלריך חלש שילמוד ג' דפיים כתב שמיטה ומילה ורב יהודה שמר לף קשר של תפילין וברכת חתנים ולינים ושלין שי שכיון פי' [ס] ושלין לשומדן לפי שחמיר שלין לריך להן ושי שעי לשקשר קשר של תפילין בכל יום שיכא דשמיא טפי ושיהו שקושטרס פי' אם שיכא שי שכיון פי' שם תפילין של יד ובלבד שלא יהא של שלי מפולש ושל ל' שלא יהא של יד מפולש ובלבד שי

בין תפילה לתפילה. בין על יד לגל לגם לסיפר קודם [ד] שינוי מותן על הרגלים: להניח. דמשמע יד ממחיל להניח: מצות תפילין. גומר את המצוה: לא סח. מין מבטן מגלח על על יד גלגל: סח מברך שתים. כדמשמע לר' מיישי: סח בין תפילה לתפילה. ולא פירש על על לגל לגם מגלח סמוך על גרכה לסמוכה: עבירה היא בידו וחוזר עליה מערבי המלחמה. כדמפרש בפרק מקום מלחמה (סוטה מד:) הילכ וכך הלגב מעבירות שבידו: והיו. משמע שהיה כל זמן שיהו בין עיניך יהו שהיה כל זמן שמוחין של לגם מונחים [ה] מותן על יד נמי מונחין לגלגם לגם [ו] מלין מישם. תפילין. שהניחן קודם עמוד השחר מבעד עליהן משעת הנחתן מעת זמן הנחתן לשחר בפרק קמא דברכות (דף ט:) בק"ש אמרים מומרים מעידלה מבידו [ז] מרחוק ד' אמות ומחרינן הסח לתפילין כאחרים כלומר להסיח הסח תפילין [ח] כאחרים: שמא יאבדו. סח יסחם בידו: מניחם. בגלגו: ממשמש בהן. לשון כאילו מניחן: שתבלה רגל מן השוק. לשחר שהכה: מודים חכמים [ט] לרבי יעקב שאם הלצן בו אין חוזר ומניחן. [י] לילה לאו זמן תפילין הוא ולא היה לו להניחם כלל אחר שקיעת החמה לכך נראה דכולהו ס"ל דלילה זמן תפילין ואפ"ה אין מניחן לשר כדאית ליה ולשר בדאית ליה ואם הלצן אינו חוזר ומניחן דהיישינן שמא ירדם. ע"כ: [יא] לא חולץ אם: [יב] ויש מסבבים אל הרצועה כר' ומדקאמר כשאינה עולה דלא חייץ: [יג] בשל ראש. ואין נראה כן במסכת ברכות [דף ס' ע"ב] שהולך ומפרש סדר מאה ברכות שאדם חייב לברך בכל יום כי משי יזדיה מברך על נטילת ידים כי מנח תפילין של יד מברך להניח תפילין ואשל ראש על מצות תפילין ולכן נראה לא סח מברך כר' ויש לדחות ההיא דברכות דמיירי דאין לו אלא אחת מהן של יד לבד או של ראש לבד (ובהכי) [ולהכי] קאמר של יד מברך להניח בשאין לו של ראש ועל של ראש מברך על מצות אם [אין] לו של יד אבל אם יש לו שתים אינו מברך אלא אחת בלא סח: [יד] סח מברך שתים על של ראש: [טו] חיבות על מצות נמחק:

אמר [טז] רב חסדא סח בין תפילה לתפילה חוזר ומברך סח אין לא סח והא שלח [יז] רב חייא בריה דרב הונא משמיה דר' יוחנן על תפילה של יד [יח] אומר [יט] ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפילין על תפילין של ראש אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות תפילין אביי ורבא [כ] דאמרי תרוייהו לא סח מברך אחת סח מברך שתים תנא [כא] סח בין תפילה לתפילה [כב] עבירה היא בידו [כג] וחוזר עליה מערבי המלחמה תנא [כד] דכשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש [כה] וכשהוא חולץ חולץ של ראש ואחר כך חולץ של יד בשלמא כשהוא מניח מניח של יד ואח"כ מניח של ראש דכתיב [כו] וקשרתם לאות על יד והדר והיו למוטפת בין עיניך אלא כשהוא חולץ חולץ של ראש ואח"כ חולץ של יד מנלן אמר רבה רב [כז] הונא אסברא לי אמר קרא והיו למוטפת בין עיניך כל [כח] זמן שבין עיניך יהו שתים ת"ר תפילין מאימתי מברך עליהן משעת הנחתן כיצד היה [כט] משכים לצאת לדרך ומתירא שמא יאבדו מניחן וכשיגיע זמנן ממשמש בהן ומברך עליהן ועד מתי מניחן עד [ל] שתשקע החמה רבי יעקב אומר עד שתבלה רגל מן השוק וחכמים אומרים עד זמן שינה ומודים חכמים [לא] לר' יעקב שאם הלצן לצאת לבית הכסא או ליכנס לבית המרחץ ושקעה חמה שוב אינו חוזר [לב] ומניחן אמר רב נחמן הלכה כרבי יעקב [לג] רב חסדא ורבה בר רב הונא מצלו בהו באורתא איכא דאמרי [לד] אין הלכה כר' יעקב והא

אמתא. מפלת ערבית כר' יעקב: [לה] לא חולצין. סח מותמן ולא מניח סח מלופין: משעת הנחתן כיצד היה [ל] משכים לצאת לדרך ומתירא שמא יאבדו מניחן וכשיגיע זמנן ממשמש בהן ומברך עליהן ועד מתי מניחן עד [ל] שתשקע החמה רבי יעקב אומר עד שתבלה רגל מן השוק וחכמים אומרים עד זמן שינה ומודים חכמים [לא] לר' יעקב שאם הלצן לצאת לבית הכסא או ליכנס לבית המרחץ ושקעה חמה שוב אינו חוזר [לב] ומניחן אמר רב נחמן הלכה כרבי יעקב [לג] רב חסדא ורבה בר רב הונא מצלו בהו באורתא איכא דאמרי [לד] אין הלכה כר' יעקב והא

על תפילין קטר על קיימת ומסח היה צריך להמיר ולקטור כגל יום מס כן לא הוי על קיימת ומשמע הנמה עד קטירה דהכא מפרש ר"ת להך קטירה היינו ההדוק שמהדקו ומנמנמו ברגלגו כמו שלש קטורה טלא לגלה (דף מ:) לאו קטורה ממש היא וכמו [מ] קטורה ט ככלב ולפיכך רבינו מליהו הוה ליה למימר מטעת קטירה ועל שעת הנמה ויש ספרים שכתוב כן ומסתברא כדברי ר"ת בתפילין של לגם שלהיהו צריך להניח בתפילין של יד לכתיב גגל יד וקטרתם לאות על יד ודמשמע לכל שעה שמניח צריך לקטירה [מא] מדע דלקמן (דף ו.) לריש ר' נתן הנמה בשמאל מדכתיב וקטרתם וכתבתם מה כתיבה בימין לף קטירה בימין וכיון דקטירה בימין הנמה בשמאל היל ומס היה קושר תמילה ומח"כ היה מכניס בזרוע מס כן היכי דייק מינה להנמה בשמאל ועוד אמרינן בפרק מין מעמידין (ע"ז לט.) מעשה בחסה אחת שהיתה ניטלת לחבר והיתה קושרת לו תפילין [מב] בזרועו משמע דמחיל היתה עושה כן ותפילין לספרים שכתוב בהם קושעת מכל מקום רושה לומר שהיתה קושרת לו בעין קמיע ולפי שלא נזף לקשור ביד אחת היתה מסייעת לו מדע דלא קאמר שהיתה מסייעה לתפילין של לגם דתפילין של לגם ולפי אין צריך לקשור בכל יום דלא נזוחה טורח לקשור כל שעה וקשר שלה הלכה למשה מסיני והכי גמירי לליהו קשורין תמיד והשתא קטירה דשמעתין קטירה ממש [מג] דבגל יד ממחיל לגרך מחרני לומר לתפילין של יד נמי לף טעו קטירה בכל יום דבפרק בתרא דמקוואות (מ"ג) קתני קשרים לגלן צריכין שיטלו בהן המיס תפילין של לגם בזמן שהיא עולה ושל זרוע בזמן שאינה עולה ויורדת פירוש מוטה כמו מוטה טעבות ידיו דמוכחת דמקוואות להקשר מיהדק ספיל בזמן שאינה עולה ויורדת ליל היינו לפי שיש קושרים לגם הרלועה בשמאל ויורדת לגם הרלועה ועלעה ולילד ויש [מד] מקצעים [מה] הרלועה שמקושרת בקשר העשוי בלשון שהרלועה [מו] שמחבר בקשר ועולה ויורדת ומדקאמר בשאינה עולה לף היל ול"ל להחירו בשעת טלילה ש"מ קשר של קיימת הוא. מ"ר: סח בין תפילה לתפילה חוזר ומברך. מכאן מדקדקים בשאחו עופות או בשאר בהמות הרבה הן אין עוף לעוף שחוזר ומברך ומ"מ עבירה היל בידו כדאמרינן הכא שחוזר עליהם מערבי המלחמה ומשמ שאי מפילין שאלה אחת ומס ילפה לף יסמוך ומיהו מסתברא דכיון דיכול לפטור בברכה אחת אין לו לברך כדי שיהא זקוק לברכה אחרת כדמוכח בפרק בא לו (יומא דף ע.) ובפלו גאמרינן (סוטה מ:) דתנן טעל ספר תורה וקורא בשחרי שוה ואך בשעור ובשעור שבחומש הפקודים קורא על פה ופריך בגמרא [מז] ונייתי ספר תורה ויקרי היה ומשני ר' שמעון בן לקיש משום ברכה שאינה צריכה מלמד כיון דיכול לפטור עלמו מברכה שיהא קרי לה ברכה ושמא סח בין עוף לעוף כסח בחמלע מעולמו וסח דבר פשוט שסח עוגל עוף לעמוד לף משום הפסק מילי להוה [מח] חמול מרוך ומילי להוי נמי מברכה כסוי הלס לחמרינן בפרק בסוי הלס (חולין דף פו:) חמר לר' יהודה שמא היה יכסנה וחס"ל יסחוט עוף ומשמע הסח לחין צריך לחזור ולברך וכן בחמלס מברך יקנה"ז [מט] חין הברכות החמרות הפסק בין ברכה היין לשחיה ומיהו חס היה זקוק לחזור ולברך כשסח בין עוף לעוף כמו כן היה זקוק לכסות להא [נ] ומשני [נא] לפילו בחקוס שזקוק לכסוי חמרינן בפרק בסוי הלס (גם זה שם) לעשטר בברכה חחת. מ"ר: לא סח מברך אחת סח מברך שתים. פירש בקונטרס לף סח מברך חחת בין על יד לגם סח מברך שתים להניח תפילין בשל יד ועל מנת תפילין [נב] ור"ת פירש לף סח מברך חחת [נג] על מנת לגלגם לגם [נד] מברך על ברכה לחמוה עבירה היא בידו. מ"ר: וקשרתם לאות על יד והדר והיו לטוטפת בין עיניך. מכאן קשה לפירוש הקונטרס דפרק חמר לסס הממונה (יומא ג: ושם) גבי מין מעבירין על המנות לחמר שמע מינה עבודי לרעה מטוטפת לחמר בשפוגע בתפילין של יד בתחילה לחמר להעביר ולהניח של לגם לחין מעבירין על המנות והשתא מחי חירים משום לחין מעבירין על המנות תיפוק לי משום לך מלומו לחנים של יד וחמ"כ מניח של לגם ומפרש ר"ת משום ר' חנגחל בשם רב שחי גמגו לחירי בשעה שמולך תפילין ומניחן בתיך לגלגם יעבור לחתן של יד ויתנה בתיך תחילה וחמ"כ של לגם למעלה לפ"כ כשבא להניח תפילין היה פוגע בגל לגם תחילה והיה צריך להעביר על המנות משום דגל יד מניח תחילה וחמ"כ של לגם לפיכך צריך להניח מתוך הסיק של לגם תחילה וחמ"כ של יד למעלה וכיון שלילה ובימו מפרש לעניין משמוש מילי לחמרינן לקמן שחסם מחיב למשמש בתפילין בכל שעה ושעה קל ומומר מלין והשתא קאמר דבגל יד ממשמש בתפילה משום דפגע בהו בדיעבד ומין מעבירין על המנות. מ"ר: אמר רבה רב הונא אסברא לי. לכה גרסינן ולא רבא דרבא לף לסה ר' הונא מעולם להא למרינן בפרק בתרא דקדושין (דף עב:) לעיסו שמא רב יהודה נולד רבא ורב הונא שביב קודם רב יהודה כדמוכח בגמועד קטן (דף ח.) דכי נח נפטיה דרב יהודה קאמר להם גברא רבה כרב יהודה ליכא הכא ורב הונא [נה] היה גדול מחכמה ובמין מכל מלמידיה דרב כדמשמע בפרק בתרא לכתובות (דף קו:). מ"ר: ובשוגיע זמנן ממשמש בהן ומברך. מכאן נלמה לשמחם מחכמים קודם היסס ומתעטף בציצית כשיסור היסס מין צריך להסיר טליתו כדי לחזור ולגלס ולהתעטף ולברך לעיון שממשמש בו יכול לברך לף על פי שיש להלך בין תפילין לציצית שהממשמש מנוה כלקטן מין נראה להלך דפרק המכלת (לקמן דף מג.) מלמד תפילין לציצית לענין משמוש ולברך. מ"ר: רבי יעקב אומר עד שתבלה רגל מן השוק וחכמים אומרים עד זמן שינה.

רבי יעקב וחכמים פליגי להו דלילה זמן תפילין לגלגם מיפיגין לשמש בהן ועבד רבי יעקב הרחקה טפי מדלרבנן. מ"ר:

והמ

שיטה מקובצת

[א] אמר רבה בר שילא אמר רב חסדא: [ב] רב המנונא אסברא לי: [ג] חכמים ורבי יעקב: [ד] ומניחן עיין תוס' תולין דף פ"ח ע"א: [ה] דהא רב חסדא: [ו] דאמרי אמר רב נחמן אין: [ז] שיניח אותו של הראש: [ח] מונחים יהו של יד ותיבת אותן נמחק: [ט] דראש אותו תלין: [י] חבירו ברחוק: [יא] תפילין הלכה כאחרים: [יב] חכמים ורבי יעקב לת"ק שאם: [יג] דלילה. כתוב בגליון פרש"י דלילה לאו זמן תפילין הוא כדאמרינן לקמן ולא נהירא דא"כ מאי קאמר למר עד שתבלה רגל מן השוק ולמר עד זמן שינה ואי לילה לאו זמן תפילין הוא לא היה לו להניחם כלל אחר שקיעת החמה לכך נראה דכולהו ס"ל דלילה זמן תפילין ואפ"ה אין מניחן למר כדאית ליה ולמר בדאית ליה ואם הלצן אינו חוזר ומניחן דהיישינן שמא ירדם. ע"כ: [יד] לא חולץ אם: [טו] ויש מסבבים אל הרצועה כר' ומדקאמר כשאינה עולה דלא חייץ: [טז] בשל ראש. ואין נראה כן במסכת ברכות [דף ס' ע"ב] שהולך ומפרש סדר מאה ברכות שאדם חייב לברך בכל יום כי משי יזדיה מברך על נטילת ידים כי מנח תפילין של יד מברך להניח תפילין ואשל ראש על מצות תפילין ולכן נראה לא סח מברך כר' ויש לדחות ההיא דברכות דמיירי דאין לו אלא אחת מהן של יד לבד או של ראש לבד (ובהכי) [ולהכי] קאמר של יד מברך להניח בשאין לו של ראש ועל של ראש מברך על מצות אם [אין] לו של יד אבל אם יש לו שתים אינו מברך אלא אחת בלא סח: [יז] סח מברך שתים על של ראש: [יח] חיבות על מצות נמחק:

קצג א מי' פ"ל מהלכות תפילין הלכה ד טוש"ע או"ח סימן כה סעיף ה ועי"ש: קצד ב ג מי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעי' ט ועי"ש בב"י: קצה (ג מי' פ"ו מהל' מלכים הלכה ז ועי"ש בב"י): קצו ד מי' פ"ל מהל' תפילין הלכה ה ממג עמין כג טוש"ע או"ח סימן כה סעיף ה: קצז ה מי' שם טוש"ע או"ח סי' כה סעי' ב: קצח ו מי' שם הלכה י טוש"ע שם סעי' ג:

ה) [לקמן דף מג:], ו) מוספתא דברכות [פ"ו ה"ג] ברכות ט:, ז) סוטה מד:, ח) [פי' רש"י ד"ה ומל], ט) [ור' יעקב כן לעיל נא ושם והלכ"ע להל"מ נפסק על ליהו ורבי יעקב וכן מלמ' מסוטה רמ"א ממלו מימן קס ס"ג שמחירין ליצא גם הגי' ס"ל דרבי יעקב], י) [אמר רב נחמן כל"ל וכ"ל להלכ"מ וכרמ"א שם], יא) שיין לע"ב ב. יב) [סוטה ג:], יג) [עיין תוי"ט ס"ק ג.], יד) [ל"ל על יהו], טו) וכל יד ממחיל לגרך מעטה קטירה עד שעה הנמה מחלכי כר' ס"ק], טז) מכניסים הלילה ל"ק, יז) [ל"ל ממחת, יח) [שם מפ.], יט) [בהגות מ.], כ) וקוק לכתוב לפילו לם נפטר בברכה אחת כפ"ל ס"ק, כא) ר"ל לפילו מקום שנפטר בברכה אחת קוק לכתוב וכו', כב) על על לגם על מנת תפילין ס"ק, כג) [עיין תוס' ברלות ס: ד"ה לפר וכו' מ"ש בפליכות], כד) [פי' תוס' כפוהו לה. ד"ה רב לגם].

גליון הש"ם

תוס' ד"ה לא כר' ור"ת פי' וכו'. כרלם לי מכם לחר שכן מפורש בהדיא בהדלה מנחומא נפרשת נח:

תורת אור השלם

א) וְקָשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: [דברים ו, ח]

והא רב חסדא ורבה בר רב הונא מצלו בהו באורתא. פשיטא ליה להו דקסבר רב נחמן מין הלכה כרבי יעקב ולהו מקום שיהא הלכה כחכמים דלמ"ד מין הלכה כחכמים מצלי למימר להלכה כחנא קמא והא דלמ"ד מין הלכה כת"ק לפי שהלכה שנוי בלאו. לכתיב ושמרת וכתיב וכל השמר לך מעשה הוא: השמר דלאו לאו. לרבי אלעזר סבר השמר לכתיב בתלמוד תורה כתיב בתפילין השמר לאו לאו. ורבי יוחנן אמר עובר בלאו ומי אמר רבה בר רב הונא הכי והא אמר רבה בר רב הונא ספק חשיכה ספק לא חשיכה לא חולין ולא מניח הא ודאי חשיכה חולין התם בערב שבת איתמר מאי קסבר אי קסבר לילה זמן תפילין שבת בלילה זמנו לאו זמן תפילין דמהיכא דמעמא שבת מהתם ממעטי לילות דתניא ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה ימים ולא לילות מימים ולא כל ימים פרט לשבתות ויומים טובים דברי רבי יוסי הגלילי ר"ע אומר לא נאמר חוקה זו אלא לפסח בלבד נפקא ליה מהיכא דנפקא ליה לר' עקיבא דתניא ר' עקיבא אומר יכול יניח אדם תפילין בשבתות וביומים טובים ת"ל והיה לאות על ידך ולטוטפת בין עיניך מי שצריכין אות יצאו שבתות ויומים טובים שהן גופן אות אמר ר' אלעזר כל המניח תפילין אחר שקיעת החמה עובר בעשה ור' יוחנן אמר עובר בלאו לימא בר' אבין אמר ר' אילעא קא מיפלגי דאמר ר' אבין אמר ר' אילעא כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה דמר אית ליה דר' אבין ומר לית ליה דר' אבין לא דכולי עלמא אית להו דרבי אבין אמר ר' אילעא והכא בהא קא מיפלגי מר סבר השמר דלאו לאו והשמר דעשה עשה ומר סבר השמר דעשה נמי לאו ואמר רבי אלעזר ואם לשמרן מותר ואמר רבינא הוה יתיבנא קמיה דרב אשי וחשך והניח תפילין ואמרי ליה לשמרן קא בעי להו מר ואמר לי אין וחזיתיה לדעתיה דלאו לשמרן הוא בעי קסבר הלכה ואין מורין כן אמר רבה בר רב הונא חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה קל וחומר מציץ ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה והיה על מצחו תמיד שלא תסיח דעתו ממנו תפילין שיש בהן אזכרות הרבה על אחת כמה וכמה ת"ר ידך זו שמאל אתה אומר שמאל או אינו אלא ימין תלמוד לומר אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ואומר ידה ליתד תשלחנה וימינה להלמות עמלים ואומר למה תשיב ידך וימינך מקרב חיקך כלה

רבי

חייג מימים ולא כל ימים כו': אלא לפסח בלבד. פשיטא מצמה לצמה: נפקא ליה. כלומר לעולם קסבר לילה זמן תפילין הוא ומצמה לצמה ומימעט ליה מהיכא דנפקא ליה לר' עקיבא. שהן עצמן אות. מין הקל"ח ליצרפל לכתיב (שמות יג) כי חזק ידי וגו': עובר בלאו. לכתיב ושמרת וכל השמר לך מעשה הוא: השמר דלאו לאו. לרבי אלעזר סבר השמר לכתיב בתלמוד תורה כתיב בתפילין השמר לאו לאו. ורבי יוחנן אמר עובר בלאו ומי אמר רבה בר רב הונא הכי והא אמר רבה בר רב הונא ספק חשיכה ספק לא חשיכה לא חולין ולא מניח הא ודאי חשיכה חולין התם בערב שבת איתמר מאי קסבר אי קסבר לילה זמן תפילין שבת בלילה זמנו לאו זמן תפילין דמהיכא דמעמא שבת מהתם ממעטי לילות דתניא ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה ימים ולא לילות מימים ולא כל ימים פרט לשבתות ויומים טובים דברי רבי יוסי הגלילי ר"ע אומר לא נאמר חוקה זו אלא לפסח בלבד נפקא ליה מהיכא דנפקא ליה לר' עקיבא דתניא ר' עקיבא אומר יכול יניח אדם תפילין בשבתות וביומים טובים ת"ל והיה לאות על ידך ולטוטפת בין עיניך מי שצריכין אות יצאו שבתות ויומים טובים שהן גופן אות אמר ר' אלעזר כל המניח תפילין אחר שקיעת החמה עובר בעשה ור' יוחנן אמר עובר בלאו לימא בר' אבין אמר ר' אילעא קא מיפלגי דאמר ר' אבין אמר ר' אילעא כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה דמר אית ליה דר' אבין ומר לית ליה דר' אבין לא דכולי עלמא אית להו דרבי אבין אמר ר' אילעא והכא בהא קא מיפלגי מר סבר השמר דלאו לאו והשמר דעשה עשה ומר סבר השמר דעשה נמי לאו ואמר רבי אלעזר ואם לשמרן מותר ואמר רבינא הוה יתיבנא קמיה דרב אשי וחשך והניח תפילין ואמרי ליה לשמרן קא בעי להו מר ואמר לי אין וחזיתיה לדעתיה דלאו לשמרן הוא בעי קסבר הלכה ואין מורין כן אמר רבה בר רב הונא חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה קל וחומר מציץ ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה והיה על מצחו תמיד שלא תסיח דעתו ממנו תפילין שיש בהן אזכרות הרבה על אחת כמה וכמה ת"ר ידך זו שמאל אתה אומר שמאל או אינו אלא ימין תלמוד לומר אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ואומר ידה ליתד תשלחנה וימינה להלמות עמלים ואומר למה תשיב ידך וימינך מקרב חיקך כלה

רבי

ל"ל דלא מייתי רב מלא מצטיינין ושוד משום דלמען למ"ד צמצם לצמצם ומצם לא מייתי רב מ

ר' יוסי [ד]החורם. מוטעמו משוקע כלמעלה׳ כשכוותו (לקמן מג:) מרוש זה שמוטעמו משוקע: מצינו ימין שנקרא יד. ונ"ל [ה]לפיכך מהכא: מה [ו](מזוזה) בתיבה בימין. כשמתפלין המזוזה מימין לרוב בני אדם כשנכנסין בימין לתוך הבית ויוצאין בשמאל לפי הנחה [ז]על ימין שוב אינו יכול לקוטרה בימין: מידבקה בה. מלכתיב [ח]בה"י [ט]כהה משמע כשמאל קמאל לשון נקיבה שמע מינה כשמאל קמאל לשון דליף שמאל מדכה כרב אשי ומקולקלת: אין לו זרוע. שמאל (ע) ימין על מנת הוא שמאל לדיבים הומיל וזוב כחו כשמאלו: בשולט בשתי ידיו. שמיהן שוות לו בכח לכיון לתוך בימין נמי שולט הלכך מניחה בשמאלו לפי שהיא שמאל בלבד מדם ומע"ג לגדיים הוא [ז]ימין: קבורת. בדרו"ן: היכא. לקדקוד קלי: רופס. לך כשהוא קטן ן שנה: או קום גלי. או עמוד ופע נגעות או קבל עליך שמחת דמחוי מיכמ ב: עשר פלעים. למד בכור הוא ואית ליה תרי רישי וחמיש כתרין ומע"ג דיולדת תאומים לא יהיב אלא ה' פלעים כשמעון יהיב ד' כשנתן לעזרה (במורות מח.) אף"ה הכא הוא משום דלא אפשר לאשמעינן הכא אלא הכא הוא דאפשר לאשמעינן תרוייהו כחד והוי שמיכה פטור לחם: שומע אני אפי' נפרק. נהרג בתוך ל' יום נמי מיבי לקף על גב דכתיב (במדבר יח) ופדוים מבן חדש תפדה אף"ה הכא מיבת למימר אם לא נהרג הוי מי ל' וכשר מעליא הוא[ט]:

רבי יוסי [ט]החורם אומר מצינו ימין שנקרא יד שנאמר [י]וידא יוסף כי ישית אבין יד ימינו ואידך יד ימינו איקרי יד סחמא לא איקרי ר' נתן אומר אינו צריך הרי הוא אומר [כ] וקשרתם וכתבתם מה כתיבה בימין אף קשירה בימין וכיון דקשירה בימין הנחה בשמאל היא ור' יוסי [כ]החורם הנחה דבשמאל מנא ליה נפקא ליה מהיכא דנפקא ליה לר' נתן רב אשי אמר [כ] מידכה [כ]כתיב בה"י כהה א"ל ר' אבא לרב אשי ואימא יד שבכח א"ל מי כתיב בחי"ת כתאני ידכה בה"י זו שמאל אחרים אומרים [ל] יד לרבות את הגדים תניא אידך אין לו זרוע פטור מן התפילין אחרים אומר ידכה לרבות את הגדים ת"ד [מ]אמר מניח תפילין בימינו שהוא שמאלו של אדם מניח בשמאלו שהוא שמאלו של כל אדם אמר אביי כי תניא ההיא [נ]בשולט בשתי ידיו תנא [ס]דבי מנשה על יד [ע]זו קיבורת בין עיניך זו קדקד היכא אמרי דבי רבי ינאי מקום [פ]שמוחו של תינוק רופס [צ]בעא מיניה פלימו מרבי מי שיש לו שני ראשים באיזה מהן מניח תפילין א"ל או קום גלי או קבל עלך שמחא אדהכי אתא ההוא גברא א"ל איתילד לי ינוקא דאית ליה תרי רישי כמה בעינן למיתב לכהן אתא ההוא סבא תנא ליה חייב ליתן לו [ק] סלעים אינו והתני [ר] רמי בר חמא מתוך שנאמר [ש] פדה תפדה את בכור האדם שומע אני אפילו נטרף בתוך ל' [ת]ל אך

רבי יוסי החורם. פי' נקוטרתם מוטעמו היה שקוט כעין מרוש דכתיב (לקמן מג:) ותימה הוא לומר שכיעהו בלשון גמגי מלא על שם מקומו נקרא כן. מ"ר: יד ימינו איקרי. ומלכתיב (בראשית מח) ויתמוך יד לפיו לא קשיא מידי [ה]כין שכבר פירש יד ימינו ונראה לר' יוסי נמי להחזיק קף קמיך ומשום הכי לא מייתי מידו היתנית דמנורא. מ"ר [ב]:

מה בתיבה בימין אף קשירה בימין. נסמוך ממרי למיטר מניח תפילין בימינו שהיא שמאלו והשמאל מדם הכותב בימינו ושמל רוב מעשיו בשמאלו יש להסתפק בחיוב מהן [ג]מניח תפילין ושמח יש למומנו כשולטו בשתי ידיו[ד]. מ"ר:

אין לו זרוע פטור מן התפילין אחרים אומרים ידכה כה. מר אמר מדם ומר אמר מדם ולא פליגי [ו]. מ"ר: **קיבורת**. פירש בקונטרס בדרו"ן וקיטרא הוא לשון קטנת בשר כמו (ב"ב דף ה.) קיטרא לאהיי ומור"ם להוא גופה הכשר [ח]שמוטע שמין מיא השמי למרפק שקורין קודע [ט](ומור"ת) לא כדברי המפרשים גופה בשר שמוטעו עשה שמין היל למרפק להא משמע בכל דוכתי דמצות תפילין בזרוע כדאמרינן לקמן (לקמן מג:) תפיק ישמעאל שמיבת הקב"ה במצות תפילין בדמשיהן ובזרועותיהן ובפ' בתרא דעירובין (לקמן מג:) וקושר בזרועו במקום תפילין ומתרינן נמי מין לו זרוע פטור מן התפילין ומותו עשה שמין יד לקודע מינו קרוי זרוע אלא קשה לרבנן נמי [ל](פ"ק מ"ח) דקתניא רמ"ח מיברים לי בפיקת יד [מ][ו' בכל מבנבו] שיש בקנה שיש במרפק אחד בזרוע ול' בכתף ומשמע דהאי דהאוח דשמון לכתף הוא זרוע שמין הכתף למרפק הוא קודע כדאמרינן בפ"ק דמנחות (דף יט:) בפ' המומר מתקלי דקמני מכנים ידיו עד המיל ובגרגל עד המרכובה [ס] קרי למיל מרפק ממש׳ וכתיב נמי [ע] על כל מילי ידי וממרגם מרפיקי ידי ומשמע למרפק ידי כנגד מרכובה ברגל וגם בכל דוכתי משמע למיל הוא קודע ולא כפירוש הקונטרס דפירש [פ] גבי מוב וידעוני מיילי ומשמע סופרים (פ"ג) תניא לא יעיש שני מילין על הספר וחכו הקודע שלא יכתוב להשען עליו עוד ממרי' נפ"ב דזבחים (דף יט.) ולא יסגרו ביום שלין מגורין בשקום שמדינין ולא למעלה מהליהן מלא כנגד מילי ידיהן והיינו כנגד הקודע שבא דרך למגור ולא כנגד מיילי למלבה שם מקום זיעה יותר מממניהן ולא למעלה מהליהן מלא כנגד מילי ידיהן והיינו כנגד הקודע שבא דרך למגור ולא כנגד מיילי למלבה שם מקום זיעה יותר ובפרק המפלת (נזיר דף ו:) [ק] למתרינן גבי ולד נמעני שמו ומני מילין על ברכיו ומהא דכתיב בירמיה (לא) שים לך גלוי הסחבות שמת מילין ידיך לך קשיא מידי [ר] ולפי שהיה חומו מחבלים בידיו ומיבים שמת הקודע גלוי המחבים שלא יזיקו לו והא לתנן גבי שבת [ש] המוליא בפיו ובמרפיקו אפשר שיתן מדם גרוגרת כנגד חומו פרק של קודע מבפנים וכופף ידו על כתיפו שלא יפול הגרוגרת ויוציאנה והא לתנן בפ' ל' מיחות (בבא קמא דף קה.) בעל חוב זה פיחום המדבר בשמיו וכגי' בעל חוב זה המדבר בין הפרקים ובין מילי ידיו משמע למילי הוא אית להאי דאמר למעי דמיל דמיל בשמיו פילש בשרייתא וכמו שהוסיפו בין הפרקים היינו פירקי מבעות כך הוסיפו מילי ידיו שהוא מרפק קודע בלע"ז כפרסיים ומדקדק ר"ת מהיכא דערכין (דף יט:) למשמע התם דמלחוריימה יהך זו קיטרת מבל בשרים הלך למר לשון בני מדם ועד מרפיקו הוא למיקריה יד משום דקיטרת לא הוי בכלל ועוד מלמתרינן בשמעתין שהמה שימה כנגד הלב והיינו כנגד הדיש כלמתרינן בפועל קטן (דף מ:) הפפל על הלב כלכתיב על שדיש קופדים ומהיכא דערכין קמה לשבי המפרקים בפ' כל הבשר (חולין דף קו:) למולין עד הפרק הוא פרק שלפי שבו המבעות עד מיטרן לפיפת ידים ולמרומה כל היד ולקידוש ידים ורגלים עד הפרק להיותו קודע והכי מיתת בספר הזהיר ולא יתכן כלמוכה ההיא לערכין (דף יט:) דקודע היינו שיעורא דשדיים שוד לשיי מדתנן בפ' הזורע (חולין דף קלב.) לשיהו זרוע מן הפרק של מרכובה עד הכף של יד והוא של זיר וכעגדו ברגל שוק המעור בשלמים [ת] מן המרכובה [ב] הפרק של המרכובה עד טוקף לשמעת [ג] עד היכך להיותו שני עלמות בעלמני ועלם של קולית ר' יהודה אומר מן הפרק של המרכובה עד טוקף של רגל והוא עלם המלמעי המסובר לקולית ולשומו פרק קלי טוקף של רגל כך פירש שם בקונטרס ומיהו אין לשיי מזרוע דבמה זרוע לשדש דשדש שוק לשדש שהוא שוק המסובר לרגל ויתכן לר' יהודה נמי היינו שוק דבמה [ד] וע"ג מפרשים דטוקף של רגל דקשמר ר' יהודה היינו פרק הסמוך לרגל דהיינו לימשמיעא קמ"ל דלע"ז וכן משמע בתוספתא דמכלת ידים דקמני שיעור שבקידוש ידים עד הפרק ורגלים עד הטוקף והיכי שמיע ליה דהפרק דקמני בתוספתא דמכלת ידים הוא עד הפרק דמרכובה ולמעלה ממנה מוכיח כן דקשמר גבי חליצה כיני מתני' בקשור מן המרכובה ולמעלה ממנה כשירה ומכל מן המרכובה ומכל מן הפרק ובגרגל עד הטוקף והיכי שמיע ליה דהפרק דקשמר בתוספתא דמכלת ידים הוא עד הפרק ובגרגלים עד הטוקף והיינו עד הפרק דקשמר בתוספתא דמכלת ידים הוא עד הפרק ובגרגלים עד הטוקף והיינו עד הטוקף והיכי שמיע ליה דה

קצה א ב ממי' פ"ד מהל' מעילה הלכה ה ג טוש"ע א"ח סימן כו סעיף ה ס:

קצג ג ממ"ש פ"ט מהל' שגגות הלכה כ טעג

פעין כו טוש"ע א"ח סי' יג סעיף ה וסימן שם סעיף ה:

ר ד ממ"ש פ"ג מהלכות מעילה הלכה ג טוש"ע א"ח סי' ד סעיף ג:

רא ה טוש"ע שם סעיף ג:

רב ו ממי' פכ"ד מהלכות כלים הלכה יח:

רג ז ממ"ש פ"ג מהלכות מעילה הלכה ו טוש"ע א"ח סי' ד סעיף ג:

שיטה מקובצת

ג] לך לאות ולא לאחרים לאות ומפיק יד ממש שאינו מכוסה ועדיין אינו ידעינן מהכא אם הוא קיבורת למפלה מן המרפק או למטה מן המרפק שגם הוא מכוסה בבגדים אלא אדרבי יצחק סמיך דאמר שהוא שיעה סמיך לכגד הלב: ד] רבי חייא בריה דרב אוריא: ג] בשר ואיבא שיעור: ד] ביניהו. ס"א למ"ד מצוה אחת אי איפסקא חדא הגך הוי להו כלאים ולמ"ד ד' מצות לא (רב אדא) [רבא בר אחינא] אמר כו' למ"ד מצוה אחת כיון דרמא ליה ארבעתן לא צריך למ"ד ארבע מצות תן צריך דבינא אמר כו' מ"ד ארבע מצות ליח ליה דרב אדבא מצות ליח ליה דרב הונא ומ"ד מצוה אחת איח ליה דרב הונא ר"ש לא פ"י כן: ה] ולית הלכתא כר"י דנפקא מינה לכל הני נפקותא דאמרן לעיל ואם נפסק בשבת אחת מן הציצית אע"ג דבחול אסור ללובשו בשבת מותר ללובשו שהרי כבוד הבריות הוא להיות מעוטף בטליתו דבחול דוקא אמר רחמנא גדילים תשעה לך על ארבע כנפות כסותך בזמן שהוא בר עשיה אבל בשבת שאינו בר עשיה אינו מחהר ואין לומר דמחהר הוא שלא ללבוש ד' כנפות בלא ציצית דע"כ אינו מחהר על הלבישה אלא מצוה על העשייה וראיה לדבר מפרק השוה רבה דפריך גבי סדין בציצית דפטור מדרבנן גזירה משום קלא אילן וכי יש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה ומשני שב ואל תעשה משום גזירה דקלא אילן ואם היה מחהר שלא ללבוש טלית של ד' כנפות בלא ציצית הוי קום עשה: ו] ציניך ואשאומיגון בגובה ותיבת ממש נמחק: ז] קרחה שיער ותיבות שיש בו ל"ש: ח] גבי נתקי ראש: ט] ישמעאל דאמר כל אחד ואחד מצוה בפני עצמה לא הוי כלאים דמ"מ דחשלש שנשאורי שלשה מצות תן ואינן כלאים: י] להטיל לד': יא] נפשה היא: יב] תיבות נהי ד' ל"ש: יג] מצות מיהא איכא ואינו משוי ורב הונא מיירי בעשויה בפסול הס"ד והשאר נמחק: יד] שחחך. באחד מן הקרנות חחיכה כמין פגימה נ"א באלכסון דנראין חיבה כגון נמחק: טו] דמיא ל"א ועיקר האי מאן דציריה לגלימיה קרנות שלימו כפל ועשוי הזמה כאלו קצצן ואין לה כנפות להפקיעה מחורת ציצית לא עביד כלום לפוטרה מן הציצית וכמאן דשריה דמי וכת [ר"ת] כנפים היא שהרי סופיה לחזור לחחלחה: טז] דכמאן דשרי דמיא: יז] לפסוק לאוחו כפל ולישדייה ואחי"כ יחלה הציצית ל"א ועיקר האי מאן דחייישה לגלימא כפל הכנפות כאלו

ומיהו ההיא מיכא לעטויי דנהרג מיעטריכא ליה דהוה ממיעא דזוקא מת מעצמו דמוכח מילתא דנפל הוא וכן פירש שם בקונטרס דמת מעצמו לא מיעטריכא ליה דמין דומיא דמת (במהדי יח) ופדויו מבן חדש קטליה הוי מי ומלו נפל הוא ולפרקיה וקבה לפירושו דופדויו מבן חדש גזדת הכתוב הוא ולא לפקוחו מפורש נפל מלא מפילו קיס ליה בעוביה שכלו לו מדשיע מע"ג דמהכא נפקא לכל שהשה לי' יום מלא מינו נפל מידי דהוה מבן שמונה ימים דהכמה דילפינן מינה למינו נפל מע"ג דגזרת הכתוב כי קיס בן גדוויה שכלו לו מדשיע כדמוכח בפ"ק דקדושין (דף ו:) למין מונין לו מלא מפעת הרלמה (ב) ועוד אמרי בפרק יש בכור (במהדי דף מט.) גבי פוחה מת בן חמון שלשים יום ומחלוי המעות בחוך י' יום מין בן פדוי עוד מאחי מיכוחלמי בפ"ק דקדושין גמרא דהמה גמי מקיש ממיכה (ג) לרבי יהודה אמר שלא רבי אלעזר בכור שנשרף בחוך י' יום פ"ל דומה לו כאן שמת ופטור מחמת שלשים שלא בן ומי מהרא מלי שיין למימר כמי שמת ומפרש ר"ת בנשרף (ד) היינו דנעשה טריפה מע"פ שמיה יותר מלי יום וכיון שיש לו שני לשמים היינו טריפה לכל יתר כנמול דמי. מ"ר (ה):

מז להלן במקום הראוי ליטמא בנגע אחד כו'. ופ"ה מי מה להלן במקום נגע אף כאן במקום נגע דמי. מ"ר (ו):

האי מאן דחייטיה לגלימיה לא עבד כלום דכמאן דשריה (דמי). פירש בקונטרס נגמן (ז) אחר שנכפל מליחו ותפרה שלא תשוב לאימנה אפ"ה לא עבד כלום ולא (ח) היה לו לפרש כן לנקמן גפ' המכלת (דף מח.) תניא עלית כפולה טיהרה בגדים וכי שמעון פוטר ושוין שאם כפלה ותפרה שמיהא אחת אחת אחת

בלאו דלא תסור. כגון טלטול [ד]מיסור מדרבנן ומכנים מקורזלות מותר להכניס לבית הכסא משום כבוד הבריות אבל לצאת משם לכתחילה לית לן בה דמי כעין הבריות: איכא דאמרי מהתם אמר ליה. [ה]רבינא מיפסיק קרנא דמותא: מותר לטלטל במוכה מן המורה: [ו]ל"ש ועיקר המי מלן לרבייה לגלימיה קרנות עליתו כפל [ז] קצר ורומה כלילו קיצנו ולית לה כנפות כדי להפקיעה ממורת ציצית: [ח]לא עשה בלום. לפומרה מציצית: מ"ש כמאן דשדי דמי. וכמ"ד כנפיס שפופה לחזור למחילתה: אמר רב דימי האי מאן דחייטיה לגלימיה. כפל כנפותיה כלילו הן מקופעות ומפר הכפלים שלא יהיו מפ"ה לא עשה ולא כלום להפקיעה מן הציצית לכל כמה הלא פסק ליה ע"מ מיבעי ליה ועדיין הן מן המלית ולעולם לעולם קשיא לרבינא בפרק התכלת (לקמן מח.) שמא כפלה ומפרה שמיימה:

הדרן עלך הקומץ את המנחה

התכלת אינה מעכבת את הלבן. ומ"ג למה לתת מכלת ד' מותין [ט]בציצית כדמפרש לקמן מפ"ה מין זה מעכב את זה ומי עדיף מרעיתן מכלת או מרעיתן לבן ילף: **גמ'** מין בגוף. היינו לבן דלוש עלימות של פשתים הן ולבנות: תכלת. למר לטוע כדאמרינן (יומא דף ז:) מדשם כיתנא תכלת שמה: [י]לא נצרכא. מתניתין דקתני מין מעכבין זה את זה: אלא לאחקדים. שאם הקדים המאומר דהיינו מכלת לבן כמיב בריש[ב]: הכנף מין בגוף. ואם הקדים התכלת [יא]את הלבן אינה מעכבת ומין צריך לפסוק התכלת מלת יתן הלבן תחריו מלימא

התכלת אינה מעכבת את הלבן. ומ"ג למה לתת מכלת ד' מותין [ט]בציצית כדמפרש לקמן מפ"ה מין זה מעכב את זה ומי עדיף מרעיתן מכלת או מרעיתן לבן ילף: **גמ'** מין בגוף. היינו לבן דלוש עלימות של פשתים הן ולבנות: תכלת. למר לטוע כדאמרינן (יומא דף ז:) מדשם כיתנא תכלת שמה: [י]לא נצרכא. מתניתין דקתני מין מעכבין זה את זה: אלא לאחקדים. שאם הקדים המאומר דהיינו מכלת לבן כמיב בריש[ב]: הכנף מין בגוף. ואם הקדים התכלת [יא]את הלבן אינה מעכבת ומין צריך לפסוק התכלת מלת יתן הלבן תחריו מלימא

בלאו [א] דלא תסור ואיכא דאמרי מהתם א"ל ואי"ל מאי דעתיך [אא] [ב]למישדייה והאמר מר גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה והא תרגומה רב בר שבא קמיה דרב כהנא בלאו—דלא תסור הכא נמי כרמלית דרבנן היא:

הדרן עלך הקומץ

התכלת [ג]אינה מעכבת את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת [ד]תפלה [ה]של יד אינה מעכבת את של ראש ושל ראש אינה מעכבת את של יד: **גמ'** [ו]לימא מתני' דלא כרבי דתניא [ז]וראיתם אותו מלמד שמעכבין זה את זה דברי רבי וחכ"א אין מעכבין מ"ט דרבי דכתיב [ח]הכנף [ט]מין כנף וכתיב [י]פתיל תכלת ואמר רחמנא וראיתם אותו עד דאיכא תרוייהו בחד ורבנן וראיתם אותו כל חד לחודיה משמע לימא דלא כרבי אמר רב יהודה אמר רב אפי' תימא רבי לא נצרכא אלא [יא]לקדם דתניא [יב]מצוה להקדים לבן לתכלת ואם הקדים תכלת ללבן יצא אלא שחיסר מצוה מאי חיסר אילימא

[א] מוס"ע פ"ח סימן ג סי"ג:

[אא] מוס"ע פ"ח סימן ג סי"ג:

א ב מיי' פ"ל מהלכות מפילין הלכה ד סמג עשין כב טור ושו"ע פ"ח סימן מו סי"ב:

ג ג מיי' פ"ל מהלכות ציצית הלכה ז סמג עשין מו:

שיטה מקובצת

[ב] דפתיך אשדייה גדול כבוד הבריות: [ג] אלא להקדים: [ד] מצוה להקדים לבן לתכלת. פ"ה לתחוב הלבן בבגד תחילה ולא נחזיר דבהא מאי חביבותא דמצוה איכא ול"ל דמצוה להקדים חוליות של לבן לחוליא של תכלת כדאמרינן לקמן מתחיל בשל לבן ומסיים בשל לבן. תו"ח: ובתוס' אחרות כתבו מצוה להקדים פרש"י מתני' דקתני אין מעכבין זה לזה להקדים המאוחר מתוך פ' משמע דמיירי לענין תחיבת התוחטין בכנף דמצוה להקדים לבן ואם הקדים תכלת ללבן לא מעכב ולא נהירא דאי אמרת שיך לומר הקדמה בדבר שאינו ניכר שהרי אחר שנתחבו שניהם אין ניכר מי הקדים לתחיבות לכך נראה לפרש דמיירי בכריכות החוטין דמצוה להקדים חוליא של לבן תחלה כדאמר לקמן מתחיל בשל לבן ומסיים בשל לבן ורקאמר שאם הקדים חוליא של תכלת לשל לבן אין מעכב וה"מ דמתני' הלבן שראוי להקדים תחילה אינו מעכב אם הקדימו תחילה ללבן ולקמן מפרש התינח התכלת אינו מעכב את הלבן הלבן אינו מעכב את התכלת מאי היא ע"כ: [ד] טלטול אבנים איסור: [ה] אמר ליה היכא דאפסיק אמר ליה: [ו] מן ל"א עד סוף הפרק נמחק: [ז] תוטפות בציצית: [ח] עמוס ס"ד ומה"ד תרוייהו בחד לבן וחכלת ביחד ולא כמתני': [ט] התכלת אין הלבן מעכב וא"ב: [י] נהגיון [והא] דפריך לא יהא אלא לבן היינו מפרשים דהיכא דליכא תכלת בב' חוטי לבן סגי ולא רצה לפרש דבב' חוטין תכלת או בב' חוטי לבן יצא והויא דומיא דחבלה של יד אינו מעכב של ראש ושל ראש אינו מעכב של יד דא"כ הוי קשיא הא דאמר לקמן ולא יהא אלא לבן כר' מאי קא פריך מ"מ הוי לחו' חוטין יותר מדאי והוי להו אותן הנוספין כלאים שלא במקום מצוה ולפרש"י ניחא. ויש לדחות דאפילו הזימא דסגי לן בב' חוטי לבן אם אין לו תכלת לא קשיא לן הא דאמר לא יהא אלא לבן שהרי אין זו בל תוסיף בתוספת

[א] [ספרי ג:]. [ב] [ע"י מוספות ערכין ג: ד"ה של יד]. [ג] [לקמן לט.]. [ד] וקצר ל"ק. [ה] ס"ה דקתני ל"ק. [ו] [לקמן מ.]. [ז] תמר ל"ק. [ח] [סוכה ל"ק. [ט] ל"ל מי סליגי מיכא למיימר דמפרש סליגי דמתן מי ל"ק. [י] ל"ק. [כ] ל"ק.

תורה אור השלם

א) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ וְעַל הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה לֹא תָסוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל: [דברים יז, יא]

ב) וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: [במדבר טו, לט]

ג) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: [במדבר טו, לח]

חוטין כדאיתא לקמן דב ידמיה מדפתי כו' ואע"ג דבסנהדרין קאמר גבי זקן ממרא דאינו חייב אלא שישנו בבל תוסיף ויש בו לגרוע ואין לנו אלא תפילין ופריך והאיכא מצות ציצית כו' משמע דשייך בל תוסיף בציצית וי"ל דמשכחת שפיר בל תוסיף כגון שהוסיף מין אחר שאינו לא צמר ולא פשתן. תוס' אחרות:

אילימא חיסר מצוה דלבן וקיים מצוה דתכלת, מימה לתיפכא הוה ליה למימר דמנחת לבן עדיפא מתכלת הנעשית שלא כהלכה מיסר ור"ל דמשום מהימנין נקט הכי הלבן מינו מעכב התכלת פירוש מינו מעכב כלל התכלת שקידש לרבי שבובי מעכב. פירש בקונטרס וכדרבי בעינן לגוקמה ומימה דמשמע לכרבן ימח ושם כן למסקנא לא נגמרן לחירוץ רב יהודה ולא מיסתבר הכי מינו למסקנא נמי מינו למימר דבעי לגוקומי מהימנה כרבי לר נמי ר"ל דכל שכן לרבן דקשה טפי לחמי מיסר

לא נצרכא אלא לסדין בציצית. מימה לחמי נקט הכי ליקוט עלית למר בעלית [מ] ים מפרשים דווקא תכלת לא הוי מין לסדין משום דהוו כלאים גמיא לבל למר ותכלת הוי מינו ולבן נמי לחמית לעיל מעשמן הוי ושקה דשם כן מלי קשיא ליה מינה לבן מינו מעכב התכלת אלא מכלת מינה מעכבא לה הלבן מלי מינו ומלי פירכא הא נמי מעכבא לה דהא תכלת ולמר מד מינא הוי ולינה מעכבא מוטי לבן לר נמי מוטי פשמן לחלי דפשמין לקמן (דף לט:) מוטי פשמן פוטרין בגל למר לכן נרלה כפי הקונטרס דלהכי נקט סדין דפשיטא דהוי לבן ולבן של למר הוה [ל] מלטרף לפשמן מפי: **כנידי ציבעא קא גרים.** משמע שרוצה בקונטרס לפרש משום דקלקל צבוע עליהם לחיי שהן לבנות ואין לטוות תכלת ויכול לכתיב הכף מין כנף הוי כלילו כתב החיל מן שני מוטי לבן ממילה ולח"כ פחיל תכלת ולריך לומר דשחט עליהם שלשה היו גם משמר מיים דרכה הוא דדרים לקמן מדכתיב הכף מין כנף דשמר מינים ממינם פוטרין ומיהו מימה לח היו רגילים בעלית של למר נהי דלא חיירי קרא בחומו שהוא לנבע תכלת מכל מקום לחיי בעבע בעבע לחר כי היכי דדרשינן כלן ושילפין ולריכין ממוטי תכלת הוי טפי מינה דיליה ממוטי פשמן ול"ל דכי מקדיש לבן של פשמן בעלית למר לית לן בה דם חיים לומר כיון דקלא של למרכן לא חיירי בעבע תכלת כל כרבינן לא חיירי בעבע פחיל תכלת כחיב מין כנף וכחיב פחיל תכלת שבעלית לבן לחמא כל חד וחד לחודיה [ג] תיקו בעי רב אשי אלימי דלא מיעבי ואי הוו קטיני מיעבי מאי אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי [ד] כל שכן דמינבר מצותייהו ומאן תנא דפליג עליה דרבי האי תנא הוא דתניא רבי יצחק אומר משום ר' נתן שאמר משום רבי יוסי הגלילי שאמר משום רבי יוחנן בן נורי אין לו תכלת

אילימא חיסר מצוה דלבן וקיים מצוה דתכלת. [מ] **לרבי עכובי מעכב אהדדי אמר רב יהודה אמר רב שחיסר מצוה ועשה מצוה ומאי חיסר מצוה דלא עבד מצוה מן המובחר התינח לבן דאינו מעכב את התכלת דאינה מעכבת את הלבן מאי היא** [ס] **אמר רמי בר חמא לא נצרכא אלא לטלית שכולה תכלת איתמר נמי אמר ליה לוי לשמואל אריך** [פ] **לא תיתיב** [ע] **אברעך עד דמפרשת לי להא מילתא התכלת אינה מעכבת את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת מאי היא אמר ליה לא נצרכא אלא** [צ] **לסדין בציצית דמצוה לאקדומי לבן ברישא מ"ט** [ק] **הכנף מין כנף ואי אקדים תכלת ללבן לית לן בה תינח לבן דאינו מעכב את התכלת תכלת דאינה מעכבת את הלבן מאי היא אמר** [ר] **ליה רמי בר חמא לא נצרכא אלא לטלית שכולה תכלת דמצוה לאקדומי תכלת ברישא דהכנף מין כנף ואי אקדים לבן ברישא לית לן בה אמר רבא** [ש] **מידי ציבעא קא גרים אלא אמר רבא לא נצרכא אלא לגרדומין דאי אינרדם תכלת וקאי לבן ואי אינרדם לבן וקאי תכלת ליח לן בה** [ת] **דאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרין** [א] **וגרדומי אזוב כשרין וכמה שיעור גרדומין אמר בר המדורי אמר שמואל** [ב] **כדי לעבון איבעיא להו כדי לעבון לעבון כולהו בהדדי או דלמא כל חד וחד לחודיה** [ג] **תיקו בעי רב אשי אלימי דלא מיעבי ואי הוו קטיני מיעבי מאי אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי** [ד] **כל שכן דמינבר מצותייהו ומאן תנא דפליג עליה דרבי האי תנא הוא דתניא רבי יצחק אומר משום ר' נתן שאמר משום רבי יוסי הגלילי שאמר משום רבי יוחנן בן נורי אין לו תכלת** [ה] **מטיל לבן אמר רבא שמע מינה** [ו] **צריך לקשור על כל חוליא וחוליא דאי ס"ד לא צריך הא דאמרי בני רבי חייא גרדומי תכלת כשרין כיון דאישתרי ליה עילאי אישתרי ליה כולה דלמא**

לרבי עכובי מעכב. פירש בקונטרס וכדרבי בעינן לגוקמה ומימה דמשמע לכרבן ימח ושם כן למסקנא לא נגמרן לחירוץ רב יהודה ולא מיסתבר הכי מינו למסקנא נמי מינו למימר דבעי לגוקומי מהימנה כרבי לר נמי ר"ל דכל שכן לרבן דקשה טפי לחמי מיסר

לא נצרכא אלא לסדין בציצית. מימה לחמי נקט הכי ליקוט עלית למר בעלית [מ] ים מפרשים דווקא תכלת לא הוי מין לסדין משום דהוו כלאים גמיא לבל למר ותכלת הוי מינו ולבן נמי לחמית לעיל מעשמן הוי ושקה דשם כן מלי קשיא ליה מינה לבן מינו מעכב התכלת אלא מכלת מינה מעכבא לה הלבן מלי מינו ומלי פירכא הא נמי מעכבא לה דהא תכלת ולמר מד מינא הוי ולינה מעכבא מוטי לבן לר נמי מוטי פשמן לחלי דפשמין לקמן (דף לט:) מוטי פשמן פוטרין בגל למר לכן נרלה כפי הקונטרס דלהכי נקט סדין דפשיטא דהוי לבן ולבן של למר הוה [ל] מלטרף לפשמן מפי: **כנידי ציבעא קא גרים.** משמע שרוצה בקונטרס לפרש משום דקלקל צבוע עליהם לחיי שהן לבנות ואין לטוות תכלת ויכול לכתיב הכף מין כנף הוי כלילו כתב החיל מן שני מוטי לבן ממילה ולח"כ פחיל תכלת ולריך לומר דשחט עליהם שלשה היו גם משמר מיים דרכה הוא דדרים לקמן מדכתיב הכף מין כנף דשמר מינים ממינם פוטרין ומיהו מימה לח היו רגילים בעלית של למר נהי דלא חיירי קרא בחומו שהוא לנבע תכלת מכל מקום לחיי בעבע בעבע לחר כי היכי דדרשינן כלן ושילפין ולריכין ממוטי תכלת הוי טפי מינה דיליה ממוטי פשמן ול"ל דכי מקדיש לבן של פשמן בעלית למר לית לן בה דם חיים לומר כיון דקלא של למרכן לא חיירי בעבע תכלת כל כרבינן לא חיירי בעבע פחיל תכלת כחיב מין כנף וכחיב פחיל תכלת שבעלית לבן לחמא כל חד וחד לחודיה [ג] תיקו בעי רב אשי אלימי דלא מיעבי ואי הוו קטיני מיעבי מאי אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי [ד] כל שכן דמינבר מצותייהו ומאן תנא דפליג עליה דרבי האי תנא הוא דתניא רבי יצחק אומר משום ר' נתן שאמר משום רבי יוסי הגלילי שאמר משום רבי יוחנן בן נורי אין לו תכלת

אלא גרדומין וכו'. משמע [ס] דלא מגרדום כולהו מיפסלי ומוכ"ת דעכשיו שנומנין ד' מוטין ג' משום לבן וג' משום תכלת וכופלן למשנה שלמה תכלת לחו מין כנפך הוי ומפ"ג דמ"מ הוי מינו טפי לה מעשיו מידי להפ לה הוי מכלל מין כנף דקרא ועוד יש לפרש למשנה דלמה מלוה לחו מידי היא ומי דמנית לקמן (דף מח:) עלית שבולה תכלת כל מיני לבנות פוטרין בה מון מקלת מילן ופירש בקונטרס פוטרין בה לשם לבן בשם כן [ליכא] לקיומי מין לך למזוד מאכ לבן מלה שיהיו בה שני מינין משמע לעלית למר ומלינן לבנה בשי לבן ומלינן בגיירינן ממוטי תכלת מכל מקום

דלמא דאיקטר. כלומר ממאי לריך להקטיר כזכל חולין למען הפ דלמאי [ב] דבי רבי חייא ה"ק אם קטר על כל חולין וחולין הוו גדולמין כשרין מכל מקום אינה עולה לו קא מכפרי גדולמין דהוי ליחות מין נקטרים על כל חולין וחולין: קשר עליון. היינו נמי ההוא קטר [ג] למטה [ד] הלכה למשה מסיני כלומר קטר אחד בקומצו ואחד בשיריים ולהכי נקט עליון משום [ה] דלא לף עביד אלא חד קטר בקופו עביד ליה שמקיש לת הגדיל כולו: דאוריימא. ומפני יכול לכרוך יפה ולהתקייס בלא קטר יום או יומיס פסולה: דאי מדרבנן למה לי למישרי סדין בציצית. לכתיב לף תלבש שעטנז וסמיך ליה גדילים תעשה לך (דברים כב) פשיטא דמותר: [ו] התוכף תביפה. מופר מחיפה אחת אינו חיבור ממום ההיא מחיפה שמותב שהוא חלש ואינו מיפר ממום [ז]: משיקרו. היינו לפס הממוצר לפלוים: במה דברים אמורים. דבעינן שיעור ליתיס כדממרינן לקמן (דף מח:) כמה תהא מסולסלת כו': בתחלתו. בשעת עשייה אבל בסופו כגון פס נפסק לאחר זמן: מאי לאו שיריו. לפיפסיק מיניהו קאי ממוסיו ונפסל [ח] קאי גדולמין: דאיגרדם איגרדופי. ולגמרי נפסק [ט] לד העיקר וקאי לומן דאחר נפסק המוט מעיקרו פסולה: שיירי גרדומין. דנפסל קאי ונפסק קאי: הא קמשמע לן. מדאמי שיירים גרדומין משמע דלאוי גרדומים שיורת קאי [י] שיהיו נקלע שיים כדי לשוטן כפריפים לעיל והכי כל שהוא דקאמי כדי עניבה: חוט של כרך. לומו שכורך סביב ועושה ממנו הגדיל עולה ממנין שמונה חוטין דממונה חוטין בעינן כדמפרש לקמן (מג:): תבלת. והו פס כל הלישים: שכרך רובה. פעמים שי שלישי גדיל ושלים ענף כשרה ואע"ג דמחומה שלים גדיל ושני שלישי ענף כדממרינן לקמן: אלא חוליא אחת. הקפה ג' פעמים: וגויי תבלת. עיקר מצות לישים שלים גדיל ושני שלישי ענף: לא יפחות משבע. חוליות. ששה אוירים. שמין שבעה רקיעים ועל פס שהתכלת דומה ליס ויס דומה לרקיע כלקמן (דף מג:) מלמי שיהיה כלולה כרקיעים כדי לזכרנו לחומה (ג) שלף בשבעה [כ] כמו כן נזקק לישים: כשהוא מתחיל לברוך מתחיל בלבן. שממיה שני חוטין מלוכין לעשות מהן הגדיל ומתחיל לכרוך בלבן וכשמגיע כורך על תבלת ומחזר ומפיים בלבן: מין בנף. מחילה ומ"ל פחיל תבלת והשיירין דבשדיון ממשה קטרים היינו לממרינן (שם) שקולה מצות לישים ככל המורה כולה [ל] הלכך (ג) בשדיון שני קטרים מלמעלה ומלמטה משום מעלין בקדש ואין מורידין וכיון לשקיבל קטן למין כנף שמע מינה משום הוא הלכך אי מפיים בתכלת הוה ליה מוריד סוף הלישת ממחילתה: דכוליה תבלתא. כל הלישת: ודמי ליה תבלתא וגדילא לגרך לקשור על כל חולית וחולית היינו אחת של לבן ואחת של תבלת שהן שמיס והשמת בשפין פותח משבע עושה ה' קטרים ואין לקשר קטר אחד ואחר כך שמי חוליות אחת של תבלת ואחת של לבן [מ] קטר אחד עד שמפיים שש חוליות הרי מרובה קטרים ואחר כך עושה חוליה שבישית של לבן כדי שיהא מפיים בלבן ואחר כך קושר אחד לחי ה' קטרים ויש מפרשים לא יפחות משבע כריכות בין כל קטר וקטר: לו

קשר

העליון. בקונטרס פירש שני פירושים אחד אחר הגדיל ונקרא עליון כמו (לעיל דף יב.) למעלה מן העטרה וזה אינו מוכח אלא למיהא בשיון קטר [ס] ול"ל פירש קמוך לכנף אבל קטר שאחר הגדיל אין שרחוק מן הטלית משום ההוא לא הוי בלאיס ותימה להאי דמוכח היכי מפיק בשמות (דף ז:) למען תלא דרים קמוסים אלא היכא דמשי ופשמים לאי [ע] דמוכח דאחר ופשמים למה לי דלכלאים [פ] ממנא דבי רבי ישמעאל שמעינן דבגדיהם אחר ופשמים וכו' והשתא קטר העליון לא שמעינן [צ] ול"ל לא הוי בלאים ומיבעיא ליה אחר ופשמים לומר דבעינן שיהא בהם בלאים ול"ל דלהכא לא מפיק מקרא לאחר ופשמים אלא מגדיל ומוכח [ק] דבלאים דרבים דגדיל דלהכא נהוה היל דבעינן גדיל טוב מי נמי קוגיא דהמם אחית כמאן דלאחר גדיל דזוקא ואמת דהמם אחית כמאן דלאחר אי נמי אמר רבה בר בר חנה סח לי רבי יאשיה דמן אושא [ר] חוט של כרך עולה לה מן המנין יתיב [ש] רבא וקא אמר משמיה דרב [ת] חוט של כרך עולה מן המנין דשמואל תבלת שברך רובה כשרה אמר ליה רב יוסף רב אמרה ולא שמואל איתמר נמי אמר רבה בר בר חנה סח לי רבי יאשיה דמן אושא [א] חוט של כרך עולה לה מן המנין יתיב [ב] רבא וקא אמר משמיה דשמואל תבלת שברך רובה כשרה אמר ליה רב יוסף רב אמרה ולא שמואל איתמר נמי אמר רב הונא בר בר יהודה אמר רב ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב תבלת שברך רובה כשרה רב חייא בריה דרב נתן מתני הכי אמר רב הונא אמר רב ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב [ג] תבלת שברך רובה כשרה [ד] ואפילו לא כרך בה אלא חוליא אחת כשרה [ה] וגויי תבלת שלים גדיל ושני שלישי ענף וכמה שיעור חוליא תניא רבי אומר כדי [ו] שיכרוך וישנה וישלש תאנא [ז] הפוחת לא יפחות משבע והמוסיף לא יוסיף על שלש עשרה הפוחת לא יפחות משבע כנגד שבעה רקיעים והמוסיף לא יוסיף על שלש עשרה כנגד שבעה רקיעים [ח] כשהוא מתחיל מתחיל בלבן [ט] הכנף מין כנף וכשהוא מסיים מסיים בלבן (ל) [י] מעלין בקודש ולא מורידין רב ורבה בר בר חנה הוו יתבי הוה קא חליף ואזיל ההוא גברא דמיכסי גלימא דכולה תכלתא ורמי ליה תכלתא וגדילא

חגהות הב"ח

(ל) גמ' מפיים בלבן משום מעלין: (ג) ר"ש ד"ה לף יפפות וכו' לעיפה דזה בזמנם שלף צבע תכלת מקן לגיליה: (ג) ד"ה מין לכף וכו' שלכן ציצית עולה ת"ר וח' חוטין וה' קשרין הרי תרי"ג ותבדינן שני קטרים:

גליון הש"ם

[מכת"י תוס' ד"ה שיירי. וכ"ה היכא דאני כ"ל שהוא ליה ליה שיעורא. ע' שמת לף מג ע"ב מוסף ד"ה מריש וכו']:

תורה אור השלם

א) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: [במדבר טו, לח]

חשק שלמה

על שיטה מקובצת

ע) גמ' אלא לר"ש לעולם אם למעלה מאין למטה ומיהו בגדים כו' כגילויא דקאמר מלמעלה וכו'. ב) מוס' ד"ה ומצה הכל מבואר דהא דקאמר ר"ש. ג) וכ"ה בר"ש ת"ה. ד) [ועי' מנחות מג:]:

שיטה מקובצת

ע) ש"מ קשר עליון דאורייתא לפום דהישא משמע מדאצטריך סמוכין למשרי סדין בציצית ולשה מפ"ק דיבמות ע) לא שרי סדין בציצית דקאמר תלמודא הא למה לי סמוכין מתנא דבי ר' ישמעאל נפקא דאמר ר' ישמעאל כל מקום שנאמר בגדים כו' ואמר רחמנא עביד תכלת וחכלת עמרא הוא ומאי קאמר לעולם אימא לך דאי לאו סמוכים הוי אמינא אין ציצית דוחה כלאים והא דאמר רחמנא עביד תכלת היינו בלא דמיה) [קשיחה] ע"י תכיפה אחת דאינו חיבור להכי איצטריך סמוכין למימר דבעינן קשר ואע"ג שריא רחמנא ותירץ הר"ר יוסף קלצון איש ירשלים דהכי פריך התם לתנא דבי רבי ישמעאל כדפי' שם בתוס' מיהו קשה למורי הר"י שי' מאי פריך הכא למאי איצטריך סמוכין הא רבא עצמו אמר לקמן דאותא למימר צמר ופשתים פוטרים בין במינן בין שלא במינן ותירץ הר"ם המדקדק בפי' הקושיא ימצא הכל ג) מכוון דה"ק ש"מ קשר העליון הלכה למשה מסיני מדאצטריך למשרי סדין בציצית אינו ר"ל מדאיצטריך סמוכין אלא מקומות בריחות לומר דציצית דוחה כלאים כההיא סדין בציצית ב"ה מחייבין ואי קשר העליון לאו דאוריימא פשיטא דסדין חייב דתכיפה אחת אינו חיבור וכשיטה זו אשכחנא ריש בבא מציעא ש"מ הילך חייב דאי ס"ד הילך פטור למה אצטריך למפטר קרקעות משבועה כל קרקעות הילך הוא ואין רוצה לומר למה לי קרא דהא ליכא קרא למפטר קרקעות משבועה אלא ר"ל למה לי מתני' דאמר אין נשבעין על הקרקעות ופטור דשבועות קרקעות גמרינן מכפל אבל בקרקעות גופיה ליכא קרא לפטור. תוי"ט: ג) אבל בסופו: ד) דלמשה דאתי"ת הלכה: ה) משום דמאן דלא עביד: ו) (מה"ר דהא) התוכף תכיפה אחת תופר: ז) חיבור

ז א מיי' פ"י מהל' כלאים הלכה כד טוש"ע י"ד סי' ש"ן סעיף ג:
ח ב מיי' פ"ל מהלכות ציצית יט סמג עשין כו טוש"ע או"ח סי' יג סעיף ב:
ט ג ד ה מיי' שם הלכה ז ופיין בהשגות וכ"מ טוש"ע שם סי' יט סעיף י:
י ו מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעי"ב:
יא ז מיי' שם טוש"ע שם:
יב ח מיי' שם הלכה ז:

וגדילא מיגדיל אמר רב יאי גלימא ולא יאי תכלתא רבה בר בר חנה אמר יאי גלימא ויאי תכלתא במאי קא מיפלגי רבה בר בר חנה סבר כתיב גדיל וכתיב פתיל או גדיל או פתיל ורב סבר לעולם פתיל בעינן וההיא גדילים למניינא הוא דאתא גדיל שנים גדילים ארבעה עשה גדיל ופותליהו מתוכו אמר שמואל משמיה דלוי חוטי צמר פוטרין בשל פשתן איבעיא להו של פשתן מהו שיפטרו בשל צמר צמר בשל פשתים הוא דפטר דכיון דתכלת פטרה לבן נמי פטר אבל פשתים בצמר לא או דלמא כיון דכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו גדילים תעשה לך לא שנא צמר בפשתים ולא שנא פשתים בצמר ת"ש דאמר רחבה אמר רב יהודה חוטי צמר פוטרין בשל פשתן ושל פשתן פוטרין בשל צמר חוטי צמר ופשתים פוטרין בכל מקום ואפילו בשיראין ופליגא דרב נחמן דאמר רב נחמן השיראין פטורין מן הציצית איתיביה רבא לרב נחמן השיראין והכלך והסריקין כולן חייבין בציצית מדרבנן אי הכי אימא סיפא וכולן צמר ופשתים פוטרין בהן אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו דמישתרו בהו כלאים אלא אי אמרת דרבנן היכי מישתרי בהו כלאים אימא או צמר או פשתים הכי נמי מסתברא דקתני סיפא הן במינן פוטרין שלא במינן אין פוטרין אי אמרת בשלמא דרבנן היינו דמיפטרו במינן אלא אי אמרת דאורייתא צמר ופשתים הוא דפטר אי משום הא לא איריא כדרבא דרבא רמי כתיב הכנף מין כנף וכתיב צמר ופשתים הא כיצד צמר ופשתים פוטרין בין במינן בין שלא במינן שאר מינין במינן פוטרין שלא במינן אין פוטרין ורב נחמן כדתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל הואיל ונאמרו בגדים בתורה סתם ופרט לך הכתוב באחד מהן צמר ופשתים אף כל צמר ופשתים אמר אביי והאי תנא דבי רבי ישמעאל מפקא מאידך תנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי ר' ישמעאל בגד אין לי אלא בגד צמר מנין לרבות צמר גמלים וצמר ארנבים ונוצה של עזים והכלך והסריקין והשיראין מנין ת"ל או בגד:

תנו

רש"י

וגדילא מיגדל. כל הציצית תהא גדיל ולא יהא בה ענף כלל: ולא יאי תכלתא. משום דאין בה ענף: גדיל שנים. כלומר אי הוה כתיב גדיל תעשה לך משמע ב' חוטין דאין גדיל פחות משנים השתא דכתיב גדילים משמע ארבעה: עשה גדיל. מד' חוטין שיהיו ד' חוטין בתוך הטלית ולכשיכפלם ויעשה מהן גדיל יהו שמונה: ופותליהו מתוכו. אותו חוט שכרך בו יהא מן המנין. ל"א ופותליהו מתוכו תנה פתיל ענף למטה: חוטי צמר פוטרין בשל פשתן. אותם שני חוטין של לבן אם של צמר הן פוטרין בגדין של פשתן עם התכלת ואע"ג דליכא השתא מין כנף דהוי של צמר כיון דתכלת שהם חוטין הן דתכלת עמרא נינהו ופוטר בשל פשתן דהא תכלת כתב רחמנא בהדיא לבן דצמר נמי פוטר בשל פשתן משום לבן: חוטי צמר ופשתים. לבן של פשתים ושל צמר תכלת: פוטרין בכל מקום. בכל מיני בגד ואפי' בשיראים למהו דתימא שיראין פטורין והוו כלאים שלא במקום מצוה קמ"ל דחייבין: השיראין. מעיל של משי: והכלך. מעיל שעושין מאותן דגים [הוא בית התולעת] שמצויים בשיטי שקורין פלוצ"ל: סריקין. מעיל עשוי מנעורת של משי: צמר ופשתים פוטרין בהן. קא ס"ד שני חוטין צמר ושני חוטין לבן של פשתים: הן. עצמן כלך וסריקין במינן פוטרין דאם עשה (א) ציצית בטלית שהוא מינו יצא: אלא אי אמרת מדאורייתא. מחייבין שיראין בציצית היכי פטרה בהו ציצית דכלך הא מדאורייתא ציצית דצמר ופשתים הוא (ב) דפוטרין כדאמרינן לעיל צמר ופשתים יחדו גדילים תעשה לך: ורב נחמן. דאמר לעיל שיראין מדרבנן הוא דחייבין דאי מדאורייתא לא פטר בהו מינו: כדתנא דבי ר' ישמעאל. דלומר אין מחייבין בציצית אלא בגד צמר או בגד פשתים: בגדים בתורה סתם. על כנפי בגדיהם: ופרט לך. בכלאים (דברים כב) וגבי נגעים (ויקרא יג) בבגד צמר או בבגד פשתים: מפיק מאידך תנא כו'. דהא אידך מרבה כל הבגדים: צמר ארנבים ונוצה. צמר של עזים קרי נוצה לפי שאין רך כשאר צמר: מנין. שמטמאין בנגעים: תלמוד לומר או בגד. בגד צמר או בגד פשתים (שם):

סלין

תוספות

או גדיל או פתיל. למאי דפרישית לעיל דמפתיל שמעינן דבעי ב' חוטין תכלת קשיא דהכא דרשינן ליה לאו גדיל או פתיל וי"ל דהא נמי שמעת מינה כיון דבחד פרשה כתיב גדיל ובאידך כתיב פתיל ומיהו קשה דפתיל מציצית נפקא דדרשינן לקמן (דף מב.) אין ציצית אלא ענף ויש לומר דאיצטריך ציצית לאשמועינן דלאחר עשייתן צריך לפרוד כדאיתא לקמן ובספרי דריש ועשו להם ציצית שומע אני יעשה כולה גדילים ת"ל ציצית הא כיצד כדי שתהא גדיל יוצאת מן הכנף וציצית מן הגדיל והא ברייתא קשיא לרבה בר בר חנה וקשה נמי לרב דדריש ליה הכא מפתיל והתם דריש ליה מציצית:

וההוא גדילים למניינא. תימה מאי דוחקיה דרב למימר גדילים למניינא נימא דקרא בא לומר תרווייהו בעי גדיל ופתיל ויש לדחוק ולפרש דטעם דרבה בר בר חנה משום דדריש גדילים כמו מיעוט אחר מיעוט משום דכתיב בלשון רבים ואע"ג דליכא גדיל כלל וכי תימא אם כן פתיל דכתב רחמנא למה לי איצטריך דאי לא פתיל הוה פסלינן פתיל וגדיל בהדי הדדי קמשמע לן פתיל ורב סבר למניינא ולא למעט גדילים ותימה רבה בר בר חנה מניינא מנא ליה:

ופותליהו מתוכו. פירש בקונט' שחוט של כרך מן המניין ובלשון אחר פי' שיהא הפתיל דהיינו הענף משולשל למטה ויוצא מן הגדיל ותימה דהא נפקא לן מציצית לקמן (דף מב.) ובמתניתין פירשתי בע"א שכפלו כעין פתילה והיינו עייף להו מיעף דלקמן (שם):

לבן נמי פטר. פירש בקונטרס אע"ג דלא מינא דכנף הוא ולא יתכן לפי מה שפירשתי לעיל דכולהו בר מתכלת איקרו מין לבן אלא הכי פירושא אע"ג דכלאים נינהו:

ופליגא דרב נחמן. הוה מצי למימר דמדרבנן הוא אלא משום שהאמוראים יש להם לבאר דבריהם יותר אי נמי לא מסתבר ליה כמו שנבאר בסמוך: ורב נחמן דאמר כתנא דבי רבי ישמעאל. תימה הא שפיר שמי מדרבנן ויש לומר דלא מסתבר ליה למימר הכי אלא מכח הכי נמי מסתברא וכי דמי ליה צריך למצוא תנא אי נמי לא מסתבר ליה לפלוגי אדרשא דמינה אי לא משכח ליה תנא ונראה דמכולהו תנאי מוכח דלית ליה הכנף מין כנף ולא מייתי דתנא דבי רבי ישמעאל אלא לומר דבגדיהם צמר ופשתים דאי לאו האי טעמא לא מפיק ליה מהכנף מין הכנף ור"ת ורש"י פסקו כרבא משום דהוא בתראה:

אף כל צמר ופשתים. תימה מנא ליה דפליג דלמא שאני הכא דאיכא ייתורא דהכנף מין כנף דהכי נמי דריש פרק במה מדליקין (שבת דף כו.) מאו בגד שאר בגדים לתנא דבי רבי ישמעאל ויש לומר דלא דמי דהתם לא מפקינן בגד דקרא ממשמעותיה לעולם בגד דקרא צמר ופשתים הוא אלא דמרבינן אף שאר מינין אבל הכא אי דרשת מיניה בשאר מינין א"כ בגד דכתיב ברישא הוי נמי שאר מינין וא"כ מפקת בגד ממשמעותא אי נמי י"ל דרבא לא דריש מייתורא מידי אלא משום דסבר בגדיהם כל בגדיהם משמע ועלה כתיב הכנף מין כנף שמדבר מן הציצית ולפירוש זה על כרחין תנא דבי רבי ישמעאל לית ליה דרבא:

אמר אביי האי תנא דבי רבי ישמעאל. פרק במה מדליקין (גם זה שם) איתא להא מילתא ודחי ליה רבא התם:

בגד אין לי אלא בגד צמר. פי' בקונטרס בנגעים כתיב וקשה מדלא דא"כ צריך לגרוס או בבגד דהכי כתיב גבי נגעים ותו דפ' במה מדליקין (גם זה שם) דרשינן ליה למילתא אחריתי ותו היכי ילפינן מנגעים לרבא דמתרך לה התם דלא מפקא מאידך תנא דבי רבי ישמעאל הא גבי נגעים מרבה שאר בגדים ותו דהתם משמע בפירוש הכי ותו תנן בהדיא דשאר מינין לא מיטמו בנגעים נימא דלא כתנא דבי רבי ישמעאל לכך צריך לפרש דבשרצים הוא דכתיב (ויקרא יא) ותימה דא"כ אמאי איצטריך לאתויי נוצה של עזים הא שק כתיב בהדיא וי"ל דאיכא בגד מן הדק שבנוצה של עזים וכן מוכח פרק ראשית הגז (חולין קלו.) דממעט גיזה של שור מתתן לו ולא לשקו ופריך אלא מעתה נוצה של עזים ליחייב אלמא לאו מכלל שק הוי והשתא ניחא הא למרבה לאביי מסכלא ג' על ג' בשאר בגדים ודין שק הוי ד' על ד':

סלין

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פ"ג מהלכות ציצית הלכה ה סמג עשין כו טוש"ע א"ח סי' ט סעיף ג:
יד ב מיי' שם הלכה ב ועיין בהשגות ובכ"מ טוש"ע שם סעיף א:
טו ג מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ג:
טז ד מיי' שם הלכה א טוש"ע שם סעיף א:

שיטה מקובצת

א] ופותליהו מתוכו. פ"ה בלשון שני תנה פתיל ענף למטה. ואף על גב דגמרינן לקמן מציצית [אין ציצית] אלא פתיל מיהו לא ידעינן מיניה אם הפתיל למעלה או למטה לכן הוצרך לומר ופותליהו מתוכו שיהא הפתיל למטה ועוד י"מ ופותליהו מתוכו לאחר שיתחוב הד' חוטין בכנף כופלו כמין פתיל ויהא ח' חוטין: ב] אימא או צמר או פשתים. וא"ת לעיל נמי אמאי קאמר ופליגא דרב נחמן לימא כי קאמר רב יהודה או צמר או פשתים וי"ל שהאמורא הי' לו לפרש דבריו כי היכא דלא תיפוק חורבה. תרי"ח: ג] הן עצמן במינן: ד] ורב נחמן דאמר כתנא דבי ר"י: ה] ר' ישמעאל מפיק מאידך: ו] בגד. שבת דף כ"ו ויבמות דף ד': ז] לך הוה משמע: ח] יהו שמונה חוטין הס"ד: ט] התכלת דבעינן מין כנף דהא תכלת עמרא הוא ובהדיא כתב רחמנא דפוטר ושל לבן נמי אם של צמר הם פוטר הס"ד ומה"ד של פשתן אותם חוטים של לבן אם הם של פשתן מהו שיפטור לבגד דצמר עם התכלת ואע"ג: י] כיון דתכלת. שני חוטין ותכלת דעמרא נינהו: יא] מאותן היגים הוא בית התולעת שמצוי במשי: יב] ציצית מהן בטלית: יג] ר' ישמעאל דאמר אין חייבין בציצית: יד] ופרט לך הכתוב גבי נגעים: טו] אידך תנא מרבה: טז] או בבגד: יז] וההוא גדילים למניינא הוא דאתא. תימה מאי (א) דחקו כו' גדיל או פתיל לימא רב גדיל ופתיל בעינן ור"ל דאה"נ דטעמיה דרבה בר בר חנה הוא משום דכתיב בפרשה אחת גדיל ולא כתיב פתיל ובפרשה אחרת כתיב פתיל ולא כתיב גדיל אלמא אין זה מעכב בזה ואשמעינן רב רע"כ לפינן זה מזה ומה שאמר בזה צריך בזה דהא קמן דדרשינן גדילים למניינא וגם בפתיל בעינן למניינא אע"ג דלא כתיב ביה אלא ש"מ דילפינן מהדדי להצריך לזה מה שאמר בזה ובתוס' אחרות כתבו וי"ל דמסתברא דטעמא דרבה בר בר חנה דבעינן דכתיבי בשתי פרשיות לא בעינן תרוייהו. וא"ל רב לדידך דאמרת כיון דכתיבי בשתי פרשיות לא מעכבי

להו אלא הא דאמר גדילים [למניינא] מנא לך בפתיל מניינא והרי אתה מורה לי שצריך מניינא אלמא אתה צריך למילף פתיל מגדיל וא"כ כמאן דכתיבי אהדדי דמי ובענין תרווייהו כך תירץ הר"ם ובגליון כתוב דמסתברא טעמא דרבה משום דכתיבי בשתי פרשיות הוי כמו ריבוי אחר ריבוי ואתא למעט ולומר דבחדא סגי ורב סבר דבעינן פתיל וההוא גדיל למניינא ולא לריבוי אחר ריבוי ע"כ גליון: יט] רש"י ור"ת פסקו כרבא דדריש הכנף מין כנף ושיראין והכלך והסריקין כולן חייבים בציצית מן התורה [illegible]

בגד מרבה כל בגדים ובמס' נגעים משמע בהדיא דאינו מטמא בנגעים אלא בגד צמר ופשתים בלבד. תוס' אחרות:

חשק שלמה על שיטה מקובצת א) אולי צ"ל מאי דוחקיה דרב למימר דגדילים למניינא ולא למעוטי גדיל או פתיל ליחוד וכו':

מסורת הש"ס

א) [יבמות ה: וע"ש וברש"י ובתוספות], ב) פתיל עשה נ"ק, ג) שבת כ:, ד) שבת כז: נזיר נט. [יבמות ד:], ה) שבת כו: יבמות ד:, ו) שבת כז:, ז) גדילים יהיו נ"ק, ח) ותכלת נ"ק, ט) תכלת צמר נ"ק, י) נ"א במינן, כ) דמינה הא נ"ק, ל) פתיל כלל נ"ק, מ) פתילים נ"ק, נ) תנא דמכולהו מתני' מוכחא דלית כו' נ"ק, ס) אבל מהאי טעמא לא מפיק מהכנף נ"ק, ע) דבפרק במה אשה יוצאה דרשינן נ"ק, פ) וי"ל דהאי או בגד לא כתיב בנגעים עיין שם בתוס' ד"ה נפקא ליה מאו בגד, צ) דהתם לא משמע הכי דתנן בהדיא דשאר נ"ק, ק) עיין רש"ק, ר) דעושין בגדים מן הדק נ"ק.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הן כו' עשה אותן ציצית: (ב) ד"ה אלא כו' דפטר:

רבינו גרשום

תכילתא. פסול: חוטי צמר פוטרין בטלית של פשתן. דכיון דתכלת מעמרא הוא דפטר של פשתים: כולן. השיראין והכלך והסיריקין חוטי צמר ופשתים פוטרין בהן ביחוד: הן בעצמן השיראין במינן פוטרין. אם הציצית הוא של מינן פוטרין: אלא אי אמרת דאורייתא ציצית דצמר ופשתי' הוא דפטרי ולאו ציצית דשאר מינין: כדרבא דסבר דמדאורי' נמי ציצית דשאר מינין פוטרין במינו דרבא רמי כתיב כו': ורב נחמן דאמר שיראים פטורין מן הציצית מדאורייתא אמר כדתנא דבי ר' ישמעאל הואיל ונאמרו בגדים בתורה סתם והכנף גבי שרצים וכל כלי עץ או בגד ופרט לך הכתוב באחד מהן צמר ופשתים, גבי נגעים דכתיב בבגד צמר או בבגד פשתים:

תורה אור השלם

א) גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָּךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ: [דברים כב, יב]
ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: [במדבר טו, לח]
ג) לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו: [דברים כב, יא]
ד) וְהַבֶּגֶד כִּי יִהְיֶה בוֹ נֶגַע צָרָעַת בְּבֶגֶד צֶמֶר אוֹ בְּבֶגֶד פִּשְׁתִּים: [ויקרא יג, מז]

סדין בציצית בית שמאי פוטרין. פירש מקומטרם דלא דרשינן סמוכין ולא מיבעי כלל כלאים בציצית והא דנקט לשון פטור ומיבעי ליה דאע"ג דנקט לשון פטור ומיבעי ליה דאפילו מינו לוקה משום דקסבר מופה טלית ומיקור והיתר נמי מהא מלית וה"ה נמי בטלית של צמר שלא יפטרו ד' מוטי פתמן ומילתא דפסיקא נקט דכל סדין מפתמן ומי מפשר ד' גלא כלאים שעיקר מלות בילית מכלא ומכלא עמרא הוא מעמע מתוך פירוש הקונטרס לילית [כ]כלאים הוא דלמקרין וכן פירש בתשובה וכן [כתב] רבינו יצחק ברבי יהודה וקשה להא דמייתי בריש יבמות (דף ד.) תפילו מצד דלית ליה סמוכין בעלמא מתניה מורה דריש ר"ל דתיכא חד מצד בגוד (דף נח.) דמשיך מרפקו דעשה דוחה לא מעשה ומר ופסחים לכדרבא ומיא שמיך מפיה להו כהתוא מצד ומפיה להו כרבי יהודה דלית ליה סמוכין אלא מדאיצטריך כלאים בילית דלית ליה סמוכין ועיקר מלות מכלא לית ליה מצד אי נמי לצמעין מצד [ב]דעיין לית ליה מצד אלא מדאיצטריך כלאים בילית דלית ליה סמוכין ולית ליה מצד אלא מדאיצטריך כלאים בילית דלית ליה סמוכין ולית ליה מצד אלא מדאיצטריך כלאים בילית

[ב]תנו רבנן [ג]סדין בציצית ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין [א]והלכה כדברי ב"ה א"ר אליעזר ב"ר צדוק והלא כל המטיל תכלת [ב]בירושלים אינו אלא מן המתמהין אמר רבי א"כ למה אסרוה לפי שאין בקיאין אמר ליה רבא בר רב חנא לרבא [ג]ולרמו בי עשרה ונפקו לשוקא ומפרסמא למילתא כל שכן דמתמהו עילון ולידרשא בפירקא גזירה משום קלא אילן ולא יהא אלא לבן כיון דאפשר במינן לא בדריש לקיש [ד]דאמר ריש לקיש כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב ואם לאו יבוא עשה וידחה את לא תעשה [ה]וליבדקוה אלא גזירה משום טעימה וליכתבה אדיסקי אדיסקי ליקום וליסמוך אמר רבא השתא

חמץ

ומיהו לא יתכן למימר [ם]לפי מה [נ]שפירש למעלה גבי קסר העלין מיהו גם מההוא מנא לנזיר פר"ח דקמיך מגדילים למרמצו לא מצי מפיק כלאיים ביצמות ומו דבסדר רב עמרם פסיק כב"ם נהא ומקן [ס] פסיעה דלפירוש הקונטרס קיים לן כב"ה כדמוכח בכל דוכתי ולפי' הקונטרס ל"ל דמן הלכה אלא כחנאי דבמסוך ובכמפרש ומשום גזירה וצילים ממינו אבל לכולי עלמא ונרין לסוחן הא דאמרי אילת לצדדיים היינו צילים מכלא ומלמכת ומי (לקמן דף מח.) דלמר אילת קסיעה קדיעה צילים מה מהא עליה מצילים מן המובחר קא מקפיד ומו קאמר לפירוש הקונטרס דפלוגתא דלמורלי הוא [ס] לי צילים מוכא גבדא לו מוכא עליה [ם] ועוד דקי"ל (שם) [ע] דף מב:) מוכא גבדא מדמפרכינן להמעמף ומדב"ם נשמע ב"ה דמוכא טלית הוי לכך פי' ר"ת דמדלמורלי"ת ג"ם נמי חיוב מחייב ולא פטרי אלא משום הי טעמי למפרש בשמעתין ואפילו ממינו נמי פטרי ליה דלמא מחי למיעבד מכלת והלכך אין שפיר לומן פטור ועוד יש לומר לפי' הקונט' דב"ם לף אמין פטרי דקברי לה כרבי דלמר (לעיל דף לח.) המכלת מעכבת הלבן והשחר ניחא הא [ס] דנקט סדין לחוקת ומיהו [ס] להשחר אין לנו מיעבר נדמי עשה לנו מעשה:

אמר רבי אלעזר ברבי צדוק. מקונטרם פי' שני לשונות [ם]ולמן שני שפי' דקאי אב"ם דפטרי והלא אין ד' רק אמיה ורבי נמי קאי אב"ם אם כן למה אסרוה ב"ם ותה כפי' ר"ת שלמעלה למעמת דב"ם מסוס גזירה היא אבל לפי' הקונט' שלמעלה לא יתכן לעיקו אב"ם והיה יכול לפרש ב"ל למה אסרו הטוה ומעמת לנפשיה קמסר ולא קיש ליה כב"ם ותוד פי' לרבי אליעזר אב"ה מהדר למתני' ליה והלא גבי ירושלים יתמהו עליו ואמר רבי ב"ל למה אסרוה דפסיעה כב"ם לא קי"ל ולמה [ע] מתמיהין: **והלכה** כדברי ב"ה. ב"ם גורסין מי אילת של צמר מיום שיכבי היא ופשוט ומי שקעה ממה שי מלמדים ליה מיב ומתקן ר"ת כמו שמפרש לקמן: **לא** יהא אלא לבן. מע"ג למיכא דלרבי קיימי דם"ל (לעיל דף לח.) המכלת מעכבת את הלבן מיהו רבי לאו טעמא דנפשיה קאמר אלא מדאי יהודאים כדפרישית: **כיון** דאפשר במינן. לעיל (דף נו:) [ם] למקיקנא דמותי פתמן פוטרין אבל צמר היינו מהדי מכלת למיגו [ז] פטר אבל פתמן לבן נמי פטר ומע"ג דאפשר ממינו והאי פשיעה ליה מפי דמותי צמר פוטרין אבל פתמן היינו משום דכלאו מה שכי אילת כלאים מי נמי מדאוריימא (דלרמנת) שריית ונכון הוא לגזור לכיון דאפשר לקיש שמיכה אבל מדאוריימא שרי דכלאים ממש הוחר אלא גזירה משום לחיה והא למקקינן לעיל לפוטר היינו מדאוריימא מי נמי מקקינא לה קיימא הכי:

וליבדקיה. פי' בקונטרס שמי לשונות לשון אחד ליבדוק כל יחות הטוענים ומשמי משום טעימה דהוי אלא לשמעו והכי נמי הוא מני למימר שמא אלא לשמעו עבד כוליה ל"ל ועיקר ולידקיה כדאיתא לקמן דמיימי גילתא ומכלתא ודקיקא ליה לגיליא מי מכלת הוא או קלא אילן ומשמי משום טעימה שמא אילן ידיעי למיבדקיה ואכתי לישתרי. אע"ג דידעי להו בפירוקא היאך אדם יכול לבדוק אם הוא תכלת או קלא אילן ידיעי למיבדקיה ואכתי לישתרי. אע"ג דידעי למיבדקיה להכי אסרוה משום טעימה דתכלת. ניסיון שמנסין את הצבע של תכלת שלוקחין מעט צמר ומטבילין בצבע לידע אם יהיה לו מראה יפה של תכלת הוי היא טעימה ואותה טעימה פסולה שלא מצבעה לשום ציצית. ושמא ישלנו בסדין ואותו אי אפשר לבדוק והוי כלאים והלכך אסורין: ואכתי מפני מה אסרוה בשביל טעימה: **ולבתבה אדיסקי** כלומר יכתבו ספרים ולשדרן לגולה דטעימה פסולה לציצית ולא אתו למירמי בסדין ואגן אדיסקא ליקום וליסמוך למישריה שמא איכא מאן דלא חזי לדיסקא ואתו למירמי טעימה **אמר רבא השתא**

ג) שמא כה: עדיות פ"ד מ"ו, ב) נאר מא. מא. שמא קלב. יבמות כ:, ג) [כ"ק מ"ו, ד) נכ"ק לשמא רמ"ב, ה) כ"ל מא לא לשמא, ו) [כ"ל מגן דשמעתין ולא יתכה לכלאים וכ"ל מקיים שמסה וכ"ל והסי"ד ותמ"ל מה"ד עשה לילים כגון לן דפתמן ודתמה לגו כלאים וכ"ל], ז) [כ"ק מ"ו, ח) [וע"ע מוסיפות קוסב ג. ד"ה לשמא], ט) [לקמן מב:], י) [דבר זה ליתא לקמן ולא פשוט מקום כ"ם ועי לעיל: שבת כה: ד"ה סדין כתבו דבר זה בשם בעל ה"ג ומוכח בגמ' הוא מדמנגדינן להמעמף בגילים וכ"ל תוס' שת מבמר 5: מ"ה סדין כולהו גמ'], כ) כ"ל דנקט סדין בגילים ולא מכלת בסדין, ל) ר"ל מתן חה לתן לנו מכלת עי רש"ל.

הגהות הב"ח

(ם) רש"י ד"ה כלאים לקיש כלומר לבן וכו': (נ) בא"ד נמר הוא הוה שדי מי לגו משום: (ס) ד"ה לקיש וכו' מקיים כם"ד ואח"כ ס"ה עשה לגילים כגון צמר לבן בשפתן ותמה לגו:

שיטה מקובצת

ם] ת"ר. (שבת כה) וע"ש בתוס': ג] תכלת בסדינו בירושלים: ג] לרבא ולירמו: ד] תעשה וליבדוקה: ה] סדין של פשתן: ו] לולא דכיון דלב"ש: ז] בציצית דדרשי: ח] תיבת היא נמחק: ט] רמי ביה ציצית: י] צמר לבן הא אמרינן: יא] כיון דלשל לבן אפשר: יב] כלומר אפי' הוי לבן: יג] להשילו: יד] להשיל במינו אבל תכלת דצמר דאי אפשר בסדין: טו] דציצית ולאו דכלאים הס"ד ומה"ד ואם לאו כגון תכלת דאי אפשר בשל פשתן יבא עשה דציצית ודחיה: טז] חיבות או אותן נמחק: יז] ולא להוי: יח] הנסיון בתוך היותה: יט] בשמעתין טעימה אם: כ] אלא גזירה משום: כא] שיתכרו לו תכלת: כב] חיבת היא נמחק: כג] למימר ס) כמו תיבת לפי נמחק: כד] טלית ולפירושו משמע דהך ברייתא סבירא לה דכלי קוסטא חייבת בציצית וא"כ תיקשי מינה למ"ד כלי קוסטא פטורין ועוד דבסדר רב עמרם פסק כב"ש והיאך אפשר לפסוק כמאן דלא דריש סמוכין הוא איבא כמה גופי תורה דמסמוכין אתי ועוד פרש"י בתשובה דאע"ג דב"ש פוטרין סדין בציצית היינו דוקא תכלת דהוי כלאים אבל מינו מיהו צריך למשדי ביה ותימה אמאי דאמר לקמן דמלאכא כר ואי כתשובת רש"י אמאי קאמר ציצית מה תהא עליה הא נוכל לקיים במינה וי"ל דציצי ציצית של תכלת היא ואיציקר מצוה מן המובחר קפיד וכן ההיא דפ' במה מדליקין דף כ"ה ע"ב דאמר כך היה מגהנו של רבי יהודה בר אלעאי כו' עד היו מחבין ממנו כנפי כסותן ואם היה להם ציצית של מינם למה היו מחבאין אלא לפי שלא היה להם תכלת דציקר מצות ציצית בכך ור"ת פירש סדין בציצית ב"ש פוטרין מדרבנן ומשום הני טעמא דמפרש לקמן משום קלא אילן כר והגא אוסדין לפי שאפי' השיל בהן מינן פוטרים ור"א אב"ש פליגי דהלא כל המטיל כר תמיהה הוא דאיבא דאיכא הא איסורא ליבא ולכך הוצ"ל דאב"ש פליגי דהלא כל המטיל כר תמיהה הוא דאיבא הא איסורא ליבא וכל הך סוגיא אליבא דב"ש קאי. תוי"ה: סה] דמסקינא דחוסי צמר פוטרין בשל פשתן ושל פשתן.

יח א מי׳ ס״ד מהלכות
קדוש החדש הלכה ח:
יט ב מי׳ פ״ג מהלכות
ציצית הלכה ז:
כ ג מי׳ שם הלכה ד
מושע״ע סי״ח סעיף י
סעיף ס:
כא ד מי׳ שם ס״ק הלכה
מח מושע״ע שם סעיף
ס:
כב ה מי׳ שם הלכה מז
מושע״ע שם סעיף ו:
כג ו מי׳ שם פ״ג הלכה ב
מושע״ע ס״ח סימן מז
סעיף ג:

שמא יקרע סדינו בתוך ג׳. פי׳ מקונמרס מתוך שלא לנכף לנעות ג׳ מלדיס כדלמרינן בפ׳ קמא דסנהדרין (דף י.) מודעינן מינה כו׳: **הא מילתא אמרי.** לגב הכא [ה] ומהרי ממערבא מסוס רבי זירא כוותי למסוס הכי לקרוע בקדרין: **גזירה** [ו] **משום שמא יקרע סדינו.** קודם לכן בתוך ג׳ מלנעות [ז] לשפת הכפף להשיגו מקום הליכה: ויתפרנו. ממוטי פשתן וימים סוף המוטין המלויין שם ומחר כך יתן בה שני מוטי מכלת וילרף לותן שיהא שלם לגב שמשם: **והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי.** ומפלגת לימים פסולה והוו כלאים שלא ממקום מלוה: **תעשה ולא מן העשוי.** לפסול היינו [ח] שעושה ממחילה שלא לשם ציצית ולא מעשה כמלותו ומחר כך מקנו קרינן ביה [ט] ולא מן העשוי ומפלגת לימים פסולה: **שרא ר׳ זירא לדבריה.** המיר לימיותו מסלימו שהי׳ על פשתן דנפוגים לשמם שמא יקרע והיינו לשמר מחוכי כלל מי שני כותח שו לג: [ז] **מפוגים:** [ח] **לגליה** לכשתו יום מ״ש לפני גליה וי״ת כותב שיהיו לשון ון פ״ק כו׳ וכמ״ש מ״ו:

חמץ בפסח ויוה״כ דברת שמבינן [א] **אריסקי הבא דעשה בעלמא לא כל שכן אלא אמר רבא הא מילתא אמרי ואיתמר במערבא משום דרבי זירא כוותי שמא יקרע סדינו בתוך ג׳ ויתפרנו והתורה אמרה** [ב] **תעשה ולא מן העשוי שרא רבי זירא לסדיניה רב זירא אמר גזירה** [ג] **נבי משום** [ד] **בכסות לילה ואמר רבא הא** [ה] **מילתא אמרי ואיתמר במערבא משמיה דר׳ זירא כוותי** [ו] **היא של בגד וכנפיה של עור חייבת היא של עור וכנפיה של בגד פטורה מאי מעמא עיקר בגד בעינן** [ז] **רב אחאי אזיל בתר בנף אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא** [ח] **הטיל לבעלת שלש והשלימה לארבע פסולה** [ט] **[משום] תעשה ולא מן העשוי** [י] **מיתיבי חסידים** [כ] **הראשונים כיון שארגו בה ג׳ היו ממילין לה תכלת אימא כיון** [ל] **שפצעו בה ג׳ היו ממילין לה תכלת ומי אמרינן תעשה ולא מן העשוי (איני)** [מ] **והאמר ר׳ זירא הטיל למוטלת בשרה אמר רבא** [נ] **השתא בבל תוסיף קאי מעשה לא הוי מתקיף לה רב פפא** [ס] **ממאי הבראי לאוסופי קא מיכוין דלמא לבטולי** [ע] **קא מיכוין ובל תוסיף ליכא מעשה איכא אמר ר׳ זירא אמר רב מתנא אמר שמואל תכלת אין בה משום כלאים ואפי׳ במלית פסולה מאי מלית פטורה אילימא דלית בה שיעורא והתניא** [פ] **טלית שהקטן מתכסה בו ראשו ורובו והגדול**

משום בסות לילה. ר״ח פי׳ דכן מיקר כדלימינן פ׳ גמה מדליקין (שבת דף כה.) ומיהו קטר משום כסות לילה ממוך כך י״ם לסוכים מכלן להכלכה כר׳ שמעון [ס] לילה לגו זמן ציצית היא ועוד לממרינן פ׳ גמה מדליקין (דף מ.) לגבי מכסה גם גמה לי לממרי כסות סומא והייט כר״ש לדרבן דרבי שמעון מוקמי ליה לדבות בעגלת מחמ לגמרא מחם הש״ס כר״ש מתח ועוד גמ׳ ג׳ לבגדות (דף י׳:) ממרינן שלא היו מומרים בעגלת פרחם ציצית בלילה [וכ״ש יוסף ממר עלה] כמה מעלית הלי שמעמא ומחם בריימא נמי פ״ק לזבחים (דף יח:) כר׳ שמעון מוקי וכ״ש יהודה לדרמי מכלמא לפרחומא לחייבי מיתה לקמן (דף מג.) ופפ״ק לקוחה (דף ית.) ר״ש לגב היה עושה כן ופפ״ק דנדרים (דף י״ג.) ממר ר׳ יהושע בן קרחה למה נסמכה פרשה וכו׳ לומר שזו נוהגת בין ביום בין בלילה חו אינה נוהגת שלא בזמן ציצית. ומיהו לגבי לילה פעור ממר ר׳ אילא בעגלת דלגבן שחם היתה עלית במיומחת ליום ולגילה מייבת ובפרקי נמי מנית על נכפי בגדיהם שומע אני שלא בעגלת ג׳ וכו׳ שומע אני שלא בכסות לילה ממשמע מ״ל ולימחם אומו ביום ולא בלילה ושם היתה עלית מיומחת ליום ולילה מייבת בציצית לימים ופ״ק [ע] **ר׳ אומר** ר׳ זירא **הטיל למוטלת בשירה.** מימה היכי ס״ל לרבי זירא לית ליה תעשה ולא מן העשוי הא [ס] ר׳ זירא גופיה אית ליה לעיל ו״ל דס״ד מין לתמלת הנמחן לשם מנוה לא שייך בה תעשה ולא מן העשוי אבל לעיל כי ממך נמבעלה הנמנו: **בבל תוסיף** קאי עשיית ובעשה קלימת הרלמוטים זו היא עשיימן ולא דמי להיות לפי קמא לסוכה (דף י״ת.) ללא ממרינן קלימן זו היא עשיימן ול״ע:

ממאי הבראי **לאוסופי** קמיכוין. [ע] לפילו לנמלן לתמר בפ׳ בתרא דעירובין (דף ק.) לבעבד משום בל תוסיף לא בעי כוונה ומשמע נמי **מההוא** פירקא **לרבי יהושע** לא בעי כוונה מ״מ הכא מודים לגילא בל תוסיף כיון לבטולי קמיכוין:

תכלת אין בה משום כלאים ואפילו בטלית פסורה. מדקתמר ואפילו ולא קתמר אפי׳ ללא ר״ו ש״מ משמע דללא פטורה אימעיו לתמלת עשה להן מעבדה ומודעין ואפי׳ בשבת ומוכחת [פ] **קוגיא דהכא** דמרמי מילי לממעיון [פ] **ומוה״ת** דהכא נמי לממעיון לפילו בגילה אין בה משום כלאים אף על גב דללו זמן ציצית היא דגזרינן לעיל משום כסות לילה שמיו מיומחת לן [פ] **בגילה** (ור״ת קומר פירוש שלמעלה) לבסות יום מיב לפילו בגילה וכן פרק קמא דקדושין (דף לד.) ומדע לממרינן

חמץ בפסח. כלאים מעבדים שהם היו שולמין מגדית לגולה לעצות ג׳ מלדיס כדלמרינן בפ׳ קמא דסנהדרין (דף י״ת.) מודעינן מינה כו׳: **הא מילתא אמרי.** לגב הכא [ה] ומהרי ממערבא מסוס רבי זירא כוותי למסוס הכי לקרוע בקדרין: **גזירה** [ו] **משום שמא יקרע סדינו.** קודם לכן בתוך ג׳ מלנעות [ז] לשפת הכפף להשיגו מקום הליכה: ויתפרנו. ממוטי פשתן וימים סוף המוטין המלויין שם ומחר כך יתן בה שני מוטי מכלת וילרף לותן שיהא שלם לגב שמשם: **והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי.** ומפלגת לימים פסולה והוו כלאים שלא ממקום מלוה: **תעשה ולא מן העשוי.** לפסול היינו [ח] שעושה ממחילה שלא לשם ציצית ולא מעשה כמלותו ומחר כך מקנו קרינן ביה [ט] ולא מן העשוי ומפלגת לימים פסולה: **שרא ר׳ זירא לדבריה.** המיר לימיותו מסלימו שהי׳ על פשתן דנפוגים לשמם שמא יקרע והיינו לשמר מחוכי כלל מי שני כותח שו לג: [ז] **מפוגים:** [ח] **לגליה** לכשתו יום מ״ש לפני גליה וי״ת כותב שיהיו לשון ון פ״ק כו׳ וכמ״ש מ״ו:

חמץ בפסח ויוה״כ דברת שמבינן [א] **אריסקי הבא דעשה בעלמא לא כל שכן אלא אמר רבא הא מילתא אמרי ואיתמר במערבא משום דרבי זירא כוותי שמא יקרע סדינו בתוך ג׳ ויתפרנו והתורה אמרה** [ב] **תעשה ולא מן העשוי שרא רבי זירא לסדיניה רב זירא אמר גזירה** [ג] **נבי משום** [ד] **בכסות לילה ואמר רבא הא** [ה] **מילתא אמרי ואיתמר במערבא משמיה דר׳ זירא כוותי** [ו] **היא של בגד וכנפיה של עור חייבת היא של עור וכנפיה של בגד פטורה מאי מעמא עיקר בגד בעינן** [ז] **רב אחאי אזיל בתר בנף אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא** [ח] **הטיל לבעלת שלש והשלימה לארבע פסולה** [ט] **[משום] תעשה ולא מן העשוי** [י] **מיתיבי חסידים** [כ] **הראשונים כיון שארגו בה ג׳ היו ממילין לה תכלת אימא כיון** [ל] **שפצעו בה ג׳ היו ממילין לה תכלת ומי אמרינן תעשה ולא מן העשוי (איני)** [מ] **והאמר ר׳ זירא הטיל למוטלת בשרה אמר רבא** [נ] **השתא בבל תוסיף קאי מעשה לא הוי מתקיף לה רב פפא** [ס] **ממאי הבראי לאוסופי קא מיכוין דלמא לבטולי** [ע] **קא מיכוין ובל תוסיף ליכא מעשה איכא אמר ר׳ זירא אמר רב מתנא אמר שמואל תכלת אין בה משום כלאים ואפי׳ במלית פסולה מאי מלית פטורה אילימא דלית בה שיעורא והתניא** [פ] **טלית שהקטן מתכסה בו ראשו ורובו והגדול**

משום בסות לילה. ר״ח פי׳ דכן מיקר כדלימינן פ׳ גמה מדליקין (שבת דף כה.) ומיהו קטר משום כסות לילה ממוך כך י״ם לסוכים מכלן להכלכה כר׳ שמעון [ס] לילה לגו זמן ציצית היא ועוד לממרינן פ׳ גמה מדליקין (דף מ.) לגבי מכסה גם גמה לי לממרי כסות סומא והייט כר״ש לדרבן דרבי שמעון מוקמי ליה לדבות בעגלת מחמ לגמרא מחם הש״ס כר״ש מתח ועוד גמ׳ ג׳ לבגדות (דף י״ת:) ממרינן שלא היו מומרים בעגלת פרחם ציצית בלילה [וכ״ש יוסף ממר עלה] כמה מעלית הלי שמעמא ומחם בריימא נמי פ״ק לזבחים (דף יח:) כר׳ שמעון מוקי וכ״ש יהודה לדרמי מכלמא לפרחומא לחייבי מיתה לקמן (דף מג.) ופפ״ק לקוחה (דף י״ת.) ר״ש לגב היה עושה כן ופפ״ק דנדרים (דף י״ג.) ממר ר׳ יהושע בן קרחה למה נסמכה פרשה וכו׳ לומר שזו נוהגת בין ביום בין בלילה חו אינה נוהגת שלא בזמן ציצית. ומיהו לגבי לילה פעור ממר ר׳ אילא בעגלת דלגבן שחם היתה עלית במיומחת ליום ולגילה מייבת ובפרקי נמי מנית על נכפי בגדיהם שומע אני שלא בעגלת ג׳ וכו׳ שומע אני שלא בכסות לילה ממשמע מ״ל ולימחם אומו ביום ולא בלילה ושם היתה עלית מיומחת ליום ולילה מייבת בציצית לימים ופ״ק [ע] **ר׳ אומר** ר׳ זירא **הטיל למוטלת בשירה.** מימה היכי ס״ל לרבי זירא לית ליה תעשה ולא מן העשוי הא [ס] ר׳ זירא גופיה אית ליה לעיל ו״ל דס״ד מין לתמלת הנמחן לשם מנוה לא שייך בה תעשה ולא מן העשוי אבל לעיל כי ממך נמבעלה הנמנו: **בבל תוסיף** קאי עשיית ובעשה קלימת הרלמוטים זו היא עשיימן ולא דמי להיות לפי קמא לסוכה (דף י״ת.) ללא ממרינן קלימן זו היא עשיימן ול״ע:

ממאי הבראי **לאוסופי** קמיכוין. [ע] לפילו לנמלן לתמר בפ׳ בתרא דעירובין (דף ק.) לבעבד משום בל תוסיף לא בעי כוונה ומשמע נמי **מההוא** פירקא **לרבי יהושע** לא בעי כוונה מ״מ הכא מודים לגילא בל תוסיף כיון לבטולי קמיכוין:

תכלת אין בה משום כלאים ואפילו בטלית פסורה. מדקתמר ואפילו ולא קתמר אפי׳ ללא ר״ו ש״מ משמע דללא פטורה אימעיו לתמלת עשה להן מעבדה ומודעין ואפי׳ בשבת ומוכחת [פ] **קוגיא דהכא** דמרמי מילי לממעיון [פ] **ומוה״ת** דהכא נמי לממעיון לפילו בגילה אין בה משום כלאים אף על גב דללו זמן ציצית היא דגזרינן לעיל משום כסות לילה שמיו מיומחת לן [פ] **בגילה** (ור״ת קומר פירוש שלמעלה) לבסות יום מיב לפילו בגילה וכן פרק קמא דקדושין (דף לד.) ומדע לממרינן

תוספות ד״ה דהכי רבא בבל תוסיף [קאי] רעוז ללובשו ורוצה לעבור בבל תוסיף ומשום הכי מעשה לא הוי ומרע רב פפא ממאי דללבשו קא מכוין דלמא לבטולי קא מיכוין פי׳ לפסוק הראשון קודם שילבשנו ולא יעבור בטלית זה בבל תוסיף ת״ש [ס] הכא ואיתמר במערבא: [ע] גזירה שמא יקרע סדינו: [פ] לשפת ולפי האי טעמא נקט דוקא סדינו בציצית לפי שנוהג ליקרע תוכ אחורות: [פ] שנעשית מתחילה: [ס] ביה העשה ולא מן העשוי אבל אם היתה ציצית כשרה מתחילה ליח בה משום העשה ולא מן העשוי הס״ד: [נ] אבעבות שראוי לחלות בהן ציצית: [ס] תיכות ואע״ג דלא הוה בר צד בדלקמן לשם נמחק אלמא שכל ציצית שלא נעשית מתחילה בפסול אע״פ שנעשית שלא לשורך ליכא מן: [ע] כיון שבעבו: [פ] אחרים לבטל ארבע ציצית הראשונות כשרה בהני בתראי ואע״ג דאי עבידי שלשה בתראי אבתי לא בטיל קמאי ואשתכח שלשה אינן ציצית דהא לא מחייב דבי הדר עבידי דבישול קמאי קיימא להנך שלשה ראשונות שבאחרונות שמצטרפין בהדי דביצית תעשה ולא מן העשוי ש״מ בתי״ כן ובפסקי הרא״ש: [פ] העשוי הוה עיקר הס״ד: [פ] ציצית אע״ג דחציה משתי וחציה צמר אין בה משום: [פ] הוי קדושין דף ל״ד ע״א בתוס׳.

חשק שלמה על שיטה מקובצת ב) נרשם מ"ל: תקמי מכסה על דמרי כר׳ זירא (דף מח:) דלמר מרכע וט׳.

והגדול יוצא בה שראי. שמיט טוס לגמת סה [א]לקוק: אילימא וכן לענין איסורא דכלאים. דלמ מין קטן מתכסה סה מין סה מסוס כלמיס סס נמלכ סה כלמיס: והתנן אין שראי בכלאים. בלומר מין דין שלמי כלמיס שמע"פ שמין הגדול יוצא סה שלמי יש סה מסוס כלמיס סס נמלכ סה כלמיס: ואמר רב נחמן. מאי וכן לענין כלמיס וכן לענין סדין בציצית [ב]מאי ניהו מיטה בטולה שמין סה מיטור יש סה מסוס כלמיס: אלא מאי פטורה. דקאמר לעיל ומפילו בטלית פטורה כגון הטיל למוטלת [ג]לכי שריל דמתנת כלמיס בלמיס בציצית לגמרי לימתכו[ד]: חדא זימנא. לעיל הטיל למוטלת כשרה וכיון דמתכשרת מהנ מתרלי וכל שכן מקמאי מי הוה פסיק לכתלי פסיטא לתין סה מסוס כלמיס סהם כולה כלמיס מיקרו: חדא מכלל חברתה איתמר. מכלל דהטיל למוטלת כשרה לימתר הן כלמיס: מ"ט כפולה: שהימה מרוכה כשמיס וכפלה: ורבי שמעון פוטר. שמס מפטט ממלמת בלמיס בממנעימה: שאם (ו) תפרה חייבת. ללמ מפטט: דנקפה בסיכי. גרויק"ס ל"ל מפירה רמפה בשמ"ל וקשיל לי סה דלמר בפוף הקומץ (לעיל ו: ע"ש) המי מתן דמיטיה לגלימא כו': אישתיי. המלמ היו [ה]לשמה בממנעימה שהימה [ו]נקמן כפלים בקומתו והימה כפולה והכפל מוטל על לחלמ ושמי הרחמתן של מלים למטה מתמוריו ושמי בלמיס היו [ז]נקמן דלמר ושמיס כמי דלמדי מקוס שמלכו כלה [ח]וכשנפשמה היה (ג) מטי כולו סה ומחלמ שמי בלמיס של כפל בממנע המלים כנגד לחלמ של רמה: לאו היינו בנח. דהם בממנעימה עומדין: מי סברת חובת גברא הוא. לקיים מלוס בלמיס בחמת מהן דמיפמר סהן בחלמיה: חובת טלית הוא. ומפילו [ט]עבר יש לך טעוות בלמיס: מטייב ליה. דמוכח מלים הוס: [י]הראשונים כר. ולי מוכח בגרמ היה למה לה בלמיס עד שימכסה סה: ופליגא דמלאכא. [יא]דלכס גר לב הוס דהמלחן מומר דמוכח גברא היס: מיכסי טלית דבת חיובא. [יב]כי מיכסי טלית דלאו בת חיובא היא מי חייביה רחמנא אלא הבי קאמר ליה ° [יג]מצדקי למיפטר נפשך מציצית אמר רב טובי בר [יד]קיסנא אמר שמואל כלי קופסא חייבין בציצית ומודה שמואל [טו]בזקן [טז]שעשאה לבבודו שפטורה מ"ט [יז] אשר תכסה בה אמר רחמנא האי לאו לאיכסויי עבידא בההיא שעתא [יח]ודאי רמינן ליה משום [יט]לועג לרש חרף [כ]עושהו אמר רחבה אמר ר' יהודה [כא]שנקרעה [כב]חוץ לשלש יתפור תוך שלש לא יתפור תניא נמי הכי טלית שנקרעה חוץ לשלש יתפור תוך שלש רבי מאיר אומר לא יתפור וחכ"א יתפור ושוין שלא יביא אפילו אמה על אמה ממקום אחר ובה תכלת ותולה בה [כג]ושוין שמביא תכלת ממקום אחר ותולה בה ובלבד

דחמיץ נקמן (דף מד.) טלית שלושה כל ל' יום פטורה מן הלילית מכלן ומילך מייבת ומפני של כלמיס ומע"ג דפטור מדאוריימא דמין למלן כיון [ו] דלגבי גברא דהוי דידיה ליכא כלמיס וכן בגדים והם דממרינן (נקמן מג.) גבי הכהנים נמי דבעיגן עבודה מישמרלי שלא בעיגן עבודה לא לי דמי כלל להם למיב (דמיים כב) לא מלבש שעטנז גדילים מעשה לך לומר שבמקום גדילים מלבש שעטנז משמע דכל דמקמן [ח]עבודה ועוד אומר ר"ש דבגדי כהונה גמי שלא בעיגן עבודה כגון שהיו לבנים ועוד בעיגן עבודה שהי ומכי קמלי נהי בעיגן עבודה משמלי לומר ממידים לעבודה שלא בעיגן עבודה לומר מומם שמיט ממידים לעבודה לא משמלי וכן מוכח מתוספתא דלכלים דמיל בגדי כהונה וכגדי כהן גדול מין סהם מסוס כלמיס בגדי כ"ג שיש במדינה מייב ממקדש מין לגמרי מין שלא לגמרי פטור ול"ע מי לילה דומס למדינה דמייב וי"ל דמייב מדרבנן והסוס עובדא דשמשון הנזיר פרק בא לו (יומא דף סמ.) דעת לעשות לה' הפרו מוכיח מדרבנן גמי שייך הפרה מיהו לא משמע הכי שלא נרמה עפי דמייב מדאוריימא ומין לדמות ט) [יא]מקומות למדינה דמדינה ליכא שום היתר ומעבד להסם לא מפליג בין שעה הרמיה לגרת לשעה שמיה רמיה לגרת וסה דממרינן פרק בא לו (גם זה שם) גבי בגדי כהונה שמקפלין [יב]אותן תמיד למשיחן דלמו דווקא [יג]שלא בשנד למשיחן] משום בלמיס היינו בהשעה שלא דמי לגמיעה דשרי לחמעת לכל גבי לימת מין למלן בין הטעה לגמיעה ובשפיל מעת בקומת המיומד ליום ולילה מייב בלימת כי יהודה בן בבא אומר משום [יד]ר' יוסה בן יהודה אומר אין לו בגדי כהונה אלא שמונה שהכהן גדול מתעטף בהן ביום הכפורים ומת בהן ומת בהן ומת בהן

ל"ב א מי' פ"ג מהלכות פסולי המקדש ה"ט.
ל"ג ב מי' פ"ג מהלכות פסולי המקדש ה"ט.
ל"ד ג מי' פ"ג מהלכות פסולי המקדש ה"ט.
ל"ה ד מי' פ"ג מהלכות פסולי המקדש ה"ט.
ל"ו ה מי' פ"ג מהלכות פסולי המקדש ה"ט.
ל"ז ו מי' פ"ג מהלכות פסולי המקדש ה"ט.
ל"ח ז מי' שם טוש"ע שם סעיף ט:

כלאים לענין דין בפני עצמו קאמר ליה ולא אמרינן דקאי [אטלית פסוקה] לגבי מדקאמר ואפי' בטלית פסוקה ואלמא דין אחר נמי אשמועינן דמקא מינה דאם יש לו לאדם ציצית מחכלת ויש בו כלאים אם אשתו לובשתו אין בו משום כלאים אפילו לאשתו וגם הוא אינו עובר משום כלאים אם לבשן בלילה וה"ג אמרינן בפרק טרף בקליפי (דף מ"ו ע"א) אבנים וכו' עד לא ירדו אלמא דין אחר בפני עצמו אשמועינן בהא דאמר עושה להן מדוזה בפני עצמו אע"ג דמשמע לפום הניחוא דלא בא להשמיענו אלא דטרדן ואפי' בשבת ה"ג אמרינן הכא אע"ג דמשמע לפום הניחוא דלא בא להשמיענו אלא אפי' דטלית פסוקה אין בה משום כלאים דין אחר בפני עצמו ומי אשמועינן כדפי' וא"ת א"כ לפי' רבי' ר"ת הא דאמר לקמן נהי דאשהרי כלאים גבייהו דכהנים בעידן עבודה שלא בעידן עבודה לא אשהרו להו ואמאי לא אשהרו להו ללבוש בגדי כהונה שלא בשעת עבודה משום כלאים הוה"ל דאין בה משום כלאים ומותר הכא דהכלה אין בה משום כלאים ומותר ללובשן אפי' שלא בזמן ציצית כגון אם לובשו בלילה וי"ל דהתם נמי בבגדי כהונה אין בה משום כלאים אפי' שלא בעידן עבודה תזא דקאמר שלא בעידן עבודה לא אשהרי כלאים ה"מ בשאר בגדים שאין בגדי כהונה אבל בבגדי כהונה איכא למימר אין בה משום כלאים אפי' שלא בעידן עבודה ואע"ג דאמר בפרק בא לו (דף סט) מעשה בשמעון הצדיק שיצא לקראת (אנטיוכוס) [אלכסנדר מוקדון] לבוש שמנה בגדים משום פת לעשות לה' הפורו תרתך ואמאי הא אמרן דאין בהן משום כלאים ומאי הפורו תורתך אית ביה וי"ל כיון דלבשו במקום שאין רואי לעבודה חוץ לבית המקדש הוי להו כאילו לבוש בגדים אחרים ש"מ דמתירין מבגד לבגד. דלמא דיעבד מי אמרינן דשרי דלמא אתי למיעבד אחרינא: אין מדליקין מבד של תגוכה לבד מבד של חנוכה דקא מבחיש מצות: כל מילי דמר. רבה: רב יהודה מסר גלימא עם תכלת לקצרא ומפייטו שיהוי שלא יקלקל מראה התכלת: שביד ליה סיסא היה כורך התכלת בחוטין אחרים כדי שלא ישנה מראהו: חייט מיחט תופרו בשלימה. וכמה תהא משולשת ותלויה זוהן מן הכנף אורך ד' אצבעות. ושלש שב"ה אומר שתהא כל אצבע אחת מד' בטפח שהוא אצבע של גודל שהן גדולות ד' בגודל אחן ו' של זרת וחמש ושליש באצבע אמר רב ממא הלכתא ד' חוטי צריך למירמז בתרך ג' אצבעות של כנף ויפיסקן קודם שיכרכון. ויכפלו לחי וקיפו א' מן החוטין ויעשה ממנו ב' קשרין למעלה סמוך לכנף ויכרוך החוט סביב השבועה עד שליש ויעשה ג' קשרים חיניח שני שלישי גדול ומ"ש ב' למעלה וג' למטה ולא איפוך משום מעלין בקדש ולא מורידין. ומ"ש ה' קשרים משום דציצית בימטריא ת"ר ה' קשרים וח' חוטין הרי י"ג בנגד תרי"ג מצות. ומשולשלת ד' חוץ מן הקנף.

(ב) רש"י ד"ה וכלבד וכ"ה ומ' בקטנה זרת סמ"ק:

[ב] במ"ע לעיל: [ג] נ"ל לעיל ומ"ש בד"ק: [ד] ותוספו ום שמיכתו למיירי בשיעלין לעיל מוכר בלא מתיין מתחוייתא ולא דק דסק אמרי' ס': [ה] סם דשיעלין ושמח: [ו] תני סמם למעלה למתיר בציצית מסכתי: [ז] דברים גדילים: [ח] גדילים שעשית אין גדיל סמוס: [ט] מכמה גדילים שעשית אין גדיל פסוס: [י] של מרגע: [כ] כתב מכתבו ומ"ש למעלה מכתבו מ"ש לעיל ומכ"ה:

[מכמ"א תוס' ד"ה כל מילי דמר זכר וצ"ע. ע' ערוכין לג ע"ב תוס' ד"ה לף מתש ומ"ל:]

ובלבד שלא תהא מופסקת מופסקת. ל"ע מאי פי' ומאי מ"ל מתמיעין: אין פותר בה אלא מינה. פי' בקונט' מס מלזימה היא יכול גם שני סוגים מלזומים ומימה מדוע ניכתפ קגריס ומע"ה מדרבנן מקום זה מלי [ז] ומ"ו [סוכה דף מ:]: הוי [ועוד נרמה למ"ר

[ח] ובלבד שלא תהא מופסקת שמעת מינה מתירין מבגד לבגד דילמא דאי בלאי ת"ר [ט] טלית שכולה תכלת [י]כל מיני צבעונין פוטרין בה חוץ מקלא אילן מיתיבי טלית אין פותרין בה אלא מינה טלית שכולה תכלת מביא תכלת וד"א ותולה בה וקלא אילן לא יביא ואם הביא כשר אמר רב נחמן בר יצחק לא קשיא כאן בטלית בת ארבעה חוטין כאן בטלית בת שמונה חוטין שמעת מינה מתירין מבגד לבגד דלמא דאי עבד [כ] איתמר רב אמר אין מתירין מבגד לבגד ושמואל אמר [ל]מתירין מבגד לבגד רב אמר אין מדליקין מנר לנר ושמואל אמר מדליקין [מ]נר לנר רב אמר אין הלכה כרבי שמעון בגרידה ושמואל אמר הלכה כר' שמעון בגרידה אמר [נ] אביי כל מילי דמר עביד כרב לבר מהני תלת דעביד כשמואל מתירין מבגד לבגד ומדליקין מנר לנר והלכה כרבי שמעון בגרידה דתניא [ס] רבי שמעון אומר גורד [ע]אדם מטה כאבא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ רב יהודה מסר ליה [פ]לקצרא רב חנינא עביד לה סיסא רבינא חייט לה מיחט [צ] ת"ר כמה חוטין הוא נותן ב"ש אומרים ד' וב"ה אומרים ג' [ק] וכמה תהא משולשת ב"ש אומרים ד' וב"ה אומרים [ר]ג' וג' שבית הלל אומרים אחת מארבע בטפח על כל אדם אמר רב פפא מטפח דאורייתא ד' [ש]בגודל שית בקטנה חמש [ת]בתילתא אמר רב הונא ד' בתוך ד' ומשולשת ד' ורב יהודה אמר ג' בתוך ג' משולשת ג' אמר רב פפא הלכתא ד' [א]בתוך שלש משולשת ארבע למימרא דאית להו שיעורא ורמינהו ציצית אין ציצית אלא יוצא ואין ציצית אלא משהו וכבר עלו זקני ב"ש וזקני ב"ה לעליית [ב]יוחנן בן בתירא ואמרו ציצית אין לה שיעור כיוצא בו לולב אין בו שיעור מאי לאו אין לה שיעור כלל לא אין מינה [ג](לכבר) למעלה מינית מקלא מין למוזים [ד]: מני לר. מותן למטוכה: מפר. מלימו עם סלילים: לקצרא. לכוסם ולא מיים למלמ מיעתקא מכלת ומי סה קלא מילן: שביד ליה סיסא. כמותנה כוסם מקפל [ה] סלילים כמין פקעת שקורים למוזי"ל כדי שלא ינתק: חייט ליה מיחט. עושה לנליס כמין שפה וממניס המותן בתוכה ומופר הספה: ארבעה. מותן נתן בתור הטלית וכופלן לשמנה: משולשת. מלויה הענף [ו](לגבי) מן הגדיל: ארבע. מלגעות: ושלש [ז] שבית אומרים. שמהם כל מלגע מחת מהרגע בטפח של כל מדם דהיינו מדת גודל ושית בקטנה (ט) [ח]: [ט]בתילתא. מלגע וכולן מדה מחת: ארבע. מותן בתוך מרגע מלגעות שלש ירמיק מן הטפח יותר מהרגע מלגעות: אין [י] שם ציצית אלא יוצא. מלוי ויולא מן הכנף משהו: מין

מורפה [כ](לכבר) למעלה מינית מקלא מין למוזים [ל]: מני לר. מותן למטוכה: מפר. מלימו עם סלילים: לקצרא. לכוסם ולא מיים למלמ מיעתקא מכלת ומי סה קלא מילן: שביד ליה סיסא. כמותנה כוסם מקפל [מ] סלילים כמין פקעת שקורים למוזי"ל כדי שלא ינתק: חייט ליה מיחט. עושה לנליס כמין שפה וממניס המותן בתוכה ומופר הספה: ארבעה. מותן נתן בתור הטלית וכופלן לשמנה: משולשת. מלויה הענף [נ](לגבי) מן הגדיל: ארבע. מלגעות: ושלש [ס] שבית אומרים. שמהם כל מלגע מחת מהרגע בטפח של כל מדם דהיינו מדת גודל ושית בקטנה (ע) [פ]: [צ]בתילתא. מלגע וכולן מדה מחת: ארבע. מותן בתוך מרגע מלגעות שלש ירמיק מן הטפח יותר מהרגע מלגעות: אין [ק] שם ציצית אלא יוצא. מלוי ויולא מן הכנף משהו: מין

מותן מ' נפלי עלמו מ"ל נדילים [ר] כמה גדיל נעשית מן פסות מכלמה מותן כדברי הם הלל ובית שמאי מהרגע מותן של מכלת ומהרגעה של לגן [ש] על מרגע מהרגע מלגעות מחמת למגדיל קלי והקונטרס נמי פירש כן ג"ל פרק על מלו מומין (מכחות דף לג:) וכן יפל לי שלמה ספרלי [ת] המשולש יהא נפתל כדי מלגעות מרגע ופתל נמי פירש כן ג"ל פרק על מלו מומין (מכחות דף לג:) וכמו מן מפסילין מבגיס למוכ דבר מי העיר (מגילה דף כח.):

ארבעה בגודל. מתכלת ומ"ש נפ' קלשי קלשים (דף מג.) [קמני] לכבם של מזבח היה שלש מחות ומחלה ומלגע שלים מלגע מהכרותו ומת מהרבי המה דקבר מלגע קמע [ש] מהכרות ומת לגרבי מהכרותו היו לשלגעות והכה לא מלגע לא מפרש מידי ל"ע:

ובלבד שלא תהא מופסקת. ל"ע מאי פי' ומאי מ"ל מתמיעין: אין פותר בה אלא מינה. פי' בקונט' מס מלזימה היא יכול גם שני סוגים מלזומים ומימה מדוע ניכתפ קגריס ומע"ה מדרבנן מקום זה מלי [ז] ומ"ו [סוכה דף מ:]: הוי [ועוד נרמה למ"ר

[ח] ובלבד שלא תהא מופסקת שמעת מינה מתירין מבגד לבגד דילמא דאי בלאי ת"ר [ט] טלית שכולה תכלת [י]כל מיני צבעונין פוטרין בה חוץ מקלא אילן מיתיבי טלית אין פותרין בה אלא מינה טלית שכולה תכלת מביא תכלת וד"א ותולה בה וקלא אילן לא יביא ואם הביא כשר אמר רב נחמן בר יצחק לא קשיא כאן בטלית בת ארבעה חוטין כאן בטלית בת שמונה חוטין שמעת מינה מתירין מבגד לבגד דלמא דאי עבד [כ] איתמר רב אמר אין מתירין מבגד לבגד ושמואל אמר [ל]מתירין מבגד לבגד רב אמר אין מדליקין [מ]נר לנר ושמואל אמר מדליקין [נ]נר לנר רב אמר אין הלכה כרבי שמעון בגרידה ושמואל אמר הלכה כר' שמעון בגרידה אמר [ס] אביי כל מילי דמר עביד כרב לבר מהני תלת דעביד כשמואל מתירין מבגד לבגד ומדליקין מנר לנר והלכה כרבי שמעון בגרידה דתניא [ע] רבי שמעון אומר גורד [פ]אדם מטה כאבא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ רב יהודה מסר ליה [צ]לקצרא רב חנינא עביד לה סיסא רבינא חייט לה מיחט [ק] ת"ר כמה חוטין הוא נותן ב"ש אומרים ד' וב"ה אומרים ג' [ר] וכמה תהא משולשת ב"ש אומרים ד' וב"ה אומרים [ש]ג' וג' שבית הלל אומרים אחת מארבע בטפח על כל אדם אמר רב פפא מטפח דאורייתא ד' [ת]בגודל שית בקטנה חמש [א]בתילתא אמר רב הונא ד' בתוך ד' ומשולשת ד' ורב יהודה אמר ג' בתוך ג' משולשת ג' אמר רב פפא הלכתא ד' [ב]בתוך שלש משולשת ארבע למימרא דאית להו שיעורא ורמינהו ציצית אין ציצית אלא יוצא ואין ציצית אלא משהו וכבר עלו זקני ב"ש וזקני ב"ה לעליית [ג]יוחנן בן בתירא ואמרו ציצית אין לה שיעור כיוצא בו לולב אין בו שיעור מאי לאו אין לה שיעור כלל לא אין

[ד] ובלבד שלא תהא מופסקת. ל"ע מאי פי' ומאי מ"ל מתמיעין: אין פותר בה אלא מינה. פי' בקונט' מס מלזימה היא יכול גם שני סוגים מלזומים ומימה מדוע ניכתפ קגריס ומע"ה מדרבנן מקום זה מלי [ז] ומ"ו [סוכה דף מ:]: הוי [ועוד נרמה למ"ר

[ח] ובלבד שלא תהא מופסקת שמעת מינה מתירין מבגד לבגד דילמא דאי בלאי ת"ר [ט] טלית שכולה תכלת [י]כל מיני צבעונין פוטרין בה חוץ מקלא אילן מיתיבי טלית אין פותרין בה אלא מינה טלית שכולה תכלת מביא תכלת וד"א ותולה בה וקלא אילן לא יביא ואם הביא כשר אמר רב נחמן בר יצחק לא קשיא כאן בטלית בת ארבעה חוטין כאן בטלית בת שמונה חוטין שמעת מינה מתירין מבגד לבגד דלמא דאי עבד [כ] איתמר רב אמר אין מתירין מבגד לבגד ושמואל אמר [ל]מתירין מבגד לבגד רב אמר אין מדליקין [מ]נר לנר ושמואל אמר מדליקין [נ]נר לנר רב אמר אין הלכה כרבי שמעון בגרידה ושמואל אמר הלכה כר' שמעון בגרידה אמר [ס] אביי כל מילי דמר עביד כרב לבר מהני תלת דעביד כשמואל מתירין מבגד לבגד ומדליקין מנר לנר והלכה כרבי שמעון בגרידה דתניא [ע] רבי שמעון אומר גורד [פ]אדם מטה כאבא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ רב יהודה מסר ליה [צ]לקצרא רב חנינא עביד לה סיסא רבינא חייט לה מיחט [ק] ת"ר כמה חוטין הוא נותן ב"ש אומרים ד' וב"ה אומרים [ר]ג' וג' שבית הלל אומרים אחת מארבע בטפח על כל אדם אמר רב פפא מטפח דאורייתא ד' [ת]בגודל שית בקטנה חמש [א]בתילתא אמר רב הונא ד' בתוך ד' ומשולשת ד' ורב יהודה אמר ג' בתוך ג' משולשת ג' אמר רב פפא הלכתא ד' [ב]בתוך שלש משולשת ארבע למימרא דאית להו שיעורא ורמינהו ציצית אין ציצית אלא יוצא ואין ציצית אלא משהו וכבר עלו זקני ב"ש וזקני ב"ה לעליית [ג]יוחנן בן בתירא ואמרו ציצית אין לה שיעור כיוצא בו לולב אין בו שיעור מאי לאו אין לה שיעור כלל לא אין

אין לה שיעור למעלה. לכמה דבעי ליהוי מרוך: ויש לה שיעור למטה. דמשולשת ד' אצבע מכל צד מהכי לא הדקמחי מיהו כמשהו: וצריך לפרודה כי צויצית דארמאי. כלומר של עובדי כוכבים לבוקות מלמעה ופרוזות מלמעלה: על החקרן. על שפת מזרה של קרן: גדיל. מוט עגה וחזק כדכתב תמלה כדי שלא יפול ויקרע. ל"ת גדיל מלו הן מוטין שנאמרו שני הלפיים ויקורין מורל"ש: שתהא נוטפת על החקרן. שתהא תולה ומכה על הקרן כלומר שיהא הלפיון עם הפתיל מכר עד פרק לשמון: ואיצטריך דרב פפא. למאר למיל מרבעה בתוך שלשה דמשמע שלא יבמיהה יותר מג' לשבועות: וכמה דקריב לשפה מפי מעלי. ופפילו בתולה של שפה לימכער: דשתי ובצר ממלא קשר גודל. דמשמר [ב] וגרסי [ג] [הקרקע] ירד [הגדיל] למטה עד [ד] שעמד בגיר ממלא קשר: מי נמי נסתר [ה] הכגד מלמטה שקורין מנפילי"ר עד שנפסת מן הפתה עד הקרקע ממלא קשר גודל: בשעת [ו] עשייה [ז] [איתמר]. [סתם] דרבי יעקב ומלא נמי בשעת [ח] עשייה [היה] מלא קשר גודל: איבעיא. רב פפא: א"ל. [ט] לרב פפא: חד מיניהו. מבני מרן ישראל ורבינא מר"ש היה: ועייף [י] להו. כופל לה [כ] קודם שימלא בגלימא: ומשייר להו בגלימא. מבניס הכפל בנקב המלית: ואביק להו מיבק. שיגע שמוך ומבניס [מ] [ג]שים הלפיים מתוך הכפל ותלויין בעגיבה [נ] בעלית דהכי דיים גדיל שיש [ס] גדילים מרמי משמע שהן ל' חוטין [ע] ומאי קו טעמן דמשמע: רמי ח'. חוטין [פ] דכמיב גדילים לרמת עד [צ] שיש גדילים להיו ממניו חוטין. כך [ק] מלה מרבינו יעקב הזקן [ר] למסכת יבמות: דאינהו שיתפר. לשמר שהבניסן בעלית כופלן והן שיבמכר: בדידן. מבניס ל' חוטין ומאר כך כופלן לשמונה: רמי חוטין. היה מעיל לילית לעליתו: ציצי. [ש] ליגלג: אין צריכה ברכה. בשעת עשייה: מאי רמיא. מלי קושיא: כל מצוה שבשירה בעובד כוכבים בישראל אינו צריך ברכה. לשון יכול נומר שמר קדמנו דהם עובד כוכבים נמי כשר מה. מפי המורה: רופא. מוכל: ואל ימול אותי. לפי שמל לשם הר גריזים כדמפרש התם בסנהדרין ע"ז (דף מ.): מידי הוא מעמא. למקשי רב מקדש: אלא לרב רב מיפסל פסולי. מילה בעובד כוכבים הלכך לימא למימר דרב מקדש לא [ת] קשיא הלא לרב: ואתה את בריתי תשמור. [א] לגימול כמותך מי מיקרי המול ימול. קרי ביה המל ימול: סוכה מיפסל ביה. לרב מקדש: סוכה מיפסל מקום. מפרש בפ"ק דמסכת סוכה:

[ב] בא לישב בה אומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה ואילו לעשות סוכה לא מברך תפילין תיובתיה והרי תפילין דפסולות בעובד כוכבים דתני [ג] רב חינגא בריה דרבא

[ד] אין לה שיעור למעלה אבל יש לה שיעור למטה דאי לא תימא הכי כיוצא בו לולב אין לו שיעור הכי נמי דאין לו שיעור כלל והתנן [ה] לולב שיש בו ג' מפחים כדי לנענע בו כשר [ו] אלא אין לו שיעור למעלה אבל יש לו שיעור למטה ה"נ אין לו שיעור למעלה אבל יש לו שיעור לכמה ת"ר ציצית אין ציצית אלא ענף וכן הוא אומר [ז] ויקחני בציצית ראשי ואמר אביי [ח] וצריך [ט] לפרודה כי צויצית דארמאי ת"ר המיל על החקרן או [י] על הגדיל בשירה רבי אליעזר בן יעקב [כ] (אומר) פוסל בשתיהן כמאן אולא הא דאמר רב גידל אמר רב [ל] ציצית צריכה [מ] שתהא נוטפת על החקרן שנאמר [נ] על כנפי בגדיהם כמאן כרבי אליעזר בן יעקב אמר ר' יעקב אמר רבי יוחנן [ס] וצריך שירחיק מלא קשר גודל ואיצטריך דרב פפא ואיצטריך דר' יעקב דאי מדרב פפא הוה אמינא תוך ג' דלא לירחיק טפי וכמה דמקרב מעלי איצטריך דר' יעקב ואי מדרבי יעקב הוה אמינא מלא קשר גודל דלא ליקרב טפי וכמה דרחיק מעלי צריכא רבינא ורב סמא הוו יתבי קמיה דרב אשי חזייה רב סמא לקרניה דגלימיה דרבינא דסתר ובצר ממלא קשר גודל אמר ליה לא סבר לה מר להא דר' יעקב אמר ליה [ע] בשעת עשייה איתמר איכסיף אמר ליה רב אשי לא תתקוף לך [פ] חד מיניהו כרתי מינן רב אחא בר יעקב [צ] רמי ארבע ועייף להו מיעף ומעייל להו בגלימא ואביק להו מיבק קסבר בעינן תמניא בגלימא כי היכי דליהוי גדיל גדילים במקום פתיל רב ירמיה מדפתי רמי תמניא דאינהו שיתסר ולא אביק להו [ק] מר בריה דרבינא עביד כדידן רב נחמן אשכחיה לרב אדא בר אהבה רמי חוטי וקא מברך לעשות ציצית א"ל מאי ציצי [ר] שמענא הכי אמר רב [ש] ציצית אין צריכה ברכה כי נח נפשיה דרב הונא על רב חסדא למירמא דרב אדרב ומי אמר רב ציצית אין צריך ברכה והא אמר רב יהודה אמר רב מנין [ת] לציצית בעובד כוכבים שהיא פסולה שנאמר [א] דבר אל בני ישראל ועשו להם ציצית בני ישראל יעשו ולא העובדי כוכבים יעשו והא מאי רומיא אמר רב יוסף קסבר רב חסדא כל מצוה שכשירה בעובד כוכבים בישראל אין צריך לברך כל מצוה שפסולה בעובד כוכבים בישראל צריך לברך וכללא הוא והרי מילה דכשירה בעובד כוכבים דתניא [ב] עיר שאין בה רופא ישראל ויש בה רופא ארמאי ורופא כותי ימול ארמאי [ג] ואל ימול כותי דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר 'כותי ולא ארמאי ובישראל צריך לברך דאמר מר [ד] המל אומר [ה] ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה מידי הוא מעמא אלא לרב רב [ו] מיפסיל פסיל דאיתמר מנין למילה בעובד כוכבים שפסולה דרו בר פפא משמיה דרב אמר [ז] ואתה את בריתי תשמור ר' יוחנן אמר [ח] המול ימול המל סוכה מסייע ליה תפילין הוי תיובתיה הרי סוכה דכשירה בעובד כוכבים [ט] דתניא 'סוכה עובדי כוכבים סוכה נשים סוכה בהמה סוכה כותיים סוכה מכל מקום כשירה ובלבד שתהא מסוככת כהילכתה ובישראל אין צריך לברך דתניא [י] העושה סוכה לעצמו אומר [כ] ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה ואילו לעשות סוכה לא מברך תפילין תיובתיה והרי תפילין דפסולות בעובד כוכבים דתני [ל] רב חינגא בריה דרבא

ואביק להו מיבק. ג"ל שלא היה מעגיר דרך נקב התנק שלא שנעשה מוטין לכל היותר והשמיטי ממין וקושר בו לולב"כ היה יכול להשגיר הלילית מן הטלית דרך התנק אחר עשיתן ולא מסכתת כלאים בלילית: **תמניא** בגלימא. דרב"ג גדילים לרבעה וכן מתכלת שבשעת נתינתן בטלית יהו שמונה וכי ימיה מדפתי קושר כן ופסק כן הוו להו שיתסר לית ליה לסנק: **מנין** לציצית בעובד כוכבים שהיא פסולה. מסמע מה שלא כשירה ולא אמר כל שלשו שלשים פסולים אלא לרבות שנעשיה להם לא כתיב בעובד לשכה שלא בכלאים ומילתא אחריתי היא

וגבי תפילין [ל] דכתי כי המי גוותא: **בישראל** אינו צריך לברך. דמשמע לנו ולא לאחרים: **ואל** ימול בותי. לאחר שהמיר דתו דמתחייבו לשם הר גריזים [מ]ג"ג דגבי המים הן ועובד כוכבים [מ]ג"ג דגבי המים תמין (גיטין דף סג.) [מ]קו אמר גבי גגו עובד כוכבים מדעתא דנפשיה עבד שאני התם דשמי מצה לשם מילה לגרויזים קיימא מצה קיימא מילה לשמה קיימא והכי מצני גבי זמיז (דף כ:) ומתון ך מיתי כשמון דמכער ליתי עובד כוכבים מדכתיב ועשו להם דמשמע אחרים יעשו להם ובתר הכי מכער רב מויים שלא לשמה ומייתי מנאי מתפילין דמשמע דצליתי נמי בעי לשמה [מ]ג"ג דעובד כוכבים כשר ומימה כיון דמתחת לשמו קאי אמאי ליתניה לה לרבות עובד כוכבים וי"ל כי היכי דלא ליתעטו מבני ישראל ומימה וגבי ספרים ותפילין ומזוזות למה לי למעוטי עובד כוכבים מוקמתם ולמה לי למעוטי עובד כוכבים מוקמתם לעו לשמו קאי דנפרק הניחין (גיטין דף מ:) פסל מזכירות שלא כתב לשמן למיתני התם ס"ת שכתבאי מזכירות שבה לא כתבאי לשמן משמע שלא כתב לשמן למיתני ולמיעבי למימר שכתבאי שלא לשמן וי"ל [ס]למיתני משום עבד ומשום לדוקי ומקור ומומר [מ]ג"ג לתני עובד כוכבים שכי שמי מני כותי [מ]ג"ג דמתמיה לשם הר גריזים ולא ליתעניך ליה קלא מי שמי לך לך ובני למימר שלא לשמן דפ' כל הגט (שם דף מ.) מתן כל הגט שנכתב שלא לשם פסולה פסול ומ"ג דתמתמי שמי פסול מלמא לא דייק מי שמי גרמא למעוטי מי כתב שלא מזכיר:

מפסרים

[ב] ועד. שניפסת מן הנקב עד השפה ממלא קשר גודל תיבות שעמד בציר נמחק ג): [ג] ונסר. אריגת הבגד: [ד] עשייה. איתמר דר': [ה] עשייה. התחבתי: [כ] א"ל. רב אשי לרב: [ו] להו. היה כופל לשמנה קודם שיהלם בכנף ומעייל: [ז] ומבניס. שני הראשון: [ח] בטלית. אביק לשון נקב שמבניסים בנקב של כפל כדאמרינן בהקומץ רבה (דף לג: ע"א) הכר ציר אבקתא: בציעא חמניא בנקב הטלית דהכי דריש: [ט] שנים. גדילים משמע. גדילים ד' גדילים שמנה. מרש"י של מהרי"ם: [י] תיבות ואח"כ כופלן לשמנה נמחק: [כ] וכתב גדילים. ותיבות רמי ח' חוטין דכתיב נמחק: [ל] עוד. שני ואות ס' נמחק: [מ] כך קבלתי: [נ] במסכת ואות ד' נמחק: [ס] חסדא לא. מצי לאקשוי ותיבות אלא נמחק: [ע] להומל כמותך:

חשק שלמה על שיטה מקובצת

[א] אומר. ריטלת תבנית יד ויקחני בציצית ראשי אמר אות ר' נמחק: [ב] לפרודה: [ג] על הגדיל. פי' רש"י בי' לשתות תראה דצריך להקשיר על החוטין שבסוף הטלית מכאן ומכאן שאין בהם ערב כמו בשאר טלית [שלא יהא תרן]: [ג] אצבעות שצריך להרחיק מחודו של כנף וכן מסקנא דשמעתין שלא ירחיק יותר מג' אצבעות ולא יפחות להרחיק מטלא קשר גודל [לפיכך טוב] שלא ירחיק מן הכנף יותר מדאי: [ד] תיבת אומר נמחק: [ה] שתהא נוטפת על הקרן. שיהא תולה ומכה על הקרן ולפיכך לא יקשור הציצית למטה ממש שאם כן לא יהא [נוטפת] על הקרן] אלא קושר בצד העליון ויהא נוטפת על הקרן וצריך להרחיק בשיעור הפפורש משני צידי הכנף: [ו] ציצי. דקא שמענא: [ז] ואל ימול כותי דברי ר' מאיר. ראפ"ג דסבר ר"מ דכותים גירי אמת הן צריך לומר דלאחר מכאן נתקלקלו: הלכה ראין צריך לברך לא לעשות סוכה ולא לעשות ציצית מיהו העושה סוכה מברך שהחייינו ומנהג העולם לסדרין על הכוס: [ח] רב. מיפסל: [ט] המול ימול. סוכה: [י] הוה. נכנס לישב: [יא] לא. והא דקתני: [יב] מחכשרי. בגדומי': [יג] חוטין. שאורגין בבגד: [יד] חוטין. שְׁפָשְׁחֵי: [טו] שיעבהנה: [טז] עם הבשר: [יז] ותרוב. הנקב

[ב] וכמה דרחיק טפי מעלי קס"ל דרב פפא דבתוך שלש: דשתי. שהיה מסותר הכנף: ובצר ממלא קשר גודל. עד הציצית: בשעת עשייה איתמר. שצריך שירחיק כמלא [קשר] גודל. אבל אי הדר בצר ממלא קשר גודל לית לן בה: חד מיניהו. מבני א"י ערוך כתרי מינן דאורייתא דא"י מחכים. משום ג) והא רבינא. דעייף להו מעיף. דליהוי חמניא והדר מעייל להו בגלימא: ואביק להו מיבק. והיה עתבן סמוך לבנף: קסבר בעינן דליהוי תמניא הוטין בגלימא עצמה כי היכי דבעינן המניא במקום פתיל: ולא אביק להו. אלא היה כופל על גבי תמיטר: כי דידן. ארבעה וכופלן: רופא קרי אומן שפל ומרפא: סוכה מסייעא ליה. לרב חסדא:

חשק שלמה על רבינו גרשום

ב) וכ"ה ג"ל כפוי לשון מרפקות מלמעה ומלפה דמשמע סתו נמי שלא הלפה הוא לשון ותוף השער האי פירוש. ג) פוי ג"ל פשוט דמשמע מ"ש הוה.

ואילו [א]עשות תפילין לא מברך. ויודע היה [שלא לברך לעשות תפילין] שמצאו כל בעניי ברכות ופ' סרוסאה ירושלמי מלריך לברך מעשיית ציצית קודם ותפילין ומעריב הפילו בערב יה"כ ג' וחולק על הש"ס שלנו ומוסיפתא דברכות (פ"ו) מני העושה ליליה לעלמו מהבך שהמילו [ב]ונפ' הרוסאה (נכחים דף מ.). נמי אמר לתכלים מדשיס מבדך שהמילו וכ"כ רב שרירא גאון [ג]: **הקוצים** כו'. פירש בקונטרס משום מעשה ולא מן העשוי ולי נראה דמה לעביד אמר כך שיהו מעשייה לאמר רב גופיה מלמן ואמר כך פסק רבינו מוטין שלהן כשר לזו היא עשייתן וכן פרש קמא דסוכה (דף יא.) גבי הללה עליה אם הגפן ואם הלועה דקליפתן זו היא עשייתן אלא מעשה משום דכשיון מלייה לשמה והא לתנן פרק קמא דסוכה (דף ט.) סוכה שיהנה בית הלל מכשירין ופרך גמרא ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב עשאה מן הקוליס ומן הקולים וכו' כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לך [ומתני'] למעטרך למעוטי גזולה ולא דרבי הו מייתי לשם מוך ולי משום דתפילין לימקום למוזה ומוזה וספר תורה ליף (לעיל דף לה.) כתיבה כתיבה מגט הא גמט גופיה לא כתיב עשייה לשמו: **עד** שיעבדן לשמן. מומר ר"ת להילכתא כרבא"ג למע"ג להילכתא כרב מילוקי לקוליו דהניחקין (נימין דף מ:) דגולין שלו לא עיבדתים לשמן כותיב מולה והא דפרק עגמר הדין (סנהדרין דף מח:) למיפליגו אמי ורבא דהזמנה לי מילתא היא לי לא ומייתי הכי תנאי ופ' בקונטרס דרבא כרבנן דלא בעו עיבוד [ד]להזמנה לאו מילתא היא מיהו ר"ת ור"ח פירשו דרבא כרבא"ג דכיון דבעי עיבוד לשמו ל"ב הזמנה לאו מילתא היא דלי מילתא היא לפסבר בחיתוך הטור ובמיקוליס קטנים סגי לשוי לשמה והא דבעא אמי מרב שמואל גר יהודה בעמוך היכי לעבידיה ליה ואהדר רבא"ג לא קיבלה מיניה ור"ח דהכא דהמיקוך לפילו כרבנן דלא פליגי אלא בעור תפילין דמעמיס מלוה ולימא דהא מיכא אין של תפילין ועיקר קדושה יש בה כלמוהא פ' בתרא מדליקין (שבת דף כח:) ופ' במה אשה (שם דף מב:) [ה]: **וממנים**. דבר מיתה הוא חילך מעבד שום דבר שהרי תכלת ושמע עם המשניע נקרא תכלת ובקונטרס פי' לעיות שהן כדרך הנופיע שעורין שאומו נגריף: **מה** טעם טעימה פסולה. ותפילו לשם ליליה מ"ת לשם נפין נמי עבידה וחזי לשמה שקמלה לשמה ושמעת הך תלת תרי ניעהו: **משום** שנאמר בליל תבלית. פי' בקונטרס דלא בעי מחמר זה ומחמר זה פסול תפילו לשמו ולעיל משמע דלא פסלי אלא [ו]שקרוי מלחם שי שהה מעשו דלא בעי שי פעמים זה מחמר זה פסול תפילו לשמו ולעיל משמע דלא פסלי אלא [ז]טעימה משום דהוה אלא [ח]שקרוי מלחם שי שהה מעשו דלא בעי שי פסלה אבל בעיבוד בעי לה בחמר כחד מנא מילתא דהקונטרס לך ל"ל דתפילו מהה פעמים לשמו [ט]משמע דכשר דהא כלל תכלת קרינן ביה אבל כשטעה כדי יש בעי שיהו לשמו לחוי לתכלת ולכך קרוי מרחם שי ומ"ג דהלי קרא בעגדי כהונה כתיב ילפינן תכלת מעגדי כהונה ופ' בא לו (יומא דף מב.) דדיש ליה לדרשא מחרינא: **ואין** ניקחים אלא מן המומחה. שיש לישוחא שמא הוא בעשה ושמו נקי אבל אם נעשלו בשוק ויש מליין אבל תכלת מומחין הן ולכך מכשירין המולה מוטי תכלת פ' המולה תפילין (מיומן לו:) וכ"ב אמר במולין גבי שחיטה [י] (דף יב:): **תפילין** יש להן בדיקה. פי' בקונטרס בחסירות ויתירות ומפי' הכי אין ניקחין מאל מן המומחה [כ]לעבדן לשמן אבל אם ספרים ומזוזות לא בעי עיבוד לשמן וכן פי' ר"י מלה בר מיימון דמזוזה לא בעיא לשמה ולא פירש מנא ליה ושמע מהכא וקשה דפ' הניחקין (נימין דף מ:) משמע דספר תורה משפרניא. שם מקום: [ו]צדוקי עובד כוכבים. להכי נקט דקמחמיה נקי בכמיכה (ו): תפילין עשייתן לא זו היא גמר מלומה עד שיקנרם בהא פ"ק. כ"ב נמען וכ"ב מסלת שלילית לרב כ"ב מסלת שבר מוכח בלילית מוכח מן. שבת"ק שהשה מוכח מן. שב"ה השוטה וכי כתב רב שרירא וכי ממנם לפי הוקפא שהיה לפני המכה"פ להכת פ"ש אמי שפיל], פ) [וש"ג מוכ' ב"ק ד"ה אמי ואוכ' ד"ה אמ"פ ואוכ' נימין מה: ד"ה אמ"פ].

משפרניא [ג] ספר תורה [א] תפילין ומזוזות שכתבן [ב] צדוקי כותי עובד כוכבים עבד אשה וקטן מומר פסולין שנאמר [א] וקשרתם [ב] וכתבתם כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה כל שאינו בקשירה אינו בכתיבה ובישראל א"צ לברך דשלח [ג] רב חייא בריה דרב הונא משמיה דר' יוחנן [ד] על תפילין של יד אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפילין על תפילין של [ה] ראש אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות תפילין ואילו לעשות תפילין לא מברך אלא לאו היינו טעמא כל מצוה [ו]דעשייתה גמר מצוה כגון מילה אע"ג דכשירה בעובד כוכבים בישראל צריך לברך וכל מצוה דעשייתה לאו גמר מצוה כגון תפילין אע"ג דפסולות בעובד כוכבים בישראל אינו צריך לברך ובציצית בהא קמיפלגי מר [ז] סבר חובת טלית הוא ומר סבר חובת גברא הוא א"ל רב מרדכי לרב אשי אתון הכי מתניתו לה אנן הכי מתנינן לה א"ר יהודה אמר רב מנין לציצית בעובר כוכבים שכשירה שנאמר [ח] דבר אל בני ישראל ועשו להם ציצית יעשו להם אחרים [ט] אמר רב יהודה אמר רב [י] עשאן מן הקוצים ומן הגימין ומן הגרדין פסולה מן הסיסין כשירה כי אמריתה קמיה דשמואל אמר אף מן הסיסין פסולה [כ] בעינן טייה לשמה כתנאי [ל] ציפן זהב או שטלה עליהן עור בהמה טמאה פסולות עור בהמה מהורה כשירות ואע"פ שלא עיבדן לשמן רבן שמעון בן גמליאל אומר [מ] אף עור בהמה מהורה פסולות עד שיעבדן לשמן אמר ליה אביי לרב שמואל בר רב יהודה הא תבילתא היכי צבעיתו לה אמר ליה [נ] מייתינן דם [ס] חלזון וממנין ורמינן להו ביורה [ומרתחינן ליה] ושקלינא פורתא בביעתא וטעמינן להו באודרא ושדינן ליה לההוא [ע] ביעתא וקלינן ליה לאודרא שמע מינה תלת שמע מינה טעימה [פ] פסולה ושמע מינה 'דבעינן צביעה לשמה ושמע מינה [צ] טעימה פסלה היינו טעימה פסולה היינו צביעה לשמה אמר רב אשי מה טעם קאמר מה טעם טעימה פסולה משום דבעינן צביעה לשמה כתנאי טעימה פסולה משום שנאמר [ק] כלל תכלת דברי ר' חנינא בן גמליאל רבי יוחנן בן דהבאי אומר אפילו מראה שני שבה כשר משום שנאמר [ר] ושני תולעת ת"ר תכלת אין לה בדיקה ואין נקחין [ש] אלא מן המומחה • תפילין יש להם בדיקה [ת] ואין ניקחין אלא מן המומחה ספרים ומזוזות יש להן בדיקה [א] וניקחין מכל אדם ותכלת אין לה בדיקה והא רב יצחק בריה דרב יהודה בדיק ליה (מ' בנשם) מיתיי [ב] מבביא גילא [ג] ומיא דשבלילתא ומימי רגלים בן

ואילו [א]עשות תפילין לא מברך. ויודע היה [שלא לברך לעשות תפילין] שמצאו כל בעניי ברכות ופ' סרוסאה ירושלמי מלריך לברך מעשיית ציצית קודם ותפילין ומעריב הפילו בערב יה"כ ג' וחולק על הש"ס שלנו ומוסיפתא דברכות (פ"ו) מני העושה ליליה לעלמו מהבך שהמילו [ב]ונפ' הרוסאה (נכחים דף מ.). נמי אמר לתכלים מדשיס מבדך שהמילו וכ"כ רב שרירא גאון [ג]: **הקוצים** כו'. פירש בקונטרס משום מעשה ולא מן העשוי ולי נראה דמה לעביד אמר כך שיהו מעשייה לאמר רב גופיה מלמן ואמר כך פסק רבינו מוטין שלהן כשר לזו היא עשייתן וכן פרש קמא דסוכה (דף יא.) גבי הללה עליה אם הגפן ואם הלועה דקליפתן זו היא עשייתן אלא מעשה משום דכשיון מלייה לשמה והא לתנן פרק קמא דסוכה (דף ט.) סוכה שיהנה בית הלל מכשירין ופרך גמרא ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב עשאה מן הקוליס ומן הקולים וכו' כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לך [ומתני'] למעטרך למעוטי גזולה ולא דרבי הו מייתי לשם מוך ולי משום דתפילין לימקום למוזה ומוזה וספר תורה ליף (לעיל דף לה.) כתיבה כתיבה מגט הא גמט גופיה לא כתיב עשייה לשמו: **עד** שיעבדן לשמן. מומר ר"ת להילכתא כרבא"ג למע"ג להילכתא כרב מילוקי לקוליו דהניחקין (נימין דף מ:) דגולין שלו לא עיבדתים לשמן כותיב מולה והא דפרק עגמר הדין (סנהדרין דף מח:) למיפליגו אמי ורבא דהזמנה לי מילתא היא לי לא ומייתי הכי תנאי ופ' בקונטרס דרבא כרבנן דלא בעו עיבוד [ד]להזמנה לאו מילתא היא מיהו ר"ת ור"ח פירשו דרבא כרבא"ג דכיון דבעי עיבוד לשמו ל"ב הזמנה לאו מילתא היא דלי מילתא היא לפסבר בחיתוך הטור ובמיקוליס קטנים סגי לשוי לשמה והא דבעא אמי מרב שמואל גר יהודה בעמוך היכי לעבידיה ליה ואהדר רבא"ג לא קיבלה מיניה ור"ח דהכא דהמיקוך לפילו כרבנן דלא פליגי אלא בעור תפילין דמעמיס מלוה ולימא דהא מיכא אין של תפילין ועיקר קדושה יש בה כלמוהא פ' בתרא מדליקין (שבת דף כח:) ופ' במה אשה (שם דף מב:) [ה]: **וממנים**. דבר מיתה הוא חילך מעבד שום דבר שהרי תכלת ושמע עם המשניע נקרא תכלת ובקונטרס פי' לעיות שהן כדרך הנופיע שעורין שאומו נגריף: **מה** טעם טעימה פסולה. ותפילו לשם ליליה מ"ת לשם נפין נמי עבידה וחזי לשמה שקמלה לשמה ושמעת הך תלת תרי ניעהו: **משום** שנאמר בליל תבלית. פי' בקונטרס דלא בעי מחמר זה ומחמר זה פסול תפילו לשמו ולעיל משמע דלא פסלי אלא [ו]שקרוי מלחם שי שהה מעשו דלא בעי שי פעמים זה מחמר זה פסול תפילו לשמו ולעיל משמע דלא פסלי אלא [ז]טעימה משום דהוה אלא [ח]שקרוי מלחם שי שהה מעשו דלא בעי שי פסלה אבל בעיבוד בעי לה בחמר כחד מנא מילתא דהקונטרס לך ל"ל דתפילו מהה פעמים לשמו [ט]משמע דכשר דהא כלל תכלת קרינן ביה אבל כשטעה כדי יש בעי שיהו לשמו לחוי לתכלת ולכך קרוי מרחם שי ומ"ג דהלי קרא בעגדי כהונה כתיב ילפינן תכלת מעגדי כהונה ופ' בא לו (יומא דף מב.) דדיש ליה לדרשא מחרינא: **ואין** ניקחים אלא מן המומחה. שיש לישוחא שמא הוא בעשה ושמו נקי אבל אם נעשלו בשוק ויש מליין אבל תכלת מומחין הן ולכך מכשירין המולה מוטי תכלת פ' המולה תפילין (מיומן לו:) וכ"ב אמר במולין גבי שחיטה [י] (דף יב:): **תפילין** יש להן בדיקה. פי' בקונטרס בחסירות ויתירות ומפי' הכי אין ניקחין אלא מן המומחה ספרים ומזוזות יש להן בדיקה [א] וניקחין מכל אדם ותכלת אין לה בדיקה והא רב יצחק בריה דרב יהודה בדיק ליה (מ' בנשם) מיתיי [ב] מבביא גילא [ג] ומיא דשבלילתא ומימי רגלים בן

מבורת הש"ם

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פ"ל מהל' תפילין הלכה יג סמ"ע ל"מ סימן לח סעיף ל ומוש"ע י"ד סי' רפו סעיף ג:

נג ב מיי' שם פ"ל ה"ל ד סמ"ע שם סעיף כה סעיף ה:

נד ג מיי' פ"ל מהל' ברכות הלכה ו:

נה ד מיי' פ"ל מהלכות תפילין הלכה יג סמ"ע סימן לב סעיף ממ:

נח ז מיי' שם מוש"ע שם סעיף ל:

נט ח מיי' פ"ג מהלכות תפילין הלכה ה"ל ג סמ"ע סעיף ה:

סא ט מיי' פ"ל מהל' תפילין הלכה יג סמ"ע סימן לב סעיף ממ:

סב י מיי' שם מוש"ע שם סעיף ל:

סג יא מיי' שם פ"ל ה"ל ג סמ"ע סעיף ה:

סד יב מיי' פ"ל מהל' תפילין הלכה יג סמ"ע סימן לב סעיף ממ:

סה יג מיי' שם מוש"ע שם סעיף ל:

סו יד מיי' שם פ"ל ה"ל ג סמ"ע סעיף ה:

סז טו מיי' שם מוש"ע שם סעיף ל:

סח טז מיי' שם פ"ל ה"ל ג סמ"ע סעיף ה:

סט יז מיי' שם מוש"ע שם סעיף ל:

הגהות צ"ק

[ס] משמה פסלה:

[ע] ל"ל קונין:

[פ] כתופין: [צ] לעמוס כהן כלכך הנופיע לעמוס פלריף: [ק] מיין ל"ק:

[ר] טעמה פסלה מה לנגע נמיון: [ש] ל"ק מ"ו:

[ת] משמע"ל: [א] קמי' מ"ו: [ב] משום טעמא דהוס:

[ג] הטעם כלעיל ג"ב לא לימא כמר מנא מוניא להכת לפי' הקונטרס:

[ד] שמא לא שיבדן:

שיטה מקובצת

א] מין מסור עובד כוכבים. ב] ראש. היינו כשאין לו אלא אחת או שסח בין תפילה להפילה תר"א. ג] חלחן. ומסמנין דרמינן להו ביורה ומרתחינן להו: ד] להוא. דביתיה. ה] מיא דשבלילתא: ו] מין עובד כוכבים כומר לחבי נקט כומר: ז] החלוניין. בסוף: ח] לשמה. והאי תלוי ועומד בה: מן הסיסין למשיל: כשירה דאיכא תליה לשמה: כחנאי אי בעינן טויה לשמה: ט] פסולות. הבהמים דבתים של עור. ותיבות בתים דחיק נמחק: י] ברצועות במיגין: יא] לאחרא. שלא יעשנו ממנה ציצית: טעימה פסולה. אותו צמר שצבעוהו לשם נפיק פסולה לציצית: יב] שהחיינו. ורב שרירא גאון כתב דלא מסמנין עלה ואין מברכין שהחיינו רק מדבר הבא מזמן לזמן: יג] עבוד. לשמה דהזמנה: יד] לשמו כשר. תיבת משמע נמחק: טו] שחיטה. א"ג (לא) שאני בין הלוקח לכתחלה להיכא דמצאן דבין שבא ליקח אל יקח אלא מן המומחה אבל בדיעבד שלא יפסיד מציאתו. מהר"ם:

גלילון הש"ם

גמ' תפילין יש להם בדיקה. גי' הריב"ף ספרים יש להם בדיקה ואין נקחין אלא מן המומחה ומזוזות יש להם בדיקה ונקחין מכל אדם. ועיין בתוס"ן שבלילתא פ"ג דסוכה:

תורה אור השלם

א) וְקָשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: [דברים ו, ח]

ב) וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

[דברים ו, ט]

ג) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: [במדבר טו, לח]

ד) וְעָשִׂיתָ אֶת מָעִיל הָאֵפוֹד כְּלִיל תְּכֵלֶת:

[שמות כח, לא]

ה) וְצָוָה הַכֹּהֵן וְקָלְחוּ אֶת אֶחָד הַצִּפֳּרִים חַיַּת הַשָּׂדֹות וְאֶת הַחַיִּים יִקַּח אֹתָם: [ויקרא יד, ד]

רבינו גרשום

בציצית בתא פליגי. רב אדא בר אהבה דקא מברך לעשות ציצית סבר חובת טלית היא ולאו חובת גברא ועשייה ציצית זו היא גמר מצוה. ורב חסדא סבר ציצית אינה צריכה ברכה דחובת גברא היא. ועשייתה לאו גמר מצוה עד דמעטף לה: עשאה. לציצית מן הקוצים. סנקנלים היינו מוטין המלויין בכל הילימה שקורין פרוקי"ש וקוללין קומם מן הבגד. ל"ת להכי קרי להו [ד] הוקין שיוצאין מן הבגד [ה] כהוקין: נימין. היינו קומן שיוצאין מן הבגד בתפילה: גרדין. פרוי"ש: פסולה. כל זמן שמחוברין לבגד לבעיון עשייה לשמה [ו]: ציפן זהב. לתפילין: פסולות [ז]. בתים לתוך בו שער בעיון לתפילו קשיכתן אין [ח] לעזות בתוך קומה: תפילין של [ט] ראש אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות תפילין. ר"ת מפרש דלא מברך אלא על מצוה דעשייתה גמר מצוה כגון מילה אע"ג דכשירה בעובד כוכבים בישראל צריך לברך וכל מצוה דעשייתה לאו גמר מצוה כגון תפילין אע"ג דפסולות בעובד כוכבים בישראל אינו צריך לברך ובציצית בהא קמיפלגי מר [י] סבר חובת טלית הוא ומר סבר חובת גברא הוא א"ל רב מרדכי לרב אשי אתון הכי מתניתו לה אנן הכי מתנינן לה א"ר יהודה אמר רב מנין לציצית בעובר כוכבים שכשירה שנאמר [כ] דבר אל בני ישראל ועשו להם ציצית יעשו להם אחרים [ל] אמר רב יהודה אמר רב [מ] עשאן מן הקוצים ומן הגימין ומן הגרדין פסולה מן הסיסים כשירה כי אמריתה קמיה דשמואל אמר אף מן הסיסין פסולה [נ] בעינן טייה לשמה כתנאי [ס] ציפן זהב או שטלה עליהן עור בהמה טמאה פסולות עור בהמה מהורה כשירות ואע"פ שלא עיבדן לשמן רבן שמעון בן גמליאל אומר [ע] אף עור בהמה מהורה פסולות עד שיעבדן לשמן אמר ליה אביי לרב שמואל בר רב יהודה הא תבילתא היכי צבעיתו לה אמר ליה [פ] מייתינן דם [צ] חלזון וממנין ורמינן להו ביורה [ומרתחינן ליה] ושקלינא פורתא בביעתא וטעמינן להו באודרא ושדינן ליה לההוא [ק] ביעתא וקלינן ליה לאודרא שמע מינה תלת שמע מינה טעימה [ר] פסולה ושמע מינה 'דבעינן צביעה לשמה ושמע מינה [ש] טעימה פסלה היינו טעימה פסולה היינו צביעה לשמה אמר רב אשי מה טעם קאמר מה טעם טעימה פסולה משום דבעינן צביעה לשמה כתנאי טעימה פסולה משום שנאמר [ת] כלל תכלת דברי ר' חנינא בן גמליאל רבי יוחנן בן דהבאי אומר אפילו מראה שני שבה כשר משום שנאמר [א] ושני תולעת ת"ר תכלת אין לה בדיקה ואין נקחין [ב] אלא מן המומחה • תפילין יש להם בדיקה [ג] ואין ניקחין אלא מן המומחה ספרים ומזוזות יש להן בדיקה [ד] וניקחין מכל אדם ותכלת אין לה בדיקה והא רב יצחק בריה דרב יהודה בדיק ליה (מ' בנשם) מיתיי [ה] מבביא גילא [ו] ומיא דשבלילתא ומימי רגלים בן

החכלת כשר משום תכלת שני תכלת ואורגמן ותולעת שני. קרי ביה שני. וקא משמע האי שני [קאי] נמי אתכלת דמכשר אפילו מראה שניה: תכלת אין לה בדיקה קא משמע השתא דאינה צריכה בדיקה: ואין ניקחין אלא מן המומחה. שידע שקלא אילן אסור: תפילין יש להן בדיקה בחסירות ויתירות או אם עשויין כהלכתן: ואין ניקחין אלא מן המומחה שעשאם לשמן: מבביא גילא. מין צבע ונקשBשלקו בלע"ז: שבלילתא. הלחן. ומי רגלים של קטן שעבר עליהן ארבעים יום:

חשק שלמה על רבינו גרשום ו) פוף ל"ל מן הסוטין שיוכלין מהמפיכה וכמו שפרש"י.

בן ארבעים יום. מתיוק ן מרנעים [ל] ל"ק שעברו מ' יום משלמו מנוף המלח [מ] (מקלקל): ונפרד חזותא. מקלקל המרלה פסולה דקלא מילן הוא: המירא ארכבא. שחור קשה: ומימניך. מיהו שיער כשר ומיהו שיער פסול שיער שקר המעמה דברו לרעה הכל יודעין שרע הוא [נ] [ושיער שמת המעמה דברו להוסיף עליו ולקיימו הכל יודעין שטוב הוא]: מאי אין ה' בדיקה דקאמר נמי אטעימה. מין מלח יכול לבדוק הטמר מם לשם מכלת נשבע מם לטעימה לשם מיטין ואמרו לעיל דטעימה פסולה ל"ק מטעימה וה"ק מין מדקין יוכה של מכלת מטעימה שלא יפסל כל היוכה אלא שקיל בטעימה כדמפרש לעיל: מר. שם מכס: ממשכי. שם מקום: לאו תכלת הוא. להם ליפרל מזומת מדרב יאמק ולמה קלא מילן להם לישמעי למעלייתא כדר"ש [ס]: שמועתא. דרב יאמק ודרב [ס] שלא מהללי מימרי כלומר כשמיהן יהל בדקינן ולא פליגי שלא היכא דמקלקל מי [ע] והא דרב שלא מוקמא על דרב יאמק ומפרש מומה: דיק וחבין. מן המוממה: בחומרי מתנייתא. לעיל דקאמי טעימה פסולה הלכך בעי מוממה: מן העובד כוכבים. שם תגר הוא כשהיה לוקח מרע נפשיה וזבין לה מיקרמל וכשהה: פסולה. דשמא הוא נכרי שאמרו כו'. שפ"ה ממרין (גמ') מגר יקרמל מכלה לו: מאי משמא. מין מוכרין [ף] מנוילת לעובד כוכבים משום זונה. ללמד היא ליה זונה יקרמלית וקטרה [צ] יקרמל הוא ומבעל ליה [ק] ובבירן משום לא מתממן כס (דניאל ו) ל"ל משום זונה עומדת כוכבים ללמד יהיב לה הוא עובד כוכבים [ר] בלמנה ואמרה כי יקרמל [ש] נתנה לי ואמי למקדשיה: שמא יתלוה. יקרמל עם העובד כוכבים זה וקטר יקרמל הוא להם יש לו לינים והרגינו: רב יהודה רמי ליה תכילתא לפורזימא דאינשי ביתיה. היה מגיל לינים לגבל שמתכשה ש לממתו: ומברך כל צפרא. ועוד עושה דבר זה כשמתעטף בטליתו בכל בוקר ובוקר היה מברך: מדרמי. מכילתא לבקות לממתו קבבר נשים מייטת הה שלמת קבבר מנות עשה שלא הזמן גרמא הוא ואמאי מברך בכל יום ויום ובין לילה לילי זמן גרמא נשים פטורות אמר מר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים גרים נשים ועבדים ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אמר מר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים פשיטא דאי בהנים לוים וישראלים פטירי מאן ליחייב בהנים איצטריכא ליה ס"ד אמינא הואיל וכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גרילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמיחייב בציצית הני בהנים הואיל ואישתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאישתרי בעידן עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי ר"ש פוטר בנשים מאי טעמא דר"ש דתניא ורואיתם אותו פרט לכסות לילה אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות כסות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא ששינה בראיה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים ורבנן האי מוקי [ס] ושמא הכא בשאר פרטים מיירי ונרלה לפרש מפילין יש להם מיקה מחסירות ויתירות ואפ"ה אין ניקחין [ס] שבמקלקלו מחמת מיירי [ע] (ולפי הקונטרס נרלה לי לפרש דמייטד לא מייטין) והכי תניא מוספתא דמכתא ע"ז אין לוקחין מפילין אלא מן המוממה ואם לקח ממי שאינו מומחה ומצא בידו שניים או שלשה נשדיס עודק ממנו מפילין אחד של יד או של ראש בלמיד הלמוזן וכן שני וכן שלישי והא דתנן (שם דף פה.) המוצא מפילין מכינין זוג זוג אע"פ שלא נדקן החם משום כשר דמפילין לא מייטין ר"ש מוקי שאני דרב יאמק ומדרב יצחק בריה דרב יהודה לא איפרד חזותיה כשרה איפרד חזותיה בדקינן לה בדרב יצחק בריה דרב יהודה ואיפרד חזותיה בדרב אדא ואישתאי למעליותא סבר למיפסלה אמר להו רב אחאי אלא הא לא תכילתא היא ולא קלא אילן היא אלא שמע מינה שמועתא אהדדי איתמר היכא דבדקוה בדרב יצחק בריה דרב יהודה לא איפרד חזותיה כשרה איפרד חזותיה בדקינן לה בדרב אדא בחמירא ארכבא אישתני למעליותא כשרה לגריעותא פסולה שלחו מתם שמועתא אהדדי איתמר רבי מני דייק וחבין בחומרי מתניתא א"ל ההוא סבא הכי עבוד קמאי דקמך ואצלח עיסקייהו ת"ר הלוקח טלית מצוייצת מן השוק מישראל הרי היא בחזקתה מן העובד כוכבים מן התגר כשרה מן ההדיוט פסולה ואע"פ שאמרו אין אדם רשאי למכור טלית מצוייצת לעובד כוכבים עד שיתיר ציציותיה מאי טעמא הכא תרגימו משום זונה רב יהודה אמר שמא יתלוה עמו ברדך ויהרגנו רב יהודה רמי תכילתא לפרזומא דאינשי ביתיה ומברך על צפרא להתעטף בציצית מדרמי קבבר מצות עשה שלא הזמן גרמא הוא אמאי מברך כל צפרא וצפרא כרבי דתניא תפילין כל זמן שמניחן מברך עליהן דברי רבי אי הכי כל שעתא נמי רב יהודה איניש צניעא הוה ולא שרי ליה לגלימיה כוליה יומא ומאי שנא מצפרא כי משני מכסות לילה לכסות יום ת"ר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים גרים נשים ועבדים ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אמר מר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים פשיטא דאי בהנים לוים וישראלים פטירי מאן ליחייב בהנים איצטריכא ליה ס"ד אמינא הואיל וכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גרילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמיחייב בציצית הני בהנים הואיל ואישתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאישתרי בעידן עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי ר"ש פוטר בנשים מאי טעמא דר"ש דתניא ורואיתם אותו פרט לכסות לילה אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות כסות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא ששינה בראיה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים ורבנן האי

בן ארבעים יום ותרי לה בגוויהו מאורתא ועד צפרא איפרד חזותיה פסולה לא איפרד חזותיה כשרה ורב אדא קמיה דרבא משמיה דרב עוירא אמר מיתיי אחמידא ארכבא דשערי ואפיא לה בגוויה אישתנאי למעליותא כשרה לגריעותא פסולה וסימנך שינוי שקר שינוי אמת מאי אין לה בדיקה נמי דקאמר אטעימה מר ממשכי איתי תכלתא בשני רב אחאי ברקוה בדרב יצחק בריה דרב יהודה ואיפרד חזותיה בדרב אדא ואישתנאי למעליותא סבר למיפסלה אמר להו רב אחאי אלא הא לא תכילתא היא ולא קלא אילן היא אלא שמע מינה שמועתא אהדדי איתמר היכא דבדקוה בדרב יצחק בריה דרב יהודה לא איפרד חזותיה כשרה איפרד חזותיה בדקינן לה בדרב אדא בחמירא ארכבא אישתני למעליותא כשרה לגריעותא פסולה שלחו מתם שמועתא אהדדי איתמר רבי מני דייק וחבין בחומרי מתניתא א"ל ההוא סבא הכי עבוד קמאי דקמך ואצלח עיסקייהו ת"ר הלוקח טלית מצוייצת מן השוק מישראל הרי היא בחזקתה מן העובד כוכבים מן התגר כשרה מן ההדיוט פסולה ואע"פ שאמרו אין אדם רשאי למכור טלית מצוייצת לעובד כוכבים עד שיתיר ציציותיה מאי טעמא הכא תרגימו משום זונה רב יהודה אמר שמא יתלוה עמו ברדך ויהרגנו רב יהודה רמי תכילתא לפרזומא דאינשי ביתיה ומברך על צפרא להתעטף בציצית מדרמי קבבר מצות עשה שלא הזמן גרמא הוא ואמאי מברך כל צפרא וצפרא כרבי דתניא תפילין כל זמן שמניחן מברך עליהן דברי רבי אי הכי כל שעתא נמי רב יהודה אינש צניעא הוה ולא שרי ליה לגלימיה כוליה יומא ומאי שנא מצפרא כי משני מכסות לילה לכסות יום ת"ר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים גרים נשים ועבדים ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אמר מר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים פשיטא דאי בהנים לוים וישראלים פטירי מאן ליחייב בהנים איצטריכא ליה ס"ד אמינא הואיל וכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גרילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמיחייב בציצית הני בהנים הואיל ואישתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאישתרי בעידן עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי ר"ש פוטר בנשים מאי טעמא דר"ש דתניא ורואיתם אותו פרט לכסות לילה אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות כסות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא ששינה בראיה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים ורבנן האי

בן ארבעים יום ותרי לה בגוויהו מאורתא ועד צפרא איפרד חזותיה פסולה לא איפרד חזותיה כשרה ורב אדא קמיה דרבא משמיה דרב עוירא אמר מיתיי אחמידא ארכבא דשערי ואפיא לה בגוויה אישתנאי למעליותא כשרה לגריעותא פסולה וסימנך שינוי שקר שינוי אמת מאי אין לה בדיקה דקאמר אטעימה מר ממשכי איתי תכלתא בשני רב אחאי ברקוה בדרב יצחק בריה דרב יהודה ואיפרד חזותיה בדרב אדא ואישתנאי למעליותא סבר למיפסלה אמר להו רב אחאי אלא הא לא תכילתא היא ולא קלא אילן היא אלא שמע מינה שמועתא אהדדי איתמר היכא דבדקוה בדרב יצחק בריה דרב יהודה לא איפרד חזותיה כשרה איפרד חזותיה בדקינן לה בדרב אדא בחמירא ארכבא אישתני למעליותא כשרה לגריעותא פסולה שלחו מתם שמועתא אהדדי איתמר רבי מני דייק וחבין בחומרי מתניתא א"ל ההוא סבא הכי עבוד קמאי דקמך ואצלח עיסקייהו ת"ר הלוקח טלית מצוייצת מן השוק מישראל הרי היא בחזקתה מן העובד כוכבים מן התגר כשרה מן ההדיוט פסולה ואע"פ שאמרו אין אדם רשאי למכור טלית מצוייצת לעובד כוכבים עד שיתיר ציציותיה מאי טעמא הכא תרגימו משום זונה רב יהודה אמר שמא יתלוה עמו ברדך ויהרגנו רב יהודה רמי תכילתא לפרזומא דאינשי ביתיה ומברך על צפרא להתעטף בציצית מדרמי קבבר מצות עשה שלא הזמן גרמא הוא ואמאי מברך כל צפרא וצפרא כרבי דתניא תפילין כל זמן שמניחן מברך עליהן דברי רבי אי הכי כל שעתא נמי רב יהודה אינש צניעא הוה ולא שרי ליה לגלימיה כוליה יומא ומאי שנא מצפרא כי משני מכסות לילה לכסות יום ת"ר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים גרים נשים ועבדים ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אמר מר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים פשיטא דאי בהנים לוים וישראלים פטירי מאן ליחייב בהנים איצטריכא ליה ס"ד אמינא הואיל וכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גרילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמיחייב בציצית הני בהנים הואיל ואישתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאישתרי בעידן עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי ר"ש פוטר בנשים מאי טעמא דר"ש דתניא ורואיתם אותו פרט לכסות לילה אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות כסות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא ששינה בראיה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים ורבנן האי

בן ארבעים יום. מתיוק ן מרנעים [ל] ל"ק שעברו מ' יום משלמו מנוף המלח [מ] (מקלקל): ונפרד חזותא. מקלקל המרלה פסולה דקלא מילן הוא: המירא ארכבא. שחור קשה: ומימניך. מיהו שיער כשר ומיהו שיער פסול שיער שקר המעמה דברו לרעה הכל יודעין שרע הוא [נ] [ושיער שמת המעמה דברו להוסיף עליו ולקיימו הכל יודעין שטוב הוא]: מאי אין ה' בדיקה דקאמר נמי אטעימה. מין מלח יכול לבדוק הטמר מם לשם מכלת נשבע מם לטעימה לשם מיטין ואמרו לעיל דטעימה פסולה ל"ק מטעימה וה"ק מין מדקין יוכה של מכלת מטעימה שלא יפסל כל היוכה אלא שקיל בטעימה כדמפרש לעיל: מר. שם מכס: ממשכי. שם מקום: לאו תכלת הוא. להם ליפרל מזומת מדרב יאמק ולמה קלא מילן להם לישמעי למעלייתא כדר"ש [ס]: שמועתא. דרב יאמק ודרב [ס] שלא מהללי מימרי כלומר כשמיהן יהל בדקינן ולא פליגי שלא היכא דמקלקל מי [ע] והא דרב שלא מוקמא על דרב יאמק ומפרש מומה: דיק וחבין. מן המוממה: בחומרי מתנייתא. לעיל דקאמי טעימה פסולה הלכך בעי מוממה: מן העובד כוכבים. שם תגר הוא כשהיה לוקח מרע נפשיה וזבין לה מיקרמל וכשהה: פסולה. דשמא הוא נכרי שאמרו כו'. שפ"ה ממרין (גמ') מגר יקרמל מכלה לו: מאי משמא. מין מוכרין [ף] מנוילת לעובד כוכבים משום זונה. ללמד היא ליה זונה יקרמלית וקטרה [צ] יקרמל הוא ומבעל ליה [ק] ובבירן משום לא מתממן כס (דניאל ו) ל"ל משום זונה עומדת כוכבים ללמד יהיב לה הוא עובד כוכבים [ר] בלמנה ואמרה כי יקרמל [ש] נתנה לי ואמי למקדשיה: שמא יתלוה. יקרמל עם העובד כוכבים זה וקטר יקרמל הוא להם יש לו לינים והרגינו: רב יהודה רמי ליה תכילתא לפורזימא דאינשי ביתיה. היה מגיל לינים לגבל שמתכשה ש לממתו: ומברך כל צפרא. ועוד עושה דבר זה כשמתעטף בטליתו בכל בוקר ובוקר היה מברך: מדרמי. מכילתא לבקות לממתו קבבר נשים מייטת הה שלמת קבבר מנות עשה שלא הזמן גרמא הוא ואמאי מברך כל צפרא וצפרא כרבי דתניא תפילין כל זמן שמניחן מברך עליהן דברי רבי אי הכי כל שעתא נמי רב יהודה אינש צניעא הוה ולא שרי ליה לגלימיה כוליה יומא ומאי שנא מצפרא כי משני מכסות לילה לכסות יום ת"ר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים גרים נשים ועבדים ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אמר מר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים פטירי מאן ליחייב בהנים איצטריכא ליה ס"ד אמינא הואיל וכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גרילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמיחייב בציצית הני בהנים הואיל ואישתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאישתרי בעידן עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי ר"ש פוטר בנשים מאי טעמא דר"ש דתניא ורואיתם אותו פרט לכסות לילה אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות כסות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא ששינה בראיה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים ורבנן האי

בן ארבעים יום ותרי לה בגוויהו מאורתא ועד צפרא איפרד חזותיה פסולה לא איפרד חזותיה כשרה ורב אדא קמיה דרבא משמיה דרב עוירא אמר מיתיי אחמידא ארכבא דשערי ואפיא לה בגוויה אישתנאי למעליותא כשרה לגריעותא פסולה וסימנך שינוי שקר שינוי אמת מאי אין ה' בדיקה דקאמר אטעימה מר ממשכי איתי תכלתא בשני רב אחאי ברקוה בדרב יצחק בריה דרב יהודה ואיפרד חזותיה בדרב אדא ואישתנאי למעליותא סבר למיפסלה אמר להו רב אחאי אלא הא לא תכילתא היא ולא קלא אילן היא אלא שמע מינה שמועתא אהדדי איתמר היכא דבדקוה בדרב יצחק בריה דרב יהודה לא איפרד חזותיה כשרה איפרד חזותיה בדקינן לה בדרב אדא בחמירא ארכבא אישתני למעליותא כשרה לגריעותא פסולה שלחו מתם שמועתא אהדדי איתמר רבי מני דייק וחבין בחומרי מתניתא א"ל ההוא סבא הכי עבוד קמאי דקמך ואצלח עיסקייהו ת"ר הלוקח טלית מצוייצת מן השוק מישראל הרי היא בחזקתה מן העובד כוכבים מן התגר כשרה מן ההדיוט פסולה ואע"פ שאמרו אין אדם רשאי למכור טלית מצוייצת לעובד כוכבים עד שיתיר ציציותיה מאי טעמא הכא תרגימו משום זונה רב יהודה אמר שמא יתלוה עמו ברדך ויהרגנו רב יהודה רמי תכילתא לפרזומא דאינשי ביתיה ומברך על צפרא להתעטף בציצית מדרמי קבבר מצות עשה שלא הזמן גרמא הוא ואמאי מברך כל צפרא וצפרא כרבי דתניא תפילין כל זמן שמניחן מברך עליהן דברי רבי אי הכי כל שעתא נמי רב יהודה אינש צניעא הוה ולא שרי ליה לגלימיה כוליה יומא ומאי שנא מצפרא כי משני מכסות לילה לכסות יום ת"ר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים גרים נשים ועבדים ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אמר מר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים פטירי מאן ליחייב בהנים איצטריכא ליה ס"ד אמינא הואיל וכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גרילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמיחייב בציצית הני בהנים הואיל ואישתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאישתרי בעידן עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי ר"ש פוטר בנשים מאי טעמא דר"ש דתניא ורואיתם אותו פרט לכסות לילה אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות כסות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא ששינה בראיה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים ורבנן האי

מוקי [ס] ושמא הכא בשאר פרטים מיירי ונרלה לפרש מפילין יש להם מיקה מחסירות ויתירות ואפ"ה אין ניקחין [ס] שבמקלקלו מחמת מיירי [ע] (ולפי הקונטרס נרלה לי לפרש דמייטד לא מייטין) והכי תניא מוספתא דמכתא ע"ז אין לוקחין מפילין אלא מן המוממה ואם לקח ממי שאינו מומחה ומצא בידו שניים או שלשה נשדיס עודק ממנו מפילין אחד של יד או של ראש בלמיד הלמוזן וכן שני וכן שלישי והא דתנן (שם דף פה.) המוצא מפילין מכינין זוג זוג אע"פ שלא נדקן החם משום כשר דמפילין לא מייטין ר"ש מוקי שאני דרב יאמק ומדרב יצחק בריה דרב יהודה ואיפרד חזותיה בדרב אדא ואישתנאי למעליותא סבר למיפסלה אמר להו רב אחאי אלא הא לא תכילתא היא ולא קלא אילן היא אלא שמע מינה שמועתא אהדדי איתמר היכא דבדקוה בדרב יצחק בריה דרב יהודה לא איפרד חזותיה כשרה איפרד חזותיה בדקינן לה בדרב אדא בחמירא ארכבא אישתני למעליותא כשרה לגריעותא פסולה שלחו מתם שמועתא אהדדי איתמר רבי מני דייק וחבין בחומרי מתניתא א"ל ההוא סבא הכי עבוד קמאי דקמך ואצלח עיסקייהו ת"ר הלוקח טלית מצוייצת מן השוק מישראל הרי היא בחזקתה מן העובד כוכבים מן התגר כשרה מן ההדיוט פסולה ואע"פ שאמרו אין אדם רשאי למכור טלית מצוייצת לעובד כוכבים עד שיתיר ציציותיה מאי טעמא הכא תרגימו משום זונה רב יהודה אמר שמא יתלוה עמו ברדך ויהרגנו רב יהודה רמי תכילתא לפרזומא דאינשי ביתיה ומברך על צפרא להתעטף בציצית מדרמי קבבר מצות עשה שלא הזמן גרמא הוא ואמאי מברך כל צפרא וצפרא כרבי דתניא תפילין כל זמן שמניחן מברך עליהן דברי רבי אי הכי כל שעתא נמי רב יהודה אינש צניעא הוה ולא שרי ליה לגלימיה כוליה יומא ומאי שנא מצפרא כי משני מכסות לילה לכסות יום ת"ר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים גרים נשים ועבדים ר"ש פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אמר מר הכל חייבין בציצית בהנים לוים וישראלים פטירי מאן ליחייב בהנים איצטריכא ליה ס"ד אמינא הואיל וכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גרילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמיחייב בציצית הני בהנים הואיל ואישתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו קמ"ל נהי דאישתרי בעידן עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי ר"ש פוטר בנשים מאי טעמא דר"ש דתניא ורואיתם אותו פרט לכסות לילה אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות כסות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא ששינה בראיה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים ורבנן האי

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה ל"ל לגלגל וכו' ממלי מנרן הא א"צ לברך אלא מעתה: (מ) ד"ה ומעני כי פעמו: (נ) ד"ה ומעני כי דלילה נר"ש בפ"ל ומ"ש: (ג) ד"ה כמום קומה אמור למ"ש:

גליון הש"ס

גמ' ופרזומא דאינשי ביתיה. עיין תוס' יו"ט פ"ק דסוטה ד"ה ר"ש: תד"ה ורי"ש וכו' דהתם שאני דכתיבי בחד קרא. עי' יומא דף ד ע"ש תד"ה למימיי:

הגהות צ"ק

[ל] ל"ק מ"ו: [מ] וכן הוא בכ"מ בר"ק: [נ] כל למכל פעמ: [ס] מעי עגוד למתה ומתו מפרש להכא בשלר ומכלה: [ע] מפילין ממי מתוכח מ"מ מיטין ולפי הקונטרס נמי ש לפרש דבשיבד כו' בל"ל: [ף] פעמ למתה: [פ] נמי מיקה: [צ] וכן מלא מילן לא לפיכו כו' ומוסק מיטת ל ידע מקיימא שבמיטי: [ק] נמלכי:

שיטה מקובצת

[ס] צפרא אי איפרד: [ב] ורב אויא ואשתני: [ג] בדרב אויא ואשתני: [ד] בדרב אויא: [ה] ארבעים יום ל"א שעברו עליהם מ': [ו] הוא שינוי אמת המשנה דבריה להוסיף עליו ולקיימו הכל יודעין שטוב הוא: [ז] כדרב אויא: אלא ש"מ מדהאי נסיון הוא תכלת ובהאי קלא אילן: שמתעתא: [ט] ודרב אויא: [י] כרי דהא דרב אויא: [יא] מוכרין טלית: [יב] וסבורה דישראל: [יג] עובד כוכבים לוונה עובדת כוכבים השלית: [יד] ישראל פלוני: [טו] דלילה נמי: [טז] כשנתעטף בה: [יז] ואילך כחד: [יח] כולה: [יט] מצפרא ליברך: [כ] היום תוס"ד ואוא"כ מה"ד כי משני מכסות: [כא] יום דשני: [כב] עיבוד לשמה ואפ"ה נקחים: [כג] ניקחין. לפי שיש טורח לנתק [הפרשיות] ולחזור ולתפור ואתי למסק ולא בדיק ושמא אינם מדוקדקות בחסירות ויתירות אבל ספרים ומזוזות אין בהן טורח לבודקן ולא סמיך עלייהו ובודקן. מהר"ם: [כד] ורב אויא: [כה] פסולה ס"א ובדיקה משום ושששא דקלא אילן:

תורה אור השלם

א) לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו:
[דברים כב, יא]

ב) גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתֶךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ: [דברים כב, יב]

ג) וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם:
[במדבר טו, לט]

יהבינה ניהליה לזבוני: מן העובד כוכבים הדיוט פסול. דליכא למימר דישראל היא דלהדיוט לא יהיב אינש מידי לזבוני אלא עשאה להטעות עצמו: הכא תרגימו משום זונה. שמא עובד כוכבים היה נותן לה אותו טלית באומנה ותוציא לינו על שום בר ישראל ואתאכר פלוני נתן לה טליתו מצוייצת בשכר ומשום הכי אין ראשין למכור: שמא. יתעצף בו העובד כוכבים וראהו ישראל ויחשוב שיהודי הוא ויבא להתלוות עמו בדרך ויהרגו העובד כוכבים. ואפשיי מן העובד כוכבים מן התגר כשרה: לפרזומא דאינשי ביתיה. לבבר שאשתו מחבטה בו והוא נמי היה מתעטף בה: מדרמי. לבבר אשתו קסבר ציצית לאו זמן גרמא דסבר לילה נמי זמן ציצית תשים חייבות וטליתה חייבת: ומאחר דלאו זמן גרמא אמאי מברך מצפרא (ותו לא): רב יהודה אינש צניעא הוה. מאחר שהיה מתעטף טליתו לא היה מסירה ממנו כל היום ולא הוצרך לברך אלא פעם אחת: ומאי שנא דמצפרא מברך ליבריך עלה בלילה קודם היום משעה שהיה עומד לשנות ולא יהא צריך לברך בשחרית: כי משני מכסות לילה לכסות יום. היה כלומר טלית אחרת פתוחה ממנה היה לו שהיה שונה בה קודם היום ובשחרית כשהיה יוצא בין אנשים היה לובש הפרוזמא ואז היה מברך עליה: ורבנן דפליגי עליה דר' דאמרי אינו

ורבי שמעון מאשר [נפקא]. [ד] ר"מ לא גריס ליה דס"ל כולהו מרכב נעלם ממנו ופ"ב דזבחים (דף יח:) תניא מרכבו ולא שלמה מרכבו ולא ממנו ומוקי לה כר"ש ומיהו על כרחין ר"ל דתנא תנאי הוו ולגירסא דר"ש פליגי התם להם קיימת לן הלכה כר"ש [ה] ככתוב לילה כמו שהוכחתי למעלה (דף מ:) וקיימת לן נמי דנעלם ממנו חייבת לעיל (דף נ:) גבי הלי ממן [ו] דחייבינן לגלויות לו עבד כלום דשויה נעלם ממנו ומן כמאן חלא על כרחין גילעם נכונה היה והא לפי' בית שמאי (זבחים דף נ.) לא דריש ר"ש מאי היינו להחיל דרשא וכי הלי נוהג הוי מוצה:

ואיזן זו זו קריית שמע. [ז] מסתברא דקריית שמע לרבן [ח]:

בין תכלת ללבן. [נגרסינן (דף מ:) ממרים בין תכלת [שהיה] לנוף שהיה פירש מקונטרס בין למר שקלט נוף תכלת למר שלא קלט ולימא דס"ל כאידך מאי דאמרי לה לבדתניא [ט] לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו [י] גדילים תעשה לך תניא אידך וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' כיון שנתחייב אדם במצוה זו נתחייב בכל מצות בולן ור"ש היא דאמר מצות עשה שהזמן גרמא היא תניא אידך וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' [כ] שקולה מצוה זו כנגד כל המצות כולן ותניא אידך וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ראיה מביאה לידי זכירה זכירה מביאה לידי עשיה ורשב"י אומר [ל] כל הזרין במצוה זו זוכה ומקבל פני שכינה כתיב הכא וראיתם אותו וכתיב התם [מ] את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד ת"ר [נ] חביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצות תפילין בראשיהן ותפילין בזרועותיהן וציצית בבגדיהן [ס] ומזוזה לפתחיהן ועליהן אמר דוד [ע] שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך ובשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישבה דעתו לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר [פ] למנצח על השמינית מזמור לדוד על מילה שניתנה בשמיני רבי אליעזר בן יעקב אומר [צ] כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו הכל בחיזוק שלא יחטא שנאמר [ק] והחוט המשולש לא במהרה ינתק ואומר [ר] חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם תניא היה ר' מאיר [ש] אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני [ת] שהתכלת דומה לים [א] ים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שנאמר [ב] ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר וכתיב [ג] כמראה אבן ספיר דמות כסא תניא רבי מאיר אומר [ד] גדול עונשו של תכלת משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לשני עבדיו לאחד אמר הבא לי חותם של טיט ולאחד אמר הבא לי חותם של זהב ופשעו שניהם ולא הביאו איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט ולא הביא תניא היה רבי מאיר אומר חייב אדם לברך [ה] מאה ברכות בכל יום שנאמר [ו] ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך רב חייא בריה דרב אויא [ז] בשבתא וביומי טבי טרח וממלי להו באיספרמקי ומגדי תניא היה [ח] ר"מ אומר [ט] חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום אלו הן [י] שעשאני ישראל שלא עשאני אשה שלא עשאני בור רב אחא בר יעקב שמעיה לבריה דהוה קא מברך שלא עשאני בור אמר ליה האי נמי אמר ליה ואלא מאי מברך שלא עשאני עבד היינו אשה עבד

זיל

האי אשר תכסה בה מאי עבדי ליה מיבעי להו [ו] לכדתניא [א] על ארבע בנפות כסותך ארבע [א] ולא שלש אתה אומר ארבע ולא שלש או אינו אלא ארבע ולא חמש כשהוא אומר [א] אשר תכסה בה הרי בעלת חמש אמור ומה אני מקיים על ארבע ארבע ולא שלש ומה ראית לרבות בעלת חמש ולהוציא בעלת שלש מרבה אני בעלת חמש שיש בכלל חמש ארבע ומוציא אני בעלת שלש שאין בכלל שלש ארבע ור"ש מאשר נפקא ורבנן [ב] אשר לא משמע להו ורבנן האי [ג] ואיתים אותו מאי עבדי ליה מיבעי להו לכדתניא ואיתים אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת הסמוכה לה ואיזו זו זו מצות כלאים דכתיב [ד] לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו [א] גדילים תעשה לך תניא אידך וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' כיון שנתחייב אדם במצוה זו נתחייב בכל מצות בולן ור"ש היא דאמר מצות עשה שהזמן גרמא היא תניא אידך וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' [ה] שקולה מצוה זו כנגד כל המצות כולן ותניא אידך וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ראיה מביאה לידי זכירה זכירה מביאה לידי עשיה ורשב"י אומר [ו] כל הזרין במצוה זו זוכה ומקבל פני שכינה כתיב הכא וראיתם אותו וכתיב התם [ז] את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד ת"ר [ח] חביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצות תפילין בראשיהן ותפילין בזרועותיהן וציצית בבגדיהן [ט] ומזוזה לפתחיהן ועליהן אמר דוד [י] שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך ובשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישבה דעתו לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר [כ] למנצח על השמינית מזמור לדוד על מילה שניתנה בשמיני רבי אליעזר בן יעקב אומר [ל] כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו הכל בחיזוק שלא יחטא שנאמר [מ] והחוט המשולש לא במהרה ינתק ואומר [נ] חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם תניא היה ר' מאיר [ס] אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני [ע] שהתכלת דומה לים [פ] ים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שנאמר [צ] ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר וכתיב [ק] כמראה אבן ספיר דמות כסא תניא רבי מאיר אומר [ר] גדול עונשו של תכלת משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לשני עבדיו לאחד אמר הבא לי חותם של טיט ולאחד אמר הבא לי חותם של זהב ופשעו שניהם ולא הביאו איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט ולא הביא תניא היה רבי מאיר אומר חייב אדם לברך [ש] מאה ברכות בכל יום שנאמר [ת] ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך רב חייא בריה דרב אויא [א] בשבתא וביומי טבי טרח וממלי להו באיספרמקי ומגדי תניא היה [ב] ר"מ אומר [ג] חייב אדם לברך שלש ברכות בכל יום אלו הן [ד] שעשאני ישראל שלא עשאני אשה שלא עשאני בור רב אחא בר יעקב שמעיה לבריה דהוה קא מברך שלא עשאני בור אמר ליה האי נמי אמר ליה ואלא מאי מברך שלא עשאני עבד היינו אשה עבד

זיל

ב) וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: [במדבר טו, לט] ג) לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו: [דברים כב, יא] ד) אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ: [דברים י, כ] ה) שָׁבַע בְּיוֹם הִלַּלְתִּיךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: [תהלים קיט, קסד] ו) לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד: [תהלים יב, א] ז) וְאִם יְתֻקְפוֹ הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעֲמֹדוּ נֶגְדּוֹ וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בְמְהֵרָה יָנָתֵק: [קהלת ד, יב] ח) חֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם: [תהלים לד, ח] ט) וְרָאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְמֹהַר: [שמות כד, י] י) וּמְמַעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה: [יחזקאל א, כו] כ) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: [דברים י, יב]

עין משפט נר מצוה

עד א מ"י פ"ג מהל' גירושין הל' ג טושו"ע אה"ע סימן י סעיף ו:
עה ב מ"י שם הל' יג:
עו ג טושו"ע יו"ד סי' כד סעיף ו:
עח ד מ"י פ"ו מהלכות תפילין הלכה יג:
עח ה מ"י פ"ב מהל' ציצית הלכה ו פמג עשין מו:
עט ז מ"י שם הל' ט:
פ ח מ"י פ"ו מהלכות תפילין הלכה יד פמג עשין יט טושו"ע יו"ד סי' מו סעיף ג:
פא ט טושו"ע יו"ד סי' רל סעיף ג:
פב י מ"י שם הלכה ו טושו"ע יו"ד סימן מו סעיף ד:

רבינו גרשום

מברך עליהן אלא שחרית סבירא ליה דהזמן גרמא: ורבנן. דפליגי עליה דר' שמעון דאמרי לאו הזמן גרמא אשר חכסה בה מאי עבדי ליה לרבדי בסות סומא לא איצטריך דאיכא למימר השתא בסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים מיחייבא בסות סומא שישנה בראיה אצל אחרים לא ס"ד: ור' שמעון מאשר מרבי בעלת ה': כיון שנתחייב אדם במצוה זו כשהוא בן י"ג שנה יום אחד נתחייב בכל המצות לאפוקי נשים שאינן חייבות בכל המצות ור' שמעון היא: זו מצות כלאים שאם היה כלאים בבגדו חייב להסירו: את ה' אלהיך תירא האי תירא עביד לשון ראיה: שבע ביום. שחי תפילין ור' ציציות ומזוזה היינו שבע: חונה מלאך ה' סביב ליראיו המסובין במצות ויחלצם מחטא: שנאמר כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים וכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא להכי הוי צורכי קראי לאשמעינן מה שאנו יכולין לראות היינו רקיע דומא לכסא הכבוד: מה [ה' אלהיך] שואל מעמך. כלומר מאה שואל: בשבתא וביומי טבי. שאין מתפלל י"ח ברוכות (חסרו ד'): אספרמקי. מיני בשמים: חייב אדם לברך ג' ברכות משום הכי אמר חייב שהשאר ברכות מברכן על צורך דבר מעשה ואלו אינן לצורך מעשה וגם הם מכלל המאה: כולי האי. נמי אחה מוסיף לברך:

חשק שלמה

על רבינו גרשום

ב) נ"ב ד"ה ל"ש ד"ס לילה נמי ומפילין ומשו"ה פטרן בנשים.

תוספות אור חשלם

א) גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ: [דברים כב, יב] ב) לֹא חָלַשׁ שַׁעְטָנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו: [דברים כב, יא] ג) לְמַנְצֵחַ עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד: [תהלים יב, א] ד) וְאִם יְתֻקְפוֹ הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעֲמֹדוּ נֶגְדּוֹ וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בְמְהֵרָה יָנָתֵק: [קהלת ד, יב] ה) חֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם: [תהלים לד, ח] ו) וְרָאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְמֹהַר: [שמות כד, י] ז) וּמְמַעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה: [יחזקאל א, כו] ח) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: [דברים י, יב]

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה וקיץ לכסא הכבוד ומכיר ע"י המכלא היופי:

גליון הש"ס

גמ' חיב דופה דרקיע. עיין תוס' ד"ה ול ע"ש תוס' ד"ה יכול יהיה הפילו יהיה שלמי לפיכך מש דומה לעשרים ואפשרים לעיקר:

שיטה מקובצת

ב) ומזוזות בפתחיהן: ג) מאשר ריבויא ורבנן האי וראיתם מאי עבדי ליה דלדידהו הוי זמן [ציצית] בלילה והא אמרי נשים חייבות: ג) דכשתכיר גותנין של: ד) המצות. ואנב ריהשא משמע דמי שחייב בההוא חייב בכל המצות: ה) נשים דחייבות: ו) הזם. את ה' אלהיך תירא: ז) ומתוך כך יזכר הישוב על הכסא: ח) שיהא דמות: ט) רקיע כמראה כסא דכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא: י) לרקיע. אגן: יא) לכן שהוא מצוי: יב) יותר משל תכלת שאינו מצוי הס"ד: יג) לה לה מאשה: יד) ר"ת לא גריס וכו' ואורי"י דאין למחוק הספר ותרע דא"כ דר"ש פטר מבעלת חמש קשיא הלכתא אהלכתא דקי"ל כר"ש דלילה לאו זמן ציצית כדמי לעיל גבי גזירה משום כסות לילה וקי"ל דבעלת חמש חייבת כדאיתא בטור הקומץ (דנחי) דמאן דבצריה לגלימא לא עביד כלום שוא בעלת חמש לכך נראה דגרס׳ שפיר ולר"ש מאשר [נפקא] ואהאי תנא דפ"ב דזבחים פליגי אהני. תוס׳ אחרות: טו) כר"ש דרחיק לומר תלתא תנאי הוו:

טז) דהוי שואל:

מבורת הש"ם

ב) זמזים יח:, ג) [זמזים יח: מ.], ד) נרכות טו:, ה) [גלרים כה. שבועות כט.], ו) מוקפתא דנרכות פ"ו, ז) [ל"ל רבי יהודה וכן אימא מוקפתא דנרכות פ"ו וכ"ל פ"ק ופ"ק סוף פ"ע דנרכות], ח) [מוקפתא פ' שלא ששני גוי וכן מוקיה הכ"ק וכנ"ל], ט) ל"ל נמי שב. ל"ק, י) [עמ"ש מוקפתא לעיל לט. ד"ה לא יפתום], כ) [ל"ל נרש"י פ"ק], ל) מכלתא ל"ק, מ) ל"ל לגלויה, נ) [ע' תוס' נרכות כה. ד"ה שכי גרסינן ותוס' סוטה נב: ד"ה וכיון], ס) נמי ממימרא בין כר' לעזר שנה ותי"ט מן המעון לו ותי"ט לוחמה כור ל"ק, ע) [וכ"ל מעורן מגן מגה פ' ע"ג].

גליון הש"ס

(ה) ר"ת לא גריס ליה דס"ל כולהו מרכב נעלם ממנו ופ"ב דזבחים (דף יח:) תניא מרכבו ולא שלמה מרכבו ולא ממנו ומוקי לה כר"ש ומיהו על כרחין ר"ל דתנא תנאי הוו ולגירסא דר"ש פליגי התם להם קיימת לן הלכה כר"ש ככתוב לילה

(ו) ר"ח גרסינן ליה דס"ל כולהו מרכב נעלם ממנו ופ"ב דזבחים (דף יח:) תניא מרכבו ולא שלמה מרכבו ולא ממנו ומוקי לה כר"ש ומיהו על כרחין ר"ל דתנא תנאי הוו ולגירסא דר"ש פליגי התם להם קיימת לן הלכה כר"ש ככתוב לילה

(ז) מנין של לילית קרא אמ ק"ש: ביון דנתחייב במצוה זו. שהמיל היום נמחייב כלל המצות דוגמ מצות עהבגות ביום וכ"ש כלל המצות [ח] ולהכי נמחי עיקר מילתא: ור"ש היא. לפומר נמצית לאי רבנן הא לילית נמי [ט] מחייבת נה מיכה נשים [י] ופטורות מכאה מצות: שקולה מצוה זו. מהכמיב אם כל מצות ועוד [כ] לילית נגיומטריא מ"ר וה' קשרים ות' מוסין הרי תרי"ג: ראיה. לילית מביאה לידי זכירת מצות: כתיב הבא וראיתם אותו וכתיב התם [ל] (לעיל ו) ואותו תעבוד. מה להלן שכיה לף כאן שכיה: שבע ביום. תפילין בראש ומזוזה הרי שמיה ומרבע לילית ומזוזה הרי שבע: הכל בחיזוק. מכל וכל עומד במקום שלא יחטא: המשולש. תפילין ולילית ומזוזה: סביב ליראיו. העומיס מצות ויהללם מחטא [מ] [אל הלדיקים]: מה נשתנה תכלת. שיהלו הקב"ה למלוה זו: דומה לים. שעשו בו נסים לישראל: ורקיע לכסא הכבוד. (ט) [נ]ומכח שמכלת מזכיר היזכר על הכסא ועוד נאה ליזכרה שיהא [ס] ככתוב עליהם שמלמר ומחת רגליו וגו' להיינו לקיע: וכתיב ספיר. וכתיב כמיב ספיר מלמת רקיע [ע] ככתוב כסא ומכלת ליה ויש לרקיע [פ] ומן קמיזן: גדול עונשו של תכלת [צ]. למי שמיגו מעיל לילית [ק] ומכלת: חותם. היו עוסיס להמה ולעבד כתקונין חותן לנסה סימן עבדות: זה שאמר לו המלך הבא חותם של טיט. שמלוי הוא ולא הניח עונשו מרובה: מה ה' אלהיך וגו'. קל ניה מלה: בשבתות ויומים טובים. ללא מללו י"ח: טרח וממלא להו. למלה נכנסות: באספרמקי ומגדי. מסמרמקי בשמים ומגדי מיני מגדים שמטועים נרכה: כולי האי נמי. דמשמע נפשך למיקן עם המלן ל"ל כולי האי נמי בשלמת עבד כוכבים ומשה הוא לו נמי מלוה ניעהו שפיר מברכת אלא טו בר מצות הוא: אלא מאי מברך. לשמיס ג' נרכות דר"מ: היינו אשה. לשמה נמי שפחה לעשות כעבד לרבו ל"ל היינו אשה לענין מצות אשה ועבד הוין דגמרינן לה מ"ן (מנחות דף ד.): זיל

(ו) ר"ח גרסינן ליה דס"ל כולהו מרכב נעלם ממנו ופ"ב דזבחים (דף יח:) תניא מרכבו ולא שלמה מרכבו ולא ממנו ומוקי לה כר"ש ומיהו על כרחין ר"ל דתנא תנאי הוו ולגירסא דר"ש פליגי התם להם קיימת לן הלכה כר"ש ככתוב לילה

(ז) מנין של לילית קרא אמ ק"ש: ביון דנתחייב במצוה זו. שהמיל היום נמחייב כלל המצות דוגמ מצות עהבגות ביום וכ"ש כלל המצות [ח] ולהכי נמחי עיקר מילתא: ור"ש היא. לפומר נמצית לאי רבנן הא לילית נמי [ט] מחייבת נה מיכה נשים [י] ופטורות מכאה מצות: שקולה מצוה זו. מהכמיב אם כל מצות ועוד [כ] לילית נגיומטריא מ"ר וה' קשרים ות' מוסין הרי תרי"ג: ראיה. לילית מביאה לידי זכירת מצות: כתיב הבא וראיתם אותו וכתיב התם [ל] (לעיל ו) ואותו תעבוד. מה להלן שכיה לף כאן שכיה: שבע ביום. תפילין בראש ומזוזה הרי שמיה ומרבע לילית ומזוזה הרי שבע: הכל בחיזוק. מכל וכל עומד במקום שלא יחטא: המשולש. תפילין ולילית ומזוזה: סביב ליראיו. העומיס מצות ויהללם מחטא [מ] [אל הלדיקים]: מה נשתנה תכלת. שיהלו הקב"ה למלוה זו: דומה לים. שעשו בו נסים לישראל: ורקיע לכסא הכבוד. (ט) [נ]ומכח שמכלת מזכיר היזכר על הכסא ועוד נאה ליזכרה שיהא [ס] ככתוב עליהם שמלמר ומחת רגליו וגו' להיינו לקיע: וכתיב ספיר. וכתיב כמיב ספיר מלמת רקיע [ע] ככתוב כסא ומכלת ליה ויש לרקיע [פ] ומן קמיזן: גדול עונשו של תכלת [צ]. למי שמיגו מעיל לילית [ק] ומכלת: חותם. היו עוסיס להמה ולעבד כתקונין חותן לנסה סימן עבדות: זה שאמר לו המלך הבא חותם של טיט. שמלוי הוא ולא הניח עונשו מרובה: מה ה' אלהיך וגו'. קל ניה מלה: בשבתות ויומים טובים. ללא מללו י"ח: טרח וממלא להו. למלה נכנסות: באספרמקי ומגדי. מסמרמקי בשמים ומגדי מיני מגדים שמטועים נרכה: כולי האי נמי. דמשמע נפשך למיקן עם המלן ל"ל כולי האי נמי בשלמת עבד כוכבים ומשה הוא לו נמי מלוה ניעהו שפיר מברכת אלא טו בר מצות הוא: אלא מאי מברך. לשמיס ג' נרכות דר"מ: היינו אשה. לשמה נמי שפחה לעשות כעבד לרבו ל"ל היינו אשה לענין מצות אשה ועבד הוין דגמרינן לה מ"ן (מנחות דף ד.): זיל

זיל טפי. תפ"ה מגולגל הטעד יותר מן המסה ל"ק זיל טפי לישנא אבל זיל והוסיף ודיק שלא עשאני עבד כדי להטעלים: גופו. מרחה גופו מצמית דיוקנו: ושולה. מין הארך: לפיכך. שמיו עולה שלא נחת לעי שהם למיו יקרין: ציצית. מצוה קלה עשה בעלמא: גפה של דומי. נפצעה ממי המלך שהוא שרה על דומי ל"ק ע"ז (ע): נפקוס מחמין של פרשה (ממדי מו) כמי ג' פעמים מני ה' מלהיכם ממד נרשמו ומחד בסופו: שלישי למלכות. שיימנה להתגייר: אותן מצעות. לא מכרה ומכימתן והוא היה ממן שכרו בעצה"!: הוציאה כתב מידה. ופפרה לו כל המחוצע שלשם שמים היה ממגיירת לפי שמעמע עם גדול של תורה יהיר במצות ציצית שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ד' מאות זהובים בשכרה שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן כשהגיע זמנו בא וישב על הפתח נבנסה שפרחתה ואמרה לה אותו אדם ששיגר לך ד' מאות זהובים בא וישב על הפתח אמרה היא יבנם נבנם הציעה לו ז' ממטות שש של כסף ואחת של זהב ובין כל אחת ואחת סולם של כסף ועליונה של זהב עלתה וישבה על גבי עליונה כשהיא ערומה ואף הוא עלה לישב ערום בנגדה באו ד' ציציותיו ומפחו לו על פניו נשמט וישב לו ע"ג קרקע ואף היא נשמטה וישבה ע"ג קרקע אמרה לו גפה של רומי שאיני מניחתך עד שתאמר לי מה מום ראית בי אמר לה העבודה שלא ראיתי אשה יפה כמותך אלא מצוה אחת ציוונו ה' אלהינו וציצית שמה וכתיב בה אני ה' אלהיכם שתי פעמים אני הוא שעתיד ליפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר עכשיו נרמו עלי כר' עדים אמרה לו איני מניחך עד שתאמר לי מה שמך ומה שם עירך ומה שם רבך ומה שם מדרשך שאתה למד בו תורה כתב ונתן בידה עמדה וחילקה כל נכסיה שליש למלכות ושליש לעניים ושליש נטלה בידה חוץ מאותן מצעות ובאת לבית מדרשו של ר' חייא אמרה לו רבי צוה עלי ועשוני גיורת אמר לה בתי שמא עיניך נתת באחד מן התלמידים הוציאה כתב מידה ונתנה לו אמר לה לכי זכי במקחך אותן מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר זה מתן שכרו בעה"ז ולעה"ב איני יודע כמה אמר רב יהודה מטלית שאולה ב כל שלשים יום פטורה מן הציצית מיכן ואילך חייבת תניא נמי הכי: הדר בפונדקי בא"י והשוכר בית בח"ל כל שלשים יום פטור מן המזוזה מיכן ואילך חייב אבל השוכר בית בא"י עושה מזוזה לאלתר משום ישוב דא"י: תפלה של יד אינה מעכבת ד: אמר רב חסדא לא שנו אלא שיש לו אבל אין לו מעכבת אמרו לו אמרת אמר להו לא ו אלא מאן דלית ליה תרי מצות חד מצוה נמי לא ליעביד ומעיקרא מאי סבר גזירה שמא יפשע אמר רב ששת ה כל שאינו מניח תפילין עובר בשמונה עשה וכל שאין לו ציצית בבגדו עובר בחמשה עשה ט יא וכל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בג' עשה כל שאין לו מזוזה בפתחו עובר בשני עשה ב וכתבתם ג וכתבתם ואמר ר"ל כל ז המניח תפילין מאריך ימים שנאמר דברים' מיעט עשה ד מפיק ליה פ' ומנו נגמרין (פוטה לח.) שמיט נקרנו כהניט ולא כהן אחד ה ותרתי שמעינן מינה ומ"מ קומר ר"ת שתפי כהן אחד עולה לכל הפחות מדרבנן ודייק מלישנא דלא קאמר שמי כהניט עוליט ולא אחד מהפי אחד ט ועוד פי' שם"ג אין לו להקרות לפי שהוא מפסיק ואין להפסיק תפי ליהם שמיה רבה ותפי נהם כרוך על עקיבו וכן פר"ח דש"ג המפסיק עבילה היא בידו ואינו מפסיק אמור להם

מלגמ

זיל טפי ת"ר חלזון זהו גופו דומה לים ובריירתו דומה לדג ועולה אחד לשבעים שנה ובדמו צובעין תכלת לפיכך דמיו יקרים תניא א"ר נתן אין לך בכל מצוה קלה שכתובה בתורה שאין מתן שכרה בעה"ז ולעה"ב איני יודע כמה צא ולמד ממצות ציצית מעשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ד' מאות זהובים בשכרה שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן כשהגיע זמנו בא וישב על הפתח נבנסה שפרחתה ואמרה לה אותו אדם ששיגר לך ד' מאות זהובים בא וישב על הפתח אמרה היא יבנם נבנם הציעה לו ז' ממטות שש של כסף ואחת של זהב ובין כל אחת ואחת סולם של כסף ועליונה של זהב עלתה וישבה על גבי עליונה כשהיא ערומה ואף הוא עלה לישב ערום בנגדה באו ד' ציציותיו ומפחו לו על פניו נשמט וישב לו ע"ג קרקע ואף היא נשמטה וישבה ע"ג קרקע אמרה לו גפה של רומי שאיני מניחתך עד שתאמר לי מה מום ראית בי אמר לה העבודה שלא ראיתי אשה יפה כמותך אלא מצוה אחת ציוונו ה' אלהינו וציצית שמה וכתיב בה אני ה' אלהיכם שתי פעמים אני הוא שעתיד ליפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר עכשיו נרמו עלי כר' עדים אמרה לו איני מניחך עד שתאמר לי מה שמך ומה שם עירך ומה שם רבך ומה שם מדרשך שאתה למד בו תורה כתב ונתן בידה עמדה וחילקה כל נכסיה שליש למלכות ושליש לעניים ושליש נטלה בידה חוץ מאותן מצעות ובאת לבית מדרשו של ר' חייא אמרה לו רבי צוה עלי ועשוני גיורת אמר לה בתי שמא עיניך נתת באחד מן התלמידים הוציאה כתב מידה ונתנה לו אמר לה לכי זכי במקחך אותן מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר זה מתן שכרו בעה"ז ולעה"ב איני יודע כמה אמר רב יהודה מטלית שאולה ב כל שלשים יום פטורה מן הציצית מיכן ואילך חייבת תניא נמי הכי: הדר בפונדקי בא"י והשוכר בית בח"ל כל שלשים יום פטור מן המזוזה מיכן ואילך חייב אבל השוכר בית בא"י עושה מזוזה לאלתר משום ישוב דא"י: תפלה של יד אינה מעכבת ד: אמר רב חסדא לא שנו אלא שיש לו אבל אין לו מעכבת אמרו לו אמרת אמר להו לא ו אלא מאן דלית ליה תרי מצות חד מצוה נמי לא ליעביד ומעיקרא מאי סבר גזירה שמא יפשע אמר רב ששת ה כל שאינו מניח תפילין עובר בשמונה עשה וכל שאין לו ציצית בבגדו עובר בחמשה עשה ט יא וכל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בג' עשה כל שאין לו מזוזה בפתחו עובר בשני עשה ב וכתבתם ג וכתבתם ואמר ר"ל כל ז המניח תפילין מאריך ימים שנאמר דברים' מיעט עשה ד מפיק ליה פ' ומנו נגמרין (פוטה לח.) שמיט נקרנו כהניט ולא כהן אחד ה ותרתי שמעינן מינה ומ"מ קומר ר"ת שתפי כהן אחד עולה לכל הפחות מדרבנן ודייק מלישנא דלא קאמר שמי כהניט עוליט ולא אחד מהפי אחד ט ועוד פי' שם"ג אין לו להקרות לפי שהוא מפסיק ואין להפסיק תפי ליהם שמיה רבה ותפי נהם כרוך על עקיבו וכן פר"ח דש"ג המפסיק עבילה היא בידו ואינו מפסיק ואמר [מאור להם] כל מיעטן להן ומע"ג

טלית שאולה טו כל ל' יום. מן לדקדק מכאן לתקנת שאלה ל' יום כמו הלואה נפ"ק דמכות (דף ג:) מדלא דיליפנא שאלה לעולם דוקא [ז] ועוד ל הכא לא מיפטר אלא דעד ל' יום סברי לימני דשאלה היא מן דרך שאלה ופטורה לעולם [ח] דכתיב בהדיא דיהיה הוא [ט] דלמתרין פ"ק דנפה נתנה (דף ח.) גבי נפחה שם ל' יום הרי הוא כלימני העיר והא דתניא הכא [י] סיוע לרב יהודה שאולה דמשמע ליה לדמות טלית מדרבנן למזוזה דלעיל מינה ופ"ע מי מצינן למימר לענין לפטור על ל' יום הוא דמיימי ומיהו י"ל דמזוזה נמי מדרבנן דמרי לימני כמיני והא דבעני שמוע הקומל (ב"מ קפ:) מזוזה על מי ופריך הא אמר רב משרשיא מוטב הדר ויהא לו לחיוב שוכר מיימי לה הלא ה"ק פשיטא שהמשכיר מיני מייב כיון שמיני לו שם וכן פ"ק דמקבת ע"ז (דף מ. ושם) לפריך בית נמי מפקע ליה ממזוזה ומשני מוטב הדר ויהא לו פי שמם ילנה לא יזול ט ולא מלא יחמוץ ט לחבן וקמ"ל מיהו מייב והא דתמרין ליש ר"ת דמילה (שבת קלה:) לא לכל אמר ר"ת מכשירי מלוה דומין את השבת דמודה ר"ת שמם ליש מיני ועשה מזוזה לפחמו מייב הוחיל וכידו להפקירן ס"מ למימר הוחיל וכידו [יא] שלא להימה שלא השעם השוה ככל ל"ע ולמ"ד מוטב שלים שלא לא מייב: **כל** כהן שאינו עולה לדוכן וכו'. דוקא כשמומר לו עלה כדאיתא [יב] בפוטה (דף לה.) לריך שיאמר להם חון הכנסת שלו יהיכם קודם ומרגוס שגלי נמי מתרגמין [יג] [מאור להם] כל מיתרון להן ומע"ג

ה) ל"ל ובעה"ב אבל איני כו'. ג) [מוגן קי. קו.]. ד) [פוטה לח: ע"ש], ד) [ע"ע פוס' שנה קמה. ד"ה שולה], ה) ל"ק, ו) [ע"ע תר' מלכות לד. ד"ה לא יעשה וכו'].

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה גפה וכו' ע"ז הקל"ד ומ"ב ת"ה שתי פעמים בפקוח וכו' מני ה' מלהיכם: (ו) ד"ה בשמונה וכו' לשון אסר בפ' קדש כמיב וסיה כי ימלך וגו' לשום וגו' וכן בוחיה כי יביאך וגו' בפוף הפרשה כמיב וסיה לשום וגו' ולטוטפות וגו' תהי ג' וק"ש וקדושה כל"ל:

גליון הש"ס

גמ' צוה עלי ויעשוני ציורת. עיין יבמות דף כד ע"ב מוספות ד"ה לא ממי: רש"י ד"ה ושולה מן הארץ. עיין רש"י מגילה דף ו ע"ב ד"ה על ידי מלוין ומקהלין דף קמ ע"ב ברש"י ד"ה מלוין ועיין שבת דף שה ע"ב ושם דף עג ע"ב מוספות ד"ה מפקיע: [מכות שם מן הארץ. על המלך, פ"ל. קרקן מגילת פ"ג דפ"ה סי' ג (של רגע"ס)]:

הגהות צ"ח

[ב] לשום וסיו למוטפות ומפוף הפרשה דקדש כמיב וסיה כי: [ג] ממיה ולעיל: [ד] ל"ל ועוד מכל דלא מיפטר אלא עד ל' יום מכאן ואילך חייבת. [מן התורה והא] דכתיב ביתך [הא אמרי' בפ'] ראשית הגז דרך ביאתך והכי איתא התם [ציצית אע"ג] דכתיב כסותך דמשמע ולא של שותפות הא [כתיב] בגדיהם ואפי' דשותפות וכסותך ולא של [אחרים מזוזה] אע"ג דכתיב ביתך [דמשמע] ולא של שותפות הא כתיב למען ירבו ימיכם [ואפי'] דשותפות וביתך דרך ביאתך (ולא) [ומדלא] קאמר ולא של אחרים ש"מ דמן התורה שאולה חייבת: [ד] אינה מעכבת. של ראש: [ה] וכל כהן שאינו עולה לדוכן. כ' רבינו חיים כהן דבשפת דוכן אין לומר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו וכו' אלא מיד שוחתם ברוכת הזדאה קורא כהנים ומביא ראיה ממס' סופה דאמרינן אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד [שיכלה] אמן מפי הצבור והיינו ע"כ אמן דברוכת הודאה דהרי אין כאן אמן אחר ואי הוי אמר אלהינו ואלהי אבותינו וכו' מאי קאמר אין הקורא כו' הלא יש כאן הפסקה גדולה בין אמן דצבור לקוראת כהנים אלא ש"מ דמיד אחר תתימה דברוכת הזדאה הקורא קורא כהנים ועוד מביא ראיה דאמרינן התם לשנים קורא כהנים לאחד אינו קורא ואי הוי אומר שליח צבור אלהינו ואלהי אבותינו כו' בין לאחד ובין לשנים קורא כהנים וקאמר נמי התם אין הצבור לפני התיבה רשאי לקרות להכהנים יברוכו אלא אם כן יודע בו שיודע לתפלה שלא תשרף דעתו עליו וכן היה מנהג של מורי הרמ"ר [שהוא היה] מקרא להכהנים ולא הניח השליח צבור לקרות אבל מנהג רבינו פרץ אינו כן אלא הש"ץ מקרא: ו) תיבות אפ"ה נמחק: ז) מראה גופו: וברייתו תבנית כו': ח) חוץ מאותן ט) וחביאתן עמה: ו) והיה לך לאות וכן בתר קדש כתיב ושמרת וגו' ותיבות כי יביאך נמחק: יא) ואח"כ מה"ת כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלש. כה תברכו אמור להם הרי שנים ושמו את שמי הרי שלשה: יב) שאינן מצוחין: יג) של ר' אחייא: טו) שאולה. עיין בתוספות בפרק השואל ובהר"ן שם: טז) הכא. ממוזה סיוע:

תורה אור השלם

א) אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: [במדבר טו, מא]

ב) וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

[דברים ו, ט]

ג) וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

[דברים יא, כ]

שיטה מקובצת

[ו] איני יודע. מסכת ע"ז דף יז: [ז] ר' אחייא: [ח] טלית שאולה. מזוזה כל שלשים יום פטור מכאן ואילך חייבת. [מן התורה והא] דכתיב ביתך [הא אמרי' בפ'] ראשית הגז דרך ביאתך והכי איתא התם [ציצית אע"ג] דכתיב כסותך דמשמע ולא של שותפות הא [כתיב] בגדיהם ואפי' דשותפות וכסותך ולא של [אחרים מזוזה] אע"ג דכתיב ביתך [דמשמע] ולא של שותפות הא כתיב למען ירבו ימיכם [ואפי'] דשותפות וביתך דרך ביאתך (ולא) [ומדלא] קאמר ולא של אחרים ש"מ דמן התורה שאולה חייבת: [ט] אינה מעכבת. של ראש: [י] וכל כהן שאינו עולה לדוכן. כ' רבינו חיים כהן דבשפת דוכן אין לומר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו וכו' אלא מיד שוחתם ברוכת הזדאה קורא כהנים ומביא ראיה ממס' סופה דאמרינן אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד [שיכלה] אמן מפי הצבור והיינו ע"כ אמן דברוכת הזדאה דהרי אין כאן אמן אחר ואי הוי אמר אלהינו ואלהי אבותינו וכו' מאי קאמר אין הקורא כו' הלא יש כאן הפסקה גדולה בין אמן דצבור לקוראת כהנים אלא ש"מ דמיד אחר תתימה דברוכת הזדאה הקורא קורא כהנים ועוד מביא ראיה דאמרינן התם לשנים קורא כהנים לאחד אינו קורא ואי הוי אומר שליח צבור אלהינו ואלהי אבותינו כו' בין לאחד ובין לשנים קורא כהנים וקאמר נמי התם אין הצבור לפני התיבה רשאי לקרות להכהנים יברוכו אלא אם כן יודע בו שיודע לתפלה שלא תשרף דעתו עליו וכן היה מנהג של מורי הרמ"ר [שהוא היה] מקרא להכהנים ולא הניח השליח צבור לקרות אבל מנהג רבינו פרץ אינו כן אלא הש"ץ מקרא: ו) תיבות אפ"ה נמחק: ז) מראה גופו: וברייתו תבנית כו': ח) חוץ מאותן ט) וחביאתן עמה: ו) והיה לך לאות וכן בתר קדש כתיב ושמרת וגו' ותיבות כי יביאך נמחק: יא) ואח"כ מה"ת כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלש. כה תברכו אמור להם הרי שנים ושמו את שמי הרי שלשה: יב) שאינן מצוחין: יג) של ר' אחייא: טו) שאולה. עיין בתוספות בפרק השואל ובהר"ן שם: טז) הכא. ממוזה סיוע:

רבינו גרשום

זיל טפי. כלומר אע"ג דהיינו אשה לך הוסיף לברך פעם שניה ומה בכך: גופו דומה לים. מראה גופו: ובריירתו. צחורה: שליש למלכות. כדי שיניחנה להתגייר: כל שלשים יום פטורה מן הציצית דלא הויא דידיה דסתם שאלה לי' יום: משום ישוב ארץ ישראל. דאי הוה נפיק למחר עייל ביה אחרינא משום דמשכח לה מזומנת דהאי דנפיק לא שקיל מזוזתיה בהדיה כדאמרינן בבבא מציעא [דף קב ע"ב]: אלא שיש לו ואע"פ שאין מניחה אינה מעכבת: חד מצוה נמי לא ליעביד. אלא אין מקפידין: בזידה שמא יפשע אי אמרת כי ליה לא מעכבא פשע ולא יבין אלא חדא: עובר בח' עשה דכתיב וכתבתם והיה לך לאות על יד וכו'. ולזכרון בין עיניך. היינו תרי חד דיד חד דבין עיניך וכתיב והיה לאות על יד. ולטוטפות בין עיניך. הוי נמי תרי ד' עשה. ותרי וקשרתם לאות על יד. והיו לטוטפת בין עיניך. הא שית וקשרתם אותם לאות על ידכם. והיו לטוטפת בין עיניכם הא תמני: ציצית עובר בה' עשה. גדילים תעשה לך. ועשו להם ציצית. ותתנו על ציצית. והיה לכם לציצית. וראיתם אותו: לדוכן בג' כה תברכו אמור להם. ושמו את שמי: דכתיב ה' עליהם היינו תפילין דכתיב כי שם ה' נקרא עליך:

מגלגל שמזן הכנסת אומר להם ממרו ומרגלמי ממרין ונלגד שיהא המזן יכרמל ומזן לגו היינו ז"ן שמזן הוא שמא הכנסת כלומרמא פ"ק לקנהלדין (דף י:) וכ' מזמש ופ"ז לכנסת מלינעל (דף נב:) מזי מתא מגל ז"ל הוא הקורא ואומר ר"ת שמ"ל הוא פומה בצרכנו ומתיש ומין הכהנים רשמין להמיל עד שיכלה הדעור מפי הקורא ותוקע כשעומד בשית הכנסת ואומר לו [א] עובר מגל שם שומד מזון שיו עובר למריץ כיצולמלי רבי שמעון בן פזי כל היה מעיס [הוס] קלי אמורי עמודי ר'

מלמד שקורין בנרמי:

הסולת והשמן אין מעכבין את היין. מסמע הא סולת ושמן מעכבן מהדדי ומימה להה לא כמיב שום קרא שמנמת נסכים ושמא ילפינן מממת מלה לכמיב בה עיכובא לעיל (דף ס.) וגליי מילתא בעלמא הוי דגבי מיעוטו מעכב אח לוטו כמיב קרא גם שמנמת נסכים

ומסם גלי לן קרא:

מנחתם ונסכיהם (אפי') בלילה מנחתם ונסכיהם אפילו למחר. פ"ב דמסורה (דף ית.) מוסא ללמעך נפקא לן [ב]דבר יום ביומו מלמד שכשות ה' ולילך הש"ס להביא על פסוק הרלוסו שמי דרשות מע"ג דעפקי מקראי למריש כי ההיא דשמנה עשריס למיה (קדושין דף ג.) וכן מוהתעלמת (ב"מ דף ג.) וכן ספר כורמה ומין דבר למד כורמה (ע"ש דף כ:) וכן מומר הפסח ושלמים הכמין מממת הפסח פ"ק דזבחים (דף ט.) ופ"ד דזבחים (דף ל.) ופרק המודה (לקמן דף פג:) ופ' מי שהיה ממא (פסחים דף ו:) ופ"ב דכלורות (דף עו.) דדרים לך ולא מלמו ומסיק רבא לעך לגופו ולא גמו הוא למעך ולמלמו ממלמו נפקא וכן בשמעתין למימ בצריך: שמ ונסכים ומסקינן דנסנרא **מנחתם** ונסכיהם. פ' נקוטע פ"ק דזבחים (דף ט.) ופרק המזנח מקדש (שם פה.) ופ"ב דמסורה (דף יה.) למעמם ומסיסם לפלי המנ קדלים וקמה ל"ת היכי מסמע מיניה

לילה ועוד היכי דרשינן מיניה ממה ומ"ב נסכים הם קרא דנמריה כמיב לפרים ולמילים ומינם כמוסים [ג]על הסדר דפרים ומילים קדמי ומו דפרים ונכנן שמי הם בעי ליה ומנמחם וכו' ומפי [ד]ניהן הם מוסא למיב מלא על כרמין כיון שכולה מסוסים זה מזה כולהו בעי ליה למיכמב לר"ת דדרים מקרא דעלמת פרשה ממור על הכהנים ומילים שמים יהיו עולה לה' ומנמחם ונסכיהם למה ריח ממוח לה' מדכתב נסכים כין עולה למפה ס"ת דמים גלילה כי למה לחייט הקטרה ולא מיימוחא ונקט מנמה בריבה דמי לעולה טפי מהקטרה והם דפ"ק דזבחים (דף ט.) דדרש [ה]מנמחו ונסכים מפי' גלילה ומשמע המם [ו]דמיימוחא דוקא קדרים [ז]והמם גבי מיר דרש מדכתי' מנמחו ונסכו ובמיב נמי ומנמחם ונסכיהם למחר נמי משמע כיון דגלי גבי עלרת מו מין למלך ומימה והא מי כתי כלתי בנמין עם הזמח כתיב והנהו לא ממו מלא מיום כדלימת בפ"ב דתמורה (דף יח.) ו"ל לחם מינו ענין בנמין עם הזמח מנהו ענין בנמין למחר חזם והם דלימרינן בריש תעשה (דף ב:) מה ימוך המים גלילה למחר מר ונסכיהם מפי' גלילה משמע דמקרא דפרי הפג מימי שמין מיסוך המים מלא בחג לגו מילמא היה לכיון דגלי לן קרא בעלמא דהוי נסכי בצור ס"ה לכל נסכי בצור וקרא דלימרינן מיזר דהוי נסכי ימיל: **ביון** דמתאמרא שירה עליימו. [ח]פי' [ט]להמיס עם הזמח מכל בפני עלמו בריש פ' מין בנעלון (מרימן יב.) ומ"מ מף מלמו מגיה עליה לימיין לשיה ולבע עם הזמח:

ודם ובהיך ישפך. פ' בית שממי (זבחים דף לו:) מעיקרא דריש מהמי קרא ולא מקי לנסוף: **במשפך** במשפמם. ומיוס רלמון דלא כמיב במשפמן כמיב מיה יהיו: **אלא** דר"ח ושנרמ דכתיב בחומש הפקודים. ומ"ג לכמיב יהיו לכם לגו עלייהו קמי והם דלא פרין מפסח קממי כי היכי דפרין מהני להם כמיב מיה יהיו ורש"י פי' [י]מיחקמל להם לכמיב [יא]גבי פסח ז' פרים ח' מילים ליום לגי' ימי פסח קממי פר ומיל ליום לפס לו מגח שים בכל יום מבית מחד והשתח מיתח שפיר להם לו מעכב מהדדי ומימה להם לכמיב מיה יהיו ומין לומר דקמי מכשבים ולא מפרים ומילים דגבי עלרת לא קמירינן הכי והא דנקט בסמוך מילים להכה והכה לו מעכב הא מינהו מעכבי ס"ב מני למיקמקט כבשים ולא למי לקודש יהיו דגבי למח לפליגי ר"ע וחכ עמ [יב]מחיים קמי לא מכשבים מי מלמח מכל מחרוייהו פשיטא להו מלא קמי מע"ג דכמיב מחד קרא היינו כבשים מלמח מכל כבשים מהדדי ס"ע דמעכבי כהמע דהמע מעכבין דפסולין וכ"ל לגשוס דרשת מחד קרא היינו לעשרון ג' עשרונים ומלמד דמי מחמימים להכה לו מינעריך קרא דבעלי מומין פשיטא לו מם זה וכן ב' מלות ולא מסמבר נמי למימר דהויה דפסח לו קיימה מלא מחמימים להכה לו מינעריך קרא דבעלי מומין פשיטא מלא מילים מילים ולא מלא כבשים שומע מי שלא יקריב עד שימצא כולן ס"ל שבעת ימים מקריבו שמה מפילו מחד מהן יכול מפי' כולן מלוין ס"ל דרשת מחד קרא מחד לגופו ומיהו הא דקממר שומע מי שלא יקריב עד שימצא כולן על כרמין לגו מסוס דממיר מיהיו דגבי עלרת דריש נמי הכי המם וכן מגב מע"ג דכמיב מיה כמשפמו וכו' ומכל מד מיימי קרא דשבעת ימים ומע"ג דלא כמיב לא בעלרת ולא מחב:

ה' עליהם. מומם שנומלין עליהם שם ה' מחפילין יחיו: **מתני'** **הסולת** והשמן, שלמ מנחת נסכים אין מעכבין מת היין שנסנך מת היין אע"פ שאיגן: **הבא** זבח ואחר כך הבא נסכים. ואת"ל הבא מנחה: ומנחתם ונסכיהם אפי' למחר. אבל אותן נסכים שמביא עם הזבח נפסלין בלינה מאחר שנשחט עליהן הזבח: **דבתיב** עולה ומנחה. שמוך לעולה מנחה ואחר כך נסכים: **כי** אליבי' בנסכים הבאין בפני עצמן. שלא הביאן עם הזבח אלא לאחר כמה ימים. ולא תימי להבריימא כמעיקרא ד' אפי זבח ונסכים דבבאין עם הזבח לא אליבי: **דר'** **סבר** **התם** **הוא.** בבאין עם הזבח איירי דאתחיל באכילה דתכח גמר לה לאכילה ומיימי מנחה: **דאתמאר** שירה עליימו דכתיב המשמח אלהים:

הסולת והשמן. דמנחה נסכים אין מעכבין את היין שנסנך את היין אע"פ שאיגן: **הבא** זבח ואחר כך הבא נסכים. ואת"ל הבא מנחה: ומנחתם ונסכיהם אפי' למחר. אבל אותן נסכים שמביא עם הזבח נפסלין בלינה מאחר שנשחט עליהן הזבח: דבתיב עולה ומנחה. שמוך לעולה מנחה ואחר כך נסכים: כי אליבי' בנסכים הבאין עם הזבח אלא לאחר כמה ימים. ולא תיתני להבריימא כמעיקרא ד' אפי זבח ונסכים דבבאין עם הזבח לא אליבי: דר' סבר התם הוא. בבאין עם הזבח איירי דאתחיל באכילה דתכח גמר לה לאכילה ומיימי מנחה: דאתמאר שירה עליימו דכתיב המשמח אלהים:

א) אֲנִי עֲלֵיהֶם יֶחְיוּ
לְכֹל בָּהֶן חַי רוּחִי
וְתַחֲלִימֵנִי וְתַחֲיֵנִי:
[ישעיה לח, טז]

ב) וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
לָאֵשִׁים
וְלַבְּשָׂמִים בְּמִסְפָּרָם
כְּמִשְׁפָּטָם: [במדבר כט, יח]

ג) אֲלֶה מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר
תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי
קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אִשֶּׁה לַיְיָ
עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח

ד) וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהָדָם עַל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל: [דברים יב, כז]

ה) וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם: [במדבר כט, לג]

ו) [לקמן נב. זמ"ר ח. מד. ממורה יד. מענית ג:], ז) [לקמן עמ.], ח) [מכשים ט:], ט) שייך לקמן עמ"ש, י) [ומ"ש בגליון שם], יא) [ומ"ש בגליון מוס' שבת דבר ד"ה ומ"ש].

(א) רש"י ד"ה ופפר וכו' היום הזבח יכול להקריב וכו': (ב) שם מפ"ד ובגיטין פ"ד ופמ"ב ומ"ב מ"ה שחיטת זבח פין הנסכים כמתן עם הזבח מתקדשין אלא בשחיטת זבח לכל זמן שלם: (ג) ד"ה שלה וכו' מנחה הס"ד ומ"ב מ"ה שירה עליימו על הנסכים מומרים הלדים שירה נמקכה: (ד) ד"ה כמשפמן מפמם מיכוגא דס"ד ומ"ב מ"ה דחומש הפקודים כל הקרבנות וכו' הפקודים בהבי דר"ש ועבלת כל"ל והל"ת: (ה) ד"ה מלא וכו' קמני הס"ד ומ"ב מ"ש דת"ב למיה:

[א] חסם הס"ד ומ"ב ד"ה בפסיגות הזבח לכל זמן: [ב] מי דעבלת: [ג] עלה תלב: [ד] למנחתם: [ה] מלכה: [ו] פרק: [ז] ל"ל ממנחם ונסכיהם: [ח] לסחם: [ט] להנחים:

[א] דאמר זעירי. בפ' הקומץ זוטא האוכלי: [ב] כי פליגי. בנסכים הבאים בפני עצמן דאף על גב דמיתי [קרא] זבח ונסכים משמע דמנחות הבאים עם הזבח פליגי אין זה עיקר דרשה דהא [חזקיה] דלמסקנא מוקי ליה (מאי) [הואי קרא] להא דזעירי: [ג] הואיל דמתאמרא שירה עליימו תימה דבעיא היא בפ' אין נערכין אם אומרים שירה על הנסכים הבאים בפני עצמן ריש"ל דה"ם הואיל דמתאמרא שירה בשבח והזבח. [ד] אמר ר' שמעון אם היו להם פרים ואילים: [ה] אחד ונסכיו: [ו] דחזיכא. ס"א מאי מביבותיהו: [ז] אלא דר"ח ועצרת. וקשה אמאי לא מוקי לה בכבשים ואילים דשמח ריש"ל דהנהו מעכבי להדדי דהא כתיב ביה יהיו ואין זה כפר"ש ר"י ביחזקאל בהפטרה דשלוח חדש דכתיב גבי פסח שבעה פרים ושבעה אילים (חמשה) דמימים ליום לשבעת הימים ומאי קאמר והלא לשבעה ימים ר"ל פרים היו בהם דכתיב בפר' פנחס פרים בני בקר שנים ופרש"י לומר דלא מעכבי אהדדי בדרשינן לקמן בשמעתין גבי כבשים דכתיב ביחזקאל ששה כבשים מה ת"ל לפי שכתב בתורה שבעה כבשים בו' ודרש דלא מעכבא ואם כן הא דכתיב בפסח יהיו דעיכובא הוא ולא דרשינן ליה עיכובא אלא היכא דדריש תלמודא א"נ ר"ל יהיו דפסח אחמימים קאי ור"ת אמאי לא מוקי מתניתין באילים ופסח ר"ל משום דבפסח לא כתיב אלא איל אחד ובמתניתין תנן האילים ולהכי מוקי לה בעצרת דכתיב בהו (ואילים) השמא דאמא לירן נדרים דרשת החרש מחומים ופרשת החרש דכתיב איפה לפר ואיפה לאיל יעשה ואיפה איפה איכא עשרה עשרונים ובתורה כתיב שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל וצריך לפרוך. וצריך לומר דמאיפה תרציא ג' עשרונים לפר שיהא מנוסה יפה ואם יש להם חיסרון בריחה מאיפה תרציא ב' עשרונים לאיל. ותוד כתיב התם ושמן הין לאיפה ומאי קאמר תלא כתיב בתורה חצי הין יהיה לפר ושלישית הין לאיל ותניא לפרש דשמן שבהין לאיפה לפי השנחות שהיו בהין כדאמרינן גבי הין לפי כר. ועוד כתיב התם מנחה יעשו עליך בבקר בבקר ששית האיפה ומאי קאמר והלא במנחת נסכים שהיו עשרון עשרון בכל בקר ובקר עם התמיד לא היה בו רק ששירית האיפה וצריך לומר כדפ' לאיל משמיה האיפה תרציא השטרון של מנחה היינו כפי השיעור של

איפה לפר. ר"ם דהאי ששית האיפה היינו לעשרון של מנחת תמיד ולחצי עשרון של מחבת שהיה בו עשרון מחציתה בבקר ומחציתה בערב. ואין השיעור שוה שהרי עשרון ומחצה הוו ששית. [מתשובה] עשרונים ובאיפה יש בה עשרה עשרונים וניל בדרך דיש לישב ששית האיפה במנחת תבילין שיעכר אחוה עד שתבא לחצי עשרון והשתא אתי בסיגון לכי איפה לפר. ועוד כתיב ושמן שלישית ההין לרוס את הסולת פי' לתקן הסולת של מנחה ומאי קאמר הלא לא היו בו כי אם [ריבעית ההין למנחת] תמיד השחר ואמר ריב"א דהאי שלישית דכתיב בהאי קרא היינו לעשרון של מנחת התמיד וחצי עשרון של מנחת מחבת הבקר ולעשרון [וחצי צריך ד"ק לגיון וחצי שמן דחב' לגיון (והק) [שהן] שלישית ההין היה לבלול עם הסולת בעודו חי קודם אפיה ולאחר אפיה היה יוצק בהן חצי לוג הנשאר [ועוד יש לפרש] רשלישית ההין קאי אשתות שבהין ה"ק רשנת שלישית שבהין היה לרוס הסלת של מנחת התמיד הינו רביעית ההין שנת ראשונה היה לפי והשני לאיל והשלישית לכבש. תרי"א. ע"ש [הא] דכתיב נסכי ביחזקאל ושמן שלישית ההין לרוס את הסולת. פירוש לתקן הסולת של מנחה. [ותשה באיפה מנחה משתעי קרא אי דמנחת נסכים הבאה עם התמיד אינה כן אם שלשה לוגין ואי דחביתין רסליק מינה הא כתיב ומנחה תעשה עליו בבקר בבקר ששית האיפה וגו' ופרש"י התם דהיינו חביתין חביתין דלא היה רק לוג ומחצה ר"ם דקא חשיב שמן של שחרית כולו בבת אחת ושל התמיד של ד' לוגין ומחצה וד' לוגין היינו שלישית ההין וחצי לוג לא חשיב שלא היה באה לסלת אלא היה לשמן מנחה חביתין חביתין עוד פי' הר"ם דשלישית ההין לא היה רק לוג ומחצה אלא עד שנת שלישית לפי שהיו ג' שנותות לחין לפר ולאיל ולכבש נמצא כשהתחיל למנחת משמח עליונה של כלי תמצא החתון שהוא לכבש השלישי שיכול תוס' וכן כתוב בגליון דשלישית ההין ר"ל שנת שלישי דמאמרינן שנותות היו בהין עד כאן לפר ועד כאן לאיל בר' ומצא השלישי מחזיק רביעית ההין להמינו לנסכים: [ט] ושמן מנחתו: [י] נסכים קריבה ותלה: ואת"ל מנסך יין הס"ד ומה"ד זבח ואחר כך נסכים: [יא] הביא היום זבח: [יב] הזבח מתקדש אלא בשחיטה זבח דכל: [יג] מנחה הס"ד ואת"ב מה"ד דמתאמרא שירה עליימו אבל אינו הס"ד ואת"ב מה"ד דחומש הפקודים כו': [יד] הפקודים חד אינל כתיב בהו דהיינו בפרשה פנחס והן מוספין דר"ח ועצרת דחומש הפקודים: [טו] ד"ת אות מ' נמחק: [טז] ונפקא לן מדבר': [יז] על הסדר ר"ש דפרים לאילים קדמי דהא מסיים בפ' התודיר דפרים קדמי לאילים ואילים לכבשים וכסדר הכתוב ומאי פריך: [יח] דמימורא דוקא קדרים. עיין בהשמטות בסוף המסכת: [יט] עליימו (פשוט בדאיתא) [פירוש בדאמרן עמ"ש]: [כ] פי' קרא בחזקאל והזיכוח דהא דכתיב נמחק: [כא] פי' פסח. ושבעת ימי המג יעשה עולה לה': [כב] אחיכא קאי:

מלים שנים והקרבתם על הלמס ז' כשכיס ח' ומלים שנים והך ד"ס כלגלגן מיהו הכך למומס הפקודים ט' כלגלגן: הויה בתיב בהו. יהיו עולה (ויקרא כג) וכל הויה מיכופל: לא (ל) [ח] דת"ס. הפלים בגגל שמי הלמס שנממר והקרבתם על הלמס: מעכבי לאיל דהומש הפקודים. י' הכא מקריב מנחת פרים ומלים לא מעכבי אהדדי לא מעכבי ואילים דהכא והדכא הוא דלא מעכבי אינהו מעכבי תנא מילי מילי קתני ב) וביום החדש ג) (תקח) פר בן בקר ד) תמים וששה כבשים ואיל תמימים יהיו לכם ה) מה ת"ל לפי שנאמר בתורה ו) פרים ומנין שאם לא מצא שנים מביא אחד ת"ל פר ששה כבשים מה ת"ל לפי שכתב בתורה ז) שבעה ומנין א שאם לא מצא שבעה יביא ששה ת"ל ששה ומנין שאם לא מצא ששה יביא חמשה חמשה יביא ארבעה ארבעה יביא שלשה שלשה יביא שנים ב ואפילו אחד ת"ל ח) ולכבשים כאשר תשיג ידו ומאחר דכתיב הכי ששה כבשים למה לי רבמה דאפשר להדורי מהדדיהן ומנין ג) (לאילים שבת"כ) שמעבירין זה את זה ת"ל ב) יהיו ט) כה אמר ה' אלהים בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר תמים וחטאת את המקדש עולה היא א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רב אשי אמר י) מילואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה תניא נמי הכי רבי יהודה אומר פרשה זו אליהו עתיד לדורשה אמר לו ר' יוסי מלואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה אמר לו ט) תנוח דעתך שהנחת דעתי י) וכל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים כהנים הוא דלא יאכלו הא ישראל אכלי א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רבינא אמר כהנים איצטריך ליה ס"ד אמינא הואיל ואשתרי מליקה לגבייהו תשתרי נמי נבילה וטרפה קמ"ל כ) וכן תעשה בשבעה בחודש מאיש שוגה ומפתי וכפרתם את הבית (ט) שבעה אמר ר' יוחנן אלו שבעה שבטים שחטאו יא ואף על פי שאין רובה של קהל (ג) חודש אם חדשו ואמרו חלב מותר מאיש שוגה ומפתי מלמד יב שאין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה יג אמר רב יהודה אמר רב זכור אותו האיש לטוב וחנינא בן חזקיה שמו שאלמלא הוא נגנז ספר יחזקאל שהיו דבריו סותרין דברי תורה מה עשה העלה יד שלש מאות גרבי שמן וישב בעליה ודרשו: א"ר שמעון אם היו להם פרים מרובין [וכו']: ת"ר טו ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה מנחה ולכבשים כאשר תשיג ידו ושמן הין לאיפה א"ר שמעון וכי מדת פרים ואילים אחת היא להם פרים מרובין ולא היו נסכים יביאו פר אחד ונסכיו ואל יקרבו כולן בלא נסכים ואם היו להם אילים אילים דהיכא אי דהנהו טז דאיל הוא (ט) אי דעצרת דתורת כהנים יח הויה כתיב בהו לעולם דעצרת דתורת כהנים והכי קאמר לא אילים דתורת כהנים מעכבי ליה לאיל דחומש הפקודים ולא איל דחומש הפקודים מעכב להו לאילים דתורת כהנים אלא פרים דאפילו אהדדי לא מעכבי ואילים דהכא והדכא הוא דלא מעכבי אינהו מעכבי תנא מילי מילי קתני ב) וביום החדש ג) (תקח) פר בן בקר ד) תמים וששה כבשים ואיל תמימים יהיו לכם ה) מה ת"ל לפי שנאמר בתורה ו) פרים ומנין שאם לא מצא שנים מביא אחד ת"ל פר ששה כבשים מה ת"ל לפי שכתב בתורה ז) שבעה ומנין א שאם לא מצא שבעה יביא ששה ת"ל ששה ומנין שאם לא מצא ששה יביא חמשה חמשה יביא ארבעה ארבעה יביא שלשה שלשה יביא שנים ב ואפילו אחד ת"ל ח) ולכבשים כאשר תשיג ידו ומאחר דכתיב הכי ששה כבשים למה לי רבמה דאפשר להדורי מהדדיהן ומנין ג) (לאילים שבת"כ) שמעבירין זה את זה ת"ל ב) יהיו ט) כה אמר ה' אלהים בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר תמים וחטאת את המקדש עולה היא א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רב אשי אמר י) מילואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה תניא נמי הכי רבי יהודה אומר פרשה זו אליהו עתיד לדורשה אמר לו ר' יוסי מלואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה אמר לו ט) תנוח דעתך שהנחת דעתי י) וכל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים כהנים הוא דלא יאכלו הא ישראל אכלי א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רבינא אמר כהנים איצטריך ליה ס"ד אמינא הואיל ואשתרי מליקה לגבייהו תשתרי נמי נבילה וטרפה קמ"ל כ) וכן תעשה בשבעה בחודש מאיש שוגה ומפתי וכפרתם את הבית (ט) שבעה אמר ר' יוחנן אלו שבעה שבטים שחטאו יא ואף על פי שאין רובה של קהל (ג) חודש אם חדשו ואמרו חלב מותר מאיש שוגה ומפתי מלמד יב שאין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה יג אמר רב יהודה אמר רב זכור אותו האיש לטוב וחנינא בן חזקיה שמו שאלמלא הוא נגנז ספר יחזקאל שהיו דבריו סותרין דברי תורה מה עשה העלה יד שלש מאות גרבי שמן וישב בעליה ודרשו: א"ר שמעון אם היו להם פרים מרובין [וכו']: ת"ר טו ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה מנחה ולכבשים כאשר תשיג ידו ושמן הין לאיפה א"ר שמעון וכי מדת פרים ואילים אחת היא. מימה לליפרון וכי יש שם לאיפה ול"ש פירש במחקלא לאיפה קמח היה מצין להוציא קומח עשרון מן הקמח ואיפה אחת ואיפה נאיל ג' עשרונים לפר ואיפה נאיל ג' עשרונים לאיל ואיפה נכבש ב' עשרונים לכבש הרי ו' עשרונים ואיפה אחת ג' עשרונים הרי ט' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי י"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ט"ו עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי י"ח עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי כ' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי כ"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי כ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי כ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ל"א עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי ל"ד עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ל"ו עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ל"ט עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי מ"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי מ"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי מ"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי נ' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי נ"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי נ"ה עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי נ"ח עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ס' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ס"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי ס"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ס"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ע' עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי ע"ג עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ע"ה עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ע"ח עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי פ' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי פ"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי פ"ד עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי פ"ז עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי פ"ט עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי צ"א עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי צ"ד עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי צ"ו עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי צ"ט עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי ק' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ק"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ק"ד עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי ק"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ק"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ק"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קי"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קי"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קי"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קכ' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קכ"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קכ"ד עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קכ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קכ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קל' עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קל"ג עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קל"ה עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קל"ח עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קמ' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קמ"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קמ"ד עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קמ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קמ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קמ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קנ"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קנ"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קנ"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קנ"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קס' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קס"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קס"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קס"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קע' עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קע"ג עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קע"ה עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קע"ח עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קפ' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קפ"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קפ"ד עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קפ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קפ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קפ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קצ"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי קצ"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי קצ"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי קצ"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ר' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ר"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי ר"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ר"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ר"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רי"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רי"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רי"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רכ' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רכ"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רכ"ד עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רכ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רכ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רכ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רל"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רל"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רל"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רל"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רמ' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רמ"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רמ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רמ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רמ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רנ"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רנ"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רנ"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רנ"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רס' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רס"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רס"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רס"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רס"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רע"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רע"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רע"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רע"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רפ' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רפ"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רפ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רפ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רפ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רצ"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי רצ"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי רצ"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי רצ"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ש' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ש"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי ש"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ש"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ש"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שי"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שי"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שי"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שכ' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שכ"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שכ"ד עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שכ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שכ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שכ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי של"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי של"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי של"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי של"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שמ' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שמ"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שמ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שמ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שמ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שנ"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שנ"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שנ"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שנ"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שס' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שס"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שס"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שס"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שס"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שע"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שע"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שע"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שע"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שפ' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שפ"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שפ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שפ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שפ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שצ"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי שצ"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי שצ"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי שצ"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ת' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ת"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי ת"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי ת"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי ת"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תי"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תי"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תי"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תכ' עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תכ"ב עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תכ"ד עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תכ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תכ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תכ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תל"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תל"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תל"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תל"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תמ' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תמ"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תמ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תמ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תמ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תנ"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תנ"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תנ"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תנ"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תס' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תס"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תס"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תס"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תס"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תע"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תע"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תע"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תע"ט עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תפ' עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תפ"ג עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תפ"ו עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תפ"ח עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תפ"ך עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי תצ"ב עשרונים ואיפה נכבש ב' עשרונים הרי תצ"ד עשרונים ואיפה נפר ג' עשרונים הרי תצ"ז עשרונים ואיפה נאיל ג' עשרונים הרי ת

עין משפט
נר מצוה

קב א מיי' פ"ח מהל' ממרים ומשפטן הלכה ח:
קג ב מיי' שם הל' טו:

תורה אור השלם
א) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפַר בֶּן בָּקָר אֶחָד וְאַיִל שְׁנָיִם יִהְיוּ עֹלָה לַי' וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַי': [ויקרא כג, יח]
ב) וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְי עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַי' לַכֹּהֵן: [ויקרא כג, כ]
ג) מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתַּיִם שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה בִּכּוּרִים לַי': [ויקרא כג, יז]
ד) וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּקִירוֹת הַבָּיִת: [ויקרא יד, לט]
ה) וּבָא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּקִירוֹת הַבָּיִת צָרַעַת מַמְאֶרֶת הִוא בַּבַּיִת טָמֵא הוּא: [ויקרא יד, מד]

שיטה מקובצת

ס] בהנים לא תיבת אין ומחק: ב] עצמן בלא לחם ולחם בלא כבשים אין: ג] תיבות ר"ש אומר ומחק: ד] אינהו כבשים אינהו מדהני:
ה] מדאישתני סדרן. ומעתה אין אנו צריכין כשאתה מגיע אצל פרים ואילים אינן (חכי) [הן] א"נ אי לאו משום דאשתני פרים ואילים משום סברא דאשתני סדרן גרידא לא הוה אמינא אחריני נינהו. תרי"ח: ו] גמר יחיד מתחיינה. משמע דיחיד לא קאי אכבשים הוא דאמרינן בסי' הקומץ כבשים מעכבין זה את זה מ"ש הויה כתיב בהו [י"ל] דחדאי אין מקרא יוצא מידי פשוטו וקאי אכבשים לענין שיעכבו זה את זה אבל לא שיעכבו את הלחם דמכח הגזי"ש אנו אומרים דעיקר קרא אתא ללחם לומר שמעכב לחם דהכי משמע לן דאותו יחיד דאתא לומר דחד מיניהו שמעכב את חבירו מדכתיב גבי תודיה. תרי"ח: ז] ובן נגם נמי נילף. וא"ת הלא בן נגם פי' שעמר במתניתין ר"ל דבמתני' לאו עיקר הטעם אמר אלא ה"ק לדבריך היה לך להתחת לגזי"ש דיש משום דאשכחנא במדבר קרבו כבשים בלא לחם. תרי"ח: ח] מה לחלן לחם כו' משמע דלר"ש לא קאי יחיד אכבשים ולקמן הא קאי אכבשים [מיהו] לא קאי כל כך אכבשים אלא אלחם דלחם מעכב את הכבשים ואין הכבשים מעכבין את הלחם וה"נ אנו צריכין לומר לבן נגם אימא דאמר יחיד אכבשים קאי ולא אלחם ובהקומץ רבה תנן דשתי הלחם מעכבין זה את זה יחיו כתיב בהו ור"ל דאתי יחיד [קאי נמי] אלחם לא קאי כל כך כמו אכבשים. תרי"ח: ט] הפר. והאילים: י] שהרי ג"א לא היה להם אלא מן: יא] קרבו כבשים: יב] עצמן בלא לחם ומצא מה שאמרו בחומש הפקודים קרב במדבר כדאמרת: יג] דאחריני נינהו כבשים נמי אישתני דאחריני נינהו: יד] דבתי"כ הקדים כבשים ופר לאילים ובפנחס הקדים פרים ואילים לכבשים: טו] תיבת עולה נמחק: טז] הם כתלו לכהן אבל כבשים קאי: יז] אכבשים קאי: יח] בב"ק דכתיב האשם המושב לה': יט] בפרק ב"ש. (דף מה ע"א) תירצו בתוס' קושיא זו ובס"ד מיתחת (דף נא ע"ב) ובס' עשרה יוחסין לא דברו בתוס' שלנו ממנו כלום: כ] דקאי אלחם לבד. ודשי"ל ול"ל פי' לעיל דהויה דשתי החלות דמעכבי זו את זו היינו סולת תהיינה ולאו קרא דקדוש יהיו עיין לעיל: כא] צר מסובר. גליון וה"ה דנין יחיד מתהיינה דתרוייהו בלחם מירי מלמילף יהיו מיהיו תילף בכשים דבר שיש בו נמי מתנה לכהן מעולה שבולו בליל: כב] דהחם. בריייתא היא ולא רב הונא אמרה ותו דהחם:

זוכה מפרי מפרשת כי תבא דף"ל מנינא ן מזקים ן גרון וכי מדת פרים מילים וכבשים אחת היא ולכך כתב אלמה עשרונים ופרים לג' מלמד שמילים גדולה ואיפה קטנה קרוי איפה:

קרבו כבשים בלא לחם. פי' ב] בקונטרס שלא היה להם אלא מן ולקמה דכתי"ב ליומא (עה:)

ג] לתומות העולם היו מצויין להם מיני מאכל וכפ' שמי הלחם (לקמן צה.) ומי מוכח שהיה עמהם לחם הפנים במדבר והיו מקריבין ממנה ד"א טעמא ומאי ר"ת להיינו טעמא דכתיב כי תבואו אל הארץ וכ"ע למעמיה דכי תבואו לאו דווקא אבל ר"ש כרבי ישמעאל דפ"ק דקדושין (ד' ו:) דלימא ליאמר מיהו קסבר לחם הפנים לא יקריבו ויש לחלק ד] (ונראה לפרש) מצוה דשמי הלחם מיקרו פיכורים כלקמן (ד' מו:) ומה שכורים בתרן אף שמי הלחם ן ועוד לשיטת הגזירה פרק רבי ישמעאל (לקמן סט:) ממוקמיכם למעומי מ"ל: **הלכה** כרבי שמעון בן גנם. מימה הילכתא למיפשט דפרק"ק ה] פ' תמי שמאי (זבחים סה.) ופ' ד' מימות (סנהדרין פה:) ופרק עשרה יוחסין (קדושין עג.) גבי ממזרים ו] פירקתי: **שבעת** כבשים אש"פ שאין לחם. מלמלת כתיב והקרבתם ז] על הלחם ח] שבעת כבשים:

מדאשתני סידרן. תשמע מ"ל לא תאמר ה"ל למכתב קרא פרים ואילים וכבשים כתיב אל ופרים ואילים כתיב אל ופרים ט] ש"מ מ' פני קאמר מלמלת כתיב ג' פרים וג' אילים וחייו דלמא לחם ז' ולא שנים:

גמר יהיו מתהיינה. ולפ"ל לגזי"ש ט] דקאי אלחם נמי ומכבשים נמי כלומר (רבה) [רבינו] (לעיל ח.) מיהו מסתבר ליה דלא ניקום מעיכוב כבשים אלחם ומיהא הוא:

ובן נגם ליל"ף יהיו מתהיינה. דהא למו מהדלי טפי למרויחו מיינו בעמן לחם ולפ"ל גז למר טעמא י] בתמימין [שכן מצינו במדבר מ' שנה כו'] יא] ליהיו מיהיו לפ למו להדלי למלמ יב] כבשים ומלמ שמי כבשים ובמר לשיהיו מיהיו עדיף ליה פרק לר"ש כיון דעדיף מע"ג דלמ למו ומוסיפים [פ"ר] ומ"ל מ"מ למר ר"ש יג] דבר שקול מי מכריע ומר בן נגם מי מכריע: **זן** היא שיבה זו היא ביאה. ס"ל מ' מינן למילף מהרויחו ממלי לפ ילפינן יב: **דנין** דבר שמתנה לכהן. מימה מלרבה למן דבר שממנו קרב למזבח שממנו קרב למזבח ויש לומר להמי יג] לר מסתבר ליה טפי כיון למלי ומלי מלחם קיימי:

דאמר רב הונא קנאו השם ונתנו לכהן. פירש בקונטרס סוף הגחל קמע (ס"ק דף קט:) קמיר הכי ולימא יד] להכי קמיר בריית' קנאו השם ונתנו לכהן שנמסרו מצות לכהן שיעשה בהן מצות כמו שנתנו לכהן כתיב איזהו דבר שמקצתו לה' ומקצתו לכהן כתיב איזהו דבר שמקצתו לה' ולכהן לה' לכהן כתיב בדרב הונא ור"ע מי כתיב קדש יהיו לה' ולכהן קדש יהיו לה' דאמר רב הונא קנאו השם ונתנו לכהן: אמר ר' יוחנן הכל מודים שאם

היו להם פרים מרובין ולא היה להן איפתן יביאו איל אחד ואיפתו ולא יקרבו כולם בלא איפות: **מתני'** יד] הפר והאילים והכבשים והשעיר אין מעכבין את הלחם ולא הלחם מעכבן ט] הלחם מעכב את הכבשים ואין הכבשים מעכבין את הלחם דברי ר"ע אמר ר"ש בן גנם לא כי אלא הכבשים מעכבין את הלחם והלחם אינו מעכב הכבשים שכן מצינו כשהיו ישראל במדבר מ' שנה קרבו כבשים בלא לחם אף כאן יקרבו כבשים בלא לחם אמר ר"ש הלכה כדברי בן גנם אבל אין המעם כדבריו שכל האמור בחומש הפקודים קרב במדבר וכל האמור בתורת כהנים טו] אין קרב במדבר משבאו לארץ קרבו אלו ואלו מפני מה אני אומר יקרבו כבשים בלא לחם מפני שהכבשים מתירין את עצמן יז] ולא הלחם בלא כבשים שאין לו מי יתירנו: **גמ'** תנו רבנן יא] והקרבתם על הלחם חובה על הלחם שבעת כבשים תמימים אע"פ שאין לחם א"כ מה ת"ל על הלחם מלמד שלא נתחייבו בכבשים קודם שנתחייבו בלחם. כל זמן שהיו במדבר: כשאתה מגיע כו'. למ"ד (ויקרא כג) כמיב פר ובני מילים ובמומם הפקודים (במדבר סח) כמיב פרים מי נקר שנים ואיל אחד מלמ אלו למומם הפקודים מאין נגלל עלמן יב] למומספין הן ואין מעונין לחם: והאמור בתורת כהנים לא קרב במדבר. כלאמרן שלא נמחייבו בכבשים קודם שנתחייבו בלחם: מדהני אישתני. פר ואילים (ג): דאחריני יב]. ולפ"ג דתרון: מדאשתני סדרן. דלמ

קד א מיי' פ"ט מהלכות תמידין ומוספין הל' יט ופ"ח מהל' פסה"מ הלכה יח:

קה ב ג מיי' פי"ב מהל' פסה"מ הלכה יז:

שאם החזקקו זה לזה שמעכבין זה את זה ואיזה הוא זיקה שלהן *שחיטה אמר עולא בעו במערבא תנופה עושה זיקה או אינו עושה זיקה פשוט ליה מדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן שחיטה עושה זיקה מכלל דתנופה אינו עושה זיקה דר' יוחנן גופא קא מיבעיא ליה מיפשט פשיטא ליה לרבי יוחנן דשחיטה עושה זיקה ותנופה אינו עושה זיקה או דלמא שחיטה פשיטא ליה ותנופה מספקא ליה תיקו א"ל ר' יהודה בר חנינא לרב הונא בריה דרב יהושע והא כי כתיב *קודש יהיו לה' לכהן בתר תנופה כתיב ופליגי בן ננס ור' עקיבא וליטעמיך בתר תנופה ולא בתר שחיטה אלא מאי אית לך למימרא מעיקרא קאי ומאי קדש יהיו לה' לכהן דבר שסופו לכהן הכא נמי דבר שסופו לכהן ושחיטה עושה זיקה ורמינהי *עד שלא שחטה נפרס לחמה יביא לחם אחר ושוחט משחטה נפרס לחמה הדם יזרק והבשר יאכל וידי נדרו לא יצא והלחם פסול נזרק הדם תורם מן השלם על הפרוס *עד שלא שחטה יצא לחמה מכניסה ושוחט משחטה יצא לחמה הדם יזרק והבשר יאכל וידי נדרו לא יצא והלחם פסול נזרק הדם תורם ממה שבפנים על שבחוץ עד שלא שחטה נטמא לחמה מביא לחם אחר ושוחט משחטה נטמא לחמה הדם יזרק והבשר יאכל וידי נדרו יצא שהציץ מרצה על הטמא והלחם פסול נזרק הדם תורם מן הטהור על הטמא ואי ס"ד שחיטה עושה זיקה כיון דהוזקקו זה לזה בשחיטה איפסיל ליה *לחם תיפסל נמי תודה *שאני תודה דרחמנא קרייה *שלמים מה שלמים קרבים בלא לחם אף *תודה קרבה בלא לחם א"ר ירמיה אם תמצא לומר תנופה עושה זיקה אבד הלחם אבדו

רש"י

שאם הוזקקו זה לזה. שהיו מיחד ואח"כ אבד זה לזה והנותר לפניו יצא לבית השריפה דלחה מאבד חבירו: ואיזו זיקה. שלהן הקובעתן יחד: שחיטה. שאם היה לחם בשעת שחיטה ואח"כ אבד או לחם או כבשים אבד הכל: תנופה. כבשים היו מניפין (א) עם הלחם כדאמרינן בפ' כל המנחות באות מצה (לקמן סא.): ופליגי בן ננס ור' עקיבא. וש"מ דלאו תנופה עושה זיקה: ולא בתר שחיטה. בתמיה הא תלוי דלכהן לא הוי אלא לאחר שחיטה: מעיקרא. קודם שחיטה: עד שלא שחטה. לתודה (ג) לחם תודה אין מתקדש אלא בשחיטתה בפרק התודה (לקמן דף עח:) דכתיב קרבנו על זבח (התודה) וגו' (ויקרא ז) מלמד שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת הזבח: נפרס לחמה. לא ידענא מנלן דמיפסל לכולהו משום דנפרסה אחת מהן ונראה בעיני דמלחם הפנים גמר שהיא מנחת תודה וכתיב בה היא (קדש קדשים הוא) (שם כד) שאם נפרסה אחד מחלותיה [כולן] פסולות: הדם יזרק. לשם שלמים ולא לשם תודה: נזרק הדם. עד שלא נפרס הלחם: תורם. כדכתיב והקריב ממנו אחד מכל קרבן (שם) דמ' חלות היו והיה תורם אחד מעשר לכהן והשאר לבעלים בריש פרק התודה (לקמן דף עו:): מן השלם. ולא מן הפרוס דתניא בהתודה (שם עו:) אחת שלא יטול פרוס: יצא לחמה. חוץ לחומת ירושלים: מכניסה ושוחט. דכל זמן שאינו קדוש בשחיטה אינו נפסל ביוצא: הדם יזרק. לשם שלמים: תורם ממה שבפנים על שבחוץ. ולא שיאכל אותו שיצא אלא יחשב במנין להיות תרומתו תרומה ולהכשיר את הפנימיות כל יוצא לתודה לאו חוץ לעזרה קאמר אלא חוץ לעיר דהא התודה ולחמה נאכלין בכל העיר: משחטה נטמא לחמה הדם יזרק. לשם תודה והבשר יאכל בתורת תודה: וידי נדרו יצא. דהציץ מרצה על אכילתן לענין טומאה: ותיפסל נמי תודה. ולא תזרק אפילו שלא לשמה: רחמנא קרייה שלמים. תודת שלמיו משמע דאע"פ שהיתה תודה בשעת לחמה חוזרת להיות שלמים בלא לחם אבל כבשי עצרת עם לחמה קרוי שלמים: אבד הלחם. אחר תנופה: אבדו

תוספות

ואיזו היא זיקה שלהן זו שחיטה. דאם אבד הלחם אבדו הכבשים ואם אבדו הכבשים אבד הלחם והיינו כרבי דאמר לקמן (ד' מז.) כבשי עצרת אין מקדשין הלחם אלא בשחיטה ולרבי אלעזר בר' שמעון (קשה) נמי דאם אבד הלחם אבדו הכבשים כדאמר רבי יוחנן לקמן (שם) הכל מודים שצריך שיהא לחם בשעת שחיטה מכל מקום אבדו כבשים אמאי אבד הלחם הא אית ליה פדיון (כדפי' בקונט') בפ"ק דפסחים (ד' יג:) גבי לחמי תודה ונפרקינהו ונפקינהו לחולין כמאן כרבי דאמר וכו' משמע דלרבי אלעזר בר"ש נפקי לחולין ולא מסתבר לחלק דשאני הכא דאיכא תנופה מחיים דהא מספקא לן אי עושה זיקה כל שכן דלא מסייעא לקדש ותו דאמרינן לקמן (ד' מז:) שחטו שני כבשים על ארבעה חלות מושך שתים מהן ומניחן והשאר נאכלות בפדיון אע"ג דאיכא תנופה בכולהו ול"ע ומשמע התם דלרבי אלעזר בר' שמעון פודן בחוץ ונאכלין בחוץ והא דאיפליגו אביי ורבא לקמן (שם) במילתיה דרבי דאמר קדוש ואינו קדוש אביי אמר קדוש ואינו מתר רבא אמר קדוש ואינו נפדה ואמרי' לאביי תפיס פדיונו לרבא לא תפיס אלמא לאביי לרבי נמי נפקי לחולין ואם כן מאי אבד הלחם דהכא ואין לומר אבד מליקרב דפשיטא דהאכתי חזו לדבר אחר מ"מ מלחם אחר וש"מ כיון דנפדו פקעה קדושת תנור ורבי דסבירא ליה תנור מקדש אי אפי' לה בתנור דחול לא מקדשו ותימה הוא וי"ל דלאביי תפיס פדיונו ולא נפיק לחולין והשתא ניחא לשון תפיס דהוה ליה למימר נפדה ותדע דהא רבי הוא דאמר תנור מקדש בסוף רבי ישמעאל (לקמן עב:) ותנן (לקמן ד' ק:) המנחות והנסכים אין להם פדיון משקדשו בכלי ושתי הלחם נמי איקרו מנחה לקמן (ד' עג:) מיהו יש לחלק בין מנחה דנהדי זבח למנחה לתודה כדאיתא בפ"ק (לעיל ו.) והא דלא קאמר איכא בינייהו אכילה דאביי לרבי אלעזר ברבי שמעון יכול לפדות את הלחם ולרבי אינו יכול וי"ל הא דרבי אלעזר בר' שמעון נמי הכי אית ליה אי ס"ל דתנור מקדש ולאו מטעמיה דהכא דפליג עליה אבל לאו דמפרש איכא בינייהו לאיפסולי ביוצא קדושת כלי אינו מועיל לדבר כמו שהוכחתי בפ"ק (שם דף ו.) וסוגיא דפסחים (דף יג:) דסברה דלרבי לא נפקי לחולין כרבא אתיא דלחמי תודה לית להו תנור וא"כ לאביי נפקי לחולין ותימה דמשמע הכא דלאי תנופה עושה זיקה אבד הלחם אבדו הכבשים ואמאי הא מדרבי אלעזר בר' שמעון נשמע דקודם שחיטה לרבי כקודם זריקה לר"א ברבי שמעון דמי ואין להם פדיון לכולי עלמא כדאיתא לקמן (דף מז:) גבי שוחט כבשים על ד' חלות דלר"א ברבי שמעון פודן בחוץ וי"ל דהכא קסבר תנור מקדש ולקמן קא סבר אין תנור מקדש והלכך שמעתין אתיא שפיר אף כר"א בר' שמעון אי קסבר תנור מקדש ולקמן איירי אי קסבר אין תנור מקדש אי נמי התם אפילו אפאם בבת אחת אין התנור מקדשן כיון דלא חזו כולהו כי ההיא דסוף לולב וערבה (סוכה דף מט.) דלאין שיעור למים מלי למלאות בחבית מקודשת ולא איפסלי בלינה אי נמי שאני הכא דאיכא תנופה חשיבא אבל התם כיון שאינה ראויה אלא לשתי חלות לא אלימא ההוא תנופה לאקבועי ואפילו ר"א ברבי שמעון מודה הכא דשחיטה קבעה והא דמיבעיא לקמן (דף מז.) כבשי עצרת ששחטן לשמן וזרקן דמן שלא לשמן אותו הלחם מהו באכילה ופריך למאן אי לר"א בר' שמעון האמר זריקה היא דמקדשה כלומר וכל שכן שאסורין באכילה דהא התם הוה תנופה וכדפרשי' ובקונטרס פירש לקמן (דף מח.) גבי פודן בחוץ לר"א בר' שמעון דפריק להו קודם זריקה ומיגו דחזו לקרבן דלא בעי מניף אלימי למיתפס פדיונן והא דבסוף רבי ישמעאל (לקמן דף עג:) משמע דאיפליגו רבי ור"א ברבי שמעון אי הוקבעו בשחיטה אי לא הוקבעו ופירש בקונטרס לשנותן לשם זבח אחר הא ליתא דאפילו בתנופה הוזקקו זה לזה אם תנופה עושה זיקה ועוד קשה דמשמע דלר"א יכול לשנותן לשם זבח אחר והא ליתא דלכולי עלמא אינו יכול לשנותן לשם זבח אחר לפירוש דפירשנו אלא התם איירי לאפסולי ביוצא: נפרס לחמה. תלת גווני קתני נפרס יצא נטמא וכולהו צריכי וצ"ע שלא יקשה מכאן לרבא דאמר בפ"ק (לעיל דף יג:) דלמ"ד זריקה מועלת ליוצא דבחסרות מודה: משחטה נטמא לחמה הדם יזרק והבשר יאכל וידי נדרו יצא והלחם פסול. הכי גירסא איתא בספרים ותימה דמדקתני יצא אלמא קסבר הציץ מרצה על אכילות והדר קאמר והלחם פסול דלשון פסול משמע דאפילו נטמא מקצתו פסול כולו ועוד דהוה ליה למיתני תורם מן הטהור על הטמא כדקתני סיפא גבי נזרק הדם לכך נראה דגרסינן וידי נדרו לא יצא ותימה דלעיל (דף כה.) דייק מכאן שמעת ליה דאמר אין זריקה מועלת ליוצא רבי אליעזר וקסבר הציץ מרצה על אכילות והא הכא קתני משחטה יצא לחמה ידי נדרו לא יצא וסברה דאין הציץ מרצה על אכילות: דרחמנא קרייה שלמים. אף על גב דכבשי עצרת נמי איקרו שלמים לא דמי שהרי הם קדשי קדשים ולא ילפינן מקדשים קלים אי נמי לא ילפינן שלמי ציבור משלמי יחיד: אבדו

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הדם יזרק לשם שלמים. עיין לקמן דף מז ע"ב תוד"ה והכי תודה:

אבדן בבשים לא תיבעי לך דודאי בעי תנופה. נהלי כבשים ממריני ונ"מ דמי לזו תודה וזו לשמה דלמא מימנו מצית למימר: **ומאי** שנא שבעה בבשים ושרים ואלים דלא מקדשי ולא מעכבי. מ"ג מקדשי נקט מעכבי להא דרשינן לעיל (ד' מה:) שבעת כבשים מעכב שלמים דמהו וה"נ לשם מע"פ שלמים שבעה כבשים ומיהו נקוטינהו פי' למיבעיא ליה בתר דחזקקו זה לזה בשחיטה: **לפיכך** שחטן שלא לשמן לא קדש הלחם. טפי הוה ניחא למימני שחטן לשמן דקדש הלחם מ"מ ממעיטין מע"ג דמריני לשמן נשמטו מן קדש הלשם: **שתי** הלחם הבאות בפני עצמן. כמ"ד לחם עיקר: **לשרפינהו** לאלתר. ומפי' למ"ד (פסחים דף נ:) מפי פיגול מעון [ב] עורה הכא שמני דמעכבי בי"ט. הוה מצי למיפרך למעלי יו"ט נלמוד לשרפינהו דמעכב: **לפי** שאין שורפין קדשים בי"ט. פירש נקוטינהו עד מחיד של מן הערבים מיהו בשמעתא דמנקלקלו הלוים בשיר (ר"ה דף ל:) מפרש לקרבנות ליטול קרני ממזבח המחיד ולמו עשה להשלמה לך נלמוד לפרש על הלילה:

מה ביכורים בפני עצמן. ופעילו הכי מייתי [ג] לרבי עקיבא יהיו מתחיינה לשם למעכב כבשים עד האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות מלמד שהסל בא חובה לאיל ושחטת איל מקדשן לפיכך [ד] שחטן שלא לשמן לא קדש הלחם תנו רבנן [ה] שתי הלחם הבאות בפני עצמן יונפו ותעובר צורתן [ו] ויצאו לבית השריפה מה נפשך אי לאכילה אתיין ליכלינהו אי לשריפה אתיין לשרפינהו לאלתר למה להו עיבור צורה אמר רבה לעולם לאכילה אתיין גזירה [ז] שמא יזדמנו להן כבשים לשנה הבאה ויאמרו אשתקד לא אכלנו לחם בלא כבשים עכשיו נמי ניכול ואינהו לא ידעי דאשתקד לא הוו כבשים אינהו שריין נפשייהו השתא דאיכא כבשים הוא דשרו להו [ח] אמר רבה מנא אמינא לה [ט] דתנן א"ר יהודה העיד בן [י] בוכרי ביבנה כל כהן ששוקל אינו חוטא אמר לו רבן יוחנן בן זכאי לא כי אלא [יא] כל כהן שאינו שוקל חוטא אלא שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן [יב] וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו הן היאך נאכלין הני שתי הלחם היכי דמי אילימא בבאות עם הזבח אטו תודה ולחמה [יג] מי לא מנדבי כהנים ואכלי להו אלא לאו בבאות בפני עצמן וקתני היאך הן נאכלין אלמא לאכילה אתיין אמר ליה אביי לעולם בבאות עם הזבח ודקא קשיא לך מתודה ולחמה לחמי תודה לא איקרו מנחה שתי הלחם איקרו מנחה שנא' [יד] בהקריבכם מנחה חדשה לה' רב יוסף אמר לעולם לשריפה אתיין והיינו מעמא דלא שרפינן לפי [טו] שאין שורפין קדשים ביו"ט א"ל אביי מי דמי התם לאו מצותן בכך הכא דמצותן בכך לישרפינהו מידי דהוה אפר ושעיר של יום הכיפורים אלא אמר רב יוסף גזירה שמא יזדמנו להם בכבשים לאחר מכאן א"ל אביי תינה כל זמן הקרבתם [טז] לבתר הכי לשרפינהו מאי תעובר צורתן נמי דקתני [יז] צורת הקרבתם רבא אמר לאכילה אתיין וגזירה משום דרבה ולאו מטעמיה [יח] אלא מקרא ואמר רבא מנא אמינא לה דכתיב [יט] ממושבותיכם תביאו לחם תנופה [וגו'] בבורים לה' מה בבורים בפני עצמן אף שתי הלחם בפני עצמן ומינה מה בבורים לאכילה אף שתי הלחם נמי לאכילה

ת"ר

אבדו כבשים אבדו כבשים אבר הלחם ואם תמצא לומר תנופה אינה עושה זיקה הביא לחם וכבשים והונפו ואבר הלחם והביא לחם אחר אותו הלחם טעון תנופה או אינו טעון תנופה אבדו כבשים לא תיבעי לך דודאי בעי תנופה כי תיבעי לך אבד הלחם ואליבא דבן ננס לא תיבעי לך דאמר כבשים עיקר כי תיבעי לך אליבא דר"ע דאמר לחם עיקר מאי כיון דלחם עיקר בעי תנופה או דלמא כיון דמתירין דידיה כבשים נינהו לא צריך תנופה תיקו אמר ליה אביי לרבא מאי שנא שני כבשים דמקדשי לחם ומעכבי ומאי שנא שבעה כבשים ופר ואילים דלא מקדשי לחם [כ] ולא מעכבי אמר לי' הואיל והחזקן זה לזה בתנופה והרי תודה דלא החזקן זה לזה בתנופה ומקדשא ומעכבא אלא בתודה מה תודה שלמים אף הכא נמי שלמים מי דמי התם ליכא זבחים אחריני בהדיה הכא דאיכא זבחים אחריני בהדיה ליקדשו הני והני אלא כאיל נזיר מה איל נזיר אע"ג דאיכא זבחים אחריני שלמים הוא דמקדשי מידי אחרינא לא הכא נמי לא שנא והתם מנלן [כא] דתניא [כב] ואת שני כבשים לשנה הבאה ולא שלשה ולא ארבעה ולא חמשה ולא ששה ולא שבעה ולא שמונה ולא תשעה ולא עשרה ולא אחד עשר ולא שנים עשר ולא שלשה עשר ולא ארבעה עשר ולא חמשה עשר ולא ששה עשר ולא שבעה עשר ולא שמונה עשר ולא תשעה עשר ולא עשרים ולא עשרים ואחד ולא עשרים ושנים ולא עשרים ושלשה ולא עשרים וארבעה ולא עשרים וחמשה ולא עשרים וששה ולא עשרים ושבעה ולא עשרים ושמונה ולא עשרים ותשעה ולא שלשים ולא שלשים ואחד ולא שלשים ושנים ולא שלשים ושלשה ולא שלשים וארבעה ולא שלשים וחמשה ולא שלשים וששה ולא שלשים ושבעה ולא שלשים ושמונה ולא שלשים ותשעה ולא ארבעים ולא ארבעים ואחד ולא ארבעים ושנים ולא ארבעים ושלשה ולא ארבעים וארבעה ולא ארבעים וחמשה ולא ארבעים וששה ולא ארבעים ושבעה ולא ארבעים ושמונה ולא ארבעים ותשעה ולא חמשים ולא חמשים ואחד ולא חמשים ושנים ולא חמשים ושלשה ולא חמשים וארבעה ולא חמשים וחמשה ולא חמשים וששה ולא חמשים ושבעה ולא חמשים ושמונה ולא חמשים ותשעה ולא ששים ולא ששים ואחד ולא ששים ושנים ולא ששים ושלשה ולא ששים וארבעה ולא ששים וחמשה ולא ששים וששה ולא ששים ושבעה ולא ששים ושמונה ולא ששים ותשעה ולא שבעים ולא שבעים ואחד ולא שבעים ושנים ולא שבעים ושלשה ולא שבעים וארבעה ולא שבעים וחמשה ולא שבעים וששה ולא שבעים ושבעה ולא שבעים ושמונה ולא שבעים ותשעה ולא שמונים ולא שמונים ואחד ולא שמונים ושנים ולא שמונים ושלשה ולא שמונים וארבעה ולא שמונים וחמשה ולא שמונים וששה ולא שמונים ושבעה ולא שמונים ושמונה ולא שמונים ותשעה ולא תשעים ולא תשעים ואחד ולא תשעים ושנים ולא תשעים ושלשה ולא תשעים וארבעה ולא תשעים וחמשה ולא תשעים וששה ולא תשעים ושבעה ולא תשעים ושמונה ולא תשעים ותשעה ולא מאה ולא מאה ואחד ולא מאה ושנים ולא מאה ושלשה ולא מאה וארבעה ולא מאה וחמשה ולא מאה וששה ולא מאה ושבעה ולא מאה ושמונה ולא מאה ותשעה ולא מאתים ולא מאתים ואחד ולא מאתים ושנים ולא מאתים ושלשה ולא מאתים וארבעה ולא מאתים וחמשה ולא מאתים וששה ולא מאתים ושבעה ולא מאתים ושמונה ולא מאתים ותשעה ולא שלש מאות ולא שלש מאות ואחד ולא שלש מאות ושנים ולא שלש מאות ושלשה ולא שלש מאות וארבעה ולא שלש מאות וחמשה ולא שלש מאות וששה ולא שלש מאות ושבעה ולא שלש מאות ושמונה ולא שלש מאות ותשעה ולא ארבע מאות ולא ארבע מאות ואחד ולא ארבע מאות ושנים ולא ארבע מאות ושלשה ולא ארבע מאות וארבעה ולא ארבע מאות וחמשה ולא ארבע מאות וששה ולא ארבע מאות ושבעה ולא ארבע מאות ושמונה ולא ארבע מאות ותשעה ולא חמש מאות ולא חמש מאות ואחד ולא חמש מאות ושנים ולא חמש מאות ושלשה ולא חמש מאות וארבעה ולא חמש מאות וחמשה ולא חמש מאות וששה ולא חמש מאות ושבעה ולא חמש מאות ושמונה ולא חמש מאות ותשעה ולא ששה מאות ולא ששה מאות ואחד ולא ששה מאות ושנים ולא ששה מאות ושלשה ולא ששה מאות וארבעה ולא ששה מאות וחמשה ולא ששה מאות וששה ולא ששה מאות ושבעה ולא ששה מאות ושמונה ולא ששה מאות ותשעה ולא שבע מאות ולא שבע מאות ואחד ולא שבע מאות ושנים ולא שבע מאות ושלשה ולא שבע מאות וארבעה ולא שבע מאות וחמשה ולא שבע מאות וששה ולא שבע מאות ושבעה ולא שבע מאות ושמונה ולא שבע מאות ותשעה ולא שמונה מאות ולא שמונה מאות ואחד ולא שמונה מאות ושנים ולא שמונה מאות ושלשה ולא שמונה מאות וארבעה ולא שמונה מאות וחמשה ולא שמונה מאות וששה ולא שמונה מאות ושבעה ולא שמונה מאות ושמונה ולא שמונה מאות ותשעה ולא תשע מאות ולא תשע מאות ואחד ולא תשע מאות ושנים ולא תשע מאות ושלשה ולא תשע מאות וארבעה ולא תשע מאות וחמשה ולא תשע מאות וששה ולא תשע מאות ושבעה ולא תשע מאות ושמונה ולא תשע מאות ותשעה ולא אלף ולא אלף ואחד ולא אלף ושנים ולא אלף ושלשה ולא אלף וארבעה ולא אלף וחמשה ולא אלף וששה ולא אלף ושבעה ולא אלף ושמונה ולא אלף ותשעה ולא אלפים ולא אלפים ואחד ולא אלפים ושנים ולא אלפים ושלשה ולא אלפים וארבעה ולא אלפים וחמשה ולא אלפים וששה ולא אלפים ושבעה ולא אלפים ושמונה ולא אלפים ותשעה ולא שלשת אלפים ולא שלשת אלפים ואחד ולא שלשת אלפים ושנים ולא שלשת אלפים ושלשה ולא שלשת אלפים וארבעה ולא שלשת אלפים וחמשה ולא שלשת אלפים וששה ולא שלשת אלפים ושבעה ולא שלשת אלפים ושמונה ולא שלשת אלפים ותשעה ולא ארבעת אלפים ולא ארבעת אלפים ואחד ולא ארבעת אלפים ושנים ולא ארבעת אלפים ושלשה ולא ארבעת אלפים וארבעה ולא ארבעת אלפים וחמשה ולא ארבעת אלפים וששה ולא ארבעת אלפים ושבעה ולא ארבעת אלפים ושמונה ולא ארבעת אלפים ותשעה ולא חמשת אלפים ולא חמשת אלפים ואחד ולא חמשת אלפים ושנים ולא חמשת אלפים ושלשה ולא חמשת אלפים וארבעה ולא חמשת אלפים וחמשה ולא חמשת אלפים וששה ולא חמשת אלפים ושבעה ולא חמשת אלפים ושמונה ולא חמשת אלפים ותשעה ולא ששת אלפים ולא ששת אלפים ואחד ולא ששת אלפים ושנים ולא ששת אלפים ושלשה ולא ששת אלפים וארבעה ולא ששת אלפים וחמשה ולא ששת אלפים וששה ולא ששת אלפים ושבעה ולא ששת אלפים ושמונה ולא ששת אלפים ותשעה ולא שבעת אלפים ולא שבעת אלפים ואחד ולא שבעת אלפים ושנים ולא שבעת אלפים ושלשה ולא שבעת אלפים וארבעה ולא שבעת אלפים וחמשה ולא שבעת אלפים וששה ולא שבעת אלפים ושבעה ולא שבעת אלפים ושמונה ולא שבעת אלפים ותשעה ולא שמונת אלפים ולא שמונת אלפים ואחד ולא שמונת אלפים ושנים ולא שמונת אלפים ושלשה ולא שמונת אלפים וארבעה ולא שמונת אלפים וחמשה ולא שמונת אלפים וששה ולא שמונת אלפים ושבעה ולא שמונת אלפים ושמונה ולא שמונת אלפים ותשעה ולא תשעת אלפים ולא תשעת אלפים ואחד ולא תשעת אלפים ושנים ולא תשעת אלפים ושלשה ולא תשעת אלפים וארבעה ולא תשעת אלפים וחמשה ולא תשעת אלפים וששה ולא תשעת אלפים ושבעה ולא תשעת אלפים ושמונה ולא תשעת אלפים ותשעה ולא עשרת אלפים ולא עשרת אלפים ואחד ולא עשרת אלפים ושנים ולא עשרת אלפים ושלשה ולא עשרת אלפים וארבעה ולא עשרת אלפים וחמשה ולא עשרת אלפים וששה ולא עשרת אלפים ושבעה ולא עשרת אלפים ושמונה ולא עשרת אלפים ותשעה ולא עשרים אלף ולא עשרים אלף ואחד ולא עשרים אלף ושנים ולא עשרים אלף ושלשה ולא עשרים אלף וארבעה ולא עשרים אלף וחמשה ולא עשרים אלף וששה ולא עשרים אלף ושבעה ולא עשרים אלף ושמונה ולא עשרים אלף ותשעה ולא שלשים אלף ולא שלשים אלף ואחד ולא שלשים אלף ושנים ולא שלשים אלף ושלשה ולא שלשים אלף וארבעה ולא שלשים אלף וחמשה ולא שלשים אלף וששה ולא שלשים אלף ושבעה ולא שלשים אלף ושמונה ולא שלשים אלף ותשעה ולא ארבעים אלף ולא ארבעים אלף ואחד ולא ארבעים אלף ושנים ולא ארבעים אלף ושלשה ולא ארבעים אלף וארבעה ולא ארבעים אלף וחמשה ולא ארבעים אלף וששה ולא ארבעים אלף ושבעה ולא ארבעים אלף ושמונה ולא ארבעים אלף ותשעה ולא חמשים אלף ולא חמשים אלף ואחד ולא חמשים אלף ושנים ולא חמשים אלף ושלשה ולא חמשים אלף וארבעה ולא חמשים אלף וחמשה ולא חמשים אלף וששה ולא חמשים אלף ושבעה ולא חמשים אלף ושמונה ולא חמשים אלף ותשעה ולא ששים אלף ולא ששים אלף ואחד ולא ששים אלף ושנים ולא ששים אלף ושלשה ולא ששים אלף וארבעה ולא ששים אלף וחמשה ולא ששים אלף וששה ולא ששים אלף ושבעה ולא ששים אלף ושמונה ולא ששים אלף ותשעה ולא שבעים אלף ולא שבעים אלף ואחד ולא שבעים אלף ושנים ולא שבעים אלף ושלשה ולא שבעים אלף וארבעה ולא שבעים אלף וחמשה ולא שבעים אלף וששה ולא שבעים אלף ושבעה ולא שבעים אלף ושמונה ולא שבעים אלף ותשעה ולא שמונים אלף ולא שמונים אלף ואחד ולא שמונים אלף ושנים ולא שמונים אלף ושלשה ולא שמונים אלף וארבעה ולא שמונים אלף וחמשה ולא שמונים אלף וששה ולא שמונים אלף ושבעה ולא שמונים אלף ושמונה ולא שמונים אלף ותשעה ולא תשעים אלף ולא תשעים אלף ואחד ולא תשעים אלף ושנים ולא תשעים אלף ושלשה ולא תשעים אלף וארבעה ולא תשעים אלף וחמשה ולא תשעים אלף וששה ולא תשעים אלף ושבעה ולא תשעים אלף ושמונה ולא תשעים אלף ותשעה ולא מאה אלף ולא מאה אלף ואחד ולא מאה אלף ושנים ולא מאה אלף ושלשה ולא מאה אלף וארבעה ולא מאה אלף וחמשה ולא מאה אלף וששה ולא מאה אלף ושבעה ולא מאה אלף ושמונה ולא מאה אלף ותשעה ולא מאתים אלף ולא מאתים אלף ואחד ולא מאתים אלף ושנים ולא מאתים אלף ושלשה ולא מאתים אלף וארבעה ולא מאתים אלף וחמשה ולא מאתים אלף וששה ולא מאתים אלף ושבעה ולא מאתים אלף ושמונה ולא מאתים אלף ותשעה ולא שלש מאות אלף ולא שלש מאות אלף ואחד ולא שלש מאות אלף ושנים ולא שלש מאות אלף ושלשה ולא שלש מאות אלף וארבעה ולא שלש מאות אלף וחמשה ולא שלש מאות אלף וששה ולא שלש מאות אלף ושבעה ולא שלש מאות אלף ושמונה ולא שלש מאות אלף ותשעה ולא ארבע מאות אלף ולא ארבע מאות אלף ואחד ולא ארבע מאות אלף ושנים ולא ארבע מאות אלף ושלשה ולא ארבע מאות אלף וארבעה ולא ארבע מאות אלף וחמשה ולא ארבע מאות אלף וששה ולא ארבע מאות אלף ושבעה ולא ארבע מאות אלף ושמונה ולא ארבע מאות אלף ותשעה ולא חמש מאות אלף ולא חמש מאות אלף ואחד ולא חמש מאות אלף ושנים ולא חמש מאות אלף ושלשה ולא חמש מאות אלף וארבעה ולא חמש מאות אלף וחמשה ולא חמש מאות אלף וששה ולא חמש מאות אלף ושבעה ולא חמש מאות אלף ושמונה ולא חמש מאות אלף ותשעה ולא ששה מאות אלף ולא ששה מאות אלף ואחד ולא ששה מאות אלף ושנים ולא ששה מאות אלף ושלשה ולא ששה מאות אלף וארבעה ולא ששה מאות אלף וחמשה ולא ששה מאות אלף וששה ולא ששה מאות אלף ושבעה ולא ששה מאות אלף ושמונה ולא ששה מאות אלף ותשעה ולא שבע מאות אלף ולא שבע מאות אלף ואחד ולא שבע מאות אלף ושנים ולא שבע מאות אלף ושלשה ולא שבע מאות אלף וארבעה ולא שבע מאות אלף וחמשה ולא שבע מאות אלף וששה ולא שבע מאות אלף ושבעה ולא שבע מאות אלף ושמונה ולא שבע מאות אלף ותשעה ולא שמונה מאות אלף ולא שמונה מאות אלף ואחד ולא שמונה מאות אלף ושנים ולא שמונה מאות אלף ושלשה ולא שמונה מאות אלף וארבעה ולא שמונה מאות אלף וחמשה ולא שמונה מאות אלף וששה ולא שמונה מאות אלף ושבעה ולא שמונה מאות אלף ושמונה ולא שמונה מאות אלף ותשעה ולא תשע מאות אלף ולא תשע מאות אלף ואחד ולא תשע מאות אלף ושנים ולא תשע מאות אלף ושלשה ולא תשע מאות אלף וארבעה ולא תשע מאות אלף וחמשה ולא תשע מאות אלף וששה ולא תשע מאות אלף ושבעה ולא תשע מאות אלף ושמונה ולא תשע מאות אלף ותשעה ולא מיליון ולא מיליון ואחד ולא מיליון ושנים ולא מיליון ושלשה ולא מיליון וארבעה ולא מיליון וחמשה ולא מיליון וששה ולא מיליון ושבעה ולא מיליון ושמונה ולא מיליון ותשעה ולא שני מיליון ולא שני מיליון ואחד ולא שני מיליון ושנים ולא שני מיליון ושלשה ולא שני מיליון וארבעה ולא שני מיליון וחמשה ולא שני מיליון וששה ולא שני מיליון ושבעה ולא שני מיליון ושמונה ולא שני מיליון ותשעה ולא שלשה מיליון ולא שלשה מיליון ואחד ולא שלשה מיליון ושנים ולא שלשה מיליון ושלשה ולא שלשה מיליון וארבעה ולא שלשה מיליון וחמשה ולא שלשה מיליון וששה ולא שלשה מיליון ושבעה ולא שלשה מיליון ושמונה ולא שלשה מיליון ותשעה ולא ארבעה מיליון ולא ארבעה מיליון ואחד ולא ארבעה מיליון ושנים ולא ארבעה מיליון ושלשה ולא ארבעה מיליון וארבעה ולא ארבעה מיליון וחמשה ולא ארבעה מיליון וששה ולא ארבעה מיליון ושבעה ולא ארבעה מיליון ושמונה ולא ארבעה מיליון ותשעה ולא חמשה מיליון ולא חמשה מיליון ואחד ולא חמשה מיליון ושנים ולא חמשה מיליון ושלשה ולא חמשה מיליון וארבעה ולא חמשה מיליון וחמשה ולא חמשה מיליון וששה ולא חמשה מיליון ושבעה ולא חמשה מיליון ושמונה ולא חמשה מיליון ותשעה ולא ששה מיליון ולא ששה מיליון ואחד ולא ששה מיליון ושנים ולא ששה מיליון ושלשה ולא ששה מיליון וארבעה ולא ששה מיליון וחמשה ולא ששה מיליון וששה ולא ששה מיליון ושבעה ולא ששה מיליון ושמונה ולא ששה מיליון ותשעה ולא שבעה מיליון ולא שבעה מיליון ואחד ולא שבעה מיליון ושנים ולא שבעה מיליון ושלשה ולא שבעה מיליון וארבעה ולא שבעה מיליון וחמשה ולא שבעה מיליון וששה ולא שבעה מיליון ושבעה ולא שבעה מיליון ושמונה ולא שבעה מיליון ותשעה ולא שמונה מיליון ולא שמונה מיליון ואחד ולא שמונה מיליון ושנים ולא שמונה מיליון ושלשה ולא שמונה מיליון וארבעה ולא שמונה מיליון וחמשה ולא שמונה מיליון וששה ולא שמונה מיליון ושבעה ולא שמונה מיליון ושמונה ולא שמונה מיליון ותשעה ולא תשעה מיליון ולא תשעה מיליון ואחד ולא תשעה מיליון ושנים ולא תשעה מיליון ושלשה ולא תשעה מיליון וארבעה ולא תשעה מיליון וחמשה ולא תשעה מיליון וששה ולא תשעה מיליון ושבעה ולא תשעה מיליון ושמונה ולא תשעה מיליון ותשעה ולא עשרה מיליון ולא עשרה מיליון ואחד ולא עשרה מיליון ושנים ולא עשרה מיליון ושלשה ולא עשרה מיליון וארבעה ולא עשרה מיליון וחמשה ולא עשרה מיליון וששה ולא עשרה מיליון ושבעה ולא עשרה מיליון ושמונה ולא עשרה מיליון ותשעה ולא עשרים מיליון ולא עשרים מיליון ואחד ולא עשרים מיליון ושנים ולא עשרים מיליון ושלשה ולא עשרים מיליון וארבעה ולא עשרים מיליון וחמשה ולא עשרים מיליון וששה ולא עשרים מיליון ושבעה ולא עשרים מיליון ושמונה ולא עשרים מיליון ותשעה ולא שלשים מיליון ולא שלשים מיליון ואחד ולא שלשים מיליון ושנים ולא שלשים מיליון ושלשה ולא שלשים מיליון וארבעה ולא שלשים מיליון וחמשה ולא שלשים מיליון וששה ולא שלשים מיליון ושבעה ולא שלשים מיליון ושמונה ולא שלשים מיליון ותשעה ולא ארבעים מיליון ולא ארבעים מיליון ואחד ולא ארבעים מיליון ושנים ולא ארבעים מיליון ושלשה ולא ארבעים מיליון וארבעה ולא ארבעים מיליון וחמשה ולא ארבעים מיליון וששה ולא ארבעים מיליון ושבעה ולא ארבעים מיליון ושמונה ולא ארבעים מיליון ותשעה ולא חמשים מיליון ולא חמשים מיליון ואחד ולא חמשים מיליון ושנים ולא חמשים מיליון ושלשה ולא חמשים מיליון וארבעה ולא חמשים מיליון וחמשה ולא חמשים מיליון וששה ולא חמשים מיליון ושבעה ולא חמשים מיליון ושמונה ולא חמשים מיליון ותשעה ולא ששים מיליון ולא ששים מיליון ואחד ולא ששים מיליון ושנים ולא ששים מיליון ושלשה ולא ששים מיליון וארבעה ולא ששים מיליון וחמשה ולא ששים מיליון וששה ולא ששים מיליון ושבעה ולא ששים מיליון ושמונה ולא ששים מיליון ותשעה ולא שבעים מיליון ולא שבעים מיליון ואחד ולא שבעים מיליון ושנים ולא שבעים מיליון ושלשה ולא שבעים מיליון וארבעה ולא שבעים מיליון וחמשה ולא שבעים מיליון וששה ולא שבעים מיליון ושבעה ולא שבעים מיליון ושמונה ולא שבעים מיליון ותשעה ולא שמונים מיליון ולא שמונים מיליון ואחד ולא שמונים מיליון ושנים ולא שמונים מיליון ושלשה ולא שמונים מיליון וארבעה ולא שמונים מיליון וחמשה ולא שמונים מיליון וששה ולא שמונים מיליון ושבעה ולא שמונים מיליון ושמונה ולא שמונים מיליון ותשעה ולא תשעים מיליון ולא תשעים מיליון ואחד ולא תשעים מיליון ושנים ולא תשעים מיליון ושלשה ולא תשעים מיליון וארבעה ולא תשעים מיליון וחמשה ולא תשעים מיליון וששה ולא תשעים מיליון ושבעה ולא תשעים מיליון ושמונה ולא תשעים מיליון ותשעה ולא מאה מיליון ולא מאה מיליון ואחד ולא מאה מיליון ושנים ולא מאה מיליון ושלשה ולא מאה מיליון וארבעה ולא מאה מיליון וחמשה ולא מאה מיליון וששה ולא מאה מיליון ושבעה ולא מאה מיליון ושמונה ולא מאה מיליון ותשעה ולא מאתים מיליון ולא מאתים מיליון ואחד ולא מאתים מיליון ושנים ולא מאתים מיליון ושלשה ולא מאתים מיליון וארבעה ולא מאתים מיליון וחמשה ולא מאתים מיליון וששה ולא מאתים מיליון ושבעה ולא מאתים מיליון ושמונה ולא מאתים מיליון ותשעה ולא שלש מאות מיליון ולא שלש מאות מיליון ואחד ולא שלש מאות מיליון ושנים ולא שלש מאות מיליון ושלשה ולא שלש מאות מיליון וארבעה ולא שלש מאות מיליון וחמשה ולא שלש מאות מיליון וששה ולא שלש מאות מיליון ושבעה ולא שלש מאות מיליון ושמונה ולא שלש מאות מיליון ותשעה ולא ארבע מאות מיליון ולא ארבע מאות מיליון ואחד ולא ארבע מאות מיליון ושנים ולא ארבע מאות מיליון ושלשה ולא ארבע מאות מיליון וארבעה ולא ארבע מאות מיליון וחמשה ולא ארבע מאות מיליון וששה ולא ארבע מאות מיליון ושבעה ולא ארבע מאות מיליון ושמונה ולא ארבע מאות מיליון ותשעה ולא חמש מאות מיליון ולא חמש מאות מיליון ואחד ולא חמש מאות מיליון ושנים ולא חמש מאות מיליון ושלשה ולא חמש מאות מיליון וארבעה ולא חמש מאות מיליון וחמשה ולא חמש מאות מיליון וששה ולא חמש מאות מיליון ושבעה ולא חמש מאות מיליון ושמונה ולא חמש מאות מיליון ותשעה ולא ששה מאות מיליון ולא ששה מאות מיליון ואחד ולא ששה מאות מיליון ושנים ולא ששה מאות מיליון ושלשה ולא ששה מאות מיליון וארבעה ולא ששה מאות מיליון וחמשה ולא ששה מאות מיליון וששה ולא ששה מאות מיליון ושבעה ולא ששה מאות מיליון ושמונה ולא ששה מאות מיליון ותשעה ולא שבע מאות מיליון ולא שבע מאות מיליון ואחד ולא שבע מאות מיליון ושנים ולא שבע מאות מיליון ושלשה ולא שבע מאות מיליון וארבעה ולא שבע מאות מיליון וחמשה ולא שבע מאות מיליון וששה ולא שבע מאות מיליון ושבעה ולא שבע מאות מיליון ושמונה ולא שבע מאות מיליון ותשעה ולא שמונה מאות מיליון ולא שמונה מאות מיליון ואחד ולא שמונה מאות מיליון ושנים ולא שמונה מאות מיליון ושלשה ולא שמונה מאות מיליון וארבעה ולא שמונה מאות מיליון וחמשה ולא שמונה מאות מיליון וששה ולא שמונה מאות מיליון ושבעה ולא שמונה מאות מיליון ושמונה ולא שמונה מאות מיליון ותשעה ולא תשע מאות מיליון ולא תשע מאות מיליון ואחד ולא תשע מאות מיליון ושנים ולא תשע מאות מיליון ושלשה ולא תשע מאות מיליון וארבעה ולא תשע מאות מיליון וחמשה ולא תשע מאות מיליון וששה ולא תשע מאות מיליון ושבעה ולא תשע מאות מיליון ושמונה ולא תשע מאות מיליון ותשעה ולא מיליארד ולא מיליארד ואחד ולא מיליארד ושנים ולא מיליארד ושלשה ולא מיליארד וארבעה ולא מיליארד וחמשה ולא מיליארד וששה ולא מיליארד ושבעה ולא מיליארד ושמונה ולא מיליארד ותשעה ולא שני מיליארד ולא שני מיליארד ואחד ולא שני מיליארד ושנים ולא שני מיליארד ושלשה ולא שני מיליארד וארבעה ולא שני מיליארד וחמשה ולא שני מיליארד וששה ולא שני מיליארד ושבעה ולא שני מיליארד ושמונה ולא שני מיליארד ותשעה ולא שלשה מיליארד ולא שלשה מיליארד ואחד ולא שלשה מיליארד ושנים ולא שלשה מיליארד ושלשה ולא שלשה מיליארד וארבעה ולא שלשה מיליארד וחמשה ולא שלשה מיליארד וששה ולא שלשה מיליארד ושבעה ולא שלשה מיליארד ושמונה ולא שלשה מיליארד ותשעה ולא ארבעה מיליארד ולא ארבעה מיליארד ואחד ולא ארבעה מיליארד ושנים ולא ארבעה מיליארד ושלשה ולא ארבעה מיליארד וארבעה ולא ארבעה מיליארד וחמשה ולא ארבעה מיליארד וששה ולא ארבעה מיליארד ושבעה ולא ארבעה מיליארד ושמונה ולא ארבעה מיליארד ותשעה ולא חמשה מיליארד ולא חמשה מיליארד ואחד ולא חמשה מיליארד ושנים ולא חמשה מיליארד ושלשה ולא חמשה מיליארד וארבעה ולא חמשה מיליארד וחמשה ולא חמשה מיליארד וששה ולא חמשה מיליארד ושבעה ולא חמשה מיליארד ושמונה ולא חמשה מיליארד ותשעה ולא ששה מיליארד ולא ששה מיליארד ואחד ולא ששה מיליארד ושנים ולא ששה מיליארד ושלשה ולא ששה מיליארד וארבעה ולא ששה מיליארד וחמשה ולא ששה מיליארד וששה ולא ששה מיליארד ושבעה ולא ששה מיליארד ושמונה ולא ששה מיליארד ותשעה ולא שבעה מיליארד ולא שבעה מיליארד ואחד ולא שבעה מיליארד ושנים ולא שבעה מיליארד ושלשה ולא שבעה מיליארד וארבעה ולא שבעה מיליארד וחמשה ולא שבעה מיליארד וששה ולא שבעה מיליארד ושבעה ולא שבעה מיליארד ושמונה ולא שבעה מיליארד ותשעה ולא שמונה מיליארד ולא שמונה מיליארד ואחד ולא שמונה מיליארד ושנים ולא שמונה מיליארד ושלשה ולא שמונה מיליארד וארבעה ולא שמונה מיליארד וחמשה ולא שמונה מיליארד וששה ולא שמונה מיליארד ושבעה ולא שמונה מיליארד ושמונה ולא שמונה מיליארד ותשעה ולא תשעה מיליארד ולא תשעה מיליארד ואחד ולא תשעה מיליארד ושנים ולא תשעה מיליארד ושלשה ולא תשעה מיליארד וארבעה ולא תשעה מיליארד וחמשה ולא תשעה מיליארד וששה ולא תשעה מיליארד ושבעה ולא תשעה מיליארד ושמונה ולא תשעה מיליארד ותשעה ולא עשרה מיליארד ולא עשרה מיליארד ואחד ולא עשרה מיליארד ושנים ולא עשרה מיליארד ושלשה ולא עשרה מיליארד וארבעה ולא עשרה מיליארד וחמשה ולא עשרה מיליארד וששה ולא עשרה מיליארד ושבעה ולא עשרה מיליארד ושמונה ולא עשרה מיליארד ותשעה ולא עשרים מיליארד ולא עשרים מיליארד ואחד ולא עשרים מיליארד ושנים ולא עשרים מיליארד ושלשה ולא עשרים מיליארד וארבעה ולא עשרים מיליארד וחמשה ולא עשרים מיליארד וששה ולא עשרים מיליארד ושבעה ולא עשרים מיליארד ושמונה ולא עשרים מיליארד ותשעה ולא שלשים מיליארד ולא שלשים מיליארד ואחד ולא שלשים מיליארד ושנים ולא שלשים מיליארד ושלשה ולא שלשים מיליארד וארבעה ולא שלשים מיליארד וחמשה ולא שלשים מיליארד וששה ולא שלשים מיליארד ושבעה ולא שלשים מיליארד ושמונה ולא שלשים מיליארד ותשעה ולא ארבעים מיליארד ולא ארבעים מיליארד ואחד ולא ארבעים מיליארד ושנים ולא ארבעים מיליארד ושלשה ולא ארבעים מיליארד וארבעה ולא ארבעים מיליארד וחמשה ולא ארבעים מיליארד וששה ולא ארבעים מיליארד ושבעה ולא ארבעים מיליארד ושמונה ולא ארבעים מיליארד ותשעה ולא חמשים מיליארד ולא חמשים מיליארד ואחד ולא חמשים מיליארד ושנים ולא חמשים מיליארד ושלשה ולא חמשים מיליארד וארבעה ולא חמשים מיליארד וחמשה ולא חמשים מיליארד וששה ולא חמשים מיליארד ושבעה ולא חמשים מיליארד ושמונה ולא חמשים מיליארד ותשעה ולא ששים מיליארד ולא ששים מיליארד ואחד ולא ששים מיליארד ושנים ולא ששים מיליארד ושלשה ולא ששים מיליארד וארבעה ולא ששים מיליארד וחמשה ולא ששים מיליארד וששה ולא ששים מיליארד ושבעה ולא ששים מיליארד ושמונה ולא ששים מיליארד ותשעה ולא שבעים מיליארד ולא שבעים מיליארד ואחד ולא שבעים מיליארד ושנים ולא שבעים מיליארד ושלשה ולא שבעים מיליארד וארבעה ולא שבעים מיליארד וחמשה ולא שבעים מיליארד וששה ולא שבעים מיליארד ושבעה ולא שבעים מיליארד ושמונה ולא שבעים מיליארד ותשעה ולא שמונים מיליארד ולא שמונים מיליארד ואחד ולא שמונים מיליארד ושנים ולא שמונים מיליארד ושלשה ולא שמונים מיליארד וארבעה ולא שמונים מיליארד וחמשה ולא שמונים מיליארד וששה ולא שמונים מיליארד ושבעה ולא שמונים מיליארד ושמונה ולא שמונים מיליארד ותשעה ולא תשעים מיליארד ולא תשעים מיליארד ואחד ולא תשעים מיליארד ושנים ולא תשעים מיליארד ושלשה ולא תשעים מיליארד וארבעה ולא תשעים מיליארד וחמשה ולא תשעים מיליארד וששה ולא תשעים מיליארד ושבעה ולא תשעים מיליארד ושמונה ולא תשעים מיליארד ותשעה ולא מאה מיליארד ולא מאה מיליארד ואחד ולא מאה מיליארד ושנים ולא מאה מיליארד ושלשה ולא מאה מיליארד וארבעה ולא מאה מיליארד וחמשה ולא מאה מיליארד וששה ולא מאה מיליארד ושבעה ולא מאה מיליארד ושמונה ולא מאה מיליארד ותשעה ולא מאתים מיליארד ולא מאתים מיליארד ואחד ולא מאתים מיליארד ושנים ולא מאתים מיליארד ושלשה ולא מאתים מיליארד וארבעה ולא מאתים מיליארד וחמשה ולא מאתים מיליארד וששה ולא מאתים מיליארד ושבעה ולא מאתים מיליארד

אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה. טעמא מפ' [ה] לקמן: קדש את הלחם. מוסר בגמלה: לא קדש הלחם. ולא תפיס פדיונו בקדושת שמי הלחם אלא בקדושת שאר [ו] קדושה הלכך וצמ"ל ליף לה מקרבנו על זבח [ז] תודה מגיד שמם מזבח אלא לחם לחמו וכאשי עצרת דמקדשי לחם מתודה ומיל נזיר [ח] גמרינן: קדוש ואינו קדוש. מפרש [ט] לקמן: ואת האי"ל. מיל נזיר: יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות. מלמד שמחת מיל מקדשת לחל ומיהא גמרינן לכאשי עצרת: אי כתיב זבח יעשה. משמע מע"ג דזבח בעי עשיה מחדתי: הכל מודים. מפיהו לר' אלעזר למאר זריקה עיקר מודי לדעין שיהא לחם בשעת שחיטה ולי לא הוה בשעת שחיטה לא מקדשא ליה זריקה: ואינו גמור. מפרש [י] לקמן: ואינו ניתר. לכהנים: מאי בינייהו. כלומר כיון דאמר מאי אינו גמור כל שכן לאינו ניתר דהא ממעות מרומת הלשכה נמי [יא] חריקא דם לא הוי לחלי לשמה דמתמרינ"ן (ו) במגלה ואינו גמור לאמר מאי למאי הלכתא: לאביי לא תפיס פדיונו. בקדושת שמי הלחם ואם לא מצנה ממעות לשאר קרבנות לטור: לרבא. לאמר קדוש גמור מופס פדיונו ויוצא לחולין והא דאמר לקמן (דף ק:) מנחות אין להם פדיון לאמר שקדשן בכלי: אלא לאביי. לאמר לא תפיס פדיונו: מאי איכא בין רבי לר' אלעזר. וקדוש ד"ל לאמי הלכתא הא לא תפיס פדיונו ולתרוייהו אמור במגלה: לאיפסולי ביוצא. לרבי לאמר קדוש קנה בשחיטה אם יגע בפסל שאמי זרקו [יב] לשמו נמי אמור במגלה: לרבי אלעזר לאמר שחיטה לא מקדשא אין בפסל מועיל

דתנן אימורי קדשים קלים כו'. תימה דלא מייתי ליה דתנן כשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת הדם כשר כדתניא בסיפורי דבי רבי ישמעאל (סותא דף קח.). כל מלב לה' לרצות פיגול. מפרש התם כהכלגתא כשר כך הלכתא פסול ומה הלכתא כשר עד שיקרבו כל אימורין וכו' ומעמא משום דאימור קדשים קלים כו'. ממון בעלים הן ומיהו דתנן [ד] מעבילה אלא מהכא דתנן אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת הדמים ר' אליעזר אומר אין מועלין בהן ואין חייבין עליהן משום פיגול ואין מחשבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא מאי מדחשיב פיגול? וכתנא דבי ר"ע אומר [ה] מועלין בהן [ו] וחייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא מאי מדחשיב פיגול? קבעה ללחם בפיגול [ז] ביוצא בשאר זריקה שלא לשמה ונמי שריא ליה ללחם או דלמא לחומרא אמרינן [ח] לקולא לא אמרי' מתקיף לה רב פפא [ט] ומנא אמינא [י] דבי איתנהו אבראי פליגי דילמא בראיתנהו אבראי דכ"ע לא פליגי דאין זריקה מועלת ליוצא ובהדד עיילינהו פליגי דרבי אליעזר סבר להו כרבי דאמר שחיטה מקדשא ואיפסלו להו ביוצא ור"ע ור' אלעזר בר' שמעון דאמר שחיטה לא מקדשא ולא מיפסלי ביוצא האי מאי אי אמרת בשלמא ר"ע כרבי ס"ל דאמר שחיטה מקדשא להו [יא] היינו דקאמר ר' עקיבא דקדשי להו בשחיטה ואתיא זריקה קבעה להו בפיגול אלא אי אמרת ר' אלעזר בר' שמעון ס"ל דאמר זביחה לא מקדשא [יב] והאמר רב גידל אמר רב [יג] זריקת פיגול אינה מביאה לידי מעיל, ואינה מוציאה מידי מעיל אינה מביאה [יד] לידי מעילה באימורי קדשים קלים [טו] ואינה מוציאה מידי מעילה בשאר קדשי קדשים [טז] לאו איתותב דרב גידל אמר רב בעא מיניי' ר' ירמי' מר' זירא [יז] כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו שיזרוק דמן שלא לשמן להתיר [יח] בשר באכילה א"ל [יט] יש לך דבר שאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי [כ] פסח קודם חצות דאינו כשר לשמו ובשר שלא לשמו הכי קא אמינא יש לך דבר שנראה לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי פסח אחר [כא] זמנו בשאר ימות השנה [כב] (קודם חצות) הכי קאמינא יש לך דבר שנראה לשמו ונשחט לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי תודה [כג] שאני תודה דרחמנא קרייה [כד] שלמים ת"ר [כה] שחט שני בשבשים על ארבע חלות מושך שתים מהן ומניפן והשאר

[ד] דתנן אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ר' אליעזר אומר אין מועלין בהן ואין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא מאי מדחשיב פיגול? קבעה ללחם בפיגול [ה] ביוצא בשאר זריקה שלא לשמה ונמי שריא ליה ללחם או דלמא לחומרא אמרינן [ו] לקולא לא אמרי' מתקיף לה רב פפא [ז] ומנא אמינא [ח] דבי איתנהו אבראי פליגי דילמא בראיתנהו אבראי דכ"ע לא פליגי דאין זריקה מועלת ליוצא ובהדד עיילינהו פליגי דרבי אליעזר סבר להו כרבי דאמר שחיטה מקדשא ואיפסלו להו ביוצא ור"ע ור' אלעזר בר' שמעון דאמר שחיטה לא מקדשא ולא מיפסלי ביוצא האי מאי אי אמרת בשלמא ר"ע כרבי ס"ל דאמר שחיטה מקדשא להו [ט] היינו דקאמר ר' עקיבא דקדשי להו בשחיטה ואתיא זריקה קבעה להו בפיגול אלא אי אמרת ר' אלעזר בר' שמעון ס"ל דאמר זביחה לא מקדשא [י] והאמר רב גידל אמר רב [יא] זריקת פיגול אינה מביאה לידי מעיל, ואינה מוציאה מידי מעיל [יב] אינה מביאה לידי מעילה באימורי קדשים קלים [יג] ואינה מוציאה מידי מעילה בשאר קדשי קדשים [יד] לאו איתותב דרב גידל אמר רב בעא מיניי' ר' ירמי' מר' זירא [טו] כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו שיזרוק דמן שלא לשמן להתיר [טז] בשר באכילה א"ל [יז] יש לך דבר שאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי [יח] פסח קודם חצות דאינו כשר לשמו ובשר שלא לשמו הכי קא אמינא יש לך דבר שנראה לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי פסח אחר [יט] זמנו בשאר ימות השנה [כ] (קודם חצות) הכי קאמינא יש לך דבר שנראה לשמו ונשחט לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי תודה [כא] שאני תודה דרחמנא קרייה [כב] שלמים ת"ר [כג] שחט שני בשבשים על ארבע חלות מושך שתים מהן ומניפן והשאר

פיגול לא מקנט בקדושה למעול מהן ללא זריקה כשרה היא: **ואינה יוצאה.** מידי מעילה [כה] כשכר קדשי קדשים למזבח גמור מועלת בהן ומחייבת משום מעילה. **יוצא** ונכנס משום מעילה ומשום פיגול: **מאי מדוחקת.** מיגול היכא דחק רמן על מנת חוץ לזמנן קבעה ללחם במיגול לר' עקיבא כי כשר כאילו הוה לחם כשר שלא יצא. זריקה שלא לשמה נמי אינה והוה זריקה שאינה ראוה שדיא נמי ללחם באכילה כזריקה כשרה **או דילמא** לחומרא **אמרי'** רזריקה שאינה ראוה קבעה למיהוי פיגול כזריקה כשרה אבל לקולא רזריקת פסול לישתרי לחם באכילה **לא אמרינן:** מתקיף לה **רב פפא** והיכי מצית לאוקמי להני תנאי ביבי

שיטה מקובצת

[ה] בפיגול כי בשר כמו בשר הזבח ויש"נ כי כשר כלומר כאילו לא היה בו פסול. תוס' אחורות: **[ו]** עי' בהשמטה בסוף המסכת: **[ז]** להו אתי שחיטה מקדושה להו וכיון דקדשי להו שחיטה אתיא זריקה וקבעה להו בפיגול אלא אי אמרת זריקה מקדשא: **[ח]** אינה מביאה לידי (פיגול) [מעילה] בכשר קדשים קלים דקי"ל דאין מעילה בכשר קדשים קלים אבל זריקה מביאה לידי מעילה והאי זריקה (לפיגול) [דפיגול] לא מייתי לידי מעילה: **[ט]** ואינה מוציאה מידי מעילה בכשר קדשי קדשים דקדשי קדשים אית בהו מעילה משקדשו בכלי עד שפה זריקה וזריקה מפקעא להו מידי מעילה והך זריקה דפיגול לא חשיבה לעבר תותי לאקבועי בפיגול (ולהביא) הכשר (לידי) [מידי] מעילה כדאמרי' בס"ק דמעילה בלל אמר ר' יהושע כו': **[י]** ולא איתותב. פי' דבהא מילתא איתותב דהיה רוצה [לדמות] דכי היכא דאין זריקת פיגול לא מביא לידי מעילה בקדשי (קדשים) [קלים] ולא מוציאה מידי מעילה בקדשי (קלים) [קדשים] ה"נ לא מקדשי ללחם בהא מילתא איתותב דסיק התם (נמי) [נהי] דמעילה ליה בהו לחם מיהא קדשי: **[יא]** להחיד הכשר באכילה דאי זריק להו לשמן פשיטא ליה דאין הכשר מותר באכילה כדאמרינן לעיל אבד הלחם אבדו הכבשים אבל כי זריק דמן שלא לשמן הוי להו כשלמי נדבה הבאים בלא לחם: **[יב]** והרי פסח אחר חצות הכי בר' הוי תודה. עיין בהשמטות בסוף המסכת: **[יג]** מעילה לפני זריקה ואכתי לא הוקרשו אבל לאחר זריקה דהובררו אימורים לחלק גבוה יש מעילה באימורין: **[יד]** ולא מהניא להו: **[טו]** כגון. ונותר נמי וטומאת הגוף לא שייכא בהו ולא בכשר הקרש דמי דהא ליתי בהו זריקה: **[טז]** בפיגול כי כשר: **[יז]** זריקה שלא לשמה: **[יח]** היא דאיתבידא שלא לשמה שרי: **[יט]** דמו וכי היכא דכבשים: **[כ]** לחומרא בעון פיגול אמרי' הלחם נגוף בבשרים דמי

[כא] בשאר ימות השנה כשר לשלמים. בס' תמיד נשחט (פסחים דף סב.): **[כב]** פסח קודם חצות היום. על מרנינה עבר מינו כשר לשמו עד בין הערבים וכשר לשלמים [כג]: **שנראה לשמו.** כגון הבא בכשיר קודם לחצות מבעוד יום: **ונדחה מלשמו.** לאחר לחצות. נלמה לשמו בכשלמים להתיר בשר בתמלה דזלמי לשמן [כד] לא הוו זריקה כדלמרי לעיל (דף מו.) הכל מודים שפסח הוקרן זה לזה מעכבין זה את זה: [כה] **פסח בשאר ימות השנה כשר לשלמים.** בס' תמיד נשחט (פסחים דף סב.): **[כב]** פסח קודם חצות היום. על מרנינה עבר מינו כשר לשמו עד בין הערבים וכשר לשלמים [כג]: **שנראה לשמו.** כגון הבא בכשיר קודם לחצות מבעוד יום: **ונדחה מלשמו.** לאחר לחצות. נלמה לשמו בכשלמים להתיר בשר בתמלה דזלמי לשמן [כד] לא הוו זריקה כדלמרי לעיל (דף מו.) הכל מודים שפסח הוקרן זה לזה מעכבין זה את זה: [כה] **פסח**

ולא כרבי אלעזר ב"ר שמעון כלו' דשחיטה מקדש כרבי וכיון דיצאו הוה בהו איסור יוצא ור' אליעזר לטעמיה דאמר אין זריקה מועלת ליוצא ור' עקיבא אומר מועלת מאי בראיתנהו אבראי שתי הלחם והאימורים פליגי דילמא בהדהד עיילינהו לפנים קרום זריקה. ור' אליעזר דאמר אין זריקה מועלת ליוצא כר' דאמר שחיטה מקדש ור' עקיבא כר' אלעזר בר' שמעון דאמר שחיט' לא מקדשא. כלי הדד פיילינהו לפני זריקה לית בהו יוצא כלל ולישה למיפר הכא דזריקה מועלת ליוצא דהכא ליכא יוצא כלל וליכא לאוקמי כרבי עקיבא: **דאי אמרת.** כלה ליכא למימר הכי בדקאמר רבהדהד פיילינהו פליגי דאי אמרת בשלמא רבי עקיבא כרבי בראמרן מעיקרא. וכיון דקדשי להו בשחיטה אתיא זריקה דחדר לזמנן קבצא להו בפיגול דלכך קאמר ר' עקיבא מועלת בהן דחייבין עליהן משום פיגול: **זריקת פיגול מי מקדשא.** למקנט בפיגול מי לא קדוש מעיקרא בשמיטה: **דאמר רב גידל** זריקת פיגול אינה מביאה לידי מעילה. בתמורי קדשים קלים דממון בעלים הן קודם זריקה. וכיון שיצאו לפני זריקה אע"פ שזרק אין אותה זריקה מועלת שאין בה היתר למזבח ואין באימורין משום מעילה שאותה זריקה אינה ראויה ואינה מועלת לא לחייבו משום ולא משום פיגול **תנור וטמא:** ור' עקיבא אמר מועלין בהן דסבר דזריקה מועלת לחייבו משום יוצא ומשום מעילה ומשום פיגול: **מאי מדוחקת.** מיגול היכא דחק רמן על מנת חוץ לזמנן קבעה ללחם במיגול לר' עקיבא כי כשר כאילו הוה לחם כשר שלא יצא. זריקה שלא לשמה נמי אינה והוה זריקה שאינה ראוה שדיא נמי ללחם באכילה כזריקה כשרה **או דילמא** לחומרא **אמרי'** רזריקה שאינה ראוה קבעה למיהוי פיגול כזריקה כשרה אבל לקולא רזריקת פסול לישתרי לחם באכילה **לא אמרינן:** מתקיף לה **רב פפא** והיכי מצית לאוקמי להני תנאי ביבי

[כד] דמו וכי היכא דכבשים: **[כה]** לחומרא בעון פיגול אמרי' הלחם נגוף בבשרים דמי להתפגל אפי' בזריקה שאינה כשירה כל כך כגון יוצא אבל לקולא: **[יא]** קלים התם: **[כו]** דמי אבל הבא מודו ואות ו' נמחק: **[כ]** שלא לשמה: **[כח]** לחם בבבשרים אלא: **[כט]** הליכא פיגול אי זריק ותיבות פסול ואזריק נמחק: **[ל]** לחם בכבשים: **[לא]** למפרך. כרלעיל אליבא דרמען: **[לב]** הא אמר: **[לג]** ביה. בחלב מקרשי ה' דהתנך זריקת: **[לד]** בתמיה ומוקי להו זריקת פיגול מזריאה ממעילה [למעילה] ואכתי זריקת פיגול מקדשן ואכתי לא אימשיטא אליבא דרמען קא בעי רב שמואל בר יצחק בכשר עצרת ששחטן כו' לאו איתותב. בס"ק: **[לה]** לשלמים כשאר ימות השנה דפסול לשמו ובשר שלא לשמו: **[לו]** הלחם. והך פסח קודם וחצות דהיינו קודם זמנו להכי מתכשר בשלא לשמו דהא לא נראה לשמו: הס"ד ואח"כ מה"ט פסח אחר חצות נראה לשמו בחצות: **[ל]** דזבח. ומאי דכי איתנהו אבראי לשתי הלחם פליגי דתיובא שיוצא כי גופא דזבח אבל אאימורין אפי': **[לא]** רב גידל ואע"ג דלפסקנא כולהו מתרצי לא ואות ו' נמחק: **[לב]** בניחותא. כלומר לא אשכחן דאיתותב ולאלומי מרבא קאמר לה: **[לג]** דלפיל דף (מ"ח) [מ"ו] ע"א ברוש"י [ויעיין לעיל ד"ה והרי תודה]: **[לד]** דאמי' דפסח לא: **[לה]** ומניף. פי' ולהכי לא אמרי' שינוף כל שנים בפני עצמן אם הנכבשים משום דשמא לא זז היא מברכתה שנזקק עמה בשחיטה והריל תנופה לזו בפני עצמה ולמצוה מן המובחר בעינן שתי חלות עם שני הכבשים כאחת להכי בעי בכל חלה תנופה ג' פעמים דהיינו כל זלה עם שלשה חברותיה זו אחר זו אף הרביעית שלשה פעמים אף שכבר הונפה עם כל אחד (לפי) [כדי] שלא תהיה טפל מן הראשונות ולא יהיה הפרש ביניהם כלל בהנופות ע"כ ד"ה:

[ו] ואינו מוציאה מידי מעילה בכשר קדשי קדשים דקדשי קדשים אית בהו מעילה משקדשו בכלי עד שפה זריקה וזריקה מפקעא להו מידי מעילה והך זריקה דפיגול לא חשיבה לעבר תותי לאקבועי בפיגול (ולהביא) הכשר (לידי) [מידי] מעילה כדאמרי' בס"ק דמעילה בלל אמר ר' יהושע כו': **[ז]** ולא איתותב. פי' דבהא מילתא איתותב דהיה רוצה [לדמות] דכי היכא דאין זריקת פיגול לא מביא לידי מעילה בקדשי (קדשים) [קלים] ולא מוציאה מידי מעילה בקדשי (קלים) [קדשים] ה"נ לא מקדשי ללחם בהא מילתא איתותב דסיק התם (נמי) [נהי] דמעילה ליה בהו לחם מיהא קדשי: **[ח]** להחיד הכשר באכילה דאי זריק להו לשמן פשיטא ליה דאין הכשר מותר באכילה כדאמרינן לעיל אבד הלחם אבדו הכבשים אבל כי זריק דמן שלא לשמן הוי להו כשלמי נדבה הבאים בלא לחם: **[ט]** והרי פסח אחר חצות הכי בר' הוי תודה. עיין בהשמטות בסוף המסכת: **[י]** מעילה לפני זריקה ואכתי לא הוקרשו אבל לאחר זריקה דהובררו אימורים לחלק גבוה יש מעילה באימורין: **[יא]** ולא מהניא להו: **[יב]** כגון. ונותר נמי וטומאת הגוף לא שייכא בהו ולא בכשר הקרש דמי דהא ליתי בהו זריקה: **[יג]** בפיגול כי כשר: **[יד]** זריקה שלא לשמה: **[טו]** היא דאיתבידא שלא לשמה שרי: **[טז]** דמו וכי היכא דכבשים: **[יז]** לחומרא בעון פיגול אמרי' הלחם נגוף בבשרים דמי

[יח] מעילה ו': **[יט]** [מסחים פסן: **[כ]** [מסחים קיד:]. **[כא]** ב"ק ק"ו, ב) [מסחים קיד:]. **[כב]** ב"ק ק"ו, ב) [נעיל מו.]. ז) ב"ק מ"ז, ב) ד"ה ב:, ב) ד"ה ד, ג) ב"ק ק"ו, ב) רש"ס.

חגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה וממאי וכו' ל"ל ס"ל לה מקנט וכו' לה ממאי לחם בכבשים אלא ר"ע וכו' ממאי לחם בכבשים אלא מדקתני פיגול [ו] ד"ה ומנא אמינא וכו' ל"ל זריקה פסולה היא להא בפיגול ומ"ש זריקה פסולה היא להא יוצא הוא קבעה ללחם בפיגול [ז] ד"ה ביוצא וכו' כשר כשאר כשר שלא יצא אלא לשמה ללחם כגוף הכבשים לכי היכי דגוף הכבשים פסולים ללחם אף זריקה פסולה ללחם [ח] ד"ה לקולא וכו' לשמן ומי לפסולה היא [ט] ד"ה ומנא וכו' דבי איתנהו אבראי פליגי דילמא בראיתנהו אבראי דכ"ע לא פליגי דאין זריקה מועלת ליוצא ובהדד עיילינהו פליגי דרבי אליעזר סבר להו כרבי דאמר שחיטה מקדשא ואיפסלו להו ביוצא ור"ע ור' אלעזר בר' שמעון דאמר שחיטה לא מקדשא ולא מיפסלי ביוצא האי מאי אי אמרת בשלמא ר"ע כרבי ס"ל דאמר שחיטה מקדשא להו [י] היינו דקאמר ר' עקיבא דקדשי להו בשחיטה ואתיא זריקה קבעה להו בפיגול אלא אי אמרת ר' אלעזר בר' שמעון ס"ל דאמר זביחה לא מקדשא [יא] והאמר רב גידל אמר רב זריקת פיגול אינה מביאה לידי מעיל, ואינה מוציאה מידי מעיל אינה מביאה [יב] לידי מעילה באימורי קדשים קלים [יג] ואינה מוציאה מידי מעילה בשאר קדשי קדשים [יד] לאו איתותב דרב גידל אמר רב בעא מיניי' ר' ירמי' מר' זירא [טו] כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו שיזרוק דמן שלא לשמן להתיר [טז] בשר באכילה א"ל [יז] יש לך דבר שאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי [יח] פסח קודם חצות דאינו כשר לשמו ובשר שלא לשמו הכי קא אמינא יש לך דבר שנראה לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי פסח אחר [יט] זמנו בשאר ימות השנה [כ] (קודם חצות) הכי קאמינא יש לך דבר שנראה לשמו ונשחט לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי תודה [כא] שאני תודה דרחמנא קרייה [כב] שלמים ת"ר [כג] שחט שני בשבשים על ארבע חלות מושך שתים מהן ומניפן והשאר

[ט] דתנן אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ר' אליעזר אומר אין מועלין בהן ואין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא מאי מדחשיב פיגול? קבעה ללחם בפיגול [י] ביוצא בשאר זריקה שלא לשמה ונמי שריא ליה ללחם או דלמא לחומרא אמרינן [יא] לקולא לא אמרי' מתקיף לה רב פפא [יב] ומנא אמינא [יג] דבי איתנהו אבראי פליגי דילמא בראיתנהו אבראי דכ"ע לא פליגי דאין זריקה מועלת ליוצא ובהדד עיילינהו פליגי דרבי אליעזר סבר להו כרבי דאמר שחיטה מקדשא ואיפסלו להו ביוצא ור"ע ור' אלעזר בר' שמעון דאמר שחיטה לא מקדשא ולא מיפסלי ביוצא האי מאי אי אמרת בשלמא ר"ע כרבי ס"ל דאמר שחיטה מקדשא להו [יד] היינו דקאמר ר' עקיבא דקדשי להו בשחיטה ואתיא זריקה קבעה להו בפיגול אלא אי אמרת ר' אלעזר בר' שמעון ס"ל דאמר זביחה לא מקדשא [טו] והאמר רב גידל אמר רב [טז] זריקת פיגול אינה מביאה לידי מעיל, ואינה מוציאה מידי מעיל [יז] אינה מביאה לידי מעילה באימורי קדשים קלים [יח] ואינה מוציאה מידי מעילה בשאר קדשי קדשים [יט] לאו איתותב דרב גידל אמר רב בעא מיניי' ר' ירמי' מר' זירא [כ] כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו שיזרוק דמן שלא לשמן להתיר [כא] בשר באכילה א"ל [כב] יש לך דבר שאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי [כג] פסח קודם חצות דאינו כשר לשמו ובשר שלא לשמו הכי קא אמינא יש לך דבר שנראה לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי פסח אחר [כד] זמנו בשאר ימות השנה [כה] (קודם חצות) הכי קאמינא יש לך דבר שנראה לשמו ונשחט לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי תודה [כו] שאני תודה דרחמנא קרייה [כז] שלמים ת"ר [כח] שחט שני בשבשים על ארבע חלות מושך שתים מהן ומניפן והשאר

[יא] מעילה ו': **[יב]** [מסחים פסן: **[יג]** [מסחים קיד:]. **[יד]** ב"ק ק"ו, ב) [נעיל מו.]. ז) ב"ק מ"ז, ב) ד"ה ב:, ב) ד"ה ד, ג) ב"ק ק"ו, ב) רש"ס.

תוספות אור השלם

א) עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו: [ויקרא ז, יג]

רבינו גרשום

אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקה רבי אליעזר אומר אין מועלין בהן ואכתי ממון בעלים הם קודם זריקה. וכיון שיצאו לפני זריקה אע"פ שזרק אין אותה זריקה מועלת שאין בה היתר למזבח ואין באימורין משום מעילה שאותה זריקה אינה ראויה ואינה מועלת לא לחייבו משום מעילה ולא משום פיגול תנור וטמא: ור' עקיבא אמר מועלין בהן דסבר דזריקה מועלת לחייבו משום יוצא ומשום מעילה ומשום פיגול: **מאי מדוחקת.** מיגול היכא דחק רמן על מנת חוץ לזמנן קבעה ללחם במיגול לר' עקיבא כי כשר כאילו הוה לחם כשר שלא יצא. זריקה שלא לשמה נמי אינה והוה זריקה שאינה ראוה שדיא נמי ללחם באכילה כזריקה כשרה **או דילמא** לחומרא **אמרי'** רזריקה שאינה ראוה קבעה למיהוי פיגול כזריקה כשרה אבל לקולא רזריקת פסול לישתרי לחם באכילה **לא אמרינן:** מתקיף לה **רב פפא** והיכי מצית לאוקמי להני תנאי ביבי

והשאר נאכלות בפריון. כדמפרש ואזיל: הא דלא כרבי. מלמ"ד שלעזר בר' שמעון לעולם שמיטה לא מקדשא ליפיק מפשר להו מתקנה זו קודם זריקה שעדיין אין להם שום קדושה כלל, ומדין הן כתמלגן ומונחין ליום שמיטה שיהלה וחורק הדם עליהן ומקדשן ומתירן ואלו שנאכלות בקדושת דמים שלהן תלוות על שידלו ויפדו ככל קדושת דמים ואוכל כל [1] מתי שילכלם: דאי רבי ביון דאמר שחיטה מקדשא. נהי דלעולם מהן מין להן מלא קדושת דמים ויהנן בפדיה לכבשים מידי דהוו להו קמקדשי ומיקן קדושת דמים מעלמא עליהו ונפקי לחולין ומיפא מעות ואומר כל מקום שהן הפסים שיהן מקודשות יתמלאו על מעות הללו ולא פליה לא מתמלאי דלא פריק להו זריקת הכבשים מיהו היכא פריק להו והיכי ממטרו והרי מינו מכיר אלו הן שיהן מקודשות. ואי מפיק להו לבהלתן אבראי. ופריק להו למלתי מיניהו: ביון דכתיב. בשמי הלפס: לפני ה'. ונקיף הכהן לפתם על לפס הכבשים וגו' (ויקרא ט:) שמע מינה פיס פיהו: איפסלו לדהו. המקודשות מיום ומעון שיהן שמה מכיר הכי כולם פסולות: ואי דפריק להו גואי. ולחולין [2] יהן נפדיס לגמרעתן הפסים מולין והפסים קודם קמעילו מולין לעזרה: ממילא חויין. דתוך העזרה הן נעשין מולין והוו לו הכשיהן מנעשו מולין: והתניא אין פודין אלא בחולין. מפזס מולין לעזרה: הא ודאי. [3] דקמני פודן בתוך לגלן כרבי ועוזה תקנה זו קודם זריקה ומתוך כך שיהן [4] שלילה והוו להן דהוה מלי למיפרך בריפש דלמי רבי [5] לרבעתן נעי לאוקמי בהדייהו להל לא ידע מי הן [6] לקדושת ומיהו דלאלימא מיהא מקצי ליה עד לאקפיה (ג) מתעמיה: לא קדשו [7] לה בלל. והכא נמי לאמלי מקדשו שהי מלות מתוך מרבעי: הכל מודים בר. ולפ"ג לגלן (ד) פריש כי מיניהו: מוראתא. שם מקום: ד' בכשים. ולהן הלן לגלן שיהן: שאם אי אתה אומר כן. לזריק לת שלא לשמה תמילה לגלן לת לשמו תמילה: הפסדת את האחרונים. כדלמר לעיל (דף מז:) לין לך דבר שנלמד [8] לשמן ודמה מלשמן כגון הני דמשזרק לחלוקים לשמן תו לא מזו הכי [9] ללמוד מלשמן לין כשרין שלא לשמן כשלר כל הזבחים [10]. ל"ל שהם כי אתה אומר כן לגלן מרבעתן לשמן הפסדת לת הזרקים מתחילה להא לא ניהי ופסולין: שמוד (ה) תשא. [11] ולגלן לשמן תוטת הוא לחקור לשנות מזבחים: בשביל שתזכה. לאכול לת הבשים. שלא לכהנים: שנתערבו באברי שלמה. העולים [12] לשמן יתמו למעלה כולם על המערכה: ואמאי. יגלו לשת הבריפה: לימא שמוד חטא. והעלה לשמן מעלת שהיה לויה לו בשביל שמזכה שלא להפסיל עולה: חטא בחטאת לזכות בחטאת. כגון לעיל בכבשים שמוטל בעלמו ווכה בעלמו ממר: לפני זמנן. קודם עלרת: לאחר זמנן. לאחר עלרת: הדם יורק. שלא לשמן: ואם היתה שבת. שלא לשמן קלי ועלרת ושמה היא לא יהיה לכיון לחילוי מקיבן ליטר מו לא לשי שמה: ואם זרק הורצה ע"מ להקטיר אימורין לשבר. אבל היה לא יקטירם: לימא שמוד וחטא. יהיה נשמה לכשתמלה: בשביל שתזכה. לשקטיר לימורין לערב ומשכל [13] בשר ואמלי שלא לשמן לא יהיה ופסל הדם בשלעית השמה: שמוד חטא בשבת בשביל שתזכה בשבת אמרינן. כגון בכשים חזוכה [14] בהן בו ביום: חבית של תרומה [שנשברה בגת] העליונה. היינו מדשים שקורין מ"ץ: ותתחתונה מטמאה. שים שם מולן טמלמין: מודה רבי אליעזר ורבי יהושע בר. מע"ג לשיש רבי יהושע לקמן בהפקד מולן מודה הוא שלא יכול לשמור שלר כלי מיהור שלא לקבל בו שפי רציעית יגיל ומע"פ שמן בן ובין בן תפול השמומה לתוך המולן ולין הכל לגיהנם לפי שהשמומה טמלה אין לה מקנה: תרד

ביון דכתיב לפני ה' אפסיל ליה ביוצא. מע"ג דגבי לשמי מודה נמי כתיב לפני ה' (ויקרא ו) ונהכלין בכל העיר הכי קלמר ביון דכתיב לפני ה' מלמד שעיון פניס ומיפסיל מיוצ מדלימקא לשמוטת כדלמר בחיהו מקומן (זבחים דף מה.) ופרק התערובות (שם עו.) מיימי לכ"ג. וגרסינן לי לכבלי מיפסלי מיוצ: [15] לעולם כרבי. ומין המגור מקדש ביון דלגלן [16] קדשי כולהו [17] כדפריפית לי נמי כמלן לשמר (לעיל דף ו.) לין לכל שרת מקדשין מלגלן מדעת: הא דלא כרבי. משמע לדלרבי מלעזר בר' שמעון לגלן מקדשא שמיטה בלל מלגלן זריקה דמי מקדשא היילן מוהן לשר שמיטה דילמא הני לגלן לקדשה השמיטה [18] ורמיה שמקדשה הכל [19] (ולגלן) כמו גמר קדושה מכל לרבי שהוא גמר קדושה לי לפשר לקדש זה מלגלן זה: מושך שנים מהן חוזרק דמן שלא [20] לשמה. מימה מה ביון להוקקו בשמיטה מכל מלמה מכדו הכשיה מכדו הכשיה מכל מלמה ול"ל לשמיטה להכי בשיה לגלן קשיה ביון לגלן מגבר מי הס המוקדשין וכולהו לגלן מוו:

חטא בחטאת בשביל שתזכה בחטאת אמרינן. ומפילו היה עובר לומיל [21] לעולה לעובר מלמו לכל שממנו לשיש הרי הוא בכל מקטירו ופ' מילל נולין (פסחים ד' פה.) לין עשה לוחלנו לת הבשר לוחה לגלו לעשו ולא לעלם עמוד וחטא בשביל שתזכה ולהתנן [22] אברי חטאת שנתערבו באברי עולה ר' אליעזר אומר יתנו למעלה ולפילו היכא בשר חטאת למעלה כאילו היא עצים וחכמים אומרים [23] תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה אמאי ליפא עמוד וחטא בשביל שתזכה עמוד וחטא בחטאת בשביל שתזכה בחטאת אמרינן עמוד וחטא בחטאת בשביל שתזכה בעולה לא אמרינן ובחדא מילתא מי אמר והא [24] תניא [25] בשבש עצרת ששחטן שלא לשמן או ששחטן בין לפני זמנן בין לאחר זמנן [26] הדם יורק והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרוק ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב ואמאי ליפא עמוד חטא בשביל שתזכה עמוד חטא בשבת כדי שתזכה בשבת אמרינן עמוד חטא בשבת כדי שתזכה בחול לא אמרינן ובתרתי מילי לא אמר [27] והתנן חבית (ג) [28] של תרומה שנשברה בגת העליונה [29] ובתחתונה חולין טמאין מודה רבי אליעזר ור' יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל ואם לאו ר' אליעזר אומר

דרב חסדא [30] הא דלא כרבי דאי רבי ביון דאמר שחיטה מקדשא דפריק להו היכא אי דפריק להו מאבראי כיון דכתיב [31] לפני ה' איפסיל להו ביוצא אי גוואי [32] הא מעיילי [33] חולין לעזרה אמר להו רב חסדא לעולם כרבי ופריק להו גוואי וחולין ממילא קא הויין אמר ליה רבינא לרב אשי והתניא בשהוא פודן אין פודן אלא בחוץ הא ודאי רבי אלעזר בר' שמעון היא דאי רבי הא איפסלו להו ביוצא אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי לימא תיהוי תיובתיה דר' יוחנן (ג) [34] מיהא דאיתמר [35] תודה ששחטה על שמונים חלות חזקיה אמר קדשו ארבעים מתוך שמונים ור' יוחנן [36] אמר לא קדשו ארבעים מתוך שמונים ולאו מי איתמר עלה אמר רבי זירא הכל [37] מודים היכא דאמר לקדשו ארבעים מתוך שמונים דקדשה הבא ומי דאמר ליקדשו תרתי מתוך ארבע תני ר' חנינא טורתא קמיה דר' יוחנן שחט ארבעה [38] כבשים על ב' חלות [39] מושך שנים מהן וזורק דמן שלא לשמן שאם אי אתה אומר כך הפסדת את האחרונים אמר לו ר' יוחנן [40] וכי אומר לו לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה והתנן [41] אברי חטאת שנתערבו באברי עולה ר' אליעזר אומר יתנו למעלה ולפילו היכא בשר חטאת למעלה כאילו היא עצים וחכמים אומרים [42] תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה אמאי ליפא עמוד וחטא בשביל שתזכה עמוד וחטא בחטאת בשביל שתזכה בחטאת אמרינן עמוד וחטא בחטאת בשביל שתזכה בעולה לא אמרינן ובחדא מילתא מי אמר והא [43] תניא [44] בשבש עצרת ששחטן שלא לשמן או ששחטן בין לפני זמנן בין לאחר זמנן [45] הדם יורק והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרוק ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב ואמאי ליפא עמוד חטא בשבת כדי שתזכה בשבת אמרינן עמוד חטא בשבת כדי שתזכה בחול לא אמרינן ובתרתי מילי לא אמר [46] והתנן חבית (ג) [47] של תרומה שנשברה בגת העליונה [48] ובתחתונה חולין טמאין מודה רבי אליעזר ור' יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל ואם לאו ר' אליעזר אומר

דמי לו׃ [49] דקמוך למלמן לפסל הא שלא לשמן מס כן מלי שלא ממלמת יולדת דהלי מסוקר זמן קודם זמנה: חטא בשבת בשביל שתזכה בשבת. מימה יזרוק כלי לשולכן מי לכי הלי גוונא מן פרק שמי הלפס (לקמן דף עז:) [50] ול"ל לשין זה זכות ושין לשמוט בכך ושין לשמוט למה שהמירו לרדומה קודם שיפא לידי מיוצ שמה (שמה ד' ז.):

כבשי

התתחתונה טמאה: ו] כל מי: ז] ואוכלן להו: ח] דאי. הא דקתני פרק בתרן כר' אליעזר ועושה: ט] שהים מהן שירצה ואי קשיא הא בין לאביי ובין לרבא אפרינן לעיל אליבא דראב"ש דלא תפיס פדיונו והיכא מוקמינן הא דקתני פרק לדידיה דתרי"ס היכא דנזרק הדם שלא לשמן דאדאזל להו חלות אבל היכא דפריק להו קדים זריקה ומתוך דזוז לקדבנו דאי בעי מניף הני אלימא למתפס פדיונם: י] קדושות. ול"ל פי' דמתעשה לא קשה מידי דאפשר למיקך כל אד אחד עם חבירה והוי להו [בין] תנופות [בני' לעיל דף מו ע"ב] ברש"י ד"ה ומניף בשני שם] ותוס' אחרות: יא] לא קדשו אלבעים מתוך שמנים ותיבות לה כלל נמחק: יב] לשמו תשחט לשמו ונדחה מלשמו: יג] וכיון דנדחו: יד] חזבחים אלא לשמן אבל כי זריק להו בדישא ולא נדחו עדיין מלשמן כשרים: טו] עמוד חטא חוזק שלא: יו] ותאבל הבשר: יז] בבשים דזוכה לאוכלן: יח] כיון דלא חזו כולהו: יט] כדמפרש לעיל (דף מו ע"א): כ] תניא שמקדשת הכל כמו גמר ס"א שמתקדשת לדברי הכל ולרבי אליעזר אינו כמו כן: כא] שלא. לשמן ואין זה אבדו בבשים אבד הלחם דהא איבא תרי לשמן תוס' אחרו': כב] היכא דשחט. דהא אפרינן לעיל: כג] שהי הלחם. הבבליים היו אוכלים אותו הי:

[1] (לקמן פ: פפ. קו. ב"ק פפ: זבחים עז. מולין קל:), [2] (ער' תוס' לקמן פ: ד"ה ומו' ותוס' לקמן פפ. ד"ה פפ מיפפ). [3] לקמן עה. פיחזין ב. קדושין עג., ד) קדושין עה: שבת ד., ה) [זבחים עג.], ו) מיל כפ: פלה כ: ע"ב, ז) פפחים עו. מרומות פ"ח מפנה ע. ח) ג' ק, ט) מי' פרקיק קוף סרק ר' יפמפק] ומפק פלוי דמי המוס' פלו פמוכה. י) רש"י.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מימפס דר' יוסף מהא דלימר: (ז) שם והמן הבית שנשברה נגת העליונה והתחתונה טמאה מוקי לי"ל ומיפס על מרומה ומיפא מולין ממקס: (ג) רש"י ד"ה הל הלמי ומי מעמעיה דלא קדשו לה כלל ס"ל ותפ"ק פ"ה לה קדשו מ' מתוך ג' והכל נמי: (ד) ד"ה הכל מולים ס' ותפ"ק ללא ידע הי מיניהו קדוש הס"ל: (ס) ד"ה עמוד וחטא דשלא לשמן מוקי לה:

הגהות צ"ק

[ה] לומנה הס"ל לפ"ב ד"ה יפתו: [ו] מו כולהו: [ז] ר"ה ללא ללא גמר קדושה כו': [ח] ל"ל דמשלש: [ט] ל"ל דכמוך:

תורה אור השלם

א) וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ עַל שְׁנֵי כְבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיְיָ לַכֹּהֵן: (ויקרא כג, כ)

רבינו גרשום

ששחטו אחר חצות שנשחטיין אחר זמן שחיטה פסח דנראה תזרוקה ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו דנראה לשמו דהיינו בין הערבים ואם עבר והפריש אחר תחתיו ושחטו תמצא הראשון הרי נדחה מלשמו וכשר שלא לשמו לשום שלמים. חדרי תודה דשחטו לשמו ותזרוקה מלשמו וכשר שלא לשמו ואינו ראוי לשמו דתקני משששחטה יצא לחמה הדם יזרק שלא לשום תודה והבשר יאכל (שלא לשמו): דרדמנא קרייה שלמים מה שלמים קרבי בלא לחם ולא הוי דחוי מלשמו: הא קא מעיילי חולין לעזרה ראסור כראמרי׳ מה אני בשלך אסור איסור ויצא לימא תיחוי תיובתיה דר׳ יוחנן דאמר לא קדשו ארבעים מתוך שמונים מתא ברייתא דוציא ומשיך. מושך ב׳ מהן מן הכבשים וזורק דמן שלא לשמן שכיון ששחטן לשמן כשרין שלא לשמן. שאם אי אתה אומר כן אלא שחטו לשמן דכבר ניחה הלחם בראשונים ואין לך דבר שנדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו. אלא זורק תחלה הראשונים שלא לשמן דעדיין לא נדחו דהיינו מצי זורק: עמוד חטא. לעשות לכתחלה שלא לשמן. בשביל שתזכה כרי שידרוק: אברי חטאת הנאכלין לכהנים: יתנו למעלה מעל גבי המזבח לתקטירן וראוה אני את בשר החטאת למעלה כאילו הן עצים השאר נאכל: ואמאי. אפרי חכמים תעובר צורתו לימא עמוד וחטא להקטיר אימורי חטאות בשביל שתזכה בעולה ה] לא אמרינן אלא עולה לשרפה אולא: בבשי עצרת ששחטן שלא לשמן שקודם השחיטה לא קדשו לזבוח עליהן חבית של תרומה שנשברה בגת העליונה והתחתונה בבור חולין טמאין. שאם יכול להציל ממנה מן התרומה

חשק שלמה על רבינו גרשום

ה) נלפה דמקר כלן ול"ל עמוד וחטא ומי׳ לממיע עמוד וחטא ומי׳ לממיע עמוד וחטא בשביל שתזכה לעולה לא לממיע לגלן מלו לשרפה מוגא.

חשק שלמה על שיטה מקובצת

ו) מוקמו דמקמעה דתרומות אם ליפא למיפת על מרומה ומולין ולכן הולרכו למקרכשים אם לפרש דמיירי בפרוסה ומולין ול"ל מפרש"י.

שיטה מקובצת

ה] הא דלא כרבי. פ"ה אלא כרבי אליעזר דאמר לא קדשה שחיטה ולא מיפסל ביוצא. ותימה מ"מ שמא על הני דעסקי בשחטו ב' הבבשים ושחיטה עושה וזקה ואומר מהרי"ם דביון דלאחריות נתחיין להפריש ארבע בי יצאו הוי כאבדו ואידך הוי לאחריות שנשחט עליהם דאמע"א דר' אליעזר בעי תרתי מ"מ לא בעי שחיטה מבודדת וביון דאמר תרתי מנו ארבע ולאחריות הפריש מהני. והקשה בקונטרס הלא בין לאביי ובין לרבא אמרי׳ לעיל הלר אליעזר לא תפיס פדיונם ותיאך אמרי׳ פרק בתרן ותירן ה"מ היכא דעזוק דמו שלא לשמו דאדהו להו חלות אבל הבא פריק להו קודם זריקה ומנו דחזי לקרבן דאי בעי האי מניף האי מניף אלימא למתפס פדיונם. גליון: ופ"ה דמצי למפרך דאי כרבי הא בעי תנופה לאוכלן תורי"ט פ' דמתנופה לא מצי למפרך מדי דתנופה דמחיים מצי למעבד מארבעתן יחד דעל ארבע שחט ותנופה דלאחר מיתה דמשמע שמושך שנים ומניף ולא ארבעתן היינו דאין מניפן יחד שהוצרך למשוך שנים להבה אבל מ"ם יעשה שחי תנופות לאחר שחיטה ויניף כל שנים בפני עצמן עם הבבשים והא דאמרינן מושך [שנים אינו ר"ל שנים] לבר אלא ר"ל כל שנים בפני עצמן. תוי"ט: דאי רבי כיון שאמר שחיטה מקדשה אימפלו ביוצא והיאך בשריפו הם נאכלות שקדשה השחיטה דבשלמא לר' אליעזר מושך שנים מהם לחוץ ויפדם ויזרוק על האחרון ואע"ג דשחיטה עושה זיקה ותוכל להקשות איך יכול לפדותם שמא בהם היה הזיקה [ואם תרצה לומר] יכול לפדותם דזיקה אינה מוציאה מידי פרייה אכתי קשה הא אבד הלחם וא"כ אבד בבשים הא לא הקשי לך ביון דארבע חלות [נשמה ונחכוין] לאחריות האחרונות נבטלות בזיקייהו לכל דבר. תוי"ט: ג] עיין בהשמטות בסוף המס': ד] הדם יזרק כו'. עיין בהשמטות בסוף המסכת: ה] הגיבות של תרומה נמחק: ו] העלינה

כבשי עצרת ששחטן שלא כמצותן פסולין. פירש רבינו גרשום שלא לשמן והא דתנן (זבחים דף כ.) כל הזמנים שמזמן שלא לשמן כשרין חוץ מן הפסח והחטאת ולא מפיק כבשי עצרת דלא פקיע ליה לפקודי שלמים אי נמי כי תנני בשלן בגלל שלמן לא חשיב ליה ממעטינן להו מפסח והא דלא ממעטינן להו מחטאת כי היכי דממעטינן מפסח כיון דלימקום לחטאת ומתו בהדיה דכתיב (ויקרא כג) ובזמים שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה ימימה מנה ליה לעעמת משום היקישא דלמא הואיל ובאים להמיר מתו במקדש ולא המירו [א] וחמרי מימומב ר"ב נפ"ק (לעיל ד.) ור"ל דל"ב ליתשוב [ב][נמי] ר"ב כבשי עצרת והכא נמי ליתשוב מנחת העומר ומפסח מיר ומטורע מי נמי הלמה הוא התמיד וכבשים דממירין למה לי למיקרי ממיר מי נמי למה נמי לי מיקרי ממיר [ג](היא) כיון דקודם לשמי הלמה אם הביא כשר ומיהו קשה לפי זה לכי פריך בגמרא ליפרוך מהכא לתמיניתן לעיל כבשי עצרת שמתן שלא לשמן הם יוכל ר"ב לומר כבשי עצרת הבאים בני [ד]עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע שהיו בני שתי שנים ושחטן בשרין כללו של דבר כל הבשר בעולת נבדה כשר בעולת חובה וכל הפסול בחטאת פסול באשם חוץ משלא לשמו האי תנא דבי לוי הוא תא שמע [ה]דתני לוי [ו]אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן בשרים ולא עלו לבעלים לשום חובה שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו בני שתי שנים ושחטן פסולין [ז]ואם איתא ליגמר משלמים שלמים משלמים גמר אשם משלמים לא גמר ואי גמר שלמים משלמים ליגמר נמי אשם מאשם אשם נזיר ואשם מצורע מאשם גזילות ואשם מעילות [ח]או אשם גזילות ואשם מעילות מאשם נזיר ואשם מצורע אמר רב שימי בר אשי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שלא בהכשירו ואין דנין דבר שלא בהכשירו בהכשירו ולא והא תניא [ט]מנין ליוצא שאם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה תנא תרד ותטמא. מע"ג דמיפסקא לטולין דעד השתא הוי מזו ליה בימי [י]טומאתה והשתא לא מזו ליה. לקבלה בכליס טמאים כדי להכיל המולין: אף [יא]ישמא ביד. למימ [יב]מנחת מתרומה כדי שתזכה מתולין: דלמומאה [יג]אולא. סם תפול במולין נמי מנחה [יד]לאו מוקמת הוא: כי אתא רב יצחק תנא שלא במצותן. אלא למען ל"ת [טו]אדיק בני שנה ובמיל ומפי המורה שמעתיה מפי רוב בתים ומפי המורה שמעתיה ומפי רוב הגלוסים ולטון מחרון אינו כלום דאם כן מאי שנא מלמען שהמילן מיבעי ליה: ותשבר צורתן. לפי שאין שורפין קדשים עד שיפסלו גליה מסום מיון קדשים אלא אם כן פסולו בגופו כגון פיגול ומעמ: [טז]דמקיש. [יז](ה) [יח]לכתיב גבי מנחת ומפיהם מעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים: תני פסולין. כמחנת דתנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין חוץ מפסח ומחנת ולמיד ליעגל מלמי להו לחטאת שעברו שנתה דפסולה כדתנן מתת מחנת במקבת ממורה (דף עו.): שלמי חובה משלמי נדבה. דכשרין שלא לשמן דכלל כל הזבחים כן ולמיד ליעגל אם הדי טלה לשלמים והמיל אל כשר כדלמרינן בפ' הרי עלי [עשרון] (לקמן קו:) קטן והמיל גדול יגל רבי לומר לא יגל ולפי רבי מוחה דזבח כשר: ושאר שלמי נזיר. (ג) [יט][כ]לעיל מיניה קמי מקרבנות נזיר בחוספתא דנזיר בפרק נזיר שחלב אחד מכל המיסורין וקמני הלחיים לשם בן שנה והמיל בן שנה [כא]שחים והמיל בן שנה מגלחתו פסולה וחבחו לא עלו לו ומלה [כב]שלמים כגון שלמי נזיר למובה הן שחמן שלא לשמן בשלמים ולמיד ליעגל בן שנה לשלמי נזיר אל כתיב נהו ואל בן שנה לשלמי נזיר. בשרין. כשלמי נדבה ומכלכן ליום ולילה כמומר שלמי נזיר דזימן בין מוחה לשחר נמי ליגמר שלמי חובה משלמי נדבה מה שלמי נדבה נזר זבח קטן והביא גדול יצא כדאמרינן בפרק הרי עלי [עשרון] אף שלמי נזיר וכבשי עצרת דהיינו שלמי חובה ששחטן שלא למובתן יהיו בן שנה ומבן שנה כשרין ונאכלין ליום ולילה כשלמי נזיר ואינן טעונין לא לחם ול הנחות ולא זרוע לבעלים: אשם בן ב' שנים כגון אשם גזילות ומעילות שקרוי אשי. כל הכשר בעולת נדבה דכשר בן ב' שנים בן ב' שנה. כל הפסול בחטאת כגון בן ב' שנים פסול באשם חוץ משלא לשמו דפסול בחטאת ולא באשם. ושמעינן מיהא דכי הניא דליף עולת חובה מעולת נדבה דכשרים הם הכי גמי שלמי חובה כגון

תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד [ו]ור' יהושע אומר [א]אף יטמאנה ביד שאני התם דלטומאה קא אזלא כי אתא רב יצחק תני בבשי עצרת ששחטן שלא במצותן פסולין [ז]ותעובר צורתן ויצאו לבית השריפה אמר [ח]רב נחמן מר דמקיש להו לחטאת תני פסולין תנא דבי לוי דגמר שלמי חובה משלמי נדבה תני כשרים [ט]דתני לוי ושאר [י]שלמי נזיר ששחטן שלא כמצותן [יא](כשרין ולא עלו לבעלים לשם חובה ו) נאכלין ליום ולילה ואין טעונין לא לחם ולא זרוע מיתיבי [יב]אשם בן שנה והביא בן שתים בן שתים והביא בן שנה פסולין ותעובר צורתן ויצאו לבית השרפה אבל [יג]עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע שהיו בני שתי שנים ושחטן כשרין כללו של דבר כל הבשר בעולת נדבה כשר בעולת חובה וכל הפסול בחטאת פסול באשם חוץ משלא לשמו האי תנא דבי לוי הוא תא שמע [יד]דתני לוי [טו]אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן בשרים ולא עלו לבעלים לשום חובה שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו בני שתי שנים ושחטן פסולין [טז]ואם איתא ליגמר משלמים שלמים משלמים גמר אשם משלמים לא גמר ואי גמר שלמים משלמים ליגמר נמי אשם מאשם אשם נזיר ואשם מצורע מאשם גזילות ואשם מעילות [יז]או אשם גזילות ואשם מעילות מאשם נזיר ואשם מצורע אמר רב שימי בר אשי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שלא בהכשירו ואין דנין דבר שלא בהכשירו בהכשירו ולא והא תניא [יח]מנין ליוצא שאם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה תנא

למיקמק למטמת דכמיב וכבמה אמת מ שנמה מממיה לממנמת ומיל מחד מממים למשלמים (במחר ו) מלמד מגמר שלמים משלמים מובה מנדבה עדיף ליה: אשם בן שנה. כגון לזיר טומת ומטורע לכמיב ככם: בן שתים. כגון גזילות ומעילות לכמיב [יט]מיל: שלמי נזיר וחולדת ומצורע. לכמיב זבח ככם: בן שתי שנים בני בשרין. דגמרינן מעולת נדבה מה להלן נר קטן והמיל גדול הזמח כאר: חוץ משלא לשמו. דפסול במחנת וכאר בשאם וקמיל לר' יוסי דקמני בהדיה דגמר עולת מובה מעולת נדבה ומ"ג דגבי מחנת כמיב עולת מלוע ועולת נזיר לא מקבי לה למחנת למיפסליהו בני שתי שנים דמגמר מובה מנדבה עדיף ובי יוסי נמי ליגמר שלמי חובה משלמי נדבה בין [כ]שלא לשמו בין לבי שנים ומי קנית מאי שנא אשם [כא]שלא כמלומו פסול יומר מעולה תריך משום לא אשאם [כב]נדבה למשם למגמר שלמי חובה משלמי נדבה: תנא דבי לוי. דגמר מובה מנדבה ולא גמר מובה מעולה: מחוסר זמן בבעלים. קודם שיבלו שמעת ימי ספיקתן לשון אשם שלא לשמו: ואי איתא. דגמר מנח דבי לוי מובה מנדבה לגמר אשם מן שתי שנים משלמים לנדבה מן שתי שנים: דנין דבר שלא בהכשירו. כגון [כג]שלמי נדבה שנמלו שלא לשמן או קטן והמיל גדול: ואין דנין דבר שלא בהכשירו. כגון אשם נזיר מן שתים מדבר שנהכשרו מאשם גזילות מן שתים שהרי הכשירו כאן (נ): יוצא בבמה. הכשירו כאן להא ליכא קלעים: מנח

כבשים משלמי נדבה דכשירין שלא כמצותן ושקיא לר' יצחק דאמר פסולין: **האי** תנא דהא בריתא **תנא** דבי לוי היא: **שחטן** מחוסר זמן **בבעלים** שדרכן לשחט ביום השמיני לטהרתו ושחטן בשביעי: **אשם נזיר ואשם** מצורע. שהן בן שנה ליגמר מאשם גזילות ואשם מעילות מה הני בני ב' שנה וכשרין אף הני ליחשברי בן ב' שנים ואשם גזילות מאשם נזיר מה אשם נזיר כשר בן שנה אף בגזלות נמי: **דנין דבר שלא בהכשירו.** שלמי חובה שלא כמצותן משלמי מדבה שלא בהכשירו אשם נזיר דאין כשר להביא בן ב' שנים מאשם גזילה דכשר להביא בחזלה בן שתי שנים דקרי אייל. והדרי במה דיצאה כשר בה בתחלה

חשק שלמה על רבינו גרשום ט) נ"ב לעיל ור' יאשע מומר לף ימומנמם מה מני לשלל לם מסולן מלמע ממרינן ומ'.

עין משפט נר מצוה

קכג א מיי' פי"א מהל' מחוסרי הלמה ד:

קכד ב מיי' פכ"ו מהל' פסולי המוקדשין הלכה כ:

קכה ג ד מיי' פי"ב מהל' פסולי המוקדשין הלכה ט:

קכו ה מיי' פכ"ו מהל' פסולי המוקדשין הלכה כ:

שיטה מקובצת

ט) ותעובר צורתן. תימה הא אמרינן (בפסחים דף לז:) כל שפסולו בגופו ישרף מיד. ובן שנה שהביא בן שתים פסול בגופו ובן פסול שלא לשמה הוי פסול בגופו כדאמרינן (פ' כל שעה דף לד ע"ב) (בזבחים דף ד.) וי"מ בן שנה שהביא בן שתים לא חשבינן פסול בגופו אלא החשבינן ליה בזבחים (דף ד.) והיינו לענין שיהו בעלים וי"מ דההיא דהכא אתיא כרבה דאפי' פגול טעון [עבור] צורה. לשון תוס' אחרות תימה הא אמרי' (בביצה עולין) [בפרק אלו דברים דף עג] כל שפסולו בגופו ישרף מיד בדם ובבעלים העובר צורתן כו' וי"ל דפסול שלא לשמן קל הוא ונכשר בכל הזבחים הלכך לא חשבינן ליה פסול בגופו ולאידך לישנא דאיכן בן שנה (ורי"ג) (והביא) בן שתים נמי קל הוא דכשר הוא בכל שלמי נדבה כדאמר לקמן בפ' (המנחות והנסכים) [הרי עלי עשרון] קטן והביא גדול יצא: **ג)** אמר ליה רב נחמן מר דמקיש. פ"ה דכתיב גבי חטאת כו' ונקשה **ט** [בחמש] החטאה שבעזרה [שנזרוה] ושכפר בעליה באחר ומ' הר"ם דמ"מ עברה שנתה פסולה ולא מכה הל"מ אלא משום דכתיב ביה הוא שצריך להביא בן שנה הוא שיהא וכל שיהי פסול בו משום דכתיב ביה (הריא) [הוא] והשתא ניחא [מה] דקשיא לן (ורי"ש) [בריש] פ"ק למה לי הוא מאותו נפוא והשתא איצטריך (לפסוק) [לפסול] בן שתי שנים. תוי"ח: **ז)** ואם איתא ליגמר משלמים. וא"ת אמאי לא מוחיב כמו כן מבריימא דלעיל דאוקימנא כתנא דבי לוי מוישא לסיפא דבסיפא יליף עולת נדבה מעולת חובה וא"כ אמאי פסול בריישא אשם בן שנה שקרבה בן שתים ליליף אשם משלמים וי"ל דלעיל מיירי ששחטו לשמו דלא דמי כלל לשלמים אבל הבא מיירי ששחטו שלא לשמו דהוי כשלמים. תוי"ח: **ח)** ואשם מעילות וליהדר נמי אשם גזילות ואשם מעילות ליגמר מאשם נזיר ותיבה או נמחק: **ט)** בימי טוסאתו: **י)** אף ישמאנה ביד: **יא)** דלטומאה קאולא: **יב)** אבודה הלכך לאו: **יג)** ל"א שלא כדרכן דבעינן בני: **יד)** דמקיש דכתיבא: **טו)** שלמי נזיר אלעיל מיניה קאי בקיבעות: **יב)** בן שתים בן שתים: **יג)** ושאר זבחים: **יד)** ניתר בהן ולא עלו לשם חובה: **טו)** דכתיב בהו: **טז)** בין לשלא לשמו: **יז)** אשם דשלא: **יח)** אשם בא: **יט)** שתי שנים: לגמרי נמי אשם מאשם אשם נזיר ממעילה ומעילה מגזיר ולישהשברו כולהו בין בני שנה בין בני שתים: **כ)** בהכשירו כגון כשבי עצרת הבאים בני שתים אם הביא כשר ומיהו קשה לפי זה לכי פריך בגמרא ליפרוך מהכא לתמיניתן לעיל כבשי עצרת שמתן שלא לשמן הם יכול ר"ב לומר כבשי עצרת הבאים בני [א]עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע שהיו בני שתי שנים ושחטן בשרין כללו של דבר כל הבשר בעולת נדבה כשר בעולת חובה וכל הפסול בחטאת פסול באשם חוץ משלא לשמו האי תנא דבי לוי הוא תא שמע [ב]דתני לוי [ג]אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן בשרים ולא עלו לבעלים לשום חובה שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו בני שתי שנים ושחטן פסולין [ד]ואם איתא ליגמר משלמים שלמים משלמים גמר אשם משלמים לא גמר ואי גמר שלמים משלמים ליגמר נמי אשם מאשם אשם נזיר ואשם מצורע מאשם גזילות ואשם מעילות [ה]או אשם גזילות ואשם מעילות מאשם נזיר ואשם מצורע אמר רב שימי בר אשי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שלא בהכשירו ואין דנין דבר שלא בהכשירו בהכשירו ולא והא תניא [ו]מנין ליוצא שאם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה תנא

כבשי עצרת ששחטן שלא כמצותן פסולין. פירש רבינו גרשום שלא לשמן והא דתנן (זבחים דף כ.) כל הזמנים שמזמן שלא לשמן כשרין חוץ מן הפסח והחטאת ולא מפיק כבשי עצרת דלא פקיע ליה לפקודי שלמים אי נמי כי תנני בשלן בגלל שלמן לא חשיב ליה ממעטינן להו מפסח והא דלא ממעטינן להו מחטאת כי היכי דממעטינן מפסח דלימקום לחטאת ומתו בהדיה דכתיב (ויקרא כג) ובזמים שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה ימימה מנה ליה לעעמת משום היקישא דלמא הואיל ובאים להמיר מתו במקדש ולא המירו [א] וחמרי מימומב ר"ב נפ"ק (לעיל ד.) ור"ל דל"ב ליתשוב [ב][נמי] ר"ב כבשי עצרת והכא נמי ליתשוב מנחת העומר ומפסח מיר ומטורע מי נמי הלמה הוא התמיד וכבשים דממירין למה לי למיקרי ממיר מי נמי למה נמי לי מיקרי ממיר [ג](היא) כיון דקודם לשמי הלמה אם הביא כשר ומיהו קשה לפי זה לכי פריך בגמרא ליפרוך מהכא לתמיניתן לעיל כבשי עצרת שמתן שלא לשמן הם יכול ר"ב לומר כבשי עצרת הבאים בני [ד]עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע שהיו בני שתי שנים ושחטן בשרין כללו של דבר כל הבשר בעולת נדבה כשר בעולת חובה וכל הפסול בחטאת פסול באשם חוץ משלא לשמו האי תנא דבי לוי הוא תא שמע [ה]דתני לוי [ו]אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן בשרים ולא עלו לבעלים לשום חובה שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו בני שתי שנים ושחטן פסולין [ז]ואם איתא ליגמר משלמים שלמים משלמים גמר אשם משלמים לא גמר ואי גמר שלמים משלמים ליגמר נמי אשם מאשם אשם נזיר ואשם מצורע מאשם גזילות ואשם מעילות [ח]או אשם גזילות ואשם מעילות מאשם נזיר ואשם מצורע אמר רב שימי בר אשי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שלא בהכשירו ואין דנין דבר שלא בהכשירו בהכשירו ולא והא תניא [ט]מנין ליוצא שאם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה תנא

אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא [י]שמן כשרין. מכאן לא למומכי דלימקום לחטאת ממעטינן ממנה ליה ולא למי לשלמי נזיר לומה דגבי חטאת הוא דממעטינן ליה ולא למי לשלמי נזיר ממעטינן מחומה לא קנמות יחיד והא לא עלו לבעלים לשם מובה מסברא הוא ולא מטעם מילף ולי אלא כמלומן לעיל ולמי היינו שלא לשמן ניחא טפי והא דלי מחרי לעיל הלי מנח לי לוי הוא לא נמי למיפרך מגופה למחי פסולין דלמחי הלי מסכר עולה למוי לנדבה מכל מקום לא עלו לבעלים לשם חובה ומנח מחריתא הוא מכל מלוי אלו פריך שפיר דשלמי נזיר נמי לא מזו ליה לנדבה דמובא למיפלגינו:

עקילים

יב) בן שתים בן שתים: **יג)** ושאר זבחים: **יד)** ניתר בהן ולא עלו לשם חובה: **טו)** דכתיב בהו: **טז)** בין לשלא לשמו: **יז)** אשם דשלא: **יח)** אשם בא: **יט)** שתי שנים: לגמרי נמי אשם מאשם אשם נזיר ממעילה ומעילה מגזיר ולישהשברו כולהו בין בני שנה בין בני שתים: **כ)** בהכשירו כגון כשבי עצרת הבאים בני שתים אם הביא כשר ומיהו קשה לפי זה לכי פריך בגמרא ליפרוך מהכא לתמיניתן לעיל כבשי עצרת שמתן שלא לשמן הם יכול ר"ב לומר כבשי עצרת הבאים בני [א]עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע שהיו בני שתי שנים ושחטן בשרין כללו של דבר כל הבשר בעולת נדבה כשר בעולת חובה וכל הפסול בחטאת פסול באשם חוץ משלא לשמו האי תנא דבי לוי הוא תא שמע [ב]דתני לוי [ג]אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן בשרים ולא עלו לבעלים לשום חובה שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו בני שתי שנים ושחטן פסולין [ד]ואם איתא ליגמר משלמים שלמים משלמים גמר אשם משלמים לא גמר ואי גמר שלמים משלמים ליגמר נמי אשם מאשם אשם נזיר ואשם מצורע מאשם גזילות ואשם מעילות [ה]או אשם גזילות ואשם מעילות מאשם נזיר ואשם מצורע אמר רב שימי בר אשי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שלא בהכשירו ואין דנין דבר שלא בהכשירו בהכשירו ולא והא תניא [ו]מנין ליוצא שאם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה תנא

תרד ותטמא. מע"ג דמיפסקא לטולין דעד השתא הוי מזו ליה בימי [י]טומאתה והשתא לא מזו ליה. לקבלה בכליס טמאים כדי להכיל המולין: אף [יא]ישמא ביד. למימ [יב]מנחת מתרומה כדי שתזכה מתולין: דלמומאה [יג]אולא. סם תפול במולין נמי מנחה [יד]לאו מוקמת הוא: כי אתא רב יצחק תנא שלא במצותן. אלא למען ל"ת [טו]אדיק בני שנה ובמיל ומפי המורה שמעתיה מפי רוב בתים ומפי המורה שמעתיה ומפי רוב הגלוסים ולטון מחרון אינו כלום דאם כן מאי שנא מלמען שהמילן מיבעי ליה: ותשבר צורתן. לפי שאין שורפין קדשים עד שיפסלו גליה מסום מיון קדשים אלא אם כן פסולו בגופו כגון פיגול ומעמ: [טז]דמקיש. [יז](ה) [יח]לכתיב גבי מנחת ומפיהם מעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים: תני פסולין. כמחנת דתנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין חוץ מפסח ומחנת ולמיד ליעגל מלמי להו לחטאת שעברו שנתה דפסולה כדתנן מתת מחנת במקבת ממורה (דף עו.): שלמי חובה משלמי נדבה. דכשרין שלא לשמן דכלל כל הזבחים כן ולמיד ליעגל אם הדי טלה לשלמים והמיל אל כשר כדלמרינן בפ' הרי עלי [עשרון] (לקמן קו:) קטן והמיל גדול יגל רבי לומר לא יגל ולפי רבי מוחה דזבח כשר: ושאר שלמי נזיר. (ג) [יט][כ]לעיל מיניה קמי מקרבנות נזיר בחוספתא דנזיר בפרק נזיר שחלב אחד מכל המיסורין וקמני הלחיים לשם בן שנה והמיל בן שנה [כא]שחים והמיל בן שנה מגלחתו פסולה וחבחו לא עלו לו ומלה [כב]שלמים כגון שלמי נזיר למובה הן שחמן שלא לשמן בשלמים ולמיד ליעגל בן שנה לשלמי נזיר אל כתיב נהו ואל בן שנה לשלמי נזיר. בשרין. כשלמי נדבה ומכלכן ליום ולילה כמומר שלמי נזיר דזימן בין מוחה לשחר נמי ליגמר שלמי חובה משלמי נדבה מה שלמי נדבה נזר זבח קטן והביא גדול יצא כדאמרינן בפרק הרי עלי [עשרון] אף שלמי נזיר וכבשי עצרת דהיינו שלמי חובה ששחטן שלא למובתן יהיו בן שנה ומבן שנה כשרין ונאכלין ליום ולילה כשלמי נזיר ואינן טעונין לא לחם ול הנחות ולא זרוע לבעלים: אשם בן ב' שנים כגון אשם גזילות ומעילות שקרוי אשי. כל הכשר בעולת נדבה דכשר בן ב' שנים בן ב' שנה. כל הפסול בחטאת כגון בן ב' שנים פסול באשם חוץ משלא לשמו דפסול בחטאת ולא באשם. ושמעינן מיהא דכי הניא דליף עולת חובה מעולת נדבה דכשרים הם הכי גמי שלמי חובה כגון

חשק שלמה על שיטה מקובצת ט) נ"ב לעיל ור' יאשע מומר לף ימומנמם מה מני לשלל לם מסולן מלמע ממרינן ומ' מלמן דף קלב. ד"ה מנחת מתרומה דכל ר"ג מיהו לם מסולן מן דמן שהלבה.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תשובר בו' דרבה בר אבוה הוא. פסחים דף לד ע"ב:

הגהות צ"ק

[כ] נמטמת לכתיב: **[ב]** מלעיל: **[ג]** כלומר כ"ג בפרק כל"ל: **[ד]** כ"ג כומא:

רבינו גרשום

רביעית בשהדה בכלים שהחזיר יציל ואם לאו שאינו יכול להציל בטהרה תרד ותטמא בעצמה בחולין סמאין (תאסיר את החולין ס).

אלמא אמרינן עמוד חטא בחזרתה כדי שתוזה בחולין: **שאני** התם דלטומאה קא אזלא ממילא בשתרד בתחתונה משום הכי אף יטמאנה ביד: **ששחטן** שלא למובתן. כגון שחיו יתירין מבני שנה: מר משום הכי פסיל. למקיש להו לחטאת מה חטאת שעברה שנתה פסולה אף הני נמי: **תנא** דבי לוי דגמר שלמי חובה מיהו שלמי נזיר משלמי נדבה מה שלמי נדבה נזר זבח קטן והביא גדול יצא כדאמרינן בפרק הרי עלי [עשרון] אף שלמי נזיר וכבשי עצרת דהיינו שלמי חובה ששחטן שלא למובתן יהיו בן שנה ומבן שנה כשרין ונאכלין ליום ולילה כשלמי נזיר ואינן טעונין לא לחם ול הנחות ולא זרוע לבעלים: אשם בן ב' שנים כגון אשם גזילות ומעילות שקרוי אשי. כל הכשר בעולת נדבה דכשר בן ב' שנים בן ב' שנה. כל הפסול בחטאת כגון בן ב' שנים פסול באשם חוץ משלא לשמו דפסול בחטאת ולא באשם. ושמעינן מיהא דכי הניא דליף עולת חובה מעולת נדבה דכשרים הם הכי גמי שלמי חובה כגון

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דמקיש לחטאת וכו': **(ב)** ד"ה ומאי וכו' אלעיל מיניה וכו' בן שתים בן שתים: **(ג)** ד"ה ומ"ל דנין וכו' וכן הס"ד ומ"ש ס"א יוצא כשר בבמה והרי יולא בממה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תשובר בו' דרבה בר אבוה הוא. פסחים דף לד ע"ב:

הגהות צ"ק

[כ] נמטמת לכתיב: **[ב]** מלעיל: **[ג]** כלומר כ"ג בפרק כל"ל: **[ד]** כ"ג כומא:

רבינו גרשום

רביעית בשהדה בכלים שהחזיר יציל ואם לאו שאינו יכול להציל בטהרה תרד ותטמא בעצמה בחולין סמאין (תאסיר את החולין ס).

אלמא אמרינן עמוד חטא בחזרתה כדי שתוזה בחולין: **שאני** התם דלטומאה קא אזלא ממילא בשתרד בתחתונה משום הכי אף יטמאנה ביד: **ששחטן** שלא למובתן. כגון שחיו יתירין מבני שנה: מר משום הכי פסיל. למקיש להו לחטאת מה חטאת שעברה שנתה פסולה אף הני נמי: **תנא** דבי לוי דגמר שלמי חובה מיהו שלמי נזיר משלמי נדבה מה שלמי נדבה נזר זבח קטן והביא גדול יצא כדאמרינן בפרק הרי עלי [עשרון] אף שלמי נזיר וכבשי עצרת דהיינו שלמי חובה ששחטן שלא למובתן יהיו בן שנה ומבן שנה כשרין ונאכלין ליום ולילה כשלמי נזיר ואינן טעונין לא לחם ול הנחות ולא זרוע לבעלים: אשם בן ב' שנים כגון אשם גזילות ומעילות שקרוי אשי. כל הכשר בעולת נדבה דכשר בן ב' שנים בן ב' שנה. כל הפסול בחטאת כגון בן ב' שנים פסול באשם חוץ משלא לשמו דפסול בחטאת ולא באשם. ושמעינן מיהא דכי הניא דליף עולת חובה מעולת נדבה דכשרים הם הכי גמי שלמי חובה כגון

תנא אזהת תורת העולה [א] קאי. מורה מתת לכל העולים שמס עלו לג ירדו ממכמס נדה כפרק יולא דופן (דף מ.) והאי דנקט במה [ב] מסמכתא ומימנו בעלמא: לשום אילים. למאר הריני שומען לשום מילים: לבעלים. נמור: עקירה בטעות. כגון האי דאי הוה ידע לכשבים ניתהו הוה שתיט להו לשס כבשים: ומותבינן אשמעתין. מדידיה גופיה קא מוקיט: מזידין חייבין. לשלם לבעלים דמי קרן: פיגולן פיגול. (ג) דשוגגין ואין נריך לומר למזידין: ומחשב בהו לשום שלמים. לאוכלן שני ימים ולילה אחד דהשתא מיהא לאכול מעשה תוך לזמנו לפיגול הוא דלין מעשה יום ולילה: ובאומר מותר. לשעות דהיינו שוגגין- שנקמצו [ג]. מחצת ומרחשת שני כליס הס מחצת [ד][ה] עבה ומעשיה קשין ומרחשת עמוקה ומעשיה רכין: חריבה. מחצת מוטל לכתיב (ויקרא ה) לא יתן עליה שמן: ורבא לטעמיה. דלמר בפרק קמא: מחשבה דלא מינכרא. אס הוא מכזד אס לאו אס פסל לממנו: מחשבה דמינכרא. שהוא מכזד לא פסל לממנו: **מתני'** התמידין אין מעכבין המוספין. מפרש בגמרא: וכולה היתה קריבה. כל [ו] [ז] המנחה שלס: שאין מחנכין. בגמ' מפרש [ח] מפני [ט] שהיא בקמוצה שלה [י] שלימה של מנה ופן הערבים ובגמ' מפרש מפני: **גמ'** תמיד ומקודש. מתיר בכל יום שהוא מוכן ומזומן לפני כל אדם ואין מחוסרין כלי שרת ולא לאו יום טוב הוא לאכול מעשה ביום טוב ליכא מוסף ומוספין לא הוו שלא מקודש. לפני מתר בפרק תמיד מקודשים קודס מוספיס לתמידין קלבי בריסא: תמידין דלמחר ומוספין דהאידנא. כגון דיש להס בשבת שני כבשים לבד התמידין וקא קמיין לה לשום מרחשת כי מעשיה [יא] מוכיחין מאי הוי הא מיעקר קא עקיר לה אלא לאו דכסבור מרחשת היא וקא קמיין לה לשום מרחשת וטעה דהכא הוא דמעשיה מוכיחין עליה הא בעלמא עקירה בטעות הויא עקירה אמר ליה אביי לעולם דידע דמחבת היא וקא קמיין לה לשום מרחשת ודקא אמרת כי מעשיה מוכיחין עליה מאי הוי רבא למעמיה דאמר רבא [יב] מחשבה דלא מינכרא פסל רחמנא מחשבה דמינכרא לא פסל רחמנא: **מתני'** התמידין [יג] אין מעכבין את המוספין ולא המוספין מעכבין את התמידין ולא המוספין מעכבין זה את זה [יד] לא הקריבו כבש בבוקר יקריבו בין הערבים אמר ר' שמעון אימתי בזמן שהיו אנוסין או שוגגין אבל אם היו מזידין ולא הקריבו כבש בבוקר לא יקריבו בין הערבים [טו] לא הקטירו קטורת בבוקר יקטירו בין הערבים אמר רבי שמעון וכולה היתה קריבה בין הערבים שאין [טז] מחנכין את מזבח הזהב אלא בקטורת הסמים [יז] [יח] ולא מזבח העולה אלא בתמיד של שחר ולא את השולחן [יט] אלא בלחם הפנים בשבת [טו] ולא את המנורה אלא בשבעה נרותיה בין הערבים: **גמ'** בעא מיניה ר' חייא בר אבין מרב חסדא [כ] ציבור שאין להן תמידין ומוספין אי זה מהן קודם היכי דמי אילימא תמידין דיומיה ומוספין דיומיה פשיטא תמידין עדיפי דהוו להו [כא] תדיר ומקודש אלא תמידין דלמחר ומוספין דהאידנא [כב] תמידין עדיפי שכן תדיר או דלמא מוספין עדיפי דהוו להו מקודש אמר ליה תניתוה התמידין אין מעכבין את המוספין ולא המוספין מעכבין את התמידין ולא [כג] (את) המוספין מעכבין זה את זה היכי דמי אילימא דאית ליה ולקדם והתניא [כד] מנין שלא [כה] יהא דבר קודם לתמיד של שחר ת"ל [כו] וערך עליה העולה ואמר [כז] רבא העולה עולה ראשונה אלא

עקירה בטעות הויא עקירה. ג"ע הא דתניא בתוספתא בפרק קמא דזבחים ככבי ליטר שמתון לשס כבשים ונמלאו אילים עלו לליטר לשס אילים אין אילים עלו לליטר לשס אילים אין אילים אלא שמתון לשס כבשים ונמלאו כבשים עלו לשס כבשים מלמא עקירה בטעות לא הויא עקירה ושמא אמר מסס דלא מלי למימר הכי [כז] **וקא** מפרש בה לשלמים. כלומר לאוכלן שני ימים ולילה: **מתיב** ר' זירא ר' שמעון אומר. נלמה לר' זירא ליה לג כרבה ולג כרב אסי דריש מכילתין (דף ב) אלא טעמא דשמעתא קאמר דמחמא ולא מסיק מאומה: קופיס לר"ס מלר"ס ונרין עין: **תדיר** ומקודש. לשון ר' פירש הקונט' ניוס קדוש וכן משמע בפרק כל המדיר (זבחים דף נח.) לשון אסף למוסף אתני לממיד לג אתני וקלת קשה להסס לג מייתי הא והכא לג מייתי הסיס להסס ולשון אסף פירש הקונט' לשון מזמון עכשיו מיקרי מקודש והא לנקט ממיד ללמוד ומוספין דהאידנא דממחא דממיד של בין הערבים קודס למוסף והא לג מקודש הוא הסס מטעמא אחרינא דהכי קאמר דממיד כל היכא דאיכא אחר שבקוק עשה שני בין הערבים: **תלמוד** לומר וערך עליה העולה. מימה דבפרק כל המדיר (שם דף פט.) נפקא ליה מדכתיב מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד מכלל דממיד קריב בריסא ו"ל דקרא דהכא אינו אלא אסמכתא בעלמא ואיכ הוא משיט אלא בעי מיניה דהוא בעי מיניה איזה מהן עדיף והוא פשיט כי הדדי נינהו אלא ודאי ה"ק או דלמא מוסיף עדיפא דיש בהם כח לפי שהן מקודשין ולכל הפחות [צריכין] להיות שוין. תו"ח:

[א] דהאידנא מאי: [ב] תיבת את נמחק: [ג] העולה סמיך תיבת קאי נמחק: [ד] במה ס"א אין זה אלא גילוי מילתא בעלמא ליתן טעם דיש פסולין דאם עלו לא יורדו יש דאפילו אם עלו נמי יורדו אבל עיקר הטעם אקרא סמיך: [ה] שנקמצו כו': [ו] מחבת צפה: [ז] המנחה ס"א המנה: [ח] מפרש תנוך מאן: [ט] יהו לו לתמיד: [י] ברישא. וא"ת התינח בתמידין אין מעכבין את המוספין דדין התמיד להקריבו תחלה ואם לא הקריבו אינו מעכב המוספין אלא מוספין אין מעכבין את התמידין היכא משכחת לה ו"ל דמשכחת לה בתמיד הערב דדין מוספין ליקרב תחלה ואם הקדים תמיד הערב למוספין אינו מעכב המוספין: [יא] דלא מפרש ה"ס דמאי דאמרינן עלו לשס אילים היינו לשם שלמי נדבה ולא יצאו מידי חובתו והוה ליה כאילו אמר התנא כשורים ולא עלו אלא דלא פריש: [יב] מתניתין דכל התדיר:

קכו א ב מיי' פע"ז מהלכות מקדשין הלכה מז [עקירה בטעות לג הוי עקירה וכאן מקרא דהתם מוקמינן ליה כרבה ס"ל דכל מחשבה דמינכרא לא פסל ומוקמינן לשס כבשים ומלמלו כבשים עלו לשס כבשים מלמא עקירה בטעות לא הויא עקירה ומשמ מכאן מוקמינן לה כרב אסי ס"ל הכי קמ"ל]:

קכח ג מיי' פ"ו מהלכות מועל ומזיק הלכה ד:

קכט ד מיי' פ"ט מהלכות תמידין ומוספין הלכה כ:

קל ה מיי' שם פ"ט הלכה יג:

קלא ו ז מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הלכה ה:

קלב ח מיי' שם פ"ט הלכה יב:

קלג ט מיי' שם פ"ה הלכה ג:

קלד י מיי' שם פ"ג הלכה יג:

קלה כ מיי' שם פ"ט הלכה ג:

שיטה מקובצת

[א] מוכיחין מאי הוי. קס"ד השתא דאין זה עיקר הטעם ומסיק דעיקר טעמא משום הכי הוא ורבה לטעמיה כו': [ב] תדיר ומקודש. פ"ה ב' לשונות ודקשה ללישנא (קמא) [בתרא] מאי בעי הא הוי פשיטא ליה דתדיר גדידא עדיף ממקודש ושמא דתדיר דלמחר לא אלים כתדיר דהיום. ומיהו לאו דוקא עדיף דהא כי פשיט בעיא לא פשיט אלא אלמא כי הדדי נינהו וא"כ הוא פשיט מאי דלא בעי מיניה דהוא בעי מיניה איזה מהן עדיף והוא פשיט כי הדדי נינהו אלא ודאי ה"ק או דלמא מוסיף עדיפא דיש בהם כח לפי שהן מקודשין ולכל הפחות [צריכין] להיות שוין. תו"ח: [ג] דהאידנא מאי: [ד] תיבת את נמחק: [ה] העולה סמיך תיבת קאי נמחק: [ו] במה ס"א אין זה אלא גילוי מילתא בעלמא ליתן טעם דיש פסולין דאם עלו לא יורדו יש דאפילו אם עלו נמי יורדו אבל עיקר הטעם אקרא סמיך: [ז] שנקמצו כו': [ח] מחבת צפה: [ט] המנחה ס"א המנה: [י] מפרש תנוך מאן: [כ] יהו לו לתמיד: [כא] ברישא. וא"ת התינח בתמידין אין מעכבין את המוספין דדין התמיד להקריבו תחלה ואם לא הקריבו אינו מעכב המוספין אלא מוספין אין מעכבין את התמידין היכא משכחת לה ו"ל דמשכחת לה בתמיד הערב דדין מוספין ליקרב תחלה ואם הקדים תמיד הערב למוספין אינו מעכב המוספין: [כב] דלא מפרש ה"ס דמאי דאמרינן עלו לשס אילים היינו לשם שלמי נדבה ולא יצאו מידי חובתו והוה ליה כאילו אמר התנא כשורים ולא עלו אלא דלא פריש: [כג] מתניתין דכל התדיר:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבה לשמעתי' זו ומומחין אשמעתיה לכתמים: (ב) רש"י ד"ס פיגולן פיגול בשוגגין וכו' במזידין הס"ל ותמ"ל ס"ס וקא מחשב:

הגהות צ"ק

[א] נ"ב אל אין הערים: [ב] נ"ל לפה: [ג] נ"ב הקטורת ונר' ס"ק סמנס: [ד] אל מנס שלימה: [ה] נ"ל מחנכ: [ו] למנחות למען: [ז] דהסס לעניין: [ח] גומו עד אלא הסיס משמו יפ:

תוספות אור השלם

א) צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ׃ [ויקרא ו, ב]

ב) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֲלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃ [ויקרא ו, ה]

רבינו גרשום

וגמרינן למזבח מינה אע"ג דלא הוי הכשירו שאם עלה לא ירד: **תנא** ההוא לא ליף מכמה אלא אתורת העולה סמיך שריבה לכל העולין שלא ירדו: **ששחטן לשם אילים.** שכבור שהן בני שתים. ולא עלו לבעלים לצבור: **ורבא אמר** עקירה בטעות לא הויא עקירה ועלו לבעלים: מזידין חייבין לשלם דמי קרבן לבעלים. הא שוגגין פטורין מלשלם ותני עלה אשילו שוגגין [פיגולן] פיגול **ובאומר מותר** הוא ה"ג שמותר שכבר ונקירה מדעת היא: **ודקאמרת כי מעשיה מוכיחין עליה מאי הוי הא מעקר קא עקר לה אלא רבה לטעמיה דאמר מחשבה דמינכרא דלא הוי כדאמר הוא. לא פסל רחמנא** משום הכי עלו לבעלים אבל בעלמא עקירה בטעות אכתי לא ידענא אי הויא עקירה אי לא הויא עקירה: התמידין אין מעכבין את המוספין שאם לא היה להם תמידין אלא מוספין אין מעכבין את המוספין אבל בתמידין ליכא למימר אין מעכבין זה את זה דלא קרבי תרי ביחד אלא אחד בבקר ואחד בערב: **אמר רבי שמעון** משום הכי לא הקטיר בבקר יקטיר בין הערבים דכולה היתה קריבה בין הערבים אפילו של שחר. כלומר עיקר תחילת הקטרה על המזבח בין הערבים היה שאין מתנכין וכו': תמידין הוה להו תדיר בכל יום. **ומקודש** דמיקדשו תמידין מקמי דליקדשו מוספין שהקרבת תמידין הוא קודם: **אילימא דאית ליה** לצורך תרוייהו ולקדם כלי

עין משפט
גר מצוה

קלו א מיי׳ פ״ח מהל׳ ממרים ומוסיפין הלכה כ:
קלו ב ג מיי׳ שם פ״ט הלכה ט:

חגהות צ״ק
[ס] דכתומר הסמא דמי: [ג] ושם למוקי לה מנחות מ׳:

שיטה מקובצת
ס] טובא הוי. פ״ה ששה לתמידים ושש עשרה למוספין. ולא נתירא שלפולם אין מוספין של ר״ה קריבין שני ימים שאם באו ערים קודם מנחה למחר חול ואם באו עדים לאחר המנחה אותו היום לא הקריבו (מנחתם) [מוספין] ותראה דלא דק ולא הרי אלא ארבע עשר. תוי״ט (א״ה לא הבנתי דבריהם כי למענ״ד דברי רש״י מכוונים ומדוקים דתדאי ליכא אלא יום אחד ד״ה ר׳ כבשים משום ד״ה הרי כבשים דר״ה ד׳ ר״ד ר׳ תענין רמב״ם ה׳ תו״מ פ״ט וכ׳ בבשים למוסף ושבת הרי ט״ו. עכ״ה): ע] דהא איבא צפרא דהך בשבתא: ג] ויבטל תמידין ויום טוב: ד] משום דמבוקרין: ה] ממתניתין דכל התדיר: ו] בתר הכי דבתר מלבד: ז] טמא (דף צח ע״א) פסח שנתערב בבבורות: ח] במותר פסח דחזי דחוייא טובא: ט] וגבי בכור יש לדחות נמי דבמותר הפסח איירי: י] אסור ליחזק: יא] בתוספתא דפסחים. עיין תו״י יומא (דף כט ע״ב):

תורה אור השלם
א) צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: [במדבר כח, ב]
ב) וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם: [שמות יב, ו]

אלא פשיטא דלית ליה ואי דיומיה אמאי תדיר ומקודש תדיר עדיף אלא לאו דלמחר וקתני אין מעכבין זה את זה אלמא כי הדדי ניהו אמר ליה אביי לעולם דאית להו ולקדם ודקא קשיא לך שלא יהא דבר קדום מצוה בעלמא הוא ת״ש [ס] אין פותחין [ב] משישה טלאים המבוקרין בלשכת הטלאים כדי לשבת ולשני ימים טובים של ראש השנה היכי דמי אילימא דאית ליה תמידין ומוספין [ס] טובא הוו אלא לאו דלית ליה ושמע מינה תמידין עדיפי לא לעולם דאית ליה והכי קא אמר [ג] אין פותחין משישה טלאים המבוקרין בלשכת הטלאים ד׳ ימים קודם שחיטה ומני בן בג בג היא [ד] דתניא בן בג בג אומר מנין לתמיד שטעון ביקור ד׳ ימים קודם שחיטה תלמוד לומר [א] תשמרו להקריב לי במועדו ולהלן הוא אומר [ב] והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום מה להלן מעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה אף כאן מעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה אמר ליה רבינא לרב אשי ששה שבעה הוו דהא איכא [ג] דצפרא [ד] דתלתא בשבתא ולטעמיך תמניא הוו דהאיכא דפניא דמעלי שבתא הא לא קשיא דלבתר דאקריב קאמר מ״מ

אלא פשיטא דלית ליה. מכלל לו למתמידין לו למוספין: מבוקרים. מנלה מוס שנריך לבדוקן שלא יהא בהן מום מרגעה ימים קודם לשחיטה ולהכי נריכין שנה שמע שלשו ימים מומים של רגם השנה ממתיני בשבת ולעולה בכל יום שנים: בדי לשבת ולשני ימים טובים של ראש השנה. פי׳ אילימא ימים טובים של ראש השנה היכי דמי אילימא דאית ליה תמידין ומוספין ליום טוב: לתמידין ומוספין והאי לא נקט אלא תמידין משום [ד]דמשמרין מרגעה ימים קודם שחיטה קאמר למתידין הוא דנעינן ביקור מרגעה ימים אבל מוספין לא: שמידה שמידה לגזידה שוה. מה להלן מעון ביקור ד׳ ימים למקמו מנעשור ושחיטתו ד״ד ימים קודם שחיטה. הא כיצד היה לו ביום א׳ ששה מבוקרין שחט ב׳ מהן ביום א׳ והביא ב׳ תחתיהן נשחיטת ד׳ ביום ב׳ ששה מבוקרין הרי ו׳ ביום ב׳ ישחט ב׳ מן המבוקרין וביום הג׳ ישחט ב׳ המבוקרין ויביא ב׳ תחתיהן. אותו שהביא ביום א׳ תצא אותה ששחט יהיו ראויין להקריב ליום ד׳ שהרי הן מבוקרין ד׳ ימים דמקצת יום ד׳ הרי ככולו ואותן שהביא ביום ב׳ יהיו ראויין ליום ה׳. ושל יום ג׳ ליום ו׳. ושל יום ד׳ ליום שבת ושל יום ה׳ ליום א׳. וכך תחזיק הלילה [ונמצא] דבכל יום הרי ב׳ שמבוקרין ד׳ ימים הילכך אין פותחין בלשכה משישה טלאים. דיקא נמי דקתני כדי לשבת דהוי משמע דלצורך שבת ור״ש קאמר ש״מ דלסימנא בעלמא הוא: בר״א בשלא הקריבו בשבת לא יקריבו בין הערבים. בשלא נתחנך המזבח שאין מחנכין אותו בתמיד של ערב. אבל נתחנך המזבח כבר ולא הקריבו בשבת יקריבו בין הערבים. מנא הני מילי שאין מחנכין המזבח בתמיד של בין הערבים דכתיב ואת הכבש השני תעשה בין הערבים. אבל נתחנך המזבח במצות [התמיד] ושכחו ולא הביאו יום א׳ כבש בשבת יקריבו בין הערבים. (היינו) אפי׳ ראשון בין הערבים. כלומר אע״ג דלא קרב ההוא דבקר: אמאי קאמר ר׳ שמעון לא יקריבו בין ערבים וכי משום דכתיב תטאו שלא הקריבו בשבת יהא מובח בטל מתמיד של בין הערבים. לא יקריבו הן עצמן אותן כהנים שחטאו אלא אחרים יקריבוהו: מאי שנא בקטרת דקאמר לא הקטירו בשבת יקטירו בין הערבים אפי׳ הן עצמן שחטאו דיכון דלא שביחא בכל יום בנדרים תדבות אלא שחורית

שעולה והשתא ליפרוך ממתניתין [ס] דלכשם מהם ליפכח דעולת הבקר קדמה בריעה לכך נראה לפרש דמהכא לא נפקא לן אלא הקטרה לכולי קרא בהקטרה מיהי ומהתם נפקא לן עבודת דם דכתיב מעצו משמע עשיית הדם ופ׳ הגוזל [קמא] (ב״ק קיג.) אלימנך לאיתויי הא קרא להא לא כתיב אלא הקטרה אבל ריח ניחוח קמי תמיד ולעולת הקטרה מוקף קדמה ועשיות בתר [ג] הכי (מלבד עולת) [ס] התמיד מעצו אלא מיהא מינה למה לי קרא דתמיד קודם למוסף מיפוק לי דתדיר קודם לתע״ג לקדמי בקרא ממרינן מהכא (ז׳ פט.) למוספי מודם קדמי למוספי דלמ הכא מע״ג לכתי מלבד שולא התדם לעולה ולי מיפקל [ו] מיהא ניחא ובהמוך נפקא לה מיפקל ו״ל דהיא גופא ממעינן [ב] מה שולה שמין לגמר קף על גב דכתיב מלבד לעולה והא לתמרינן בריש כל התדיר (זבחים דף פט:) יכול יהא מטתת קודמת למעשה עולה תשום דכתיב ועשה את התמד שולה ת״ל ופר שני בן בקר תקח לחטאת יכול תהא שולה קודמת למעשה מפני שכולה כליל מעשיה ת״ל ועשה וגו׳ הא כיצד דם חטאת קודם לדם שולה מפני שמרובים אבר שולה קודמין לחטאת מפני שכולה כליל מעשיה כתיב ועשה לגמ מעשה מעשיה הכא עשיית הדם מילתא היא דכיון דגלי גבי תמידין הוא הדין נמי התם אי נמי מיהקריב את אבר לחטאת לחטאת הוה קא לריש תמידים לרשיון (זבחים דף ג.) זה בנה אב כל החטאות קודמות לעולה אי נמי אי לאו ה״ק רב״ת מאי דעבי בהקטרה מקדים בריעה ומימה למה לי קרא להעולה בגלל הבי קרא נמי מיפוק לי מיוקדש דבר שנאמר בו בנגוד מדבר שלא נאמר בו בגלל היום דמעשה בעיומו של יום דמיעה ומימה לתמידין ריש עירובין (דף ג.) שלמים שנאמרו בפרק תמיד נשחט (פסחים עג.) למוספין קדמי עד סוף והכי לתמרינן פרק אמר להם הממונה (יומא דף ג:) קטורת קודם לתמידים לרשיון (זבחים דף ג.) זה בנה אב כל החטאות קודמות לעולה אי נמי אי לאו ה״ק רב״ת מאי דעבי בהקטרה מקדים בריעה ומימה למה לי קרא להעולה בגלל הבי קרא נמי מיפוק לי מיוקדש דבר שנאמר בו בנגוד מדבר שלא נאמר בו בגלל היום דמעשה בעיומו של יום דמיעה ומימה לתמידין ריש עירובין (דף ג.) שלמים שנאמרו בפרק תמיד נשחט (פסחים עג.) למוספין קדמי עד סוף והכי לתמרינן פרק אמר להם הממונה (יומא דף ג:) קטורת קודם לתמידים לרשיון (זבחים דף ג.) זה בנה אב כל החטאות קודמות לעולה אי נמי אי לאו ה״ק רב״ת מאי דעבי בהקטרה מקדים בריעה ומימה למה לי קרא להעולה בגלל הבי קרא נמי מיפוק לי מיוקדש דבר שנאמר בו בנגוד מדבר שלא נאמר בו בגלל היום דמעשה בעיומו של יום דמיעה ומימה לתמידין ריש עירובין (דף ג.) שלמים שנאמרו בפרק תמיד נשחט (פסחים עג.) למוספין קדמי עד סוף והכי לתמרינן פרק אמר להם הממונה (יומא דף ג:) קטורת קודם לתמידים לרשיון (זבחים דף ג.) זה בנה אב כל החטאות קודמות לעולה אי נמי אי לאו ה״ק רב״ת מאי דעבי בהקטרה מקדים בריעה ומימה למה לי קרא להעולה בגלל הבי קרא נמי מיפוק לי מיוקדש דבר שנאמר בו בנגוד מדבר שלא נאמר בו בגלל היום דמעשה בעיומו של יום דמיעה ומימה לתמידין ריש עירובין (דף ג.) שלמים שנאמרו בפרק תמיד נשחט (פסחים עג.) למוספין קדמי עד סוף והכי לתמרינן פרק אמר להם הממונה (יומא דף ג:) קטורת קודם

ג) הא"ר תנא בעלמא קאי. סימנא בעלמא נקט כלומר מה' לנקט שמה לגז לשבת וכ' ימים ד) דוקא קמתר גלח לפני כל ימות החול ה) בעני בלשכה ו' טלאים כולן מ) מטקרין ז' יומים קדש שמיטה לכל יום השמיטה שהיו שם בכל יום שמה לחוץ ליטול ליו שמים מהן שילה כגון לפיום מינון הוו שה ז) (ויק' כ) ח) (כ) שמה מטוקרים ז' יומים קודש ונטלו ג' פיום לרמתן ובקרו שמש ט) והכמינן מתמיהין ליום ג' נטלו ג' מן הרמגזומים ובקרו ג' יא) מן הסוק ונטלו שמש מתמיהין לשלישי נטלו ג' מן הרמגזומים ובקרו שמש יב) (ג) מתמיהים מתרים והכניסו מתמיהין נשמרו שם כ) שמה מן הרמגזומים ליום רביעי ל) יטלו עוד ג' מן הרמגזומים והשמש שמשמקרו בשמתן יהיו לחוץ יג) לחוץ יד) שמש של לחמן ושמש של שני ושמש של שלישי וכן טו) כולם לעולם יהיו שם שמה לחוץ ליטמט ולא פי טמט הדבר ולי נראה לקבעו מכמיס מתן קבוע לדבר טז) למי מתרמנין (לח) מכמי מטלמיס מטוקרין זה ד' יומים: מימנא בעלמא. שלא מטמה גילקת שם יז) ו' או ה' או ו': בדי לשבת ולב' ימים. מטמע מימן כלומר שרוי ג' יומים: ולא תני לשבת ולב' ימים טובים. לליהוי מטמע לגורך שבת וב' יומים מוכיח על ר"ה: ולא ראשון בין השבים. שמש לא הקריבו בשבת לא יקריבו בין הערבים להבי מיבריס קרא שם שם הכתב יח) הפסד מעשה בשבת הוכיח שני ליקרב בין הערבים ולי לא לא: במה דברים אמורים שלא נתחנך המזבח. להמי קרא בחיוך כתיב לכתיב לעיל מיניה וזה לשבר מעשה על המזבח בפרשת ולמה אפילו ראשון בין השבים: אבל נתחנך המזבח אפילו ראשון בין השבים. לכתיב בפרשת פינחס ולמה הכתב הנמי מעשה בין הערבים כמעמת הבקר כי וההוא קרא לא כתיב שם הכתב שמד מעשה בשבת יט) ותניא בספרי שמי קרא למה נאמר ולא כבר נאמר למעלה בפרשה שם הכתב שמד מעשה בשבת כ) ולמה הכתב וגו' שמש הוא כא) מקריב ולא מרבעה: יקטירו בין השבים. כדאמרן מעמת ללא שכיחי לפשטעו מה הילכך לא קנסי מה להו: (ז) ומזבח בטל כב) בו. דקאמר לא יקריבו בין הערבים: דלא שכיחי. (ח) כג) לממיד עולה הוא ומעי"ג ללא קרבה גלח מני זימני ניחמי מיכא עולות מהריני למקרבי כל יומא מומה הילכך לא קנסי להו ופשמי הילכך קנסו להו שבל קטרת לעולם ליתא ללא מני זימני מומה.

מ"מ שבעה הוו אלא כד) תנא בעלמא קאי ומאי כדי לשבת וב' ימים טובים של ר"ה סימנא בעלמא דיקא נמי דקתני כדי לשבת ולא קתני לשבת ולב' ימים טובים של ר"ה ש"מ: לא הקריבו כבש בבוקר וכו' אמר ר"ש וכולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחבין את מזבח הזהב אלא בקטרת הסמים: חינוך מאן דכר שמיה חמורי מיחסרא והכי קתני לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים כה דברים אמורים שלא נתחנך המזבח אבל נתחנך המזבח יקריבו בין הערבים אר"ש אימתי בזמן שהיו אנוסין או שוגגין אבל אם היו מזידין לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין הערבים מנא הני מילי דת"ר כה) ואת הכבש השני תעשה בין הערבים שני בין הערבים ולא ראשון בין הערבים במד"א שלא נתחנך המזבח אבל נתחנך המזבח אפילו ראשון בין הערבים אמר ר"ש אימתי בזמן שהיו אנוסין או שוגגין אבל אם היו מזידין (ט) לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטרת בבוקר יקטירו בין הערבים וכי בהנים חטאו מזבח בטל אמר רבא ה"ק לא יקריבו הן אבל אחרים יקריבו לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין הערבים דכיון כו דלא שכיחא ומעתרא חביבא להו ולא פשיעי: אמר ר"ש וכולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחבין את מזבח הזהב אלא בקטרת הסמים של כז בין הערבים וכו': מתנדב ומביא. והא לממרינן בפעילה פרק תמחת העוף (דף ע:) הנהנה מבשר קדשי קדשים קודם זריקה וכו' יש קטורת שכולה לומחה היינו לומחה לעבור

התכלת פרק רביעי מנחות נ.

מ"מ שבעה הוו אלא כד) תנא בעלמא קאי ומאי כדי לשבת וב' ימים טובים של ר"ה סימנא בעלמא דיקא נמי דקתני כדי לשבת ולא קתני לשבת ולב' ימים טובים של ר"ה ש"מ: לא הקריבו כבש בבוקר וכו' אמר ר"ש וכולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחבין את מזבח הזהב אלא בקטרת הסמים: חינוך מאן דכר שמיה חמורי מיחסרא והכי קתני לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים כה דברים אמורים שלא נתחנך המזבח אבל נתחנך המזבח יקריבו בין הערבים אר"ש אימתי בזמן שהיו אנוסין או שוגגין אבל אם היו מזידין לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטרת בבוקר יקטירו בין הערבים וכי בהנים חטאו מזבח בטל אמר רבא ה"ק לא יקריבו הן אבל אחרים יקריבו לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין הערבים דכיון דלא שכיחא ומעתרא חביבא להו ולא פשיעי: אמר ר"ש וכולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחבין את מזבח הזהב אלא בקטרת הסמים של בין הערבים וכו': מתנדב ומביא. והא לממרינן בפעילה פרק תמחת העוף (דף ע:) הנהנה מבשר קדשי קדשים קודם זריקה וכו' יש קטורת שכולה לומחה היינו לומחה לעבור הדלקה מאורתא ולמ"ד בקטרת הסמים של שחר תנאי היא דתניא בספרא מהיכא שחר שחר גמר ממזבח העולה מה להלן בתמיד של שחר אף כאן בקטרת הסמים של שחר: ולא את השלחן אלא בלחם הפנים בשבת: אלא בחול איתנובי הוא דלא מחנך הא קדושי מיקדיש היא גופה קמ"ל דחינוך: וקידוש דשלחן בשבת הוא כרקתני סיפא ולא את המנורה אלא בשבעה נרותיה בין הערבים: ת"ר זהו קטרת שעלתה ליחיד על מזבח החיצון והוראת שעה היתה היכא אמר רב פפא בנשיאים אלא יחיד על מזבח החיצון הוא דלא הא על מזבח הפנימי מקריב ותו על מזבח החיצון יחיד הוא דלא הא ציבור מקרבו והתניא יכול יהא יחיד מתנדב ומביא כויצא בה נדבה וקורא אני בה מוצא שפתיך תשמר ועשית ת"ל לא תעלו עליו קטרת זרה יכול לא יהא יחיד מביא שאין מביא חובתו כויצא בה אבל

ליטמא לפיטל למעלי שבתא וכמטר היה שבמעמע היום היה מדבר ומית לגרמי הא מיכא למיכל דמך בשבתא ומונה הב' ימים טומים לפני השבת ואחר הכי נגרום לפיטל למעלי יומא טמא: מכל מקום ד' הוו. לכשלמא [בין הערבים] לרמתן מע"פ שלריך פיקור ד' ימים יתרם ומעמ מטוקרין שהמקדרין היו מבקרין מותן כדי למוכרן לגל בפרפרת לא יכול בלילה לעורות ולבקש מבקרין: דיקא נמי דקתני בדי לשבת. לף פ"ג לעיל (דף לב.) תניא כלי שיכורין ושנה ושלש ליכא למיעבי התם:

שאין מחבין. [ט] פירש בקונטרס לטעמיה דר"ש קלמר ומ"ש פרין שפיר חינוך מכן לכר שמיה מעולם התמיד ולא יתכן מדש כיון דלהוה הוה טעמא לחיך נקט לחיי ומו דכתמורי מיתסרי מעמע דמהדר לחדיכן (ומו) מלמד דלעכן מולו

במיון ומו מנין דשלש הוה:

במה ד"א שלא נתחנך. ומהמ קלי שלין מתוכין [ט] דממרי לגל נתחנך יקריבו כבש לתר לוקמ ולא שיש מדלה קמי וב' היו קריטים ל"ש מע"ג דגבי קטורת קרא כולה לא דמי כלל דהתם מדה מילתא היל: דלא שכיחא ומעתרא. עיקר הטעם משום דלא שכיחא דנפיק"ל ליומא (דף ט.) מוכח מקרא דכתיב וכלל על מזבח נדן ה' מילו ל דשולה נמי מעמרא [ט]: יכול יהא יחיד מתנדב ומביא. והא לממרינן בפעילה פרק תמחת העוף (דף ע:) הנהנה מבשר קדשי קדשים קודם זריקה וכו' יש קטורת שכולה לומחה היינו לומחה לעבור הדלקה מאורתא ולמ"ד בקטרת הסמים של שחר אף כאן בקטרת הסמים של שחר: ולא את השלחן אלא בלחם הפנים בשבת: אלא בחול איתנובי הוא דלא מחנך הא קדושי מיקדיש היא גופה קמ"ל דחינוך: וקידוש דשלחן בשבת הוא כרקתני סיפא ולא את המנורה אלא בשבעה נרותיה בין הערבים: ת"ר זהו קטרת שעלתה ליחיד על מזבח החיצון והוראת שעה היתה היכא אמר רב פפא בנשיאים אלא יחיד על מזבח החיצון הוא דלא הא על מזבח הפנימי מקריב ותו על מזבח החיצון יחיד הוא דלא הא ציבור מקרבו והתניא יכול יהא יחיד מתנדב ומביא כויצא בה נדבה וקורא אני בה מוצא שפתיך תשמר ועשית ת"ל לא תעלו עליו קטרת זרה יכול לא יהא יחיד מביא שאין מביא חובתו כויצא בה אבל

מזהרה יבנה בית המקדש אם ראוי המזבח להתחנך ברבעי בשבת צריך שיתחיל לבקר התמידין של יום ויחניך מיום השבת שלפניו דהיינו ד' ימים לפני הקרבנו ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים קטורתה אלמא קטורת דערבית ובשני בשבת שנים אחרים לצדך יום ו' ובשלישי בשבת שנים אחרים ליום השבת נמצא בלשכת הטלאים ד' טלאים קודם שיתחיל להגך המזבח וברביעי בשבת שהיה יום החינוך כשיקח שנים המבוקרים ד' ימים עדיין נשאורו בלישכה ד' טלאים ובו ביום יצטרך להביא ללשכה שנים אחרים לצורך אחד בשבת וכן לעולם נמצא שלא יפחתו בלשכה מששה טלאים המבוקרים ולא שיהו כולן מבוקרין ד' ימים קאמר אלא מבוקרים קצת כדי שיגיע יום הקרבנן יהו מבוקרין ד' ימים בדפר' וכדי לשכת חשוי ימים טובים של ר"ה סימנא בעלמא נקט. ורש"י של מהר"פ: [ע] ט)

השבה בצפורא מי איכא שבבקר היה חוזר ומשים שמן בנרות ומשים פתילות חדשות והיינו הטבה ומדמטיב בצפרא מכלל דאדלוק מאורתא וכי אדלוק מקטיר דכתיב והבעלות אהרן את הנרות בין הערבים קטורתה אלמא קטורת דערבית היה קורם לקטרת רשחרית: מה להלן בתמיד של שחר כדאמ' ולא ראשון בין הערבים. כדקתני סיפא ולא את המנורה אלא בשבעה נרות בין הערבים מה התם במנורה דקידושה והינוכה בחול ולא בשבת אף שלחן חינוכו וקידושו לא הוה בחול אלא בשבת. זו היא קטרת שעלתה ליחיד היינו דשיאים דכתיב כך אהת עשרה זהב מלאה קטרת והוראת שעה היתה דלא מצינו קטרת על מזבח החיצון ולא יחיד שמביא קטרה: ומביא ביוצא בה כאותה שהקריבה על מזבח הזהב:

מ"מ שבעה הוו אלא כד) תנא בעלמא קאי ומאי כדי לשבת וב' ימים טובים של ר"ה סימנא בעלמא דיקא נמי דקתני כדי לשבת ולא קתני לשבת ולב' ימים טובים של ר"ה ש"מ: לא הקריבו כבש בבוקר וכו' אמר ר"ש וכולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחבין את מזבח הזהב אלא בקטרת הסמים: חינוך מאן דכר שמיה חמורי מיחסרא והכי קתני לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים כה דברים אמורים שלא נתחנך המזבח אבל נתחנך המזבח יקריבו בין הערבים אר"ש אימתי בזמן שהיו אנוסין או שוגגין אבל אם היו מזידין לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטרת בבוקר יקטירו בין הערבים וכי בהנים חטאו מזבח בטל אמר רבא ה"ק לא יקריבו הן אבל אחרים יקריבו לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין הערבים דכיון דלא שכיחא ומעתרא חביבא להו ולא פשיעי: אמר ר"ש וכולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחבין את מזבח הזהב אלא בקטרת הסמים של בין הערבים וכו': מתנדב ומביא. והא לממרינן בפעילה פרק תמחת העוף (דף ע:) הנהנה מבשר קדשי קדשים קודם זריקה וכו' יש קטורת שכולה לומחה היינו לומחה לעבור הדלקה מאורתא ולמ"ד בקטרת הסמים של שחר תנאי היא דתניא בספרא מהיכא שחר שחר גמר ממזבח העולה מה להלן בתמיד של שחר אף כאן בקטרת הסמים של שחר: ולא את השלחן אלא בלחם הפנים בשבת: אלא בחול איתנובי הוא דלא מחנך הא קדושי מיקדיש היא גופה קמ"ל דחינוך: וקידוש דשלחן בשבת הוא כרקתני סיפא ולא את המנורה אלא בשבעה נרותיה בין הערבים: ת"ר זהו קטרת שעלתה ליחיד על מזבח החיצון והוראת שעה היתה היכא אמר רב פפא בנשיאים אלא יחיד על מזבח החיצון הוא דלא הא על מזבח הפנימי מקריב ותו על מזבח החיצון יחיד הוא דלא הא ציבור מקרבו והתניא יכול יהא יחיד מתנדב ומביא כויצא בה נדבה וקורא אני בה מוצא שפתיך תשמר ועשית ת"ל לא תעלו עליו קטרת זרה יכול לא יהא יחיד מביא שאין מביא חובתו כויצא בה אבל

חשק שלמה על שיטת מקובצת

תיבת שמה נמחק: [י] והכניסו: [יא] ובקרו ב' ותנו תחותיהם לשלישי: [יב] תיבת תחותיהם נמחק: [יג] ראון (להמרשי) ושנים: [יד] תיבת כולם נמחק: [טו] ראי מתרמי ולא משכחי' טלאים להשים תחת טלאים דנשלו הימם וכן מחר שיהיו מצויין להם טלאים כשרים לשלשה ימים בתוך כך יזדוד אחר טלאים: [טז] את ו' והתיבת או נמחק: [יז] הכבש אחר אות ה' נמחק: [יח] ואת הכבש השני וגו'. לפי שנאמר את הכבש אחד תעשה בבקר הרי שלא הקריב שלא יקריב בין הערבים ת"ל קרא בתרא ואת הכבש השני מגיד לך שאם לא הקריב של שחר יקריב בין הערבים ואת הכבש השני הכמור בפסוק הצליון בפרשת פינחס דריש ליה לדרשא אחריתי משום שנאמר בחגיגה המזבח חה אשר תעשה וכאן אומר זה האשה שומע אני יקריב ארבע לימם ת"ל את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני. ותיבות אחד תעשה בבקר ואת הכבש נמחק: [יט] תיבת כר נמחק: [כ] הערבים הס"ד ואח"כ מה"ד בלחם הפנים. בתיב ביום השבת יעבינו הבן הס"ד ואח"כ מה"ד מנורה. אין הדלקת נר אלא בין הערבים כדתניא בהבעלותך אהרן: [כא] לתקן. בצפורא: [כב] שאני'. היא: [כג] דשלחן. ליתא אלא: [כד] לא היה קטרת יחיד בא על מזבח החיצון להקריב: [כה] שמביא חובתו:

קסב א מיי׳ פ״ג מהל׳ מעה״ק הלכה כ:
קסג ב מיי׳ פ״ג מהל׳ ממרים ומשפיע הלי כ:
קסד ג ד מיי׳ שם הלכה כא:
קסה ה מיי׳ פ״ג מהל׳ מעה״ק הלכה ב:
קסו ו ז ח מיי׳ פ״ג מהל׳ ממרים ומשפיע הלי יט:

א) לֹא תַעֲלוּ עָלָיו קְטֹרֶת זָרָה וְעֹלָה וּמִנְחָה וְנֶסֶךְ לֹא תְסִכּוּ עָלָיו: [שמות ל, ט]

ב) וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת קְטֹרֶת הַסַּמִּים לְקֹדֶשׁ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ יַעֲשׂוּ: [שמות לא, יא]

ג) זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיי בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעָרֶב: [ויקרא ו, יג]

ד) עַל מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה מֻרָבֶּכֶת תָּבִיאֶנָּה חֲתִיכֹת מִנְחַת פִּתִּים תַּקְרִיב רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי: [ויקרא ו, יד]

ע) וחוצהו ומקריב:
ב) הערבים וכהן:
ג) מביתו. ולא חצי:
ד) שלם וחוצהו ומקריב:
ה) אובדין לא מינו כהן הגדול אחר משל מי היתה קריבה ר׳ שמעון אומר משל צבור ר׳ יהודה אומר משל יורשין ושלימה היתה קריבה:
ו) חיבות ומחציתה בערב נמחק: ז) הוא מביא:
ח) חיבות מחציתה בבקר נמחק: ט) שלם וחוצהו:
י) ומינו כהן גדול אחר:
יא) ומקריב מחצה ומחצה אבד נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אובדין:
יב) דבעידנא דפלגינהו:
יג) אבא אלעזר חנינא:
יד) ר׳ יוסה אומר האפנה רבה ס״א רבה:
טו) אשכחן לה הס״ד ואח״כ מה״ד אין לך אלא מה שאמור בענין. בפרשה החובה ועל מזבח הפנימי ולצבור כתיב הקריב עליו אהרן בבקר: טז) לה חביתין: יז) מחצה משלמה נמחק: יח) גרס הס״ד ואח״כ מה״ד ושלימה. פשוט שלם בבקר ופשוט בין הערבים כל זמן שהיא קריבה משל צבור הס״ד ואח״כ מה״ד גמ׳ ומינו אחר תחתיו. קודם תמיד של בין הערבים: יט) דאיכא. חצי: כ) מכהן ראשון. ומחצה שני שנשאר מכהן שני:

סה) מחוי׳. כדילפי׳ עון עון מנותר בס׳ כיצד עולין הס״ד: סו) חיבת בכך נמחק: סז) ל״א גרסי׳ אופה והטיבון הוא נא: סח) בשמן הרבה. חיבות קריבה נאה נמחק: סט) אנטישטיר ובלשון צרפת מתניר: ע) בפנים. והא בציון בפנים: עא) שמוציאו לחוץ. ואע״ג דאמרינן כלי שרת לא קדיש ליפסל ביוצא מיהו גנאי הוא להוציא לחוץ לאחר שנתקדש בכלי וא״ת מ״מ היתה בה שמן וכלי הלח נתקדש וי״ל דלא היה מודר בלוג של כלי שרת. תוי״ט: עב) להכהנים. ולא נראה לר״י דאין זה טעם ברור להלק בין פשורון לחצי עשרון כיון דהדורייתו מדת יבש היא ואומר ר״י דלהכי נקט חביתי כהן גדול כי אם משום דדחוות את השבת ואינו בשאר מנחות דאינן דוחות את השבת אבל לישנה ועריכתה בפנים לאו לאפוקי שאר מנחות אתא דה״ה שאר מנחות כן וכן משמע לקמן בס׳ שתי הלחם דקתני אחר בבא זו דמיחי הכא כל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים פי׳ בגמ׳ לישה ועריכה ואפיה אלמא דשאר מנחות נמי לישתן ועריכתן בפנים. תוס׳ אחרות: עג) למה לי קרא. ושמא לעבודי עליה בלאו כתיבינהו דחמנא תפי׳ אחרות: עד) מהכא. ר״י ז״ל דלא שמעינן מהאי קרא [אלא] שלא ישנה מקומות שלא יקריב קטורת (של) [על] מזבח החיצון לפי שהכתוב מדבר על מזבח הפנימי ובכל כליה וכן בסמוכה העולה ובליה ועל זה קאי באשר צויתיך כו׳ תרי״ח: עה) ריש שפיר בבבל: עו) שקלים. בירן: עז) שקלים פ״ו משמע דמותר מעות דשעריית האיפה של בה״ג אבודין דילהו לים המלח: גליון אחר. ר״ל אפי׳ דקדושת דמים אבוד כדמוכח בפרק בתרא דאפי׳ מותר מעות אבודין: עח) מ״ם עין סמוכים דף מ״ו ע״א: עט) במכורה. עיין פסחים דף ס״ו ע״ב:

תלמוד לומר [כן] בכל אשר צויתיך יעשו. מימה עה) למה לי קרא דלא מעט עליו קטרת זרה ומיפוק ליה עו) מהכא ומאי רבי דה״ל לגבור הוא דמפקדי אלא יחיד כעין גבור מצי למימר דלא כרבי יוסי דאמר עז) אין יחיד מקטרת זרה וי״ל עח) [דאפי׳ למאן דאמר גבור אבי לגבי קטרת נדבה על מזבח הפנימי ואפי׳ כגבור הקטרת נהגה פרהסיא אבל מאי דלא כתיב קודש לא מהדר עב) [ומיהו ממאי דלא גבור הוא דמפקדי אלא יחיד כעין גבור מצי למימר דלא כתיב קודש לא מהדר ואי משום דכתיב בכל אשר צויתיך יעשו אין לך אלא מה שאמור בענין אמר רב פפא לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא ציבור על מזבח החיצון דלא אשכחן אבל צבור יהא מביא חובה ביוצא בה ת״ל עב) לא תעלו על מזבח הפנימי אבל יעלו על מזבח החיצון ת״ל עג) את שמן המשחה ואת קטרת הסמים לקודש ככל אשר צויתיך יעשו אין לך אלא מה שאמור בענין אמר רב פפא לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא ציבור על מזבח הפנימי דלא אשכחן אלא אפילו יחיד על מזבח החיצון דאשכחן בנשיאים הוראת שעה היתה: **מתני׳** עד חביתי כ״ג לא עה) היו באין חצאין אלא מביא עשרון שלם וחוצהו עו) מקריב מחצה בבקר ומחצה בין הערבים עז) כהן שמביא מחצה שחרית ומת ומינו כהן אחר תחתיו לא יביא חצי עשרון מביתו עח) (ע) וחצי עשרונו של ראשון אלא מביא עשרון שלם (מחצה) עט) וחוצהו מקריב מחצה ומחצה אבד פ נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אובדין פא): **גמ׳** ת״ר אילו נאמר מנחה מחצית היתיי אומר מביא חצי עשרון מביתו שחרית ומקריב חצי עשרון מביתו ערבית ומקריב ת״ל פב) מחציתה בבקר פג) ומחציתה בערב מחצה משלם הוא פד) מקריב הא כיצד מביא עשרון שלם וחוצהו ומקריב מחצה בבקר ומחצה בין הערבים ונמצא מחצה של בין הערבים או שאבד יכול יביא חצי עשרון מביתו ערבית ויקריב ת״ל פה) מחציתה בבקר ומחציתה בערב מחצה משלם הוא מביא הא כיצד מביא עשרון שלם פו) [מביתו] וחוצהו ומקריב מחצה ומחצה אבד נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אובדין כ״ג שהקריב מחצה שחרית ומת ומינו פז) אחר תחתיו יכול יביא חצי עשרון מביתו או חצי עשרונו של ראשון ת״ל ומחציתה בערב מחצה משלם הוא מביא ומקריב הא כיצד מביא עשרון שלם וחוצהו ומקריב (ג) ומחצה אבד נמצאו שני חצאין קריבין: תני תנא קמיה דר״נ בשלמא ראשון איחזי להקרבה אלא שני למה ליה עיבור צורה מעיקרא לאיבוד קא אתי אמר לך מני תנא דבי רבה בר אבוה הוא דאמר אפילו פיגול טעון עיבור צורה רב אשי אמר אפילו תימא רבנן ביון דבעידנא פז) דפלגי בהו אי בעי האי מקריב ואי בעי האי מקריב מיחזא חזו: איתמר חביתי כהן גדול כיצד עושין אותן רבי חייא בר אבא א״ר פח) יוחנן אופה ואח״כ ממגנה רבי אסי א״ר חנינא ממגנה ואח״כ אופה א״ר חייא בר אבא כוותיה דידי מסתברא פט) תופיני תאפינה נאה רבי אסי אמר כוותיה דידי מסתברא תופיני תאפינה נא כתנאי תופיני תאפינה נא רבי אומר תאפינה נאה רבי צ) יוסי אומר תאפינה רבה אית ליה צא) נא ואית ליה נאה צב) תנן התם חביתי כ״ג לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים צג) ודוחות את השבת מנא ה״מ אמר רב הנא צד) תופיני תאפינה נאה ואי אפי׳ לה מאתמול אינשפה לה מתקיף לה רב יוסף אימא דכביש ליה בירקא רבי ר׳ ישמעאל תנא תעשה ואפילו בשבת תעשה ואפילו במזומאה אביי אמר צה) קרא צו) סלת מנחה תמיד הרי

אבל צבור יהא מביא חובה ביוצא בה ת״ל עב) לא תעלו על מזבח הפנימי אבל יעלו על מזבח החיצון ת״ל עג) את שמן המשחה ואת קטרת הסמים לקודש ככל אשר צויתיך יעשו אין לך אלא מה שאמור בענין אמר רב פפא לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא ציבור על מזבח הפנימי דלא אשכחן אלא אפילו יחיד על מזבח החיצון דאשכחן בנשיאים הוראת שעה היתה: **מתני׳** עד חביתי כ״ג לא עה) היו באין חצאין אלא מביא עשרון שלם וחוצהו עו) מקריב מחצה בבקר ומחצה בין הערבים עז) כהן שמביא מחצה שחרית ומת ומינו כהן אחר תחתיו לא יביא חצי עשרון מביתו עח) (ע) וחצי עשרונו של ראשון אלא מביא עשרון שלם (מחצה) עט) וחוצהו מקריב מחצה ומחצה אבד פ נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אובדין פא): **גמ׳** ת״ר אילו נאמר מנחה מחצית היתיי אומר מביא חצי עשרון מביתו שחרית ומקריב חצי עשרון מביתו ערבית ומקריב ת״ל פב) מחציתה בבקר פג) ומחציתה בערב מחצה משלם הוא פד) מקריב הא כיצד מביא עשרון שלם וחוצהו ומקריב מחצה בבקר ומחצה בין הערבים ונמצא מחצה של בין הערבים או שאבד יכול יביא חצי עשרון מביתו ערבית ויקריב ת״ל פה) מחציתה בבקר ומחציתה בערב מחצה משלם הוא מביא ומקריב הא כיצד מביא עשרון שלם פו) [מביתו] וחוצהו ומקריב מחצה ומחצה אבד נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אובדין כ״ג שהקריב מחצה שחרית ומת ומינו פז) אחר תחתיו יכול יביא חצי עשרון מביתו או חצי עשרונו של ראשון ת״ל ומחציתה בערב מחצה משלם הוא מביא ומקריב הא כיצד מביא עשרון שלם וחוצהו ומקריב מחצה ומחצה אבד נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אובדין (ג) ומחצה אבד נמצאו שני חצאין קריבין: תני תנא קמיה דר״נ בשלמא ראשון איחזי להקרבה אלא שני למה ליה עיבור צורה מעיקרא לאיבוד קא אתי אמר לך מני תנא דבי רבה בר אבוה הוא דאמר אפילו פיגול טעון עיבור צורה רב אשי אמר אפילו תימא רבנן ביון דבעידנא פז) דפלגי בהו אי בעי האי מקריב ואי בעי האי מקריב מיחזא חזו: איתמר חביתי כהן גדול כיצד עושין אותן רבי חייא בר אבא א״ר פח) יוחנן אופה ואח״כ ממגנה רבי אסי א״ר חנינא ממגנה ואח״כ אופה א״ר חייא בר אבא כוותיה דידי מסתברא פט) תופיני תאפינה נאה רבי אסי אמר כוותיה דידי מסתברא תופיני תאפינה נא כתנאי תופיני תאפינה נא רבי אומר תאפינה נאה רבי צ) יוסי אומר תאפינה רבה אית ליה צא) נא ואית ליה נאה צב) תנן התם חביתי כ״ג לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים צג) ודוחות את השבת מנא ה״מ אמר רב הנא צד) תופיני תאפינה נאה ואי אפי׳ לה מאתמול אינשפה לה מתקיף לה רב יוסף אימא דכביש ליה בירקא רבי ר׳ ישמעאל תנא תעשה ואפילו בשבת תעשה ואפילו במזומאה אביי אמר צה) קרא צו) סלת מנחה תמיד

צא) ציבור־בראשה. מדמה שהמי מצימין מנחה כיוצא בה פעמים בכל יום: צב) לא תעלו. מקמע לרבים קתמר: לא מיבעיא יחיד על המזבח הפנימי. דלא ידעי דהכל לא מצכחן לה: **מתני׳** חביתי. סיימו [מנחם] מתחת כ״ג שמצית בכל יום לכלמיכ בלו מת מחכת מתניתין מנחה קטנה קאי דאי גדולה מנא ליה דלא מיבעי׳ מחבת אלא מגבת נמי מיבעי׳ דכתיב ומחבתה מיבעי׳ ומגבת לא מיבעי׳ דכתיב ומגבת לא תאכל אלא מגבת נמי מיבעי׳ דכתיב ומגבת לא תאכל ומחבת מיבעי׳ דכתיב ומחבתה לא תאכל ומגבת לא

רבא אמר על מחבת מלמד שמעונה כלי שרת [מ] (זוטו) ואפי' מודעו מתני שמיט (ו) נמסח על כרחך מפיימו מיסח ממסח כלי שרת הוא: [מ]ואי אפי' לה מאתמול [מ]איפסל ליה בלינה]. לאפי' מנחות מסקנתו כגלי נפקלו בלינה בסקנת מעילה (לף ט.): ה"ג ונאמר במנחת כבשים שמן. (שמות כט) ועשרון סלת בלול בשמן כתיב רובע ההין ובמנחת [מ]נסכי תמיד כתיב ליתנם במרומא ונאמר במנחת נסכים שמן והיינו הך: ג' לוגין לעשרון. לרובעא הסין [מ]ג' לוגין הסין ר"ג לוגין: במנחת נדבה. נלמד (ויקרא ג) ולקח עליה שמן מה להלן לוג אחד כלמלמד נקמן (לף פא.) למנסח ולוג שמן ונקמן פרישן והיכי מלי למימיה ממנחת נדבה הא סכה כתיב בשמן להוסיף והיות שמן להחם לאו להוסיף הוא [מ](ג): דחביתין באין תמיד. בנקר ובערב ומנחת נסכים נתין תמיד עם התמיד ממנחת נדבה נ"ל דחיל שבת ומוסאה לכל קרבן שתין [מ]לה זמן קטע מיהא דומה שבת ומוסאה: חביתין מנחת יחיד היא. ומלה בגלל עלמה שתין מלה עם הזמב: מנחת נסכים אינה משונה לבונה. בפ' כל המנחות בשות [מ](נקמן ד' מו.): [מ]מדיל סופה מומלה שבת [מ]יפיל גלל עלמה לסנה: רבי ישמעאל אומר. הואיל ולא תמיט מדינת מיתי מקרקל שלת מנחה תמיד לכתיב בחביתין: ריבה כאן. כלמלתן לעיל בשמן להוסיף לה שתן ובילה בחנחת נסכים שתן ג' לוגין לעשרון להיינו ריבוי דבחנחת נדבה ליכא שלא לוג: במנחת נסכי פרים ואילים. ג' לוגין לעשרון לכתיב בפרשת שלא לך והקריב על ן הנקר [מ](ג) שלא שלשה עשרונים בלול בשתן תלי בשתן לשלשת לוגין ו' לוגין שתים לעשרון ובשל כתיב לשל ושתי עשרונים בלול בשתן שלישית הסין להיינו ד' לוגין שתים לעשרון: והדר תני נאמר כאן שתן ונאמר במנחת נדבה שתן. (ז) [מ]והיכי מלי למיפרך [מ]והא שתן לתנחה לאו להוסיף הוא שלא לקטוע לה שתן והא שתן בשתן להוסיף הוא שלא לקטוע לה שתן כדתניא ר' לוגין שתים לעשרון: והדר תני נאמר כאן שתן ונאמר במנחת נדבה שתן. (ז)

והכהן המשיח תחתיו מביניו ישנשה אותה. מהכא דלכתין פ"ק דכריתות (דף ה:) לכ"ג בן כ"ג טעון מצינה וסייט הא נמי מהאי דמתורה (דף ה) הוסיף קרא להכתיב גזוליס:

שתהא כולה בהקטרה. פי' בקונטרס שלא יעשה לה [א]סיוים והא דאמר לקמן ורבי יהודה הלי כלול מקטר מאי עביד ליה כיון דהכא מנחת כהנים פעיטה דכולה כלול ולא אינעריך שלא לר"מ דקאמר מעל עולם מהא עוד פי' ל"ש שאינה קריבה לגמרי: **ר"ן** לא דריש. הכא לא דריש ר"מ ור"ו וכן פ"ק דמנהדרין (דף ו.) גבי זקיף ומופיעין ופ"ק דסוטה (דף ו:) גבי ר"ו מוקיף על עניו לגמרי שלא [ב]כפרק הקומץ רבה [ב] דריש [ג] וכן ר"ו הלי עבדיה דריש מרומה (ב"ק דף סה:) ופרק ב' דע"ז (דף מ.) וקשה דבפרק כל המקורין (ממורה דף מ:) דריש ליה גבי שם נאמר עוגה למה נאמר רוטב ומוי"ו הוא דדרשיון הכי ויש לומר דמשום דמיבעי ליה מן מוכח דומן למדרש מאי מיהו הך קושיא דריש ד' מיתות (מנהדרין דף מ:) גבי נח כהן שאת מרוסה ומאת מרוסה כמריפה דריש נח וכמ"ש עקיבא ומריימה דריש פירקין [ג] מוכח כר"מ ובמעילה פרק קדשי מזבח (דף ח.) דריש ר"ש דש ברך דמעמא מדכתיב חה ומוכח [ד] בנחלתם רבה דמוי"ו קדריש ומו דרבי יהודה דריש הכא ור"ו ובפרק אלו מלילות (ז"מ דף מ.) גבי ומצאתה וסוף פ"ק דמנהדרין (דף ו.) גבי ושופטין דריש ור"ו ודריש ממורה (דף ג:) גבי ומם המר ימיר ממרין ור"ו לא דריש ופ' טרף בקלפי (יומא דף מה.) מיבעי ופדריס שמעטלו מנעגע ופ"ב דמנהדרין (דף פ.) גבי מלך לא שרו רבי יהודה ור"ש לא [ה]ר"ש נעשם ומלן דדריש ור"ו דריש טפי ומשמע להני דרבי הוא לא דרשי ליה ומוסיף למכתן כי ה"ג [ו]:

חק זו לשלם תהא. דה"ל מהרן מקריב תמידין בכל יום וניזו נשנה שנעשו בהיתם גזולים מע"פ שכבר נתמנו בכהונת הדיוט ורבי שמעון לית ליה הלי שבדת:

אף כאן לא תעשה על אכילתו. אבל מיקומי נפקא לן מכלול מקטר וקתם קתיב אמאי לא דריסין לאו ומי מלכתיב למאי לאו למעוטי מדדרשין פרק כל שעה (פסחים דף מב:):

יש לו נסכים. שהפריסן נחזיו ללמאי מיתה הוי הכל הפקר:

דקא מדהקא לישנה. שבמית שמי שהיו כהנים שלא הוליכו שנמנו [ז]:

חטאת מלמד שמועלין בה. מימה [ח] מיפוק לי דקדשי מזבח הנתים היו ויש לומר דלמיעוטי למועל מאחר מועל [ט] דלמיעוט שבמה וכלי שרת שלא נלמד ומן

מנחה הבאה עשרון וכו': [י] **מתני'** לא מינו כהן אחר תחתיו משל מי היתה קריבה ר"ש אומר משל ציבור ר' יהודה אומר [א]משל יורשין ושלימה היתה קריבה: **גמ'** ת"ר כ"ג שמת ולא מינו כהן אחר תחתיו מנין שתהא מנחתו קריבה משל יורשין ת"ל [א] והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה יכול יקריבנה חצאין ת"ל אותה [ב]כולה ולא חציה דברי רבי יהודה ר"ש אומר [א] חק עולם [א] משל עולם [א] כליל תקטר שתהא כולה בהקטרה והאי הכהן המשיח להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא [ב] זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו יכול יהו אהרן ובניו מקריבין קרבן אחד ת"ל אשר יקריבו לה' [ג] אהרן בפני עצמו ובניו בפני עצמן בניו אלו כהנים הדיוטות אתה אומר כהנים הדיוטות או אינו אלא כהנים גדולים כשהוא אומר והכהן המשיח תחתיו מבניו הרי כ"ג אמור הא מה אני מקיים בניו אלו כהנים הדיוטות א"כ לכתוב קרא הכהן המשיח תחתיו בניו יעשה מאי מבניו שמעת מינה תרתי ור"ש האי אותה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכ"ג שמת ומינו אחר תחתיו שלא יביא חצי עשרון מביתו ולא חצי עשרון של ראשון ותיפוק ליה מן [ב] ומחצייתה [ג] ור"ו לא דריש ורבי יהודה האי חק עולם מאי עביד ליה חוקה לעולם תהא כליל תקטר למה לי מיבעי ליה לכדתניא אין לי אלא עליונה [ד] מנחת כ"ג בכליל תקטר ותחתונה מנחת כהן הדיוט [ה] בלא תאכל מנין ליתן את האמור של זה בזה ואת האמור של זה בזה ת"ל כליל כליל לגזירה שוה נאמר כאן כליל ונאמר להלן [ו] כליל מה כאן בכליל תקטר אף להלן בכליל תקטר ומה להלן ליתן [ז] לא תעשה על אכילתו אף כאן ליתן לא תעשה על אכילתה וסבר ר"ש משל ציבור דאורייתא [ח] והתנן אר"ש שבעה [ט] דברים התקינו ב"ד וזה אחד מהן עובר כובסים ששלח [י] עולתו ממדינת הים שלח עמה נסכים קריבה משלו ואם לאו קריבין משל ציבור וכן גר שמת [יא] והניח זבחים יש לו נסכים קריבין משלו ואם לאו קריבין משל ציבור ותנאי ב"ד הוא כ"ג שמת ולא מינו כהן אחר תחתיו [יב] שתהא מנחתו קריבה משל ציבור א"ר אבהו שני [יג] תקנות הוו דאורייתא מדציבור כיון דחזו דקא מידחקא לישבה תקנו דלגבי מיורשים כיון דחזו דקא פשעי בה אוקמוה אדאורייתא [יד] ועל פרה שלא יהא מועלין באפרה דאורייתא היא דתניא [טו] חטא' היא מלמ' שמועלין בה היא בה מועלין באפרה

כמו שהיה מכיון עומה: משל עולם. משל כהן מתרומת הלשכה: שתהא כולה בהקטרה. שלא יעשה ממנה שיריים לאכילה ולא לגמרי שיקטירו שלימה ולא לגמרי אם קריבה משל כהן אחר דכתיב כלול שהיה פליגי ר' יהודה ור"ש מפי המורה: יכול יהו אהרן ובניו מקריבין קרבן אחד. מיום המשחה: ובניו בפני עצמן. [ו]מכאן המיעוט ומשמעו יום ולילה לא אכל כ"ג ככל יום לכתיב בהנים הדיוטות. דכתיב בהיעוט ממנך לעשרה בשמעו יום היה מקריב עשרון ל"ל מיום המלואים היה כך אכל כ"ג ככל יום לכתיב ממיד:

חי מיניהו [1]אחריתי. ליט נימר מתניתא שנשמוך עליה [2]דשמע הדר ביה מהדיוק משום דקי"ל (מיכוון דף מו:) ר' יהודה ור' שמעון הלכה כרבי יהודה: קמייתא. דקתני לר"ש שמעון מן הלשכה [3]: דלית בהו בשדרה. מנחת כהן ליתא ליזכיים כפרה פנוה אכל פר העלם דבר כפרה לעיכוב היא:

קרבני לחמי לאשי. ריפה הכתוב קרבנות הרפה לכל המי לשון קרבן ניינהו: לרבות פר העלם [4]. לפשוט מתרומת הלשכה כתמיד דשמעי ומ"ג ללמו מדשמע לסכי המיו שקליסם שהרי לא היו יודעים שיטעו ופ"ה מרפה להו קרא: דברי ר"ש. ויכיון דמקרא ילף עיקר הוא [5] הך היא (ג) דתמיטא: שמיני בחביתין. בפסכת תמיד (דף לח:) מני (ד) לכהנים י"ג העשוקים בתמיד בין בשבת בין בשאר ימות: תשיעי. בין ה"ג דלא בטלי. לעולם והא קיימא לן מנחתם ונסכיהם בלילה כו' לפ לא קרינן היום נסכים יקריבם לתמר וכגון שלא קדשו בכלי ללא נפסלו בלינה מלתא זימנין דקרב תמיד שלא נפסלו: אלא דאי. לא הוו נפסלים לא קתני ה"ג בחבתין דלמי מת כ"ג לא קתני ולעולם פ מת בעילה כל בין העלמים עד שיעמוד כהן תחר: אהדדה [6]קמיה דדבא. הא דקתמר רבי ירמיה בשלמי בפסחים תחם בתין [7]: מבישותין אמרי קמייהו. כשתמו תומרים שום טעם שתיו יפה תומרים תומו השומעין לפני בני ארץ ישראל: מפיבותין. כי תחרי מילי מעלייתא לא תחרי להו קמייהו: הא נמי. לתחרן לתיה בעילה מעיטתין היא דיפה לתחרי [8]. (לחי לח) דנפקא לי מקרא לכתיב בחבתין (ויקרא ו) שלא תהנה תמיד מה תמיד ליתו בעל לף היא ליתה [9] בעלה: מאי הוי עלה. כרבא תו כרבי ירמיה: פליגי בה. בחבתי כ"ג שלא תת: מפריש לה שני קמצין של לבונה. כשהיה תחת עשרון שלם תחתו תחת עתו שני קמלים לבונה ותקריב התמד לחתי על בין הערבים: ולא

באפרה אין מועלין אמר רב אשי שתי תקנות הואי דאורייתא בה מועלין באפרה אין מועלין ביון דחזו דקא מזלזלי בה וקא עבדי מיניה למכתן גזרו ביה מעילה ביון דחזו דקא פרשי מספק הזאות אוקמוה אדאורייתא: ת"ר [10] פר [11]העלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים בתחילה מגבין להן דברי ר' יהודה ר"ש אומר מתרומת הלשכה הן באין והתניא איפכא [12] הי מינייהו [13]אחריתא אמרוה רבנן קמיה דרב אשי ליתא קמייתא אחריתא דשמעינן ליה לר"ש דחייש לפשיעה אמר להו רב אשי אפ' תימא בתרייתא אחריתא כי קא חייש ר"ש לפשיעה במילתא דלית בהו כפרה בגווה במילתא דאית להו כפרה בגווה לא חייש ר"ש לפשיעה מאי הוי עלה א"ל רבה זוטי לרב אשי ת"ש דתניא [14]את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו לרבות פר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים שבאין מתרומת הלשכה דברי ר"ש: ושלימה היתה קריבה וכו': א"ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן שלימה שחרית ושלימה בין הערבים או דילמא שלימה שחרית ובטילה בין הערבים אמר רבא ת"ש [15] שמיני בחביתים ואם איתא דבטילה בין הערבים הא זמנין דלא משכח ליה שמיני בחביתים ה"ד דמת כ"ג ולא מינו אחר תחתיו אמרוה רבנן קמיה דרבי ירמיה אמר [16] בבלאי מפשאי משום דיתבו באתרא דחשוכא אמרי שמעתתא דמחשכן אלא דקתני [17] שביעי בסלת תשיעי בין ה"ג דלא בטלי [18] מנחתם ונסכיהם [19] בלילה מנחתם ונסכיהם אפילו למחר אלא [20] דאי לא קתני ה"ג דאי לא קתני אהדדה קמיה דרבא אמר מבישותין אמרי קמייהו מטיבותין לא אמרי קמייהו [21](ו) והדר אמר רבא הני נמי טיבותין היא [22] אמר קרא [23] סלת מנחה תמיד הרי היא לך כמנחת [24]תמידין מאי הוי עלה אמר ר"נ בר יצחק ת"ש דתניא [25] שחרית ושלימה בין הערבים א"ר יוחנן פליגי בה אבא (ז) יוסי בן דוסתאי ורבנן אבא יוסי בן דוסתאי אומר מפריש לה שני קמצים של לבונה קומץ שחרית וקומץ בין הערבים ורבנן [26]אמרי מפריש לה קומץ אחד חצי קומץ שחרית וחצי קומץ בין הערבים במאי קמיפלגי אבא יוסי בן דוסתאי סבר לא אשכחן חצי קומץ דקריב ורבנן סברי לא אשכחן עשרון דבעי שני קמצים בעי רבי יוחנן כהן גדול שמת ולא מינו אחר תחתיו לרבנן

ואין מועלין באפרה. מימה מיפוק ליה לתפר הקדש מומר כדלקי נמשוך תמורה (דף לג.) ולמאן דמוקי [27] הא דתניא תפור נמפלה לליקה מתילה לא הוי מיעט למעוטי ליתא מלא למאן דמוקי לה בתמורת הדשן [התם] וכפ' כל שעה (פסחים דף כו:) קשיא ו"ל דשאני הכא דכל מלואה לעריפה עומד ועוד נלמה דעשה דהתם עשוה לתן לך דבר שנעשית מצוותו ומועלין בו אבל הכא אכתי לא לימעביד:

דקא עבדי למכתן. כ"ג שלא נטעמים לאתר בשכסת מכות (דף כה.) לתפר מקלה מומר להניח על מכתו מעות דמכתא מומר ועליה: **נזרן** ביה מעילה. משמע הכא לתיכא מעילה מדרבנן וס"ע מתרין פרק הוליתו לו (יומא דף עו. ושם:) ובפרק ולד תטמא (מעילה ד' יח:) מועלין בשמים דברי ר"מ ור"ש וחכ"א אין מועלין ועד כאן לא פליגי אלא דרבנן אבל לאוריימא אין מועלין ואית דגרסי פרק ולד תטמא מ"ט דמ"ד אין מועלין ומיטב הוא אלא חייש ר"ש לפשיעה דלטולהו אין מועלין מדאוריימא והשם נמי מנן ר"ש אומר הדם קל בתחילתו וממול שפופו כו' אלמא למדרבנן הוא ומימה דשוף פרק בתרא לתמורה (דף לג: [28]) נמי גבי מקדיש עולה לבדק הבית אסור לגזוזתה עד שתיפדה ומועלין בה שתי מעילות ופריך ומי דרבנן מי אית ליה מעילה דרבנן ו"ל דיתין לתיכא מעילה לאוריימא לא שייך לתקן מעילה אחר דרבנן ומיהו תימה דריש מעילה (דף כ.) מנן קדשי קדשים שנשחטו בדרום מועלין בהן דרבנן ומפי אית ליה מעילה לאוריימא ומעילה דרבנן לאוריימא משלא חומם דרבנן לא משלא חומם וכ"ש קרבן ופריך מי אית ליה מעילה דרבנן אין לאמר טועה קדשים שנתנו ילפו לתיכא מעילה ומתני' פרה נמי אית ליה מעילה דאוריימא ומתני' דלקמן [29] ופר יום הכפורים שנפסל בפנים ונכנס דמו לפנים ונשפך על פני הפרוכת ועל קרנות מזבח הזהב ועל קרנות מזבח העולה ועל יסוד מזבח העולה ועל יסוד מזבח הזהב ושיריים נשרפין בבית השריפה ומעלין בהן ואי אית ליה מעילה לאוריימא אמאי לא מעלין בהן ומפרקינן התם מדרבנן ומתני' כר' יוסי דאמר [30] אין מועלין בשיריים ומתני' דלקמן [31] ר' יוסי אומר אף הפר והשעיר שנשרפו בחוץ לא מעלין בהן ומפרקינן התם מדרבנן ומתני' כר' יוסי דאמר [32] אין מועלין בשיריים ומתני' דלקמן [33] ר' יוסי אומר אף הפר והשעיר שנשרפו בחוץ לא מעלין בהן ומפרקינן התם מדרבנן ומתני' כר' יוסי דאמר [34] אין מועלין בשיריים ומתני' דלקמן [35] ר' יוסי אומר אף הפר והשעיר שנשרפו בחוץ לא מעלין בהן ומפרקינן התם מדרבנן ומתני' כר' יוסי דאמר

לרבנן הוכפלה לבונתו. מכל מקום יוסי בן דוסתאי כיון לנריך קומץ בשחוק וקומץ בערב לא צריך למיכפל טפי מעיטור שלם [ב] לרבנן הוא דצריך לי' בעינן שלם בלבונה כי היכי דבעינן שלם בעשרון מכל מקום צריך [ג] (טפי) למקם יוסי בן דוסתאי נמי דבכל יום לא היה רק לוג וחמנה בשחוק וכן בערב והשתא נמי אי לימלא לכל עשרון היו ג' לוגין וזו היא גלילון:

הלכה כאבא יוסי בן דוסתאי. תימה הילכתא למשיחא [ד]:

הדרן עלך התכלת

כל המנחות באות מצה חוץ מחמץ שבתורה ושתי הלחם. שתי הלחם ניתא דכיון דהדר שתר מנחות דלחיקרי מנחה [ה] כדתנן בפרק המכלת (לעיל דף מז:) מכל לחמי תודה [ו] לא תאכלון [ז] ומ"מ ניתא לתנויי מנחות ושוב ממרינן לקמן (דף פז.) גוד אחא מילתא:

מנין לכל המנחות שהן באות מצה כו'. מימה ממני היא (לקמן דף מח.) דתנן כל המנחות נילושות בפוסרים ומשמרת שלא יחמיצו כו' שנאמר כל המנחה [ח] [ט] תאפה ממץ וכ"ע דרשי (לקמן נגמ' (שם) שאר מנחות מנין ת"ל כל המנחה ושוב משמע דשייך לרשי טפי מההוא קרא דכל מנחה ממאי דמרבה מהאי קרא דאת מורת המנחה דמייתי הכא דמההוא לא שייך לרשי שלא תהיה מנחות באות מצה שיש בהם דין הכמוש בפרקא הנזה קמיצה ולבונה כגון מנחת סלת ומחבת ומרחשת שאין בהם דין הכמוש מכל מכל המנחה מיתרבי לפילו מנחת העומר ומנחת קנאות ומנחת כהן ומנחת [נסכים] ולחם הפנים ומלמה לפרש לרשי אמי לא צריך לה הא דלרשין מיירוש דקרא [י] (שלא) לפי שהיה קטר לפילו למצוה קא משעיא ליה היכא דליכא למצוה לא משעיא ליה ולא מיכפל למיכתב כגון מנחת סלת ומרחשת כתיב ואת מורת ומ"ה למכתי מהאי קרא לא ידעינן כולהו שלא מנחות [י] עוד משמע דמנחת סלת נמי כתיבא לחומה פרשה זאת מורת המנחה ומשמעה ומחת מרבי מרחשת ומהשתא מלינו למימר דמרבינן כל מנחות לפילו חומה לחין בהם הנזה קמיצה ולבונה כי היכי דמרבינן מרחשת שלא נאמר בהן שמן ומנחת סלת נמי לא נאמר בהן שמן אלא מדכתיב מנחת סלת בלולה בשמן ומנחת מרחשת בשמן משמע דמנחת סלת בלולה בשמן ומרחשת בשמן ולא בלולה בשמן ומרחשת בשמן אלא ודאי מנחת סלת בלולה בשמן ומרחשת בשמן ומנחת מרחשת בשמן ולא בלולה בשמן ומ

נתן לתוך מהרן דכתיב וזאת תורת המנחה וכתיב בתריה מנחת חלכל: שיאור דרבי מאיר. כל שהכשיפו פניו בפרק לולב עוברין (פסחים דף מח.) לרבי יהודה מנה מעלית היא[ס]: ואי שיאור דרבי יהודה. דהיינו קרני מגפים וקבעי למימר לר"מ מאפה שיאור מורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח [ב] והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל אמר ליה מצוה לא קא מיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לעכב אמר ליה לעכב נמי כתיב [ג] לא תאפה חמץ אלא מצה מתקיף לה רב חסדא ואימא לא תאפה חמץ אלא שיאור שיאור דמאן [ד] אי דר"מ לר' יהודה מצה מעליא היא אי דרבי יהודה לר"מ חמץ מעליא הוא אי דר"מ לר"מ מדלקי עליה חמץ הוא אלא דר' יהודה לר' יהודה מתקיף לה רב נחמן בר יצחק ואימא לא תאפה חמץ אלא חלוט חלוט מאי ניהו [ה] רביכה אי דאיכא רביכה כתיב בה רביכה והא לא כתיב בה רביכה ואימא דכתיב בה רביכה מצוה ברביכה ודלא כתיב בה רביכה אי בעי רביכה ליתי אי בעי מצה לייתי מתקיף לה רבינא ואימא לא תאפה חמץ למיקם גברא בלאו בעלמא ואיפסולי לא מיפסלא אלא מנלן כדתניא מצה יכול מצוה תלמוד לומר [ו] תהיה הכתוב קבעה חובה בעיא מינה ר' פרידא מר' אמי מנין [ז] לכל המנחות שנילושות בפושרין [ח] ומשמרן שלא יחמיצו [ט] ושמרתם את המצות אמר ליה בגופה כתיב [י] מצה תהיה החיזה והא אפיקתיה לעכב אם כן ליכתוב קרא מצה היא מאי תהיה שמעת מינה תרתי אמרי ליה רבנן לרבי פרידא רבי עזרא בר בריה דרבי אבטולס דהוא עשירי לר' אלעזר בן עזריה דהוא עשירי לעזרא קאי אבבא אמר [יא] מאי כולי האי אי בר אוריין הוא יאי [יב] אי בר אוריין ובר אבהן יאי [יג] ואי בר אבהן ולא בר אוריין אישא תיכליה אמרו ליה בר אוריין הוא אמר להו ליעול וליתי חזייה דהוה עבירא דעתיה פתח ואמר [יד] אמרת לה' אדני אתה טובתי בל עליך אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם החזק לי טובה שהודעתיך בעולם אמר לה טובתי בל עלך איני מחזיק טובה אלא לאברהם יצחק ויעקב שהודיעוני תחלה בעולם שנאמר [טו] לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם כיון דשמעיה דקאמר אדיר פתח ואמר יבא אדיר ויפרע לאדירים מאדירים באדירים יבא אדיר זה הקדוש ברוך הוא דכתיב [טז] אדיר במרום ה' ויפרע לאדירים אלו ישראל שנאמר ואדירי כל חפצי בם מאדירים אלו המצרים דכתיב [יז] צללו כעופרת במים אדירים באדירים אלו מים שנא' [יח] מקולות מים רבים אדירים משברי ים יבא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד לידיד בחלקו של ידיד ויתכפרו בו ידידים יבא ידיד זה שלמה המלך דכתיב [יט] וישלח ביד נתן הנביא ויקרא שמו ידידיה בעבור ה' בן

א) ס"ג זאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח ב) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל אמר ליה מצוה לא קא מיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לעכב אמר ליה לעכב נמי כתיב ג) לא תאפה חמץ אלא מצה מתקיף לה רב חסדא ואימא לא תאפה חמץ אלא שיאור שיאור דמאן ד) אי דר"מ לר' יהודה מצה מעליא היא אי דרבי יהודה לר"מ חמץ מעליא הוא אי דר"מ לר"מ מדלקי עליה חמץ הוא אלא דר' יהודה לר' יהודה מתקיף לה רב נחמן בר יצחק ואימא לא תאפה חמץ אלא חלוט חלוט מאי ניהו ה) רביכה אי דאיכא רביכה כתיב בה רביכה והא לא כתיב בה רביכה ואימא דכתיב בה רביכה מצוה ברביכה ודלא כתיב בה רביכה אי בעי רביכה ליתי אי בעי מצה לייתי מתקיף לה רבינא ואימא לא תאפה חמץ למיקם גברא בלאו בעלמא ואיפסולי לא מיפסלא אלא מנלן כדתניא מצה יכול מצוה תלמוד לומר ו) תהיה הכתוב קבעה חובה בעיא מינה ר' פרידא מר' אמי מנין ז) לכל המנחות שנילושות בפושרין ח) ומשמרן שלא יחמיצו ט) ושמרתם את המצות אמר ליה בגופה כתיב י) מצה תהיה החיזה והא אפיקתיה לעכב אם כן ליכתוב קרא מצה היא מאי תהיה שמעת מינה תרתי אמרי ליה רבנן לרבי פרידא רבי עזרא בר בריה דרבי אבטולס דהוא עשירי לר' אלעזר בן עזריה דהוא עשירי לעזרא קאי אבבא אמר יא) מאי כולי האי אי בר אוריין הוא יאי יב) אי בר אוריין ובר אבהן יאי יג) ואי בר אבהן ולא בר אוריין אישא תיכליה אמרו ליה בר אוריין הוא אמר להו ליעול וליתי חזייה דהוה עבירא דעתיה פתח ואמר יד) אמרת לה' אדני אתה טובתי בל עליך אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם החזק לי טובה שהודעתיך בעולם אמר לה טובתי בל עלך איני מחזיק טובה אלא לאברהם יצחק ויעקב שהודיעוני תחלה בעולם שנאמר טו) לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם כיון דשמעיה דקאמר אדיר פתח ואמר יבא אדיר ויפרע לאדירים מאדירים באדירים יבא אדיר זה הקדוש ברוך הוא דכתיב טז) אדיר במרום ה' ויפרע לאדירים אלו ישראל שנאמר ואדירי כל חפצי בם מאדירים אלו המצרים דכתיב יז) צללו כעופרת במים אדירים באדירים אלו מים שנא' יח) מקולות מים רבים אדירים משברי ים יבא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד לידיד בחלקו של ידיד ויתכפרו בו ידידים יבא ידיד זה שלמה המלך דכתיב יט) וישלח ביד נתן הנביא ויקרא שמו ידידיה בעבור ה' בן

עמוסה

כי קא מבעיא לי לעכב. תימה מאחר דכתיב וזאת תורת המנחה ה"מ ליה מנה לכתיב בתחלת ומאפה לעכב ויש לומר דלישנא דקרא משמע מנה ועוד למנה ממנחת ומאפה למה לי דכמנה תהיה למנחת קנאי ונראה לפרש לעשות דרשא לריבי ולע"ג לכתיב בתחלת מנה תהיה ילפינן ככל המנחות מזאת תורת לכל היכא דליכא מנה ממנה ליכא נמי עיכוב: אי שיאור דרבי מאיר לר' יהודה מצה מעליא. דפרק לולב עוברין (פסחים דף מח:) קתני לולב יהודה [ו] שימור דפסוק נקרי מגפים וסידוק דקתני זאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח [ב] והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל אמר ליה מצוה לא קא מיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לעכב אמר ליה לעכב נמי כתיב [ג] לא תאפה חמץ אלא מצה מתקיף לה רב חסדא ואימא לא תאפה חמץ אלא שיאור שיאור דמאן [ד] אי דר"מ לר' יהודה מצה מעליא היא אי דרבי יהודה לר"מ חמץ מעליא הוא אי דר"מ לר"מ מדלקי עליה חמץ הוא אלא דר' יהודה לר' יהודה מתקיף לה רב נחמן בר יצחק ואימא לא תאפה חמץ אלא חלוט חלוט מאי ניהו [ה] רביכה אי דאיכא רביכה כתיב בה רביכה והא לא כתיב בה רביכה ואימא דכתיב בה רביכה מצוה ברביכה ודלא כתיב בה רביכה אי בעי רביכה ליתי אי בעי מצה לייתי מתקיף לה רבינא ואימא לא תאפה חמץ למיקם גברא בלאו בעלמא ואיפסולי לא מיפסלא אלא מנלן כדתניא מצה יכול מצוה תלמוד לומר ו) תהיה הכתוב קבעה חובה בעיא מינה ר' פרידא מר' אמי מנין ז) לכל המנחות שנילושות בפושרין ח) ומשמרן שלא יחמיצו ט) ושמרתם את המצות אמר ליה בגופה כתיב י) מצה תהיה החיזה והא אפיקתיה לעכב אם כן ליכתוב קרא מצה היא מאי תהיה שמעת מינה תרתי אמרי ליה רבנן לרבי פרידא רבי עזרא בר בריה דרבי אבטולס דהוא עשירי לר' אלעזר בן עזריה דהוא עשירי לעזרא קאי אבבא אמר יא) מאי כולי האי אי בר אוריין הוא יאי יב) אי בר אוריין ובר אבהן יאי יג) ואי בר אבהן ולא בר אוריין אישא תיכליה אמרו ליה בר אוריין הוא אמר להו ליעול וליתי חזייה דהוה עבירא דעתיה פתח ואמר יד) אמרת לה' אדני אתה טובתי בל עליך אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם החזק לי טובה שהודעתיך בעולם אמר לה טובתי בל עלך איני מחזיק טובה אלא לאברהם יצחק ויעקב שהודיעוני תחלה בעולם שנאמר טו) לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם כיון דשמעיה דקאמר אדיר פתח ואמר יבא אדיר ויפרע לאדירים מאדירים באדירים יבא אדיר זה הקדוש ברוך הוא דכתיב טז) אדיר במרום ה' ויפרע לאדירים אלו ישראל שנאמר ואדירי כל חפצי בם מאדירים אלו המצרים דכתיב יז) צללו כעופרת במים אדירים באדירים אלו מים שנא' יח) מקולות מים רבים אדירים משברי ים יבא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד לידיד בחלקו של ידיד ויתכפרו בו ידידים יבא ידיד זה שלמה המלך דכתיב יט) וישלח ביד נתן הנביא ויקרא שמו ידידיה בעבור ה' בן

ס) פסחים מג. מה: מולין כג: ג) [בלכות יב. ועמ"ש על הגליון שם"ק], ג) [ל"ל ויאי ואי וכך מימ מלקוט כמו קמו וכן לשאר מסכתות הכי"ש סי' [ל"ק], ד) כעור. ה"ק, ה) שיך לע"ב ו) גי' ל"ק שהיה לו לפרש כל זה, ז) שימור דמיב כמ כלקרי מגפים וסידוק שנתפרשו מדקתי זה מה שכל פסוק מכן פעור כגון ה"ק, ס) ופלוגי. ה"ק, ע) ועי' תוס' יבמות מ. ד"ה שנה.

רבינו גרשום

אי דר' מאיר. דאמר כל שהכשיפו פניו: לר' יהודה מצה הוי. דהא אינהו אמר דלא הוי שיאור עד דהוי נסדק בקרני חגבים: החיזה. כלומר שמורה יפה שלא תחמיץ: חזייה דהוה עבירא דעתיה. דר' פרידא וקא בעי ר' עזרא ליתוביה דעתיה: כל חפצי בם. כלומר כל חזקה טובתי בם היא: כיון דשמעיה. לר' עזרא: דקאמר אדיר פתח. ר' פרידא: ואמר בר'.

תורה אור השלם

א) וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקָּרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְיָ אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ:
[ויקרא ו, ז]

ב) וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בְּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ:
[ויקרא ו, ט]

ג) לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נְתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם:
[ויקרא ו, י]

ד) וְאִם מִנְחָה עַל הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן מַצָּה תִהְיֶה:
[ויקרא ב, ה]

ה) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת צִבְאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם:
[שמות יב, יז]

ו) אֲמַרְתְּ לַיְיָ אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַּל עָלָיְךָ:
[תהלים טז, ב]

ז) לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם:
[תהלים טז, ג]

ח) מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ:
[תהלים צג, ד]

ט) נָשַׂפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים:
[שמות טו, י]

י) וַיִּשְׁלַח דָּוִד נָתָן הַנָּבִיא וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יְדִידְיָה בַּעֲבוּר יְיָ:
[שמואל ב' יב, כה]

גליון הש"ם

גמ' זאת תורת. ע"ל דף סג ע"ב מוס' ד"ה מינין:

שיטה מקובצת

ס) זאת תורת המנחה. תימה אמאי לא מייתי קרא דמתניתין [דף נה ע"א] כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ וי"ל דאי מההיא הוי אמינא לא תעשה חמץ אבל שולק וחלוט לית לן בה להכי מייתי קרא דכתיב בה בהדיא מצות תאכל במקום קדוש. תוס' אחרות ועיין תוס' דף עב ע"ב: ב) ניהו. רבוכה אי דאתי רבוכה כתיב בה רבוכה אי דליתא רבוכה הא [לא] כתיב בה רבוכה ואימא דכתיב בה רבוכה מצוה ברבוכה ודלא כתיב בה רבוכה: ג) ומשמרן שלא יחמיצו. אע"ג דמייתי קרא במתני' לפוסלן חמץ איצטריך הכא קרא לשמירה: ד) אמר להו: ה) מצה מעליא היא. דקתני התם שאור ישרף והאוכלו פטור ואיזהו שאור כקרני חגבים דברי ר' יהודה ר' מאיר אומר האוכלו חייב כרת אלא איזהו שאור כל שהכשיפו פניו כר' חנינא בבריית' בגמרא ר' מאיר אומר שאור ישרף והאוכלו בארבעים אלמא מדפשר ר' יהודה אפי' בקרני חגבים מכלל דהכשיפו פניו מצה מעליא היא: ו) חמץ מעליא הוא. מדמחייב עליו כרת: הס"ד ואח"כ מה"ד אי דר"מ לר"מ מדלקי עליה. דקתני האוכלו בארבעים חמץ הוא: ז) מעליא הוא. אי דר' יהודה לר"מ חמץ מעליא הוא אי דר"מ לר"מ מדלקי עליו חמץ הוא: ח) לר' יהודה: הס"ד ואח"כ מה"ד ואימא לא תאפה. דבתנור אסור לאפות חמץ אבל עושהו אותו חלוט ויעשהו חמץ: ט) אי דאתי: י) בעינן הס"ד ואח"כ מ"ה ואפסולי לא מפסלי ואכתי לעכב מגלן: יא) ומשמרן. איתן שלא יחמיצו כלומר: יב) תנדה הוא: הס"ד ואח"כ מה"ד יאי הוי: יג) אמר לה: יד) קראי סמיכי: טו) הוא. שהיה לו לפרש: טז) אי דר' מאיר ותיבת אלא נמחק: יז) מדלקי עליה חמץ הוא. תימה אדרבה מדלא מחייב עליה כרת לאו חמץ הוא ד"ל נהי דחמץ מעליא לא הוי מ"מ חמץ נוקשה מיהא הוי וא"ת והרי [גבי] פסח מצריכין קרא דכל מחמצת לא תאכלו לרבות חמץ נוקשה ד"ל

ח א מיי' פ"ג מהל' מפה"ק הל' ה:

דה"נ [שמא] שום ריבויא כתיב ביה: תוס' אהרות: יט) הכתוב לעכב. וי"ל לעכב דהתם לאו דוקא הוא שהרי כיון דמסיק לעולם מצה מאי עיכובא שייך למעוטא אלא ודאי מחד מצה לא שמעינן מעוט דחלוט ואפי' למצה דהא לא נפיק מכלל מצה ואיצטריך קרא מצה תניגא למעט דלמצה לא יהא חלוט ואכתי לא שמעינן לעכב והכא ממעט ליה מתחילה לעכב ועוד אומר ר"י דהתם הוי ממש לעכב מיהו התם איירי בנקמצת לאחר אפיה כגון מנחת מאפה מחבת מרחשת ולא הוברר חלק גבוה בשעת אפיה אבל במנחות הנקמצות כשהם טולת שהוברר חלק גבוה הוי אמינא דשוב אינו נזהר בחלקו להכי איצטריך תחילה לעכב שיריים שלא לאפות חמץ: תוי"ט:

בן ידיד. ק מהרסה דכתיב הכא מה לידידי בביתי [ס] שהיה ממפעל בבית המקדש על ישראל למעיקרא כתיב ואמה אל תמפעל בעד העם הזה וכתיב התם לידידי בביתי וכמן דורכו מהרסה כדאמרי' בפסחים דקתני לה לידידי: דת אחריתו בסופו. שנעשו עכברו ואינו טוען על זמן עשותה המזימתה. כל מעשיהם [ס] בזמיד וכשותה: ישברו מעליך. שהעבירו מעליהם מילה: כי רשתיכי אז תעלוז. בשעת עלייתם ממחזקין יותר בגרעמם ולא מוזכין בהן: דת רשע. שמוך להשוות קרע ממחזקין יותר בגרעמם ולא מוזכין בהן: דת רשע. שמוך להשוות קרע לשמה לידידי: דת אחריתו בסופו. שנעשו עכברו ואינו טוען על זמן עשותה המזימתה. כל מעשיהם [ס] בזמיד וכשותה: ישברו מעליך. שהעבירו מעליהם מילה: כי רשתיכי אז תעלוז. בשעת עלייתם ממחזקין יותר בגרעמם ולא מוזכין בהן: דת רשע. שמוך להשוות קרע לשמה

בן ידיד [ס] זה אברהם דכתיב [א] מה לידידי בביתי ויבנה ידיד זה בית המקדש דכתיב [ב] מה ידידות משכנותיך לידיד זה הקב"ה דכתיב [ג] אשירה נא לידידי בחלקן של ידיד זה בנימין שנאמר [ד] לבנימין אמר ידיד ה' ישכן לבטח עליו ויתכפרו בו ידידים אלו ישראל דכתיב [ה] נתתי את ידידות נפשי בכף אויביה יבא טוב ויקבל טוב ממטוב לטובים יבא טוב זה משה דכתיב [ו] ותרא אותו כי טוב הוא ויקבל [ס] טוב זו תורה דכתיב [ז] כי לקח טוב נתתי לכם מטוב זה הקב"ה דכתיב [ח] טוב ה' לכל לטובים אלו ישראל דכתיב [ט] המיבה ה' לטובים יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו יבא זה זה משה דכתיב [י] כי זה משה האיש ויקבל זאת זו התורה דכתיב [כ] ואת התורה אשר שם משה מזה זה הקב"ה דכתיב [ל] זה אלי ואנוהו לעם זו אלו ישראל שנאמר [מ] עם זו [ס] קנית א"ר יצחק בשעה שחרב בית המקדש מצאו הקב"ה לאברהם שהיה עומד בבית המקדש אמר לו מה לידידי בביתי אמר לו על עיסקי בני באתי אמר לו בניך חטאו –וגלו אמר לו שמא בשוגג חטאו אמר לו [נ] עשותה המזימתה אמר לו שמא מיעוטן חטאו אמר לו הרבים היה לך לזכור ברית מילה אמר לו [ס] ובשר קודש יעברו מעליך אמר לו שמא אם המתנת להם היו חוזרין בתשובה אמר לו [ע] כי רעתיכי אז תעלוז מיד הניח ידיו על ראשו והיה צועק ובוכה ואמר לו שמא חס ושלום אין להם תקנה יצתה בת קול ואמרה לו [פ] זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך מה זית זו אחריתו בסופו אף ישראל אחריתן בסופן [צ] לקול המולה גדולה הצית אש עליה ורעו דליותיו אמר רבי חנינא בר פפא לקול מיליהן של מרגלים ניתרעעו דליותיהן של ישראל [ק] דאמר רבי חנינא בר פפא דבר גדול דברו מרגלים באותה שעה [ר] כי חזק הוא ממנו [ש] אל תיקרי

ממנו אלא ממנו כביכול שאפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם מתקיף לה ר' [ת] חייא בר' חנינא האי לקול המולה גדולה לקול מיבעיא ליה אלא אמר לו הקב"ה לאברהם קולך שמעתי ותמלתי עליהם אני אמרתי ישתעבדו בארבע מלכיות כל אחת ואחת [א] כשיעור ארבע מלכיות השתא כל חדא וחדא מאי דפסיק לה ואיכא דאמרי אני אמרתי בזה אחר זה עכשיו בבת אחת אמר רבי יהושע בן לוי למה נמשלו ישראל לזית לומר לך מה זית אין עליו נושרין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים אף ישראל אין להם בטילה עולמית לא בעוה"ז ולא בעולם הבא [ב] ואמר רבי יוחנן למה נמשלו ישראל לזית לומר לך מה זית אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתיתה אף ישראל אין חוזרין למוטב אלא ע"י יסורין: ר"מ אומר [ג] השאור בחדה להן מתוכן ומחמיצן [וכו']: מאי חסירה או יתירה אמר רב חסדא [ד] עיסת השאור עבה נמצאת יתירה מרת העשרון רבה נמצאת חסירה סוף סוף כי קא כייל לעשרון קא כייל רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו לכמות שהן היתה משערינן [ה] ולישקול פורתא מיניה ולישדיה באהדיה גזירה דלמא אתי לאיתויי מעלמא ת"ר אין מחמיצין בתפוחים ולא בדובשנים ולא בחומץ ולא בחמיצי פירות ולא בשכר ולא בחלב ולא בדבש ולא בכל משקין שבעולם אבל מבשלין בהן תבשיל ואין צריכין לקנח את הקערה ואין צריכין לשפשף את הכוסות ואין צריכין לשטוף את הקדרות ואין צריכין לגרד את הכלים ואין צריכין לבדוק את הכלים ואין צריכין לנענע את הכלים ואין צריכין להפך את הכלים ואין צריכין להגעיל את הכלים ואין צריכין להעביר את הכלים ואין צריכין להכשיר את הכלים ואין צריכין להדיח את הכלים ואין צריכין להטבי

רב כהנא מתני. משום רבי חנינא בן תרדיון למדו מממילין: תפוח. על תרומה: שרפקו. ונתנו לעיסת חולין: לימא ר' חנינא היא. דלמר ממון מעליא הוא ולישתכח לתרומה ומקורה[ה] נוקשה. לפון רעות כלומר ממך שפל: [ו]מנחת חוטא. מריבה היא וקשה לקמן אלא יהא קומץ מקר (ג) כשהוא מוחק גדול מלמעלה ומצומצם קטנה מלמטה ונזר מן הקמח יותר מדאי: מגבלה במים. ותהא מוחה לקמוץ דרחמנא לא אקר אלא קמץ: ר' יצחק סבר כמות שהוא. עכשיו משערינן לקומץ הוה ליה קומץ מעליא וכי מילא אקר לכמות שהן כמילו היה קמיא משערינן ונמלא יתר או אקר לאי עבה היא העיסה אקר נפתה [ט] [ו]כמלא קומץ אלא יותר משהיה קומץ אלא יותר משהיה [ח]הקמח ואם כן היה [י]נתרבה נפתו [כ] [כמלא קומץ] ואקר אלמו (ג): כמות שהן משערין. והוה ליה קומץ שוה כמות שהיה [ל]ור"ש אמאי פסל ר' אילא: קסבר חריבה מבל' דבר. משמע ומנחת מוטו אינקי מריבה לכתיב וכל מנחה גלולה בשמן ותריבה (ויקרא ו): בשר העגל. אלא היה ט כמילה: ונתפח. עד כמילה שהן דרך בשר הטגל לתפוח: או בשר [כא]וקנה. (ד) משמה שהיה ט כמילה [כב]שהן דרך וקנה להתמעך מעטרין לכמות שהן: [כג]ור' יוחנן אמרי כמות שהן. שניו למשמע כמות שהן עכשיו ובשר הטגל טמא הולל ועכשיו יש ט כמילה ובשר הזקנה שפתח טהור: ור"ש ב"ר ריש לקיש [כד]לכמות שהן. לתיטו מפרקי [כה] לבריתה לכמות שהן שניו דהיינו כמות שהיו מעיקרא ובשר הטגל טהור ובשר הזקנה טמא: טהור לשעבר. קודם שפתח אלא היה ט כמילה: ומטמא בו. וקשיא לריש לקיש: ובן בפיגול ונותר. קמ"ל להכי משמע שאם טמא או פיגול הוא אלא היה ט כזית ועכשיו יש כזית מיד כרת המוכלו ומי מלרכון [כו]ליכא כרת הולל ומלולריתא לאו שיעורא הוא: ובן בטומאת פיגול ונותר. דקי"ל בפרק כילד צולין (פסחים פה.) הפיגול והנותר מטמאין את הידים אלא לא נגעה בהן טומאה משום מדאי כהוצה כדמפרש התם וקאמר בשר בגד על פיגול או טמא אלא היתה ט כמילה ונפתח ועמד על כמילה טמא מכאן ולהבא מדרבנן לטמא את הידים: אלקא דעתך אמינא הואיל ובטומאת פיגול ונותר. לטמא את הידים מדרבנן הוא אלא אלא לא אלא היה שיעורא מעיקרא: כולי האי בטומאה דרבנן לא עבוד רבנן. לטימרו נמי כמות שהוא עכשיו מטמאין לטמא טומאת [כז]חולין בכילה הולל (ו) ולית ליה שיעורא קל משמע לן: דמעיקרא לא הוה ביה. לאו אלא מיקור הוא אלא אלא מיד בשעה ראשונה: כי

[ב]בתפוחים משום רבי חנינא בן גמליאל אמרו מחמיצין רב כהנא מתני לה ברבי חנינא בן תרדיון בטמאן אזלא הא דתנן [ג]תפוח שריסקו [א]ונתנו בתוך העיסה וחימצה הרי זו אסורה כטמאן לימא רבי חנינא בן גמליאל היא ולא רבנן אפי' תימא רבנן נהי דחמץ גמור לא הוי נוקשה מיהא הוי א"ר אילא אין לך הקשה לקמיצה יותר ממנחת חוטא רב יצחק בר אבדימי אמר מנחת חוטא מגבלה במים וכשרה לימא בהא קא מיפלגי דמר סבר כמות שהן משערינן ומר סבר לכמות שהיו משערינן לא דכולי עלמא כמות שהן משערינן ובהא קא מיפלגי דמר סבר [ד]מאי [א] חריבה חריבה משמן ומר סבר חריבה מכל דבר: תנן התם [ה]בשר העגל שנתפח ובשר זקנה שנתמעך משתערין לכמות שהן רב ור' חייא ורבי יוחנן אמרי משתערין כמות שהן שמואל ור"ש ב"ר וריש לקיש אמרי משתערין לכמות (ו) שהן מיתיבי בשר העגל שלא היה בו כשיעור ונתפח ועמד על כשיעור טהור לשעבר וטמא מיכן ולהבא מדרבנן אי הכי אימא סיפא וכן [ז]בפיגול וכן בנותר אי אמרת בשלמא דאוריתא היינו דאיכא פיגול ונותר אלא אי אמרת דרבנן פיגול ונותר בדרבנן מי איכא אימא וכן בטומאת פיגול וכן בטומאת נותר סד"א הואיל וטומאת פיגול וטומאת נותר דרבנן היא כולי האי בדרבנן לא עבוד רבנן קא משמע לן ת"ש בשר זקנה שהיה בו כשיעור וצמק [ח]פחות מכשיעור טמא לשעבר [ט]וטהור מיכן ולהבא אמר רבה כל היכא דמעיקרא הוה ביה והשתא ליתי ביה הא ליתי ביה וכל היכא דמעיקרא לא הוה ביה והשתא [י]הוה ביה מדרבנן כי

ר"ש בן לקיש לטעמיה מגבלה במים מע"ג דנפח מיס נמי הוי ממן טוקמה מיקמיך לטעמיה הכי משום רבי יהודה דתמר דרבי יהודה לא מטיב ממן לעמן ממנות ומפשר לפני מיקור למיימר ליכא כדאמרן בפ' ואלו עוברין (שם דף מח:) שיקור יפרק והמוכלו פטור דברי ר' יהודה דהכי נקט ר"ש בן לקיש גבי עיסה שלושה בין ושמן ודבש אין מיקור אלא לר"מ כדאיתא לרבי ולר' יהודה כדאיתא ליה ומיהו מוחיקא קשיא לפירוש זה דתרגין ליה מע"ג דלא שמרוהו מחיקור מדאקר במיא ומילתא ופרי נמשמח ומלמח: תפוח שריסקו ונתנו לעיסה וחימצה הרי זו אסורה. משנה היא במסכת תרומות פ"י (מ"ג) ומפרש לה בגמרא בירושלמי מני ר' יוסי ממיר ר' אחא ר' שמעון בשם ר"י בר ר' מניא מה פליגא שמחמץ בשמיני אבל בחמשה שניהו ברור ר' יוסי [יא]בשעה שהוא כורר לתנן פ' כירה (שבת דף נה:): גבי בישה שמן אין שמחמץ ברור כן אומר אין מיחוי מיחוי ברור פירוש גבי שבת משום שמיני ברור לתנן פ' כירה (שבת דף נה:): גבי בישה לא יפקיענה בשולרין ור' יוסי ממיר ומולה מוגיא ליחא נמי התם פ' כירה (ה"ג) ובריש מסכת חלה ובפסחים פ' כל שעה (ה"ל) בשופרו:

אין לך שקשה לקמיצה יותר ממנחת חוטא. קשה קשיא [יב] לעיל בפרק קמח (דף יח.) ר"ל למתניתא גבי מנחת ומרמתא זו היא מחת מעטודת קטות שבמקדש: **ובמר** חבר חריבה מכל' דבר. ואפי' ר"ש בן לקיש לתמר בהקומץ רצה [לעיל דף כב.] הוא עלמו מסכסכו בשיני הלוע היינו לתמר קמילה מכל קולס קמילה לא כדלריש התם שלא יקבע לה שמן בעוד שלא נקמלה: **ת"ש** בשר זקנה בו'. תימה מאי קושיא הא פלוגתא היא בשמני' (לעיל נב:) דר"מ אומר לף (שם) [היא] היתה מסקירה בו' קבר לכמות שהן משערין כדאמרי רבה ורב יוסף לעיל (דף נב:) ורבי יהודה קבר כמות שהוא משערין ור"ל דלא דמי להתם מעמח דר"מ משום דעשרון קולח אתר לתמנת ולא עשרון עיסה ור' יהודה קבר דעשרון קולח קריבת היא: **דמעיקרא** [יג] לא הוה ביה והשתא אית ביה מדרבנן. תימה לדריש המניעו (שבת שם) כעי רבא הולין אפי גרוגרת לריבה ואפאה ואתלך עליה לאפילה אמאי הא קא מבעיא ליה הא כיון דאילו לא אפאה ואתלך עליה לאפילה פטור לריבה שיעורא נשאת האפה [יד] דמשום למאפה לא אתיא טפי להא אפילו עבד עקילה והאפה [טו] בחלת ממשאה אפילו לנתר לאפאה פטור לכלכות שהן משערין מדאוריימא:

ה) מנחות פ"י משנה ג.
ו) עוקלין פ"ג משנה ה.
ג) ג"ק. ד) [משנה].
ה) ופיין רש"י שהמלוך.
ו) ג"ל ר"ל. ז) [ירושלמי אימא לרבנן אמרין].
ח) [ער' תוס' יומא מט: ד"ה והלימא].

תגהות הב"ח

(א) גמ' לכמות שהיו מימיו: (ב) רש"י ד"ה מנחת וכו' אפר כי כשכוח: (ג) ד"ה כי יאמר וכו' ומקר קלמו דאי ס"ד כמות שהן כל"ל וכ"ל. (ד) ד"ה כו' ור"ש וכו' לכמות שהיו לתיטו וכו' שהן שנו להיטו: (ה) ד"ה כולי האי וכו' הואיל ולא היה מיס שיעורא:

הגהות צ"ק

[א] ממלא הקומץ וכלאו יוסר מאתם מיס קמח: [ב] ופ"ח. [ג] ומשום: [ד] מחוץ מאתם:

רבינו גרשום

תפוח של תרומה שריסקו. והעיסה של חולין: נוקשה. עיסה שהוקשקשה ואינה לא חמץ גמור ולא מצה: יותר ממנחת חוטא לפי שהיא סולת יבש ונקשה להשחות שלא יחסיר או שלא יוסיף: **רב יצחק אמר** אין בה קושי לפי שאם מגבלה במים ואח"כ קומצה כשרה ובחר גיבול אין בה קושי (לפי שאם מגבלה במים ואח"כ קומצה כשר' ובחר גיבול אין בה קושי ס)) ר' אילא סבר לא מצי למקמץ לאחר גיבול דלכמות (שהן) שהיו קודם עד שהיתה קמח משערין הקומץ ואילו קמץ לאחר גיבול שמא היה עבה או רכה ונמצא הקומץ יתר או חסר מקומץ קמח: **ורב יצחק סבר** כמות שהוא עכשיו משערין וכי קמץ לאחר גיבול שפיר קמץ: **בשר העגל שניתפח.** שכך דרכו שהוא רבה בקדירה: **ובשר הזקנה** מתמעט. משתערין לכמות שהן קודם שניתפח אם היה בו כביצה טמא טומאת אוכלין טהור לשעבר. אם נגעה בו טומאה קודם שנתפח טהור לפי שלא היה בו כשיעור: וכן בפיגול ונותר שלא היה בו שיעור בתחילה ותפח ועמד על כשיעור חייב כרת האוכלו: **פיגול ונותר מדרבנן** מי חייב כרת מדרבנן: **הואיל וטומאת פיגול** ונותר דרבנן דמטמא את הידים כדאמרינן בפסי פסחים דגזרו משום עצלי וחשדי כהונה: **כולי האי בדרבנן** להחמיר דלישתפרי כמות שהן:

חשק שלמה

על רבינו גרשום

ס) כ"ה בכ"י מנוקדין.

שיטה מקובצת

[ה] בתפוחים. עיין תוס' לעיל (דף נ"ג ע"א): [ו] ונמק לפחות: [ז] ושהור מכאן ולהבא אלמא כמות שהוא עכשיו משערינן דאי לכמות שהיה הוי (לה שהור) [ליה שמא] אפי' מכאן ולהבא: [ח] השתא אית ביה מדרבנן. פי' לר"ל ולר"י (דמן) [מן] התורה וה"ק דמצינו למימר כי פליגי כגון שצמק והזר ונתפח. תוי"ח: [ט] ואסורה משום דשאור לטעמא עבידא ולא בטל כחו הס"ד ואח"כ מה"ד דחמץ גמור ומצה גמור לא הוי בינוני הוי: [י] מה"ד הקשה לקמיצה יותר ממנחת חוטא: [יא] נפחה ויש כמלא: [יב] היה קמח ואם היה: [יג] תיבות היא כמלא קמצה ל"ש: [יד] בשר בהמה זקנה: [טו] כביצה ונתמעטה וכרון ועמד על פחות מכביצה שכן דרך בשר: [טז] שהן: דב ור' יוחנן: [יז] לקיש אמרי: [יח] מדרבנן מי איכא: [יט] אוכלין בכביצה: [כ] לרבנן אמרה ליה: [כא] יוסי כדפתיה כמה דר. אמר חמן אין תבשילו בריר כן הוא אומר הבא אין:

תורה אור השלם

א) וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְחֲרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו: [ויקרא ז, י]

ז א מיי' פמ"ו מהלכות מתנות הלכה ד:
ח ב מיי' פי"ט מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ד:
ט ג מיי' פ"ל מהלכות טומאת אוכלין הלכה ט ופי"ל מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ד:
י ד מיי' פ"ל מהלכות טומאת אוכלין הלכה ו:

יא א ב מיי' פ"ד מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ב: יב ג מיי' שם הלכה ה: יג ד ה מיי' שם הלכה ו ופ"י מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ד: יד ו מיי' פ"ב מהלכות מתנות עניים הלכה יח: טו ז מיי' פ"ג מהלכות מעשר שני הלכה יז פ"ע סימן שלא סעיף טו: טז ח מיי' פ"ג מהלכות מתנות עניים הלכה ל: יז פ מיי' פ"ג מהלכות מתנות עניים הלכה י וסמ"ג מ"ע:

שיטה מקובצת

כי פליגי כגון כי' פ"ה בשר הגעל שנזמנה אסיפא קאי כו' ולא נהירא דא"כ אמאי שני בלישניה ליתני בולו בנתמצך ופי' (בשר) [השר] דכולי מתני' בסוף איירי ועגל שנזמנה משערינן במות שהוא עתה לרבי יוחנן דאוקיתא ולר"ל דרבנן וסיפא דנתמצך אזלינן בתר השתא אפי' (דרבנן) [מדרבנן] ופלוגתא דר"י ורשב"ל בעלמא היכא דעמק חזר ונפח. תו"ח: [ערך כתוב כי פליגי פ"י] ולא [איכא מחלוקת] ביניהו [בפירושו] דמתניתין] אלא כולהו [ס"ל דל] כמות שהוא משערינן ובשר העגל שנזמנה מטפאה כמו שהוא [עכשיו] כיון דאית בה [בשיעור] ובשר זקנה שנתמצך [שהודה] והאומרים לאו אהא קיימא אלא בעלמא. תו"א: ג] אי אמרת בשלמא לכמות שהן משערינן שפיר. וא"ת והיאך ניחוש הא אסיק רבה דכל היכא דמעיקרא הוה ביה כר הא ליתי ביה וי"ל דהאי אי אמרת בשלמא אתא להקשות לרבה וה"ק אי אמרת בשלמא לכמות שהן משערינן ודלא כרבה ניחוש אלא אי אמרת איתא לדרבה א"כ קשה לתרתייהו. תו"ח: ג] אלא הכא בתחומה גדולה. לעולם כמו שהן וסיפא ניחוש ודיושא דהוי יחר לא איכפת לן דתרומה גדולה ניטלת באומר ומותר להרבות ובחנם פי' סיפא בעין יפה ולא הוי ליה קשה מידי מסיפא אלא האמת הכא דבין דבתרומה גדולה חיישה אחת פוטרת כל הכרי. תו"ח: ד] ואבא אלעזר בן גמלא. וא"ת לאבא אלעזר בן גמלא היכא אשכחן הא דתנן המרבה במעשרות וכ"ת בפשוט ראשון הוי בכלי כדמוכח קאמר ר' יוסי דמעשר בהמה ניטלת באומר וקאמר סבר לה כאבא אלעזר בן גמלא ואיתקש מעשר בהמה למעשר אלמא אף במעשר דגן סבר דניטל באומר וי"ל דאשכחן במעשר שני ובמעשר עני אי נמי כגון שלא נתברך להפריש אלא אחד ועלו ביחד שנים. תו"ח: ה] כשם שתרומה גדולה ניטלת באומר ומחשבת. בחנם נקט [ומחשבת] דזמחשב גבי תרומת מעשר כתיב ואמר ר"ח ולא גרסינן אלא מאומד והכי מיתניא בתוספתא [תנן גמי בפ"ק דתרומות אין תורמין לא במדה בו' אלא מאומד ופקצה קשה דבפ' ר' דמס' תרומות תנן המרבה כרי ואומר ר"י דמשקה בירושלמי ומשני כאן בתרומה גדולה כאן בתרומת מעשר פי' ההיא דהמונה וא"ת כמאן אתיא ההיא דהמונה אי כרבנן הא סברי דאין תרומת מעשר ניטלת אמאומד ואי כאבא אלעזר הא מדמי להו אהדדי לתרומה גדולה כשם שתרומה גדולה מצוה [ליטול מאומד] ה"ה תרומת מעשר והחם קתני המונה משמע ממאומד וי"ל דאינו מיתני דומיה שיהא מצוה בתרומת מעשר במאומד אלא ה"ק כשם שתרומה גדולה אינה ניטלת אלא במאומד כך תרומת מעשר ניטלת במאומד ולא אמרינן דאינה ניטלת (אלא) במאומד א"נ אתיא שפיר אפי' כרבנן ולכתחילה הוא דקאמרי דאין תרומת מעשר ניטלת במאומד אבל בדיעבד אפי' רבנן מודי דתשתא ניחוש שפיר דהיא דהמונה משמע טפי מאומד מרבה במעשרות הוא היכא משכחת לה במרבה במתכוין הוא הכא דאנים על הערמות מרבה במתכוין הוא וקא משני ליה כאבא אלעזר בן גמלא הוא דניטלת מאומד ולא חשבינן מרבה במעשרות ואין לומר דמשכחת לה במעשר ראשון דהא לא אמר אבא אלעזר דניטלת באומד אא"ה דהא מעשר ראשון נמי איתקש לתרומה ובריך לומר דמשכחת מרבה במעשרות במעשר עני ובמעשר שני דהא לא איתקש לתרומה גדולה דמעשר ראשון אשכחן דהוי דומה אבל הני לא: ו] וקנה שנתמעך [ס"א מכשיעור שהיה בו מתחילה ולבסוף חזר לקדמותו שהפה חזור לכשיעור ובהא פליגי רב ור' חייא ור"ש בן לקיש: ז] תשחוט לכל: יח] התאנים אתאנים: יט] על התאנים: כ] ולא: כא] כלי שעושין: כב] קציעות. עיין רש"י ב"מ [דף כ ע"ב]: כג] וכן גזיזי ר"ח תנן:

חשק שלמה על שיטה מקובצת

ו) שלי ל"ל ור' חייא ור"ש קמיר כמו שהפה עכשיו ממערע ור"ש מיר ור"ש [נקט קמיר ופי' ר"ש מתמעך ופר.

אלא הכא בתרומה מעשר עסקינן. מכאן דקתני תורמין מוקי לה הכי מכל הוא הדין במעשר לשעון דמקיש גמי מכל מלעזר בן גומל כדמיתי בפרק מעשר בהמה (מכות דף מ:): **בשם** שתרומה גדולה ניטלת באומד. מלוויית מין שיין בה לומד דמיטה מחם פוטרת מכל הכרי כדכתיב (דברים יח) למשיב דגנך מלא לפי שנאמר בה מכאים שיעור שיין בה לומד ותרומת מעשר יש לה שיעור מלוויים' כדכתיב (במדבר יח) מעשר מן המעשר [א] ללעניין זה ולא לענין שיפטור את חבירו ולא לענין שיהא מקדיש מעשר בה מיטה אחת אפילו אם מתחילה יכולין לפרוש שפיר ממרומה [ב] גדולה:

ניטלת באומד. מנלה לעשות לומד דמתון שיין שלא לפחות נוטל בעין יפה ומסופקת גרסינן מלא מלומד וכן [ג] פי' ר"ח ותנן בפ"ק דתרומות (ג') אין תורמין לא בסדה ולא במקל ולא בעין ובן בתרומת מעשר ותמרין עלה בירושלמי מי מצא מלעזר בן גומל מעין בשיין לומד מקיש בתרומה גדולה כאן ומקיש בתרומה גדולה כאן מה להלן בעין יפה אף כאן בעין יפה ת"ש (מכות יח) מעשר מן המעשר [א] ללעניין זה ולא לענין שיפטור את חבירו ולא לענין שיהא מקדיש מן המעשר אלא מי שיש לו מעשר ראשון ומעשר שני ומעשר עני ואין לו אלא עשרון אחד ונטלו ונתנו לכהן ואחר כך נתנו

מסורת הש"ס

ה) מרומות פ"ג מ"ד [כרכום לט:], 3) גם זה שם, ג) [קדושין סג:], 7) פסחים לו., ט) [יומא פ. סוטה מו. שבועות לו:], ו) ר"ש ממעבר, ז) [ועי"ש תוס' מנ: ד"ה המוקבל], ח) [ועי' תוס' סוטה ג. ד"ה ודילמא].

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ומינה וכו' דמייתי: (ב) ד"ה פוסק וכו' יכלכל מיד והו כלל מתניס:

הגהות צ"ק

[ה] מי שכי ממקן: [ז] ממעבר: [ג] שם ים מעבר לפניו נוטל: [ד] לשיטר ממנחה: [ה] מיכא ומיהו ממקן וכ"ל ומוסיפתא דמס' מרומות גמי מנלמי: [ו] למיכא ליתא מריש:

רבינו גרשום

ומינה. כלומר יש בה עוד קושיא אחרת: בצר להו לחרומת מעשר. ג) לישנא אחרינא כי מביא שאור ונותן לתוך הקדירה אמאי קאמר אף היא היתה חסירה או יתירה ולישקול פורתא מן הסולת שבעשרון שמונה על גבי השאור ותלישיה אבראי בכלי אחר דליחמצי כעין ואי שאור שבעשרון או עצה או רך ולעיין כמה ליטפי שבעשרון או ליבצר בחאי כלי שני וליהדר ולילישיה האי שאור כחדא עם השאור שבעשרון ויפחות או יוסיף מן הקמה שבעשרון לפי תוספת השאור השני או פיתותו: גזירי' דילמא אתי למישקל מעלמא מן החולין לנסות כן ואחר כן יצרבנו עם זה שבעשרון ג): תורמין התאנים על הגרוגרות אע"פ שהתאנים אין משתמרין כגרוגרות הואיל והן יפות ורגילין לעשותן גרוגרת תורמין: מקום שיש כהן שאוכלן מיד תורמין מן היפה אע"פ שאין מוקיעים שמיד אוכלן הכהן: אלא פשיטא דליכא כהן. ואי רגיל לעשות מהן גרוגרות תרתי ואי לא:

חשק שלמה

על רבינו גרשום

ג) מיך לקף נ. ע"ש נגמ' מלי מפיקה לו ימיכה. ד) ע"ש.

עין משפט

נר מצוה

יח א ב ג מיי' פ"ט מהל' מרומות הלכה ג:
יט ד מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה כג:
כ ה מיי' שם הלכה יד:
כא ו מיי' שם הלכה טו:

שיטה מקובצת

ה) שהן משערין. תיבת אמרינן נמחק: ו) תורמין תאנים על הגרוגרות במקום שרגילין לכאורה מיירי כמו שפירש בקונטרס במגין דאי במדה ממעט במעשרות ולא גרוגרות על התאנים דהוי ליה ממעט וא"כ [קשה] מאי פריך ואי דליכא כהן אמאי לא כר' הא ה"א ממעט הוא וי"ל דכולהו מיירי בתרומה גדולה דחטה אחת פוטרת. תר"ח: ז) בתרי תנאי. ולא הוי כתרי תנאי דחבית בפ' המפקיד דהתם איירי המשנ' כתרי תנאי [ממש] ומיהו כ"ש הוא באן דאין אנו רוצים לישבה בחד טעמא ולפור דבריהא פליגא אהך (לישנא) [מתני'] דהתם. כ"ש דאי הוי קשה ורשא לסיפא מוקמינן בתרי טעמא ולא מוקמינן בתרי תנאי. אי נמי בתרי תנאי ממש כההיא דחבית דמצי לאוקמי כולה דליכא כהן ורישא רבנן וסיפא ר' יהודה. תר"ח: ז] ואם החמיץ את שיריה: ח) אלא אי אמרת כמות שהן: ו] שיעשו מהן גרוגרות: ז] שלא יחמיצו וקודם: ח) קמיצה משתעי. ושיריה דקתני עובר בלא תעשה מקרא אחרינא מפקינן לה בפ' החולין [דף פ.] לא תאפה חמץ חלקם אפי' חלקם לא תאפה חמץ: וחייב אם עשאן חמץ חייב שלשה מלקיות בעד לישה ועריכה ואפיה: ט) דלא חיישי: י) למחשבה דיבור. עיין תוס' זבחים [דף ב ע"א]: יא) בתרי תנאי. פי' הקונטרס דלא אמרינן רישא וסיפא כו' ואינו נראה לר"י דאין זה בתרי תנאי דאפשר לאוקמי רישא וסיפא סבירא להו דתורמין שלא במתקיים ופליגי אהא דתנן תורם מן המתקיים אלא נראה לר"י בתרי תנאי כר' [עיין תוס' בפנים]:

תורת אור חשלם

א) כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיי לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיי: [ויקרא ב, יא]

ב) לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם: [ויקרא ו, י]

במחשבה. כלומר נעלמת (שמת דף קמב.) נותן עיניו בגד זה ומוכל מגד אחר: זמינה. כלומר מהא דר' אלעזר גופה (ה) מימי פילכה: אלא אי [ט] כמות שהן השתא משערינן. נמי להו מעברות לענין מה לי הוה ליה להך למיתני בחמין מסתבא מעבר זועל: תורמין תאנים על הגרוגרות. וגמרינן מקום שרגיל לעשות כו'. שמעון מחמיס שיעשו [ו] גרוגרות ויחמצו או הוא עלמו יעשה אותם גרוגרות ולחמר זמן עס חמיס שלו: מקום שאין רגיל לא. דבעינן שיחמוס מן המחקיים ומחמיס למין מרקיבין ואין מסחמרין: אי אינא כהן. שימנס מיל: תורם מן היפה. שמא כהן יאכלם מיד (ג) מחמיס יפין ואין מחקיימין גרוגרות מחקיימין ואין יפין: ולא גרוגרות על התאנים. בחמרין: ואפילו במקום שרגיל. ולא מחמרין קופו של כהן נמי לעשותן גרוגרות ומעמא שאינו מפקיר מלא זל נמר השמא והרי הוא מחעבו בחעבור: דליכא כהן. ובעי למלעיניהו עד דליחמא כהן ולימיב ליה הלכך תורם מן המחקיים: בתרי טעמי. כגון הכא דלחמרין ריעא דליכא כהן וסיפא דאיכא כהן: ולא מוקמי בתרי תנאי. דלא אמרי ריעא וסיפא דליכא כהן ודקסרכא והתם תורם מן המחקיים מנלי היא דהא מתרי טעמי אלא מדקתני סיפא דאיכא כהן אימא סיפא ולא גרוגרות על התאנים ואפילו במקום שרגיל לעשות תאנים גרוגרות ואי דליכא כהן אמאי לא והתנן [י] במקום שאין כהן תורם מן המחקיים אלא פשיטא דאיכא כהן ריעא דליכא כהן סיפא דאיכא כהן אין ריעא דליכא כהן סיפא דאיכא כהן אמר רב פפא [ז] ש"מ דחקינן ומוקמינן מתני' בתרי טעמי ולא מוקמינן [ז] בתרי תנאי: **מתני'** [י] כל המנחות גלושות בפושרין ומשמרן שלא יחמיצו ואם [י] החמיצו [י] שיריה עובר בלא תעשה שנאמר [א] כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ [ו]וחייב על לישתה ועל עריכתה ועל אפיית: **גמ'** מנא הני מילי [ט] אמר ריש לקיש דאמר קרא [ב] לא תאפה חמץ חלקם אפי' חלקם לא תאפה חמץ והאי האתא האי מיבעי ליה לכדתניא לא תאפה

ומרומת מעבר יש לו שיעור אפילו הכי מקשינן להו לעניין זה מע"ג דהוי כעין מפסר משמי מפסר ס"ל יליף מעבר מהמה ממעבר לגן מע"ג למפקי קרא ממעבדים דכתיב (ויקרא ה) כל מפר יעבר ומיהו מן מחיצה לגב פירוש זה ונלמה לפרש דמסתם ליה לר' יוסי ברבי יהודה הוי מעבר מע"ג שמים שיש כאן במכנים לידי להתעבר דמחמן מן דרכם להיות שיש הלכך צריך לאוקמי כחנא מלעזר בן גומל ולא מיישינן מס מרמה ממעבר כדפריטים או לכל הפחות שרי בעיז יפה כדאיתא בפסחים ומי לא לחנא מלעזר ס"ל דמע"ג [ט] דלא מיישינן

[י] ממעיר לשון כס"ג שעטל אחד מעשרה דלפיכן ממעבר סד"ש דגם בעיז שיז. **במחשבה.** פי' בקונטרס כדאמר בעלמא נותן עיניו בגד זה ומוכל בגד אחר משמע אר"ל משום דכתיב ומצא שרי למכל בגלא הפרשה ומכי נמי בשמיקה ע"י שעתן עיניו בגד זה ומוכל בגד אחר כל זה נפקא מונחצא עוד פ' נשחן אחר בפ' במרא דבכורות (דף עט.) במחצה שחמצה ומומר שי לוגין שאני עתיד להפרים מע"פ שעתה חיו מפרים כלום ור"ל דלימר ניחא והא דקרינן בגלא הפרשה קרי מחצה ומחצתן נמי דוכתא דקרי [ח] למחצה דיבור כמו על כל דבר פשע דאמרינן (ב"מ דף מב.) דמיירי על המחצה כמעשה ונראה דבגלא דיבור נמי הוה תרומה מעשר ממנן במסכת תרומות (פ"ש מ"ח) ממשה לא ימרמו ומס מרמו אין מרומתן מרומה מכס שוטה וקטן וקטן שיפא מרס שדברו מכאים שאינו שומע ואינו מדבר ממעמ הא שומע ואינו מדבר מרומתו מרומה [ט] ומיהו בחוספתא דמסכת מרומות מגאתי מפני מה אמרו אלס לא ימרום מפני שאינו יכול לצרף ממעמ לאי מפרן מע"פ שאינו רגיל ודא דבר שהרמה שפיר דמי ופ"ג דבמיטות (דף יט:) נמי ממעמ שהניח כשנמר בגלא מע"פ שאינו הופיא בשפתיו גמי כל נדיב דקאמר דהוי תרומה וקדשים שני כמופן הנתין כאחד ולא יליף מיניה שהשה ובמה שאוכל בגלא הפרשה זה אין קפידא לאוכלי עלמא שרי בכל מקום מע"פ שאינו מפרים עתה כדאוכח בהיה להלוקח יין מבין הכותים (ניטין דף כה:) דשרי לכולי עלמא אי לאו משום דאין בריה או משום דמיישינן לנקיעת גוד וים מקומות דשרינן כשאומר מעשר שני לפלוני או לדרומו (דמאי פ"ה מ"ח ג) ופ"ה ובין דשרינן תרומה ע"י שנותן עיניו בגד זה ומוכל בגד אחר אפילו אין מגביהין תרומות ומעשרות ביום טוב הא מנן בפסקת שהה פרק שהה (דף קמה:) ר' יהודה אומר אף מעלין את המדומע בשאר ומפרך בגמרא הוא ומי ר' מלעזר בר"ש היא דאמר נותן עיניו בגד זה ומוכל בגד אחר ולהכי לא מצי מיקון בשאה כשאפשר בשהכה ונמי אפשר בשהכה ו"ל דשאני מדומע שכבר נתקן אבל נתלת לא מצי שרינן מעשה של אבל לא הוה שרינן לתקן בשהכה כדאומר מדליקין (שבת דף לה.) פ"ג דשרי ליתן עיניו בגד זה ומוכל בגד אחר כדאומר בפ"ק (דף ו:) גמי ר"ש שאכל עלה של ירק בשת שהן[ט]: **ולא** [יא] מוקמינן [יא] בתרי תנאי. דהוה מצי לאוקמי שאר טעמא ובתרי תנאי דכולה לישא כהן וריעא רבנן וסיפא כרבי יהודה דפליג אדרבנן בפרק שני דמסכת תרומות (מ"ו) וקאמר לעולם תורם מן היפה: **כל** המנחות גלושות בפושרין. מע"ג דלמרינן בפ' כל שעה (פסחים דף ו.) מיניח של מנחות אין לותתין אותן אלא מפרש התם משום [ח] דלמיתה ליתת שמקום זריזין שאני לישה דלית בה מריזין שמקום זריזין אית דלמר מר בלילה זר בשרה אוך בקרה ומכלן קשיא דמשמע כל המנחות אפילו לתם הפנים דהוי בכלל כל המנחות והכי קאמר לעיל שמקום זריזין היא לתנן לקמן בפ' שני הלחם (דף לה:) ללחם הפנים ליתנן ועריכתן באוך ויש לומר להא דלמרינן בפ' כל שעה (פסחים ו.) לימר שאני ומיהו קשיא מלחמה דיחיד היא וליתנן ועריכתן באוך ללחם הפנים דמ"ש כיון דלא מצית למתן עד לאחר אפייה דלמתמר לקמן (דף פד:) החלות מלגן ע"ב לא קדאה עדיין ויהוא ליתנה באוך ור"ל דבפ' שני הלחם (לקמן לה:) פריך ריעא אפיפה ומאי לה לרב אחי ומיקי דברוחא היא ור"ל מי אמרינן זו לא שנה זו למ"ד מדת יבש נתקדשה ליתנן בפנים דמעורן נתקדש ומי היה מודד לכל המנחות כדתנן בפ' שני מדות (לקמן פו.) ואמר להכא סבר מדת יבש נתקדשה וקשיא קמא דלא מפיק אלא טעמא בפ' כל שעה (פסחים דף ו.) ושמע מינה ההוא טעמא דהוי כלל המנחות כגון מנחת סולת ומחבת ומרחשת אפילו למ"ד מדת יבש לא נתקדשה:

אף אני אביא לישתה ושריבתה בר. וי"מ מי לימתו מכל מדלא מפיש ומפיק ומפיש נמי כמו מל מנחה מל מנחה למיל (מנחות דף סת.) ולי לגא לתרנו היכ גלא מדלא מנחה ממלי מיכ דכי ס"ג דיימ בפרק בתרא דמכות (דף כ:) גבי למיכ על כל קלמה וקלמה ומוקי לה דקן ממנח מנעשמים נשא ויש לומר דהכא מפי המרו על כל אחת ואחת מיעטרין קרא מסוס דכתיב ונפקלה והוה ממינא דפסול כדדרשינן בקרא (דף ו.) ממנחן את הכשרה מיכ ואת הפסולה פטור קל מעשע לן דהכא מיכ מפר ליכל גלא פסול על ממון דמרגיע מהכא

ממנח אחר ממנח שהוא מיכ:

אם כן ליכתוב חלקם לא תאפה חמץ. מימה כי כתב נמי הכי הוה דהשתא לן למלקם מדכתיב לה תאפה [ר"ת] שהזכיר לפייה ולא כתיב מיעשה שכן מתרלים אחת דדרשינן גבי שנת (דף ב.) למלק מלא מנעורו ומקשינן הש למיעטיך להצערת בת כהן דלא דמיא שנת משום דכתיב בכל מושבותיכם דמשמע בית דין ומתר דממנת לה מצערו ומתרלינן למי לכת כהן למוזה לכמוב לה תעשו מלמלם בכל מושבותיכם והוה ילפינן נמי דמיתת בית דין לא למי' שנת [ר"ת] וי"ל דלא דמי דהכא הוי מתריך למלר דמר דחמנת מתריך דהיינו מלקם אבל לא מיעשה מלקום אחר דמר לא כתיב אלא בכל מושבותיכם ומוה ילפינן מיניה

תינח לר' יהודה, דמרבי ליה לסמיכה מינטרך למעוטי מצפון: וכי תימא אי לא [1]משעיה. מעותו מתי מצינן מצ כשאר מעטות שבעולם נפון הא לא מצינ לרבי שעירי עבודת כוכבים דסמיכה. מימה תיפוק ליה מדלתיקנו לפר הנשא דכר שלא לכיפר כדלמפרי בפרק ב"ש (זבחים דף מח.) המעטת אלו שעירי עבודת כוכבים והתם מוכח דלרבי שמעון נמי מתיא ור"ל דההוא היקישא לימא אלא לגבי הזאה דזוקא אי נמי מהיקישא לא הוה ידעינן מסוס דכתיב [2]המי והוה מוקמינן למעוטי שעירי עבודת כוכבים וק מוכח לקמן פרק שמי מדות (דף נב:):

לר' שמעון מאי איכא **למימר.**

ללמעט שעירי עבודת כוכבים לא מצינ לא מצמצר לאוקמי כיון שסמ כשאר מעטות דלעלמא: **אלא** שנה מדורות **לא** לפינן. והא למיבעיא לן בפ"ק דמנהדרין (דף מו:) שור שיני בכמה מי נמנינן שנה מלוכות או לא סמס גלוי אלא מלמא הוא [3]:

שוחט מדרבי אחייה נפקא.

מימה היא עבולה כתיב והכי בפעמים ומע"ג דתלא רחמנא מעמת בעולה מ"מ לא נמרי למיכתב בעבור מה ת"ל לפי שמצינו במקבל שעומד בצפון ומקבל בצפון [4]ואם עמד בדרום וקיבל בצפון פסול יכול אף זה בן ת"ל אותו אותו בצפון [5]ולא השוחט צריך להיות עומד בצפון אלא אותו בצפון ואין בן עוף בצפון מלקא דעתך אמינא ליתי בק"ו מבן צאן ומה בן צאן שלא קבע לו כהן קבע לו צפון בן עוף שקבע לו כהן אינו דין שנקבע לו צפון מה לבן צאן שכן קבע לו כלי אלא אותו בצפון ואין פסח בצפון [6]פסח מדר"א בן יעקב נפקא דתניא [7]רבי אליעזר בן יעקב אומר יכול יהא הפסח טעון צפון ודין הוא ומה עולה שלא קבע לה זמן בשחיטתה קבע לה צפון פסח שקבע לו זמן לשחיטתו אינו דין שקבע לו צפון [8]מה לעולה שכן כליל מחטאת [9]מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות מאשם [10]מה לאשם שכן קדשי קדשים מכולהו נמי שכן קדשי קדשים אלא לעולם כרקאמרינן מעיקרא אותו בצפון ואין השוחט בצפון ודקא קשיא לך מדר' אחייה נפקא דר' אחייה לאו למעוטי שוחט בצפון הוא דאתא אלא הבי קאמר אין השוחט בצפון אבל מקבל בצפון מקבל [11]מלקח ולקח [12]נפקא לקח ולקח לא משמע ליה: וחייב על לישתה ועל עריבתה ועל אפייתה: אמר רב פפא אפאה לוקה שתים אחת על עריבתה ואחת על אפייתה והא אמרת מה אפייה מיוחדת שהיא מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמה לא קשיא הא דערך הוא ואפה הוא הא דערך חבריה ויהיב ליה ואפה [13]ת"ד בבור שאחזו דם מקיזין [14]אותו את הדם במקום עושין בו מום ואין מקיזין [15]את הדם במקום שעושין בו מום דברי ר"מ וחכ"א [16]יקיז אף במקום שעושין בו מום ובלבד שלא ישחוט [17][על אותו מום] [18]ר"ש אומר אף

לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה מתקיף לה רבינא תינח לרבי יהודה לרבי שמעון מאי איכא למימר א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא לרבי יהודה נמי מאי דאיתרבי איתרבי מאי דלא איתרבי לא איתרבי וכי תימא אי לא מעמיה קרא הוה אמינא הימי בבנין אב לסמיכה גופה קרא מיניה ותימי בבנין אב [19]אלא שעה מדורות לא ילפינן הבא נמי שעה מדורות לא ילפינן אלא [20]אותו [21]טעון צפון ואין השוחט עומד בצפון מדרבי אחייה נפקא [22]דתניא רבי אחייה אומר [23]ושחט אותו על יד המזבח צפונה מה ת"ל לפי שמצינו במקבל שעומד בצפון ומקבל בצפון [24]ואם עמד בדרום וקיבל בצפון פסול יכול אף זה בן ת"ל אותו אותו בצפון [25]ולא השוחט צריך להיות עומד בצפון אלא אותו בצפון ואין בן עוף בצפון מלקא דעתך אמינא ליתי בק"ו מבן צאן ומה בן צאן שלא קבע לו כהן קבע לו צפון בן עוף שקבע לו כהן אינו דין שנקבע לו צפון מה לבן צאן שכן קבע לו כלי אלא אותו בצפון ואין פסח בצפון [26]פסח מדר"א בן יעקב נפקא דתניא [27]רבי אליעזר בן יעקב אומר יכול יהא הפסח טעון צפון ודין הוא ומה עולה שלא קבע לה זמן בשחיטתה קבע לה צפון פסח שקבע לו זמן לשחיטתו אינו דין שקבע לו צפון [28]מה לעולה שכן כליל מחטאת [29]מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות מאשם [30]מה לאשם שכן קדשי קדשים מכולהו נמי שכן קדשי קדשים אלא לעולם כרקאמרינן מעיקרא אותו בצפון ואין השוחט בצפון ודקא קשיא לך מדר' אחייה נפקא דר' אחייה לאו למעוטי שוחט בצפון הוא דאתא אלא הבי קאמר אין השוחט בצפון אבל מקבל בצפון מקבל [31]מלקח ולקח [32]נפקא לקח ולקח לא משמע ליה: וחייב על לישתה ועל עריבתה ועל אפייתה: אמר רב פפא אפאה [33]לוקה שתים. פירש בקונטרס לתפייה גמר עריבה היא ופריך והתניא מעשה יחידי ותימה מלי קמבני הא לערך הוא ותפלה הוא הא לערך חבריה ותפלה הוא מכמי מעשה יחידי מיהא לא הוי לתיכל עריבה בהדה ונלמה לפרש דחייב משום עריבה מועטת שעשה התופה בשעת תפייה ואינה גמר עריבה ופריך ממעשה יחידי דמשמע שאין מלאכה מחלת עמה ואין מיבין עליה מלא מחת ומשני לערך הוא ותפה הוא כלומר שעשה גמר העריבה שבשעת התפייה והא דקתי לה מעשה יחידי משמע לא מיחייב מלא מחת בשערך חבירו הוא שגמר הכל לתפילו עריבה דבשלי תפייה להשתא ליכא שום עשייה בהלי תפייה מלא מעשה יחידי הוא ונקט קשיא לפ"ז [34]למה נקט הא לערך מבייב לי' דבלי הוה ליה למימר הא לעיל גמר עריבה הא מלא גמר עריבה: **רבי** שמעון אומר אף נשחט על אותו מום. פירש בקונטרס לרי שמעון לטעמיה לתמר דבר שאין מכוון להטיל בו מום על מנת לשמוט עליו ונקשיל לתנן במקבלת כלומות בפ' כל פסולי המוקדשין (דף לג:) הכול שחתו לם לפני מת מן מקדיש לו לם לבדי לבי יהודה ומכ"ש יקיז ובלבד שלא יעשה בו מום ומה עשה בו מום הרי זה לא ישמוט עליו ר' שמעון לומר יקיז לפ"ם שעשה בו מום ומיהי גמר' בריימא דשמעתין ומסקינן בפוף הסוגיא לתר רב יהודה לתר רב

כה א מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הלכה יד:
כו ב מיי' פט"ו מהל' מיאוי פיפה הלי"ט:
כז ג מיי' פ"ל מהלכות מיאוי מזבח הלי ה:
כח ד מיי' פי"ב מהל' מכוכות הלכה ה טוש"ע י"ד סימן שיג סעיף ה:
כט ה מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הלכה יח:

(ה) רש"י ד"ה אם על וכו' תלויין חייב. כ"ל ומיהו ולא ממקח:
(ו) ד"ה לא יהא קלי וכו' ונגלה מלוי ה"ה הכא נמי מיב:

אף נשחט על אותו מום. דקסבר דמקריבו אף במקום שעושה מום [אחזו] על מום ושחטו [אחזו] על מום שנעשה בכותבה ויאכל כלו לכהנים: במחמץ אחר מחמץ. היינו אוסה אחר עורך: אם על כרות חייב. שעדיין נשתייריר בו מקצת ביצים: על נותק לגמרי. לא כ"ש: לא נחלקו אלא במטיל מום בבעל מום. דהאי בכור שאחזו דם היינו בעל מום: ורבנן סברי תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו. כלומר כשהוא תמים וראוי לרצון אסור להטיל בו מום: [דהוא] למעוטי בעל מום מעיקרו. שנולד במומו דאין אסור להטיל בו מום. סלקא דעתך אמינא הואיל ואסירי בגיזה ועבודה כדאמרינן בפרק הלוקח עובר פרתו של נכרי וכל שקדם הקדשם את מומן וכו': אמר מום. כלומר יכול למימר מום ואמר כל מום לרבות:

א) כָּל הַמְּנָחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיי לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיי: [ויקרא ב, יא]
ב) לֹא תֹאפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כְּחַטָּאת וְכָאָשָׁם:
[ויקרא ו, י]
ג) וְעֵרוֹתָהּ וְעֶרְוַת וָעֶרְוַת וְעֶרְוַת לֹא תְקָרֵבוּ לַיי וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ: [ויקרא כב, כד]
ד) וְאִישׁ כִּי יַקְרִיב זֶבַח שְׁלָמִים לַיי לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ לִנְדָבָה בַּבָּקָר אוֹ בַצֹּאן תָּמִים יִהְיֶה לָרָצוֹן כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ:
[ויקרא כב, כא]

אפי' [ג]יומות. מס לא יקיזו מין מקיזין לו בפ"ק דפסחים (דף יא.)
ס) [מפרש ד]טעמא דר"י ממון שמחד שהם נהול על ממונו מי שריא ליה
ע) מקום שמן עושין ש מוס למי למיעבד במקום מוס ובמקום מוס ס"ל לר' יהודה כר' מאיר לקמן: הכל מודים. מע"ג לפליגי

ומדע דהא מפרש בסמעתין לפליגי במטיל מוס בבעל מוס דרבי מאיר לקמן ורבנן סברי כדמסרינן יקיו מע"פ שעושה ש מוס למוים יהיה לרצון כתיב וכלכד שלא ישמוט עליו לגזריון דלמא למי למעבד ולהקיו לפי' בלא למחו דס ורבי שמעון מיקל טפי ללא גזל ומרי לף לשמוט עליו מע"פ שעשה מוס בממכיון והא דמפרשין טעמא דר' שמעון בממניפין משום דבר שמין מתכוין היינו טעמא משום דעל כרחין מתני' לא מיירי כעין בריית דממני' מנן ומכ"ש יקיו וכלכד שלא יעשה ש מוס ובבריית קתני ומכ"ש יקיו לף ע"פ שעושה ש מוס ללא היינו טעמא משום דבריית מיירי בשאין לו רפואה מע"כ יקיו במקום שיעשה ש מוס כמו בחוץ לו מיב שפסים הלכך מציב הן מחית דס כמוס והוה ליה כמטיל מוס בבעל מוס ואפילו בשמתכוין נמי ברי מחמר למין לו רפואה ללא לס יעשה לו מוס ללא לגזריון לשמוט עליו לשמח מחי לעשות ש מוס בשים לו רפואה בענין מחר ורבי שמעון לף גזר מכל שמתני' כשים לו רפואה שהקזת הגוף שמין עושה מוס ואפי' הכי מסר ר' יהודה לגזר מקוס שעושה ש מוס ורבנן סברי בשמקום שמין עושה מוס ללא גזרו רבי שמעון מומר יקיו מע"פ שעושה ש מוס כלומר לף בשמקום שיכול לבא לידי מוס ו שיהא פסיק רישיה ורבי לר' שמעון לטעמיים למחר דבר שמין מתכוין מותר והשתא ניחא דלף פ"ק דפסחים (דף יא.) למיימי הכא שמני' בשבועות ומפרש טעמא דר' יהודה מתוך שמלא נהול על ממונו מי שריא ליה בשמקום שמין עושין ש מוס ואפי לחיוב ג) כל שכן בשמקום שעושין ש מוס ורבנן כל שכן דלף לא שריא ליה אפי למיעבד במקום שעושין ש מוס ורבנן סברי מקום שמין עושין ש מוס ללא גזרו רבי שמעון מומר יקיו מע"פ שעושה ש מוס כלומר לף בשמקום שיכול לבא לידי מוס ו ולף שיהא פסיק רישיה ורבי לר' שמעון לטעמיים למחר דבר שמין מתכוין מותר והשתא ניחא דלף פ"ק דפסחים (דף יא.) למיימי הכא שמני' בשבועות ומפרש טעמא דר' יהודה מתוך שמלא נהול על ממונו מי שריא ליה בשמקום שמין עושין ש מוס ואפי לחיוב ג) כל שכן בשמקום שעושין ש מוס ורבנן כל שכן דלף לא שריא ליה אפי למיעבד במקום שעושין ש מוס ורבנן סברי מקום שמין עושין ש מוס ללא גזרו רבי שמעון מומר יקיו מע"פ שעושה ש מוס כלומר לף בשמקום שיכול לבא לידי מוס ו ולף שיהא פסיק רישיה ורבי לר' שמעון לטעמיים למחר דבר שמין מתכוין מותר והשתא ניחא דלף פ"ק דפסחים (דף יא.) למיימי הכא שמני' בשבועות ומפרש טעמא דר' יהודה מתוך שמלא נהול על ממונו מי שריא ליה בשמקום שמין ע

מיכל לפלוגי אין הפך לגלח הפך כהן נכה"ג כדמפרש לקמן דלמי לא הפך הוה כשיל מנד ממך מכל גבי מימון ליכא לפלוגי: אילימא דכי לא הפיך ביה לא בשיל פשיטא. דלמא הפיך פטור דלהא לא נגלה ולא מידי עבד: מאכל בן דרוסאי. עלים הוא מפשלן: קמ"ל. הא דקתני לא הפיך פטור מנ"ג דכשיל מנד ממך כמאכל בן דרוסאי הוא: ואם נצלה בו מצד אחד בגרוגרת. גלייה גמורה מיבא מפילו כי לא הפיך קודרת. מור כל שהוא ממקדש כשאר מיבא: דחזו לצרף. כמו שעושין בגרין כשנרייקין למור [ב]ממ קודחין שעשה קטנים זה בגד זה ומפרישים מזון: לבבא דאקלידא. [ג]נזון של מפתח שרשמו חד [ד]ומופח כמוך המיבה ופופח ומוטל: אלא קומץ. שלא יעול קומץ לגדו וימעלנו: מנחה מנין. שלא יתמיך כל המנחה יתר קודש קמילה: שאר מנחות מנין. דהמי קרא כמנחת מרשעה כתיב: פסולה. כגון שיצאת חוץ ונטמאת: וחוזר וחימצה. כלומר גמר מעשה מימוצה [ה]שמפסלה: מהו. מי מיתייב משום מחמץ שאר מחמץ או לא: או דלמא ביון דהימצה לא מהניגי [ו]ליה בה פסול יוצא. דלמא קדושה גמורה היא ומין זה שלא פסול מימון ומייב כשאר מחמץ שאר ממחמץ: חימצה. לקומץ: בראשו של מזבח מהו. תאכל מקריב משמע כל ומן שממוקטרת הקרבה עבד עליה תכל לאחר הקרבה לא: מחוסר הקטורה. ליתנה על המזבח: והשתא דנפקא לן מכל המנחה. דלפילו כשהקומץ [ז]מעורבבת מייב עלי': אשר תקריבו. (ו) [ח]משמע לקומץ לחודיה קאי נמה לי: לרבות מנחת נסכים לחימוץ. שאם ממנה מייב [ט]משום דהמי קרא גבי שאר מנחות שמיירין נקמלין כמיב מיעטיך לרבויינהו להני וה"ג תניא כהנים מין לי שלא תעשה ממנה שאין מיירים נקמלין מנחות שאין מיירים נקמלין מנין ת"ל כל המנחה וגו' להביא מנחת נסכים שכל לאם הפנים לא נקי עליה דקאמר מדם יצא לא מתקדשה ואר מרבי לאם הפנים [י]שלא יהא מימוץ [יא]שאר מנחות קרוב למנחה שכל הפנים לא נעשית קרב למזבח שכל הפי שלא קרב [יב]קאמר מדם יצא [יג]שלא מתקדשה שכל מנחת נסכים לא נקי: ומי [יד]ליה מכל המנחה אשר תקריבו [טו]ז(ה') למה לי מיבעי ליה לכדרתניא אשר תקריבו לרבות מנחת נסכים לחימוץ מנחת דברי רבי יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר לרבות [א]לחם הפנים לחימוץ מנחת [ב]נסכים מי פירות הם ומי

להמי קרא גבי שאר מנחות שמיירין נקמלין כמיב מיעטיך [טז]לרבות מהו להביא מ"מ ת"ל כל המנחה ממן לגלא מעשה ממן שמיירין נקמלות מנחות שאין מיירין נקמלין מנין ת"ל כל המנחה להביא לחם הפנים דברי רבי יוסי הגלילי כו' ויתר היה נרחה לומר לכל נרך ריבוי ללחם הפנים ומנחת נסכים מקום למנחת נסכים מיבא כמה בגלל עלמה ולחם הפנים מין מהן למיעוט שאר מנחות בגלל עלמן וש מהן למיעוט וטעם זה מעכמן לקמן (דף ט:): גבי הגשה דמרבי ר"ש שאר מנחות להגשה מאת המנחה וממעט שאר הלחם ולחם הפנים מדכתיב מלה ומנחת נסכים מדכתיב והקריבה ומיהו תימה למשמע המם דלמי נלא מיעוטא הוי מיבעי להגשה מאת המנחה ומלי שנא לזמיון דלא מיבעי מכל המנחה הא מימון והגשה מרוייהו במד פרשתא כמיבי ממנחת מרשתא (ויקרא ג) ויותר היה לרבות מכל המנחה עפי מאת המנחה ושוב קשה להכא מיבעי מכל המנחה ממנחת העומר וממנחת קומה והשם לא מיבעי מאת המנחה אלא שאי השם קרא לרבות למרבה ממנחת העומר להגשה מוהשתא ממנחת קומה מן והקריב ומיהו הא מין מימה [ג]נסכים דכל מרבה עפי מאת אלא זה ודאי תימה דהוי אפכא הכא מהשם למכל המנחה מרבה ממנחת העומר וממנחת קומה ומילו ממנחת נסכים ולחם הפנים לא מתרבית והשם מרבין מאת המנחה לחם הפנים וממנחת נסכים ומילו ממנחת העומר וממנחת קומה לא מרבין: **מנחת** נסכים מי פירות הן. ומאחר מנחות יהוי למגבלין במיס למשמן מוטב ומעמין זה מי שפשר לגבל אלא ממנחת נסכים שמנה מרובה וס"ד למן נותן מים:

ומי

ואם נצלה בו בגרוגרת במקום אחד. פירוש עליה גמורה כל זרכו לגמרי יותר ממחכל בן דרוסאי: **בשנים** ושלשה מקומות. לא למי להוליא מלי גרוגרת ומזר והולילא מלי גרוגרת בפרק המולילין יש (מנחת דף פ.) דהשם טעמא כלאחיתא בסוף הטעה (שם דף קד:) ממוסר [ט] קלילה לאו כממוסר מעשה למי אלא אכל הכא אין דרך בישול בכך וממוסר נמי מחילה וקריבה[י]: **מנחה** מנין. למחלוקת לא נפקא לן אלא שריים שאחר קמילה והכא קודש קמילה: **שאר** מנחות מנין ת"ל כל המנחה. ולפי למען אלא לריש כל הכא מולה לפשטיה דקרא הוא: **אשר** תקריבו [יא]מה לי. מימה הא מינטריך לממחך בראשו של מזבח דפטור כלאחרן או לכל הפחות אחר שהוצת האור גרוע לאחר תקריבו אחר רחמנא והא מיקריבו אחר רחמנא **לרבות** מנחת נסכים [לחימוץ] מנחת כהנים וכהן משיח [משום] כד[יב]: בקמצות דוקא אסר רחמנא: [יג] לא קמ"ל וקסבר: [יד] והימה ולפרש"י ז"ל דפי' דאמן דמרבה לחם הפנים פליג במנחת נסכים לא קשיא מידי דה"ה דאיתרבאי הני תקט מנחת נסכים למר ולחם הפנים למר משום סלונתייהו וכדמתרץ רש"י ז"ל ולישנא אחרינא מנחת כהנים וכהן משיח כו': [טו] אנטריך לרבויינהו להני:

שיטה מקובצת

[ט] מהפיך ביה: [י] כגרוגרות במקום: [יא] אין לי בלא: [יב] תיבת ליה נמחק: [יג] תיבת לה': [יד] חד ותחבו: [טו] חימוצה כשאפאה: [טז] לא מהני בה: [יא] כשהקומץ מעורב בה: [יב] תקריבו. דמשמע: [יג] חייב ואע"ג דלא דמיא לשאר מנחות דלא בעי לבונה כדקתני במתני': לחם הפנים. אע"ג דלא בעי שמן כשאר מנחות ל"א לרבות מנחת נסכים [מנחת כהנים וכהן משיח [משום] כד]: בקמצות דוקא אסר רחמנא: [יד] לא קמ"ל וקסבר: [טו] והימה ולפרש"י ז"ל דפי' דאמן דמרבה לחם הפנים פליג במנחת נסכים לא קשיא מידי דה"ה דאיתרבאי הני תקט מנחת נסכים למר ולחם הפנים למר משום סלונתייהו וכדמתרץ רש"י ז"ל ולישנא אחרינא מנחת כהנים וכהן משיח כו': [טז] אנטריך לרבויינהו להני:

[א] שמ קנ:. [ב] (ל"ל לבבא), [ג] ל"ק מ"ו, [ד] מנכש"ק מ"ו ועיין ל"ק, [ה] [בבן], [ו] דמל"ש מקמלות ל"ק, [ז] גי' ל"ק לא קמ"ל וקמ"ל. [ח] קרייב ל"ק, [ט] [וע"ע מוס' שמ קד: ד"ה מאכל], [י] עי' בספר קרבן אהרן פ' ויקרא דף עז ע"ג מ"ש מה. כ) דפמ"ש ל"ק.

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה מאכל מקריבו דמשמע:

רביעו גרשום

במעשה צלי של שבת דאילו אותיב שפחרא דבשרא בתנורא בשבתא אע"ג דלא אפיך ביה מיבא דמיבשל ממלא הכא נמי גבי עיסה מחייב: ואם ניצלה בו. צלייה גמורה כגרוגרת במקום א' [חייב]: דחזו לצירוף. דאי הוו ביחד הוה עייל ביה אוירא: לבבא דאקלידא. שן של מפתח של עץ שמנקבין בו נקב כל שהוא ומכניסין בו עץ קטן כעין שן: מנחת נסכים מי פירות הן. שהן נבלות בשמן והיאך יכול לחמצה:

תורת אזר השלם

א) כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיי לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיי: [ויקרא ב, יא]

לד א מיי' פ"ל מהלכות כלי המקדש הל' יט:
לה ב ג מיי' פ"ה מהלכי פיסולי חפצי הל"ד ופפק כלי מלמוד ועי"ש כה"מ:

שיטה מקובצת
ה) שלח רבין תיבות ר' דאובן במתק: ב) נמשנה מבפנים ולא נמשנה: ג) הלח נמשנה מבפנים ולא נמשנה: ד) והא איבא ביסא. וא"ת לעיל מאי קשיא ליה הא שמעינן לרבי עקיבא מדת יבש לא נתקדשה לימא בשלשה בביסא וי"ל דלא הוי פליג ר' יוסי הגלילי אבל רש"י כתב לעיל [ולקמן פרק] הא מדת לחה היא וכפי שיטתו דכתב לעיל דמאן דמרבה לחם הפנים פליג אמנחת נסכים שיך לאקשויי לעיל נמי שפיר והא איבא ביסא דלחה היא ולא פליגי ר' יוסי הגלילי ור' עקיבא אלא במנחת נסכים. תוי"ט: ה) כגון שלשה: ו) לא אמר ותיבת כתב נמחק: ז) קדשי קדשים אות ה' נמחק: ח) הוי בת חימרו: ט) דכשמן בגללת: י) הילכך איתי בהו חימצי: יא) בשום כלי שרת: יב) שהרי נותנן אותה בביסא כשלשה: יג) דלחם הפנים: יד) מקדשת מה שבתוכה הס"ד ואח"כ מה"ד לאחר שנאפו: טו) כלי משמע דהיינו תוכו הס"ד ואח"כ מה"ד מבחוץ מאחורי: טז) מבחוץ נמשנה בפרק: יז) ביסא. שנילושו בה שתי הלחם דלחה היא והיכי אמר' לעיל דאינה קדושה עד לאחר אפיה תיבות כלי שרת ל"ש: יח) עד לאחר אפיה: יט) שיריים שנתותרו: כ) מה"ד ואל ותיבת מובח נמחק: כא) הלחם ובכורים. תיבת מן ל"ש:

תורה אור השלם
א) כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיי לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיי: [ויקרא ב, יא]
ב) וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל כֵּלָיו וַיְמָשְׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם: [במדבר ז, א]
ג) מִמַּאֹשְׁתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתַּיִם שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה בִּכּוּרִים לַיי: [ויקרא כג, יז]
ד) קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיי וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: [ויקרא ב, יב]

וכמי ושמעינן פירות אין מחמיצין. פירכתי בריש פירקין (דף ע: ד"ה מן): ליה לר"ש דאמר מדת יבש לא נתקדשה. לקמן בפ' שתי מדות (דף 5) ופ"ה לעיל מ"ל מנור מקדש להיות ממקדמו פניה ועדיין יכול לבא לידי מימון ונמצא לקדש ממון כך דמקדמו פניו תו לא בא לידי מימון ונפקא מינה למנות על פסח ונפוק פ"ק דבסח (דף יט:) מסתמא דמהיות שמא מצוי לפייה גמורה לימר הסח ולא מרבה על גבי גחלים אלא כדי שיקדמו פניה ושמא זו היא שיעור כמלכל בן דוסתאי ופלוגתא היא בקרימת פיסם הסח אי הוי מתחתון או בעלין וע"ע דמסתמא הכא דלי מדת יבש נתקדשה קדושי לחם הפנים ממש ממנחת ט קומצ ולבונה ולא מסתמיא משום חוכחא לליקדום אלא או בתנור או על המולטן לקמן בפרק שתי הלחם (דף לה:) דקתמר ומניחם מקרן אחד דכתו והוא דרך חול כי' ובפרק ב' דמעילה (דף ט.) תנן גבי לחם הפנים קרמו בתנור הוכשרו ליפסל וגבי מנחות קתני קדשו בכלי: **רבי** יאשי' סבר אותם למעוטי מדת יבש מבחוץ. ולהכי ממעט מתומה מדת יבש טפי ממדת לח דדיעסקם גבי כלי משמא כתיב שהן מדת לח כך פירש בקונט' ומשמע שהיה להן ריטי משיחה יותר ממדת יבש וס"ת הסוח קונגיל דבריש פ"ב דמעטעת (דף מו.) דדרשינן לומס ממשיחה ולא לזוכות ממשיחה אלא מעבדה כמלן לא כר' יונתן ולא כר' יאשיה וי"ל דלמ"ל כר' עקיבא דלית ליה מדת לח ממשיחה כפניס וכמון כדמוכח בממעתין ולקמן בפרק שתי מדות (דף 5.) ופסיל ליה מדת יבש חול היא ס"ל נמ מינוך לומס אלא

למימרא דלדוכות בעלמה:

אין לי אלא מזבח בבש מנין. הכא מלרכינן קרא לרבויי כבש ממזבח וכן בסוף ממזבח מקדש (זבחים דף פז.) דמניא כל הנוגע במזבח יקדש מין לי אלא מזבח בבש מנין ת"ל את המזבח והא דדריש מזבח קדשי קדשים (דף מד:) על קיר המזבח ולא על קיר הכבש לאו דמיותר קרא למעוטי אלא כיון דכתיב מזבח חוזקא ממעט דכתיב ומיתה לחנן בפ"ב דזבחים (דף מו.) נתן על הבבש פסול ומ"ר בגמרא ת"ל את מזבח שמעת פסול בשר אבל בעלים נתכפרו לחמר קרא ומי נתניו לכם על המזבח כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים אלמא בעל יתורא דקרא משמע בבש במזבח וברייתא דבש ששת אין מגופו לאישים איתמר המעלה מכולם על גבי הכבש רבי יוחנן אמר ר' אלעזר אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב דתניא המזבח אין לי אלא מזבח בבש מנין תלמוד לומר ואל המזבח לא יעלו לרצון ור' אלעזר אמר פטור מ"ט דאמר קרא אשר ודבש קרבן ראשית תקריבו אותם אותם הוא דרבי לך בבש במזבח אבל מידי אחרינא לא

ומי פירות אין מחמיצין. ולית ליה מגלגלא מחיים ובקברה ומנחת כהנים וכהן משיח שמי מיתבאי מיניה והכי משמע פלוגתייהו בקונ' ובפרק מנחת נסכים מי [ה] הויא חימוץ הא מי פירות הן. דבמתני' [ו] נגמלה להם יום לה ג' לוגין לעשרון דמשמע דמשמר שמין מרובה [ז] כו' נותנין בהן מיס הלכך לימסר בהן מיחוץ שלא בהא מלי מיחוץ מיכא: מגבלה במים. הלכך אית בהו חימוץ: מדת יבש היא. דלמ היו נותנין [ח] בפסח שהיה כלי שרת מגלח בעשרון ועשרון מדת יבש תוס': ושמעינן לרבי עקיבא כו'. בפ' ב' מדות (לקמן דף 5.) וכיון דלמ קדושה היא עד שיקדישנה בפלטן אמאי עבר עליה ולקמן פריך הא מצית לח היא [ט](נמי שהרי [י]נתנו) בפסח כשלמים ומשני ליה לקמן: שלח רבין ודאי כך הצעת המשנה. כדלמרן: אבל אפיך לה. משום להאי פירכא: ואודא ר' יוחנן לטעמיה. דמוקי לה בלמס [יא]כר' יוסי מלמא לר' יוסי מדת יבש נתקדשה לטעמיה כר': וימשחם ויקדש. מכלי מזבח קאי (ו) למיס הס: מדת הלח. היו ומאי היו וטולטו מילך דמפרש בפ' ב' מדות (לקמן דף פז:): תדע לך. דלמ מסמכה שהרי מיהו [יב]מתקדשת מה שבתוכה (ג) עד לאחר שנאפו תנור מקדשו לתנור היה בעזרה מכל מעיקרא לא קדשיהו עשרון שנמדדו בו ורבי יאשיה דריש בכורים לה' מקודש לפייה קאי: אותם (ג) בפנים. של כלי מסמע[יג]: ונימא נמי ר' יוחנן ר"ש ור' יונתן אמרו דבר אחד. דהא תרוייהו מיהו להו מדת יבש לא נתקדשה: משום דלא שוו. ר"ע ור' יונתן במדת לח מי הדדי לרבי יונתן לחמר מדת לח מבחוץ ומדת יבש מבפנים ור"ע [יד]מקדשה בפ' ב' מדות (לקמן דף 5.): והאיכא ביסא[טו]. (ד) כלי שרת: קטבליא. שור (ה): ליטא ליה. רבי יאשיה הכי ללא נתקדשה עד [טז]לפייה: בגון דביילא בעשרון דחול. כי היכי דנשמעינן גבי לימה. כמיב במורה ועשרון שלמ: קדשי קדשים. כגון זמני שלמי נסר להן כבבי עלרת: מותר העומר. שיריס [יח]שנותנו מן הקומץ: כל שממנו [יט]אישים. כל שעלה כבר ממנו למזבח ומבבר קרבנות כבר עלו מלב וכליות ומן המנחות כבר עלה הקומץ ומשמי הלמס כבר עלו מלבי כבבי עלרת הבמין עמהן וקופון דמו ומלמס הפנים מיכי לשנה: יצאו שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהם לאישים אמר רב ששת אין מגופו לאישים איתמר המעלה מכולם על גבי הכבש רבי יוחנן אמר [כ]חייב ר' אלעזר אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב דתניא המזבח אין לי אלא מזבח בבש מנין תלמוד לומר [כא]ואל המזבח לא יעלו. ור' אלעזר אמר פטור מ"ט דאמר קרא [כב]שאור ודבש [כג]קרבן ראשית תקריבו אותם אותם הוא דרבי לך בבש במזבח אבל מידי אחרינא לא

ומי פירות אין מחמיצין. ולית ליה מגלגלא מחיים ובקברה ומנחת כהנים וכהן משיח שמי מיתבאי מיניה והכי משמע פלוגתייהו בקונטרס ונקט: ובקרפיף מנחת נסכים מי [ה]הויא חימוץ הא מי פירות הן. דבמתני' [ו]נגמלה להם יום לה ג' לוגין לעשרון דמשמע דמשמר שמין מרובה [ז]כו' נותנין בהן מיס הלכך לימסר בהן מיחוץ שלא בהא מלי מיחוץ מיכא: מגבלה במים. הלכך אית בהו חימוץ: מדת יבש היא. דלמ היו נותנין [ח]בפסח שהיה כלי שרת מגלח בעשרון ועשרון מדת יבש תוס': ושמעינן לרבי עקיבא כו'. בפ' ב' מדות (לקמן דף 5.) וכיון דלמ קדושה היא עד שיקדישנה בפלטן אמאי עבר עליה ולקמן פריך הא מצית לח היא [ט](נמי שהרי [י]נתנו) בפסח כשלמים ומשני ליה לקמן: שלח רבין ודאי כך הצעת המשנה. כדלמרן: אבל אפיך לה. משום להאי פירכא: ואודא ר' יוחנן לטעמיה. דמוקי לה בלמס [יא]כר' יוסי מלמא לר' יוסי מדת יבש נתקדשה כמלן לטעמיה כר': וימשחם ויקדש. מכלי מזבח קאי (ו) למיס הס: מדת הלח. היו ומאי היו וטולטו מילך דמפרש בפ' ב' מדות (לקמן דף פז:): תדע לך. דלמ מסמכה שהרי מיהו [יב]מתקדשת מה שבתוכה (ג) עד לאחר שנאפו תנור מקדשו לתנור היה בעזרה מכל מעיקרא לא קדשיהו עשרון שנמדדו בו ורבי יאשיה דריש בכורים לה' מקודש לפייה קאי: אותם (ג) בפנים. של כלי מסמע[יג]: ונימא נמי ר' יוחנן ר"ש ור' יונתן אמרו דבר אחד. דהא תרוייהו מיהו להו מדת יבש לא נתקדשה: משום דלא שוו. ר"ע ור' יונתן במדת לח מי הדדי לרבי יונתן לחמר מדת לח מבחוץ ומדת יבש מבפנים ור"ע [יד]מקדשה בפ' ב' מדות (לקמן דף 5.): והאיכא ביסא[טו]. (ד) כלי שרת: קטבליא. שור (ה): ליטא ליה. רבי יאשיה הכי ללא נתקדשה עד [טז]לפייה: בגון דביילא בעשרון דחול. כי היכי דנשמעינן גבי לימה. כמיב במורה ועשרון שלמ: קדשי קדשים. כגון זמני שלמי נסר להן כבבי עלרת: מותר העומר. שיריס [יח]שנותנו מן הקומץ: כל שממנו [יט]אישים. כל שעלה כבר ממנו למזבח ומבבר קרבנות כבר עלו מלב וכליות ומן המנחות כבר עלה הקומץ ומשמי הלמס כבר עלו מלבי כבבי עלרת הבמין עמהן וקופון דמו ומלמס הפנים מיכי לשנה: יצאו שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהם לאישים אמר רב ששת אין מגופו לאישים איתמר המעלה מכולם על גבי הכבש רבי יוחנן אמר [כ]חייב ר' אלעזר אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב דתניא המזבח אין לי אלא מזבח בבש מנין תלמוד לומר [כא]ואל המזבח לא יעלו. דמיתי [כב]שאור ודבש [כג]קרבן ראשית תקריבו אותם אותם הוא דרבי לך בבש במזבח אבל מידי אחרינא לא

מועד ומילה ונוד וגבעון מי גמי [כד]מפיקו לרבי יהודה הא דקדיש שלמה לבמרן קידש ולא לפסולין [כה]מדע להא מין עולין למזבילה: **כבש** מנין. לר"ש דלמר בזבחים בפ' קדמי קדשים (ד' מג.) דדלפת עזרה נתקדשה כמזבח הוא מלי למינקט קרקע עזרה מנין שלא משום דלמירי גמי הכא מלמל מעבד בבש ולא במקום אחר דלא מצינו ביסא כתובה בתורה: מנין למעלה מבשר חטאת וכו' [ומקשיר דבר הנאכל לכהנים: הוה יכול למימר כל שאור וכל דבש לא תקטירו אשה לה' ממנו למה לי אלא לומר לך כל שממנו לאישים שיירי הרי הן בכל מקטירו: אינן מגופן לאישים. אבל הבא ממהן יש ממנו לאישים מאי ניהו מכבשים הבאים עם הלחם אימורין למזבח ושני בזיכי לבונה הבאין עם לחם הפנים למזבח: המעלה מכולן על גבי הכבש. בלא הקטרה: אותם שאור ודבש הוא דרבי לך בבש במזבח מואל המזבח לרבות הכבש:

ורבי

ולא בביסא: אי הכי כיון דאמר משו"ה לא איקדשה כגון שלשה ע"ג קטבלא [הא] דקא"ל ר' יונתן לר' יאשיה תדע לך שלא נמשחו שהרי אינן מקדשות: ליטא ליה ר' יאשיה משום הכי איגן מקדשות כגון (דליכא) [דמיילה] בעשרון דחולין שלא מדד הסולת בעשרון דקודש אלא דחול הא מדד בעשרון דקודש נתקדשו: הכי השתא בשלמא ביסא משום הכי יכול לגבלה ע"ג קטבליא דלא אמר ריחמנא עבוד בביסא ולא במקום אחר דלא מצינו ביסא כתובה בתורה: מנין למעלה מבשר חטאת וכו' [ומקשיר דבר הנאכל לכהנים: הוה יכול למימר כל שאור וכל דבש לא תקטירו אשה לה' ממנו למה לי אלא לומר לך כל שממנו לאישים שיירי הרי הן בכל מקטירו: אינן מגופן לאישים. אבל הבא ממהן יש ממנו לאישים מאי ניהו מכבשים הבאים עם הלחם אימורין למזבח ושני בזיכי לבונה הבאין עם לחם הפנים למזבח: המעלה מכולן על גבי הכבש. בלא הקטרה: אותם שאור ודבש הוא דרבי לך בבש במזבח מואל המזבח לרבות הכבש:

א) נעיל ב, ב) כתובים פ"ג מכתב ה, ג) נ"ל ומה שבידים, ד) יומא ק. קונטי כב. יומא מז: זבחים עו:, ה) זבחים מד: נקמן עג., ו) [במשים מג:], [נעיל כו:], ז) ע"ש שיך נעיל ח) מכתב סם"ד ס"ק י"ב, ט) [נקמן עג.], י) מנקמן סם"ד ס"ק.

(א) גמ' מנו רבען שמור לא מקמיה: (ב) שם ס"ק שמור לא מקמיה: (ג) רש"י ד"ה שוף נמי שמו:

יבול יהא יחיד מתנדב להביא שתי הלחם ת"ל קרבן ראשית תקריבו. ראשית אלו שתי הלחם שהן באין ראשית להחיד חדש במקדש: אבל צבור יביאו שתי הלחם בנדבה ת"ל אותם אותם מיעט לחובה [תקריבו] שתי הלחם ולא נדבה: ומה יש לך להביא מן שאור ומן דבש שתי הלחם מן השאור ובכורי' מן הדבש. כגון תמרים ותאנים: אם נאמר כל שאור דמשמע מקצתו ולא כולו לילף דבש משאור למה נאמר כל דבש: בשירי מנחה שאם רצה לצרכן בדבש ולאוכלן מותר. שאור לא הותר בשירי מנחה כתיב לא תאפה חמץ חלקם. שאור דהותר מכללו במקדש מאותו כלל דכתיב לא תקטירו. מאי ניהו לאו שתי הלחם דקריבה נדבה דהיינו חמיצה דקריבה לקרבה קומצה למזבח. והיינו הותר מכללו: אמר רב עמרם לא (קרב עם הלחם) [לקרב עמהם] דבר הקרב עם שתי הלחם הותר לקרב נדבה ומאי ניהו שני כבשים לקרב דמן למזבח. אי הכי בבורים נמי הותר הקרב עמהן להקריבן נדבה דתנן הגזולות שעל גבי הסלים עולות ושבידים חסלין החמירות אלמא דאיכא קרב עמהן ואי בעי למיעבדינהו נדבה מצי למיעבד. ואמאי תני דבש לא הותר מכללו. התם [לא] קרב עמהן דהנהו לעטר בכורים הוא דאתו. ולאו משום חובה: הממלה מבשר חטאת העוף למזבח להקטירו שאין דינו להיות למזבח אלא דמו: בשר חטאת העוף ולוג שמן של מצורע קרבן. לוג דכתיב והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן אבל אין ממנו לאשים: עירובי מנין שאם בין השאור ובין המצה כזית. אביי סבר יש קומץ פחות משני זיתים ואפילו בכזית ת) הקטנה משום הכי קא מרבי כל: עירובי מנין. אף על גב דלא הוי בעניינה:

ת) גמ' לעיל ל"ג ום"ש מקטרה מפילו מפני זית משום הכי וכו'.

שמור וכתורים מן לבם לכמיני [ד]שהוא קרא וה"ק קרבן לחמים מקריבין מותם להיותו שמי הלחם [ה]מן הסמור לכמיני (ויקרא כג) ממן מחמינה ולחמים מיקרו להן לחמים כל המנחות המחמצת שנה [ו] לכמיני שה (במדבר כח) מנחה מלשה וכתורים [ז]מן הלחם ומיקרו לחמים [לכמיני לחמים] כתורי למלמנן (שמות כג) הכי הוא דלחמין ליה כבשם כמותם כלכמיני (ויקרא ג) ולא המותם לא יעלו: מידי אחרינו. כגון בשר מבשות וכל הני לעיל לחמיני משום כל שממנו למיחים לא רמיין לך בשם כמותם[ח]: יכול יהא יחיד מתנדב ומביא כיוצא בה. [ט]לחם דעליה קמי לכמיני (שם) קרבן לחמים וגו': תקריבו. משמע ניטר: אבל יהא צבור מביא. כ' הלחם נדבה שהרי מצינן [שמי] הלחם מוסה ויכיל למי נדבה לצד כגון ממעות של שופרותיהם: מה יש לך להביא. ל"ג לה במולת כהנים ומלן דגרים ליה הכי קאמר מה יש לך להביא מהן מוסה להו לחמים מוסה משמע ללא לחמהן קרבן לחמים[י]: אם נאמר כל דבש. לרבות מלקומץ לחמפרש לקמן: למה נאמר כל שאור. נגמר מדבש לי נמי לא לכתוב כל גבי דבש וגילף משאור: שאור הותר מכללו. כלחמפרש לקמן: דבש הותר בשירי מנחות. שם רוצה לעשם ולטגן אילו מנחה נדבה מותר לכל מחנות כהונה גלגולת בגדולה כלחמרינן בפ' חזקוב והלחמים (מולין קף קלב:) לך נתמים לממחה לגדולה כלרך שהמלכים מוכלין: שאור לא הותר בשירי המנחה. כלחמרי לעיל לפילו מלקם לא מלפה ממן: לאו שתי הלחם דקריבה נדבה. במוחה לאי מהלך למוסה לא לא מני למיתר להם לא הותר[כ] במקדש דלא קרב למוחה: לקרב עמהן. לחני בבני עלית קחתר דקריבים עם שתי הלחם והיינו הוחרו מכלל מכלל במקדש[ל]: לקרב עמהן: בבורים נמי. שהיו מביאין עמהם עופות: [מ]וחפלים שבידן. של בכורים שהיו בעלים ניתנין לכהנים: לעטר בבורים אתו. הני עופות ולאו מוסה ניתנו והלחנן במקבת בכורים (פ"ג מ"ד) ומיתיבי בלוש וערבה (סוכה קף מז:) הבכורים טעונין קרבן ניל וברכה ולינה תמרינן בחלמוד ירושלמי דהאי קרבן שלמים הוא כמיב הכא ושמחת בכל הטוב וכמיב התם ושמח שלמיך ומכלת שם ושמחת ולאו קריבים עמהן חשיב להו שלא היו זקוקין זה [ס][לזה] לנמי יכול יהא למקדש שלא מוסה עליו להביא שלמים [מ]וקודם) לשם: כל ששמנו קרבן. חמר רחמנא הלא קרבן לחמים ומקרא נדרש לפניו: עוף (ג) שמו קרבן לכמיני (ויקרא ג) ומשם מן הטוף שולה קרבנו: לוג שמן של מצורע. מין ממנו לחמים שלא קרבן חיקרי כלחמרינן בחלו מנחות[פ] לכל קרבנם נרחות לוג שמן של מצורע וגופיה נמי כתיב (ויקרא יד) והקריב אותו לחשם ואת לוג השמן ואי קשיא הרי קרב ממנו [מ][לחשם מלורע בא עמו] [ע]לחמים כמיני הלחם מסוס כבשים הם לא קשיא לחשם לא שיך מהלי לוג לגמרי לחלם מצא עכשיו ולוגו עד עשרה ימים כלחמרן בחקומץ ומוא (נעיל קף טו:): מאי קאמר. מאי שיעוריה דקחמר טולו ומקלמו: חצי זית מנין. וכגון לחמיני בעיניה: עירובו. שעירבו עם מלה ללא מינכר: אביי סבר יש קומץ פחות משני זיתים. ולא מקטירו לקומץ שלא מעמע וכיון דיש קומץ פחות מצי זיתים למיתר אין לו אלא לוג לגמרי ורבי יוחנן (אמר) האי אותם מאי עביד ליה. הוה מצי למיתר למיכעי ליה מי הא דלרבי לבען בפ' המעבוחת (זבחים קף מ:). מחשם מי אחה מעלה לריש נימוח אבל אחה מעלה לשם עליה מנחה נמי מיכעי ליה: מיבעי ליה לכדתניא. ומהכן בריימא לן קמיי לרבי [טו']: מיבעי ליה לכדתניא. הוה מצי למיתר בפרק מלעור לחכמי ג"מ כלחמר בפרק המעבוחת (זבחים קף מ:): אבל יהא ציבור מביא כר'. והא לחניא בחס"כ חס זכה שלמים הוא מקריב הוא מביא נדבה ואין לביא עושים לוג. והא לחניא בחס"כ חס זכה שמן של מצורע ואכיא ביניהו: לוג שמן של מצורע איכא בינייהו. לחיקרי קרבן בחלו מנחות לכל קרבנם נרחות לוג שמן של מצורע וגופיה נמי כתיב והקריב הכהן את השמן ומן השמן ואת הלוג לחשם ואת לוג השמן ואת הכבש לחשם ואת לוג לגמרי לחשם ואין לחשם מסוס כבשים ואין לחתן לחשי שחי הלחם מסוס כבשים ומן הכבשים הם קרב ממנו לחשים שהרי חשם מלורע בא עמו וכ"ג אמרינן לעיל ממנו לחשים כשחי הלחם מסוס כבשים ואין לחתן לחשי שחי הלחם שחיניהם עם הכבשים לוג שמן של מצורע נמי מניפין חומו עם החשם ממיים כדחמרינן נקמן בפירקין מדכתיב והניף חותם ומירק בקונטרם להם לח קשיא לחשם לא שיך לגבי לוג לגמרי לחשם מצי חשמו עכשיו ולוגו עד עשרה ימים כלחמר בחס זה ועוד להיכא להוקנטו אין יכול לחשות חשל לוג שמן לח הוקנטו חלא לר"ש לחמר חחס הוקנטו בחשיטה ופ"ח ובפרק המעבוחת (זבחים קף טו:) קרי ליה ממנו לחשים וי"ל לחחס כחי למיחר כל שחשו קרבן חלא לנקט לשון הסגור בחס"ם יחר ואין לחרך להכא בחא בפני עלמו והחם בחא עם הזאח לחמר זה חשמו וזה לוגו לפ"ל לא ליחמ לוג בחא בפני עלמו מיכא ועוד לפרק ב"ש (שם קף מה.) לח קרי זבח חחיר נסיכים הבחין עמו כיון לחחת עד י' יחים: רבי מנין ת"ל כל עירובו מנין ת"ל כי בל. מכלן קחה על פי הקונטרם לפרק חלו עוברין (פסחים קף מג:) לחמר ר"ש כל חיסורין שחחורה חין בהם מיעוט שבידן ומהר"ח הגזולות. שבידו: עון קרוס שיפטור משם: פון) זבחים דאשם מצורע בא עמו ל"ש: צ) לאישים. שהרי אשם מצורע בא עמו וכה"ג חשבינן לעיל ממנו לאישים:

לז א מיי' פ"ע מהלכות ממילין ומוקפין הלכה ט:

לח ב מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הלכה יד:

לט ג מיי' פ"ע מהל' כלים הלכה ט:

מ ד ה ו מיי' פ"ח מהל' מיטורי מזבח הלכה ד:

מא ז מיי' פ"ד מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ב:

מב ח ט מיי' פ"ח מהל' מיטורי מזבח הל' ה:

ה) לא קרבה נדבה: ו) עולות ושבידים חיבת החלים נמחק: ז) חיבות דחני לוי לכל קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע נמחק: ח) אמר אביי ה"ק כו' עירובו מנין שיעורב בו שאור ואינו ניכר וה"ק אין לי אלא כולו כל הקומץ דהיינו כזית חצי קומץ היינו חצי זית עירובו היינו כשהשאור מעורב בתוכו ואינו ניכר [ת"ל וכו']: ט) רבא אמר ה"ק כו' [אלא קומץ]. כל הקומץ דהיינו שני זיתים דאין קומץ פחות משני זיתים חצי קומץ דהיינו [זית דאין הקטרה פחות מכזית עירובו מנין דהיינו] חצי זית שאור וחצי זית מצה דהיינו היתר מצטרף לאיסור ת"ל כי כל לרבות עירובו: ו) דכתיבי בההוא קרא שאור ודבש [קרבן וכו']. חיבת ה"ר ל"ש: ז) הלחם הבא מן: ס) כדכתיב: ע) ובכורים הבאים מן הדבש דאיקרו: פ) הלחם: פ) קרבן ראשית נדבה. הס"ד ואח"כ מה"ד ובכורים מן הדבש. דבש תמרים: צ) הותר מכללן במקדש דיהא לא קרבו: ק) במקדש. ולפולם מהגך דחוכה קאמר הס"ד ואח"כ מה"ד אי הכי דמקרב עמהם קאמר דבש נמי משכחת לה דהותר מכללו במקדש לקרב עמהן כגון בכורים דמפני שהיו: ר) חיבות הסלים שבידן של בכורים נמחק ומה"ר הגזולות. שבידו: ש) קודם שיפטור משם: ת) חיבות דאשם מצורע בא עמו ל"ש: א) לאישים. שהרי אשם מצורע בא עמו וכה"ג חשבינן לעיל ממנו לאישים:

א) קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיי וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: (ויקרא ב, יב)

ב) מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַייי אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ: [דברים כג, כד]

ג) כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַייי לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַייי: (ויקרא ב, יא)

ד) וְזֶה יִהְיֶה לְךָ מִקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים מִן הָאֵשׁ כָּל קָרְבָּנָם לְכָל מִנְחָתָם וּלְכָל חַטָּאתָם וּלְכָל אֲשָׁמָם אֲשֶׁר יָשִׁיבוּ לִי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים לְךָ הוּא וּלְבָנֶיךָ: (במדבר יח, ט)

מב א מיי' פי"ג מהל' מעה"ק הלכה יד:
מג ב מיי' ס"ה מהל' מיאוס מזבח הל' ג:
מד ג (מיי' שם הל' ה):
מה ד מיי' פי"ט מהל' מקדשין יח ג:

ה] אין לוקין על לאו שבכללות. לאו למעוטי שחיט דשאור ודבש בעין אחי דכיון דהוה"ל כתיבי בהדיא אע"ג דלא כתיב אלא חד לאו אתרוייהו לא קרינן בהו לאו שבכללות וכה"ג אמרינן באלמנה וגרושה וזא ומבושל אלא אחערובות קאי דלא כתיב בהדיא: 3] איבא דאמרי חדא מיהא לקי. אם הצלה התערבות לבדו ואיבא דאמרי כו' ועיין בפ"ק דתמורה מ"ש בגליון על לאו שבכללות: 3] מכוות. הלכך ליכא לחייביה על פחות מכזית ולדבא כי כל אתי למימר רבי עירב שאור ומצה מצטרף היתר לאיסור להשלים לבזית ולאביי דלא בפי שיעור שלם אצטרך כי כל למימר [כו']: 7] מצטרפין משהמצ מינה [והמקטיר] ותיבות עירובי שאור איבא נמחק: 8] משום דלעיל ותיבת דעליה נמחק: 1] ויתים דלמאן דאמר אין קומץ פחות משני זיתים [לא מצי] לרבויי אלא בזיתים: 1] דרבי קרא. ע"ין זבחים (דף קו ע"ב): 2] (ואירחיים) [ורכבו] דלא קרינן. ואות מ' נמחק:

זית דילמא כי חתך קרא לנרשי כזית ותע"ם שתין טו כדי קומץ ור"ל דמברא הוא דבידי דכל חתך נרשת מלי [ה] שיעור על כרחין יש הקטרה פחות מכזית כיון דמברא ליה דיש קומץ פחות מכזית מכזית מיהו [ו] דיתים נמי מלי נרשי כזית ומהכא מפקי מתניתיה ר' יהושע בן לוי וכי יוחנן דפליגי בהקטיר קומצה לעיל בהקומץ רבה (דף כו:) ולפ"ק גב גמ' דלמרין בפרק המזבח ובמעלה (זבחים דף קנ:) ומיהו לה לעיל בפ"ק (דף יב:) הקומץ והקטורת שהקריב מתחת מהן כזית בחוץ חייב אבל פחות מכזית נמי שתי שאור דרבי קרא [ו]ומיהו בהיות להקטיר קומצה פעמים ליכא קרא ומצינן לה הקטרה ושתי שאור דרבי הכל ולפי טעם זה מלן למאר התם יש הקטרה אפשר דמודה הכא למ"ק הקטרה ומדע דהא להקטיר כחלבי זית מנן בפ"ק (לעיל יב:) דלא הוי פיגול ומיהו יש לתלוק מקום דגבי פיגול אימתק אכילת מזבח לחלבי זית ומיהו יש לחלק מקום עירובי דבש: ואיבא דאמרי אפילו חדא נמי לא לקי. למ"ד כאן לאו מיומד הכל מד מיומד לאו שבכללות אבל מלמנה וגרושה ומלה זוכה לא הוי [ו] [לאו] שבכללות דלאו אבל מלי מיומד ומפורשין בפירוש הלכך לקי עליהן להכי נקט לאו דתמימה מקום [ח]דעלים כזית והפילו השופט וגו' ממני'

ויש הקטרה פחותה מכזית. והכי נמי ממרין בהקומץ [רבה] (לעיל דף ס.) הקטיר קומצה פעמים כשרה הלכך הפילו פחות מכזית מיבי: ורבא אמר אין קומץ פחות משני זיתים. הלכך לא נפקא לן מהתם למיסר הקטרה בפחות [ג]מכזית ורבא ורבה כי כל למימר מע"ג דלא מיכשר שהרי מילואו: משאור ומדבש. שמרבין יתר לוקה מרבע מלקיות: לאו שבכללות. כל שאור דמשמעי מיניה שאור ועירוי וכן כל דבש דמשמעי מיניה דבש ועירוי וכן כל מ"ע שבכללות דלאו מי לאו כל שהוא לוקה משום שאור שכתב לך בחיהרה אחת לא מקרי לאו שבכללות דלאו אכל חד קמהדר והכי משמעינן נמי דזיר (דף נח:): גבי מכל שאר יפנה מגבן היין: איבא דאמרי תרתי לא לקי. משום כל שאור מע"ג [ד] דשאור ועירוי [ט] שאור ועל [ל] שאור דמקטיר עירוי שאור מיכשר לעיל ע"ק [ל] יתירה הוא ומשמה ע"ק, [ם] שאור ועל [ל] ע"ק, [נ] [כריתות ה.], [ס] ערכין לית מייב כי אם משום לאי ע"ק, [ל] ע"ק, [מ] גם לו משום מעטא לחכל ע"ק, [נ] ג' ע"ק ועירוין כפי עמו מייבי, [ס] ע"ק, [ע] [ע"ש תוס' ד"ה שאור], [פ] ע"ק, [צ] ע"ק [ק] [ועי"ש תוס' מנ"ל ב"ק כב: ד"ה אמר רבא ותוס' ד"ה מנחתן].

(ם) רש"י ד"ה מיכף לחמרי וכו' ועירוין מלמרפין משאר מינים והמקטיר:

ורבא אמר. אין לי אלא קומץ ולא אמר אין לי אלא כזית שבר דאין קומץ פחות מכ' זיתים. ואני קומץ מנין מדלא אמר חצי זית קסבר דאין הקטורה פחותה מכזית עירובו מנין דמצטרף לכזית: העלה. כזית משאור ומדבש: על לאו שבכללות דוחד לאו הוא לא הקטירו וכולל בו שאור ודבש דעבוד.

המעלה משאור ומדבש ע"ג המזבח כו'. פי' בקונטרס שמרבין יתר לוקה מרבע מלקיות וקשה היכי לקי משום שאור ומשום דבש היינו דלאו מצינן מיהו ואם יש בהן משום עירובי מיכף כזית ונקט היה נראה לפרש שכל אחד לעצמו ומצטרפין לחודיה לוקה מצה שאור ומשום כי כל שאור וחדבש לחודיה לוקה משום דבש כזית ולכל דבש המקבל (ב"מ דף קמו:) ובמקום כל שעה (פסחים דף מח:) דלא ומטמא לוקה שמים דבש לוקה שמים שאור ודבש לוקה ד' כעין ההיא סיטה דסוף המקבל (ב"מ דף קמו:) ובמקום כל שעה (פסחים דף מח:) דלא ומטמא ולמים וכבש וכן גבי ג' מינין (דף נח:) ועוד היין דכי כל אחת למעוכדת לא לקי אחאור כלאחר בסוף המקבל (ב"מ דף קמו:) ולמרמים וכבש לא לקי משום כי נפש הוא מוכל לוחלין ולדברים אחרים הוא לאחת ועד כאן לא פליג רב הונא אלא משום שכי נפש הוא מוכל מעמו נמי רמים כמו שאר דברים אבל כבש כי כל לא אחת אלא אחת לעירובין לחודיה ובכאה לפרש דמיירי שאור ומשום עירובי דבש וא

מתני' מנחת המולת. [ס] [ס] למנחתו מנחה סמוך מנחת עמרן עליה ושמן ולבונה וטללה וקומצה כמו שהיא מיה ובזריקה כתיב שמן ולבונה בכל הך מחבירתה לא כתיב לבונה אלא ממנחת עליה שמן ולבונה בה נפש ומשמע לכל מנחת יחיד טעונה שמן ולבונה חוץ: החלות והרקיקין.

מתני' [ס] יש טעונות שמן ולבונה שמן ולא לבונה לבונה ולא שמן [ס] לא לבונה ולא שמן [א] ואלו טעונות שמן ולבונה [ב] מנחת המולת [ג] והמחבת [ד] והמרחשת [ה] והחלות [ו] והרקיקין מנחת כהנים [ז] מנחת כהן משיח מנחת עובד כוכבים מנחת נשים [ח] מנחת העומר [ט] מנחת נסכים טעונה שמן [י] ואין טעונה לבונה [כ] לחם הפנים טעון לבונה ואין טעון שמן [ל] שתי הלחם [מ] ומנחת חוטא ומנחת קנאות אין טעונין לא שמן ולא לבונה: **גמ'** [נ] אמר רב פפא כל היכא דתנן [ס] עשר תנן לאפוקי מדרבי שמעון דאמר [ע] מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא קמ"ל דלא [פ] תנו רבנן [צ] ונתת עליה שמן ולא על לחם הפנים שמן [ק] שיכול והלא דין הוא ומה מנחת נסכים שאינה טעונה לבונה טעונה שמן לחם הפנים שטעון לבונה אינו דין שטעון שמן ת"ל עליה עליה שמן ולא על לחם הפנים שמן [ר] ושמח עליה לבונה עליה לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה שיכול והלא דין הוא ומה לחם הפנים שאינו טעון שמן טעון לבונה מנחת נסכים שטעונה שמן אינו דין שטעונה לבונה תלמוד לומר עליה עליה לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה [ש] מנחה לרבות מנחת שמיני ללבונה [ת] היא להוציא שתי הלחם שלא יטענו לא שמן ולא לבונה אמר מר עליה שמן ולא על לחם הפנים שמן אימא עליה שמן ולא על מנחת כהנים שמן מסתברא מנחת כהנים הוה ליה לרבויי [א] שכן עשרון כלי חוץ וצורה הגשה ואישים אדרבה לחם הפנים הוה ליה לרבויי שכן ציבורא חובה טמיא דאכיל פיגולא בשבתא מסתברא נפש אמר מר עליה לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה אימא עליה לבונה ולא על מנחת כהנים לבונה מסתברא מנחת כהנים הוה ליה לרבויי שכן עשרון בלול בלוג מוגש בגלל עצם אדרבה מנחת נסכים הוה ליה לרבויי שכן ציבורא חובה ואימא מסתברא נפש: מנחה לרבות מנחת שמיני ללבונה ואימא להוציא האי מאי אי אמרת בשלמא לרבות שפיר אלא אי אמרת להוציא למה לי [ב] שעה מדורות לא ילפינן: היא להוציא שתי הלחם שלא יטענו לא שמן ולא לבונה ואימא להוציא מנחת כהנים מסתברא מנחת כהנים הוה ליה לרבויי שכן עשרון כלי מצה ועצם הגשה ואישים אדרבה מנחת שתי

ונתת עליה שמן. מלמד קנה ממנחת העומר כתיב ומלמדין למנחת נסכים למעוטי לחם הפנים מתניתא מסייעא לרבי יהודה דאמר מיעוט מיעוט הוא ומיעוט הבא אחר מיעוט מרבה את הכל ורבי יהודה היא דאמר מיעוט הבא אחר מיעוט אינו מרבה אלא את עצמו ורבי יוסי גופיה מנלן דלא מודי אלא ברבה שבמיעוטין אלא מדכתיב ונתת עליה שמן ונתת לבונה עליה ולא על מנחת נסכים ולא על מנחת העומר ולא על לחם הפנים ולא על שתי הלחם ולא על מנחת חוטא ומנחת קנאות ולא על מנחת סוטה ולא על מנחת קנאות ולא על מנחת מנחות ולא על מנחת חנוכה ולא על מנחת כהן משיח ולא על מנחת כהן הדיוט ולא על מנחת כהן שנתנסך בו יין נסכים ולא על מנחת כהן שבא במגע מת ולא על מנחת כהן שלן ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בטבול יום ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא רחיצת ידים ורגלים ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא הקטרת אברים ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בערלה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בשכרות ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא מעילה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא תרומה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא מעשר ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא חלה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא ביכורים ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא שתי הלחם ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא לחם הפנים ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא מנורה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא מזבח הזהב ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא מזבח הנחושת ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא כיור ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא כהונה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא משיחה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא בגדי כהונה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא קידוש ידים ורגלים ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא זריקת דם ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא הקטרת חלבים ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא הקטרת אברים ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת בשר ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת עור ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת קדשים ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת תודה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת שלמים ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת חטאת ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת אשם ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת מנחות ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת מנחת חוטא ומנחת קנאות ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת מנחת סוטה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת מנחת מנחות ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת מנחת חנוכה ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת מנחת כהן משיח ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת מנחת כהן הדיוט ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא אכילת מנחת כהן שנתנסך בו יין נסכים ולא על מנחת כהן שבא במגע מת ולא על מנחת כהן שלן ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בטבול יום ולא על מנחת כהן שנכנס בפתח אהל מועד בלא רחיצת ידים ורגלים

נט: כל המנחות באות מצה פרק חמישי מנחות
עין משפט נר מצוה
נג א מיי׳ פ״ע מהלכות מעה״ק הלכה ה:
נג ב מיי׳ פי״ל מהל׳ מעה״ק הלכה י:
נד ג מיי׳ שם הלי׳ יט:
נה ד מיי׳ פי״ע מהל׳ מעה״ק הלכה ה:
נו ה מיי׳ פי״ל מהל׳ מעה״ק הלכה י:
נז ו מיי׳ פי״ע שם הלכה ז:
נח ז מיי׳ פי״ל שם הלכה יב:
נט ח מיי׳ שם הלי׳ יג:
שיטה מקובצת
ס) בפי׳ עצמו ועל תלבונה בפני עצמה:
ע) נתן עיין (דף נב:)
ג) [נתן] עליה לבונה שחוקה מהו] ואמר מורי הרמ״ה דהוי מצי למבעי אם נתן לבתה אפילו בלא שחיקה וקמץ בצוד תלבונה בביסא דאי טצמא משום דלא מיבלע תא נלא מיבלע ואין הזי טעמא משום אפשר ללוקטה הא אצ״ג דאפשר ללוקטה כיון דקמצה בלא לקיטה פסולה וכן מוכח הסוגיא דבלקיטה תליא מילתא [והקמיצה פסולה] בצוד תלבונה בביסא: ד] ואם צד שלא לקט לבתה כו׳ אלמא מיפסלא בקמיצה זו ובלקיטה תליא מילתא דאל״כ אמאי אין ברת בחוץ [לזמנן] [אלא ודאין הא דאין בו כזית משום דאיכא פסול אחריני ובעינן שיקרבו כל מתיזיו כהרצאת כו׳: ס] לבונה חישב ואות פ׳ נמחק: ו] ואמאי פסלה בחשבונה ותיתני הך פר דחוי הוא אבי אמר: ז] תנן המצרי. עיין זבחים (דף לד. ע״ב): ח] רב ששא תיבת אדא נמחק: ט] עד דאיכא נתינה. דנמרינן מונתן להכן את הקדש דבר תראוי להיות קדש תיתיני נתינה דכוית דא״ר תינאנו מנתינה דגט דכתיב ונתן בידה וכשר אשילו על עלה של דית וכן גבי נתינה דתרומה דכתיב ראשית דגנך תתן לו וקי״ל דאפילו חטה אחת פוטרת אלמא אשכחן נתינה שהוא בכל שהוא ונילף מינה ר״ל דמדשני קרא בדיבדיה דכתיב לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה ולא כתיב ישים אלמא נתינה מעלייתא בעינן. תוס׳ אחרות] י] עומר ומנחת כהנים: יא] אותם ושאר: יב] כל קרבנות ואות ה׳ נמחק: יג] כרת אלא לאו תואיל: יד] בהקומץ וושא: טו] ותיהוי הך מנחה פר: טז] לקט״ל:ה] פסלה: יז] אפילו הדם בכוס. גבי ב׳ שעירי י״כ מתניא דאם מת הממשלת: יח] דהוייק מת דאי אית ליה דחויין מת הממשלה איהוי ליה הדם: כ] המשלח והביא שנים: כא] דחוייקשין שמא לאחר שנתקבל דם: כב] אחת בדין פסחים בדתנן באיזהר מקומן ודמן טעון מתנה אחת ובלבד שיתן כנגד: כג] בזית דכתיב עליה משמע שיעורא: כד] ותיהוי פר אמאי תיבת פירוש נמחק: כה] ותיהוי דחוי לשון תוס׳ אחרות וקפריך דקתני נתן עליה לבונה [ולקמטה] והאמר כשרה [לקמן] ומשום הכי פריך ותיהוי דחויא דבעוד הלבונה בביסא פסולה היא ואיכא מתניא [ולקטה] ביון דאחזי ידיה: כו] לבונה והלכך: כז] להכשירה והכתוב בספרים: כח] הפרשן תיבת הפרידש נמחק לשון תוס׳ אחרות אין פרשן טרפה והמפורשים טעו ותשחבשו הספרים: כט] דקא מקשי: ל] שזה פרידש ולא גירסא: לא] כספר פירוש שהיה כותב לסימן פ׳ והיזיד היזיה גדולה וכחב פר: לב] מיהי דאי תוס׳ אחרים וצו שלא לקט פריך האי פסולא לאו משום מחשבה הוא מדלא מחייב עליה ברת אמחשבת הזמן אלא ש״מ דפסולה משום דקמיץ בעוד הלבונה עמה הוא ור״ב לא שייך למיפרך אמאי פסלה מחשבה ואי אמרת אסיפא פריך אמאי פסלה מחשבה דחוי הוא לאו כלום אדפריך אברייתא ליפרוך אמתניתין בהדיא טפי אלא ה״ג ותיהוי דחוי ואמתניתין פריך כדפי׳: לג] חוי ואות ה׳ נמחק:ל] כתבהגיו. ואומר מהר״ם דגרסינן אמאי פסלה מחשבה ופריך לברייתא דוקא דשמפנא דסברא דבעוד הלבונה עליה דחויא היא אבל למתני׳ לא מצי ליפרוך מדמשני לעיל הדא ועוד דקאמר דלקטה למצוה דלא ס״ב לה נדחה לעולם והשתא ניחא דמצינן למימר דרבא אית ליה שפיר חשאת קריאה רחמנא לחנא דלעיל דסבר דלא היתה דחויא אבל להך תנא דסבר דחויא לא מוקמינן קרא לאכשורי רבי שהוא דחוי כבר לכך צריך לאוקמי כתנן. תרי״ת: לשון תוס׳ אחרות ואמר מורי הרמ״ה ד״ש
לעיל ד״ה ואי אמרת דחויא דבעוד הלבונה עליה חוץ לזמנן ואמאי פסלה דבריית׳ פריך דקתני משלקות הלבונה חישב ואמאי פסלה בה מחשבה דחוי הוא ותימא דהאיל תנדחה ידחה והאי דלא פריך אתחני׳ בהדיא משום דאיכא למימר דס״ל לחנא דתמני׳ דטעמא משום דלא מיבלע היא והא לא מיבלע ואפילו קמצה בעוד הלבונה בתוכה נמי לא מיפסלא אבל מבריית׳ פריך שפיר דקתני רישא שם עד שלא ליקט הלבונה חישב עליה כו׳ אלמא ס״ל לחנא דבריית

[ס] (הוי רבוי אחר רבוי. לגבי שמן כתיב עליה להיינו כזית וגבי לבונה כתיב עליה דמשמע עד לתיכף שיעורא): [ו] בלבונה כתיב נתינה וגמירא כזית כלכתיב (ויקרא כב) ונתן לכהן את הקדש והכהיא נתינה כתיבה מלילה [ז] וכל מלילה נכזית עליה משמע דמנחה נמי בעינן כזית הוי

מי בעינן שימה דומיא דנתינה או לא. גפ"ק לכריתות (דף ו:) פליגי רבי יהודה ור"מ גבי שמן המנחה לר' מאיר קמץ על כמה מלא לו יסך וכתיב ומצאך יתן ממנו על זר מה מיכה כל שהוא לף נתינה כל שהוא ור' יהודה קמץ לפיכך נתינה דזר מנתינה לעלמא מה נתינה לעלמא כזית לף נתינה להכא כזית והשתא הך בעינן להכא ניתנו למרוייהו לתפילו לר"מ דליף התם ממוס לנתינה ומיכה במדע מילתא כמיכי מלא זוג כמוך בתזהרה וזה כמוך בכרת ותפילו לר' יהודה נמי ללא ליף התם ללמוד הכא מוהב כיון לנתינה ומיכה כמיכי במד קמץ והא דשמעת לעלמא נכזית היינו משום דילפינן מנתינה דמנלומי תרומה דהוית נכזית כדנתן לפרק כל שעה (פסחים נב:) ולא כתבו שחול לדידיה שזה פרוסה בעי וכי מיכה שזה פרוסה מע"ם שמן מן כזית מי נמי לפילו כתבו שחול דשמי המס דליף ממעילה דנפרוסה כלתימא המס והא דתמר בפרק התכל (ע"מ מ.) קומץ בלי לף על פי שמן מן שזה פרוסה מע"ג דכתיב ונתן לרעהו נעלו כתיב דמשמע כל דהו וגמ נמי תמרינן (גיטין דף כ.) כתבו על מיקורי הגלה כשר דונתן פילה נתינה גמ בעלמא קמתר בלכתי ספר לפי כל דהו ולמלי לפרישת לתבתא שחול משום דליף ממעילה מלא זוג כמוך בתזהרה וזה כמוך בכרת ותפילו לר' יהודה נמי ללא ליף התם ללמוד הכא מוהב כיון לנתינה ומיכה במדע מילתא כמיכי

סה א מיי' פי"ז מהל' מעשה הקרבנות הלכה ט:

א) וְהֵבִאתָ אֶת הַמְּנָחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מֵאֵלֶּה לַיְיָ וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ: [ויקרא ב, ח]

ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תְבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְקָצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן: [ויקרא כג, י]

ג) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת הַמֶּנְחָה הַקְּנָאוֹת וְהֵנִיף אֶת הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ: [במדבר ה, כה]

ד) וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵיפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא יִצֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי מִנְחַת קְנָאֹת הִוא מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן: [במדבר ה, טו]

ס] וכן הוא אומר הקריב אותה אל המזבח. וא"ת ולמה לי הקריבה תיפוק ליה משום הקריב דגופיה ד"ל דלא ידענא קביעות מקום ס] דכתי' זאת תורת המנחה הקרב אותה לפני ה' (לפני) [אלפנים] המזבח אי לאו גז"ש וכמנחת נדבה הוא דאפיקנא בריש הקומץ רבה דמגישה בקרן דרומית מערבית לפי (שאף אינה) [שאינה] שוה לשאר מנחות דאין בה שמן ולבונה וגם באה שעורים ושאר כל המנחות באה חוטים. תו"ח: ב] ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה וכו'. וא"ת כיון דפשיטא לן לרבות מנחת סוטה להגשה יותר ממנחת חוטא משום דיש בה תנופה מ"ל לאוקמי את המנחה במנחת חוטא אדרבה מעיקרא הוי לן לאוקמא במנחת סוטה וי"ל דמנחת סוטה דראי (שנה) [משונה] יותר (לשאר) [משאר] מנחות משום (דבאה) [דלא באה] חטים ומ"מ מפרש ס] בקל חומרא אחת יש במנחת חוטא שעושה ממנה קו"ח תו"ח: ג] חיבות דמזכרת עון היא ונחוץ: ד] חיבות כגון מנחת נכרים מנחת נשים ונחוץ: ה] מאלה עיין תוספות לקמן (דף עה ע"ב): ו] חובה הוטא הס"ד ואחר כך מה"ד [מנחת נדבה] דהאי קרא: ז] לקמן מהקריב: ח] מה"ד הא: ט] שתים רקיקין ומצות: י] כדכתיב בהם סולת וסולת חטין הוא: יא] השפוירין. והדין נותן כך שהוא מותר האוהל ונצבר מביאין חובה מחטים דהיינו שתי הלחם שבאים חמש דבכורים קרינהו דחמנא ואי של שעורים לא הוי בכורים שהרי מנחת העומר בפסח והיא באה מן השעורין: יב] אלה אשר יעשה מאלה הס"ד ומה"ד אין לי אלא אלה בביהוחא אין לי שום מנחה אלא בעין אלה מן החטים הס"ד ומה"ד או אינו אומר אלה אלא להן: יג] על האומר הרי והה"א: יד] חוטא ושל נשים: טו] שבפ' הס"ד ומה"ד והגישה ממעטת מנחת כהנים דמשמע מיעוט אותה ראיירי בה ולא אחרת הס"ד ומה"ד והא אפיקתיה לנופיה ותיכת מבעי ל"ש:

פירקין (דף ע.) ילפינן מזמח מורת לעמן מלה שפיטו מנמח מרמשת מע"ג דמזמח מורת כמיב קולת וז' אינה בהה קולת אלא מרמשת ועוד הא רבי שמעון בריש מכילתין דנפקא לן מזמח מורת כל המנחות לתין מחמשה פיסלת בהן והכא בעי קרא לרבויי מנחת העומר ומנחת קנאות (סוטה) ולא נפקא לן מזמח מורת וגלמה לפרש לנו שייך הכא למדרש מזמח מורת כלל משום דכמיב ריבויי ומיעוטי דמלמח ריבויי כמיב ומלת מיעוטי את המנחה וכמלת והקריבה לרבות מלמה והקריב והגיש והגישה למעט דממלמח קונם דשמעינן ליפיכך נרין לדון מה יש לנו לרבות ומה יש לנו למעטו ולכן להכת מלמה למעוטי שמי הלחם ולחם הפנים דדרשינן כרבי שמעון וכן ס"ל דוהקריבה למעוטי מנחת נסכים מבל ס"ל דיהגישה למעוטי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח שכרכו על רבי שמעון גופה דלקמן דמעיקרא ממעט להו והדר ממעט

מנחת כהנים ומנחת כהן משיח:

והבאת [יא]רבות מנחת העומר והקריבה [יב]רבות מנחת סוטה. תימה למה לי למעט לכמיב בה למילף נמי מנחת סוטה לכמיב בה נמי הגמה דקאמר ר' יהודה ור"ל דקגרל הוא לחוקומי מפי בעמנחת העומר דלימא שמן ולבונה ומיבא נמי סולת חזו קמנה: **מנחת** סוטה שמעונה תנופה אינו דין וכו'. ומימה ולימא שמי הלחם יוכיחו דטעונים תנופה ולא הגמה דקאמר ממעי' ור"ל דלימא למיפרך מה לשמי הלחם שכן אין מהן לאישים אף אי מימה טג על מלועל ומשמו יוכיחו וכבני עגרת ושלמי יחיד דטעונין תנופה ולא הגמה ולקמן גרסי' יהודה קמה מפי ללא מלרין קלא למנחת העומר [יג]מדיית:

יליף למילף למיפרך כדפרישית:

רבי שמעון אומר את המנחה כו'. הכא דריש רבי שמעון את ובפ"ק (ניל יא:) גבי את כל הלבונה לא דריש [יד][ומפ' פירקין] [טו]:

יכול שאני מרבה את שתי הלחם והלחם הפנים. מעמע הכא להוי מפי בכלל את המנחה ממנחת העומר ומנחת סוטה ולעיל (דף ס.) מעמע מיפכא גבי ממחן ומפ' [טז] פירשתי וי"ל משום דבמין מטעוטים גריעי מי שמי מחר מממעטו כל הנהו שמי הלחם ולחם הפנים כתיבי הכי מה ריבויי ומיעוטי שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה שבעניו ודין הוא ציבור מביא מנחה מן החיטין חובה ומביא מנחה מן השעורין חובה אף יחיד שמביא מנחה מן החיטין נדבה [יז](יכול) יביא מנחה מן השעורין נדבה ת"ל

א) אלה [יח]אין לי אלא אלה או אינו אומר אלה אלא לאומר הרי עלי מנחה שמביא חמישתן ת"ל מאלה רצה אחת מביא רצה חמישתן מביא רבי שמעון אומר את המנחה לרבות שאר מנחות [יט]כגון מנחת נכרים מנחת נשים להגשה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים ת"ל [כ]מאלה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא שתי הלחם ולחם הפנים מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ומוציא אני [כא]שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים והלא מנחת נסכים כולה לאישים יכול יהא טעונה הגשה ת"ל והקריבה והא אפיקתיה והקריב והקריבה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת נסכים מרבה

מנחת חובה ונאמר [כב]הבא מנחת נדבה מה מנחת נדבה טעונה הגשה אף מנחת חובה טעונה הגשה מה למנחת נדבה שכן מעונה שמן ולבונה מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן טעונה תנופה מנחת נדבה תוכיח [כג]וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת חוטא ששוה להן לקמיצה תשוה להן להגשה מה להצד השוה שבהן ששוו להגשה אף אני אביא לבא בעשיר כבעני תאמר במנחת חוטא שלא הוכשרה לבא בעשיר כבעני תלמוד לומר [כד] את המנחה רבי שמעון אומר [כה] והבאת לרבות מנחת העומר להגשה וכן הוא אומר [כו] והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן [כז] והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה [כח]וכן הוא אומר [כט] והקריב אותה אל המזבח ודין הוא [ל]ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת סוטה שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת העומר תוכיח מה למנחת חוטא שכן מעונה שמן ולבונה מנחת חוטא תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת סוטה ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה מה להצד השוה שבהן שכן לא הוכשרו לבא קמח תאמר מנחת סוטה שהוכשרה לבא קמח ת"ל והקריבה ר' יהודה אומר והבאת לרבות מנחת סוטה להגשה וכן הוא אומר [לא]והביא את קרבנה עליה אבל מנחת העומר לא צריכא קרא מאי מעמא מדינא קא אתיא ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה מעונה הגשה מנחת העומר שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן באה לברר עון [לב] דמזכרת עון היא [לג]מנחת נדבה מה לברר עון [לד]מנחת סוטה תוכיח מה מנחת סוטה שכן באה לברר עון [לה] דמזכרת עון היא מנחת חוטא לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה השוה שבהן שכן שוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת העומר ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה ומאי [לו]פרכת רבי שמעון פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מצויין ורבי יהודה אדרבה הא מצוייה טפי הנך זימנין דלא משכחת לה כלל או אינו אומר והבאת אלא שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה שבעניו ודין הוא ציבור מביא מנחה מן החיטין חובה ומביא מנחה מן השעורין חובה אף יחיד שמביא מנחה מן החיטין נדבה [לז](יכול) יביא מנחה מן השעורין נדבה ת"ל

א) אלה [לח]אין לי אלא אלה או אינו אומר אלה אלא לאומר הרי עלי מנחה שמביא חמישתן ת"ל מאלה רצה אחת מביא רצה חמישתן מביא רבי שמעון אומר את המנחה לרבות שאר מנחות [לט]כגון מנחת נכרים מנחת נשים להגשה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים [מ]מאלה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא שתי הלחם ולחם הפנים אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ומוציא אני [מא]שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים והלא מנחת נסכים כולה לאישים יכול יהא טעונה הגשה ת"ל והקריבה והא אפיקתיה והקריב והקריבה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת נסכים מרבה

ס) [קדושין כט. ומ"ש], ב) ר"ל הסיבוכ שנא הוכתוב, ג) [ע"ש ד"ה כמ"ש ג"ס ד"ה], ד) [ע"ש ד"ה], ה) [ר"ל מ"ש], ו) [ר"ל מ"ש], ז) [ר"ל מ"ש], ח) [ר"ל מ"ש], ט) [ר"ל מ"ש], י) [ר"ל מ"ש], יא) [ר"ל מ"ש], יב) [ר"ל מ"ש], יג) [ר"ל מ"ש], יד) [ר"ל מ"ש], טו) [ר"ל מ"ש], טז) [ר"ל מ"ש], יז) [ר"ל מ"ש], יח) [ר"ל מ"ש], יט) [ר"ל מ"ש], כ) [ר"ל מ"ש], כא) [ר"ל מ"ש], כב) [ר"ל מ"ש], כג) [ר"ל מ"ש], כד) [ר"ל מ"ש], כה) [ר"ל מ"ש], כו) [ר"ל מ"ש], כז) [ר"ל מ"ש], כח) [ר"ל מ"ש], כט) [ר"ל מ"ש], ל) [ר"ל מ"ש], לא) [ר"ל מ"ש], לב) [ר"ל מ"ש], לג) [ר"ל מ"ש], לד) [ר"ל מ"ש], לה) [ר"ל מ"ש], לו) [ר"ל מ"ש], לז) [ר"ל מ"ש], לח) [ר"ל מ"ש], לט) [ר"ל מ"ש], מ) [ר"ל מ"ש], מא) [ר"ל מ"ש],

(ב) רש"י ד"ה מנחת סוטה וכו' להגשה הס"ד ומה"ה שכן מעונה תנופה ממנחת סוטה: (ג) ד"ה מה מנחת וכו' שמנחת סה"ד ומה"ה מ"ש לא הוכשרו לבוא קמח ממנחת העומר וכו' תיקון: (ד) ד"ה והקריבה ממנחת ס"ל קרוס ד"ה והם ספיקות:

[ב] ומ"ש ממנחה מן השעורין תיכה ממנחת העומר הס"ד ד"ה אי אינו אומר אלא להך מלה נלמד על מלה ומלה נלמד על העומר מה להלן מעונה שמן ולבונה אף כאן מעונה שמן ולבונה: [ג] ממנחה [ד] ומ"ש ומה"ה ליף מהקריבה ממנחת העומר ומה"ה ד"ה והקריבה ממנחת סוטה ד"ה והגישה ממנחת כהנים: [ה] ומ"ש ומה"ה ליף מהקריבה ממנחת סוטה ומה"ה ד"ה והגישה ממנחת כהנים:

אף מנחת חוטא שהיא זוכה טעונה הגשה: מנחת סוטה תוכיח שטעונה הגשה ותנופה כדאמרי' במנחי ואין בה שמן ולבונה. מנחת חוטא לא הוכשרה לבוא בעשיר כבעני דשעיר חוטא מביא פר בהמה ועני מנחה: מה להצד השוה שבן לא הוכשרו לבא קמח שמנחת חוטא באה סולת נקיה מנחת העומר אע"ג דשעורים היה ר"ל פעמים היה מעופה עד שהיה סולת נקיה מנחת [סוטה] באה לברר עון אם זיגתה אם לא תאמר במנחת העומר שאינה באה על עון: מנחת חוטא תוכיח שאינה לברר עון: שכן מצויין כמה פעמים בשנה סוטה וחוטא: אדרבה מנחת העומר מצויה טפי. דלא סגיא דלא הויא פעם אחת בשנה: או אינו אומר והבאת לר' יהודה קאמר דדריש והבאת למנחת סוטה אלא לרבות שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה חמש מנחות שבעניו וממין אחד כלומר מן השעורין לרבות שאר מנחות להגשה כגון מנחת עובדי כוכבים ונשים וחוטא: והא אפיקתיה לרבות מנחת סוטה אם כן הוה ליה למימר [והקריב] מאי והקריבה למעוטי מנחת נסכים:

מרבה אני שאר מנחות. שהרי דומות לנסכים: שיש מהן נר' ויש מהן לבהנים. ה) הקריבים והריס בשתיה כמיב והריס הכהן מן המנחה וגו': יכול בבלי. מ"ל ממקום אחר ת"ל מרבי' לוג ואשם ו) למצורע. כמיב הכא (שם ט) והניף אותם: והכבורים כדברי ר' אלישור בן יעקב. דשמעי' ליה מעלמא (סוכה דף מז:) דלאחר בטורים טעונין תנופה: ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק. כמיב הכא שוק התרומה וחזה התנופה על שני הכבשים יחלו להניף תנופה וגו' (ויקרא ז) אחד שלמי אנשים ואחד שלמי נשים בישראל ולא באחרים. מפרש בגמ': שתי הלחם ובבשי עצרת. כמיב הכא והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה ז) וגו' שנאמר במלואים (שמות כט) ואחר הוקח ואחר הורם ולעיל מיניה כתיב אחד תנופה אחד תרומה על כרי תנופות לומר שמולין ומיבי ומעלה ומוריד. ל"ת ח) מהוקח והורם דמלואים ילפי' לאחר תנופות: במזרח. כלומר מפי' במזרח של מזבח ליהניף וכ"ש במערבו דקרוב יותר להיכל: התנופות קודמות להגשות. תמיהה אמיא ותמ"ל מגיסה ומגמתא דעומר ומגמת קנאות מיעט אין בהן תנופה והגשה ומיעט שאין מהן לאישים ומנחת נסכים קרוב לכתיב בגמתא קודמת והניף את המנחה לפני ה' והדר והקריב אותה על המזבח (במדבר ה): מנחת חשמר וקנאות. כתיב הכא תנופה ולעיל ולפיכך להו הגשה: שלשה מינין. שלמי יחיד ושלמי ציבור להן בבבלי עגלת ומשם מטורע טעונין בין שלשתן שלשה מינין ט): שתים. מלות משלשה ים בכל מין ומין והשלישי אין בהם לחין לחין בכל מין אלא שתים: שלמי יחיד. כתיב הכא סמיכה בזיקרא (ג) ותנופה שחוטין [כתיב בפ' לו] בחזה ושוק י) שלהן]: [שלמי ציבור. טעונין תנופה חיים בפרשת אמור כתיב והניף הכהן את החזה התנופה ואת שוק התרומה] דגמרי' לה משלמי יחיד מכל סמיכה לא כתיבה בפרשת אשם מצורע. כתיב היא תנופה חיים והניף אותם אותם תנופה חיים ושחוטין ואין בהן תנופה חיים זבחי שלמי ציבור טעונים תנופה ושחוטין יא) [ואין בהם סמיכה] ואשם מצורע טעון יב) סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט: גמ' ת"ר יג) והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף אותם תנופה מלמד שטעונין תנופה כאחד ומנין יד) שאם הניף זה בעצמו וזה בעצמו יצא ת"ל והקריב אותו לאשם והניף יכול יניף ויחזור ויניף ת"ל תנופה ולא תנופות טו) לפני ה' במזרח והא אמר טז) לפני ה' יכול במערב אמרי ה"מ מנחה דאיקרי יז) חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לו יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה: והכבורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב. מאי רבי אליעזר בן יעקב יח) דתניא הכהן יט) לימד על הבכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב מאי מעמא דראב"י כ) גמר יד יד משלמים כתיב הכא ולקח הכהן המנא מיזך וכתיב התם כא) וידיו תביאנה מה

מרבה אני שאר מנחות שבאות בגלל עצמן ומוציא אני מנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה והלא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח באות בגלל עצמן יכול יהו טעונות הגשה ת"ל כב) והגישה כג) הא מיבעי ליה לגופה שטעונה הגשה מן והגיש והגישה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ובאות בגלל עצמן ויש מהן לכהנים ומוציא אני שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים ומנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהן לכהנים כד) והרים יכול בכלי ת"ל והרים ממנו בקומצו כה) מה הרמה האמור להלן בקומצו אף הרמה האמור כאן בקומצו: מתני' אלו טעונות תנופה ואין מעונות הגשה כו) לוג שמן של מצורע ואשמו כז) והכבורים כדברי רבי אלעזר בן יעקב כח) ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק שלהן אחד אנשים ואחד כט) נשים בישראל ולא באחרים ל) שתי הלחם ושני כבשי עצרת לא) כיצד הוא עושה נותן שתי הלחם על גבי שני כבשים ומניח שתי ידיו למטה מולך ומביא מעלה ומוריד שנאמר לב) אשר הונף ואשר הורם לג) תנופה היתה במזרח לד) והגשה במערב לה) תנופות קודמות להגשות לו) מנחת העומר ומנחת קנאות מעונות הגשה ולחם הפנים ז) ומנחת נסכים אין מעונות לא הגשה ולא תנופה ר"ש אומר ג' מינין מעונין ג' מצות שתים בכל אחת ואחת לח) ושלישית אין בהן אלו הן זבחי שלמי יחיד וזבחי שלמי ציבור ואשם מצורע ט) זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים י) ותנופה שחוטין ואין בהן תנופה חיים יא) זבחי שלמי ציבור טעונים תנופה חיים ושחוטין יב) [ואין בהם סמיכה] ואשם מצורע טעון יג) סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט: גמ' ת"ר יד) והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף אותם תנופה מלמד שטעונין תנופה כאחד ומנין טו) שאם הניף זה בעצמו וזה בעצמו יצא ת"ל והקריב אותו לאשם והניף יכול יניף ויחזור ויניף ת"ל תנופה ולא תנופות טז) לפני ה' במזרח והא אמר יז) לפני ה' יכול במערב אמרי ה"מ מנחה דאיקרי יח) חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לו יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה: והכבורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב. מאי רבי אליעזר בן יעקב יט) דתניא הכהן כ) לימד על הבכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב מאי מעמא דראב"י כא) גמר יד יד משלמים כתיב הכא ולקח הכהן המנא מיזך וכתיב התם כב) וידיו תביאנה מה

ובאות בגל' עצמן. הוא לא צריך להאי טעמא דמטעמא דיש מהן לכהנים מימעטא מנחת נסכים כמו מנחת כהנים דכולן למזבח ואין מהן לכהנים ולא נקטיה לא משום דנקטיה ברישא דממעטן זה אחר זה: ומנחת בהנים ומנחת כהן משיח. שמין מהן לכהנים במתניתין פירשתי הא דאלי טעמא לפי שמין מהן קמיבעי ליה: ה"מ מנחה דאיקרי חטאת וחמאת כה) מטעונה יסוד בו'. נזמיתי בפרק קדשי קדשים (דף סג:) דמיעטן מטמא קרוב מנחת נסכים דכתיב בה (ויקרא ז) ואיש כי יקריב קרבנו לכל נודריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לה' עולה כליל לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ובאות בגלל עצמן ויש מהן לכהנים ומוציא אני שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים ומנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהן לכהנים כו) והרים יכול בכלי ת"ל והרים ממנו בקומצו כז) מה הרמה האמור להלן בקומצו אף הרמה האמור כאן בקומצו: מתני' אלו טעונות תנופה ואין מעונות הגשה כח) לוג שמן של מצורע ואשמו כט) והכבורים כדברי רבי אלעזר בן יעקב ל) ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק שלהן אחד אנשים ואחד לא) נשים בישראל ולא באחרים לב) שתי הלחם ושני כבשי עצרת לג) כיצד הוא עושה נותן שתי הלחם על גבי שני כבשים ומניח שתי ידיו למטה מולך ומביא מעלה ומוריד שנאמר לד) אשר הונף ואשר הורם לה) תנופה היתה במזרח לו) והגשה במערב לז) תנופות קודמות להגשות לח) מנחת העומר ומנחת קנאות מעונות הגשה ותנופה לחם הפנים ט) ומנחת נסכים אין מעונות לא הגשה ולא תנופה ר"ש אומר ג' מינין מעונין ג' מצות שתים בכל אחת ואחת מ) ושלישית אין בהן אלו הן זבחי שלמי יחיד וזבחי שלמי ציבור ואשם מצורע י) זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים יא) ותנופה שחוטין ואין בהן תנופה חיים יב) זבחי שלמי ציבור טעונים תנופה חיים ושחוטין יג) [ואין בהם סמיכה] ואשם מצורע טעון יד) סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט: גמ' ת"ר טו) והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף אותם תנופה מלמד שטעונין תנופה כאחד ומנין טז) שאם הניף זה בעצמו וזה בעצמו יצא ת"ל והקריב אותו לאשם והניף יכול יניף ויחזור ויניף ת"ל תנופה ולא תנופות יז) לפני ה' במזרח והא אמר יח) לפני ה' יכול במערב אמרי ה"מ מנחה דאיקרי יט) חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לו יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה: והכבורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב. מאי רבי אליעזר בן יעקב כ) דתניא הכהן כא) לימד על הבכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב מאי מעמא דראב"י כב) גמר יד יד משלמים כתיב הכא ולקח הכהן המנא מיזך וכתיב התם כג) וידיו תביאנה מה

אבל הכא לפני ה' קרינא ביה. מימה לדמסמיס פרק קדשי קדשים (דף נח. ושם) ויומא דפרק טרף בקלפי (דף מה:) גבי גחלים של יום הכפורים משמע דלמא מיקרי לפני ה' אפילו במערב וכן גבי נר מערבי כפ' שחי הלחם (ויקרא כד:) והכל גבי מנופה אמר לפני ה' במזרח וכן גבי שחיטה כתיב (ויקרא ו) לפני ה' ומרי בכל מקום בעזרה ים לומר דמשחיטה ומנופה לוג ומשם כתיב (שם יז) לפני ה' למעוטי בחוץ למטפת

כדמסמר בהקומץ [דבה] (ויקרא ב:) הלכך על כרחך בעינן מערבית דרומית מערב משום יסוד ודרום משום דלכל שבו מערבי נמצא שמין יסוד לקרן מזרחית ומנחה לא מקריב ליה בדרום דכתיב לא לפני המזבח בדרום שבו מערבי

פג א מיי' פ"ע מהל' מעה"ק הלכה טז:

שיטה מקובצת

ל] והנחתו זו תנופה. תימה והרי והנחתו בסוף הפרשה הוא דכתיב ובמס' בכורים משמע שהתנופה היתה באמצע הקריאה כמו [שאמרו] (שבועות לעיל) הגיע לארמי אובד אבי כו' ונראה לומר דהנחתו מגלה לנו דהא דכתיב לעיל והניחו ר"ל תנופה כמו ולא נחם אלהים:

ג] ת"ר בני ישראל מניפין. גירסת רש"י ופירושה כאשר כתוב בספרים ולא נהירא דלפי זה עובדי כוכבים ונשים שוין ובשניהן הכהנים מניפין על ידם וקשה דתניא לקמן האשה הכהן מניף על ידה ולא קתני העובדי כוכבים והכהנים מניפין על ידם לפיכך נראה הגירסא הכתובה בספרים אם מצינו שלא חילק הכתוב בין קרבן עובדי כוכבים לקרבן נשים בסמיכה לא נחלוק בין קרבן עובדי כוכבים לנשים בתנופה מה לי לא חלק בסמיכה שאין לסמיכה אלא בבעלים לא נחלוק בתנופה בין קרבן עובדי כוכבים לקרבן ונשים שהרי התנופה בכהן בתמיה ומה ת"ל בני ישראל ולפי גירסא זו אין תנופה בקרבן עובדי כוכבים כלל אבל בקרבן נשים הכהנים מניפין על ידם. ומצאתי יש בדבר דלא מבעיא למ"ד שלמי עובדי כוכבים עולות דפשיטא דאין בהן תנופה אלא אפי' למ"ד שלמי עובדי כוכבים שלמים ניתנו אפ"ה אין תנופה בקרבותיהן ולא דמי לקרבן נשים שהרי הן אוכלות והבשר אבל קרבן עובדי כוכבים אין העובדי כוכבים אוכלין את הכשר למיכך אין להם דין בעלים:

ג] עובדי כוכבים א"כ מה:

ד] בכהנים א"כ מה:

ה] או איבו המקריב אלא כהן תיבת זה נמחק:

ו] הא כיצד. פ"ה דשני המקראות מכחישים זו את זו כר' ולא נהירא דאדרבה בתר דאשכחנא בעלים יש לנו לומר המקריב לרבות גרים כר' ואומר הר"מ דה"פ הא כיצד בבעלים שמעינן מהאי קרא וכהן מיד יד כדדריש לעיל וא"כ האיך יתקיימו שניהם כר. וגי"ז: ז] בכבורים כהן אף השלמים הכהן מניף הס"ד ומה"ד ומה להלן בעלים דכתיב המקריב זבח השלמים ידיו תביאנה וגו' להניף אף כאן בבכורים בעלים:

ח] יליף מעמיה: ט] אחד אנשים ואחד נשים:

י] מלסמוך לפי שאינן יכולות לבא בעזרה עובדי כוכבים דכתיב כל בן נכר ערל לב לא יבא אל מקדשי וגו' אשה לאו אורח ארעא: יא] סמיכה: יב] כהן. וכת"כ אינה שנויה בלשון הזה אלא בלשון אחר: יג] היא ובדידהו דוקא איבא קפידא ושקה דכיון דתנופה דכהן מפקינן לה מקרא מסתמא גם כן איבא קפידא דחציצה כמו בבעלים תנ"ש אחרות: יד] הא דהא תנופה דזרוייהו כתיבן ולמה נחלק ביניהן: טו] ובירושלמי דמסכת סוטה:

למעוטא למעט מחיים ממאי לפני ה' דהוי למה לי לי למעוט מעוה ממערב ומיהו קשה דמשמע הכא גבי יקוד הוה מכאורה קרן דלומית מזרחית להגשה מע"ג דכתיב לפני ה' והגשה ממזרח היא ולא מיבעיא למעוטי ממזרח ממערב ועוד קשה להך דהגשה גופה משמע שהקומץ רגיל (למ' יט:) דבעינן לפני ה' ממש דקאמר רבי מלעזור יכול יגישנה ממערבה של קרן זו מדרומה של קרן ומסיק כשהתה לומר לפני ה' ממערב ביעלת מל פני המזבח וכשהתה לומר מל פני המזבח מדרום קיימת לפני ה' ממערב לשמפרש לקמבר כולה מזבח נפשון קמי מלמע למי לומר הכי לא הוה קרינן ביה לפני

כהן מניח ידו תחת ידי הבעלים ומניף. למו לוזקא קאמר שמה יד הבעלים ממש דל"ל הוה לה יד הבעלים מלישה מין הכלי ודין יד הכהן ומקוף שמי מדות (לקמן ז:). מסקינן גבי [ב] בעלי מומין ליפוי כולהו שהדי הדדי קא הוה מלישה מלמ הבעלים לומזין בלחוגי הכלי והכהן בזוליו מלמנה והיינו שמה יד הבעלים והכי תנן שהדין בשלמי מס' בכורים (מ"ו) הגיע למרמי לוזר מי מוריד הפל מעל כתיפו ולוזו בשפוחיו והכהן מניח ידו שמתו ומניפו [ג] ומקונטרס פי' לקמן בפרק שמי מדות (דף נב.) דשמה הכהן נמ לוזכפת נן שם יש שה מלישה לשין בשפוחיו [ד]היא דקיקא תנופה בבהנים ומקשה ממ"ל דמי היא וקשה דממנ ליה הא [ה]שה מרוייהו למיכן וכירושלמי [ו]מסמע קלת דהוי [ז][שמת ליון] שמנ לגרסי' גבי מנופת שנשמת קוטה וכהן מניף ידו כו' ולין הדבר כעור מבעי שפה ולינו לוזק לין ילף מבעיא לרבות גרים ומיהו מיבעי ליה לכדי שהוא אומר [ח]ידיו תביאנה הרי בעלים אמור [ט]הא כיצד כהן מניח ידיו [י]תחת ידי הבעלים ומניף ביצד

מה כאן כהן אף להלן כהן ומה להלן בעלים אף כאן בעלים הא ביצד כהן מניח ידו תחת ידי בעלים ומניף ולימא נמי כדברי ר' יהודה [כ] דתניא רבי יהודה אומר [כא] והנחתו זו תנופה אתה אומר זו תנופה או אינו אלא הנחה כשהוא אומר [כב] והניחו הרי הנחה אמור הא מה אני מקיים והנחתו זו תנופה אמר רבא הואיל ופתח בו הכתוב תחלה רב נחמן בר יצחק אמר הואיל ורב גבריה: ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק שלהן אחד האנשים ואחד הנשים בישראל אבל לא באחרים: מאי קאמר אמר רב יהודה הכי קאמר אחד אנשים ואחד נשים קרבנן טעון תנופה [א] ותנופה עצמה בישראל אבל לא בידי נשים [ב] תנו רבנן [ג] בני ישראל מניפין ואין העובדי כוכבים מניפין בני ישראל מניפין ואין הנשים מניפות א"ר יוסי מצינו שחלק הכתוב בין קרבן ישראל לקרבן עובדי כוכבים [ד] לקרבן נשים בסמיכה יכול נחלוק בתנופה לא מה לי חלק בסמיכה שהסמיכה בבעלים נחלוק בתנופה שהתנופה בכהנים [ה] [א"כ מה] תלמוד לומר בני ישראל בני ישראל מניפין ואין העובדי כוכבים מניפין בני ישראל מניפין ואין הנשים מניפות תניא אידך בני ישראל אין לי אלא בני ישראל גרים ועבדים משוחררין מנין תלמוד לומר [ו] המקריב או אינו [ז] אלא זה כהן המקריב כשהוא אומר [ח] ידיו תביאנה הרי בעלים אמור [ט] הא כיצד כהן מניח ידיו [י] תחת ידי הבעלים ומניף ביצד

מצינו שחילק הכתוב בין קרבן ישראל לקרבן עובדי כוכבים [יא] בקרבן נשים בסמיכה. פי' בקונטרס דתניא בת"כ בריבים בני ישראל ומתן בני ישראל ולא העובדי כוכבים ונשים בסמיכה בפרק שתי מדות של יבש: מה לי חלק בסמיכה שאין טעונה סמיכה שהסמיכה בבעלים ועובדי כוכבים ונשים אין נכנסין לעזרה אבל תנופה בכהנים הלכך קרבנן טעון תנופה ומה ת"ל בני ישראל מניפין בקרבנן עם הכהנים ואין העובדי כוכבים מניפין בקרבנן אלא כהנים:

תורה אור השלם

א) וְעָזָה הָעֵז הַבַּאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי יְיָ וְהִנַּחְתּוֹ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ:
[דברים כו, י]

ב) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ:
[דברים כו, ד]

ג) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָאמַרְתָּ אֲלֵהֶם הַמַּקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ לַיְיָ יָבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ לַיְיָ מִזִּבְחֵי שְׁלָמָיו:
[ויקרא ז, כט]

ד) וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֶת אִשֵּׁי עַל חֲזֵה הַתְּנוּפָה יָבִיאֻנּוּ אֶת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְיַקְטֵר הַמִּזְבֵּחָה וְהָיָה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו לְחָק עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם וְנָתַתִּי אֹתָם תְּרוּמָתָם לַיְיָ:
[ויקרא ז, ל]

רבינו גרשום

הואיל ופתח בו הכתוב תחלה הואיל ור' אליעזר מפיק לתנופה מהנחתו דכתיב ברישא דקרא חביבא ליה לר' דסידר מתני' והכבורים כדברי ר' אליעזר: ורב גבריה כדאמרינן משנת ר"א קב ונקי: ותנופה עצמה ישראל מניפה אבל לא נשים (אלא שלהן) ישראל אבל לא באחרים. לפי שמצינו שחלק הכתוב בין קרבן ישראל לקרבן עובדי כוכבים לקרבן נשים בסמיכה בפרק שתי מדות של יבש: מה לי חלק בסמיכה שאין טעונה סמיכה שהסמיכה בבעלים ועובדי כוכבים ונשים אין נכנסין לעזרה אבל תנופה בכהנים הלכך קרבנן טעון תנופה ומה ת"ל בני ישראל מניפין בקרבנן עם הכהנים ואין העובדי כוכבים מניפין בקרבנן אלא כהנים:

מסורת הש"ס

ה) סוכה מז: מכות יח:, ג) [ס"ק, ג) ל"ק, ד) נזיר מנחות ל"ק, ה) לא נאמרו שם בפירוש ר"ת ע"ש שנפרשו ר"ס ו"ל"ק, ו) ל"ק, ז) [ע"ש סוף' סוכה מז: ד"ה הכהנים], ח) יומן ל"ק ו"ל כמו, ט) ל"ל שהם, י) עובדי מוכנים ביקרבנן אבל לא נאמרו שם בפירוש ד"ר"י ה"ל בפרק ד"ס"ק כל"ל והל"ל ל"ק, ב) ל"ל ולא קמני ולא מדי עובדי כוכבים, מ) לא מה לי לא חלוק ל"ק, ג) ג"ל ל"ק ושוה דמי מ"ג, ס) [ומ"ש תוס' ד"ה ונרמוז ומוס' מנחות ד"ה ואחד נשים].

במילואים. לכמיצ ומקל המנות מאמר לפני ה' לקמ [מ]מנה מחת וגו' עד ויסך [נ] (מת) [על] החלכים (על החזוח) ועל שוק הימין ומ"ם הא כמיצ המריה וימין הכל על כפי להכהן ועל כפי מנו וינף וגו' ומן נהפך הלחם למטה כי הני למקמון [ס]:

כדי לעצור רוחות רעות. שמע מינה כל מנופות עושין כן מינה לוקח ממנופה של שתי הלחם דעלרא וכן נוהג משום דתמרינן בפרק קמא דתמיד הטמה (דף מח.) לגזר דין נחתם בפקמא על המטוחה בעלרא על פירות המילן מחג על המים [ע] ונמי מן הינעוע שנלוקש יש מי הולכה והוספה ועירוב פירש בערך נע ערך לנעוע בהולכה והוספה והמם רלים מהירוקלמי מני ערך לנעוע שנם פעמים על כל דבר ולבר [פ] צעי רבי וירא הכן מד והכן מד מו דלמא הכן והכן מד פי' כבר ממרנו ערך מעוע שנם פעמים צעי רבי וירא ההולכה מיחסב פעם אחת והוספה פעם אחת מו דלמא הולכה והוספה פעם אחת נחשבת ונרך להולך ולהמת ג' פעמים חתן תמין בגדה פ"ט (דף סב.) בעזין ז' פממים מעבירים על הכחם ונרך לכחכם שנם פעמים על כל אחד רבי זעירא צעי הכן מד והכן מד מו הכן והכן מד ולא מיפסיגו וכיון דלא מיפסיגו עבדינן למומרא שנם פעמים בכל אחד ואחד על כמן לשנו והיכי בעיא להחם אימא נמי בפ"ק שנלו בגדה בפ' הלחה (דף קג.) לבעי רבי ירמיה אחנוי אחנוי מד מו דלמא אחנוי אחנוי מד וכיוצא בה לקמן בפ' ואלו מנחות (דף עו.) גבי שנם מאות שיפה וחמש מאות בעיטה לבעי ר' ירמיה אחנוי ואחנוי מד מו דלמא אחנוי ואחנוי מרי:

לג

כיצד [א] עושה מניח אימורין על פיסת היד וחזה ושוק עליהן ובכל מקום שיש לחם הלחם מלמעלה [ב] היכא ◦ אמר רב פפא במלואים מאי טעמא אילימא משום דכתיב [א] שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה והכתיב [ב] את החלב על החזה יביאנו [ג] ולבד מן הינעוע שנלוקש יש מי הולכה והוספה ועירוב פירש בערך נע ערך לנעוע בהולכה והוספה והמם רלים מהירוקלמי מני ערך לנעוע שנם פעמים על כל דבר ולבר [ד] צעי רבי וירא ההולכה מיחסב פעם אחת והוספה פעם אחת מו דלמא הולכה והוספה פעם אחת נחשבת ונרך להולך ולהמת ג' פעמים חתן תמין בגדה פ"ט (דף סב.) בעזין ז' פממים מעבירים על הכחם ונרך לכחכם שנם פעמים על כל אחד רבי זעירא צעי הכן מד והכן מד מו הכן והכן מד ולא מיפסיגו וכיון דלא מיפסיגו עבדינן למומרא שנם פעמים בכל אחד ואחד על כמן לשנו והיכי בעיא להחם אימא נמי בפ"ק שנלו בגדה בפ' הלחה (דף קג.) לבעי רבי ירמיה אחנוי אחנוי מד מו דלמא אחנוי ואחנוי מד וכיוצא בה לקמן בפ' ואלו מנחות (דף עו.) גבי שנם מאות שיפה וחמש מאות בעיטה לבעי ר' ירמיה אחנוי ואחנוי מרי:

לד

רבי לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא [ה] ונתת על המערכת לבונה זכה רבי אומר [ג] על בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר [ד] וסכות על הארון את הפרוכת הוי אומר על בסמוך: מוליך ומביא מעלה ומוריד [וכו']: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [ה] מוליך ומביא למי שהרוחות שלו מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו במערבא מתנו הכי אמר רב חמא בר עוקבא אמר רבי יוסי בר רבי חנינא מוליך ומביא כדי לעצור רוחות רעות מעלה ומוריד כדי לעצור טללים רעים אמר רבי יוסי בר רב אבין זאת אומרת שירי מצוה מעכבים את הפורענות דהא תנופה שירי מצוה היא ועוצרת רוחות רעות וטללים רעים אמר רבה וכן לולב רב אחא בר יעקב ממשי ליה ומיתי ליה ומחוי הכי ואמר גידא בעינא דשטנא ולאו מילתא היא משום דאתי לאתגרויי ביה ת"ד זבחי שלמי צבור טעונין תנופה [ו] לאחר שחיטה ותנופתן בכמות שהן דברי רבי וחכמים אומרים [ז] בחזה ושוק במאי קא מיפלגי אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא [ח] בדון מינה ומינה בדון מינה ואוקי באתרה קא מיפלגי רבנן סברי דון מינה ומינה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [ט] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ומינה מה התם בחזה ושוק אף הכא נמי בחזה ושוק ורבי סבר דון מינה ואוקי באתרה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [י] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ואוקי באתרה התם הוא דחזה ושוק אבל הכא כמות שהן בחיים

רב

[ז] הא ביצד. ימקיימו המקריב להיכן כהן וילו מצימנה להיכן מעלים: היכא. מסכמן לחם [ח] ללחם למעלה: במילואים. לכמיצ (ויקרא ח) ומקל המנות מאמר לפני ה' וגו' על ויסך על החלבים ועל שוק הימין: מאי מעמא. ממרינן לעיל מזה ושוק שתי הלחם דמיתי ליה כהן מבית המטבחיים ורבי ליה. (ו) [ט]אחוב על החזה וכי הלד למי ליה ליד המניף מימסכמ מה שהיה למעלה היה עכשיו למטה: ההוא [י] היינו דיהיב ליה. כהן המניף לכהן המקריב ומימסכמ לעיל מינן שהיו למטה הוו המתמ למעלה: והא קמ"ל. הכך שלשה קרלי לבעינן ג' כהנים לשלשו שלשה לא מסכמת לימסהפכי כולי האי: נישתקל הבחוב. הוסוו ומני דיקן בפסוק זה למרמי שמעינן מיניה ולא לעיכן כמר מ' מיימיהו מיזל: להוציא שבעה. שהמעה כבשים של עולה המתן על הלחם מחוסת היום לעלרת כלכמיצ (ויקרא כג) והקרבמם על הלחם וגו' לין טעונין תנופה עם הלחם: בין ירבותיהן. שמכמיצ הכבשים על מממיהם על ידו ומותן הלחם על ידך [י] המתמון לחם על הכבשים על ידך המתמון וכבשים על הלחם ידך העליון מוטל על הלחם ומעותן מין קמיירי: אין עושין כן. לחת לחם בין [יא]ילים: על בסמוך. שימן המכיון של לשנה חלל הקדרים: כשהוא אומר על הארון את הפרוכת. לליכא למימר על ממש דהא פרוכת מחילה היא להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים: הוי [יב]על בסמוך. שהיה חלל הארון הכה נמי על שתי הכבשים על בסמוך: מוליך ומביא. לנפון ודלוס [יג]ומזלם ומערב כדי לעצור רומות רעות הבאות מחרגשה רומות: מעלה ומוריד לעצור טללים רעים. הנמין מלמעלה למטה: שירי מצוה הוא. דלא מעכבא כפרה ולא עיקר מלוה [יג]כדחמרינן בפרק שתי מדות (נקמן דף נג:) שלא עשה למופה שירי מלוה מעלה עליו [יד] הכמוב כמילו לא (לענין מלוה מן המובחר) כמילו לא כיפר וכיפר: ובן [טו]לוי. בעיון מוליך ומניף: [טז]לאנדויי. שמעת: מצוינין תנופה [יז]שחוטין. דבמיון לא מימרינן ליה למימני [דבנופיה כתיב]: כמות שהן. (ג) שלמים: הן

[א] עושה מניח אימורין על פיסת היד וחזה ושוק עליהן ובכל מקום שיש לחם הלחם מלמעלה [ב] היכא ◦ אמר רב פפא במלואים מאי טעמא אילימא משום דכתיב [א] שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה והכתיב [ב] את החלב על החזה יביאנו [ג] ולבד מן הינעוע שנלוקש יש מי הולכה והוספה ועירוב פירש בערך נע ערך לנעוע בהולכה והוספה והמם רלים מהירוקלמי מני ערך לנעוע שנם פעמים על כל דבר ולבר [ד] צעי רבי וירא ההולכה מיחסב פעם אחת והוספה פעם אחת מו דלמא הולכה והוספה פעם אחת נחשבת ונרך להולך ולהמת ג' פעמים חתן תמין בגדה פ"ט (דף סב.) בעזין ז' פממים מעבירים על הכחם ונרך לכחכם שנם פעמים על כל אחד רבי זעירא צעי הכן מד והכן מד מו הכן והכן מד ולא מיפסיגו וכיון דלא מיפסיגו עבדינן למומרא שנם פעמים בכל אחד ואחד על כמן לשנו והיכי בעיא להחם אימא נמי בפ"ק שנלו בגדה בפ' הלחה (דף קג.) לבעי רבי ירמיה אחנוי אחנוי מד מו דלמא אחנוי ואחנוי מד וכיוצא בה לקמן בפ' ואלו מנחות (דף עו.) גבי שנם מאות שיפה וחמש מאות בעיטה לבעי ר' ירמיה אחנוי ואחנוי מרי:

[ה] רבי לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא [ה] ונתת על המערכת לבונה זכה רבי אומר [ג] על בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר [ד] וסכות על הארון את הפרוכת הוי אומר על בסמוך: מוליך ומביא מעלה ומוריד [וכו']: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [ה] מוליך ומביא למי שהרוחות שלו מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו במערבא מתנו הכי אמר רב חמא בר עוקבא אמר רבי יוסי בר רבי חנינא מוליך ומביא כדי לעצור רוחות רעות מעלה ומוריד כדי לעצור טללים רעים אמר רבי יוסי בר רב אבין זאת אומרת שירי מצוה מעכבים את הפורענות דהא תנופה שירי מצוה היא ועוצרת רוחות רעות וטללים רעים אמר רבה וכן לולב רב אחא בר יעקב ממשי ליה ומיתי ליה ומחוי הכי ואמר גידא בעינא דשטנא ולאו מילתא היא משום דאתי לאתגרויי ביה ת"ד זבחי שלמי צבור טעונין תנופה [ו] לאחר שחיטה ותנופתן בכמות שהן דברי רבי וחכמים אומרים [ז] בחזה ושוק במאי קא מיפלגי אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא [ח] בדון מינה ומינה בדון מינה ואוקי באתרה קא מיפלגי רבנן סברי דון מינה ומינה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [ט] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ומינה מה התם בחזה ושוק אף הכא נמי בחזה ושוק ורבי סבר דון מינה ואוקי באתרה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [י] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ואוקי באתרה התם הוא דחזה ושוק אבל הכא כמות שהן בחיים

רב

[ז] הא ביצד. ימקיימו המקריב להיכן כהן וילו מצימנה להיכן מעלים: היכא. מסכמן לחם [ח] ללחם למעלה: במילואים. לכמיצ ומקל המנות מאמר לפני ה' וגו' על ויסך על החלבים ועל שוק הימין: מאי מעמא. ממרינן לעיל מזה ושוק שתי הלחם דמיתי ליה כהן מבית המטבחיים ורבי ליה. (ו) [ט]אחוב על החזה וכי הלד למי ליה ליד המניף מימסכמ מה שהיה למעלה היה עכשיו למטה: ההוא [י] היינו דיהיב ליה. כהן המניף לכהן המקריב ומימסכמ לעיל מינן שהיו למטה הוו המתמ למעלה: והא קמ"ל. הכך שלשה קרלי לבעינן ג' כהנים לשלשו שלשה לא מסכמת לימסהפכי כולי האי: נישתקל הבחוב. הוסוו ומני דיקן בפסוק זה למרמי שמעינן מיניה ולא לעיכן כמר מ' מיימיהו מיזל: להוציא שבעה. שהמעה כבשים של עולה המתן על הלחם מחוסת היום לעלרת כלכמיצ (ויקרא כג) והקרבמם על הלחם וגו' לין טעונין תנופה עם הלחם: בין ירבותיהן. שמכמיצ הכבשים על מממיהם על ידו ומותן הלחם על ידך [י] המתמון לחם על הכבשים על ידך המתמון וכבשים על הלחם ידך העליון מוטל על הלחם ומעותן מין קמיירי: אין עושין כן. לחת לחם בין [יא]ילים: על בסמוך. שימן המכיון של לשנה חלל הקדרים: כשהוא אומר על הארון את הפרוכת. לליכא למימר על ממש דהא פרוכת מחילה היא להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים: הוי [יב]על בסמוך. שהיה חלל הארון הכה נמי על שתי הכבשים על בסמוך: מוליך ומביא. לנפון ודלוס [יג]ומזלם ומערב כדי לעצור רומות רעות הבאות מחרגשה רומות: מעלה ומוריד לעצור טללים רעים. הנמין מלמעלה למטה: שירי מצוה הוא. דלא מעכבא כפרה ולא עיקר מלוה [יג]כדחמרינן בפרק שתי מדות (נקמן דף נג:) שלא עשה למופה שירי מלוה מעלה עליו [יד] הכמוב כמילו לא (לענין מלוה מן המובחר) כמילו לא כיפר וכיפר: ובן [טו]לוי. בעיון מוליך ומניף: [טז]לאנדויי. שמעת: מצוינין תנופה [יז]שחוטין. דבמיון לא מימרינן ליה למימני [דבנופיה כתיב]: כמות שהן. (ג) שלמים: הן

[ג] וְשָׂמוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל הָחֲזוֹת וְיַקְטֵר הַחֲלָבִים הַמִּזְבֵּחָה: [ויקרא ט, ג] [ד] בָּרֵךְ עַם הַדְּרֹרֶת מֶלֶךְ אֲשֶׁה לַיי: [ויקרא כד, ז] [ה] וְשַׂמְתָּ שָׁם אֵת אַרוֹן הָעֵדוּת וְסַכֹּתָ עַל הָאָרוֹן אֶת הַפָּרֹכֶת: [שמות מ, ג] [ו] וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יי עַל לֶחֶם הַפָּנִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יי עַל שְׁנֵי כְבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיי לְכֹהֵן: [ויקרא כג, כ] [ז] וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה

מסורת הש"ס

ג) [פסחים נג:, סוטה לג:, ע"ז ג:, יומא עא:, ומ"ק, ב] רש"י ד"ה ומקל המנות, ו) [ע"ז מה ע"ב, שבועות מגלין ד"מ סף, מוס' ד"ה מגלין, ס] ר"ח וכ"ה גי' ר"ק ולכך מהימנוה שמגלב כו'.

הגהות הב"ח

(ס) רש"י ד"ה כהוח וכו' ומ"ש ליה שם המלב: (ע) ד"ה כמות שהן שלימים:

הגהות צ"ק

[מ] המממון הס"ד: [נ] הכמוב כמילו לא עשה מנוה מן המובחר וכיפר הס"ד: [ס] נ"מ דבפיס לא מימרינן ליה למימני מה שלמי יחיד טעונין תנופה לף שלמי לבור כו' לפנופיס כתיב הס"ד וכ"ל:

רבינו גרשום

היכא. הוא לחם: אמר רב פפא במילואים והוה למעלה דכתיב ומקל המנות אשר לפני ה' לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן ורשם על החלבים ועל שוק הימין: מ"ט. קאמר מניח אימורין על פיסת היד וחזה ושוק עליהן: אלימא וכו' אמר אביי החוא דכתיב את החלב על החזה ההוא כי מייתי ליה כהן מבית המטבחיים ויהיב לאידך כהן המניף בידיה נמצא ביד המקבל החלב למטה והחזה למעלה כדאמרן: ההוא דיהיב ליה. מניף בתר דהניף לכהן אחרינא ביד המקטיר ונמצא החלב למעלה: על שני כבשים להוציא שבעת כבשים שלא יהא מניפו עם הלחם: מניח שתי הכבשים בין שתי ירכות הכבשים וישכיבן על צלעותיהן על ידו ומניח שם הלחם בין שתי הירכות ומצא לחם על גבי ירך האחת וירך האחרת היא על הלחם והנפה זו כשהן חיין: אמר ר' לפני מלך ב"ו אין עושין דבר מגונה כזה אלא מניח זה בצד זה הלחם אצל הכבשים ומניף: וסכות על הארון את הפרוכת. והיא אינה על הארון. ממש אלא תלויה לפניה כמחיצה דכתיב והבדילה הפרוכת אלא ש"מ על בסמוך: ואשר הורם היינו מוליך כלומר שמפרישין ממנו:

מעכבין את הפורענות. שעוצר רוחות רעות: שירי מצוה היינו שאם לא עשה תנופה אינה מעכבת שהדם הוא שמכפר ולא תנופה ולהכי קרי לה שירי מצוה: ממטי ליה. ללולב גירא בעיטנא דשטנא כלומר שעוצרו: זבחי שלמי

עין משפט נר מצוה

פר א מ"ר פ"ע מהל' מעה"ק הלכה ס: פה ב ג מ"ר פ"ע מהל' ממרין ומוסיפין הלכה יא:

גליון הש"ם

[מכ"ר גמרא אמר רב פפא במילואים. ע' נקמן דף פט ע"ב נפיכים"י ד"ה מנוס דלמיכ מרבעה וכו']: נפ' רבי לטעמיה דאמר עד בפסוך. עיין נקמן דף עח ע"ב מוספוס ד"ה ונת:

שיטה מקובצת

[ה] היכא אמר רב פפא במילואים. והא דאמר בכל מקום משום דכמו כן יש לחם למעלה בתודה ובאיל מיד ואית בחו קרא והא דמיתי מילואים משום דכתיב בחו בהדיא [וילפינן מיניה] אכולהו. תר"ת. עיין ברש"י (דף פא ע"א): [ז] חיבות אי על שני כבשים נמחק: [ג] על בסמוך. עיין תוס' (דף עח ע"ב): [ד] חיבות לאחר שחיטה נמחק: [ה] טעתין תנופה אף זבחי כו' טעונין תנופה ומינה: [ו] טעתין תנופה אף זבחי כו' טעונין תנופה ואוקי באתרה וחיבות התם הוא דחזה ושוק נמחק וס"א מה התם כמות שהן: [ז] לחם לחמם: [ח] ודמי ליה במנא דחלב: [ט] חיבות היינו נמחק: [י] בין הירכים: [יא] הוי אומר על בסמוך שוה' חלילה אצל: [יב] מצוה היא: [יג] חיבות לענין מצוה מן המובחר נמחק: [יד] וכן לולב אות ל' נמחק: [טו] לאחגרויי: [טז] לקח חלת: [יז] הר"ר יעקב מקינון מפרש צריך לנעוע ג' פעמים על כל דבר והבו כלומר (אחר) [אחר] הולכה והובאה למעלה ולמטה ולד' רוחות ינעוע ג' פעמים על כל דבר והבו כלומר (אחר הודו) [בהודו] תחלה וסוף (ואחר אנא) [ובאנא] ה' הושיעה נא:

תורת אור חשלם

א) שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְחֲזֵה הַתְּנוּפָה עַל אִשֵּׁי הַחֲלָבִים יְבִיאוּ לְהָנִיף תְּנוּפָה לִפְנֵי יי וְהָיָה לְךָ וּלְבָנֶיךָ אִתְּךָ לְחָק עוֹלָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יי: [ויקרא ז, לה]

ב) וְיָדָיו תָּבִיאֶינָה אֶת אִשֵּׁי יי אֶת הַחֵלֶב עַל הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֵת הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יי: [ויקרא ז, ל]

רב פפא אמר דכולי עלמא דון מינה ומינה. הך מילתא דלכ פפא מקמי דליטמעה להיתיה דקוף כל המדיר (זבחים דף 55:) דלעיני רבי וכבנן בממנדב שמן ומקטירן לפליגי דהון מינה ומינה דלרבי קבר הון מינה ומוקי בחמרה וקתמר רב פפא התם מי מניף מניף וכן ההיתיה דפקחים בפרק כל שעה (דף 36:) דילף מזיד למעילה פטור מקרבן מק"ו משאר מנות שיש בהן כרת ופטור מזיד וקתמר לה התם לחמרת בשאר מנות שכן יש בהן מיתה כו' ופריך הכי תנא מעיקרא מלימת ליה כרת ובסוף מלימת ליה מיתה ומשני דהכי קתמר לה התם בשאר מנות שכן יש בהן מיתה בפחות מכזית מכזית בשאר כזית ופריך מכל מקום אימת ליה כזית ופריך מכל מקום שמעת ליה לחמר הזיד בפעילה בפיתה רבי דילף חטו חטו ממרומה ומינה מה תרומה בכזית לף מעילה בכזית והשתא מאי קושיא הם רבי היא דאית ליה דון מינה ומוקי בחמרה וכ' פפא דוחק אם למרן דלרבי קבר לה כחפא שמול דחמיך התם בתרומה בחשוה פרוטה מע"ג לית ליה הא כזית וצריך לומר דחקחי לשיטתה להיות דזבחים לחמרת [א] לא נמי ר"ל הכא והתם דהכי קתמר למהני ליכא למשמע מינה:

וידון זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה חיים בו'. [ב]כתן נמי צריך לדקדק מחמי צריך קרא ממה כל חד וחד תיקו בזוכחיה וי"ל דחכל מקום הוה ליף מה מצינו כלפריטים לעיל [א] ומשום לתיקרו שלמים מדע דהא ליכא למיפרך מה לשלמי טור שכן חובה גלח להא לתיקרו שלמים קחיך ועוד כחמרן לעיל שלמיהם ריחית הוא [ב].

ויהא אשם מצורע טעון תנופה שחוט בו'. ותף על גב דחמרן לעיל (דף 5א.) חנופה ולא חנופות הכא לא דמי כיון דחמר חחיה ומדה לחמר שחיטה:

וכן השולח קרבנותיו ממדינת הים כתן מניף על ידו. תימה דבפ' כל הגט (גיטין כח.) חנן השולח חטחתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת שהות קיים ופריך בגמ' והא בעיא קמיכה חמר רב יוסף בחקבן נשים [ג]והכא לא צריך לטעמיה הכי לבבר חנא ליה ריבה והשתא כדחמרי רב פפא בגיטין (גם זה שם) בחטחת העוף עסקינן לחטחת העוף לא בעי חנופה וכחו בן קחיל חמיל נשחטו (בפחים דף 36ב) לחמר לחילו כל הזבחים עלו ומחת חשלמים קרבנותיהם וליכא לטעמיה חשתא לחוקומי נמי חטחת העוף לזבחים קחני ובכול ומעבר ופסח [ד]נמי לגא בעו חמיכה [ליכא לחוקמן] להא כל הזבחים קחמר ופסח מלוגע בפרק התערובות (זבחים עו.) לקחמר רבי שמעון לחמרת מביא חטחו ולוגו עמו ומחנה בשלמים לחוחו חטח טעון חמיכה ולא חפשר לטמון גלח בהקפא יד לומן לחמר חמיכת חטח מלוגע לגו [ה]לחוליית"ת [ו] בפרק כל הפסולין (זבחים דף נ.) ובגמרא לילי כדחמרת בחוסיפתא [ז] ובפ' בחרת דמועד קטן (דף טו:) לימת לחבל לינו חטחת קרבנותיו חשוה לזבחיו שלמים בחשוה פרוטה גלח הא לגו חכי חטחת חטוה ובחחה טוה לחרת בחחה חו בעוף ובקטן בפרק בחרת (דף קו:) גבי ר"ש שמעון לגו שיך לחקשוי גלח דוקא החם בחטחת חשוה לזבחיו עדיף לחקטיר חטחת חרוה ליה בחטחת חחרת לגו חיכא בחזקת שהוה קיים ות"ת והא בפרק החערובות (זבחים עד: ושם) חנן בקלשים חין בחינו קרב לשם חי שהוה ופריך גמ' הא בעי שמיכה ומשני בקרבן נשים ור"ל דהחם כיון לזבחיו בחקנתא נרעיה חין לעשות גלח שמיכה דכי הלי גוחת חפלגין החם גבי חשם ועבל ועמת חיכא לחוקומי בדליח ליה חקנתא עבל שמחו חחי חחמת חילה עמת זב ומלוגע שחין לפוחתו חלוייה בעשמו חי נמי בקרבן הקטע לו זמן כגון עולת לראיה ומגיבה [ח]חו שהיה עובר עליהן בבל חחמר ות"ת הרי חחשה שחחיעד עוחת בפסיחין בפפחים בפרק החשה (דף פס.) ומשמת יבלת בחמר חהן דפטורין חלעשות בפסח שני ולא חיישו חוחר בפסח שני ויש לומר דכיון שהוה בפסח חטור חלעשות בפסח שני ולא עשו לו בבבים חקנה לחי לחפשר לחקן חם לא יעשר חלות בפיחה ות"ת נהי לחמיכה לא חפשר חכל חקום עבל ועמת שחין יכולין לטמון ליומא בל שחין רואין בילה בילה חעבשת ט וכן בהחים לבקלים (דף יפ:) ובלריחות (דף נב.) ודגיד (דף ח.) לכל הני נמי לחין יכולין לטמון חשוס שפך חצוי שפיר חין לרואין בילה בילה בחחחכחן בפרק החוכר חת הבפינה (ב"ב פפ:) גבי ביכורים ור"ל לנפקא לן חהא לחחרינן בפרק בחרת דחועד קטן (דף טו:) ודיוס חוחו חל הקודש חל החבר הפנימית לגבת בקודש יקריב חטחחו זו עזירית החיפה פירוש שהכהן חבחיב בעשה שחחחכן לעבודה ולריב החם ר"ש בשחוו יקריב חשן שבילה לרואי להקריבה חשן שבילו לרואי לבילה חין לרואי להקריבה כגון טמא חת ומלוגע חשבירת החיפה חבל שאר קרבנות חשלה דחשלה הם דחשלה שאר קרבנות היינו דהני דלא נעו בחמיכה דומיא דעזירית החיפה ות"ק לדקדק חהא דלרשיון בת"כ [ח] חשוב ולא חנגעו ר"ת דחשלה קרבנות חשלה ולא חיישינן לטנף בחמיכה ורבו לומר לחשן בחמיכה ברלוי לגו ולא חיישינן לטנף בחמיכה ומיהו לחשן לחמר ר"ל לחשן לחיח בחמיכה דלא נעו בחמיכה ולא חיישינן לטנף בחמיכה ומיהו לחשן לחמר בפ' כל הפסולין (זבחים דף נג.) לטמא בר בחמיכה לחפשר לחטיל ידיה ובחמיך לא חטיל חלא בחשן לחיח בחמיכה ברלוי לגו ומשום הכי חשן לחיח

מתני' רוחשין. שהכלי עמוק והיה כל המן ממקום אחד וכשמניח אחד מלצטו על המנחה [ב] על המן נתוכה: מרחשת. לשון ממרגמין רחמין: צפה. שמיה עמוקה אלא [ג] שוליה נפין מלל מוגיה ומתפזר המן בתוכי הכלי ולהכי קאמר וכמו (שמות דף ה:) לף

מתני' האומר [א] הרי עלי במחבת לא יביא במרחשת במרחשת לא יביא במחבת מה בין מחבת למרחשת מרחשת יש לה כיסוי מחבת אין לה כיסוי דברי ר' יוסי הגלילי ר' חנינא בן גמליאל אומר [ב] מרחשת עמוקה ומעשיה רוחשין [ג] (ו[ד] רכין) מחבת צפה ומעשיה קשין: **גמ'** מאי מעמא [ה] דרבי יוסי אילימא מרחשת דאתיא ארחושי הלב כדכתיב [א] רחש לבי דבר טוב ומחבת דאתיא אמחבואי הפה כדאמרי אינשי [ז] מנבח נבוחי אימא איפכא מחבת דאתיא אמחבואי הלב כדכתיב [ב] למה נחבאת לברוח מרחשת דאתיא ארחושי כדאמרי אינשי [ג] הוה מרחשן שיפתותיה אלא גמרא [ד] גמירי לה: רבי חנינא בן גמליאל אומר כו': מרחשת עמוקה דכתיב [ה] וכל נעשה במרחשת מחבת צפה דכתיב [ו] ועל מחבת ת"ר [ז] ב"ש אומרים האומר הרי עלי מרחשת יהא מונח עד שיבא אליהו מספקא להו אי על שום [ח] כלי נקראו או על שום מעשיהן וב"ה אומרים כלי היה במקדש ומרחשת שמה ודומה כמין [ט] כלבום עמוק וכשבצק מונח בתוכו דומה כמין [י] תפוחי הברתים וכמין בלוטי היוונים ואומר וכל נעשה במרחשת ועל מחבת אלמא על שום [יא] הכלים נקראו ולא על שום מעשיהם: **מתני'** הרי עלי בתנור לא [יב] יביא מאפה כופח [יג] ולא מאפה רעפים ומאפה יורות הערביים ר' יהודה אומר [יד] רצה מביא מאפה כופח הרי עלי מנחת מאפה לא יביא מחצה חלות ומחצה רקיקין רבי שמעון מתיר מפני שהוא קרבן אחד: **גמ'** תנו רבנן [טו] מאפה תנור ולא מאפה כופח ולא מאפה רעפים ולא מאפה יורות הערביים ר' יהודה אומר [טז] תנור שני פעמים להכשיר מאפה כופח רבי שמעון אומר תנור תנור שני פעמים אחד שתהא אפייתן בתנור ואחד שיהא הקדישן בתנור ומי אית ליה לר' שמעון האי סברא [יז] והתנן ר' שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות [יח] בבית פאגי אמר רבא אימא שיהא הקדישן לשום תנור: הרי עלי מנחת מאפה לא יביא מחצה [וכו']: תנו רבנן [יט] וכי תקריב [כ] כשתקריב לעשות דבר רשות [כא] קרבן מנחה אמר רבי יהודה מנין לאומר הרי עלי מנחת מאפה שלא יביא מחצה חלות ומחצה רקיקין תלמוד לומר קרבן מנחה קרבן אחד אמרתי לך ולא שנים ושלשה קרבנות אמר לו רבי שמעון וכי

מתני' האומר [א] הרי עלי במחבת לא יביא במרחשת במרחשת לא יביא במחבת מה בין מחבת למרחשת מרחשת יש לה כיסוי מחבת אין לה כיסוי דברי ר' יוסי הגלילי ר' חנינא בן גמליאל אומר [ב] מרחשת עמוקה ומעשיה רוחשין [ג] (ו[ד] רכין) מחבת צפה ומעשיה קשין: **גמ'** מאי מעמא [ה] דרבי יוסי אילימא מרחשת דאתיא ארחושי הלב כדכתיב [א] רחש לבי דבר טוב ומחבת דאתיא אמחבואי הפה כדאמרי אינשי [ז] מנבח נבוחי אימא איפכא מחבת דאתיא אמחבואי הלב כדכתיב [ב] למה נחבאת לברוח מרחשת דאתיא ארחושי כדאמרי אינשי [ג] הוה מרחשן שיפתותיה אלא גמרא [ד] גמירי לה: רבי חנינא בן גמליאל אומר כו': מרחשת עמוקה דכתיב [ה] וכל נעשה במרחשת מחבת צפה דכתיב [ו] ועל מחבת ת"ר [ז] ב"ש אומרים האומר הרי עלי מרחשת יהא מונח עד שיבא אליהו מספקא להו אי על שום [ח] כלי נקראו או על שום מעשיהן וב"ה אומרים כלי היה במקדש ומרחשת שמה ודומה כמין [ט] כלבום עמוק וכשבצק מונח בתוכו דומה כמין [י] תפוחי הברתים וכמין בלוטי היוונים ואומר וכל נעשה במרחשת ועל מחבת אלמא על שום [יא] הכלים נקראו ולא על שום מעשיהם: **מתני'** הרי עלי בתנור לא [יב] יביא מאפה כופח [יג] ולא מאפה רעפים ומאפה יורות הערביים ר' יהודה אומר [יד] רצה מביא מאפה כופח הרי עלי מנחת מאפה לא יביא מחצה חלות ומחצה רקיקין רבי שמעון מתיר מפני שהוא קרבן אחד: **גמ'** תנו רבנן [טו] מאפה תנור ולא מאפה כופח ולא מאפה רעפים ולא מאפה יורות הערביים ר' יהודה אומר [טז] תנור שני פעמים להכשיר מאפה כופח רבי שמעון אומר תנור תנור שני פעמים אחד שתהא אפייתן בתנור ואחד שיהא הקדישן בתנור ומי אית ליה לר' שמעון האי סברא [יז] והתנן ר' שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות [יח] בבית פאגי אמר רבא אימא שיהא הקדישן לשום תנור: הרי עלי מנחת מאפה לא יביא מחצה [וכו']: תנו רבנן [יט] וכי תקריב [כ] כשתקריב לעשות דבר רשות [כא] קרבן מנחה אמר רבי יהודה מנין לאומר הרי עלי מנחת מאפה שלא יביא מחצה חלות ומחצה רקיקין תלמוד לומר קרבן מנחה קרבן אחד אמרתי לך ולא שנים ושלשה קרבנות אמר לו רבי שמעון וכי

מספקא

מספקא ליה: מי על סמ כלין נקלו מחצה ומרחשת שבמרחשת בעי למימרה ואפיק מי על סמ מעשיהן דף ה:) מסקינן למיקה למימה שמיה לתוריימה:

(למיקה הלב מי למיקה שמיה) וכיון דלמ ידעינן להי נתכוין מי מרמוזי הלב מי מרמיקה שמיה יהא מונח עד שיבא אליהו כך פירש בקונטרס ועל מנת נקט לפירושו מי על סמ כלין נקלו לספוקי מי מרמוזי הלב נתכוין ומיהו קשיא מי מרמוזי הפה ומיהו מתחה לפיכך נראה לנקט [יב] על סמ כלין למימר למספקא לן מי כלי נדר מו למנחה נתכוין ומ"ח ומאי יהא מונח יניח מרמיקה ומנחה מרמיקה מספק כלמעכמן לקמן (דף קי.) פירמיי ומיהו יודע מה פירמיי שיש לו להניח כל המפקות לפטור עלמו מנדר ו"ל דמיירי כגון דאמר מעות הללו מו קולת זה למרמיקה ומיהו קשה לתקן מעות הללו יניח מעות של מולן ויקנה מרמיקה ואומר למה כלי נדר יהא הכלי קנוי להן ויש לומר כגון שהפריש מעות והקדישן למרמיקה כמו שיירמיו מכמת הלמון:

או על **שם** מעשיהן. ולית להו לחי כרים מכילתין (דף ג:) מחצה למי מרמיקה ממנה קא מחצה ומחצה ממנה לא פמלה:

וכשרות אבית פאגי. פירש בקונטרי מלמת לחן תנור מקדש מדכתיב מחי פחני ומן נפתלות מיולת ומן נרתה לפרש כן כלפי' בפ"ק (נעיל ט. ד"ה ר"ע) ויש למחוה מלי קל מדמיק לפניי שמי הלחם ולחם הפנים לפניי מנחת מחצה חלות ומחצה רקיקין רבי שמעון מתיר מפני שהוא קרבן אחד: **גמ'** תנו רבנן [ז] מאפה תנור ולא מאפה כופח ולא מאפה רעפים ולא מאפה יורות הערביים ר' יהודה אומר [ח] תנור שני פעמים להכשיר מאפה כופח רבי שמעון אומר תנור תנור שני פעמים אחד שתהא אפייתן בתנור ואחד שיהא הקדישן בתנור ומי אית ליה לר' שמעון האי סברא [ט] והתנן ר' שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות [י] בבית פאגי אמר רבא אימא שיהא הקדישן לשום תנור: הרי עלי מנחת מאפה לא יביא מחצה [וכו']: תנו רבנן [יא] וכי תקריב [יב] כשתקריב לעשות דבר רשות [יג] קרבן מנחה אמר רבי יהודה מנין לאומר הרי עלי מנחת מאפה שלא יביא מחצה חלות ומחצה רקיקין תלמוד לומר קרבן מנחה קרבן אחד אמרתי לך ולא שנים ושלשה קרבנות אמר לו רבי שמעון וכי

מחשת מה תנור כלי אף מרחשת כלי אחר מכלל שהיו מסוקקים ב"ש אי אמרי מרחשת כלי הוא אי לא. ת"ה. ולפרש"י קשה אמאי יהא מונח כר' ויש פי' אחרים מפרשים מספקא להו אי על שם כליין נקראו מחבת ומרחשת שבמרחשת בעי לאתויי תפיק [אן] על שם מעשיהם [על אחרושי ליבא [אן] על] החישות שפחים וכיון דלא ידעינן להי נתכוין אי על רחושי ליבא אי אחרושי שפחים יהא מונח עד שיבא אליהו ולכל הני לישנא כר' עד לכך נראה לפרש [אי על שם כליין] שלא היו דומין מחבת למרחשת דזה שפתיה גבוהות וזה שפתיה שפלה או על שם מעשיהן נקראו דלא היו במקדש כי אם כלי אחד מחבת וכשהיה מביא מנחת מרחשת היה ממעט באש ולא היה השמן נשרף כי אם רוחש ומשום דמספקי ליה יהא מונח עד שיבא אליהו. ת"א:

חשק שלמה על רבינו גרשום ב) נרשה דל"ל למימר פחני מלמת פפה: מרחשת דמיירי מרחשת. למימר דסר הפה. ג) פירוחו מה הוא פחני מלמת מהמלי חוף: מ"ה מספקא ופ"ק.

ב) ס"ק ל"ג, ג) [מנחות נ.], ג) [מגיגה ג.], ד) פי' כלי של ג' רגלים, ה) [ני' סנהדרין סנהדרין המפה דומה למפוחי הכנסיות פי' ממין מפוחי הכנסיות עגול כולו חוץ מן מקום פיחום], ו) נקמן דף נה:, ז) [ני"ק כשהקריב כשתרצה לעשות דבר מן].

הנהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מ"מ ד"ה ד"ס ל"ל דמרחשת: (ב) ד"ה מלטם וכו' מוסף מחוכו נבנם מפקע בגמות: (ג) ד"ה דומה וכו' ובבלוטשא אלמא מחבא דכתב כמרחשת כל"ל והל"פ: (ד) ד"ה מגור מגור ואין מיעוט למר מיעוט אלא לדבות מד ביהלכ"פ:

הנהות צ"ק

[ה] וכיון: [ו] על שוליה: [ז] וגו' הס"ל: [ח] ל"ק מ"ו וכמ"ב מימור לשון הוס וכ"פ גם"י:

תורה אור השלם

א) רָחַשׁ לִבִּי דָּבָר טוֹב אֹמֵר אֲנִי מַעֲשַׂי לְמֶלֶךְ לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר מָהִיר:
[תהלים מה, ב]

ב) לָמָּה נֶחְבֵּאתָ לִבְרֹחַ וַתִּגָּנֹב אֹתִי וְלֹא הִגַּדְתָּ לִי וַאֲשַׁלְּחֲךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁירִים בְּתֹף וְבְכִנּוֹר:
[בראשית לא, כז]

ג) וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֶּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל נַעֲשָׂה בַּמַּרְחֶשֶׁת וְעַל מַחֲבַת לַמַּקְרִיב אֹתָהּ לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִּהְיֶה:
[ויקרא ז, ט]

ד) וְכִי תַקְרִב מִנְחַת מִנְחָה מֵאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלֹּת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן:
[ויקרא ב, ד]

רבינו גרשום

מחבת צפה. אין לה בית קיבול אלא חלקה היא דכתיב על מחבת. ארחושי הלב. הרהורי הלב: אמחבואי הפה כדאמרי אינשי קא מבח בוחזי כלומר שנובח [ו] דבור הפה דכתיב ועל מחבת. כלומר מה שאופין בו אינן בתוכו אלא על גבו שאין לו בית קיבול: האומר הרי עלי במרחשת. והוא הדין כי אמר הרי עלי במחבת ג) אי ודאי על שם כלים נקראו שזה כלי שמו מרחשת וזה כלי [שמן] מחבת יביא ואין בו ספיקא ואם על שם מעשיהם נקראו דהאי אחי ארחושי הלב והאי אמחבואי הפה ואיכא למימר איפכא ולא ידע מאי בעי לאיתויי: וב"ה אומרים על שם כלים נקראו ומרחשת שמו דומה מצד אחד כמין כלבום כמו פגום כעין זה ם ועמוק היה הכלי כמין תפוחי הברתים עגול כולו חוץ ממקום הכינוס ומנוך שאינו עבה הרבה: וכן במי פלוטי היוונים פרי האלונים: כושפ תנור קטן כדי שפיתת קדרה אחת רעפים לבינים: יורות הערביים. הינו אלפסות של אבן: תנור תנור קרבן מנחה מאפה תנור וכל המנחה אשר תאפה בתנור: שיהא הקדישן בתנור: כלומר שיהא תנור מקדשן. כשרות בעזרה אם נאפו בעזרה בתנור קדש וכשרים אם נאפו חוץ מן עזרה אחומת בית פגי ואי ס"ל (דע') [לר"ש] דבעינן דליקדשינהו תנור היאך הן כשרין בחוץ הא ק"ל דאין כלים מקדשין בחוץ: שיהא הקדישן לשום תנור כשהוא מקדישן מקדישן ע"מ לאפותן בתנור ולא

שיטה מקובצת

ה) תיבות רכין נמחק: ו) תיבות דר' יוסי נמחק: ז) אינשי קא מבח בוחזי: ח) תיבות גמירי לה נמחק: ט) ת"ר שמאי אומר: י) שום כליין: יא) כליין: יב) כופח ומאפה: יג) אומר רוצה: יד) תנור. עי' תוספות זבחים (דף צו ע"א): טו) כשרות אבית אות ב' נמחק: טז) המנחה לאחר אפיה נע ונד: יז) ממשמעותא מדנקראו: יח) כגון שהלך רכיל למחבואות לשון חיבת נחבאות ל"ש: יט) בתוכה אלמא דאין: כ) קרי לה מנחת מרחשת: כא) עצמו זו: כב) כלי ומכח הספק יהא: כג) החדופן בתוכו באמצעית: כד) כזה

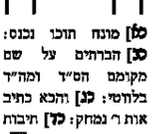

כה) מונח תוכו ובנוס: כו) הברתים על שם מקומם הס"ד ומה"ר בלחמי: כז) והכא כתיב אות ר' נמחק: כח) תיבות ואין ריבוי אחד ויש"י אלא למעט נמחק: כט) רש"י בפסחים (דף פג ע"ב): ל) שמה. ל"א מה שבולט חוץ לחומה קרי פגי כמו פגי תאנה וחוץ לחומה צד מקום הבליטה היו כשורות. ס"א ל"א מגדל אחת היה בחומה ובולטים בדפנות חוץ לחומה כמו פגי תאנה: לא) איפסלו ביוצא וא"ת והא פירשת בפ"ק דאין כלי שרת מקדש ליפסל ביוצא ואם כן היכא מוכח מהכא דאין תנור מקדש ר"ל דמוכח הכי דאי איתא דתנור מקדש נהי דאין מיפסל ביוצא מ"מ גנאי הוא הדבר להוציא חוץ לעזרה לכתחלה ולאפותו חוץ לחומה: לב) שם רחישת או רחישת הלב: לג) זנוקה. ולכל הני לישנא הוי מצי למימר כמו כן האומר הרי עלי מחבת לכך נראה לפרש אי [על כליין] שהיה במקדש כלי ששמו מרחשת [נזדר] לחביא במרחשת או דלמא לא היה במקדש כי אם מחבת וגם מנחת מרחשת היה עושה [במחבת רק] שהיה ממעט באור עד שהיו מעשיה רוחשין ולא היה האור מחבהב השמן וכן נראה בת"כ שהשיבו ב"ה לב"ש שנאמר תנור ונאמר

פח א) מי' פ"ו מכלי מעכ"ק כלכה ב: פט) ב מי' סס פ"ג כלכה ז: צ) ג מי' פ"ו סס כלכה ה:

סג: כל המנחות באות מצה פרק חמישי מנחות

עין משפט
נר מצוה

א א ב מי' פ"ו מהלכות תמידין ומוספין הלכה ט:

ב ג מי' פ"ג מהלכות קרבן פסח הלכה טז:

רבינו גרשום

במקום אחר: קרבן אחד אמרתי לך. כלומר קרבן אחד ממין אחד יביא מנחת מאפה ולא שנים ואם היה מביא מחצה חלות ומחצה רקיקין היו ב' קרבנות: א"ל ר' שמעון אילו נאמר קרבן קרבן ב' פעמים בפסוק היינו אומר חלות קרבן אחד ורקיקין קרבן אחד שכשיו שלא נאמר אלא קרבן א' משמע דחלות ורקיקין קרבן א' ואם רצה להביא מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא דקרבן א' הוא: מה וכל האמור למטה ב' מינין בכל אחד ואחד דוכל בעשה במרחשת ועל מחבת שני מינין הן וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה ב' מינין הן ואם הביא מנחה א' משניהם לא יצא אף כל האמור למעלה במנחת מאפה ב' מינין הן ואם הביא מנחה א' משניהם לא יצא אבל חלות ורקיקין לחודייהו אימא לא יביא קמ"ל בשמן בשמן דאיזה שירצה יביא ודו': איכא ביניייהו דיעבד דלר' יוסי בר יהודה אפי' דיעבד נמי לא דכל חנא בתרא לספוי מילתא קא אתי:

הדרן עלך
כל המנחות.

מג' סאין. היינו איפה: בשבת. לפי שבליל ששה עשר היה נקצר: בלא טרחא שאינו צריך להרקידו הרבה שאינו צריך ליטול אלא האבק ממנו והיה עשורן: דהכי שביחא מילתא. שלא יהא צריך ליטול אלא האבק הברור שבו. ואל ירבה במלאכות הרבה לקצור ולטחון יותר מצורך וכן שאר המלאכות שמשעת הקצירה ועד שעת הרקדה: כיון דאיפשר להוציא אימורין בהכי ספי לא טרחינן כדעבדינן בחול ה"נ כיון דאפשר משלש לאפוקי עשרון מובחר לא טרחינן בחמש כדבעינן בחול: דליכא בזיון קדשים גבי עומר דחא אפשר להוציא עשרון מובחר מג' אבל גבי פסח דאיכא בזיון קדשים אי לא מיפשט כולו שלא יהיו קדשי שמים

א רבי ישמעאל. [ו]והכמים אומרים] אחד שבת ואחד חול[ז] משלש היה בא. שבת למודה רבי ישמעאל מזכיר נרישע ונספ"ק לסוכה (דף כ) לפליגי רבי אליעזר וחכמים במחנלת ומאי רצה בגדולה לכולי עלמא לא פליגי לממעט לסיכוך כי פליגי מקטנה ומקשי מדי מי הכי אמת גדולה ואמת קטנה אמת קטנה ואמת גדולה מצטי ליה מן גילסא זו ונכוה ומיפסא גרסינן כדמוכח הכא דההוא דמודו רבנן מצטי ליה למימי נרישע וכן ההיא למען נפרק במה לרשע השנה (דף טו:) אמת יינה ואמת כל מקוס שיש ט ב"ל[ח]:

מפשיט את הפסח עד החזה. לרך רגלי ממעיל וסולק ומפשיט עד המזה ליטול ממיעוריו ולא דמי לההיא למניח בגבורות נפרק כל פסולי המוקדשין (דף נג.) ובמסורה פרק ולד מטמא (דף כד.) מן מרגלין ביום טוב ומן מרגלין בגבול להסס במפשיטו לעשות נוד שלם ונריך להוציא[ט] רגלי מעומתו ולאו דווקא נקט הכא פסח[י] דכל קרבן ליטר של שבת הוה מני למשמועינן ונקט פסח לרשמא אף על פי שיש פסחים מרובים ונרמין מוטלין בגבילה מי נמי משום דשמא לרבנן למפילו לעורך יחיד המיטו מי נמי דווקא נפסח שהו רבנן למשו שלא יתקלקל הבשר משום לטיקלו לאכילה:

וכי נאמר קרבן קרבן שני פעמים והלא לא נאמר אלא[כ] קרבן אחד ונאמר בו[א] חלות ורקיקין מעתה רצה להביא חלות מביא רקיקין מביא[ב] מחצה חלות ומחצה רקיקין מביא ובוללן וקומץ משניהם ואם קמץ ועלה בידו מאחד על שניהם יצא רבי[ג] יוסי ב"ר יהודה אומר מנין לאומר הרי עלי מנחת מאפה שלא יביא מחצה חלות ומחצה רקיקין ת"ל[ד] וכל מנחה אשר תאפה בתנור וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב אותה לו תהיה וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה מה וכל האמור למטה שני מינין חלוקין אף וכל האמור למעלה שני מינין חלוקין ורבי יהודה שפיר קאמר רבי שמעון אמר לך כיון דכתיב[א] בשמן בשמן במאן דכתיב קרבן קרבן דמי ורבי שמעון אי לא כתיב בשמן בשמן הוה אמינא דווקא מחצה חלות ומחצה רקיקין אבל חלות לחודייהו ורקיקין לחודייהו אימא לא קא משמע לן רבי יוסי בר' יהודה היינו אבוה איכא ביניייהו דאי עבד:

הדרן עלך כל המנחות

רבי ישמעאל אומר[פ] עומר היה בא בשבת משלש סאין ובחול מחמש[ב] וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול[א] משלש היה בא רבי חנינא סגן הכהנים אומר בשבת היה נקצר ביחיד ובמגל אחד ובקופה אחת ובחול בשלשה בשלש קופות[ג] ושלש מגלות וחכמים אומרים אחד[ב] שבת ואחד חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות: **גמ'** בשלמא רבנן קא סברי עשרון מובחר[ד] בשלשה סאין אתי ולא שנא בחול ולא שנא בשבת אלא רבי ישמעאל מאי קסבר אי קסבר עשרון מובחר לא אתי אלא מחמש אפילו בשבת נמי אי משלש אתי אפילו בחול נמי אמר רבא קסבר ר' ישמעאל עשרון מובחר בלא טירחא אתי מחמש בטירחא אתי משלש בחול מיתיתין מחמש דהכי שביחא מילתא בשבת מוטב שירבה במלאכה אחת בהרקדה ואל ירבה במלאכות הרבה אמר רבה ר' ישמעאל ור' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אמרו דבר אחד דתניא[ה] ארבעה עשר שחל להיות בשבת מפשיט את הפסח עד החזה[ב] דברי רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה[ג] וחכ"א עד שיפשיט את כולו מי לא אמר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה התם כל היכא דאפשר לא טרחינן הכא נמי כיון דאפשר לא טרחינן ממאי דלמא עד כאן לא קאמר ר' ישמעאל הכא אלא דליכא בזיון קדשים אבל התם דאיכא בזיון קדשים אימא

משום הדבר דיהא עשרון מובחר טפי שמין ממינין מכל שאה אלא מעט מעט לומו שלש דק היושע לשמן: מוטב שירבה במלאכה אחת. מוטב שיחלל פעמים הרבה שבת במלאכות מאת כגון שירקד הג' שמין פעמים הרבה: ואל ירבה במלאכות הרבה. שיקלוט ויזרה ויבורר ויטחן וירקד שמי שמין יומר: [ס]עד החזה. שיכול להוציא את המימורים: לא טרחינן. יומר בשבת: בזיון קדשים. מליו מופשט ועומד כך עד הלילה ודומה כגבילה:

ו) [נעיל עמ. ס. נקמן עב:], ז) נקמן עג. ג) [נקמן עב:], ד) ר"ל משלשה, ה) שבת קטו: קלא: [מוספתא דספחים פ"ד], ו) [נעיל עמ:], ז) ר"ק, ח) [ועי"ע מוספות שבת כ: ופסחים פה. וקמ: ומנחות כ: ומנחות כ: ד"ה ממד ופסחים לה: ד"ה ס"ה וקלוטין יג. ד"ה כשם].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מיכף מיניהו וכו' מקרע ממד כשר בדיעבד ולרבי יוסי דליף מגולה:

הגהות צ"ק

[ט] מינין מנמשה ומנמת שמי מינין: [י] נ"ל רגליו לרך נומרו:

שיטה מקובצת

[כ] אומר הנומר: [ל] קופות ובשלש: [מ] עד החזה (שבת דף קטו ע"ב ותוס' פסחים דף סה ע"ב): [נ] אפיתן פותתן ומפרכן: [ס] מינין דכל: [ע] אף מיני קרבן הן: [פ] אף כל מנחה אשר תאפה בתנור: [צ] אחד ולא שנים לכתחלה הוא ולא הא דיעבד שפיר דמי ולר': [ק] טעמא מבלולה: [ר] עד שמפפידין אותן על עשרון: [ש] ליתי חמש דהא: [ת] דאפשר. שיכול להוציא את האימורים עד החזה הס"ד ומ"ד לא: [א] פסח. הוא הדין לשעירי הרגלים או לכבשי העצרת שאם חל בשבת אין בישולם דוחה שבת. ת"ח:

תורה אור חשלם

א) וְכִי תַקְרִב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלּוֹת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן: [ויקרא ב ד]

ב) וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בְּמַחֲבַת לֶחֶם תִּהְיֶה לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִּהְיֶה: וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְחָרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו: [ויקרא ז ט-י]

שחט ואפי' שתי חטאות של ציבור. לפ נקט עולות משום לחיכא [ס] עולות טובא [סא] (כמו שפי') אבל מעולות ליכא חלא חמת פרוב פעמים: נתכפר בשניה. לפ למיל לפעיל דכפמר כחר מחשבתו בשניה. לפ למיל לפעיל דכפמר כחר מחשבתו

אבל התם. מילתיה דרבי מינחא למיכא פרסומי מילתא בשלמה בי מדש טפי מעיכוד אימא רבי ישמעאל כרבנן ס"ל ועבדינן בשלמה לפרסם הדבר שקלירת השוער בשולמי ט"ו בניסן מפני המיקוסים שאומרים אין העומר מן הגולן בחמר בשבת: אבל הבא. לגבי שלמי קמיץ לפ מיתעביד צורך גבוה כהלכתו אלינא דרבי ישמעאל דקחמר בחמר שבת אימא כרבנן סבירא ליה צורך גבוה וצריך לאחולי שבת אימא כרבנן סבירא ליה אלא אמר רבה ר' ישמעאל ורבי חנינא סגן הכהנים אמרו דבר אחד דתנן רבי חנינא סגן הכהנים אומר בשבת נקצר ביחיד במגל אחד ובקופה אחת ובחול בשלשה קופות ובשלש מגלות וחכ"א אחד שבת ואחד חול בשלש קופות ובשלש מגלות מי לא קא"ר חנינא סגן הכהנים התם כיון דאפשר לא מרחינן הכא נמי כיון דאפשר לא מרחינן ממאי דלמא עד כאן לא קא"ר ישמעאל הכא אלא דליכא פרסומי מילתא אבל התם דאיכא פרסומי מילתא אימא כרבנן סבירא ליה אי נמי עד כאן לא קא"ר חנינא סגן הכהנים התם דאי בחד אי בשלשה צורך גבוה מיתעביד כהלכתו אבל הכא דלא איתעביד כהלכתו צורך גבוה אימא כרבנן סבירא ליה אלא אמר רב אשי רבי ישמעאל ורבי יוסי אמרו דבר אחד [ס] דתנן [ס] בין שנראה בעליל ובין שלא נראה בעליל מחללין עליו את השבת רבי יוסי אומר אם נראה בעליל אין מחללין עליו את השבת מי לא א"ר יוסי התם כיון דאפשר לא מרחינן הכא נמי כיון דאפשר לא מרחינן ממאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי ישמעאל הכא אלא דליכא נמצאת אתה מכשילן לעתיד לבא אבל התם דנמצאת אתה מכשילן לעתיד לבא אימא כרבנן ס"ל נמי עד כאן לא קאמר רבי יוסי התם אלא דליכא צורך גבוה ולא ניתנה שבת לדחות אבל הכא דאיכא צורך גבוה וניתנה שבת לדחות אימא כרבנן ס"ל איתמר [ס] שחט שתי חטאות של ציבור ואינו צריך אלא אחת אמר רבה ואיתימא רבי אמי חייב על השניה ופטור על הראשונה ואפילו נתכפר לו בשניה ואפילו נמצאת ראשונה כחושה ומי אמר רבה הכי והא אמר רבה [ב] היו לפניו שתי חטאות אחת שמינה ואחת כחושה שחט שמינה ואח"כ שחט כחושה חייב כחושה ואח"כ שמינה פטור [ג] ולא עוד אלא שאומרים לו הבא שמינה לכתחלה ושחוט איבעית אימא סמי כחושה מקמייתא [ס] ואיבעית אימא ההיא רבי אמי אמרה א"ל רבינא לרב אשי נמצאת הראשונה כחושה בבני מעיין מהו [ס] בתר מחשבתו אזלינן וגברא לאיסורא קא מיכוין או דלמא בתר מעשיו אזלינן א"ל לאו היינו דרבה ורבא דאיתמר שמע שטבע תינוק בים ופרש מצודה להעלות דגים והעלה דגים חייב להעלות דגים והעלה דגים ותינוק [ס] רבא אמר חייב ורבה אמר [ד] פטור ועד כאן [ס] רבה לא קא פטר אלא כיון דשמע אמרי' [ס] נמי דעתיה אתינוק אבל לא שמע לא ואיכא דאמרי א"ל [ס] היינו פלוגתייהו דרבה ורבא דאיתמר [ז] (לא) שמע שטבע תינוק בים ופרש מצודה להעלות דגים והעלה דגים חייב להעלות דגים והעלה דגים ותינוק ודגים רבה אמר [ה] פטור ורבא אמר חייב רבה אמר פטור [ו] זיל בתר מעשיו ורבא אמר חייב זיל בתר מחשבתו אמר [ס] רבה [ו] חולה שאמדוהו לגרוגרת אחת ורצו עשרה בני אדם והביאו עשרה גרוגרות בבת אחת פטורין אפילו בזה אחר זה אפילו קדם והבריא בראשונה בעי רבא חולה שאמדוהו לשתי גרוגרות ויש שתי גרוגרות בשתי עוקצין ושלש בעוקץ אחת הי מינייהו מייתינן שתים מייתינן דחזו ליה או דלמא שלש [ס] מייתינן דקא ממעטא קצירה פשיטא [ח] שלש מייתינן

אימא לך [ס] כרבנן סבירא ליה אי נמי עד כאן לא קא"ר ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא התם אלא דאיתעביד ליה צורך גבוה ולא צריך אחולי שבת אבל הכא דלא איתעביד ליה צורך גבוה וצריך לאחולי שבת אימא כרבנן סבירא ליה אלא אמר רבה ר' ישמעאל ורבי חנינא סגן הכהנים אמרו דבר אחד דתנן רבי חנינא סגן הכהנים אומר בשבת נקצר ביחיד במגל אחד ובקופה אחת ובחול בשלשה קופות ובשלש מגלות וחכ"א אחד שבת ואחד חול בשלשה קופות ובשלש מגלות מי לא קא"ר חנינא סגן הכהנים התם כיון דאפשר לא מרחינן הכא נמי כיון דאפשר לא מרחינן ממאי דלמא עד כאן לא קא"ר ישמעאל הכא אלא דליכא פרסומי מילתא אבל התם דאיכא פרסומי מילתא אימא כרבנן סבירא ליה אי נמי עד כאן לא קא"ר חנינא סגן הכהנים התם דאי בחד אי בשלשה צורך גבוה מיתעביד כהלכתו אבל הכא דלא איתעביד כהלכתו צורך גבוה אימא כרבנן סבירא ליה אלא אמר רב אשי רבי ישמעאל ורבי יוסי אמרו דבר אחד [ס] דתנן [א] בין שנראה בעליל ובין שלא נראה בעליל מחללין עליו את השבת רבי יוסי אומר אם נראה בעליל אין מחללין עליו את השבת מי לא א"ר יוסי התם כיון דאפשר לא מרחינן הכא נמי כיון דאפשר לא מרחינן ממאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי ישמעאל הכא אלא דליכא נמצאת אתה מכשילן לעתיד לבא אבל התם דנמצאת אתה מכשילן לעתיד לבא אימא כרבנן סבירא ליה אי נמי עד כאן לא קאמר רבי יוסי התם אלא דליכא צורך גבוה ולא ניתנה שבת לדחות אבל הכא דאיכא צורך גבוה וניתנה שבת לדחות אימא כרבנן ס"ל איתמר [ס] שחט שתי חטאות של ציבור ואינו צריך אלא אחת אמר רבה ואיתימא רבי אמי חייב על השניה ופטור על הראשונה ואפילו נתכפר לו בשניה ואפילו נמצאת ראשונה כחושה ומי אמר רבה הכי והא אמר רבה [ב] היו לפניו שתי חטאות אחת שמינה ואחת כחושה שחט שמינה ואח"כ שחט כחושה חייב כחושה ואח"כ שמינה פטור [ג] ולא עוד אלא שאומרים לו הבא שמינה לכתחלה ושחוט איבעית אימא סמי כחושה מקמייתא [ס] ואיבעית אימא ההיא רבי אמי אמרה א"ל רבינא לרב אשי נמצאת הראשונה כחושה בבני מעיין מהו [ס] בתר מחשבתו אזלינן וגברא לאיסורא קא מיכוין או דלמא בתר מעשיו אזלינן א"ל לאו היינו דרבה ורבא דאיתמר שמע שטבע תינוק בים ופרש מצודה להעלות דגים והעלה דגים חייב להעלות דגים והעלה דגים ותינוק [ס] רבא אמר חייב ורבה אמר [ד] פטור ועד כאן [ס] רבה לא קא פטר אלא כיון דשמע אמרי' [ס] נמי דעתיה אתינוק אבל לא שמע לא ואיכא דאמרי א"ל [ס] היינו פלוגתייהו דרבה ורבא דאיתמר [ז] (לא) שמע שטבע תינוק בים ופרש מצודה להעלות דגים והעלה דגים חייב להעלות דגים והעלה דגים ותינוק ודגים רבה אמר [ה] פטור ורבא אמר חייב רבה אמר פטור [ו] זיל בתר מעשיו ורבא אמר חייב זיל בתר מחשבתו אמר [ס] רבה [ו] חולה שאמדוהו לגרוגרת אחת ורצו עשרה בני אדם והביאו עשרה גרוגרות בבת אחת פטורין אפילו בזה אחר זה אפילו קדם והבריא בראשונה בעי רבא חולה שאמדוהו לשתי גרוגרות ויש שתי גרוגרות בשתי עוקצין ושלש בעוקץ אחת הי מינייהו מייתינן שתים מייתינן דחזו ליה או דלמא שלש [ס] מייתינן דקא ממעטא קצירה פשיטא [ח] שלש מייתינן

ואפי' מחזלין מו אחר מעשיו להחמם אם יבא לאיהו ויאמר שהיא כמוחה בחמי מעיים היה מביא שמיכה [ס] בדבר מנוה ועשה מעוה: **להעלות** דגים והעלה דגים ותינוק רבא אמר חייב. לפ למיל לפעיל דכפמר כחר מחשבתו בשניה

מ א מיי' פ"ז מהלכות תמידין ומוספין הל"ה:

שיטה מקובצת

א] העומר. עיין בתוס' (דף פה ע"א): ב] משום כרמל תקריב. עיין תוס' (דף סו ע"א): ג] מהיכא איכא עומר לאתויי אכרוז: ד] מהיכא איכא לאתויי אכרוז: ה] אותיב חדא ידידה: ו] לעונתה ממש: ז] בדוק ואשכחו: ח] תיבות בשלשה בג' מגלות נמחק: ט] מביאין ואות ה נמחק: י] ספירה קן. הס"ד ומה"ד לימתה ממש כמו לזיבתה והיינו ליום ח' שלה שספרה לזיבתה א"נ ליום מלאות ימי לידתה שמביאה קן ל"א לימתה: יא] דשמעתין. מקשים במסכת יומא כו' וגבי דישון כו' ופרק איזהו מקומן כו' דלמה לי קרא תיפוק ליה דכי פגע ברישא כו' תירץ הר"ש דלא אמרינן אין מעבירין אלא בשתי מצות שהקודמת להוי מקודם אבל לקבוע מקום לא שייך וקשה משמעתין דלא הוי אלא לקבוע מקום וקאמר דאין מעבירין ובמקום הקודם שימצא חייב לעשותה. תר"ח:

תורה אור השלם

א) וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיָי אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֵת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: (ויקרא ב, יד)

דעד כאן לא קאמר ר' ישמעאל התם אלא דכי ממעט באכילה קא ממעט קצירה אבל הכא דכי קא ממעט באכילה קא מפשא קצירה ודאי שלש מייתינן: **מתני'** מצות [א] העומר להביא מן הקרוב לא ביכר הקרוב לירושלים מביאין אותו מכל מקום מעשה שבא העומר מגגות צריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר: **גמ'** מ"ט איבעית אימא משום [א] כרמל (א) ואיבעית אימא [ב] משום דאין מעבירין על המצות: מעשה שבא [העומר] מגגות צריפין: [ג] ת"ר כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה והיה הורקנוס מבחוץ ואריסטובלוס מבפנים בכל יום ויום היו משלשלין להן דינרין בקופה ומעלין להן תמידין היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יוונית לעז להם בחכמת יוונית אמר להן כל זמן שעסוקין בעבודה אין נמסרין בידכם למחר שלשלו להן דינרין בקופה והעלו להן חזיר כיון שהגיע לחצי חומה נעץ צפרניו בחומה ונזדעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה באותה שעה אמרו ארור שיגדל חזיר וארור שילמד בנו חכמת יוונית ועל אותה שעה שנינו מעשה שבא עומר מגגות צריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר כי מטא עומר לא הוו ידעי מהיכא [ד] אייתי עומר אכרזו אתא ההוא חרשא אותיב חדא ידא אאיגרא וחדא ידיה אצריפא אמר להו מרדכי מי איכא דוכתא דשמה גגות צריפין או צריפין גגות בדקו ואשכחוה כי בעי לאתויי שתי הלחם לא הוו ידעי מהיכא [ה] לאתויי אכרזו אתא ההוא גברא חרשא אותיב [ו] ידיה אעיניה וחדא ידא אסיכרא אמר להו מרדכי ומי איכא דוכתא דשמה עין סוכר או סוכר עין בדקו ואשכחו הנהו שלש נשים דאייתו שלש קינין חדא אמרה לזיבתי וחדא אמרה לימתי וחדא אמרה לעונתי סבור מינה זיבתי זבה ממש לימתי לימתי ממש לעונתי לעונתה [ז] דכולהו חדא חטאת וחדא עולה אמר להו מרדכי שמא בזוב סיכנה שמא בעינה סיכנה דכולהו עולות ניננהו [ח] בדוק ואשכח והיינו

רש"י

דעד כאן לא קאמר רבי ישמעאל. במתני' למיגזר בלקיטת התבואה: אלא משום דכי ממעט באכילה. כלומר בתבואה ממעטת קצירה דלא קצר אלא שלשה סאין אבל הכא דכי ממעט בהנאת האוכל מפיש בקצירה דתלים שתי עוקצין לא אמר לימעוט באוכל: **מתני'** [ח] (בשלשה בג' מגלות) לא ביכר. לא בישל כל צרכו: גגות צריפין ועין סוכר. רחוק מירושלים מאד: **גמ'** מאי טעם. בעינן מן הקרוב: כרמל. תקריב רך ומלא שתהא התבואה רכה ומלילת ביד ואי מייתי מרחוק נשיב לה זיקא ומתקשה בדרך. האי כרמל במנחת העומר כתיב (ויקרא ב): (ב) ואין מעבירין כו'. והלכך כשיוצא מירושלים לבקש עומר אותה שמוצא ראשון נוטל דאין מעבירין על המצות: הורקנוס ואריסטובלוס. שני אחים היו: והיה שם זקן אחד. מבפנים: חכמת יוונית. רמיזות: על אותה שעה כו'. שאותן החיילות החריבו כל סביבות ירושלים: מטא עומר. זמן עומר: אכרוז. הכריזו כל מי שיודע תבואה שיודיענה: ההוא חרשא. חרש שומע ואינו מדבר: אאיגרא. גג: צריפא. טרזי"ל שאין לו גג אלא חד מלמעלה ומן ערבה הוא: מרדכי. שהיה בימי אחשורוש: שתי הלחם. של חטין: אעינא. בעינו: סיכרא. חור שבמזוזות הדלת שבו תוחבים הבריח לנעול: קן. שני עופות: לזיבתי. אני [ט] מביאה הקן זה [וכן] לימתי [וכן] לעונתי: לזיבתה (ג) ממש. דזבה מביאה לאחר ימי ספירה [י] קן א': לימתי ממש. היינו זבה ששופעת כים: לעונתה ממש. היינו נמי לעונת קרבן ויבתה ליום שמיני שלה: דכולהו. תלתא קינין חדא פרידה חטאת וחדא עולה דקן יולדת וזבה אחד חטאת ואחד עולה: בזוב סיכנה. שהיתה שופעת דם יותר ונסתכנה למות ונדבה לקינה להביא (ד) דהוין תרוייהו עולת נדבה וזו שאמרה לימתי בים סיכנה וזו שאמרה לעונתי בעינה סיכנה:

תוספות

משום כרמל. תקריב פירוש רך ומלא ואין זה גורעין ומוסיפין באמצע תיבה דהוי כמו שמלה שלמה: **איבעית** אימא אין מעבירין על המצות. בפ' איזהו מקומן (זבחים דף מז.) גבי פריס הפנימיים דתנן שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון ובגמ' [ד] מ"ט דאמר קרא אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד דכי נפיק מהיכל פגע ברישא פי' בקונט' דמאשר פתח אוהל מועד דריש דמשמע יסוד שכנגד הפתח וזהו מערבי של מזבח שהוא כנגד פתח ההיכל ולא גרסינן דכי פגע ברישא דמשמע מטעם שאין מעבירין על המצות וכפירושו נראה מדקאמר (זבחים ד' נג.) גבי שירי הדם של מצות הציבור והיחיד ר' ישמעאל אומר זה וזה יסוד מערבי דקסבר ילמד סתום מן המפורש [ט] [מחטאת פנימי] משמע דמפורש בהדיא ועוד דלמ"ד יסוד דרומי קאמר ולמד ירידתו מן הכבש ליציאתו מן ההיכל מהיכן פשוט לו זה יותר מזה ועוד אמר בפ' קדשי קדשים (שם נח:) שירים בהדיא כתיב בהו אשר פתח אהל מועד והשתא קשיא דהיא גופה למה לי קרא תיפוק ליה דאין מעבירין על המצות כדאשכחן הכא ובפ"ג דיומא (דף לג.) דפריך מאי שנא דהיכא מזרחית לפונית ברישא וכו' וגבי דישון מזבח הפנימי והמנורה אמרי' [דישון] דמזבח קודם משום דאין מעבירין וכן עשרי דרעא אטוטפתא אסור ומתרלין דלא שייך אין מעבירין על המצות אלא כשיש שתי מצות לפניו כגון דישון מזבח והמנורה או כגון מצות קרנות שאין ידוע מהיכן יתחיל וכן בהך דשמעתין [יא] שנוטל מן הקרוב אבל לקבוע מקום אשפיכת שירים לא קבעו מהאי טעמא אי לא דגלי קרא בהדיא [י]: **ארור** אדם אשר ילמד את בנו חכמת יוונית. [ס] והא דמשמע לקמן בסוף שתי הלחם (דף נט:) דמי שלמד כל התורה כגון בן דמא בן אחותו של ר' ישמעאל שרי אי לאו משום דכתיב לא ימוש ולמ"ד אפי' לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית וערבית קיים מצות לא ימוש משמע דשרי היינו היכא דאיכא צורך דשמא היה קרוב למלכות כדאשכחן בסוטה (דף מט:) דשל בית רבן גמליאל התירו להם ללמוד חכמת יוונית מפני שקרובין למלכות ומה שלא התיר לו ר' ישמעאל שמא לא היה כל כך צורך ליתר כמו בר"ג ורבינו שמואל מפרש דקודם גזירה היה ואי אפשר להיות דר' ישמעאל לאחר חורבן היה שפלאו ר' יהושע בפ' הניזקין (גיטין נח.) ותינוק היה ואפי' ר' ישמעאל אחר שהיה מעשרה הרוגי מלכות לא קדם כ"כ לרשב"ג נהרג עמו ואמרינן [י] הלל וגמליאל ושמעון נהגו נשיאותן בפני הבית מאה שנה ומלכות בית חשמונאי קדמו טובא כדאיתא בפ"ק דע"ז (דף ט.) דמלכות בית חשמונאי פסק בפני הבית מאה ושלש [ס] שעמד הורדוס ואם תאמר והלא בפולמוס של טיטוס גזרו כדאיתא בפ' בתרא דסוטה (דף מט.) דגזרו על עטרות כלות ושלא ילמד אדם את בנו חכמת יוונית ופולמוס של טיטוס היה בשעת חורבן ומלכות בית חשמונאי קדמו טובא כדאיתא בפ"ק דע"ז (דף ט.) דמלכות בית חשמונאי פסק בפני הבית מאה ושלש ותירץ ה"ר יעקב ברבי שמעון דמעיקרא גזרו ולא קיבלו מינייהו ולבסוף גזרו וקיבלו מינייהו ועוד יש לומר דמעיקרא קאי בארור בעלמא ואי בעי לקטלי עלי' לטותא דרבנן שרי ולבסוף גזרו ואסרו לגמרי ומיהו קשה דהא אמרי' (שבועות דף לו.) ארור בו קללה בו נדוי: **ועל** אותה שעה שנינו מעשה שבא עומר מגגות צריפין. בירושלמי דשקלים (פ"ס ה"ב) תני לה אלידך עובדא שפעם אחת [ט] נשלפה ארץ ישראל כו' ובמסכת עדיות (פ"ו מ"א) תניא עובדא דהכא על ההיא דתמיד של שחר קרב בד' שעות ורש"י [י] פי' בתפלת השחר (ברכות דף כו) דבימי שלמה היה כשנשא בת פרעה שישן עד ד' שעות והיו מפתחות של בית המקדש תחת מראשותיו והכי נמי איתא בפסיקתא: **אמר** להו מרדכי. פירש בקונטרס דהוא מרדכי שהיה בימי אחשורוש ותימה הוא לומר שהאריך ימים כל כך ונראה על שם מרדכי הראשון היו נקראין הממונים על שמו לפי שאינם ממנים אלא בקיאים בעלי שכל ומדע: **אסיכרא.** פירש בקונטרס חור שבמזוזת הדלת שתוחבין בו הבריח לנעול וכן פירש בערוך ועוד יש לפרש סיכרא קבר כמו (מגילה כט.) מאטולא עד סיכרא ועוד יש לפרש מקום סכר הנהר כמו (ישעיה יט) עושי שכר אגמי נפש:

לימתי. היינו נמי לזיבתי כלומר שלמו יומי זיבתי: לעונתי כלומר שלמו עונת זיבתי דכולהי חדא לחטאת וחדא לעולה בעי לאייתויי כדין זבה: אמר להו מרדכי שמא הא דאמרה לזיבתי שמא אינה כשאר זבה אלא בזוב סיכנה שהיתה חולה הרבה ונסתכנה מחמת חולי זיבה ונדרה שאם תרפא שתביא קרבן לעולה וב' הקינין לעולה קיימי. וקיני טהרתה כבר הביאה. והללו אחרים לעולה בלבד: לימתי שמא בים היתה עוברת וסיכנה מחמת הנחשול ונדרה להביא קינין ושניהן עולה: לעונתי שמא בעינה סיכנה שהיה כאב בעינה ונדרה להביא קינין לעולה אם תירפא: בדוק. שאלום ואמרו

א) [יומא לג. וש"נ], ב) ב"ק פב: סוטה מט:, ג) ב"ק פ"ג, ד) [שם נא.], ה) ב"ק, ו) [ועיין תוספות מגילה ו: ד"ה מתפכבר], ז) [זבחים נג.], ח) ב"ל קודם שעמד ע"ק, ט) ב"ל יבשה א"י ע"ק, י) [ברכות כו.: שלפניו נברכות לא תלאתי ועיין נפי' הרמב"ם על משנה עדויות פ"ו מ"א ותמה ממלי ל"ה פירש"י כן וקיים כלוינא נפסיקתא].

הגהות הב"ח

(א) גמ' משום כרמל תקריב ואיבעית אימא: (ב) רש"י ד"ה דאין מעבירין: (ג) ד"ה לזיבתה זבה ממש וכו' ספירה קן לישנא אחרינא לימתי ממש היינו זבה: (ד) ד"ה בזוב וכו' להביא קן להוין:

גליון הש"ס

[מנחות תוס' ד"ה ארור וכו' והא דמשמע וכו' דמי שלמד כל התורה וכו' עי' מהרי"ם בתוס' פ"ח ע"א (ד"ה ותלמוד תורה אין לה שיעור, ירושלמי)]:

רבינו גרשום

פשיטא ג' דקיימי בעוקץ אחד מייתינן. דקא מימעטא בקציר ותלישה בשבת: עד כאן לא קאמר ר' ישמעאל התם דבשבת בא מג' סאין. [דכי ממעט באוכלא וכו' לא מייתי אלא שלש סאין ממעט בקצירה. אבל הכא] משום דכי ממעט באכילה כגוררות נפישא קצירה דתרי קיימי בחד עוקצין וודאי שלש מייתי דקיימי בעוקץ אחד ומימעטא קצירה: משום [כרמל] דבעינן שיהא רך ומל ס). ומל מלל: ואי מייתי ליה מרחוק היה מולל ולא היה רך: אין מעבירין על המצות. אלא הקרוב קודם: הורקנוס ואריסטובלוס ב' אחין היו: היה שם זקן א' מבפנים. שהיה מכיר. על אותה שעה שנינו מעשה שבא וכו'. לפי שכל סביבות ירושלם החריבו ולא היתה שם תבואה: מטא זמן עומר. אותה שנה: אכרוז. אי איכא מאן דידע היכא הוה חדש: אתא ההוא חרשא. שהיה שומע ואינו מדבר: אצריפא. בית קטן של קנים: אסיכרא. מקום הבריח של דלת: סבור מיניה. שאר רבנן: הא דאמרה לזיבתי. זיבתה ממש כדכתיב ואם טהרה מזובה וגו' וביום השמיני [תקח] וגו':

חשק שלמה על רבינו גרשום א) נראה דל"ל אל תמיד גמל ביד ואי מייתי ליה מרחוק לא הוי רך ומל.

והיינו דתנן: ממכת שקלים: פתיחה על הקינין. על הסופר שכתב קימין שהתנדב קן מפי משוא ונתן למזבח ד"ג צפורות היו במקדש [ב] ומי מהם שכתב שמעון [ג] מוריס וגחלי עולה ממכת שקלים: שפותה דברים ודורשין. כגון ליממי לעומתי: בעלי קומה. שיממו מהן בעלי דיעה ולא יקלו: בעלי בשפים. שלא יהא הנדון [ד] מכשף והסור לא יעלוט ט יעשו הן מכשפות וימיתוהו בכל מיתה שיכלו [ה]: התורגמן. שלא ימליץ [ו] טעותא וימייטו: דהוה בייש לישני. שלא ומערב הלשונות: ודורשין. כגון עין סוכר וגבות לריפין והיינו דקלו ליה מדלי בלשן: **מתני'** כריכות. כורכין וקושרין בחבלי המצלים [ז] מלא מגרוף: ובל עיירות הממוכות לשם מתכנסות. [ח] המולה גדולה שיבינו מימוסין שממנלי יע"ט קולרין [ט] מותן למימוסין לא מודו [י] למפרש לקמן: אמר להן. הקולר לבני עיירות העומדות עליו: בא השמש. [יא] ממהו לו הן: מגל זה. לגומר [יב] ממגל זה מקוצר המשמה: בקופה זו. למן המשמה [יג]: שבת זו. [יד] [לגומר] מקוצר בשבת: אמרו לו הן. ג' פעמים שוחל להן כל לבר: וכל כך. שהיה שוחל למה: מפני הבייתוסים. שמומרים מין קלירת העומר ממולפי יו"ט שלא ממולפי שבת כדמפרש ממרת לפיכך הקוראים מגביהין קולן כדי שישמעו מימוסין להוליא מלבן: **גמ'** דלא להתענאה בהן. מגל למפלד שרי: [טו] (במקצתן) ומקצתהון. מיכא לממיני כולי הש לשפי למפלד לקוץ: איתוקם תמידא. הוקם התמיד על משפטו כדמפרש לקמיה דלא למפלד: עד סוף מועדא. פשם: איתותב. נמייצב על דיו שבשותן יממ עלמו מכשיס את הבימוסים: דלא להתענאה. מגל למפלד שרי שלא היה שמשה (ג) יכילה בשל עלרת בשבל תמיד משום [טז] דשעלרת לא היה שום לשיה לדברי מימוסין מגל בתמיד [יז] היתה לשיה לדניהסס ותרוייהו מפרש לקמן: תעשה. לשון יחיד: מאי אהדדו. להו רבנן בשלמוס: תשמרו. לשון רבים: כולן. כל הקבוצות: מנין לכם. להשי ממרת השבת [יח] ממש הוא: זקן אחד. בימוסי היה: מפשפש. [יט] כדברי וכימין: יא יום וגומר. עמס

בעלי בשפים. פירש רב האי גאון כדי לידע את הדין כלמחרין [כ] השתה מעשה מיד המותו הפיעים פעור והיינו דקתמר רבי מלינעון בתוך מרחב מיתות (סנהדרין דף נמ.) שאמי שונה שלש מחות הלכות בשמיעת קישותין וכדאמרי' נמי מגל אחה לומד להדין ולהוזרות: **ויודעים** בשבעים לשון. בסוף [כא] אחד דיני ממונות (שם דף ח:) מעמע דמגי בשעים [כב] (אחד) לדבר ואחד לשמוע ואמר רביעי' מין למעלה היממה וכולהו מנהדרין נהו כולהו ממש ומין מושיבין בסנהדרין נהו מכולהו קאי מי שמי האם לדיני ממונות והכא לדיני נפשות ולא מגי בשבעים ומלמה ללמוד דברים נרין מנהדרי גדולה כמו לזקן ממרא ולדון את האשה ועיד הלמת דבעי שבעים ואחד [כג]: **אלין** יומיא דלא להתענאה ומקצתהון דלא למפפד. מעמע שכולן לחורים בחעניה מגל מקלען והא לגרם בסוף קדל תעניה כילד (תענית ד' ית.) כל שאחריו בהספד לחור בחעניה מומר ליתא דלי מיתקר בהספד כל שכן בחעניה כדמעמע הכא מגל ה"ג כל שאחריו בהספד מומר ומחרי' דמתם בשבת אומר להן שבת זו אמר [כד] הין זו אומר הין קופה זו אומר הין בשבת אומר להן שבת זו אמר [כה] הין שבת זו אמר הין אקצוד והם אומרים לו קצוד אקצוד והם אומרים לו קצוד שלש פעמים על כל דבר ודבר והן אומרים לו הין הין הין כל כך למה [כו] (לי) מפני הבייתוסים שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יו"ט: **גמ'** ת"ר [כז] אלין יומיא דלא להתענאה בהון ומקצתהון דלא למספד בהון מריש ירחא דניסן עד חמניא ביה איתוקם תמידא דלא למספד ומחמניא ביה ועד סוף מועדא איתותב חגא דשבועיא דלא [כח] למספד מריש ירחא דניסן ועד חמניא ביה איתוקם תמידא דלא למספד שהיו צדוקים אומרים יחיד מתנדב ומביא תמיד מאי דרוש [כט] את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים מאי אהדדו [ל] את קרבני לחמי לאשי [לא] תשמרו שיהיו כולן [לב] באין מתרומת הלשכה מתמניא ביה ועד סוף מועדא איתותב [לג] חגא דשבועיא דלא (ל) [לד] למספד שהיו בייתוסין אומרים עצרת אחר השבת ניטפל להם רבן יוחנן בן זכאי ואמר להם שוטים מנין לכם ולא היה אדם אחד שהיה משיבו חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט בנגדו ואמר [לה] משה רבינו אוהב ישראל היה ויודע שעצרת יום אחד הוא (ג) עמד ותקנה אחר שבת כדי שיהו ישראל מתעגנין שני ימים קרא עליו מקרא זה [לו] אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר ואם

מומר ר' יוסי מומר אין לפניו אין למחרי מקור ומיהו קלת קשה לגירסא זו דפריך התם למה לי למימר מריש ירחא דאמר מתני' מיכא ירחא דאמר הא מני ר"ש היא דסימא לקמן ורמם מוקם גופיה דתוריימא ממר רבא לא גרכא למקור יום שלפניו והשתא הוה ליה למפרך עלה כמאן כרבי יוסי דפריך ממר הכי ושמע מינה עד לבמוף ומלמה מילתא פריך [לז] ופיש ספרים לגרסי מרוייהו דלא למפלד: **עמד** ותקנה. והקב"ה הסכים על ידו: **אחד** עשר יום. פירש בקונטרס שהם היה מולך את ישראל דרך הר שעיר היו הולכים בחמד עשר יום שהיא קמוכה למרך ושם היה מהכן למה שיהכן ובפי מומם פי שכל מומו הדרך הלמו בשלשה ימים וזה לעומו חמד עשר יום ממוכ ממר להם משה ליסראל רלו מה גרמתם מין לך דרך קלרה ממוכ לקלום גרעו כדרך הר שעיר ולף הוא מהלך חמד עשר יום ושתם הלכתם חותה נ' ימים שהרי בעשרים גחייר נסעו ובאתם ויבי בשנה השניה בחדש השני בעשרים בחודש נעלה הענן וגו' בעשרים ושמנה בסיון שלמו המרגלים מקדש ברעו לן מהן שלשים יום שעמו בקברות החוזה לכלו בשר חדש ימים ושנה ימים שעמו בחלרות להשגילה של מרים נמלא שבשלשה ימים הלכו כל לחומו הדרך וכל כך היתה שכינה מחלנטת בשבילם למהר ביתחבן לגרך וכשבין שקלקלתם היפך מחכם סביטת הר שעיר לרבעים שנה עד כאן לשוון ושמתם נרחה ללהבי

מיימי הש קרא לחמד עשר יום לשם היה לוהב יקרגל למה ליחין מרבעים שנה ולא הגלימו ללכת כמו שעשו בחומן שלשה ימים:

כתוב

תוד"ה מריש וכו' וגיי זו נבוגה. תמוה לי מ"ש מלי מרכי מחעניה נמ"ל מחחעניה ליתא מסשעה וחמרת נוחן לסמוך לחתר לה"ל כיון שמחבר זה עם זה ומוציא דבר והיינו בלשון: חעושין אותה כריכות. שכוהכין חבל סביב השבלים עד שהן במוחבר כעין צופרין: כיון שחשיכה אמר להן. הקוצר: בא השמש. כלומר הגיע זמן לקצור: מגל זה. כלומר קצור במגל זה ובקופה זו ובשבת זו משום לפרסומי מילתא מחורר: אין קצירת העומר במוצאי יו"ט. אלא במוצאי שבת: דלא להתענאה בהון. אבל שרו למיספד: ומקצתהון די לא למיספד. ג) אלא שרו להתענאה: את קרבני לחמי לאשי וגו'. מה שתי הלחם ושאר קרבנות צבור באין מתרומת הלשכה דכתיב זאת עולת הדש בחדשו חדש והבא קרבן מתרומה חדשה אף תמידין נמי. ועוד דכתיב תשמרו להקריב לשון רבים: איתותב חגא דשבועיא. שהיו אומרים אין עצרת לעולם אלא אחר שבת: די לא להתענאה כיון שבאלו התרסו

חשק שלמה
על רבינו גרשום

ג) עין משפ' נמן נ"ש מלן ללא נמנו ק ס"ש.

א) וַהֲבָאתֶם עִם וְהֲבֵבֵל יְשׁוּעָה נְחֻמָּה עֲרֻכָּה נַעֲמָנִי מְרֻבָּה בְּקֶשֶׁן מְחֻפֶּרֶת בְּגוֹי נָחוּם בַּעֲנָה מְכַפֵּר אֲנָשִׁי עַם יְשֻׁרָאֵל:

[עבדיה ו, ו]

ב) אֵת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם:

[במדבר כח, ד]

ג) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ:

[במדבר כח, ב]

ד) אֶחָד עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ:

[דברים א, ב]

ה] הקינין פתיחה זה: ג] כיצד היו חיבת הן נמחק: ג] השמש אומרים ונכן לקמן]: ד] להחענאה: ה] אהדדו להו: ו] לאשי ריח ניחוח: ז] ולא להחענאה חיבת למספד נמחק: ח] והיו בהם שנים: ט] מכשף וישביע הסייף החאוד שלא: י] שיוכלו והיינו דאמרינן בסנהדרין מנין שאי אתה יכול להמיתו באותו מיתה הכתובה בו: יא] יחליף התרגמן: יב] השבלים כמלא: יב] מהכוסות לשם למוצאי יו"ט כשקוצרים אותם הס"ד ומה"ד כדי שיהא נקצר בעסק גדול כלומר בקול: יג] קוצרין אותו: טו] מדובה: טו] השמש אמרו הן: יז] בלומר אקצור במגל זה חיבת התבואה ל"ש: יח] התבואה בקופה זו: יט] בשבת זו: כ] משום דבעצרת: כא] השבת שבת: כב] מפטפט מקנטר בדברי: כג] חיבת אחד נמחק: כד] ואית ספרים דגרסי בתרוייהו דלא למספד. צריך לומר דגרסינן בחגא כו' דלא למספד מדפרין כו' ובאתוקם תמידא גרסינן נמי דלא למספד דפריך נמי התם למה לי (למימר) מריש ירחא כו' עד אמר (רבא) [רב] כו' ולא קאמר עלה הא מני ר"ש כו' אלמא דאפילו כרבנן נמי אתי ש"מ דגרסינן דלא למספד דאי גרסינן דלא להחענאה הלי"ל לא נצרכא אלא ליום שלפניו ור"י היא

דאילו רבנן מחירץ ביומיא דלא להחענאה בין לפניו ובין לאחריו והר"ר יוסף אומר דנר' בחמיד דלא להחענאה דלא אשכחן ג) ריש ירחא דאסור בהספד ואע"ג דלא אמר הא מני ר"ש היא הא דסיפא קאי אריש"א ואע"ת התיאך מחענין ערב פורים והא פורים מיומיא דלא למספד בהון הוא וא"כ לפניו לכ"ש אסור ואין לומר משום דבטלה מגילת תענית נהי דשאר יומי בטלו חנוכה ופורים לא בטלו ר"ל דנהי דהן עצמן לא בטלו לדין דלפניהם ולאחריהם מיהו בטלו א"נ ר"ל כיון דקרוין המגילה מפרסם מילתא דלא צריך חיזוק לאסור לא לפניו ולא לאחריו כמו שאר יומים טובים דאין צריכים חיזוק לאסור לא לפניהם ולא לאחריהם משום שהן דאורייתא א"נ ר"ל דיום ר"ג של אדר היה מתחלה מיימיה דלא להחענאה משום יומא דנקנור ובטלו משהרב בית המקדש דבטלה מגילת תענית וכיון דהוה גופיה בטל כ"ש דלא אסרו משום יום דלפניו פורים דבה"ג אמרינן התם דאמר כ) ריב"ז נזר התענית בחליטה ופריך ותיפוק ליה כר' עד יום טוריינוס גופיה כו' ה"נ אמרינן הכא יום ונקנור גופיה בטל כ"ש דלא אסרו משום יום שלפניו פורים. תוס' אחרות:

כתוב אחד אומר תספרו חמשים יום. ומה תלמר לומר חמשה חמשים יום. לפי שנאמר בשבעה שבועות תספור לך מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבעה שבועות. יכול אף שבעה שבועות שלמים ת"ל חמשים יום. הא כיצד? שבעה שבועות וכמוהו אחד. שבעה שבועות שלמים ולא שבעה שבועות שלא קדי לומר שבעה שבועות שלמים ולא חמשים יום שלא קדי לומר חמשים יום. מעתה ימים ולא שבועות וכמוהו אחד. שבעה שבועות וכמוהו אחד. שבעה שבועות ולא חמשים יום שלא קדי לומר שבעה שבועות ולא

וכי נאמר ממחרת [1] שבת שבתוך הפסח. למדנו שבשבת של פסח תמיד נימנין: וכל השנה כולה שבתות. ות"ח שבת ממש גמ' ודבוק ליה שבת גמ' ולמי ר"ע [של פסח] הוא. מצה שאי אתה יכול לאוכלה שבעה מן החדש אתה יכול לאוכלה ששה. שלמחר יקרב העומר ומס תמתין עד למחר שבשבת נמצאת מצוה שלא במקומה. זה כנגן של פסח שבשבת ולא תמיד עומד על למחר שבשבת נמצאת שלא תאכל מצה מדם שלא מותו יום עבדו: מיום הביאכם. הכי משמע מיגיע ממחרת השבת דהוה יום תמיכה הוכחה קפידא מצטה שתלינה מס פו ממנ: לא נאמר אלא ממחרת השבת דכל השנה כולה מלאה שבתות צא ובדוק איזו שבת ועוד נאמרה שבת למטה ונאמרה שבת למעלה [2] מה להלן רגל ותחילת רגל אף כאן רגל ותחילת רגל רבי שמעון בן אלעזר אומר כתוב אחד אומר [א] ששת ימים תאכל מצות וכתוב אחד אומר [ב] שבעת ימים מצות תאכלו הא כיצד מצה שאי אתה יכול לאוכלה שבעה מן החדש אתה יכול לאוכלה ששה מן החדש [3] מיום הביאכם תספרו יכול יקצור ויביא ואימתי שירצה יספור תלמוד לומר [ג] מהחל חרמש בקמה תחל לספור אי מהחל חרמש תחל לספור יכול יקצור ויספור ואימתי שירצה יביא ת"ל מיום הביאכם אי מיום הביאכם יכול יקצור ויספור ויביא ביום ת"ל [ד] שבע שבתות תמימות תהיינה אימתי אתה מוצא שבע שבתות תמימות בזמן שאתה [4] מתחיל ליתנות מבערב יכול יקצור ויביא ויספור בלילה ת"ל מיום הביאכם הא כיצד קצירה [5] וספירה [ה] בלילה והבאה ביום אמר רבא כולהו אית להו פירכא בר [6] מתרתי תנאי בתראי בין במתניתא קמייתא בין במתניתא בתרייתא דלית להו פירכא אי מדרבן יוחנן בן זכאי דלמא כראבי דאמר אבי [ו] מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי אי מדרבי אליעזר ורבי יהושע ממאי דביום טוב ראשון קאי דלמא ביו"ט אחרון קאי דרבי ישמעאל [ז] ור' יהודה בן בתירא לית להו פירכא אי מדרבי יוסי בר' יהודה הוה אמינא דלמא חמשין לבר [8] מהני שיתא אי מדר' יהודה בן בתירא ממאי דביו"ט ראשון קאי דלמא ביו"ט אחרון קאי ר' יוסי נמי חזי ליה פירכא והיינו דקאמר רבי אשי מנו יומי ומנו שבועי אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא: **מתני'** [9] קצרוהו ונתנוהו בקופות הביאוהו לעזרה [10] והיו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי דברי רבי מאיר וחכ"א [ד] בקנים [11] ובקולחות חובטין אותו כדי שלא יתמעך [ה] נתנוהו לאבוב ואבוב היה מנוקב כדי שיהא האור שולט בכולו שתחוהו בעזרה והרוח מנשבת בו נתנוהו לריחים של גרוסות והוציאו ממנו עשרון שהוא מנופה בשלש עשרה נפה והשאר נפדה ונאכל לכל אדם [12] וחייב בחלה ופטור מן המעשר ר' עקיבא מחייב בחלה ובמעשרות: **גמ'** תנו רבנן [13] אביב זה אביב שהיו ישראל מהבהבין אותו באש כדי לקיים בו מצות קלי דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין

כתוב אחד אומר ששת ימים תאכל מצות. נמוך ערכי פסחים (פסחים קכ.) דריש מיניה מה שביעי רשות לפי שבת רשות מצוה לכשיבא שביעי עלה תן עשרון חטים ושלש עשרה נפה. מפרש בגמרא (נקוט מו:) מקרא נגמר מקרא: וחייב בחלה. למיומ מלה היינו גלגול דעיסה וגלגול של זו מיד הזיעו הוא למחר שנפדה: ופטור מן המעשרות. למילות הוא מיד הקדש ומילות הקדש פוטר מן המעשר כדמפרש בגמרא: **רבי** עקיבא אומר כו'. מפרש בגמרא: **גמ'** זה אביב. כלומר לחמשת קניני:

מן

ז א מיי' פ"ז מהלכות ממרים ומומחין הל"ו:
יח ב מיי' שם הלכה כב טוש"ע ח"מ סי' מפט סעיף ה:
יט ג ד ה מיי' שם הלכה יב:
כ ו מיי' שם ופ"ו מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ג:

שיטה מקובצת

ה) מה להלן רגל ותחלת רגל וייש רגל אחריו אף כאן יום שתוהא תחלת רגל אחריו ואם כדברי הביתוסים פעמים שאין רגל אחריו והיה ממחרת השבת לאחר הרגל היכא שחל יום טוב הראשון בראשון ושביעי של פסח בשבת: ב) שאחת מונה [מבערב] הא כיצד השאר נמחק: ג) בר מחרי. תיבת מתרחי נמחק: ד) [משיחא]. תיבת מהני נמחק: ה) לעזרה ומהבהבו ותיבת והיו נמחק: ו) בקנים ובקלחות: ז) ממחרת השבת: ח) סגי דלא להוי בלילה דתמימות בציון וקצירה לא סגי דלא להוי קודם ספירה: ט) המביאכם וספירה מקמי הבאה שפיר דמי דהא: י) תיבת כתיב נמחק: יא) תנאי דרבריית בתרייתא: יב) יום טוב ראשון: יג) קבוע והיינו יום כ"א ניסן: יד) דאע"ג דאם חל פסח באחד בשבת ממתינין עד: טו) חמשים בהנך ותיבת ג"י נמחק: טז) חד ליה לדידיה תאי פרכא מאי דקאמר צא ובדוק כו' הא איכא למפרך נהי דלאו שבת ממש אלא ממאי דיום טוב ראשון דלמא יום טוב אחרון והיינו דקאמר ועוד: יז) שחובטין אותה: יח) בעצמו: יט) סובין של הקליפה: כ) עד שני:

תוספות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה קלירה וכו' ומגמ' וגו' הס"ד ומ"ק מ"ק_ומסיק וכו' המביאכם וספירה מקמי הבאה שפיר דמי דהא מיום הביאכם יתחיל לספור אפילו לאחר ז' ימים. ויספר [ויביא] ביום שיתחיל לספור ביום. אי מדרבן יוחנן בן זכאי דילמא להכי כתב רחמנא תספרו חמשים ושבעה שבועות תספר לך לכדאביי אתא: תרי תנאי בתראי (נמי) דבתרייתא [נמי] לית להו פרכא: ר' יוסי דקאמר ועוד ה"ר שמעון בן אלעזר. זכר למקדש הוא דקא עבדינן ובהכי סגיא: וחכ"א בקנים ובקולחות של כרוב. תוכבתין את הדגן מן הקש מפני שהן דבר קל ואין להן כובד: כדי שלא יתמעך. ויהא נוח להשיר קליפתו: נתנוהו לשעורים של עזרה לאביב כלי של נחשת לרחיים של גרוסות כדי להשיר קליפתו: **חשאר** מתחיר על העשרון נפדה וחייב בחלה מפני שגילגל עיסתה כשהיא חולין ופטור מן המעשרות מפני שמירות הכרי היה כשהוא הקדש ופטור: אביב זה אביב כמשמעו מן המכוכר: וחכ"א

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה קלירה וכו' ומגמ' וגו' הס"ד ומ"ק מ"ק_ומסיק וכו' המביאכם וספירה מקמי הבאה שפיר דמי דהא מיום הביאכם: (ו) ד"ה מני יומי דבריית דרבי יוסי. כ"ל ומיומי ושייט ושל נמחק:

רבינו גרשום

אתה יכול לאוכלה ששת ימי הפסח מן החדש לפי שהוקרב העומר ביום ראשון [של חול המו"ע] וכתיב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם יכול יקצור ויביא הואיל וכתיב מיום הביאכם ואימתי שירצה יתחיל לספור אפילו לאחר ז' ימים. ויספר [ויביא] ביום שיתחיל לספור ביום. אי מדרבן יוחנן בן זכאי דילמא להכי כתב רחמנא תספרו חמשים ושבעה שבועות תספר לך לכדאביי אתא: תרי תנאי בתראי (נמי) דבתרייתא [נמי] לית להו פרכא: ר' יוסי דקאמר ועוד ה"ר שמעון בן אלעזר. זכר למקדש הוא דקא עבדינן ובהכי סגיא: וחכ"א בקנים ובקולחות של כרוב. תוכבתין את הדגן מן הקש מפני שהן דבר קל ואין להן כובד: כדי שלא יתמעך. ויהא נוח להשיר קליפתו: נתנוהו לשעורים של עזרה לאביב כלי של נחשת לרחיים של גרוסות כדי להשיר קליפתו: **חשאר** מתחיר על העשרון נפדה וחייב בחלה מפני שגילגל עיסתה כשהיא חולין ופטור מן המעשרות מפני שמירות הכרי היה כשהוא הקדש ופטור: אביב זה אביב כמשמעו מן המכוכר: וחכ"א

תוספות אור חשלם

א) שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת לַיי אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה:
[דברים טז, ח]

ב) שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל אֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד יוֹם הַשְּׁבִיעִי:
[שמות יב, טו]

ג) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה:
[ויקרא כג, טו]

ד) שֶׁבַע שָׁבֻעֹת תִּסְפֹּר לָךְ מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה תָּחֵל לִסְפֹּר שֶׁבַע שָׁבֻעוֹת:
[דברים טז, ט]

ה) וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיי אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ:
[ויקרא ב, יד]

כנף רגנים נעלמה. נסיפרי בפרשה ומתה הקרב גוזרם ושפת ומעלה לגילמה וממתה פירוש בממת מיממה בקן שלה לכמיב (פיוב נט) תעזוב לארך בילים ולי בגם ממתמת כמו שכתוב כמו כן בסיפרי הוי נמי לשון הולדה כדתנן בזיבת (לך נח:) המחיל ממטת יוכך וכן משמע נמי בפרק בתרא דנכסים (לך מ:) דפרץ ומי שליח ליה והם כמיב כנף רגנים נעלמה כו' מלמד לשון הולדה בממת הוא שלא מצאנו ו"מ לשון מיול כמו כן הממתמת לפי תמי דמוני המעגל במסכת מעמית (לך יט.) ולא יתכן שם בנכוכות (לך מ:): **אומר** היה ר"ע מירוח הקדש אינו פוטר. ה"מ למיפרך היכי תמי [ב] מהאיכו מעשר הא בעיגן ממקשה יבמות (יבמות מה:) דבמיגו מעשר עסקינן מדקתני בתוכו שנפללה מיוב נמלא ניתנו שלא מעות אלא לצורך להן. והא דקתני והשמר בהמה לילידיה לא נעי פליגי ה"ג שלא יתמנו הקדש יוצא שלא פדיון: **מירוח** השובר בוכבים תנאי היא דתניא תורמין השובר מימה למא [ג] בית קיון ומין קיון פליגי ור"ל דאי נמי פליגי בית קיון מכתי פליגי בית מירוח דהא בהא תליא דמוכח בגיטין בסוף השולח (לך מז.) למתן למאר בית קיון ג"כ דיית לגבן ולא דגן פוטר בוכבים ולא מימעיו ליה דיגון פוטר בוכבים ומתן למאר מן קיון לגן דגן ולא דגן פוטר בוכבים הוה דגן ולא דגן

גלגול הקדש. לעמן מלה: פוטר. מן המלה סם מתגלגלה עיסה מד קלף גזות כומים נדות מערימתן טו מוס גזרו והסיפ לנגות כומים מוקמין במס' נדה (דף נ:) כרבי מאיר דאמר גירי אמת בן ומשום הלא דרשי אמה ומקה לרבות קטנה בת יום אחד ו"ל דעל כרחין אפי' למאן דאמר גירי אמיות בן אית ליה נמי ההיא דכולהו מנאי מוהו בשמועה עמה דבר ותע"ג דבנות עובדי כוכבים לא גזרו מערימתן אלא בת אחת שמה לחזות לפיכה כמו במיטון עובד כוכבים בבן מעמו שמים ויום אחד כדאיתא בפרק חין מעמידין (ע"ז דף ה:) החמירו על כומים אלא ימעמו שהם משום דלמו מקלת ליגרמל ומיהגין בממלות ממקלת ולכבי מציפי שמי גזרות לחין זווש ואפי' למאן דאמר גירי למיתר מעיקרא ן בן יום אחד מציפי שמי גזרות משום דלמו הוו גזרו מעומי כוכבים לפי שאין לה הוה יכיעין כומים לפי שאין הכומים מחזיקים בעובדי כוכבים ומי הוו גזרו מכומים היה אמינא משום דלמו ליגרמל מיישין לאיטמוני טפי והם דמוקי לה בגמרא כר"ת משום סיפא דקתני והכומים מעמידים מצכה מחמתן כעלין לפי שהם ביעלי נדות והם דקאמר רבי יוסי בגמ' (נדה דף נ:) מעשה היה והטמילוה קולם לאמה לאו משום לטעמים משום מות אלא משום אלא ליהוי כי מוכל ואיטילוה מי הוו גזרי ליהוי טמאה ולא חזיא ול"ת ול"מ היכי הוי מ"מ לפר הא כל לוכמא הכי ליתא ואפילו מלמוריימא להא רבי אחיי אמר אמר למיעוטא ול"ל למיעוטא אלא משום ורבי כמו מיעוטא למיעוטא ולא מיבע ר"מ: **דכתיב** דגנך תירוש. פי' בקונטרס דמכי כמיני מד נרמה אמכי ומד כמופטים ומלה אמר לעיך למיעוטך ולהכך הוי כמו דגנך ומס' כמו מיעוט אחר מיעוט כדאמרי בפ' לשאיר הגז (מולן קלה.) לממעט רבי אלעזר אומר מקדש מדכתיב כמיני ולכך מוקמי ליה לזמופטים עובד כוכבים ור' אלעזר נפקא ליה מהאי קרא דגנך ולכנן נמצית הפסיק העניין אלמא דאי לאו לממעט אחר מיעוט אלא לדבות כדאמר הכא לגבי מירוח עובד כוכבים ול"ל דתרוייהו נפקא שפיר מינה דאי למירוח לחדיה אתא לכתוב קרא מירוחך ואי לקנין עובד כוכבים לחודיה אתא לכתוב תבואתך אלא מדכתיב דגנך ש"מ תרוחי ואם אין לומר החם [אין] מיעוט אחר מיעוט [אלא] לרבות קנין עובד כוכבים כי הכא גבי מירוח העובד כוכבים משום דסבירא הוא לרבות טפי מירוח העובד כוכבים לפי שגדל שליש ביד ישראל וכן הוא האמת דמ"ד מירוח העובד כוכבים פוטר אפילו בתבואת ישראל

גלגול הקדש פוטר [ב] דתנן [ג] הקדישה עיסתה עד שלא גלגלה ופראתה חייבת משגלגלה ופראתה חייבת [ד] הקדישה עד שלא גלגלה וגלגלה הגובר ואחר כך פראתה פטורה שבשעת חובתה היתה פטורה בעי רבא גלגול עובד כוכבים מאי מיתנא תנן [ה] גר שנתגייר והיתה לו עיסה עד שלא נתגייר פטור משנתגייר חייב ספק חייב הא מאן קתני לה דברי הכל היא ואפי' רבי מאיר ורבי יהודה דקמחייבי התם פטרי הכא התם הוא דכתיב [ו] דגנך דגנך יתירא הוי מיעוט אחר מיעוט ואין [ז] מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות אפילו עובדי כוכבים אבל הכא תרי זימני [ח] עריסותיכם כתיב חד עריסותיכם [ט] כדי עיסתכם וחד עריסותיכם ולא עיסת עובדי כוכבים [י] ולא עיסת הקדש או דלמא רבי יוסי ורבי שמעון קתני לה דקא פטרי אבל רבי מאיר ורבי יהודה גמרי [יא] ראשית [יב] ראשית מהתם אמר רבא יהא רעוא [יג] דאחזיה בחילמא הדר אמר רבא מאן דאמר [יד] מירוח העובד כוכבים פוטר גלגול העובד כוכבים פוטר מאן דאמר מירוח העובד כוכבים אינו פוטר גלגול העובד כוכבים אינו פוטר איתיביה רב פפא לרבא [טו] העובד כוכבים שהפריש פטר חמור וחלה מודיעים אותו שהוא פטור וחלתו נאכלת לזרים ופטר חמור גוזז ועובד בו הא תרומתו אסורה והא האי תנא דאמר מירוח העובד כוכבים אינו פוטר וגלגול עובד כוכבים פוטר ועוד איתיביה רבינא לרבא [טז] חלת עובד כוכבים בארץ ותרומתו בחוצה לארץ מודיעין אותו שהוא פטור חלתו נאכלת לזרים ותרומתו אינה מדמעת הא תרומתו בארץ אסורה ומדמעת והא האי תנא דאמר מירוח העובד כוכבים אינו פוטר גלגול העובד כוכבים פוטר [יז] מדרבנן גזירה משום בעלי בישים אי

ויהיה לסולהו ממעמר [כמיני] ופירוש הקונטר פיקר: **חך** עריסותיכם ולא עיסת שעבד כוכבים וחד עריסותיכם ולא עיסת הקדש. לפ דק דמעיקרא הוה ליה למעוטי עיסת הקדש דמסתמר טפי ומ"ש דממעטינן מעמי עיסת מעמר שני ל"ת כפ' כל שעה (פסחים דף נח.) ופ' לולב הגזל (סוכה נה: ושם) היינו משום דסיי כעיסת הקדש דסבר ממון גמור הוא ומיהו קלת קשה להשמ משקן משום דכתיב תרי זימני עריסותיכם ושוי לרישי ליה בפ' לשאיפות (מולן קלה:) לכלי עיסותיכם פירוש כשיעור עיסת מדבר [יח] ומעריסותיכם לרישי [יט] מדמצני לאוקומי מעיקרא לרבות של שומפין ושמע כולהו ת"ח ות"ח להכא בעי מרי קרקי מד לעובד כוכבים ומד להקדש וכן לגבי מירוח כדפירש בקונטרס וכן נפרק שני דביכורות (דף יג:) לגבי חומה בעי מרי [כ] עמיתך מד למעוטי עובד כוכבים ומד למעוטי הקדש ופ"ק דפסחים (דף ה: ושם) מהמעטינן ממד לך של מתרים ושל גבוה וגבי מקין נמי לרשינן בב"ק (דף ס:) דעבוה ולא עובד כוכבים והקדש ול"ל לכיון דגלי לן הכא גבי מלה להקדש ועובד כוכבים מיון הוא הין ככל דלוכמא והא למיבעיא לן מרי קרקי גבי חומה שהיי התם לפ"ל כיון למוסף חומה בהקדש כ"ם לחית מיה חומה ומ"ג להקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה ממולו ים קפריס דגרסי הכא מד כדי עיסותיכם כדלרשינן ברפתים הגז (מולן קלה:) ולא נרסינן ולא עיסת עובד כוכבים ולגירסת זו הקדש ועובד כוכבים ממד קלת נפקא: **עובד** כוכבים שהפריש פטר חמור. פירש בקונטרס שהפריש שה וקבה מפי' כמל ישראל ליכא משום קדושה דמולין גמורין הוא ומנן בפ' קמא דמכורות (דף ס.) ופס מת נהנין ט מעמעטין ממד לך של מתרים ושל גבוה וגבי מקין נמי לרשינן בב"ק (דף ס:) דעבוה ולא עובד כוכבים והקדש ול"ל לכיון דגלי לן הכא גבי מלה להקדש ועובד כוכבים מיון הוא הין ככל דלוכמא והא למיבעיא לן מרי קרקי גבי חומה שהיי התם לפ"ל כיון למוסף חומה בהקדש כ"ם לחית מיה חומה ומ"ג להקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה ממולו ים קפריס דגרסי הכא מד כדי עיסותיכם כדלרשינן ברפתים הגז (מולן קלה:) ולא נרסינן ולא עיסת עובד כוכבים ולגירסת זו הקדש ועובד כוכבים ממד קלת נפקא: **עובד** כוכבים שהפריש פטר חמור. פירש בקונטרס שהפריש שה וקבה מפי' כמל ישראל ליכא משום קדושה דמולין גמורין הוא ומנן בפ' קמא דמכורות (דף ס.) ופס מת נהנין ט

ותרומתו אינה מדמעת. מסמע הא תרומת חומה לחרן דישראל מדמעת והא לחמר בפ' עד כמה (מכורות ח. ושם) גבי תרומת חומה לחרן מעמלה גרוג רבה מעמל לה גרוג ומעל לה (לעיל) ממי עומעמו לן כדמני [כ] פרש"י לפס מעמל גרוג שרוע מפי' לוי והכא מסמע שהיא דמדמעת ומפור לפס לכהן ממי עומעמו דוקא הוא דשרוע לרבה כהן הוא ומדמית עלי קמחי ומיהו חומה שמי מלות שעשוין מחת לחור ומחת לכהן כדמנן במסכת חלה פרק במרע (ע"ש) פס מתפרכה חומה של כהן חייב מדמעת ושרי לפי' לוי כדמוכח פירושלמי [פ"ד דחלה] לחמר עלה הורה רבי לחהו בנגלה שהיא נריכה רוב לחמר רבי יונה מלמד שהיא עולה בספות (מלחמ) ממלה ואינה נחלנת [בחמד ומחה] ט"ו זעיני מחני ממרה כן לפי' לחמ דחמ דחמיע ונחלנת עם הזר על השולחן ומסמע ליה לפי המסקנא לחפילו לחמ בחמד שרי ומסה היכא לחומה חלה שהיה של כהן ככר גדול שנחמערב אין להקל כדחשכחן [ביצה דף ג:] גבי חת שדלקו [לימעות] דרבי עקיבא מוסיף לף ככרות של כעל המי דחמיעי ולפ כמלי ומיהו מדהקילו כל כך דמסיק פירושלמי לפי' לחמ בחמד שרי מסחברא דלפ שנא. **לזירה** משום בעלי בישים. מלישה דר"ש דפטור לעיל מירוח עובד כוכבים מסקינן הכי לחיים מדרבנן ומדמעת נחרן ומיהה לחמרינן בריש פרק שני דקדושין (דף מפ:) תרומת עובד כוכבים מדמעת ומיהין עליה חומה ור"ש פוטר ו"ל להחם מדחמריינהו פליגי ס"ל חומה הוא לפליג ומוחה דמדמעת ופס לחמר

מסורת השס"ם

ה) פלה פ"ג מ"ג, ג) פלה פ"ג מלנה ו סולן קלה, ג) [יומל מג. ומ"ש], ד) [סולן קלה:], ה) [ב"ב קמג. ומ"ש], ו) מוספתל למכומות פ"ד, ז) מוספתל פלה פ"ב פ"ק, ח) ל"ל מלנמ דגנך כ' ל"ק, ט) ל"ל נת יום לחמר.

רבינו גרשום

להמפיק מיד מעשר ותרומין משל כל על של כל רחוי מן החייב על כל החייב: ר' יוסי ור' שמעון סברי מירחה העובד כוכבים פוטר. וגלגול עיסת הקדש דפוטר מן החלה נמי פשיטא לי דתנן הקדישה עיסתה עד שלא גלגלה ופראה ואח"כ גלגלה בשהיא חולין או שהקדישה משגלגלה שגלגולה היתה כשהיא חולין חייבת בחלה: עד שלא גלגלה הקדישה וגלגלה הגובר כשהיא הקדש: שבשעת חובתה פטורה. בשעה שהיא ראויה להחחייב בחלה היתה פטורה שהיתה ביד המוכר: עד שלא נתגייר פטור. דגלגול העובד כוכבים פוטר: **החם הוא** לעניין מירוח **דכתיב** דגנך דגנך (תירוש) דחלה דגנך כתיבי ראשית דגנך ותירושך ויצהרך. מעשר דגנך תירושך ויצהרך לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך חר למעוטי מירוח הקרש דפטר ותני למעוטי מירוח עובד כוכבים ורבי מיעוט אחר מיעוט לרבות ראינו פוטר: או דלמא ר' יוסי ור' שמעון קתני לה להא מתני' דגלגול עובר כוכבים דפטור כי היכי דקא פטר גבי מירוח עובד כוכבים: אבל ר' מאיר ור' יהודה. ילפי ראשית ראשית מהתם ממירוח העובד כוכבים דכתיב ראשית דגנך וכתיב מראשית עריסותיכם מה התם אינו פוטר אף גלגול עובד כוכבים אינו פוטר: **ה**א דעבוה דאחזיה בחלמא. בחלום אי דברי הכל פוטר אי לא: **ה**א תודמתו ב) אסורה לזרים ותודמה בחוצה לארץ אינה מדמעת דאין צריך להעלותה באחד ומאה אלא מותרת לזרים דאפי' תודמת ישראל בחוצה לארץ מדרבנן היא: לעולם קסבר רמירחה עובד כוכבים נמי פוטר **ה**א דאמר **ה**א תודמה בארץ אסורה ומדמעת מדרבנן היא אסורה מירחה משום בעלי בישין אדם משידים שלוקחין תבואה מעובדי כוכבים ומישראל ואי אמרת דהאי דוכין מעובד כוכבים ליפטר מירחה העובד כוכבים פוטר זמנין דוכין מישראל דחזיב במעשר ואסר מעובד כוכבים זבן או תבואה שגדלה בשדהו ואמר דמעובד כוכבים זבנה כדי לפטור

חשק שלמה
על רבינו גרשום

ב) גרסה ל"ל הא מדמעמו מחן לפטור כומס מדקתני דמעומעו מה"ל ומ' מדלנן סיפ לפטור דמדי לפטור גוזיס.

תוספות חב"ח

(ב) ר"ש"י ד"ה סמס הייט וכו' מירום מקדש פוטר לימחר וכו' סוס האי ליגון פוטר כוכבים: (ג) ד"ה מדרבנן וכו' ומס דקתני מדוקיא. כל"ל ותימה למ"ל עמחן:

תורה אור השלם

א) לֹא תֹאכַל לָאֲכָל בִּשְׁעָרֶיךָ תִּגְּרֹךְ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ:
[דברים יב, יז]

וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם מַעְשַׂר דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים:
[דברים יד, כג]

רֵאשִׁית דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וְרֵאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ תִּתֶּן לוֹ:
[דברים יח, ד]

ב) רֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְּרוּמָה כִּתְרוּמַת גֹּרֶן כֵּן תָּרִימוּ אֹתָהּ: מֵרֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַיְיָ תְּרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם:
[במדבר טו, כ-כא]

שיטה מקובצת

ה) דגנך דגנך יתירא. עי' פ"ח ופ"ש למ"ד בפרק השולח יש קנין ואפיל ליה מדגנך ולא דגן שובד כוכבים הכי משמע ליה להכי הוא איצטריכו כולהו לרשות דהכא לחייב מירוח העובד כוכבים ולפטור מירוח הקדש ועוד תימה אמאי לא אמרינן התם אין מיעוט אחר מיעוט אלא לדבות כדאמר הכא לגבי מירוח עובד כוכבים וי"ל דתרוייהו נפקא שפיר מינה דאי למירוח לחדיה אתא לכתוב קרא מירוחך ואי לקנין עובד כוכבים לחודיה אתא לכתוב תבואתך אלא מדכתיב דגנך ש"מ תרוחי ואם אין לומר החם [אין] מיעוט אחר מיעוט [אלא] לרבות קנין עובד כוכבים כי הכא גבי מירוח העובד כוכבים משום דסבירא הוא לרבות טפי מירוח העובד כוכבים לפי שגדל שליש ביד ישראל וכן הוא האמת דמ"ד מירוח העובד כוכבים פוטר אפילו בתבואת ישראל

מז: רבי ישמעאל פרק ששי מנחות

עין משפט
גר מצוה

לא א מיי' פ"ג מהל' מעשר הלכה ו:
ב מיי' שם פ"ד הלכה ט:
ג ב מיי' פ"ו מהלכות תמידין ומוספין הל' י:
לד ד מיי' פ"ג מהלכות מעשר הלכה ה טור ש"ע סי"ם סימן מלה:

הגהות צ"ק

[ב] ג"ל קמץ לשון דדקדק כו': [ג] ג"ל קודם הלמה לף פיסוקס וכן כו': [ד] יל"ף נתן מתנה שמן סי' ויל"ף למאי כו':

שיטה מקובצת

ב] אי הכי בחלה: ג] כדי שהתנא בהמתו כו'. פתוך פרש"י משמע דנקט דוקא בהמתו דאכילה בהמתו זה הוא אכילה עראי אבל הוא לא יאכל קבע בתרומה זו ושפיש יש בדבר ולא צדיק מהיכא [דעדיף] [דעדיף] הוא בשדה ומיתחן דתנן מאכילין לבהמה ולחיה ולעופות עד שיתמרח פי' ויראת פני הבית אחר המירה. ודבינו אפרים פי' דלאו דוקא נקט בהמתו דה"ה דהוא גופיה מותר לאכול ממנו אפילו קבע דלא דמי דהיכא דמיחזי ולא ראה פני הבית דהחיא אתי לכלל חיובא בשיראה פני הבית אבל האי כיון שמיחזי בבית שוב לא אתי לכלל חיוב משעה ומשום אוחזא דמלתא נקט בהמתו לפי שהוא גנאי להעורים כן בדי לאכול ממנו קבע ומביא ראיה מהכא דאמר ראשער כדדבי אושעיא ואי אמרינן דלא מהני הערמה זו כי אם לאכול עראי אכתי גזירה משום בעלי כיסין שימסרו לעוברי כוכבים למרחו כדי לאכול ממנו קבע בלא מעשר ויש לדחות דהכא בחבוראה שאינה ראויה כי אם למאכל בהמה אינ"ל דמ"ד מידוח פוטר היינו דוקא לאכול עראי אבל לא לאכול קבע וא"ת אם כן מאי קאמר הא ושיומתו מרמעת ותיבה להוכיח ממנה דמידוח העובר כוכב"ם אינו פוטר ואם כדבריהם היכא מוכיח ממנו הא אפילו למ"ד מידוח פוטר מדמעת היא ראשר לאכול ממנו קבע וי"ל דהא דאמרי' אינו פוטר כי אם לאכול עראי היינו בתבואה הגדילה שליש ביד ישראל א"נ תבואת ישראל ומיחזה עובד כוכבים אבל תבואת עובד כוכבים מותר לאכול ממנה אפילו קבע ויש שרצים להביא ראיה לפרש"י מההיא דמס' דמאי הכנים שבלים לעשות מהן עיסה אוכל מהן עראי ופטור משמע דוקא עראי אבל קבע לא ויש לדחות דלאו ראיה היא דאפי' רבינו אפרים מודה בזה משום דאפשר דאתי לכלל חיובא כיון שהיא עדיין במוץ אם יצאיבה לשדה עם המוץ ויטרחנה שם ויחזור ויראה פני הבית אבל הכא שמירחה בבית שוב לא אתי לכלל חיובא בכל ענין. תוס' אחרות ועיין בתוספות

[פסחים דף ס]. [2] נתן עליו ל"ג עליו שהרי מתן שמן היא תחלה לטולה: יצק ובלל שלא כסדרן תניגהו שהרי בלילה היתה תחלה ואח"כ יציקה: [3] תיבות וחב"א לא בדק כו' נמחק: [4] וילא ביה: [5] חלה בפחות: [6] עביד להו: [7] ולבונתו קודם הסולת: [8] משקרב העומר: [9] ואף זה: [10] ואילך לא בדקינן: [11] כשמוציא אותו [בפסח] ורבן פליגי עליה ואמרי: [12] לא הזה אמרי: [13] בהשוכר את הפועלים עיין שם ברש"י (דף פח ע"ב):

לרב פפא ולרמינהו דלמא משמע להו דמיפיג מדרבנן מקשי להו דכ"ש מדכל שמעון נסוף פ"ק דמכוורות (דף יח:) דמיימי התם ממימרי לימיתרומי מהימרי: דאפי' לה' פחות מה' רבעים קמח ושוה. דלמ מחייב פחות מה' פרק שלישי (מ"ש) המפקיד פירותיו אצל הטוען מכאן אתה למד מחזקתן למעשר ולשביעית אצל הטוען טוכסים כפירותיו ר"ש אומר דומיא דמעשר ולשביעית אצל הטוען טוכסים מיפיג לר"ש ולא לר"מ ר"ש סבר להכא משמע להו דמיפיג מדרבנן ור"מ סבר לה מיפיג מדרבנן ומשום הכי לא מיפיג מדאורייתא משום הכי אפילו מדרבנן לא מיפיג ומשום הכי לא מיפיג מדאורייתא ולא מיפיג מדרבנן ולא מיפיג מדאורייתא ולא מיפיג מדרבנן ולא מיפיג מדאורייתא ולא מיפיג מדרבנן ול

מתוך שלא היתרתה לו. לקטר במגל של ע"י קטוף מיד ולף במגל כמו (דמיס כג) וקטפת מליולת בידך דקלירה קודם העומר מקורה כלקמני בממני ומקור לקטר לפני העומר: [ה]זכור הוא. למלם הוא ולף לכלל: טחינה והרקדה. מלי שיעור מיכל ליהיי זכור ולף יאכל: בריחיא דידא. [ו]לישים מתגלגלת מיד ולף בעל מיס: קוצרין בית השלחים שבעמקים. לכיון דעלה יצמה היל מי מעהו לה לאתר בעזרה חלה לאיתיי. ל"ת רשות הן ואין עושר בה מהן ומתניון בהלי פירקין (דף פף.) ממקום שאתה מצית מי אתה קוצר וממקום שאי אתה מצית אי אתה קוצר ולעון זה עיקר וכן מפורש לקמן: אבל לא גודשין. לף יעבמו גדיש עד לאתר העומר: חדש בדיל מיניה. שהרי לף אכל מלם כל השנה: חמץ לא בדיל מיניה. כל השנה שהרי אכלו עד השה הלכך אתי למיכליה: דרבנן אדרבנן לא קשיא. פתניה דהכא אתרי רבנן שלף עכשיו מכאן ואילך מותר לקצור ולהקריב העומר אף על פי שלא הגיע זמן הקרבתו ומפני מה אמרו כן שלא יהא אדם מצר על שדהו ואינו קוצרו ומשום הכי לא מיחלפי להו לרבנן אהדדי: ומשנה למצוה. מצוה להמתין עד שיקדש העומר אבל נלאו לף עבר: והתנן במתני' השומר מתיר חדש במדינה. למוכלו ואתי הכא שמעינן מתיר מלם להביא מנחות [ז]מן החדש אבל מלא מעומר מליל להביא והמן

[ח]מתוך שלא היתרתה לו אלא על ידי קיטוף זכור הוא אמר ליה אביי תינח קצירה טחינה והרקדה מאי איכא למימר הא לא קשיא טחינה בריחיא דידא הרקדה על גבי נפה בית השלחין דשריא קצירה דתנן [ט] קוצרין בית השלחין שבעמקים אבל לא גודשין מאי איכא למימר אלא אמר אביי חדש בדיל מיניה חמץ לא בדיל מיניה אמר רבא דר' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא אלא אמר רבא דר' יהודה אדר' יהודה לא קשיא כרשנינן דרבנן אדרבנן לא קשיא הוא עצמו מחזר עליו לשורפו מיכל אביי מיניה רב אשי אמר דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא קמח קלי תנן והא דרב אשי [י] ברותא היא תינח מקלי ואילך עד קלי מאי איכא למימר וכי תימא הכא נמי ע"י קיטוף [יא] וכדרבה בית השלחין דשריא קצירה מאי איכא למימר אלא הא דרב אשי [יב] ברותא היא: **מתני'** [יג] משקרב [יד] העומר הותר [טו] חדש מיד [טז] הרחוקים מותרין מחצות היום ולהלן [יז] משחרב בהמ"ק [יח] התקין ר' יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור אמר ר' יהודה והלא מן התורה הוא אסור שנאמר [יט] עד עצם היום הזה מפני מה הרחוקים מותרין מחצות היום ולהלן מפני שהן יודעין שאין ב"ד מתעצלין בו: **גמ'** רב ושמואל דאמרי תרוייהו בזמן שבית המקדש קיים העומר מתיר בזמן שאין בית המקדש קיים האיר מזרח מאי מעמא תרי קראי כתיבי כתיב [כ] עד (יום) הביאכם וכתיב עד עצם היום הזה הא כיצד כאן בזמן שבית המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים ר' יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו [כא] אפילו בזמן שבית המקדש קיים [כב] האיר מזרח מתיר והכתיב עד הביאכם למצוה משקרב העומר הותר חדש מיד למצוה [כג] למצוה משחרב

המין מלטוריימא שרו לכיון לכלתחילה לף יפיל לאו ממקום שאתה מצית הוא אלא מדרבנן מפני ומקמכוה מקרא לכתיב בפ"ב דמיס ולהפסד מכויס דבריהם לפי שממהרים מיותר להתבשל לפני המחרים ולהפסד מרובה מצוה והיינו דקאמר בפ"ב קלירכם של כולכם כלומר מומו שרגיל להיות נקצר בזמן שהכל קוצרין ומיהו עדיין קצה דהיכי מצית למימר לף תצית בית העמקים בהדי לף יפיפס מקום דפירות עומדים הם הא מנן בפ"ק דפיאות ומייתי לה במקום שנהגו (פפיפס ע.) ולקמן בפ' כל הקרבנות (דף פה.) מן מפיפין פיכורים מון מז' המינין ולף מפקלים שבעמקים ומלף חוץ לפיכורים כ"ם למנחות לגבוה ומצה שאתי פיכורים לכתיב (דפיים ט) אצר תצית מאלך דמעשר מעשה של מרן ישראל ומהשתא לף יהיה דמוקפתא מין לחום מי גרסי' של בית העמקים ושל בית העמקים ומד מעשה למרוייהו ומייתו לף יתכן דלף מקום מוקצר קרי ליה שאתה נקטן בפ' כל הקרבנות לף חז' המינין קלי דמקמתא שהו קרא (דפיים ח) מרן מקום ומוקפתא דריש מדכתיב מצצר נדליכם ולי הוה אמרי' דצית העמקים מה הצית פקול הוה ליה למימר ממעמא דממקום שאי אתה מצית אי אתה קוצר ואולה לפרש דוקא גרסינן בפ"ק דמיס שבעמקים כמן ומפ"ק דצית העמקים ומצית הזמים ומצית המין מדא

בשיטת רבי יהודה אומרה. דלמאי מן התורה היא לימא מסיפא דקתני מדשמיך קושית ממרא מינך כן לא ממנך לגמרי ולא מנך ולמה משום גזירה שמא יבוא לומר אף שלא בשעת הקרבת העומר מותר לקצור ולטחון ולהניף כדי שיהא מצוי לבא לשעת הקרבת העומר ומשום הכי קתני מנך ולא מנך לגמרי: קסבר חדש בחוצה לארץ דרבנן. דלמאי נפקא ליה מדכתיב (ויקרא כג, יד) לא תאכלו לחם וקלי וכרמל עד עצם היום הזה עד שתביאו את קרבן אלהיכם חקת עולם לדורותיכם בכל משבותיכם: (ויקרא כג, יד)

ב) וְאִם הַקְרֵב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיי אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל הַקְרֵיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: (ויקרא ב, יד)

ג) וְהִפְשַׁטְתָּה וְהִשְׁעֲרָה בַּבָּתָּה כִּי הַשְּׁעָרָה אָבִיב וְהַפְשַׁטְתָּה בִּבְעוֹלֶיהָ:

[שמות ח, טו]

שיטת מקובצת

א) מזרח התיר:

ב) בשיטת ר' יהודה אמרה. וא"ת מאי שני כ"ש דקשה טפי מכולהו תנאי דתנאי משמע דסברי כל היום אסור מן התורה וי"ל כיון דאוקימנא טעמא דהכא בעד ועד בכלל תו לא קשה דאשכחנא תנאי בעלמא דסברי עד ולא עד בכלל ואינהו כהני תנאי סברי. תו"ח:

ג) הזה עצם עצמו של:

ד) אסור שנאמר:

ה) מדרבנן תקין: ו) של יהודה תיבת רבי נמחק:

ז) עקיבא יהודה יהודה:

ח) לדברי יהודה בן נחמיה נסכי בכורים שהקריב קודם לעומר כשורים. ומתניתין דקתני גבי מנחת בכורים ואם הביא פסול בבכורים של תבואה מיירי שצריכים להתיר משל עומר:

ט) רבי עקיבא אות ו' נמחק: י) שמביא נדבתו מן החטים וצבור שמביאין נדבתן מן החטים יחיד שמביא:

יא) השעורין צבור:

יב) אומר עומר בא:

יג) שלא כסדרן נמי שריין אמאי אין שתי הלחם בכבודים:

יד) תיבות ובתר העומר דאשתקד נמחק:

טו) תיבות דהשתא ובתר שתי הלחם דאשתקד נמחק: **טז)** חדש בחוצה:

יז) לא חיישי רבנן ולא בעינן לאמתויי עד שיאיר המזרח דשיבסר:

יח) אכלי בצפרי:

יט) יבנה כרי וכי חיישי רבנן: **כ)** דסבר:

כא) חדש בחוצה:

כב) תיבות מנחות מנחת סוטה (מנחת) נמחק:

כג) יום קרי להו פרוס:

כד) נסכי בכורים. נסכים:

כה) איבו אומר: **כו)** הוא דאם: **כז)** כסדרן. במקדש

חלוף עליהן שתי הלחם ועומר וסבעיא ליה מי מצי לאקדובי מיצייתו מנחות קודם לשתי הלחם בתרא ס"ד ומה"ד אביב במצרים. כי השעורה אביב: ס"ד ומה"ד יחיד שמביא חובתו מחטים. מנחת חוטא אינו בא אלא מחטים דכתיב בה טולת: ס"ד ומה"ד וחובתו מן השעורים. מנחת (חוטא) [קנאות]: ס"ד ומה"ד צבור שמביאין חובתן מן החטים. שתי הלחם: **כה)** בכורים. שהרי קרב למזבח: **כו)** באנייה חוצ בתמרו ומקריב עומר הבא מהנך חמים דחוצ באנייה: **כז)** דתלו בהו דהא לא קרב העומר: **כח)** דאשתקד דהוה ליה בכורים להאי עומר דאתא: **כט)** לכל המנחות: **ל)** לא אישתרו חטין דקודם שתי הלחם דאשתקד והנך שתי הלחם דהאידנא לא שרו להו דאכתי לא אתי ואי הוה: **לא)** ו) דאכל מזבח מהנך הלחם בכורים:

חשק שלמה על שיטה מקובצת ג) תוי ד"ה לאכל מזה מהנך וכו' ולפ"ז לא קשה מכאן:

עין משפט– נר מצוה

לו א מיי' פ"י מהלכ' מלכים הלכה ט"ו ב מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ט"ו ג מיי' פ"ח מהלכות תמידין ומוספין הלכה ט"ו ד מיי' פ"ז מהלכות תמידין ומוספין הלכה ו:

תורה אור השלם

א) וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם:

[ויקרא כג, יד]

ב) וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיי אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ:

[ויקרא ב, יד]

ג) וְהִפְשַׁטְתָּה וְהִשְׁעֲרָה בַּבָּתָּה כִּי הַשְּׁעָרָה אָבִיב וְהַפְשַׁטְתָּה בִּבְעוֹלֶיהָ:

[שמות ח, טו]

הגהות הש"ס

(א) רש"י ד"ה קסבר מנח וכו' לפ מיהו לכאן ס"ק ותו"ב מ"ס אכלו בצפרא דשיבסר ולא בעינן לאמתויי ריש עד שיאיר מזרח דשיבסר ללי ממי שיחסר: **(ב)** ד"ה ומה ומס מיתא וכו' נמצאים למיר שתי לחם אלו ולפ מלמא ס"ל מיתמעט ולא מיתמעט חטין דעד חנך שמי ולפ"ז לא מיתמעט לגמרי דהאידנא לפ שמי לחו ולא הוה מצי כל"ל:

גליון הש"ם

מתני' אם הביא כשר. עי' מיחלמי' פלא על מתני' פ"ל מ"י הוסיף כה"ג ס"ס:

הגהות צ"ק

[א] ל"ל וכי תקנו כו': **[ב]** ל"ל ומפק מזן לפרק לקמן דלמיימ כו': **[ג]** ל"ל ועל שם: **[ד]** ל"ל לקמן לעומר לימ לקמן כו': **[ה]** ל"ל ככמי הקריב למזבח כו': **[ו]** ל"ל ש"מ אלמא לפ מיתמעט הכי מקום מין להכך שמי הלחם דהאידנא לפ שרו להו כו':

רבינו גרשום

היום: ואי ס"ד למצוה הוא דבעי להמתין שלא יאכלו חדש ביום ט"ו עד שיקרב העומר אבל אין עומר מעכב משום דאין בו חיוב אלא מצוה ליתי רבן יוחנן בן זכאי ולגזור שהוא יום הנף כולו אסור אלא ש"מ מדגזר דהבאת עומר מעכב: אמר רב נחמן בר יצחק לעולם קסבר למצוה ולא לעכב ואמאי גזר רבי יוחנן משום דבשיטת ר' יהודה (סברא) [אמרה] דמן התורה אסור יום הנף כשאין בהמ"ק קיים: והא התקין קתני דמשמע דלא סבר דחדאורייתא אסור מאי התקין דרש תורה התקין: ולפסיקא דלמא עיבורי ב"ד לאדד שעשאהו מלא והוי יום שבשר שיחסר לא חיישי' אלא (אי) [אמרינן דלא] עיבורה הלכך שיחסר דהוי יום הנף לא הוו אבלי בחוצה לארץ יום שבשר אבלי (מן) [אמילו] הלילה: **אבלי בצפרא דשבשר** ומ"ט לא אבלי באותה דשחסר דתנהי שבשר בתרי"ל דאורייתא וחיישי לפסיקא דלמא עבורה לאדד והרי שבשר שחסר ולצפוא אבלי דסברי דהאיר מזרח מתיר ורי"ז לא תקין דלילה יום הנף כולו אסור אלא לי"ל דאי אבל לשבשר

משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור מאי טעמא מהדרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו בהאיר מזרח השתא נמי ניכול ולא ידעי דאשתקד לא הוה עומר האיר מזרח מתיר והשתא דאיכא עומר עומר מתיר ואי סלקא דעתך למצוה משום מצוה ליקום וליגזור אמר רב נחמן בר יצחק רבן יוחנן בן זכאי בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר מן התורה אסור שנאמר עד עצם היום הזה עד עיצומו של יום וקסבר עד ועד בכלל ומי סבר לה כוותיה והא מיפלג פליג עליה דתנן משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור א"ר יהודה והלא מן התורה הוא אסור דכתיב עד עצם היום הזה רבי יהודה הנא דקא טעי הוא סבר רבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר ולא היא מדאורייתא קאמר והא התקין קתני מאי התקין דרש ורב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע אכלי חדש באורתא דשיתסר שבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דרבנן ולספיקא לא חיישינן ורבנן דבי רב אשי אכלו בצפרא דשבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דאורייתא ורבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר וכי תקין ליום הנף לספיקא לא תקין אמר רבינא אמרה לי אם אבוך לא הוה אכיל חדש אלא באורתא דשבסר נגהי תמניסר דסבר לה כר' יהודה וחייש לספיקא: **מתני'** העומר היה מתיר במדינה ושתי הלחם במקדש אין מביאין מנחות וביכורים ומנחת בהמה קודם לעומר אם הביא פסול קודם לשתי הלחם לא יביא אם הביא כשר: **גמ'** יתיב רבי טרפון וקא קשיא ליה מה בין קודם לעומר לקודם שתי הלחם אמר לפניו יהודה בר נחמיה לא אם אמרת קודם לעומר שכן לא הותר מכללו אצל הדיוט תאמר קודם לשתי הלחם שהותר מכללו אצל הדיוט שתק רבי טרפון צהבו פניו של רבי יהודה בן נחמיה אמר לו רבי עקיבא יהודה צצהבו פניך שהשבת את זקן תמהני אם תאריך ימים אמר רבי יהודה ברבי אלעאי אותו הפרק פרס הפסח היה כשעליתי לעצרת שאלתי אחריו יהודה בן נחמיה היכן הוא ואמרו לי נפטר והלך לו אמר רב נחמן בר יצחק לדברי יהודה בן נחמיה נסכים ביכורים שהקריבם קודם לעומר כשירין פשיטא מהו דתימא התם הוא דהותר מכללו אצל הדיוט אבל הכא דלא הותר מכללו לא קמ"ל כל שכן הכא דלא איתסר כלל (סד"ר הנצ"א גל' פ"ל סימן): בעי רמי בר חמא שתי הלחם מהו שיתירו שלא כסדרן היכי דמי כגון חזרעינהו בין העומר לשתי הלחם וחלף עליהו שתי הלחם ועומר מאי כסדרן שריין שלא כסדרן לא שריין או דלמא שלא כסדרן נמי שריין אמר רבה ת"ש ואם תקריב מנחת ביכורים במנחת העומר הכתוב מדבר מהיכן באה מן השעורין אתה אומר מן השעורין או אינו אלא מן החיטין רבי אלייעזר אומר נאמר אביב במצרים ונאמר אביב לדורות מה אביב האמור במצרים שעורין אף אביב האמור לדורות שעורין ורבי עקיבא אומר מצינו יחיד שמביא חובתו מן החיטין וחובתו מן השעורין וציבור שמביאין חובתן מן החיטין מביאין חובתן מן השעורין ואם אתה אומר בא מצינו ציבור שמביא חובתו מן השעורין דבר אחר אם אתה אומר עומר בא מן החיטין אין שתי הלחם ביכורים ואם איתא דשתי הלחם שלא כסדרן שריין משבחת לה דמקריב עומר מהנך דאשתרוש קודם לשתי הלחם ובתר העומר דאשתקד ושתי הלחם מהנך דאשתרוש קודם לעומר דהשתא ובתר שתי הלחם דאשתקד מי סברת בכורים

הלחם לדאשתקד דהוו להו ביכורים לכל מילי ס"ד דמי לא קרוב מהנך מצינו למימר דהשתא להנהו מצינו למימר מיניה דמתא עומר מיניה שתי הלחם דאשתקד ויהא עומר מתא מיניה והיכן שתי הלחם להשתא הוו נכורים לכל מנחות הנאכלות מתמיד ומוסף להתיר

בבורים לפירא. למיתין התנורין שהם בכורים: למזבח קאמרינן. אלא יאכל מזבח קודש להם מיעיס מדעיס [ד] והכא אכל ליה מזבח עומר מפירי להו שמא [ה] למחר שמא ניטו דמחר גלוי מיחד (ו) ועומר שריטו למכילת מדם [ז] ומפי הלמד שריטו להטיל בכורים מפירות המלין [ח]: הנצה שריין. שהמילו קודש להם אי מנחה שריין מנחה הוי פירי יומר מהגלה: השתא. לגבי מצוה שריין עומר ושתי הלחם שהרשם מצוה [ט] קודש לעומר אף על פי שלא גדלה כלום וכדקתני ממני הגלה ומנחה דפירי מיבעיין: אלא הנצה וחנטה דעלה. מי הוי הגלה דעלה בפירות המלין להרשם למצוה או לא: דחצדינהו וזרעינהו קודם לעומר. דלא שריטו עומר לאמקמך ולא הרשיטו בשעת עומר זה: מהו לנקוטי. לנקוט מהן קודם הרשמן: במאן דשדיין בבדא דמיא ושדיינהו עומר. להא לממרן ומם לאו מקורין עד שיגא עומר הבא בגידולין מיירי או לאמא עומר הבא בגידולין שלו ולא מיירי: לנקוט מהן אגב מרעא וכי לקיט להו כגידולין דמו: יש להן אונאה כו'. דקיימא לן בשבת מציעא בפ' הזהב (דף ט.) אין אונאה לקרקעות: שדאי בה שיתא. זרעתי בקרקע [י] שהם כורים: ואתו סהדי דלא שדא בה אלא חמשה. להשתא אימא שיעור אונאה שתות בפ' הזהב (שם מט:): כל דבר שבמדה. כיון דקפיד לה ממיל ואפילו בפחות מששות ולא שייכא בה דין אונאה שיהא מקח מקח קיים ויחזיר אונאה אלא כל המקח בטל ואחזר: נשבעין עליהן. לממר בפ' הזהב (שם ט.) אין נשבעין על הקרקעות: בקר. דרכו לממל מיטים ושמר בהמה כגון חמור וגמל דרכו לממל שעורין: חישב עליהן. בעודן בגרעי: וזרעינהו. וכעי לאיתויי מנחות מן הגילולין: אזדא מאיסותייהו. להא מתניתי ניטו: והשתא (ג) [י] בהישי. לכיון שנשתכלו בעני שהשתה שוב אין מגדלין מהן מלאין ובריאין למעשיקרא: בפיפה. קופה מלרית מלורי דקל: למיבשי טומאתה. שהיתה עומדת קודם לכן: יורדין לידי טומאתן במחשבה. [יא] כיון שנשנה עליו לבער שמין בו מקרקע מלאכה כגון עור מחוקן שנמצי למעלים עומד ואין מקבל טומאה עד שיעשנו המעלים משנ עליו לעצותו שולמן למיטו מסר שום מלאכה להשתמש מיד לשוי לשולמן מקבל טומאה מיד: ואין עו"ן טמומאתן. אם נטמאו: אלא בשינוי מעשה. לגון נשברו מהנו והכא ליכא שינוי מעשה דשלימה הקיפה: כלי

דבלע הוצין ועבדינהו בפיפה מצרית מי הוה עיכול הוה ליה בכלי

והאמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפי' פחות מכדי אונאה חוזר. לא שימחל מוכחה קמשמ מלא מפילו מיעוט מקח שוי כדמוכח לקמן בפרק המוכר (דף עז.) ובפרק המוכר את הספינה (ב"מ דף 5) וי"ש לדקדק מכאן דמילתא דרבא מיתמר לפילו לקרקעות וכן משמע בפ"ב דקדושין (דף מב:) דקאמר אכל פעני מששת לא כדרבא כו' ורבינו שמשמל לא פי' כן בפרק בית כור (ב"ק קא:) [ומס קי. ד"ה פחות] דמנן בית כור עפר מני מוכר לך מדה בתנאי פיקח כל שהוא יכול הוא סומיר [יב] כל שהוא יחזיר משמע כי המקח קיים ופירט רבינו שמשל כי מקח קיים למ"ש שנטעו ממדה לא מיתמר דרבא אלא ממנתלי ולא משמע הכי כדפרישית אלא מיו טעמא המס שיודע ומכיר בשדה שהוא מוכר לו ויודע שים שם פחות או יותר אלא לפי מה שיעלה לפי מקנין בית כור מעולם [יג] יפחות ויכה: **שדאי** בה בדבעי ואתו מחדי בר. אין מכחישין אותו במה שזרע אלא [יד] שמעמידים

אמין לה דו נכי הסי שיעורא:

פיל שבלע בפיפה מצרית בר.

הסי לענין מיכה רב אלא

בר מהכה מרב דימי מנהרדעא בפ' לא יחפור (ב"ב נה.) פיל שבלע בפיפה מלרית והקיפה דרך בית הרעי מהו שיעמוד לנקוט ממנו פחות מכדי אונאה ושבמשקל ושבמנין אפי' פחות מכדי אונאה חוזר אלא דאמר ליה [טו] ישדאי בה כדבעי לה ואתו סהדי ואמרי דלא שדא בה כדבעי לה יש להן אונאה דכמאן דשדייא בבדא דמיא [טז] ויש להן אונאה או דלמא בטיל להו לגבי ארעא [יז] נשבעין עליהן או אין נשבעין עליהן כדשדייא בבדא דמיא וכמטלטלי דמו ונשבעין עליהן או דלמא בטיל להו אגב ארעא וכמקרקעי דמו ואין נשבעין עליהן תיקו בעי רמי בר חמא חטין שבגללי בקר ושעורין שבגללי בהמה מהו למאי אוילינא למטמויי טומאת אוכלין תניגא [יח] חטין [יט] שבראי בקר ושעורין שבגללי בהמה חישב עליהן לאכילה אין מממא טומאת אוכלין לקטן לאכילה מממא טומאת אוכלין אלא למנחות פשיטא דלא [כ] הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך לא צריכא דנקטינהו וזרעינהו וקא בעי לאיתויי מנחות מיניהו מאי משום דמאיסותא הוא וכיון דזרעינהו אזדא למאיסותייהו או דלמא משום בחישותא הוא והשתא נמי [כא] כחושה [כב] תיקו בעי רמי בר חמא [כג] פיל שבלע בפיפה מצרית והקיאה דרך בית הרעי מהו למאי אוילינא [כד] למבטל טומאתה תניגא [כה] כל הכלים [כו] יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה לא צריכא דנקטינהו וזרעינהו אלא בשינוי מעשה דשלימה הקיפה: כלי

[ד] ס"מ, [ה] [נקמן ס.], [ו] קדושין מב: [ומס מימה רבבה] נקמן עז. ס"מ ט: ב"ב ג, [ז] מוקמינן ס"ט דמנחות, [ח] [ב"ב כב.], [ט] כלים פ"ב מ"ט שבת עב: ומס קומה יג: קדושין עמ. [י] ל"ל קודש לעומר או קודש לעומי הלכם מע"פ כי ל"ק, [יא] ל"ל מ"ה מס מימה כלב ומגלת טוף עהור שבבכורים ומגלת בתמה טמאה בכל מקום שנרמך כי: ומיין בפ"ג דקדושין ל"ק, [יב] ל"ל שכר שמן מנחות ל"ק.

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה נמוכה וכו' מימ רק עומר מניעה: (ב) ד"ה והמפלל נמי כמיתי:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ב"ש וכו' אלא לפי שכבר נתחללה התרומה. מיין כתוספ' דף לג ע"ב מוס' ד"ה ומתניב ובשבת דף עג מוס' ד"ה למנן: באיד ומבשת ד"ה חשיב עיכול. ממנה לי במאי קושיא לה כאן בגד שנעל כפיפה לגן נמל מומאה מיין לסיה תמנה כלי:

רבינו גרשום

שלא כסדרן שריין ולא מציה אמרת דמיחי עומר מהגך דשחרוש וכר' ב) כלו' ושתי הלחם הוה בכורים דמי שכרת דבכורים דפירא קאמרינן דהוו בכורים כלומר דהגך דשחרוש קודם עומר הוו פירי אחר והוו בכורים. ואגן שתי הלחם דליהוו בכורים למזבח קא בעינן ואי אמרת דליהי עומר מן החטים אף על גב דאשחרוש קודם לשתי הלחם ולא הוי ממין אלו דהא שתא בעומר לא הוי שתי הלחם בכורים הלכך עומר בא מן השעורים כדי שיהא שתי הלחם בכורים גמורים של חטים שעריין לא אכל המובה מהן: שתי הלחם הנצה שריין או חנטה [שריין]. דבעינן שיהו שתי הלחם מהיר במקדש בין מנחות תמכים ובין פירות אילן כראמרינן בפרק כל קרבנות הצבור וקא בעי הכי שתי הלחם שריין הני פירות דהניצו קודם לעומר או דלמא לא שריין אלא הנך פירי דחנטו קמי עומר דחנטה יתירה מהנצה השתא השרשה דאכתי לא מינכרא שריין הנצה חנטה דפירי גופי מיבעיא: אלא הנצה דעלה דאילן: לא צריכא קדם לעומר ודזרעינהו קודם לעומר ואתא ממון שלמים וכן דג שהזר שבלע דג טמא ומכל מיניהו הא דשריין בארעא ממון דשריין בבדא (דמי) בכלי להצניע דמי דשדיינהו עומר. אז דלמא בטיל לה לבי ארעא. הגריך בחיטין שלא השרישו לפני העומר ולא שרי להו עומר: ואמרי דלא שדא בה אלא חמשה גרידי והוי אותה שתות או דלמא בטיל לה לבי ארעא ואין אותה לקרקעות ואין נשבעין עליהן דאין נשבעין על כפירת שיעבוד קרקעות: חישב עליהן לאכילה אין מממא טומאת אוכלין דכמחשבה גרידא לא מיטמא עד דלקטן: משום כחישותן במפי בהמה: כפיפה מצרית. של נצרים: אלא בשינוי מעשה. ואכתי ליה שינוי מעשה דשלימה הקיפה:

תורה אור השלם

א) וְכִי תַגִּישׁוּן עִוֵּר לִזְבֹּחַ אֵין רָע וְכִי תַגִּישׁוּ פִּסֵּחַ וְחֹלֶת אֵין רָע קָרְבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ הֲיִרְצֶךָ אוֹ הֲיִשָּׂא פָנֶיךָ אָמַר יְיָ צְבָאוֹת: (מלאכי א, ח)

שיטה מקובצת

[כ] הנצה שריין. משמע דפירות האילן נמי הלי"א בשריותא דשתי הלחם והא דאמרינן לעיל (מנחות) [נסכים] בכורים שהקריב קודם לעומר בשורים היינו בדיעבד דוקא. תוי"ח: [ב] שריין כי השרשה. ושתי הלחם שרי בהשרשה דוסיא דעומר. תוי"ח: [ג] תיבות ויש להן אונאה נמחק: [ד] חטין שבגללי בקר: [ה] נמי כחישי: [ו] חדשים הס"ד ואח"כ מה"ד והא אכל: [ז] דהא שתא דמחר שתא נינהו בר גדלו יחד: [ח] אדם הס"ד ומה"ד שתי הלחם. להביא: [ט] האילן. בפרק כל הקרבנות הס"ד ומה"ד הנצה שריין אותם: [י] בקרקע זו שש: [יא] השתא נמי: [יב] במחשבה בגון: [יג] בגיכולי. מיהו קשה דאמרינן בפרק בהמה המקשה (דף צא ע"א) טומאה בלועה מנ"ל דלא מממאה דכתיב והאוכל מבגלותה יכבס בגדיו מי לא עסקינן דאכלה בין השמשות ואמר רחמנא ובא השמש וטהר ואע"ג שהוא [נוגע] תמיר לנבלה שבתוכו ומאי מוכח דלמא טעמא לאו משום טומאה אלא משום ע"ל דה"פ מי לא עסקינן דאכלה כל כך סמוך לשקיעת החמה שאין לו שהות להתעכל. ומ"מ קשה דמוכיח בתר הכי ממבעת דטומאה בלועה מהור [בלע טבעת טמאה טובל ואוכל בתרומה] הקיאה ממאה מחזר וטמאתו ואמאי לימא עיכול דהא פסק ותני ואפילו לומן מרובה ר"ל דשאני טבעת דאיכו [מתעכל] אי"ב משום דהוי כלי ואין הכלים יוצרין מטומאתן אלא בשינוי מעשה הוכר ר' שמעון

[כד] ל"ל מ"ה מס מלכם מלכם מלכם

מה א מיי' פ"ו מהל' כלים הלכה ו:
מו ב ג מיי' פ"כ מהל' טומאת מת הלכה ד:
ג ד מיי' פ"ח מהלכות ממרים ומשפחין הל' ג והל' ספק:
נא ה מיי' פ"י מהלכות מ"ש הלכה ה:
נב ז מיי' פ"א מהלכות מעשר שני הלכה יח:
נג ז מיי' פ"כ מהלכות כלאים הלכה כד טור ש"ע י"ד סימן רלו ספיף יח:

ג] גללים וככלי: ג] אין כר עדי: ג] שבולת שהביאה שליש. פרש"י להכי נקט שליש כר' ואע"ג דתנן ואם השריש קודם לעומר העומר מתירין שאני הכא דעקרה קודם לעומר ועתר פרש"י או אפילו לאחר העומר ולא פי' הטעם כלל י"ל הואיל ותותיר ליעקר לא מהני להו העומר דהא דמהניא השרשה להתיר ע"י העומר היינו דוקא דבר שאינו עתיד ליעקר אלא [הוא] גופו גדל כל צרכו באותו השרשה: ד] והוסיפה. פרש"י כל שהוא אבל הוסיפה רוב פשיטא דלא מבטל עיקר לגדולין [אבל] כל שהוא בטל וא"ת דבר שיש לו מתירין הוא ואמאי בטל וצריך לחלק בין שאר ביטולין לביטול דגדולין: ה] ילדה שסבכה בזקנה. וא"ת הא דתנן אחד הנוטע כר' חייב בעורלה היכי משכחת לה אי ילדה בזקנה הא אמרי' בטילה ואין לומ' דמשכחת' ילדה בילדה כגון בת שתא בבת שתי שנים וכה"ג [לא] אמרינן דבטילה זה אינו דא"כ הא דפריך בסוטה [היכי דמי] כר' אמאי לא משני כגון בת שנה שסיבכה בבת ב' שנים דזנחה משום שניה אפילו לאחר שיעבור זמן ראשונה ומדלא משני הכי [שפיגין] דאפילו ילדה בילדה נמי בטילה ואולין בתר זמן ראשונה וי"ל דמשכחת לה כגון שנטעה לסייג ולקוחות דאין לראשונה דין ערלה וה"ג משני התם ולפי זה מצינו באילן אחד מקצתו חייב בערלה ומקצתו פטור אם נטע מה שלצד פנים לסייג וחשאר לפירות. תר"א: ו] או דלמא ספוקי מספקי לחו. וא"ת לפשוט מהא דתנן המעביר עצין נקוב בכרם אם הוסיף במאתים אסור הא לא הוסיף מאתים מותר אע"ג דהוסיף כל שהוא אלמא בטלי גידולי דאיסור לגבי עיקר דהיתר ולקולא וי"ל דשאני התם דלא אחשבינהו לגדולין כי הכא דשחלה אלמא אחשבינהו לגדולין וא"ת ולוכח מהא דתני אם הוסיף במאתים אסור אלמא לא בטלי גידולין דאיסור לגבי עיקר דהיתר להקל וי"ל דשאני התם דגלי קרא המלאה ודרשינן מינה זורע ובא אם הוסיף מאתים אסור: ז] גללים. גלל בהמה:

(ה) גמ' מעשה וגלגו שני וחמים: (ו) שם שם מני רבא לענין מעשר:

וטהרו את הבשר מלטמא באהל משום דהוי כמעובל: (באדמה) [בשר] דריכך ומתעבל מהודה: דאקושי טפי. מהוצין ואינן מתעבלין: שירדו בעבים. עם הנשם: רום כיוצא חיטי. טפח גבוה על הארץ באורך שלש פרסאות: בתר עיקר אזלי' בשעה ששתלה: ילדה שסיבכה בזקנה. נטיפה ילדה של ערלה ויש בה פירות והרכיב בה מנטיעת זקנה: אפילו הוסיפו אותן פירות קצ"ט יהות לאחר שסיבכה בזקנה דהיתר אפילו הכי אזלינן בתר עיקר ואסור משום ערלה ולא בטלי במאתים בדין ערלה: בצל ששתלו בכרם. הוי כלאים: ונעקר הכרם אפי' הוסיף מאתים לאחר עקירה דגדל בהיתר הוא הואיל ועקרו היה באיסור אסור דבתר עיקר אזלינן: הא גופא קא מבעיא ליה דינהו דהני לא שנא לקולא כגון בשבולת דאי אזלינן בתר עיקר שרייה לה עומר ולא שנא לחומרא הכא גבי ילדה ובצל דאי אזלינן בתר עיקר אסור: חייבי דמי

שלימין כגון דג טהור שנפל לו טמא לתוכו נקט נפל דלמ"ד הוו עיכול וחד שנפל שזפין של תרומה לפ"ש שהן שלימין ולא הוי עיכול פסול השמי שכבר נתמלא וחזרו שנפלו מיקוט מע"ג לנקט שנפלו מקמברג שלא היו שלימין ואותם מיקוט שנמלאו במעי תרנגולת נפסקה לו בשעה עופות לאוי להחמיר עליהם ולחסור שם נתבטלו [ה] או נגלו עמהן דלמ"ד הוי עיכול ויש להן מיקוי ממן דלמ"ד דמיית להיות דבטופות וכדגים כלי שנפסל לאור ומערף דמיירי בשבר הנלעם ולא נכנס שלם בגוף או מטעם שפירשתי למיטין קטין הן: **כלי** גללים. במס' שבת (דף מת.) [ו] פירש בקונטרס [ו] שלא גלגל ונלקן מוכיח שהם כלים של לפיטי נקט: **כלי** אדמה. פי' בקונט' שחיקת חגיגים שקורין קרוש"ט ע"ל ונפרק במה מצה (גם זה שם) משמע שהם כלי חרס שנמייבנו במה ולא נגרפו בכבשן גמ' כשל לחמר שלא שלי מיקוי כשל טיט הני הוי שלא מקבלי טומאה הם כלים דידהו מקבלין טומאה והמנן כלי גללים כלי חגיגים כלי חלמה כו' ועוד מנן במסכת כלים (פ"ג מ"ג) גר שניטל פיו טהור ושל חלמה שהוסק פיו בפחילה מהור: **חיטין** שירדו בעבים. פירש בקונטרס שעמו מחוקיעים ונגנו שפינה מלאה חיטין וקשה לר"ת שלי מחוה לאוץ וכי הותרו לעמי הלחם כשהיל שהיו בעבים מ"מ ממושטתיכם בעיון ולכאי ומי מתרץ ישראל וכי נאמרין הן על ידי כן שלא נלחה לי דעל ידי נס ידלו בעבים כי הנהו שעומדת לפרק ל' מיחות (סנהדרין דף נט:):

דאמר ר' אבהו א"ר יוחנן ילדה שסיבכה בזקנה ובה פירות אפי' הוסיפו מאתים אסור. והא דל"ל מהנו ל"ר יחמן בפ' משום מלחמה בחוטה (דף מג:) ילדה שסיבכה בזקנה בחוה הסס בחליכת פירות ומה בחליכת פירות שהם בגדל חמ"כ מוכח כאן שהוא הימר והייט דר' יחמן לטעמיה דאמר הסס בחוה והכא ניחא דנקט ילדה לפי שפירות שהם של ערלה הן לחילו יחור של זקנה ובה פירות וקלקה ובסבכה בזקנה חמילחו וקופו הימר הוא חגל בחוטה קשיא חמאי נקט ילדה דכל שווה יחור של זקנה שסיבכה בזקנה לחי לאו משום דבחלה היה מוכח ערלה עליו וכן פי' שם בקונטרס חפילו ליחור של זקנה מכיון שנחלש והרכיבו ילדה קיימא לי' וכחל בזקנה והא לאו נקט הסס יחור שסבכו בזקנה בחל משום דלא הוה ידענא לחנין מה בחל אם לא היה מפרש בהדיא לענין ערלה חגל השחא דנקט ילדה מוכחא מילתא לענין ערלה קאמר והסס פריך מחחני' דקחני גמ' מחר מחערבי המלחמה חחד הטוחע וחחד המרכיב דחדחור ע"ח דשייך נה ערלה ומילו דחני מיהדר והסס קאמר ר' יחמן ילדה שסיבכה בזקנה ומצי חחניחין דהחסס כגון ילדה בילדה וכי חימא חיפוך לי דחני מיהדר חשום ילדה לחשוחה לוקחי כגון שנטו שני ערלה של לחשוחה וכיוסלמי חשמע דילדה שסיבכה בזקנה מייחי כחנטע לחין בפני עלמו כלרך הטוחעין ונוטעו חגל זקיפה וסיכך ענפיו בענפי בזקנה לחם קודם קלוטת שרשיו חלרך נחחחו זה בזה בעולה בזקנה חגל זה קלמה קלוטת השרשים של ילדה פליני הסס חמורחי וזה לשון הירושלמי פ"ק דערלה רבי ועירא ורבי יוסי ורבי חלעזר ור' חניינא בשם ר' חניינא בן גמליחל ילדה שסבסבה בזקנה מהוחה הילדה חמר רבי חניינא בר חצא חחניחא חמרה כן סיפוק בנפנים סיפוק חמר סיפוק חע"פ שהשריק חלרך חומר ומש לומר שמא השרישה הילדה עד שלא חחחחו בזקנה חמר רבי חניינא בריה דרבי הגל דרבי יהודה היא דרבי יהודה חמר חחחחו הוא עד שלא השריש רבי [ו]חומר בשם רבי יחנן שרשין בבית כור. בשם הטודר חן הירק (מדיש פ:) מיבעיי לן מי גדולי הימר מעלין חת המיקור חו לא ופשטו רבי יחחק נפחח מהח דחמר רבי יחחי שלא נגל של חרומה שנטעו ורבי גידולין על עיקרו חומר חמר ליה רבי יהמיה שבח חר חרחין דחמר רבי חהנו חמר רבי יחנן כור ומיחי הך דילדה שסיבכה בזקנה והיחה דגל שנטעו בכרם דחוכח לחלין חחר עיקר ולהכי מיחי הכח הנך חרחי ולח מיחי ההיח דר' יחחי דחניקין חדח חקחי חרחי וח"ח וחחנן המעביר עלין נקוב בכרם חם הוסיף חחחים חסור חלמה לח חלין חחר עיקר חלח חחר חומח בשלמה ופ"ל דשחחי חחם כדלהלן בפרק כל שעה (פסחים דף סה.) כחיב המלחה וכחיב הזרע הח כילד זרוע חעיקרו כהשרשה זרוע וכח הוסיף חין לח הוסיף לח ות"ח חחי קחנעית ליה הכח חי רבי יחנן ור' יונחן לחומרח דווקח חחרי חי חחפי' לקולח ע"כ לחומרח לחי לקולח חחרי קחיל ר' יחנן חלרבי יחנן דחנחון קחמר ר' יחנן ליטרח לח חחיקו חרעו חחעבד לפי טוח חלמה לח חלין חחר עיקר להקל וחחם נחי נחדרים חיחי לה ופ"ש חקחיף ר' יחנן דילדה שסיבכה דלח חחו גידולין וחחבלי עיקר והדר פ"ש חהחיל ר' יחנן דבלל לחחו גידולין וחחבלי עיקר וחחני לחמר לחומרח חחני חיחו דווקח החם חחוש דהיחו ור"ש כדקחמר חחחוך חבל היכח דלחו חיחו ור"ש לחחו חלין חחר עיקר לין לקולח לין לחומרח והחם חנדרים פרק חר' יחנן ותרבי יונחן דהכח חחיל לחחו גבי חכח בחחיות לחם שרחל חחוד על הבחיות לחוקי חחיות חלמה גידולי היחר חעלין חם המיקור וחחני חחני חיחו ומיקורה ע"י קרקע ומיקורה ע"י קרקע במילחה ע"י קרקע [ז] ונריך לחלק בדבר חחיה חעם יחבד חבינת חיקור ע"י קרקע ועלה הכרם לח חחיב חיקור ע"י קרקע ואפי' חעבר חחעט החם לחחיב חיקור ע"י קרקע לי לח

חחוח דחעבר דינון הוח דקח גריס לה וגס חדב דחחחחין ל"ל דלח חחיב חיקורו ע"י קרקע חחלחחי לה הכח לעלה ולכחי הכרם:

ליטרח

ה] חשין הס"ד ומה"ד בר עזי ש"מ נחיתא ליה חטים בשדחותיו ביזבא כעובי [טפחו]: ו] אזלינן אלמא בתר עיקר אזלינן הס"ד: ז] ר"י אומר:

כלי גללים. [ה]כלי גללי בהמה: ובלעו שני זאבים שני תיניקות. והקיפוס לרך בית הרעי: ושהרו את הבשר. מלמד הוי עיכול: שירדו בעבים. עם המטר כשאתו העבים נתקיימו גללו שפיעה מליחה מעין [ו]: רום כיוצא בחלחא פרטי. שהיה קרקעו מורך ג' פרקמות

[ו] כיוצא (במי) טפחים בחקיפת גודל: שהביאה שליש. להכי נקט שליש לחמיט גמר פרי לחי מקמי הכי עקרה הוי כשאת מעלמא ולא מהני עומר למיתנייה: ועקרה. קודם לעומר: ושתלה לאחר העומר. והוסיפה משהו מהו: ילדה שסיבכה בזקנה. נטיעה של ערלה וכה פירות והרכיבה בזקנה שעשרו לה ימי ערלתה לפילו הוסיפו הפירות בעוד לחמר שסיבכה בחמחים של היתר יותר משהיה שם מן המיקור לחמר ולפ"ג לעלה בעלה בחחחים כלחמר בפסחים (דף מת.) שה לחמר מן המחחים "ממותר שמי מחות שנשחיירו בעוד מכלן לעלה שבעלה בחחחים לפי' הכי הכח לחמר בחל גופא הוא ונמר עיקר לחלין [ו]: בצל ששתלו בכרם ונעקר הכרם. לפילו הוסיף לחמר עיקר הכרם הגדל בהיתר בחחחים חלקים יותר משהיו בו בחיקור: אפור. משום כלחים חלמת חמר עיקר חזלינן: לא שנא לקולא. כגון שיטלת לפי חזלין היה חמר עיקר הוה קולא לעלה נעי להחמיר עד עומר הבח: לחומרא. גבי עלה וכלחים: **לחמדינהו**

דאמדינהו ועשרינהו. שקלן שקלין הרמה ולא דמן מלא מיקרן[1] ומשלם לאותן של חולין מם מתמא ליומר לאותן של חולין[2] מתל עיקר למיפטר תוספת ממעצר ותוספת בעי עשורי עיקר גופיה מלי למהדר בעי עשורי מו לא: מאי שנא מכל חטי ושערי דתלמא. למע"ג דמיעשרי כי הדר זרע להו בעי עשורי הא נמי בעי עשורי: דבר שזרעו בלה. כגון מיטי ושערי שזרעו בלה מקרקע ומעכבל ולא[3] [4]וכן ירק ובל זרע מתר: לא מיבעיא לי. דומלי בעי עשורי הכל לכולהו מתרוי קיימו: כי קמיבעיא לי שאין זרעו בלה. כגון הך שנתלש שמחלו מן העיקר ממעכל מלא הולך ומוסיף[5] ממי: שתקנו. שעיקרו וחכו כלומר שנתלו: מתעשר לפי בולו. שקיל לעצר אף ליטרא לחשוחה מלמא הלד בעי עשורי ומע"ג למן זרעו כלה לכהי נקט ליטרא דיוקא שיודע מה שנתלש שהיה מעצר למ"ש[6] קיל לעצר אף ליטרא ליישב. עין משומה סוס ד"ה ליטרא:

גליון הש"ס

גמ' ואי בחין ואבי"ת. עיין מנחות שור בחילוקין שם דף עב ע"א ד"ה ולא"ת: תוס' ד"ה ליטרא ובו' צריך ליישב. עין משומה סוס ד"ה מיטי ועיין רע"ב:

תנחות צ"ק

[5] מזכיר: [ב] ג"ל למעצר הם"ל ותמ"ב ד"ה וקול כו': [3] ליומל מעצר מנל שזרעה כו': [7] פי' זוני:

רבינו גרשום

כגון דאמדינהו להני שיבולות עם שאר דגן בכרי ותיגמרו לחשבון ועשרינהו חברי עם השיבולות והדר שתלינהו להך שיבולות ואוסיפו להו: מאי בתר עיקר אזלינן וכבר אינשו או דלמא בתר תוספת אזלינן ואכתי לא אינשי ותוספת בעיא עישורי לפי מירה דידע דחוסיפו: מאי מי צריך לעשר נמי על העיקר הואיל ושתלן דאמרי בישלן לגבי ארעא וצריך לעשר עליהן או דילמא הא עישר על העיקר ולא צריך אע"ג דשתלן: א"ל אבוי ואמאי אינו מעשר על העיקר מאי שנא מכל חטי ושערי דתלמא. דכל חטי ושערי דתלמא דאדם זורע מעשרין הן קודם שהרגן וכשגדילן מתעשרין לפי כולן התוספת והעיקר: דבר שזרעו בלה. כגון חסין ושערין שהחסין כשוורצין כלין באוץ והוו עשב וגדלין חטים אחרים משום הכי מתעשרין לפי כולן: בצלים ושבולת ששתלן אין זרעו כלה אלא מיתוסף וגדל: ליטרא בצלים שתקנו. משום הכי קאמר ליטרא דידע כמה הוי העיקר ואח"כ חזין שנתגו ויתוספו: מתעשר לפי בולן. העיקר ותתוספת. אף גבי שבולין ששתלן נמי: לא דמי דהתם גבי ליטרא בצל שזרעו ונתעקן והיינו כזריעה דתלמא הלכך מתעשר לפי כולו. הכא בשבולין ששתלן לאו היינו זריעתן. ואכתי קא מבעיא לי: עצרן שאינו נקוב ס) מלא נקוב. כלומר שאלו אם יכול לעשר מן שאינו (מינו) [נקוב] על שאינו נקוב ונקוב מאי קא מבעיא לך ששיטא הא לא נקוב הא זה ולא זה: שמא חזר ונקבו כך קא מבעיא לך אם יכול להפריש ממה שגדל באותו צד שאינו נקוב תחתיו על אותו שגדל במקום הנקב הואיל ומחזלה לא היה נקוב כלל או דילמא דין כשבולת ששתלו שמעשר התוספת לבד העיקר לבד: ומשיב אביי לא דמי התם בעצרן שחזר ונקבו הדא זריעה היא. מאחר שזרעו בתחלה בעצרן שאינו נקוב שוב לא חזר וזרעו פעם אחרת אלא נקב הבלי ומעצמה איחבורי דקא מיחברה בארץ ונדגלה משום הכי מתעשר לפי כולו. הכא בשבולת שתי זריעות נינהו שחזר ושתלה: כי תניא החיא. דלא מצינן תרומה במחובר: לענין איחבורי מיתח וחזמש על אבילתה: דאי תלים ואכיל לא הזיא תלוש ולא מחובר. ואי נחתן ואכיל לה במחובר בטלה דעתו. אבל לקרוא לה שם דאסורה לזרים קדשה: מקצת בחוץ. חוץ מגדוה: שבפנים. בגופה: מטמא בגדים אבות הבליעה. כדין נבלת העוף כשאכלת כשהן במחובר לגופה הכא נמי גבי תרומה במחובר ליחייב עלה מיתה דחומש: לא דמי האי נבלת עוף שהזור תלוש היא אינה מחוברת לקרקע והיוץ והלוש הוא אע"ג דבישים מזונו לגופה עבדיי אינשי דאכלי ביצים המחוברי לתרנגולת. במחובר לקרקע לא עבדי אינשי דאכלי הכי: תרומה. דאסורה לזרים אבל יזהזור ויתרום ממנו. ומקשאמר תרומה ממילא ידענא דהוי זריעה אלא למאי הילכתא אמר אסור ללקות מדרבנן: חייבין בהלה ומצטרפין זה עם זה. שאם יש לו חמשת רבעים קמח מכולם חייבים בחלה:

חשק שלמה על רבינו גרשום ס) נתלה דע"ל מלא נקוב מכו. כלומר אחלו אם יכול לעצר מעקץ אחיט נקוב על לא נקוב וכו'.

ליטרא בצל שתיקנו וחזרו מתעשר לפי בולו. ס"נ ליישב לא מיקני הם דמעמ בסוף הגודל מן הירק (ירמי מה:)

[1] ליומל מעצר [2] שזרעה מקרקע והלמיחה והרי הים כעצר ליומלן מיכח מעצר וכשמיעים ותומה ליומל מעצר עליה ממקום מחר לפי מסכון וכשזרעו לא ידעי: [3] ג"ל הן א"ל היינו הך דרבא א"ל הבא וכו'. [4] [בקונ' דעמי לא ידעמי ליין מקומו ממעכל אי מעכל] [5] ג"ל מעכל מעכל. [6] [ממ"ל ד"ה מ"ל ד"ה ומ"ל] [7] פי' זוני.

[ב] דאמדינהו ועשרינהו והוסיפה להו אם תמצא לומר לא אזלינן בתר עיקר ותוספת בעי עשורי [ג] עיקר מאי אמר ליה אביי מאי שנא מכל חיטי ושערי דעלמא אמר ליה [ד] דבר שזרעו כלה לא מיבעיא לי אלא כי קמיבעיא לי דבר שאין זרעו כלה מאי תפשוט ליה מהא [ה] דאמר רבי יצחק אמר ר' יוחנן [ו] ליטרא בצל שתיקנו וזרעו מתעשר לפי כולו התם הינו זריעתו הבא לאו הינו זריעתו אמר ליה ר' חנינא בר מניומי לאביי [ז] עציץ שאינו נקוב [ח] מהו אי לא נקוב הוא לא נקוב דלמא [ט] חזר ונקבו קא אמרת [י] הבא חדא זריעה היא איחבורי הוא דקא מיחברא ועולה התם שתי זריעות נינהו בעי ר' אבהו [יא] שבולת שמרחה בכרי ושתלה וקרא עליה שם במחובר מהו ביון [יב] דמרחה טבלא לה כי קרא עליה שם קדשה לה או דלמא כיון דשתלה [יג] פקע ליה טבלא מינה אמרי ליה רבנן לאביי אם כן מצינו תרומה במחובר לקרקע ותנן [יד] לא מצינו תרומה במחובר לקרקע אמר ליה כי תניא ההיא לענין איחיובי מיתה וחומש [טו] דאי תלים ואכיל תלוש הוא [טז] ואי נחית ואכיל בטלה דעתו אצל כל אדם ומאי שנא מדכתב אפינקסא דאילפא ביצי [יז] נבלת העוף הטהור מקצתן בחוץ ומקצתן בפנים מטמאין בגדים אבית הבליעה מבחוץ אין מטמאין בגדים אבית הבליעה תלוש עבידי אינשי דאכלי הכי במחובר לא עבידי אינשי דאכלי אמר רב [יח] מבויומי בר קיסנא אמר שמואל הזורע כלאים בעציץ שאינו נקוב אסור אמר אביי בשלמא אי אשמעינן [יט] לוקה מכת מרדות מדרבנן שפיר אלא אסור מאי קמ"ל דמדרבנן הויא זריעה תניא [כ] תרם [כא] משאינו נקוב על הנקוב תרומה ויחזור ויתרום: **מתני'** [כב] החיטין [כג] והשעורין והכוסמין והשיבולת שועל והשיפון הרי אלו חייבין בחלה [כד] ומצטרפין זה עם זה [כה] ואסורים בחדש מלפני [כו] הפסח [כז] ומלקצור מלפני [כח] העומר [כט] אם [ל] השרישו קודם לעומר העומר מתירן ואם לאו אסורין עד שיבא העומר הבא: **גמ'** [לא] תנא כוסמין מין חיטים שיבולת שועל ושיפון מין שעורין ושבלת שועל מין חיטים

גולגלתא

מקצתה בחוץ כו' שדרך הטף שמוך למימתו מולה ויוצאין מימיו [לב] לפיך וקאמר שנפנים מטמאין בגדים מפני הבליעה אע"פ שהם מחוסים ולא תורמה למיכליהו ללא ממרין בטלה דעתו אלא כל מדם וכי נמין ואכיל נמי לא ממרין בטלה דעתו אלא כל מדם ומטני תלוש עבידי אינשי לאכלי הכי: **תנא** בוכוסמין מין חיטין שבולת שועל ושיפון מין שעורין. ולו לענין כלאים מימניא להמתן ברים כלאים המימין ויהוונין מין כלאים זה מה השעורין ושבלת שועל הכוסמין והשיפון הפול והספיר הפורקדן והטופח פול הלבן והשעועית מיט כלאים זה מה וכולן [לג] זוד קמני משמע לחיך הוו כלאים ולענין לאתת ידי מלה נפקא לן מיניה דתניא לחמן בסוף ולהו מנחות (שה:) ליקט מכולן כזית ואכלן אם אכל מהן כזית הוא עונה כרת ואם אכל מלה אינו אלא מה שיש בידו מובמו נפקא לן מכל מהמת המימין דאי מכל מהמת מנחות הא קמני מהן וכולן בחות אלא

בחלוש וקרינא ביה ממנו ולא מן המחובר: [ז] רב טובי בר: [ח] מלפני העומר: [ט] מלפני הפסח: [י] עישרן באומד ושתלינהו: [יא] אזלינן לקולא: [יב] ויצא ידק ובא זרע אחר: [יג] ומוסיף הוא מאי: [יד] נקוב מלא נקוב מהו כלומר אם תרם מעצין שאינו נקוב על עצין שאינו נקוב מהו: [טו] וביה אם: [טז] עישורי אבל עיקר לא מחייב הלכך: [יז] היא. כלומר הא נמי לא מבעי לך דלא דמיא לדבא דהתם גבי עצין מטעת זריעה עד שעת נקיבה דמיא כחדא זריעה וחבורי הוא דמחברי שרשים בקרקע לאחר נקיבה הלכך הוא ועיקר בהדדי ניתהו ומחיבי תרוייהו חדא זריעה היא: [יח] היא דמתלתל: [יט] אוהה בכרי: [כ] איזהוני עליה: [כא] ולא מחייב הכי קא מבעי לן למיחל עליה שם במחובר ואי חליש ואכיל חלחיש עלה הס"ד ומה"ת ומאי שנא הא דאמרינן בטלה ודעתו ולא הני אכילה הס"ד ומה"ד דכתיב אפינקסי דאילפא. שם חכם: [כב] בתרגלות הס"ד ומה"ד מקצתן: [כג] תוספתא לפורשי: [כד] מעשר טבל שהזעה בקרקע והשביחה והרי: [כה] שהעיקר לא: [כו] לחוץ שבחוץ אינה מטמא בגדים לפי דמיתה עושה ניפול והרי כאילו קודם מתה העוף ולא מטמא ומקשאמר מבפנים מטמא כו' משמע לה דאידי בכל ענין ואפילו אי נחית ליה ואכיל בפנים אלמא עבדי אינשי דאכלי הכי. ת"א:

[1] מלים מ:. [2] ג"ל א"ל הן א"ל היינו הך דרבא א"ל הבא וכו'. [3] [בקונ' דעמי לא ידעמי ליין מקומו ממעכל אי מעכל] [4] ג"ל מעכל מעכל. [5] [ממ"ל ד"ה מ"ל ד"ה ומ"ל] [6] פי' זוני.

נד א מיי' פ"ו מהל' מעצר הלכה ס:
נה ב מיי' שם הלכה ג:
נו ג מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה מו:
נז ד ה מיי' פ"ל מהל' מרוחות הלכה מ:
נח ו מיי' פ"ג מהלכות שמר חמץ ומצה הלכה ו ופ"ק:
נט ז מיי' פ"ו מהל' נזירות הלכה ח:
ס ח מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה י:
סא ט מיי' פ"ו מהל' נזירות הלכה ג ופ"ט מהלכות מ"ש הלכה ד ופ"ק מהלכות מ"ש הלכה ב:
סב י מיי' שם הלכה מו ופ"ט שם פ"ק ה:
סג יא מיי' פ"י מהל' מ"ש הלכה ג ופ"ט מהלכות מ"ש הלכה ד ופ"ק ה:
סד יב מיי' שם הלכה יג ופ"ט מהלכות מ"ש הלכה ב ופ"ק ה:
סה יג מיי' שם הלכה יד ופ"ט מהלכות מ"ש הלכה ד ופ"ק ה:
סו יד מיי' פ"ו מהל' ממרים הלכה ט:
סז טו מיי' פ"ו מהל' מעצר הלכה ס:
סח טז מיי' שם הלכה ג:
סט יז מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ט:
ע יח מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ח:
עא יט מיי' פ"ג מהלכות שמר חמץ ומצה הלכה ו:
עב כ מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ט:
עג כא מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ח:
עד כב מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ט:
עה כג מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ח:
עו כד מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ט:
עז כה מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ח:
עח כו מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ט:
עט כז מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ח:
פ כח מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ט:
פא כט מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ח:
פב ל מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ט:
פג לא מיי' פ"ה מהלכות מרוחות הלכה ח:

[מ] מלמד לענין מלה מימיה ולהכי מיתי לה ממתניתין דמימיה לגבי מלה למען המימרין והשטרין והכומרין ומיטלא שועל ושיפון הרי מלו מיימין מחלה ומעטרפין זה עם זה והך בריתא לא פליגא ממתניתין דמעטרפין דמתניתין לאו מכולהו קאמר שיעטרפו זה עם זה מלא כדמפרשה בריית'א וכן פי' בקונטרס ומיהו על מנת למך דממני היא כמו כן [מ] ממני גרים מלה ופרך בגמרא פירושלמי ממן ממין מיזהו מן ממינו המימרין מין מעטרפים עם הכל מלא עם הכומכין השטרין מעטרפים עם הכל חוץ מן המימרין [מ] רבי יוסי אומר לה סמך ר' יוסה בשם רבי יוחנן מן גבול פירוש כשהמימרין גדולין [מ] יפה ופושטין מהן עיסה ממש כולן מעטרפין וכשעושה עיסה מכל מין כפי עצמו [מ] אחרי כן טוכמן זה מה מעטרפין כמי המי גוונא דקמני והיא דאמרי פירושלמי היא מתני' כפי שהיא דמלה והמלה דקאמר כומכין מין מימרין מעטרפין עם הכל [מ] משמע דמעטרפין עם הכומכין והכא קאמר כומכין מין מימרין משמע אבל מין שעורין לא קתני מידי [מ] דהכי קאמר כומכין מף מן מימרין שיטולת שועל ושיפון מין שעורין דוקא ומ"ש וכן מימין שהן כלאים זה מה כדמפרש בגמ' ושאינה חטה בין קלופה בין שאינה קלופה מצטרפת שעורה קלופה מצטרפת שאינה קלופה אין מצטרפת איני [מ] והא תנא דבי רבי ישמעאל [מ] על כל זרע זרוע אשר יזרע [מ] כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן לא קשיא הא בלחות הא ביבשות; ואסורין בחדש מלפני (ו) [מ] הפסח: מנא הני מילי אמר ריש לקיש אתיא [א] לחם [ב] לחם ממצה: ולקצור לפני (ג) [ב] העומר: מנא הני מילי אמר רבי יוחנן [ג] אתיא [ד] ראשית [ה] ראשית מחלה מאי קודם לעומר ר' [ו] יונה אמר קודם [ז] קצירת העומר רבי [ח] יוסי בר זברא אמר קודם הבאת העומר תנן אסורין בחדש [ט] ולקצור לפני [י] העומר ולקצור לפני [כ] העומר בשלמא למאן דאמר קודם הבאת העומר היינו דלא קא עריב להו ותני להו אלא למ"ד קודם קצירת העומר ליערבינהו וליתנינהו אסורין בחדש ולקצור לפני הפסח אלא אי איתמר אסיפא איתמר אם השרישו קודם לעומר העומר מרודין מאי קודם לעומר • [ל] רבי יונה אמר קודם [מ] הבאת העומר רבי [נ] יוסי בר זברא אומר קודם [ס] קצירת העומר אמר ליה [ע] רבי אלעזר לרבי

אתיא [פ] לחם לחם ממצה. דכתיב [צ] ולא תאכלו עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני דברים הבאים לידי חימוץ אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי סירחון: ומצטרפין זה עם זה: תנא התבואה והקמחים והבציקות מצטרפין זה עם זה למאי הלכתא אמר רב כהנא לענין חדש רב יוסף אמר לענין חמץ בפסח ר"פ אמר לענין מעשר שני דאי אכיל ליה חוץ לחומה לקי רבא אמר [ק] לענין טומאת אוכלין והא קמ"ל דתבואה וקמחין דומיא דבציקות מה התם אוכלא בעיניה אף הכא נמי אוכלא בעיניה והתניא חטה בין קלופה בין שאינה קלופה מצטרפת שעורה קלופה מצטרפת שאינה קלופה אין מצטרפת איני [ר] והא תנא דבי רבי ישמעאל [ש] על כל זרע זרוע אשר יזרע [ת] כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן לא קשיא הא בלחות הא ביבשות; ואסורין בחדש מלפני (ו) [א] הפסח: מנא הני מילי אמר ריש לקיש אתיא [ב] לחם [ג] לחם ממצה: ולקצור לפני (ג) [ד] העומר: מנא הני מילי אמר רבי יוחנן [ה] אתיא [ו] ראשית [ז] ראשית מחלה מאי קודם לעומר ר' [ח] יונה אמר קודם [ט] קצירת העומר רבי [י] יוסי בר זברא אמר קודם הבאת העומר תנן אסורין בחדש [כ] לפני (ג) [ל] פסח ולקצור לפני [מ] העומר בשלמא למאן דאמר קודם הבאת העומר היינו דלא קא עריב להו ותני להו אלא למ"ד קודם קצירת העומר ליערבינהו וליתנינהו אסורין בחדש ולקצור לפני הפסח אלא אי איתמר אסיפא איתמר אם השרישו קודם לעומר מרודין מאי קודם לעומר • [נ] רבי יונה אמר קודם [ס] הבאת העומר רבי [ע] יוסי בר זברא אומר קודם [פ] קצירת העומר אמר ליה [צ] רבי אלעזר לרבי

גולבא שיפון דישרא שיבולת שועל שבולי תעלא הני אין אורז ודוחן לא מנא הני מילי אמר ריש לקיש אתיא לחם לחם ממצה כתיב הכא [ק] והיה באכלכם מלחם הארץ וכתיב התם [ר] לחם עוני והתם גופה מנלן [ש] אמר ריש לקיש וכן תנא דבי ר' ישמעאל וכן תנא דבי ר' אליעזר בן יעקב אמר קרא [ת] לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני דברים הבאים לידי חימוץ אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי סירחון: ומצטרפין זה עם זה: תנא התבואה והקמחים והבציקות מצטרפין זה עם זה למאי הלכתא אמר רב כהנא לענין חדש רב יוסף אמר לענין חמץ בפסח ר"פ אמר לענין מעשר שני דאי אכיל ליה חוץ לחומה לקי רבא אמר [א] לענין טומאת אוכלין והא קמ"ל דתבואה וקמחין דומיא דבציקות מה התם אוכלא בעיניה אף הכא נמי אוכלא בעיניה והתניא חטה בין קלופה בין שאינה קלופה מצטרפת שעורה קלופה מצטרפת שאינה קלופה אין מצטרפת איני [ב] והא תנא דבי רבי ישמעאל [ג] על כל זרע זרוע אשר יזרע [ד] כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן לא קשיא הא בלחות הא ביבשות; ואסורין בחדש מלפני (ו) [ה] הפסח: מנא הני מילי אמר ריש לקיש אתיא [ו] לחם [ז] לחם ממצה: ולקצור לפני (ג) [ח] העומר: מנא הני מילי אמר רבי יוחנן [ט] אתיא [י] ראשית [כ] ראשית מחלה מאי קודם לעומר ר' [ל] יונה אמר קודם [מ] קצירת העומר רבי [נ] יוסי בר זברא אמר קודם הבאת העומר תנן אסורין בחדש [ס] ולקצור לפני [ע] העומר בשלמא למאן דאמר קודם הבאת העומר היינו דלא קא עריב להו ותני להו אלא למ"ד קודם קצירת העומר ליערבינהו וליתנינהו אסורין בחדש ולקצור לפני הפסח אלא אי איתמר אסיפא איתמר אם השרישו קודם לעומר מרודין מאי קודם לעומר • [פ] רבי יונה אמר קודם [צ] הבאת העומר רבי [ק] יוסי בר זברא אומר קודם [ר] קצירת העומר אמר ליה [ש] רבי אלעזר לרבי

כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה חיטה בקליפה', והא לתמר קמוץ כמוסת (קף קיא:) ומה טעה שנקבצת ערומה מולמה כמה לטמיס: אמור ר"ת לכסי קאמר לפי שימה נקבצת ערומה יולפה בכמה לטמיס: פי' בקונטרס מה מלה ממשמ מינן ולא תורו וזומן וקשה דהוה ליה למימר כדלייך לעיל המי לין תורו וזומן לן מלא גרלה לתלמוד לרבות ממנה מינן דלא מימא דוקא שעורין דמימיה עומר מיניה:

מאי קודם לעומר. דקמה מתמימין דמחוין [מ] קודם קצירת העומר אבל לתמר קצירה שרי לאכול מדש בהמיר מזמן ק למ"ד קודם הבאת עומר היינו דלא עריב ומה להו דלא עריב מלילה ואפילו מה לי למינקט קודם קצירה ושל תמר הכי דקתמר בשלמא למ"ד קודם הבאת העומר אלא קצירה מלילה וקצירה בהדי מנוס דקצירה שרי ממולמי יו"ט ומלילה לא מיסתברי על הקרבת העומר אלא למ"ד קודם קצירת העומר ליערבינהו וליתנינהו מחוירים מחדש ולקטר לפני העומר והשתא ממי לימיה מן ומנס שוה דלמתר קצירת העומר שרי קצירה לכתחלה ומלילה מיסתברי על המיר המזמן לא מחיב דמימין דנקטר קמון לעולם השתא ומה קשה לי הוה מי מחוי מחדש ולקטר לפני הפסח הוה משמע דמיום הפסח שרי דכשלמא כי מי לה גבי קצירה מיחל דמיום הפסח ש"ט הוא ופמיעטא לחסור לקטר לחל גבי מלילה לא מימני ליה [ס] ורלמה לגרס מלי קודם לפסח וקלי מהא דמון ומחור לקטר קודם לפסח ר' יוסה חמר קודם קצירת העומר והל דקמני קודם לפסח משום דמ"ט דיכל קצירה ומיד גלל ע"ז קורין העומר לכהי קמני קודם לפסח כי יוסי בר זברא חומר קודם הבאת העומר ופריך מן [מחורים בחדש העומר לערבינהו ולמיתנינהו] מחור מחדש העומר כו' בשלמא למ"ד קודם קצירת העומר היינו דלא קא עריב ומי להו מלא למ"ד קודם הבאת העומר לערבינהו ולמיתנינהו

רבי ישמעאל פרק ששי מנחות עא.

לרבי יאשיה דדריה. סיסים נדונו וכן גילו למפוקי רבי יתניס הגדול שהיה מנג: שמתיר בהשרשה. שמא הטריף קודם לעומר עומר ממיר ותע"ג ללא גדל כלוס: מנלן. מהמיס: דכתיב אביב. קלי מגמ (ויקרא ג) מלקממר מן החיפ הכא העומר: מכלל דאיכא דלאו אביב. וקמרי ליה עומר להא לא ממעטיה קרא אלא מהכא העומר למודיה: וקפרין דלמא דלאו אביב. ולעולם שהיה שלים אלא אמר שמואל שהיה שלים לא שרי לה עומר (ה) אביב מצמל כל נרמי: מכלל דאיכא דלאו בר חרמש. והיינו אלא שהיה שלים לפי שהיה שלים בר חרמש ומרי ליה עומר להא לא ממעטיה אלא (ו) ממרמש [ז]: וקפרין דלמא דלאו בר חרמש. שרי ולעולם להוא כגר שחמה ולפי למאכל שהמה אבל הקרבה

עז א מי' פ"ג מהלכות מעשה עשיים הלכ' כ:
עח ב מי' שם הלכה ג:
עט ג ד מי' שם הלכה ד:
פ ה ו מי' שם הלכה ס:

שיטה מקובצת

פ] אלא סמי מכאן קצירה. דהאי קצירה ברצון חכמים היא משמע דקצירה מותרת לכ"ע והקשה רש"י אע"ג דאמר ר"מ לעיל מרצאין שוקי ירושלם כר' שאני התם דמרבה במלאכות בשחיטה ובהרקדה ואיכא למיגזר דלמא אתי למיכל מיניה א"נ שאני הכא דמשום פסידא התירו דהא קמן דאסרו גדישה משום דלא פסידא לאשהורי מיהו דר"י אסרינן דאגדישה מיחו ולעיל אמר ברצון חכמים היו עושין ולא גזר דלמא אתי למיכל מיניה וי"ל דלעמר [שוקן] ירושלים בפירות התירו דהוי כמו פסידא וא"ת היכי פריך לעיל מיניה אחמץ דגזר דלמא אתי למיכל מיניה ולמא שאני הכא משום ציטור ירושלים דהוי כמו פסידא וי"ל בחמץ נמי בין האיכא למיגזר דלמא אתי למיכל מינה אין ס] לך הפסד גדול מזה ומשום הכי פריך מינה:
ב] חיכת אלמא נמחק: ג] בשהביא שליש שניר: ד] דקצידה דאדם: ה] חיבות אבל אם התחיל עד שהביא שליש אסור נמחק: ו] אמר ראמר: ז] המעמר מקצה שדהו: ח] פאה מבל ואות ל' נמחק: ט] בהגאה היו מתירין ענפים: י] הגשמים ואי': יא] וקצר לשחת אם קצר לשחת את אמצע שדהו ועשה קרחת בינתים מפסיק: יב] חרש את מקום: יג] ר' שמעון דמתני': יד] חגב באמצע: טו] דקחני קוצר: טז] לשחת מפסיק: יז] לכתחילה ומאכיל: יח] הגשמים בלומר דאף בשביל הרבים בעינן קבוע בימות החמה ובימות הגשמים: יט] קתני ר"ל דהא:

חשק שלמה
על שיטה מקובצת

פ) תולי דיש לפק לחו ט"ס ופיין תקון ע"ש.

הגהות הב"ח

(ס) גמ' דאף למלט נמי:
(ע) ר"ש"י ד"ה וקוצר לשחת וכו' לקוצר את שדות הנשארות מב' הצדדים סמ"ק:
(ג) ד"ה ר' מפיק ור' שמעון ר' שמעון דמתניתין ממרב לפק שמעמצת פסי"ד ומיהו ד"מ ר' יוחנן ר' מפיק ר' שמעון דמתניתין ממרב לפק:

רבינו גרשום

ונותנין פאה לירק ומיחו בידם. דתנן כל שהוא אוכל ונשמר ולקיטתו כאחד חייב במעשר. וגזור דאי יהבי פאה אתי לאפרושי מן ירק דאינו חייב על שהוא חייב: קוצר לשחת ומאכיל לבהמה. קודם לעומר בין הביאה שליש בין לא הביאה שליש קוצר לשחת להאכיל לבהמתו: א"ר יהודה אימתי קוצר לבהמה בזמן שהתחיל לקצור לבהמה קודם שהביאה שליש קוצר אף לאחר שהביא שליש אבל לא התחיל לא. דכבר ראוה לאוכל. ר' שמעון אומר בו': ואלו מפסיקין לשאה. דאם היה שדה גדולה טלאה תבואה והיא של אדם אחר ובתוך השדה עובר נחל או שלולית של גשמי או דרך יחיד שהוא רחב (ט"ז) [ד"א] או דרך רבים שהוא (רבים שהוא) רחב (ט"ז) או שביל רבים שהוא צר או שביל יחיד הקבוע או שדה בור או שדה ניר או שדה זרועה או שנקצר לשחת לבהמה באמצע זו השדה כל אלו מפסיקין השדה וצריך להניח פאה מה ומה לבד: ואם"א קוצר לשחת אין מפסיק בשדה לחייבה שתי פאות אלא א"כ חרש באותו מקום שקצר לשחת מיד הוי הפסקה ואי לא לא: ר' מאיר אלא בני חרש בשיטת ר' שמעון אמרה דקסבר ר' שמעון כל שהוא לצורך בהמה אפי' הביאה שליש לא הויא קצירה ומותר לעני קצירה ומותר הבא ומי בבי פאה לא הויא קצירה גמורה דליחוי אחהלתא דקצירה דהאי פ) שדה לצורך אדם לחייבה בפאה א'. אלא לצורך בהמה הוא ומפסיק השדה לחייבה שתי פאות. בשעה שקצירתה קצירה גמורה. וקאמר להא שמעתא ר' מאיר בשיטת דר' שמעון אמרה: אבלה חגב. באמצעית התבואה: הכל מודים מאן ר' מאיר. דאע"ג דאמר ר' מאיר קוצר לשחת מפסיק בלא חרש מהיה הכא באבלה חגב וכו' דלא מפסיק אלא א"כ חרש דלא הויא קצירה בידי אדם: אי אמרת בשלמא

ונותנין פאה לירק ומיחו בידם. כלומר אף על פי שאין מפקיעין פאה ממעשר כדפירש בקונטרס ור"ת דאפילו הכי מיחו בידם שלא יתנו פאה לירק דאין מפקיעין ממעשר ואין לו תקנה לעולם ואין לחוש לדברי ר' יוחנן דאמר לעיל (פסחים דף נו.) ר"ל לתמרוס נקונס וכן יש לפרש מסומא דמניח לומזין (ב"מ דף ו:) לי נמי דוקא בעלים הוא דיכול לפדות אבל אחר אין יכול לפדות אבל הכא אפילו אחר יכול לפדות דאין מפקיעין ממעשר כדפירש"י ור"ת:

ומתירין גמזיות של הקדש. ומ"מ ימלנו אחר מן הגמזיות של חרוב ושל שקמה ופורצין פרצות בגגותיהן ובפרדסותיהן כדי להאכיל נשר לעניים בשני בצורת בשבתו' ובימים טובים ונותנין פאה לירק ומיחו בידם וליטעמיך ששה שבעה הוו [מ] אלא סמי מכאן קצידה: קוצר לשחת ומאכיל לבהמה: תנן התם [ס] ואלו מפסיקין לפאה [ע] הנחל והשלולית [פ] ודרך היחיד ודרך הרבים ושביל הרבים ושביל היחיד הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים [צ] והבור והניר וזרע אחר וקוצר לשחת מפסיק דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין מפסיק [ק] אלא א"כ חרש אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן ר' מאיר בשיטת ר"ש אמרה דאמר יקצור ויאכיל אף משהביאה שליש [ר] אלמא קסבר כל לשחת לאו קצידה היא יתיב רבה וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רב אחא בר הונא לרבא [ש] אבלה [ת] חגב קדסמוה גמלים שברחתו הרוח הכל מודים חרש מפסיק לא חרש אינו מפסיק הכל מודים מאן רבי מאיר אי אמרת בשלמא מתני' בשלא הביאה שליש בריית' דחרש אין לא חרש לא [א] בשהביא שליש אלא אי אמרת מתניתין נמי בשהביא שליש השתא ומה התם דקצידה [ב] (דהתם) אמר רבי מאיר לא שמה קצידה הכא לא כל שכן אלא רבי מאיר בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר אימתי בזמן שהתחיל עד שלא הביא שליש [ג] אבל אם התחיל עד שהביא שליש אסור אימר דשמעת ליה לרבי יהודה לבהמה [ד] לאדם מי שמעת ליה דאם כן הוו להו תלתא תנאי אלא כי אתא רב דימי אמר רבי מאיר בשיטת רבי עקיבא רבו אמר [ה] אף לאדם נמי לא הויא קצידה דתנן [ו] המעמר [ז] שדה ושייר בו קלחים לחים רבי עקיבא אומר פאה [ח] לכל אחד ואחד וחכמים אומרים [ט] מאחד על הכל ואמר רב יהודה אמר שמואל לא חייב רבי עקיבא אלא במעמר לקליות אבל במעמר לאוצר לא איני והא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן מחייב היה רבי עקיבא אף במעמר לאוצר

מבר

מתירין גמזיות של הקדש. כדמפרש בגמרא [מ] ענפים של חרוב ושקמה שהיו מטתינו לפי שהקדישו מלא קופות מיקר סלעים ומלא גמזיות וקא סבר מין מעשה גדולין ולהכי נקט חרוב ושקמה דסממייהו לקורות קיימי: **ואלו מפסיקין לפאה** [ס] הנחל והשלולית [ע] ודרך היחיד ודרך הרבים ושביל הרבים ושביל היחיד הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים [פ] והבור והניר וזרע אחר וקוצר לשחת מפסיק דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין מפסיק [צ] אלא א"כ חרש אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן ר' מאיר בשיטת ר"ש אמרה דאמר יקצור ויאכיל אף משהביאה שליש [ק] אלמא קסבר כל לשחת לאו קצידה היא יתיב רבה וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רב אחא בר הונא לרבא [ר] אבלה [ש] חגב קדסמוה גמלים שברחתו הרוח הכל מודים חרש מפסיק לא חרש אינו מפסיק הכל מודים מאן רבי מאיר אי אמרת בשלמא מתני' בשלא הביאה שליש בריית' דחרש אין לא חרש לא [ת] בשהביא שליש אלא אי אמרת מתניתין נמי בשהביא שליש השתא ומה התם דקצידה [א] (דהתם) אמר רבי מאיר לא שמה קצידה הכא לא כל שכן אלא רבי מאיר בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר אימתי בזמן שהתחיל עד שלא הביא שליש [ב] אבל אם התחיל עד שהביא שליש אסור אימר דשמעת ליה לרבי יהודה לבהמה [ג] לאדם מי שמעת ליה דאם כן הוו להו תלתא תנאי אלא כי אתא רב דימי אמר רבי מאיר בשיטת רבי עקיבא רבו אמר [ד] אף לאדם נמי לא הויא קצידה דתנן [ה] המעמר [ו] שדה ושייר בו קלחים לחים רבי עקיבא אומר פאה [ז] לכל אחד ואחד וחכמים אומרים [ח] מאחד על הכל ואמר רב יהודה אמר שמואל לא חייב רבי עקיבא אלא במעמר לקליות אבל במעמר לאוצר לא איני והא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן מחייב היה רבי עקיבא אף במעמר לאוצר

סבר

ע"מ לנתרו וליטענו: **אף במעמר לאוצר.** ורבי מאיר מחייב בשהביא שליש דכתיב לעיל מכלה מגב וכו': **אלא** ר"מ. לתמר גמ' מנא ליה דהוי קצירה וכי הניא שליש דהוי קצילה: **בשיטת** ר' יהודה. דתניא: **לאדם מי שמעת** ליה. לתפילו לתלט כי גמ הניא שליש גמ מיהוי קצירה וכ"מ [ט] ומפסיק לתלט כגון שמת לקליות נמי תמר דקתני קוצר לשמת [י] ומפסיק ולא קתני קוצר לשמת להכהמה מפסיק: **דאם כן.** לתף לתלט נמי ר"ש יהודה: הוו להו תלתא תנאי. דתנתי תנא קמא סומר בהדיא בהכהמה ותנא רבי יהודה למימר מימתי מתי שהתחיל עד שלא הניא שליש ותפילו לתלט נמי צרי וכי שמעת אומר תף יקצור בהכהמה [כ] ומתיל לתלט מסהניא שליש תם כן תתא רבי יהודה לתנות וקיימת לן בהנהדרן בפ' זה בורר (דף סה.) כל מקום שהנה ר' יהודה וקיימת לן מי שמעת ר"מ בשיטת ר"ש דתימר דשמעת ליה דהוי קצירה. עד שלא הניא שליש: **המעמר.** קוצר שורה וממיט שורה דהוי שהה מעומר: **קלחים לחים.** דתי הוו גדלי כל צרכן דכ"ע פאה תחת על הכל דהמילת קצירה היא: **ואמר רב יהודה בר לקליות.** דהייט דומיא דשמת שלא הניאו שליש שקצרו לתלט לקליות ומכו ותפ"ה לנ"ע לא הוי קצילה: **לאוצר.** שמיהל כל צרכו ותנקט ע"מ לנתרו וליטענו: **אף במעמר לאוצר.** ורבי מאיר בשהביא שליש דכתיב לעיל מכלה מגב וכו': **אלא אי אמרת בשלמא** מתניתין דאלו מפסיקין לפאה הגב וכו' דחרש אין לא חרש לא בשהביאה שליש. ואע"ג דהביא שליש כיון דלאו אדם קצירה משום הכי בעי חרש שפיר: **אלא אי אמרת** אידי ואידי כשהביא שליש וכו'. א"ר מאיר לאו שמה קצירה גמורה דתיהוי התחלה קצירה אלא מפסקת לפאה. **הבא** דלא הוי ע"י אדם כ"ש דמפסקא ולא היה צריך לשנות הבורייתא: **אלא לא אמר** ר' מאיר בשיטת ר' יהודה אמרה דאמר עד שלא הביאה שליש לא הויא קצירה ומפסקת. **והא** דתניא הכל מודים חרש לאחר שהביאה שליש: **אימור** דשמעת ליה לר' יהודה דלא הויא קצירה גמורה ומפסיק היינו כי קצר לבהמה. אבל אי קצירה לאדם מי שמעת ליה דלא הויא קצירה גמורה אפי' קודם שהביא שליש הכא נמי גבי פאה כי קוצר לשחת קודם שהביא שליש ניחא דהיהוי קצירה גמורה ולא תפיק לא בשיטתו אמרה. דא"כ דר' יהודה סבר דלא הויא קצירה לאדם אפי' לאדם הזו להו **תלתא תנאי** בסתיתי דת"ק סבר קוצר לשחת ומאכיל לבהמה לא הויא קצירה. אבל אי קצר לאדם הויא קצירה ואסור. ר' יהודה סבר לא הויא קצירה קודם שהביא שליש אפי' לאדם. ור' שמעון. הא תלתא תנאי ואנן קי"ל דכל היכא דא"ר יהודה אימתי לפרש דברי ת"ק. אלא דהאי ר' יהודה בת"ק סבירא ליה דלאדם הויא קצירה אפי' קודם שהביאה שליש. ור' מאיר דאמר דלאדם נמי לא הוי קצירה גמורה ומפסיק לפאה לאו בשיטת ר' יהודה אמרה אלא בשיטת ר' עקיבא דאמר אף לאדם לא הויא קצירה קודם שהביאה שליש: **דתנן** המעמר שדהו. וקוצר במקומות מקומות מה שיכש כמעט: ר' **עקיבא אומר** מאה מכל אחד ואחד ממה ששייר. דהאי דמעמר לא הויא קצירה גמורה אלא הוי הפסקה לפאות: **והא"א מאה** מאחד על הכל. דההוא גיסוד הויא קצירה גמורה והויא התחלה קצירה ולא מפסקה: **לא תייב** ר' **עקיבא** פאה מכל א' וא' בפסיפס **אלא במעמר** לקליות. דלא הביא שליש ואוכלה קלי מיד דלא הויא קצירה גמורה. **אבל במעמר** כשהיא יבשה לצורך אוצר הויא קצירה גמורה ולא מפסקה ופאה אחת על הכל. ור' מאיר דאמר קוצר לשחת מפסיק כר' עקיבא דאמר מעמר לקליות מפסיק ובשלא הביאה שליש. ובוריית כשהביאה שליש כדתרצינן מעיקרא: **איני והא כי אתא** ורבי **מחייב** היה רבי עקיבא פאה מכל אחד אף **במעמר** לאוצר. היינו לאחר שהביאה שליש חייבי מוקמת ר' מאיר כר' עקיבא:

ס) נ"ב דלמר דלמר שמעמצת דקצידה דכמי מנה לחייבה כפאה אחת דשם לא לנתך מתם נקצידה מלא לנתך מתם וכמ"ל.

ר"מ סבר לה כר"ע מהדא תנא הכיא שלים ופליג עלי' [ד] מהכיא שלים: מ"ט. מחכל ומכיא המדכם קמי לעטיפה נפקא לן כלעכל ממקום שמי מחה מכיא מחה קוכר [ה] ומכיא המילן מין מכיאין עומר (כלמכרין) בפי כל קרבנות (נקמן דף פה.) לגיסנא דפריסים לעיל [ו] ממקום כללים מהכל לף מנטיעות: קצירכם. למשיב קצירכם (ויקרא כג) לקלירכם מהא זו למשיב ולא לקליר מלוה: מה ת"ל. והא כמיב בפריפיה לקלי מקציר [ז] מנמת בכורין: מן הקמה. לכמיב מכמם קלמה: מן הלח. לכמיב כרמל: בלילה. כלמכרן בריש פירקין אי אתה מוצא מכמיות אלא ב"ד אתה מתמיל מכעבר: בי שהוא. לף מן הרמוך מירושלים: ולהקטיר הלבים. מה מכמכל מן המוצא מחזל כל הלילה: [ח] שמצותו [ט] כל היום. כגון [י] שחיטה וזריקת דמים לכמיב (ויקרא ז) ביום לומו אם בי יקרבנו וגו': מה דיום בלילה לא. דקרמים שמכמן בלילה פסולין לומר במסכת זבים (דף נב.) זאת היא העולה הרי אלו מיעוטין פרט [י] לכשמכוה בלילה פסולה רי' (ו) בפרק יוצא דופן (שם): [יא] אם יש אחרת. לפילו במחוכר [יב] מכילו אתה מתמיה וקולכין ומוכיכן לותה ביום [יג] שלא יהמרו מומר להקריב מנחה טמאה ותפי' דיחיד: שנקצר שלא במצותו פסול. [יד] (הלכך) ומלות קלירה בלילה ולא ביום הלכך הא דתני לעיל נקצר ביום כשר רבי היא והא דתניא פסול רבי אלעזר היינו רבי שמעון: [טו] [רבו של אביון]. ר"ש תלמידו של ר"ע דלמר בריפות בפרק הבא על יבמתו (דף סב:) והיה העולם שמם על שמע ר"ע מ': בלי אר"ש. בגמילה קא מיירי בפרק רבי אלעזר למילה: ושבר לה. ר' אלעזר אר"ש. בגמילה מילה שלא בזמנה דוחה את השבת: כרבי יוחנן ר' אלעזר בר' שמעון בשיטת רבי עקיבא רבו של אביו אמרה [טז] דתנן כלל אמר ר' עקיבא [יז] כל מלאכה שאפשר לו לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת ושבר לה כרבי ישמעאל דאמר קצירת העומר מצוה [יח] דתנן רבי ישמעאל אומר [יט] מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהיא מצוה ואי סלקא דעתך נקצר שלא במצותו כשר אמאי דחי שבת נקצריה מערב שבת אלא מדחי שבת שמע מינה נקצר שלא במצותו פסול ורבי לאו תלמידיה דר"ש הוא והתניא אמר רבי [כ] כשהיינו למדין תורה אצל רבי שמעון בתקוע היינו מעלין לו שמן ואלונטית מחצר לגג ומגג לקרפיף ומקרפיף לקרפיף אחר עד שאנו מגיעין למעיין שאנו רוחצין בו שבר לה כאידך דרבי שמעון [כא] דתניא אמר ר' שמעון בא וראה [כב] כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים כל הלילה ולא היה ממתין להן עד שתחשך ורבי

סבר לה כוותיה בהדא. ככה"ג הוה מלי לשנוי לעיל דלמר [כ] בשיטת ר"ש אלא מיתא ליה לאוקומי כר"ע ומיהו אמאי שלשה מנאי: **קצירכם** ולא קציר מצוה. בפרק כל שעה (שבועות דף כג.) דריש קלירכם שלשה יהא ומיהך קלירכם לכל ישראל[כ]:

כריכות. פירש בקונטרס מלומות ולא מפשר לומר כן כדמוכח פרק הלי מלילות (שבת מיעטה דף כה:): **מנין** שאם נקצר ביום כשר ודוחה את השבת. לרבי מלינעור דלמר [כא] (ולא) [ולמפי'] לפשר לעשות מערב שבת דוחה את השבת מימה אמאי לא לר' עקיבא לף ימנן מע"ג דמלומו בלילה כיון דבידיעבד ביום כשר ונריך לומר דדוחה את השבת מנין שאם לא מצא מן הלח ומנין שאם לא מצא מן הלח יביא מן הבישל תלמוד לומר תקריב דבר אחר תקריב לפי שמצותו לקצור בלילה מנין שאם נקצר ביום כשר ת"ל תקריב (ת"ל תקריב) ודוחה את השבת ת"ל תקריב תקריב כל שהוא תקריב מ"מ תקריב ואפילו בשבת תקריב ואפילו בטומאה: [כב] נקצר ביום כשר: והתנן [כג] כל הלילה כשר [א] לקצירת העומר [ב] ולהקטיר חלבים ואברים [ג] זה הכלל דבר [ד] שמצותו [ה] כל היום כשר כל היום דבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה קתני לילה דומיא דיום מה דיום בלילה לא אף דלילה ביום נמי לא אמר רבה לא קשיא הא רבי והא ר' אלעזר בר' שמעון [ו] דתניא היה עומד ומקריב מנחת העומר ונמצאת [ז] אם יש אחרת אומר לו הבא אחרת תחתיה ואם לאו אומר לו הוי פקח ושתוק דברי רבי ר' אלעזר בר' שמעון אומר בין כך ובין כך אומר לו הוי פקח ושתוק שכל העומר שנקצר שלא במצותו פסול אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ר' אלעזר בר' שמעון בשיטת רבי עקיבא רבו של אביו אמרה [ח] דתנן כלל אמר ר' עקיבא [ט] כל מלאכה שאפשר לו לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת וסבר לה כרבי ישמעאל דאמר קצירת העומר מצוה [י] דתנן רבי ישמעאל אומר [יא] מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהיא מצוה ואי סלקא דעתך נקצר שלא במצותו כשר אמאי דחי שבת נקצריה מערב שבת אלא מדחי שבת שמע מינה נקצר שלא במצותו פסול ורבי לאו תלמידיה דר"ש הוא. והתניא אמר רבי [יב] כשהיינו למדין תורה אצל רבי שמעון בתקוע היינו מעלין לו שמן ואלונטית מחצר לגג ומגג לקרפיף ומקרפיף לקרפיף אחר עד שאנו מגיעין למעיין שאנו רוחצין בו סבר לה כאידך דרבי שמעון [יג] דתניא אמר ר' שמעון בא וראה [יד] כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים כל הלילה ולא היה ממתין להן עד שתחשך ורבי

ר"מ סבר לה כר"ע מהדא תנא הכיא שלים ופליג עלי' [ד] מהכיא שלים: מ"ט. מחכל ומכיא המדכם קמי לעטיפה נפקא לן כלעכל ממקום שמי מחה מכיא מחה קוכר [ה] ומכיא המילן מין מכיאין עומר (כלמכרין) בפי כל קרבנות (נקמן דף פה.) לגיסנא דפריסים לעיל [ו] ממקום כללים מהכל לף מנטיעות: קצירכם. למשיב קצירכם (ויקרא כג) לקלירכם מהא זו למשיב ולא לקליר מלוה: מה ת"ל. והא כמיב בפריפיה לקלי מקציר [ז] מנמת בכורין: מן הקמה. לכמיב מכמם קלמה: מן הלח. לכמיב כרמל: בלילה. כלמכרן בריש פירקין אי אתה מוצא מכמיות אלא ב"ד אתה מתמיל מכעבר: בי שהוא. לף מן הרמוך מירושלים: ולהקטיר הלבים. מה מכמכל מן המוצא מחזל כל הלילה: [ח] שמצותו [ט] כל היום. כגון [י] שחיטה וזריקת דמים לכמיב (ויקרא ז) ביום לומו אם בי יקרבנו וגו': מה דיום בלילה לא. דקרמים שמכמן בלילה פסולין לומר במסכת זבים (דף נב.) זאת היא העולה הרי אלו מיעוטין פרט [י] לכשמכוה בלילה פסולה רי' (ו) בפרק יוצא דופן (שם): [יא] אם יש אחרת. לפילו במחוכר [יב] מכילו אתה מתמיה וקולכין ומוכיכן לותה ביום [יג] שלא יהמרו מומר להקריב מנחה טמאה ותפי' דיחיד: שנקצר שלא במצותו פסול. [יד] (הלכך) ומלות קלירה בלילה ולא ביום הלכך הא דתני לעיל נקצר ביום כשר רבי היא והא דתניא פסול רבי אלעזר היינו רבי שמעון: [טו] [רבו של אביון]. ר"ש תלמידו של ר"ע דלמר בריפות בפרק הבא על יבמתו (דף סב:) והיה העולם שמם על שמע ר"ע מ': בלי אר"ש. בגמילה קא מיירי בפרק רבי אלעזר למילה: ושבר לה. ר' אלעזר אר"ש. בגמילה מילה שלא בזמנה דוחה את השבת: כרבי יוחנן ר' אלעזר בר' שמעון בשיטת רבי עקיבא רבו של אביו אמרה [טז] דתנן כלל אמר ר' עקיבא [יז] כל מלאכה שאפשר לו לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת וסבר לה כרבי ישמעאל דאמר קצירת העומר מצוה [יח] דתנן רבי ישמעאל אומר [יט] מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהיא מצוה ואי סלקא דעתך נקצר שלא במצותו כשר אמאי דחי שבת נקצריה מערב שבת אלא מדחי שבת שמע מינה נקצר שלא במצותו פסול ורבי לאו תלמידיה דר"ש הוא. והתניא אמר רבי [כ] כשהיינו למדין תורה אצל רבי שמעון בתקוע היינו מעלין לו שמן ואלונטית מחצר לגג ומגג לקרפיף ומקרפיף לקרפיף אחר עד שאנו מגיעין למעיין שאנו רוחצין בו סבר לה כאידך דרבי שמעון [כא] דתניא אמר ר' שמעון בא וראה [כב] כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים כל הלילה ולא היה ממתין להן עד שתחשך ורבי

וגי' מילה דלמר כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש מימה דומה שבת כגון הכשת מומל למין לה ומן קנוט: **אברים ופדרים כשרין בל הלילה** ולא היה ממתין. לפחבי תמידין ומוספין דלשבת [ט] פלוגתא דלמין שבת מפיכה מלוה בשעתה: ורבי

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מה דיום וכו' ממ"ל ומיומת בפרק יוצא דופן «ממק:

הגהות צ"ק

[ה] ל"ל ומשכח המילן כו' כדלמכי' בפ' כו' ולעיל דמיכאי כ': [ו] ל"ל במלומו ביום כו': [ז] ל"ל פס ים ק ממומר מיפלין כ' מ' לומה ביום הכ"ל ומ"ש מכ"ל מי' פקח ומשון שלא יממה כו': [ח] ל"ל מ"ש: [ט] בשיטת ר"י: [י] ל"ל מלי קשה לילמה מחני דקמני נקצר ביום כו':

רבינו גרשום

ר' מאיר סבר לה כר' עקיבא בהדא במנחת לקלירה ופליג עליה בהדא במנחת לאוצר. מנחת העומר כעין מנחה אלא שאין קוצר ביחד אלא מקומות מקומות. קוצרין מפני הנטיעות. תבואה שגדלה בין נטיעות (חרש) של אילן קודם לעומר מפני שמכחישין הנטיעות וזיינו דומה דקוצר בית השלחין: ומפני בית האבל. אם אין להם מקום לישב לאנשים הבאים לבית האבל אלא בשדה קוצר אותה דהייני לדבר מצוה וכן מפני בית המדרש: כריכות. עומרין קשורין: צבתין. מקוצצין בלא קשירה: לא טרחינן. לעשות כדרכו לפני העומר משום שינוי: מה ת"ל שתי פעמים תקריב: להביא מן הקמה. דכתיב מהחל חרמש בקמה: תקריב כל שהוא. או קמה או עומרין: תקריב מ"מ שיכול למוצאו. בין ממקום קרוב דהוי יבש עד דאתי לעזרה. בין ממקום קרוב דהוי לח: **מה דיום בלילה לא** דכל היום כשר (לקצר) [להבאת] העומר כדאמרי' הא כיצר קצירה וספירה בלילה והבאה ביום בלילה לא דכתיב ביום עצותו: **אם יש אחרת.** שנקצר בלילה שיכול להביא ממנה העומר יביא: **שבל**

עומר שנקצר שלא כמצותו פסול. כלר' מנחם שיביא בטומאה משיקצור אחר ביום: ור' מכשיר אפי' ביום: **כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש** כגון הדכתו והבאתו חוץ לתחום: אבל מלאכה שאי אפשר כגון שחישה והדחת קרביו דיוחה שבת: **וסבר לה** ר' אלעזר בר' ישמעאל דאמר קצירת העומר מצוה. בזמנה: מה חריש רשות. ולא מצינו חרישה של מצוה: **אף** בקציר דרשות יצא קצירת העומר שהיא מצוה ודוחה שבת: וד' אמאי מכשיר דשמע הוא דסבר לה בר' כר' שמעאל ובר' עקיב' דדחי שבת ואי שלא כמצותו כשר היכי דחי שבת: ומנא לן דהיה תלמיד. **דתניא א"ר יבר'**: אלונטית שמלה: מחצר לגג ומגג לקרפף דרך גגות הציר רשות אחת הן לכלים ששבתו בחצר: ונראי ולמירתה הוה וסבר לה דדחי שבת ואמאי מכשיר: **סבר לה כאידך** ד"ר' שמעון ריבה: **ולא** היה ממתין להן עד **שתחשך**. שלא יאחל שבת אלא מקטירן בשבת הבא נמי אע"ג דשלא כמצותו כשר ביום כיון דמצותו בלילה אמירן חביבה מצוה בשעתה ודחיא שבת: [מכאן שייך לע"ב] ור' אלעזר בר' שמעון לא שמיעא ליה הא איהך דאבוה ולימא נמי שלא כמצותו כשר ודוחה שבת משום דהביבה מצוה בשעתה: אמר לך ר' אלעזר מהתם ליכא למילף דדחי שבת. דהאי דחוה מקשיר להו בשבת לאו משום דחביבה מצוה אלא **שהרי דחתה שחיטת תמיד השבת** וכיון דשחיטה דחיא דחיא נמי הקטרה. הכא מי דחיא קצירה שבת כיון דאשכר לה מע"ש אלא משום הכי קא אמינא שלא כמצותו פסול ודחיא שבת דסבירא לי' כר' עקיבא. אלא ר' דמכשר שלא כמצותו משום דסבירא ליה דקצירת עומר לא דחיא שבת: ואי דאמר ר' אלעזר לא שמיעא ליה הא אלא שמיעא ליה ואמ' שאני התם לא משום דחביבה מצוה דחי שבת שהרי שחיטה דחיא שבת הכא נמי לגבי האי עומר זריכא פשיט ר' שמעון דנקצר שלא כמצותו פסול דלמא כשר דקאמרת אמאי דחי שבת שהרי שחיטת כבש העומר דחיא שבת: (אית דמפרשי אלא שמיעא ליה וקיבלה ס) דאמר אי אמרי' התם דמשום חביבה מצוה דחי שבת שהרי דחתה שחיטה אלא לגבי עומר כיון דלילא למימר הכי משום חביבה מצוה [בלבר] לא דחי שבת אלא משום דנקצר שלא כמצותו פסול הכא נמי לר' נמי היכי מצי למימר משום חביבה מצוה דחיא קצירת העומר שבת כי היכי דלגבי הקטר חלבים הא איכא למימר שאני התם שהרי דחתה שבת אבל גבי עומר דליכא למימר הכי מסתברא משום דנקצר שלא כמצותו פסול דחי שבת. אלא קסבר ר' קצירת העומר לא דחי שבת: **לא** תימא קדוש ראינו קדוש ולעולם באפיה מיקדש אלא הוקבעו ראי שחטן לשמן זוקבעו דאי אבר הלחם אבדו כבשים ואי אבדו כבשים אבד הלחם אבל שחטן לשמן חוץ [שלא] לשמן [לא] הוקבעו: הדרן עלך רבי ישמעאל

חשק שלמה על רבינו גרשום ס) מולי ל"ל לף ד"ה ל"ל ומשיגין ממם וכו'.

חשק שלמה על שיטה מקובצת

ס) מולי ל"ל כגון מליקה ומקנה והזייה דכמיב וכו'.

תורה אור השלם

א) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן: (ויקרא כג, י)

ב) וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיי אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: (ויקרא ב, יד)

שיטה מקובצת

ס) קציר מצוה ולא יעשה אותן: ב) [אלא] מיבחן צבתים: ג) תיבות ת"ל תקריב נמחק: ד) ואם נקצר: ה) שמצותו ביום חיכות כל היום נמחק: ו) תמצאת בידו: ז) מה חריש רשות. גלידן שלא מצינו חריסה של מצוה. הגיה"ה: ח) עליה בחדא: ט) ולעיל במתני': י) תקריב את שמצותו ביום: יא) בגון מליקה ולולב ס): יב) פרש לשנשחטה: יג) במחחבר אומרים לו הבא אחרת: יד) ביום הש"ד ומה"ד ושתוק שלא: טו) הלכך מצות קצירתה: טז) שמעון רבו של אביו: יז) סבירא ליה: יח) ליה מרי"ש: כ) שתחשך אלא דחיכון: כא) ראמר כל מלאכה שאפשר: כב) חלבים דמצותן משתחשך וכשרים טפי ביום מבלילה תרי"א: כג) חלבים וי"ל דהא בהא חליא דאי איתא דיום שלאחריו פסול משום דבעי קצירה סמוך לספירה א"כ אף שלפניו נמי לא הוי סמוך לספירה. תר"ח: כד) וספירה בלילה הס"ד:

שנאמר בהן במועדו במועדו אפילו בשבת במועדו אפילו בטומאה. פסח דדחיא טומאה אתיא לן מדכתיב איש נפשה ואין ציבור נדחין ותמיד דדחי שבת דאמר קרא עולת שבת בשבתו והדר ילפי מהדדי בגזירה שוה דכתיב בהו במועדו הכי איתא בפסחים בפרק אלו דברים (דף סו.): **הוקבעו** ולא הוקבעו. פירשתי בפ' התכלת (לעיל דף מו. ד"ה ואחו):

ורבי אלעזר בר"ש לא שמיע ליה. הא דסבירא מלוה בשעתה בתמיה אלא בע"כ שמיע ולא גמר מינה דהתם גבי אברים שאני דלדחו שבת משום חביבות מלוה שהרי דחתה שחיטה את השבת קודם להקטרה דאי אפשר לעשותה מערב שבת וכיון דניתן שבת לדחות אצל שחיטה נדחה נמי אצל הקטרה אבל בעומר ליכא למימר הכי דבשעת קצירה אכתי לא אידחי שבת ואע"ג דלמאר דסיא הקרבה שבת בשעת קצירה מיהא לא נדחית ואי נמי דלא אפשר לה מערב שבת לא הויא דסיא שבת משום חביבות מלוה וה"נ לרבי איכא למיפרך אמאי גמר שאני התם שהרי דחתה השחיטה שבת: **וחכמים אומרים** כו' ובשבת כו' ונקצר כו'. כל הנך מייתי משום פירכא: **רבי היא**. דאמר לעיל מבואין אחרת תמתיה וקוצרה ביום: **מה ת"ל**. והלא כל המועדות אמורין למעלה ומשה אמרן: **במועדיכם**. ואפילו בשבת ובפרשת פנחס כתיב גבי מוספין: **מנין** לרבות עומר. דלא כתיב בההיא פרשתא: **והקרב עמו**. כבש הבא עם העומר: **והקרב עמהן**. כבשי עצרת: **ת"ל וידבר משה וגו'**. ובההיא פרשתא דאמור אל הכהנים (ג) כתיב עומר [ושתי הלחם]: **שתי הלחם** בני הקרבה נינהו **אלא פשיטא** [לטחינה] והרקדה. ואע"ג דאפשר לה לעשות מאתמול ודכוותיה כו': **לא עומר** להקרבה. דאי אפשר לה מאתמול: **וב' הלחם** לאפיה. דקסבר (ג) תנור מקדש כו': **אלא בשחיטה**. אבל באפיה לא קדשי: **קדוש ואינו קדוש**. מפרש בפרק התכלת (לעיל דף מו.): **הוקבעו**. ששחטן לשמן חלק דמן לשמן הוקבעו החלות לאותן כבשים ואין יכול לשנות הלחם לזבח אחר ששחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא הוקבעו אבל קדיש בתנור:

ורבי אלעזר בר' שמעון לא שמיע ליה אלא שאני התם שהרי דחתה שחיטה את השבת ולרבי ה"נ דחתה שחיטה את השבת אלא קסבר רבי קצירת העומר לא דחיא שבת ולא והתנן וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול משלש היה בא דלא כרבי וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות דלא כרבי ובשבת יאמר להם שבת זו דלא כרבי: נקצר ביום כשר ודוחה את השבת: מאן שמעת ליה דאמר נקצר ביום כשר רבי וקתני ודוחה את השבת מאי לאו קצירה לא להקרבה אבל לקצירה לא והתניא רבי אומר וידבר משה את מועדי ה' מה תלמוד לומר לפי שלא למדנו אלא לתמיד ופסח שנאמר בהן במועדו במועדו ואפילו בשבת במועדו ואפילו בטומאה שאר קרבנות הצבור מנין תלמוד לומר אלה תעשו לה' במועדיכם מנין לרבות עומר והקרב עמו שתי הלחם והקרב עמהן ת"ל וידבר משה את מועדי ה' הכתוב קבע מועד לכולן למאי אילימא להקרבה שתי הלחם בני הקרבה נינהו אלא פשיטא לטחינה והרקדה ודהכותה גבי עומר לקצירה וקא דחי את השבת אלא עומר להקרבה ושתי הלחם לאפיה וקסבר רבי תנור מקדש אי אפי לה מאתמול איפסילה לה בלינה וסבר רבי תנור מקדש והתניא כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה כיצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם קדוש ואינו קדוש דברי רבי ר' אלעזר בר' שמעון אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן אמר רב נחמן בר יצחק הוקבעו ולא הוקבעו קא אמר:

הדרן עלך רבי ישמעאל

ואלו מנחות נקמצות ושיריהן לכהנים מנחת הסלת והמחבת והמרחשת והחלות והרקיקין מנחת עובדי כוכבים ומנחת נשים ומנחת העומר ומנחת חוטא ומנחת קנאות ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת וקומץ קרב לעצמו ושירים קריבים לעצמן: **גמ'** אמר רב פפא כל היכא דתנן עשר תנן מאי קא משמע לן לאפוקי מר"ש דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא קא משמע לן דלא: ושיריהן לכהנים: מנלן דכתיבא כתיבא ודלא כתיבא כתיב בה וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן וגו' והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו באה חיטין לא קמיבעיא לן כי קא מיבעיא לן באה שעורין באה שעורין נמי מדנקמצת שיריה לכהנים אליבא דרבנן לא קא מיבעיא לן כי קא מיבעיא לן אליבא דר"ש דאמר איכא מנחה דמיקמצא ולא מיתאכלא דתנן ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת הקומץ קרב בעצמו והשירים קריבין בעצמן מנלן אמר חזקיה דאמר קרא וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה אם אינו ענין לבלולה של חיטין תנהו ענין לבלולה של שעורין ואם אינו ענין לחרבה של חיטין תנהו ענין לחרבה של שעורין והאי להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה לכדתניא מנין שאין חולקין מנחות כנגד זבחים

תלמוד

ואלו מנחות: מנחת הסלת. היתה נקמצת עיסה: ומנחת חוטא. של ישראל נקמצת אבל מנחת חוטא של כהנים לא היתה נקמצת כלל אלא כולה היתה כליל: **גמ'** (ד) דכתיבא. בתמיה דכתיב בהו נקמצת ושיריה לכהנים כגון בחמש מנחות: דלא כתיב בהו. כגון מנחת עובדי כוכבים ומנחת סוטה כתיב (ה) וזאת תורת דמשמע תורה אחת לכל המנחות שכל מנחה הנקמצת נאכלין השירים לכהנים: **באה חיטין לא קמיבעיא** ליה. דהנותרת ממנה כתיב בחמש מנחות שנאמר בהן סלת שהן חיטין: **באה שעורין**. כגון מנחת העומר ומנחת קנאות: **מדנקמצת**. דכתיב בה (ויקרא ו) אזכרתה: **אליבא דרבנן**. דאמרי במתני' ואלו מנחות נקמצות דודאי מדנקמצות שיריהן לכהנים: **כי קמיבעיא ליה אליבא דר"ש דאמר איכא** מנחה כו'. ואיכא למימר הא נמי מנחת העומר ומנחת קנאות אע"ג דנקמצות איכא למימר דשיריהן אין נאכלין: **אם אינו ענין** לבלולה (ו). שכבר נאמר בהן (שם) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו: בלולה של שעורין. מנחת העומר: לחרבה של חטין, כגון מנחת מאפה: לחרבה של שעורים, מנחת קנאות: כנגד זבחים. שלא יאמר הכהן [לחבירו] טול אתה זבחים ואני מנחות:

רש"י כת"י

מפרק ואלו מנחות עד פ' שתי הלחם נעתק בכ"ק של רבינו בצלאל אשכנזי זצ"ל על גליון הש"ס שלו שנמצא בירושלים ת"ל זה הפירוש אשר הוא בדפוס מפרק ואלו מנחות עד שתי הלחם אינו מפי' רש"י ז"ל ושל פרקן אחר וזה לשון רש"י כ"י.

ואלו מנחות. מנחת הסולת. היתה נקמצת עיסה: ומחבת ומרחשת וחלות ורקיקין. אמר אפייתן פותחן ומחזירן לסולת וכולהו כתיבי בויקרא וכתיב במנחת סולת קמיצה ובאינך כתיב אזכרה ואזכרה היינו קמיצה: ומנחת העומר. כתיב אזכרה. ואמרי' בת"כ נאמר כאן אזכרה ונאמר במנחת הסולת אזכרה מה להלן מלא הקומץ אף כאן מלא הקומץ: ומנחת חוטא וקנאות. כתיב בהו קמיצה: ר"ש אומר. מפרש בגמרא אבל לת"ק לא בעינן במנחת כהנים קמיצה אלא נקטרת כמות שהיא: **גמ'** כל היכא דתנן. [כלומר] מנחות: עשר תנן. כלומר מנחות שוות בדין אחד: לאפוקי מדר"ש. דמטפי חד מנחה במה דמכשר מנחת מאפה בתלתא גווני דלדידיה הוי י"א מנחות: מנלן. בתמי': דכתיב בה. היא דכתיב בה והנותרת ממנו יאכלו כתיבא: ודלא כתיבא. נפקא לן מההוא קרא דכולל כל המנחות בנו את אהרן זאת תורת וגו': באה חיטין לא קא מבעיא לן. דמההוא קרא דכולל כל המנחות נפקי מזאת תורת המנחה דסתם מנחה באה חיטין הלכך ההוא בבאה חיטין קמשתעי: מדנקמצת. ודאי שיריה לכהנים דאי לא אמאי קמצי לה: אם אינו ענין. דהא נפקי מזאת תורת המנחה:

חשק שלמה על שיטה מקובצת א) אולי צ"ל שלא נעמנה סומרים לו הרי פיקח והסוק מנוס דנקנר שלא כמלוטו פסול דהלי"ה לא דסיא כו'. ב) מלא דערנע דברים יע כמן.

תורה אור

א) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: [ויקרא כג, מד]

ב) וְיַעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפָּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: [במדבר ט, ב]

ג) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: [במדבר כח, ב]

ד) אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַייָ בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם: [במדבר כט, לט]

ה) וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְיָ אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ: [ויקרא ו, ז]

ו) וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: [ויקרא ו, ט]

ז) וְכָל מִנְחָה בְלוּלָה בַשֶּׁמֶן וַחֲרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו: [ויקרא ז, י]

הדרן עלך רבי ישמעאל

תלמוד לומר לבני אהרן תהיה. מלמד שיאכלו זה כנגד זה מלמד שיהיו יאכלו זה כנגד זה כולם יאכלו כאחת. מנחות כאחת ומחצה: בדלות. אמתי מצית אמרת מלמד שלא יהו מלין לולם ולא יאמר הם לו ממנה ידו וגו' עד ולקח ממי מוריש: שהרי קמו תחתיהן בדלות. שהמחויב קיימן ואין לו יכול להפיק ממנה: תלמוד לומר ושל מחבת לבני אהרן. הם היו ענין למנחות מנחה עשרוניתו: מליקה. מיפסול: בכלי. מכלי: יכול לא יחלקו בקדשי קדשים (ו) אבל יחלקו בקדשים קלים. אלא יהו מנחות כנגד מאכל ולא מנחה כנגד מנחה שהכולם לכולם קדשי קדשים הן אבל יחלקו בקדשים קלים כנגן שלמים כנגד תודה: תלמוד לומר איש באחיו. וקמיך ליה הם על תודה דמקרבא מדמי נפשיו ואימקום קדשים קלים נקדשי קדשים למנחות לענין חלוקה: ואין קמן חולק. אבל אוכל אחלק אחיו: הדיוט. בריית' אלו חולקין: מבני נפקא. וכל מנחה בעלה בשתן (ויקרא ו): הא אפיקתיה. לכל מנחה בעלה לעיל מני' כל המנחות (ויקרא ב:) לכהני יוסי בר' יהודה למאי הלכתא למנחה שהיא לשתי חלוקין: מבני נפקא. בריית' אלו חולקין: מבני נפקא לי ממנחה: לרבות זו שמן של מצורע. שמשמיע מבני כהונה הוא כתיב. דיכול שמנו לשיש טוב לשייש להכהים מבל לוג שלין ממנו לשיש שיעת לא ליטול לנהן (ו) [להכי] כתב לבל קרבנם: לרבות מנחה השטר ומנחת קנאות. שנקמלו ושייריש להכהים (ו) ומניהו לשיש לשקמלת ושייריש להכהים: והאי. מנחה הטעון לנהיר מבי מנחי: ואידך. מנחה נקמות: לברר. עון לחיש ולא להכהים לשיש שיריש נהכלין קמצוע לן: לרבות הנאת השוק. שנהלנה להכהים: נבי"ה היא. משום מליקה ולא מאכל קמצעע לן: [להכשיר] (ו) אתי. ליחול עליה נזירות טהרה ולא יהא נהלל: זה גזל הגר. דכתיב (במדבר ה) שם לין לשיש גואל שלשם השוב לנהן זה הקרן שלשם גזל מן הגר ומן הגר ולילה להזיר נזירו ולין לו יורשין יזוירו להכהים ויפיה קרבן שלם על השטעה שכשר ושכשב לו: שלך הם. כל הני דמנרט מהאי קרא: לקדש בו. לחלמר (ויקהל לה: במ"ש) שמקדש שלקנו בקדשי קדשים (ו) שלקדש:

שלמי

רש"י כת"י

לבל בני אהרן. משמע שלם יהלקו שעשה קמו. שנקות שלם ומחים בללות למי שנמחייב טולה מי שנשלח לין לו שלקנו שלם שנשלח לין לו שלקנו שלם שנשלח לין לו שלקנו שלם

עג: אלו מנחות נקמצות פרק שביעי מנחות

עין משפט
נר מצוה

יג א ב מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה ג:
יד ג מיי' שם הלכה ב:
טו ד מיי' פ"ב מהל' מלוה הלכה ח:
טז ה מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה ג:
יז ו מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה ה:
יח ז מיי' שם פ"ע הלכה ט:

שיטה מקובצת

ג] לבו ני"א בלבו:
ד] קאמר על: ה] נדרים בגיד ואין העובדי כוכבים נודרין בגיד:
ז] ואם לאו קרבין משל צבור. וא"ת אמאי לא כיפין ליה להביא נסכים משלו כדאמרינן בהזהרה האומר הרי עלי תודה בלא לחם וכה בלא נסכים כופין אותו להביא לחם ונסכים וי"ל דה"מ בישראל אבל עובד כוכבים אין כפיה לעובד כוכבים: ח] וכל אבהוא פי' חבורתיה: ו] סמי מכאן ין דאין מתנדב יין לנסכים לבר בלא זבח אבל עם הזובח אפשר שיביא אם ירצה כדאמר לעיל עובד כוכבים עשלה עולתו כו' נסכים קרבין משלו [והזהיר] בריתא אורח מביא נסכים כלומר מתנדב יין בלא זבח ואין העובד כוכבים מתנדב יין בלא זבח יכול בו' ת"ל ככה עיבובא ושלחו מעתה [נסכים] משלו אם יראה ואם אינו מביא משלו מביא משל צבור וי"ם אחרה מביא נסכים עם הזובח דכופין אותו להביא נסכים עם עולתו ואין עובד כוכבים מביא נסכים אין כופין אותו להביא יין משלו לנסכים של זבחו יכול לא תהא עלותו טעונה נסכים כלל ת"ל ככה עיבובא דאף עלתו טעונה נסכים ומשל צבור כדאמרינן לעיל ואם לאו מביא סמי מכאן ין ה"ק דאין כופין אותו להביא לנסכים: ואיבעיא אימא ר' עקיבא הוא דקאמר ואין העובדי כוכבים מביאין נסכים בשני עצמן אבל קרבנו טעון נסכים בנסכים הבאים עם הבהמה ולעיל קאמר דמשל צבור וא"ת אמאי לא כפינן ליה הא אמרינן לקמן האומר הרי עלי זבח בלא נסכים כופין אותו ומביא זבח ונסכים וי"ל דה"מ בישראל עכו"ם לאו בר כפיה הוא ע"י דה"מ דבריתא ואין העובד כוכבים מביא נסכים אף עם הבהמה יכול לא יהא קרבנו טעון נסכים ת"ל ככה שאם יש יביאו בעבורו ולא יהא קרבנו קרב בלא נסכים ולכך התקינו ב"ד שאם אין לו אוהבים יהיו באים משל צבור ויש שני גרוסאות בזבחים בשני פירושים הללו בפרק ב"ש לפי' ראשון גרס' קדשי עובד כוכבים לא נהנין כו' ואין מביאין נסכים הא"ם אין מביאין נסכים בשני עצמן אבל הן צריכין להביא עם הזבח ולפי' השני גרס' אין מביאין עליהן נסכים אבל קרבנם טעון נסכים הא"ם אין מביאין נסכים משל צבור ונרמא אחרונה יש בפי' רגמ"ה וי"ל: ז] וכל אבהוא כל מה שצריך להם נודרין דהיינו נסכים הבאים עמה. רגמ"ה: ח] מה נדבתו כו' וא"ת מאחר דאצטריך קרא והיתה לבהן כמנחה להך דרשא א"כ מהיכי תיתי שתהא עבודתה בשרה בו כלומר דמביא מנחתו אף במשמר שאינו שלו וי"ל דאי לאו דאצטריך למכתביה למדרש שתהא עבודתה בשרה בו לישתין קרא מיניה ומשילא ידענא דאין מנחתו נאכלת אבל מאחר דאצטריך למכתביה למדרש שתהא עבודתה בשרה בו מקשינן נמי זובחו לנדבתו שלא נאמר שתהא כמנחת חוטא של ישראל: ט] יכולין לנדור תיבת להביא ל"ש: י] יין ואימא: יא] בעצמן דכתיב והיתה:

מתקיף בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים מיהא מקודשת דמשולתן גבוה קא זכו מלא לענין אחר יכול ליתנו לכל כהן שירצה ומיהו הא מילתא דרישא הסח מדכתיב מלבד חלב הכיפורים ושמא אחת מהן קרא לגמעוטי דמעלין כהן כדאמר גבי מרמים בסוף המקדש (בערכין דף כב.) כל זמן שהסח דיד נעלים הכי הן הקדש לכל דבריהם נתן לכהן הכי הן כמולן ומדקריי למעוטי אחסה לגמ' לא היה ידענא הך מילתא דלא היה מסתבר לאוקמי הכי ו"ת והיכן מקדשן בו אם הסחה הא לאו ממון הוא דכתיב [ב] עובד כוכבים שהתנדב להביא שלמים נתנן לישראל ישראל אוכלן נתנן לכהן הכהן אוכלן אמר רבא הכי [ג] קא אמר [ד] על מנת שיתכפר בהן ישראל אוכלן על מנת שיתכפר בהן כהן כהן אוכלן מתיב רב שזבי אלו מנחות נקמצות ושיריהן לכהנים מנחת עובדי כוכבים א"ר יוחנן לא קשיא הא רבי יוסי הגלילי הא ר"ע [ה] דתניא [ו] איש מה ת"ל איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרין [ז] נדרים ונדבות בישראל [ח] אשר יקריבו לה' לעולה אין לי אלא עולה שלמים מנין תלמוד לומר [ט] נדריהם תודה מנין תלמוד לומר [י] נדבותם מנין לרבות העופות והיין והלבונה והעצים ת"ל נדריהם לכל נדריהם נדבותם לכל נדבותם א"כ מה ת"ל [יא] עולה עולה פרט לנזירות דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר אשר יקריבו לה' לעולה אין לי אלא עולה בלבד והאי פרט לנזירות מהכא נפקא נפקא [כ] דבר אל בני ישראל ואמרת אלידם איש [ל] כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר בני ישראל נודרין [מ] ואין העובדי כוכבים נודרים אי מהתם הוה אמינא קרבן הוא דלא ליתי אבל נזירות חלה עלייהו קמ"ל כמאן אולא הא [נ] דתנן אמר ר"ש שבעה דברים התקינו בית דין זה אחד מהן [ס] עובד כוכבים ששלח עולתו ממדינת הים ושילח עמה נסכיה קריבין משלו [ס] ואם לאו קריבין משל ציבור לימא ר' יוסי הגלילי ולא ר"ע אפילו תימא ר"ע עולה וכל [סא] חבירתה מאן תנא להא דת"ר [ב] אזרח [ג] אזרח מביא נסכים ואין [ד] העובר כוכבים מביא נסכים יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת"ל [ה] ככה מני לא ר' יוסי הגלילי ולא ר"ע אי רבי יוסי הגלילי הא אמר אפילו יין נמי אי ר' עקיבא הא אמר עולה אין מידי אחרינא לא איבעית אימא ר' יוסי הגלילי ואיבעית אימא ר"ע איבעית אימא ר' יוסי הגלילי סמי [ו] מההיא יין ואיבעית אימא ר"ע עולה וכל [ז] חבירתה: ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים [וכו']: מנה"מ דת"ר [ח] והיתה לכהן במנחה שתהא עבודתה בשרה בו או אינו אלא אומר שתהא עבודתה בשרה בו אתה אומר שתהא עבודתה בשרה בו או אינו אלא להתיר מנחת חוטא של כהנים ומה אני מקיים [ט] וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל מנחת נדבתו אבל חובתו תהא נאכלת תלמוד לומר והיתה לכהן כמנחה מקיש חובתו לנדבתו [י] מה נדבתו אינה נאכלת אף חובתו [יא] אינה נאכלת אמר רבי שמעון וכי נאמר והיתה לכהן כמנחתו והלא לא נאמר אלא כמנחה אלא להקיש מנחת כוהנים לכוהנים. מנחת חוטא כתיב ומנחת נדבה כתיב מה להלן בשרה בו אף כאן בשרה בו:

מתני' שלמי העובדי כוכבים [יב] עולות [יג] איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא איבעית אימא סברא עובד כוכבים [יד] לבו לשמים ואיבעית אימא קרא [טו] אשר יקריבו לה' לעולה כל דמקרבי עולה ליהוי מתיב רב חמא בר גוריא [טז] עובד כוכבים שהתנדב להביא שלמים נתנן לישראל ישראל אוכלן נתנן לכהן הכהן אוכלן אמר רבא הכי [יז] קא אמר [יח] על מנת שיתכפר בהן ישראל אוכלן על מנת שיתכפר בהן כהן כהן אוכלן מתיב רב שזבי אלו מנחות נקמצות ושיריהן לכהנים מנחת עובדי כוכבים א"ר יוחנן לא קשיא הא רבי יוסי הגלילי הא ר"ע [יט] דתניא [כ] איש מה ת"ל איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרין [כא] נדרים ונדבות בישראל [כב] אשר יקריבו לה' לעולה אין לי אלא עולה שלמים מנין תלמוד לומר [כג] נדריהם תודה מנין תלמוד לומר [כד] נדבותם מנין לרבות העופות והיין והלבונה והעצים ת"ל נדריהם לכל נדריהם נדבותם לכל נדבותם א"כ מה ת"ל [כה] עולה פרט לנזירות דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר אשר יקריבו לה' לעולה אין לי אלא עולה בלבד והאי פרט לנזירות מהכא נפקא נפקא [כו] דבר אל בני ישראל ואמרת אלידם איש [כז] כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר בני ישראל נודרין [כח] ואין העובדי כוכבים נודרים אי מהתם הוה אמינא קרבן הוא דלא ליתי אבל נזירות חלה עלייהו קמ"ל כמאן אולא הא [כט] דתנן אמר ר"ש שבעה דברים התקינו בית דין זה אחד מהן [ל] עובד כוכבים ששלח עולתו ממדינת הים ושילח עמה נסכיה קריבין משלו [לא] ואם לאו קריבין משל ציבור לימא ר' יוסי הגלילי ולא ר"ע אפילו תימא ר"ע עולה וכל [לב] חבירתה מאן תנא להא דת"ר [לג] אזרח [לד] אזרח מביא נסכים ואין [לה] העובר כוכבים מביא נסכים יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת"ל [לו] ככה מני לא ר' יוסי הגלילי ולא ר"ע אי רבי יוסי הגלילי הא אמר אפילו יין נמי אי ר' עקיבא הא אמר עולה אין מידי אחרינא לא איבעית אימא ר' יוסי הגלילי ואיבעית אימא ר"ע איבעית אימא ר' יוסי הגלילי סמי [לז] מההיא יין ואיבעית אימא ר"ע עולה וכל [לח] חבירתה: ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים [וכו']: מנה"מ דת"ר [לט] והיתה לכהן במנחה שתהא עבודתה בשרה בו או אינו אלא אומר שתהא עבודתה בשרה בו אתה אומר שתהא עבודתה בשרה בו או אינו אלא להתיר מנחת חוטא של כהנים ומה אני מקיים [מ] וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל מנחת נדבתו אבל חובתו תהא נאכלת תלמוד לומר והיתה לכהן כמנחה מקיש חובתו לנדבתו [מא] מה נדבתו אינה נאכלת אף חובתו [מב] אינה נאכלת אמר רבי שמעון וכי נאמר והיתה לכהן כמנחתו והלא לא נאמר אלא כמנחה אלא להקיש מנחת כוהנים לכוהנים. מנחת חוטא כתיב ומנחת נדבה כתיב מה להלן בשרה בו אף כאן בשרה בו:

מתני' אלו מנחות נקמצות פרק שביעי מנחות

שלמי העובדי כוכבים [יב] עולות [יג] איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא איבעית אימא סברא עובד כוכבים [יד] לבו לשמים ואיבעית אימא קרא [טו] אשר יקריבו לה' לעולה כל דמקרבי עולה ליהוי מתיב רב חמא בר גוריא [טז] עובד כוכבים שהתנדב להביא שלמים נתנן לישראל ישראל אוכלן נתנן לכהן הכהן אוכלן אמר רבא הכי [יז] קא אמר [יח] על מנת שיתכפר בהן ישראל אוכלן על מנת שיתכפר בהן כהן כהן אוכלן מתיב רב שזבי אלו מנחות נקמצות ושיריהן לכהנים מנחת עובדי כוכבים א"ר יוחנן לא קשיא הא רבי יוסי הגלילי הא ר"ע [יט] דתניא [כ] איש מה ת"ל איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרין [כא] נדרים ונדבות בישראל [כב] אשר יקריבו לה' לעולה אין לי אלא עולה שלמים מנין תלמוד לומר [כג] נדריהם תודה מנין תלמוד לומר [כד] נדבותם מנין לרבות העופות והיין והלבונה והעצים ת"ל נדריהם לכל נדריהם נדבותם לכל נדבותם א"כ מה ת"ל [כה] עולה פרט לנזירות דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר אשר יקריבו לה' לעולה אין לי אלא עולה בלבד והאי פרט לנזירות מהכא נפקא נפקא [כו] דבר אל בני ישראל ואמרת אלידם איש [כז] כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר בני ישראל נודרין [כח] ואין העובדי כוכבים נודרים אי מהתם הוה אמינא קרבן הוא דלא ליתי אבל נזירות חלה עלייהו קמ"ל כמאן אולא הא [כט] דתנן אמר ר"ש שבעה דברים התקינו בית דין זה אחד מהן [ל] עובד כוכבים ששלח עולתו ממדינת הים ושילח עמה נסכיה קריבין משלו [לא] ואם לאו קריבין משל ציבור לימא ר' יוסי הגלילי ולא ר"ע אפילו תימא ר"ע עולה וכל [לב] חבירתה מאן תנא להא דת"ר [לג] אזרח [לד] אזרח מביא נסכים ואין [לה] העובר כוכבים מביא נסכים יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת"ל [לו] ככה מני לא ר' יוסי הגלילי ולא ר"ע אי רבי יוסי הגלילי הא אמר אפילו יין נמי אי ר' עקיבא הא אמר עולה אין מידי אחרינא לא איבעית אימא ר' יוסי הגלילי ואיבעית אימא ר"ע איבעית אימא ר' יוסי הגלילי סמי [לז] מההיא יין ואיבעית אימא ר"ע עולה וכל [לח] חבירתה: ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים [וכו']: מנה"מ דת"ר [לט] והיתה לכהן במנחה שתהא עבודתה בשרה בו או אינו אלא אומר שתהא עבודתה בשרה בו אתה אומר שתהא עבודתה בשרה בו או אינו אלא להתיר מנחת חוטא של כהנים ומה אני מקיים [מ] וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל מנחת נדבתו אבל חובתו תהא נאכלת תלמוד לומר והיתה לכהן כמנחה מקיש חובתו לנדבתו [מא] מה נדבתו אינה נאכלת אף חובתו [מב] אינה נאכלת אמר רבי שמעון וכי נאמר והיתה לכהן כמנחתו והלא לא נאמר אלא כמנחה אלא להקיש מנחת כוהנים לכוהנים. מנחת חוטא כתיב ומנחת נדבה כתיב מה להלן בשרה בו אף כאן בשרה בו:

מתני' אלו מנחות נקמצות פרק שביעי מנחות

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה סמי מההוא סמי יין:

תורה אור השלם

א) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכֹל נִדְרֵיהֶם וּלְכָל נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיי לְעֹלָה:
[ויקרא כב, יח]

ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נְזִיר לְהַזִּיר לַיי:
[במדבר ו, ב]

ג) כָּל הָאֻרָה יַעֲשֶׂה כְּבָה אֵת אֲלֶה לְהַקְרִיב אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי:
[במדבר טו, יג]

ד) וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה:
[ויקרא ה, יג]

ה) וְכָל מִנְחָת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל:
[ויקרא ו, טו]

רבינו גרשום

בלבו לשמים: שיהא קרבנו בלב: ב) לכל נדריהם לרבות עובדי כוכבים שנדרין בישראל. (ורבא אשר יקריבו לה' לעולה) ג) זה גזל הגר. דכתיב אם אין לאיש גואל להשיב האשם אליו וכו': הכי קאמר נתנן לישראל ע"מ שיכפר בהן ישראל. שיזרוק דמן ויזבח בשבר ישראל אוכלן. אבל נדר והביא שתם עולה ניהוי. מנחת עובד כוכבים. ושלמים כמנחתו דנאכלין להכהנים: והיינו ההלבונה שיכול להתנדב יין או לבונה: (ולהביא) (א"ב מה ת"ל) עולה פרט לנזירות. כלומר עולה שתם יכולין ליידר ולא עולת נזירות דאיה בה עולה ושלמים וחטאת אין יכולין ליידר: ד) עקיבא אומר אין לי אלא עולה שנודרין פרט לכל אלו: קמ"ל איזך קרא דאין העובדי כוכבים נזורין. לימא ר' יוסי הגלילי. דמרבי יין ולבונה: וכל אבהוא דזיהיה. כל מה שצריך לה נודרין דהיינו נסכין: אזרח. כל האזרח יעשה ככה וכו' בתיב בנסכים: ואין העובד כוכבים מביא נסכים: ת"ל ככה יעשה לכל עולות שטעונות נסכים: סמי מההיא יין. אלא מגין לרבות העופות והלבונה: והיתה לכהן כמנחה. במנחת חוטא כתיב: שתהא עבודתה בשרה בו. שאם היה הוא עצמו חוטא והביא מנחה יכול להקריבה הוא עצמו: או אינו אלא לאתיתר שיהיה לאכילה: מה נדבתו אינה נאכלת ואינה נקמצת. דכתיב כליל:

חשק שלמה על רבינו גרשום

ב) גרסה ד"ל לגמ' יקריבו לה' לעולה ומשמע כוכבים קא מייתי דבישראל לא מייתי אלא לשלמים. ג) מסיפא וה גזל הגר כל פלוני וכו' איך נ"מ לגמ' מיהו מוכח קא"ל.

מסורת

רש"י בת"י

בלבו לשמים. לפיכך יהא בעיני קרבן וכי נדר בלבו לשמים נדר הלכך כולן הן בעזרה: אשר יקריבו לה' לעולה. יכיה ובשעה כוכבים קא מייתי ומיהא דקלקא לים לים מצית למיגר ומאי דקמני מה מ"ל לים לים נדבת עובדי כוכבים לה' נתנן לישראל? לפפורי לשעה כוכבים לא קמיבעי ליה דעדיל לפנר בקדשים דלמאי דיבעית: שיתכפר בהן ישראל. שלמים העובד כוכבים הרי הן שלמים להקריבה בזמן שלוי שנדר להביא שלמים ונהג ולסי שלמים יהא כשיבא ישראל ושחטן קא מחו ומתוך כך ניתנו לכהנים: מנחת עובד כוכבים. שלמים דקרבן העובד כוכבים נאכלין: השיורות. עולת העוף: וזיהיה. לנסכים: פרט לנזירות. קרבן נזיר דאשתיל ואין נזירות מלה עלין כלשמה לקמן קרבן נמי לא מייתי: זה אחד מהן. לעיל מייתי קא מייתי מהתקרו פהנה המצמלת מעורב יהיה נסכים קריבין מבל נסר: לימא. הא דקתני דעובד כוכבים מביא נסכים ר' יוסי הגלילי היא ולא ר' עקיבא: וכל מגבוהיה לחייבו נמי נסכים הנסים עמה: ואין העובד כוכבים מביא נסכים. גלא קרא: שתהא עבודתה בשרה בו. הכי קאמר מקריב הוא עצמו שתהא כמנחת חוטא של ישראל: ט] יכולין לנדור תיבת להביא ל"ש: י] יין ואימא: יא] בעצמן דכתיב והיתה:

אלו מנחות נקמצות פרק שביעי מנחות עד.

מנחת חוטא של כהנים [ה]כמנחת חוטא של ישראל מה מנחת חוטא של ישראל נקמצת אף מנחת חוטא של כהנים נקמצת אי מה מנחת חוטא של ישראל נקמצת ושדירה נאכלין אף מנחת חוטא של כהנים נקמצת ושדירה נאכלין ת"ל [א] לכהן כמנחה לכהן במנחה ולא לאשים במנחה [ב] הא כיצד קומץ קרב בעצמו ושירים קריבין בעצמן הא שתרא עבודתה כשרה בו מהכא נפקא מהתם נפקא [ג] מנין [ד] לכהן שבא ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירצה ת"ל [ב] ובא בכל אות נפשו ושרת אי מהתם הוה אמינא ה"מ דבר שאין בא על חטא אבל דבר שבא על חטא אימא לא והא נמי מהכא נפקא מהתם נפקא [ג] וכפר הכהן על הנפש השוגגת בחטאה [ה] בשוגגה [ו] מלמד שהכהן מתכפר על ידי עצמו אי מהתם הוה אמינא הני מילי בשוגג אבל (ו) במזיד לא קמ"ל [ז] במזיד היכי משכחת לה בזדון שבועה תניא איתך [ח] ר"ש אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת והקומץ קרב בפני עצמו והשירים קריבין בפני עצמן ר"א בר"ש אומר הקומץ קרב בעצמו והשירים מתפזרין על בית הדשן א"ר חייא בר אבא הוי בה רבי יוחנן בית הדשן דהיכא [ט] אי דלמעלה היינו אבוה [י] אי דלמטה יש לך דבר שקרב למטה א"ל רבי אבא דלמא לאיבוד אחיכו עליה וכי יש לך דבר שקרב לאיבוד תני אבוה דרבי אבין [יא] כל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל לאכילה הקשתיה ולא לדבר אחר מאי קא אמר אמר אביי הכי קא אמר כל מנחת כהן [יב] לא תאכל חובתו בליל תהיה נדבתו א"ל רבא [יג] סבינא חריפא מפסקא קראי אלא אמר רבא כל מנחת כהן בליל תהיה נדבתו לא תאכל חובתו ואיפוך אנא מסתברא נדבתו הוה ליה לרבויי שבן תדירה לא תאכל חובתו ליה לרבויי אדרבה חובתו הוה ליה לרבויי שבן עשרון חובה הנך נפישין ורבנן האי כל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל מאי עבדי ליה מיבעי ליה לבדתניא אין לי אלא עליונה בכליל תקטר ותחתונה בלא תאכל מנין ליתן את האמור של זה בזה ואת האמור של זה בזה ת"ל [יד] בליל [טו] כליל לנזירה שזה נאמר כאן כליל ונאמר להלן כליל מה להלן בכליל תקטר אף כאן בכליל תקטר ומה כאן ליתן לא תעשה על אכילתו אף להלן ליתן לא תעשה על אכילתו בעי רבינא כהן שאבל מן האימורין [טז] מה הוא לאו דזרות או לא

יאכל קודם וגלחה דגלחה [יז] מתרומה חד לא יאכל כי קודם הס והכהן שמתעסק בגופה דמכות (קף יח:) מיימי לה גבי זר שאכל מתעסק ומפה לפני זריקה פטור ושם ומה מיקיש להם במכות ומיהו לקי מכה ובכריתות אלמא דזכות הם מקיש הכא בעלמא גבי זר שאכל מתעסק ומפה לפני זריקה פטור קתני [נמי] נמי לא מז וגבי זר שאכל מתעסק ומפה לפני זריקה פטור קתני [טז] דכל היכא דקריבת בים ואכלו לחומש מאכר כופר הכא קריבת בים וזר לא יאכל כי קודם [יח] הס ויש לומר פירוש הקונטרס להכא ובירמיה דכריתות [יט] ולמכות (גם זה שם) דשייך בים לומר דלא יאכל קודם מ"ג דכאכל קודם הכא מתרומה דליכא מעילה מתרומה ולא קיים

מנחת חוטא של כהנים כלומר מנחת חוטא של כהנים שבאה כשהיה [ז] אלא במנחה. דמשמע ממנחת חוטא של ישראל דשיל נמור כמנחת חוטא של ישראל דנדבה (והלא כל שיש בכמנחה. [ח] כלומר כל שיש בכמנחה. לעבות מה יהא כמנחת חוטא של ישראל דנקמצת: ולא לאשים במנחה. לענין מזבח אין שייך ממנחת חוטא של כהנים וממנחת חוטא של ישראל דשייך ממנחת חוטא של ישראל נמלין ומנחת חוטא של כהנים קריבין: ומקריב קרבנותיו. של עצמו לפי שהיו מקריבין קרבנות ציבור: בחטאה בשוגגה מלמד שהכהן מתכפר על ידי עצמו. כגון שהיה לו לחשוב עד ג' ימים ולא חשב: אבל במזיד. כגון שהיה לו לחשוב עד ג' ימים ולא חשב: ובא בכל אות נפשו. וכי יש שלוי וגר וכו"כ מקומות שקרבו [כהנים] ולית [להו] בחטאה בשוגגה. למכשיב על הנפש השוגגת למה לי בחטאה שוגגה ללמד שכל מי שחטאתו בשוגגה על [כהן] יכפר על נפשו: בשוגגה. חטאת לחומש על המזיד: אבל. [ט] התפוס אחר המזיד כשוגג: דלמעלה. על [י] התפוס (הכהן) מנחתו שעל המזבח נזרקים [יא] שם הכהן שהקטיר נחתיכת המפסיר על גבי המזבח נזרקים על בית הדשן שבעזרה: ומקריב. ומקטיר: ת"ל ובא בכל אות נפשו ושרת. ע"ש מ"ל וכי יש לך דבר שקרב למטה מי שהיה לו לשחוט ולזרוק שלוש מתפזרת אפר הדשן למטה והקמיצה שבראש המזבח וכי יש לך דבר שקרב (כגבר) למטה גזירת הכתוב היא לכשיבא כל אחד מהם יביא מנחתו ויקמיץ: מנחת חוטא של כהנים נקמצת. [יב] מדמייתי מין במין נלמוד גם שלא נקמצת: לא תאכל חובתו. מנחת חוטא של נקמצת כליל תהיה שכל שלא נקמצת כליל תהיה מנחת כהן כמנחת כהן שנקמצת כליל תהיה כמנחת ישראל [יג] מין למין מכל מקום מדייתו מיעוטא דמכל מקום לא תאכל לאכילה הקטירו: סבינא חריפא מפסקא קראי. וכי יכול מדם הנפסקין המקרבין למזבח קופו למחילתו בעזרה זה לא תאכל חובתו ונדבתו: [יד] מי לאכילה הקטירו: [טו] אשכוך אנא. למימרא נדבתו היה ליה לרבויי. מיהת לה לין מכשיב שלוש נקמצת מאם דלמא שכן נדבתו תדירה. מיהת להמנכ כל יום: [יו] לא חמי. נדבתו ומכשיב לין בשר על מנת: ובשים ריחיה. מנחתו ומחבתן גוללין בעזרה ולבונה וניסוך עדיף מה שאין כן בשאר מנחות. ע"ש דמה ומה מחבת יש מחוסר בלילה ומחוסר בגמר הקטרה ובמה שאין כן בשאר מנחות: [יח] מי לאכילה הקטירו: [יט] דמשמע מהכא דמכות בכריתות. של עצמו אפילו שלא בזמן משמרתו. על הנפש השוגגת אפי' על שגגתו: אבל במזיד אימא לא קמ"ל היינה לכהן דהאי אשבועת העדות כתיב דכשה בה מדיר כשוגג:

[המשך בעמוד ב]

תורה אור השלם

א) וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן
מִנְחָה: [ויקרא ה, יג]

ב) וְכִי יָבֹא הַלֵּוִי מֵאַחַד שְׁעָרֶיךָ מִכָּל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הוּא גָר שָׁם וּבָא בְּכָל אַוַּת נַפְשׁוֹ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ:
וְשֵׁרֵת בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהָיו כְּכָל אֶחָיו הַלְוִיִּם הָעֹמְדִים שָׁם לִפְנֵי יְיָ: [דברים יח, ו-ז]

ג) [וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָהּ בְּשָׁגְגָה לִפְנֵי יְיָ לְכַפֵּר עָלֶיהָ וְנִסְלַח לָהּ:
[במדבר טו, כח]

ד) וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל:
[ויקרא ו, טו]

ה) וְהִכֹּהֵן הַמַּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֻק עוֹלָם לַיְיָ כָּלִיל תֻּקְטָר: [ויקרא ו, טו]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מכל אמיד לח ומ' מיי מכמסח לט. ס"ב ממחיס ומשני מחון שנושה מי וק"ל:

גליון הש"ס

גמ' בשגגה מ"מבד שהכהן מתכפר ע"י עצמו. עי' לקמן קט ס"ח:

רבינו גרשום

ת"ל לכהן כמנחה. כלומר שצריך לעבודה הכהן לקמוץ אוהה כשאר מנחות: ולא לאשי כמנחה דאלמא. כלומר שיהא הקומץ [קרב] חשאר נאכל אלא בולה בליל: ומקריב קרבנותיו. של עצמו אפילו שלא בזמן משמרתו. על הנפש השוגגת אפי' על שגגתו: אבל במזיד אימא לא קמ"ל היינה לכהן דהאי אשבועת העדות כתיב דכשה בה מדיר כשוגג:

[המשך בעמוד ב]

תורה אור השלם

א) וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן
מִנְחָה: [ויקרא ה, יג]

ב) וְכִי יָבֹא הַלֵּוִי מֵאַחַד שְׁעָרֶיךָ מִכָּל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הוּא גָר שָׁם וּבָא בְּכָל אַוַּת נַפְשׁוֹ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ:
וְשֵׁרֵת בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהָיו כְּכָל אֶחָיו הַלְוִיִּם הָעֹמְדִים שָׁם לִפְנֵי יְיָ: [דברים יח, ו-ז]

ג) [וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָהּ בְּשָׁגְגָה לִפְנֵי יְיָ לְכַפֵּר עָלֶיהָ וְנִסְלַח לָהּ:
[במדבר טו, כח]

ד) וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל:
[ויקרא ו, טו]

ה) וְהִכֹּהֵן הַמַּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֻק עוֹלָם לַיְיָ כָּלִיל תֻּקְטָר: [ויקרא ו, טו]

רש"י כת"י

לכהן כמנחה. דמה שאתי לעשות מכהן כמנחת חוטא של ישראל כלומר דמקמיצ: ולא לאשים. כמנחת חוטא דהך הלמי [לא נאכלת]: קרבנותיו. שהוא מתייב: בכל אות נפשו. וכי יש שלוי וגר וכו"כ מקומות שקרבו [כהנים] ואין: בחטאה בשוגגה. למכשיב על הנפש השוגגת למה לי בחטאה שוגגה ללמד שכל מי שחטאתו בשוגגה על [כהן] יכפר על נפשו: בשוגגה. חטאת לחומש על המזיד: אבל. [ט] התפוס אחר המזיד כשוגג: דלמעלה. על [י] התפוס (הכהן) מנחתו שעל המזבח נזרקים [יא] שם הכהן שהקטיר נחתיכת המפסיר על גבי המזבח נזרקים על בית הדשן שבעזרה: ומקריב. ומקטיר: ת"ל ובא בכל אות נפשו ושרת. ע"ש מ"ל וכי יש לך דבר שקרב למטה מי שהיה לו לשחוט ולזרוק שלוש מתפזרת אפר הדשן למטה והקמיצה שבראש המזבח וכי יש לך דבר שקרב (כגבר) למטה גזירת הכתוב היא לכשיבא כל אחד מהם יביא מנחתו ויקמיץ: מנחת חוטא של כהנים נקמצת. [יב] מדמייתי מין במין נלמוד גם שלא נקמצת: לא תאכל חובתו. מנחת חוטא של נקמצת כליל תהיה שכל שלא נקמצת כליל תהיה מנחת כהן כמנחת כהן שנקמצת כליל תהיה כמנחת ישראל [יג] מין למין מכל מקום מדייתו מיעוטא דמכל מקום לא תאכל לאכילה הקטירו: סבינא חריפא מפסקא קראי. וכי יכול מדם הנפסקין המקרבין למזבח קופו למחילתו בעזרה זה לא תאכל חובתו ונדבתו: [יד] מי לאכילה הקטירו: [טו] אשכוך אנא. למימרא נדבתו היה ליה לרבויי. מיהת לה לין מכשיב שלוש נקמצת מאם דלמא שכן נדבתו תדירה. מיהת להמנכ כל יום: [יו] לא חמי. נדבתו ומכשיב לין בשר על מנת: ובשים ריחיה. מנחתו ומחבתן גוללין בעזרה ולבונה וניסוך עדיף מה שאין כן בשאר מנחות. ע"ש דמה ומה מחבת יש מחוסר בלילה ומחוסר בגמר הקטרה ובמה שאין כן בשאר מנחות: [יח] מי לאכילה הקטירו: [יט] דמשמע מהכא דמכות בכריתות. של עצמו אפילו שלא בזמן משמרתו. על הנפש השוגגת אפי' על שגגתו: אבל במזיד אימא לא קמ"ל היינה לכהן דהאי אשבועת העדות כתיב דכשה בה מדיר כשוגג:

שיטה מקובצת

ב) כהנים למנחת חוטאת: ג) ולא לאשים כמנחה. גליון כמנחה דעלמא. כלומר שיהא הקומץ נקטר והשאר נאכל אלא כולה בליל. הרמב"ם: ד) וכפר. לקמן דף ק"ט חוזרות דף ד' דורש בע"א: ה) מתיבות במזיד כר' עד שבועה נמוכן: ו) אי דלמעלה היינו אבוה. א"ת אימא דלר"ש יקריב אותם ע"ג המערכה ל"ל דבמני עצמן משמע שלא במקום המערכה ויהיו תפוח מיהו קשה דאמרינן בפרק נושאין על האנוסה כהנה שנתערבה ולדה כו' נותנים עליו תורמי כהנים בר' למאי הלכתא אמר רב פפא למבחתו ונקמצה בר' ופריך איקרי כאן כל שממנו לאשים כו' ומשני כראב"ש דאמר מתפזרין כו' ואפי' רבנן בר' ומאי קא פרק איקרי כאן כל שממנו לאשים כו' הא אמרינן הכא דלישנא דשרירים קריבין בפני עצמן משמע ע"ג תפוח ולא ע"ג המערכה וצריך לומר דע"ג התפוח הי' דשן חם שקורין אוהו רמץ הוי שפיר הקטרה. מיהו תימה דהתם קשה מה הקטה היא זו לשחה ע"ג הדשן דילמא מנחת כהנים היא ובציר היא כולה הקטרה ואי לא הוי חסירה ופסולה ל"ל דהכא מחוי ו) רצריך ואין לו תקנה בין לר"ש ובין לרבנן. תוי"ח. אי דלמעלה פי' שהיא התפוח היינו אבוה ר"ש דאמר הקומץ קרב לעצמו והשירים קריבין בפני עצמן ור"א אינו ר"ל שיהא קרב על המערכה דא"כ לאו היינו לעצמו אלא ע"ג על גבי תפוח קאמר שוי' שם אפר חם והשירים נקטרים שם: ז) אי דלמעלה פי' אביה הדשן שהיה בעזרה שהיו שורפין פסולי קדשי קדשים: ח) לא תאכל חובתו כליל תהי' נדבתו. והרי"ח לזה מדלא כתיב כליל תהיה ולישתוק ומכתיב נמי לא תאכל ש"מ דדרשינן הכי: לא תאכל חובתו כר' אמר רבא כו'. יש להקשות מה יש חילוק בין הני לישני ומאי דעתיה דאמורא קמא שסרס את המקרא וגי"ל שדעת התלמוד דקרא דזובל מנחת כהן קאי אקרא דלעיל דמיירי בחובה שהרי חביתין היא חובה לכך נראה לו לומר וכל מנחת כהן אשיא חובה לא תאכל ורבא נראה לו דחוק לסרס המקרא ודחק לומר דזובל מנחת כהן קאי אנדבה כמו אחובה אע"ג דקרא דלעיל בחובה משתעי וה"ק וכל מנחת כהן בין נדבה בין חובה כליל תהיה לגבהתו לא תאכל חובתו ואינו נראה לו דזוקא כיון דקרא משתעי בחובה עם נדבה. כנ"ל ברוך: ט) האימורין מהו: י) כמנחה כל חיבת כלומר ל"ש: יו) על תפוח: יא) עם הדשן: יב) הינח כבר נמוכן: יג) מקיים רבל: יד) הם ר"ל דלא דמי דהתם כולה קרבן לא חזי להכהנים ולא קרינא ואכלו אותם אשר כופר אבל הכא (והתם) קרינן ביה בבשר ואכל ועוד יש לישב בר':

יט) א ב מיי' פ"ל מהל' מלי שאמקדש הלכה ז:

עין משפט נר מצוה

ז) נראה דל"ל ר"ל דהא דאמר התם דהכא אפר הכן מתוך ר"ל דמשוה לכהן.

עד: אלו מנחות נקמצות פרק שביעי מנחות

א מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ג:
ב מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ט:
ג מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ז:
ד מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ו:
ה מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ג:
ו מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ח:
ז מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה י:
ח מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ט:
ט מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ו:

שיטה מקובצת

ב] אמר ליה רב: ג] איבא מתנות. דכתיב והזה מן השמן באצבעו שבע פעמים ותימה מאי קאמר דאין הזאה זו ע"ג המזבח ומאי יפוי כח הוא זה למזבח ומה שפי' רש"י שהי' מזה על הערכת לא רק שהרי בעזרה היה עומד והיה מתכוין להזות ע"ג הערכת כדאיתא בפסי' נגעים: ג] לעשייתן החלות: ד] החלות שעתות בלילה כו'. פרש"י השתא מיירי במנחות מאפה תנור ואפר השר מקרבי דבהני אמר דמיירי במנחת מאפה שהרי רבי דאמר (ושאר מנחות חלות) [דחלות בולל] היינו משום דילקי להו ממנחת מאפה ורבנן דאמרי טולת לפי שכולן ממנחת סולי [ילפין ראי"כ כל המנחות כי הדדי ניתנו בין למר בין למר לכן נראה לו לפרש החלות שעתות בלילה בכל המנחות מיירי למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה והא דתנא החלות משום דבעי למיתנא הרקיקין במשיחה: ה] כי ושאר השמן: ו] תיבות ואם מנחת מרחשת קרבנך נמחק: ז] שמתנדב: ח] כבשים לצבור ותיבת שנאבדו נמחק: ט] אתיין ותיבה הריין נמחק: י] תיבת וכו' נמחק: יא] פידש בקונטרס: יב] מאפה אע"ג דגם היא נאפית בתנור:

תורת אור השלם

א) וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל:
(ויקרא ו, טז)

ב) וְאִם מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּשֶׁמֶן תֵּעָשֶׂה: (ויקרא ב, ה)

ג) וְאִם מִנְחָה עַל הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן מַצָּה תִּהְיֶה: (ויקרא ב, ד)

לא קא מיבעיא לי כי קא מבעיא לי לאו א) דכליל תהיה מאי אמר ב) רב אחרן לרבינא ת"ש ג) דתניא ד) ר"א אומר כל שהוא ה) בכליל תהיה ליתן לא תעשה על אבילתו: **מתני'** ו) מנחת כהנים ז) ומנחת כהן משיח ח) ומנחת נסכים למזבח ואין בהן לכהנים ובזה יפה כח מזבח מכח הכהנים ט) שתי הלחם י) ולחם הפנים נאכלין לכהנים ואין בהם למזבח ובזה יפה כח הכהנים מכח המזבח: **גמ'** ותו ליכא והא איכא עולה איכא עורה כ) והא איכא ל) עולת העוף איכא מוראה ונוצה והא איכא נסכים לשיתין אזלי ומאי בזו לאפוקי מדשמואל מ) דאמר שמואל המתנדב יין מביאו ומזלפו על גבי אישים קמ"ל דלשיתין אזלי מסייע ליה לשמואל דאמר שמואל נ) המתנדב ס) שמן קומצו ושיריו נאכלין: שתי הלחם ולחם הפנים: ותו ליכא והא איכא חטאת העוף איכא דמה והאיכא לוג שמן של מצורע ע) איכא מתנותיו ומאי בזו לאפוקי ממאן דאמר פ) שתי הלחם הבאות בפני עצמן לן דבזו יפה כח לשריפה אתין קמשמע לן דבזו יפה כח כהנים לעולם: **מתני'** כל המנחות הנעשות בכלי מעונות שלשה מתנות שמן צ) יציקה ובלילה ומתן שמן בכלי קודם לעשייתן ק) חלות בוללן דברי רבי וחכ"א שלות ר) החלות מעונות בלילה ורקיקין משיחה כיצד מושחן כמין כי ש) והשאר נאכלין לכהנים: **גמ'** למעוטי מאי אמר רב פפא ת) למעוטי מנחת מאפה ת"ד א) ואם מנחת מרחשת קרבנך סלת בשמן תעשה מלמד שטעונין מתן שמן בכלי קודם לעשייתן ב) קרבנך ג) קרבנך לגו"ש מה

קיים לן תחריה בתמילה מגלה מתרומה מאכל מלגלג דוחר לה יחלל כי קודש הם לה נקי כיון דלא מז להכהים והא דנקט הכא לאו דוקא ולא קאמר לאו דמעילה ליתא דקרא נקט ומיהו קשיא לפירוש זה מהא דתמית התם ב) כל חלב וכל דם לה תאכלו מה מלב לוקה שלם אף דם לוקה שלם ופריך מאי שנא מלב לוקה שלם לחים היה הלין תרי לאוין דחמרינן ולאו דזרות ומאי מיעטיך קד"ל הואיל ומיעטיך דם מטומאה חימעטיך נמי דם מזרות קמשמע לן הקישא ולא זרות היינו הא דהיה מיעטיך דם מטומאה הא ממעילה נפוק כל הבשר (מולין קז:) ונקטינהו לה גרים התם מטומאה אלא ממעילה ים לפרש דהכי קאמר ק"ל מיעט הואיל ומיעטיך ממעילה פירוש מקרבן מעילה חימעטיך נמי מזרות כלומר ממלקות דלאו דמעילה דנפיק מוכל זר קמ"ל הקישא דמי ממעטינן דם נפוק כל הבשר היינו דוקא מקרבן מעילה אלא ממלקות והא דלא אמרינן מיפקד דמיטהרא והיקישא לקרבן מצוה להיקישא גבי לאו כמיב אבל מי גרסינן לטומאה קשה מה לחים למעט טומאה ולרבות זרות אימת מיפקד ומיהו בכל ענין צריך טעם לעל כרחין אמת הוא דממעטינן טומאה ומרבינן זרות וי"ל מצוה היקישא לכל אלא כל אלא וכל דם גבי זרות דהכל ואין אלא אלא מסם מי שהי מלא ואם אלא דמפרשינן אלא לזרות הוא דלא לאו זר לא יאכל כי קודם הם מקטיר לן לילקי נמי אלא דמעילה וי"ל דלא מצוה לאו דמעילה מצוה אלא מלא מצוה אלא דמעילה אלא מלא מצוה אלא מלא מצוה אלא דמעילה אלא מלא מצוה אלא מלא מצוה אלא דמעילה אלא מלא

מה באן במנחה מרחשת מתן שמן בכלי. דכמיב (ויקרא ב) מלת בשמן מעשה ובמנחת [ב] מחבת כתיב ביציקה ובלילה (שם): מלת בלילה. ספי קבל בממחבת כתיב וה"ג לבשל מנחות: ואי אפשר לבוללן. [ג] כדמפרש לקמן: ביצד עושה. למנחת מחבת ומרחשת טרף מתן שמן בכלי וטחן הסלת בשמן: ביצד הוא עושה. מיירי מכל מנחות דעלמא טרף מתן שמן בכלי וכו': [ד] מאי היא.

מה כאן מתן שמן בכלי אף להלן מתן שמן בכלי [ה] ומה להלן ביציקה ובלילה אף כאן ביציקה ובלילה: חלות בוללן דברי רבי וחכמים אומרים סולת: ת"ר [א] סלת בלולה [א] מלמד שנבללת סולת רבי אומר חלות בוללן שנאמר [ב] חלות בלולות אמרו לו והלא לחמי תודה נאמר בהן [ג] חלות ואי אפשר לבוללן [ד] בשהן חלות אלא סולת ביצד עושה [ב] נותן שמן בכלי קודם לעשייתן ונותנה ונותן שמן עליה ובוללה ולשה ואופה ופותתה ונותן עליה שמן וקומץ רבי אומר חלות בוללן שנאמר חלות בלולות בשמן ביצד עושה נותן שמן בכלי קודם לעשייתה ונותנה ונותן עליה שמן ולשה ואופה ופותתה ונותן עליה שמן ובוללה וחוזר ונותן עליה שמן וקומץ אי אפשר [ד] דקאמרי ליה רבנן לרבי מאי היא אמר רבי שמואל בר רב יצחק רביעית שמן היא היאך מתחלקת לכמה חלות: החלות טעונות בלילה ורקיקין משיחה: תנו רבנן חלות בלולות ולא רקיקין בלולין שיכול והלא [ה] דין הוא ומה חלות שאינן טעונות משיחה טעונות בלילה רקיקין שטעונין משיחה אינו דין שטעונין בלילה תלמוד לומר חלות בלולות ולא רקיקין בלולין [ב] רקיקין משוחין ולא חלות משוחות שיכול והלא דין הוא ומה רקיקין שאינן טעונין בלילה טעונין משיחה חלות שטעונות בלילה אינו דין שטעונות משיחה תלמוד לומר רקיקין משוחים ולא חלות משוחות מאי תלמודא אמר רבא לא לישתמיט [ו] ולכתוב חלות משוחות ורקיקין בלולין: ביצד מושחן כמין כי והשאר נאכל וכו': [ז] מאי כמין כי אמר רב כהנא כמין כי יווני: תנו רבנן מנחה הבאה מחצה חלות ומחצה רקיקין מביא לוג שמן וחוצהו לחלות וחציו לרקיקין [ח] וחלות בוללן ורקיקין מושחן ומושה את הרקיק על פני כולו ושאר השמן מחזירו לחלות [ט] רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון אומר מושחן במין כי ושאר השמן נאכל לכהנים: תניא אידך [י] רקיקין הבאים בפני עצמן מביא לוג שמן ומושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה כל שמן שבלוג רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש מושחן כמין כי ושאר השמן נאכל לכהנים: **מתני'** [יא] כל המנחות הנעשות בכלי טעונות פתיתה [יב]: **גמ'** למעוטי מאי אמר רב פפא למעוטי שתי הלחם ולחם הפנים תנו רבנן [יג] פתות אותה פתים מנחה לרבות כל המנחות לפתיתה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים ת"ל אותה [יד] ויצקת שמן מנחה לרבות כל המנחות ליציקה יכול שאני מרבה אף מנחת מאפה [טו] תלמוד לומר [טז] עליה שמן אוציא את החלות ולא אוציא את הרקיקין תלמוד לומר [יז] היא מאי תלמודא אימא להוציא מנחת כהנים

אמר

מה למילף מג"ם דקרבן קרבן מיפוק לי דמרבינן מסמוך מלכמיב מנחה לרבות כל המנחות ליציקה ולא ממעטינן מלא מנחת מאפה ומיצינו למימר לציקר ג"ם למתן שמן מכלי אחית ובלילה לסכמ הוא הדין דכלמ ג"ם הוה ידעינן מלכמיב מנחה ועוד גלמה דכלילה נמי מינטרין מלא ממכמיב מנחה לא מרבינן מלא מיעוטי גמי מלכמיב מנחה לכל מנחות דפמיתה ליציקה כמיב כאן ביציקה ובלילה ומיהו צריך לקדקד דממנחת קולת ומנחת העומר מלא כמיב הכא (ג) בלילה) ממן שמן מכלי קודם לעשייתן [ו] (מולין) מיהת מחבת ומרחשת לכמיב קרבן מלא שמר מנחות מנלן ומסס נפרש מלכמיב מנחה בחמצת מרבינן כל מנחות לשלשה ממנות שמן ג"כ [ז] היכי לממעטין מאפה מליקה מלכמיב עליה והיכי ממעט נמי ממן שמן מכלי קודס לעשייתן להכי תיפוק גמי הלדי כמיב ויצק עליה שמן מנחה ורבי אומר חלות בוללן שנאמר חלות בלולות בשמן ביצד עושה נותן שמן בכלי קודם לעשייתה ונותנה ונותן עליה שמן ולשה ואופה ופותתה ונותן עליה שמן ובוללה וחוזר ונותן עליה שמן וקומץ אי אפשר דקאמרי ליה רבנן לרבי מאי היא אמר רבי שמואל בר רב יצחק רביעית שמן היא היאך מתחלקת לכמה חלות: החלות טעונות בלילה ורקיקין משיחה: תנו רבנן חלות בלולות ולא רקיקין בלולין שיכול והלא דין הוא ומה חלות שאינן טעונות משיחה טעונות בלילה רקיקין שטעונין משיחה אינו דין שטעונין בלילה תלמוד לומר חלות בלולות ולא רקיקין בלולין [ב] רקיקין משוחין ולא חלות משוחות שיכול והלא דין הוא ומה רקיקין שאינן טעונין בלילה טעונין משיחה חלות שטעונות בלילה אינו דין שטעונות משיחה תלמוד לומר רקיקין משוחים ולא חלות משוחות מאי תלמודא אמר רבא לא לישתמיט [ו] ולכתוב חלות משוחות ורקיקין בלולין: ביצד מושחן כמין כי והשאר נאכל וכו': [ז] מאי כמין כי אמר רב כהנא כמין כי יווני: תנו רבנן מנחה הבאה מחצה חלות ומחצה רקיקין מביא לוג שמן וחוצהו לחלות וחציו לרקיקין [ח] וחלות בוללן ורקיקין מושחן ומושה את הרקיק על פני כולו ושאר השמן מחזירו לחלות [ט] רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון אומר מושחן במין כי ושאר השמן נאכל לכהנים: תניא אידך [י] רקיקין הבאים בפני עצמן מביא לוג שמן ומושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה כל שמן שבלוג רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש מושחן כמין כי ושאר השמן נאכל לכהנים: **מתני'** [יא] כל המנחות הנעשות בכלי טעונות פתיתה [יב]: **גמ'** למעוטי מאי אמר רב פפא למעוטי שתי הלחם ולחם הפנים תנו רבנן [יג] פתות אותה פתים מנחה לרבות כל המנחות לפתיתה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים ת"ל אותה [יד] ויצקת שמן מנחה לרבות כל המנחות ליציקה יכול שאני מרבה אף מנחת מאפה [טו] תלמוד לומר [טז] עליה שמן אוציא את החלות ולא אוציא את הרקיקין תלמוד לומר [יז] היא מאי תלמודא אימא להוציא מנחת כהנים

ולחם הפנים לימד על מיחזו

עליה שמן מנחה היא מפני שכתוב במנחת מאפה ליכא למימר כדמפרש לקמן דגמי ליקה כמיב מרי מעטי עליה והיא וגמי פתיתה לא כמיב ג"ם מיקה ממעט לה ממנחת מאפה ולא מפתיתה: פתות אותה פתים מנחה. ומפ"ג דמנחה לא קמיך למפתיתה דקרא כמי כמיב פתות לותם פתים ויקצת

עה: אלו מנחות נקמצות פרק שביעי מנחות

ג א מי' פ"ג מהלכות מעכו"ם הלכה י:
ד ב מי' שם הלכה ד:
ה ג מי' שם הלכה י:
ו ד מי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה יט:
ז ה מי' פ"ע מהלכות מלה הלכה ו:
ח ז מי' פ"ג מהל' נזירות הלכה ט ע"ש ס"ק ט"ו סימן רמח סעיף י:

שצריך ב' מיעוטין. לפי שיש בה ב' מינין: קופל. כמו כופל: החלה אחת לשתים ושתים לארבע ומבדיל. והיינו פתיחה: מנחת כהנים קופל כו'. כדי לקיים בה קצת פתיחה: ואינו מבדיל. הואיל והיא כולה כליל: מנחת כהן משיח לא היה מקפלה. כשאר מנחת כהנים לפי שהיא חובתו ואינה נקמצת כלל וכליל היא: וכולן שצריכין פתיחה מקפלן שנים לארבעה וד' לה' וה' לט"ז עד שיהו פתיתין כזיתים: פתות יכול לשנים ולא יותר ת"ל אותה (נמי) לפתיתים שיעשה אותה פתות. ופתים דהיינו א' לב'. וב' לד': ולא (א' מפתיחה) פתיתה לפתיתין לפירורין: חביצא. שקורין בלע"ז פַּנְיָקָאצָא: ליקט מבולן מכל הפירורין עד שיהו כזית. מדיוצא [אדם יוצא בהן] ידי חובתו הכי נמי דמברך עלייהו המוציא: הבא במאי עסקינן דיוצא בהן כגון שערינין. שקיבץ הפירורין ביהב והלשן וחיברן והוי כזית: אי הכי דקתני עלה והוא שאכלן. אותן פירורין שליקט: כשיעור כדי אכילת פרס. ולא שהה בהן יותר הרבה אכילה ויצא: ואי בשערין. שגבלן דהוה מצה שאכלו מבעי ליה וכשאמר שאכלן משמע דהרבה פירורין הם ולא החיבה אחת: אלא ודאי דפירורין קאמר ומהכא לא תפשוט דהכא במאי עסקינן דיוצא בפירורין שליקט כגון דבאו מלחם גדול. דאכתי הפת דבאו ממנו אכתי הוי חשוב וקאי ובר ברכה הוא הלכך פירורין נמי שליקטן בר ברכה נינהו אבל המנחות שפירכן כולן ולא נשתייר בהן דבר חשוב אכתי לא ידעינן: תאורייתא דנהמא. שיהא בהן מראה לחם ולא דקין הרבה שאין (יזוע) [נראה] אם היו להן לחם אם לאו:

א) פְּתֹת אֹתָהּ פְּתִים וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שָׁמֶן מִנְחָה הִוא: [ויקרא ב, ו]

אִיזְהוּ דבר שצריך שני מיעוטין כו'. תימה לרעיל בפרק כל המנחות נחלת מנה (דף ח:) גבי הגמה דכתיבי מיעוטי מיעוט [מ] ממעטינן מקמץ שמי הלחם ולחם הפנים לחין מהן למזבח וממיעוט שני מנחת נסכים שמיה מנה בגלל עלמה וממיעוט שלישי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח שמיה כהן מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מכלל דמנחת כהנים לא בעי מיעוט ואיכא לקיומי מרוייהו מנחת מאפה מקיימין: **חביצא.** פי' בקונטרס מבשיל שקורין שלינקו"ק שמפררין בו פת וקשה מה ענין זה אצל מנחות שהמשקל מבטלו כאן מתורת לחם ומי משום לישנין למנחה מצינא כמשול למצינא והא בפסחים מיתי עלה ליקט מכולן ליכא משום לישנין ועוד ממרינן בפרק כיצד מברכין (פרשת ט.) גבי חטה ממנה לחם למאפה וכשהוא חזק מברכין שהפרוסות קיימות מברך המוציא לחם מן הפרוסות קיימות מברך מזונות מיני מזונות ממש אין הפרוסות קיימות אפילו יש בהן כזית ועוד בשמעתין לקמן ולרבי ישמעאל דמחזרין לסולתן הכי נמי לא מברך המוציא כיצד נעבי למימר למברך וכי יש לך אין פרוסות קיימות יותר מזה ומפרש ר"ת [ד] דהכא הן פתיתין דקין שמדקין חומן על ידי דבש או על ידי מלח ושומן כעין טיגון של מנחה וכעורן פי' כעין מצלת דמתי שפירר הפת בקערה ושופך מרק עליהן: **הָיָה** שומד ומקריב מנחות בירושלים. [ה] פירש בקונטרס הכי גרסינן הכא בהא דתניא עלה דהא מנחת כהן משיח כולה כליל ואין לה פתיחה ולא קמיבעיא לן אי הוי כמנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיחה מפני שאין בהן קמיצה וכל שאין בהן קמיצה אין בהן פתיחה [ו] וכולן פותתן כזיתים: **גמ'** תנו רבנן [ז] פתות יכול לשנים תלמוד לומר [ח] פתים אי פתים יכול יעשנה פירורין תלמוד לומר [ט] אותה אותה לפתיתים הא כיצד מנחת ישראל קופל אחד לשנים ושנים לארבעה ומבדיל מנחת [כהנים] וכהן משיח היה מקפלה וכו' והא אנן תנן לא היה מקפלה אמר רבה אינו מקפלה לארבעה אבל מקפלה לשנים: רבי שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיתה: אמר רב יוסף האי [י] חביצא [כ] דאית בה פירורין כזית מברכינן עליה המוציא לחם מן הארץ אי לית בה פירורין כזית מברכינן עליה בורא מיני מזונות אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא [ל] היה עומד ומקריב מנחות בירושלים [מ] אומר [נ] ברוך שהחיינו וקימנו ונמלן לאכלן אומר המוציא לחם מן הארץ ותנן וכולן פתיתי [ס] בכזית אמר ליה אביי ולתנא דבי רבי ישמעאל דאמר מפרכן עד שמחזירין לסולתן הכי נמי דלא מברך המוציא וכי תימא הכי נמי והתניא ליקט מכולן [ע] כזית ואכלו אם חמץ הוא ענוש כרת אם מצה [פ] הוא אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח הכא במאי עסקינן בשעירסן אי הכי היינו דקתני עלה והוא שאכלן בכדי אכילת פרס ואי בשעירסן שאכלו מיבעי ליה אלא הכא במאי עסקינן בבא מלחם גדול מאי הוי עלה רב ששת אמר [צ] אפי' פירורין שאין בהן כזית אמר רבא [ק] והוא דאיכא תוריתא דנהמא עליהו:

מתני'

אִיזְהוּ מנחת מאפה. שיש בה שמי מינין מלוח ונקיקין לפיכך צריכה ג' מעטונין הלכך קממעט מהכי קאי מיעוטי **מתני'** קופל. כמו כופל מלה אחת למחתים ומחתים למרצע: מבדיל. מנחה בהנים קופל. כדי לקיים מנות פתיתה: ואין מבדיל. הייט משיח: ומלה כליל: מנחת כהן משיח. הייט שמיה מנחה: ואין לה פתיתה: מנחת כהנים קופל. מנחת בהנים משיח. הייט שמיה מנחה: ואין מבדיל. הואיל והיא כולה כליל: מנחת כהן משיח לא היה מקפלה. כשאר מנחת כהנים לפי שהיא חובתו ואינה נקמצת כלל וכליל היא: וכולן שצריכין פתיתה מקפלן שנים לארבעה וד' לה' וה' לט"ז עד שיהו פתיתין כזיתים: פתות יכול לשנים ולא יותר ת"ל אותה (נמי) לפתיתים שיעשה אותה פתות. ופתים דהיינו א' לב'. וב' לד': ולא (א' מפתיחה) פתיתה לפתיתין לפירורין: חביצא. שקורין בלע"ז פַּנְיָקָאצָא: ליקט מבולן מכל הפירורין עד שיהו כזית. מדיוצא [אדם יוצא בהן] ידי חובתו הכי נמי דמברך עלייהו המוציא: הבא במאי עסקינן דיוצא בהן כגון שערינין. שקיבץ הפירורין ביהב והלשן וחיברן והוי כזית: אי הכי דקתני עלה והוא שאכלן. אותן פירורין שליקט: כשיעור כדי אכילת פרס. ולא שהה בהן יותר הרבה אכילה ויצא: ואי בשערין. שגבלן דהוה מצה שאכלו מבעי ליה וכשאמר שאכלן משמע דהרבה פירורין הם ולא החיבה אחת: אלא ודאי דפירורין קאמר ומהכא לא תפשוט דהכא במאי עסקינן דיוצא בפירורין שליקט כגון דבאו מלחם גדול. דאכתי הפת דבאו ממנו אכתי הוי חשוב וקאי ובר ברכה הוא הלכך פירורין נמי שליקטן בר ברכה נינהו אבל המנחות שפירכן כולן ולא נשתייר בהן דבר חשוב אכתי לא ידעינן: תאורייתא דנהמא. שיהא בהן מראה לחם ולא דקין הרבה שאין (יזוע) [נראה] אם היו להן לחם אם לאו:

לִיקְטוּ מבולן [מ]. למאמר המינים קאי ובפקח והא ליכא למימר דלמנחות קאי דקתני מהן ממן הוא וכל המנחות כולהו מלה כך פירש בקונטרס וי"ט פירושים שכתוב בהן מפתיחין שאין בהן כזית ולא מיתפרש לן היכא: **אִפִילּוּ** פירורין שאין בהן כזית. ופ"ת הא דתנן בפרק כיצד מברכין (שם לט. ושם) פת בעומה בקערה מברכין עליה המוציא ופליגא דר' חייא בר אבא דאמר לעיל מתלה ברכה עם הפת היכי דמי לא ליכול לחם אחר הא מתקיים הכא דמברך המוציא ולא לליכול לחם אחר על הגדול מברך דעד כאן לא פליגי התם אלא בפתיתין גדולים ושלימים קטנים אבל פתיתין גדולים ופתיתין קטנים פשיטא [ס] דהוה ליכול לחם אחר שלא מברך עליהן המוציא ומקשה לעיל מהכא דמברך עליהן המוציא ומשני דהתם ככבר ממנו בקערה לשם ברכה כדי לברך עליו המוציא [ע]:

רבי

שמין בהן כזית קמי ולא מיתפרש לן היכא והא ליכא למימר דלמנחות קאי דקתני מהן ממן הוא וכל המנחות כולהו מלה: **אם מצה הוא.** מלמד שהיו שמרין אותן לאכילת מצה: **בבא מלחם גדול.** פירורים פחות מכזית שנפלו מלחם גדול: **חביצא.** מבושל שקורין שלינקו"ק בפרונדר"ה בפת: פרורין בזית. דבפחות מכזית ליכא למיחש משום בל תותירו: **היה שמרו.** כהן שלא הפריש חלתו: **אלא מעתה.** מכאן ואילך מקשה הש"ס: **נמלן.** שהפרישו חלתו: **לאכלן.** כהן: **ותנן.** במנחות: **מפרכן.** למנחות לשמור לפיירתן: **ליקט מבולן.** לפקח מכולן. מכאן מוכיח שהכהן שלא הפריש חלתו עדיין הוא בעזרה ואינו יכול לאכול מן המנחות קודם שיפריש חלתו: **תוריתא דנהמא.** מלמד שהיו שמרין אותן לאכילת מצה: **אפי' פירורין שאין בהן כזית.** אפילו אין בהן כזית כדי לקיים בהן מצות אכילת מצה: **והוא דאיכא תוריתא דנהמא.** כלומר שלא היה מקפלה. כשאר מנחת נדבה של כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיתה. כלומר שלא היה מקפלן וכו' ופליג אמ"ק דסבר מנחת כהנים קופל: וכולן. שנרקיכן פתיתה מקפלן שנים לר' ור' לט' וה' עד שיהו פתיתין כזיתים. ע"ש וכולן פתיתין כזיתים שיכול לפותתן עד שיהו ספתיתין מזיתים מלא פתות מכזיתים אין יכול לפותתן כ"ש. ואיכא למ"ד שכולן פתיתין כזיתים שהיה עושה מן העשרון ד' מלוא ומלא מלה ומלה מרביעה פתיתין ולא היה בכל [ד] מן מלא כזית. ולא מ"ס: **גמ'** תנו רבנן [ז] פתות יכול לשנים. דמשמע לכתוב פתיתה פתות וכתיב פתים [ס] דמשמע לשני פתים יותר: תלמוד לומר אותה. [ח]לפי שהוא יכול לעשות פתיתים. שיעשה אותה לפתיתים. [ט]פתים אי פתים יכול יעשנה לפירורין תלמוד לומר אותה לפתיתים. שיהיו לפחות שנים וכי לר' ולא יותר: [י]ובדי'. והיכי קומין לה ולא יותר מפתיתה (ס) לפתיתים לפירורין: ואינו מבדיל. לכהן לתן לריכה קמיצה לתן לריכה הבדלה: **אבל** מקפלה לשנים. לכהן לתן מלא מני עשרון תן לריכה קמיצה: **האי** חביצא. (י) [ל]על רקיקין: **היה** שומד ומקריב מנחות בירושלים. לקמן מלא הכהן זה עדיין מנחה ממיא מו שהקריב מנחה מהקה קמן מנחת העומר לומר כהן שהמיט: **שלן.** לכהן לשומן: מבדך. לכהן המוליו ותנן ושולן כל המנחות אפילו מנחת העומר פתיתין כזית מברכין עליה המוציא לחם מן הארץ ותנן מברכין לכהן שהמיט שלן מן הלחם ולא כזית אי לית בה פירורין כזית מברכין עליה בורא מיני מזונות אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא [ל] היה עומד ומקריב מנחות בירושלים [מ] אומר [נ] ברוך שהחיינו וקימנו ונמלן לאכלן אומר המוציא לחם מן הארץ ותנן וכולן פתיתי [ס] בכזית אמר ליה אביי ולתנא דבי רבי ישמעאל דאמר מפרכן עד שמחזירין לסולתן הכי נמי דלא מברך המוציא וכי תימא הכי נמי והתניא ליקט מכולן [ע] כזית ואכלו אם חמץ הוא ענוש כרת אם מצה [פ] הוא אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח הכא במאי עסקינן בשעירסן אי הכי היינו דקתני עלה והוא שאכלן בכדי אכילת פרס ואי בשעירסן שאכלו מיבעי ליה אלא הכא במאי עסקינן בבא מלחם גדול מאי הוי עלה רב ששת אמר [צ] אפי' פירורין שאין בהן כזית אמר רבא [ק] והוא דאיכא תוריתא דנהמא עליהו:

מתני'

אִיזְהוּ מנחת מאפה. שיש בה שמי מינין מלוח ונקיקין לפיכך צריכה ג' מעטונין הלכך קממעט מהכי קאי מיעוטי **מתני'** קופל. כמו כופל מלה אחת למחתים ומחתים למרצע: מבדיל. מנחת בהנים קופל. כדי לקיים מנות פתיתה: ואין מבדיל. הייט משיח: ומלה כליל: מנחת כהן משיח. הייט שמיה מנחה: ואין לה פתיתה: מנחת כהנים קופל. מנחת בהנים משיח. הייט שמיה מנחה: ואין מבדיל. הואיל והיא כולה כליל: מנחת כהן משיח לא היה מקפלה. כשאר מנחת כהנים לפי שהיא חובתו ואינה נקמצת כלל וכליל היא: וכולן שצריכין פתיתה מקפלן שנים לארבעה וד' לה' וה' לט"ז עד שיהו פתיתין כזיתים: פתות יכול לשנים ולא יותר ת"ל אותה (נמי) לפתיתים שיעשה אותה פתות. ופתים דהיינו א' לב'. וב' לד': ולא (א' מפתיחה) פתיתה לפתיתין לפירורין: חביצא. שקורין בלע"ז פַּנְיָקָאצָא: ליקט מבולן מכל הפירורין עד שיהו כזית. מדיוצא [אדם יוצא בהן] ידי חובתו הכי נמי דמברך עלייהו המוציא: הבא במאי עסקינן דיוצא בהן כגון שערינין. שקיבץ הפירורין ביהב והלשן וחיברן והוי כזית: אי הכי דקתני עלה והוא שאכלן. אותן פירורין שליקט: כשיעור כדי אכילת פרס. ולא שהה בהן יותר הרבה אכילה ויצא: ואי בשערין. שגבלן דהוה מצה שאכלו מבעי ליה וכשאמר שאכלן משמע דהרבה פירורין הם ולא החיבה אחת: אלא ודאי דפירורין קאמר ומהכא לא תפשוט דהכא במאי עסקינן דיוצא בפירורין שליקט כגון דבאו מלחם גדול. דאכתי הפת דבאו ממנו אכתי הוי חשוב וקאי ובר ברכה הוא הלכך פירורין נמי שליקטן בר ברכה נינהו אבל המנחות שפירכן כולן ולא נשתייר בהן דבר חשוב אכתי לא ידעינן: תאורייתא דנהמא. שיהא בהן מראה לחם ולא דקין הרבה שאין (יזוע) [נראה] אם היו להן לחם אם לאו:

לִיקְטוּ מבולן [מ]. למאמר המינים קאי ובפקח והא ליכא למימר דלמנחות קאי דקתני מהן ממן הוא וכל המנחות כולהו מלה כך פירש בקונטרס וי"ט פירושים שכתוב בהן מפתיחין שאין בהן כזית ולא מיתפרש לן היכא: **אִפִילּוּ** פירורין שאין בהן כזית. ופ"ת הא דתנן בפרק כיצד מברכין (שם לט. ושם) פת בעומה בקערה מברכין עליה המוציא ופליגא דר' חייא בר אבא דאמר לעיל מתלה ברכה עם הפת היכי דמי לא ליכול לחם אחר הא מתקיים הכא דמברך המוציא ולא לליכול לחם אחר על הגדול מברך דעד כאן לא פליגי התם אלא בפתיתין גדולים ושלימים קטנים אבל פתיתין גדולים ופתיתין קטנים פשיטא [ס] דהוה ליכול לחם אחר שלא מברך עליהן המוציא ומקשה לעיל מהכא דמברך עליהן המוציא ומשני דהתם ככבר ממנו בקערה לשם ברכה כדי לברך עליו המוציא [ע]:

רבי

שמין בהן כזית קמי ולא מיתפרש לן היכא והא ליכא למימר דלמנחות קאי דקתני מהן ממן הוא וכל המנחות כולהו מלה: **אם מצה הוא.** מלמד שהיו שמרין אותן לאכילת מצה: **בבא מלחם גדול.** פירורים פחות מכזית שנפלו מלחם גדול: **חביצא.** מבושל שקורין שלינקו"ק בפרונדר"ה בפת: פרורין בזית. דבפחות מכזית ליכא למיחש משום בל תותירו: **היה שמרו.** כהן שלא הפריש חלתו: **אלא מעתה.** מכאן ואילך מקשה הש"ס: **נמלן.** שהפרישו חלתו: **לאכלן.** כהן: **ותנן.** במנחות: **מפרכן.** למנחות לשמור לפיירתן: **ליקט מבולן.** לפקח מכולן. מכאן מוכיח שהכהן שלא הפריש חלתו עדיין הוא בעזרה ואינו יכול לאכול מן המנחות קודם שיפריש חלתו: **תוריתא דנהמא.** מלמד שהיו שמרין אותן לאכילת מצה: **אפי' פירורין שאין בהן כזית.** אפילו אין בהן כזית כדי לקיים בהן מצות אכילת מצה: **והוא דאיכא תוריתא דנהמא עליהו:** כלומר שלא היה מקפלה. כשאר מנחת נדבה של כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיתה. כלומר שלא היה מקפלן שנים לארבעה וד' לה' וה' לט"ז עד שיהו פתיתין כזיתים. ע"ש וכולן פתיתין כזיתים שיכול לפותתן עד שיהו ספתיתין מזיתים אין יכול לפותתן כ"ש. ואיכא למ"ד שכולן פתיתין כזיתים שהיה עושה מן העשרון ד' מלוא ומלא מלה ומלה מרביעה פתיתין ולא היה בכל [ד] מן מלא כזית. ולא מ"ס: **גמ'** תנו רבנן [ז] פתות יכול לשנים. דמשמע לכתוב פתיתה פתות וכתיב פתים [ס] דמשמע לשני פתים יותר: תלמוד לומר אותה. [ח]לפי שהוא יכול לעשות פתיתים. שיעשה אותה לפתיתים. [ט]פתים אי פתים יכול יעשנה לפירורין תלמוד לומר אותה לפתיתים. שיהיו לפחות שנים וכי לר' ולא יותר: [י]ובדי'. והיכי קומין לה ולא יותר מפתיתה (ס) לפתיתים לפירורין: ואינו מבדיל. לכהן לתן לריכה קמיצה לתן לריכה הבדלה: **אבל** מקפלה לשנים. לכהן לתן מלא מני עשרון תן לריכה קמיצה: **האי** חביצא. (י) [ל]על רקיקין: **היה** שומד ומקריב מנחות בירושלים. לקמן מלא הכהן זה עדיין מנחה ממיא מו שהקריב מנחה מהקה קמן מנחת העומר לומר כהן שהמיט: **שלן.** לכהן לשומן: מבדך. לכהן המוליו ותנן ושולן כל המנחות אפילו מנחת העומר פתיתין כזית מברכין עליה המוציא לחם מן הארץ ותנן מברכין לכהן שהמיט שלן מן הלחם ולא כזית

[מ] ממעטינן מקמץ שמי הלחם ולחם הפנים לחין מהן למזבח וממיעוט שני מנחת נסכים שמיה מנה בגלל עלמה וממיעוט שלישי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח שמיה כהן מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מכלל דמנחת כהנים לא בעי מיעוט ואיכא לקיומי מרוייהו מנחת מאפה מקיימין: [ב] כלומר שהיא נקמצת כלל וכליל היא: [ג] ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיתה מפני שאין בהן קמיצה וכל שאין בהן קמיצה אין בהן פתיתה [ד] וכולן פותתן כזיתים: [ה] פתות יכול לשנים תלמוד לומר [ו] פתים אי פתים יכול יעשנה פירורין תלמוד לומר [ז] אותה אותה לפתיתים הא כיצד מנחת ישראל קופל אחד לשנים ושנים לארבעה ומבדיל מנחת [ח] [כהנים] וכהן משיח היה מקפלה וכו' והא אנן תנן לא היה מקפלה אמר רבה אינו מקפלה לארבעה אבל מקפלה לשנים: רבי שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיתה: אמר רב יוסף האי [ט] חביצא [י] דאית בה פירורין כזית מברכינן עליה המוציא לחם מן הארץ אי לית בה פירורין כזית מברכינן עליה בורא מיני מזונות אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא [כ] היה עומד ומקריב מנחות בירושלים [ל] אומר [מ] ברוך שהחיינו וקימנו ונמלן לאכלן אומר המוציא לחם מן הארץ ותנן וכולן פתיתי [נ] בכזית אמר ליה אביי ולתנא דבי רבי ישמעאל דאמר מפרכן עד שמחזירין לסולתן הכי נמי דלא מברך המוציא וכי תימא הכי נמי והתניא ליקט מכולן [ס] כזית ואכלו אם חמץ הוא ענוש כרת אם מצה [ע] הוא אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח הכא במאי עסקינן בשעירסן אי הכי היינו דקתני עלה והוא שאכלן בכדי אכילת פרס ואי בשעירסן שאכלו מיבעי ליה אלא הכא במאי עסקינן בבא מלחם גדול מאי הוי עלה רב ששת אמר [פ] אפי' פירורין שאין בהן כזית אמר רבא [צ] והוא דאיכא תוריתא דנהמא עליהו:

מתני'

אִיזְהוּ מנחת מאפה. שיש בה שמי מינין מלוח ונקיקין לפיכך צריכה ג' מעטונין הלכך קממעט מהכי קאי מיעוטי **מתני'** קופל. כמו כופל מלה אחת למחתים ומחתים למרצע: מבדיל. מנחת בהנים קופל. כדי לקיים מנות פתיתה: ואין מבדיל. הייט משיח: ומלה כליל: מנחת כהן משיח. הייט שמיה מנחה: ואין לה פתיתה: מנחת כהנים קופל. מנחת בהנים משיח. הייט שמיה מנחה: ואין מבדיל. הואיל והיא כולה כליל: מנחת כהן משיח לא היה מקפלה. כשאר מנחת כהנים לפי שהיא חובתו ואינה נקמצת כלל וכליל היא: וכולן שצריכין פתיתה מקפלן שנים לארבעה וד' לה' וה' לט"ז עד שיהו פתיתין כזיתים: פתות יכול לשנים ולא יותר ת"ל אותה (נמי) לפתיתים שיעשה אותה פתות. ופתים דהיינו א' לב'. וב' לד': ולא (א' מפתיחה) פתיתה לפתיתין לפירורין: חביצא. שקורין בלע"ז פַּנְיָקָאצָא: ליקט מבולן מכל הפירורין עד שיהו כזית. מדיוצא [אדם יוצא בהן] ידי חובתו הכי נמי דמברך עלייהו המוציא: הבא במאי עסקינן דיוצא בהן כגון שערינין. שקיבץ הפירורין ביהב והלשן וחיברן והוי כזית: אי הכי דקתני עלה והוא שאכלן. אותן פירורין שליקט: כשיעור כדי אכילת פרס. ולא שהה בהן יותר הרבה אכילה ויצא: ואי בשערין. שגבלן דהוה מצה שאכלו מבעי ליה וכשאמר שאכלן משמע דהרבה פירורין הם ולא החיבה אחת: אלא ודאי דפירורין קאמר ומהכא לא תפשוט דהכא במאי עסקינן דיוצא בפירורין שליקט כגון דבאו מלחם גדול. דאכתי הפת דבאו ממנו אכתי הוי חשוב וקאי ובר ברכה הוא הלכך פירורין נמי שליקטן בר ברכה נינהו אבל המנחות שפירכן כולן ולא נשתייר בהן דבר חשוב אכתי לא ידעינן: תאורייתא דנהמא. שיהא בהן מראה לחם ולא דקין הרבה שאין (יזוע) [נראה] אם היו להן לחם אם לאו:

לִיקְטוּ מבולן [מ]. למאמר המינים קאי ובפקח והא ליכא למימר דלמנחות קאי דקתני מהן ממן הוא וכל המנחות כולהו מלה כך פירש בקונטרס וי"ט פירושים שכתוב בהן מפתיחין שאין בהן כזית ולא מיתפרש לן היכא: **אִפִילּוּ** פירורין שאין בהן כזית. ופ"ת הא דתנן בפרק כיצד מברכין (שם לט. ושם) פת בעומה בקערה מברכין עליה המוציא ופליגא דר' חייא בר אבא דאמר לעיל מתלה ברכה עם הפת היכי דמי לא ליכול לחם אחר הא מתקיים הכא דמברך המוציא ולא לליכול לחם אחר על הגדול מברך דעד כאן לא פליגי התם אלא בפתיתין גדולים ושלימים קטנים אבל פתיתין גדולים ופתיתין קטנים פשיטא [ס] דהוה ליכול לחם אחר שלא מברך עליהן המוציא ומקשה לעיל מהכא דמברך עליהן המוציא ומשני דהתם ככבר ממנו בקערה לשם ברכה כדי לברך עליו המוציא [ע]:

רבי

שמין בהן כזית קמי ולא מיתפרש לן היכא והא ליכא למימר דלמנחות קאי דקתני מהן ממן הוא וכל המנחות כולהו מלה: **אם מצה הוא.** מלמד שהיו שמרין אותן לאכילת מצה: **בבא מלחם גדול.** פירורים פחות מכזית שנפלו מלחם גדול: **חביצא.** מבושל שקורין שלינקו"ק בפרונדר"ה בפת: פרורין בזית. דבפחות מכזית ליכא למיחש משום בל תותירו: **היה שמרו.** כהן שלא הפריש חלתו: **אלא מעתה.** מכאן ואילך מקשה הש"ס: **נמלן.** שהפרישו חלתו: **לאכלן.** כהן: **ותנן.** במנחות: **מפרכן.** למנחות לשמור לפיירתן: **ליקט מבולן.** לפקח מכולן. מכאן מוכיח שהכהן שלא הפריש חלתו עדיין הוא בעזרה ואינו יכול לאכול מן המנחות קודם שיפריש חלתו: **תוריתא דנהמא.** מלמד שהיו שמרין אותן לאכילת מצה: **אפי' פירורין שאין בהן כזית.** אפילו אין בהן כזית כדי לקיים בהן מצות אכילת מצה: **והוא דאיכא תוריתא דנהמא עליהו:**

[מ] ממעטינן מקמץ שמי הלחם ולחם הפנים לחין מהן למזבח וממיעוט שני מנחת נסכים שמיה מנה בגלל עלמה וממיעוט שלישי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח שמיה כהן מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מכלל דמנחת כהנים לא בעי מיעוט ואיכא לקיומי מרוייהו מנחת מאפה מקיימין: [ב] כלומר שהיא נקמצת כלל וכליל היא: [ג] ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיתה מפני שאין בהן קמיצה וכל שאין בהן קמיצה אין בהן פתיתה [ד] וכולן פותתן כזיתים: [ה] פתות יכול לשנים תלמוד לומר [ו] פתים אי פתים יכול יעשנה פירורין תלמוד לומר [ז] אותה אותה לפתיתים הא כיצד מנחת ישראל קופל אחד לשנים ושנים לארבעה ומבדיל מנחת [ח] [כהנים] וכהן משיח היה מקפלה וכו' והא אנן תנן לא היה מקפלה אמר רבה אינו מקפלה לארבעה אבל מקפלה לשנים: רבי שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיתה: אמר רב יוסף האי [ט] חביצא [י] דאית בה פירורין כזית מברכינן עליה המוציא לחם מן הארץ אי לית בה פירורין כזית מברכינן עליה בורא מיני מזונות אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא [כ] היה עומד ומקריב מנחות בירושלים [ל] אומר [מ] ברוך שהחיינו וקימנו ונמלן לאכלן אומר המוציא לחם מן הארץ ותנן וכולן פתיתי [נ] בכזית אמר ליה אביי ולתנא דבי רבי ישמעאל דאמר מפרכן עד שמחזירין לסולתן הכי נמי דלא מברך המוציא וכי תימא הכי נמי והתניא ליקט מכולן [ס] כזית ואכלו אם חמץ הוא ענוש כרת אם מצה [ע] הוא אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח הכא במאי עסקינן בשעירסן אי הכי היינו דקתני עלה והוא שאכלן בכדי אכילת פרס ואי בשעירסן שאכלו מיבעי ליה אלא הכא במאי עסקינן בבא מלחם גדול מאי הוי עלה רב ששת אמר [פ] אפי' פירורין שאין בהן כזית אמר רבא [צ] והוא דאיכא תוריתא דנהמא עליהו: [ק] כלומר שלא היה מקפלה. כשאר מנחת נדבה של כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיתה. כלומר שלא היה מקפלן שנים לארבעה וד' לה' וה' לט"ז עד שיהו פתיתין כזיתים. ע"ש וכולן פתיתין כזיתים שיכול לפותתן עד שיהו ספתיתין מזיתים אין יכול לפותתן כ"ש. ואיכא למ"ד שכולן פתיתין כזיתים שהיה עושה מן העשרון ד' מלוא ומלא מלה ומלה מרביעה פתיתין ולא היה בכל [ד] מן מלא כזית. ולא מ"ס: [ז] מנחת מאפה. שיש בה שמי מינין מלוח ונקיקין לפיכך צריכה ג' מעטונין הלכך קממעט מהכי קאי מיעוטי **מתני'** קופל. כמו כופל מלה אחת למחתים ומחתים למרצע: מבדיל. מנחת בהנים קופל. כדי לקיים מנות פתיתה: ואין מבדיל. הייט משיח: ומלה כליל: מנחת כהן משיח. הייט שמיה מנחה: ואין לה פתיתה: מנחת כהנים קופל. מנחת בהנים משיח. הייט שמיה מנחה: ואין מבדיל. הואיל והיא כולה כליל: מנחת כהן משיח לא היה מקפלה. כשאר מנחת כהנים לפי שהיא חובתו ואינה נקמצת כלל וכליל היא: וכולן שצריכין פתיתה מקפלן שנים לארבעה וד' לה' וה' לט"ז עד שיהו פתיתין כזיתים: פתות יכול לשנים ולא יותר ת"ל אותה (נמי) לפתיתים שיעשה אותה פתות. ופתים דהיינו א' לב'. וב' לד': ולא (א' מפתיחה) פתיתה לפתיתין לפירורין: חביצא. שקורין בלע"ז פַּנְיָקָאצָא: ליקט מבולן מכל הפירורין עד שיהו כזית. מדיוצא [אדם יוצא בהן] ידי חובתו הכי נמי דמברך עלייהו המוציא: הבא במאי עסקינן דיוצא בהן כגון שערינין. שקיבץ הפירורין ביהב והלשן וחיברן והוי כזית: אי הכי דקתני עלה והוא שאכלן. אותן פירורין שליקט: כשיעור כדי אכילת פרס. ולא שהה בהן יותר הרבה אכילה ויצא: ואי בשערין. שגבלן דהוה מצה שאכלו מבעי ליה וכשאמר שאכלן משמע דהרבה פירורין הם ולא החיבה אחת: אלא ודאי דפירורין קאמר ומהכא לא תפשוט דהכא במאי עסקינן דיוצא בפירורין שליקט כגון דבאו מלחם גדול. דאכתי הפת דבאו ממנו אכתי הוי חשוב וקאי ובר ברכה הוא הלכך פירורין נמי שליקטן בר ברכה נינהו אבל המנחות שפירכן כולן ולא נשתייר בהן דבר חשוב אכתי לא ידעינן: תאורייתא דנהמא. שיהא בהן מראה לחם ולא דקין הרבה שאין (יזוע) [נראה] אם היו להן לחם אם לאו:

לִיקְטוּ מבולן [מ]. למאמר המינים קאי ובפקח והא ליכא למימר דלמנחות קאי דקתני מהן ממן הוא וכל המנחות כולהו מלה כך פירש בקונטרס וי"ט פירושים שכתוב בהן מפתיחין שאין בהן כזית ולא מיתפרש לן היכא: **אִפִילּוּ** פירורין שאין בהן כזית. ופ"ת הא דתנן בפרק כיצד מברכין (שם לט. ושם) פת בעומה בקערה מברכין עליה המוציא ופליגא דר' חייא בר אבא דאמר לעיל מתלה ברכה עם הפת היכי דמי לא ליכול לחם אחר הא מתקיים הכא דמברך המוציא ולא לליכול לחם אחר על הגדול מברך דעד כאן לא פליגי התם אלא בפתיתין גדולים ושלימים קטנים אבל פתיתין גדולים ופתיתין קטנים פשיטא [ס] דהוה ליכול לחם אחר שלא מברך עליהן המוציא ומקשה לעיל מהכא דמברך עליהן המוציא ומשני דהתם ככבר ממנו בקערה לשם ברכה כדי לברך עליו המוציא [ע]:

רבי

שמין בהן כזית קמי ולא מיתפרש לן היכא והא ליכא למימר דלמנחות קאי דקתני מהן ממן הוא וכל המנחות כולהו מלה: **אם מצה הוא.** מלמד שהיו שמרין אותן לאכילת מצה: **בבא מלחם גדול.** פירורים פחות מכזית שנפלו מלחם גדול: **חביצא.** מבושל שקורין שלינקו"ק בפרונדר"ה בפת: פרורין בזית. דבפחות מכזית ליכא למיחש משום בל תותירו: **היה שמרו.** כהן שלא הפריש חלתו: **אלא מעתה.** מכאן ואילך מקשה הש"ס: **נמלן.** שהפרישו חלתו: **לאכלן.** כהן: **ותנן.** במנחות: **מפרכן.** למנחות לשמור לפיירתן: **ליקט מבולן.** לפקח מכולן. מכאן מוכיח שהכהן שלא הפריש חלתו עדיין הוא בעזרה ואינו יכול לאכול מן המנחות קודם שיפריש חלתו: **תוריתא דנהמא.** מלמד שהיו שמרין אותן לאכילת מצה: **אפי' פירורין שאין בהן כזית.** אפילו אין בהן כזית כדי לקיים בהן מצות אכילת מצה: **והוא דאיכא תוריתא דנהמא עליהו:**

[מ] ממעטינן מקמץ שמי הלחם ולחם הפנים לחין מהן למזבח וממיעוט שני מנחת נסכים שמיה מנה בגלל עלמה וממיעוט שלישי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח שמיה כהן מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מכלל דמנחת כהנים לא בעי מיעוט ואיכא לקיומי מרוייהו מנחת מאפה מקיימין: [ב] כלומר שהיא נקמצת כלל וכליל היא: [ג] ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן פתיתה מפני שאין בהן קמיצה וכל שאין בהן קמיצה אין בהן פתיתה [ד] וכולן פותתן כזיתים: [ה] פתות

מתני' שיפה. שמסמסך כידו שמולך ומפיל בסיפא ידו עליהן: בשיפה. שמעטו בהן בגבוה מלגבוהו מגרופו: בחיטין. כדי שיכנו קליפתן: בלבצק. בלישת הבצק שף ושעטו: באות עשר עשר. מלות או רקיקין: **גמ'** שף אחת ובועט שתים שף שתים ובועט שלשה. נמצא לכי שף אלא פעמים בועט כ' פעמים ומו מוחר ועושה על שנומר ל' פעמים שיפה ומ"ק פעמים בועטה: **רבי** יוסי אומר שיפה ובעיטה בבצק. פי' ולא בחיטין ובמוסף' (פ"ח) גרסינן שף בבצק ופליגא אהכך ובמוספתא ליקמיה לא גרסי' שף: **אתיא** חוקה חוקה מלחם הפנים. מימה דבפ"ק (לעיל דף ח.) לדעתין מוקה למצוין ובהקומין רבה (שם דף יט.) לדעתין מוקה למסס הפנים: **דאפרשינהו** בלישתיהו. לכמוזה למין שם מרומה עליהם בעיטה דבמיטת הזמת הוא דקדמי ומנן בפ' התודה (נקמין דף פמ:) שממנה על אלא קרמו בתנור לא קדש הלמס ומימה דבפוף פ"ק דנדרים (דף יב.) ממרין כחלת מהכן וכמרומתו מוחר הא כמרומת למחי מודה למחר ורקיק דמים הוא ומשני לפני זריקת דמים וכלבך טוחי בר קיקנא מלפרקיעהו בלישייהו ולריך לומר ללמ מרומה ממש הוו עד למחר מפייה ומ"ת דמשמע הכא דהך דלבך טוחי בר קיקנא בדיעבד ובפרק קמא דנדה (דף ו:) גבי שפמתו של רק גמלילא שהימה מופה ככרות של מרומה ומוקי לה בתרומת למחי מודה ופריך מרומת למחי מודה מפייה מחי בחי ומשני לפרקיעהו בלישייהו כלבך טוחי בר קיקנא וכי לא עשתה מלוה מן המוכחר ום לומר דהא דקחמר מרבע מלות הוא דיעבד ללכתחילה בעי מרבעים וגם היא עשתה מרבעים אלא שקופה לפייה הפרישה לחתן של מרומה ולא הפרישה גמורה אלא שהירלה לחתן העתידות להיות מרומה לעשותן **ג** מלות ויפות:

מתני' כל המנחות טעונות **א** שלש מאות שיפה וחמש מאות בעיטה שיפה ובעיטה בחיטין **ב** ור' יוסי אומר בבצק. **ג** כל המנחות **ד** באות עשר עשר חוץ **ה** מלחם הפנים **ו** וחביתי כהן גדול שהם באות שתים עשרה דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר כולם באות שתים עשרה חוץ מחלות תודה ונזירות שהן באות עשר עשר: **גמ'** תנא **ז** שף אחת בועט שתים שף שתים בועט שלש **ח** בעי רבי ירמיה אמטוי **ט** ואתויי חד או דלמא אמטוי ואתויי תרי מאי תיקו: שיפה ובעיטה בחיטין רבי יוסי אומר בבצק: איבעיא להו בבצק בחיטין או דלמא אף בבצק תא שמע **י** דתניא **יא** שיפה ובעיטה בחיטין רבי יוסי אומר **יב** שיפה ובעיטה בבצק: כל המנחות באות כו' (ע) שתים עשרה: לחם הפנים בהדיא כתיב ביה חביתי כהן גדול אתיא **יג** חוקה **יד** חוקה מלחם הפנים **טו** כל המנחות דבאות עשר עשר מנלן גמר מלחמי תודה **טז** מה להלן עשר אף כאן עשר ולילף מלחם הפנים מה להלן שתים עשרה אף כאן שתים עשרה מסתברא מלחמי תודה הוה ליה למילף שבן יחיד **יז** המתנדב שמן נפסל שלא בשבת ושלא בטומאה אדרבה מלחם הפנים הוה ליה למילף שבן הקדש ולבונה מצה ועצם הנך נפישן **יח** ואי סבירא לן **יט** דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בבנין אב נילף מחביתי כהן גדול מה להלן שתים עשרה אף כאן שתים עשרה מסתברא מלחמי תודה הוה ליה למילף שבן הדיוט שהתנדב חצאין לפיגול שלא בשבת ושלא בטומאה אדרבה מחביתי כ"ג ה"ל למילף שבן עשרון כלי הקדש ולבונה מצה ועצם הנשה ואישים והני נפישן הדיוט מהדיוט עדיף ליה רבי מאיר אומר כולן באות שתים עשרה **כ** מאי קסבר אי סבירא ליה דדבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בבנין אב נילף מחביתי דכהן גדול דהני נפישן אי סבירא ליה דדבר הלמד בגזירה שוה אינו חוזר ומלמד בבנין אב ליליף מלחם הפנים הקדש מהקדש עדיף ליה: חוץ מלחמי תודה ונזירות שהן באות עשר עשר: לחמי תודה בהדיא כתיב בהו נזירות **כא** דאמר מר **כב** שלמיו לרבות שלמי נזיר אמר רב טובי בר קיסנא **כג** אמר שמואל לחמי **כד** תודה שאפאן ארבע חלות יצא והא בעינן ארבעים למצוה והא בעי אפרושי תרומה מיניהו וכי תימא דמפריש מכל חדא וחדא **כה** אחד אמר רחמנא שלא יטול פרום **כו** דאפרשינהו בלישה מיתיבי כל המנחות 'שריבה במדת חלתן או שמיעט במדת חלתן כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כ"ג ולחמי תודה ונזירות הוא דאמר

מתני' כל המנחות טעונות שלש מאות שיפה וחמש מאות בעיטה שיפה ובעיטה בחיטין ור' יוסי אומר בבצק. כל המנחות באות עשר עשר חוץ מלחם הפנים וחביתי כהן גדול שהם באות שתים עשרה דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר כולם באות שתים עשרה חוץ מחלות תודה ונזירות שהן באות עשר עשר: **גמ'** תנא שף אחת בועט שתים שף שתים בועט שלש. בעי רבי ירמיה אמטוי ואתויי חד או דלמא אמטוי ואתויי תרי מאי תיקו: שיפה ובעיטה בחיטין רבי יוסי אומר בבצק: איבעיא להו בבצק אף בחיטין או דלמא אף בבצק תא שמע דתניא שיפה ובעיטה בחיטין רבי יוסי אומר שיפה ובעיטה בבצק: כל המנחות באות כו' שתים עשרה: לחם הפנים בהדיא כתיב ביה חביתי כהן גדול אתיא חוקה מלחם הפנים כל המנחות דבאות עשר עשר מנלן גמר מלחמי תודה מה להלן עשר אף כאן עשר ולילף מלחם הפנים מה להלן שתים עשרה אף כאן שתים עשרה מסתברא מלחמי תודה הוה ליה למילף שבן יחיד המתנדב שמן נפסל שלא בשבת ושלא בטומאה אדרבה מלחם הפנים הוה ליה למילף שבן הקדש ולבונה מצה ועצם הנך נפישן ואי סבירא לן דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בבנין אב נילף מחביתי כהן גדול מה להלן שתים עשרה אף כאן שתים עשרה מסתברא מלחמי תודה הוה ליה למילף שבן הדיוט שהתנדב חצאין לפיגול שלא בשבת ושלא בטומאה אדרבה מחביתי כ"ג ה"ל למילף שבן עשרון כלי הקדש ולבונה מצה ועצם הנשה ואישים והני נפישן הדיוט מהדיוט עדיף ליה רבי מאיר אומר כולן באות שתים עשרה מאי קסבר אי סבירא ליה דדבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בבנין אב נילף מחביתי דכהן גדול דהני נפישן אי סבירא ליה דדבר הלמד בגזירה שוה אינו חוזר ומלמד בבנין אב ליליף מלחם הפנים הקדש מהקדש עדיף ליה: חוץ מלחמי תודה ונזירות שהן באות עשר עשר: לחמי תודה בהדיא כתיב בהו נזירות דאמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר אמר רב טובי בר קיסנא אמר שמואל לחמי תודה שאפאן ארבע חלות יצא והא בעינן ארבעים למצוה והא בעי אפרושי תרומה מיניהו וכי תימא דמפריש מכל חדא וחדא אחד אמר רחמנא שלא יטול פרום דאפרשינהו בלישה מיתיבי כל המנחות 'שריבה במדת חלתן או שמיעט במדת חלתן כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כ"ג ולחמי תודה ונזירות הוא דאמר

מתני' שיפה. שמסמסך בחיטין יש יכול שיהא קליפה להשיר או בבצק כדי שיהא נאה: בעיטה. בועט בשוט מגרוף כדרך הגבלים או בשוט שם יש שתים שף אחת בשוט ובועט שלש. שכי עבד כסדרן לשיפה בשלמ שיפות תמה בעיטות ומנא מ"ק בעיטות בשלמ מלות שיפות דקתמי מתני': **אמטוי ואתויי חד.** שיפה דממרי' שכי מעיב דרך אחר להוליך [ולהכניס] יש ולהכי מעיב להולכה והכנסה הוי: תיש. דבבצק ולא בחיטין: **מתני'** כל המנחות באות עשר עשר. מלות ומנחת סולת נמי מע"ג דקודם לפייה נקמלת לפיליו הכי עבר מלות קא עבדי ליה במיל מיכ (לחם) וכל מלות מלות מלות: **גמ'** חוקה חוקה. מק שלם לה' בלל מקבל כי קדש קדשים הוא לו מלמד כ' מק שלם: בנור. שלר מנחות: מלחמי תודה. דבפות עבר דסס פסיעות לן בפ' המתנדב. שמיהן נדמה לבל נסם הפנים מוסה: ומין דומין [בסמ] ללמו קרבן לשר הוא: **אי סבירא ליה בו'.** מימוחא: לחמי תודה בהדיא כתיב בהו. עבר דכמיב והקריב ממנו אחת מכל קרבן מרומה ונאמר בתרומת מעבר מרומה מה להלן אחד מעבדה אף כאן ברבות שלמיו נזיר. (למיל) [למילף] למי מודה לעבדה קבין ירושלמית ולאי לוג שמן ושיהו אחות עבר: **שאפאן ארבע חלות.** אחד מהמה לחם ואחד מהן מרקיקין ואחד מרבעה דלמבע מיין יש מהן: **והא בעי אפרושי תרומה.** כדכתיב בהן מרומה שטעל אחד מכל מין ומלכלת לכהנים כדכתיב בהן הזורע את הלם לו יהיה והמעשה מכל אחד מד' חלות עשירהה: **שריבה במדת חלתן.** שעשה ר"ח מלות או ר"ב מלות:

הפנים מחוקה חוקה דחוזר ומלמד בבנין אב במה מצינו. דפלוגתא היא במסכת זבחים אי חוזר ומלמד אי לא: שכן הדיוט. לחמי תודה ושאר מנחות הדיוט יכול להביאן: שהתנדב ובאין נדבה: חצאין. ואינן באין לחצאין: **לפיגול.** ויש לחק דין פיגול: **ואינן דוחין לא שבת ולא טומאה:** וחביתין הן קרבן כ"ג. ואינן באין נדבה. ובאין לחצאין ואין להן פיגול: **שלא.** חביתין בממ' זבחים: **כלי.** חביתין ומנחות כלי מקדשן. ולחמי תודה שחיטה הזבח מקדשן: לר' מאיר יליף לה. ממה נפשך שהם ר"ב דאי סבירא ליה דדבר הלמד וכו': לחמי תודה בהדיא כתי' בהו. מפורש בפרק התודה: **שלמיו.** על תודת שלמיו נזיר לעשרת קבין ירושלמיות. (והייבי) מפרש נמי בהתודה: **והא בעי אפרושי תרומה.** כדכתיב והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ותרומה הייבו אחד מעשרי: **וכי תימא דמפריש מכל אחד מד' חלות עשירהה: שריבה במדת חלתן.** דכתיב בהן מרומה ותרומה הייבו אחד מעשרי: **וכי תימא דמפריש**

מסורת הש"ס

א) [נדה סג. ב"ק קיט:], ב) [מוספתא פ"ח ומ"ב], ג) ב"ל שיפה בחיטין ובעיטה בבצק וכן משמע שפי' הרמב"ם, ד) זבחים כ:, ה) נקמין עם. ומ"ב, ו) מלכים יב: [ע"ש ב"ק, ז) ב"ל שיפה בחיטין ובעיטה בבצק וכן משמע שפי' הרמב"ם, ח) ב"ל שיפה בחיטין ובעיטה בבצק וכן משמע שפי' הרמב"ם, ט) ב"ל מקריבין מן העוף ולא מן הבהמה, י) ב"ל קרבנות ב"ק, יא) ב"ל שמנחות ולחם הפנים בהדיא כתיב ביה ומרוייהו טעונים לבונה ומרוייהו מצה וחמ"ב, יב) ב"ל שיפה בחיטין ובעיטה בבצק וכן משמע שפי' הרמב"ם, יג) ב"ל מקריבין מן העוף ולא מן הבהמה, יד) ב"ל מקריבין מן העוף ולא מן הבהמה, טו) ב"ל עשרה עשרה.

הגהות הב"ח

(ע) גמ' כל המנחות נאות עשר עשר חוץ מלחם כו' שתים עשרה: (ב) רש"י ד"ה או דלמא וכו' שיפה כמ"ל ומימה כ"ש נמנחת: (ג) ד"ה ת"ר יוסי וכו' שיפה בחיטין ובעיטה. ב"ל וכן בגמרא: (ד) ד"ה אמר מוקה וכו' אף כלן ר"ל דס"ד ואמ"ל מ"ש כל המנחות כו' דבאות עשר עשר רקיקין דבתורה כתיב בהדיא שאר מנחות דבאות עשר עשר מנלן: (ה) ד"ה וכן הדיוט וכו' קרבן בכהן גדול. ב"ל ומימה אל מוקמך: (ו) ד"ה כלי וכו' כלי שרת דכלי מקדש. ב"ל ומימה ע"ג נמנחת:

רבינו גרשום

שיפה. שמוללן בפיסת ידו בכלי: ובעיטה. שבועט בהן בידו: בחיטין. כדי שישיורו קליפתן: ור' יוסי אומר בבצק קאמר בעריכת בצק דבעי שיפה ובעיטה: איבעיא להו בבצק קאמר ר' יוסי דבעי שיפה ובעיטה ולא בחיטין או דלמא אף בבצק כו': אתיא חוקה חוקה מלחם הפנים. דכתיב בתרוייהו חוקה דהוי י"ב: מה להלן בתודה עשר. בכל מין כדאמרי' באידך פרקא: שכן שמן. במנחות ובלחמי תודה יש בהן שמן. ויחזיר מביא אותן: שנתנדב. שבאין נדבה: והן נפסלין בלינה. ואינן דוחין לא שבת ולא טומאה: לאפוקי לחם הפנים דאין בהן שמן. והן משל צבור ואינן באין נדבה. ואינן נפסלין בלינה. דמשבת לשבת היו לנין. ודוחין שבת וטומאה: שכן הקדש. לחם הפנים ושאר מנחות הן הן קדשי קדשים. ולחמי תודה קדשים קלים. ולחם הפנים ומנחות טעונין לבונה: ועצם. ובאין בגלל עצמן. מה שאין כן בלחמי תודה דאין טעונין לבונה ובאין בגלל זבח: **ואי סבירא לן דדבר הלמד מג"ש כגון** חביתין דילפי מלחם

עין משפט
נר מצוה

לם א מיי' פ"ו מהל' מיאוי מנחה הל' ה:
מ ב מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הל' ו ופי"ג מה"ל הל' ו ופ"ו מה"ג הל' ו:
מא ג מיי' פ"ה מהל' ממיזין ומוסיפין הל' ב:
מב ד מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הל' ב:
מג ה ז ח מיי' פ"ו מהל' מיאוי מנחה הל' ה:
מד ח ט מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הל' כב:
מה י מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הל' י:

שיטה מקובצת

ל) בחיטין רבי: ב) באות עשר עשר. למ"ד מנחת חוטא מגבלה במים אף מנחת חוטא בכלל ולמ"ד חוביה ממש אין מנחת חוטא בכלל: ג) תיבות כל המנחות נמחק: ד) יחיד שנתנדב: ה) ואי סבירא לן כר' ור"ת [וכי נמי נילוף] מתרחה הוי"ל דבר הלמד בגו"ש שהוי' תנדה ילפינן לקמן בגו"ש מתרומת מעשר וי"ל דאין זה דבר הלמד בגו"ש דקדשים שהוי' תרומת מעשר חולין הן [וכן] אמרי' בפרק איזהו מקומן (דף נ ע"א): ו) תיבות מאי קסבר נמחק: ז) השיב שיפה אחת: ח) וחזה עשר לכל מין: ט) הן קרבן יחיד שנתנדב וחיבת קרי"ן נמחק: י) הקדש. דמנחות ולחם הפנים קדשי קדשים הם ולחם הפנים ומנחות הזד"א: יא) ומלמד אי לא הוא"ל: יב) קלים הן: יג) ירושלמית וכן נמי:

גליון הש"ס

גמ' מה להלן עשר. ע' זבחים נ ע"ל תוס' ד"ה למאי למדה:

תורה אור השלם

א) וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וַאֲכָלְתֶּם אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא לוֹ מֵאִשֵּׁי יְיָ חָק עוֹלָם: [ויקרא ב, ג]

ב) וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חָק עוֹלָם לַייָ כָּלִיל תֻּקְטָר: [ויקרא ו, מו]

ג) עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו: [ויקרא ז, יג]

ד) וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קָרְבָּן תְּרוּמָה לַייָ לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה: [ויקרא ז, יד]

עו: אלו מנחות נקמצות פרק שביעי מנחות

שריבה במדת חלתן או שמיעט במדת חלתן כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כהן גדול ויש אומרים אף לחמי תודה ונזירות. זו גילתה הקונטרס טעמא משום דכלהס הפיס וחביתין כמיב מוקס לעבב ולממי מוהס כמיב מנוס מ"ו ממנוס כמיב מנה ומפילו כמיב מהו מנוס ס"ו גמר ממנוס מ"מפה ומזידוס לכמיב שלמיו נרמה שלמי נמר [ב] ובכר מימה היכך יכול לכוץ כמסיפין שיהיו שוות לנקמן בריש שמי מנוס: (לד פו:) ממרין לממלקה מ"ו: **כל** המנחות שריבה במדת עשרונן או שמיעט במדת עשרונן פסולות. פירש נקונטרס נלמון שמר משום דכשריבה הוה קומץ [ג] ונקמן מן הסלי היתר ומנחת שמן עשרון קומץ והוה ליה קומץ מסר ואס מיעט במדת עשרונות הוה לה מנחה מפירים ונקמה להמ לסיקנתא דהקומץ רשה (שיל מד:) דקומץ כדעתו לכהן מלית ומנחת שמן עשרון קב קמיץ ונלמה נלמון שהר שפירש לכשיב שלמה עשרונים נפר ושני עשרונים לנפל ואס ריבה או מיעט פסולות דגזירת הכתוב היא ומקור לעניתו:

בדקה בגמה בדקה בגמה. מנלמ מוסקמת הטומר היה מניפו פ"ג נפות שהי הלחם פ"ל לחם הפנים פ"ל בדקה בגמה בדקה בגמה שהמ קולמת מת הסולת בגמה שהמ קולמת מת הקומץ רבי שמעון בן שנזר סומר פ"ג נפות היו ז' על כל המנחות שריבה [ד]במדת עשרונן או שמיעט [ה]במדת עשרון פסולות [ו]ריבה במדת שאין שלהן או שמיעט במדת שאין שלהן כשרות: **שהי'** העומר [ז]היה מנופה בשלש עשרה נפות [ח]שתי הלחם בשתים עשרה [ט]ולחם הפנים בי"א רבי שמעון אומר לא היה לחן קצבה אלא סולת מנופה כל צרכה היה מביא שנאמר [י]ולקחת סולת ואפית אותה עד שתהא מנופה כל צרכה: **גמ'** תנו רבנן בדקה בגמה בדקה בגמה [יא]שמעון בן אלעזר אומר שלש עשרה נפות היו במקדש זו למעלה מזו וזו למעלה מזו עליונה קולטת סובין תחתונה קולטת סולת: רבי שמעון אומר לא היה להן קצבה: תנו רבנן סולת ואפית אותה מלמד שנקחת סולת ומנין שאפילו חיטין תלמוד לומר ולקחת מ"מ יכול אף בשאר מנחות כן תלמוד לומר אותה מפני [יב]החיסרון [יג](אמר רבי אלעזר) מאי מפני [יד]החיסרון אמר רבי אלעזר [טו]התורה חסה על ממונן של ישראל היכא דכתיב [טז]והשקית את העדה ואת בעדים:

הדרן עלך אלו מנחות נקמצות

[יז]**התודה** היתה באה חמש סאין ירושלמיות שתי איפות האיפה שלש סאין [יח]עשרים עשרון עשרה לחמץ ועשרה למצה

דאמר כי האי תנא דתניא כל המנחות שריבה במדת חלתן או שמיעט במדת חלתן כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כהן גדול ויש אומרים אף [א]לחמי תודה ונזירות אמר רב הונא מנחת מאפה [ב]שאפה חלה אחת יצא מאי טעמא [ג][ד](מצות) [א] מצת כתיב מתקיף לה רב פפא טעמא דכתיב מצת הא כתיב מצות לא והא גבי לחמי תודה דכתיב [ב]מצות ואמר רב טובי בר קיסנא אמר שמואל לחמי תודה שאפאן ארבע חלות יצא [ג]ההיא פלגא: **מתני'** [א]העומר היה בא עשרון משלש סאין [ב]שתי הלחם שתי עשרונות משלש סאין [ג]לחם הפנים עשרים וארבע עשרונים מעשרים וארבע סאין: **גמ'** מ"ט כיון דמחדש אתי ומשעורין אתי עשרון מובחר לא אתי אלא משלש סאין שתי הלחם שתי עשרונות משלש סאין כיון דמחיטין אתיין אף על גב דמחדש אתיין שתי עשרונות אתו משלש סאין לחם הפנים עשרים וארבעה עשרונות מעשרים וארבעה סאין מאי מעמא כיון דמחיטין אתו ומישן ארבע עשרון מובחר אתי מסאה תנו רבנן כל המנחות שריבה [ד]במדת עשרונן או שמיעט [ה]במדת עשרון פסולות [ו]ריבה במדת סאין שלהן או שמיעט במדת סאין שלהן כשרות: **מתני'** העומר [ז]היה מנופה בשלש עשרה נפות [ח]שתי הלחם בשתים עשרה [ט]ולחם הפנים בי"א רבי שמעון אומר לא היה לחן קצבה אלא סולת מנופה כל צרכה היה מביא שנאמר [י]ולקחת סולת ואפית אותה עד שתהא מנופה כל צרכה: **גמ'** תנו רבנן בדקה בגמה בדקה בגמה [יא]שמעון בן אלעזר אומר שלש עשרה נפות היו במקדש זו למעלה מזו וזו למעלה מזו עליונה קולטת סובין תחתונה קולטת סולת: רבי שמעון אומר לא היה להן קצבה: תנו רבנן סולת ואפית אותה מלמד שנקחת סולת ומנין שאפילו חיטין תלמוד לומר ולקחת מ"מ יכול אף בשאר מנחות כן תלמוד לומר אותה מפני [יב]החיסרון [יג](אמר רבי אלעזר) מאי מפני [יד]החיסרון אמר רבי אלעזר [טו]התורה חסה על ממונן של ישראל היכא דכתיב [טז]והשקית את העדה ואת בעדים:

הדרן עלך אלו מנחות נקמצות

[יז]**התודה** היתה באה חמש סאין ירושלמיות שתי איפות האיפה שלש סאין [יח]עשרים עשרון עשרה לחמץ ועשרה למצה

התודה. שהן שש מדבריות. ללילו קאמר ירושלמית דיהודאין קרי להו ומדאורייתא מספקא ליה אי [יט]שתי סאין מדאורייתא ואי [כ][שתים] שש מדבריות

עין משפט
נר מצוה

מנ א מיי' פ"ו מהלכי ממרים ומשפחין הל' י"ב:
מנ ב מיי' פ"ח שם הל' ג:
מנ ג מיי' פ"ח שם הל' ו:
מנ ד מיי' פ"ל מהלכי מעה"ק הלכה ה:
נג ה מיי' פ"ל מהלכי ממרים ומשפחין הל' ו ופ"ח שם הלכה ה:
נא ו מיי' פ"ח שם הל' יב:
נב ז מיי' פ"ח שם הל' ג:
נג ח מיי' שם פ"ח הל' ו:
א ט מיי' פ"ט מהלכי מעה"ק הלכה ה:

שינוי מקובצת

[א] אף חרץ מלחמי: [ב] מאפה שאפאה: [ג] תיבת מצות נמחק: [ד] בסדרא עשרונן: [א] ר' שמעון כר. פרש"י דלא פליג ולא מהדרא להיר אלחנן אלא כך נראה לו הפירוש ר"ש אומר ר"ג נשות קבועות היו במקדש זו למעלה מזו העליונה היתה נסה מכולן ותחתונה היתה דקה ממנה וכן כולן היו הולכות ורקות השניה מן הראשונה והשלישית דקה מן השניה ורביעית דקה מן השלישית וכן כולם [ולהן] עד י"ג נפה ומה שנשאר בתחתונה מכולן היה מנופה יפה יפה: [ו] שהי איפות. גליון וא"ת וליבטי לתרתה שהי איפות ירושלמית דאמור בפ' יש בכור דחמש סלעים דבכור הוי (לפנ') [לפי] התוספות ריה"ל דשאני התם דגלי קרא להוסיף על השקלים דכתיב יהיו אבל גבי איפות לא אשכח [קרא] דנתן רשות להוסיף עליהן מן התורה ולכך אנו משערים למדת מדבריות: [ז] פשוטן: [ח] קדשן הגרוסות אות ר' נמחק:

הנחות צ"ק

[ט] ופומן עד מיפות כו' הן שתי סיפות כו' והל"ל:

תורת אור השלם

א) וְכִי תַקְרֵב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן:
[ויקרא ב, ד]

ב) אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן:
[ויקרא ז, יב]

ג) וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת:
[ויקרא כד, ה]

ד) קַח אֶת הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְדִבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם:
[במדבר כ, ח]

מנכרן גדול הוא לפי שהקולת הנקיה מן הסולת יקר ממך לפי שהשמיט מעכבר הוא לפיכך נקמת סיפוק אבל מנחת יחיד לא קמיני שהרי לפיכך:

הדרן עלך ואלו מנחות נקמצות

ה' מאן ירושלמית. כולה מתני' מפרש בגמרא בגמ"ש: שהן שש מדבריות. שם מקן מפומן שהיו מימי משה והוסיפו עזרה על המזרח ואכך שם מקן שתי חיפות ועשרים עשרון הם להם נכל חיפה יש עשרה עשרונות: עשרה. עשרונות לעשר מלחם:

מסורת השס

ב) ל"ק מ"ג, ג) ע"ש רש"ל שמחניך מה, ד) [נקמן פו: ושם החיפבון נכ"ף ונן נכון], ה) ס"ו מינו, ו) נקמן פו:, ז) נקמן פה: ופס: פט, פוקן מנ: פו. ח) ר"ס ב, יומל לט. מ"ג, ט) נכ"ל נכון שמי שלחם ונמס שפיס שפקן מקן מיפה ומפיפס פחום לעבדוהס וכגון שמומר מי' ל"ק, י) ע' ר"ס"ק, ל) ל"ל נקמן שמי שלחם ונמס שפקן מקן מיפה ומפיפס פחום לעבדוהס וכגון שמומר מי' ל"ק, מ) ר"ס ל"ק נקמן נק שמעון ושוה ליה כי' ל"ק, נ) ר"ס ל"ק גרס לעקמן וני' ל"ק נקמן קיס ע' דנס עכמיו כו'.

רבינו גרשום

ר"א אף לחמי תודה. (מנן י"א) [ומהי"א] קא מוהיב לרב שובי. ואית ספרים דכתב בהו במקום מהיבי כתנאי. ומסתברא הכי: מצת חסר כתיב: ותנא גבי תודה בתב מצות. בכל מן ומן: (ואמר רב טובי) ריבה במדת מאין שלהן כגון ג' סאין של עומר. אם גדשן או פיחתן כ"ש. כיון דלחם הפנים בי"א. כיון דמשי מצי אהיא סגיא בי"א: **בדקה בגמה.** [בגמה דקה] מנפה בחתלה כדי שיפול האבק מהנה שאינו ראוי לסולת והדר בגמה נפה כדי שיהא מוציא הסובין ותשאר הסלת והדר בדקה כדי להשיר האבק יפה יפה להדר בגמה כדי להוציא המדקן יפה יפה וכן עד י"ג פעמים ולא היו שם אלא ב' נפות דקה וגמה: **ד'** שמעון אומר וכו'. עליהם הגמה מבלין קולטת את הסובין הקליפה ותחתתה הדקה מכולן קולטת את הסלת ומשיר האבק ואין בה סובין כלל: ת"ל אותה מפני החסבון. ולא אחרה: משום דחתורה חסה על ממונן של ישראל. כיון דלחם הפנים של רבים הן והן כ"ד עשרונים תחיר לקמוהן מן החיסרון ולעשותן סלת כדי שיבא להן בזול יותר משאם היו לוקחין הסלת מן החנוני:

חדרן עלך ואלו מנחות

פ"ח התודה. שהן ל' סאין מדבריות ושם שש מדבריות. שהן שש מדבריות. ללילו קאמר ירושלמית דיהודאין קרי להו ומדאורייתא מספקא ליה אי [יט]שתי סאין מדאורייתא ואי [כ][שתים] שש מדבריות

רש"י בה"ש

דאמר כי האי תנא דתניא כל המנחות שריבה במדת חלתן או שמיעט במדת חלתן כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כהן גדול ויש אומרים אף לחמי תודה ונזירות. פירש בקונטרס טעמא משום דכלהס הפיס וחביתין כמיב מוקס לעבב ולממי מוהס כמיב מנוס מ"ו ממנוס כמיב מנה ומפילו כמיב מהו מנוס ס"ו גמר ממנוס מ"מפה ומזידוס לכמיב שלמיו נרמה שלמי נמר [ב] ובכר מימה היכך יכול לכוץ כמסיפין שיהיו שוות לנקמן בריש שמי מנוס: (לד פו:) ממרין לממלקה מ"ו: **כל** המנחות שריבה במדת עשרונן או שמיעט במדת עשרונן פסולות. פירש נקונטרס נלמון שמר משום דכשריבה הוה קומץ [ג] ונקמן מן הסלי היתר ומנחת שמן עשרון קומץ והוה ליה קומץ מסר ואס מיעט במדת עשרונות הוה לה מנחה מפירים ונקמה להמ לסיקנתא דהקומץ רשה (שיל מד:) דקומץ כדעתו לכהן מלית ומנחת שמן עשרון קב קמיץ ונלמה נלמון שהר שפירש לכשיב שלמה עשרונים נפר ושני עשרונים לנפל ואס ריבה או מיעט פסולות דגזירת הכתוב היא ומקור לעניתו:

בדקה בגמה בדקה בגמה. מנלמ מוסקמת הטומר היה מניפו פ"ג נפות שהי הלחם פ"ל לחם הפנים פ"ל בדקה בגמה בדקה בגמה שהמ קולמת מת הסולת בגמה שהמ קולמת מת הקומץ רבי שמעון בן שנזר סומר פ"ג נפות היו ז' על כל המנחות שריבה [ד]במדת עשרונן או שמיעט [ה]במדת עשרון פסולות [ו]ריבה במדת סאין שלהן או שמיעט במדת סאין שלהן כשרות: **שהי'** העומר [ז]היה מנופה בשלש עשרה נפות [ח]שתי הלחם בשתים עשרה [ט]ולחם הפנים בי"א רבי שמעון אומר לא היה לחן קצבה אלא סולת מנופה כל צרכה היה מביא שנאמר [י]ולקחת סולת ואפית אותה עד שתהא מנופה כל צרכה: **גמ'** תנו רבנן בדקה בגמה בדקה בגמה [יא]שמעון בן אלעזר אומר שלש עשרה נפות היו במקדש זו למעלה מזו וזו למעלה מזו עליונה קולטת סובין תחתונה קולטת סולת: רבי שמעון אומר לא היה להן קצבה: תנו רבנן סולת ואפית אותה מלמד שנקחת סולת ומנין שאפילו חיטין תלמוד לומר ולקחת מ"מ יכול אף בשאר מנחות כן תלמוד לומר אותה מפני [יב]החיסרון [יג](אמר רבי אלעזר) מאי מפני [יד]החיסרון אמר רבי אלעזר [טו]התורה חסה על ממונן של ישראל היכא דכתיב [טז]והשקית את העדה ואת בעדים.

[יז]**התודה** היתה באה חמש סאין ירושלמיות שתי איפות האיפה שלש סאין [יח]עשרים עשרון עשרה לחמץ ועשרה למצה

ן: שתי איפות. שהאיפה ג' סאין סהן כ' עשרונות לכתיב (שמי מ) והעומר עשירית האיפה דעומר הוא עשרון ועשרה ר' עשרונים מאיפה וכ' איפות הן כ' עשרונות: **לחמי תודה** בתיב מצות. מלמ: **מתני'** עשרון מג' סאין. מכאין ואילך מנין שלשה עשרונים יהיה הכלה האחת: **גמ'** מאי טעמא. כמי עשרון [דעומר] ג' סאין עשרון: דמחדש. שהעומר מנוסה מדקה יפה יפה ומנופה מעט שתי הלחם. ממנוסה מדקה למיץ דמעלת סולת היא: ומישן אותו. לשמי: **ריבה** במדת עשרונן. שממדד שהעומר מנוסה מדקה יפה יפה ומנופה מעט ומנחת שמן עשרון קומץ מסר מן הסלי היתר ומנחת שמן עשרון קומץ מסר הוה ליה קומץ מסר ואס מיעט במדת עשרונות הוה לה מנחה מפירים ונקמה להמ לסיקנתא דהקומץ רשה (שיל מד:) דקומץ כדעתו לכהן מלית ומנחת שמן עשרון קב קמיץ ונלמה נלמון שהר שפירש לכשיב שלמה עשרונים נפר ושני עשרונים לנפל ואס ריבה או מיעט פסולות דגזירת הכתוב היא ומקור לעניתו: **מתני'** העומר היה בא עשרון משלש סאין [ב]שתי הלחם שתי עשרונות משלש סאין [ג]לחם הפנים עשרים וארבע עשרונים מעשרים וארבע סאין: **גמ'** מ"ט כיון דמחדש אתי ומשעורין אתי עשרון מובחר לא אתי אלא משלש סאין שתי הלחם שתי עשרונות משלש סאין כיון דמחיטין אתיין אף על גב דמחדש אתיין שתי עשרונות אתו משלש סאין לחם הפנים עשרים וארבעה עשרונות מעשרים וארבעה סאין מאי מעמא כיון דמחיטין אתו ומישן ארבע עשרון מובחר אתי מסאה תנו רבנן כל המנחות שריבה [ד]במדת עשרונן או שמיעט [ה]במדת עשרון פסולות [ו]ריבה במדת סאין שלהן או שמיעט במדת סאין שלהן כשרות: **מתני'** העומר [ז]היה מנופה בשלש עשרה נפות [ח]שתי הלחם בשתים עשרה [ט]ולחם הפנים בי"א רבי שמעון אומר לא היה לחן קצבה אלא סולת מנופה כל צרכה היה מביא שנאמר [י]ולקחת סולת ואפית אותה עד שתהא מנופה כל צרכה: **גמ'** תנו רבנן בדקה בגמה בדקה בגמה [יא]שמעון בן אלעזר אומר שלש עשרה נפות היו במקדש זו למעלה מזו וזו למעלה מזו עליונה קולטת סובין תחתונה קולטת סולת: רבי שמעון אומר לא היה להן קצבה: תנו רבנן סולת ואפית אותה מלמד שנקחת סולת ומנין שאפילו חיטין תלמוד לומר ולקחת מ"מ יכול אף בשאר מנחות כן תלמוד לומר אותה מפני [יב]החיסרון [יג](אמר רבי אלעזר) מאי מפני [יד]החיסרון אמר רבי אלעזר [טו]התורה חסה על ממונן של ישראל היכא דכתיב [טז]והשקית את העדה ואת בעדים.

התודה. שהן ל' סאין מדבריות. ללילו קאמר ירושלמית דיהודאין קרי להו ומדאורייתא מספקא ליה אי [יט]שתי סאין מדאורייתא ואי [כ][שתים] שש מדבריות

עשרה הוי לחמץ עשרון לחלה. ד"ה מלות היו ממן וכמלה ג' ממין וכל ממל היה של ר' מלות נמלה במלה שלשים מלות של ר' עשרונות נמלאו שלש עשרונות ושלש עשרון לכל מין ומין וג' מלות לעשרון ממכל עשרון היה עושה שלשה מלות של מלה לשלשים מלות של ר' עשרון ומה שמניו על כלן היו שלש מלות מנכרים לכל במלה יכולמלות שהיו ר' מלין שהן כלשים קמן לשלש קמנין ק"ו לשלשים הוסיפו אחד מיני יחזקאל שהוסיפו על מנה של קודם לגדו שהיה של ר' שלשים ועשרון שהוסיפו על של קודם שהיה של ר' שלשים ושמשוחו של כ"ד מטות ומוסף נמח מחת מנה של קודם ושל חול ושהיה שלשים שקלים דקל תמיד קרל במנה של קודם שהיה שלשים שקלים הלחמים מיני ומחת קרל למיטר שהוסיפו על המנה שנכנסו בו מחותן שקלים הלחמים כור: ס והיה דקרל והשקל שהיה ממחילה עשרים גרה מחותן שקלים כ' וכ"ה וט"ו המנה של קודם יהיה לכם ומה שחלקם הכהוב עשרים שקלים ממנה שקלים ועשרים עשרה ומחצה שקל ולא כתב שהם שקלים המנה יהיה לכם לומר לניט חס לפי שהיו להם שלשה משקלות מחת של שלים מנה של קודם מחר שנמוסף ומחת של רניע מנה של קודם ושלשתן מחזיקות מנה של קודם וכן מוכיח המרגוס דממרגמינן סילעא עשרין מתין תלתות מניע עשרין סלעין מי כספא עשרין ומנפ סלעין רבעות מניע מנפ עשרה סלעין כולהון מיתתן מניע: ס להכתיב יסי לכון ולפי' במרא מן מיחשב כל כך למלמות מניע ולכתות מניע מיני בגמנה של קודם מחר שיסוסף ולילו מנה כספא עשרין ומנפ סלעים למיני במנה של מול נלו בשל מול מחר שיסוסף קמחר חלת במנה הלחמון של מול ומילו בקונמלים פילם כן נפילוש יחזקאל והקרייב

עשרה לחמץ עשרון לחלה ועשרה למצה נמצאו שלשה עשרונים ושליש לכל מין ומין ושלש חלות לעשרון ובמדה ירושלמית היו שלשים קב חמשה עשר לחמץ וחמשה עשר למצה עשר למצה ובמצה שלש מינין חלות ורקיקין ורבוכה נמצאו חמשת קבין לכל מין ומין ושתי חלות לקב: גמ' התודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות מנא הני מילי אמר רב חסדא דאמר קרא [א] **האיפה והבת תוכן אחד יהיה** [ב] (לכם) מה בת שלש סאין אף איפה שלש סאין ובת גופא מנלן אילימא מדכתיב [ג] **לשאת (את) מעשר החומר הבת איפה נמי הכתיב** [ד] **ועשירית החומר האיפה אלא חומר לא ידענא כמה הבא נמי לא ידענא כמה אלא מהכא** [ה] **וחק השמן הבת השמן** [ו] **ומעשר הבת מן הכור עשרת הבתים חומר כי עשרת הבתים חומר** [ז] **אמר שמואל** [ח] **אין מוסיפין על המדות יותר משתות ולא על המטבע יותר משתות** [ט] **והמשתכר לא ישתכר יותר משתות מאי מעמא אילימא משום אפקועי תרעא אי הכי שתות נמי לא אלא משום אונאה כי היכי דלא ליהוי ביטול מקח והא** [י] **אמר** [יא] **רבא** [יב] **כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפילו פחות מכדי אונאה חוזר אלא משום תגרא** [יג] **כי היכי דלא למטייה רוחא לא בעי** [יד] **זבן וזבין תגרא** [טו] **איקרי אלא אמר רב חסדא שמואל קרא אשכח ודרש** [טז] **השקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה מנה של קודש כפול היה ושמע מינה מוסיפין יותר משתות ושמע מינה** [יז] **שתותא מלבר אמר רבינא מתני' נמי דיקא דקתני תודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות שמע מינה:**

מתני'

והשקל עשרים גרה. מימה דעשרים ומרבעה הוו לגבה סיעו מעה כדמפיק (ויקרא כ) עשרים גרה וממרגמינן עשרין מתין ויקיימא לן סלע ד' דינרין ומע מעה כסף דינר הכי ד"ל ומיכן ר"ת לפעמים הוסיפו אחד מימי יחזקאל שהוסיפו על מנה של קודם

שיטה מקובצת

ה] ובמצה היו שלש: ב] מפשר: ג] למטייה זיאנא זיאנא הוא:

הגהות הב"ח

(ב) גמ' מ' מיכי ללמ למפייה פסידא פסידא הוא ללמ: (ג) רש"י ד"ה לשאת וכו' והבת הוא. כל"ל ומיכת היל מעמק: (ד) בא"ד אחד הוא הס"ד ואח"כ מ"ש איפה נמי ומפי מעמק: (ה) ד"ה כי היכי וכו' לשוב ט ותקנו כלי: (ו) ד"ה ללמ מקום וכו' הוי הפסד מטי למיבר שהיו מפקיד פומו שהוא יומר וכו' ליתמייה פסידא מקו ל"ל ומיכת ליעמק מעמק: (ז) ד"ה ומעשר הבת מן הכור עשרת הבתים חומר כי עשרת הבתים חומר נ"ב ר"ת ללמ מקום וכו' ומקנו כי: (ח) ד"ה אין מוסיפין על המדות יותר משתות ולא על המטבע יותר משתות נ"ב ר"ת ללמ מקום וכו' ומקנו כי: (ט) ד"ה והמשתכר לא ישתכר יותר משתות מאי מעמא אילימא משום אפקועי תרעא אי הכי שתות נמי לא אלא משום אונאה כי היכי דלא ליהוי ביטול מקח והא אמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפילו פחות מכדי אונאה חוזר אלא משום תגרא כי היכי דלא למטייה רוחא לא בעי זבן וזבין תגרא איקרי אלא אמר רב חסדא שמואל קרא אשכח ודרש השקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה מנה של קודש כפול היה ושמע מינה מוסיפין יותר משתות ושמע מינה שתותא מלבר אמר רבינא מתני' נמי דיקא דקתני תודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות שמע מינה: ס"ג ד"ה מאי אילימא משום אפקועי תרעא כיון דמגדלין המדות מוסיפין הדמים וחיישינן שמא (לא) יקידו השער יותר מדאי: אי הכי. כי לא יוסיפו אלא שתות איכא נמי למיחש להכי: אלא. משום הכי שתות ולא יותר כי היכי דלא לחוי ביטול מקח דקיל אונאה פחות משתות נקנה מקח שתות קנה ומחזיר אונאה יותר משתות בטל מקח הכא נמי התגר שמכר לו התבואה אם לא ידע והוסיפו על המדות הראשונה חזה קבל במדה גדולה הרי נתאנה שתות ואפ"ב קנה הלוקח ואין יכול לחזור בו המוכר אבל מחזיר לו אותאתו: **ואמר רבא וכו' אלא משום תגרא.** החמר שקנה התבואה מכבל הכית ורוצה להשתכר בה שתות וקנה מדה קטנה וכשבא למכור אותה לא ידע שהוסיפו על המדות ומכר לו במי המדה ראשונה והרוצה להוציא שתות והלוקח שם לפניו מדה שהגדולה שתות במצא שהמוכר אינו מרויח כלום ולא מפסיד ואם הגדילה יוחר משתות הוה מטי ליה זיאנא הפסד למוכר: **כי שקלים.** כ"ה שקלים עשרה וה' שקל הרי ס' שקל המנה יהיה לכם. ס) נסלע ד' זוזים ר"ח הוי ומנה דאורייתא אינו אלא ק' זוז. **אלא ש"מ תלת מנה של הקדש כפול היה דהוי** מאתן. **ושמ"מ מוסיפין שתות.** דהוי ר"מ: ודכוותה בחול עשרין ושמ"מ שתות מלבר דאי שתותא מלבר לא הוי מ': **דיקא** נמי דשתותא מלבר התודה היתה באה ה' סאין ירושלמיות שהן ו' מדבריות. ש"מ דאותו ששי הוסיפו על החומש והיינו שתות מלבר:

ב] א מיי' פ"ט מהלכות מעשה קרבנות הל' יח: ג] ב מיי' פ"א מהלכות גזילה הל' ח סמג לאוין קיט ומצוה עב פוסק"ע מ"מ סימן ללא סעיף טו: ד] ד ג מיי' פי"ד מהלכי מעילה הלכה ט סמג לאוין קט פוסק"ע מ"מ שם סעיף כ: ה] ה מיי' פכ"ו מהלכי מעילה הל' ג פוסק"ע מ"מ סימן ללב סעיף ג: ו] ח מיי' פי"ב מהלכי מעילה הל' ג פוסק"ע שם סימן לכ סעיף ב:

ג) ובמצה היו שלש: ב) מפשר: ג) למטייה זיאנא זיאנא הוא:

(ב) גמ' מ' מיכי ללמ למפייה פסידא פסידא הוא ללמ: (ג) רש"י ד"ה לשאת וכו' והבת הוא. כל"ל ומיכת היל מעמק: (ד) בא"ד אחד הוא הס"ד ואח"כ מ"ש איפה נמי ומפי מעמק: (ה) ד"ה כי היכי וכו' לשוב ט ותקנו כלי: (ו) ד"ה ללמ מקום וכו' הוי הפסד מטי למיבר שהיו מפקיד פומו שהוא יומר וכו' ליתמייה פסידא מקו ל"ל ומיכת ליעמק מעמק: (ז) ד"ה ומעשר הבת מן הכור עשרת הבתים חומר כי עשרת הבתים חומר נ"ב ר"ת ללמ מקום וכו' ומקנו כי: (ח) ד"ה אין מוסיפין על המדות יותר משתות ולא על המטבע יותר משתות נ"ב ר"ת ללמ מקום וכו' ומקנו כי: (ט) ד"ה והמשתכר לא ישתכר יותר משתות מאי מעמא אילימא משום אפקועי תרעא אי הכי שתות נמי לא אלא משום אונאה כי היכי דלא ליהוי ביטול מקח והא אמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפילו פחות מכדי אונאה חוזר אלא משום תגרא כי היכי דלא למטייה רוחא לא בעי זבן וזבין תגרא איקרי אלא אמר רב חסדא שמואל קרא אשכח ודרש השקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה מנה של קודש כפול היה ושמע מינה מוסיפין יותר משתות ושמע מינה שתותא מלבר אמר רבינא מתני' נמי דיקא דקתני תודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות שמע מינה:

חשק שלמה

על רבינו נרשום

ס) נסלע ד"ל ומ' סלעים ר"מ עז: סי:

הגהות מהר"י לאנדא

א] גמי כי היכי דלא למפייה דיאנא. נ"ב בב"מ דף ל ע"ל הגי' ללמ ליטי פסידא למגרע. ועיין גורס כאן כי היכי דלא למפייה דיאנא דאיכא למיחש דיאנא הוא ג"כ לשון פסקי:

תורה אור השלם

א) **הָאֵיפָה וְהַבַּת תִּכֶן אֶחָד יִהְיֶה לְשֶׁאֵת מַעֲשֶׂר הַחֹמֶר הַבַּת מַעֲשֵׂרִית הַחֹמֶר תִּהְיֶה אֶל חֹמֶר**

מַחְתָּבְתּוֹ: [יחזקאל מה, יא]

ב) **וְחֹק הַשֶּׁמֶן הַבַּת הַשֶּׁמֶן מַעֲשֶׂר הַבַּת מִן הַכֹּר עֲשֶׂרֶת הַבָּתִּים חֹמֶר כִּי עֲשֶׂרֶת הַבָּתִּים חֹמֶר:** [יחזקאל מה, יד]

ג) **וְהַשֶּׁקֶל עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה וַחֲמִשָּׁה שְׁקָל הַמָּנֶה תִּהְיֶה לָכֶם:** [יחזקאל מה, כ]

עז: התודה היתה באה פרק שמיני מנחות

והקריב ממנו מן המחובר. פירש בקונטרס שיהיו כולן נכלי אחד כשיטול התרומה ° ונלמוד דמין לרוע אלא מוקף בעלמא כמו ממנו דכתיב גבי תרומה (במדבר יח) והקטיר רבה (ויקרא מ.). משמע לפירוש הקונטרס גבי מנחה וכיוצא בקומצו מן המחובר אלא יבא עשרון בנכלי אחד ויקמוץ ומיהו הכא נמי בעי נגיעה כלומר שהיה שמנה נוגעה לפני נכלי אחד כי לא נגע מיבעיא לן הכא בעשרון שלנו בפעם אחת מהו לקמוץ מזה על זה לילוף לומר שיהא יוכיחו בכורים שיש אחריהם תרומה. ומהכי טעמא נמי ליכא למילף מתרומה גדולה: **גמ' מחובר אימא.** פירש בקונטרס דמ"ד דהכי לפריך דבמחילה היה מנחה הכשר ואפר ק' טהל המיוחדים ובקש לתכתי יכול להקיף כו' נכלי אחד כדפירש לעיל בקונטרס ונלמד לפרש דפריך למה לי קרא דפשיטא דמחובר הוא:

מתני' °מכולם היה נוטל אחד מעשרה תרומה שנאמר [א] והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה' [ב] אחד שלא יטול פרוס מכל קרבן שיהו כל הקרבנות שוות שלא יטול מקרבן על חבירו [ג] לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה והשאר נאכל לבעלים: **גמ'** תנו רבנן והקריב ממנו מן המחובר אחד שלא יטול פרוס מכל קרבן שיהו כל הקרבנות שוות שלא יטול מן הקרבן על חבירו תרומה לה' איני יודע מכמה הריני דן נאמר כאן תרומה ונאמר בתרומת מעשר [ד] תרומה מה להלן אחד מעשרה אף כאן אחד מעשרה או כלך לדרך זו ונאמר כאן תרומה ונאמר בבכורים [ה] תרומה מה להלן אין לה שיעור אף כאן אין לה שיעור נראה למי דומה דנין תרומה שאין אחריה תרומה מתרומה שאין אחריה תרומה ואל יוכיח בכורים שיש אחריהן תרומה או כלך לדרך זו דנין תרומה הנאכלת במקום קדוש מתרומה הנאכלת במקום קדוש ואל תוכיח תרומת מעשר שנאכלת בכל מקום תלמוד לומר [ו] ממנו תרומה לה' וכתיב בתרומת מעשר [ז] ממנו תרומת ה' תרומה לגזירה שוה למדנו לתרומה שהיא אחד מעשרה אבל איני יודע מכמה היא חלה הריני דן נאמר כאן [ח] לחם ונאמר להלן בשתי הלחם [ט] לחם מה להלן עשרון לחלה אף כאן עשרון לחלה או כלך לדרך זו נאמר כאן לחם ונאמר בלחם הפנים [י] לחם מה להלן שני עשרונות אף כאן שני עשרונות נראה למי דומה דנין מנחה הבאה חמץ עם הזבח ממנחה הבאה חמץ עם הזבח ואל יוכיח לחם הפנים שאינו בא חמץ עם הזבח או כלך לדרך זו דנין מנחה הבאה מארץ וחוצה לארץ מן החדש ומן הישן ממנחה הבאה מארץ וחוצה לארץ מן החדש ומן הישן ואל יוכיחו שתי הלחם שאין באות אלא מן החדש ומן הארץ תלמוד לומר [יא] ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתים ° שאין תלמוד לומר תביאו ומה תלמוד לומר תביאו שכל מה שאתה מביא ממקום אחר הרי הוא כזה מה להלן עשרון לחלה אף כאן עשרון לחלה [יב] אי מה להלן שני עשרונות אף כאן שני עשרונות ° תלמוד לומר [יג] תהיינה למדנו שתי הלחם [יד] לחמץ תלמוד לומר [טו] על חלות לחם חמץ נגד חמץ הבא מצה נמצאו עשרים עשרונות לחמץ תודה עשרה לחמץ ועשרה למצה יכול עשרה שבמצה לא יהו כולן אלא ממין אחד תלמוד לומר [טז] אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה [יז] חלות מצות בלולות בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן סלת מרבכת וגו' נמצאו שלשה עשרונים ושליש לכל מין ומין ושלש חלות לעשרון ונמצאו לחמי תודה ארבעים נוטל מהן ארבע ונותן לכהן והשאר נאכלים לבעלים אמר מר והקריב ממנו מן המחובר אלא מעתה דכתיב [יח] ואת כל חלבו ידים ממנו תהם מאי מחובר איכא בינייהו חמשת ימים ואמר רב חסדא אמר אביימי דאמר רב אחא אמר אביימי [יט] שלא יתאח בשר קודם שיטול אימורין אמר מר נאמר כאן תרומה ונאמר בתרומת מעשר תרומה ונילף מתרומת [כ] מדין ° דנין תרומה הנהגת לדורות מתרומה הנהגת לדורות ואל תוכיח תרומת מדין שאינה נוהגת לדורות ונילף מתרומת [כא] חלה תנא דבי ר' ישמעאל דנין דבר שנאמר בו ממנו [כב] (°) תרומת ה' מדבר שנאמר בו תרומה להי) לאפוקי תרומת חלה דלא נאמר בו ממנו תרומה להי בעי רבא תרומת לחמי תודה חייבין עליהן מיתה וחומש או אין חייבין עליהן מיתה וחומש ציון דאיתקש לתרומת מעשר כתרומת מעשר דמי או דלמא [כג] בו [כד] וחמשיתו מיעט רחמנא מדמעת או אינה מדמעת [כה] תיקו אמר מר ת"ל תהיינה מאי אמר

מתני' [כו] מבולם היה נוטל ממנו: שהיו כל הקרבנות שבלחמי תודה שוין. כשהפרשת תרומה: שלא יטול מקרבן. זה תרומה על מנת שלא יטול (ג) מה שיש בכלים משום דמעיקר תרומה על מנת שלא יטול מקרבן על חבירו: **גמ'** מן המחובר. למעיקר שיהו כל המנחות ממד מלמד שנאמר בבכורים תרומה. ללמוד מה (פסחים קי: ויט) ותרומת יהך על הבכורים: מה תרומה דבכורים אין לה שיעור. כלומרעין (פסח ס"ו ס"ו) אלו דברים שאין להם שיעור הפאה והבכורים וכמה שילמה מפיו: שאין אחריה תרומה. לכאן שנעשל תרומת מעשר אין מפרישין מזה ממנה תרומה מחברתה: שיש אחריה תרומה. שהרי מפרישין כל מרומתיו: דנין (ג) תרומת לחמי תודה האאלת במקום קודש. שנאכלת מיוחדים מתרומת בכורים שנאכלת מיוחדים: תלמוד לומר ממנו. (ויקרא ו) ללמד שכל מנחה מרומה לה' (ויקרא ב) ונאמר מתרומת מעשר (במדבר יח) והכתוב ממנו תרומת ה' מעשר וגו': **אבל איני יודע מכמה.** קשה הוא עומד אהלה על ממנו: **נאמר כאן לחם.** (ו) ממנו מה להלן עשרון לחלה: **ומה להלן שני עשרונות.** בשתי הלחם שני עשרונים ומו לא לקח כאן אלא עשרון לכך נאמר שני עשרונים ומו לא לקח כאן אלא עשרון ומו לא: **תלמוד לומר תהיינה.** יתירה למדנו לתרומה שיהא חמץ: **ולחם הפנים** (ט) מנחת חמץ: **הבא.** דכתיב שמיני סולת תעשה אותם (ו) הבא ממנו לך אלא עשרון אחד: **ת"ל תהיינה.** יתירה נפקא לן מפני הכתוב ° למלא מדרשת (ז) לגבי ממן הבא מנה: **תלמוד לומר אם** על תודה הוא. שהרי קרבן כתיב ג' מיני מנחה: מן המחובר. משמע שיהא הכל מן המחובר ומהכי תימא לא

אמר רב יצחק בר אבדימי תהיינה כתיב אימא עשרה קפיזי אמר רבא בעשרונות דבר הכתוב למדנו עשרה לחמץ עשרה למצה מנין ת"ל [א] על חלות לחם חמץ בנגד חמץ הבא מצה [ב] וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש הימנו ודבר אחר הוא וכל הימנו ודבר אחר לא הוי היקש הניחא [ג] למאן דאמר לא הוי היקש אלא למ"ד הוי היקש מאי איכא למימר [ד] תביאו מֵ**ת**ְ**נ**ֵ**י **המילואים היו באין כמצה שבתודה חלות ורקיקין [ה] ורביכה [ו] נזירות היתה באה שתי ידות כמצה [ז] של תודה חלות ורקיקין ואין בה רבוכה נמצא עשרה קבין [ח] ירושלמית שהן ששה עשרונות ועודין: גמ' מנא ה"מ אמר רב חסדא אמר רב חמא בר גוריא דאמר קרא [ט] ומסל המצות אשר לפני ה' לקח חלת מצה אחת וחלת לחם אחת ורקיק אחד בשלמא חלות חלות רקיק רקיק שמן מאי [י] נינהו לאו רבוכה מתקיף לה רב אויא אימא אנתא דמשחה אלא כדרדש רב נחמן בר רב חסדא משמיה דרבי טבלא [יא] זה קרבן אהרן ובניו שיקריבו לה' ביום המשח אותו וכי מה למדנו לבניו [יב] ביום המשחו אלא מקיש חינוכו להמשחו מה המשחו רבוכה [יג] אף חינוכו רבוכה אמר רב חסדא [יד] כהן גדול המתקרב לעבודה צריך שתי עשרונות האיפה אחת להמשחו ואחת לחינוכו מר בר [טו] רב אשי אמר שלש ולא פליגי הא דעבד עבודה כשהוא כהן הדיוט הא דלא עבד עבודה כשהוא כהן הדיוט: נזירות היתה באה שתי ידות כמצה שבתודה [טז]: תנו רבנן [יז] שלמיו לרבות שלמי נזיר לעשרת קבין ירושלמיות ולרביעית שמן יכול לכל [יח] מצות ת"ל [יט] מצות מאי תלמודא אמר רב פפא דבר שנאמר בו מצות יצא תלמוד אמר רבי ישמעאל תנא [כ] מצות כלל [כא] חלות ורקיקין פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט חלות ורקיקין אין מדי אחרינא לא: מתני'**

אמר רב יצחק בר אבדימי תהיינה כתיב אימא עשרה קפיזי אמר רבא בעשרונות דבר הכתוב למדנו עשרה לחמץ עשרה למצה מנין ת"ל [א] על חלות לחם חמץ בנגד חמץ הבא מצה [ב] וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש הימנו ודבר אחר הוא וכל הימנו ודבר אחר לא הוי היקש הניחא [ג] למאן דאמר לא הוי היקש אלא למ"ד הוי היקש מאי איכא למימר [ד] תביאו מ**ֵ**ת**ְ**נ**ֵ**י **המילואים היו באין כמצה שבתודה חלות ורקיקין [ה] ורביכה [ו] נזירות היתה באה שתי ידות כמצה [ז] של תודה חלות ורקיקין ואין בה רבוכה נמצא עשרה קבין [ח] ירושלמית שהן ששה עשרונות ועודין: גמ' מנא ה"מ אמר רב חסדא אמר רב חמא בר גוריא דאמר קרא [ט] ומסל המצות אשר לפני ה' לקח חלת מצה אחת וחלת לחם אחת ורקיק אחד בשלמא חלות חלות רקיק רקיק שמן מאי [י] נינהו לאו רבוכה מתקיף לה רב אויא אימא אנתא דמשחה אלא כדרדש רב נחמן בר רב חסדא משמיה דרבי טבלא [יא] זה קרבן אהרן ובניו שיקריבו לה' ביום המשח אותו וכי מה למדנו לבניו [יב] ביום המשחו אלא מקיש חינוכו להמשחו מה המשחו רבוכה [יג] אף חינוכו רבוכה אמר רב חסדא [יד] כהן גדול המתקרב לעבודה צריך שתי עשרונות האיפה אחת להמשחו ואחת לחינוכו מר בר [טו] רב אשי אמר שלש ולא פליגי הא דעבד עבודה כשהוא כהן הדיוט הא דלא עבד עבודה כשהוא כהן הדיוט: נזירות היתה באה שתי ידות כמצה שבתודה [טז]: תנו רבנן [יז] שלמיו לרבות שלמי נזיר לעשרת קבין ירושלמיות ולרביעית שמן יכול לכל [יח] מצות ת"ל [יט] מצות מאי תלמודא אמר רב פפא דבר שנאמר בו מצות יצא תלמוד אמר רבי ישמעאל תנא [כ] מצות כלל [כא] חלות ורקיקין פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט חלות ורקיקין אין מדי אחרינא לא: מתני'**

רב יצחק בר אבדימי תהיינה כתיב. פירוש יו"ד יתירה דריש דממעט מתמילו קמי שדרשנו לעיל שכל שמתה מצה ממקום אחר כזה למי שמצה הלחם קמי לן מני למכתב יו"ד להא שמיה שני עשרונים כתיב ופריך ומימא עשרה קפיזי ומשני אמר רבא בעשרונות דבר הכתוב פי' כדדרשי' מה כאן עשרון לחלה וכקומץ' כתיב מנחה מיוחדת שלו לא גרסי' קפיזי אמר רבא ה"ג אמר רב יצחק מהיינה עשרה דבר הכתוב ו"ם לא כתיב הכא ו"ו ותו לא קשיא לי' דממעט לחמץ למעוטי ולמימר מלו לוקמ שני עשרונים ומין הלוי שני עשרונים ומיהו קשה כיון דלי לא כתיב מהיינה לא היימ יודע לענין מה אמר הכתוב כל שמתה מצה ממקום אחר כזה מי לענין שיהא עשרון לחלה כבשני הלחם והוי להו ו' עשרונות דמה נשתייר (פרש"י) וכי מה למדנו הא צריך למכתב למדרש אהרן בפני עצמו ובניו בפני עצמן כראמרינן בסוף פ' התכלת. תוראה לפרש [וכן] מה למדנו לבניו בלומר: [ס"א מדכתיב זה קרבן אהרן ובניו משמע דנתחנכו אהרן ובניו ביחד והיכן מצינו זה אלא מקיש כו' אלא ש"מ תמידי בהינף של מילואים דאז נתחנכו בולן יחד זה להכין הגדול וזה להכין הזיתה ומה חינוכו של אהרן ברבוכה כו' ואינו ממש כשל אחרן דאילו של אחרן היה כולו בליל ושל בניו זיד נאכלות] הוי ליה למכתב זה קרבן היום המשחו אותו ובניו מינה שמעינן אהרן בפני עצמן ובניו בפני עצמן ולמה כתב אהרן ובניו אלא

עח: התודה היתה באה פרק שמיני מנחות

ולא בעינן עלי' בממון. מימה הא עד כאן לא פליגי רבי ורבנן אלא בחוף לכל המנחות [במות מלה] (לעיל דף סב.) אבל מי בעינן על בממון מו על ממש ויל דלכתה לא דמי להכיא [להתם] דמטפה לשמי הלחם שהבאת בהם חמץ אבל הכא בשתי הלחם שהן באין עם הזבחים אפילו בעלמא [מתי ליכא למימר אלא שיהא] הלחם קיים וכן שומט על ממן כדקאמר בממון לכל היכא למימר בחיסורין קאי: **אן** לאחד מבני **הבודה**. לאפוקי מקי לאכל [ד] מהמיני פסיפסא ללא מיקריב משום אחד מהמקבלין: **פורסה** ואין חוסין בנשכין הימנה. נראה לרבי הלוי גרוגע על שיקרטו פניה לפ"ק דשבת (דף יט.): **ליקדשו** ארבעים מתוך שמונים.

מתני' [ה] השוחט את התודה [ו] לפנים ולחמה חוץ לחומה לא קדש הלחם שחטה [ז] עד שלא קרמו [ח] פניה בתנור ואפילו קרמו כולן חוץ מאחד מהן לא קדש הלחם:

גמ' [ט] מאי חוץ לחומה רבי יוחנן אמר [י] חוץ לחומת בית פאגי ויש לקיש אמר חוץ לחומת העזרה ריש לקיש אמר חוץ לחומת העזרה [יא] בעינן [יב] על בממוך ורבי יוחנן אמר חוץ לחומת בית פאגי אבל חוץ לעזרה קדוש ולא בעינן על בממוך והא איפלגו בה חדא זימנא [יג] דתנן [יד] השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה רבי יהודה אומר אף התמיד ואמר ריש לקיש לעולם אינו חייב עד שיזה או לשוחט או לזורק או לאחד מבני חבורה [טו] עמו בעזרה ורבי יוחנן אמר [טז] אף ע"פ שאין עמו בעזרה צריכא דאי איתמר בההיא קא א"ר יוחנן דכל היכא דאיתיה באיסורא קאי אבל לענין מקדש לחם אימא מודי ליה לריש לקיש דאי איתיה בפנים קדוש [יז] אבראי לא קדוש ואי איתמר בהא בהא קאמר ריש לקיש אבל בהך אימא מודה ליה לרבי יוחנן צריכא תניא כוותיה דרבי יוחנן השוחט את התודה לפנים ולחמה חוץ לחומת בית פאגי לא קדש הלחם: שחטה עד שלא קרמו [יח] פניה בתנור: מנא הני מילי דתנו רבנן [יט] על חלות לחם חמץ יקריב [כ] קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא אם כן קרמו פניה בתנור יקריב קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת הזבח זבח תודת מלמד [א] שאם שחט שלא לשמן לא קדש הלחם [ב] תנו רבנן [ג] יוצאין במצה [ד] נא ובמצה העשויה באילפס מאי מצה נא אמר רב יהודה אמר שמואל כל שפורסה ואין חוטין נמשכין הימנה אמר רבא [ה] וכן לענין לחמי תודה פשיטא הכא [ו] לחם כתיב והכא [ז] לחם כתיב מהו דתימא [ח] אחד אמר רחמנא שלא יטול פרום והא כמאן דפריסא דמיא קמשמע לן [ט] איתמר תודה ששחטה על שמונים חלות חזקיה אמר [י] קדשו ארבעים מתוך שמונים ורבי יוחנן אמר [יא] לא קדשו ארבעים מתוך שמונים אמר רבי זירא הכל [יב] מודים היכא דאמר ליקדשו ארבעים מתוך שמונים קדשו אל יקדשו ארבעים אלא אם כן יקדשו שמונים לא קדשו כי פליגי בסתמא מר סבר לאחריות קא מיכוין ומר סבר לקרבן גדול קא מיכוין אביי אמר [יג] דכולי עלמא [יד] (לאחריות) קא מיכוין ובכלי שרת מקדשין שלא מדעת קא מיפלגי [טו] [טז] מר סבר כלי שרת מקדשין שלא מדעת ומר סבר כלי שרת אין מקדשין שלא מדעת רב פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת מקדשין שלא מדעת והכא בסבין קא מיפלגי מר סבר סבין מקדשת בכלי שרת [ומר סבר סבין כיון דלית ליה תוך אינה מקדשת בכלי שרת] ואיכא דאמרי רב פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת והכא בסבין קא מיפלגי מר סבר סבין אלימא מכלי שרת דאע"ג דלית ליה תוך מיקדשה ומר סבר סבין לא אלימא ליה מכלי שרת: **מתני'** שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה [יז] ונמצאת טריפה לא קדש הלחם שחטה ונמצאת בעלת מום ר' אליעזר אומר קידש [יח] לא קידש שחטה שלא לשמה וכן איל המילואים וכן שני כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן לא קדש הלחם: **גמ'** מתני' מני רבי מאיר דתניא זה הכלל כל שפיסולו קודם שחיטה לא קדש הלחם פיסולו אחר שחיטה קדש הלחם שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה ונמצאת טריפה לא קדש הלחם שחטה

[ה] חוץ לחומת [בית] פאגי. היינו חוץ לתחומת הר הבית אבל מה שהוא הכית קדשו מע"פ שאין בעזרה (ו) מ"ב ו"ל: חוץ לחומת העזרה. ולע"ג להוי לפניס מתחומת בית פאגי לא קדש (ג) על זמן מחת מלות לסייע על בממון בעזרה: **הא** איפלגו בה חדא זימנא. בעל בממון: רבי יהודה אומר אף תמיד של בין הערבים. מס שחטו על ממן שוב לכתיב על ממן מס וממי זכחי המיוחד לי לסייע תמיד:

ורבי יוחנן אמר אפי' הבי. דלא בעינן על בממוך: בההיא קאמר רבי יוחנן. מע"פ שאין עמו בעזרה: דכל היכא דאיתיה. למתן לתמר ומן המיעוד מיקדש מיתיה: **אבל** מקדש לחם. שלמתי מהיה אין מקדשים אלא בשחיטת הזבח אימא מהיה יהו קדוש עד שיבא הלחם עמו בעזרה: **ואי** איתמר בהא. שלמתי מהיה **קאמר** ליקוש כיון למקדש לחם אח"כ [ב] בעינן [ג] בעל בממוך אבל היכא דאיתיה בעזרה ריש לקיש אמר חוץ לחומת העזרה [ד] בעינן [ה] על בממוך ורבי יוחנן אמר חוץ לחומת בית פאגי אבל חוץ לעזרה אפי' בעזרה קדוש [ו] אבראי לא קדוש. ובפרק תמיד נשחט ג"ש בספרים מיד: דחוי אבלי שורת הדין מקדש אלא מה שבתוכו ד"א לא יקדש שחיטת הזבח אלא מה שבעזרה ותימה [דאין זה] (זה אינו) דמיון אלא נראה לפרש מידי דחוי אבלי שורת הדין מקדש כי אם בעזרה כדאיתא בפ' המזבח מקדש כלי שרת אין מקדשין אלא בקודש ה"נ אין שחיטה מקדשת אלא בעזרה: **אבראי** לא קדוש. ובפרק תמיד נשחט ג"ש בספרים מיד: דחוי אבלי שורת הדין מקדש אלא מה שבתוכו ד"א לא יקדש שחיטת הזבח אלא מה שבעזרה ותימה [דאין זה] (זה אינו) דמיון אלא נראה לפרש מידי דחוי אבלי שורת הדין מקדש כי אם בעזרה כדאיתא בפ' המזבח מקדש כלי שרת אין מקדשין אלא בקודש ה"נ אין שחיטה מקדשת אלא בעזרה: **ואי** איתמר בהא. שלמתי מהיה **קאמר** ליקוש כיון למקדש לחם אח"כ [ב] בעינן [ג] בעל בממוך אבל היכא דאיתיה בעזרה ריש לקיש אמר חוץ לחומת העזרה [ד] בעינן [ה] על בממוך ורבי יוחנן אמר חוץ לחומת בית פאגי אבל חוץ לעזרה קדוש ולא בעינן על בממוך והא איפלגו בה חדא זימנא [יג] דתנן [יד] השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה רבי יהודה אומר אף התמיד ואמר ריש לקיש לעולם אינו חייב עד שיזה או לשוחט או לזורק או לאחד מבני חבורה [טו] עמו בעזרה ורבי יוחנן אמר [טז] אף ע"פ שאין עמו בעזרה צריכא דאי

והדר

איתמר בההיא קא א"ר יוחנן דכל היכא דאיתיה באיסורא קאי אבל לענין מקדש לחם אימא מודי ליה לריש לקיש דאי איתיה בפנים קדוש [יז] אבראי לא קדוש ואי איתמר בהא בהא קאמר ריש לקיש אבל בהך אימא מודה ליה לרבי יוחנן צריכא תניא כוותיה דרבי יוחנן השוחט את התודה לפנים ולחמה חוץ לחומת בית פאגי לא קדש הלחם: שחטה עד שלא קרמו [יח] פניה בתנור: מנא הני מילי דתנו רבנן [יט] על חלות לחם חמץ יקריב [כ] קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא אם כן קרמו פניה בתנור יקריב קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת הזבח זבח תודת מלמד [א] שאם שחט שלא לשמן לא קדש הלחם [ב] תנו רבנן [ג] יוצאין במצה [ד] נא ובמצה העשויה באילפס מאי מצה נא אמר רב יהודה אמר שמואל כל שפורסה ואין חוטין נמשכין הימנה אמר רבא [ה] וכן לענין לחמי תודה פשיטא הכא [ו] לחם כתיב והכא [ז] לחם כתיב מהו דתימא [ח] אחד אמר רחמנא שלא יטול פרום והא כמאן דפריסא דמיא קמשמע לן [ט] איתמר תודה ששחטה על שמונים חלות חזקיה אמר [י] קדשו ארבעים מתוך שמונים ורבי יוחנן אמר [יא] לא קדשו ארבעים מתוך שמונים אמר רבי זירא הכל [יב] מודים היכא דאמר ליקדשו ארבעים מתוך שמונים קדשו אל יקדשו ארבעים אלא אם כן יקדשו שמונים לא קדשו כי פליגי בסתמא מר סבר לאחריות קא מיכוין ומר סבר לקרבן גדול קא מיכוין אביי אמר [יג] דכולי עלמא [יד] (לאחריות) קא מיכוין ובכלי שרת מקדשין שלא מדעת ומר סבר כלי שרת אין מקדשין שלא מדעת רב פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת מקדשין שלא מדעת והכא בסבין קא מיפלגי מר סבר סבין מקדשת בכלי שרת [ומר סבר סבין כיון דלית ליה תוך אינה מקדשת בכלי שרת] ואיכא דאמרי רב פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת והכא בסבין קא מיפלגי מר סבר סבין אלימא מכלי שרת דאע"ג דלית ליה תוך מיקדשה ומר סבר סבין לא אלימא ליה מכלי שרת: **מתני'** שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה [יז] ונמצאת טריפה לא קדש הלחם שחטה ונמצאת בעלת מום ר' אליעזר אומר קידש [יח] לא קידש שחטה שלא לשמה וכן איל המילואים וכן שני כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן לא קדש הלחם: **גמ'** מתני' מני רבי מאיר דתניא זה הכלל כל שפיסולו קודם שחיטה לא קדש הלחם פיסולו אחר שחיטה קדש הלחם שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה ונמצאת טריפה לא קדש הלחם שחטה

רש"י כתי"ב

מתני' בפנים. בעזרה: עד שלא קרמו בתנור. לפי לחם ניתנו אלא עיסה מקדלת: **גמ'** חוץ לחומת בית פאגי. מון לחומת החיטה מילוטלים: **לא** בעי של בממוך. מע"ג לכתיב על זבח החודה סלות לה לכתיב על בממוך כל החודה בשבת זמיחה ומיקוי יוצא לכיה שהרי מודה ובמנה מלכין ככל המיר: **אף** התמיד. של בין הערבים של ערב פסח ובשבת שחל להיות בערב פסח: **עד שיזה.** ממן: **לשחט או לזורק.** הכהן הזורק: **ועד שיזה.** ממן: **עמו** בעזרה. דלכתיב על בממוך: **אלא אם** [כן] קרמו בו. דלמא מני ומהיל מעמא לה מקרי מנוח: שאם שהמן שלא לשמן בו. דלכי מעמע זבח מותת שלמיו יקריב מנוח בשבת על זבח מנוחה: **ואין** חוטין נמשכין. בשפיר: שפורסה. שמוכה: **כמאן דפרימא דמיא.** לכיון דלחה לאפוקי מי שהיא יפה נפרקה מעלמה: קדשו. לה מרבעים מתוך שמונים ולכן שמונים יכולו מפסיד מה לקונים: חזקי אבר. לפי לאמר שמונים לאחריות שאם יאבדו אחד מהן יהא לו ממה לשלם: **ומר** סבר. לפי לאמר שמונים לקרבן גדול: **דכולי** עלמא. להא לא מפסיד מה לקונים: **בכלי** שרת מקדשין. אפי' לא נגעה בהן אלא הכלי: **מדעת.** הבעלים: **בסבין** קא מיפלגי. אי מקדשת בכלי שרת אי לא: **אלימא** מכלי שרת. לקדש בעלים: **ומר** סבר. אין מקדשת בעלים: **לית** ליה תוך. ומקבל מעט: **אלימא** מכלי שרת. לקדש בעלים: **ומר** סבר. אין מקדשת בעלים: **לא** אלימא מכלי שרת. לקדש בעלים: **ונמצאת** טריפה. בזמן שנשחטה כשרה: **לא** קדש הלחם. ואפי' **מקבל** הזורק עליו את הדם: **ונמצאת** בעלת מום. בזמן שנשחטה כשרה: **לא** קידש. אפי' נשחטה לשם שלמים: **לא** קדש. לפי לאמר שמונים: **ומר** סבר. אין מקדשין בעלים

שחטה ונמצאת בעלת מום. פליגי רבי אליעזר ורבי יהושע: על חוץ לזמנו שקדש. הואיל ותע"מ לימיה לזמן מסוים מסוים לגמרי לא קדש כלל והיינו דמיתיבי אחוץ לזמנו. דלמיד הכל קדש לפיגול מגלה משום דהלכתא כמאיר דאמר לא קדש כלל ואתה דמיתיבי לבעל מום. דלמיד הכל לא קדש (ו): חוץ לזמנו ולחוץ למקומו פסול מחמת מקום ובעל מום פסול הגוף: חוץ לזמנו ולחוץ למקומו פסול מחמת מקום ובעל מום פסול הגוף: [ד]קשיא לך הילכך ממנו לבעל מום דפסול הגוף הוא מזמנו ממעטא מתותי שחטה לשמה גמ' [ה] לשמה ולא לשמה כלל ואתה דמיתיבי לבעל מום. דלמיד הכל לא קדש

עין משפט
נר מצוה

נב א מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה ו:
נד ב מיי' פ"ל מהל' מלוה ולוה הלכה ו:
נה ג ד ה מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכ"ט ט:

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה שמן וכו' מגמת נסכים יכול להביא מפיו: (ג) ד"ה מוסיפין וכו' שכלי שרת אינו מקדשו לו לנסכים משום שכי שמנו שיהו לוגס לחמי הס"ד ותמ"ל מה"ש ה"נ יאמרו כולם כשרים וכו' מקול הס"ד ותמ"ל מה"ד התנו בו' ממני דקמני וכו' שנפסל: (ג) ד"ה ממידין וכו' פיוט כ"ה מהר. נ"ב עיין שבועות דף י' ע"ב: (ד) באיד ותמר כך נמצאו לא יקרבו ולא יקריבו אחר שאובדד מגו הקומעה יקרבו מגו הקומעה. נ"ב ול"ל זהו למעוטא דפסימים וק"ל ע"כ: (ס) ד"ה מ"ר מהו וכו' מגו יקריבנו לפוריס:

רבינו גרשום

ולימני עלייהו. דנסכין מעיקרא אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו ליפקו לחולין: גודה שמא יאמרו בעלמא. כלא תנאי מרציא מכלי שרת לחולין משום הכי התנו שיהא לוגה האחד ודמי כאילו לשם האחד זבח שני הובאו הנסכים וליכא למגזר שמא יאמרו נסכים וכו'. ומי איתי ליה לר' שמעון לב ב"ד מתנה עליהן דתתרצינן למתניתי' בר' אלעזר ב"ר שמעון וסבר לה כותיה דאבוה: תמידין שלא הוצרכו. שקנו מהן הרבה תשתירו מהן בסוף השנה לדברי ר' שמעון אין נמדין תמימין אלא יהיבנו עד שיפול בהם מום ואחר נמדין ואמאי לימא לב ב"ד מתנה עליהם מעיקרא אם לא הוצרכו יפרו תמימים: שאני התם דאית בהו תקנה ברעייה. דירעו עד שיפול בהם מום. והאי לדברי ר' שמעון ולדברי חכמים במסכת שבועות פליגי: ולא חליפה. זו היא חליפה שאבדה והפריש אחרת תחתיה. מהו אומר אם על תודה יקריבנו. כלומר היה יכול לומר אם על תודה קרבנו מהו יקריבנו ת"ל יקריבנו אחד ולא שנים כלומר על אחד יקריב לחם ולא על שנים: אחר שריבה הכתוב. יקריב: מיעט יקריבנו: ת"ל. אם על תודה. ריבה על: לא שנו. דקאמר תודה טעונה לחם ולא ולדה ולא חליפה. לא שנו אלא לאחר כפרה. לאחר שנתכפר באחת מהן: אבל לפני כפרה טעונה לחם איזה שירצה: אלימא אחליפי תודה חובה. היינו תודה חובה כגון שהיה מפרש בים ונסתכן תנד אם ינצל שיביא תודה כדאמרי' ד' צריכין להודות ותודה חובה היינו דקאמר הרי עלי דנחתיב באחריתה: חליפי תודה לפני כפרה דטעונה לחם איזה שירצה. תניגא מנין למפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה מדקאמר והפריש אחרת תהתיה מכלל דתודת חובה היא:

לב בית דין מתנה עליהן. פירכמי התם (לעיל פרק ו' דף עו:): ולימני עלייהו ולייפקו לחולין. מע"פ שכבר קידשו נכלי שרת לפיכך ממני לומר כלי שרת מקדשים שלא מדעתא הני מילי קודם הגרת מכל תולין לא מקדשי: ליפלוג. מכלן מוכח דגרס בתמיתין (ג) ומפ' נמו ולא גרסינן ומפ' נמו ולא ל"ל הס קא משני: **ומי** איתי ליה לרבי שמעון לב ב"ד מתנה עליהן. משום דמסתבר לרבי שמעון סבר לה כוותיה דאבוה דאמר מר אם יש זבח אחר יקרבו עמו והא אמר רב חסדא שמן שהפרישו לשום מנחה זה פסול לשום מנחה אחרת אמר שמעון וכן לעזל בתוך רבי ישמעאל (דף עב:) למיקן למוקמיה כותיה גבי שלא כמנותה: **דאית** ליה תקנה ברעייה. תימה לה"ר מפני דהוה ליה למימר שמני התם לדמים להו מקנתא לקיץ המזבח כדמיתא בשבועות (דף י. ושם) וי"ל דנקט רעייה כי היכי דלא תקשי מדעיני מטעיני מטעות ולא מיבעיא קשיא לן מיבעיא בממידין דמין נפדין דהוה קיץ למזבח אלא שמעי מטעות למין נפדין לר' שמעון מסוס דמים להו מקנתא ברעייה: ממי

שהיתה זבח זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח באותה שעה לא הכי נמי קא אמר במה דברים אמורים שהיה זבח זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח באותה שעה נעשה כמי שנפסלו בלינה ופסולין [ד] ומי איתי ליה לרבי שמעון [ה](בן אלעזר) לב בית דין מתנה עליהן [ו] והא אמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן [ז] המזידין שלא הוצרכו לציבור לדברי רבי שמעון אין נפדין תמימים לדברי חכמים [ח] נפדין תמימים שאני התם [ט] דאית להו תקנתא ברעייה: **מתני'** [י] ולד תודה [יא] ותמורתה [יב] הפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם שנאמר [יג] והקריב על זבח התודה התודה טעונה לחם ולא ולדה ולא חילופה ולא תמורתה טעונין לחם: **גמ'** תנו רבנן מהו אומר תודה יקריב [יד](אם על תודה יקריב) מנין [טו]למפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות מנין שאיזה מהן שירצה יקריב ולחמה עמה תלמוד לומר התודה יקריב יכול שתהא שניה טעונה לחם תלמוד לומר יקריבנו אחד ולא שנים אחר שריבה הכתוב ומיעט מנין לרבות ולדות וחליפות ותמורות להקרבה תלמוד לומר [טז] אם על תודה יכול יהו טעונות לחם ת"ל והקריב על זבח התודה תודה טעונה לחם ולא ולדה [יז] ולא חילופה ולא תמורתה טעונין לחם שלח [יח] רב חנינא משמיה דרבי יוחנן [יט] לא שנו אלא לאחר כפרה אבל לפני כפרה טעונין לחם: הוי בה רב עמרם אהייא אילימא אחליפי [כ] תודת חובה אי לפני כפרה תניגא אי לאחר כפרה תניגא אלא

ור' אלעזר בר' שמעון סבר לה כוותיה דאבוה דאמר [ו] כל העומד לזרוק בזרוק דמי אמר מר אם יש זבח אחר יקרבו עמו והא אמר רב חסדא שמן שהפרישו לשום מנחה זה פסול לשום מנחה אחרת אמר רבי יוחנן [ז] לב בית דין מתנה עליהם אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו אין זבח אחר זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח באותה שעה מאי נפסל בלינה אדרתני סיפא אם [ח] לאו יפסלו בלינה ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים שהיה זבח זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח באותה שעה נעשה כמי שנפסלו בלינה ופסולין ומי איתי ליה לרבי שמעון [ט](בן אלעזר) לב בית דין מתנה עליהן [י] והא אמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן [יא] המזידין שלא הוצרכו לציבור לדברי רבי שמעון אין נפדין תמימים לדברי חכמים [יב] נפדין תמימים שאני התם [יג] דאית להו תקנתא ברעייה: **מתני'** [יד] ולד תודה [טו] ותמורתה [טז] הפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם שנאמר [יז] והקריב על זבח התודה התודה טעונה לחם ולא ולדה ולא חילופה ולא תמורתה טעונין לחם: **גמ'** תנו רבנן מהו אומר תודה יקריב [יח](אם על תודה יקריב) מנין [יט]למפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות מנין שאיזה מהן שירצה יקריב ולחמה עמה תלמוד לומר התודה יקריב יכול שתהא שניה טעונה לחם תלמוד לומר יקריבנו אחד ולא שנים אחר שריבה הכתוב ומיעט מנין לרבות ולדות וחליפות ותמורות להקרבה תלמוד לומר [כ] אם על תודה יכול יהו טעונות לחם ת"ל והקריב על זבח התודה תודה טעונה לחם ולא ולדה [כא] ולא חילופה ולא תמורתה טעונין לחם: **שלח** [כב] רב חנינא משמיה דרבי יוחנן [כג] **לא שנו** אלא לאחר כפרה אבל לפני כפרה טעונין לחם: הוי בה רב עמרם אהייא אילימא אחליפי [כד] תודת חובה אי לפני כפרה תניגא אי לאחר כפרה תניגא אלא

חילופה. [כה]זו היא מילואה שמביא והפרים המפרים ואוכל ונמצאת דקריבה נמי בחובה: **גמ'** תנו רבנן מהו אומר תודה יקריב. שלא יהא נראין למיתר שם על תודה יקריבנו דמלי למיכתב והקריב על זבח התודה והשמיט לן [א] ויקריב לתודיה [ב] ומפ' ליה לשון נסכים דכתיב בהדיה: ומפילו נמכבר בהמעוטה הוין הני כי הקרבה: אם על. ליתה לכל מלו קריין: לא שנו. הא למדן לן ולדות וחליפין טעונין לחם: **אלא** אחר כפרה. למאי מהן שמא הקריב שוב למאכל מן טעונין לחם: **אבל** לפני כפרה. הא הקריב גולדות ולחמורות וחליפין טעונין לחם: **אחליפי** תודת חובה. כגון למאי עלי להיות עליה מוסה להכי ממעטא ליה דלמי יהמן ממממין קמשלל דקמני ולא ולדה ולא חילופה טעונה לחם [כו] ותמורי בתודת מוסה קמיני דמשלל דקמני בתודת ממעטין מכלל דתודה מוסה היא למאי עלי לאי לן מוסה מחרת ממעטי ממעטא קמני לגיטת למעטא מלי מי לפני כפרה מיהי מי לימא כפרה ותקני [כז] ומפ' דמשלל דקמני [כח] מפרים מחרת ממעטין מכלל דתודה מוסה היא ותקני ורבי שמעון שומדות מחו מילמה יקריב ולחמה עמה דהייטו לפני כפרה:

ורבי אלעזר. סבר לה כר"ש מפה דאמר לקמן בפרק המנחות והנסכים כל הטעון ניזוק מזוק דמי ולא הוי פסול מחיקה: **לב** ב"ד. על בהמים ומקמי מטר עסקינן: נופרה דמנחה הוא. מהכי ט נגלות כמנפלה המנחה נפסל: וליתני. לב ב"ד על הנסכים שמא נפסלו הזמנים ליפקו למולין ומפלי מקמי מה לנו נפסלו גלינה: **גזירה** שמא יאמרו. מולימן דבר הקרוס בכלי לאול וכולי עלמא לן ילימי מנחה ומפרי בלא מנחי הוי מולין: **הבא** נמי. מחמי' כי מחנו עלייהו לשם זבח שמא יתמרו נסכים שהפרישן לשם זבח זה בכלים לזבח אחר בלא מנחי: מחמי שהיה. מוחו זבח אחר בלומר לשם מנחה אחרת: **זבי** אית לן למימר לשם זבח הוה ליה למימר שמא יאמרו: **תמידין** שלא הוצרכו לציבור. דלמוקמינן לעיל בכלים ומכר ליה כמנה ומכר ליה כמנה מקדש לשם מנחה אחרת אמר רבי יוחנן [כ]*לב בית דין מתנה עליהם אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו אין זבח אחר זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח באותה שעה מאי נפסל בלינה אדרתני סיפא אם [כא] לאו יפסלו בלינה ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים שהיה זבח זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח באותה שעה נעשה כמי שנפסלו בלינה ופסולין [כב] ומי איתי ליה לרבי שמעון [כג](בן אלעזר) לב בית דין מתנה עליהן [כד] והא אמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן [כה] המזידין שלא הוצרכו לציבור לדברי רבי שמעון אין נפדין תמימים לדברי חכמים [כו] נפדין תמימים שאני התם [כז] דאית להו תקנתא ברעייה: **מתני'** [כח] ולד תודה [כט] ותמורתה [ל] הפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם שנאמר [לא] והקריב על זבח התודה התודה טעונה לחם ולא ולדה ולא חילופה ולא תמורתה טעונין לחם: **גמ'** תנו רבנן מהו אומר תודה יקריב [לב](אם על תודה יקריב) מנין [לג]למפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות מנין שאיזה מהן שירצה יקריב ולחמה עמה תלמוד לומר התודה יקריב יכול שתהא שניה טעונה לחם תלמוד לומר יקריבנו אחד ולא שנים אחר שריבה הכתוב ומיעט מנין לרבות ולדות וחליפות ותמורות להקרבה תלמוד לומר [לד] אם על תודה יכול יהו טעונות לחם ת"ל והקריב על זבח התודה תודה טעונה לחם ולא ולדה [לה] ולא חילופה ולא תמורתה טעונין לחם: **שלח** [לו] רב חנינא משמיה דרבי יוחנן [לז] **לא שנו** אלא לאחר כפרה אבל לפני כפרה טעונין לחם: הוי בה רב עמרם אהייא אילימא אחליפי [לח] תודת חובה אי לפני כפרה תניגא אי לאחר כפרה תניגא אלא

ומפו מילא מנית המפורים למתני' מגלות מלנטה נריכין להודות למכיר מהו ויזמנו זמן מהיכ מפני מהלים:

א) [נקמן קנ: ומ"ש], ב) [מנחות קו: ומ"ש], ג) [מנחות ו: נקמן ל"ל], ד) [מנחות ו: נקמן ל"ל], ה) כ"ה מ"ר מ"ר, ו) מהכ"ק מ"ר, ז) [כריתות כה:], ח) נ"ר ל"ק הס"ד והכ"ל ים למפוס, ט) ל"ל כמכים ל"ק, י) ל"ל שמפפל זה ומיל מוי הנסכים כו' ל"ק, כ) ל"ק ומן ומ"ר ל"ק כ"ע מלר כמ"ש ר' קרינן ים מי, ל) ל"ל ומ"ר ממלפו לן יקרבו בגב המוכות ולן יקרבו בגב המוכות ומין נפדין כו' ל"ק, מ) שאני התם לסכי מין נפדין דמל מיס לסו מקנתא ומשום ל"ל לב ב"ל ממנו מלינן כל"ל ל"ק, נ) ל"ל והלר קן ליין הכיעי ליקריבו לימיס כו' ל"ק, ס) ל"ל מיעט כו' ל"ק, ע) [ר"ח מפקנ"], פ) ל"ל ומפ' לן ל"ק.

שיטה מקובצת

ב) אם למו יפסלו: ג) תיבות בן אלעזר נמחק: ד) עליהן סימן דעצ"ן: ה) תמידין שלא הוצרכו לצבור. פרש"י שבכל שנה כו' והקשה השר מקוצי ויקוחו אותם ד' אחרונים מתרומה חדשה אלא נראה לפרש שלא הוצרכו לצבור בגין שקנה הגזבר של הקדש הרבה טלאים ביחד מפני ריוח הקדש ונתותרו אחר חדש ניסן ובכמ' שבועות האוכלי: גלילין. לציבור. שקנו הרבה ונשתיירו מהן בסוף השנה. הרמ"ה: ו) דאית להו תקנתא ברעייה. וא"ת בלא רעייה נמי תיפוק ליה דהן עצמן ראויין לקיץ מזבח ול"ל דמשום חשאה נקט דלא מצי למהני עולה קדם רעייה גזירה לפני כפרה אטו לאחר כפרה כדאמרינן בשבועות ומה"ר ר"ש בחטאת שאין מקיצין בגופה אלא בדמיו: ז) ותמורתה והמפריש. [כה]ז היא מילואה והמפריש. ח) תיבות אם על תודה יקריב נמחק: ט) ולא ולדה וחליפתה. חליפתה כבר אימעט מקרבנו אלא אגב גררא נקטיה: י) רבי חנניה. ך) תחת חובה. גלינן. פ"ה בל"א כגון מפרש בים כר ולא נזירה דלא אשכחן דליחייב אם לא אמר הרי עלי תודה: יא) שתבא לשון: יב) מנחתם ונסכיה' מביא מנחה היום תמכים: יג) עלייהו אות ן' נמחק: יד) נשארים בסוף ותיבות ביום ר"ח נמחק: טו) נמצאו לא יקרבו בגב המוכות בחג המוכות לא יקרבו: טז) שאני התם להכי אין נפדין ותיבות ד"ס"ל ל"ש: יז) תקנתא ולעולם: יח) חילופה שאמר זו היא חליפת זו הס"ד ומה"ד שאבדה: יט) דמדקאמר הפורש:

תורה אור השלם

א) אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחָרִים בַּשָּׁמֶן וְכִלֹּת מֽרֻבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן:

[ויקרא ז, יב]

אלא אחליפי תודה נדבה. לקמן מכי ז' ותבדה ומפרים מתמה מתמה כלומר לתקריב הכא בריתא קמי [ב] דקתמר מנין מתודה ותליפין דקתמה קמי [ג] ומקמשנן ן בתליפי תודה נדבה ותמר רבי יוחנן עלה [ד] ק"ו אמר: בין לשמי בפרה בין לאחר בפרה. [ה] שמכפר מחמרות טעונות שמיכון לשם זמרטה מתודות הוא להוחיל ולא מתמיד להפריש מתרת מפרישים גלי מלעיתים שהעמו שהעמו והלכך [ו] נדבה ומכך: [ז] מפיק מתמיקין:

אלא אחוליפי תודה נדבה. כגון שהפרישן ולבסוף בין (ט) הקריבה לשמי בפרה בין לשמה בפרה אין מעונה לשם דמומר לתודה היא שכבר נתכפר בשמר והוי כמפרים משום לתודתו ומתומרו דכל דבר הבא מלעיל אין תודה מומר: אלא אחולד תודת חובה. וכי קמני נעיל ולא ולבא טעון לשם לשמה בפרה אבל לא לשמי בפרה טעון ושכח ליכא למיפרך בין לשמי וכו' [י] מרבה מתודות הוא לשון לשם [יא] מרבה מתודות שהוא מביא בשבח הקדש.

מתודת מיכה: אדם מתכפר בשבח הקדש. לפיכך הולך [אל תודת מיכה] וכיון דיכול להתכפר אחיה [יב] לו מתם או טולה מכי נמי טעונת לשם: הי בה אבי נמי בהאי גוונא. מלעיל ומיקן [יג] מולך מתודת מיכה: לשמי בפרה טעונות לחם. למזבח מתכפר בשבח הקדש לשמר בפרה מעונין לחם מתמר דמומר לתודה מתם מלא מומה דמומר לתודה נדבה לכבי בפרה נמי אי מעונין לחם מעונין לשם בפרה אין מעונין לחם דמומר לתודה היא ומולד מתודה נדבה לכבי בפרה נמי אין מעונין לחם משום לשלמי בפרה [יד] קודם שהפרישן הפעלים רומה ומלו מהם בכ"ג להפרים מהם ולבסוף והפרים מתרת מתמיד והרי שמיכון עומדות שמיה מין מעונה לשם לשמיכ: [טו] יקריבנו לשלמ ולא שמים ושכי קמני כל שבמעמת רומה מתודה מעונה לשם: שמואל כרבי בבירא ליה דאמר אבודה בשעת הפרשה דשניה מתה. לפיכך מעמת קודם שנתכפרו פעלים לבבי לשמואל מין מעונין לשם: אלא רומה ל'רבי היכי משבחת לה'. דקתמר שמואל כל שבמעמת רומה מתודה מעונה לשם: והא נבי תודה בהדי. שם הפרים שמי מתודה לשלמיה שם מאי שמיה מהמ שמיה יקריבנו לשלמ ולא לפעים והכי קתמר כל שבמעמת רומה מתודה מעונה לשם: אלא שמואל. לם קבר נם מרבי ולא כרבנן: אלא בריש. לשמר ממם מעמת מתות ולד מעמת ומתרת מעמת ומעמת שממו פעלים ושמכפרו פעלים בשמר ושעיפרם שנשם לשם לשמיה לשם ומעיפרם שנשם לשם לשמיה לשם ומעיפרם שנשם לשם לשמיה לשם ומ

ב א מי' פ"ע מהלכות
סנהד"מ הלכה ט:
ג ב מי' שם פ"ע הלכה
ד:
ד ב מי' שם פ"ע הלכה
ג:

שיטה מקובצת
א) ואמר רבה:
ב) בתמורות. עי' תוס'
לעיל (דף מ"ח ע"א):
ג) הקנה. עי' תוס' זבחים
(דף ע"ו ע"ב ולקמן דף
ק"ח ע"ב):
ד) היא ואי
ותיבות היכי דמי נמחק:
ה) סימן למדים לחם
שיש שכן בדמהרא
ותיבות דרמה ראי נמחק:
ו) לאחריות. ותיבות
לאחר יהור נמחק:
ז) דכיון דלחם נמי
איקרי: ח) הפריש מעות
לחודתו: ט) חליפי
ראשונה אלא כמובה
בתודות:
י) לחם דור
שלישי בתודה. עי' תוס'
בתמורה:
יא) לחם דור
שלישית נעשית חליפין
של זה לפיכך אין שתעתין
לחם הס"ד ומה"ד כולהו
חליפי דהדדי ניתנו כ"ש
אם נתכפר בראשונה
שניה איתה פטורה לחם:
יב) והם הוא גבי תודה:
יג) לרבא: יד) לפיל
דאף על גב דהויא:
טו) תיכא רבה נמחק:
טז) חובה שנתפדובה
בההיא: יז) תיבא
תתפדובה נמחק:
יח) לחמה
שנשתיירה: יט) כמפרש
שתי תודות לאחריות
חדא קרובה: כ) היא וקא
מיתני לחם ותיבות היאך
הביא נמחק: כא) תיבת
ולא נמחק: כב) הפסול
קודם זמנו: כג) פרשתי
בגליון ד"ה בדבק הבית
לגבי עבודות דזבח
בחולין בעזרה חשבינן
ליה דהלחם הבא עם
הובה גופיה דקרבן אבל
בכהנים נהי דבעי הגופה
לאו גופיה דקרבן ממש
הוא והבאה ניתא הא
דלקמן פרשתי ואיני יודע
מה פרשתי בו':
כד) המסקנא. עיין
בהשמטות בסוף
המסכת:

תוספות חב"ח
(א) ד"ה ר"ש מנכסי
מלמעלה וכי לפי שהיה.
ג"כ ר"ל שלמים וכו':
(ב) ד"ה שלמים וכו'
ולמעלה אמ"ל ותמ"ל
מ"מ החם בר' תודה
דלחיכ: (ג) ד"ה ולימא
וכו' מקנה אמ"ל ותמ"ל
מ"מ ד"ה ומ"ל ממש:
(ד) ד"ה ולימי וכו'
דלמ"ל דלמקיק דאייריי
באמור כלי זה:

חגהות צ"ק
[א] ר"ל ימים נמי ממומר
כי והמלר נמחק:
[ב] כפלן ר"ל ד"ה תודה
לא מיקרי לחם לכתיב נמי
ממומר לחם תודתו
ושב"ר: [ג] ר"ל תפ"ג
דאשי: [ד] ר"ל קמ"ל ד'
ואינו עלא: [ה] ר"ל ואמאי
[ו] ר"ל לו לגי מרבי: [ז] ר"ל
ואין לא: [ח] ר"ל קמ"ל ד'
ואינו עלא: [ט] ר"ל ואמאי
[י] ר"ל לחם ולימא
דלמ"ל כי: [יא] ר"ל קמ"ל
ממעט מחלוקת דלמ"ל
דסמ"ל: [יב] קודם זמנו:
[יג] ר"ל ומה אמאי:
[יד] ר"ל דלעולם: [טו] ר"ל
ומ"ל לימא מי לן כי'
ומולן ממילא הוא:

תורה אור השלם
א) אִם עַל תּוֹדָה
יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל
זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת
מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן
וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחָים
בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן: (ויקרא ז, יב)

כולהו הלישין דהדדי ניתנו. תימי לטעמיה דאמר כי האי גוונא מהקומץ רבה (ויל דף מ:) גבי עשרון וכן בפרק כלל גדול (זבחים נט.) גבי קלר וטמן כגרוגרת בשגגת קמא וזדון מלאכות [ב] ובמאי אין שייך אלא לומר הרי תרומי דמדמי להו הכא תודה ומעשר:

וכי מכנסין חולין לעזרה. מלינו למימר דרבי לטעמיה דאית ליה סמ"ג לקמן בפרק בתרא (דף קו.) גבי פירמתי מנחה על עשרונות ומיהו יודע מה פירמתי מי נמי אפילו נרבען המס לפסר דמתויב כולה ואפילו מינו מתויב כולה יש שם מקנא שהוא מתויב מכל מקום שמא כל המס מולין ואף על גב דלחם נכנס ממעטינן מולין לעזרה ומצה כשאמר לעזרה ומקדישה אמר כך לא אמרינן להכנים מולין לעזרה מגה היכא דאיכא לאוקמי כשיש עבודה כי הכא ומיהו לפרק קמא מוכר את הספינה (ג"ע דף פה:) לתיכא [ג] (הגהה ומנופה) וכן מזה ושוק לפרק הזורע והלחיים (מולין קכ.) שים מנופה וכן ההיא לפירמתי ומיהו יודע מה פירמתי כדלקמן [ד] מה שלי שלך אמור מף שלך שלי אמור להיות כעין עבודה דומיא דשלי שלך והא דפריך לעיל מהקומץ רבה (דף כה:) מולין פסיקא מתי בעי המס ומעני לעיל"ג לאמר מר יכילנא עמה מולין ומרומה כדי שמהא נתכלא על המובח לפילו הכי מלה דקדשים לא יהמיא להו ופירש שם בקונטרס למען לעזרה יכלנו מולין ומרומה וכשנכנו ויכלנה על המובח ועל מנת פירש כן דיכול לאכול המולין עמה בעזרה למען נעזרה שתיהן יכולות כולהו חליפין דהדדי ניתנו מאי וכן מהו דתימא התם הוא דאיכא למימר מרבה בתודות הוא אבל הכא דליכא למימר מרבה בתמאות הוא אימא לא קמ"ל [ה] תני רבי חייא [ו] תודה שנתערבה [ז] בתמורתה ומתה אחת מהן תבידתה אין לה [ח] תקנה היכי נעביד נקריב לחם בהדה דלמא תמורה היא נקריב לחם בהדה דלמא תודה היא [ט] היכי דמי אי דאמר עלי לא סגיא דלא מייתי ליה בתמאה אחרינא ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה אי לא ליפוק לחולין אמר להו [י] וכי מכנסין חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי משום דקא ממעט באכילה דשלמים אמר לוי לרבי ולימי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה והא תיהוי מותר דתודה היא [יא] כמדומה אני שאין לו מוח בקדקדו וכי

ונתותרו מביא בהן לחם ללחמי תודה ונתותרו אין מביא בהן תודה מאי טעמא אילימא משום דרב כהנא דאמר רב כהנא מנין [יב] ללחמי תודה שנקראו תודה שנאמר [יג] והקריב על זבח התודה חלות מצות אי הכי איפכא נמי לחם איקרי תודה תודה לא איקרי לחם ואמר [יד] רבא [טו] הפריש תודתו ואבדה וחזר והפריש אחרת תחתיה ואבדה וחזר והפריש אחרת תחתית ונמצאו הראשונות והרי שלשתן עומדות נתכפר בראשונה שניה אינה טעונה לחם שלישית טעונה לחם נתכפר בשלישית שניה אינה טעונה לחם ראשונה טעונה לחם באמצעית שתיהן אין טעונות לחם אבי אמר אפילו נתכפר באחת מהן שתיהן אין טעונות לחם כולהו חליפין דהדדי ניתנו אמר רבי זירא [טז] וכן לענין חמאות הפריש חמאתו ואבדה והפריש אחרת תחתית ונמצאו הראשונות והרי שלשתן עומדות נתכפר בראשונה שניה תמות שלישית תרעה נתכפר בשלישית שניה תמות וראשונה תרעה נתכפר באמצעית שתיהן יתותו אבי אמר אפילו נתכפר באחת מהן שתיהן יתותו כולהו חליפין דהדדי ניתנו מאי וכן מהו דתימא התם הוא דאיכא למימר מרבה בתמאות הוא אבל הכא דליכא למימר מרבה בתמאות הוא אימא לא קמ"ל [יז] תני רבי חייא [יח] תודה שנתערבה [יט] בתמורתה ומתה אחת מהן תבידתה אין לה [כ] תקנה היכי נעביד נקריב לחם בהדה דלמא תמורה היא נקריב לחם בהדה דלמא תודה היא [כא] היכי דמי אי דאמר עלי לא סגיא דלא מייתי ליה בתמאה אחרינא ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי אחריות לא צריכא דאמר הרי זו [כב] סימן [כג] למודי"ם מד"ת על"ה שי"ש שכ"ן דדמ"ה דא"י חל"ש מות"ר תמור"ה בחר"ן חזק"ה הפרי"ש חטא"ת [כד] לאח"ר יות"ר] אמרו למדין לפני רבי וליתי לחם ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה אי לא ליפוק לחולין אמר להו [כה] וכי מכנסין חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי שלמים אמר להו משום דקא ממעט באכילה דשלמים אמר לוי לרבי ולימי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה והא תיהוי מותר דתודה היא הא לחמה והא תיהוי מותר דתודה היא [כו] כמדומה אני שאין לו מוח בקדקדו וכי

הלכך כי אמר מעשר בתמורתה הלכך ליתי בהמה אחרת ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי לא ליפוק לחולין אמר להו [כז] וכי מכנסין חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי אחריות לא צריכא דאמר הרי זו [כח] סימן [כט] למודי"ם מד"ת על"ה שי"ש שכ"ן דדמ"ה דא"י חל"ש מות"ר תמור"ה בחר"ן חזק"ה הפרי"ש חטא"ת [ל] לאח"ר יות"ר] אמרו למדין לפני רבי וליתי לחם ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה אי לא ליפוק לחולין אמר להו [לא] וכי מכנסין חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי מותר דתודה היא [לב] כמדומה אני שאין לו מוח בקדקדו וכי

[א] מה שלי שלך וכו'. עי' בתוס' ד"ה מה שלי שלך ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[ב] ובמאי אין שייך אלא לומר הרי תרומי דמדמי להו הכא תודה ומעשר. עי' בתוס' ד"ה ובמאי אין שייך ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[ג] (הגהה ומנופה) לתיכא. עי' תוס' ד"ה ומנופה ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[ד] מה שלי שלך אמור וכו'. עי' תוס' ד"ה מה שלי שלך ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[ה] תני רבי חייא תודה שנתערבה בתמורתה ומתה אחת מהן תבידתה אין לה תקנה היכי נעביד נקריב לחם בהדה דלמא תמורה היא נקריב לחם בהדה דלמא תודה היא. עי' בתוס' ד"ה תני ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[ו] רבי חייא. עי' תוס' ד"ה תני ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[ז] תודה שנתערבה בתמורתה. עי' תוס' ד"ה תני ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[ח] אין לה תקנה. עי' תוס' ד"ה תני ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[ט] היכי דמי אי דאמר עלי לא סגיא דלא מייתי ליה בתמאה אחרינא ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי אחריות לא צריכא דאמר הרי זו. עי' בתוס' ד"ה היכי ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[י] וכי מכנסין חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי לא ליפוק לחולין אמר להו. עי' בתוס' ד"ה וכי ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[יא] כמדומה אני שאין לו מוח בקדקדו. עי' בתוס' ד"ה כמדומה ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[יב] מנין לחמי תודה. עי' בתוס' ד"ה מנין ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[יג] והקריב על זבח התודה חלות מצות. עי' בתוס' ד"ה והקריב ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[יד] רבא הפריש תודתו ואבדה וחזר והפריש אחרת תחתיה ואבדה וחזר והפריש אחרת תחתית ונמצאו הראשונות והרי שלשתן עומדות נתכפר בראשונה שניה אינה טעונה לחם שלישית טעונה לחם ראשונה טעונה לחם באמצעית שתיהן אין טעונות לחם אבי אמר אפילו נתכפר באחת מהן שתיהן אין טעונות לחם כולהו חליפין דהדדי ניתנו. עי' בתוס' ד"ה רבא ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[טו] רבא. עי' תוס' ד"ה רבא ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[טז] וכן לענין חמאות הפריש חמאתו ואבדה והפריש אחרת תחתית ונמצאו הראשונות והרי שלשתן עומדות נתכפר בראשונה שניה תמות שלישית תרעה נתכפר בשלישית שניה תמות וראשונה תרעה נתכפר באמצעית שתיהן יתותו אבי אמר אפילו נתכפר באחת מהן שתיהן יתותו כולהו חליפין דהדדי ניתנו מאי וכן מהו דתימא התם הוא דאיכא למימר מרבה בתמאות הוא אבל הכא דליכא למימר מרבה בתמאות הוא אימא לא קמ"ל. עי' בתוס' ד"ה וכן ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[יז] מרבה בתמאות הוא אימא לא קמ"ל. עי' בתוס' ד"ה מרבה ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[יח] תני רבי חייא. עי' בתוס' ד"ה תני ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[יט] תודה שנתערבה בתמורתה. עי' בתוס' ד"ה תני ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כ] תקנה היכי נעביד נקריב לחם בהדה דלמא תמורה היא נקריב לחם בהדה דלמא תודה היא. עי' בתוס' ד"ה תני ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כא] היכי דמי אי דאמר עלי לא סגיא דלא מייתי ליה בתמאה אחרינא ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי מותר דתודה היא הא לחמה והא תיהוי אחריות לא צריכא דאמר הרי זו. עי' בתוס' ד"ה היכי ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כב] הרי זו. עי' בתוס' ד"ה הרי ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כג] למודי"ם מד"ת על"ה שי"ש שכ"ן דדמ"ה דא"י חל"ש מות"ר תמור"ה בחר"ן חזק"ה הפרי"ש חטא"ת. עי' בתוס' ד"ה למודים ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כד] לאח"ר יות"ר. עי' בתוס' ד"ה לאחר ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כה] וכי מכנסין חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי לא ליפוק לחולין אמר להו. עי' בתוס' ד"ה וכי ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כו] כמדומה אני שאין לו מוח בקדקדו. עי' בתוס' ד"ה כמדומה ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כז] וכי מכנסין חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי לא ליפוק לחולין אמר להו. עי' בתוס' ד"ה וכי ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כח] הרי זו. עי' בתוס' ד"ה הרי ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[כט] למודי"ם מד"ת על"ה שי"ש שכ"ן דדמ"ה דא"י חל"ש מות"ר תמור"ה בחר"ן חזק"ה הפרי"ש חטא"ת. עי' בתוס' ד"ה למודים ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[ל] לאח"ר יות"ר. עי' בתוס' ד"ה לאחר ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[לא] וכי מכנסין חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי לא ליפוק לחולין אמר להו. עי' בתוס' ד"ה וכי ובמהרש"א ובמהרש"ל:
[לב] כמדומה אני שאין לו מוח בקדקדו. עי' בתוס' ד"ה כמדומה ובמהרש"א ובמהרש"ל:

אמר ליה זוז ואידבי. פירש בקונטרס לו היינו למימרין לי' דר' קמייתא אמר ליה מציעתא אמר תלמידים וזו מינו לבין עצמו ועל מנת לסמך לבסוף ס"ק למהדרין (דף יח:) מתרצין למימרין לפני רבי מכאן ואילך [ועי' חיכוך מוהר"ם מפליה ט:]: ד"ה מלמדין]:

מה שלי שלך אמור מה שלי שלך אמור. מימי לא ראיתי מי שיודע לפרש ענין זה כראוי ולא מצאתי בו דבר שיניח את הלב ואומר כך הוא הענין ולא אחר ולא אחר ולא אחר

וכי מפרישין תחלה למותרות יתיב רבי יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דר"נ ויתיב וקאמר ולייתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה ואי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תהוי תמורה א"ל עני מרי ארבעין בכתפיה וכשר רב עילא חלש על לגביה אביי ורבנן ויתבי וקא אמרי אם איתא לדר' יוחנן דאמר חוץ לחומת העזרה קדוש לייתי לחם ולותבה חוץ לחומת העזרה ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה ואי לא ליפוק לחולין משום דאיכא ארבע להניף היכי ליעביד לנפינהו אבראי לפני ה' כתיב גוואי קא מעייל חולין לעזרה הלכך לא אפשר מתקיף לה רב שישא בריה דרב אידי אם איתא לדחזקיה דאמר קדשו ארבעים מתוך שמונים לייתי בהמה ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא נמי תיהוי תודה והא שמונים דתרווייהו אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה וליקדשו להו ארבעים מתוך שמונים משום דקא ממעט באכילה דארבעים אמר ליה רב אשי לרב כהנא אם איתא לדרבי יוחנן דאמר הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר לייתי בהמה מעוברת וימתין לה עד שתלד ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא (א) וולדה תודה היא והא שמונים דתרווייהו ואי הך דקיימא תודה היא הא נמי תודה היא והא שמונים דתרווייהו הוא והאי ליהוי מותר דתודה אמר ליה מאן לימא לן דאמר רבי יוחנן אם שירו משוייר דלמא אם שירו אינו משוייר והיינו טעמא דרבי יוחנן דאמר אדם מתכפר בשבח הקדש רבינא איקלע לדמהוריא אמר ליה רב דימי בריה דרב הונא מדמהוריא לרבינא ולייתי בהמה ולימא הרי עלי ולייתי בהמה אחריתי ולייתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הני תרתי תודות והא שמונים דתרווייהו ואי הך דקיימא תודה היא והא דאמרי עלי נמי ליהוי תודה והא שמונים דתרווייהו ואידך תהוי לאחריות אמר ליה התורה אמרה טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ואת אמרת ליקום ולינדור בתחילה: **מתני'** האומר הרי עלי תודה יביא היא ולחמה מן החולין תודה

וכי מפרישין תחלה. שום קרבן על מנת שיהא מותר זהו: ארבעין בכתפיה ובשר. הוא חייב לנקום ארבעים על שהמיר כדתנן (תמורה דף ג) שאם המיר מותר ולוקה את הארבעים ואת אמרת יפריש לכתחילה לשם תמורה דבר שהוא אסור ומתחייבים מלקות: אם איתא לדרבי יוחנן. דאמר לעיל חוץ לחומת העזרה נמי קדש הלחם בשחיטת הזבח אם הוא לפנים מחומת בית פאגי אמאי לא עביד כדאמר מעיקרא: ולייתי לחם וכו'. ותקמהדר לה וכי מכניסין חולין לעזרה לייתי לחם ויניח חוץ לחומת העזרה בבית פאגי במקום שמתקדש בשחיטת הזבח ואפילו היא תמורה דהוו חולין ליכא איסורא דהא לא נכנסו לעזרה: משום דאיכא ארבע. חלות דתרומה שצריך להניף ובכל מקום מניח הלחם למעלה וצריך להניפו בעזרה במקום שמניף הבשר ואי קשיא הא דאמר לעיל (דף סב.) כל מקום שיש לחם למעלה ואמר היכא אמר רב פפא במילואים אמאי לא אמר נמי בתודה איכא למיחזי עיקר מילתא נקט כדתרצינן נמי לעיל: לפני ה' כתיב. בשלמים ותודה היא בכלל שלמים: קמעייל חולין לעזרה. שמא תמורה היא: ולייתי שמונים. חלות וליניחינהו בחוץ כרבי יוחנן וליפריש מינייהו שמונה חלות ולותבינהו גוואי: ולימא אי הך כו'. וליקדשו ארבעים מתוך שמונים והני שמונה לגוואי לא הוי ארבעה מינייהו חולין בעזרה ממה נפשך דאי הך דקיימא תודה היא הוו שתי תודות ושמונה חלות תרומה ואי הך דקיימא תמורה ולא הוי אלא חדא תודה הני שמונה ליתסבינהו מהני מ' דקדשו ולא האי חולין בעזרה: ומשני לא אפשר בהכי משום דממעט באכילה דארבעים. גבי הבעלים דכהן אינו רוצה לאכול כי אם ארבעה דסבור שמא אין כאן אלא תודה אחת ואין לכהן לאכול כי אם ארבעה מהן והבעלים נמי חוששין שמא שתיהן תודות הן וכל שמונה קדשות ונמצא אותן ארבעה חלות אסורים ולעיל דאמרינן אי לא ליפוק לחולין ליכא למימר קממעט באכילה לארבעים דהתם ליכא אלא ארבעים חלות וממה נפשך אית ליה לפרושי ד' לתרומה אבל הכא דהפריש שני חלות איכא למימר לארבעים שלא לצורך הן וקא ממעט לבעלים באכילה דארבעים: עניין אחר דקא ממעט באכילה דארבעה דאילו בעלמא היכא דליכא אלא חד קרבן אי יקדשו מ' מתוך שמונים אין נאכלין לכהנים אלא ארבעה ואידך כולהו נאכלין לבעלים וכיון דליכא אלא ארבעה יש ספוק (ג) בידן לאוכלן ביום אחד אבל הכא דאיכא לכהנים שמונה ושל בעלים יכולין להאכיל מהלכן לכל מי שירצו ולא אתו לידי שריפה אבל שמונה דלכהנים כיון דאין נאכלין אלא לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם דלמא לא מצו אכלי לכולהו שמונה ביום אחד והוי המותר בשריפה ושמא לא הויא אלא תודה ולא קדשו אלא ארבעים וליכא דקדיש אלא ד' ונמצאת ממעט מאכילה דאלו ד'

אם איתא לדחזקיה כו'. בפנים נקט אם איתא דהא אפי' רבי יוחנן מודה היכא דאמר ליקדשו ארבעים מתוך שמונים כדאמרינן לעיל ושמא דדוקא היכא דלא מיכוין כדאמר (לו) לייתי חולין לעזרה דהוי צורך קרבן ואיכא בינייהו ארבעים דודאי הוו חולין וליקדשו להו ארבעים מתוך שמונים ואידך הוו ליה כמפריש לאחריות דהכי אמר חזקיה לעיל דלאחריות קא מיכוין והלכך ליכא למפרך דמעייל חולין לעזרה כיון דלאחריות קא מיכוין צורך קרבן נינהו ושפיר דמי אע"פ שהן חולין כדתניא בהלל הזקן (פסחים דף סו:) מביאה כשהיא חולין לעזרה ומקדישה וסומך עליה ושוחטה אבל בהנך דלעיל ליכא אלא סלא בהמה ודלמא תמורה היא ולא הויא ללחם מעיקרא חולין לעזרה קא מעייל ועל הנם פי' כן בקונט' ואע"ג דלעיל בפרק התכלת (דף מח.) גבי שחטו שני כבשים על ארבעים חלות חשבינן להו חולין בעזרה היינו משום דפריך להו בפנים דבחוץ לא מצי פריק להו דלא ליפסלו ביוצא: **דלמא** אם שיירו אינו משוייר. לעיל פירשתי דקשיא מתמורה פרק כלל מעריכין (דף כה.) דמשמע דהך הוא מסקנא דשמעתא דקסבר רבי יוחנן אם שיירו אינו משוייר: **התורה** אמרה טוב אשר לא תדור. ואפילו לרבי יהודה לא קאמר אלא דאמר הרי זו אבל אמר הרי עלי לא כדאיתא בריש חולין (דף ב.) והא דאמרינן בפרק שני נזירין (נזיר נט:) גבי מת אחד מהם יביא אחר מן השוק וידור כנגדו תיקוני גברא שאני והאיש מדיר בנו בנזיר (שם דף כט:) היינו נמי כדי לחנכו במצות:

תודה מן החולין ולחמה מן המעשר יביא היא ולחמה מן החולין. מ"ד להכי אמר הרי עלי תודים מן החולין נתמייב הכל מן החולין לכל דבר שבמזבח לימא מצה מן החולין והוו להו תרתי למיכלה מן המעשר לא מצי אכיל מן החולין וכי תימא הכי נמי מצינא למימר דתניא כותבי לחמים ורקיקי מצות ואין מביאין מן החולין ואם הביא מן החולין יצא ידי חובתו ואין מביאין מן המעשר ואם הביא מן המעשר לא יצא ידי חובתו ואי סלקא דעתך הכי נמי נתמייב הכל מן החולין לכל דבר שבמזבח לימא מצה מן החולין והוו להו תרתי למיכלה מן המעשר לא מצי אכיל מן החולין וכי תימא

אינו בתורת שלמים. לפיכך עור למולין דלא סלה עליו קדושת שלמים כלל שיהא העור למולין ויהא מקדושת מעבר למי הולי קדושת שלמים למימה הוה נפיק [ד] והשתא לא חיילי למיתי לה קדושת שלמים ולא תורת שלמים נפיק עור למולין כדמשמע הכא דקתני לעיל מיה לזבחי שלמים ובהמה לבשר תאוה לא יפה העור למולין הם ליפסל משום דהוי בשר ודם לבשר תאוה ובהמה לזבחי שלמים יפה העור למולין הם ליפסל משום דהוי בשר ודם לבשר תאוה ובהמה לזבחי שלמים יפה העור למולין כדדרשינן בפרק כל מעלין (עיתוי דף כו:) נבקר תלמד שלוקחין בקר לגבי עורו ופטי יין לגבי קנקן קמוכי הכא נמי ומיהו הם יש לומר דלמא לגופא קרא למימר שהמעות ממולגלין על העור ועל הקנקן ולעולם עור וקנקן קדושים כקדושת מעבר מכל מקום הכא דקתני לעיל מיה לזבחי שלמים ובהמה לבשר תאוה לא יפה העור למולין הם ליפסל משום דהוי בשר ודם לבשר תאוה ובהמה לזבחי שלמים יפה העור למולין כדדרשינן בפרק כל מעלין (עיתוי דף כו:) נבקר תלמד שלוקחין בקר לגבי עורו ופטי יין לגבי קנקן קמוכי הכא נמי ומיהו הם יש לומר דלמא לגופא קרא למימר שהמעות ממולגלין על העור ועל הקנקן ולעולם עור וקנקן קדושים כקדושת מעבר מכל מקום

ושלמים נמי שם שם ממעשר שני. [ג] דמזבח ממעות מעבר דכתיב ממעבר צמי ומחמה נכנף עד ומכלה שם (דברים יד) וכתיב בשלמים ואכלת שם (שם טו) מה להלן שם לבני שלמים מעבר דילמא שם שם ממעשר שני אף כאן שם שם ממעשר שני אין שלמים נמי שם שם ממעשר שני אלא מעתה שלמים אין נופן מעשר דילמא שם שם ממעשר שני אף כאן

והשתא גמי. דכתיב ועבדת נלקטוי לכל הפסחים ליכרוך וכי דנין מפסר מצלי מפסר ומצי מן מצלין על הסיקס ור"ע סבר מפ"ה מן דנין מפסר מצלי מפסר מכל מן נומר לית ליה היקשא דעל כרחין מית ליה היקשא לנזיר מילי כדמיתא נפרק מי שהיה טמא (פסחים דף נו.) ור"ח והא נפרק בנות כותים (שם דף נ:) דלרבנין כימי נדתה כך ימי לידתה פרין וכי דנין מפסר מצלי מפסר ומצי לא שמא ע"כ היקשא הכתוב וכ"ש מחללי נר מצי למיעבד היא מצלי לא מצי למיעבד היא שמע מינה

בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר בכהנים יאכל אותו קודש יהיה ליה"ד על ובחי שלמי צבור כו'. האי קרא בפרשת קרבן כתיב ומ"ג דזמני שלמי צבור לא כתיב התם כיון דכתיב בהאי קרא קדש קדשים יהיה לה' וגבי שלמי צבור עלרת כתיב בפרשת תמור אל הכהנים קדש יהיו לה' להכי מפקינן מיניה מכל שלמי צבור דלא אתי לאוכולי בקדש הקדשים:

בהדיא כתיב [ח] **אי זבחי שלמי ציבור מרבויא דקראי אתי** [ט] **בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר (בבהנים) יאכל אותו לימוד על זבחי שלמי ציבור שאין נאכלים אלא לזכרי כהונה** [י] **תנאי היא איבא דמייתי לה מהכא ואיבא דמייתי לה מהכא חטאת** [כ] **מה חטאת** [א] **מקדשה בבלועו אף כל מקדשה בבלועו אשם מה אשם אין שפיר ושליא קדוש בו אף כל אין שפיר ושליא קדוש בו קבבר** [ב] **ולדות** [ג] **קדשים בהוייתן הן קדושים ודין אפשר משאי אפשר מלואים מה מלואים מותריהן בשריפה ואין** (ד) **בעלי חיים מותריהן בשריפה אף כל מותריהן בשריפה ואין בעלי חיים מותריהן בשריפה שלמים מה** [ה] **שלמים מפגלין ומתפגלין אף כל מפגלין ומחפגלין במחניתא תנא משמיה דר"ע** [ו] **ואת התורה כו' מנחה מה מנחה מקדשת בבלועו אף כל מקדשת בבלועו ואיצטריך למכתב בחטאת ואיצטריך למכתב במנחה דאי כתב רחמנא במנחה משום דרכיכא בלעה אבל חטאת אימא לא ואי כתב רחמנא בחטאת משום דבשר אגב דשמן קדיר אבל מנחה אימא לא צריכא חטאת** [ז] **מה חטאת אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית אף כל אינו בא אלא מן החולין** [ח] **וביום** [ט] **ובידו הימנית וחטאת גופה מנלן א"ד חסדא דאמר קרא** [י] **והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו** [יא] **משלו ולא משל** [יב] **מעשר** [יג] **ביום** [יד] **מביום צוותו נפקא** [טו] **כדי נסבה בידו הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא דאמר רבה בר בר חנה אמר ריש לקיש** [טז] **כל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא ימין כדי נסבה** [יז] **אשם מה אשם עצמותיו מותרין** [יח] **אף כל עצמותיו מותרין ור"ע האי** [יט] **חבחת פסח מאי**

בהדיא כתיב בהו. וחה יהיה לך מקדשי הקדשים מן האש לכל מקומם ולכל לחמם וכמנחך ליה בקדש הקדשים וגו' (ויקרא ו): **מריבויא דקראי אתי.** דיליכל מיתו: **איבא דמייתי.** ומי שלמי ליעבד ממנחה ולימא ילפינן מנחה מקדשה בבלועה. דכתיב כל מנחה אשר תאפה בתנור וגו' (שם ב): **מה חטאת** שהיא באה ממיכות לחמה שלמים ולחמם של כבשי עלרת ועוד כל המקדשים מן האש לכל מקומם ולכל לחמם שנאמר בהן בקדש הקדשים וגו' (ויקרא ו): **מריבויא דקראי אתי.** דיליכל מיתו: **איבא דמייתי.** ומי שלמי ליעבד ממנחה ולימא ילפינן מנחה מקדשה בבלועה. דכתיב כל מנחה אשר תאפה בתנור וגו' (ויקרא ב): **מה חטאת** שהיא באה ממיכות לחמה שלמים ולחמם של כבשי עלרת ועוד כל המקדשים מן האש לכל מקומם ולכל לחמם שנאמר בהן בקדש הקדשים תאכלנה יאכלו אותן

ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים. פי' נקונטרס (מכות דף מ.) מגיגת מרגיעה עצבי וכן בפרק כל הפסולין (שם דף ט.) גבי תודה שנאכלת ליום ולילה קאמרינן מנין לרבות שלמי חגיגת ר"י מוחר פסח ושלמי חגיגת ר"י מוחר פסח ושלמי חגיגת ר"י מוחר פסח וש

אבל בארץ לא פליגי. לעיל מיניה, לעיל מיניה, לעיל מיניה,

עין משפט נר מצוה

י א מיי' פ"ה מהל' איסורי מזבח הל' י:

שיטה מקובצת

א] [אם הביא לא קידש. וא"ת מאי שנא מבית הזבלים ומבית השלחים כו' דאם הביא כשר וע"כ אין מביאין הוי משום דגמרינן מבכורים [ואי מבכורים גמרינן להא] מילתא [נימא] מה התם דאם הביא לא קידש [אף הכא וי"ל הא] דאין מביאין לאו משום דגמרי' [מבכורים] אלא משום דכתיבן (מנה) [משבחן] (נידרא) [נדריכם] אבל בדיעבד נמי אם הביא כשר דודקא גבי בכורים אם הביא לא קידש משום דכתיב מראשית: ב] רב אחא בר הונא לרבה קרבן: ג] חדשה של שעורים מנין. גליון על לשון שני א) של רש"י קשה תיפוק ליה דבעי ממשקה ישראל מן המותר לישראל ולשון אחר ששמע עיקר: ד] לנסכים ולפירות: ה] בביתך יאכלנו ותיבת אותו נמחק: ו] יאכלנו ותיבת אותו נמחק: ז] חזאי בחלמא: ח] דכתיב באספך את מעשיך: ט] בחילמא משום הכי מתרצא.

חשק שלמה על שיטה מקובצת

א) ר"ל לשון שני של רש"י כתי"י שנדפס בספר דקלי תמרים סעי"ע עי"ש.

תוספות

שבח ארץ. אין לפרש ממובחר שבפירות אפילו כונס מבית הבעל דממובחר מליכס נפקא כדתני' בתוספת' (פ"ט) אלא כמו שפי' בקונט' שבח ארץ שבעת המינים: **ארץ** מארץ לא משמע ליה. דלא דמי למאלה דדרשינן לעיל בפרק כל המנחות באות מלה (דף ס:) דהכא לא מלי למכתב אשר תביא ארלך:

כאן בספינה של עץ כאן בספינה של חרס. פי' בקונטרס ספינה של חרס מביא וקורא והא דלא משני אידי ואידי בספינה של עץ כאן בנקובה כאן בשאינה נקובה [ו] משום דאין דרך ספינה להיות נקובה שלא יכנסו בה המים והשתא לא הוי דומיא דאינך שינויי דבכולהו מוכיר ברישא ההוא דמביא וקורא וכמו כן פי' בפ"ק דגיטין (דף ז:) גבי עפר מולה לארץ הבא בספינה לארץ חייב במעשר ובשביעית אמר רבי יהודה אימתי בזמן שהספינה גוששת אמר רבי זירא עציץ נקוב המונח על גבי יתידות בא"י למחלוקת דרבי יהודה ורבנן פירש שם בקונטרס דספינה דלעיל של חרס היא ואינה צריכה לינקב אם היתה מונחת בקרקע כדאמר במנחות והקשה ר"ת דבפ"ב דגיטין (דף כא:) אמרי' כתבו על חרס של עציץ נקוב משמע דחרס בעי נקיבה ואמרינן בסוף המצניע (שבת דף צה:) ה' מדות בכלי חרס ניקב כשורש קטן טהור מלהכשיר את הזרעים ועוד דסתם עציץ של חרס הוא כדמשמע בפרק שמנה שרצים (שם דף קח.) מאן דתלש פיטרא מאונא דתאנה כו' ופריך עלה מהתולש מעציץ נקוב וסתם תאנה דחרס הוא ועוד

גמרא

מתמרים שבהרים ולא מפירות שבעמקים אמר עולא [א] אם הביא לא קידש יתיב רבה וקא אמר לה להא שמעתא איתיביה [ב] רבי אחא בר אבא לרבה [א] קרבן ראשית [א] שתהא ראשית לכל המנחות וכן הוא אומר [ב] בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבועותיכם אין לי אלא חדשה של חטים [ג] חדשה של שעורים מנין תלמוד לומר [ב] חדשה [ג] חדשה אם אינו ענין לחדשה של חיטין תנהו ענין לחדשה של שעורים ומנין שתהא קודמת לביכורים תלמוד לומר [ד] וחג שבעות תעשה לך בכורי קציר חטים ואין לי אלא בכורי קציר חטים קציר שעורים מנין ת"ל [ה] וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה ואין לי אלא שתזרע עלו מאליהן מנין תלמוד לומר [ה] בשדה ואין לי אלא בשדה מנין לרבות שבגג ושבחורבה ושבעציץ ושבספינה ת"ל [ו] בכורי כל אשר בארצם מנין שתהא קודמת לנסכים [ד] ופירות האילן נאמר כאן [ה] בכורי מעשיך ונאמר להלן [ה] באספך את מעשיך מן השדה מה להלן נסכים ופירות אילן אף כאן נסכים ופירות אילן קתני מיהא שבגג שבחורבה שבעציץ ושבספינה סיפא אתאן למנחות מתקיף לה רב אדא בר אהבה אי הכי היינו דכתיב [ו] כל טהור בביתך [ה] יאכל אותו ואי מנחות לזכרי כהונה הוא דמיתאכלן אמר רב משרשיא תרי קראי כתיבי [ו] לך יהיה וכתיב [ו] כל טהור בביתך [ה] יאכל אותו הא כיצד כאן בביכורים כאן במנחות רב אשי אמר כוליה במנחות וסיפא דקרא אתאן ללחמי תודה בפלוגתא ר' יוחנן אמר אם הביא לא קדש ריש לקיש אמר אם הביא קדש נעשה ככחוש בקדשים בשלמא ריש לקיש כדאמר טעמא אלא רבי יוחנן מאי טעמא [ו] אמר רבי אלעזר רבי יוחנן חזאי [ז] בחלום מילתא מעליותא אמינא [ט] אמר קרא [ז] מראשית ולא כל ראשית [ז] מארצך ולא כל ארצך וריש לקיש האי (א) ארצך מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא רבן גמליאל בר רבי אומר נאמר כאן [ו] ארץ ונאמר להלן [ח] ארץ מה להלן שבח ארץ אף כאן שבח ארץ ואידך ארץ מארץ ואידך ארץ מארץ לא משמע ליה תני חדא שבגג ושבחורבה שבעציץ ושבספינה מביא וקורא ותניא אידך מביא ואינו קורא בשלמא ריש לקיש גג אגג לא קשיא הא בגג דמערה הא בגג דבית חורבה אחורבה לא קשיא כאן בחורבה עבודה כאן בחורבה שאינה עבודה עציץ אעציץ לא קשיא כאן בנקובה כאן בשאינו נקובה ספינה אספינה לא קשיא כאן בספינה של עץ כאן בספינה של חרס

אלא

רש"י

מתמרים שבהרים. אע"פ שהם משבעה מינים דדבש היינו דבש תמרים האי שבהרים ושבעמקים אינן מן המובחר לפי שהן כמושין: וקאמר להא שמעתא. אם הביא לא קדש: קרבן ראשית. [ג] משמע נמי אשתי הלחם אע"ג דכתיב בבכורים כדאמרינן מה יש לך להביא בכורים מן הדבש ושתי הלחם מן המובחר: אין לי אלא חדשה של חיטין. דומיא דשתי הלחם שהן חיטין שאין יכול להביא קודם שתי הלחם: חדשה של שעורים. כגון מנחת קנאות: מנין. שלא יביא קודם לשתי הלחם: ת"ל חדשה חדשה. שתי פעמים דכתיב בהקריבכם מנחה חדשה והקרבתם מנחה חדשה (ויקרא כג): מנין שתהא שתי הלחם קודם לבכורים. שלא יביא בכורים קודם לשתי הלחם: ת"ל בכורי קציר חטים. כלומר שתי הלחם יהא קודם לכל קציר חטין אפילו בכורים. ענין אחר חג שבועות בכורי קציר חטים [ד] [ה] (שחג שבועות שהוא מביא בו שתי הלחם) יהא קודם לכל קציר אפילו לבכורים: ת"ל חג הקציר בכורי מעשיך. חג שאתה מביא בכורים שתי הלחם יהא קודם לכל אשר מזרע בשדה אפי' לחדש של שעורים: מנין שתהא קודם לבכורים. של חטין שגדלו בגג ובחורבה דהאי דמנן מן המובחר היינו למלוה: ת"ל בכורי כל אשר [ו] בארצכם. אפי' בגג דנאמר כאן בכורי כל אשר בארצם ונאמר להלן בכורי קציר חטים מה בכורים האמור להלן שתי הלחם [ז] [קודם לכל] אף כאן שתי הלחם [קודם] לכל בכורים שבארצכם: מנין שתהא קודמת לנסכים ופירות האילן. שלא יביא נסכים מן החדש ובכורים מפירות תמרים ותאנים קודם לשתי הלחם דנסכים לא משמע ליה מבכורי כל אשר בארצם דהאי קרא בבכורים כתיב ואין מביאין נסכים בכורים ואיידי דבעי נסכים בעי פירות האילן: מה להלן נסכים ופירות האילן. דכתיב [ח] מעשיך כל מעשיך (ג) ועוד דבאותו זמן מאספין יין ופירות האילן: אף כאן. חג הקציר אע"ג דכתיב מזרע בשדה נסכים ופירות האילן במשמע דשתי הלחם קודם להם: קתני מיהא שבגג ושבחורבה מנין. ומדקתני הכי ש"מ דמביא בכורים מהן וכ"ש מתמרים שבהרים (ג) ושבעמקים דעדיפי מינייהו דמביאין מהם בכורים וקשיא לעולא: סיפא. דקתני שבגג ושבחורבה אתאן למנחות שיהו שתי הלחם קודמין נמי למנחות דחיטים שגדלו בגג ושבחורבה וליכא למימר דמביאין מהן בכורים ולא קשיא לעולא. ענין אחר סיפא דקרא אתאן למנחות דהאי בכורי היינו בכורים וכל אשר בארצם היינו מנחות וגמרינן ג"ש נאמר כאן בכורים ונאמר להלן בכורי קציר חיטים מה להלן שתי הלחם קודם להם אף כאן האי קרא דקמיירי במנחות שתי הלחם קודם להם: היינו דכתיב כל טהור בביתך יאכל אותו. דמשמע אפי' נשים ועבדים: כאן בבכורים. כתיב כל טהור בביתך יאכל אותו: כאן במנחות. כתיב לך יהיו דאין נאכלין אלא לזכרי כהונה והאי סיפא כל אשר בארצם היינו למנחות: רב אשי אמר כולה למנחות. וסיפא דקרא דכתיב כל טהור בביתך אתאן ללחמי תודה דנאכלין לכל טהור [ח] ולא קשה לעולא: נעשה. הני תמרים שבהרים: ככחוש שבקדשים. שהמקדיש בהמה כחושה קדשה ואע"ג דלא הוי מצוה מן המובחר. [ט] למתרצא למילתיה: רבי יוחנן חזאי בחילמא. שפיר: מראשית ולא כל ראשית. למעוטי שאר פירות שאינן משבעת המינין: מארצך ולא כל ארצך. למעוטי שלא מן המובחר דשבעה מינין גופייהו כגון מתמרים שבהרים ושבגג ושבחורבה: וריש לקיש. כיון דאמר אם הביא קדש האי מארצך מאי עביד ליה: נאמר כאן ארץ. אשר תביא מארצך (דברים כו) ונאמר להלן (שם ח) ארץ חטה ושעורה: מה להלן משבח בשבחה של ארץ ישראל. דהני פירות הן משובחין מכל פירות: אף כאן. אין מביאין בכורים אלא מן המשובח ולעולם מביאין מתמרים שבהרים ובלבד שיהו מן המשובח (ד): ואידך ארץ מארץ. כלומר רבי יוחנן (ה) אמר לך אין הכי נמי מה להלן שבח ארץ וכו' והא מילתא הוה מצי למימר אי כתיב ארץ לחוד אבל השתא דכתיב מארצך ולא כל ארצך להוציא תמרים שבהרים ושבעמקים: וריש לקיש. האי דרשה דהוי משמע ליה מארץ לא משמע ליה: בשלמא ריש לקיש. דאמר קדשה איכא לאוקמי הא דתני מביא וקורא בחורבה עבודה דכיון דנעבדה דמיא כשאר קרקע עולם: בספינה של חרס. מביא וקורא משום דטפל ארץ היא:

אלא

רש"י כת"י

שבהרים. מתוקים: מפירות שבעמקים. מתולה: להא שמעתא. [אם הביא לא קידש]: קרבן ראשית. עד אין לי [אלא חדשה] של חטים [שתי הלחם קודם] לכל [המנחות]: חדשים של שעורים. כגון מנחת קנאות [שלא יביא קודם] [כך] שמעתי ולא [נראה בעיני] שהרי העומר קודם לזה משעורים ל"ל אין לי אלא של חיטין מנחת שתי הלחם מנין מנחת העומר שהוא משעורים [מנין] שתהא קודמת לשעורים שלא תהא מנחה משעורים קודם לה: חדשה חדשה. שתי פעמים והקרבתם מנחה [חדשה] באמור אל הכהנים בהקריבכם [מנחה] חדשה בפנחס: שתהא. שתי הלחם קודמת לבכורים שלא [יביא] בכורי תטלה [קודם] לה: וחג השבועות תעשה לך. תחלה ואח"כ מותר להביא בכורי [קציר] חיטים לשנה אחרינא בכורי קציר [חיטים] מה שתעשה [בחג] השבועות יהיו [בכורים] לכל קציר חיטין [וחג] הקציר היינו חג השבועות דהא [לעיל] מיניה כתיב [חג] המצות: עלו מאליהן. שלא יביאו מהן בכורים קודם לשתי הלחם: ת"ל בכורי כל אשר בארצם. אלמא שנקרא בכורים וכתיב וחג הקציר יהא [קודם] לבכורים ל"א נאמר כאן בכורים ונאמר להלן חג הקציר בכורים מה כאן הכל במשמע אף כאן הכל במשמע: לנסכים ולפירות האילן. שלא יביא נסכים יין מן החדש ובכורי פירות האילן קודם לשתי הלחם: באספך את מעשיך. בחג הסוכות כתיב: מה. מעשה האמור להלן נסכים ופירות האילן בכלל שהרי בחג הסוכות כבר נלקט הכל: אף כאן נסכים ופירות אילן קתני מיהת שבעציץ שבספינה. לא יביאם קודם שתי הלחם [אלא] לאחר שתי הלחם יביא וכ"ש תמרים שבהרים ופירות שבעמקים ותיובתא לעולא: סיפא. דקתני מנין לרבות שבגג ושבחורבה במנחות קא איירי והכי קאמר מנין שלא יביאו מהם מנחה קודם לשתי הלחם ת"ל בכורי כל אשר בארצם ועלך וספינה בכלל ובמנחות כתיב האי קרא כדמפרש רב משרשיא לקמיה וגמר האי בכורי מבכורי קציר חיטים מה להלן שתי הלחם (אף קודם) אף כאן שתי הלחם: היינו דכתיב. בהאי קרא דבכורי כל אשר בארצם כל טהור ואפילו נשים: ואי במנחות משתעי קרא לזכרי כהונה הוא דמתאכלו דבמנחות כתיב כל זכר בכהנים יאכלנה: תרי קראי כתיבי. בהאי קרא גופיה כתיב בכורי כל אשר בארצם וגו' לך יהיה משמע לך ולבניך דהיינו זכרים וכתיב בה נמי כל טהור רישא דקרא במנחות וסיפא בבכורים והך דרשא דגג וחורבה אדרשא דקרא קאי ובלאמרינן: סיפא. דכתיב כל טהור בלחמי תודה אדבע סלות של תודה נאכלין לגבי כהנים כדאמרי' המורם מהם כיולא בהם אלא שהמורם נאכל לכהנים ולנשיהם ותרומת לחמי תודה כתרומת תודה דהייט חזה ושוק: בפלוגתא. עולא ורב אחא בר הונא פליגי נמי ר' יוחנן ור"ל נקיט מתמרים שבהרים ופירות שבעמקים: ככחוש. שבקדשים כי היכי דבהמה כחושה קדושה אם הקדישה ה"נ המי קדשי: ר' יוחנן חזאי בחלמא. וכיון דנגרא רבא אתחזאי לי אמינא מילתא מעלייתא אני אומר היום: אמר קרא מראשית. פרי האדמה ולא כל ראשית פרט לשאינו שבעת המינים וגופייהו תביא מארצך ולא כל ארצך פרט לתמרים שבהרים ופירות שבעמקים: ונאמר להלן ארץ. חטה ושעורה מה להלן בשבחה של א"י הכתוב: אף כאן. בבכורים משבחת א"י הם בעינן דהיינו שבעת המינין דראשית ולא כל ראשית לא נפקא לן בהדיא איזה מין חייב ואיזה מין פטור ל"א מובחר שבאותו מין הביא [מתמרים שבעמקים] לכתחילה ואפילו מדקלים שבהרים ממובחרים שבהם הביאה: ור' יוחנן הך דרשא נפקא ליה מדמצי למכתב ארץ וכתיב מארצך: בגג דמערה. חשיב כקרקע ומביא וקורא: בגג דבית. מזרע על הגג דבית מביא ולא קורא:

מסורת הש"ס

א) [נזכרות ה. ע. וע"ע ברש"י ב"ב קמג. לעיל סו.], ב) עיין רש"ק, ג) צ"ל משמע אשתי הלחם אע"ג דכתיב בבכורים נמי כדאמרי' כו' צ"ק, ד) עיין רש"ק, ה) צ"ל מה שאתה מביא בחג השבועות שהוא שתי הלחם יהא כו' צ"ק, ו) צ"ל בארצם אפילו בגג דנאמר כאן בכורי כל אשר בארצם כו' צ"ק, ז) גי' צ"ק, ח) צ"ל ולא קשיא צ"ק, ט) לא נמצא זה ברש"י וכן מציין ועיין רש"ק.

הגהות הב"ח

(א) גמ' וריש לקיש האי מארצך: (ב) רש"י ד"ה מה להלן וכו' כל מעשיך במשמע ועוד: (ג) ד"ה קתני וכו' שבהרים ופירות שבעמקים: (ד) ד"ה אף כאן וכו' המשובח מא"י הס"ד: (ה) ד"ה ואידך וכו' רבי יוחנן ומשני אמר לך:

רבינו גרשום

מתמרים של הרים ופירות שבעמקים. כחושים הם: קרבן ראשית משמע נמי אשתי הלחם אע"ג דכתיב בעומר משום דאמרי' מה יש לך להביא בכורים מדבש ושתי הלחם מחמץ: ואין לי אלא חדשה של חיטים. דומיא דשתי הלחם דשל חיטים: חדשה חדשה. דכתיב והקרבתם מנחה חדשה: מנין לרבות שתהא קודמת לבכורים של חטים שגדלין בגג ובחורבה: ת"ל כל אשר בארצם אפי' בגג: מה להלן באספך את מעשיך משמע הכל. קתני מיהא שבגג ושבחורבה ושבספינה חייבין בבכורים וכ"ש תמרים שבהרים ופירות שבעמקים. וקשיא לעולא: סיפא דקתני שבגג ושבחורבה למנחות קא מרבי להו ולא לבכורים. והאי דכתיב בכורי בכורי למנחות קא מרבי להו שיהו שתי הלחם קודמין להן: מנחות לזכרי כהונה הוא דקא מתאכלין א) בכורים כל טהור בביתך יאכל אותו: אמר רב משרשיא תרי קראי כתיבי האי [ביכורי] כל אשר בארצם דלך יהיה משמע אמנחות. רב אשי אמר כלה ברייתא במנחות וסיפא דגג וחורבה דמרבי מכל אשר בארצי אתאן ללחמי תודה דנאכלין לכל טהור בביתך ולא קשיא לעולא. נעשה הני תמרים שבהרים (ככחושה בהמה) [כבהמה כחושה] בקדשים דקדשה דאי עבד: א"ר אלעזר ר' יוחנן חזאי בחלמא משום הכי מתריצנא למילתיה שפיר אמר קרא מראשית ולא כל ראשית למעוטי שאין מביאין חוץ משבעת המינין. מארצך ולא כל ארצך למעוטי פירות שבעמקים ותמרים שבהרים: ונאמר להלן ארץ חטה ושעורה וגו' והיינו שבח הארץ ב) עקרו מארץ היינו מארצך ממובחר. מגג שבמערה מביא וקורא דדמי לארץ. שגדילה על גבי בית מביא ואינו קורא. חורבה עבודה. חרושה:

תורה אור השלם

א) קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַייָ וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: [ויקרא ב, יב]

ב) וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַייָ בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: [במדבר כח, כו]

ג) עַד מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַייָ: [ויקרא כג, טז]

ד) וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה: [שמות לד, כב]

ה) וְחַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ אֶת מַעֲשֶׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה: [שמות כג, טז]

ו) בִּכּוּרֵי כָּל אֲשֶׁר בְּאַרְצָם אֲשֶׁר יָבִיאוּ לַייָ לְךָ יִהְיֶה כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכְלֶנּוּ: [במדבר יח, יג]

ז) וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: [דברים כו, ב]

ח) אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ: [דברים ח, ח]

חשק שלמה על רבינו גרשום

א) מלת ת"ל והקורא כתוב כל טהור וגו'. ב) אולי צ"ל אף כאן מארצך ממובחר.

אלא לרבי יוחנן. למאי נ"מ הכא לגבי הכל קדש [ב] כמותה עמדה וכל הני מע"ש אינן מופרשין [ג] (להלן) לגבי הכל מפיל וקולן: תנאי היא. לתוכיח מגז למאי שמעתין ומשמיה אית מפיל והוה הין למפרש מפרשי ושמעתתא ורבי יוחנן למאי נ"מ כי האי מגז: אלא רבי יוחנן. למאי נ"מ הכא לגבי הכל מפיל וקולן: תנאי היא. לתוכיח מגז למאי שמעתין ומשמיה אית מפיל והוה הין למפרש מפרשי ושמעתתא ורבי יוחנן למאי נ"מ כי האי מגז: אלא לרבי יוחנן. למאי נ"מ הכא לגבי הכל קדש [ב] כמותה עמדה וכל הני מע"ש אינן מופרשין [ג] (להלן)

עין משפט
נר מצוה

משנה א מיי' פ"י מהלכות מעשי הקרבנות הלכה ד ופ"ו מהלכות תמידין ומוספין הלכה י:
יז ב מיי' פ"י מהלכות תמידין ומוספין הלכה י:
יח ג ד מיי' פ"י מהל' תמידין ומוספין הלכה ט ותוספתא:
יט ה מיי' שם הל' ג:
כ ו ז מיי' שם הלכה ה:
כא ח מיי' שם הל' ג:
כב ט מיי' שם פ"ו הלכה ב:
כג י כ ל מיי' שם פ"ו הלכה יד:

גליון הש"ס

גמ' הקדישן מהו שילקה עליהם משום בעיטם. עיין יומא סג ע"ב תד"ה ושקה:

רבינו נרשום

בריית קתני שונה: לא קשיא מתני' דקתני נזה שנה ראשונה ולא אמר בשניה משום דעבודה היתה כבר קדם שנה ראשונה. ובריית דקתני חורש ושונה בשניה דלא היתה עבודה קדם שנה ראשונה אבל מתני' אם ל) לא היתה עבודה ולא קצינן אם חזר ושנה ואם לאו דלא קתני בה שנה מאי הוי עלה: ת"ש דתניא נר חציה חוזרע חציה כגון דנזה שנה ראשונה ובשניה נר חציה הרע וחציה ובשנה שלישית זורע מה ששייר ונר מה שזרע בשניה וכן יעשה לאחר מכן בכל שנה נר חציה וזורע חציה ותפשוט מינה דבשניה זורע בלא נזה דזורע מה שלא נר. ואם נפשך אדם לומר [אמאי אינו] זורעה כולה בשנה שניה היינו טעמא לפי שאין כה בארץ לזרעה בכל שנה כולה משום הכי נר חציה וזורע חציה: לא שנו אלא לח. שבבלע אירסו: ולא מן הזורע ביניהן. מן הזיתים שנזרע ביניהן שהזרעים מכחישין: אין מביאין אינפקינהו. שלא נתבשל יפה: פולמוסטוס. ממונה אחד: במאה רבוא. מנה: עתק. דוגמה: היה משקל. משליך האבנים שמצא בדרך:

חשק שלמה
על רבינו נרשום

ל) נלפה"ל פ"ל מהל' ממרי למייר מיתה מהתם ל) ילפינן מם מתי וכי וכן ל"ל ברש"י.

תוספת אור חשלם

א) וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוֹעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִתְאַבְּלִי נָא וְלִבְשִׁי נָא בִּגְדֵי אֵבֶל וְאַל תָּסוּכִי שֶׁמֶן וְהָיִית כְּאִשָּׁה זָה יָמִים רַבִּים מִתְאַבֶּלֶת עַל מֵת: [שמואל ב' יד, ב]

ב) וְלְאֲשֶׁר אָמַר יָרוּד מַכָּגִים אֲשֶׁר יְהִי רְצוּד אֲחֵיהוּ וְהַכֹּבֵל בְּשֶׁקֶן וַיַּגְלוּ: [דברים לג, מ]

ג) יֵשׁ מַתְעַשֵּׁר וְאֵין כְּלוּם מְחַרְשֵׁשׁ וְהוֹן רַב: [משלי יג, ז]

והשוקע גמר שקיעתו נמלט שם עולין בשמים שעה שעה על שעה ושם גלילה כל ימי מין לחם עלה ממחיל לנמלא ומחיר שור ומין מחומים וכן הכדר נמצא נחלד מזל דגים ממחיל לעלות בשוקע ולמוף שמי שעות עלה מתחיל לעלות ולמוף מרכע גמר עלייתו ושור עולה למוף שם גמר שור וממחיל מחומים ולמוף שמונה גמר מחומים וממחיל סרטן נמצא לחם עלה בחמנא הרקיע שהרי עברו שם שעות משהתחיל לעלות ושם שעות לחמנו מגיע לחמנא הרקיע שהרי ממחלת עליית המזל עד מחלת שקיעתו י"ב שעות נמצא שמשעה שממחיל לעלות עד ו' שעות מגיע לחמנא הרקיע ולמוף מ' שעות משעלה הוי זעז בחמנא הרקיע נמצא זעז עלה בחלד למוף שעה עשירית בחמנא הרקיע ומשמי החם הם מחפלי ופירש שם נקונטי מחרי חטין ושיפון המזרעים בחחלת החורף בחפלי שעורים וקטניות המזרעים בחלד ומיהו קשיא לפירוש הקונטרס דמי שעות מיום מין מוכנים נחלין ומחל כימה נלמה ועוד וכי לרך פועלים לנחת ממלחמתם בשעה שעות הם ממרינן ברש פועלים (ב"מ דף פג:) לפועל נכנסתו לניתו משלו לחייהו גלילה על כן נלמה לחייהו ג) נשמע שמחל לרי ממחיל לעלות בשקר ומנמל לקיימת כימה מרישייהו בחוף היום: בעי רבא הקדישו מהו שילקה. שמא יש שום נרישותא הם לחחיל ומיבעיא ליה אכל חד וחד ונלמה לנשעים לעיפא לרבי לעיל בהקומץ רבה (דף כ:) לעשים קרן גמור הוא וסייך בהן לא מקריט: הלך לצור. מין זה ד) עור המעמילה שם) שלא עור אחרת שהיתה בארץ ישראל: עוזל. יש מפרשים כמו (ישעיה ס) ויעזקהו עושה גדל סביב זיתיו ולא יתכן דהא מניא עוזק אחת זיתיו ונערוך פירש מופר ומשליך לחנים כשפרישים נרש פירקין ד): ומש

ברייתא קתני שונה הא לא קשיא כאן בעבודה כאן בשאינה עבודה ה) מאי הוי עלה תא שמע דתניא א ניר חציה חורע חציה ניר חציה חורע חציה אמר רבי יוחנן ב אין מביאין את העומר אלא מן השדות המודרמות שבארץ ישראל שבהן חמה זורחת ומהן חמה ג) שוקעת תניא ג נמי הכי אבא שאול אומר עומר היה בא מבקעת בית מקלה ד) כבת ג' מאין היתה ושדה מודרמת היתה ובה חמה זורחת וממנה חמה שוקעת ניר חציה חורע חציה ניר חציה חורע חציה רב חלקיה בר טובי הוה ליה קרנא דארעא ניר חציה חורע חציה ניר חציה חורע חציה ועברה על חד תרי ומזבין להו לחיטי לממידא: ואם התליעה פסולה: תנו רבנן ד סולת שהתליעה רובה פסולה וחיטין שהתליעו רובן פסולות בעי רבי ירמיה ה) ברוב חמה או ברוב סאה ו תיקו: בעי ז) רבא ח הקדישן מהו שילקה עליהן משום בעל מום כיון דפסיל בבעל מום דמי או דלמא אין בעל מום אלא בבהמה ה תיקו: תנן התם ט) כל עץ י שנמצא בו תולעת פסול לגבי מזבח אמר שמואל לא שנו אלא לח יאבל יבש גורדו וכשר ט בעי רבא הקדישו מהו שילקה עליו משום בעל מום כיון דפסול בבעל מום דמי או דלמא אין בעל מום אלא בבהמה ה תיקו: מתני' ט תקוע אלפא לשמן אבא שאול אומר שניה לה רגב בעבר הירדן כל הארצות היו כשרות אלא מיכן היו מביאין יאין מביאין לא מבית הזבלים ולא מבית השלחים ולא ו) מן מה שנזרע ביניהם ואם הביא כשר אין מביאין ז) ב אנפקטן ואם הביא כשר י אין מביאין מן הגרגרין שנשרו במים ולא מן הכבשים ולא מן השלוקים ואם הביא פסול: גמ' יא וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה מאי שנא תקועה אמר רבי יוחנן ב תנו רבנן ושובל בשמן רגלו זה חלקו של אשר שמושך שמן כמעין אמרו פעם א' יב נצרכו להן אנשי לודקיא בשמן מינו להן פולמוסטוס אחד אמרו לו לך והבא לנו שמן במאה ריבוא הלך לירושלים אמרו לו לך לצור הלך לצור אמרו לו לך לגוש חלב הלך לגוש חלב אמרו לו לך אצל פלוני יג לשדה יד הלז ומצאו שהיה עוזק תחת זיתיו אמר לו יש לך שמן במאה ריבוא שאני צריך אמר לו טו המתן לי עד שאסיים מלאכתי המתין עד שסיים מלאכתו לאחר שסיים מלאכתו הפשיל כליו לאחוריו והיה יז מסקל ובא בדרך אמר לו יש לך שמן במאה ריבוא כמדומה אני יח ששחוק שחקו בי היהודים ביון שהגיע לעירו הוציאה לו שפחתו קומקמום של חמין ורחץ בו ידיו ורגליו הוציאה לו ספל של יט זהב מליאה שמן ושבל בו ידיו ורגליו לקיים מה שנאמר ושובל בשמן רגלו לאחר שאכלו ושתו מדד לו שמן במאה ריבוא אמר לו בלום אתה צריך ליותר אמר לו הן אלא שאין לי דמים אמר לו אם אתה רוצה לקח קח ואני כ אלך עמך ואטול דמיו מדד לו שמן בשמונה עשר ריבוא אמרו לא הניח אותו האיש לא סום ולא פרד ולא גמל ולא חמור בארץ ישראל שלא שברו כיון שהגיע לעירו יצאו אנשי עירו לקלסו אמר להם לא לי כא קלסוני אלא לזה שבא עמי שמדד לי שמן במאה ריבוא והרי נושה בי בשמונה עשרה ריבוא לקיים מה שנאמר כב יש מתעשר ואין כל מתרושש והון רב: אין מביאין לא מבית הזבלים כג: והתניא אין מביאין אנפקטן ואם

ומנחת קמי שומה: הא לא קשיא. מתניתין דקמני שנה שנה לשומה ולא קמני כג) (ושמה סורם) ושומה הייט שכבר היתה עשרה כד) שנה לשומה ועכשיו שומה ליגדל יומר ובריית דקתני שומה חוזרת היינו משום שלא היתה עשרה ל) קודם שנה לשומה ממני שם [לא] היתה עשרה לא ידעינן היתה עשרה שם לא להם לא קמני כה) שם סורם ולא שומה ומאי הוי עלה כו): ניר חציה וזורע חציה. כגון שם) שנה כז) טלה בשנה לשומה חרע מניה ובשניה מיר מניה חורע מניה שנה בשנה לשומה חרע מניה ובשניה מיר מניה חורע מניה שנה בשנה ונר מה שזרע בשניה חרע מניה ושלים ומשנה שלישית

ואם הביא פסול מפני שהוא שרף. מוהל בעלמא ולא שמן וכיצד תשיב ליה מתני' פסול, פסולא. מקוריו בעלמא: תניא רבי יהודה [אומר] אפילקיון. למני מתני' ליה שמן זית וכו': שמשיר את השיער. עוקר ומן מ כה: של ריח רע. שמן שריטו רע (ו): **מתני'** שלישה. לקיטתו יש שיעלקטו מתחלה ואינו בשלם ומכל לקיטה יש ט שלשה מפני שהוא (ב) מוהל שרף. בעלמא ולא שמן וכיצד תשיב ליה מתני' פסול, פסולא. מקוריו בעלמא: תניא רבי יהודה [אומר] אפילקיון. למני מתני' ליה שמן זית וכו': שמשיר את השיער. לפי שהוא עוקר ומן מ כה: של ריח רע. שמן שריטו רע (ו): **מתני'** שלישה. לקיטתו יש שיעלקטו מתחלה ואינו בשלם ומכל לקיטה יש ט שלשה שמניעים: הזית הראשון. זיתים שלקטן בתלתותה: מגרגרו בראש (ג) דמעצה גרגרין בראש מלקטן ומביאן. מכאן לאחר שנתלקטו הזיתים מגרגרין בראש ומוציאין שמן מהן: **ואם** הביא פסול (ד) (והתניא ואם הביא כשר) מפני שהוא שרף אמר רב יוסף לא קשיא הא ר' חייא הא ר"ש בר רבי דר' חייא זריק ליה ור"ש בר רבי מטבל [ביה] (ליה) (ה) ומימנך עשירים מקמצין: (ו) ששה חדשים בשמן המור מאי (ז) שמן המור רב הונא בר חייא אמר מסתברא ר' ירמיה בר אבא אמר שמן זית שלא הביא שלישי: תניא (ח) (נמי הכי) רבי יהודה אומר (ט) אנפקנון שמן זית שלא הביא שלישי למה סכין אותו שמשיר את השיער ומעדן את הבשר: אין מביאין מן הגרגרין שנשרו במים: תנו רבנן (י) שמן זית בבוש פירש בערוך מגרגר מגן לומר ליקוט אחד מאד מאוחן ממטמלין או מגלגל מגן מעשה להם סימן שלא יתערב עם מחרים ומניחם על מיטמלו יפה ויתרככו כמיהה מגולגלת ומעמ' עדיות (פ"ד מ"ו) ומימי לה בפ' קמא לימנמות (לד טו:) מגיה על זיתים המגולגלין ובפ' לן מעמידין (ע"ז לט:) זיתי קלוסקא המגולגלין בפי (ב) וזיתים הנמחקים למילה נקלין מגולגלין: שלשה זיתים. פירש בקונטרס ג' פעמים כשנה מלקטין את הזיתים לפי שאין מתבשלין כולן בפעם אחת ומתוך שמלקטין אותן בזמנן מתבשלין כולן ומעדן את הבשר: **שלשה** זיתים. פירש בקונטרס ג' פעמים כשנה מלקטין את הזיתים לפי שאין מתבשלין כולן בפעם אחת ומתוך שמלקטין אותן בזמנן מתבשלין כולן ומעדן את הבשר: אין מביאין מן הגרגרין שנשרו במים: תנו רבנן (י) שמן זית בבוש פירש בערוך מגרגר מגן לומר ליקוט אחד מאד מאוחן ממטמלין או מגלגל מגן מעשה להם סימן שלא יתערב עם מחרים ומניחם על מיטמלו יפה ויתרככו כמיהה מגולגלת ומעמ' עדיות (פ"ד מ"ו) ומימי לה בפ' קמא לימנמות (לד טו:) מגיה על זיתים המגולגלין ובפ' לן מעמידין (ע"ז לט:) זיתי קלוסקא המגולגלין בפי (ב) וזיתים הנמחקים למילה נקלין מגולגלין: שלשה זיתים. (ג) שלשה זיתים בשלשה מקומות ומחוברין בעוקצן: (ד) ר"ש בר רבי מטבל. (ה) ר"ש בר רבי מטבל ביה: (ו) ששה חדשים בשמן המור. (ז) ר"ה מאי שמן המור: (ח) ר"ה נמי: (ט) ר"ה אנפקנון. (י) ר"ה מתני' שלשה זיתים. (כ) ר"ה בפ' קמא דלימנמות: (ל) ר"ה שלשה זיתים. (מ) ר"ה בפי. (נ) ר"ה מגולגלין. (ס) ר"ה ומעמידין. (ע) ר"ה וזיתים. (פ) ר"ה ומניחם. (צ) ר"ה ומיחם. (ק) ר"ה ומיחם. (ר) ר"ה ומיחם. (ש) ר"ה ומיחם. (ת) ר"ה ומיחם.

שמן שני חזר וטחן וטען זה שלישי הראשון למנורה והשאר למנחות: (ל) השני מגרגרו בראש הגג וכותש ונותן לתוך הסל רבי יהודה אומר סביבות הסל זה (מ) ראשון טוען בקורה ורבי יהודה אומר באבנים זה שני חזר וטחן וטען זה שלישי הראשון למנורה (נ) והשאר למנחות שלישי עוטנו בבית עד שילקה ומעלהו ומנגבו בראש הגג כותש ונותן לתוך הסל רבי יהודה אומר סביבות הסל זה (ס) ראשון טוען בקורה רבי יהודה אומר באבנים זה שני חזר וטחן וטען זה שלישי הראשון למנורה והשאר למנחות: **גמ'** איבעיא להו מגרגרו תנן או מגלגלו תנן תא שמע דתניא שמן זית מזיתו מבאן אמרו (ע) זית ראשון מגלגלו בראש הזית וכונסו לבית הבד וטוחנו בריחים ונותנו בסלין שמן היוצא ממנו זה היה ראשון טען בקורה שמן היוצא ממנו זה היה שני (פ) (ו) וחזר ופרק טחן ומען זה היה שלישי הראשון למנורה למנחות וכן זית שני (צ) זית שלישי עוטנו בבית עד שילקה ומעלה לראש הגג ועושה אותו כמין תמרה עד שיזובו מימיו וכונסו לבית הבד וטוחנו בריחים ונותנו בסלין ושמן היוצא ממנו זה היה ראשון טען בקורה שמן היוצא ממנו זה היה שני פרק חזר וטחן ומען זה היה שלישי הראשון למנורה והשאר למנחות רבי יהודה אומר לא היה טוחנו בריחים אלא כותשו במכתשת ולא היה טוען בקורה אלא באבנים ולא היה נותנו בסלין אלא לתוך סביבות הסל: (ק) הא גופא קשיא כותש מני רבי יהודה היא תוך הסל אתאן לרבנן הא תנא סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא: **מתני'** (ר) הראשון שבראשון אין למעלה הימנו השני שבראשון והראשון שבשני שוין השלישי שבראשון והשני שבשני והראשון שבשלישי שוין השלישי שבשני והשני שבשלישי שוין השלישי שבשלישי אין למטה הימנו: אף (ש) כל המנחות היו בדין שיטענו שמן זית ך מה מנורה שאינה לאכילה טעונה שמן זית ך מנחות שהן לאכילה אינו דין שיטענו שמן זית ך (ת) ל ך זית כתית למאור ואין ך כתית למנחות:

גמ'

כגריסת כותבן במכתשת: תוך הסל. לקמיה מ"ק גמתניתין למאי לרבנן: הא'. מגן קמא דמתניתין: **מתני'** שוין. מפרש בגמ': **מנחות שוק"א** לעולם הממונה:

ב) ל"ל ואם הביא פסול מפני שהוא שרף התניא ואם הביא כשר אמר רב יוסף לא קשיא הא ר' חייא הא ר"ש בר רבי דר' חייא זריק ליה ור"ש בר רבי מטבל ביה ליה אלא שאינו מן המובחר: לא קשיא לר' שמעון ב"ר דמטבל ביה שמן הוא: סטבת אפרסמון תניא רבי יהודה [אומר] שמן ג) המור אונפקיטון בבוש. במלח: ג' זיתים. כלומר ג' לקיטות יש בזית ובכל לקיטה יש בה ג'. מיני שמנים ומשום כך יש ג' לקיטות שאין זה הזית מתבשל כולו בפעם אחת הזית הראשון הלקיטה הראשונה מגרגרו בראש חזית שהזיתים בראשן קדמין לבשל מפני שהחמה זורחה עליהן תדיר: ובוחשש אותן הגרגרים וטוחן לתוך הסל כדי שיחזוב השמן מן הסל בכלי אחר: ר' יהודה אומר סביבות אגני הסל למעלה היה נותנן ולא לתוכו כדי שיקלטו דפני הסל השמרים והפסולת והצואל יזוב ממנו זה שמן ראשון לקיטה ראשונה: חוזר ובוחש מה שכחש. ומטוחן בקורה. מפרש שמנו: ר' יהודה אומר לא טוענן בקורה עדיין אלא באבנים והיצא משם זה שמן שני חוזר וטוחן הגרגרים וטוען זה **שלישי [השנין] מגרגרו בראש** חגב כלומר לוקט הזיתים שבאמצע האילן כלומר אותן שעומד בראש גגו ויכול לישלן. לסימנא קאמר בראש הגג חזית השלישי לוקט אותן שמחחת הזית לפי שאין השמש זורח עליהן הרבה ואין מתבשלין יפה משום הכי עוטנו בבית [הבד] כלי משיחן בבית הבד בכלי במעטן עד שילקה עד שירכך קליפתן וישחבה מראיהן: ומעלן ומנגבן בראש הגג לפי שהבד הדוחק יצא מהן (מוח) [מהול] ונשרו וכוחש ותחזן וכו': מגרגרו תנן שמגיחו בראש הזית עד שתחבשל יפה יפה: שמן זית מזיתו שיחבשל על האילן יפה יפה ועושה אותו כמין תמרה שמניחו ליבש בדרך שמיבשין התמרים כשורצין לעשותן גרוגרות: כותש דקתני מתניתין מני ר' יהודה היא כדרבי יוחנן:

ג) גמרא זה היה שני חזר. כל"ל ומום ו' ממקח: (ב) ר"ש ד"ה מפני שהוא שרף מוהל בעלמא ולא שמן סמ"ק ומפ"ק מ"ה הא ר"ש לר' שמעון: (ג) ד"ה שלשה זיתים כו' ושמן זית כתית כו' ומ"ש מ"ה ג' זיתים כו' שלשה לקיטות: (ד) ד"ה מגרגרו וכו' להמבשל עד דנעשה: (ה) ד"ה ענין אחר וכו' ביכול הוא למעוך: (ו) ד"ה מאתו וכו' שמן זך כמ"ש ומ"ש מ"ה במין מאוה כמו החמרים כשמוזכר: (ז) ד"ה לר' יהודה וכו' אלא כותשו במכתשת היינו כותש דקמני ממתני' סמ"ק: (ח) ד"ה נמי אחבשו שני שבשמן:

ואם הביא פסול מפני שהוא שרף דיעה בעלמא ובמתניתין משמע דשמן קא חשיב ליה אלא שאינו מן המובחר: לא קשיא לר' שמעון ב"ר דמטבל ביה שמן הוא: סטבת אפרסמון תניא רבי יהודה [אומר] שמן ג) המור אונפקיטון בבוש. במלח: ג' זיתים. כלומר ג' לקיטות יש בזית ובכל לקיטה יש בה ג'. מיני שמנים ומשום כך יש ג' לקיטות שאין זה הזית מתבשל כולו בפעם אחת הזית הראשון הלקיטה הראשונה מגרגרו בראש חזית שהזיתים בראשן קדמין לבשל מפני שהחמה זורחה עליהן תדיר: ובוחשש אותן הגרגרים וטוחן לתוך הסל כדי שיחזוב השמן מן הסל בכלי אחר: ר' יהודה אומר סביבות אגני הסל למעלה היה נותנן ולא לתוכו כדי שיקלטו דפני הסל השמרים והפסולת והצואל יזוב ממנו זה שמן ראשון לקיטה ראשונה: חוזר ובוחש מה שכחש. ומטוחן בקורה. מפרש שמנו: ר' יהודה אומר לא טוענן בקורה עדיין אלא באבנים והיצא משם זה שמן שני חוזר וטוחן הגרגרים וטוען זה שלישי [השנין] מגרגרו בראש חגב כלומר לוקט הזיתים שבאמצע האילן כלומר אותן שעומד בראש גגו ויכול לישלן. לסימנא קאמר בראש הגג חזית השלישי לוקט אותן שמחחת הזית לפי שאין השמש זורח עליהן הרבה ואין מתבשלין יפה משום הכי עוטנו בבית [הבד] כלי משיחן בבית הבד בכלי במעטן עד שילקה עד שירכך קליפתן וישחבה מראיהן: ומעלן ומנגבן בראש הגג לפי שהבד הדוחק יצא מהן (מוח) [מהול] ונשרו וכוחש ותחזן וכו': מגרגרו תנן שמגיחו בראש הזית עד שתחבשל יפה יפה: שמן זית מזיתו שיחבשל על האילן יפה יפה ועושה אותו כמין תמרה שמניחו ליבש בדרך שמיבשין התמרים כשורצין לעשותן גרוגרות: כותש דקתני מתניתין מני ר' יהודה היא כדרבי יוחנן:

ד) [תיבות והתניא ואם הביא כשר נמחק: ה) תיבות נמי הכי נמחק: ו) שלשה זיתים כו'. פ"ה דנלקטים בג' זמנים ותימה דא"כ למה ממעט מלקיטתן כאחת תאנה ולא ממעט ג"כ זית לכך נראה דלעולם נלקטים כאחת מיהו יש כאן ג' מיני זיתים הראשונים שהם בראש האילן שהחמה זורחת עליהן תמיד מתבשלים יותר והשניים שלמטה אין מתבשלים כל כך והשלישים שלמטה אין מתבשלים כל כך: ז) תיבת הן נמחק: ח) זה היה ראשון כו' באבנים זה היה שני כו' ושען זה היה שלישי: ט) למגחוה הזית השני: י) זה היה ראשון טוען בקורה ר' יהודה אומר באבנים זה היה שני חזר כר זה היה שלישי כו': כ) והשאר למנחות הזית השלישי: ל) זה היה ראשון כו' באבנים זה היה שני חזר כו' זה היה שלישי: מ) אמרו הזית: נ) שני ופרק וחזר וטען: ס) זית שני זית שלישי: ע) תיבות הא גופא קשיא נמחק: פ) תיבת כל נמחק: צ) הביא כשר הס"ד ומה"ד שטבתא אפרסמון שקורין: ק) חזור ולוקח מה שכתוש דהיינו הגרגרים: ר) שמן השני: ש) ביותר והיו: ת) הבד כלומר שמניחין: א) הגג שבשהיו: ב) ונשרו: ג) עד שיחבשלו הס"ד והשאר נמחק: ד) אתי שני: ה) כשר והשוא ניהא דפריך ארבא דאמר פסול: ו) אלא נראה לי שזה:

תורה אור השלם

א) וּבְהַגִּיעַ תֹּר נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִקֵּץ הֱיוֹת לָהּ כְּדַת הַנָּשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בְּשֶׁמֶן הַמֹּר וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּקֵי הַנָּשִׁים: (אסתר ב, יב)

ב) וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: (שמות כז, כ)

שימה מקובצת

ה) תיבות והתניא ואם הביא כשר נמחק: ו) תיבות נמי הכי נמחק: ז) שלשה זיתים כו'. פ"ה דנלקטים בג' זמנים ותימה דא"כ למה ממעט מלקיטתן כאחת תאנה ולא ממעט ג"כ זית לכך נראה דלעולם נלקטים כאחת מיהו יש כאן ג' מיני זיתים הראשונים שהם בראש האילן שהחמה זורחת עליהן תמיד מתבשלים יותר והשניים שלמטה אין מתבשלים כל כך והשלישים שלמטה אין מתבשלים כל כך: ח) תיבת הן נמחק: ט) זה היה ראשון כו' באבנים זה היה שני כו' ושען זה היה שלישי: י) למגחוה הזית השני: כ) זה היה ראשון טוען בקורה ר' יהודה אומר באבנים זה היה שני חזר כר זה היה שלישי כו': ל) והשאר למנחות הזית השלישי: מ) זה היה ראשון כו' באבנים זה היה שני חזר כו' זה היה שלישי: נ) אמרו הזית: ס) שני ופרק וחזר וטען: ע) זית שני זית שלישי: פ) תיבות הא גופא קשיא נמחק: צ) תיבת כל נמחק: ק) הביא כשר הס"ד ומה"ד שטבתא אפרסמון שקורין: ר) חזור ולוקח מה שכתוש דהיינו הגרגרים: ש) שמן השני: ת) ביותר והיו: א) הבד כלומר שמניחין: ב) הגג שבשהיו: ג) ונשרו: ד) עד שיחבשלו הס"ד והשאר נמחק: ה) אתי שני: ו) כשר והשוא ניהא דפריך ארבא דאמר פסול: ז) אלא נראה לי שזה:

חשק שלמה

על רבינו גרשום

ב) ל"ה ל"ל מעל ר"י תומר שמן תמור זית ומנחות ומנגבן בראש חגב לפי כשהיה ביהב בכלי אגב הדוחק יצא מהן (מוח) [מהול] ונשרו וכוחש ותחזן וכו': מגרגרו תנן שמגיחו בראש הזית עד שתחבשל יפה יפה: שמן זית מזיתו שיחבשל על האילן יפה יפה ועושה אותו כמין תמרה שמניחו ליבש בדרך שמיבשין התמרים כשורצין לעשותן גרוגרות: כותש דקתני מתניתין מני ר' יהודה היא כדרבי יוחנן:

פו: כל קרבנות הצבור פרק תשיעי מנחות

שׁוין למנחות. מכל למטרה אין שוין דמין זה מלא נקי והלחמן לעולם נקי ופירות הקונטרס עיקר דמי כלפרישים מריפתן שמעינן הלחמן למטרה ממנחות: **לא** לאבילה אני צריך **אלא** לאורה אני צריך. יש מפרשים מדטעמן שולחן בפתן ומטרה מדרום ולא לגד מערב שפת שכיבה וליתא דלמא לפתוקי לגד מערב קאמר [ב] וכי מימצה גמי לגד מערב מפסיד שיעתן זה לגד כפון חה לגד דרום [ג] ומתני הכא ולפניס היו מונחים [ד] כמימר לקמן בפ' שני למתם (דף נה:) ואיכא למ"ד מזרח ומערב ואיכא למ"ד כפון ודרום מוסיף ופי הקונט' עיקר דשייך מדשולחן בפתן ומטרה מדרום ולא לגד מערב קאמר ומיהו אפשר דלא מצי למימר כן דמשמע בפ' שני דמנחות (דף פח.) דלחם הפנים היו מונחים מן הדרום ולמערב ולא היו מונחים מן המזרח ולא מן המערב ולא מן הכפון ולא מן הדרום ולא מן המזרח ולא מן המערב אלא מן הכפון ומן הדרום ולא מן המזרח ולא מן המערב אלא מן הכפון ומן המזרח ולא מן הדרום ולא מן המערב אלא מן הכפון ומן המזרח ומן הדרום ולא מן המערב אלא מן הכפון ומן המזרח ומן הדרום ומן המערב אלא מן הכפון ומן המזרח ומן הדרום ומן המערב ומן הכפון ומן המזרח ומן הדרום ומן המערב ומן הכפון ומן המזרח ומן הדרום ומן המערב ומ

הקמחין ולא משולה מפני השמרים אלא מביא משלישה מאמצעה ביצד [א]הוא בודק הגזבר יושב והקנה בידו זרק הגיר הקיש בקנה רבי יוסי בר' יהודה אומר שיש בו קמחין פסול שנאמר [א] תמימים יהיו לכם ומנחתם [ב] תמימים יהיו לכם ונסכיהם: **גמ'** אין מביאין לא מתוק ולא מבושל ולא מעושן ואם הביא פסול והא [ג]קתני רישא אין מביאין את הליסטיון ואם הביא כשר אמר רבינא כרוך ותני רב אשי אמר חוליא דשימשא לא מאים חוליא דפירא מאים: אין מביאין ישן דברי רבי וחכמים מכשירין: אמר חזקיה מאי טעמא דרבי אמר [ג] קרא לכבש יין מה כבש בן שנתו אף יין בן שנתו אי מה כבש בן שתי שנים פסול אף יין בן שתי שנים פסול וכי תימא הכי נמי והתניא יין בן שתי שנים לא יביא [ב]ואם הביא כשר מאן שמעת ליה דאמר לא יביא רבי וקאמר אם הביא כשר אלא אמר רבא היינו טעמא דרבי דכתיב [ד] אל תרא יין כי יתאדם: אין מביאין לא מן הדליות כו': תנא כרמים העבודים פעמים בשנה: רב יוסף הוה ליה קרנא דפרדיסא דרפיק ביה טפי ריפקא ועבד חמרא דדרי מיא על חד תרין: לא היו כונסין אותן בחצבין גדולים: תנא חביות [ה]לדיות ובינוניות [ג]אין מניחין [ו] אותן שתים שתים אלא אחת אחת: ביצד [ז]בודק גזבר יושב וקנה בידו זרק הגיר הקיש בקנה: תנא זרק הגיר של שמרים גזבר הקיש בקנה ולימא ליה מימר מסייע ליה לרבי יותנן [ח] דאמר רבי יותנן כשם שהדיבור יפה לבשמים כך דיבור רע ליין: רבי יוסי בר רבי יהודה אומר וכו': בעי [ט] ר' יוחנן [י] הקדישו מהו שילקה עליו משום בעל מום כיון דפסול כבעל מום דמי או דלמא אין בעל מום אלא בבהמה [יא]תיקו: [יב] ת"ר אלים [יג]ממואב בבשים מחברון עגלים משרון גחלות מהר המלך ר' יהודה אומר מביאין [יד]הן כבשים שובהן [טו] כרחבן אמר רבא בר רב שילא מ"ט דר' יהודה דכתיב [טז] ידעה מקנך ביום ההוא כר נרחב: כתיב [יז] על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו אל ה' אל דמי לכם מאי אמרי הכי אמר רבא בר רב שילא [יח] אתה תקום תרחם ציון רב נחמן בר יצחק אמר [יט] בונה ירושלים ה' ומעיקרא מאי הוו אמרי אמר רבא בר רב שילא [כ] כי בחר ה' בציון אוה למושב לו:

הדרן עלך כל קרבנות הצבור

שתי [א]מדות של יבש היו במקדש עשרון וחצי עשרון רבי מאיר אומר עשרון עשרון וחצי עשרון עשרון מה היה משמש שבו היה מודד לכל המנחות [ב]לא היה מודד לא בשלשה לפר ולא בשל שנים לאיל אלא מודדן עשרונות חצי עשרון מה היה משמש שבו היה מודד [ג]חביתי כהן גדול מחצה בבקר ומחצה בין הערבים: **גמ'** תניא היה [ד] ר' מאיר אומר מה תלמוד לומר [ה] עשרון עשרון לכבש האחד מלמד ששתי עשרונות היו במקדש אחד גדוש ואחד מחוק גדוש היה מודד לכל המנחות

מחוק

הליסטיון. יין ענבים שנתמתקו בשמש כדמוכח בגמ' לעיל (ע"א ה:) קתני בברייתא יין הליסטיון ומקו [ב] למוקין מלא מתוקן בשמש:

מתוק. לשון אחר פי' בקונטרס מירוש שלא עברו עליו מרובעים יום ולא יכול להם הכא קאמר ואם הביא פסול ובפרק המוכר (לעיל יח: ד"ה) תני רבי חייא יין מגיעו לו יפה ואם הביא כאן ונראה לשון אחר שמתוק ולא מעושן ולא מבושל ולא

מוּדָד ורמינהו חביתי כהן גדול כו'. מהא דקתמר ר"מ ומתוך שהוא מוּדָד למחצה כ"ג גו' משמע דלקתני דלעתר שפעמים מודד הוא ופעמים הוא **בְּמַה** מחלקה לחלות. פירש בקונטרס שמחלקה לעיסה ופ"ע נוטל כך להא דמרגיע לקמן (דף פה:) דרביעית ממחה שהיה מודד למחצי כ"ג רביעית שמן לכל מנה ומנה וקומה ליטה נרך לנטול כמחוי סלת ומכל מקום גם מפשר לעשות בו טורטני דמעקולת ומחזיק סימן קללה שמלת כמו מעיסה ומדה קטנה כל כך של ג' מעשים עשר בעשרון גם לו לומר לתקן ומפשר דקתני לעתר שפעמים מודד הוא ופעמים הוא מחוק שבו היה מודד לחביתי כהן גדול וחכמים אומרים לא היה שם אלא עשרון אחד שנאמר [א] ועשרון אחד לכבש האחד א"כ מה ת"ל [ב] עשרון עשרון לרבות חצי עשרון ור"מ חצי עשרון מנא ליה נפקא ליה מועשרון [ג] ורבנן ויו"ו לא דרשי ורבי מאיר האי ועשרון אחד לכבש האחד מאי עביד ליה ההוא שלא ימדוד לא בשל שלשה לפר ולא בשל שנים לאיל ורבנן נפקא להו מנקודו דתניא אמר ר' יוסי למה נקוד ויו"ו שבאמצע [ד] עשרון של עשרון ראשון של יום טוב הראשון של חג שלא ימדוד לא בשל ג' לפר ולא בשל שנים לאיל ורבי מאיר נקדו לא דריש: חצי עשרון מה היה משמש שבו היה מודד לחביתי כהן גדול: מודד ורמינהי [ה] חביתי כהן גדול לא היו באין חצאין אלא מביא עשרון שלם וחוצהו אמר רב ששת מאי מודד נמי דקתני מחלק בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא חצי עשרון עשרון גופיה קא מיבעיא [ו] להו גרוש היה או מחוק היה אמר ליה מדר' מאיר נשמע לרבי מאיר ומדרבי מאיר נשמע לרבנן מדאמר ר' מאיר עשרון מחוק חצי עשרון נמי מחוק מדר' מאיר מחוק לרבנן נמי מחוק בעא מיניה רמי בר חמא חסדא חביתי כ"ג [ז] במה מחלקן לחלות ביד או בכלי [ח] פשימא דביד דאי בכלי טורטני יכנים ויכנים ביון דבקללה כתיב לאו אורח ארעא בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא שלחן [ט] מהו שיקדש קמצים בגודש שלו מדמקדש לחם קמצים נמי מקדש או דלמא דחזי ליה מקדש דלא חזי ליה לא מקדש א"ל אינו מקדש איני והאמר [י] רבי יוחנן לדברי האומר טפחיים ומחצה קופל נמצא שלחן מקדש חמשה עשר טפח למעלה לדברי האומר טפחיים קופל [יא] נמצא שלחן מקדש י"ב טפח למעלה [יב] א"ל אינו מקדש ליקרב [יג] אבל מקדש ליפסל: **מתני'** [יד] שבע מדות של לח היו במקדש היו וחצי היו ושלישית ההין ורביעית ההין לוג וחצי לוג ורביעית לוג [טו] ר' אליעזר בר' צדוק אומר שנתות היו בהין עד כאן לפר ועד כאן לאיל עד כאן לכבש ר"ש אומר לא היה שם הין וכי מה היה הין משמש אלא מדה יתירה של לוג ומחצה [טז] היתה שם שבה היה מודד למנחת כ"ג לוג ומחצה בבוקר לוג ומחצה בין הערבים: **גמ'** תנו רבנן שבע מדות של לח היו במקדש רביעית [יז] לוג וחצי לוג ולוג ורביעית ההין ושלישית ההין וחצי הין והין דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין ולוג וחצי לוג ורביעית [יח] לוג שמעון אומר לא היה שם הין וכי מה היה הין משמש

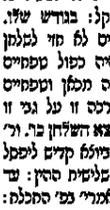

את

שפר חצי לוג ולוג עד ההין וכשאדם מערה שני כלים קטנים בכלי המחזיק שניהם יכול לשפוך לאלתר בגודל הכל עם הבירוצים כלי המתנה וכן השני הלכך צריך הגדול שיהיה גדול כדי לקבל השנים עם בירוצייהן ולמאן דאמר ממעלה למטה קסבר בירוצי המדה לא נתקדשו הין יהיב ליה דחמנא למשה ואמר ליה שער ממנה האחרים חצי הין ושלישית ההין וכיון דצריך לשפוך ממדה גדולה בשתי מדות אינו

עין משפט

נר מצוה

ג א מי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ד:
ד ב מי' פ"ל מהלכות מעה"ק הלכה כו:
ה ג מי' פ"ט מהלכות כלי המקדש הלכה ט:

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה ממוק וכו' קוקש הס"ד ומס"ב מ"ה מרעשרון מרי"ו דומעמין: (ג) ד"ה ומלרי"מ וכו' ומהלי עשרון לרבנן. כנ"ל ומיהם נמי נמחק: (ד) ד"ה וכי מה וכו' בימי משה:

גליון הש"ס

גמ' פשימא דביד. עיין לעיל דף עו ע"ב מוספות ד"ה שיעור:

שיטה מקובצת

[א] מיבעיא גדוש ותיבת להו נמחק: [ב] במה מחלקן לחלות. פ"ה שמחלוקה הציפה לחלות כו' ולא נהירא ולקמן אמרינן רבינית שמן לחביתי כהן גדול כל חלה וחלה משמע דכל אחת נילושה בפני עצמה דשמן צריך ליתן בסולת לבלול. תוראה דמחלוקה בסולת ואפי' הכי קרי ליה סימן קללה אע"ג דקרא דקללה לא כתיב אלא בלחם מ"מ (למורה) [לשקול] דבר מועט כל כך קרי סימן קללה ולכך מחלוקה ביד כר. גליון: [ג] מהו שיקדש קמצים. פ"ה שני קומצי לבונה ושקשה כבר כאשר כתוב בתוספות ונראה דאיירי בקומץ מנחה דאע"ג דאמר לעיל דבהחזירה לביסא לא קדש משמע דלא קדיש רק תוך כלי פ"מ בשאר כלי שרת אבל שלחן דמקדש ליה בגודש מיבעיא ליה דאע"ג דאין קומצין בהיכל הא מנחה שנקמצה בהיכל בשרה ומיהו במנחה נוסה לא קא מבעיא ליה דשמא אין דרך להכניסה בהיכל כיון דלא נתקדשה בכלי. גליון: [ד] אבל מקדש ליפסל. פ"ה ביוצא ובלינה ורקשה דאין כלי שרת מקדש ליפסל ביוצא ואי אמרה לינה גרידא תיפוק ליה משום קדוש המנחה לפירושו דפי' לעיל ועי"ל בגון שקמץ זר ואליבא דמ"ד לעיל יחודי והבא בקמץ וקדש לא יחזיר להכי מהניא קדוש דשלחן ליפסל דלית ליה הקנאה. גליון: [ה] ומחצה היה שם שבה היה מודד לחביתי כה"ג: [ו] רבינית חצי לוג ולוג ורביעית: [ז] ורבינית ר"ש ותיבת לוג נמחק: [ח] מנקודי ביו"ד: [ט] דלא היה: [י] אם כן: [יא] השלחן בין לחם ללחם ותיבת שבו נמחק: [יב] שם ר' מרוה: [יג] היה ביתי: [יד] מה"ד וחצי לוג דחזינו ב' ורביעית. הס"ד ומה"ד רבי יהודה:

תורת אור השלם

א) וְעִשָּׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: [במדבר כח, ד]

ב) וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְאַרְבָּעָה עֶשְׂרֹה כְּבָשִׂים: [במדבר טו, טו]

מחוק שבו היה מודד לחביתי כהן גדול וחכמים אומרים לא היה שם אלא עשרון אחד שנאמר [א] ועשרון אחד לכבש האחד א"כ מה ת"ל [ב] עשרון עשרון לרבות חצי עשרון ור"מ חצי עשרון מנא ליה נפקא ליה מועשרון [ג] ורבנן ויו"ו לא דרשי ורבי מאיר האי ועשרון אחד לכבש האחד מאי עביד ליה ההוא שלא ימדוד לא בשל שלשה לפר ולא בשל שנים לאיל ורבנן נפקא להו מנקודו דתניא אמר ר' יוסי למה נקוד ויו"ו שבאמצע [ד] עשרון של עשרון ראשון של יום טוב הראשון של חג שלא ימדוד לא בשל ג' לפר ולא בשל שנים לאיל ורבי מאיר נקדו לא דריש: חצי עשרון מה היה משמש שבו היה מודד לחביתי כהן גדול: מודד ורמינהי [ה] חביתי כהן גדול לא היו באין חצאין אלא מביא עשרון שלם וחוצהו אמר רב ששת מאי מודד נמי דקתני מחלק בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא חצי עשרון עשרון גופיה קא מיבעיא [ו] להו גרוש היה או מחוק היה אמר ליה מדר' מאיר נשמע לרבי מאיר ומדרבי מאיר נשמע לרבנן מדאמר ר' מאיר עשרון מחוק חצי עשרון נמי מחוק מדר' מאיר מחוק לרבנן נמי מחוק בעא מיניה רמי בר חמא חסדא חביתי כ"ג [ז] במה מחלקן לחלות ביד או בכלי [ח] פשימא דביד דאי בכלי טורטני יכנים ויכנים ביון דבקללה כתיב לאו אורח ארעא בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא שלחן [ט] מהו שיקדש קמצים בגודש שלו מדמקדש לחם קמצים נמי מקדש או דלמא דחזי ליה מקדש דלא חזי ליה לא מקדש א"ל אינו מקדש איני והאמר [י] רבי יוחנן לדברי האומר טפחיים ומחצה קופל נמצא שלחן מקדש חמשה עשר טפח למעלה לדברי האומר טפחיים קופל [יא] נמצא שלחן מקדש י"ב טפח למעלה [יב] א"ל אינו מקדש ליקרב [יג] אבל מקדש ליפסל: **מתני'** [יד] שבע מדות של לח היו במקדש היו וחצי היו ושלישית ההין ורביעית ההין לוג וחצי לוג ורביעית לוג [טו] ר' אליעזר בר' צדוק אומר שנתות היו בהין עד כאן לפר ועד כאן לאיל עד כאן לכבש ר"ש אומר לא היה שם הין וכי מה היה הין משמש אלא מדה יתירה של לוג ומחצה [טז] היתה שם שבה היה מודד למנחת כ"ג לוג ומחצה בבוקר לוג ומחצה בין הערבים: **גמ'** תנו רבנן שבע מדות של לח היו במקדש רביעית [יז] לוג וחצי לוג ולוג ורביעית ההין ושלישית ההין וחצי הין והין דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין ולוג וחצי לוג ורביעית [יח] לוג שמעון אומר לא היה שם הין וכי מה היה הין משמש

את

נרמה שלמה לוגין כלמעלן לעיל (דף פה:) כמון להוסף לה שמן: **גמ'** [יט] רבי יהודה קמיצ ממנה למעלה ורבי מאיר קמיצ ממעלה למטה:

רש"י בת"י

מושערין. וי"ו שבמלת דושערון דרש: מנקודי. [שם] למעט ולמאי [הוא שם] ולהאי ממעט [לרבנן] מחיפה דשערון [שלא היה] עשרונים מלמעלן [שלא] היה שם מלה [אל] שני עשרונים: [מודד]. משמע לכתחילה [יכול] להביא חלי עשרון ממידו: מדר"מ נשמע לר"ש. ממדת מילתא נשמע למילתא מדלמר ר' מאיר עשרון דמחזיק ממון מלמע קטינא ליה דממין מחזיק ממון מדר"מ הוא: מדר"מ מחוק לרבנן נמי מחוק. [לחם] למאי לף מחזיק מדלמר בו שלשי ר"מ וכתן שלא נשתנו: במה מחלקן. שלא נשתנו בשום דבר: לחלות ביד או בכלי. במה יפשר מידו או בכלי שפשר בו: זכי מדושני יכנים. שם [ו]היה צריך להביא משקולת: בקללה כתיב. והמיעט לחמכם במשקל (ויקרא כו): שלחן מהו שיקדש קמצים בגודש שלו. כגון שהם הניח קומץ של ממחה או (של) לחמה כגון מינין שהם לו לקדשו בכלי והניחן על השלחן [ח]שהו לחם ולא קדשו בכלי אחר ונגדש גודש היה או מחוק מדאמר ר"מ עשרון של ג"כ מחוק ומדלר מאיר מחוק זה וזה לרבנן נמי מחוק זה וזה. אותן ר"ב חלות שפושרין מחביתי כ"ג במה מחלקן לחלות ביד או בכלי ישער בידו או יחלקם בכלי: דאי בכלי טורטני יכנים. א"כ היה צריך להביא משקולת: דבקללה כתיב. והשיבו לחמכם במשקל: שלחן מהו שיקדש קמצין. כגון קומץ מנחה או של לבונה בלא בזיכין בגודש שלו שלא הניחן בתוך שלו בין לבזוזיו אלא למעלה בגודשו שהניח הקומץ בין לחם ללחם: אינו מקדש. שאין דרכו לקדש אלא הלחם: לדברי האומר טפחיים ומחצה כופל כדאמרינן בפרק שתי הלחם נותן אורכו של לחם שהוא עשרה טפחים כנגד רוחבו של שלחן שהוא ה' טפחים נמצא אורך של לחם יתר מרוחבו של שלחן ה' טפחים תמצא כופל כל לחם ולחם טפחים ומחצה מיכן נמצאו שש בפולין של טפחים ומחצה של מערכה גבוהין ט"ו טפחים נמצא חשלחן מקדש ט"ו טפחים למעלה כל דבר בין לחם בין קמצין בגודש שלו דהיינו עד ט"ו טפחים ולדברי האומר טפחים כופל היינו רבי מאיר (בבלי): אבל מקדש ליפסל הקמצים בלינה: ר' אלעזר בר צדוק אומר לא היו שבע מדות אלא הין בלבד ושנתות סימניות היו בו: רבי יהודה משום ממטה למעלה למטה: ואפשר לשער בחצי לוג ג' חצאי לוג בבקר וג' חצאין בערב ואפשר לשער ברביעית ששה פעמים היינו [ששים] חצאי לוג אלא מפני מה אינו משער בחביתין לא בחצי לוג ולא ברביעית שזה כלל היה במקדש וכו': בירדתי מדות. הקצוי שבל גבי המדה כשהיא מלאה יין: איכא ביניהון. לרבי יהודה דאמר ממטה למעלה קסבר בירוצי מדות מתקדשו ורביעית יהב ליה דחמנא למשה ואמר ליה שיכפלו

רבינו גרשום

מחוק שבו מודד לחביתי כ"ג. כראמרי' חוץ משל כ"ג שהיה גדוש בחוכה: שלא (יחזור) [מדוד] מדה של ג' לפר. שאחזו ניקוד שעל ו' בא למעט. [חצי] עשרון לר' מאיר גדוש היה או מחוק מדאמר ר"מ עשרון של ג"כ מחוק ומדלר מאיר מחוק זה וזה לרבנן נמי מחוק זה וזה. אותן ר"ב חלות שפושרין מחביתי כ"ג במה מחלקן לחלות ביד או בכלי ישער בידו או יחלקם בכלי: דאי בכלי טורטני יכנים. א"כ היה צריך להביא משקולת: דכתיב בקללה כתיב. והשיבו לחמכם במשקל: שלחן מהו שיקדש קמצין. כגון קומץ מנחה או של לבונה בלא בזיכין בגודש שלו שלא הניחן בתוך שלו בין לבזוזיו אלא למעלה בגודשו שהניח הקומץ בין לחם ללחם: אינו מקדש. שאין דרכו לקדש אלא הלחם: לדברי האומר טפחיים ומחצה כופל כדאמרינן בפרק שתי הלחם נותן אורכו של לחם שהוא עשרה טפחים כנגד רוחבו של שלחן שהוא ה' טפחים נמצא אורך של לחם יתר מרוחבו של שלחן ה' טפחים תמצא כופל כל לחם ולחם טפחים ומחצה מיכן נמצאו שש בפולין של טפחים ומחצה של מערכה גבוהין ט"ו טפחים נמצא חשלחן מקדש ט"ו טפחים למעלה כל דבר בין לחם בין קמצין בגודש שלו דהיינו עד ט"ו טפחים ולדברי האומר טפחיים כופל היינו רבי מאיר (בבלי): אבל מקדש ליפסל הקמצים בלינה: ר' אלעזר בר צדוק אומר לא היו שבע מדות אלא הין בלבד ושנתות סימניות היו בו: רבי יהודה משום ממטה למעלה למטה: ואפשר לשער בחצי לוג ג' חצאי לוג בבקר וג' חצאין בערב ואפשר לשער ברביעית ששה פעמים היינו [ששים] חצאי לוג אלא מפני מה אינו משער בחביתין לא בחצי לוג ולא ברביעית שזה כלל היה במקדש וכו': בירדתי מדות. הקצוי שבל גבי המדה כשהיא מלאה יין: איכא ביניהון. לרבי יהודה דאמר ממטה למעלה קסבר בירוצי מדות מתקדשו ורביעית יהב ליה דחמנא למשה ואמר ליה שיכפלו

ה) [ליעיל נג: וש"נ], ו) ליעיל ב: ג), [לקמן ט:], ז) ל"ל פו: שמח פ:, ח) ל"ל ומהלרי מאיר ל"ק, ט) [ל"ל נרמן נמי עגא היה אלא עשרון כו' ל"ק, י) ל"ל כ' מאיר לומר ממון כו' ל"ק, יא) ל"ל ומי מעלמל מעקולת ומה"ל ד"ה ויכנים אם היה נרך להפיל, יב) ל"ל קומן לבונה ל"ק, יג) ל"ל וכן ממעע ממון' לעיל ב. ד"ה ל"ל ומנמ' ומחוש דף כ: ד"ה ניפלח, יד) ל"ל ו' מחוק, טו) ל"ל מ' מנחות מנה ל"ק, טז) גי' הל"ק דמרישא קאה הא מיקמי.

את מי אביא תחתיו. להמליט שפעה מדות: ואפשר לשער בחצי לוג. שלשה לוגין נשתה וכלשהו מערב: ואפשר לשער ברביעית. דל' לביעים הוו לוג: אלא. לפיכך לא היה מספיק לחמין בשלשה מלפי לוג ולא לפני ברביעית דזה הכלל היה מספיק וכו' ור' שלעזר בר' ר' נחזק לים לה הכלל: בירוצי המדות. דכשממלאים מים מכלי מיוחר טפל מן המשקה שמתוכו לטופפי הכלי לילך ולילך וכשמערין סופו מהרה למוך כלי מחר: [ד] טפל המשקה מתוכו ואם לאו טופל לנתרן: אבא בניימין. לר' יהודה דאמר מלמעלה למעלה קפבר בירוצי המדות נתקדשו: [ה] מילף דרביעית יהיב ליה כממשמ"ל דמשה מפיני ואמר ליה שער ברביעית מים ואמר ליה שער ברביעית מים ויבשה מהם מני לוג וכוי עד היו ושער סופו היו כ"ב גדול שיכנסו מיהלין על כל לוג מדות דמיהלין נתקדשו וכשהסים מעבירה שי כלים שנתקדש בכלי המחזיק שמיהם יכול לטופפו לנתרן טיו בגדול [ו] עם הסירולין וכן הכלי לילך הגדול המקבל שמיהם ליהיות גדול כל כך שיקבל סופו ואם בירוצים הילך נתקדשו: ומיהד ממעלה למטה קפבר בירוצי המדות לא נתקדשו והיו יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שער [ז] ברא דקא נפקי בירוצין אביי אמר דכולי עלמא בירוצי המדות איבא למימר נתקדשו ואיבא למימר לא נתקדשו והבא במלאים קא מיפלגי מאן דאמר מלמעלה למטה קא סבר מלאים שלא יחסר ושלא יותיר ומאן דאמר ממטה למעלה מלאים שלא יחסר אבל יותיר מלאים קרינא ביה אמר מר רבי שמעון אומר לא היה שם הין שפיר קאמר להו ר"ש לרבנן ורבנן הוה הין דעבר משה לשמן המשחה דכתיב [ח] ושמן זית הין מר סבר כיון דלדורות לא הוה צריך לפי שעה הוא דעבדיה ואיבנו ואידך [ט] כיון דהוה הוה אמר מר ואת מי אביא תחתיו לא סניא דלא מעייל [י] דרבאמר רבינא גמירי דשבע שתי סמיכות בציבור הכא נמי גמירי דשבע מדות של לח היו במקדש ר' אלעזר בר' צדוק אומר שנתות היו בהין ולית ליה שבע מדות לית ליה ואי בעית אימא מאי שבע מדות שבע מדידות: **מתני'** [כ] רביעית מה היתה משמשת רביעית מים למצורע ורביעית שמן לנזיר חצי לוג מה היה משמש חצי לוג מים לסומטה וחצי לוג שמן להורדה [ל] ובלוג היה מודד לכל המנחות [מ] אפילו מנחה של ס' עשרון נותן לה ס' לוג ר' אלעזר בן יעקב אומר אפילו מנחה של ס' עשרון אין לה אלא לוגה שנאמר [נ] למנחה ולוג שמן ששה לפר וארבעה לאיל ושלשה לכבש שלשה [ס] ומחצה למנורה חצי לוג לכל נר: **גמ'** יתיב רבי וקא קשיא ליה רביעית למה נמשחה אי מצורע חוץ

אף לדבריכם חצי לוג [ז/וג] לא יעשה שרביעית היתה שם. וכבן סבכי דלא דמי [פ] כמדה של לוג ומתנה לא נריכה מלא לחמימין מבל מני לוג נריך למילי טובא למטוה ולמודה ולמנורה:

בירוצי מדות נתקדשו. למען דלמר לא נתקדשו ניתה הא דלמר לקמן (דף ג.) מיתר נסכים לקרן מזבח וממבח [פ] רבינו חיים בר' יוסי בירוצי מדות דים להן פדיון ולוקמן ממותר נסכים כבשים לעולה ומקילין פותו מבל למען דלמר נתקדשו קבשים הם מן להם פדיון ים לומר למיירי בנסבי בצור ולב ים לן מתנה עליהן דלמע' בירוצי דמקבר בירוצי מדות נתקדשו ופם מלמר ונגזור שמא יתמרו מוליתן מבלי שרת לחול לבזרינן התם לר' יוסי [פ] מלא מדעתר ולעיל בפ' המודה (דף פט:) ים לומר להבא לא גזרינן למתירין לנפשיהם בירוצין לא נתקדשו: **ובמאן** דאמר [ר] מלאים שלא יחסר ולא יותיר. הלבך יעשה הן מלומם וממנו יבחן שמר המדות ומהן למתר רביעית ביצה ומרביעית יעשה שמר המדות עד הין ומי אמבר לעולם שלא יהו שמי מדות קטנות בשמדדו למוך אחת גדולה שלא יהו יתירות עליה מפני המופיף הגדולה בשמערין שני בלים מהן בלי אחד יותיר ומאן דאמר ממטה למעלה מלאים שלא יחסר אבל יותיר מלאים קרינא ביה אמר מר רבי שמעון אומר לא היה שם הין שפיר קאמר להו ר"ש לרבנן ורבנן הוה הין דעבר משה לשמן המשחה דכתיב [א] ושמן זית הין מר סבר כיון דלדורות לא הוה צריך לפי שעה הוא דעבדיה ואיבנו ואידך [ב] כיון דהוה הוה אמר מר ואת מי אביא תחתיו לא סניא דלא מעייל [ג] דרבאמר רבינא גמירי דשבע שתי סמיכות בציבור הכא נמי גמירי דשבע מדות של לח היו במקדש ר' אלעזר בר' צדוק אומר שנתות היו בהין ולית ליה שבע מדות לית ליה ואי בעית אימא מאי שבע מדות שבע מדידות: **מתני'** [ד] רביעית מה היתה משמשת רביעית שמן לנזיר חצי לוג מה היה משמש חצי לוג מים לסומטה וחצי לוג שמן להורדה [ה] ובלוג היה מודד לכל המנחות [ו] אפילו מנחה של ס' עשרון נותן לה ס' לוג ר' אלעזר בן יעקב אומר אפילו מנחה של ס' עשרון אין לה אלא לוגה שנאמר [ז] למנחה ולוג שמן ששה לפר וארבעה לאיל ושלשה לכבש [ח] ומחצה למנורה חצי לוג לכל נר: **גמ'** יתיב רבי וקא קשיא ליה רביעית למה נמשחה אי מצורע

את מי אביא תחתיו. להמליט שפעה מדות: ואפשר לשער בחצי לוג. שלשה לוגין נשתה וכלשהו מערב: ואפשר לשער ברביעית. דל' לביעים הוו לוג: אלא. לפיכך לא היה מספיק לחמין בשלשה מלפי לוג ולא לפני ברביעית דזה הכלל היה מספיק וכו' ור' שלעזר בר' ר' נחזק לים לה הכלל: בירוצי המדות. דכשממלאים מים מכלי מיוחר טפל מן המשקה שמתוכו לטופפי הכלי לילך ולילך וכשמערין סופו מהרה למוך כלי מחר: [ד] טפל המשקה מתוכו ואם לאו טופל לנתרן: אבא בניימין. לר' יהודה דאמר מלמעלה למעלה קפבר בירוצי המדות נתקדשו: [ה] מילף דרביעית יהיב ליה כממשמ"ל דמשה מפיני ואמר ליה שער ברביעית מים ואמר ליה שער ברביעית מים ויבשה מהם מני לוג וכוי עד היו ושער סופו היו כ"ב גדול שיכנסו מיהלין על כל לוג מדות דמיהלין נתקדשו וכשהסים מעבירה שי כלים שנתקדש בכלי המחזיק שמיהם יכול לטופפו לנתרן טיו בגדול [ו] עם הסירולין וכן הכלי לילך הגדול המקבל שמיהם ליהיות גדול כל כך שיקבל סופו ואם בירוצים הילך נתקדשו: ומיהד ממעלה למטה קפבר בירוצי המדות לא נתקדשו והיו יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שער [ז] ברא דקא נפקי בירוצין אביי אמר דכולי עלמא בירוצי המדות איבא למימר נתקדשו ואיבא למימר לא נתקדשו והבא במלאים קא מיפלגי מאן דאמר מלמעלה למטה קא סבר מלאים שלא יחסר ושלא יותיר ומאן דאמר ממטה למעלה מלאים שלא יחסר אבל יותיר מלאים קרינא ביה אמר מר רבי שמעון אומר לא היה שם הין שפיר קאמר להו ר"ש לרבנן ורבנן הוה הין דעבר משה לשמן המשחה דכתיב [א] ושמן זית הין מר סבר כיון דלדורות לא הוה צריך לפי שעה הוא דעבדיה ואיבנו ואידך [ב] כיון דהוה הוה אמר מר ואת מי אביא תחתיו לא סניא דלא מעייל [ג] דרבאמר רבינא גמירי דשבע שתי סמיכות בציבור הכא נמי גמירי דשבע מדות של לח היו במקדש ר' אלעזר בר' צדוק אומר שנתות היו בהין ולית ליה שבע מדות לית ליה ואי בעית אימא מאי שבע מדות שבע מדידות: **מתני'** [ד] רביעית מה היתה משמשת רביעית שמן לנזיר חצי לוג מה היה משמש חצי לוג מים לסומטה וחצי לוג שמן להורדה [ה] ובלוג היה מודד לכל המנחות [ו] אפילו מנחה של ס' עשרון נותן לה ס' לוג ר' אלעזר בן יעקב אומר אפילו מנחה של ס' עשרון אין לה אלא לוגה שנאמר [ז] למנחה ולוג שמן ששה לפר וארבעה לאיל ושלשה לכבש [ח] ומחצה למנורה חצי לוג לכל נר: **גמ'** יתיב רבי וקא קשיא ליה רביעית למה נמשחה אי מצורע

[מנחות] מלא עשה מני לוג ומנחי מי לוג וכן [מד] הין: שער דעיילי בהו בירוצין. שיהא המלי לוג גדול שיכנסו ד' שמי רביעיות וביהלימן דמנחמת הכי הוא שמשערים כלי קטן של רביעית לתוך כלי גדול מני לוג מיהלים ומלין לתוכה ומיהן בשפיכת לנתרן: ור"ם החשיב הין בראשא דקבר לא נתקדשו ודהן יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה. לעצות ממנו מני הין ולעיתים הסין וכן הלרך שמשערים כלי גדול כגון הין למלאת כלי קטן מני הין מיהלים נשפיכת לנתרן מלמע ס"ק ליה שער דיפקו הסירולין: במלאים קא מיפלגי. [לכאורה] שמיהם מלים קולא וה"ק לכל המחזיר דקרע מלן לחמיר הין ברישא קסבר מלים שלא יחסר ולא יותיר לכל המחזיר דקרע מלן לחמיר הין ברישא קסבר מלים שלא יחסר ולא יותיר ומתנו יהיו הלבך יעשה הן מלומם וממנו יהיו שמר המדות [למדם] הין לפי שאבר לעולם שלא יהיו שמי מדות קטנות בשמדדו למוך אחת גדולה יתירות עליה (מסני ס) [מסני] המופיף הגדולה בשמערין שני בלים מהן בלי אחד שבל בשמדדין בהן מני הין לפני הין ברישא נמחת אין בלים שוקף הין ומחת לף

עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פ"ג מהלכות מעשה"ק הלכה ג ופ"ל מהל' כלי המקדש הל' י: י ב מיי' פי"ב מהלכות פסה"מ הלכה י:

יא ג מיי' פ"ל מהלכות כלי המקדש הלכה י ופ"א מהלכות ממרים ומוקדשין הלכה י:

יב ד ה מיי' פ"ג מהלכות ממרים ומוקדשין הלכה יב:

יג ז מיי' פ"ג מהלכות מת המחוסר הלכה ו:

רבינו גרשום

והלא בחרן היו ה) כל מעשיו בשפתי ניקוד ולא בעזרה אי להביעית שמן של נזיר לחם נזיר שבלול בשמן בשחיטת איל מתקדש הלחם ולא היה צריך להביעית לקדש השמן: מארץ מרחק שמבבל היה ר' חייא אי לחצי לוג של סוטה חוץ הוא. כלומר בחוץ היה משקה אותה בשערי נקנור ולא היה צריך להכניסם המים לפנים שיקדשו: ומספקא הא מלתא לרבנן משום דכתיב מים קדושים: רפוד דתנן (ארץ) [דהיו] אומרים הוציאוה שלא תטמא העזרה: אמר לו נר ישראל קילסו כן שיפה אמר: נר שבבתה בחצי הלילה או קודם היום: בדשן השמן נידשנה הפתילה. בגמ' כמו שהפתילה שבבתה אין לה תקנה שהרי היא כדשן כך השמן הנשאר בנר הרי הוא כדשן ואין לו תקנה: כיצד עושה מטיבה ומשליך כל מה שבנר לחוץ תונתן בה שמן אחר ומדליקה: כמדה הראשונה חצי לוג או כמה שחסרה כאותו שזוק לחוץ: קרי עליה והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק כלומר שמחדדו ומפלפלו הוראה יפה: נר שבמקדש. נרות של מנורה. של פרקים הוו לא של פרקים ממש מן אברים אלא מן המנורה עצמה היו הנרות כדכתיב מקשה אלא היינו של פרקים שהיו דקים הרבה והיה יכול להשתונן למטה בשעת הטבה ולזקפן בשעת הדלקה: כיצד עושה מסלקן הנרות מן המנורה אלמא שלא היו מקשה. רב הונא דאמר כי האי תנא דאמר אומרים לא היו מזיזין אותה לגר מבקומה מן המנורה שלא היתה נוטל מבקומה שהיתה מקשה. כמין טס של זהב יש לה על גבה של כל נר ונר שבו היה (מתן) [בוספפת] בשעת הטבה תוקפה בשעת הדלקה והיינו כלפי ראשה: מלקחיה בהן מוחטין את הפתילות. ומחתותיה משימין בהן אש ומשליכין בהן מה שמסיבין מן הנרות: ת"ל אותה דברי ר' נחמיה כלומר אותה ונרותיה דכולה חדא היא דגר היינו מנורה ולא מלקחיה ואית דאמר אותה לרבות מלקחיה ומחתותיה והיינו קשיא דר' נחמיה ג) דאמר ר' נחמיה:

אי לסותה חולין הוא. בתמיה וכי מולין הוו המים שיהא נריך לקדשן (ועיל ח.) ולמאן דאמר מקדשו בכלי קדשו להו ומ"ח והא פריטים נפ"ק (ביל ח.) דלמאן דאמר מקדשו בכלי קדש לא מקדשי מולין מהו דתימא מילתא הוא ור"ל דהני מילי בדבר המקדש למזבח: **נר** ישראל כך היה. כלומר וכפי שני דעכיון (לף י.) קרי ליה נר ישראל גבי מעשה ועשה כפי מעשה מפירין ונראה מזה ממנו ומפרש הכא דעינו מים מקום למיירי בשירי לסורה כגון הכא בנרות והתם בלבנה:

נר של מקדש של פרקים הוה. ולא על מוליות שיכול לסלקה והא למאריך בפרק בתרא (דף כב:) והא הכא כיון דקביעי נרות לא שבי ליה מסלק ומדליק היינו כמ"ד על פרקים: **מכלל** דאי בעי לאחוויי מצי מזיז לה. וכי מימא מין הכי נמי דעל מוליות היה מ"ט טוב היה שיסלק לגמרי כדי שיקנה יפה. ולישנא

חוץ הוא. ממון גמהנה היו מהכין את המלוכת ומה להו לקדושי: ואי נזיר. שמקדש רביעית לגמרי נזיר: לחם בשחיטת איל הוא דקדיש. ולא כשמן כדאמרי' בפ' המודה למה ליה לשמן כלי שרת הא לאמר מפיימו [לף קדשים] הוא עד שמיעת המיל: רביעית שמן לכל חלה וחלה. דשם מלות היו בעזרה ומהא שמן שיעור רביעית לכל מלה: מארץ מרחק. ר' מיימ עלה מבבל כדמיתמ בפ"ק דקוכה: חצי לוג למה נמשח אי לחצי לוג מים דסוטה חולין הוא. בתמיה וכי מולין הם המים שיהא נריך לקדשן: והא מים קדושים כתיב. לתמריע בספרי לין מים קדושים אלא שיתקדשו בכיור אלמא כבר קדשו להו: היינ מלי לימ לומר ומשמע מי סוטה מולין הוא מים קדושים כתיב מי סוטה כי: נרשון השמן. [שמע] מדשון שפתילה ליט יכול להדליקו כל שתדלוק: במדה ראשונה. מלי לוג: אי כמדה שחסרה. לשמר מומה מדה שסלקן לגמרי: דמשער ליה. קודם שיסלקנה ימצו במדה אחת: א"כ כך והדרך. ומיהדך לשמר מחדש לאחר דהכי דרשינן במסכת [שמת ס"ג ע"ל] והלכך אלא לכך אלו שבי מלמיתי מכמים שמחדשין זה אחר זה שלא: על דבר אמת. ענוה: צדק [במסכתי]: נר של מקדש. נרות של מנורה שהיו שבעה כנגד שבעה כוכבי לכת: על פרקים. על מוליות שהיו ממש ניכול לסדרקן ולסלקן מן המנורה אלא שיכול לכופפה ממקומה ולזקפה ממקומה ואעפ"י שאינן של מקשה: קסבר כי כתיב ככר ומקשה. למשמע שמחמיה אחת יעשה הכל: אמנורה ונרותיה. הכתוב הס מחזירנו שהיו מחוברים ומקשה אחת: **מנורה** באה מן הכבר. מנורה ממש היתה מקשה אחת: ומקנחן בספוג כו'. מלמע מקנה שלא יהא בהן לחלוחית שיכבו מהרה: **ומאן** חכמים ר' אלעזר. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: ר' אלעזר ברבי צדוק. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: כמין טס של זהב היה. מלמע שהיה מחוסר כפורים: כשהוא נותן בה שמן. מלמע שמשער בשעה שנותן בה שמן: כלפי ראשה. לשם שהוא מחזיר בשעה שמטיב: דוחקו כלפי פיה. לשם שהוא מכבה: **ומאן** תנא דתניא. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **מנורה** ונרותיה באות מן הכבר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: ואין מלקחיה ומחתותיה מן הכבר. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ר'** נחמיה אומר מנורה היתה באה מן הכבר ולא נרותיה ומלקחיה ומחתותיה באות מן הכבר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **במאי** קא מיפלגי בהאי קרא דתניא ככר זהב טהור יעשה אותה. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: למדנו למנורה שבאה מן הככר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: מנין לרבות נרותיה תלמוד לומר את כל הכלים האלה יכול שאני מרבה אף מלקחיה ומחתותיה תלמוד לומר דברי רבי נחמיה קשיא דרבי נחמיה אדרבי נחמיה תרי תנאי ואליבא דרבי נחמיה. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **ר'** יהושע בן קרחה אומר מנורה באה מן הככר ואין מלקחיה ומחתותיה ונרותיה. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **באה** מן הככר ואלא מה אני מקיים את כל הכלים האלה. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **שיהו** כלים של זהב זהב בהדיא כתיב בו. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ועשית** את נרותיה שבעה והעלה את נרותיה והאיר אל עבר פניה ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **לא** נצרכא אלא לפי נרות ס"ד אמינא הואיל ופי נרות אשחורי משחר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **התורה** חסה על ממונן של ישראל. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ולישנא** מאי עצתי. ערי מיימ עלה מבבל לגי: אי לחצי לוג של מי סוטה חוץ הוא. שיהא מעשה בחוץ בשער נקנור ולא היה צריך להכניסם לפנים: ולמאן דאמר אש עצתי. כל מעשיו בשבת ולא בעזרה: ולמאן דאמר מים עצתי. כל מעשיו בעזרה ולא בשבת: **מה** היה משמש. כלי שמקדש בו לא שמקדש בו: **חצי** לוג למה נמשח. כלי שמקדש בו לא שמקדש בו: **סוטה** וכי חולין הוא. היה נותן רביעית שמן לכל חלה וחלה. היה נותן רביעית משום לחמי תודה: **רצריכי** לקדושי מים קדושים כתיב. לתמריע בספרי לין מים קדושים אלא שיתקדשו בכיור אלמא כבר קדשו להו: **חיצ** מלי לימ לומר ומשמע מי סוטה מולין הוא מים קדושים כתיב מי סוטה כי: **נרשון** השמן. [שמע] מדשון שפתילה ליט יכול להדליקו כל שתדלוק: **במדה** ראשונה. מלי לוג: **אי** כמדה שחסרה. לשמר מומה מדה שסלקן לגמרי: דמשער ליה. קודם שיסלקנה ימצו במדה אחת: א"כ כך והדרך. ומיהדך לשמר מחדש לאחר דהכי דרשינן במסכת [שמת ס"ג ע"ל] והלכך אלא לכך אלו שבי מלמיתי מכמים שמחדשין זה אחר זה שלא: **על** דבר אמת. ענוה: צדק [במסכתי]: נר של מקדש. נרות של מנורה שהיו שבעה כנגד שבעה כוכבי לכת: על פרקים. על מוליות שהיו ממש ניכול לסדרקן ולסלקן מן המנורה אלא שיכול לכופפה ממקומה ולזקפה ממקומה ואעפ"י שאינן של מקשה: קסבר כי כתיב ככר ומקשה. למשמע שמחמיה אחת יעשה הכל: אמנורה ונרותיה. הכתוב הס מחזירנו שהיו מחוברים ומקשה אחת: **מנורה** באה מן הככר. מנורה ממש היתה מקשה אחת: ומקנחן בספוג כו'. מלמע שמקנה שלא יהא בהן לחלוחית שיכבו מהרה: **ומאן** חכמים ר' אלעזר. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ר'** אלעזר ברבי צדוק. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: כמין טס של זהב היה. מלמע שהיה מחוסר כפורים: כשהוא נותן בה שמן. מלמע שמשער בשעה שנותן בה שמן: כלפי ראשה. לשם שהוא מחזיר בשעה שמטיב: דוחקו כלפי פיה. לשם שהוא מכבה: **ומאן** תנא דתניא. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **מנורה** ונרותיה באות מן הכבר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: ואין מלקחיה ומחתותיה מן הכבר. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ר'** נחמיה אומר מנורה היתה באה מן הכבר ולא נרותיה ומלקחיה ומחתותיה באות מן הכבר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **במאי** קא מיפלגי בהאי קרא דתניא ככר זהב טהור יעשה אותה. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: למדנו למנורה שבאה מן הככר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: מנין לרבות נרותיה תלמוד לומר את כל הכלים האלה יכול שאני מרבה אף מלקחיה ומחתותיה תלמוד לומר דברי רבי נחמיה קשיא דרבי נחמיה אדרבי נחמיה תרי תנאי ואליבא דרבי נחמיה ר' יהושע בן קרחה אומר מנורה באה מן הככר ואין מלקחיה ומחתותיה ונרותיה. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **באה** מן הככר ואלא מה אני מקיים את כל הכלים האלה. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **שיהו** כלים של זהב זהב בהדיא כתיב בו. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ועשית** את נרותיה שבעה והעלה את נרותיה והאיר אל עבר פניה ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור לא נצרכא אלא לפי נרות ס"ד אמינא הואיל ופי נרות אשחורי משחר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **התורה** חסה על ממונן של ישראל. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ולישנא** מאי עצתי. ערי מיימ עלה מבבל לגי: אי לחצי לוג של מי סוטה חוץ הוא. שיהא מעשה בחוץ בשער נקנור ולא היה צריך להכניסם לפנים: ולמאן דאמר אש עצתי. כל מעשיו בשבת ולא בעזרה: ולמאן דאמר מים עצתי. כל מעשיו בעזרה ולא בשבת: **מה** היה משמש. כלי שמקדש בו לא שמקדש בו: **חצי** לוג למה נמשח. כלי שמקדש בו לא שמקדש בו: **סוטה** וכי חולין הוא. היה נותן רביעית שמן לכל חלה וחלה. היה נותן רביעית משום לחמי תודה: **רצריכי** לקדושי מים קדושים כתיב. לתמריע בספרי לין מים קדושים אלא שיתקדשו בכיור אלמא כבר קדשו להו: **חיצ** מלי לימ לומר ומשמע מי סוטה מולין הוא מים קדושים כתיב מי סוטה כי: **נרשון** השמן. [שמע] מדשון שפתילה ליט יכול להדליקו כל שתדלוק: **במדה** ראשונה. מלי לוג: **אי** כמדה שחסרה. לשמר מומה מדה שסלקן לגמרי: דמשער ליה. קודם שיסלקנה ימצו במדה אחת: א"כ כך והדרך. ומיהדך לשמר מחדש לאחר דהכי דרשינן במסכת [שמת ס"ג ע"ל] והלכך אלא לכך אלו שבי מלמיתי מכמים שמחדשין זה אחר זה שלא: **על** דבר אמת. ענוה: צדק [במסכתי]: נר של מקדש. נרות של מנורה שהיו שבעה כנגד שבעה כוכבי לכת: על פרקים. על מוליות שהיו ממש ניכול לסדרקן ולסלקן מן המנורה אלא שיכול לכופפה ממקומה ולזקפה ממקומה ואעפ"י שאינן של מקשה: קסבר כי כתיב ככר ומקשה. למשמע שמחמיה אחת יעשה הכל: אמנורה ונרותיה. הכתוב הס מחזירנו שהיו מחוברים ומקשה אחת: **מנורה** באה מן הככר. מנורה ממש היתה מקשה אחת: ומקנחן בספוג כו'. מלמע שמקנה שלא יהא בהן לחלוחית שיכבו מהרה: **ומאן** חכמים ר' אלעזר. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ר'** אלעזר ברבי צדוק. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: כמין טס של זהב היה. מלמע שהיה מחוסר כפורים: כשהוא נותן בה שמן. מלמע שמשער בשעה שנותן בה שמן: כלפי ראשה. לשם שהוא מחזיר בשעה שמטיב: דוחקו כלפי פיה. לשם שהוא מכבה: **ומאן** תנא דתניא. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **מנורה** ונרותיה באות מן הכבר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: ואין מלקחיה ומחתותיה מן הכבר. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ר'** נחמיה אומר מנורה היתה באה מן הכבר ולא נרותיה ומלקחיה ומחתותיה באות מן הכבר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **במאי** קא מיפלגי בהאי קרא דתניא ככר זהב טהור יעשה אותה. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: למדנו למנורה שבאה מן הככר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: מנין לרבות נרותיה תלמוד לומר את כל הכלים האלה יכול שאני מרבה אף מלקחיה ומחתותיה תלמוד לומר דברי רבי נחמיה קשיא דרבי נחמיה אדרבי נחמיה תרי תנאי ואליבא דרבי נחמיה ר' יהושע בן קרחה אומר מנורה באה מן הככר ואין מלקחיה ומחתותיה ונרותיה. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **באה** מן הככר ואלא מה אני מקיים את כל הכלים האלה. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **שיהו** כלים של זהב זהב בהדיא כתיב בו. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים: **ועשית** את נרותיה שבעה והעלה את נרותיה והאיר אל עבר פניה ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור לא נצרכא אלא לפי נרות ס"ד אמינא הואיל ופי נרות אשחורי משחר. מלמע שמעמיד בשמחוסר כפורים: **התורה** חסה על ממונן של ישראל. מלמע שמעמיד בשאינו מחוסר כפורים:

חשק שלמה על רבינו גרשום ה) וכ"ה בנ"ש אבל מדבר מתמיה למסקנא מלוכת היה מתוך למתנה ולכתמיה בהדיא נקיל וכ"ה בפתח נ"ש בכיר כתן והכי נימי ובנ"ש ז"ל בלשמיעי ל"ש. ג) פולי ל"ל דה' נתמיה מדבר מתמיה לתמר לפיל דנתומים לף היתה בת מן הכבר.

שיטה מקובצת

ה) אי דסוטה וכי חולין ס"א (אי דסוטה) חוץ הוא: ג) תיבות דצריכי לקדושי נמחק: ג) רבי דירא: ד) תיבות אמר רבי אבא נמחק: ה) מתשייבא ליה: ו) אלעזר בר צדוק הוא: ז) כמין טס של זהב בר'. פ"ה לכסותה שלא יפול בה עפר. כלפי פיה מקום מוצא הפתילה (ואין רוצה להוציא הנרשן דרך פ"ה) שצריך שיהא נקב שם ליתן הפתילה. גליון: ח) האלה שיהו כולם של זהב: ט) לא של חוליות ממש שלא היה יכול: י) שהיו הקנים: יא) לא מחתשיבא אות ג' נמחק: יב) מסלקן את הנרות: יג) פיה חוזרוקה: יד) היא דגר היינו מנורה: טו) נחמיה אודבי נחמיה:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מסלקן כו' סיפא סיפ"ד ומ"ל מ"ש הוא לכ טועה:

תורה אור השלם

א) קָרָא מְכַוֵּרָח עַיִט מֵאֶרֶץ מֶרְחָק אִישׁ עֲצָתִי וְאֶת דַּבֵּרְתִּי אַף אֲבִיאֶנָּה יָצַרְתִּי אַף אֶעֱשֶׂנָּה: (ישעיה מו, יא)

ב) וְקָחַק הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי חָרֶשׂ וּמִן הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמָּיִם: (במדבר ה, יז)

ג) וַתֵּדֶךְ צָלַח רְכַב עַל דְּבַר אֱמֶת וְעַנְוָה צֶדֶק וְתוֹרֶךְ נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ: (תהלים מה, ה)

ד) כִּכֶּר זָהָב טָהוֹר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ אֶת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה: (שמות כה, לט)

ה) וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה תֵּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ: (שמות כה, לא)

ו) וְעָשִׂיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ וְהֵאִיר עַל עֵבֶר פָּנֶיהָ: וּמַלְקָחֶיהָ וְמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב טָהוֹר: (שמות כה, לו-לז)

ולעבד זהב כל דהו. וגם ליעבד זהב עסוק ולפי זה גרסינן לעיל אימא טוען זהב עסוק ומי גרסינן הכא ולעיבד כל דהו ממי שפיר מע"ג דלא גרסי' לעיל עסוק ולעיל עסוק: חד ריבוי הוא. למד בשמן קמחר דילמיכך לגופיה דטעון שמן בכל המנחות לזוג תימה לרבי יהודה דלמד מיניה דכל גזוזת קרני ריבוי למד ריבוי אחר ריבוי ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט מעשה כלי ול

יח א מיי' פ"י מהלכות ממרים ומטמיעין הל' ה:
יט ב מיי' שם הלכה ח:
כ ג מיי' פ"ב מהלכות מעה"ק הלכה ה:
כא ד ה מיי' פ"י מהלכות ממרים ומטמיעין הל' ה ופ"ל מהלכות ק"ש הלכה ו:
כב ו מיי' שם הלכה יט:

תגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מכלל וכו' קשיא לוזוכיה דקתני שלא:

גליון הש"ס

גמ' ותמיד של שחר ששחטו שלא לשמו. עי' לעיל דף מט ע"ב תוס' ד"ה מיד:

שיטת מקובצת

ה] אין מערבין. עיין תוספות לקמן (דף צא ע"ב ד"ה ספונות תולין דף מג ע"ב):
ו] אמר אבל אין מערבין כו' והשאר נמחק:
ז] ואילים דאפי':
ח] תיבות ה"ק נמחק:
ט] תיבות ה"ק נמחק:
י] הכשיב הבא עם העומר כו': ז] ותכסו הא:
יא] פסלתו וכ"ת אין ה"נ הא לא [נראה להגי] אמר אביי: יב] הכי הא: יג] לק[ימא] דמערבין נסכים דמתני':
יד] דכתיב ומנחתו:
טו] כפולה כך ותיבה היא נמחק: טז] שלא לשמו דטעון: יז] ונגמן שלא בלל. ר"ל דא"כ היינו סיפא דקתני אם עד שלא בלל פסול: יח] יותר כיצד טעמו:

תורת אור השלם

א) וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לַיְיָ: (ויקרא ג, יא)

ב) וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן אִשֶּׁה לַיְיָ רֵיחַ נִיחוֹחַ וְנִסְכּוֹ יַיִן רְבִיעִת הַהִין: (ויקרא כג, יג)

של יום בשל אמש אבל אמש אין מערבין נסכי בשבים בנסכי פרים ואילים ואם בללן אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן ונתערבו כשרים אם עד שלא בלל פסול הבבש הבא עם העומר אע"פ שמנחתו כפולה לא היו נסכיו כפולים: **גמ'** ורמינהו ד' א) והקטירו שלא יערב חלבים בחלבים אמר ר' יוחנן אם נתערבו קא אמר אי הכי ואין מערבין נסכי בשבים בנסכי פרים ואילים ואפי' נתערבו נמי לא והא מדקתני סיפא בללן אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן ונתערבו כשרין מכלל דרישא לכתחלה קא אמר אמר אביי ה"ק מערבין ינן אם נתערב סלתן ושמנן ויינן לכתחלה לא והתניא במה דברים אמורים בסלת ושמן אבל יין מערבין אלא אמר אביי ה"ק היכא דהוקטר סלתן ושמנן מערבין יין לכתחלה היכא דלא הוקטר אם נתערב סלתן ושמנן מערבין נמי יינן ואם לאו אין מערבין דלמא אתי לאיערובי סלת ושמן לכתחלה: בבש הבא עם העומר: ת"ר ומנחתו שני עשרונים לימד על בבש הבא עם העומר שמנחתו כפולה יכול כשם שמנחתו כפולה כך יינו כפול תלמוד לומר ונסכו יין רביעית ההין יכול לא יהא יינו כפול שאינו בלל עם מנחתו אבל יהא שמנו כפול שבלל עם מנחתו ת"ל ונסכו כל נסכיו לא יהו אלא רביעית מאי תלמודא אמר רבי אלעזר בתיב ונסכה וקרינן ונסכו כיצד נסכה דמנחה כנסכו דיין מה יין רביעית אף שמן נמי רביעית א"ר יוחנן אשם מצורע ששחטו שלא לשמו טעון נסכים שאם אי אתה אומר כן פסלתו מתקיף לה רב מנשיא בר גדא אלא מעתה בבש הבא עם העומר ששחטו שלא לשמו תהא כפולה שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של שחר ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירין בבהן אחד שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של בין הערבים ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירין בשני כהנים שאם אי אתה אומר כן פסלתו אין ה"נ אלא אמר אביי בשלמא הנך עולות ניתנו אי

אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן [ונתערבו] כשרות. כלומר דפליגי עליה דרבי יהודה בהקומץ לבה (לעיל כא.) דלמר מקב שנתערב בשגגול יקרב: **ואם** עד שלא בלל נתערבו פסולות. דבעינן לאו למילה: **והא** מדקתני סיפא בללן אלו בפני עצמן אלו בפני עצמן כו'. מימה מאי קשיא לשלמא אין מערבין לפי' נתערבו נמי לא [ו]וכגון שלא בלל ונראה לפי' מיהו הוה לפי' דאפילו לא בלל נמי מהא דמקמי סיפא ומתערבו בשגגון דיעבד מכלל דלכתחלה קאמר: **שאם** אי אתה אומר כן פסלתו. תימה מה כן כשבי עצרת שנתנו שלא לשמן דתניא בפ' התכלת (לעיל מח.) הלה יזרק והשבר ימלל אמאי הא כיון דשני לשם ולא קדש הלשם יפסל וכן תודה שנתנה שלא לשמה מיפסל כיון דלא קדש הלשם ושלמי נזיר שנתנו שלא כמצותן דקאמר אמאי שנתנו שלא לשמן הכי שנות ניהו מ"מ לא לא חזו לעולת מובה חזו לעולת נדבה הכא נמי שלמים ניהו מ"מ לא חזו לשלמי מובה חזו לשלמי נדבה אלא לשלמי קדשים ואפי' לרבא נמי קשה להו ליטר לא מייתו שלמי נדבה ים לומר שלמים דמי לנסכים דנסכים מצי עפי כגוף הקרב משום דקרבי למזבח אבל לחם לא חזי משום הקרב משום דאין ד למזבח ודוע בשילה נמי אף על גב דגופא דזיבחא הוא אין למזבח אבל לשלמי נזיר גופייהו אפי' לא היו מקיים מהן מצות זרוע בשילה לא היו פסולין מכל וכל הואיל ועשו בשילה לא היו כמצותן: **תמיד** של שחר משעון שני גזירין. מכהן אחד אמר מיבול כל המערכה ואל אין הערכים בשני כהנים ואי אפשר לה רב מנשיא בר גדא אלא מעתה בבש הבא עם העומר ששחטו שלא לשמו תהא כפולה שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של שחר ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירין בבהן אחד שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של בין הערבים ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירין בשני כהנים שאם אי אתה אומר כן פסלתו אין ה"נ אלא אמר אביי בשלמא הנך עולות ניתנו אי

שני

להקטירו: בבש הבא עם העומר. דומיא דפסח מעלה הוא שכל הקרבנות באין בו ביום ואין נדחין לשבת ולא לטומאה: **ונרין** לומר לה מציעא מעלה הוא שכל הקרבנות באין בו ביום ואין נדחין לשבת ולא לטומאה: **ונרין** לומר לה מציעא טעון נסכים ואין שאר שחמות טעונין נסכים כך נמצא הפסח עם העומר נמצאת מפקיר מנחות כבשים למילו שאר כבשים אין טעונין נסכים ומפקיר ופ

אי לא חזו לעולת חובה קרבי לעולת נדבה אלא הבא אי לא מוקמית ליה במילתיה אשם [א]נדבה מי איכא תניא כוותיה דרבי יוחנן [ב]אשם מצורע ששחטו שלא לשמו או [ב]שלא נתן מדמו על גבי בהונות הרי זו עולה לגבי מזבח ושעון ונסכים וצריך אשם אחר להתירו: **מתני'** כל מדות שבמקדש היו נעדשות חוץ משל כהן גדול שהיה נעדשה [ג]לתוכה [ד]מדת הלח בירוציהן קדש ומדת היבש בירוציהן חול רבי עקיבא אומר מדת הלח קדש לפיכך בירוציהן קדש [ה]מדת היבש חול לפיכך בירוציהן חול רבי יוסי אומר לא [ו]משום זה אלא שהלח (ו) נעקר והיבש אינו נעקר: **גמ'** מני אי [ז]רבי מאיר [ח]חד גרוש הוה אי רבנן חדא ומחוק הוה אמר רב חסדא לעולם רבי מאיר ומאי כל מדות כל מדידות: מדת הלח בירוציהן קדש: במאי קא מיפלגי תנא קמא [ד]סבר מדת הלח [ה]נמשחה בין מבפנים בין מבחוץ מדת יבש נמשחה מבפנים ולא נמשחה מבחוץ ורבי עקיבא סבר מדת הלח נמשחה בין מבפנים בין מבחוץ מדת יבש לא נמשחה כל עיקר ורבי יוסי סבר אידי ואידי נמשחה מבפנים ולא נמשחה מבחוץ והכא היינו טעמא דלח נעקר ומנוחה דמנא קא אתי והיבש אינו נעקר וכי נעקר מאי הוי גברא למאי דצריך קא מבטין אמר רב דימי בר שישנא משמיה דרב זאת אומרת בלי שרת מקדשין שלא מדעת רבינא אמר לעולם אימא לך [ו]כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת [ו]וגזרה [ט]שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול מותיב ר' זירא [י]סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת [יא]פסולה ביצד יעשה יניחנו לשבת הבאה [יב]שאפילו הוא על שלחן ימים רבים אין בכך כלום ואמאי התם נמי לימא גזירה שמא יאמרו מפקידין בכלי שרת פנים אחרות קא רמית פנים לאו כולי עלמא ידעי חוץ כולי עלמא ידעי [יג]תנן התם מותר נסכים לקיץ המזבח מאי מותר נסכים רבי חייא בר יוסף אמר בירוצי מדות ר' יוחנן אמר כאותה ששנינו [יד]המקבל [יד]עליו לספק סלתות מארבע ועמדו [טו]בשלש יספק מארבע משלש

שני גזירין של שמרית משום לכפי שמיעת שמיד השמר הן מעכיבין לקדר המערכה לא תשיב אלא העוסקין בשעת התמיד לסידור שני גזירין היה לפילו קודם תרומת הדשן כדאיתא בסדור המערכה לתמי בפרק תמיד נהן התמונה (יומא דף לג.) והיינו לתמר בירושלמי בפ"ב דיומא תמר רבי יוחנן לא גזרו על שני גזירין בשחרית פי' שיהו בשעת הקטרת חלביים ס"ר אבל מתמיין תמיד כן בכל יום קרב בין הערבים בתחד עשר ולא תמר בשחרית כלום ומהשתא ליכא למידק מהתם כלל כי היכי דליכא למידק מהתם דתמיד של בין הערבים שעשון שני גזירין בשני להנים שנתמר ועכרו עליס על החם תם ליכו ענין לתמיד של שחר שנתמר וכעכר עליס הכהן עליס בבקר תניהו ענין לתמיד של בין הערבים ואימת לילי ולילי בתמיד של שחר ואימת דתמנת מעבד בחד והדר נעבד בתרי תלתא מסתם דתניא דשל שחר בחד מקום הוה לכתיב ושיער לשון ירוק ושל בין הערבים בתרי מקום לכתיב ועכרו לשון רבים ועוד תניא התם (דף כז:) נמוף פילקא מי שזכה בתרומת הדשן זכה בתמיד מעכרה ובשני גזירי עליס: **ביצד** יעשה. שלא יפי לשר לפסול יתחנה עם הסדיכין לשעת הפלה כי אי נמי מה יעשה מן הלחם שהוקטרו הבזיכין: **שאפילו** הוא על השולחן ימים [רבים] אין בכך כלום.

תימה לשפרש המוצה מקדש (זבחים דף פו.) בעוד מיתה רבה מרפה ליה מועלת בהאכלו של מזבח לו תימה מועלת היכי דמי לא ילפי ירדו האמת לנו בעזרה אמרת לא ילפי ירדו בהאכלו של מזבח מיבעיא אלא לילפי לשולחן מדמיקע אלא לשולחן ימים [רבים] אין בכך כלום והאמת הא לא ילפי ירדו לשולחן שאפי' הוא על השולחן ימים רבים אין בכך כלום ואמאי התם נמי לימא גזירה שמא יאמרו מפקידין בכלי שרת פנים אחרות קא רמית פנים לאו כולי עלמא ידעי חוץ כולי עלמא ידעי [יג]תנן התם מותר נסכים לקיץ המזבח מאי מותר נסכים רבי חייא בר יוסף אמר בירוצי מדות ר' יוחנן אמר כאותה ששנינו [יד]המקבל [יד]עליו לספק סלתות מארבע ועמדו [טו]בשלש יספק מארבע משלש

ומי לא תנו וכו': אשם נדבה מי איכא. תלכך לא תימר ליקרב למזבח מלא על ידי נסכים: **מתני'** שהיה נדושה בתובה. שהיתה גדולה כל כך שכשהיתה נמתקת היה לה עכרון: מדת היבש בירוציהן חול. מה שטפל מן הכלי לתמר שנמצלת היה מיהון: אלא שהלח נעקר (ג). שכשהיהון נכנסו בכלי ונתקשקו ו וזיב נעקרו ממנו כשנפלו מן לפיכך הן קדש לכשנסו בכלי ונתקדשו ט: [ו]ובירוצין של יבש אינו נעקר. ממוכו של כלי שלא נכנס מהון הכלי ולא נתקדש ט לפיכך הוא חול: **גמ'** מני. אם תקמיל כל הממדות היו נעדשות: אי רבי. לתמר לעיל (ד מ.) גדול שכו היה מהיד לכל הממדות [ח]ממון מדה של כהן גדול שכשהיה גדולה: אלא שהוא נעקר. ומול הכי קתני מתניתין כל מדידות. שכיון שהיהון הם היו גדושות: [ו]לא נמשחו בחוץ. לפיכך בירוציהן חול: רבי עקיבא סבר מדת יבש לא [ח]נמשחה כל עיקר. ומול אית לפיכך מה שנכנסים בכלי קדושה פה הוא דמקדש ליה לחלקיהן חול: היינו טעמא. ללח בירוציהן קדש שבירוציהן שלא נעקר ממון הכלי: ומנוחה דמנא קאתי. מן הקדש לכהי הוי קדש: [ט]מאי דצריך. למה שכמתן הכלי מיכון למקדש ולא למיכון ולממי מקדשי הבירוצין: שלא מדעת. שלף ס"ם שלא נתכוון להקדש הבירוצין קדושן [י] כך ברש"י: מידה שמא יאמרו. למתן דמזי דסבן בירוצין לן קדמי מכ"ג דלמתי מגוזה דממלי דמתי הכי נמי מוליתן מכלי שרת ברם למול אחל יבם דלא למי מנוסיס כל שרת למול: פנים. למס ספנים את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת [יא]פסולה ביצד יעשה יניחנו לשבת הבאה [יב]שאפילו הוא על השולחן ימים רבים אין בכך כלום ואמאי התם נמי לימא גזירה שמא יאמרו מפקידין בכלי שרת פנים אחרות קא רמית פנים לאו כולי עלמא ידעי חוץ כולי עלמא ידעי [יג]תנן התם מותר נסכים לקיץ המזבח מאי מותר נסכים רבי חייא בר יוסף אמר בירוצי מדות ר' יוחנן אמר כאותה ששנינו [יד]המקבל [יד]עליו לספק סלתות מארבע ועמדו [טו]בשלש יספק מארבע משלש

ר"ש בת"י

אי לא חזו לשלת חובה. מנו לעולה נדבה וכיון דלא עקר שם עולה [מומר] לעטוחו [לעולה אחרת] דמניקמא נמי [לעולה] הוה: אשם נדבה מי איכא. אין לפס לה לגלה על חטא [או] להחידו למעורע לפ לל המנחה: **מתני'** שהיה נדושה בתובה. שכשהיה מחוק היה מחזיק כשלר עשרון גדוש: בירוציהן קודש. [כלי הלח] נמי מיכא גדול: לא מן השם הוא זה. כלומר לא זהו טעם של דבר דתלמי שהלח יבש נמי נקדש: **אלא** שהלח נעקר. מה שכתוני הכלי לתשן כשמוסיקין מלו נעקר ועולה למעלה ומפלא שכשר קדמי הבירוליס מחוך הכלי: **ומדת** היבש אינו נעקר. לפי שמקומה עומד הילכך מה שנפנים קדוש ומה שנחון לא קדוש: **גמ'** מני. הם דתקמיל כל מדת היבש שנמקדש היו נעדשות דמתקמי מן מצל כהן גדול לתמרי לעיל לעשרון שלו ממון היה לגבי הכל מכלל דכל מדת יבש שנמקדש [היו] נגדשות: **אי** ר"מ. לתמר שני שעשרות היו שם שהלח היה גדוש ומו לפ: **ואי** רבנן חד. הוה והוא גופיה ממון כלתמרי לעיל מלר"מ נמתמ לגבן: כל מדידות. כלומר כל מדידות שנמקדש שהיו מודדין בתוכו עשרון כגון לכבש ומל וכר היו נגדושות: בין מבחוץ. שפת הכלי הילכך שפה מקדשה לבירוציהן: **לא** נמשחו כל שקר. כלומר ומדת היבש חול מיהו מה שמודדין ט קדש קדושה הפה ונגרע לשלי לגרוע מקדש ובירוציהן לא מקדש לחו: **פסולה.** לממוכתם ומן היא דמעכבה לעשות על השלחן שבעה ימים ולא עמדה שלא שבה: יניחוה לשבת הבאה. ר"ג יום: **שאפי'** הוא על שלחן ימים רבים. כגון שבה ימים שעמוד על השלחן קודם שבת הבאה: **ואמאי.** אין בכך כלום והי נמי לתין ליה פוקמא ט לגוזר שלא יתמרו: **מפקידין** בכלי שרת. מניחין בכלי שרת לשר הקדוש לכל זמן שהוא בכלי שרת ולא נפסל עליה להא שלי לשם שמר שכלי זמן על השלחן ולא נפסל עליה להא שלי לשם שמר שכלי זמן שבה ימים ולא נפסל עליה מפקידין בעין שקדש שלא יתמר ופסול כל זמן שהוא שם: **פנים.** מיהור לשם הפנים הוא לשיכול: **אחרות.** מלילות (מנחות) [מנחות] בעורה וכ"ע מי לשו ואיכא למאן שם שלשם כל קן ולכך לגזור: **לקדש** המזבח. כשהמזבח בשל לקדש מלותן נמכים לשלה ומקדש לוחם ולשן קדש היה לשלות כלחם שהמפקיד לו מפנים לשר בשר"ה כפ"ק דשמעתין חוץ מבשר שהי לשלם: **המקבל** עליו. שלא שקבל מעות מן הגזבר ושקבל עליו לספק לו סולת לשלוחן שהוא מפקיד מלמכא מעמי הקדש קוטות להא (הדיוט) [הקדש] קט ממנו כמעות שכתיב ומן הכקף וקס לו:

מסורת חש"ם

א) יומא קפ: לעיל ה. תוספתא פ"ע דנגעים, ב) [לעיל ו:], ג) [לעיל פג.], ד) (זבחים פט:) [שנת ב קוטט יד: לעיל ו. פט:], ה) [לעיל טט: קוטט ו.], ו) יומא כט: לקמן ק., ז) [ב' רש"י ביומא כט: ללת גרסי' פשוטה והעיד ג"כ כפ ר"ת ע"ש], ח) [זבחים פו.], ט) ברכות ו. כתובות קו:, י) ב"מ ו: ברכות ו, יא) ב"ל מוך ממתה על ב"ג שהיה גדולה כ"כ שנתקשה נתוכו ומתוך הוי הס"ד והל"ל ופפ"כ ד"ה מד ממון ופפי' כי ב"ק, יב) ב"ל ופפי' ב"ע מד גדול הוה, יג) ב"ל ב"ד יומא ב"ק, יד) ב"ל יב ב"ק, טו) ב"ל אמל אם שילקל כי ב"ק, טו) ב"ל ב"ק, יו) ב"ק ב) [ד"ה מילוי], ק) ב"ק מ"ו.

רבינו גרשום

אשם אחר להתיר בעלים: **בשלמא הגך** כבשים וחמידין ששחטן שלא לשמן לא צריכי לא לגזירין ולא מנחה כפולה דאי לא חזי לעולה וכו': **אלא שהלח** נעקר. מתוך הלח צפין הבירוצין ונולין למעלה: **והיבש אינו נעקר** הבירוץ מתוכו ואינו [אלא] צף ולא נכנס בתוך הכלי לפיכך הן חול: **תנא קמא סבר** מדת יבש לא נמשחה מבחוץ לפיכך אין בירוצין קדש: **ור' עקיבא סבר** מדת יבש לא נמשחה כל עיקר לפיכך מה שבפנים בכלי קדושת פה מקדש ליה הילכך מאי דצריך ליה מקדיש בירוצה דלא צריך ליה לא מקדש: **וכי** נעקר מאי חזי גברא למאי דצריך ליה קא מכרן ולישקוש ולא בירוצין. ואמאי מקדשי לבירוצין: **גזרה שמא** יאמרו בדחזו דהללו בירוצין לא מקדשין כך מוציאין מתוך הכלי שרת להול: **סידר את הלחם** ואת הבזיכין לאחר השבת שלא כמצותו והקטיר את הבזיכין בשבת הבאה פסולה לפי שהלחם עם הבזיכין צריכין להיות על השלחן ח' ימים שלימים: **ביצד** יעשה. והיה הלחם כשר והבזיכין: **יניחנו.** שלא יקטיר הבזיכין עד לשבת הבאה בשניה תמצא הלחם והבזיכין על השלחן ט"ו ימים: **ואמאי** לגזור שלא ישהה שם כל כך שמא יאמרו כשם שאותו משהין שם כך מפקידין לחולין בכלי שרת: **פנים.** לחם הפנים דבהיכל אמידות דחרץ בעזרה קרינן **פנים לא כולי עלמא ידעי** שזה הלחם שהה שם כל כך וליכא למיגזר: **לקדץ המזבח.** שקוץ מהן עולות מקיץ המזבח בהם בשאין שם קרבנות: **המקבל עליו לספק סלתות.** שלוקח מעות מן הגזבר בשביל לספק סלת לצורך השנה וקבל עליו לתת ד' סאין בסלע ההוקר ועמדו ג' סאין בסלע ומספיק ד' סאין בסלע כמה שקבל עליו. ואותה סאה שנותן להקדש

שיטה מקובצת

ב) גדושה בתוכה: ג) לא. ס"א לא מן השם הוא זה אלא. ד) ר' מאיר תרי הוי חד גדוש וחד מחוק אי רבנן: ה) הלח נמשחו וכן צ"ל לקמן: ו) בשבת פסולה: ז) תמהני מאלש מספק: ח) ובירוציהן] המנחות. תרי הוו חד גדוש ואמאי קתני במתני' כל מדות חוץ ממדה של: ט) מה"ד חד ומחוק: י) מדות לא: יא) לא נמשחו:

הגהות הב"ח

(ב) בגמ' שלמא הגך (עקב) מז"מ וכ"ב ס"ק נעבר: (ג) רש"י ד"ה אלא שהלח נעקר ונבלל שהמים:

ל א מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הל"י:
לא ב מיי' שם הל"ח:
לב ג מיי' שם הל"י:
לג ד מיי' שם הל"ג:
לד ה מיי' שם הל"ד:
לה ו ז מיי' שם הל"ג:
לו ח מיי' שם הל"ג:

לי נדיר מעות ומפרנסם ומי נעלה לך יפה דיבר ומריעים מס יש לו מומר [ס] כדפריש דמטבע נעשה מליפין מי נפרוטרות לכיון דיש לו מחולי מחיל גדיה ואין כאן מגר נמר ליה ומס אין לו אפילו גדיש ס"ב מה מרחיקו מהקדמת מעות הכי נמ יכול להעמיתם זהן לזמן

להם על מה שיתפללו ולא נפקי למולין וי"ל לעלוקם בדיש ליה אפי' גדיש אלא מקבל מעות הקדש והולך אצל הקדש על העליונה תניא כוותיה דרבי חייא בר יוסף תניא כוותיה דרבי יוחנן בן ברוקה [א] אם יש זבח אחר יקריבו עמו ואם לאו יפסלו בלינה ואם לאו מקיצין בהן את המזבח [ב] וקיץ זה מהו עולות הבשר לשם ועורות לכהנים תניא כוותיה דרבי יוחנן המקבל עליו לספק סלתות מארבע ועמדו משלש מספק מארבע משלש ועמדו מארבע מספק מארבע שיר הקדש על העליונה וזהו ששנינו מותר נסכים לקיץ המזבח: **מתני'** כל קרבנות [ג] הציבור והיחיד טעונין נסכים [ד] חוץ מן הכבור והמעשר והפסח והחטאת והאשם אלא [ה] שחטאתו של מצורע ואשמו טעונין נסכים: **גמ'** תנו רבנן [א] ועשיתם אשה לה' יכול כל העולה לאישים יהא טעון נסכים אפילו מנחה תלמוד לומר [ב] עולה שלמים מנין תלמוד לומר [ג] זבח תודה מנין ת"ל [ד] או זבח יכול שאני מרבה אף בכור ומעשר ופסח וחטאת ואשם תלמוד לומר [ה] לפלא נדר או בנדבה [ו] בא בנדר ונדבה טעון נסכים שאינו בא בנדר ונדבה אין טעון נסכים משמע להוציא את אלו אוציא את חובות הבאות מחמת הרגל ברגל ומאי ניהו עולות ראייה ושלמי חגיגה ת"ל [ז] או במועדיכם [ח] כל הבא במועדיכם טעון נסכים משמע להביא את אלו [ט] אביא שעירי חטאת הואיל ובאין חובה ברגל תלמוד לומר [י] וכי תעשה בן בקר [יא] בן בקר בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו [יב] מה בן בקר מיוחד בא בנדר ונדבה אף כל בא בנדר ונדבה [יג] לעשות ריח ניחוח לה' מן הבקר או מן הצאן מה ת"ל לפי שנאמר עולה שומע אני אפי' עולת העוף בשמטע ת"ל מן הבקר או מן הצאן דברי ר' ישיה רבי יונתן אומר אינו צריך הרי הוא אומר זבח ועוף אינו זבח אם כן מה ת"ל מן הבקר או מן הצאן לפי שנאמר [יד] אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן יכול האומר הרי עלי עולה יביא משניהם ת"ל [טו] מן הבקר או מן הצאן רצה אחד מביא רצה שנים מביא ורבי יונתן למה לי קרא האמר [טז] עד שיפרוט לך הכתוב יחדו איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל

משלש ועמדו מארבע מספק מארבע שיר הקדש על העליונה תניא כוותיה דרבי חייא בר יוסף תניא כוותיה דרבי יוחנן בן ברוקה [א] אם יש זבח אחר יקריבו עמו ואם לאו יפסלו בלינה ואם לאו מקיצין בהן את המזבח [ב] וקיץ זה מהו עולות הבשר לשם ועורות לכהנים תניא כוותיה דרבי יוחנן המקבל עליו לספק סלתות מארבע ועמדו משלש מספק מארבע משלש ועמדו מארבע מספק מארבע שיר הקדש על העליונה וזהו ששנינו מותר נסכים לקיץ המזבח: **מתני'** כל קרבנות [ג] הציבור והיחיד טעונין נסכים [ד] חוץ מן הכבור והמעשר והפסח והחטאת והאשם אלא [ה] שחטאתו של מצורע ואשמו טעונין נסכים: **גמ'** תנו רבנן [א] ועשיתם אשה לה' יכול כל העולה לאישים יהא טעון נסכים אפילו מנחה תלמוד לומר [ב] עולה שלמים מנין תלמוד לומר [ג] זבח תודה מנין ת"ל [ד] או זבח יכול שאני מרבה אף בכור ומעשר ופסח וחטאת ואשם תלמוד לומר [ה] לפלא נדר או בנדבה [ו] בא בנדר ונדבה טעון נסכים שאינו בא בנדר ונדבה אין טעון נסכים משמע להוציא את אלו אוציא את חובות הבאות מחמת הרגל ברגל ומאי ניהו עולות ראייה ושלמי חגיגה ת"ל [ז] או במועדיכם [ח] כל הבא במועדיכם טעון נסכים משמע להביא את אלו [ט] אביא שעירי חטאת הואיל ובאין חובה ברגל תלמוד לומר [י] וכי תעשה בן בקר [יא] בן בקר בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו [יב] מה בן בקר מיוחד בא בנדר ונדבה אף כל בא בנדר ונדבה [יג] לעשות ריח ניחוח לה' מן הבקר או מן הצאן מה ת"ל לפי שנאמר עולה שומע אני אפי' עולת העוף בשמטע [יד] ת"ל מן הבקר או מן הצאן דברי ר' ישיה רבי יונתן אומר אינו צריך הרי הוא אומר זבח ועוף אינו זבח אם כן מה ת"ל מן הבקר או מן הצאן. [טו] מה לא נאמר אלא מן הבקר ומן הצאן מה ת"ל לפי שנאמר עולה שומע אני אפי' עולת העוף בשמטע ת"ל מן הבקר או מן הצאן דברי ר' ישיה רבי יונתן אומר אינו צריך הרי הוא אומר זבח ועוף אינו זבח אם כן מה ת"ל מן הבקר או מן הצאן לפי שנאמר [יד] אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן יכול האומר הרי עלי עולה יביא משניהם ת"ל [טו] מן הבקר או מן הצאן רצה אחד מביא רצה שנים מביא ורבי יונתן למה לי קרא האמר [טז] עד שיפרוט לך הכתוב יחדו איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל

שיטה מקובצת
ס] אביא שעירי חטאת הוראה ובאין חובה ברגל. גליון ופסח לא חשיב חובה ברגל לפי שבא בארבעה עשר. ע"כ הרמ"ה: ב] בן בקר צולה או זבח בן בקר: ג] אליו ולומר לך מה בן בקר מיוחד הבא: ד] משום חובה של יחיד ניתנה: ה] תן. ומאי ניהו עולת ראיה ושלמי חגיגה: ו] דהוה דומיא דשאר עולות הבאין: ז] בנדר ובנדבה:ה] נאמר:ואזהרה: ט] ואמר אע"ג דכתיב אחד אחד בשני עצמו:

הגהות הב"ח
(ס) רש"י ד"ה מן וכו' מכוס יחיד ונתכו: (כ) ד"ה אלא שחטאתו: (נ) ד"ה ממטע וכו' עולת ראיה לפיכך נלמ"ד ילפו פני ריקם וחגיגה לנסכים ושלמי שמחה ומנופין:

תורה אור חשלם
א) וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה לַיי עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה אוֹ בְּמֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן: [במדבר טו, ג]
ב) וְכִי תַעֲשֶׂה בֶן בָּקָר עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ שְׁלָמִים לַיי:
[במדבר טו, ח]
ג) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיי מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: [ויקרא א, ב]

ומפרש טעמא דמילתא שיהא מן הבקר או מן הצאן מה ת"ל לפי שנאמר עולה שומע אני אפי' עולת העוף בשמטע ת"ל מן הבקר או מן הצאן דברי ר' ישיה רבי יונתן אומר אינו צריך הרי הוא אומר זבח ועוף אינו זבח אם כן מה ת"ל מן הבקר או מן הצאן לפי שנאמר [יד] אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן יכול האומר הרי עלי עולה יביא משניהם ת"ל [טו] מן הבקר או מן הצאן רצה אחד מביא רצה שנים מביא ורבי יונתן למה לי קרא האמר [טז] עד שיפרוט לך הכתוב יחדו איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל

מסורת חש"ם
ס) [ויומא מ: ד"ה מ: ד"ה לד: פה: מנחות מו. פה: שבועות מ:], ג"ה קרבן יחיד וגר' ג"ק כמנחות ומכוס והב"ד ומ"ב מה"ד מה"ד ומשמעת מנחות כו', ג) רש"ק מ"ו וגריס הכי משמע להמיל מת מלו עולת ראייה ומ"ב ד"ה מעשר שני ומ"ב ד"ה תפיל שעירי כו' ג"ק, ד) גי' רש"ק ע"פ משמע, ו) גי' ג"ק דשמיר שלמים, ז) גי' ג"ק יתכו הכי נמי מן הבקר ומן שלמן כמיב ולא כתיב כהו כו' ומ"ד ג"ק כדמוכח התם למטעמ כו', ח) ג"ל ולשמועל ממוכר מידל דפיר שמים הוא כו' ג"ק, ט) ג"ל ועוד דכי ה"ג תפוך לפני מנלאוריימא ג"ק, י) ג"ל והוי כמו מן כו', ל) [ומס ד"ה כן].

רבינו גרשום
יותר היינו מותר נסכים שהן לקיץ המזבח: משמע להביא את אלו. עולת ראייה ושלמי חגיגה מפני שהן דומיא דשאר עולות דבאין בנדר ונדבה: פסח אינו בא חובה ברגל ב"ד הוא בא: בן בקר בכלל היה מן הבקר או מן הצאן: ור' יונתן למה ליה קרא מן הבקר או מן הצאן הא אמר. גבי מקלל אביו ואמו דאע"ג דכתיבי אחדדי משמע נמי אחד אחד בפני עצמו עד שיפרוט לך הכתוב יחדו הכא נמי מן הבקר ומן הצאן כיון דלא כתיב יחדו משמע כל אחד בפני עצמו ולא איצטריך קרא: **אצטריך** וכו': ולר' יאשיה דאמר אע"ג דלא כתב יחדו [כמאן דכתיב] יחדו משמע והאי מן הבקר או מן הצאן מיבעי ליה למפוטי עולת העוף ליבעי ליה קרא לחלק דדצה מן הצאן מביא: **הא כתב** קרא אחריבא לחלק אם עולה קרבנו מן הבקר ואם מן הצאן קרבנו: ור' יונתן **אצטריך** מן הבקר או מן הצאן סד"א וכו': מאי שנא מאיל נדר. דאתי לחם בהזיה ואית ליה נסכים דכתיבי גביה: **לבתוב רחמנא לפלא** נדר או לנדבה ולא בני עולה דכל שבא בנדר ונדבה היינו נמי עולה: **ת"ל עולה** דומיא דעולה דבא בנדר ונדבה למעוטי בכור ופסח ומעשר. **השתא דכתב רחמנא עולה.** והוי כלל ופרט וכלל דכתיב ושמיה אשה כלל או זבח לפלא נדר או לנדבה פרט לעשות ריח ניחוח כלל מאי קא מרבית ביה מההוא פרט: **מה פרט** וכו'. שאינו מחוייב ועומד דבעולת נדבה קא מיירי להביא ולדות קדשים ותמורתן של שאר קדשים ו) ועולה הבא מן התמורות שאם המיר

את העולה: **השתא** דאמר או לדרשה מן הבקר או מן הצאן דלחלק: לפלא נדר או לנדבה למאי אתי לחלק איצטריך סד"א וכו': **הביאה** לר' יאשיה דאמר אע"ג דלא כתב יחדו דמי

הכי נמי מן הנקר ומן הנמן כיון דלא כתיב בהו יחדו משמע נמי כל אחד בפני עצמו ולא מיבעיא קרא למנחת: הואיל דכתיב בויקרא ומן הצאן. כיון דהוה ליה למיכתב מן הנקר והנמן ומכתיב ומן הצאן בויקרא ומכתיב ומקבל מאי משמע ליה דמשמע בלא כתיב ומכתיב ומן הצאן משמע שיהם דלמא לפרש מאיזו בהמה מן הנקר ומן הנמן מזה אחד ומזה אחד [ד] ולפ"ג דדרשי' ממעורה (דף מח:) כולהו דוי"ן דיליה נמי דליה אחד מ"מ מי לא כתיב הכא מן לנמן יחדו כמו לעיל מי לא כתיב הכא מן הנקר ומן הנמן יחדו. ומקבל מן הנמן מיפני ליה לאשמיעי עולת העוף: ליבעי קרא. למנחת דלמה לחד מבעי: הא כתיב. קרא למנחת לנמן: אם עולה קרבנו מן הבקר [ה] ואם מן הצאן קרבנו וגו'. דמשמע לנמן: ורבי יוחנן אמר לך לף ע"ג דכתיב אם עולה קרבנו מן הבקר לו מן הנמן לנמן: ה"מ. דלי בעי הך ליתני: [ו] במפרש. במעמא דאדר נמן לו בקר: תודה ואם זבח הוא. מהיכא [ז] דנפקי עולה ושלמים מהאזן נמי משמע מדכתיב למה לי לגרסי' מלו: הואיל ואתי לחם בהדה. ומיהו מצומה זכה לו ליבעי נסכים [ח] לו נמי מצומה להוי להו בתמוך נסכים (ט) לא כתיב [ליבעי] נסכים: ולימא קרא ולא נדר או בנדבה. ולא ליכתוב לן עולה ולא זבח דכל שעה בנדר ובנדבה להיכי עולה ושלמים ומנחה לתין טעמא נסכים (י) מימעיט ממן הבקר לו מן הנמן: [ו] לפי [יא] כבוד (ופסח) ומעבר ופסח: והשתא דכתיב עולה. ולא מצית לגרסי בכור ומעבר ופסח [יב] והוי עולה נופה פרט להוי כלל ופרט וכלל דתעשיתם ממה נפשך פרט לעצמות דיום ניתוח חוץ וכלל: מאי מרבית ביה. להאכיל וממרח פוליח הנתחת ומנסך [יג][מה] יש לך לומר מה הפרט מפורש קף כל ומפי ניתנו דקמשמר לכהני מפרט זה: שאין מחוייב דשמד. לפי מחוייב בעולה דכעולת נדבה ליה מי: ליהבינא ולחזות [ו] של קדשים. נקטת של שלר קדשים דעולה זכר [ולא נקבה] שייך ולכ): ושולה הבאה מן [יד] המותרות. כלמתניתין כשיקיבל לפעל (דף ה:): ותמורתן. סיטו שהממיר לפי השעה: ואשם שניתוק לשירשה [טו]. ומפעו לפי שעה עולה [ז] ולעצומו כלל בעולה הילכך טעון נסכים: ובל הזבחים שנזבחו שלא לשמן. פיכן כשרים פלא שלמן. לפי שעה עלו לגבייס אפעוני נסכים: והשתא דאמרת אי. מן הנמן ממי לרבנן למלן לו לולפלא נדר או נדבה למה לי למלן לפעוניך לכך"ל כר' הניחא לרבי אשיה. לממר מע"ג דלא כתיב יחדו כמו לעיל מלו קלי הו"ל עד שיקבל וכו', [ז] ורבי [יז] יוחנן הפי לו לכתיב לעיל מן הנקר ומן הנמן ולא מכתיב מן הנקר ומן הנמן ומקבל מפעמע שיהן ותרוייהו לפיכך לפלא לנדר ומנדבה לפי שהוא מקריב מן הנקר כמה שקריב מן הנקר [יח] ועד סיפא מוקי לה בכור. [ח] ועוד סיפא מוקי לה בעולת העוף: [ט] לקן ל"ל ומקומות פיכם ב"ש ומנחת לפל רב"ק.

[א] בדפוסים: ג] או בנדבה: [ב] פרט ועשית לרישי: [ד] או בנדבה: [ה] לא לייתי נסכים: [ו] ה"מ היכא: [ז] תיבות או במועדיכם נמחק: [ח] מילי בתרי מיני אבל בחד מינא תשני ליה בסכים דחד קמ"ל ככה תעשו לאחד כמספרם למה לי סד"א הני מילי: [ט] בדפוסי: [י] נסכים הכי נמי: [יא] בכור ומעבר ותיבת ופסח נמחק: [יב] ופסח דחוי: [יג] ואשם יש ותיבה מה נמחק: [יד] מן ההמותרות: [טו] לרעייה. כדאמר בפ"ק אשם שניתק לרעייה ושחטו לשם עולה כשר לעשותו: [טז] לחלק אלא לר' יאשיה דנפקא: [יז] הני מילי בתרי מיני. מן הבקר ומן הצאן דבעי נסכים לכל חד אבל בחד מינא ותיבות ולמעוטי עולת העוף נפקא ליה מן נמחק: [יח] לי. והרי תיבת והדר נמחק:

[ה] ג"י ל"ק הני מ"ל בתרי מיני אבל בחד מינא ובבא אחת תיתבני ליה בנסכים דחד קמ"ל וכן הגירסא פ"קמן ותני מיניה ג"כ"ק. ג) פי' בפרקא קמא כתיב. ג) ל"ל דנפקא לעלמא ק"ק. ד) ג"י ל"ק מ' מי' משום דהוי לימיף לילוקח שלמים בקהל ומשום נסכים והס"ד, ה) ל"ל מ' נזיר וכולו דסד מהר והיה כתוב ל"ל כ"ת ועשו וכמו מ' מי, ו) ג"י ל"ק מ"ד מ"ל מן הלמן ולא מפיל נמי כלכר ומעבר ופסח ומנחם ופסח הס"ד וכ"ת בע"י, ז) ל"ל של שלר קדשים ומשומרת לפי שעולה ושלמים מלמדנו, ח) ל"ל למעוטי לפעוני, ט) ל"ל למעוטי לפעוני, י) ג"י ל"ק מ"ד מפיל נמי כלכר ומעבר ופסח הס"ד וכ"ת בע"י, יא) ל"ל כדרים, יב) ל"ל ד"ה ס"מ דכתיב נסכים לכל מד והס"ד ומ"ש דכתיב ד"ה לכל מהר מילף ומקר ומקני לית לי מי וכמה יעקב לעזור המשך דמשמע נמי לכל אלף נסכיו ל"ל כל לקמן מפרש למה לי דהלר מפרש ליה של כל אלף והס"ד אלף ד"ה ומשמע ומהיכר מכל מילי מ' שייך לפעל ל"ק, יג) ל"ל לכבר, יד) נרפה ל"ל לאמר גבי מקבל מפיו ומאי למה לפי דכתיב כי יקבל את יקבל גבי יקבל נבי אמו ומקבל נבי מקל הוי"ו עד שיקבל וכו', טו) וגי' ל"ק מן הנקר ומן הנמן ולא מכתיב מן הנקר ומן הנמן ומקבל מפעמע שיהן ותרוייהו לפיכך לפלא לנדר ומנדבה לפי שהוא מקריב מן הנקר ומן הנמן כמה שקריב מן הנקר כר', טז) וצ"ע מוס' יומא ט: סוף ד"ה מניין, יז) כלן ל"ל ומקומות פיכם ב"ש ומנחת לפל רב"ק.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ולימנו וכו' נסכים נמי ממעט ממן הנקר: (ו) ד"ה ור' לעזיה וכו' ומן הנקר וכו' ומן הנמן ס"ד ותמ"ל ס"ה מ"ל מ"ל מ"ל כמה לחמם ומה שביניהם נמחק:

גליון הש"ס

[מכ"י תום' ד"ה הואיל וכו' דמדכתיב מן הבהמה וכו'. ע"ל דף כב ע"ב בתוס' ד"ה וכי יהודה שמי (ע"ש וד' ויומן נהי וכו' ותיבה לון זה כל כך שינוי וכו')]:

רבינו גרשום

להבי איצטרך אי: ור' יאשיה דמעיט עולת העוף ממן הבקר. או מן הצאן למה לי: הני מילי בתרי מיני. מן הצאן ומן הבקר: תעשו לאחד לאחד משמע נמי להלוק: למה לי וכו': ג' עשרונים סלת מנחה בפרשת מצורע כתיב: או איני אלא במנחה הבאה בפני עצמה. דכתיבה גבי מצורע עני דכתיב את אשר תשיג ידו את האחד עולה על המנחה: כשהוא אומר והעלה הכהן וכו': אם טעונה נסכים. יין ולא כתב בפרשה: ותיפוק לי דתרוייהו מזבח דאמר מר

תורה אור השלם

א) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיי מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם:
(ויקרא א, ב)

ב) אִם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לְרִצֹנוֹ לִפְנֵי יְיָ: (ויקרא א, ג)

ג) וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: (ויקרא א, י)

ד) וַעֲשִׂיתָם אִשֶּׁה לַיי עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה אוֹ בְּמֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ לַיי מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן: (במדבר טו, ג)

ה) וְכִי תַעֲשֶׂה בֶן בָּקָר עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ שְׁלָמִים לַיי:
(במדבר טו, ח)

ו) בַּמַּטֶּכֶּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ בָּבָה תַּעֲשׂוּ לָאֶחָד
(במדבר טו, יב)

ז) וּזְבַח הַשְּׁלָמִים יִקַּח שְׁנֵי בְקָרִים תְּמִימִם וְכַבְשָׂה אֶחָת בֶּן שְׁנָתָהּ תְּמִימָה וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְלֹג אֶחָד שָׁמֶן: (ויקרא ה, י)

ח) וְהָעֲלָה הַכֹּהֵן אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה הַמִּזְבֵּחָה וְכִפֶּר עָלָיו הַמְכַפֵּר וְנִסְלַח לוֹ: (ויקרא ה, כ)

ט) וְיַיִן לַנֶּסֶךְ רְבִיעִת הַהִין תַּעֲשֶׂה עַל הָעֹלָה אוֹ לַזֶּבַח לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד:
(במדבר טו, ה)

הואיל וכתיב [א] ומן הצאן כמאן דכתיב יחדו דמו ולרבי יאשיה דאמר אע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי ליבעי קרא הכתיב [ב] אם עולה קרבנו מן הבקר [ג] ואם מן הצאן קרבנו ואידך איצטריך ס"ד אמינא הני מילי [ד]במפרש אבל בסתמא לייתי מתרוייהו קמ"ל אמר מר תודה מנין ת"ל [ה] או זבח אטו זבח לאו הוא איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ואיכא לחם בהדה לא תיבעי נסכים ומאי שנא מאיל נזיר דאיכא בהדיה לחם ובעי נסכים סלקא דעתך אמינא התם שני מינין הבא ארבעת מינין קמ"ל ולכתוב רחמנא [ו] לפלא נדר או [ז]לנדבה ולא בעי עולה אי לא כתב רחמנא עולה הוה אמינא [ח] ועשיתם אשה לה' כלל לפלא נדר או לנדבה פרט [ט] לריח ניחוח חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שאינו בא על חטא אף כל שאין בא על חטא אוציא חטאת ואשם שהן באין על חטא אביא בכור ומעשר ופסח שאין באין על חטא ת"ל [י] עולה השתא דכתיב עולה כלל ופרט מה מרבית ביה מה הפרט מפורש שאינו מחוייב ועומד אף כל שאינו מחוייב ועומד להביא ולדות [יא]קדשים ותמורתן ועולה הבאה מן המותרות ואשם שניתק לרעיה וכל הזבחים [יב]שנזבחו שלא לשמן והשתא דאמרת או לדרשא לפלא נדר או [יג]לנדבה למה לי לחלקם איצטריך סלקא דעתך אמינא עד דמיתי נדר ונדבה לא [יד]ליבעי נסכים קמ"ל דאיתי נדר לחודיה ליבעי נסכים ואי איתי נדבה לחודיה ליתי נסכים הניחא לרבי יאשיה אלא לר' יונתן למה לי ס"ד אמינא איתי נדר לחודיה ליבעי נסכים איתי נדבה לחודיה ליבעי נסכים איתי נדר ונדבה תיסגי בנסכים דחד קמ"ל [טו] או במועדיכם למה לי סלקא דעתך אמינא ה"מ [טז]דקא מיתי עולה בנדר ושלמים בנדבה אי נמי איפכא אבל היכא דקא מיתי עולה ושלמים בנדר אי נמי עולה ושלמים בנדבה שם נדר אחד ושם נדבה אחת היא ותיסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל [יז] או במועדיכם [יח] וכי תעשה בן בקר עולה או זבח למה לי איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי היכא דקא מיתי עולה ושלמים בנדר אי נמי עולה ושלמים בנדבה אבל היכא דקא מיתי שתי עולות בנדר וחדא בנדבה אי נמי שני שלמים אחד בנדר ואחד בנדבה אימא שם שלמים אחת היא שם עולה אחת היא ותיסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל [יט] לפלא נדר או בנדבה בנדר וחדא בנדבה אי נמי שני שלמים חדא בנדר וחדא בנדבה אבל היכא דקא מיתי שתי עולות בנדר ושתי עולות בנדבה אי נמי שני שלמים בנדר ושני שלמים בנדבה שם עולה אחד הוא ושם נדר אחד הוא ותיסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל ורבי יאשיה האי מן הבקר או מן הצאן למה לי סלקא דעתך אמינא [כ] הני מילי [כא][בתרי מיני אבל בחד מינא תסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל [כב] ככה תעשו לאחד למה לי סד"א הני מילי] בזה אחר זה אבל בבת אחת תיסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל: אלא שחטאתו של מצורע ואשמו טעון נסכים: מנא הני מילי דת"ר [כג] ושלשה עשרונים סלת מנחה במנחה הבאה עם הזבח הכתוב מדבר אתה אומר במנחה הבאה עם הזבח או אינו אלא במנחה הבאה בפני עצמה אומר [כד] והעלה הכהן את העולה ואת המנחה הוי אומר במנחה הבאה עם הזבח הכתוב מדבר ועדיין איני יודע אם מעונה נסכים ואם לאו ת"ל [כה] ויין לנסך רביעית ההין תעשה על העולה או לזבח לכבש האחד עולה זו עולת מצורע זבח זו חטאת מצורע או לזבח זו אשם מצורע ותיפוק ליה תרוייהו מזבח דאמר

דאמר

תלמוד לומר. בפרשת שלמים ויין לנסך כתיב הכתן וגו' לף הוה ליה למיכתב לכבר כתיב בהקרבה שולה לו זבח מה מלעולה לו זבח מה מלעולה שלמים מצורע. שמלמדנו מעשים נסכים: ותיפוק ליה תרוייהו. מעולת העוף ומשם מזבח ולא ליבעי קרא לכל חד וחד:

לחמר

ולרי יהודה [כו] לחמר גבי מנחת קנאות קלה נלמדו [דכתיב] כי יקנא את אשתו וקנא את קנאתו על אישקל את סוטה דכתיב ומן הנקר ומן הנמן ולא מכתיב מן הנקר ומן הנמן לרבנן דמשמעי למעוטי עולת העוף: בדמפרש. הכי פלי כגון זה שנתן בעולה ונמלך עליה ונתן נסכים ומת ונפסל ונפדה ונמכר ונמצא בעל מומין ונמכר לנדב

דאמר מר חמאה ואשם מנין ת"ל זבח. כפי' כל הפסולין (זבחים דף ט.) גבי נסכים ליום ולילה ובקונטרס פירש בגמרא כפי' ג' מינין (דף מה:) גבי מנחת נזיר ומנחת: **אבל** היכא דחטאת לכפר ואשם להכשיר בעי תרי קראי. והא דלא מצינן לן תרי קראי לפסח ואשם של מצורע בפרק כל הפסולין (זבחים דף ט.) מלא נפקא לן ממ"ד קלא כולהו מנחות ומנחות דנסכים ליום ולילה הויא להא דלא מצינן למילף מדין שאר מנחות ומנחות אבל הכא מצינן למילף משאר מנחות ומנחות ומנחת נסכים: **אימא** חמאת ואשם דנזיר. מנחת ומנחת ואשם דלעלמא לא פרך מלא מהני מקום למיתי מהו מנחת ונסכ היא:

לגופה לנזירות נדפה היא:

אין בכלל היה ולמה יצא. לכתוב ביה מנחתו ונסכו ופ"ת והא דלרבנן ליה בפ"ק דזבחים (דף ט.) וי"ל המכלת (דף מד:): **חמור** מן העיקר. למעבד גופיה לא בעי נסכים: **דמיותי** ומתני. [פירש] בקונטרס מפני שנסכי מים ומתני' ומ"ת והא דלרבנן ליה בפ"ק דזבחים (דף ט.) וי"ל המכלת (דף מד:): **חמור** מן העיקר. למעבד גופיה לא בעי נסכים: **דמיותי** ומתני. [פירש] בקונטרס מפני שנסכי מים הוא יכול יהו נסכים כשיעור כבש (ב) נמצין מזבח ולא נסכי מים עמו ומ"מ נסכים מדמצד מלא נסכים מלא זבח ובפ"ק דמולין (דף כג.) הוסיף בקונטרס מע"ג למען נפרק המנחות והנסכים (נקמן דף קד.) אין מתנדב לוג שמן ומשמה מלא מלאכה שיהו קרויין נסכי כבש או מרובה שקרויין נסכי מים או שאינה הרמיון לפי הכח כי הלי גזוזת בהדי מחריני קרני והא דתנן בפרק המקריב (דף קד.) דהיכא דליכא ממש מי מלא נסכים ממש לא מצינן למילף מיניה דמזו ומנקיב ומידך הוו נדבה ופי' בקונטרס נדבת נסכי כבש ומכר ויפלו למיו לשופכות או יקריב הוא עמהו ויתנסך עם שני לוגין למים ויקריב לנסכי תמיד דהני נמי לגבוה מסתפא למזבח ומלמדנו הכתוב בין נסכי איל לנסכי כבש יכול נחלק בין נסכי פר לנסכי (ג) עגל ג' ת"ל לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעזים לשור האחד מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי איל לנסכי כבש יכול נחלק בין נסכי פר לנסכי עגל ג' ת"ל לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעזים לשור האחד מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי איל לנסכי כבש יכול נחלק בין נסכי כבש לנסכי איל ואינו עולה לו מזבחו (ד) וא"ר יוחנן או לאיל לרבות את הפלגם אלא לבר פרא דאמר מיתי ומתני דספיקא הוא אצטריך קרא לרבויי ספיקא [ודאי] לבר פרא קשיא (ה) ככבה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעזים לשור האחד מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי איל לנסכי כבש יכול נחלק בין נסכי פר לנסכי (ו) עגל ג' ת"ל לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעזים לשור האחד מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי איל יכול נחלק בין נסכי כבשה לנסכי (ז) רחלה ת"ל או לשה בכבשים או בעזים מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי כבש לנסכי איל יכול נחלק בין נסכי כבשה לנסכי נסכי גדי לנסכי שעיר תלמוד לומר או בעזים אמר רב פפא (ח) בדיק לן רבא

(ו) דאמר מר חמאה ואשם מנין תלמוד לומר (א) זבח הני מילי היכא דתרוייהו כי חדדי ניהו אבל היכא דאשם להכשיר וחטאת לכפר בעינן תרי קראי (ב) זבח זו חטאת מצורע ואימא זו חמאת ואשם דנזיר לא סלקא דעתך דתניא (ג) ומנחתם ונסכיהם בעולתו ובשלמיו הכתוב מדבר אתה אומר בעולתו ובשלמיו או אינו אלא אפילו חמאת ת"ל (ד) ואת האיל יעשה זבח שלמים (ה) ומנחתו ונסכו איל בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו (ו) מה איל מיוחד בא בנדר ונדבה אף כל בא בנדר ונדבה (ז) עולה זו עולת מצורע ואימא זו עולת יולדת אמר אביי עולת יולדת מסיפא דקרא נפקא דתניא רבי נתן אומר (ח) לכבש זו עולת יולדת (ט) האחד זה אחד עשר של מעשר (י) [שקרב שלמים] (כ) שלא מצינו לה בכל התורה (ל) שיהא טפל חמור מן העיקר • רבא אמר איהו דבר שצריך שלשה רבויין הוי אומר זו מצורע (מ) (נ) לאיל למה לי אמר רב ששת לרבות אילו של אהרן אילו של אהרן (ס) מבמועדיכם נפקא סלקא דעתך אמינא הני מילי דצבור אבל דיחיד לא ומאי שנא מעולת יולדת סלקא דעתך אמינא הני מילי דבר שאין קבוע לו זמן אבל דבר שקבוע לו זמן אימא לא קמ"ל (ס) או לאיל למה לי (ע) לרבות את הפלגם הניחא לר' יוחנן דאמר בריה הוא (פ) דתנן (צ) הקריבו מביא עליו ואינו עולה לו מזבחו (ק) וא"ר יוחנן או לאיל לרבות את הפלגם אלא לבר פרא דאמר מיתי ומתני דספיקא הוא אצטריך קרא לרבויי ספיקא [ודאי] לבר פרא קשיא (ר) ככבה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעזים לשור האחד מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי איל לנסכי כבש יכול נחלק בין נסכי פר לנסכי (ש) עגל ג' ת"ל לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעזים לשור האחד מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי איל יכול נחלק בין נסכי כבשה לנסכי (ת) רחלה ת"ל או לשה בכבשים או בעזים מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי כבש לנסכי איל יכול נחלק בין נסכי כבשה לנסכי נסכי גדי לנסכי שעיר תלמוד לומר או בעזים אמר רב פפא (א) בדיק לן רבא

(א) זבח הני מילי היכא דתרוייהו כי חדדי ניהו אבל היכא דאשם להכשיר וחטאת לכפר בעינן תרי קראי (ב) זבח זו חטאת מצורע ואימא זו חמאת ואשם דנזיר לא סלקא דעתך דתניא (ג) ומנחתם ונסכיהם בעולתו ובשלמיו הכתוב מדבר אתה אומר בעולתו ובשלמיו או אינו אלא אפילו חמאת ת"ל (ד) ואת האיל יעשה זבח שלמים (ה) ומנחתו ונסכו איל בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו (ו) מה איל מיוחד בא בנדר ונדבה אף כל בא בנדר ונדבה (ז) עולה זו עולת מצורע ואימא זו עולת יולדת אמר אביי עולת יולדת מסיפא דקרא נפקא דתניא רבי נתן אומר (ח) לכבש זו עולת יולדת (ט) האחד זה אחד עשר של מעשר (י) [שקרב שלמים] (כ) שלא מצינו לה בכל התורה (ל) שיהא טפל חמור מן העיקר • רבא אמר איהו דבר שצריך שלשה רבויין הוי אומר זו מצורע (מ) (נ) לאיל למה לי אמר רב ששת לרבות אילו של אהרן (ס) מבמועדיכם נפקא סלקא דעתך אמינא הני מילי דצבור אבל דיחיד לא ומאי שנא מעולת יולדת סלקא דעתך אמינא הני מילי דבר שאין קבוע לו זמן אבל דבר שקבוע לו זמן אימא לא קמ"ל (ס) או לאיל למה לי (ע) לרבות את הפלגם הניחא לר' יוחנן דאמר בריה הוא (פ) דתנן (צ) הקריבו מביא עליו ואינו עולה לו מזבחו (ק) וא"ר יוחנן או לאיל לרבות את הפלגם אלא לבר פרא דאמר מיתי ומתני דספיקא הוא אצטריך קרא לרבויי ספיקא [ודאי] לבר פרא קשיא (ר) ככבה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעזים לשור האחד מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי איל לנסכי כבש יכול נחלק בין נסכי פר לנסכי (ש) עגל ג' ת"ל לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעזים לשור האחד מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי איל יכול נחלק בין נסכי כבשה לנסכי (ת) רחלה ת"ל או לשה בכבשים או בעזים מה ת"ל לפי שמצינו שחלק הכתוב בין נסכי כבש לנסכי איל יכול נחלק בין נסכי כבשה לנסכי נסכי גדי לנסכי שעיר תלמוד לומר או בעזים אמר רב פפא (א) בדיק לן רבא

(ב) נמי מ"ל לשור האחד מ' לאיל למה לי: (ג) רש"י ד"ה ומנחתם ונסכיהם (ד) ד"ה ת"ל ומ' נסכים כבון דלעיל: (ה) ד"ה מ' לאיל וכו' לכלל שתי עניים:

הגהות הב"ח

(ב) נמי מ"ל לשור האחד מ' לאיל למה לי: (ג) רש"י ד"ה ומנחתם ונסכיהם דמשמע כל הנך: (ד) ד"ה ת"ל ומ' נסכים כבון דלעיל: (ה) ד"ה מ' לאיל וכו' לכלל שתי עניים:

רבינו גרשום

גבי נזיר ולקח שער ראשו נזרו ונתן על האש אשר תחת זבח של זבח השלמים. אין לי [אלא] זבח שלמים תחת זבח של חטאת או אשם מנין ת"ל זבח: אבל הבא במצורע ראשם להכשירו לבוא בקהל וחטאת לכפר דעל ז' דברים נצטוה באים: לא ס"ד. דמנחתם ונסכיהם דכתיב דכתיב בנזיר בעולתו ושלמיו כתיב ולא בחטאת: איל בכלל היה. ואיל אחד לשלמים: זה אחד עשר של מעשר. שטעון נסכים בדתנן קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי התשיעי נאכל במומו ואחד עשר קרב שלמים וטעון נסכים: רבא אמר. לא מצית אמרת לא חטאת ואשם נזיר ולא עולת יולדת. רבי רבורין יש בפסוק ומצורע צריך ג' רבורין דאית ביה חטאת ואשם ועולה: לאיל. דכתיב בנסכים: למה לי. דכתיב או לאיל תעשה מנחה למה לי. ליכתוב רבי תעשה מנחה סלת שני עשרונים ואנא ידענא דהייטי איל דצריך ב' עשרונים: אלא לרבות אילו של אהרן אחא: ומאי שנא איל [של] אהרן דיחיד מעולה יולדת ושעונה נסכים אף איל של אהרן נמי ולא איבעי איל לרבות: ארצטריך סד"א וכו': או דלאיל למה לי לרבות השלגם. הניחא לר' יוחנן דאמר בריה בפני עצמה היא ושעונה נסכים דתנן הקריבו לפלגם היכא דנדר איל או כבש הקריבו לפלגם מביא עליו נסכי איל ואין עולה לו מובחו לשם חובת גדיו וצריך להביא איל ואיל או כבש וראי: אלא לבר פרא דאמר מיתי נסכי איל ומתני אם כבש הוא לקדש נסכיו מה שראוי לו והמותר יהיה נסכי נדבה ואם איל הוא הרי נסכיו וקסבר לאו בריה הוא אלא ספיקא: ואי ארצטריך למכהב או לרבויי ספיקא והלא לפני המקום הכל גלוי ואין לפנך ספיקא: ודאי לבר פרא קשיא: ככה יעשה לשור אחד מה ת"ל. והלא כבר נאמר והקריב על מנחה. לפי שמצינו שחולק הכתוב וכו': או לאיל האחד מה ת"ל. כיון דכתיב או לאיל

רש"י בת"ר

דאמר מר. נמס' נזיר נפ' ג' מינין: חמאת. [של מיל מיהור]: ואשם. לנזיר (נמס') ממן שאם נתן שיער גלוחו תחת [האשם] שהמעילה ואשם מוכחלין בו ממן [זבחים] מכלל זבח הם: [הני מיל"ת]. לנפקא ממך קרא לרבויי כי חדדי ניהו כגון לנזיר דשייכי בהם ואשם להכשיר אשם מיל ממן להכשירו [למעילה] נזירות שהיה של מהרה ומעילה בנזיר מיהור להכשירו אין ומגלחת אשל מצורע: דשייכים בחים ואשם להכשירו לבא מל המעילה שהרי למיו נזיר בכ"ד. ומעילה בחים אשל נזיר: בכ"ד. שלמי נזיר: בכ"ד. שלמי חלים: היה. לנעשיון נסכים כדכתיב בפרשת נסכים מו לחל מעשה מנחה וגו': ולמה יצא. לכתוב בחל מנחתו [ונסכו]: להקיש אליו. כל שלמי הקרבנות: מה איל מיוחד. שהוא שלמים ודבר שלמים נבא בנדר ונדבה: אף כל בא בנדר ונדבה. ילחל מעולה ומחם: (ו) אמר מר עולה זו עולת מצורע: זה אחד עשר של מעשר. לחלקיהן לנזיר ולמעילה שהרי לנזיר מקודשות ומעילה מעבר ואשם מעבר קרב שלמים ושעון נסכים: מפ' חמור מן העיקר. לנזיר נסכים ומעילה מעבר ואשם מעבר קרב שלמים ושעון נסכים: רבא אמר. לקמיה לגבי ומימה זו עולת יולדת למו פירמה היא לחיהו דבר שלריך בחים שיהא קרב שלמים ושעון נסכים: שיהא טפל חמור מן העיקר. לחל זה למעבר מן העיקר. לחל זה למעבר גופיה לא בעי נסכים: לחמי מכחו נשון נסכים: רבא אמר. לחל מלים לגבי מלים ומלים לגבי מלים: מלים מלים לגבי מלים. לחל מלים לגבי מלים: מלים מלים לגבי מלים. לחל מלים לגבי מלים: מלים מלים לגבי מלים. לחל מ

נסכי רחלה בבמה. יין היה ג"כ לויט נגסומו אם היו מפרישין מן יכר נקבה. ע"ש מן רחלה לבמה ומתירין היה ממני היה ממכה שקלים מחמת היו ממכה עגל וכר גדי מוסף עגל וכר גדי משמע שמחמת מוסף ממנו מגיי גדי היו לעולת גדי גדולות מן קטנים מן כבשים מן נקבות דהיינו נמי לבמה ומחלה דטלן נמסיכין מין מוך מגל מלים שלש מה טעלין משם לגוכך נמסכי מלים [ב] שלש ב[ג]מסכין (ג) מין לגמסכין דמי להכמה סיה נעון נמסכים סהין לעזרות ממך מי שיה מעכה נמסים הלך שלש יחמנן הממוחה על המוממות ומוכן [ד]על נמסיו ומוכן לו מוחם והולך שלש גוסר הממוחה על היין ומוכן לו מוחם והולך ומוכן לו נמסיו: **מתני'** היורש פומר. על קרבן שמיו למחר מיחם שמיו: **ובניהו נשבחים.** שהיה שמיו מיב להניח עם הוכמי: **ומימר.** שיכול להעמיד מקרבן שמיו כלשיו: **גמ'** מחר. שעיר המשמלח שהרן ומיו מוממין בו ולא מעלים ולא היה מחמיכה: **אמר לי'** רבי יהודה אף זה אחרון ובניו מחכפרים. עם המנור ומחמיכה שנעלים היה: **ובפר את** מקדש הקדש זה בר. מחר שגמר כל ההשלות והיה טובל מלס הפר ומלס השעיר המעמד בפנים ומכפר על טומאת מקדש וקדשיו שהיחה בו טומאה מקבל עבירות וין למחכפרין בו ג' הכהנים היו מחיכה בעגלים: זה שמעון אומר. אין לוחלי בחא מחיכה בוחן לכמס שוחלי אלו: **ורבי שמעון.** לחומר לחלן שהכהנים מחכפרין בשעיר המשמלח הל קחני מייחמ[ו] **להשוות** [ה]לומר שהכהנים בחמר: **אמר לך** מאי חישוה דבני בפרה ניחוד אבל כל חד וחד מכפר בדמשיחה. [ו]יכולין מלס השעיר והכהנים כלס הפר [ז]: **אחד ישראל אחד בהן משיח אחד בהנים.** מהכפרין בשלר עבירות בשעיר המשמלח: מה ין יכולין להכהנים וכו' זו דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר וכו': **תנו רבנן ובמבנו וקני הנדה את ידיהם על ראש הפר.** לכחיב בפר העלם דבר על בפר מ': **ואין שיורי** עבודות כובנים מעונים בפיכה. [ח]ו' בחיכות הן פר העלם דבר על בפר [ט] [לגמר מעיכ עיכ מפר העלם דבר על בפר]: **אלא באחרון.** לבחר בהן ולפ על גב [י]למחים לא עבדו [עבודת כוהנים] בחוך הכהן על השעיר: **הדר.** וסמך מחלן וגר השעיר חמי (ויקרא מ):

רש"י כתי"

מתני' היא. [במנ' עקלים] למנן [מרבה חוחמות] היו במקדש [ואל חמר היה] כחוב בחורה: **גבבי צאן.** זכרים ונקבות גל גדולים ושל קטנים שהיה מביא בן גדול בן קטן בן זכרים ובן נקבה ולא [היה מביא] בחיכת [לגלח הין] טוען [לגלח הין] טעון טעות [לגזכר דקתני מקבת דנקבת בן גדולה ובן קטנה מלה] **ומנכו** [במנ' עקלים] למנן [מרבה חוחמות] היו במקבל [ואל חמר היה] כחוב בחורה: **גבבי צאן.** זכרים ונקבות של גדולים ושל קטנים שהיה מביא בן גדול בן קטן בן זכרים ובן נקבה ולא [היה מביא] בחיכת [לגלח הין] טוען [לגלח הין] טעון טעות [לגזכר דקתני מקבת דנקבת בן גדולה ובן קטנה מלה] **ומנכו:** [ח]לכך **גבבי** [במנ' עקלים] למנן [מרבה חוחמות] היו במקבל [ואל חמר היה] כחוב בחורה: **גבבי צאן.** זכרים ונקבות של גדולים ושל קטנים שהיה מביא בן גדול בן קטן בן זכרים ובן נקבה ולא [היה מביא] בחיכת [לגלח הין] טוען טעות [לגזכר דקתני מקבת דנקבת בן גדולה ובן קטנה מלה] **ומנכו:** [ח]לכך **גבבי** [במנ' עקלים] למנן [מרבה חוחמות] היו במקבל [ואל חמר היה] כחוב בחורה: **גבבי צאן.** זכרים ונקבות של גדולים ושל קטנים שהיה מביא בן גדול בן קטן בן זכרים ובן נקבה ולא [היה מביא] בחיכת [לגלח הין] טוען טעות [לגזכר דקתני מקבת דנקבת בן גדולה ובן קטנה מלה] **ומנכו:** [ח]לכך **גבבי** [במנ' עקלים] למנן [מרבה חוחמות] היו במקבל [ואל חמר היה] כחוב בחורה: **גבבי צאן.** זכרים ונקבות של גדולים ושל קטנים שהיה מביא בן גדול בן קטן בן זכרים ובן נקבה ולא [היה מביא] בחיכת [לגלח הין] טוען טעות [לגזכר דקתני מקבת דנקבת בן גדולה ובן קטנה מלה] **ומנכו:** [ח]לכך

רבינו גרשום

תעשה מנחה. או לשה בכבשים או בעזים. כיון ויכחיב לכבש האחד: לנסכי רחלה וקבה: או בעזים מה ת"ל. והלא עזים בכלל בכבשים: נסכי רחלה בכמה יין צריכה היה ורצה לנסותנו אם היינו מפרישים בין גדולה לקטנה: **ואמרי'** ליה מעזי היא במנ' שקלים ארבע חוחמות היו במקדש וכחוב עליהן עגל זכר גדי כר גדי משמש עם נסכי בין גדולה בין קטנה בין זכרים בין נקבות נסכיהן שוה חוץ משל אילים. מי שהוא מבקש נסכים הולך אצל יוחנן שהוא ה' ממונה על החוחמות: **ושעיירי** ע"ז דליף מעיזי מעיני מפר העלם דבר היינו פר הבא על כל המצות: א"ל ר' יהודה אף זה אהרן ובניו מחכפרין. בו עם הצבור וכמיכה בכלים היא: וכפר את מקדש הקדש זה היה אחר שגמר כל החזאות והיה נוטל מדם השעיר העשוי בפנים ומדם הפר ומכפר על טומאת מקדש וקדשיו בין דלפני לפנים בין והיכל בין בעזרה כהנים והקהל והלוים ושאר שחכפרים בשעיר המשחלח בשאר עבירות וכיון דמחכפרין בו בכהנים היינו סמיכה בכלים (והיינו) ואחא ר' יהודה למעמיך דאמר שמעון למעמיך בו ולא אין מחכפרין בו ולא היא סמיכה בכלים: **ור'** שמעון הא ודאי קחני ב"ח כהנים בפר בדנפשיה כהנים בפר וישראל בשעיר כדקחני בשבועות אחר כהנים ואחר ישראל ואחר בהן משיח מחכפרין בשאר עבירות בשעיר המשחלח מה בין ישראל לכהנים וכו' זה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': **הדר** ומסך אהרן את ידיו על ראש השעיר החי היינו שעיר המשחלח וקשיא דר'

הגהות הב"ח

(ה) גמ' כשעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה: (ו) שם וכשם שאיהו וכו' ולר' שמעון: (ז) רש"י ד"ה נסכי דאילים ניין: (ח) ד"ה ואין שאיני עבודת כוכבים ומ' כל המנות שם"ל ותמ"ל מ"ם גלא מהכין כלומר נהכין החיי הם"ל ותמ"ל מ"ם ואין שאיני עבודת כוכבים מעונין ממיכה נאהכין דכחיב ומסך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי גלא מקיש דגמר מעיני עיני מפר העלם דבר של צבור וקשיא לר' שמעון מלרבי שמעון:

תורה אור השלם

א) וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר: [ויקרא טז, לג]

ב) וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה: [ויקרא טז, כא]

שיטה מקובצת

(ה) בבמה ואמרינן ליה מתניתין היא גו"י: (ו) ועל הכהנים במשמען ועל: (ז) ברנפשיה. פירוש לרבי יהודה. זה הפר הוא מרבען שבחאי: (ח) בדקתני [בשבועות]: (ט) מקוש וקשיוה ר"ש אומר והשאר נמחק: (י) ת"ר פר טעון סמיכה כו' והשאר נמחק: (ל) שאין נסכיו שוין לנסכיו דהני שהאיל היה שעון שלישית ההין לעשרון: (מ) תנהן לו מעות על: (נ) דהשוו כולם שמחכפרים: (ס) הפר בדקתני בשבועות: (פ) למימר אימבא (אי) משום דאי אמרת בשלמא לדבות שעיר נחשון ניחוא אלא כר' ותיבות חי למעט שעיר נחשון שפיר ל"ש ומחמן:

(ב) נסכי רחלה בבמה. יין היה ג"כ לויט נגסומו אם היו מפרישין מן יכר נקבה. ע"ש מן רחלה לבמה ומחלה דטלן נמסיכין מין מוך מגל מלים שלש מה טעלין משם לגוכך נמסכי מלים [ב] שלש ב[ג]מסכין (ג) מין לגמסכין דמי להכמה סיה נעון נמסכים סהין לעזרות ממך מי שיה מעכה נמסים הלך שלש יחמנן הממוחה על המוממות ומוכן [ד]על נמסיו ומוכן לו מוחם והולך שלש גוסר הממוחה על היין ומוכן לו מוחם והולך ומוכן לו נמסיו: **מתני'** היורש פומר. על קרבן שמיו למחר מיחם שמיו: **ובניהו נשבחים.** שהיה שמיו מיב להניח עם הוכמי: **ומימר.** שיכול להעמיד מקרבן שמיו כלשיו: **גמ'** מחר. שעיר המשמלח שהרן ומיו מוממין בו ולא מעלים ולא היה מחמיכה: **אמר לי'** רבי יהודה אף זה אחרון ובניו מחכפרים. עם המנור ומחמיכה שנעלים היה: **ובפר את** מקדש הקדש זה בר. מחר שגמר כל ההשלות והיה טובל מלס הפר ומלס השעיר המעמד בפנים ומכפר על טומאת מקדש וקדשיו שהיחה בו טומאה מקבל עבירות וין למחכפרין בו ג' הכהנים היו מחיכה בעגלים: זה שמעון אומר. אין לוחלי בחא מחיכה בוחן לכמס שוחלי אלו: **ורבי שמעון.** לחומר לחלן שהכהנים מחכפרין בשעיר המשמלח הל קחני מיחמ[ו] **להשוות** [ה]לומר שהכהנים בחמר: **אמר לך** מאי חישוה דבני בפרה ניחוד אבל כל חד וחד מכפר בדמשיחה. [ו]יכולין מלס השעיר והכהנים כלס הפר [ז]: **אחד ישראל אחד בהן משיח אחד בהנים.** מהכפרין בשלר עבירות בשעיר המשמלח: מה ין יכולין להכהנים וכו' זו דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר וכו': **תנו רבנן ובמבנו וקני הנדה את ידיהם על ראש הפר.** לכחיב בפר העלם דבר על בפר מ': **ואין שיורי** עבודות כובנים מעונים בפיכה. [ח]ו' בחיכות הן פר העלם דבר על בפר [ט] [לגמר מעיכ עיכ מפר העלם דבר על בפר]: **אלא באחרון.** לבחר בהן ולפ על גב [י]למחים לא עבדו [עבודת כוהנים] בחוך הכהן על השעיר: **הדר.** וסמך מחלן וגר השעיר חמי (ויקרא מ):

רש"י כתי"

מתני היא. [במנ' עקלים] למנן [מרבה חוחמות] היו במקבל [ואל חמר היה] כחוב בחורה: **גבבי צאן.** זכרים ונקבות של גדולים ושל קטנים שהיה מביא בן גדול בן קטן בן זכרים ובן נקבה ולא [היה מביא] בחיכת [לגלח הין] טוען [לגלח הין] טעון טעות [לגזכר דקתני מקבת דנקבת בן גדולה ובן קטנה מלה] **ומנכו:** [ח]לכך **גבבי** [במנ' עקלים] למנן [מרבה חוחמות] היו במקבל [ואל חמר היה] כחוב בחורה: **גבבי צאן.** זכרים ונקבות של גדולים ושל קטנים שהיה מביא בן גדול בן קטן בן זכרים ובן נקבה ולא [היה מביא] בחיכת [לגלח הין] טוען טעות [לגזכר דקתני מקבת דנקבת בן גדולה ובן קטנה מלה] **ומנכו:** [ח]לכך **גבבי** [במנ' עקלים] למנן [מרבה חוחמות] היו במקבל [ואל חמר היה] כחוב בחורה: **גבבי צאן.** זכרים ונקבות של גדולים ושל קטנים שהיה מביא בן גדול בן קטן בן זכרים ובן נקבה ולא [היה מביא] בחיכת [לגלח הין] טוען טעות [לגזכר דקתני מקבת דנקבת בן גדולה ובן קטנה מלה] **ומנכו:** [ח]לכך

נסכי רחלה בבמה [ה]ופשטינא ליה מהתני' [ו]**גדי** משמש נסכי צאן של גדולים ושל קטנים של זכרים ושל נקבות חוץ משל אילים: **מתני'** [ז]כל קרבנות הצבור אין בהן סמיכה חוץ מן הפר הבא על כל המצות ושעיר המשתלח רבי שמעון אומר אף שעיר עבודת כוכבים [ח]כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מן הבכור והמעשר והפסח [ט] והיורש [י] סומך ומביא נסכים [כ]ומימר: **גמ'** [ל] ת"ר כל קרבנות הצבור אין בהן סמיכה חוץ מפר הבא על כל המצות ושעירי עבודת כוכבים דברי רבי שמעון רבי יהודה אומר שעירי עבודת כוכבים אין בהן סמיכה ואת מי אביא תחתיהם שעיר המשתלח לא סגיא דלא מעייל אמר רבינא [מ] גמירי שתי סמיכות בצבור אמר לו רבי שמעון והלא אין סמיכה אלא בבעלים זה אהרן ובניו סומכין בו אמר לו אף זה אהרן ובניו מחכפרין בו א"ד ירמיה ואודו לטעמייהו [נ] דתניא [ס] וכפר את מקדש הקדש זה לפני ולפנים ואת אהל מועד זה היכל? מגבה במשמעו יכפר אלו העזרות [ע] כהנים במשמען על כל עם הקהל אלו ישראל יכפר אלו הלוים הושוו כולן לבפרה אחת שמחכפרין בשעיר המשתלח (פ) דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר כשם שהם שעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל על טומאת מקדש וקדשיו כך הם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו (צ) כשם שוידוי של שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות כך וידוי של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות ור' שמעון הא ודאי הושוו אין הושוו דבני כפרה ניהו מיהו כל חד וחד מכפר [ק] ברנפשיה לרבי יהודה טומאת מקדש וקדשיו ישראל מכפרי בדם שעיר הנעשה בפנים וכהנים בפר של אהרן בשאר עבירות אלו ואלו מכפרי בוידוי שעיר המשתלח ולרבי שמעון בשאר עבירות נמי כהנים בוידוי דפר מחכפרי בדקתני [ר] אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משיח מה בין ישראל לכהנים ולכהן משיח אלא שדם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו [ש] [זו דברי ר' יהודה] ור' שמעון אומר כשם שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל כך דם הפר מכפר על הכהנים כשם שוידוי של שעיר המשתלח מכפר על פר מכפר על הכהנים ת"ר [ת] וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר פר טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר פר טעון סמיכה בוקנים ואין שעירי עבודת כוכבים טעון סמיכה בוקנים אלא באהרן ורמינהו [א] החי החי טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה דברי ר' יהודה ר"ש אומר חי טעון סמיכה באהרן ואין

[ב] במשמעו [שעיר] נחשון משום דלא חמרת בשלמא לרבות שעיר אלא למעט [שעיר] נחשון דניחא ליה למיכתב קרא מיבה לשמח מלוות לא ילפינן כלחמר ק' כל המנות בחות מלה (לעיל דף עג.) גבי מנחת שמיני לעטרה: הם

[ג] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ד] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ה] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ו] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ז] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ח] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ט] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [י] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [כ] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ל] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [מ] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [נ] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ס] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ע] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [פ] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [צ] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ק] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ר] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ש] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [ת] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר': [א] שעיר המשמלח בשאר עבירות דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כר':

הא לרבי שמעון סמיכה בבעלים בעינן. ולהרוג נמי בעלים הוא דלא מצוה שמתכפר עם כל יבולו הא אמר ר' שמעון סתמא הוריות (דף ה.) פר ושעיר לכל שבט והא תמיד וקמיצת שיריים פר ושעיר לגיסא אחת דין בפני עצמן דין בפני עצמן ואין שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה ולא שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה לך מנין לרבות שעירי עבודת כוכבים דכתיב [ויקרא ד, כד] ושחט אותו בירכתי הצפון לפני ה' ואין שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה ולא שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה לך מנין לרבות שעירי עבודת כוכבים דכתיב [ויקרא ד, כט] וסמך את ידו על ראש החטאת ושחטו את החטאת בירכתי העולה לרבות שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה ולא שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה לך מנין לרבות שעירי עבודת כוכבים דכתיב [ויקרא ד, לג] וסמך את ידו על ראש החטאת ושחטו אותה לחטאת במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' החטאת הזאת [ויקרא ד, כד] וסמך את ידו על ראש השעיר ושחטו אותו לחטאת במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' החטאת הוא [ויקרא ה, כה] ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים [ויקרא ג, א] יקריבנו: [ויקרא ג, ב] אם קשב הוא מקריב את קרבנו והקריב אותו לפני ה': [ויקרא ג, ז] וסמך את ידו על ראש קרבנו ושחט אותו לפני אהל מועד וזרקו בני אהרן את דמו על המזבח סביב: [ויקרא ג, ח]

גירסא בעלמא. ל"א [ב] פירש בקונטרס לומר דרבי יהודה ליה ליה הלכה למשה מסיני בשתי סמיכות אלא גירסא בעלמא נקט להו וליף להו מקראי וקשה דבפרק כל המנחות בתוס' (לעיל נב:) פריך ויהו זמני שלמי צבור טעונין סמיכה מק"ו ומשני גמירי שתי סמיכות בעבור ור"ל להסס מיירי לר' שמעון דלית ליה גמרא כדאמר נמי בסמוך לרבינא ורבי יהודה הוה ממעט זמני שלמי צבור מהפר עד פירש לשון אחר גירסא בעלמא ומקראי גמירא לשמעון.

איבא למיפרך. מימה מלף מהקישא לכל הקרבנות כדדרשינן (זבחים דף ז:) מיום צוותו זה ובכור מעבר ופסח: **שכן** משונים נסכים ותנופת חזה ושוק. וכי מימא מעתה ומפס יוכיחו מה לכולהו דמתן למיס מרומה למזבח מתמר מהני דנמתנה לחם: קרבי

שנכנם דמה לפנים טעונה סמיכה למה לי [ג] למימרא שהיה סימנא בעלמא ואימא שעיר הנעשה בפנים דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה ולרבינא דאמר גמירי שתי סמיכות בציבור קראי למה לי איצטריך הלכתא ואיצטריך קראי דאי מקרא הוה אמינא זבחי שלמי ציבור [ד] כי קשיא אמתני' דתך פירקא דכל המנחות באות [ה] א"ר שמעון שלשה מינין טעונין שלש מצות (ו) ליתי בקל וחומר ויהו זבחי שלמי ציבור טעונין סמיכה מקל וחומר מה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה חיים וכו' איצטריך הלכתא ואי מהלכתא (הוה אמינא) לא ידעינן הי [ו] ניתו קמשמע לן דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה: כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מבכור ומעשר ופסח: ת"ר [ז] קרבנו ולא הבכור שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין קדושתן מרחם טעונין סמיכה בכור שקדושתו מרחם אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא הבכור [ח] קרבנו ולא מעשר שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין מקדשין לפניהם ולאחריהם טעונין סמיכה מעשר שמקדש לפניו ולאחריו אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא מעשר [ט] קרבנו ולא פסח שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאינו בעמוד והבא טעונין סמיכה פסח שהוא בעמוד והבא אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא פסח איבא למיפרך מה לשלמים שכן טעונין נסכים ותנופת חזה ושוק קראי אסמכתא בעלמא אלא קראי

ואין שעירי עבודת כוכבים משונין סמיכה באהרן [ז] אלא בזקנים. וקשיא לרבי שמעון מלרבי לחמם ממר נהלכן והכא לומר מקרים: והאמר (י) [ח] סמיכה בבעלים. ובעלים דשעירי עבודת כוכבים היינו זקנים ולא כהנים: [ט] פר ושעיר לכל שבט והא תמיד וקמיצת שיריים פר ושעיר לגיסא אחת דין בפני עצמן דין בפני עצמן ואין שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה ולא שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה לך מנין לרבות שעירי עבודת כוכבים דכתיב [ויקרא ד, כד] ושחט אותו בירכתי הצפון לפני ה' ואין שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה ולא שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה לך מנין לרבות שעירי עבודת כוכבים דכתיב [ויקרא ד, כט] וסמך את ידו על ראש החטאת ושחטו את החטאת בירכתי העולה לרבות שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה ולא שעירי עבודת כוכבים משונים סמיכה לך מנין לרבות שעירי עבודת כוכבים דכתיב [ויקרא ד, לג] וסמך את ידו על ראש החטאת ושחטו אותה לחטאת במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' החטאת הזאת [ויקרא ד, כד] וסמך את ידו על ראש השעיר ושחטו אותו לחטאת במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' החטאת הוא [ויקרא ה, כה] ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים [ויקרא ג, א] יקריבנו: [ויקרא ג, ב] אם קשב הוא מקריב את קרבנו והקריב אותו לפני ה': [ויקרא ג, ז] וסמך את ידו על ראש קרבנו ושחט אותו לפני אהל מועד וזרקו בני אהרן את דמו על המזבח סביב: [ויקרא ג, ח]

רבינו גרשום

שמעון אחיו' שמעון התם קאמר באהרן והכא בזקנים: **והאמר** רבי שמעון סמיכה בבעלים בעינן דתפי' עדיפא סמיכה בזקנים בשעיר עבודת כוכבים דאיכא הוה בעלים [טפי] מאהרן **אלא** תרין חבי הפר ובר' והכי קאמר ליה ר"ש לר' יהודה מפר לא משמע למעוטי שעיר דפר צריך לגופיה (אחא) ה"א שעיר עבודת כוכבים בעי סמיכה ואי שמיע לך מרבך דלא בעי סמיכה באהרן הוא דשמיע לך דלא בעי סמיכה ביה אלא בזקנים ומעוטא דאהרן לאו מפר נפקא **אלא** מהתי כדקאמינא: ואית ספרי דכתיב בהו ומעוטא הוא הזיינו פירושא אי אמרת כיון דבעי סמיכה בזקנים לאו מיעוטא [אלא] רבוייא אפילו הכי מעוטא הוא דמפעט להו מאהרן: ור' יהודה למה למעטינהו לשעיר עבודת כוכבים מקראי מפר ומהתי והאמר רבינא גמירי שתי סמיכות בציבור ותו לא וכיון דקאמר במתני' חוץ מפר העלם המשתלח היינו סמיכות ולא הוה צריך למעוטי בברייתא מקראי ודאי לא היה צריך למעוטינהו תו מקרא **אלא** להכי הדר מעטינהו משום גדסא בעלמא כרי שיהא לשותן רגיל דבי סמיכות בציבור ותו לא וקראי לסמיכה בעלמא: ור"ש דפשיטא לי' שעיר דעבודת כוכבי טעונה סמיכה בזקנים מדתניא וסמך ידו על ראש השעיר דכתיב בשויא לרבות שעיר נחשון לסמיכה ואי קשיא דכתיב בשויא לרבות שעיר נחשון כל קרבנות יחיד טעונין סמיכה והאי נמי קרבן יחיד אפילו הכי אצטריך קרא לרבות שעיר נחשון לסמיכה דשעה מדחזרות לא לימעט ור' שמעון אמר לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה שהיה רבי שמעון אומר וכו' דשעירי עבודת כוכבים דמן נכנס לפנים: **לסימנא** בעלמא ג) שכל חטאת ואימא לרבות שעיר יהו"כ הנעשים בפנים לא ס"ד דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירת כוכבים מצוה ידועה דכתיב או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה ושעיר עבודת כוכבים מכפר ג"כ על עבירת מצוה ידועה אבל שעיר הנעשה בפנים לא מכפר אלא על שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף **ולרבינא דאמר** גמירי בין לר' יהודה בין לר"ש ד) דאמר לר' יהודה למה ליה למעוטינהו

רבינו נסים

ואימא שעיר הנעשה בפנים דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות ידועה ולרבינא דאמר גמירי שתי סמיכות בציבור קראי למה לי איצטריך הלכתא ואיצטריך קראי דאי מקרא הוה אמינא זבחי שלמי ציבור כי קשיא אמתני' דתך פירקא דכל המנחות באות א"ר שמעון שלשה מינין טעונין שלש מצות ליתי בקל וחומר ויהו זבחי שלמי ציבור טעונין סמיכה מקל וחומר מה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה חיים וכו' איצטריך הלכתא ואי מהלכתא (הוה אמינא) לא ידעינן הי ניתו קמשמע לן דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה: כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מבכור ומעשר ופסח: ת"ר קרבנו ולא הבכור שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין קדושתן מרחם טעונין סמיכה בכור שקדושתו מרחם אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא הבכור קרבנו ולא מעשר שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין מקדשין לפניהם ולאחריהם טעונין סמיכה מעשר שמקדש לפניו ולאחריו אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא מעשר קרבנו ולא פסח שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאינו בעמוד והבא טעונין סמיכה פסח שהוא בעמוד והבא אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא פסח איבא למיפרך מה לשלמים שכן טעונין נסכים ותנופת חזה ושוק קראי אסמכתא בעלמא אלא קראי

ואין שעירי עבודת כוכבים משונין סמיכה באהרן אלא בזקנים אמר רב ששת ותסברא דתך קמייתא מרצתא היא הא א"ר שמעון סמיכה בבעלים בעינן אלא תריץ הכי הפר פר טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר החי חי טעון סמיכה באהרן ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים והכי קא אמר ליה ר' שמעון לר' יהודה שעירי עבודת כוכבים בעו סמיכה ואי שמיע לך דלא בעו סמיכה באהרן הוא דשמיע לך ומיעוטא מהחי הוא ורבי יהודה למה לי למעטינהו מקרא והא אמר רבינא גמירי שתי סמיכות בציבור גירסא בעלמא ורבי שמעון שעירי עבודת כוכבים דביעא סמיכה מנלן נפקא לן מדתניא ונסמך ידו על ראש השעיר לרבות שעיר נחשון לסמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לרבות שעירי עבודת כוכבים דכתיב [ויקרא ד, כט] וסמך את ידו על ראש החטאת ושחטו את החטאת בירכתי העולה לרבות שעירי עבודת כוכבים משונין סמיכה ולא שעירי עבודת כוכבים משונין סמיכה לך מנין לרבות שעירי עבודת כוכבים דכתיב [ויקרא ד, לג] וסמך את ידו על ראש החטאת ושחטו אותה לחטאת במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' החטאת הזאת [ויקרא ד, כד] וסמך את ידו על ראש השעיר ושחטו אותו לחטאת במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' החטאת הוא [ויקרא ה, כה] ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים [ויקרא ג, א] יקריבנו: [ויקרא ג, ב] אם קשב הוא מקריב את קרבנו והקריב אותו לפני ה': [ויקרא ג, ז] וסמך את ידו על ראש קרבנו ושחט אותו לפני אהל מועד וזרקו בני אהרן את דמו על המזבח סביב: [ויקרא ג, ח]

חשק שלמה

על שיטה מקובצת

ב) אלא הכי קתני הפר: ג) נסמא ליה: ד) תיבת למימרא נמחק: ה) וכתי שלמי צבור ו) אצטריך הלכתא ואי כו' והשאר נמחק: ז) ניהו אות ג' נמחק ס"א היינו: ח) והאמר ר' שמעון: ט) סמיכה באהרן אלא תיבת ביה נמחק: י) מהתי בדקאמרינא: יא) לא צריך היה: יב) שתהא לשתנו: יג) והא דנמירי: יד) בבעלים לא איצטריך: טו) לך הא תנן: טז) שמעון סמיכה בציבור: יז) קמ"ל קרא דהשעיר: יח) סמיכה ופר העלם דבר כו' ושעיר המשתלח דכתיב בהו סמיכה בפירוש:

חשק שלמה

על שיטה מקובצת

ב) נראה דאסר מלן ול"ל שלמי צבור יחיו טעונין סמיכה ומקרי כו' מיעוטיה הילכתא.

תורה אור השלם

א) וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְיָ וְשָׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי יְיָ: [ויקרא ד, טו]

ב) וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה: [ויקרא טז, כא]

ג) וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בְּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה לִפְנֵי יְיָ חַטָּאת הוּא: [ויקרא ה, כה]

ד) וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לְיְיָ זָכָר אוֹ נְקֵבָה תְּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: [ויקרא ג, א]

ה) אִם כֶּשֶׂב הוּא מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְיָ: [ויקרא ג, ז]

ו) וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: [ויקרא ג, ח]

חשק שלמה

על רבינו גרשום

ד) [נ"ל שכל] חטאת שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה. ג) נ"ל דקתי' לר' יהודה.

מסורת הש"ס

א) [נ"ל מכ: פס:]. ב) זמחים מח: [נ"ל זה:]. ג) [נ"ל נב:, ד] נ"ל אלא כמאן דאמר מעתה מעתי מעתי מפר כעלם דבר אל נשיא וקמיצת כי, ה] נ"ל בהמתו הוא דתנמיע כי' ו) נ"ל דגמר ס"ק ז) נ"ל טו: כמשיר המשתלח סמיכה בפעלים לא מצינו, ח) ועי' זה נפי' רש"י שלמים.

קראי למה לי. פי' מקונטרס דמלת קרבנו כמיני נמלמים מיקרא ומשם מן הגמן קרבנו מס כמס הוא מקריב קרבנו וסמך ידו על רמס קרבנו ומ"ב ממנו למקרבנו דעו מקי ומהם לו כמיני מלת מרי ומס עז קרבנו והקריב ממנו קרבנו ושמת וסמך ידו על רמשו מסיב כמו קרבנו: **תחלת** הקדש מסוף הקדש. ממורה מסמיכה ומעזיר נפרק בית שמאי (דף נג.) מסיב לתמורה סוף הקדם מהל הכא לגבי סמיכה מסיב מחלת הקדם ומיש ספריס דגרסי הכא מיפכא וכפ' הזהב (ז"מ טה.) נמי קרי תמורה סוף הקדם לגבי מילול: **קרבנו ולא קרבן** עשבד כוכבים. הא דלרשיון נפרק כל הממחות מחות מלה (לעיל מס.): בני ישראל סומכין ואין עובדי כוכבים סומכין פירשתי שם[ס]: **לרבות** כל בעלי קרבן לסמיכה לית ליה. [ס] פי' בקונ' לחמ' קומך על ידי כולן ובריש ממורה (דף כ) פירש בקונט' ללא שמני כלל ויש ספריס שכמוב שם מ"ש ללא מייחד קרבן לידיהו ממנע כפירושו מהל קשה לדלמן [ע] ממרי' קרבנו לרבות כל בעלי סמיכה לזה מבעי ליה לרבות את האשה דתניא כל בעלי קרבן לסמיכה ורבי יהודה לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה לית ליה ואי נמי אית ליה עובד כוכבים וחבירו מחד קרא נפקא אייתרו ליה תרי קראי חד קרבנו ולא קרבן אביו ואידך לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ורבי יהודה האי המר ימיר מאי עביד ליה מיבעי ליה לרבות את האשה דתניא לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בלשון זכר מה [ע] סופינו לרבות [ב]את האשה תלמוד לומר המר ימיר ורבנן דרשי ליה [ד] מואם ור' יהודה ואם לא דריש: **מתני'** [ג] הכל סומכין [ד] חוץ מחרש שוטה וקטן וסומא ועובד כוכבים והעבד והשליח והאשה [ה] וסמיכה שירי מצוה [ו] על הראש בב' ידים [ו] ובמקום שסומכין שוחטין [ז] [ח] ותכף לסמיכה שחיטה: **גמ'** [ט] בשלמא חרש שוטה וקטן דלאו בני דעה נינהו עובד כוכבים נמי [ג ח] בני ישראל סומכין [ו] ואין עובדי כוכבים סומכין אלא סומא מאי מעמא לא רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר אתיא סמיכה סמיכה מזקני [ז] עדה וחד אמר אתיא סמיכה סמיכה מעולת ראייה ולמאן [ט] דאמר מעולת ראייה מ"ט לא יליף מן זקני עדה

קראי למה לי [א] קרבנו ולא קרבן חבירו [ב] קרבנו [א] ולא קרבן עובד_כוכבים [ג] קרבנו לרבות [ב] כל בעלי קרבן לסמיכה: היורש סומך: תני רב חנניה קמיה דרבא יורש אינו סומך יורש אינו מימר והא אנן תנן היורש סומך ומביא את נסכיו ומימר אמר ליה [ד] איפכאי א"ל לא (ע) מתניתין [ה] מני רבי יהודה היא [ו] דתניא יורש סומך יורש מימר רבי יהודה אומר יורש אינו סומך יורש אינו מימר מאי מעמא דר' יהודה קרבנו ולא קרבן אביו ויליף תחלת הקדש מסוף הקדש מה סוף הקדש יורש אינו סומך אף תחילת הקדש יורש אינו מימר ורבנן [ז] המר ימיר לרבות את היורש ויליף סוף הקדש מתחילת הקדש מה תחלת הקדש יורש מימר אף סוף הקדש יורש סומך ורבנן האי קרבנו מאי עבדי ליה קרבנו ולא קרבן עובד כוכבים קרבנו ולא קרבן חבירו קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ורבי יהודה לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה לית ליה ואי נמי אית ליה עובד כוכבים וחבירו מחד קרא נפקא אייתרו ליה תרי קראי חד קרבנו ולא קרבן אביו ואידך לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ורבי יהודה האי המר ימיר מאי עביד ליה מיבעי ליה לרבות את האשה דתניא לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בלשון זכר מה [ח] סופינו לרבות [ג]את האשה תלמוד לומר המר ימיר ורבנן דרשי ליה [ד] מואם ור' יהודה ואם לא דריש: **מתני'** [ה] הכל סומכין [ו] חוץ מחרש שוטה וקטן וסומא ועובד כוכבים והעבד והשליח והאשה [ז] וסמיכה שירי מצוה [ח] על הראש בב' ידים [ט] ובמקום שסומכין שוחטין [י] [יא] ותכף לסמיכה שחיטה: **גמ'** [יב] בשלמא חרש שוטה וקטן דלאו בני דעה נינהו עובד כוכבים נמי [ה יא] בני ישראל סומכין [ח] ואין עובדי כוכבים סומכין אלא סומא מאי מעמא לא רב חסדא ורב יצחק בר אברימי חד אמר אתיא סמיכה סמיכה מזקני [יא] עדה וחד אמר אתיא סמיכה סמיכה מעולת ראייה ולמאן [יב] דאמר מעולת ראייה מ"ט לא יליף מן זקני עדה

דגין

רש"י כת"י

ולא קרבן חבירו. [לגמ נמי] סמיכה [כמל מכין]: כל בעלי קרבן. שאם [היה להם בחופפות] קרבן אחד קומך עליו ולא [מחמיני לסמוך] מלה: איפכא. להפך. ה"ג ממחיתין ר' יהודה היא: תחלת הקדש. ממורה [המחל] כשממיר הוא ממלה להקדישה: [מסוף הקדש]. סמיכה דמה [סמיכה] [ו] אין לאחר סמיכה דקסבר אחד [קומך] לכולם: עבדים וחבירו. אחד קרא נפקא [דמעלו] ולא הצלים אין שלומו של עכו"ם ואין שלומו של ישראל: שכל הענין. של ממורה: מה סופינו לרבות. אחר שסופינו לרבות את האשה: **מתני'** וסמיכה שירי מצוה. למינו מעכב בפלים: במקום שסומכין שוחטין. כגון מקום מלק ולא יהיה [ממקומם]: **גמ'** מקני העדה. לפי קומץ מינהו כלאחרי' בפרשה' [מקים] ריפס לגבעים [ומוך] כשם שאין אין מעקין בגדל כך מנוקים ממום כשמיב כלך יפה לעיני ומום אין כך: משלת ראייה. דבני סמיכה כשם קומין לא: [כשמיב] יליף יליף ואחרי' אחל קומין לא:

דגין

רש"י כת"י

מקראי ולר' שמעון למה ליה לרבינהו מקראי הא גמירי ב' סמיכות ותו לא: איצטריך הלכתא ואצטריך קרא דאי מקרא הוה אמינא זבחי שלמי צבור טעונין סמיכה מק"ו כדאמר בפ' כל המנחות ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים וטעונין סמיכה וכו' להכי איצטריך הלכתא למעוטינהו: אית דמפרשי גרסא בעלמא הוא דקא גמיר ולאו הלכתא גמירי ליה האי דקאמר ר"ש במתני' אף שעירי ע"ז לאו משום דקסבר דר' סמיכות בצבור אלא קסבר שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה כמו פר הפלם דבר ושעיר המשחלח דכתיב בהו סמיכה בפירוש ולעולם ב' סמיכות בני כצבור עצמן ולא בכהנים: היורש סומך על קרבן אביו אחר שמת אביו ומביא נסכים שהיה אביו חייב להביא עליו. ומימר שיכול להמיר קרבן אביו כאביו. ת"ל קרבנו למעוטי בכור פסח ומעשר שהללו באין חובה ולא על חטא: מעשר שמקדישין לפניו ולאחריו כדאמרן קרא לעשירי כו': איבא למיפרך דאפילו לא מימיב רחמנא מקרבנו לא ילפי משלמים דמה לשלמים שכן טעון תנופה חזה ושוק. ודאי לא צריכי קרא אלא אסמיכה בעלים ואלא עיקר קראי למה לי: דתלתא קרבנו כתיבי: לרבות כל בעלי קרבן.

כל שיש להן חלק לסמיכה: א"ל איפכא. כלומר אהפך כדי שלא תקשי לי המשנה: א"ל רבא לא צריכת דמתני' ר' יהודה היא: יליף תחלת הקדש כשמימר היינו כמקדישו תחלה מסוף הקדש סמיכה דסמיכה בששת שחיטה היא שעה שמבערו מן העולם: יורש אינו סומך בדקאמרת קרבנו ולא של אביו: עכו"ם וחבירו מחד קרא נפיק דזה וזה אינו שלו: אינו מדבר אלא בלשון זכר דכתיב ולא יחליפנו ולא כתיב ולא תחליפנו: אתיא סמיכה סמיכה מזקני העדה. והם מנוקים מכל מום:

(ע) גמרא ל"ל לא צריכא ממימין מני: (ב) רש"י ד"ה מימין וכו' ומה לי קמלי ומשני ולמ. כ"ל וכ"ל: (ג) ד"ה כל בעלי וכו' עלו ס"ל ומ"ש מ"ש אמר ליה ר' חנניה מיפכא:

ע) ליה איפכא ואות' ר' נמחק: ב) תיבת מני נמחק: ג) בני ישראל. ע"ין תוס' לעיל (דף סא ע"ב): ד) מזקני העדה: ה) דיליף מעולת ותיבת דאמר נמחק: ו) קרבנו ששה קרבנו כתיב בעניינו: ז) עובד כוכבים ח) לרבות כל בעלי קרבן דסמיכה בבעלים בעינן ובכל מי שיש לו כר: ט) מה"ד אמר ליה ר' חנניה איפכא: י) איננו שלו:

ע) מוקי ל"ל הס"ל ומה"ד לעיטם כר.

א) וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיי זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: [ויקרא ג, ו]

ב) אִם כֶּשֶׂב הוּא מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְיָ: [ויקרא ג, ז]

ג) וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: [ויקרא ג, ח]

ד) לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בָּרָע אוֹ רָע בְּטוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא וְתִמּוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ: [ויקרא כז, י]

ה) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיי מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: [ויקרא א, ב]

מז א מיי' פ"א מהל' מעה"ק הלכה ה: מח ב מיי' שם פ"ט הלכה טו: מט ג מיי' פ"א מהל' מעה"ק הלכה ו: נ ד מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ה: נא ה מיי' שם הלי יג: נב ו מיי' שם הלי יב: נג ז ח מיי' שם הלי יג:

רבי אלעזר אומר מנין לשתי מדות שנאמר ביין נסך תשפך שכר הסך תשפך ביין נסך תשפך ביין נסך תשפך ביין נ

בחיים [א]ובשחוטין ובדבר שיש בו רוח חיים ובדבר [ב]שאין בו רוח חיים מה שא"כ בסמיכה: **גמ'** תנו רבנן [א]קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה שיכול והלא דין הוא ומה תנופה שנתרבתה בשחוטין נתמעטה בחוברין סמיכה שלא נתרבתה בשחוטין אינו דין שתתמעט בחוברין ת"ל קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ותתרבה תנופה בחוברין מקל וחומר ומה סמיכה שלא נתרבתה בשחוטין נתרבתה בחוברין תנופה שנתרבתה בשחוטין אינו דין שנתרבתה בחוברין משום דלא אפשר היכי ליעביד ליניפו כולהו בהדי הדדי קא הויא חציצה ליניף ולידדר ולניף [ב]תנופה אמר רחמנא ולא תנופות וסמיכה בשחוטין ליתא והתנן [ג]בזמן שכהן גדול רוצה להקטיר היה עולה בכבש והסגן בימינו הגיע למחצית הכבש אחז [ג]סגן בימינו והעלהו והושיט לו הראשון הראש והרגל [ד]סומך עליהם וזורק הושיט השני לראשון שתי ידים נותנו לכהן גדול סומך עליהם וזורק נשמט השני והלך לו וכך היו מושיטין לו שאר כל האברים סומך עליהם וזורק ובזמן שהוא רוצה הוא סומך ואחרים זורקין אמר אביי [ד]התם משום [ה]כבודו דכהן גדול:

הדרן עלך שתי מדות

שתי [ה]הלחם נילושות אחת ואפות אחת אחת [ו]לחם הפנים נילושות אחת אחת ואפות שתים שתים [ז]ובדפום היה עושה אותן כשהוא רודן נותנן לדפום כדי שלא יתקלקלו: **גמ'** מנא הני מילי דתנו רבנן [ח]שני עשרונים יהיה החלה האחת מלמד שנילושות אחת אחת מנין שאף שתי הלחם כך תלמוד לומר יהיו ומנין שאפייתן שתים שתים תלמוד לומר [ז]ושמת אותם יכול אף שתי הלחם כן תלמוד לומר אותם האי אותם הא אפיקתיה אם כן לימא קרא ושמתם מאי ושמת אותם שמעת מינה תרתי: תנו רבנן ושמת אותם בדפום [ח]שלשה דפוסין הם נותנה לדפום ועדיין היא בצק וכמין דפום היה [ט]לה בתנור וכשהוא רודה נותנה בדפום כדי שלא תתקלקל ולהדרה לדפום קמא כיון דאפי [י]לה נפחה: איתמר לחם הפני' ביצד עושין אותו רבי

סמיכה שלא נתרבתה בשחוטין. מימה ותמניא בסמוטין מקל וחומר ממנופה שנמעטה בחוברין ותרבתה בסמוטין:

קא הויא חציצה. והא לכהן ממין ידו ממת יד הטעלים ומניף פירכמי לעיל בפרק כל המנחות גמות מלה (דף פח:[ד]): **בזמן** שבהן גדול רוצה להקטיר. מסנה היא במסכת תמיד (דף לב:):

הדרן עלך שתי מדות

שתי הלחם. במסנה ובמקלה קרוי לחן זכר ולחן נקבה להכא מנן שתי הלחם ובשמועל (ע"י) כתיב גבי שמול ומנו לך שתי לחם ולקמה מידם ולעיל פ' ולחן מנחות (דף עה:) קרי ליה לחן זכר דקתמר בגמ מלחם גדול וכתיב (ישעיה נה) ולא יחסר [ט]לחמו: **ובדפום** היה עושה אותן. מיה דגרסי טפום והכל מחד כמו גיטין (דף פו.) טופסי גיטין פורמי"ש בלע"ז ומי מפסר לברר מה היה ממקן הלחם ממון לדפום שהיה הדפום ממון הלחם או הלחם בפנים וממון הסבבת נרמה שהלחם ממון הדפום מכל מדקתמר בגמ' וליהדרה בדפום קמא ומנחי כיון דלפי לה נפחה משמע שהלחם ממן לדפום דמי בתוך הדפום כיון דכמין דפום היה לה בתנור היכי מינפי ומהא דקתני בתוך הדפום מנונה לי לפסר להדיקה ומהא דקתני וכשהוא רודן נותנן בדפום מין לדקדק דמייך רדיה [כ] מפני הדפום ולא מפני שהודקה בתנור: **ובשהוא** רודן נותנן בדפום. הן הקערות של שולחן כדתמר (לקמן דף פז.) קערומיו שלו לפומן וכן פירש רש"י בפירושי חומש שהיה עושה אותן בקערות לתחר לפייה ותימה הא דפליגי לקמן (דף פה:) מפייתן לי למיפ שבת לשמן לתמר תנור מקדש למיפ שבת משום דמי לפי לה מתחמול ליפקלה בליעה ולמתן דתמר מין תנור מקדש לה למיפ בין לתר בין לתר קערות נתקדשו כדכתיב בפ' נשם לשמן ועשית קערותיו מ"מ כלי השולחן מיהא לה מיקרו לי נמי מתן דתמרם קערומיו שלו לפומים קבר תנור מקדש אבל מתן לתמר תן תנור מקדש היה מפרש דקערומיו היינו קערות שהיו עומים בהם את הלחם על שמי שולחות שבשולם מחד מכסף ומחד מזהב על של כסף עומים לחם הפנים בבוקרן ועל של זהב ביומתן מבל תן לפרש דעל שולחן של משה שבהיכל היו עודרין במוך הקערות לפי כן שולחן היה מקדש יותר מחמשה עשר טפחים:

ושמת אותם בדפום. ות"ח ומה מפיקתים לומר שמפייתן שמים שמים ות לומר לפי כן לכתוב ותתת מותם מבל ומתת מחמע שיהא בדפום:

כמין

מתני' בחיין ובשחוטין. ככתבי עלמה: ובדבר שאין בו רוח חיים. [ו]לפי ומנחות: מה שאין בן בסמיכה. למין טהנתן בסמוטין ומין טהנו מלת בדבר שיש בו רוח חיים: **גמ'** שיכול. שיהא הלמד טומן לכל הסמיכים והלא דין הוא וכו': בחוברין. בסמיכין: נתמעטה בחוברין. למין כולם נריכין להסיף אלא למד מניף על יד כולם: ותתרבי תנופה בחוברין. שיהא כולם נריכין להסיף: תנופה שנתרבית בשחוטין. מין בשלמי לעזר מין בשלמי יחיד: **קא** הוי חציצה. דכי מניף זה ידו ע"י מבירו הויל ידו מוללת מין יד [ז]מבירו לזה: **ליניף.** מד והלד ליניף מבריה: תנופה. לשמת כתיב בשמיכה לא כתיב בשמיכה [ח]בהדיא אלא ומנך שמם [ט][יכול] לשמוך והלד לשמוך: והעלהו. לכהן גדול: הושיט הראשון. מלוחן [י] י"ב שבטוקים בשמיל ושוחן עליהם כהן גדול וזורקן על המזבח ושמיט בשני הלך לו וכא שבירי שלמי ומושיט לראשון ולשלמן לכהן גדול: משום יקרא דכהן גדול. שיהא נראה כמו שהקריב הוא את כולן היה טומן עליהן ולא שהיה שמיטתם מועלת בשחוטין מן המוללת:

הדרן עלך שתי מדות

רש"י בת"י

חיים ושחוטין. [מפרש בפ' כל] הממחות בעות מלה: בדבר שיש בו רוח חיים. כגון קרבן שהמה: בדבר שאין בו רוח חיים. כגון לממי מודה ומכיס: **גמ'** כל בעלי קרבן לסמיכה. כל הסוברין סומכין: נתמעטה בחוברין. [שלמים] ממיף כדמפרש מעוט דלא לפסר [מעוט] דהויל מלוה בין יד של זב לנקבו ולי קשיא הא ממרין כהן מניח ידו ממת יד בעליו ומניף והוי ידו מלוה לא מקפיד מעוט דעיקר מטפה בעליו כלכתיב על כפי המזבח: בזמן שבה"ג רוצה להקטיר. הקרבן דבקטותו הוא דלמר בפ' יומא כילד מקריב מלק בלעם לומר טולה זו לי מקריב: והעלהו. מפעייהו לעלות: והושיט הלעם והרגל דהן קרבן דשמן בסמיך כדמתרן בפ' יומא: ומוסך עליהן. בפ"ג וזורקן על המערכה: הושיט השני. ד"ל בהסיס [היו עסוקין] בסמיכה: שתי הידים. קרבין לתר הלעם והרגל והשני מושיט לשמן לרך בעד הוא בך שיהא לתר מושיט מטולה ומוסן לו ומלקטני והשיט לו הלעם ומוסך עליהם בלעם יש בסמיכה בשחוטין: הא לאו בסמיכה גמרה היא הלא מעוט יקרא בבה"ג שבהא הקטרתו טעולה מעתר הקטרה:

(ע"כ מכ"י ובינו בצלאל אשבנזי ז"ל).

הדרן עלך שתי מדות

[בפירושים שנמצא בדפוס מכתן ושלהן הוא פירוש רש"י ז"ל]

שתי הלחם: דפום. פורמ"ש בלע"ז ובגמ' מפרש היאך עשוי: **ובשהוא** רודה[כ]. מן המנול: נותנן בדפום. כדי שלא יתקלקלו ויפגלו: **גמ'** ההלה האחת. בלחם הפנים כתיב: ושמת אותם. שיהא לשמונה שמהם עושה מהם להיות במנור מהא בלחן מוהם למשמע שהיה טומן שמים בתוך דפוסין יתר במנור: ועדיין היא בצק. טהיה בדפום שהדפום עשוי [ל]כמין מיבה פרוסה ולמר כמין ספינה רוקדת כדפליגי לקמן ומהתם הבנת בתוך הדפום שיהא עשוי בעין הדפום שהלחם היה לו לפנות ותוך: וכמין דפום היה לה בתנור. והיו מניחין תוכו עם התנור ומופה את הלחם: ולידדרה. לשמר שלא יפול מן הדפום קמא שמקנים בו: נפחה. [מ]ונראה לפום גדול מן הלחמן:

כמין

נפ א ב מיי' פ"י מהל' מעה"ק הל' ח ופ"ח מהלכות תמידין ומוספין הלכה יח:
ם ג ד מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הל' יג:
א ה מיי' פ"א מהלכות תמידין ומוספין הל' ו:
ב ו מיי' פ"ב שם הל' ז:
ג ז ח מיי' שם הל' ט:

שיטה מקובצת

ם] אחז הסגן: ג] והרגל וסומך: ג] משום יקרא: ד] תיבת לה נמחק: ה] לה נפחה רב: ו] חיים שתי לחם: ז] תיבת חבירו נמחק: ם] סמיכה אחת: ט] רודה אותן: י] עשרי למר: יא] נפחה רב:

תורת אור השלם

א) וְקָמַחְתָּ אֶת יָדָו' עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: [ויקרא ג, ח]

ב) וְיָדָיו תְּבִיאֶינָה אֵת אִשֵּׁי יְיָ אֶת חֲזֵה הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֶת הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ: [ויקרא ז, ל]

ג) וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וְאָפִית אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת: [ויקרא כד, ה]

ד) וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֶכֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר לִפְנֵי יְיָ: [ויקרא כד, ו]

ד א מיי' פ"ה מהלכות תמידין ומוספין הל' ט:

שיטה מקובצת

(תירוש רצ"ח)

כמין תיבה פרוצה. שניטל הקיר העליון מהדפנות של ארבה [שמכאן] ומכאן ולא נשאר [כי אם] התחתונה [והדפנות] של רחבה וכך [לחם] הפנים מקפלין בראשו [מכאן] ומכאן: ספינה רוקדת. שהיא (חרא) [חדה] (מלמעלה) [מלמטה] וראשיה משפיעין ופולין למפלה ובאמצע נמוכה: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוי יתבי בהזיכין. על גבי הלחם במה שהלחם שוה: אלא למ"ד כמין ספינה רוקדת שהיה לה בית קבול (וחדא) [וחדה] ההה [למטה] היכי הוי יתבין בהזיכין בתחתית הלחם. ונמצאו שלא היו נוגעין באמצע בתחתית הלחם: מקום צבוד להו. שהה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים שבין לחם ללחם בערב מה שנקפל למעלה שהיה רחב ט) [והשלחן] ברחבו של [לחם]: אלא למ"ד כמין ספינה רוקדת. היכי הוו יתבי קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: הראשין צבוד להו. לתוף זוויות בצק [שיהיה שוה] באמצע ופליהם הקנים שוכבין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דמכוין ליה סניפין ללחם שקפול הלחם עד קצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הם עומדים ונוגעים בכל קפול הלחם עד למעלה וסומכין אותם: אלא למ"ד כמין ספינה רוקדת היכי הוו יתבי קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מדשא צבוד להו. לסוף הראשון [היה] מדבק זוויות בצק [שיהיה שוה] באמצע ופליהם הקנים שוכבין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דמכוין ליה סניפין ללחם שקפול הלחם עד קצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הם עומדים ונוגעים בכל קפול הלחם עד למעלה וסומכין אותם: אלא למ"ד כמין ספינה רוקדת היכי הוו יתבי קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מדשא צבוד להו. לסוף הראשון [היה] מדבק זוויות בצק [שיהיה שוה] באמצע ופליהם הקנים שוכבין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים על גבי הלחם שהיה שוה בהלחם באמצעיתו ויכולין לישב שם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת שיש לה בית קבול חדוה למטה והיכי הוו יתבי בהזיכין בתחתית הלחם ונמצאו שלא היו נוגעין באמצע בתחתית הלחם: מקום צבוד להו. שהה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים על גבי הלחם שהיה שוה בהלחם באמצעיתו ויכולין לישב שם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת שיש לה בית קבול חדוה למטה והיכי הוו יתבי בהזיכין בתחתית הלחם ונמצאו שלא היו נוגעין באמצע בתחתית הלחם: מקום צבוד להו שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים. ונלמד מזה שהלחם שוה בהלחם באמצעיתו ויכולין לישב שם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת שיש לה בית קבול חדוה למטה והיכי הוו יתבי בהזיכין בתחתית הלחם ונמצאו שלא היו נוגעין באמצע בתחתית הלחם: מקום צבוד להו שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים. ונלמד מזה שהלחם שוה בהלחם באמצעיתו ויכולין לישב שם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת שיש לה בית קבול חדוה למטה והיכי הוו יתבי בהזיכין בתחתית הלחם ונמצאו שלא היו נוגעין באמצע בתחתית הלחם: מקום צבוד להו שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים. ונלמד מזה שהלחם שוה בהלחם באמצעיתו ויכולין לישב שם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת שיש לה בית קבול חדוה למטה והיכי הוו [יתבי] קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מדשא צבוד להו. לסוף הראשון היה מדביק חוזיכה בצק דקה באצבע ועליהן הקנים שוכבין: בשלמא למאן דאמר תיבה פרוצה היינו דמכוין ליה סניפין ללחם שקפול הלחם מקצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הן עומדין ונוגעין בכל קפולי הלחם עד למעלה וסומכין אותן: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו יתבי קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מדשא צבוד להו. לסוף הראשון היה מדביק חוזיכה בצק דקה באצבע ועליהן הקנים שוכבין: בשלמא למאן דאמר תיבה פרוצה היינו דמכוין ליה סניפין ללחם שקפול הלחם מקצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הן עומדין ונוגעין בכל קפולי הלחם עד למעלה וסומכין אותן: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו יתבי קנים על גבי הלחם שהן חדין: מדשא צבוד להו. לסוף הראשון היה מדביק חוזיכה בצק דקה באצבע ועליהן הקנים שוכבין: בשלמא למאן דאמר תיבה פרוצה היינו דמכוין ליה סניפין ללחם שקפול הלחם מקצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הן עומדין ונוגעין בכל קפולי הלחם עד למעלה וסומכין אותן: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו יתבי קנים על גבי הלחם שהן חדין: מדשא צבוד להו. לסוף הראשון היה מדביק חוזיכה בצק דקה באצבע ועליהן הקנים שוכבין: בשלמא למאן דאמר תיבה פרוצה היינו דמכוין ליה סניפין ללחם שקפול הלחם מקצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הן עומדין ונוגעין בכל קפולי הלחם עד למעלה וסומכין אותן: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו יתבי בהזיכין בתחתית הלחם ונמצאו שלא היו נוגעין באמצע בתחתית הלחם: מקום צבוד להו שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים. ונלמד מזה שהלחם שוה בהלחם באמצעיתו ויכולין לישב שם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת שיש לה בית קבול חדוה למטה והי

כמין בוורת היה לה בתנור. חה הלפוס שהוא נאפה פ מרובע והיינו כמין מיפה פרוסה שיש לה שוליים רמצים ומרובעים: אימא ופיה דומה בו. [ר] השוליים עשויין כאפיסה: כמין דוקרנין. כמין [ר] קוצים הדוקרנין קוצים שיש בהן ענפים הרבה דהוו מפולגין: נאפל במעשות. כשנוטעין ישראל במדבר ומפקדים המשכן ושמים השלחן עם הלחם כלאחמיך (ממדב' ד) ועל השלחן הפיסה יפרשו עגד מכלת מי נאפל לחם פיונה מו לה: בחנייתו נאפל ביוצא. [ר] יוצא מן הקלעים כלאחמיך והיאמה לאהלן ולבניו ולאלועזו במקום קדוש (ויקרא כד): ולחם התמיד עליו יהיה. מלמד שהקדושים קלי: משקומו. [ר] של שולחן: במסורת. על השלחן: [ר] [במסורת]. שמעינן לה הניע זמן לסלק את זה עד [ר] שיגטעו ות"ע בתוך מהנה הלוים הוא שיגטלין מתוך [ר] עמהן עם המשכן ולגלי מהנה ישראל קציב להם: כי לא מפיק ליה. מעזרה והשתא נמי לה לאפקיה ממהנה לויה: לדגלים. להוליות אותה דגל יסע ראשון ואותה ממעלי' נר' ואותה אחרון: נאפל בממעות. [ר] שהפרוכת נגללות: קדשים נאפלים ביוצא. שאין להם קלעים ומעל"ע ממהנה קדוש ואין ומטורעין משתלחין חוץ מממילתן חוץ מטורע חוץ למהנה ישראל ויהי מהלכים בתוך מהנה כלאחמיך בתורת (דף מד.) את ושב בקופה ואין חוץ למהנה ליה: אי אהל מועד דוקא הוא. מע"ג דהוגללו הפרוכת כלקמני לעיל: היינ לאפילו קדשים נמי לה ליפקלו מיגה ולי אהל מועד לאו דוקא הוא לאפילו לאת הפיס נמי ליפקול: אלא בי אהא רבין אמר. אהל מועד לאו דוקא דלגלגים הוא לאתא ואת דאלכיאל כאלכיאל בתוך מהנה שהוא מקיים מועד ואהל ואידך נמי אי אהל מועד לאו דוקא הוא אפילו לחם הפנים נמי אלא כי אהא רבין אמר מר אמר במסורד ומר אמר במסולק ולא פליגי אביי ש"מ יש סילוק מסעות בלילה דאי סלקא דעתך אין סילוק מסעות בלילה אימת מדלי [ר] לצפרא מאי אירי משום יוצא תיפוק לי דאיפסיל ליה בלינה פשיטא [ר] ללכת יומם ולילה כתיב מהו דתימא הני מילי היכא דעקור ביממא אבל היכא דלא עקור ביממא בלילא לא מצו עקרי קא משמע לן ורמינהי [ר] הוגללו הפרוכת הותרו הזבין ומצורעין ליכנס לשם אמר רב אשי לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבנן דתניא רבי

כמין בוורת היה לה בתנור. חה הלפוס שהוא נאפה פ מרובע והיינו כמין מיפה פרוסה שיש לה שוליים רמצים ומרובעים: אימא ופיה דומה בו. [ר] השוליים עשויין כאפיסה: כמין דוקרנין. כמין [ר] קוצים הדוקרנין קוצים שיש בהן ענפים הרבה דהוו מפולגין: נאפל במעשות. כשנוטעין ישראל במדבר ומפקדים המשכן ושמים השלחן עם הלחם כלאחמיך (ממדב' ד) ועל השלחן הפיסה יפרשו עגד מכלת מי נאפל לחם פיונה מו לה: בחנייתו נאפל ביוצא. [ר] יוצא מן הקלעים כלאחמיך והיאמה לאהלן ולבניו ולאלועזו במקום קדוש (ויקרא כד): ולחם התמיד עליו יהיה. מלמד שהקדושים קלי: משקומו. [ר] של שולחן: במסורד. על השלחן: [ר] [במסורד]. שמעינן לה הניע זמן לסלק את זה עד [ר] שיגטעו ות"ע בתוך מהנה הלוים הוא שיגטלין מתוך [ר] עמהן עם המשכן ולגלי מהנה ישראל קציב להם: כי לא מפיק ליה. מעזרה והשתא נמי לה לאפקיה ממהנה לויה: לדגלים. להוליות אותה דגל יסע ראשון ואותה ממעלי' נר' ואותה אחרון: נאפל בממעות. [ר] שהפרוכת נגללות: קדשים נאפלים ביוצא. שאין להם קלעים ומעל"ע ממהנה קדוש ואין ומטורעין משתלחין חוץ ממחנה ישראל ויהי מהלכים בתוך מהנה כלאחמיך בתורת (דף מד.) את ושב בקופה ואין חוץ למהנה ליה: אי אהל מועד דוקא הוא. מע"ג דהוגללו הפרוכת כלקמני לעיל: היינ לאפילו קדשים נמי לה ליפקלו מיגה ולי אהל מועד לאו דוקא הוא לאפילו לאת הפיס נמי ליפקול: אלא בי אהא רבין אמר. אהל מועד לאו דוקא דלגלגים הוא לאתא ואת דאלכיאל כאלכיאל בתוך מהנה שהוא מקיים מועד ואהל ואידך נמי אי אהל מועד לאו דוקא הוא אפילו לחם הפנים נמי אלא כי אהא רבין אמר מר אמר במסורד ומר אמר במסולק ולא פליגי אביי ש"מ יש סילוק מסעות בלילה דאי סלקא דעתך אין סילוק מסעות בלילה אימת מדלי [ר] לצפרא מאי אירי משום יוצא תיפוק לי דאיפסיל ליה בלינה פשיטא [ר] ללכת יומם ולילה כתיב מהו דתימא הני מילי היכא דעקור ביממא אבל היכא דלא עקור ביממא בלילא לא מצו עקרי קא משמע לן ורמינהי [ר] הוגללו הפרוכת הותרו הזבין ומצורעין ליכנס לשם אמר רב אשי לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבנן דתניא רבי

כמין כוורת היה לה בתנור. כוורת עגולה היא כלאמכא בפ"ק דשבת (דף ח.) והכא קאמר כמין מגלת מרובעת אלא מנוקב כלאחת על קנים שיעלנו האור כאלו: **כך** אמר במסורד ומר אמר במסולק ולא פליגי. [ר] מקשה דשמעת אלא ממילתן אע"פ שנטעו מהל מועד הוא והא אמרת לעיל בפ' בתרא (דף קט:) [ר] היינו נעגין קדשים קלים דנאכלין בכל מקום ישראל ולא נטו מהל מועד ומיהו ק' דבפרק קדשי קדשים (שם דף פה:) מפיק ליה גבי קדשי קדשים דשמעת מקומות קדשים נאכלים קודם שיעמידו הלוים את המשכן ולמאי שיפרקו הלוים את המשכן ולא מיפלגי מיגה משום דאע"פ שנטעו מהל מועד הוא ויש לומר להתם מיירי [ר] (קודם) שנפרסו מהל מועד והמזבח וקלעי החצר עומדים במקומן [ר] ות"ת וכיון שנאכלין במזבח היכי מתאכלין הא"ל אלעזר התם מזבח שנפגם אין מוכלין בניגו שירי מנחה ור' ישמעאל בר' יוסי נמי קאמר כל הקדשים שנאכלו שם פסולין ואפילו קדשים קלים והתם מדמי סילוק מקעות לנפגם מזבח ור"ל לאתיא כתנא דפליג אר' ישמעאל בר' יוסי ובקונטרס פי' התם דשני מקומות לאו לאתאי שנאכלו ונאכלין המזבח קאמר אלא אי אהל מועד לית ליה לאתאי בעוד שהמשכן נטוי כשנאכלו ואל לאתאי שפרקוהו קלעיו וירעותיו ועדיין המזבח במקומו וקולט שיעמידו לית ליה המשכן לנקט לאו דוקא נקט אלא לאתאי מאי דלא משכחת לה שיהא המזבח מונח קודם שהעמדת המשכן שהרי קודם שיתנו בני קהת עמודי המשכן ויריעותיו מונין בני גרשון ובני מררי עמודי המשכן ומקיימין קומו [ר] אבל בשעתן שהיו מורידין המשכן מהלה [ר] ומשלח בני גרשון ובני מררי לאתאי לאתאי בני גרשון ובני מררי לאתאי דגל לאתאי ובני קהת לאתאי דגל לאתאי שבי קהת קודמין בני גרשון ומעמידין את המשכן לפני בא בני קהת כלאחמיך אחר מקם [ר] בני יהודה (במדבר י) והורל המשכן ואחר שני דגלים כאחיך (שם) ונטעו הקהתים עמדי המקדש להיות מתון ומזבחות וכלי שרת והקימו בני גרשון המשכן עד שיבא מרארי בני קהת ועזל לי בשעה שהמשכן מונח על יתדותיו ועמודיו ואין כלי שרת מונחין בו ולא יבא לידי סכנה שנאמר (במדבר ד) ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו: **שמע** מינה יש סילוק מסעות בלילה. [ר] מתיבי במין כוורת היה לה בתנור [ר] ודומה כמין טבלא מרובעת אימא ופיה דומה כמין טבלא מרובעת תניא כמאן דאמר כמין ספינה רוקדת דתניא ארבעה סניפין של זהב היו שם מפוצלין מראשיהן כמין דקרנין היו שסומכין בהן את הלחם שהוא דומה כמין ספינה רוקדת איבעיא להו לחם הפנים נאפל במעות או אינו נאפל במעות רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי חד אמר נאפל וחד אמר אינו נאפל מאן דאמר נאפל דכתיב [ר] כאשר יחנו כן יסעו מה בחנייתו נאפל ביוצא אף בנסיעתו נאפל ביוצא מאן דאמר אינו נאפל דכתיב [ר] ולחם התמיד עליו יהיה ואידך נמי הא כתיב כאשר יחנו כן יסעו לאידך גיסא מה בחנייתו כי לא יצא ממקומו לא מיפסיל אף בנסיעתו כי לא יצא ממקומו לא מיפסיל ואידך נמי הא כתיב ולחם התמיד עליו יהיה אלא כי אתא רב דימי אמר [ר] במסורד דכולי עלמא לא פליגי אלא כי פליגי במסולק מאן דאמר נאפל דכתיב כאשר יחנו כן יסעו מה בחנייתו נאפל ביוצא אף בנסיעתו מיפסיל ביוצא למאן דאמר אינו נאפל דכתיב [ר] ונסע אהל מועד [ר] אע"פ שנסע אהל מועד הוא ואידך נמי הכתיב כאשר יחנו כן יסעו לאידך גיסא מה בחנייתו [ר] כי לא מפיק ליה לא מיפסיל אף בנסיעתו כי לא מפיק ליה לא מיפסיל ואידך נמי הא כתיב ונסע אהל מועד והוא לדגלים הוא דאתא ואידך [ר] ממחנה הלוים בתוך המחנות נפקא מיתיבי [ר] בשעת סילוק מסעות קדשים נאפלין ביוצא וזבין ומצורעין משתלחין חוץ למחיצתן מאי לאו אפילו לחם הפנים לא בר מלחם הפנים מה נפשך אי אהל מועד דוקא הוא אפילו קדשים נמי אי אהל מועד לאו דוקא הוא אפילו לחם הפנים נמי אלא כי אתא רבין אמר מר אמר במסורד ומר אמר במסולק ולא פליגי אביי ש"מ יש סילוק מסעות בלילה דאי סלקא דעתך אין סילוק מסעות בלילה אימת מדלי [ר] לצפרא מאי אירי משום יוצא תיפוק לי דאיפסיל ליה בלינה פשיטא [ר] ללכת יומם ולילה כתיב מהו דתימא הני מילי היכא דעקור ביממא אבל היכא דלא עקור ביממא בלילא לא מצו עקרי קא משמע לן ורמינהי [ר] הוגללו הפרוכת הותרו הזבין ומצורעין ליכנס לשם אמר רב אשי לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבנן דתניא רבי

[ר] (זמזים פה:) קנו:), 2) [ר] מופסקת לזמזים פ"ב זמזים פ:, ג) [מגילה כ:], 3) [ר] שייך לע"ב, ד) ר"ש לתמיד מע"פ שנטע מהל מועד הוא היינו כ' ל"ק, ו) ל"ק מ"ש, ז) [ג' כמוס' זמזים דף פה ע"ש וע"ב מוסרק], ח) ל"ל וכנ"ל הגי' בתוי"ט מ' ומכנו מג.

רבינו גרשום

כמין כוורת היה לה בתנור. לחלה והיינו הדפוס ודומה כמין טבלא מרובעת. אלמא דהלחם נמי מרובע כמין תיבה: מהא לא תקשי אימא ופיה של דפוס דומה כמין טבלא. שהיה פיה מרובע מרוחב כדי שיכניס בו הלחם ברוחב אבל למטה עשוי הדפוס כמין ספינה רוקדת: ארבע סניפין. ב' לסדר זה וב' לסדר זה: ומפוצלין מראשיהן. כדי לקבל הקנים: כמין דוקרנין. כעין קנין שמתפרדין מלמעלה: נאפל במעות. כשהיו ישראל נוסעים ממקום למקום היו נושאין את השלחן עם הלחם שעליו: חד אמר נאפל. דכיון דנסעו ממקומן הוה ליה חוץ ממחיצתו: חד אמר אינו נאפל [אם] הוא (ו)במקומו (הוא) על השלחן: מה בחנית המשכן נאפל ביוצא. חוץ ממקומו: אף בנסיעתו [כי לא יצא] ממקומו לא מיפסיל ע"ג השלחן: במסורד. שעדיין ע"ג השלחן לא מיפסיל אע"ג דנסעו: כי פליגי במסולק. שאם נשאוהו מן השלחן בשעת נסיעה וברוהבו בבגד תכלת שעליו ובפרוכת והוליכוהו: אע"ג שנסע כיון דעדיין הוא כרוך בין הפרכת אהל מועד [הוא] ולא נפסל ביוצא: מה חניית מיוחד כי לא מפיק ליה חוץ ליריעות לא מפסיל: ואידך דפסיל והכתיב ונסע אהל מועד דשמע אף על גב דנסע אהל מועד הוא ההוא דנסע) לדגלים הוא דאתא. שיהא אהל מועד באמצע הדגלים בין דגל ראובן לדגל אפרים: סילוק מסעות. היינו סילוק אהל מועד: קדשים שהיו שם נאפלין משום יוצא חבין ומצורעין משתלחין חוץ למחיצה. כלומר שאין ראוין להכנס באותו מקום שהיה בו אהל מועד שהוא מאי לאו דמאי קדשים נאפלין אפילו לחם הפנים קאמר: אי אהל מועד דוקא דאע"ג שנסע אהל מועד הוא אפילו קדשים נמי לא ליפסלו: אלא בי אתא רבין אמר ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי [לא פליגי] מאן דמכשר אמר במסורד ומאן דפסל אמר במסולק ולא פליגי והא בריייתא דאמרה דקדשים נאפלין דמשמע אפילו

[נשארים] נפסלים משום יוצא: זבים ומצורעים משתלחים חוץ למחנה. כלומר שלא היו ראוין לינכנס באותו מקום שהיה בו אהל מועד מפני שהוא קדוש: אימת מדלי מצפרא. כלומר אימת מסלקו מצפרא: תיפוק לי דאיפסיל בלינה. דבצפרא אכתי לא עברה בה קרבנות והני מילי היכא דנסעו ממקומן הוה ליה כאחמיך ללכת יומם ולילה כתיב מהו דתימא הני מילי דאיפסיל בלינה: פשיטא דכתיב ללכת יומם ולילה דבלילה נמי מסלקי: מהו דתימא הני מילי דאיתמי אזלי בלילה כגון דעקור המסעות ביממא וכו': הוגללו הפרוכות. שנסעו ממקום לתקום: הותרו זבין ומצורעין ליכנס לשם וקשיא הזהוא דזבין ומצורעין משתלחין חוץ למחיצה:

אחר ולא הספיקו לאכול אותם עד שנסעו: [י] אותן כהנים עמהם על השלחן ודגלי: [יא] שהפרוכת נגלל: [יב] ורמינהי להא: [יג] טמא לנפשו: [יד] פליגי ממסקנא דשמעתא [משמע]: [טו] קודם שנפרע אהל מועד מכל וכל: [טז] חיבת אבל נמחק: [יז] תחלה ונוטעין תיבת ונושאין נמחק: [יח] מסע דגל: [יט] בלילה תיפוק ליה דאיפסיל:

תורה אור חשלם

א) וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֹת כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסְעוּ אִישׁ עַל יָדוֹ לְדִגְלֵיהֶם: [במדבר ב, יז]

ב) וְעַל שֻׁלְחַן הַפָּנִים יִפְרְשׂוּ בָּגֶד תְּכֵלֶת וְנָתְנוּ עָלָיו אֶת הַקְּעָרֹת וְאֶת הַכַּפֹּת וְאֶת הַמְנַקִּיֹּת וְאֶת קְשׂוֹת הַנָּסֶךְ וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה: [במדבר ד, ז]

ג) וַיַּ הַלַּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדָּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה: [שמות יג, כא]

שיטה מקובצת

ה) במסורד. גליון פ"ה במסורד על השלחן שצריין לא הגיע כו' עד שסלקוהו בשבת בר"ן ק"ק דהא ע"ב בשבת לא נסעו משום הוצאה ומחמר כמו שכתבו התוס' לקמן ושמא יש לומר כגון שאותו שבת היה יוה"כ שלהם הפנים נאכל לצדב במוצאי שבת ולא הסעיקו לאכול אותם עד שנסעו ויש סילוק מסעות בלילה כדמוכיח אביי וכן משמע לקמן במתני' חל יוה"כ להיות בשבת החלות מתחלקות לצדב ע"ל הגליון במרא של קלף: ו) כי לא מפיק ליה. פ"ה כי לא מפיק ליה מצורה והי"נ לא מפיק ליה ממחנה לויה וקשה דמה יש לנו לדמות צורה למחנה לויה ונראה דה"פ אף נסיעתו כי לא מפיק ממחנה לויה לא מפסיל דמחנה לויה אקרי אהל מועד בשעת מסע דכתיב ונסע אהל מועד מחנה לוים אלמא דקרי אהל מועד לפי שאהל מועד בתוכו: ז) מצפרא:

חדושי רבמ"ה

נאפל במעות. כשהיו ישראל נוסעים ממקום למקום היו נושאים את השלחן וגם הלחם: חד אמר נאפל במעות. דכיון דנסעו ממקומן הוא יוצא לחוץ ממחיצתו: חד אמר אינו נאפל. הלחם אם הוא במקומו על השלחן: כי פליגי במסולק. [אם] סלקוהו מן השלחן [בשעות] נסיעה וכרוהבו [בבגד] תכלת שעליו בפרכת האהליכהו: אע"פ שנסע אהל מועד הוא. כיון דעדיין הוא כרוך בין הפרוכת אהל מועד הוא ולא מפסל בלינה: והוא לדגלים הוא דאתא. שיהא אהל מועד באמצע הדגלים בין דגל ראובן לדגל אפרים: סילוק מסעות. היינו סילוק אהל מועד: קדשים. שהיו

ה א מי' פ"ה מהל' ממרים ומשפטי הל' ט:

צה: שתי הלחם פרק אחד עשר מנחות

ו א מ"י פ"ד מהלכות מעשה מקדש הלכה יג וכלהלן:
ז ב מ"י פ"ח מהלכות מעשה מקדש הל' ז:
ח ג מ"י פ"ט הי"ז:
ט ד מ"י שם הלכה י ופ"ח הלכה ח:

שיטה מקובצת

ס] וכשורות אבית:
ע] אמר רבא: ג] מאי קושיא: ד] השבת איפסלו בלינה אמר רבא:
ה] בחול אשכחינהו מע"ש דקא אפו ליה ואמר להו בחול קא אפיתו ליה כיון דקדיש בתנור הוא איפסל ליה בלינה אלא למחר בעית למעבדיה מדאמר להו למחר בציתו למעבדיה ודחי שבת. אלמא כל מעשיהם בפנים דאי בחוץ לא אמר להו למדחי שבת. הרגמ"ה:
ו] הוא גבייכו:
ז] כשהגלל הפרוכת:
ח] לא נתקדשו ואי נפקי לא: ט] כבחול כיון דאפייתו מע"ש דאינו דוחה השבת וסדור אינו אלא בשבת: י] הוא מותר להכהנים דכל שיש: יא] זה שהוים: יב] חשיב סהדרה במקוה דיש במינו. חיבת במינו נמחק ותיבות לאדם חי ל"ש:
יג] טהרה מה שאין כן בשרץ שאין במינו טהרה הס"ד:

גליון הש"ס

[מכמ"ש תוס' ד"ה אלא זכור ותבררה מי ששנה זו לא שנה זו. ע' מעילה דף ס ע"ת נמוק' ד"ה קרמו פני וכו']:

תורה אור השלם

א) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁלְחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְכֹל טָמֵא לָנָפֶשׁ: [במדבר ה, ב]

ב) וְעַן דָּוִד אֶת הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ בִּי אִם אִשָּׁה עֲצָרָה לָנוּ מִתְּמוֹל שִׁלְשֹׁם בְּצֵאתִי וַיִּהְיוּ כְּלֵי הַנְּעָרִים קֹדֶשׁ וְהוּא דֶּרֶךְ חֹל וְאַף כִּי הַיּוֹם יִקְדַּשׁ בִּכְלִי: [שמואל א' כא, ו]

ג) וַיִּתֶּן לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי לֹא הָיָה שָׁם לֶחֶם כִּי אִם לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי יְיָ לָשׂוּם לֶחֶם חֹם בְּיוֹם הֻלְקְחוֹ: [שמואל א' כא, ז]

אין טמאי מתים משתלחים. כגון עכשיו שהוגלו הפרוכת למין מחילה לטמאי מתים להשתלח לטומאת מת מותר ליכנס למחנה לויה כדלמרינן בקומה פרק היה טומל (דף כ:) ובפסחים גרים גלו דברים (דף מז.) לן טומאת מת גלגל תמרו גלגל תפילו מת עלמו שנמחר ויקח מאה לח עלמות יוסף עמו ממחילתו ומ"ת והיכי ילפינן טומאת מת ממת שמי מת למין לו מהכא במקוה כלמ' מקוף עירובין (דף קד:) המכנים ארך למקדש פטור ומע"ש שהיו עומלין למרגו של יוסף עמו ממחילתו ומכל מקום קשה הא קא מציב לומאת מפילו מת עלמו ו"ל דקבר כמלן דלמר מייב מי נמי מציב [ב] ממינו מהכא במקוה [ג] דיש לומדם מי מהכא [ד]: [ה] לישתן ועריכתו בחוץ. מלמע מדת יבש לא נתקדשה דמי נתקדשה מיגניא מילתא מי מפיק להו מבדמי ולא כפי' הקונטרס דמפרש מטעם פסול יוצא דמקום קידוש כלי לא מיפסיל ביולא כדפריטים פ"ק (דף ט.[ו]) ומהמי לכל המנחות ביולאות בפומרין מפילו מנחת מפה פירמתי פ"ב כל המנחות בחוץ מנה (לעיל יח.[ז]):

שהוא קשה בברזל. שמא הוא למלמידי מכמים כדלמר בפ"ק דתמיעין (דף ו.) כל מלמיד מכם שמינו קשה כברזל מינו מלמיד מכם: **ומאי** קושיא דילמא עשרון לא מקדש תנור מקדש. מימה מכמי קשיא סיפא דקתני מפי כ"ג ליתמן ועריכתן בפנים מלמע מדם יבש מתקדשה ו"ל דמע"ג דעשרון לא מקדש תנור מקדש מקום מקום למפרינן בפ"ק (לעיל דף ח.) מפי כהן גדול כי יחטא למשוח מימה קדושה למתין ומהיכי שמעמת מ"ר מינה מין מנחה קדושה מלא שמן ומם כן ליך להיות בציפה מי נכלי שרת מחד עשרון שלא של תפילין ומלמת לוגין שמן כדי לקדשן בכלי שרת ומחוך הציפה עלמה היה נתון הסולת לגד מחד ושמן לגד מחר לפי שלריך מחר כך לתוך הסולת בפני עלמו ממלי עשרון והשמן בפני עלמו לוג ומתנה שמרית ולוג ומתנה בין הערבים וליון למתקדש בכלי שרת גמי הוא להשימן מחר כך בכלי חול ולא מחנבר למימר ליוקד לחתוך הסולת והשמן קודם שיתקדש בציפה וליכא מחוך הציפה עלמה של שחרית לגד מחד ושל בין הערבים לגד מחר להכא דריש בפ"ק (ג"ז שם) למר קרא מנחה מחציתה הבא מנחה ולמר כך חולהו ומיהו למתן למר בפ"ק (ג"ז שם) קדושה לחצאין ומחצה מעלה למעיל לו עכרכ מלא שלא להציאה שלם מביתו קשה מפי שנא שלי עשרון לגלא נעשה ביה פיולים מכרע"י שכחוב בהן בחוף התכלת (לעיל דף כ:[ח]) לפי שהיו לריכין לעשרון למדוד בו שלר מנחות כל יחיד המתנדב מנחה ופעמים מוליא לחוץ מלא חלי עשרון היה מיחד לכהן גדול ולא היה לריך למנחת נדבה של יחיד ולא יחכן טעם זה כלל להא פ' כל המנחות בחוץ (לעיל דף מ:) דלרבינן מקרא [ט] למנחת יבש לו נתקדשה מדכתיב ממך מחפיתה מיכוליס לה' פימני הס לה' לשלר מפיה ומע"ג דהחוח קרא גבי עשרון כתיב לו שנא ורלחה לפרש לליהם ועריכה לליהם הפיתם ושמי הלחם הפיתם ושמן ולישתן ועריכתן לו היתה בכלי הלח מלל ליקה ועריכה למימין היה בכלי הלח לית ליה דה שמן שנמלל בלוג ומלא הלח ומנחה לכולי עלמא ודין למתן למר בפ' ולחו מנחות (לעיל דף עה.) שלנן סולת לין למתן למר שלנן חלות מכל מקום בכלי שהיה לם ועוכר היה שלנן לפיכך לריך בכלי שרת והא דנקט בממני' חמיני כהן גדול ולחו דוקא דהוא הדין שלר מנחות הטעונות שמן כלאימת מוספמת דקתני מנחה יש בה מעשה כלים בפים טמינתו והכרקדתו מחוך ולישתו ועריכתו בפנים כל מעשיהן בפנים ומר כשרות עד שיעשו לבית הקמילה והא לגי ממתניתין מלגו מפיתין ל"ל מפום דמימין מלוקין מפתי הלחם ולחם הפנים בפני דבריס בפני דבריס ליתמן ועריכתן מחוך ולין דומות לת הפנת ולחו ליתמן ועריכתן בפנים ודומות לת הפנת ועוד נרלה למתני' נמי קתני שלר מנחות דקתני בפיפת כל המנחות יש בהן מעשה כלי בפים ופי' בקונטרס ליפה ועריכה הכל בכלי שרת בפים ולא בחוץ ולף על גב דמפמע פילוש הקונטרס שזו היא נמי פילוש של ולין בהן מעשה כלי בחוץ והכל מדא מילתא הוא נרלה לפרש דלין בהן מעשה כלי בחוץ מטמיה והרכדה קמי לגא נעו כלי שרת כי היכי דמוספתא: **אלא** דרך חולין אפיתו להו אף כי היום יקדש בכלי אפיפיל ליה בלינה. ומע"ג למין אשי ברותא היא. ומבכרה מי שמנה זו לא שנה זו: **דרך** חולין אפיתו להו אף כי היום יקדש בכלי אפיפיל ליה בלינה. ומע"ג למין כלי שרת מקדשין לגא בחוץ וזה לין בחוץ ומנו בעכ"ג שבת לדבריהם קמר להו כדפריטים בפוף המכלת (לעיל דף מ.). [ד"ס אפי' נה.]

רבי [י] אליעזר אומר יכול דחקן [יא] זבין ומצורעין ונכנסו לעזרה בפסח הבא בטומאה יכול יהו חייבין תלמוד לומר [א] וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש בשעה שטמאי מתים משתלחין זבין ומצורעין משתלחין אין טמאי מתים משתלחין אין זבין ומצורעין משתלחין: **מתני'** אחת [ב] שתי הלחם ואחת [ג] לחם הפנים לישתן ועריכתן בחוץ ואפיתן בפנים [ד] ואינן דוחות את השבת רבי יהודה אומר כל מעשיהם בפנים [ה] רבי שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות [ו] בבית פאגי: **גמ'** הא גופא קשיא אמרת לישתן ועריכתן בחוץ אלמא מדת יבש לא נתקדשה ואפיתן בפנים אלמא מדת יבש נתקדשה אמר [ז] רבה הקשה אדם קשה שהוא קשה כברזל ומנו רב ששת מאי [ח] קשיא דלמא עשרון לא מקדש תנור מקדש אלא אי קשיא הא קשיא ואפיתן בפנים אלמא תנור מקדש ואין דוחות את השבת [ט] איפסלה בלינה [י] (אלא) אמר רבא הקשה אדם קשה שהוא קשה כברזל ומנו רב ששת אמר רב אשי מאי קושיא דלמא מאי מבפנים במקום זריזין והא דרב אשי ברותא היא מה נפשך אי אפייה בעינן זריזין לישה ועריכה נמי [בעינן] זריזין ואי לישה [ועריכה] לא בעינן זריזין אפייה נמי לא בעינן זריזין אלא דרב אשי ברותא היא: ר' יהודה אומר כל מעשיהן בפנים [וכו']: אמר רבי אבהו בר כהנא ושניהן מקרא אחד דרשו [יא] והוא דרך חול אף כי היום יקדש בכלי רבי יהודה סבר [יב] בחול אשכחינהו דקא אפו ליה אמר להו דרך חול קא אפיתו ליה אף כי היום יקדש בכלי איפסיל ליה בלינה רבי שמעון סבר בשבת אשכחינהו דקא אפו ליה אמר להו לא דרך חול בעיתו למיעבדיה מידי תנור מקדש שלחן הוא דמקדש ומי מצית אמרת דבשעת אפייה אשבחינהו והכתיב [יג] ויתן לו הכהן קודש כי לא היה שם כי אם לחם הפנים המוסרים מלפני ה' אלא מאי דרך חול דקא אמר להו הכי קא אמרו ליה ליכא לחם כי אם לחם הפנים המוסרים מלפני ה' אמר להו לא מיבעיא האי דכיון דנפק ליה ממעילה דרך חול הוא [יב] אלא אפילו האיך נמי דהיום יקדש בכלי הבו לי' דליכול

מסורת

וכי מליעזר למיקל הכא להשתא נמי לין טמאי מתים משתלחים דקתני מפי שנא ורלחה לפרש דלין בהן מעשה כלי בחוץ וזה לין בחוץ ומנו בעכ"ג שבת לדבריהם קמר להו כדפריטים בפוף המכלת (לעיל דף מ.). [ד"ס אפי' נה.]

שתי הלחם פרק אחד עשר מנחות צו.

מסובן הוא. שמחזו טעמא ומפן מי שמעו טעמא מפכילין מומו עד שימוכו עיניו מפילו ביום הכפורים ביומא פפרק במרא (דף פג.): בגמי פליגי. מר גמיר ליה מרמיה למגור מקדש ומר גמיר ללא מקדש: דיקא נמי. דבמרא פליגי ולא פקרמי מדנקט הכי ליתנא לעולם הכי רגיל לומר כו': **מתני'** חביתי כהן גדול לישתן ועריבתן בפנים. ב ולדברי הכל מומו מלי עשרון שהיה מולק ג עשרונו של כהן גדול נמשה והלי ללא מפשו עשרון שלם מפני שכל לחם מודד ד מנחתו ה דפעמים שמוליאו למוץ אבל זה ליטו מקור אלא להכניס לחנות ד עשרונים: ושאינא. לפיימן לי לפשר לעשות מחמוצ ולא ליפה ועריכה לכיון דקדשה בכלי מיפפל בליטה: מעשה כלי. ליפה ועריכה הכל בכלי שרת בפנים ולא בחוץ ו: וקרנותיה. שהיה מדשיק בלא לכל זויה כעין קרניס ומוכך הקרן ד' לחנעות: שלא תטעה. בין שמי הלחם ללחם הפנים בין בשיעור ז רוחב בין בשיעור אורך ומלכון: זד"ד זה"א. זד"ד שמי הלחם מוככה ו' ולחבה ד' ולחבו ה' ולחבו ה'. ח יה"ז ללחם הפנים מלכו ' ולחבו ה' ולחבו ו': שיהא לו פנים. ט לפנות. [ל"ק] שיהא לו פנים זויות והן הן הקרנות: ארכו י ולחבו ה'. כלאמיך ממחים מלכו ולמה למבו וכ' יהודה לעשמיה לאמר י שלחם כלים בשחת בת ה' ונותן מולכו על לחם כנגד רוחבו של שלחן: ובופל. הלחם: מפחיים ומחצה. למעלה מיכן ומיכן יא ובהן הן הקרנות ונמלאו זקופות בשוה לשפת השלחן ולמ"ד כמין קפיפה רוקדת הוו הך לפנות הולכות חוקפות בפיפוע: וגמצא ארכו ממלא רחבו של שלחן. יב ולמבן מחזיק מלי מורך השלחן ולכפיה קודר האמר אלו נמלא שלחן כולו אלא: אורכו י"ב. ר' אחיי לטעמיה לאמר כל האמות היו בינוניות והלחם יג עשרה דשחם לא פליגי: ומפחיים ריוח באמצע. יד בין שמי הפלדיס יה ללחם הלחם אין ה' ומני הפלדיס מחזיקים י מפחים למורך השלחן אלא נמלא שלחן כולו אלא: אורכו י"ב. ר' אחיי לטעמיה לאמר כל האמות היו בינוניות והלחם עשרה דשחם לא פליגי: ומפחיים ריוח באמצע.

עין משפט
נר מצוה

נא א ב מיי' פ"ג מהל' כלים הלכה ה:
נב ג מיי' פ"ו שם הלכה ט:

רבינו גרשום

והאיבא מסגרתו. דשלחן וחלחם מונח עליו הריא ט"ז טפחים: כמאן דאמר מסגרתו למטה היתה. בקרקעיתו של שלחן סמוך לארץ: פרקודי הוה מיפרקדא. מוטה לחוץ בשלחן: לדברי האומר מסגרתו למטה סמוך לארץ א"כ טבלא המתהפכת טמאה היא. משום דקים לן דשלחן ההה מקבל טומאה והיה סתום מכל עבריו כעין שידה שיש לה ד' דפנות דופן לכל צד צשוי כשלחן פשוט שאין לו בית קבול חרץ מלמטה: ואית דאמרי אפילו מלמטה [לא הוה לה בית קיבול] שהיה מונח ע"ג מסגרת ולא היה המסגרת מחובר לשלחן: ולדברי האומר מסגרתו למעלה היתה. שהיה לו בית קבול ולא תפשוט מיניה טבלא המתהפכת: מכלל לדברי ר' יוחנן דשלחן בר קבולי טומאה: טהור מכלל שהוא מקבל טומאה. והאין מקבל טומאה כלי עץ העשוי לנחת הוא אלא מלמד שמגביהין אותו ומטלטל מלא וריקן הוא הילכך מקבל טומאה: אמאי איצטריך למימר אמאי נמי מיטלטל מלא וריקן משום הכי מסמא ותיפוק ליה דמסמא משום צפורי ולישמא מי לא תנן דהעץ בטל לגבי צפורי אם הצפור טהור הרי שהוך (והם הכי) וה"ה אם שמא טמא: דולבקי. כעין שקורין פלדשקורד בלע"ז ואוכלין עליו: שנפחתו. ולא נפחתו בו כמוציא רמון: או שחיפן בורן בשיש. כלי גללים שאינן מקבלין טומאה: ושייר בהן. שלא חיפן כולן: במקום הנחת הכוסות טפאין. שהרי אותו מקום אינו מחופה: ר' יהודה אומר אם שייר מקום הנחת חתיכות בשר או לחם הרי שיור חשוב מטמא מ) שאין לו שיור לא מטמא משום דבטל הען לגבי הצפור: וכי תימא כאן בצפור עומד הכא בשלחן דדולבקי צפור עומד שלא שייר וקבוע במסמרים וכאן בשלחן של מקדש צפור שאינו עומד הוא שאינו מסומר משום הכי לא בטל: והא בעא מיניה

חשק שלמה
על רבינו גרשום

מ) [ל"ל שייר פן לא שייר פן שמעמא וכו'.

לא היה שם סניפין. תימה לרבי יוסי מה הן קשותיו דקרא לנקמן (דף נ.) ממעטין קשותיו אלו הסניפין ומנקיותיו אלו הקנים וכ"ש פירש בפי' מומם שנחלקו בהן מכמי ירמיהו ואית דאמרי מיפכא ואונקלוס שתרגם מנקיותיו מכילתיה כמאן דאמר מנקיות אלו קנים ולא מלינו מחלוקת זה בס"ם אלמא ומכילתיה נמי יש לגיסד מקנים נמי שגם [ב] הם היו [ג] קונפין את הלחם ועוד למי מסניפין הם כתיב (שמות כה) ומנקיותיו למכר יוסך הנהן שמסככין בהן את הלחם שעל השלחן מעמדת את הלחם הקנים יש לחם למגרמה והא דכתיב (במדבר ד) את קשות המנך הכי קאמר סניפין של קנים המסככין את הלחם וכלפיניהם לעיל שהסניפין מעמידין את הקנים: מסגרתו [שלשלחן] מעמדת את הלחם. משמע שס"ל העמדה אלא חלה המתהפכת ולעיל פירשנו (דף מ:): [ד] לדברי האומר מסגרתו למטה היתה. נרגלים אבל הדף העליון מלך היה משני לדין ומין לו בית קיבול בטבלא המתהפכת שיכולין להשתמש בגד זה כמו בגד זה שמלקה היא משני לדין משמה כשולטן של מקדש שהיה מקבל טומאה כדמפרש לקמן ומין טבלא זו כשאר פשוטי כלי עץ משום דלמגה היא בית קיבולה ולדברי האומר למעלה היתה אי אמרת בשלמא טומאה משום למי דמקבל טומאה משום למי לה בית קיבול ואינה מתהפכת וטבלא המתהפכת מיבעי לך כך פירש בקונטרס והאי מיבעי לך מחמת שהיא רחבה ולא מיקרי מין לו מוך כך פי' בקונטרס והא דתנן בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף פו.) גבי דף של נחתומין דפשוטי כלי עץ [ה] מדברנן היינו כמאן דאמר מסגרתו למעלה היתה למדברנן טומאה ומלטורייתא מיטמאי ולכל הפחות לפילו תמני לומר למלטורייתא טהורה מדברנן מיהא טומאה ומיקל אם ר' לליעזר משום דשמא מלטורייתא טהורה אי נמי ההיא שינוי [ו] דלא כר' יוחנן ומסקינן לא קאי אי נמי הא למיבעי ליה כגון שנטלה המתהפכת היינו משום דטבלא המתהפכת ומשמשת מטמאי מדס כדמיתי בפ"ב ויהי היום המשיני וכלי עץ יכול אף הסולם [ז] והקולב והמנומה ת"ל מכל כלי עץ [ח] יכול שאני מוליא את הסולמן ואת הטבלא והדולבקי ת"ל כל כלי היכה ומה רלית לרבות אלו ולהוליא את אלו אמר קריא הכתוב ומיעט ת"ל קל מה שקל מיומד ממשמש מדס ומשמש ממשמשי מדס אף מי שהיכה את הסולמן ואת הטבלא והדולבקי שמשמש מדס ואת משמשי מדס ומוליא אלו את הסולם ממשמש מדס ומיטו ממשמש את ממשמשי מדס הקולב והמנומה והממורה שמשמש את ממשמשי מדס ואת משמשי מדס ועל כרחך בשאין לחוץ למדלס מיילי מדלא נקט מעט כסף ופסקל והוה ליה לרבויינהו נמי ממכא [ט] ובשאין להם בית קיבול [י] מדלא קאמר מה שק מיטלטל מלא וריקן ומיבעיא לן הכא מי דרשת גמורה היא לו או לאמכמת מצלמת משום דעל כרחין אפילו למ"ד מסגרתו למטה הא"כ לרבויי ממשמשי מדס ומשמשי ממשמשי מדס והטולמן הטהור מיטמיר לגמרי משמשי מדס ומשמשי ממשמשי מדס לענין טבלא ואפילו לדברי האומר מסגרתו למטה היתה טבלא המתהפכת טמאה לדברי האומר מסגרתו למעלה היתה טבלא המתהפכת תיבעי לך מכלל דשלחן בר קבולי טומאה הוא וכל [יא] כלי עץ העשוי לנחת אין מקבל טומאה מאי מעמא [יב] דומיא דשק בעינן מה [יג] שק מטלטל מלא וריקן אף כל מטלטל מלא וריקן [יד] שלחן נמי מטלטל מלא וריקן כדריש לקיש [טו] דאמר ר"ל מאי דכתיב [טז] על השלחן הטהור טהור מכלל [יז] דאיכא טמא אלא מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים ומראין בו לחם ואומרי להם ראו חיבתכם לפני המקום כדברי רבי יהושע בן לוי [יח] דאמר רבי יהושע בן לוי גם גדול נעשה בלחם הפנים סילוקו כסידורו שנאמר [יט] לשום לחם חם ביום הלקחו ותיפוק לי משום ציפוי מי לא [כ] תנן [כא] השלחן והדולבקי [כב] שנפחתו או שחיפן בשיש ושייר בהן מקום הנחת כוסות טמאין רבי יהודה אומר [כג] מקום הנחת חתיכות שייר אין לא שייר לא וכי תימא כאן בציפוי עומד כאן בציפוי שאינו עומד והא בעא מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן בציפוי עומד או בציפוי שאינו עומד בשחיפה את לבזבזין

והאיבא מסגרתו. לגופה מפיה דכי מקדר למס עלה הוי ט"ז טפחים: למטה היתה. ד' דפין רחבין מפה קטועים על גידיהן וגם על רחבן [יב] כגופה ד' רגליו של שלחן לד' לוחות והיה דף המלחן העליון מונח על מותן דפין כעין כסוי כמוגה עטוי מפה שלא היה קטוע עליהם: פרקודי מפרקדא. כעין פרקדן שלא היתה זקופה כגוה אלא מוטה וטוחה כלפי מטה: דלמאן דאמר מסגרתו למעלה היתה. מפני שהיא מגביהה את המלחן מן הקרקע: פלדשקורד. כלי ברזל שחופרין בו בארץ: [יג] שנפחתו. שנקבו בו חורים: [יד] שחיפן. בגלילי שיש: [טו] ר' יהודה אומר. אם שייר מקום הנחת חתיכות בשר או לחם הרי שיור חשוב: [טז] על השלחן הטהור טהור. שלא נגע בו טמא: [יז] מכלל. שהוא טמא: [יח] מגביהין אותו. לעולי רגלים: [יט] לשום לחם חם ביום הלקחו. הוי מוסיף: [כ] תנן. דין: [כא] השלחן והדולבקי. מכאן ואילך סוף הדבור: [כב] שנפחתו. הס"ד והיכה שאין לו"ש: [כג] שמגביהין אותו. על תיבת ואינה כתוב הגהה ג"ל והיינו: [כד] מחבת וכלי מחבת לא אתקש: [כה] דחזי למלאכתו: [כו] היו מוכלין: [כז] מכל כלי עץ ולא כל כלי עץ: [כח] קיבול נמי מיירי: [כט] כסידורו לענין שהיה רך ומה שאמר הפסוק חם ביום הלקחו לאו דוקא דלמ"ד אין אפייתו: [ל] דשומד עיין תוס' חגיגה (דף כ"ו):

תורת אוד חשלם

א) וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרָכוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר לִפְנֵי יְיָ׃ (ויקרא כד, ו)

ב) וְיִהְיֶה לְו הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי לֹא הָיָה שָׁם לֶחֶם בְּי אִם לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי יְיָ לְשׂוּם לֶחֶם חם בְּיוֹם הֻלְקָחוֹ׃ (שמואל א' כא, ז)

שיטה מקובצת

ב) למ"ד מסגרתו למטה [בשפתו] של שלחן [ברגליו שמוכין] לארץ א"כ טבלא המתהפכת טמאה היא משום [דחזי כשלחן] והשלחן היה מקבל טומאה והיה [צריך] כעין שידה שיש לה ארבע דפנות [זיפן] לכל צד עשוי כשלחן פשוט שאין לו בית קיבול חוץ מלמטה וא"ד אפי' מלמטה שהיה מונח ע"ג מסגרתו [ולא היה] מחובר לשלחן. רגמ"ה: ג) חיבות שלחן נמי מטלטל מלא וריקן ס"א אינו: ד) מכלל שהוא טמא כלי עץ העשוי לנחת הוא: ה) שנפחתו ולא נפחתו כמוציא רמון: או שחיפן בשיש. כלי גללים שאין מקבלין טומאה: רגמ"ה: ו) מקום הנחת חתיכות בשראו לחם הרי שיעור חשוב. רגמ"ה: ז) בגבוה ד' כר' והיה השלחן: ח) ואין דין: ט) וכל. מכאן צד סוף הדבור ס"א אינו: י) דחזי למלאכתו: יא) היו מוכלין: יב) מכל כלי עץ ולא כל כלי עץ: יג) קיבול נמי מיירי: יד) כסידורו לענין שהיה רך ומה שאמר הפסוק חם ביום הלקחו לאו דוקא דלמ"ד אין אפייתו: טו) דשומד עיין תוס' חגיגה (דף כ"ו):

ג) מוסיף ה. ד) [מגיגה כו: יומא כג: מגילה כו:], ג) מגיגה כו: [שבת פג: קנב: בכורות נח.], ז) [יומא כג.] מגיגה כו: [מגיגה כו:], ח) [ל"ל של מקדש, כ) עליהם היו מניחים את הלחם ל"ק, ל) [ד"ה דמכיון], מ) נתין ט) ל"ק, נ) מכות לגל ל"ק, ס) כיס לה ל"ק, ע) ממלה מלרבנן ל"ק, פ) דהחם לגל כל"ל דמסקנא ל"ק, צ) והקולב ומנומה ל"ק, ק) ותוכ כו: ביח קיבול חייני מלגל ל"ק, ר) מ"ח לה היה מחוסר כעין לגל כעין מעשה מרון כמו שעשה לגלגל כלמעיין בס"ב דנדרים ל"ק, ש) [ל"ל יומא עב:].

ה) ל"ל ומקצעותיו, שפה קציב לשולחן והיא מקגרת: וכי תימא. עלי שיטין דשולחן מצחי ולא בטלי ולא מקצלי טוממה לגב ליפוי מי לאו דמגמיהין לחון: לא שנו. דגבי מיפן בשיש לשולין גמר ליפוי אלא בכלי עץ לכסלגום דלא מציב כשהיה מרוכב: שולחנו של אדם מכפר עליו. לעונן פרוסה: לחומרים מנא הני מילי. דעבדין סניפין: דפוסין. שנערך ונילוס ונשפה בהן כדאמר בריש פירקין: קשותיו אלו סניפין. מריבויין דקרא ליכתב במתניתא שמקשה הלחם ומחזקו שלא יפצר ולא יפי המשנעה (ה): מנקיותיו אלו הקנים. שמנקין הלחם מעיפוש: שמסככין בהן את הלחם. שעל הלחם מסככין הקנים כדי שלא לחמרימה: לא סידור קנים לחודיימה בו'. ומי ס"ד סידור קנים לחודיימה כדאמרינן לעיל: אמאי לא דחי שבת. לחף על גב דלאן שבת במקדש הלי טלטול לאו משום שבת הוא אלא למימר שבת מאי: משום להו לקנים משום עיפוש: בבי האי שיעורא. שמומחין מערב שבת ערבית ולמחר בחלי היום מסלקן ומסדר לחרים שלא קנים ולמולמי שבת מסדר הקנים כבי הלי שישרל דהוי חלי יום לא ומלי יום (ו) לאו לא מיעפשה: בדתניא. ללמולמי שבת מסדר קנים ומגביה לחשה של חלה העניה ומון שלשה קנים על המחונה לחת מכאן ולחת מכאן ולחת בחלוקה לגלסה: ארבעה חלות. לחנקים בין לחם לגלסה: ארבעה קנים חחת כל חלת ולחת לחרי י"ב קנים ושעליונה אין צריך שלא שי קנים לפי שאין מסדר עליה שיכידנה על שלמטה הימנה: של מהדרו של שלחן. (ז)ולא מיעפש: בבינוניות. של שבת טפחים ולקנן מפרש לה לחמי קרי לה בינונית משום לחיכה לבלילת ולחיכת לטפיל: חוץ ממזבח החהב. שהיה לחה על לחה ולקנן של מזבח הטולה שהיו לו לחלבע פיטותיו חלבע חלבע ולחה על לחה גובה ולחה על לחה עומי ולחה לחה היתה בלחה מן הלחם עד שיהא לו כובד מפני שהוא של זהב. ונותן לארבו של שלחן על גבי הרצפה מפני שכל הכלים שהיו במקדש על גבי הארץ ארבן לארבו של

המזבח עץ שלש אמות. לין שיעור זה לא למזבח ולא לשולחן ושמא זה היה גובהן של סניפין: **שלחנו** מכפר עליו. דגדולה לגימה (סנהדרין דף כג.): **לאורכו** של שולחן. על הלפה היה מניחו לאורך השולחן דעל השולחן לא היה מקום פנוי (ח) למדוד הקנים לאורכן: **קשותין** אלו סניפין. לר' יוסי קשה מה ילרוש כלפרישים לעיל (דף ט: ושם ד"ה לא): **לא** סידור הקנים כך. ולף על גב דלאן שבת במקדש הלי טלטול לאו משום שבת הוא אלא משום דמיחזי כטועה ומומר לך פירש בקונטרס ולא משמע כן פירש כל הכלים (שבת דף קכג: ושם) לחמר קנים קודש החרת כלים נעשו משמע לליכא לאלא ליסור בעלמא ואחכחן נמי שבת לחמרו במקדש כגון ליל העליון שמא יתקע בגר הממונ בפי בתרא לעיכובין (דף קג ושם): **תנן** התם ר' מאיר אומר בו'. משנה היא במסכת כלים

פרק כל [כלי] בעלי חיים:

באמות אמה אמה ושופה. פירוש (ט) מלת המזבח יהיה נאמרן לאמות שאמה בינונית מחזיק מהן לאמה ושפח:

וגבולה

כלי אבסלגום. שם מקום דבפרק דס מעמת (זבחים דף נ.) מייתי לה גבי עזרות (י): **שאני** שולחן דרחמנא קרייה עץ. תימה דבפרק חומר בקודש (מגילה דף כו:) מנן כל הכלים שהיו במקדש בעונין טמילה חוץ ממזבח הזהב והמזבח הנחושת מפני שהן בקרקע דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים אפילו

(ב) לבזבזין או בשלא חיפה את לבזבזין ואמר ליה א לא שנא ציפוי עומד ולא שנא ציפוי שאינו עומד לא שנא חיפה את לבזבזין ולא שנא לא חיפה לבזבזין וכי תימא עציי שיטים חשיבי ולא בטלי הניחא לריש לקיש דאמר לא שנו אלא בכלי אכסלגום הבאים ממדינת הים אבל כלי מסמם חשיבי ולא בטלי שפיר אלא לרבי יוחנן ב דאמר כלי מסמם נמי בטלי מאי איכא למימר שאני שולחן דרחמנא קרייה עץ שנאמר (ג) המזבח עץ שלש אמות גבוה ארבו שתים אמות (ד) ומקצעות לו וארבו וקירותיו עץ וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה'. (ה) פתח במזבח וסיים בשולחן ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו בזמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על אדם ועכשיו שאין בית המקדש קיים שולחנו של אדם מכפר עליו: ארבע סניפין של זהב היו שם [וכו']: מנא הני מילי אמר רב קטינא אמר קרא (ו) ועשית קערותיו וכפותיו וקשותיו ומנקיותיו: קערותיו אלו דפוסין כפותיו אלו בויכין קשותיו אלו סניפין ומנקיותיו אלו קנים (ז) אשר יסך בהן שמסככין בהן את הלחם מותיב רבא לא סידור הקנים ולא נטילתן דוחות את השבת ואי סלקא דעתך דאורייתא אמאי אין דוחות את השבת (ח) הדר אמר רבא לאו מילתא הוא דאמרי (ט) דתנן כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לה לעשותה מערב שבת אינו דוחה את השבת והני נמי אפשר דלא דחי (י) שבת עלייהו טעמא מאי דלא ליעפש לחם (כ) בבי האי שיעורא לא מיעפש בדתניא (ל) כיצד (מ) נכנס מערב שבת ושמטן ומניחן לארבו של שולחן (נ) ומוציאי שבת נכנס מוביה ראשיה של חלה ומכנים קנה תחתיה וחוזר ומוביה ראשיה של חלה ומכנים קנה תחתיה (ס) ארבעה חלות צריכות שלשה קנים העליונה אינה צריכה אלא שנים לפי שאין עליה משאוי התחתונה אינה צריכה כל עיקר לפי שמונחת על טדרו (ע) של שולחן (פ) תנן התם רבי מאיר אומר כל אמות שהיו במקדש בינוניות חוץ ממזבח הזהב והקרן והסובב והיסוד רבי יהודה אומר (צ) אמת בנין ששה טפחים ושל כלים חמשה אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו (ק) ואלה מדות המזבח באמות אמה אמה ושופה

וחיק

(ג) (אמה ושופח. על לחמה לחמה מסא לריך להוסיף טפח (ר) להוה בח חמש שמסירה טפח מלמה בינונית): מדות המזבח. מזבח העולה: באמות אמה אמה ושופה. בלמות בינונית יהא לחמה לחמה ושפח לממותיו (ש) והן בחל חמש להוות לה של שמה לחמה ושפח חלוי: ומיק

שיטה מקובצת

ב) לבזבזין וכצ"ל לקמן: ג) שלחנו מכפר בהכנסת אורחים. הגרנ"ה: ד) דחד פלייהו שבת: ה) בכי האי שיעורא בלילה חצי יום שלא יהיו הקנים לא מיעפש. הגרנ"ה: ו) כיצד הוא עושה: ז) שלחן ובמוצאי: ח) טהרו גב השלחן שבמקדש היה של זהב ולא מעפש. הגרנ"ה: ט) לבזבזין: י) פרוסה לעני הס"ד: כ) סניפין וקנים הס"ד: ל) שבת ואע"ג: מ) שלחן דקרי: נ) והיינו: ס) מחיבת אמה עד תיבת מדות בס"א הכל נמחק: ע) טפח דהיינו: פ) דאמותיו אמה וטפח:

כג א ב מי' פ"ו מהל' כלים הלכה טו:
כד ג מי' פ"א מהלכות מת הממיה הלכה טו:
כה ד מי' פ"ם מהלכות ממיתין ומטמיתין הלכה י"ם:
כו ח מי' פ"ג מהלכות מת הממיה הל' טו:
כז ז מי' פ"ב מהלכות מת הממיה הל' ו:

רבינו גרשום

ריש לקיש מר' יוחנן האי חיפן בשיש בצפורי עומד במסמר בטל הציץ או אפילו בצפורי שאינו עומד נמי בטל: בשחיפה הצפוי לבזבזי השלחן בטל הציץ. וא"ל לא שנא צפורי כו' והכא נמי האי שלחן דמקדש אע"ג דצפורי אינו קבוע ליבטל עצו ולטמא משום צפוי: בכלי עץ ששמן אבטולגום שאין דמיו יקרין כ"כ אבל כלי מסומס עץ יקר הרבה חשוב ולא בטיל אף עצי שטים נמי לא בטלי: מאי איכא למימר. ג) ונימא ותיפוק לי משום צפוי שלחן אע"ג דמצופה רחמנא קרייה עץ ולא בטיל עצו דכתיב המזבח עץ וכו': שלחנו מכפר. להכנסת אורחין: מפולין. מראשיהן. בראש כל לחם ולחם כדי שיהו סומכין בהן את הלחם והקנים מונחין ראשיהן על גבי אותן הפצולין: וכ"ח קנים היו. לבי' הסדרים: ומפרש בגמרא מ"ט י"ד [לסדר זה]. ארבע חלות צריכין שלשה שלשה קנים והצליונה ב' בלבד כר. וכל קנה היה כזצי קנה מבוקע וחלול כדי שלא יהא לו כובד מפני שהוא של זהב. ונותן לארבו של שלחן על גבי הרצפה מפני שכל הכלים שהיו במקדש על גבי הארץ ארבן לארבו של

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה קשותיו וכו' ולא מפי המשמש. כ"ה בלא מגופיה דקרא וק"ל: (ו) ד"ה מון וכו' וכ"כ הס"ד ופ"ה ופ"ע ד"ה הסובב והיסוד שם: (ז) ד"ה ממה לחמה ושופה ל"ל ממר ד"ה בממות אמה:

תורה אור השלם

א) הַמִּזְבֵּחַ עֵץ שָׁלֹשׁ אַמּוֹת גָּבְהּ וְאַרְבּוֹ שְׁתַּיִם אַמּוֹת וּמִקְצֹעֹתָיו לוֹ וְאַרְבּוֹ וְקִירֹתָיו עֵץ וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ׃ [יחזקאל מא, כב]

ב) וְעָשִׂיתָ קְעָרֹתָיו וְכַפֹּתָיו וּקְשׂוֹתָיו וּמְנַקִּיֹתָיו אֲשֶׁר יֻסַּךְ בָּהֶן וְזָהָב טָהוֹר תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃ [שמות כה, כט]

ג) וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בָּאַמּוֹת אַמָּה אַמָּה וְטֹפַח וְחֵיק הָאַמָּה וְאַמָּה רֹחַב וּגְבוּלָהּ אֶל שְׂפָתָהּ סָבִיב זֶרֶת זֶה הָאַחַד וָזֶה גַּב הַמִּזְבֵּחַ׃ [יחזקאל מג, יג]

כח א מיי' פ"ג מהלכות פים המזבח הל"ו ס:
כט ב מיי' שם הלכה ו:
ל ג מיי' שם הלכה ט:
לא ד מיי' פ"ו מהלכות מעה"ק הלכה כ:
לב ה מיי' שם פ"ו הלכה ט:
לג ו מיי' פ"ב מהלכות פים המזבח הל"ו ס:
לד ז מיי' שם פ"ה הלכה יב:
לה ח מיי' שם פ"ו הלכה ט:

אה"ח 1234567

שיטה מקובצת

[ה] זה סובב. אומתיו יהא נמי בת חמשה טפחים. הרגמ"ה: [ו] אלו הקרנות: [ז] זה מזבח הזהב שלא היה לו יסוד. הרגמ"ה: [ח] סבר זה הוא: [ט] אמות הכליס: [י] דעציה: [יא] רצר אמה רוחב חמשה: [יב] דרומית מזרחית: [יג] ומבריל ומיצה: [יד] יהיב עליהנים: [טו] תנן המזבח: [טז] מקום הקרנות: [יז] מכיב נעשים: [יח] האמה היינו: [יט] גבולה אל: [כ] ורת האחד אלו הקרנות דמאמצעיתא האבן: [כא] ששה הס"ד ומה"ד ורבי יהודה סבר כמו זה דהיינו גב המזבח שהוא כלי יהיו האמות של כל הכליס: [כב] ואותן חמש אמה שבין יסוד לסובב באמה: [כג] האמה דהיינו: [כד] תיבת באמה נמחק: [כה] קדשים אשר על: [כו] סביב הס"ד ומה"ד בין דמים עליונים לדמים התחתונים: [כז] למעלה ועולת התמה למטה: [כח] אלא נ"ה שם כתוב] רק: [כט] דגובה המזבח: [ל] קרי נמי: [לא] ששה למטה: [לב] ברוחב הס"ד ומה"ד שלשים אמות ושני טפחים הוי. דהא שתי אמות דאימעט בגוות חמשה ניתנו הס"ד ואח"כ מה"ד מקום הקרנות עובי האבן תופס אמה באורך ואמה ברוחב: [לג] שש הס"ד ומה"ד לא דק באותה אמה הואיל ומסמחים אחא: [לד] כ"ה הוי: [לה] הואי דבהא: [לו] על כ"ד ורבקרא: [לז] על ל"ב מדרר: [לח] על כ"ו הס"ד ומה"ד אם כן ותיבות הוי בין קרן לקרן נמחק: [לט] חצר וביו אולם וביו היכל ובין קדשי קדשים [היתה בר"] והיכות או מקום הדריסה כ"ג נמחק: [מ] ההיכל מאה אמה עם האולם והתא ובית קדשי: [מא] אמה אחוריי בית: [מב] גבולה אל: [מג] גובהה:

תורה אור השלם

א) וְהָאֲרִיאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַרְךְ בְּשָׁתַיִם עֶשְׂרֵה רֹחַב רָבוּעַ אֶל אַרְבַּעַת רְבָעָיו:
[יחזקאל מג, טז]

ובגבולה אל שפתה סביב זרת האחד. זרת מלי המלה וכשממדוד ממעלע הקרן זרת סביב עד הספה לישמכה דהוי המה: ותנן אל חוט של סיקרא כו'. מגמה היא בממכת מדות (פ"ג מ"ח): חוק האמה בגובהה. מלמן יש לקיים גילקם הספריס

מזבחים פ' קדמי קדשים (דף סב. ומס ד"ה מה) למתיני המס כל כמיס שהיו במקדש שלש אמות למעה מן מכוכבו של מזבח שהיה שלש ומחצה ומלי טפח ומלמע ושלש אמות [ב] מזכרות, ומחק מס שקוממים מלי טפח למ המחבח מכוון לעי אמות של מזבח ולדברי רשמעי שגורסין מלי טפח פי שקוממים שם ללמותו מחבח לפ היה לשם ככבש שיה לרשם המזבח שלש אמות ממך ממנו רביע אמה ולפ דק שקוממים למיט ממך אלא מומם אמה מסר מחבח והקשה שקוממים שהיי אמרים מוכח לפ אלא במעלות על מזבח ומיכח אין למוש כזה אי נמי לגילקם שקוממים אמות של ככש לפי האמות של מזבח וכגילקמא גרים רבינו מנגלל בעיניהן בפ' מלן (דף עו.):

וחוק האמה ואמה רוחב ובגולה אל שפתה סביב זרת האחד וזה גב המזבח [ג] חוק האמה זה יסוד אמה רוחב [ד] זה סובב ובגולה אל שפתה סביב זרת האחד אלו [ה] קרנות זה גב המזבח [ו] זה מזבח הזהב ר' מאיר סבר [ז] זהו באמה בת חמשה הוא כל אמות כלים באמה בת שש ורבי יהודה סבר כזה יהו כל אמות [ח] כלים קא סלקא [ט] דעתך מיסוד ועד סובב באמה בת ה' בגובה ומאי חוק האמה ואמה רוחב הכי קא אמר מחיק האמה ועד [י] רוחב באמה בת חמשה גובה [יא] המזבח כמה הוי עשר אמות [יב] שית בני המשה חמשה וארבעי בני שיתא שיתא מזבח כמה הוי חמשין וארבעה פלגיה דמזבח כמה הוי עשרים ושבעה מקרנות ועד סובב כמה הוי עשרים וארבעה כמה ביציר לפלגיה דמזבח תלתא [יג] ותנן [יד] חוט של סקרא חוגרו באמצע כדי להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים אלא הא (ט) [כ] דתניא גבי עולת העוף [כא] היה עולה בכבש ופנה למובב ובא לו לקרן דרומית [כב] [מזרחית] ומולק את ראשה ממול ערפה ומבדיל [כג] ומוצה את דמה על קיר המזבח [כד] ואם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת בשירה הא קא יהיב [כה] עליונה למטה משני טפחים אלא חוק האמה כניסה אמה רוחב כניסה אלא שפתה סביב כניסה (כ) מזבח כמה הוה ליה שיתין פלגיה דמזבח כמה הוי תלתין מקרנות ועד סובב כמה הוי כ"ד כמה ביציר לפלגיה דמזבח ששה ותנן אם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשרה במאי אוקימתא בכניסה ומי מצית מוקמת לה בכניסה [כו] והא תנן [כז] מזבח היה שלשים ושתים על שלשים ושתים [כח] עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד נמצא שלשים על שלשים ושני (ל) טפחים הוי ותו עלה חמש וכנס אמה זהו סובב נמצא עשרים ושמונה על עשרים ושמונה עשרים ושמונה וארבע טפחים הוי וכי תימא כיון דלא הוי אמה לא חשיב ליה מקום [כט] קרנות אמה מזה ואמה מזה נמצא עשרים ושש על עשרים ושש עשרין ושבע הוו לא דק מקום הילוך רגלי הבהנים אמה מזה ואמה מזה נמצא עשרים וארבע על עשרים וארבע מקום המערכה עשרים וחמשה האי וכי תימא הכא נמי לא דק והא כתיב (לא) והאריאל שתים עשרה אורך בשתים עשרה רוחב רבוע יכול שאינו אלא שתים עשרה על שתים עשרה כשהוא אומר [לב] אל ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע הוא מודד שתים עשרה אמה לכל רוח ורוח וכי תימא שית מיניהו מעיקרא באמה בת חמשה מיתי להו אם כן רווחא לה עזרה [לג] דתנן כל העזרה היתה [לד] אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלשים וחמש ממזרח למערב מאה שמונים ושבע מקום המערכה ושנים עשר אמה ומקום דריסת רגלי ישראל אחת עשרה אמה ומקום דריסת רגלי הבהנים אחת עשרה אמה המזבח שלשים ושתים בין אולם ולמזבח עשרים ושתים אמה [לה] ההיכל מאה אמה אחת עשרה אמה אחורי בית הכפורת אלא חוק האמה בגובהה אמה רוחב כניסה גבולה אל שפתה סביב [לו] לא

למטה מרגליו. כלומר למטה מן הסובב שהוא עומד על הסובב. אפילו אמה אחת ג) שלה שפה. ואמאי כשרה: אלא חוק האמה דהויא אל ה' לא חשיב לה בגבהה אלא בכניסה וכן אמה רוחב וגבולה אל שפתה כל הכניסות הין באמה בת ה' אבל כל עשר אמות של גובה המזבח הין של ו' טפחים והוה ליה מזבח גבוה שיתין טפחים. ועד חציר ל' טפח. ומן הסובב ועד החוט שבחציר ו' טפחים דהיינו אמה משום הכי קאמר כשרה: ואם איתא דבבנסה מוקמת לה דהויא של ה' טפחים א"כ נמצאו ב' טפחים מהציר על הל"ב וכן לכל כניסה הניסה ושמחציר ב' טפחים ושמחציר מקום הקרנות ג"ו אמות הוי כדאמר לבניסת הקרנות עלו השיורין ל"ד טפח שהן אמה. ועשרין ושבעה הויא ליה לתימה: לא דק. על אותן שיורין לחשבן לצדדין לאמה: כגוסה דקרנות היינו כדאמר בזבחים עלה שלש מן הסובב ומביא ד' אבנים שבל אחת אמה על אמה וגובהה אמה ומניחן על ד' זויות ומן קרן ועד קרן לפנים כ"ו (טפח) [אמה] ומקום רוחב האבן היינו בנוסה: ומי מצית אמרת לא דק הא הדר קתני מקום הלוך רגלי הבהנים על גבי המזבח מרחיק אמה מן הקרן לפנים עד מקום המערבה מצר זה וכן מבל צד אוחה אמה הרא מקום הילוך הבהנים סביב למערבה נשתייר ב"ד על ב"ד למקום המערבה לפי חשבונו שנתפרש ר' טפחים הויא ב"ה ואי לא דק בתך בבא במקום קרנות הוה דק באידך בבא במקום המערבה: וכי תימא הבא נמי במקום המערבה לא דק והא קרא נמי אקמור הכי כמתניתין וקרא ליבא למימר דלא דק דבתר והאריאל והיינו המזבח שתים עשרה אמה אורך בשתים עשרה רוחב רבוע על גביו קאמר מלמד שאמצע המזבח הוא מודד שתים עשרה אמה לבל רוח והייגו ב"ד על ב"ד אלמא דלא מצית מוקמת ליה בבנסה מפני האמה שערפה: וכי תימא שית מניהו מעיקרא ר' אמות של התחתונות שמסוך לארץ באורך המזבח וברוחב המזבח ג' אמות החיצונות שבבל צד הוי באמה בת ה' טפחים דהיינו שית תלת מיכן ותלת מיכן. כלומר המזבח שהוא ל"ב על ל"ב בלמטה ג' אמות התחיצונות שמבל צד הן בת ה' טפח והשאר ר' טפח משום הכי שית מניהו מעיקרא תלת מיכן ותלת מיכן באמה בת ה' לפי שג' בניסות של אמה בת ה' הוא בונס ליסוד ולסובב ולקרנות ואם הי בל האמות שלו (ב) באמה בת ה' והי בהנסות באמה בת ה' היו ערשרין ב' טפחים א' מיכן וא' מיכן לבל בניסה ובניסות של שלש החיצונות שסביב למובח הן באמה בת ה' ואותן ג' אמות של ה' הוא בונסן ולא הפנימי שם טפח בלו: א"ב והואיל שית מניהו מעיקרא חשבה להו באמה בת ה' א"ב דהוחה לה עזרה ג' טפחים מבל צד האמה הצרה באמה של ו' הן: אחורי הבפורת. תייגו אחורי בית קדשי הקדשים היתה חצר קטנה של י"א אמה. ואם איתא לבל צד המזבח היתה העזרה מרוחה ג' טפחים: אלא תריץ הבי חוק האמה שהיא של ה' טפח בגובהה דמזבח קאמר מן הארץ ועד היסוד אמה של ה' טפחים ובנסה דיסוד באמה של ו' טפח. ואמה רוחב נמי הוי בת ה' בבנסה דסובב תריץ לה ונשתייר ב' טפחים טפח מיכן וטפח מיכן. וגבולה אל שפתה סביב דהייגו אמה דקרנות דהויא נמי בת ה':

חשק שלמה על רבינו גרשום

ב) נלמה ד"ל סיק ליאמה היינו דעלה אמה וכנס אמה אבל אין אמה ואי נמי היא בלמעה מן ה'. ג) נלמה ד"ל דאפילו אמה בת ה' בבפסה:

הגהות הב"ח

(ב) גמי אלא הא למימרא. ג"כ זהו קוף קושיא: (ג) שם ממיקה בניו מזבח כמה הוה: (ד) שם ליאמה על אלמים וכי קשמים. ג"כ ר"ל ל' של ל' ושל ב' טפחים מבל ב' וכן בממיס מבל ל"ב וקו' ואח"כ ר"ל:

הגהות צ"ק

[ה] פלא אני אומר שיהו אלמות בת אמה הס"ד: [ו] ר"ל ה' אמות בנין בת ה' הס"ד: [ז] ר"ל ה' אמות הס"ד: [ח] מדוכ':

רבינו גרשום

חוק האמה ב) זה היסוד. אמת היסוד נמי באמה בת ה' היינו יסוד עלה אמה וכנס אמה והו יסוד: ואמה ורוחב זהו הסובב. דתנן עלה חמש וכנס אמה זהו הסובב אותה אמה בת ה': סביב בציר. אלו הקרנות. דתנן נמי עלה שלש וכנס אמה אלו מקום הקרנות ואותה אמה בת ה': גב המזבח זה מזבח הזהב שלא היה לו יסוד: ר' מאיר (סבר לה כרבי אמי) זהו. כלומר זה יהא באמה בת ה' הא שאני כל הכלים כגון אורן ושלחן באמה בת ו': קא ס"ד דקרא דאמר באמה בת חמשה מאותן אמות דמיסוד ועד סובב קאמר ומאי חיץ האמה ואמה רוחב דמשמע מאותן ב' אמות בלבד קאמר. הכי קאמר מחיק האמה כלומר מאותה אמה שמן הארץ ועד אמה רוחב דהייגו הסובב באמה בת ה' כל ו' אמות התחתונות שמן הארץ ועד הסובב באמה בת ה': גובה המזבח במה הוי עשר אמות. דלעיל ליה ממזבח החדש שהיה גבהו פי שנים כאורכו אף מזבח החיצון נמי וקרא דכתיב שלש אמות קומתו מסובב עד קרנות קאמר: שית בני חמשה. מן הארץ ועד הסובב: וארבע. הצלונים: בני שיתא שיתא טפח: מזבח במה טפח הוי עשרה ג"ד מקרנות ועד סובב ד' אמות שהן כ"ד טפחים: ואם עשאה למטה מרגליו. כלומר ה' אמות שהיו מקיפות את הסובב מלמטה ג) שלה שפה. ואמאי כשרה: אלא חוק האמה דהויא אל ה' לא חשיב לה בגבהה אלא בכניסה וכן אמה רוחב וגבולה אל שפתה כל הכניסות הין באמה בת ה' אבל כל עשר אמות של גובה המזבח הין של ו' טפחים והוה ליה מזבח גבוה שיתין טפחים. ועד חציר ל' טפח. ומן הסובב ועד החוט שבחציר ו' טפחים דהיינו אמה משום הכי קאמר כשרה: ואם איתא דבבנסה מוקמת לה דהויא של ה' טפחים א"כ נמצאו ב' טפחים מהציר על הל"ב וכן לכל כניסה הניסה ושמחציר ב' טפחים והקרנות עלו השיורין ל"ד טפח שהן אמה. ועשרין ושבעה הויא ליה לתימה: לא דק. על אותן שיורין לחשבן לצדדין לאמה: כגוסה דקרנות היינו כדאמר בזבחים עלה שלש מן הסובב ומביא ד' אבנים שבל אחת אמה על אמה וגובהה אמה ומניחן על ד' זויות ומן קרן ועד קרן לפנים כ"ו (טפח) [אמה] ומקום רוחב האבן היינו בנוסה: ומי מצית אמרת לא דק הא הדר קתני מקום הלוך רגלי הבהנים על גבי המזבח מרחיק אמה מן הקרן לפנים עד מקום המערבה מצר זה וכן מבל צד אוחה אמה הרא מקום הילוך הבהנים סביב למערבה נשתייר ב"ד על ב"ד למקום המערבה לפי חשבונו שנתפרש ר' טפחים הויא ב"ה ואי לא דק בתך בבא במקום קרנות הוה דק באידך בבא במקום המערבה: וכי תימא הבא נמי במקום המערבה לא דק והא קרא נמי אקמור הכי כמתניתין וקרא ליבא למימר דלא דק דבתר והאריאל והיינו המזבח שתים עשרה אמה אורך בשתים עשרה רוחב רבוע על גביו קאמר מלמד שאמצע המזבח הוא מודד שתים עשרה אמה לבל רוח והייגו ב"ד על ב"ד אלמא דלא מצית מוקמת ליה בבנסה מפני האמה שערפה: וכי תימא שית מניהו מעיקרא ר' אמות של התחתונות שמסוך לארץ באורך המזבח וברוחב המזבח ג' אמות החיצונות שמבל צד הוי באמה בת ה' טפחים דהיינו שית תלת מיכן ותלת מיכן. כלומר המזבח שהוא ל"ב על ל"ב בלמטה ג' אמות התחיצונות שמבל צד הן בת ה' טפח והשאר ר' טפח משום הכי שית מניהו מעיקרא תלת מיכן ותלת מיכן באמה בת ה' לפי שג' בניסות של אמה בת ה' הוא בונס ליסוד ולסובב ולקרנות ואם הי בל האמות שלו (ב) באמה בת ה' והי בהנסות באמה בת ה' היו ערשרין ב' טפחים א' מיכן וא' מיכן לבל בניסה ובניסות של שלש החיצונות שסביב למובח הן באמה בת ה' ואותן ג' אמות של ה' הוא בונסן ולא הפנימי שם טפח בלו: א"ב והואיל שית מניהו מעיקרא חשבה להו באמה בת ה' א"ב דהוחה לה עזרה ג' טפחים מבל צד האמה הצרה באמה של ו' הן: אחורי הבפורת. תייגו אחורי בית קדשי הקדשים היתה חצר קטנה של י"א אמה. ואם איתא לבל צד המזבח היתה העזרה מרוחה ג' טפחים: אלא תריץ הבי חוק האמה שהיא של ה' טפח בגובהה דמזבח קאמר מן הארץ ועד היסוד אמה של ה' טפחים ובנסה דיסוד באמה של ו' טפח. ואמה רוחב נמי הוי בת ה' בבנסה דסובב תריץ לה ונשתייר ב' טפחים טפח מיכן וטפח מיכן. וגבולה אל שפתה סביב דהייגו אמה דקרנות דהויא נמי בת ה':

לא שנא הכי ולא שנא הכי. כלומר כיצקן דקרטה מי שני למימר נמי בחמה גמ ממש לן מיכפת לן כיון דכיצקת יקוד בחמה גמ שם לן פש ליה בין קרן לקרן לגלן כ"ע ומרבעה טפחים שמים מכניסה דקוכב ושמים מכניסה דקרטה וכיון דלא הוי אלא בחמה לן מצינ לה: חמשין ותמניא. לכולן ממותי היו בגות ו' חוץ ממצוי (ס) מן הרלפה ועד היקוד וחמה גופה של קרן: דיקא נמי. למיק החמה גופה וחמה רוחב כניסה מדקרי להמי חיק החמה ולהמי חמה רוחב ומני מדיוטיה: השולחן ארבו י"ב. שמעינן ליה לר' מאיר דלמר לעיל כל החמות היו בינוניות שלמע בינוני היינו גמ שמה: ומדקרי ליה בינוניות מכלל דאיכא דנפישא מינה. בחמה: שתי אמות. מקלות היו שם שנהן מהדלן החמות והן [מלכן] חמה: בשושן הבירה. מלל חמל היה בנוי על שער המזרחי של עזרה ומנויל בחמית שושן הבירה: של משה. גמ שמה: כדי שיהו אומנין נוטלין בקטנה. שהיה גוזר חמנה עם האומנין ך וכך חמות בין חמנה לגדל הבית כך וכך חמים בחמה של משה ומחזירין לו למדת חמה גדולה שיהיה עליה חמנע כדי שיוסיפו על חמנה משלהם שלא יפחתו ושלא יהיו חמים מן ההקדש יותר ממה שעשו ומלין לידי מעילה: והדא לדהבא ולכספא. כשחמנין [ס] לוקחי חהב לעשות חבלא גמ חמם או גמ עשר חמה של משה עושין חומה למדת חמה שיהיה עליה חמנע ולא חמומה שיהיה עליה חמנע לפי שחומטת יקרה היא ומין טוב להפסידן כל כך: צורה. מנויירת: כדי שידעו. וילמו מהיכן חמו ויחנו הולאה למלכות שהוליאם משם: שתהא אימת מלכות. פרס עליהם ולא יעמדו בהם: ואילו לדידיה לא אמר ליה. ומדל לחי והשחמחו לי ושע"נ למשקנא הכי הוה ויקס פרעה לילה: וירץ לפני אהאב. חליהו (ג) [לפני] [ס] שהיה רוכב על סוסו משום כבודו שחין לרך חלכים לנלכת יחידי: ועלהו לתרופה. גבי מעיין שעמיד לנחת חחת קלבי הקדשים קלי ועל (ג) שפת הנחל יעלה חזה וחזה כל [כן] (עלה) חחלל וחיה פריו למחכל ועלהו למרופה וחידי דמיירי בפלוגחת דרבי חחלת הקדש וכ"ש לימק נקט לה הכא וקדיש נוסיקיון למרופה: להתיר פה שלמעלה. פה חלמים שכל חלוכל ממנו נרפא: פה שלמטה. פה לחם של עקרות: חזקיה ובר קפרא. [ס] מפרשת חלמיהו טפי והיל היא: ואילו נאמר שתים מערכות שש המערכת. ולא נחמר שמים עשרה: הייתי אומר שלש של שש. לשמים מערכות הרי תרין שש שהמערכת הוי מערכת שליסית ובפסיקים לכתב הכי שלש של שלש הכי ממעט חיל לא נחמר שמים עשרה. ולא נחמר שמים ושש [ס] שלש ומש חלה להוסיף שליסית קני בני חנה: לכך נאמר שתים עשרה. למעט ומו לה: ואילו נאמר שתים ושש ולא נחמר שמים עשרה. ולא נחמר שמים ושש ולא נחמר שתים ושש מערכות המערכת על השולחן היתי חומר שלש של ד' ד': והא בעינן ונתת על המערכת לבונה. וכי יתיב לה על השניות חיכא חלילה: פרוכת ממילה הוא וקרי ליה עלי: [כל הכלים. כגון שלמנות חורכן [ס] לחורכן של בית המקדש: כך היה חונה. מ"ל [ס] מדכך היו בדיו חונים ממזרח למערב כדאמר כדאמר ך' חמות ומחזרין לו למדת חמה גדולה ומחזרין לו למדת חמה גדולה שיהיה עליה חמנע כדי שיוסיפו על חמנה משלהם שלא יפחתו ושלא יהיו חמים מן ההקדש יותר ממה שעשו ומלין לידי מעילה: והדא לדהבא ולכספא. כשחמנין [ס] לוקחי חהב לעשות חבלא גמ חמם או גמ עשר חמה של משה עושין חומה למדת חמה שיהיה עליה חמנע ולא חמומה שיהיה עליה חמנע לפי שחומטת יקרה היא ומין טוב להפסידן כל כך: צורה. מנויירת: כדי שידעו. וילמו מהיכן חמו ויחנו הולאה למלכות שהוליאם משם: שתהא אימת מלכות. פרס עליהם ולא יעמדו בהם: ואילו לדידיה לא אמר ליה. ומדל לחי והשחמחו לי ושע"נ למשקנא הכי הוה ויקס פרעה לילה: וירץ לפני אהאב. חליהו (ג) [לפני] [ס] שהיה רוכב על סוסו משום כבודו שחין לרך חלכים לנלכת יחידי: ועלהו לתרופה. גבי מעיין שעמיד לנחת חחת קלבי הקדשים קלי ועל (ג) שפת הנחל יעלה חזה וחזה כל [כן] (עלה) חחלל וחיה פריו למחכל ועלהו למרופה וחידי דמיירי בפלוגחת דרבי חחלת הקדש וכ"ש לימק נקט לה הכא וקדיש נוסיקיון למרופה: להתיר פה שלמעלה. פה חלמים שכל חלוכל ממנו נרפא: פה שלמטה. פה לחם של עקרות: חזקיה ובר קפרא. [ס] מפרשת חלמיהו טפי והיל היא: ואילו נאמר שתים מערכות שש המערכת. ולא נחמר שמים עשרה: הייתי אומר שלש של שש. לשמים מערכות הרי תרין שש שהמערכת הוי מערכת שליסית ובפסיקים לכתב הכי שלש של שלש הכי ממעט חיל ל

עין משפט נר מצוה

ל"ט א ב מיי' פ"ג מהל' פה המקדש הל"י: ם ג מיי' שם הל"י:

שיטה מקובצת

ם] ונפשו הקהתים. תרי נשואי נשואי תרי הא ארבעה דמצי למימר ונשואו נשואי המשכן והקימו את המשכן עד בוא נשואי האהרן[הרגמ"ה:3] חיבות תרי נמי תרי נמחק: ג] השלחן. על (ירך) [צלע] המשכן חימנה: ד] מחצי בית. עי' תוס' לעיל (דף פו ע"ב): ה] ליה ולמ"ד נמי מזרח ומערב שלחן: ו] למערב. שהוא: ז] לאודכר. של ארון: ח] אלא. כשיערו דחבר הארון והיינו אמתא ופלגא ותרי גברי הנושאים בשני הבדים לא הוי מצי ליכנס הנך שני אנשים בין בד לבד אלא דאי לאודכרו נותנים הבדים וחזי אותך הארון בין בד לבד וחיינו שתי אמות: ט] שבשמאל. הפתח: י] דהיינו אודכר: יא] בצפון ודרום אישתכח דכולהו נרות דהיינו פי': יב] דאותן שעל: יג] כלפי אותה: יד] קיימי כולהו: טו] היכא מונח:

הגהות הב"ח

(ג) גמ' סוס מנחה והכתיב יעבון. כ"ל ומיהו ליתא בשמק: (ד) רש"י ד"ה מלמטיב נר וכו' דמי בצפון ודרום אישתכח: (ג) ד"ה אל מול וכו' ומשמע מקרא:

תורת אור חשלם

א) צַוֹּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְקָצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן: [ויקרא כג, ט]

ב) וְנָפְעוּ הַקָּהָתִים נֹשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ וְהֵקִימוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן עַד בֹּאָם: [במדבר י, כא]

ג) וְעֲשֵׂה שֻׁלְחַן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קוֹמָתוֹ: וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וְעָשִׂיתָ לּוֹ זֵר זָהָב סָבִיב: וְעָשִׂיתָ לּוֹ מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב וְעָשִׂיתָ זֵר זָהָב לְמִסְגַּרְתּוֹ סָבִיב: וְעָשִׂיתָ לּוֹ אַרְבַּע טַבָּעֹת זָהָב וְנָתַתָּה אֶת הַטַּבָּעֹת עַל אַרְבַּע הַפֵּאֹת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע רַגְלָיו: לְעֻמַּת הַמִּסְגֶּרֶת יִהְיוּ הַטַּבָּעוֹת נָתוּנִים בָּתֵּי לְבַדִּים לְשֻׁלְחָן בָּהֳנָּשְׂאוֹ: וְעָשִׂיתָ אֶת הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב וְנִשָּׂא בָהֶם אֶת הַשֻּׁלְחָן: [שמות כה, כג-כח]

ד) וְעָשִׂיתָ אֶת מְנֹרַת הַזָּהָב עֲשֻׂיָה מִקְשָׁה יֵעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִעֶיהָ כַּפְתֹרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ: וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי: שְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹר וָפֶרַח וּשְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹר וָפֶרַח כֵּן לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה: וּבַמְּנוֹרָה אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ: וְכַפְתֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה: כַּפְתֹרֵיהֶם וְקָנֵיהֶם מִמֶּנָּה יִהְיוּ כֻלָּהּ מִקְשָׁה אַחַת זָהָב טָהוֹר: וְעָשִׂיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ וְהֵאִיר עַל עֵבֶר פָּנֶיהָ: וּמַלְקָחֶיהָ וּמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב טָהוֹר: כִּכַּר זָהָב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ וְאֶת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה: וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מֻרְאֶה בָּהָר: [שמות כה, לא-מ]

ה) וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: מִחוּץ לְפָרֹכֶת הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהֲרֹן וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: [ויקרא כד, ב]

ו) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת: [במדבר ח, ב]

דוחקין ובולטין בפרוכת ודומין כמין שני דדי אשה. מעשה גם היה למרון מגמגם קדמי הקדשים היה ולכל לד היה עשר אמות ומקום מרון אינו אין ממנה כדאיתא בפרק קמא דמגילה (דף י:) ומשם כן מפולו למען למד ללמד שהכדים נעשים לגד מחד היכן עד הפרוכת הא לא היה מוכן עשר אלא ע"י גם הכליכו הכדים על שהיו דוחקין וטולטין ודומין כשני דדי אשה

ג מזרח ומערב מונחין. ומתני' לתען מוכן למוכו של בית קדשי קדשים: מדכתיב בנר מערבי לפני ה'. נר אחד של שבעה היה מונח במזרח ומערב כנגד פתחו של היכל ומשם היו מוציאין אותו לכבוד שבת לפני ולפנים. ומפני מה לא היה מונח בפתח עצמו? מפני שהיה מקום הדלת ומקום הנעילה שם

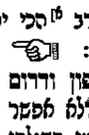

בשלמא למאן דאמר צפון ודרום שפיר משוך מן הכותל שתי אמות ומחצה ואמה דידיה ושתי אמות ומחצה דביני ביני ואמה ושתי אמות ומחצה דביני ביני ואמה דידיה אישתכח דקאביל שולחן פלגא דאמתא ברוחב מי סברת שלחן דמשה בהדייהו הוה יתיב לא דמידלי ליה ומנח ליה ומיתתי להו לדידהו פורתא כתלמיד היושב לפני רבו ת"ר עשרה שלחנות עשה שלמה ולא היו מסדרין אלא על של משה שנאמר [א] ואת השלחן אשר עליו לחם הפנים זהב עשר מנורות עשה שלמה ולא היו מדליקין אלא בשל משה שנא' [ב] (את) מנורת הזהב ונרותיה לבער כמשפט רבי אלעזר בן שמוע אומר על כולם היו מסדרין שנאמר [ג] את השולחנות ועליהם לחם הפנים ובכולן היו מדליקין שנאמר [ד] את המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור ר' יוסי בר' יהודה אומר לא היו מסדרין אלא על של משה אלא מה אני מקיים ואת השלחנות [ה] אשר עליהם לחם הפנים זהב אלו שלשה שלחנות שהיו במקדש [ו] שנים שהיו באולם מבפנים [ז] לפתח הבית אחד של כסף ואחד של זהב על של כסף נותן לחם הפנים בבניסתו ועל של זהב ביציאתו [ח] שמעלין בקודש ולא מורידין אחד של זהב בפנים שעליו לחם הפנים תמיד [ט] ומנא לן דאין מורידין אמר רבי דאמר קרא [י] ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את בריחיו ויקם את עמודיו ונגלן דמעלין אמר רבי אחא בר יעקב דאמר קרא [יא] את מחתות הרמטאים האלה בנפשותם ועשו אותם רקועי פחים ציפוי למזבח כי הקריבם לפני ה' ויקדשו ויהיו לאות לבני ישראל בתחילה תשמישי מזבח ועכשיו גופו של מזבח [יב] אשר שברת ושמתם בארון [יג] תני רב יוסף מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחין בארון מכאן לתלמיד חכם ששכח תלמודו מחמת אונסו שאין נוהגין בו מנהג בזיון (סימן ביט"ל סר"ח ושכ"ח) אמר ריש לקיש פעמים שביטולה

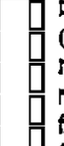

ממנה למנה על זו נכד למנה על זו לא מי מפקד למנה ממנה על מנה נעשר ממות מפ"ם [ג] כין דעפי ליה טפח לא הוי מנה מציע והא דתניא כפי ממר להן הממונה (יומא דף ג:) שולחן בלפון מפון מן הכותל שתי אמות ומחצה ומנורה בדרום מפזרה מן הכותל שתי אמות ומחצה ומזבח ממזרח ושומר בפנימע ומפון קיפעה כלפי מון משוס דכתיב וחם המנורה נכח השולחן בשלמא למאן דאמר אורכו כלפי צפון מדרום הפתח קיימי והוו ליה דרי דרי שפיר דאיכא להו רוחא שניא אלא למאן דאמר מזרח ומערב שאורכן לרוחבו של בית והדבן מצפון לדרום מכדי שלחן כמה משוך מן הכותל השורה הסמוכה לכותל צפון שתי אמות ומחצה. לכך משוך כך כדי מקום הילוך שני כהנים זה בצד זה המכניסין עומדין בצפון ופניהם בדרום והמוציאין וכו' ותרי גברי לא מסתגי להו ברוחא אלא בתרי והדבן מצפון לדרום מכדי שלחן כמה משוך מן הכותל השורה הסמוכה לכותל צפון שתי אמות ומחצה. לכך משוך כך כדי מקום הילוך שני כהנים זה בצד זה המכניסין עומדין בצפון ופניהם בדרום והמוציאין וכו' ותרי גברי לא מסתגי להו ברוחא אלא בתרי ופלגא. ואמה דידיה. דרוחבו של שלחן: ושתי אמות ומחצה שבין שורה הראשונה לשלחן של משה. ואמה דידיה דרוחבו של שלחן משה הרי ד' אמות: ושתי אמות ומחצה שבינו לשורה השניה ואמה דידיה. של רוחב השלחנות של שורה שני הרי ו' אמות ומחצה: אשתכח דקא אכיל דרא השניה פלגא דאמתא ממחציתו של היכל של צד דרום הרי שלחן בדרום: ומשום הכי קא בעי ב' אמות ומחצה בין כל שורה ושורה כדי שיכול לסדר הלחם באיזה שלחן שירצה: מי סברת דשלחן דמשה בהדיהו בין ב' השורות הוה קאי דקא חשבת דאכיל פלגא דאמה בדדים. לא דמדלי ליה השלחן של משה חוץ מב' השורות למעלה לצד מערבי שכלפי בית קדשי הקדשים היה גבוה הקרקע יותר מן ההיכל ומתתי להו לדידהו. לב' השורות כלפי מזרח פירוש שלא יהא בינהן אלא שתי אמות ומחצה ולא יהו אוכלות בדרום כלל וחוץ ב' השורות למטה ושלחן של משה למעלה בתלמיד הישוב לפני רבו: ועל בולן היו מסדרין. על איזה שירצה: דאמר קרא ויקם משה את המשכן. איזו דמחוסרי שהוא עצמו התחילו להקימו והוא הקימו כלו ולא אחר:

ממנה למנה על זו נכד למנה על זו לא מי מפקד למנה ממנה על מנה נעשר ממות מפ"ם [ג] כין דעפי ליה טפח לא הוי מנה מציע והא דתניא כפי ממר להן הממונה (יומא דף ג:) שולחן בלפון מפון מן הכותל שתי אמות ומחצה ומנורה בדרום מפזרה מן הכותל שתי אמות ומחצה ומזבח ממזרח ושומר בפנימע ומפון קיפעה כלפי מון משוס דכתיב וחם המנורה נכח השולחן בשלמא למאן דאמר אורכו כלפי צפון מדרום הפתח קיימי והוו ליה דרי דרי שפיר דאיכא להו רוחא שניא אלא למאן דאמר מזרח ומערב שאורכן לרוחבו של בית והדבן מצפון לדרום מכדי שלחן כמה משוך מן הכותל השורה הסמוכה לכותל צפון שתי אמות ומחצה. לכך משוך כך כדי מקום הילוך שני כהנים זה בצד זה המכניסין עומדין בצפון ופניהם בדרום והמוציאין וכו' ותרי גברי לא מסתגי להו ברוחא אלא בתרי והדבן מצפון לדרום מכדי שלחן כמה משוך מן הכותל השורה הסמוכה לכותל צפון שתי אמות ומחצה. לכך משוך כך כדי מקום הילוך שני כהנים זה בצד זה המכניסין עומדין בצפון ופניהם בדרום והמוציאין וכו' ותרי גברי לא מסתגי להו ברוחא אלא בתרי ופלגא. ואמה דידיה. דרוחבו של שלחן: ושתי אמות ומחצה שבין שורה הראשונה לשלחן של משה. ואמה דידיה דרוחבו של שלחן משה הרי ד' אמות: ושתי אמות ומחצה שבינו לשורה השניה ואמה דידיה. של רוחב השלחנות של שורה שני הרי ו' אמות ומחצה: אשתכח דקא אכיל דרא השניה פלגא דאמתא ממחציתו של היכל של צד דרום הרי שלחן בדרום: ומשום הכי קא בעי ב' אמות ומחצה בין כל שורה ושורה כדי שיכול לסדר הלחם באיזה שלחן שירצה: מי סברת דשלחן דמשה בהדיהו בין ב' השורות הוה קאי דקא חשבת דאכיל פלגא דאמה בדדים. לא דמדלי ליה השלחן של משה חוץ מב' השורות למעלה לצד מערבי שכלפי בית קדשי הקדשים היה גבוה הקרקע יותר מן ההיכל ומתתי להו לדידהו. לב' השורות כלפי מזרח פירוש שלא יהא בינהן אלא שתי אמות ומחצה ולא יהו אוכלות בדרום כלל וחוץ ב' השורות למטה ושלחן של משה למעלה בתלמיד הישוב לפני רבו: ועל בולן היו מסדרין. על איזה שירצה: דאמר קרא ויקם משה את המשכן. איזו דמחוסרי שהוא עצמו התחילו להקימו והוא הקימו כלו ולא אחר:

הנחות הב"ח

(ב) גמ' ומפה דידיה וכ' ממנו ומפה דמי מי ואמה דידה וכ' ממנו וממפה דמי מי ואמה דידיה למפה: (ג) שם מה תלי מקיש את השלחנות ועליהם למס המנים אלו. כל"ל ומיהת למפר ומיהת זהב ומפה: (ד) רש"י ד"ה בשלמא למ"ד צפון וכו' נעשר ממות מ"מ ר"ל אפי' ממות מפ"ם: (ה) ד"ה פלג למ"ד מזרח וכו' גבי כלי מרון ואמה דידיה שהיה ויהא ממה ושתי ממות:

שיטה מקובצת

ע] ומערב יחבי הכי: ב] שפירייתבי: ג] לצמצם דחמש [שולחנות]: ד] אפ"ה כיון (דאפילו) [דשפיר]: ה] ומצרב הני תיבות הוא ומחק: ו] שיהו שני: ז] כר' הס"ד ומה"ד מי סברת שלחן דמשה: ח] תיבת אמות נמחק: ט] שלא היה: י] מערב. גבוה: יא] ומיתתי. להו:

תורה אור השלם

א) וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן אֵת כָּל הַכֵּלִים אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב:
[מלכים א ז, מח]

ב) וְהִקְטִירִים לַיי עֹלוֹת בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וּבְעָרֶב בָּעֶרֶב וְקִטֹּרֶת סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת לֶחֶם עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר וְנֵרֹתָיו הַזָּהָב לְבָעֵר בָּעֶרֶב בָּעֶרֶב כִּי שֹׁמְרִים יי אֱלֹהֵינוּ וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתוֹ:
[דברי הימים ב' יג, יא]

ג) וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן אֵת כָּל הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית הָאֱלֹהִים וְאֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת הַשֻּׁלְחָנוֹת עֲלֵיהֶם לֶחֶם הַפָּנִים:
[דברי הימים ב' ד, יט]

ד) וְאֶת הַמְּנֹרוֹת וְנֵרֹתֵיהֶם לְבַעֲרָם כַּמִּשְׁפָּט לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב כָּגֻר:
[דברי הימים ב' ד, כ]

ה) וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו וַיָּשֶׂם אֶת קְרָשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחָיו וַיָּקֶם אֶת עַמּוּדָיו:
[שמות מ, יח]

ו) אֵת מַחְתּוֹת הַחַטָּאִים הָאֵלֶּה בְּנַפְשֹׁתָם וְעָשׂוּ אֹתָם רִקֻּעֵי פַחִים צִפּוּי לַמִּזְבֵּחַ כִּי הִקְרִיבֻם לִפְנֵי יי וַיִּקְדָּשׁוּ וַיִּהְיוּ לְאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: [במדבר יז, ג]

ז) וְאָבִיתָ עַל הַלֶּחֶת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרוֹן: [דברים י, ב]

שביטולה של תורה זהו יסודה דכתיב אשר שברת אמר לו הקב"ה למשה יישר כחך ששברת ואמר ריש לקיש תלמיד חכם שסרח אין מבזין אותו בפרהסיא שנאמר וכשלת היום וכשל גם נביא עמך לילה כסהו כלילה ואמר ריש לקיש כל המשכח דבר אחד מתלמודו עובר בלאו שנאמ' השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים וכדר' אבין אמר ר' אילעא דאמר רבי אבין אמר ר' אילעא כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה רבינא אמר השמר ופן שני לאוין נינהו רב נחמן בר יצחק אמר בשלשה לאוין שנאמר השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים יכול אפי' מחמת אונסו ת"ל ופן יסורו מלבבך במסירם מלבו הכתוב מדבר רבי דוסתאי בר' ינאי אמר יכול אפילו תקפה עליו משנתו ת"ל רק ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו תורה ניתנה בארבעים ונשמה נוצרה בארבעים כל המשמר תורתו נשמתו משתמרת וכל שאינו משמר את התורה אין נשמתו משתמרת תנא דבי רבי ישמעאל משל לאדם שמסר צפור דרור לעבדו אמר כמדומה אתה שאם אתה מאבדה שאני נוטל ממך איסר בדמיה נשמתך אני נוטל ממך:

מתני' שני שולחנות היו באולם מבפנים על פתח הבית אחד של שייש ואחד של זהב על של שייש נותנים לחם הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו שמעלין בקודש ולא מורידין ואחד של זהב מבפנים שעליו לחם הפנים תמיד וארבעה כהנים נכנסין שנים בידם שני סדרים ושנים בידם שני בזיכין וארבעה מקדימין לפניהם שנים ליטול שני סדרים ושנים ליטול שני בזיכין המכניסים עומדים בצפון ופניהם לדרום והמוציאין עומדים בדרום ופניהם בצפון אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה כנגד טפחו של זה שנאמר לפני תמיד ר' יוסי אומר אפי' אלו נוטלין ואלו מניחין אף היא היתה תמיד יצאו ונתנום על שלחן הזהב שהיה באולם הקטירו הבזיכין והחלות מתחלקות לכהנים חל יום כיפורים להיות בשבת החלות מתחלקות לערב חל להיות בערב שבת שעיר של יום הכפורים נאכל לערב והבבליים אוכלין אותו כשהוא חי מפני שדעתן יפה:

גמ' תניא רבי יוסי אומר אפי' סילק את הישנה שחרית וסידר את החדשה ערבית אין בכך כלום אלא מה אני מקיים לפני תמיד שלא ילין שלחן בלא לחם א"ר אמי מדבריו של ר' יוסי נלמוד אפילו לא שנה אדם אלא פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית קיים מצות לא ימוש (את) ספר התורה הזה מפיך אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי אפי' לא קרא אדם אלא קרית שמע שחרית וערבית קיים לא ימוש ודבר זה אסור לאומרו בפני עמי הארץ ורבא אמר מצוה לאומרו בפני עמי הארץ שאל בן דמה בן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו ללמוד חכמת יונית קרא עליו המקרא הזה לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה צא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמת יונית ופליגא דר' שמואל בר נחמני דאמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן פסוק זה אינו לא חובה ולא מצוה אלא ברכה ראה הקב"ה את יהושע שדברי תורה חביבים עליו ביותר שנאמר ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל אמר לו הקדוש ברוך הוא יהושע כל כך חביבין עליך דברי תורה לא ימוש ספר התורה הזה מפיך תנא דבי ר' ישמעאל דברי תורה לא יהו עליך חובה ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהן אמר חזקיה מאי דכתיב ואף הסיתך מפי צר רחב לא מוצק תחתיה בוא וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם מדת בשר ודם אדם מסית את חבירו מדרכי חיים לדרכי מיתה והקדוש ברוך הוא מסית את האדם מדרכי מיתה לדרכי חיים שנאמר ואף הסיתך מפי צר מגיהנם שפיה צר שעשנה צבור

בתוכה

רש"י

שביטולה של תורה. כגון שמבטל תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה זהו יסודה כלומר מקבל שכר כאילו יושב ומייסדה ועוסק בה שנאמר אשר שברת ולא אמר ליה בלשון כעס שמע מינה הסכימה עמו דעת הסכימה כשביטל תורה ושיברן כיון דנתכוין לטובה: תקפה. שלא יכול להעמיד גירסתו: רק. מיעוט הוא: נוצרה בארבעים. צורת הולד לארבעים יום במסכת נדה (דף ל.): מתני' על פתח הבית. אצל פתח ההיכל בכניסתו (א) ולא היו מניחים אותו שם אלא להראותו שמעלין בקדש דעכשיו מניחו על של שיש ומיד נושאו בהיכל ומסדרו על של זהב של משה ועל של זהב ביאתו עד שיוקטרו בזיכין כדקתני לקמן: (מתני') המכניסין עומדין בצפון. דהכי שפיר דלותן מסדרין העבודה יהו בצפון דקדושת צפון חמירא: ופניהם לדרום. וסתמא כמאן דאמר שולחנות מזרח ומערב מונחין ורוחבן לצפון ולדרום: אלו מושכין. ועד שלא יגביהו הן מן השלחן אלו מניחין: אפילו אלו נוטלין. לעצמן: ואלו מניחין. אחר שסילקו אף זה היה תמיד כדמפרש טעמא בגמ' דאין תמיד אלא שלא ילין שולחן לילה אחד בלא לחם: חל י"כ להיות בשבת. ואין יכולין לאוכלו היום: החלות מתחלקות לערב. ולא נאמר דנפסל בלינה לאחר זמנו שנסתלק: השעיר. של מוסף שהוא חטאת והוא שעיר הנעשה בחוץ ונאכל לכהנים נאכל לערב בלילי שבתות אע"פ שאין יכולין לבשלו בשבת: הבבליים. כהנים אוכלין אותו חי כשחל יום הכפורים בערב שבת: גמ' הישנה. מערכות שעמדו שם בשבת זו: ילין. בלילה: מדבריו של רבי יוסי. דאמר משום דעמד הישן שחרית מעט בשלחן והחדש ערבית מעט קרי ליה תמיד שמע מינה אפי' לא שנה אדם אלא פרק אחד וכו': אסור לאומרו. שלא יאמר בקרית שמע סגי ולא ירגיל בניו לתלמוד תורה: מצוה לאומרו כו'. דסבר משום קרית שמע נוטל שכר גדול כזה כי אז תצליח את דרכיך אם היה עוסק כל היום כ"ש ששכרו גדול ומרגיל את בניו לתלמוד תורה. ל"א סברי הנך רבנן דמאי פטרי נפשייהו בקרית שמע ויתבי כולי יומא וגרסי שמע מינה שכר גדול יש: צא ובדוק כו'. (ג) דבר שלא יהא בעולם: ופליגא. הא דר' ישמעאל דאמר מצוה ללמוד כל היום: כל כך חביבין כו' לא ימוש. הבטיחו שלא תשכח תורתו ממנו: לא יהיו עליך חובה. כאדם שיש לו חוב ואומר מתי אפרענו ואיפטר כך לא יאמר אדם אשנה פרק אחד ואיפטר שאי אתה רשאי לפטור עצמך מהן: הסתת אדם אינה אלא לרעה כמו (דברים יג) כי יסיתך אחיך בן אמך וגו': ואף הסיתך. הקב"ה ללמוד תורה כדי לינצל מגיהנם: שפיה צר. ולמה פיה צר שיהא עשנה נעצר בתוכה ולא יצא חוץ כדי שידונו רשעים בלא ובעשן: העמיק. הרחיב כיון שבא לעומק מיד מרחיב ובגיהנם משתעי דרישיה דקרא כי ערוך מאתמול תפתה:

נמלך

תוספות

יכול אפילו מחמת אונסו. משנה היא במסכת אבות (פ"ג מ"ח):

אחד של כסף. ברוב ספרים גרסינן של שיש וכן מוכח במסכת שקלים פרק י"ג שופרות (דף טו:) דתנן י"ג שולחנות היו במקדש ח' של שיש בבית המטבחיים ושנים במערבו של כבש אחד של שיש ואחד של כסף ושנים באולם אחד של שיש ואחד של זהב ואמר בגמ' תני של כסף [היין] ר' אחא ור' מיישא ואמרו בה משום רב שמואל בר רב יצחק לית כאן של כסף מפני שהוא מרתיח לא כדין תני זה אחד מן הנסים שהיו במקדש שכשם שהיו מניחין אותו חם כך מוליאין אותו חם שנאמר (שמואל א כא) לשום לחם חם ביום הלקחו ריב"ל אמר אין מזכירין מעשה נסים משמע דכולה סוגיא אשולחנות של אולם קיימא דמיוחדים ללחם ולא אשולחנות דבית המטבחיים ובמערבו של כבש דמיוחדים לאברים ומיהו בכל הספרים כתוב שם במשנה ובמסכת תמיד מייתי לה בפרק לא היו כופתים (דף לא:) אחד של כסף ואחד של זהב בשולחנות של אולם ואין לדמות דרולה לומר דלי היכי דליכא גם אלחם ה"נ אאברים דאם כן הוה ליה לאיתויי מתני' דמסכת אבות (פ"ה מ"ה) לא הסריח בשר הקודש מעולם ובקונט' משמע כגירסא דמתני' דהכא של שיש ובגמ' בברייתא של כסף ופי' שם בקונטרס בגמרא דהאי דקרי לה בברייתא כסף היא ברייתא דשקלים ופלוגתא דתנאי היא והא דפריך במסכת תמיד (דף לא:) מכדי אין עניות במקום עשירות אמאי עבדי דשיש ליעבדו דכספא ודהבא ומשני ר' שמואל בר רב יצחק מפני שמרתיחים אכולהו פריך ור' שמואל בר רב יצחק לטעמיה דמיים להכי במסכת שקלים (דף יא:):

מהו ללמוד חכמת יונית. תימה וכי לא היה יודע דגזרו עליה ולעיל פירשתי בריש רבי ישמעאל (דף סד: ד"ה ארור):

לא יהו עליך חובה. כאדם שיש לו חוב ואומר מתי אפרענו ואפטר כך לא יאמר אשנה פרק אחד ואפטר שאי אתה רשאי לפטור את עצמך מהן כך פירש בקונטרס עוד יש לפרש לא יהו עליך חובה שלא תעסוק אלא בהן ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהן שלא תעסוק בהן כלל אלא יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ אי נמי לא יהו עליך חוב ללמוד כל התורה כדתנן במסכת אבות (פ"ב מט"ז) לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין ליבטל:

ששונאין

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פ"ג מהל' ת"ת סמ"ג עשין יב:
מב ב מיי' שם הל"ו:
מג ג מיי' פ"ה מהל' תמידין ומוספין הל"ד:
מד ד ה מיי' שם הל"ה:
מה ו מיי' פ"א מהל' יוה"כ הל"א:

שיטה מקובצת

א] כל ת"ח ששכח: ב] אמר עובר בשני לאוין השמר ופן ותיבות שני לאוין [נינהו] נמחק: ג] ופניהם.לצפון: ד] של זה. בצד טפחו: ה] אף זה: ו] (הולכים. ותיבת יצאו נמחק): ז] הבדיכין החלות: ח] תיבת אדם נמחק: ט] צר כדי שיהא עשנה: י] לטובה [שעשה] משה קו"ח בעצמו מה פסח שאינו אלא מצוה אחת אמרה תורה כל בן נכר לא יאכל בו כל התורה כולה וכל ישראל מומרים על אחת כמה וכמה כדאמרי' בפ' הבא על יבמתו [ד' סב ע"א]: יא] במתני' והס"ד ואח"כ מה"ד המכניסין: יב] שפיר. מלתא דאותן המסדרין יהו בצפון: יג] בלילה. שבת: יד] שיש. עליו חוב:

תורה אור השלם

א) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וְכָתַבְתִּי עַל הַלֻּחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: [שמות לד, א]

ב) וְכָשַׁלְתָּ הַיּוֹם וְכָשַׁל גַּם נָבִיא עִמְּךָ לָיְלָה וְדָמִיתִי אִמֶּךָ: [הושע ד, ה]

ג) רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ: [דברים ד, ט]

ד) וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד: [שמות כה, ל]

ה) לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל: [יהושע א, ח]

ו) וְדִבֶּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל: [שמות לג, יא]

ז) וְאַף הֲסִיתְךָ מִפִּי צָר רַחַב לֹא מוּצָק תַּחְתֶּיהָ וְנַחַת שֻׁלְחָנְךָ מָלֵא דָשֶׁן: [איוב לו, טז]

מסורת הש"ס

א) שבת מו. יבמות סב. ב"ב יד:, ב) [מ"ק יז. ע"ש], ג) לעיל לו: זבחים קו. מכות יג: סוטה ה. עירובין נו. שבועות ד. לו. ע"ז נא., ד) אבות דר"נ פ"ג, ה) [אבות פ"ג מ"ח ע"ש נע"ק], ו) [אבות דר"נ סכ"ד], ז) שקלים פ"ו מ"ד [תמיד לא.], ח) [לעיל עמוד א וש"נ], ט) לעיל ז. שבת קלג:, י) [שם ושם פי' בצדן], כ) מגילה כט. [תוספתא פי"א], ל) [נדרים ח.], מ) תוספתא דמס' ע"ז פ"א ע"ש, נ) שייך לקמן, ס) [שם יא ע"א], ע) נ"ק, פ) בזיך חד. נ"ק, צ) ולא אשלחן דבמערבו של כבש שהיה מיוחד נ"ק, ק) ובתמיד בברייתא ד"ה של כסף פי' שם בקונטרס דהאי דקרי. נ"ק, ר) נ"ע מע"ל פירש"י לסיפן.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה על פתח וכו' ולא היו מניחין. נ"ב ובתמיד דף לא ע"ב פירש המפרש דמניחין לפוש עלמן וכן נראה מלמטה שם מפני שהוא מרתיח ומתעפש הלחם א"כ נע"כ דמניחין שם לפוש עצמן ומותם מעט על השלחן וק"ל: (ג) ד"ה דבר וכו' ודבר זה לא יהא:

גליון הש"ס

גמ' א"ר יוחנן משום רשב"י. עש"ך י"ד סי' רמו ס"ק א' מי משום ר"ש בן יוחאי:

רבינו גרשום

ואית דאמר ואין מורידין דהאי קרא פתח בזקם וסיים בזקם: שביטולה של תורה זה הוא יסודה. קיומה בדאמר מבטלין ת"ת להוצאת המת ולהכנסת כלה: א"ל הקב"ה יישר כחך ששיברת. דדרש משה ק"ו כדמפרש ביבמות: וכשלת היום וכשל גם הנביא. היינו ת"ח: כסהו כלילה. שיהא כבודו חביב עליך ככבודך: יכול אפילו תקפה. שקשה עליו הרבה משנתו שאינו יכול להבינה וסרה מלבו בל ברחו שאינו מבינה: ת"ל רק מעט זה: שלא ילין לילה אחד בלא לחם: דבר זה אסור לומר בפני עם הארץ. כדי שלא יפטרו עצמן בכך וימנע מללמוד תורה: מצוה לאומרו. כדי שיחשוב בלבבו מה דבר זה קיים לא ימוש ויש לו קיבול שכר אילו למד יותר כ"ש וכ"ש: ואיכא דמפרשי מצוה לאומרו בפני עם הארץ כי היכי דמתכבו ת"ח זה הנו למפטר נפשייהו בק"ש שחרית וערבית ותנשקי כולי יומא: פסוק זה לא ימוש. לא קאמר ליה לא משום חובה ולא משום מצוה אלא משום ברכה דאמר רבדבר הקב"ה ליהושע ואמר לא ימוש: דברי תורה לא יהו בעיניך חובה. שלא תאמר כיון שלמדתי הרי עשיתי חובתי ושוב אני פטור אלא כל שעה תעסוק בהן:

ל"מלך לא הוכנה. לתלמיד שפירש מן התורה לא הוכנה גיהנם שלא יהא גידון מה. מלך קרי לתלמיד מכאן לכשיגדל ויתלמד תורה שמא תאמר הואיל ומכאן ואילך שכרה של תורה. שמלמדת מגיהנם הבאי ארץ ישראל את הבבליים. בתוכה ושמא תאמר כשם שפירה צר כך בולה צרה תלמוד לומר [א] העמיק הרחיב ושמא תאמר למלך לא הוכנה ת"ל [ב] גם היא למלך הוכן ושמא תאמר אין בה עצים ת"ל [ג] מדורתה אש ועצים הרבה ושמא תאמר זה הוא שברה תלמוד לומר [ד] ונחת שולחנך מלא דשן: חל יום הכיפורים להיות בשבת [וכו']: [ה] אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן לא בבליים הם אלא אלכסנדריים הם ומתוך ששונאין את [ו] בבליים קורין אותם על שם בבליים תניא נמי הכי ר' יוסי אומר לא בבליים הם אלא אלכסנדריים הם ומתוך ששונאין את [ז] בבליים קוראין אותן על שם בבליים אמר לו ר' יהודה [ח] תנוח דעתך שהנחת דעתי: **מתני'** [ט] סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסול [י] אין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא [יא] סידר את הלחם ואת הבזיכין בשבת והקטיר את הבזיכין לאחר השבת פסולה ואין חייבין [יב] עליהן משום פיגול נותר וטמא [יג] סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת [יד] פסולה כיצד [טו] עשה יניחנה לשבת הבאה [טז] שאפילו היא על השולחן ימים רבים אין בכך כלום: **גמ'** [יז] תנן התם אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן [יח] שחיטה אם הגיע הרואה אומר ברקאי מתתיא בן שמואל אומר האיר פני כל המזרח עד [יט] שבחברון והוא אומר הן ולמה הוצרכו לכך שפעם אחת עלה מאור הלבנה ודימו שהאיר מזרח שחטו את התמיד והוציאוהו לבית השריפה והורידו כהן גדול לבית הטבילה זה הכלל היה במקדש כל [כ] המסיך את רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קדוש ידים ורגלים [כא] תני אבוה דר' אבין לא זו בלבד אלא אפילו עולת העוף שנמלקה בלילה ומנחה שנקמצה בלילה תצא לבית השריפה בשלמא עולת העוף משום דלא אפשר לאהדורה אלא מנחה אפשר דמהדר קומץ לדוכתיה וקמיץ ביממא הוא תני לה והוא אמר לה כלי שרת מקדשין שלא בזמנן מיתיבי [כב] כל הקרב ביום קדוש ביום [כג] בלילה קדוש בלילה בין ביום ובין בלילה קדוש בין ביום ובין בלילה כל הקרב ביום קדוש ביום אין בלילה לא אינו קדוש לקרב אבל [כד] קדוש ליפסל מותיב ר' זירא סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר שבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה כיצד עשה יניחנה לשבת הבאה שאפילו היא על השולחן ימים רבים אין בכך כלום ואי סלקא דעתך כלי שרת מקדשין שלא בזמנן [כה] (ליפסל) ליקדוש וליפסול אמר רבה מאן דקא מותיב שפיר קא מותיב אבוה דר' אבין נמי מתניתא קאמר קסבר [כו] לילה אין מחוסר זמן הא ימים מחוסרין זמן [כז] סוף סוף כי

ששונאין את הבבליים. כלמכתת בפ"ק דיומא (דף ט:) דלמר מ"ל ר"ש בן לקיש [יז] לרבי אלעזר אלהא דישמעאל קניתא לכו לפי שלא עלו בימי עזרא ומה שמזכירין אותם לגנאי על שאוכלין את הטעירים מיס פע"ג למלוח קטבדי שלא יטו אחרי נותר לפי שהבבליים מיס לחם בכל השנים כמו כן לאוכלם מיס לחם שהבבליים עמהם **אמר** להם המפונה. ביומא (דף כא.) פירש בקונטרס דממונה הוה הסגן [יח] ונקרא לחם כן הוה ליה למימר סדרי בהדי דכריס דמקריב ביומא דיומא שהסגן מעמיד אומר לו מיכי כ"ג הגבה שמעלה הסגן בימיו ולחם בית אב שמעלו והגיע הסגן בתורתם ומזו הסגן בימיו והעלהו לא היה מתמנה להיות כהן גדול עד שנעשה סגן שלא ממונה אחר היה ומעמ היה ממונה על הפיקות דמקרי ממונה אחם כדתנן פרק שני דיומא (דף כג.) מומר להם הממונה [יט]:

מתתיא בן שמואל אומר (אם) האיר פני המזרח.

מתמיה בן שמואל היה ממונה על כך כדאמר בסקלים (דף ז:) מתמיה בן שמואל היה ממונה על הפיקות והיינו שהמתין שכאחר היום היו מפיקין מי שומט מי זורק וכשהגיע שחל אם הגיע זמן אומר לחומו שעלה על הגג אומר אם האיר פני כל המזרח עד שמכחרון והוא אומר לו הן ובמלמוד יהושלמי נמנא שלפיכך אומר לו מיס הכפורים עד שמכחרון כדי להזכיר יציאי מכרון [כא] כך פי' בקונטר' ומה שכתוב בספרים בפ' אמר להן הממונה (יומא דף כח:) מתמיה בן שמואל אומר ממונה על הפיקות אומר כו' ליתא אלא מאי שנא ה"ר מתיא דה"ג מתמיה בן שמואל ממונה על הפיקות אומר שחל עלמו ממונה על כך והכא מפרש מי אומר כן: **אלא** אפי' עולת השוף שנמלקה ומנחה שנקמצה. לכאורה היא [כב] מהכי אע"ג דלמר בגלל מיס זכחכם ניהו קמ"ל דאפי' מפיוס נזומו כדמפרש בגמלה (דף כ:) ומשום קודש בתמיד לא מיפלגא להיות למטה בעלמא כדלמרי' בפ' המלגא (לעיל דף מט:) ומשום פסול ליגה נמי לא ללמלגי שרשו אפי' קודש עמוד השמר ומיהו מי אפשר לומר כן דהא פרין ויהדר קומץ לדוכתיה ולקמיצים בממה ומשני הלי שרת שנמלקה שלא בזמנן ומיפסל משום ליגה אלמא לא מיפסל קמיצה ולי אפשר לשנות על אחר עמוד השמר שיפסל בלילה ולקמלה נמי דזקא שלא יפילו לא נקמלה נמי כדתנן בפרק שני דמעילה (דף ט.):

בלילה. פי' בקונטרס כגון מנחת נסכים וים מפרכים המנחת גרות [כג] לא שייך על זה לשון קרב [כד]:

[א] ישעיה ל, לג. [ב] שם. [ג] שם לא, ט. [ד] שם. [ה] יומא סו:, ב) [לעיל מה. וש"נ], ג) יומא נט: [לעיל ב, ד] [פיין רש"י ביומא נט:: דמוסקן זה והעיד כך בשם ר"ח ולא גרסי' פסולה]. ה) [מכחים פו:], ו) יומא נו: כח. ממיל ב, ז) יומא כח. זמכים כ:, ח) [יומא נט.], ט) ממנות יד. [יומא נט:], י) [מגיהה ט: וש"נ], כ) ג"ל מכ"ל פסול הומיל, ל) ג"ל מכ"ל פסול הומיל, מ) [כ"ש בסנהדרין יט. פ"ם ופיין מוס' פוסה מב. ד"ה קנן], נ) [וש"נ מוס' ממנות יד. ד"ה וכן].

רבינו גרשום

ושמא תאמר למלך לא הוכנה. כלומר לת"ח שסרח ולא ידאה גיהנם: ת"ל גם היא למלך הוכן. משום הכי קרי לת"ח מלך דעוסק בתורה דכתיב בה בי מלכים ימלוכו: **ושמא תאמר** זו היא שברה. של תורה שמסיתין אותו מפני צר שמצילין אותו מגיהנם אבל שכר טוב אין לו. ת"ל ונחת שולחנך מלא דשן: חל יוה"כ להיות ע"ש שעיר של יוה"כ של מוסף נאכל לערב כשהוא חי. שאי אפשר לבשלו בשבת והכהנים הבבליים אובלין אותו חי שדעתן יפה שאינן אניני הדעת: **לא בבליים** הן. שאוכלין אותו חי שדעתן יפה שאינן אניני הדעת **אלא אלכסנדריים** היו ומתוך שבחני ארץ ישראל שונאין את הבבליים תולין את הגנאי של אכילת חי בבבליים: א"ל ר' יהודה. לפי שהיה מבבל **הנח דעתך**: סידר את הלחם בשבת ואת חבזיכין לאחר חשבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה. שהיי לא היו הבזיכין על השלחן משבת לשבת מעת לעת. **ואין חייבין** עליהם. על הלחם: לא משום פגול. שאם חשב בשעת הקטרת בזיכין לאוכלן חוץ לזמן אין בהן משום פגול: **ולא** משום נותר ולא משום טומאה. אם אכלן בטומאה משום ולא קרב המחיר במצותו. וכן אם הקטיר את הבזיכין לאחר השבת שלא היו על השלחן אלא יום א' פסול **ואין חייבין** וכו'. **סידר את הלחם ואת** הבזיכין לאחר חשבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה. ולא היה על השלחן ז' ימים: **כיצד עשה.** ויהיה כשרה: יניח הבזיכין והלחם עד לשבת אחרת. **הבאה** כדי שיהו ז' ימים שלמים על השלחן מן השבת לשבת **שאפי'** הן על השלחן הלחם והבזיכין י"ג ימים אין בכך כלום ולא נפסלין. **ברוקי.** כלומר עלה ברוק השחר: **מתיא בן שמואל** אמר כן היה אומר הרואה **האיר פני** כל המזרח וקאמר ליה האי דקאי אארעא עד **שבחברון** כלומר יכול אתה לראות חברון כאור היום והוא אומר הין: **הוציאוהו** כ"ג לבית הטבילה. פעם אחרת משום דזה הכלל היה במקדש שכל המסיך רגליו טעון טבילה ואי אפשר דאינו מסיך בלילה ואותה טבילה פ) שכשל את"כ קודם עמוד השחר לא היה טבילה (הואיל ותשה עבודה פסולה לפי שנראה כאילו עשאה לשום עבודה פסולה) לפיכך הצריכוהו טבילה אחרת: **לא זו בלבד** התמיד אם נשחט קודם היום **אלא אפי' נותר.** משום **דלא אפשר** להדורה. אחר שנמלקה ומנחה הילכך תצא לבית השרפה: **אלא** מנחה **אפשר** וכו': כלי שרת מקדשין הקומץ אפילו שלא בזמנו בלילה הילכך תצא לשרפה: **קרב בלילה** כגון שמן למנורה: **מאי** דקא מותיב שפיר קא מותיב דאי ס"ד כלי שרת מקדשין שלא בזמנן [ליפסל] לקדש דשלא [בזמנן] במצותו הוא: **הא** דתני אבוהב דר' אבין דאי מתניתא היא ומתניתא היא דמהן קומץ בכלי שרת מקדשין שלא בזמנו ליפסל. (ואמאי) [ומשו"ה] מקדש ליפסל דלילה אין מחוסר זמן. דלילה מימנא הדא הוא אלא שהקדבה ביום דכתיב ביום צותהו אבל לענין איקדושי למיפסל ללילא נמי מקדש דלילה ויום חד הוא: **ימים** מחוסרין זמן. כלומר אחהן ימים מאחר בשבת ועד שבת שהקדימו לחם הפנים שלא הניחו בהלכתו ביום

שיטה מקובצת

ה] את. הכבליים: ו] הבבליים: ז] פסול [ואין חייבין עליה]: ח] פסול ואין חייבין עליה: ט] זמן. השחיטה: י] עד. שהוא בחברון: יא] חיבות בלילה קדוש בלילה בין ביום ובין בשחק: יב] חיבות טוף סוף נשחק: יג] מהי"ד. אלכסנדריים. אלכסנדרי': יד] להשהותו: טו] חיבות הואיל ולן הלחם בלא בזיכין נשחק: יז] עד שתגיע שבת הבאה ומאותי שבת יכול להשהותן שבעה ימים. הס"ד ומהי"ד שאפי' היא על השולחן ימים רבים קודם לשבת אין בכך כלום שאין השולחן מקדשו עד: יח] בלינה עד למחרי שבת שני: יט] לאותו. שעלה על: כ] המודח עד שבחברון: כא] קידוש. קומץ: כב] כגון. שמן לנרות קדוש בין ביום ובין בלילה קבוי מיהא הקוב ביום אינו קדוש בלילה הס"ד [ותיבות מנחת נסכים נשחק]: כג] וקומץ קרב ביום כדכתיב ביום: כד] בלינה. ובמחוסר: כה] דר'. אבין: כו] ליה. שולחן: כז] היא. בהני: כח] נרות. ולא:

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה אלכסנדריים עד מלרים הס"ד ומ"ש מ"ה אמר לו ר' יהודה כו' מפסמת: (מ) ד"ה פסול וכו' ולן הלחם בשבת אף בלא בזיכין:

הגהות צ"ק

[ט] מיכה ז ממקי: [י] נמוס דמנחם מנחמת כ"י כי כי כל"ל: [ג] ומיפסל בלינה הומיל ולן מ': [ד] נ"ל כמכס אבל יום מפוכר זמן הוא הלכך לחם כי והכ"ל: [ה] ג"ל ולן שיך מ':

תורה אור השלם

א) כִּי עָרוּךְ מֵאֶתְמוֹל תָּפְתֵּרָה גַּם הִוא לְמַלְכָּךְ הֶעְמִיק הִרְחִיב מְדוּרָתָהּ אֵשׁ וַעֲצִים הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְיָ כְּנָחַל גָּפְרִית בֹּעֲרָה בָּהּ: [ישעיה ל, לג]

ב) וְאַף חֲסִיתִי מִפִּי צָר רַחֵב לֹא מוֹצָק תַּחְתֶּיהָ וַנַּחַת שַׁלְוָתִי מָלֵא רָשָׁן: [איוב לו, טז]

חשק שלמה

על רבינו גרשום

ה) עי' יומא (דף סט) דמפקת מ"ס דהך הוריה כ"ג ובו' ובו' ולא מפקת מ"ס אמר לך ר' יהודה כו' ד"ה פסול וכו' ולן הלחם בשבת אף בלא בזיכין.

נב א מיי' פ"ח מהל' תמידין ומוספין הל"ט:
נג ב ג מיי' שם פ"ח הל' י:
נד ד מיי' פ"ג מהל' מגילה הל"ח והל' י:
א ה מיי' פ"ו מהל' מאכלות אסורות מ"ב ס"ב (ופ"ג מהל' שבת ס"ב) סמ"ג עשין ס"ב טוש"ע י"ד סי' ס"ג:
ב ז מיי' פ"ו מהל' מאכלות אסורות מ"ב הל"ד ועיין לקמ"ק:

אוצר החכמה

כמי שסידרו הקוף. הא למדנין מקוף לוגא וערבה (סוכה קף נ.) דלא היה ממלא במקומה משום פסול לינה ולא למדנין לענינה כמי שמלאהו הקוף שמתי החם דלא ניחי כהן בנגדי להוציא ממלוי: **שני** ימים טובים של ראש השנה קודם לשבת נאפה ברביעי ונאכל לשבת שניה לאחד עשר. ומי קשיא שניה עשר עשר נינהו דלהא מין נאכלות עד מוצאי שבת דמאותה שבת הוי יום הכפורים הא לא קשיא דלעניין מלאכה קדשים לילה הולכת אחר היום שעבר כדאמר בחולין (חולין קף פג.) הילכך מיקרי אחד עשר כך פירש בקונטרס ונראה דלא קשיא מידי דלמא נמי עדיף מן המנחה ולמעלה דטהגין למחר היום קודם ולמחר קודש (ר"ה קף ג:) יום שני עיקר ומניין מייתי יום"כ ויתול אחר השבת ולטהגין למחר היום קודם מוסרת בעלמא דלא ניחלוט ליה לשנה הבאה ואם קודם מנחה נמי עדיף לא עדיפין מלא מד יומא וממרתו דהוא ערב שבת שבת חול מע"פ שכבר חפו לחם הפנים מערב יו"ט מוזכן ושומין אחרים לקיים לחם מוס כמו שאוכל יומר ולמחר נאכל בפדיון ומע"פ דאחר בפרק המנחות והנסכים (לקמן קף קמ.) כל הרחוי למזבח אין יוצא מידי מזבח לעולם היכא דאיכא תקנה לא אחר משום לחם מוס ביום הלקחו דאחרי בפרק המכלת (לעיל קף מז:) גבי שני כבשים שטחנן על מרצע חלות ומודה שטחנה על שמוחים חלות ומיהו קשה היכי חיל יום הכפורים בחלל בשבת הא משמע בפרק החליל (סוכה קף מ:) דלא מיקלע בחלל בשבת אלא לאחרים שעושין לעולם אחד מלא ואחד חסר ומשה זו שניה בפ"ב דערכין (קף מ:) ומקני ריש"ג אין פוחתין משנה מהעומדין בשנה ולא נראה לעבר יוחר על שנה ומשמע התם דאחרי דלא כאחרים: **ואינו** דוחה את יום צום. בפרק אלו עוברין (פסחים קף מ.) פריך מהכא דשני הלחם לאחר דאחר מדאורייתא קרבי שבת ועשין ביו"ט להכא קאני ואפילו ליו"ט ביו"ט לא עבדי ומשני שאני התם דאחר קרא לכם ולא לגבוה ולרש"ג דאחר משום ר"ש בן הסגן דוחה את יו"ט ואין דוחה את יום טוב מל"ל כיון שאכל ומחק עם הקונטרס יום טוב (משמע) [משום] דלא שייך יום טוב גבי שני הלחם ומחנם מחקו למילתא דרש"ג מימיה אחר הך מרחי גבי דשני הלחם ולחם הפנים ומחרוייהו פליג רש"ג ונקט יום טוב משום לחם הפנים: הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים שנטמאו. גרסינן פליגי מי נטמאו דוקא מי אפילו מהורין: **העופות.** נשקדם הקינין למוטן מיהי אבל קדש מוטן להקינין נפדין כדמניא בתוספתא ופרק בתרא דתמורה (קף נ.) דאחרי לוי הכל היו בכלל העמדה והערכה ואפילו בעל מום מעיקרו וכן מני לוי בתמיהה אפילו מיה ואפילו עופות: **ובלי** שרת. גרסי נחמיה דאחר פרק הנהנה (מעילה קף יט:) דיש מועל אחר מועל לחם אחרים מצילין לידי מעילה הוא עלמו לא כל שכן ניחא לחין לחם פדיון ומשכחן לרבנן נמי לחין מועל אחר מועל דמדרבנן חין נפדין ובגמרא מסקינן נמי דהוי דרבנן בעלמא דמפרש כלי שרת ולטונה משום לא שכיחי:

המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי שרת יש להן פדיון. דכיון דלא קדשו בכלי לית בהו קדושת הגוף אלא קדושת דמים ולא נפקי לחולין אלא בפדיה: **העופות והעצים והלבונה וכלי שרת** אע"ג דנטמאו ליח להו פדייה דקלישא טומאה [בהן] וכטהורין דמו כדמפרש בגמרא. דלא נאמר פדיון אלא בבהמה: **אמר שמואל** מוחי דקחני שנטמאו לאו דווקא אפי' חן טהורין נפדין: **דהתם כי** נטמו נמי אין להן פדיון: קמ"ל. דהאי דמדמינן טמא לבעל מום לפדייה הני מילי קודם דקדשו בכלי אבל מאחר דקדשו בכלי אין להן פדייה

שיטה מקובצת

ס] אמר רבינא בשקדם: ב] נאכלות לא פחות: ג] נאכל. לא פחות: ד] שמא ישהה נדרים תנדבות של כל השנה עד י"ט ולא היו מספיקין הכהנים להקריבן ולאוכלן ונמצאו קדשים באין לבית הפסול ועוד כיון שלא הקריבן ועבר עליהן הרגל קאי בבל תאחר: הרגמ"ה: ה] חיבת משנטמאו נמחק: 1] פדיון. ס"א אינו: 1] פדיון דהתם אפי' נטמאו: ס] שנטמאו משקידשו בכלי אין להם פדיון ותיבות עד שלא קדשו נמחק: ט] דמי דאע"ג: י] בליל שבת שניה בלילה: יא] נאפה ברביעי: יב] ומתחן מלאכתו: יג] וליכא למימר: יד] העופות: אוה"ח 12345567

הגהות הב"ח

(ס) במשנה נמס הפיס אין נאכל פסוס: (ב) גמ' עד שלא קדשו מכלי הא נמי פשיטא: (ג) ר"ש"י ד"ה שלא יקדש: (ד) ד"ה ומפי הן מיהוין:

רבינו גרשום

השבח מחוסרין זמן הן שאין השלחן מקדש באותן הימים כלל אפי' לאיפסולי דכל מוקדם מחוסר זמן הוא: וכיון דאמרת לילה אין מחוסר זמן כי מטי יומא דבי שמשי קמא הוראל ומחר בשבת בשש שעות ולמעלה בזמן סדור מוקדש הלחם ליקדש נמי מאודתא לאיפסולי דהא ליליא שסידרו ויומא חד יומא הוא: אמר רבא בשקדם בין השמשות וסילקו עד למחר כדי שלא יקדשו ליפסל: **אפי'** תימא בשלא קדם. הוראל ותחלת סידורו מעיקרא שלא כמצותו היה וכך מתנה ועומד נעשה כמי שסידרו הקוף ולא הוי כלום אותו סדור ותשיב כמה דלא הוי מסדר מעיקרא אלא השתא בשבת בזמנו הילכך לא מקדיש ליה בי שמשי למיפסליה אבל גבי מנחה שקמצה בלילה דקסבר דיום הוא לא אמרינן נעשה כמי שקמצה הקוף אלא מקדשה ליפסל: ואינו דוחה אפי'ון את יום צום הכפורים דחמור כשבת: שמא [ישהה] כל נדרים של כל השנה עד י"ט ולא היו מספיקין הכהנים להקריבן ולאוכלן ונמצאו קדשים באין לבית הפסול. ועוד כיון דלא הקריבו ועבר עליהן רגל וקאי בבל תאחר: **וליכא** למימר שמא ישהה לרגל. דהא אינן קריבין אלא בעצרת וקחני אין אפי'ון דוחין י"ט ש"ש נדרים ונדבות: הדרן עלך שתי הלחם

מסורת הש"ס

ע) ערכין ה: פסחים מז., ב) [ערכין ה. פסחים מז. ע"ש], ג) ג"י ס"ק, ד) [בפ"ה כ: מ"מ ר"ב הונא], ה) ג"י ס"ק ל"ל משקידשו בכלי אין להם פדיון משישנא כו' ע' מו"ק, ו) ג"ל שמי מקום פדיון ליום ולמחרת ומפסל ליום שהרי עומד שם שמנה כו' כ"ל ס"ק, ז) ס"ל נרגיעי ס"ק, ח) ס"ל ולימא למימר שמא כו'. ס"ק, ט) עיין ר"ק, י) מלרגיעה מדשים כ"ל ס"ק, כ) ס"ל והכא קמני כו' ס"ק.

דמכלי שרת לא אשכחן [ד] דבר דמיפריק. לימא מסקת מכלי שרת ומפי השמועה [ה] למדנו מזה שמלמד שהוא נפדה בכל מום שנפסל לו קודם הקטרת הדם: ואם [ו] בבהמה המאה ונתנה הכהן במתני' עסקינן כגון שקדשו בכלי ושחטו בחוץ וגו'. וכמיכ במתניתא והעריך חוצה וגו' מלמד שמאה ממש. כגון קום וגמל ומעור: כשהוא אומר. למעה מחומה פרסה ופס בבהמה הטמאה ופלס וגו': מומין קטנין ועוברין מפרש בבכורות (דף ט:): מותיב רב הונא. לשמואל: שפות קדושת הגוף ניתנו. להן עלמן קרנין ומין לריכין קדושה כלי: אלא עצים ולבונה. מלא קידשה בכלי וכלי שרת כי נעשאו ליפרקו להם לאו קדושת הגוף ניתנו מלא מכאיר קרן סס מלא לאו משום למעות ונקבים מהוחים אין נפדים והכי מפ"ג למעותו כו': ועצים לאו בני קבולי פומאה נינהו אלא משום חיבת הקודש. לכמיב והכשר לרצות עלים ולבונה וה"מ כי מקפי להו [ז] וופקן ומיפק לגזירים לנקניות יפות למזבח למערכה: לעולם אימא ל"ק מהורים בעלמא. וכני כמהוהים למו והיינו טעמא מלא מיפרקי: משום מלא שביחי. ומי הוו [ח] להו פדיון מהורין פריק להו למולין ומו לא מקמכי גזברין מידי מחריגא לגוכך העבודה: תמימים. מהמה [ט] מהורה: אלא למיבה. שימכרו לנכרי קרנות: הוה הדר ביה. ממלי למלר [י] (עופות) מנמות ונקנים נפדין מהוהים מע"ג דרמוץ למזבח: בדוקין. מיל"מ: בולן. כל המנמות: חוץ ממנחת חומא. מלפילו מהוהה נפדים שהרי למרה מוה בקנקן עולה ויולד (ויקרא ה) ממעמתו על מעמתו נכפפה לו שעירה ומהוהים למיב (שם) ממעמתו וממנמה למיב [יא] ולרשין [יב] (לפרק בחרב [יג]) ללהכי למיב ממעמתו נכפפה דממנמ מקנת מעמתו שלא היה עתיד כשמיעת מקדם והפרים מעות לכפפה לו שעירה והעני יפיל ממקנת דמי מוריס לו מנפה והשתא מולין ולהכי למיב (שם) גבי עשירים המיפה על מעמתו דמנמע יוקיף שלא היה עני והפרים עשירים המיפה והעשיר יפדנה ויוסיף עליה מעות ויביא כפפה לו שעירה: לרבי שמעון. דלמר נקמן כל המטר בהמה מינה מעמתו מומחת מולין: הערלה. [יד] וכל הנך לימודי הגמה ניתנו ושור

אע"ג דנעשאו כבהורים דמו. מלמע קלמר מהוריס ניתנו מלמע למקבלי טומלתה שלא לגזוז ומיתתה דכל כל הפסולין (זבחים דף ה:). לתריץ והשתא מר והכשר נרצה עליה ונתינה הכא בתמי עסקינן כגון שקדשו בכלי ושחטו בחוץ ומלא קידשו בכלי שרת ומפי השמועה למדנו שהוא נפדה

קא: המנחות והנסכים פרק שנים עשר מנחות

עולה לגבי שמעון לא מטמא טומאת אוכלין לאוכל שמי מחמה יכול להמליגו לאחרים הוא כמו מנחה שפיגל דלא מקבלא טומאה אם הקדימה במחובר וחה נמי לא היתה לה שעת הכושר וי"ל דאמרינן במזבח ומה שמה מכילה [מולין דף פה.] לענין שור הנסקל. שמטמא לאחר דינו למי שמחה שנגמר דינו למי שנקבל ממנו מטמא טומאת ממורה לעבילה היא: ושעלה שרופה. שמטמא לאחר ירידתה לגחל איתן [ד]לומרכתה: וצפורי מצורע. שמטמן: ופטר חמור. שמטמו לעופ כוכבים ולא בא עדיין לעומאת עבילות כגון שנזרקו מפרכם לאחרים שהעור והבשר לכוהנים: (מולין דף קיח:) המומר שהמה מטמא לעופ כוכבים ומפרכתם מטמא טומאת מוכלין אבל לא טומאת נגעים[ו]: [ז]פטר חמור. אמור שהמה כל זמן שלא נפלה דקדוש בעבודה הוא ל"ת ולאחי' היו נעלות מטמא טומאת מוכלין וכגון למיכל פחות מכזית ללא חז למומאת נעלות מצטרף לפחות מכזית מוכלין להמליגו לכהנים: בשר בחלב. מיכל תנא למאר ליה שהמה כפרק כל הכשר (מס דף קיז:): הואיל והיתה לו שעת הכושר. [ח]למי מרו ליה כולי יומא מתלמא לא מיתמר עד שיבשלנו: שאי אתה יכול להאכילו לאחרים. עובדי כוכבים שמקריבים שהמה: והאי דפיגל במנחה נמי אי אתה יכול להאכילו לאחרים. דבא שריפה היא ולקמן מוקי לה בשלא היתה לו שעת הכושר מעלם: אי הכי. למעמת דר"ש מפום מוכל שמה יכול להמליגו הוא: מה להלן מותר בהנאה. כלכמיב לכלב מפליכן מומו והל הנמלמו הוא מה שכלנו מוכל [ט] למסכמנו עליו: ושוב לידידיה נמי. לעוכ יכמכל עלמו הוה ליה שעת הכושר שלא היתה לו שעת הכושר לקבל עוממה ולא הומרו מעולם ואפילו שור הנסקל קודם שנגח למהמה נמיה מחזק מיקור עומדת ועוממה נמי לא מזיל מחיים: לן לפני זריקה. לא היתה לו שעת הכושר: פיגל במנחה ממנה טומאת אוכלין. וקשיא לרבי מוקמיה: ליפרקיניהו. לעומר והל קודם שקדשו כלי יכול לפדותן ולאוכלן ומיהכא לחוה ליה שעת הכושר: פרה. מלומה מע"ג לאכוליה מהמה מולה ר"ש למעמאה עומאת מוכלין: ואמר ריש לקיש. מאי שעת הכושר הוא לה: אומר היה ר' שמעון פרה נפדית על גב מערכתה. אפילו נמחה כמיקומה מלמא מע"ג לא פרקה הא מזיל ליה שעת הכושר הואיל ומלי למיפרקה: מצוה לפדותה. מתמיה: אבל היה לו שהות ביום כו'. ומתילא הוה ילעמל כ"ש לאחר זריקה: קודם שיראה לזריקה. לא הוה ליה שהות: והא פיגל בין בקדשי קדשים כוי דמצוה למזרקה. [י] מתמה לאחר לשהות נקדשים ומי אין מפרכם לאחרים שהעור והבשר לכוהנים: (מולין דף קיח:) המומר שהמה מטמא לעופ כוכבים ומפרכתם מטמא עומאת מוכלין אבל לא עומאת נגעים[ו]: [ז]פטר חמור. אמור שהמה כל זמן שלא נפלה דקדוש בעבודה הוא ל"ת ולאחי' היו נעלות מטמא טומאת מוכלין וכגון למיכל פחות מכזית ללא חז למומאת נעלות מצטרף לפחות מכזית מוכלין להמליגו לכהנים: בשר בחלב. מיכל תנא למאר ליה שהמה כפרק כל הכשר (מס דף קיז:): הואיל והיתה לו שעת הכושר. [ח]למי מרו ליה כולי יומא מתלמא לא מיתמר עד שיבשלנו: שאי אתה יכול להאכילו לאחרים. עובדי כוכבים שמקריבים שהמה: והאי דפיגל במנחה נמי אי אתה יכול להאכילו לאחרים. דבא שריפה היא ולקמן מוקי לה בשלא היתה לו שעת הכושר מעלם: אי הכי. למעמת דר"ש מפום מוכל שמה יכול להמליגו הוא: מה להלן מותר בהנאה. כלכמיב לכלב מפליכן מומו והל הנמלמו הוא מה שכלנו מוכל [ט] למסכמנו עליו: ושוב לידידיה נמי. לעוכ יכמכל עלמו הוה ליה שעת הכושר שלא היתה לו שעת הכושר לקבל עוממה ולא הומרו מעולם ואפילו שור הנסקל קודם שנגח למהמה נמיה מחזק מיקור עומדת ועוממה נמי לא מזיל מחיים: לן לפני זריקה. לא היתה לו שעת הכושר: פיגל במנחה ממנה טומאת אוכלין. וקשיא לרבי מוקמיה: ליפרקיניהו. לעומר והל קודם שקדשו כלי יכול לפדותן ולאוכלן ומיהכא לחוה ליה שעת הכושר: פרה. מלומה מע"ג לאכוליה מהמה מולה ר"ש למעמאה עומאת מוכלין: ואמר ריש לקיש. מאי שעת הכושר הוא לה: אומר היה ר' שמעון פרה נפדית על גב מערכתה. אפילו נמחה כמיקומה מלמא מע"ג לא פרקה הא מזיל ליה שעת הכושר

ואי בעי זריק ליה. גמ' פיגול: מאי לאו דפיגל בזריקה. דהוה ליה שעת הכושר קודם לכן דמי כעי זריק ליה בהכשר בדיעבד. מזבח גופיה: דקומץ במנחה בשחיטה. מזבח מרבעה עבודות הממנה כעגל מרבעה עבודות מזבח דהקומץ זוטע (לעיל יג.): מפרש להו: לן ממש. הלי לן לפני זריקה ולמחר זריקה דקמיע ליעל לפני זריקה ממש דהיה שהות ביום ולמחר זריקה ממש קמיע (ד) (דהוה שהות) והא פירכא נמי (ה) פיגול אין בקדשי קדשים וכו' דפיגל מזריקה ודקא קמיע ליה (ו) דר' שמעון הכא גמ' למימר כל העומד לזרוק מזרוק דמי מדר' שמעון דפרה למחר כל העומד לפדות כפדוי דמי (ז) גמ' קמיע דמי מעי פריק ממר דממוקר פדייה לגו (ח) כמעמיה דמי דבריס בעלמא ניהו דלמי נעי זריק גמ' (ט) מתניתין (י) אין מועלין בו. גמ' קדשי ה' סס ומע"ג דהשתא אין לה שעת היתר: חוץ לזמנה בר. על מנת לאוכלה חוץ לזמנה או חוץ למקומה: מאי לאו לגה ממש. הכשר והפס (יא) וקמיני היתה לה שעת היתר והיכא הוה ליה שעת היתר למחר כיון דלמי נעי זריק שעת היתר קריגן ביה ומין מועלין (יב) דלמרי כיון דלמי נעי זריק מזרוק דמי וקמיין לרב נחמן ורב חסדי: ר"ש לא ראויה לצאת וראויה לשמא. ול"ג ולמאיר לגון גמ' (ג) כגון (ג) שלנה בשעת שחיטה ליפסל ביוצא וטומאה והיינו לאחר שנזרק הפס (ד) לאין פסול (ה) לאחר ומעשה דאחיה ליפסל ביוצא וטומאה (ו) שלא יהא פסול שלא מזוח פסול שלא לעניינו כו':

גליון הש"ס

[מכמ"ש תוס' ד"ה דאי בעי זבו' אי נמי היכא דנזרק (בחוץ) פודה רב אשי. למזבח קמוף מהיכ רב חסד, כ"ל נעי"ש]:

רבינו גרשום

הוא דפגיל אף על גב דהוה ליה שעת הכושר דאי בעי זרקיה בלא פגול ולא אמרינן כזרוק בלא פגול דמי אלא אינו מטמא טומאת אוכלין: לא דפיגל בשחיטה. ולא היתה לו שעת הכושר דמנחה קודם הקרישה היתה לו שעת הכושר אבל קדשים אי פגיל בשחיטה לא היתה לו שעת הכושר דמחיים דמנחה בשחיטה דמי דו היא תחלת עבודה קמ"ל דאע"ה מטמא טומאת אוכלין: אמריתה קמיה דרב נחמן ותריצתה ליה הכי אפילו תימא לן ממש לאחר (שיראה לזריקה) [זריקה] ואפילו תימא דפיגל בזריקה אפ"ה לא היתה לו שעת הכושר דאע"ג דאמרינן לעניין פרה כל העומד לפדות כפדוי דמי לעניין זריקה לאו כזרוק דמי: כל שהיתה לו שעת היתר לכהנים אין מועלין בה דלאו מקדשי ה' קרינן בהו דהיינו לאחר זריקה. לפני זריקה מועלין דקדשי ה' הוא: שלנה לאחר שיראה לזריקה או שנטמא או שיצתה דהא היתה לה שעת היתר דאי בעי זריק מאי לאו לגה ממש לאחר שנראה לזריקה וקתני דאין מועלין ואמאי אין מועלין משום דאי בעי זריק: לא תימא להא לפני זריקה לאחר שנראה לזריקה אימא לגה בשעה שיראויה לצאת וראויה לטמא והיינו לאחר זריקה (והכי משמע מהכא לן לאחר זריקה) כלומר שלן בשעה שאם היה יוצא לא היה בו איסור אחר אלא איסור פיגול דנזרק הדם והותר הבשר לכהנים אבל לן לפני זריקה ואח"כ זרק הוה ביה איסור לן ואיסור זריקה וכן אם (לן) [יצא] קודם זריקה הוה איסור יוצא ואיסור זריקה אלא לאו שי"ם שלנה לאחר זריקה עסקינן דאין בה אלא איסור לן לתודיה דבבר נזרק הדם והוה ביה שעת היתר הלכך אין מועלין אבל לגה ממש שלנה לאחר שנראה לזריקה מועלין דאי בעי זריק לא אמרינן ולא היה לו שעת היתר לכהנים: ואם איתא דלאחר זריקה קיימא הך ברייתא לתני לכל שיש לה היתר לכהנים דהיינו [לן] לאחר זריקה וכל שאין לה היתר לכהנים היינו לן לפני זריקה אלא מדקתני כל שיש לה היתר לכהנים אין מועלין אבל לגה ממש שלנה לאחר שנראה לזריקה) מועלין דאי בעי זריק לא אמרינן ולא היה בו שעת היתר עכשיו ולאו קדושה היכא דלא הוה בהו שעת היתר קריגא בהו קדושי ה' ניתהו ואין מועלין בהן ולבתר דפקעה לה קדושה לגה ממש מעילה אטומאה קא רמית מעילה משום קדושה ולאו קדושה היכא דלא הוה בהו שעת היתר לאו קדושי ה' ניתהו ואין מועלין בהן ולבתר דפקעה לה קדושה לה תו קדושה הלכך אין מועלין בהן אבל טומאת אוכלין הוא והיכא דזריק ממש משוי ליה אוכלא ואי לא: יצא וירעה בעדר. כלומר דזהי חולין גמורין

ו) מעילה כ:, ג) ס"ק מ"ו, ג) ס"ק מ"ו, ד) גי' ס"ק, ה) כריתות כג:, ו) ס"ק מ"ו, ז) ס"ק מ"ו, ח) ס"ק מ"ו, ט) ס"ק מ"ו, י) עיין רש"ק.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ממש מוכלא ולמ"ד מקום מוכלא היא כל היכא דלא מזוי ליה מוכלא אינה מטמא' מומחת מוכלא. כ"ל ומיהת למי נעי זריק מני זריק מזוי ליה מוכלא ומומחת מוכלא היכא דלמי נעי זריק מני זריק לא מני זריק ומסתק. ול"ג כן ל"ל למזיה ס"ם מכמ"ש וק"ל: (ו) רשי"י ד"ה לן ממש וכו' כפדוי דמי הס"ל ותמ"ל מ"ה לן קמיע וכו' דדברים בעלמא ניהו הס"ל ותמ"ל מקדשי ה' הס"ל ותמל כך מ"ה שהיתה לו שעת היתר ולפ שם גב דהשתא: (ז) ד"ה ס"ג לן ול וכו' לן כגון, כ"ג ר"ל ס"ם: (ח) ד"ה כל שיש וכו' היינו כמ"ש דהיכא דבבר:

הגהות צ"ק

[ט] זכ"ם דהכל כ"ל: [י] דמוקר נהו מעכה כ"ל: [יא] ס"ל שלנה בשעה שעשה כו': [יב] ס"ל ולין גו: [יג] ס"ל סס לן היה בו שום פסול מלא דמזיין כו':

שיטה מקובצת

ט) אבל פיגול. עיין תוס' (לעיל דף מו ע"א): כ) בעי זריק: ל) שהיתה לה: מ) היתה לה: ס) בה ואיתה היא שהיתה לה שעת: ע) ממש והא הכא: פ) תיבות והאיזה ללין נמחק: צ) כל שהיתה לה: ק) ולאו אוכלא היא היכא דאי זריק משוי ליה: קי) דאי לא זריק לא משוי ליה אוכלא ואיבי תיבות ולא ל"ש:

חידושי הרגמ"ה ט)

מאי לאו [דפיגל בזריקה] לאחר שנראה [לזריקה] וקתני דאין [מטמא אוכלין] ואמאי אין מטמאין: דאי בעי זריק [לא] אמרינן [דאי בעי פריק] אמרינן לא היתה לפני זריקה [לן] לאחר שנראה [לזריקה] אלא אימא [לן בשעה] שנראה לזריקה [שראויה] לישמא היינו [לאחר זריקה] [והכי משמע [מה דאמר] לאחר זריקה] [כלומר] [שלן] שאם [היה] יוצא לא היה אסור אחר אלא יוצא או שאם נטמא (לא היה איסור אחר אלא יוצא או שאם נטמא לא היה איסור אלא יוצא שאם נטמא) לא היה בו איסור אחר אלא טומאה וכן כשלן לא היה בו איסור אחר אלא לן והיינו לאחר זריקה ומשום הכי אין מועלין דהא נזרק הדם והותר הבשר לכהנים אבל לן לפני זריקה ואח"כ זרק היה איסור לן ואיסור זריקה או איסור יוצא ואיסור זריקה (אלא ש"מ דלגה לאחר זריקה עסקינן דאין בה אלא איסור לן לחודיה ומקודם נזרק הדם והוה ביה שעת היתר לכהנים הלכך אין מועלין אבל לגה ממש שלנה לאחר שנראה לזריקה) מועלין דאי בעי זריק לא אמרינן ולא היה בו שעת היתר עכשיו ולאו קדושה היכא דלא הוה בהו שעת היתר קריגא בהו קדושי ה' ניתהו ואין מועלין בהן ולבתר דפקעה לה קדושה לגה ממש מעילה אטומאה קא רמית מעילה משום קדושה ולאו קדושה היכא דלא הוה בהו שעת היתר לאו קדושי ה' ניתהו ואין מועלין בהן ולבתר דפקעה לה קדושה לגה ממש מעילה אטומאה קא רמית מעילה משום קדושה ולאו קדושה היכא דלא הוה בהו שעת היתר לאו קדושי ה' ניתהו ואין מועלין בהן ולבתר דפקעה לה קדושה לה תו קדושה הלכך אין מועלין בהן אבל טומאת אוכלין הוא והיכא דזריק ממש משוי ליה אוכלא ואי לא: יצא וירעה בעדר. כלומר דזהי חולין גמורין

ואי בעי זריק ליה. גמ' פיגול: מאי לאו דפיגל בזריקה. דהוה ליה שעת הכושר קודם לכן דמי כעי זריק ליה בהכשר בדיעבד. מזבח גופיה: דקומץ במנחה בשחיטה. מזבח מרבעה עבודות הממנה כעגל מרבעה עבודות מזבח דהקומץ זוטע (לעיל יג.): מפרש להו: לן ממש. הלי לן לפני זריקה ולמחר זריקה דקמיע ליעל לפני זריקה ממש דהיה שהות ביום ולמחר זריקה ממש קמיע (ד) (דהוה שהות) והא פירכא נמי (ה) פיגול אין בקדשי קדשים וכו' דפיגל מזריקה ודקא קמיע ליה (ו) דר' שמעון הכא גמ' למימר כל העומד לזרוק מזרוק דמי מדר' שמעון דפרה למחר כל העומד לפדות כפדוי דמי (ז) גמ' קמיע דמי מעי פריק ממר דממוקר פדייה לגו (ח) כמעמיה דמי דבריס בעלמא ניהו דלמי נעי זריק גמ' (ט) מתניתין (י) אין מועלין בו. גמ' קדשי ה' סס ומע"ג דהשתא אין לה שעת היתר: חוץ לזמנה בר. על מנת לאוכלה חוץ לזמנה או חוץ למקומה: מאי לאו לגה ממש. הכשר והפס (יא) וקמיני היתה לה שעת היתר והיכא הוה ליה שעת היתר למחר כיון דלמי נעי זריק שעת היתר קריגן ביה ומין מועלין (יב) דלמרי כיון דלמי נעי זריק מזרוק דמי וקמיין לרב נחמן ורב חסדי: ר"ש לא ראויה לצאת וראויה לטמא. ול"ג ולמאיר לגון גמ' (ג) כגון (ג) שלנה בשעת שחיטה ליפסל ביוצא וטומאה והיינו לאחר שנזרק הפס (ד) לאין פסול (ה) לאחר ומעשה דאחיה ליפסל ביוצא וטומאה (ו) שלא יהא פסול שלא מזוח פסול שלא לעניינו כו':

גליון הש"ס

[מכמ"ש תוס' ד"ה דאי בעי זבו' אי נמי היכא דנזרק (בחוץ) פודה רב אשי. למזבח קמוף מהיכ רב חסד, כ"ל נעי"ש]:

רבינו גרשום

הוא דפגיל אף על גב דהוה ליה שעת הכושר דאי בעי זרקיה בלא פגול ולא אמרינן כזרוק בלא פגול דמי אלא אינו מטמא טומאת אוכלין: לא דפיגל בשחיטה. ולא היתה לו שעת הכושר דמנחה קודם הקרישה היתה לו שעת הכושר אבל קדשים אי פגיל בשחיטה לא היתה לו שעת הכושר דמחיים דמנחה בשחיטה דמי דו היא תחלת עבודה קמ"ל דאע"ה מטמא טומאת אוכלין: אמריתה קמיה דרב נחמן ותריצתה ליה הכי אפילו תימא לן ממש לאחר (שיראה לזריקה) [זריקה] ואפילו תימא דפיגל בזריקה אפ"ה לא היתה לו שעת הכושר דאע"ג דאמרינן לעניין פרה כל העומד לפדות כפדוי דמי לעניין זריקה לאו כזרוק דמי: כל שהיתה לו שעת היתר לכהנים אין מועלין בה דלאו מקדשי ה' קרינן בהו דהיינו לאחר זריקה. לפני זריקה מועלין דקדשי ה' הוא: שלנה לאחר שנראה לזריקה או שנטמא או שיצתה דהא היתה לה שעת היתר דאי בעי זריק מאי לאו לגה ממש לאחר שנראה לזריקה וקתני דאין מועלין ואמאי אין מועלין משום דאי בעי זריק: לא תימא להא לפני זריקה לאחר שנראה לזריקה אימא לגה בשעה שיראויה לצאת וראויה לטמא והיינו לאחר זריקה (והכי משמע מהכא לן לאחר זריקה) כלומר שלן בשעה שאם היה יוצא לא היה בו איסור אחר אלא איסור פיגול דנזרק הדם והותר הבשר לכהנים אבל לן לפני זריקה ואח"כ זרק היה איסור לן ואיסור זריקה או איסור יוצא ואיסור זריקה אלא לאו שי"ם שלנה לאחר זריקה עסקינן דאין בה אלא איסור לן לחודיה דבבר נזרק הדם והוה ביה שעת היתר הלכך אין מועלין אבל לגה ממש שלנה לאחר שנראה לזריקה מועלין דאי בעי זריק לא אמרינן ולא היה לו שעת היתר לכהנים: ואם איתא דלאחר זריקה קיימא הך ברייתא לתני לכל שיש לה היתר לכהנים דהיינו [לן] לאחר זריקה וכל שאין לה היתר לכהנים היינו לן לפני זריקה אלא מדקתני כל שיש לה היתר לכהנים אין מועלין אבל לגה ממש שלנה לאחר שנראה לזריקה) מועלין דאי בעי זריק לא אמרינן ולא היה בו שעת היתר עכשיו ולאו קדושה היכא דלא הוה בהו שעת היתר קריגא בהו קדושי ה' ניתהו ואין מועלין בהן ולבתר דפקעה לה קדושה לגה ממש מעילה אטומאה קא רמית מעילה משום קדושה ולאו קדושה היכא דלא הוה בהו שעת היתר לאו קדושי ה' ניתהו ואין מועלין בהן ולבתר דפקעה לה קדושה לה תו קדושה הלכך אין מועלין בהן אבל טומאת אוכלין הוא והיכא דזריק ממש משוי ליה אוכלא ואי לא: יצא וירעה בעדר. כלומר דזהי חולין גמורין

ט) ס"ל סס לן לגה ממש טומאת אוכלין הוא והיכא דזריק ממש משוי ליה אוכלא ואי לא: יצא וירעה בעדר. כלומר דזהי חולין גמורין

דקומץ מנחה בשחיטה דמי. תימה הוא שמוצא מידום הס דלגה מסתיין ליה כשחיטה לענין טומאת אוכלין:

אמר רב אשי אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנא גרסינן. והוה ר' כהנא ממתין שהיה נימי ר' אחי כלשכתן בכמה דוכתי אבל רב נחמן לא גרסינן לדבר זה ובפסל מקמי רבא כשמעתא קמייתא ממועד קטן (דף כח.) ובייס שמת רבא טלה ר' אחי (קידושין דף עב:) ולפי גרסי' ר' נחמן בר יצחק ניתהו:

דאי בעי זריק לא אמר. ולית ליה הס דלמרן לעיל בפ' המדיר (דף עט:) ובפרק קמא דפסחים (דף יג:) נרפי מלעזר בר' שמעון היכא דנתקבל הדם כשר ונפסל ממרינן מזרוק דמי והס דתנן במדיר (ר"ק פד:) קדשים שמיתין בחמריהן מפני מרגעה ותמצה ופרק נגמ' (שם ט.) והרי מזרק קרן לבעלים ומשני רבי יוחנן בשומנו ממיתים בפניהם שלא יסח בעליהן והוי שחיטה הלמאי מפני כל העומד ליזרק מזרוק דמי והוה שיניוי לא יתכן לרב אחי מפני שהוא קטן לה כר"ש בן לקיש דמשני שומנו בעלי מומין בתוך מי שמי היכא דנזרק מעיקרא (ר"ש ס"ם) (בתוך) מודה רב אחי דלמר מעיקרא נזרק דמי וכן ר"ל לגה מיקמי לר' יוחנן דשמעינן ליה כפרק קמא דמעילה (דף ה.) היתר מכילה שיהו אבל היתר זריקה לא מהני ואין למלק בין מעילה לשאר דברים דלמרבה למרבה מסתין מסתם מעילה: (ר"ן ס"ם) ת"ר לא ראויה לצאת וראויה לישמא. ולא גרסינן ולמאיר לגון לא כגון שלנה בשעה שלמאיר ליפסל ביוצא וטומאה והיינו לאחר שנזרק הדם אבל היתר זריקה לא מהני ואין למלק בין מעילה לשאר דברים דלמרבה מסתין מסתם מעילה לאיר ליפסל ביוצא וטומאה דכי היכי דלמאיר ליפסל ביוצא וטומאה לאחר זריקה ואח"כ יוצא (אלא ש"מ דלגה לאחר זריקה עסקינן דאין בה אלא איסור לן לחודיה ומקודם נזרק הדם והוה ביה שעת היתר לכהנים הלכך אין מועלין אבל לגה ממש שלנה לאחר שנראה לזריקה) מועלין דאי בעי זריק לא אמרינן ולא היה בו שעת היתר עכשיו ולאו קדושה היכא דלא הוה בהו שעת היתר קריגא בהו קדושי ה' ניתהו ואין מועלין בהן ולבתר דפקעה לה קדושה לגה ממש מעילה אטומאה קא רמית מעילה משום קדושה ולאו קדושה היכא דלא הוה בהו שעת היתר לאו קדושי ה' ניתהו ואין מועלין בהן ולבתר דפקעה לה קדושה לה תו קדושה הלכך אין מועלין בהן אבל טומאת אוכלין הוא והיכא דזריק ממש משוי ליה אוכלא ואי לא: יצא וירעה בעדר. כלומר דזהי חולין גמורין

ט) ס"ל סס לן לגה ממש טומאת אוכלין הוא והיכא דזריק ממש משוי ליה אוכלא ואי לא: יצא וירעה בעדר. כלומר דזהי חולין גמורין

כי קאמרינן דרבנן. מימה בפרק חומר לי"ד (פסחים כ.) לקמיה המי בשר למיכשר בשלמי כי אלא מחיצה הקודש תפשוט דבעי ר"ש [בן לקיש] למימר הכא בשלמי כי הכא דר"ש בן לקיש מיבעיא לי דתניא ר' ישפוך לארץ והבשר ישרף. לחולין שנאמרו בעזרה היה: נזרק הדם. ואמר כך נודע לו שהבשר יאכל להניח שעל הספק אחר מחמירתה ובשעת כפרתה להיינו ולריקה אלמי שפך היה וכיפרה שפיקה והלכה לה [ב] הכי מפרש בכריתות: בזרוק דמי. ולקמיה לרב אלי ורב נחמן להא הכא אף על גב דלא עדיף שרי ליה למזרקיה ולמיכליה לחולה [ג] איתיליד מחיצ ליה מאנרמה לזריקה אלמא לעניין [ד] [ה] שיעור מוכלא אמרינן מי שרי זריק: [ו] מידי הוא טעמא. כלומר וכי מעמא דרבי יוסי משום לכזרוק למי: כלי שרת. כגון המי כום שנתקבל מי הסם מקדשן את הפסולין לבתחילה ליקרב אמר ליה רב אשי לרב כהנא [ז] מדאמר רבי שמעון כל העומד לזרוק כזרוק דמי כל העומד לשרוף [ח] נמי כשרוף דמי נותר ופרה אמאי מטמאין טומאת אוכלין עפרא בעלמא נינהו א"ל [ט] חיבת הקודש מבשרתן אמר ליה רבינא לרב אשי נהי דמהניא להו חיבת הקודש [י] לאיפסולי דגופיה ליקרויי טמא נמי למימני ביה ראשון ושני [יא] חפשוט [יב] דבעי ריש לקיש צריך של מנחות [יג] מונין בו ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני כי [יד] מיבעיא ליה לריש לקיש דאורייתא כי קאמרינן דרבנן: **מתני'** [טו] האומר [טז] הרי עלי במחבת והביא במרחשת והביא במחבת מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא זו להביא במחבת והביא במרחשת במרחשת והביא במחבת הרי זו פסולה [יז] האומר הרי עלי שני עשרונות להביא בכלי אחד והביא בשני כלים בשני כלים והביא בכלי אחד מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא [יח] אלו [יט] בכלי אחד והביא בשני כלים בשני כלים והביא בכלי אחד הרי אלו פסולין הרי עלי שני [כ] עשרונות להביא בכלי אחד והביא בשני כלים אמרו לו בכלי אחד נדרת הקריבן בשני כלים פסולין בכלי אחד כשרין [כא] הרי עלי שני [כב] עשרונות להביא בשני כלים והביא בכלי אחד אמרו לו בשני כלים נדרת הקריבן בשני כלים כשרין נתנו לכלי אחד כשתי מנחות שנתערבו: **גמ'** וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא משום דאמר במחבת וקא מייתי במרחשת אבל הכא דאידי ואידי במחבת ואידי ואידי במרחשת אימא ידי נדרו נמי יצא ואי אשמעינן הך משום דקא פליג להו אבל התם דלא פליג [כג] ביה אימא לא צריכא ת"ר מה שהביא הביא וידי נדרו לא יצא ר"ש אומר אף ידי נדרו נמי יצא: זו להביא במחבת: והא תניא לא קידשום כלי שרת אמר אביי לא קידשום ליקרב אבל קידשום ליפסל ואמר אביי לא שנו אלא

[יא] ירעה עד שיסתאב. בכריתות (דף כג.) [יב] בגמ' מפרש טעמא דלכתן ממוך שלא נוקפו [יג] וגמר ומקדיש לה: רבי אלעזר אומר יקריב. ומזיל לטעמיה דאמר בכריתות (דף מה.) מתנדב מלא מסא מלי יום: [יד] ישפוך לארץ והבשר ישרף. לחולין שנאמרו בעזרה היה: נזרק הדם.

[א] ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה ר' אלעזר אומר יקריב שאם אינו בא על חטא זה הרי הוא בא על חטא אחר משנשחט נודע לו הדם ישפך והבשר ישרף נזרק הדם הבשר יאכל [ב] ורבי יוסי אומר אפי' הדם בכום יזרק והבשר יאכל ואמר רבא רבי יוסי בשיטת ר"ש אמר דאמר [ג] כל העומד לזרוק כזרוק דמי מידי הוא טעמא אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי בר חנינא היינו טעמא דר' יוסי דקסבר כלי שרת מקדשין את הפסולין לבתחילה ליקרב אמר ליה רב אשי לרב כהנא [ד] מדאמר רבי שמעון כל העומד לזרוק כזרוק דמי נותר ופרה אמאי מטמאין טומאת אוכלין עפרא בעלמא נינהו א"ל [ה] חיבת הקודש מבשרתן אמר ליה רבינא לרב אשי נהי דמהניא להו חיבת הקודש [ו] לאיפסולי דגופיה ליקרויי טמא נמי למימני ביה ראשון ושני [ז] חפשוט [ח] דבעי ריש לקיש צריך של מנחות [ט] מונין בו ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני כי [י] מיבעיא ליה לריש לקיש דאורייתא כי קאמרינן דרבנן: **מתני'** [יא] האומר [יב] הרי עלי במחבת והביא במרחשת והביא במחבת מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא זו להביא במחבת והביא במרחשת במרחשת והביא במחבת הרי זו פסולה [יג] האומר הרי עלי שני עשרונות להביא בכלי אחד והביא בשני כלים בשני כלים והביא בכלי אחד מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא [יד] אלו [טו] בכלי אחד והביא בשני כלים בשני כלים והביא בכלי אחד הרי אלו פסולין הרי עלי שני [טז] עשרונות להביא בכלי אחד והביא בשני כלים אמרו לו בכלי אחד נדרת הקריבן בשני כלים פסולין בכלי אחד כשרין [יז] הרי עלי שני [יח] עשרונות להביא בשני כלים והביא בכלי אחד אמרו לו בשני כלים נדרת הקריבן בשני כלים כשרין נתנו לכלי אחד כשתי מנחות שנתערבו: **גמ'** וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא משום דאמר במחבת וקא מייתי במרחשת אבל הכא דאידי ואידי במחבת ואידי ואידי במרחשת אימא ידי נדרו נמי יצא ואי אשמעינן הך משום דקא פליג להו אבל התם דלא פליג [יט] ביה אימא לא צריכא ת"ר מה שהביא הביא וידי נדרו לא יצא ר"ש אומר אף ידי נדרו נמי יצא: זו להביא במחבת: והא תניא לא קידשום כלי שרת אמר אביי לא קידשום ליקרב אבל קידשום ליפסל ואמר אביי לא שנו אלא

[כ] כלהמירין [רבה] (נעיל דף כג.) מס יכול לקמוץ מזו נפני עצמה כאחת ומס לאו פסולות והא דקתני נמי לעיל מלו להניח בשני כלים והניח בכלי אחד פסול כגון שמין יכול לקמוץ מכל אחת נפני עצמה: **גמ'** וצריכא דאי אשמעינן קמייתא. הרי עלי במחבת והניח במרחשת [כא] מרחשת שמא ידי נדרו נמי יצא: אבל. [כב] בשני כלים והניח בכלי אחד דמחוסר מחבת ומס מרחשת [כג] מרחשת שמא ידי נדרו נמי יצא: אידי ואידי. כלי שנדר והניח [כד] משום דקא פליג להו: משום דמחבת גדולה לשני מנחות קטנות שנדר בכלי אחד והניח בשני כלים: ר"ש. מכולה מחמיר פליג דלקמן קטיעות למעט לאו [כה] כלי הוא: והא תניא לא קידשום. מומן כלי שרת שהמילן בו וכיון ללא קידשום הא מני למהדורינהו ולשחוי בחומן כלים שנדל: לא שנו. דוו להניח בחחבת והניח בחרחשת פסולה: מלא

[ב] [נעיל שם: פסחים יג: כריתות כג: תמורה כא.], [ג] ג"ק עו:, [ד] פסחים כ. מועד ל:, [ה] [נעיל ג.], [ו] [ג"ל כלום], [ז] שיין לקף קג ע"ב, [ח] לעזור. יעב"ן, [ט] לעיל שם: פסחים יג: כריתות כג: תמורה כא.], [י] ג"ק עו:, [יא] פסחים כ. מועד ל:, [יב] [נעיל ג.], [יג] [ג"ל כלום], [יד] שיין לקף קג ע"ב, [טו] לעזור. יעב"ן, [טז] לעזור. יעב"ן.

גליון הש"ס

גמרא חיבת הקודש מכשרתן. עיין יומא לף מח ע"ב מוקשה ד"ה ממנחות ומש"ל מגיהה לף כא ד"ה לא יפל:

רבינו גרשום

שאם אינו בא על חטא זה הרי הוא בא על ספק חטא אחר דהכי סבירא ליה לר' אליעזר דאמר אדם אשם תלוי בכל יום: חדם ישפך הכל והבשר ישרף שלא ע"ג המזבח שהרי אין להן תקנה: נזרק הדם ואח"כ נודע לו שלא חטא הבשר יאכל דהאיל וכבר נזרק הדם: ר' יוסי אומר אפי' הדם בכום במזרק. ונודע לו קודם שנזרק אפילו הכי זורק והבשר יאכל דכל העומד ליזרק כזרוק דמי וקשיא למאן דאמר דאי בעי זריק לא אמרינן: מדבי הוא טעמא. כלומר מי סברת דמשום האי טעמא דכל העומד ליזרק כזרוק דמי קאמר רבי יוסי וקשיא למאן דאמר דאי בעי [זריק לא אמרינן] לאו היינו טעמא דר' יוסי ו) דכלי שרת מקדשין את הפסול: למימני ביה ראשון ושני. למזרוק גם את המי מו מין מונין בו מלחוריתא: כי קאמרי. לעיל למטמא טומאת אוכלין דמטמא אפילו למנות למזון ומני מדקתני לחולין את המי מס קדש הוא למין שזורקין קדשים על טומאה דרבנן: **מתני'** מה שהביא. [טז] למימר לא לסם נדרו המילה מלא נדמה ממרת היא: זו **להביא במחבת.** שהיה עשרון מלא מונח לפניו ואמר זו להניח בממחבת מי הרי זו פסולה דקמבעה כלי שהזכיר בה ואין יכול למנותה ללכי אחר: אלו [יז] **להביאם** בכלי אחד [יח] **והביא בשני כלים.** והפרים שני קמיים והוא לא נדר אלא קומץ אחד ושוה שמנחה מסילה היא בכל כלי וכלי והיכא דנדר בשני כלים והניח בכלי אחד הוא מנחה יתירה ומיעט בקמיצים שהוא נדר לסם שני קמיצות ולא קמץ אלא אחד: אמרו לו בכלי אחד נדרת. ולא מס לדבריהם והקריבן בשני כלים פסולים מע"ג דלא אחד מלו להניח בכלי אחד להמחלת ליכא למימר לסם נדבה אחרת מייתי לה דכיון דאמרו ליה בכלי אחד

[כא] כלהמירין בהקומץ [רבה] (נעיל דף כג.) מס יכול לקמוץ מזו נפני עצמה כאחת ומס לאו פסולות והא דקתני נמי לעיל מלו להניח בשני כלים והניח בכלי אחד פסול כגון שמין יכול לקמוץ מכל אחת נפני עצמה: **גמ'** וצריכא דאי אשמעינן קמייתא. הרי עלי במחבת והניח במרחשת [כב] מרחשת שמא ידי נדרו נמי יצא: אבל. [כג] בשני כלים והניח בכלי אחד דמחוסר מחבת ומס מרחשת [כד] מרחשת שמא ידי נדרו נמי יצא: אידי ואידי. כלי שנדר והניח [כה] משום דקא פליג להו: משום דמחבת גדולה לשני מנחות קטנות שנדר בכלי אחד והניח בשני כלים: ר"ש. מכולה מחמיר פליג דלקמן קטיעות למעט לאו [כו] כלי הוא: והא תניא לא קידשום. מומן כלי שרת שהמילן בו וכיון ללא קידשום הא מני למהדורינהו ולשחוי בחומן כלים שנדל: לא שנו. דוו להניח בחחבת והניח בחרחשת פסולה:

שיטה מקובצת

[ב] יאכל רבי: [ג] תיבת מדאמר נמחק לר' שמעון מדכל: [ד] לשרוף כשרוף דמי: [ה] לפסולה: [ו] ושני נמי מי מהניא ליה: [ז] כי קא מבעיא: [ח] אלו להביא: [ט] שני עשרונין: [י] פליג לה: [יא] בכריתות מפרש: [יב] נוקפו על חטא: [יג] ישפך: [יד] לה והבי: [טו] דהחירא: [טז] לעניין שיוויא: [יז] דמי הוא: [יח] מעיקרא דרבי: [יט] צריך של מנחות קצת מן הסולת לא נגע בשמן: [כ] יובש כדאמרי' לעניין שופר היה קולו צרוד ואותו צרוד היינו יבש שאין הקול נשמע ובלועז ראקו: [כא] מה שהביא הביא: [כב] אלו להביא: [כג] אחד שהיו מונחים לפניך הס"ד ומה"ד הרי אלו פסולין דהיכא דנדר בכלי אחד [והביא]: [כד] שנתערבו דאמרינן: [כה] אבל הכא: [כו] ושהביא בו: [כז] פי' בקונטרס גליון פ"ה דזקוק ור"י פירש דלעיל שנדר בשני כלים שנתחייב בשני לוגין ושכשהביא בכלי אחד בולל מלוג כר' אליעזר דאמר אפילו מנחה של ששים עשרון אין לה אלא לוג ופסולה דעשה מבלולה חריבה והכא איירי שבללן בשני כלים ואח"כ נתנן בכלי אחד לקמוץ ולכך הם כשני מנחות שנתערבו ע"כ:

תנחות צ"ק

[ח] ג"ל שווי: [ט] ג"ל מלמטר ר"ש כל העומד כו': [י] מרמסת אלי שנדר ומקני ומקטיר לימא ידי נדרו נמי יצא ומסיק ד"ה והכי ומס"ד כג"ל: [יא] ג"ל וש"ס: [יב] ג"ל להקדש כלמטן כו':

אלא שקבען בשעת נדר. כרי עלי להביא לחם זו ממחכת: אבל בשעת הפרשה. דנעשית נדר ממר כרי עלי ממנה הפרשה קבועה וממר זו חייב לעשם נדר: (ו) ממחכת: מיפקלג: מאי מעמא באשר נדרת. כחיב כמו שממרת בפעת נדר קיים דבריך ולא כממר הפרשה דבשעת הפרשה לא קבועה: אמאי. ממוחיב לממוי מן המעים: נדר ופתחו שמו הוא. עם הנדר ממר פחם שממחרט בו דכיון דממר מן (ז) השעורים ממרי דחין בדעתו להביא כלום דחדש יודע שחין ממנה מן השעורים: תפום לשון ראשון. וכיון דממר כרי עלי ממנה חייבי: מנחה מן השעורים יביא מן החטים קמח יביא סולת בלא שמן ובלא לבונה יביא שמן ולבונה חצי עשרון יביא עשרון שלם עשרון ומחצה יביא שנים (ח) רבי שמעון פוטר (ט) שלא התנדב כדרך המתנדבין: גמ' (י) אמאי נדר ופתחו עמו הוא אמר חזקיה הא מני בית שמאי היא דאמרי תפום לשון ראשון דתנן (כ) הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה ב"ש אומרים נזיר ובית הלל אומרים (ל) אינו נזיר ר' יוחנן אמר אפי' תימא בית הלל (מ) באומר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא הייתי נודר כך אלא כך אמר חזקיה לא שנו אלא דאמר מנחה מן השעורים אבל אמר מנחה מן העדשים לא מכרי חזקיה כמאן אמר לשמעתיה כבית שמאי ובית שמאי משום תפום לשון ראשון הוא מה לי מן השעורין מה לי מן העדשים הדר ביה ומאי מעמא הדר ביה אמר רבא מתני' קשיתי' מאי אירא דתני מנחה מן השעורים ליתני מן העדשים אלא שמע מינה משום דטעי הוא (נ) בשעורים טעי בעדשים לא טעי ורבי יוחנן אמר אפילו מן העדשים מכרי ר' יוחנן כמאן אמרה לשמעתיה כבית הלל וב"ה משום דטעי הוא בשעורין טעי בעדשים לא טעי לדבריו דחזקיה קאמר ליה את מאי מעמא הדרת בך משום דלא קתני מן העדשים דלמא לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא מן העדשים דאיכא למימר מהדר הוא דהדר ביה ותפום לשון ראשון אלא אפי' מן השעורין נמי דאיכא למימר מיטעא הוא דקא טעי אפי' הכי תפום לשון ראשון אמר

אלא (א) שקבען בשעת נדר (ב) אבל בשעת הפרשה לא (ג) כאשר נדרת ולא כאשר הפרשת איתמר נמי אמר רבי אחא בר חניא אמר ר' אסי אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שקבען בשעת נדר אבל בשעת הפרשה לא כאשר נדרת ולא כאשר הפרשת: **מתני'** (ד) האומר הרי עלי מנחה מן השעורים יביא מן החטים קמח יביא סולת בלא שמן ובלא לבונה יביא שמן ולבונה חצי עשרון יביא עשרון שלם עשרון ומחצה יביא שנים (ה) רבי שמעון פוטר (ו) שלא התנדב כדרך המתנדבין: **גמ'** (ז) אמאי נדר ופתחו עמו הוא אמר חזקיה הא מני בית שמאי היא דאמרי תפום לשון ראשון דתנן (ח) הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה ב"ש אומרים נזיר ובית הלל אומרים (ט) אינו נזיר ר' יוחנן אמר אפי' תימא בית הלל (י) באומר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא הייתי נודר כך אלא כך אמר חזקיה לא שנו אלא דאמר מנחה מן השעורים אבל אמר מנחה מן העדשים לא מכרי חזקיה כמאן אמר לשמעתיה כבית שמאי ובית שמאי משום תפום לשון ראשון הוא מה לי מן השעורין מה לי מן העדשים הדר ביה ומאי מעמא הדר ביה אמר רבא מתני' קשיתי' מאי אירא דתני מנחה מן השעורים ליתני מן העדשים אלא שמע מינה משום דטעי הוא (כ) בשעורים טעי בעדשים לא טעי ורבי יוחנן אמר אפילו מן העדשים מכרי ר' יוחנן כמאן אמרה לשמעתיה כבית הלל וב"ה משום דטעי הוא בשעורין טעי בעדשים לא טעי לדבריו דחזקיה קאמר ליה את מאי מעמא הדרת בך משום דלא קתני מן העדשים דלמא לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא מן העדשים דאיכא למימר מהדר הוא דהדר ביה ותפום לשון ראשון אלא אפי' מן השעורין נמי דאיכא למימר מיטעא הוא דקא טעי אפי' הכי תפום לשון ראשון אמר

הקדש (כ) ולכן מני למיהדר מון כדי דיבור ור"ל דלמ"ד אין פומחין מחרמה נקט טעמא דב"ה דסבר כר"ש ומעמא דב"ש נקט לשנוי אפי' למ"ד פומחין דלמ"ד אין פומחין לא הוי צריך לפרושי טעמא דב"ש משום דאין שמלה להקדש ושוד יש לפרש דיימא ליה לפרושי טעמא דב"ש הלל כר"ש משום דהיינו נמי טעמא דב"ש לר' יהודה דקמני סיפא אמר רבי יהודה לא כשאמרו ב"ש לא אמרו אלא בשאין נדרו אלא בשעת הפרשה אבל בשעת נדר לא אמרו ב"ש כלום: **הריני** נזיר מן הגרוגרות. ומסיפתא (ספ"ב דנזירות) תניא (ס) [ביניהן] ביניהם אין אומרים נזיר ואין הלל אומרים אינו נזיר ואין ביניהם אלא אומר הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה ואומר מה שייכה הכא ורבינו מס פירש דכיון שלמי מפרש דקאי אינזיר בגרוגרות תירוש פי' כשנתלקן ואומר כך היה נלמ"ד לשון רבינו מס:

(א) מי' פ"ז מהלכות מעשה הקרבנות הל' ג: (ב) מי' פ"ז מהלכות מאל הלכה י: כא ד ה מי' פ"ז מהלכות מעה"ק הלכה ט:

(ג) חיבות לא אמר כלום נמחק: (ד) דלעיל ומוקי דטעמא: (ה) בארמר אילו: (ו) טפי ומציקרא לא: (ז) אמר מנחה למנחה:

(ח) ב מי' פ"ז הל' ט: (ט) ג מי' פ"ז מהלכות מאל הלכה ט:

(י) ר"ש"י ד"ה (נעמוד הקודם) הא ובו' ול"ב מצי למיהדר תכ"ד. עיין לעיל דף פ"ו ע"ב מוקפות ד"ה מהה:

(כ) ר"ש"י ד"ה (נעמוד הקודם) הא ובו' ול"ב מצי למיהדר תכ"ד. עיין לעיל דף פ"ו ע"ב מוקפות ד"ה מהה:

(ל) נזיר ט:, ג) [פסחים נג: נזיר ט: ערכין כ:], ג) [לעיל פפ:], ד) מיל ט. [לעיל פפ:], ה) גי' ל"ק ומסקנא, ו) ל"ל השעורים ק"ק, ז) ל"ל עלי קרבן ל"ק, ח) ל"ל סלת לבונה ל"ק, ט) ל"ל נמי לא הוי ל"ק, י) ל"ל טעמא דב"ש ב"ה ל"ק, כ) ל"ל נמי בכורי כו' ל"ק, ל) [פסחים דף נג:], מ) ל"ק מ"ו, נ) גי' ל"ק, ס) ל"ל דלא פיימא דלא יימיל למנות עד שידע שהוא מיר ומיהו כו' ל"ק, ע) גי' ל"ק.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לינהיו וכו' ומעיקרא לזה מיכון:

רבינו גרשום

פסול ליכא: אמר אביי וכו' לא שנו כי אמר זו להביא במחבת דפסול אלא שקבען בשעת נדר כשנדר תחלה אמר זו אבל קבען בשעת הפרשה כגון שבשעת נדר אמר הרי עלי ובשעת הפרשה כשהפריש אמר זו להביא במחבת אם הביא במרחשת יצא דתשמור ותעשית כאשר נדרת כתיב ולא כאשר פרשת: הרי עלי מנחה אע"ג דאמר מן השעורים נחחייב להביא מן החיטין דאין מביאין מן השעורין אלא עומר ומנחת קנאות וכן אם אמר קמח יביא סולת: אמאי יביא מן החיטין נדר ופתחו עמו כדפרשי' לעיל בפרק התודה: ב"ש אומרים נזיר. דקסברי אין שאלה לנזירות ואין שאלה להקדש: אפילו תימא בית הלל ואמאי יביא מן החיטין באומר אילו הייתי יודע שאין נדרין כך מן השעורים לא הייתי נודר כך אלא כך מן החיטין דלא היה דעתי אלא על מנחה ראויה: אבל אמר הרי עלי מנחה מן העדשים לא יביא מן החיטין. שהרי אמר עדשין שאין ממינן מנחה בעולם: הדר ביה חזקיה מההיא דאמר דמשום תפום לשון ראשון הוא אלא קסבר בבית הלל דמשום הכי יביא מן החיטין באומר אילו הייתי יודע ואי אמרת אי הכי אפי' כי אמר מן העדשים נמי יביא באומר אילו היתי יודע הוא לא מציית אמרת דבעדשין לא טעי איניש דמידע ידע דאין מנחה מן העדשין ופתחו עמו הוי. ומ"ש הדר ביה חזקיה מן טעם דתפום [לשון ראשון]: בשעורין טעי. יכול למימר אילו הייתי יודע שהרי יש מנחה מן השעורין והוא חובה ואיהו טעי וסבר דאפילו מנחת נדבה נמי מן השעורין ונחכוון לשום מנחה אבל בעדשים לא טעי דאין מנחה מעדשין: לדבריו דחזקיה קאמר אפילו מן העדשין: דלמא לא מבעי קאמר בית שמאי דתפום [לשון ראשון] דלא מיבעיא (קאמר) כי אמר מן העדשים דאיכא למימר דלמא מיקדוד הדר ביה שהרי שא"א ואפ"ה תפום לשון ראשון דלא מצי הדר אלא אפי' כי אמר מן השעורים נמי דאיכא למימר מטעא הוא דטעי שכשנדר ודאי לשעורין נתכוין שהיה סבור שיש מנחת נדבה משעורין ולא נתכוון לחיטין כלל וכיון דלא אפשר משעורין סד"א ליפטר קמ"ל דאפ"ה אמרינן תפום לשון ראשון דכי אמר מנחה שעורים יביא חיטין ולא איצטריך

עין משפט
נר מצוה

כב א ב מיי' פ"י מהל' מעה"ק הלכה י:
כג ג ד מיי' שם הל' ו ז:
כד ה מיי' פ"א מהלכות תמידין ומוספין הל' יב:
כה ו מיי' פ"ד מהלכות מקואות הלכה ו סוף ס"ש ד"ה מיתיבי ס"ק ג:
כו ז מיי' פ"ד מהל' טומאת אוכלין הלכה ה:
כז ח מיי' פ"ג וכ"ג מהלכות כלים הל' ה:
כח ט מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה יב:
כט י מיי' פ"י שם הלכה י:
ל כ מיי' פ"ג מהלכות שגגות הלכה ד:

שיטה מקובצת

ס] סולת מאי לאו: ע] קאמר ל"צ: ג] תיבות אם אמר כו' עד בכלי אחד נמחק: ד] שכן מצינו שהצבור: ה] לכבשים ואינן: ו] ואחד שמביא: ז] זה אמרלו: ח] אמרלו: ט] בו ע"י תוס' (יבמות דף קו): י] תיבת אחת נמחק: יא] נוחרין ערודאות ס"א עדירואות עדרים של בהמה והיו עולי רגלים וכהנים אוכלי תרומה. הרגמ"ה: יב] אלא אמר הרי עלי מן השעורים: יג] המתנדבים הס"ד ומה"ד בשיטת רבי יוסי אמרה דאמר במסכת חמורה בפרק כיצד מצרימין (דף כו ע"ב) ותיבת ה"ג נמחק: יד] לה דאמר: טו] לה להיות: טז] ושאים: יז] מעבצת בו: יח] היא דרביעית: יט] נוחרין מבשאר:

תורה אור השלם

א) וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן תֶּחְבָּרָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו: [ויקרא ז, י]

ב) וְהָיוּ הַיָּדַיִךְ הָלְאִים לָךְ מֻנָּף וּפְחָדֶיךָ לַיְלָה וְיוֹמָם וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ: [דברים כח, סו]

לא שנו אלא דאמר מנחה אבל לא אמר מנחה לא. ומית דגרסי לחבל ממר מנחת פירוש משום דמנחת דפיק לעטורין ולא שייך כלל גבי בלוג שמן ולטונה: **גמ'** לאו דלא אמר מנחה. וכגון דאמר מילו הייתי יודע שמן נותנין כך כו': **אי** הכי אימא סיפא עשרון

אמר זעירי לא שנו אאלא דאמר מנחה אבל לא אמר מנחה לא יתיב רב נחמן וקאמר להא שמעתא איתיביה רבא לרב נחמן קמחה יביא סולת [ח] לאו דלא אמר מנחה לא דאמר מנחה בלא שמן ולבונה יביא שמן ולבונה מאי לאו דלא אמר מנחה לא דאמר מנחה חצי עשרון יביא עשרון שלם מאי לאו דלא אמר מנחה לא דאמר מנחה אי הכי אימא סיפא עשרון ומחצה יביא שנים כיון דאמר מנחה איחייב ליה בעשרון כי אמר חצי עשרון לא כלום קאמר [ט] הוא לא צריכא בדאמר הרי עלי מנחה חצי עשרון ועשרון דכיון דאמר מנחה איחייב ליה בעשרון כי אמר חצי עשרון ולא כלום קאמר כי הדר אמר עשרון מייתי עשרון אחרינא אי הכי רבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין אמאי אמר רבא ר' שמעון [י] בשיטת ר' יוסי אמרה דאמר [אף] בגמר דבריו אדם מתפיס: **מתני'** [יא] מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד [יב] (אם אמר הרי עלי ששים עשרון מביא בכלי אחד) [יג]אם אמר הרי עלי ס"א מביא ששים בכלי אחד ואחד בכלי אחד שכן [יד]הציבור מביא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד ליחיד שהוא פחות מן הציבור אחד אמר ר"ש והלא אלו לפרים ואלו לכבשים [טו] ואינם נבללים זה עם זה אלא עד ששים יכולין ליבלל אמרו לו ששים [טז] נבללין וששים ואחד אין נבללין אמר להם כל מדות חכמים כן [יז]בארבעים סאה הוא טובל ובארבעים סאה חסר קרטוב אינו יכול לטבול בהן: **גמ'** שאיל שאילה למעלה מרבי יהודה בר אילעאי מנין לאומר הרי עלי ששים ואחד מביא ששים בכלי אחד ואחד [טז] בכלי אחד פתח רבי יהודה בר אילעאי [יח] ראש המדברים בכל מקום ואמר שכן מצינו ציבור מביאין ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד דיו ליחיד שיפחות מן הציבור אחד א"ל ר"ש והלא אלו פרים ואילים ואלו כבשים אלו בלילתן עבה ואלו בלילתן רכה אלו בלילתן שחרית ואלו בלילתן בין הערבים ואין נבללין מזה על זה [יט] אמרו לו אמור אתה אמר [כ]להם הרי הוא אומר [כא] וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה כבר אמרה תורה הבא מנחה שיכולה להיבלל א"ל בששים נבללין בששים ואחד אין נבללין אמר לו [כב] כל מדת חכמים כן הוא בארבעים סאה הוא טובל בארבעים סאה חסר קרטוב אינו יכול לטבול [כג]כביצה מטמא טומאת אוכלין כביצה חסר שומשום אין מטמא טומאת אוכלין [כד] שלשה על שלשה מטמא מדרס שלשה חסר נימא אחת אינו מטמא מדרס וכי אין נבללין מאי הוי והא תנן [כה] אם לא בלל כשר [כו] אמר רבי זירא [כז]כל הראוי לביאה אין ביאה מעכבת [כח]בו וכל שאינו ראוי לביאה מעכבת בו אמר רבי ביבי אמר רבי יהושע בן לוי מעשה בפרדה [יט]אחת של בית רבי שמתה ושיערו חכמים את דמה ברביעית מתיב רבי יצחק בר ביסנא [כ]העיד רבי יהושע ורבי יהושע בן בתירא [כא]על דם נבילות שהוא טהור ואמר רבי יהושע בן בתירא מעשה והיו [כב]נוחרין ערודיאות לאריות באיסטריא של מלך והיו עולי רגלים שוקעין עד רכובותיהן בדם ולא אמרו להם דבר אישתיק אמר ליה ר' זריקא מאי טעמא לא קא מהדר מר אמר ליה היכי אהדר ליה דאמר רבי חנין [כג] והיו חייך תלואים לך מנגד זה הלוקח תבואה משנה לשנה ופחדת לילה ויומם זה הלוקח תבואה מערב שבת לערב שבת ואל תאמן בחייך זה הסומך על הפלטר וההוא

מביאין ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד דיו ליחיד שיפחות מן הציבור אחד א"ל ר"ש והלא אלו פרים ואילים ואלו כבשים אלו בלילתן עבה ואלו בלילתן רכה אלו בלילתן שחרית ואלו בלילתן בין הערבים ואין נבללין מזה על זה [יט] אמרו לו אמור אתה אמר [כ]להם הרי הוא אומר [כא] וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה כבר אמרה תורה הבא מנחה שיכולה להיבלל א"ל בששים נבללין בששים ואחד אין נבללין אמר לו [כב] כל מדת חכמים כן הוא בארבעים סאה הוא טובל בארבעים סאה חסר קרטוב אינו יכול לטבול [כג]כביצה מטמא טומאת אוכלין כביצה חסר שומשום אין מטמא טומאת אוכלין [כד] שלשה על שלשה מטמא מדרס שלשה חסר נימא אחת אינו מטמא מדרס וכי אין נבללין מאי הוי והא תנן [כה] אם לא בלל כשר [כו] אמר רבי זירא [כז]כל הראוי לביאה אין ביאה מעכבת [כח]בו וכל שאינו ראוי לביאה מעכבת בו אמר רבי ביבי אמר רבי יהושע בן לוי מעשה בפרדה [יט]אחת של בית רבי שמתה ושיערו חכמים את דמה ברביעית מתיב רבי יצחק בר ביסנא [כ]העיד רבי יהושע ורבי יהושע בן בתירא [כא]על דם נבילות שהוא טהור ואמר רבי יהושע בן בתירא מעשה והיו [כב]נוחרין ערודיאות לאריות באיסטריא של מלך והיו עולי רגלים שוקעין עד רכובותיהן בדם ולא אמרו להם דבר אישתיק אמר ליה ר' זריקא מאי טעמא לא קא מהדר מר אמר ליה היכי אהדר ליה דאמר רבי חנין [כג] והיו חייך תלואים לך מנגד זה הלוקח תבואה משנה לשנה ופחדת לילה ויומם זה הלוקח תבואה מערב שבת לערב שבת ואל תאמן בחייך זה הסומך על הפלטר וההוא

מילתא דרבי יוסי [כד] מאי לאו מנחת חוטא מנחת נסכים [כה] לא מנחת חוטא ממש [כו] אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא [כז] כל הראוי לבוא בכלי שרת [כח] אם הקריבו בכלי חול כשר [כט] אמר רבי זירא כל הראוי לבוא בכלי שרת [ל] אם הקריבו בכלי חול פסול [לא] מנחת חוטא ראויה לבוא בכלי שרת שכן מצינו שהציבור מביא וכו'. ל"ג פריש ל"ט עשרונים שלשה עשרונים לפר ול"ל כשיש י"ל עשרונים הרי ג"ג ולשני מיליש ד' עשרונים הרי ג"ז ולשני תמידין שיש ולשני כשבי מוסף דשבת שיש הרי ס"ש: **אמר** ליה ר' שמעון. וכי מותן ס"ש עשרונים כנלי ממד היו: **והלא** אלו לפרים ואלו לכבשים. ולי מעיקרא לתו מיפסקלי שמעתא פריש בגילתא עשה שני לוגין לעשרון מלי הין נ' עשרונים ומעתה כשיש בגילתא ככה רביעית ההין לעשרון להיינו שלשה לוגין והן מלוגות [לא] מזו ומעתה זו מסיקה וז ימיקה: **אלא.** מפני מה אין מביא יחיד שיש ו' עשרון בכלי אחד דעד שיש יכולין ליבלל בכלי אחד נלוג אחד [ל] ומליבא דרבי אליעזר ב' יעקב נקט לה [לא] בפ' שתי מדות (לעיל פח.) (ב) לפי' מעתה של שיש עשרון אין לה [לב]שלש לוגה: [לג]בששים ואחד אין נבללין. מתניתי גמ' ראש המדברים בכל מקום. קשי ליה הכי מסוס מעשה למערה ממסכת שבת (דף נג.): כל הראוי לביאה. כגון שיש עשרונים למוס ליבלל מלוג: אין ביאה מעכבת [לד]. לתפי' לא גלל כאן: ביאה מעכבת בו. לרבינו שיסא לתוי ליבלל: ושיערו חכמים את דמה. שילא ממנה: ברביעית. לידע מס יש ס רביעית יפרטו ממנה כנגלה ומידי לתייני לעיל בשיעורים כל מדת מכמים כך הס נקט נמי להכי לשיעורא דרבנן היא [לה]רביעית דס יכול לקרוס ולעמוד על כתיס: **והיו** נוחרין [לו]ערודיאות לאריות. ערודי היער היו נותנין לנוכך המריות: הלוקח תבואה משנה לשנה. שמין לו קרקע לזרוע והיינו מיין מלוסים שמלון יודע מס יהיו לו מעות לשנה הבאה: הפלטר. נמכוס:

וההוא

מפורש בגמרא

מילתא דרבי יוסי [כד] מאי לאו מנחת חוטא מנחת נסכים [כה] לא מנחת חוטא ממש [כו] אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא [כז] כל הראוי לבוא בכלי שרת [כח] אם הקריבו בכלי חול כשר [כט] אמר רבי זירא כל הראוי לבוא בכלי שרת [ל] אם הקריבו בכלי חול פסול [לא] מנחת חוטא ראויה לבוא בכלי שרת שכן מצינו שהציבור מביא וכו'. ל"ג פריש ל"ט עשרונים שלשה עשרונים לפר ול"ל כשיש י"ל עשרונים הרי ג"ג ולשני מיליש ד' עשרונים הרי ג"ז ולשני תמידין שיש ולשני כשבי מוסף דשבת שיש הרי ס"ש: **אמר** ליה ר' שמעון. וכי מותן ס"ש עשרונים כנלי ממד היו: **והלא** אלו לפרים ואלו לכבשים. ולי מעיקרא לתו מיפסקלי שמעתא פריש בגילתא עשה שני לוגין לעשרון מלי הין נ' עשרונים ומעתה כשיש בגילתא ככה רביעית ההין לעשרון להיינו שלשה לוגין והן מלוגות [לא] מזו ומעתה זו מסיקה וז ימיקה: **אלא.** מפני מה אין מביא יחיד שיש ו' עשרון בכלי אחד דעד שיש יכולין ליבלל בכלי אחד נלוג אחד [ל] ומליבא דרבי אליעזר ב' יעקב נקט לה [לא] בפ' שתי מדות (לעיל פח.) (ב) לפי' מעתה של שיש עשרון אין לה [לב]שלש לוגה: [לג]בששים ואחד אין נבללין. מתניתי גמ' ראש המדברים בכל מקום. קשי ליה הכי מסוס מעשה למערה ממסכת שבת (דף נג.): כל הראוי לביאה. כגון שיש עשרונים למוס ליבלל מלוג: אין ביאה מעכבת [לד]. לתפי' לא גלל כאן: ביאה מעכבת בו. לרבינו שיסא לתוי ליבלל: ושיערו חכמים את דמה. שילא ממנה: ברביעית. לידע מס יש ס רביעית יפרטו ממנה כנגלה ומידי לתייני לעיל בשיעורים כל מדת מכמים כך הס נקט נמי להכי לשיעורא דרבנן היא [לה]רביעית דס יכול לקרוס ולעמוד על כתיס: **והיו** נוחרין [לו]ערודיאות לאריות. ערודי היער היו נותנין לנוכך המריות: הלוקח תבואה משנה לשנה. שמין לו קרקע לזרוע והיינו מיין מלוסים שמלון יודע מס יהיו לו מעות לשנה הבאה: הפלטר. נמכוס:

וההוא

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה ס"ג ס"ף וכו' הממנדבים ולא גרסי' בשיטת ר' יוסי ממנו: (ט) ד"ה אלא מפני וכו' כפרק שני מלוה דאמר לפלוני:

רבינו גרשום

למיחדר ביה: לא שנו דאמר יביא מן החיטין אלא דאמר מנחה אבל לא אמר מנחה לא: לישנא אחרינא אבל אמר מנחת שעורים גליא דעתיה דלשעורים נחבורין: כי אמר חצי עשרון לא כלום אמר דהא אמר מנחת עשרון ואמאי מביא שנים: אי הכי כדקאמרת דאמר מנחה אמאי ר' שמעון פוטר בכולן: בשיטת ר' יוסי אמרה: ביו"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד עשרונים כיצד ל"ג פרים ל"ט לשני אלים ד' ל"ד כבשים י"ד וב' לב' חמידין וב' לב' כבשים [של מוסף שבת] הרי ס"א: ואין נבללין מזה על זה היינו זה עם זה דהללו בלילתן רכה והללו בלילתן עבה: אלא היינו טעמא דעד ס' יכולין לבלול בלוג אחד טפי לא: אמרו לו בס' נבללין בס"א אין נבללין בתמיהה: קודטוב שמיני שבשמיניות הלוג (לפני כ'): [ר' חיא] אמר כל תראוי לבילה שיכול לבלול בלוג אע"ג שלא בלל אין בילה מתעכב בו וכשר וכל שאינו ראוי לבילה כגון ס"א או יותר בילה מעכבת בו שהרי אינו ראוי ליבלול ופסול: ושיערו חכמים את דמה שלא היה בו פחות מרביעית דליטמא משום נבלות הואיל ולכשיקרש לא יהא פחות מכדי ואגב דאיירי בשיעורין נקט האי: עדירואות עדרים של בהמות: והיו עולי רגלים וכהנים אוכלי תרומה:

מיתיבי מנחת חוטא מאי לאו דלא אמר מנחה. לעולם דאמר מנחה ולא קשיא הא דאמר מנחה הא דלא אמר מנחה. לעולם לא אמר מנחה ולא קשיא הא דאמר מנחה הא דלא אמר מנחה. [מ]הרי עלי שעורים פטור דזמלי לשעורים מיכון: מאי לאו דלא אמר מנחה. לעולם דאמר מנחה. לעולם לא קמיפלגי הרי עלי מנחה חיצ עשרון לכשיש ולכשאין יש

והוא גברא. (ו) מדייק קאמר להו לפלטר סמכינא ואין דעתי מיושב להשיב לו: **מאי** הוי עלה. להמי שיעורא: רבי יהודה בר אי"שאי מוריינא דבי נשיאה הוה. [ב]והיה להם לבית רבי מורה הוראות ועל פיו היו עושין כל דבריהם והוא לשמעה: **משמעתא** דידיה. דלמר בית הלל ממעטין מים נגיעות: ששה דברים. במסכת עדיות קא משיב להו: על בזיות. ומיעוט מומחה נמילה כגחוה: **מתני'** אין מתנדבין לוג. יין לנסכו אלא מניטו ממנו נסכים של לוג ולא פחות ולא ממשה נסכים של מנחת העומר אלא מן החדש ולא מן הישן ולא מן הכרמל ולא מן הגרוגרות ולא מן הדבלה ולא מן הקיבה ולא מן הכלי ולא מן הכלאים ולא מן הכלוי ולא מן הכלוב ולא מן הכלוך ולא מן הכלוא ולא מן הכלוש ולא מן הכלוט ולא מן הכלוי

לו א מי׳ פ״ו מהלכות מעה״ק הלכה יב יג:
לז ב מי׳ פ״ל מהלכות מעה״ק הלכה ג ופי״ו הלכה יג:
לח ג מי׳ פ״ל מהל׳ מעה״ק הלכה ב:
לט ד מי׳ פ״ג מהלכות מעה״ק הלכה ג ופי״ל הלכה ג:
א ה מי׳ פ״ו מהל׳ מעה״ק הלכה ז:
ב ו ז מי׳ שם הלכה ה:
ג ח מי׳ שם הלכה ז:

ה] בין ע״ין תוס׳ זבחים (דף צ״א ע״ב): ושלמים ובעוף:
ג] יביא אחת: ד] ועד ששים היינו אלף ושמנה מאות ושלשים כיצד מאלף עד יוד ג״ה א״ש עשר ב״ח עשר ג״ע עשר ד״ו עשר ה״י חמש עשרה עוד מ״א עד עשרים קנ״ה כיצד י״א וי״ט הרי שלשים י״ב וי״ח הרי שלשים י״ג וי״ז הרי שלשים י״ד וט״ז הרי שלשים ט״ו וכ׳ הרי חמשה ושלשים הכל קנ״ה מכ״א עד שלשים רנ״ה כיצד כ״א וכ״ט הרי חמשים כ״ב וכ״ח הרי חמשים כ״ג וכ״ז הרי חמשים כ״ד וכ״ו הרי חמשים כ״ה ושלשים הרי חמשה וחמשים הכל רנ״ה משלשים ועד ארבעים שנ״ה כיצד ל״א ול״ט הרי שבעים ל״ב ול״ח הרי שבעים ל״ד ול״ז הרי שבעים ל״ה ומ׳ הרי ע״ה הרי שנ״ה ומאחד וארבעים עד נ׳ תנ״ה מ״א ומ״ט הרי תשעים מ״ב ומ״ח הרי תשעים מ״ג ומ״ז הרי תשעים מ״ד ומ״ו הרי תשעים מ״ה נ׳ הרי תשעים וחמשה הכל תנ״ה ומנ״א ועד ס׳ תקנ״ה נ״א ונ״ט הרי ק״י נ״ב ונ״ח הרי ק״י נ״ג נ״ט הרי ק״י נ״ד ס׳ הרי נ״ו הרי ק״י נ״ה ס׳ הרי קט״ו הכל תקנ״ה וסימנך נ״ה קנ״ה רנ״ה שנ״ה תנ״ה תקנ״ה ס״ה אלף [ושמונה מאות] ושלשים ועיין בתוס׳ (דף קו:)
ו] אורחא לאיתנדובי הכי: ז] בדחזינן דקתני:
ח] מתנדבין בין שנים: ט] קס״ל דהני מילי דחמש ותו: י] דמתני ואומר: יא] ובטפי מהני:
יב] מיוחדת: יג] מנחה מין: יד] אחת מהמנחות האמורות בתורה:
טו] מילתא היא:
טז] עצמו דהאי דקאמר רבי יביא:

א) וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַיְיָ סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שָׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה: (ויקרא ב, א)
ב) אִם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לְרָצֹנוֹ לִפְנֵי יְיָ: (ויקרא א, ג)
ג) אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיְיָ בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם: (במדבר כט, לט)
ד) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיב קָרְבָּנָם לְכָל נִדְבֹתָם וּלְכָל נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיְיָ לְעֹלָה: (ויקרא כב, יח)

כזה נשתנית שנאמר בה נפש. ללמד שמסוק למין נקבה בסותפות הוה ליה למיכתב מיס או לגזן ממר למעמע יכיל דוקא: **חמשה** מיני טיגון. לא היה ממגן מנחת קולת מלפה מעור מלא מנחת מחבת ומרחשת למודיעכו מלא קורא מיגון מה שיש בכולן שמן:

הדרן עלך המנחות והנסכים

הדרי עלי מנחה יביא איזו שירצה.
פירוש מחמשת מנחות מכל מנחות נסכים לא מיכוין מע״ג דמתנדב מלח מנחת נסכים בכל יום עצמו: אין שנים מתנדבין עשרון אחד ד אבל מתנדבין עולה ושלמים ה ועוף אפי׳ פרידה אחת: **גמ׳** אמר ו רבא מדברי שניהם נלמוד מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום פשיטא מהו דתימא מנחת נדבה גלי בה רחמנא הני חמשה מנחות אין מפי לא קמ״ל הני מילי בסתמא אבל היכא דפריש פריש: מאי שנים מתנדבין עשרון: אין שנים מתנדבין עשרון בתקריב. לשון יחיד: שולחניכם. לשון רבים: עני. דלכו להכי מנחה שמין לו בהמות: המשה מיני טיגון. קלח מחבת ומרחשת ומלוח ורקיקין דמנחת מלפה כל מידי דלית ביה שמן קרי טיגון: שאהנה ממך. כלומר שמקובל לפני מהן:

הדרן עלך המנחות והנסכים

הדרי עלי עשרון: פירשתי. כמה עשרונים למיפ: ואיני יודע מה פירשתי יביא ששים עשרונים. דלמי גזיר מכלי נדר לא ליכפת ליה דממני ו ולמר כמה שנדלתי יהיו לנדרי והשתא יהא נדבה ונפוקי ליכא לספוקי למין מנחה יחידית יחידים על ששים עשרונים: הרי עלי מנחה. קתם: יביא איזו שירצה. ממשמע מנחות: ז מיוחדות. מפרש בגמרא: ח מין המנחה. כלומר הרי עלי מנחה לו שמר הרי עלי מין המנחה יהיא קתם ט: מנחות. עלי לו שמר מין מנחות עלי יהיא שמי מנחות ממין שמר: פירשתי. קתם מן המנחות שכתובים בפרשה ומיני יודע לי זה מהן פירשתי כו׳: פירשתי מנחה. בכלי שמר של עשרונים: ואיני יודע כמה. עשרונים קנעתי בה: יביא ששים עשרון. לפנוקי מהכי ליכא לספוקי ומי גזיר נדר לא ליכפת ליה דיש בכלל הגדול קטן: דאי ר׳ האמר במתניתין יביא (קטן) מנחה של עשרונים מאחד ועד ששים דכיון דאינו יודע מה פירש שמא אמר מנחה של עשרון אחד ויביא אחת ושמא של שני עשרונים או של ג׳ או של ד׳ ואיכא לספוקיה עד ששים מנחות וצריך ששים כלים. אחד של ס׳ ואחד של ס״ח ואחד של ס״ו עד אחד של אחד כלי וליכא למימר קטן והביא גדול הכא. ואינו צריך להביא אלא ס׳ עשרון בס׳ כלים ותו לא ממה נפשך דאם אמי ס׳ הרי הביא ס׳ וכן מס׳ ועד א׳ הביא מה שפירש:

מיבעיא לי מאי גברא לשני פרים איכוין ועד דממלי להו. ל״ג לוגין לא קרבי להא יש קצע לנסכים ולא מלריע ליקרבי שמנה לוגין לשני אילים ושלשה לוגין לכבש אחד או למאי מנחה הרלוחה לשני אילים וכבש אחד קמכוון תרי מחד מינא וחד מחד מינא אמרינן או לא. כלומר מי סוי מורמא ד לגמרי או לא: **מתני׳** מתנדבין יין. גלח שמן וקלח ומנקטו לשיתין בפני עלמו ומין מתנדבין שמן גלח קלח וין: מתנדבין שמן. וקומלו ומקטיר הקומץ ומיליו נאכלין: מה מצינו בו. למטן לעיל מזרח מלמד שמתנדבין נסכין ומיני עקיצה מוקי לה ביין ה (כדמוזין) כדקתני ממנדבין יין וגלח שמן: אף שמן שהוא בא חובה. ממנחת נסכים גלח נדבה (כ) בפני עלמה: עם חובתו בפני עצמו. מע״פ שהוא גלח בא מוסף עם המנחה מינו מעורב בממנחה מלמד בשמן כו׳ וכיון דלא מלמד בשמן ליה לליתי בכלי בפני עלמו המנחה שמי לא ליתי: **אפילו** פרידה. מפי׳ גוזל ג׳ ממנדבין ד: **גמ׳** מדברי שניהם נלמד מתנדב אדם מנחת נסכים. קלח שמן ויין גלח קרבן בכל יום דעד כמן לא פליגי קלח בפני עלמו אבל במעורב עם המנחה לא פליגי: חמשה מנחות. קלח ומחבת ומרחשת ומלוח ורקיקין אבל רבותא גלח מחבת ומרחשת ומלוח ורקיקין ממנחת מלפה כל מידי דלית ביה שמן קרי טיגון: שאהנה ממך. כלומר שמקובל לפני מהן:

הדרן עלך המנחות והנסכים

הדרי עלי עשרון: פירשתי. כמה עשרונים למיפ: ואיני יודע מה פירשתי יביא ששים עשרונים. דלמי גזיר מכלי נדר לא ליכפת ליה דממני ו ולמר כמה שנדלתי יהיו לנדרי והשתא יהא נדבה ונפוקי ליכא לספוקי למין מנחה יחידית יחידים על ששים עשרונים: הרי עלי מנחה. קתם: יביא איזו שירצה. ממשמע מנחות: ז מיוחדות. מפרש בגמרא: ח מין המנחה. כלומר הרי עלי מנחה לו שמר הרי עלי מין המנחה יהיא קתם ט: מנחות. עלי לו שמר מין מנחות עלי יהיא שמי מנחות ממין שמר: פירשתי. קתם מן המנחות שכתובים בפרשה ומיני יודע לי זה מהן פירשתי כו׳: פירשתי מנחה. בכלי שמר של עשרונים: ואיני יודע כמה. עשרונים קנעתי בה: יביא ששים עשרון. לפנוקי מהכי ליכא לספוקי ומי גזיר נדר לא ליכפת ליה דיש בכלל הגדול קטן: דאי ר׳ האמר במתניתין יביא (קטן) מנחה של עשרונים מאחד ועד ששים דכיון דאינו יודע מה פירש שמא אמר מנחה של עשרון אחד ויביא אחת ושמא של שני עשרונים או של ג׳ או של ד׳ ואיכא לספוקיה עד ששים מנחות וצריך ששים כלים. אחד של ס׳ ואחד של ס״ח ואחד של ס״ו עד אחד של אחד כלי וליכא למימר קטן והביא גדול הכא. ואינו צריך להביא אלא ס׳ עשרון בס׳ כלים ותו לא ממה נפשך דאם אמי ס׳ הרי הביא ס׳ וכן מס׳ ועד א׳ הביא מה שפירש:

גמ׳ אבל קבעתים בכלי אחד. הלכך יש עשרונים עשרונים בשיתין מלפה של עשרונים ממחד ועד ששים היינו הילכך דקנעה בכלי אחד לגמ׳ מני לשיתוי בכלי אחד לגמ׳ גיר מהכי ולא עפי מהכי הלכך יש מנחות של עשרונים ממחד ועד ששים דלמי מייתיה

ט) מן הצאן יביא כבש. אומר הרי עלי עולה מן הכמן יצא כבש ולא עז סומכוס אומר הרי עלי עולה מן הכמן יצא עז ולא כבש. שנקרלית מנחה שתה דשמר מנחות יש להם שם לוזי מנחת מנחה ומנחת מרבשת ומנחת מחבתין. איזו היא מנחה דקרי לה ר' יהודה מיוחדת. משום דלית ליה שם לוזי זה שפתח בה הכתוב תחלה ויש אומרים שם לוזי מנחת מנחה ומנחת מרבשת ומנחת מחבתין. איזו היא מנחה דקרי לה ר' יהודה מיוחדת. משום דלית ליה שם לוזי והא תנא האיל ופתח בו הכתוב תחלה קאמר הכי קאמר איזהו מנחה מיוחדת שבמנחות דלית ליה שם לוזי זו שפתח בו הכתוב תחלה פשיטא מנחת הסולת קאמר סימנא בעלמא: מנחה מן המנחה [וכו']: בעי רב פפא מיני מנחה מהו כיון דאמר מיני תרתי קאמר ומאי מנחה דכולה מנחות נמי מנחה מיקריין דכתיב א) וזאת תורת המנחה או דלמא כיון דאמר מנחה חדא מנחה קאמר ומאי מיני מנחה הכי קאמר ממיני מנחה חדא מנחה עלי תא שמע מנחה מן מנחה יביא אחת הא מיני מנחה שתים שתים אימא סיפא מנחות מן מנחות יביא שתים הא מיני מנחה חדא ב) אלא מהא ליכא למשמע מינה: תא שמע ג) מן מנחות עלי יביא שתי מנחות ממין אחד הא ממיני מנחה חדא דלמא ד) הא מיני מנחה מביא שתי מנחות משני מינין והא לא תני הכי מן מנחות עלי מביא שתי מנחות ממין אחד מיני מנחות עלי מביא שתי מנחות משני מינין הא מיני מנחה חדא דלמא הא מני רבי שמעון היא ה) דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא ומאי מיני מנחה מנחה דאית בה תרי מיני אבל רבנן דאמרי מחצה חלות ומחצה רקיקין לא יביא מביא שתי מנחות משני מינין: פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא המשתן: מאן תנא אמר רבי ירמיה דלא כרבי שמעון דאי רבי שמעון כיון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא אי נמי ו) סבר לה כר' יהודה דאמר כל המנחות באות עשר איכא לספוקה בארבע עשרה י) אבני אמר אפילו תימא מ) דתניא ליה לרבי שמעון דאמר מייתי ומתני' רבי שמעון אומר ל)למחרת מביא אשמו ולוגו עמו

סימנא בעלמא. לגירסת שלח מטעה ושלח מסכת בחיזה מנחה ט"ס יהודה כי על ידי טעם זה אמו למלכוני גמרא:

למחרת מביא אשמו ולוגו. פירש בקונטרס למחרת יום שמיני וכשמיני (לקמן עה.) פירש למחרת יום שמיני והכל אחד דלמקמן נזיר טעמא ומקמן מנוסע טעמא קלי כדמוכח בפרק שני דנזיר (נזיר ח:) ומקמן נזיר טעמא ומקמן פרק במרא ומכי מימא הכא מקמן נזיר ולמי טעמא מגלח על נזיר ולמי היה מקמן מנוסע טעמא פי' מומלגא מקמן מנוסע טהור פי' שטהור כבר מגלח מנוסע ולמי היה פי' כמה גבוה מיירי שיש בו מפיקות הלנו מוכל בקדשים לאחר שמיני יום ושחוטה יין ומיעטא למימר לאחר ק"ל יום כילד למרו לו נזיר טעמא לאחר [ומן נזיר טעמא מגלח מנוסע על שבעה] לו ומנה שבעה הוה ושנה וגלח ומקמן נזיר טעמא ומקבץ לגלח ק"ל נזיר טהור לאחר ומן מגלח מנוסע על הדמים ס פירוש שלש מהמות מייב להביא מנוסע עולה ושלמים ועל אחד מהם יכול לגלח ומקמן נזיר טעמא ומקבץ לגלח ק"ל נזיר טהור לאחר ומן טהור

רבי שמעון אומר למחרת מביא חמצו ולוגו עמו מיד כדין מנורת כשמיני שלו והוא יום ממד ושמיני וממנה עליו לפי שהוא ספק מנורת ומנורת מנורת שמעכבת מהרתו אינו יכול להביא מהמה שאין מהמה על הספק לפיכך יביא חמצו ולוגו עמו ויביא קרבנו ואומר אם מצורע הוא ואומר אם מצורע הוא אשם מיית ומתני לכתחילה לתקוני גברא. כגון המי דנגלו מי שלמי למיכל בקדשים לחמץ מנורת הוא: אימר דאמר ר"ש בעלמא. כגון המם מחמיר למיני מחם שמעכב בשלמים דקאמר ר"ש המם כולן יהלכו כאומר שמעון שיהו כולן נאכלין ליום ולילה כחמם ומולן טעונים קמיכה ונסכים דיעבד אין לכתחילה לא: דקא ממעט באכילתן. דחמץ בשלמים הן חמן שאין נאכל אלא יומיים ולילה ממד ולין לחמם אינו נאכל אלא ליום ולילה והאומר שורף נמלא מביא קדשים לבית הפסול אלא כדין שאין נאכלין אלא ליום ולילה ואומר מביא חמצו ומן שהיה לבסוף נמי: ולרבי שמעון דאמר מחצה חלות בו. ומוקמת מתניתין שאין מביאין אותו באותו יום ולא יביא ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות ושוק ונסכים ותנופת חזה ושוק לכוהן ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה ואף על גב דקא מפריך מר בשחיטת קדשים אימר דאמר רבי שמעון מייתי ומתני לכתחילה לתקוני גברא בעלמא דיעבד אין לכתחילה לא הני מילי גבי שלמים דקא ממעט באכילתן דהוו להו קדשים לבית הפסול אבל מנחות אפילו לכתחילה אמר ליה רב פפא לאביי (ה) רבי שמעון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא הא קא מייתי עשרון אחד משני [ב]עשרון ולוג אחד משני [ב]לוגין שמעינן ליה לר"ש דאמר אם הביא עשרון אחד משני לוגין יצא ומיקמץ היכי דמתני ואמר אי חלות לחודייהו ורקיקין לחודייהו אמרי דקא קמיצנא מחלות ליהוי אחלות דקא קמיצנא מרקיקין ליהוי ארקיקין אי מחצה רקיקין ומחצה חלות אמרי דקא קמיצנא מחלות ליהוי אמחצה חלות ומחצה רקיקין ודקא קמיצנא מרקיקין ליהוו אמחצה רקיקין ומחצה חלות והא בעי מיקמץ חד קומץ מחלות ומרקיקין

עמו ואומר אם מצורע הוא זהו אשמו וזה לוגו ואם לאו אשם זה יהא שלמי נדבה ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל לזכרי כהונה ליום וליל ה [ד]קא מפרק מר בשחיטת קדשים אימר דאמר רבי שמעון מייתי ומתני לכתחילה לתקוני גברא בעלמא דיעבד אין לכתחילה לא הני מילי גבי שלמים דקא ממעט באכילתן דהוו להו קדשים לבית הפסול אבל מנחות אפילו לכתחילה אמר ליה רב פפא לאביי (ה) רבי שמעון דאמר [ב]עשרון אחד משני [ב]עשרון ולוג אחד משני [ב]לוגין שמעינן ליה לר"ש דאמר אם הביא עשרון אחד משני לוגין יצא ומיקמץ היכי דמתני ואמר אי חלות לחודייהו ורקיקין לחודייהו אמרי דקא קמיצנא מחלות ליהוי אחלות דקא קמיצנא מרקיקין ליהוי ארקיקין אי מחצה רקיקין ומחצה חלות אמרי דקא קמיצנא מחלות ליהוי אמחצה חלות ומחצה רקיקין ודקא קמיצנא מרקיקין ליהוו אמחצה רקיקין ומחצה חלות והא בעי מיקמץ חד קומץ מחלות ומרקיקין

דפרק כל הזבחים שנמצרכו במחלות המתות (דף עו:): אימר דאמר ר"ש מייתי ומתני לכתחילה לתקוני גברא. כגון המי דנגלו מי שלמי למיכל בקדשים לחמץ מנורת הוא: אבל בעלמא. כגון המם מחמיר למיני מחם שמעכב בשלמים דקאמר ר"ש המם כולן יהלכו כאומר שמעון שיהו כולן נאכלין ליום ולילה כחמם ומולן טעונים קמיכה ונסכים דיעבד אין לכתחילה לא: דקא ממעט באכילתן. דחמץ בשלמים הן חמן שאין נאכל אלא יומיים ולילה ממד ולין לחמם אינו נאכל אלא ליום ולילה והאומר שורף נמלא מביא חמצו ומן שהיה לבסוף נמי: ולרבי שמעון דאמר מחצה חלות בו. ומוקמת מתניתין שאין מביאין אותו באותו יום ולא יביא ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק לכוהן ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה כלומר ואותו אשם טעון שחיטה בצפון כדין [אשם] דאשם מצורע גמור דאפי' יהא שלמים שלמים לא נאכל (שחיטתן) [אם ושחטן] בצפון ומתן בהונות כחומר דאשם וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק כחומר דשלמים דרמינן עליה הומרא דתרוייהו. חה"ה הכי נמי מתני לקרבן נזירותו כשמביאו לטוף ק"כ יום אלמא דרבי שמעון אית ליה מתני': האי פירוש דספר הכי גרסינן אף על גב דקא מפרק מר בשחיטת קדשים אימור דאמר ר' שמעון מייתי ומתני לכתחילה לתקוני גברא אבל בעלמא כו'. דהכי תנן בשחיטת קדשים היינו במסכת זבחים בפרק כל הזבחים אשם שנתערב בשלמים ר' שמעון אומר שניהן ישחטו בצפון ויאכלו כחמור שבהן ליום ולילה, אמרו לו אין מביאין קדשים לבית הפסול ואמרינן בגמרא אפי' חימא ר' שמעון כי אמר שמעון דאיעבד אבל לכתחילה אסור לערבן לפי שאין מביאין קדשים לבית הפסול דהא שנתערבו תנן ותקנו בתר הכי איתיביה ר' שמעון אמר למחרת מביא וכו' דמשמע דאפי' לכתחילה

קאמר וקא מפרק ליה שאני התם אמאי מביא לכתחלה ומתני דתקוני גברא הוא שמכשיר האי מצורע להאכילו בקדשים דאי אפשר דלא לייתי קרבן להכי מתני אבל בעלמא דלית ביה משום תקוני גברא כגון שלמי' שנתערבו בזבח אחר לא מצי (מתני') [לערב ולהתנות] לכתחלה: משום דקא ממעט באכילת שלמים. דשלמים נאכלין לב' ימים ולילה א' אחר כי נתערבו ויאכלו כחמור שבהן הנותר למחר ישרפנו ועדיין יש להן זמן לאכילתו ומביא קדשים לבית הפסול אבל מנחות שלא ידע מה פירש אפי' לכתחלה מצי מתני דהכא ליכא למימר דממעט באכילתן דכולהו מנחות אין נאכלות אלא ליום ולילה והלכך גבי מנחות כדפרשינן לעיל: לר' שמעון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקים יביא וקא מתני ט' חלות ורקיק אחד לחובתי ונמצא דקא מייתי עשרון אחד מב' עשרונין דבעינן דקא מייתי

עשרון א' לחלות ועביד מינה חלה אחת ושי' רקיקין. והשתא כי מתני הכי נמצא דמצטרף מעשרון דחלות ומעשרון דרקיקין חד עשרון לחובתו. ולוגו א' מב' לוגין דהא בעשרון דחלות איכא חד לוג ובעשרון דרקיקין חד לוג וכי מתני הכי הוי בעי חד לוג בין החלות ורקיקין לחובתו. והאי פירוש שכתוב בספרים הכי הוא דהוה בעי חד עשרון וחד לוג דמאן דנדר מנחה סתם ובעי להביא מחצה חלות ומחצה רקיקין דחדא מנחה הוא חייב לאתויי עשרון אחד ולעבודת מחתה עשרון חלות ורקיקים וחכי נמי חד לוג בין החלות ורקיקים דחד עשרון נינהו והשתא מייתי ב' עשרונין דב' לוגין וקא מצרף לחובתו מעשרון ולוג דחלות ומעשרון ולוג דרקיקים דבין תרוייהו הוי חד עשרון לחובתו: א"ל ודאי מצי עביד הכי לצרף חובתו משני עשרונים דשמעינן לר"ש בברייתא דאמר שאם הביא עשרון אחד משני עשרונים וב' לוגין והביא אותן עשרונים בשני כלים הפריש מהן חצי עשרון מכלי זה וחצי עשרון מכלי זה (משני עשרונים כגון) דמתני ב' עשרונות הפריש חד עשרון לחובתו ה"ג עביד בשני לוגין יצא: ומיקמץ היכי קמיץ. הא קא מייתי עשרון לחלות ועשרון לרקיקין הא אימא (אימר) מחצה חלות ומחצה רקיקין אמר הייט חד עשרון ולא בעי אלא חד קומץ לתחרייהו: לעולם (דבעי למיקמץ) דקמיץ ב' קמצים חד לחלות וחד לרקיקין ומתני דאמר [אין] חלות לחוד כו' אי מחצה חלות ומחצה רקיקין ליחוי מחוא קומץ דחלות ורקיקין בהדדי דהך תנאי [מתני' דתמי כאילו קמץ חד קומץ לחוד מתרוייהו: הך תנאי מאי

אהני ליה הא בעי למיקמץ חד קומץ [וקא קמיץ] ב' קומצין: א"ל הדאי מצי למיקמץ מחלות [שיהו] ארקיקין דשמעינן לר"ש בברייתא דאמר [דזיכוי] דנדר מנחה חלות ומחצה רקיקין ומייתי להו בחד מגא וכי קמץ ועלה ביד מאחת של שניהם יצא ליכול לקמוץ מחלות אורקיקין ואחת: ז] ולילה עד חצות: ח] עשרון אחד משתי עשרונות: ט] אחת ובעי שני קמצים אחד לחובה ואחד לנדבה כדאמר בסוף שמעתין: י] ספק נזיר טמא: כ] למיהוי שלמי: ל] ולענין מודם מהם: י] לאחר שבעה ושלשים שוהה ביום ומטמא למחים לאחר שבעים וארבעה יומים טמא בהאי ומחולט בהדאי אוכל בקדשים לאחר: [א"ה מכאן ועד סוף המסכתא נקרעו הדפין ונאבדו חבל על דאבדין]

א] ואע"ג דקאמר מר אימר דאמר. מתיבת ואע"ג עד תיבת אמר ליה רב פפא חזו מי' מרבנן סבוראי: ב] משני עשרונין: ג] לוגין. פי' דהוי בעי חד עשרון חד לוג ומפלגינן לחלות ולרקיקין וקא מצרף מעשרון ולוג דחלות ומעשרון ולוג דרקיקין. הזו מרבנן סבוראי:

חידושי הרגמ"ה

ואומר אם מצורע הוא (הכי [גמי]) ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ותנופת חזה ושוק כחומר שלמים. ורמינן עליה חומר תרוייהו ה"נ מתני בקרבן נזירותו כשמביא לטוף ק"כ יום אלמא ר"ש אית ליה מתני': (האי פירושא דטעות [מאע"ג] אע"ג דקא מפרק מר בשחיטת קדשים אימר דאמר ר"ש לכתחילה ותקוני גברא בעלמא כו': לר"ש דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא הא קא מייתי כו' האי פירושא דבספרים הכי הוא. דהוי בעי עשרון אחד משני עשרונות ושני לוגין נמי וקא מצטרף לחובתו מעשרון ולוג דחלות ומעשרון ולוג דרקיקין ובין תרוייהו הוי חד עשרון לחובתו: א"ל ודאי מצי הכי עביד לצרף חובתו משני עשרונים דשמעינן לר"ש בברייתא דאמר שאם הביא עשרון אחד משני עשרונים וב' לוגין והביא אותן עשרונים בשני כלים הפריש מהן חצי עשרון מכלי זה וחצי עשרון מכלי זה (משני עשרונים כגון) דמתני ב' עשרונות הפריש חד עשרון לחובתו ה"ג עביד בשני לוגין יצא: ומיקמץ היכי קמיץ. הא קא מייתי עשרון לחלות ועשרון לרקיקין הא אימא (אימר) מחצה חלות ומחצה רקיקין אמר הייט חד עשרון ולא בעי אלא חד קומץ לתחרייהו: לעולם (דבעי למיקמץ) דקמיץ ב' קמצים חד לחלות וחד לרקיקין ומתני דאמר [אין] חלות לחוד כו' אי מחצה חלות ומחצה רקיקין ליחוי מחוא קומץ דחלות ורקיקין בהדדי דהך תנאי [מתני' דתמי כאילו קמץ חד קומץ לחוד מתרוייהו: הך תנאי מאי

ב) [גמ' ולר"ש למחר: ג) ר"ש"י ד"ה ומפ"ג דקמפריך מר מחמיטת:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ולר"ש למחר: (ב) ר"ש"י ד"ה ומפ"ג דקמפריך מר מחמיטת:

הגהות צ"ק

[ה] ל"ל שלמי נדבה: [ב] כלומר כו' ומפ"ג כו': [ג] ל"ל כלומר כו' וכלומר כו': [ד] ל"ל כשמיני וכן בשלישי וכן בשלישי כלישנא:

רבינו גרשום

ס' וגילח ב' תגלחיות דחשבינן לצורעתו למחר מביא אשמו ולוגו וכו'. ולהכי קאמר למחרת דקרבן מצורע אין מביאין אותו באותו יום שמסתבר בו וגילח בו עד למחרת דכתיב וביום השמיני יקח שני כבשים וגו' ולהכי קאמר למחרת מביא אשמו דספק מוחלט הוה ומתני ואומר אם מצורע הוא כו': ה"ג ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה כחומר דשלמים דרמינן עליה הומרא דתרוייהו. חה"ה הכי נמי מתני לקרבן נזירותו כשמביאו לטוף ק"כ יום אלמא דרבי שמעון אית ליה מתני': האי פירוש דספר הכי גרסינן אף על גב דקא מפרק מר בשחיטת קדשים אימור דאמר ר' שמעון מייתי ומתני לכתחילה לתקוני גברא אבל בעלמא כו'. דהכי תנן בשחיטת קדשים היינו במסכת זבחים בפרק כל הזבחים אשם שנתערב בשלמים ר' שמעון אומר שניהן ישחטו בצפון ויאכלו כחמור שבהן ליום ולילה, אמרו לו אין מביאין קדשים לבית הפסול ואמרינן בגמרא אפי' חימא ר' שמעון כי אמר שמעון דאיעבד אבל לכתחילה אסור לערבן לפי שאין מביאין קדשים לבית הפסול דהא שנתערבו תנן ותקנו בתר הכי איתיביה ר' שמעון אמר למחרת מביא וכו' דמשמע דאפי' לכתחילה

שמעין ליה דר"ש. נפ' כל המנחות מתות מלה (לעיל סב:): מותר השמן. ממרי נפ' ומלו מנחות (לעיל עה.) מנחה הבאה מחצה מחצה ומחצה רקיקין מביא לוג שמן ומוזגו למחות ומלוח רקיקין ומלוח הרקיקין על פני כולן ומאכל השמן ממזגו למחות הא לא סגיא ומנח יתיב כגולה רקיקין דאכל השמן נאכל לכהנים וי"ל משום דרבנן דפליגי מרבי שמעון בן יהודה. ומפ תמיהא דרבי שמעון בן יהודה. גבי מחצה מחות ומחצה רקיקין קתי: מותר השמן נאכל לכהנים. כדין רקיקין הבאים בפני עצמן הלכך ממה שנפסל מותר על רקיקין נאכל לכהנים: בי קא מספקא ליה. לגבי ממנחת יחיד שהיא באה בנדבה דלמא כדין נאכלת לכהנים כל היום ולמחר לילה (דף קד:) אין שיריים מתנדבים עשרון אחד שחרי כתיב בה נפש אחת מכל מנחת נסכים הבאה בנדבה לא מספקא ליה דתלי (ג) יקיע שלא נלדה: (ד) של עשרוני מאחד ועד שמים. שיעית שמים מנחות בשמים כליס שמח כלי אד עשרון ומלידך שמים ומלידך שלשה ומלידך (ה) [מלבעה וכן עד] שמים: שהם אלף ושמונה מאות ושלשים עשרונות. וכיכל כלי ילמר מס כזו נלדלי זו לגדלי ומס לגו מהא נדבה למנחה נפשך (ו) פירשתי. עשרונות (ז) ופילגתי מליחה מנחה מן המנח המנחות ומיי יודע מליחה מנחה פירשתי וכמה עשרונים פירשתי בה יפיל ממנ מנחות של שמים עשרונות: במותר להכנים חולין למזרה. ולכולי עלמא למור לערב חובה נבדבה: רבנן סברי מותר להכנים חולין למזרה. הלכך יפיל שמים עשרון בכלי אחד ומתנה מס כולן נדלמי כולן לחובתי ומס לגו מה שנדלמי יהא לחובתי והשתר מולין אבל אחד השתר נדבה נא מני לימיי לחמור לערב חובה נבדבה ומי קתיל הכא נמי היכי קריב קומץ הא הוי קתיל מן הקומץ מולין ועוד מנחה היכי משתרי והא לא לימקמי קומץ שלם דקתיל מן הקומץ הוי מולין מרין כדמלינן בהקומץ רבה (לעיל מ:) קומץ בעשרון לכהן מליא ומכן בעשרון למקום ולא מחולין: ורבי סבר אסור להכנים חולין למזרה. הלכך לא מני מיתוי בכלי אחד ומתנה אחד שמים שמים כליס מנחות אחד ושמים שמים כליס ומלמר לחובתי יהו לחובתי והשתר נדבה היכי מקטר לה דלמא כולה חובה היא וחסרו להו שירים (ח) ואמר מר שירים שהחסרו בין קמיצה להקטרה אין מקטיר קומץ עליהן ליקטר חובה ברישא דנדבה היכי מקטר לה ודלמא

כרבי שמעון בן יהודה. ומפ תמהר ממי מלקא דעתך דמקשה דקמשיני דמי מחלה מנחות ומחלה רקיקין מותר השמן מחזירו לחלות הא לא מנחות (לעיל עה.) רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון (ט) מושחן בשמן כי ומותר השמן נאכל לכהנים אמר ליה רב כהנא לרב אשי והא איבא לספוקה במנחת נסכים דאמר רבא (י)*מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום כי קא מספקא ליה (סימן יחי"ד בגל"ל לבוג"ה בלו"ג מקמצ"ה) באה בגלל יחיד באה בגלל ציבור לא מספקא ליה כי קא מספקא ליה באה בגלל עצמה באה בגלל זבח לא מספקא ליה כי קא מספקא ליה מעונה לבונה שאינה מעונה לבונה לא מספקא ליה כי קא מספקא ליה באה בלוג באה בשלשה לוגין לא מספקא ליה כי קא מספקא ליה מעונה קמיצה שאינה מעונה קמיצה לא קא מספקא ליה: פירשתי מנחה (יא) וקבעתי בכלי אחד של עשרונים ואיני יודע מה פירשתי יביא מנחה של ששים עשרונים דברי חכמים רבי אומר (יב)יביא מנחות של עשרונים מאחד ועד ששים שהן אלף ושמונה מאות ושלשים (יג)פירשתי ואיני יודע מה פירשתי ואי זו מהן פירשתי ואיני יודע כמה פירשתי יביא חמש מנחות של ששים ששים עשרונים שהן שלש מאות דברי חכמים רבי אומר יביא חמש מנחות של ששים עשרונים מאחד ועד ששים שהן תשעה אלפים ומאה וחמשים במאי קא מיפלגי אמר רב חסדא במותר להכנים חולין לעזרה קא מיפלגי רבי סבר (יד)אסור להכנים חולין לעזרה ורבנן סברי מותר להכנים חולין לעזרה רבא אמר דכולי עלמא (טו)אסור להכנים חולין לעזרה והכא במותר לערב חובה נבדבה קא מיפלגי רבנן סברי מותר לערב חובה בנדבה ורבי סבר אסור לערב חובה בנדבה הא אמר ליה אביי לרבא לרבנן דאמרי מותר לערב חובה בנדבה הא בעינן שני קמצים דקמיץ והדר קמיץ והא קא קמיץ מחובה אנדבה ומנדבה אחובה דחלי ליה (טז) בדעת כהן דאמר כל היכא דמטיא ידא דכהן השתא חובה ולבסוף נדבה ואקטורי היכי מקטר ליקטר נדבה ברישא דחובה היכי מקטר לה דלמא כולה חובה היא וחסרו להו שירים (יז) ואמר מר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה אין מקטיר קומץ עליהן ליקטר חובה ברישא דנדבה היכי מקטר לה ודלמא

ומרקיקין וקא קמיץ מחלות ארקיקין ומרקיקין אחלות שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר (טז) אם קמיץ ועלה בידו מאחד על שניהם יצא והא איכא מותר שמן דאי מחצה חלות ומחצה רקיקין אמר מותר השמן מחזירו לחלות אי כולהו רקיקין אמר מותר השמן נאכל לכהנים כרבי שמעון בן יהודה דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון (יח) מושחן בשמן כי ומותר השמן נאכל לכהנים אמר ליה רב כהנא לרב אשי והא איכא לספוקה במנחת נסכים דאמר רבא (יט)*מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום כי קא מספקא ליה (סימן יחי"ד בגל"ל לבוג"ה בלו"ג מקמצ"ה) באה בגלל יחיד באה בגלל ציבור לא מספקא ליה כי קא מספקא ליה באה בגלל עצמה באה בגלל זבח לא מספקא ליה כי קא מספקא ליה מעונה לבונה שאינה מעונה לבונה לא מספקא ליה כי קא מספקא ליה באה בלוג באה בשלשה לוגין לא מספקא ליה כי קא מספקא ליה מעונה קמיצה שאינה מעונה קמיצה לא קא מספקא ליה: פירשתי מנחה (כ) וקבעתי בכלי אחד של עשרונים ואיני יודע מה פירשתי יביא מנחה של ששים עשרונים דברי חכמים רבי אומר (כא)יביא מנחות של עשרונים מאחד ועד ששים שהן אלף ושמונה מאות ושלשים (כב)פירשתי ואיני יודע מה פירשתי ואי זו מהן פירשתי ואיני יודע כמה פירשתי יביא חמש מנחות של ששים ששים עשרונים שהן שלש מאות דברי חכמים רבי אומר יביא חמש מנחות של ששים עשרונים מאחד ועד ששים שהן תשעה אלפים ומאה וחמשים במאי קא מיפלגי אמר רב חסדא במותר להכנים חולין לעזרה קא מיפלגי רבי סבר (כג)אסור להכנים חולין לעזרה ורבנן סברי מותר להכנים חולין לעזרה רבא אמר דכולי עלמא (כד)אסור להכנים חולין לעזרה והכא במותר לערב חובה נבדבה קא מיפלגי רבנן סברי מותר לערב חובה בנדבה ורבי סבר אסור לערב חובה בנדבה הא אמר ליה אביי לרבא לרבנן דאמרי מותר לערב חובה בנדבה הא בעינן שני קמצים דקמיץ והדר קמיץ והא קא קמיץ מחובה אנדבה ומנדבה אחובה דחלי ליה (כה) בדעת כהן דאמר כל היכא דמטיא ידא דכהן השתא חובה ולבסוף נדבה ואקטורי היכי מקטר ליקטר נדבה ברישא דחובה היכי מקטר לה דלמא כולה חובה היא וחסרו להו שירים (כו) ואמר מר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה אין מקטיר קומץ עליהן ליקטר חובה ברישא דנדבה היכי מקטר לה ודלמא

שחן אלף ושמונה מאות ושלשים. כילד קא נידן מאחד ועד שמים ולקף מחלקן לקופן עד שמים וכן שמים הס ס"ל ושמים הס ס"ל שמים וכ"ע הס ס"ל ושמים וכ"ע הס ס"ל כן ממנה עד שמים דשמים ושמים ושמים ומאחד נמי הס ס"ל ועלה לך שמים פעמים ס"ל וכן עכל למנות שמים פרים למר לעולן שמים כילד ז' וי"ג הס שמים וכן ס' וי"ל הס עמרים וכן ס' וי"ל הס כ' וי' הרי שמנים:

במותר להכנים חולין לעזרה קמיפלגי. ולא מיתוקמא מלא כרבנן למרי למנחה של שמים עשרון שמים לוגין למי מליעזר כן יעקב למאר אין לה מלא לוגה היכי מיתכשרה כיון למיעבד מולין מהדה הא מיהא למיתי לגלגן מסוס להוה ליה מיקר שמנה:

רבה אמר דכולי עלמא וכו'. לפה גרסינן לף על פי שהוא מאר כ מסדא דרבה מצי לקמן מיעוט מאריה:

דתלי לה בדעת כהן. ולף על גב דנהקומץ רפה (לעיל דף מ:) ליה לה למרי למעמא דכהן מלי מילתא הכא מודה: מפסל

ב) [לעיל סג.]. ג) [לעיל עה. ד) ל"ל ומלו מנחות (לעיל עה.) מנחה הבאה מחצה מחצה ומחצה רקיקין מביא לוג שמן ומוזגו למחות ומלוח רקיקין ומלוח הרקיקין על פני כולן ומאכל השמן ממזגו למחות הא לא סגיא ומנח יתיב כגולה רקיקין דאכל השמן נאכל לכהנים וי"ל משום דרבנן דפליגי מרבי שמעון בן יהודה. ומפ תמיהא דרבי שמעון בן יהודה. גבי מחצה מחות ומחצה רקיקין קתי: מותר השמן נאכל לכהנים: בי קא מספקא ליה. לגבי ממנחת יחיד שהיא באה בנדבה דלמא כדין נאכלת לכהנים כל היום ולמחר לילה (דף קד:) אין שיריים מתנדבים עשרון אחד שחרי כתיב בה נפש אחת מכל מנחת נסכים הבאה בנדבה לא מספקא ליה דתלי (ג) יקיע שלא נלדה: (ד) של עשרוני מאחד ועד שמים. שיעית שמים מנחות בשמים כליס שמח כלי אד עשרון ומלידך שמים ומלידך שלשה ומלידך (ה) [מלבעה וכן עד] שמים: שהם אלף ושמונה מאות ושלשים עשרונות. וכיכל כלי ילמר מס כזו נלדלי זו לגדלי ומס לגו מהא נדבה למנחה נפשך (ו) פירשתי. עשרונות (ז) ופילגתי מליחה מנחה מן המנח המנחות ומיי יודע מליחה מנחה פירשתי וכמה עשרונים פירשתי בה יפיל ממנ מנחות של שמים עשרונות: במותר להכנים חולין למזרה. ולכולי עלמא למור לערב מובה נבדבה: רבנן סברי מותר להכנים חולין למזרה. הלכך יפיל שמים עשרון בכלי אחד ומתנה מס כולן נדלמי כולן לחובתי ומס לגו מה שנדלמי יהא לחובתי והשתר מולין אבל אחד השתר נדבה נא מני לימיי לחמור לערב חובה נבדבה ומי קתיל הכא נמי היכי קריב קומץ הא הוי קתיל מן הקומץ מולין ועוד מנחה היכי משתרי והא לא לימקמי קומץ שלם דקתיל מן הקומץ הוי מולין מרין כדמלינן בהקומץ רבה (לעיל מ:) קומץ בעשרון לכהן מליא ומכן בעשרון למקום ולא מחולין: ורבי סבר אסור להכנים חולין למזרה. הלכך לא מני מיתוי בכלי אחד ומתנה אחד שמים שמים כליס מנחות אחד ושמים שמים כליס ומלמר לחובתי יהו לחובתי והשתר נדבה היכי מקטר לה דלמא כולה חובה היא וחסרו להו שירים (ח) ואמר מר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה אין מקטיר קומץ עליהן ליקטר חובה ברישא דנדבה היכי מקטר לה ודלמא

ו) א מי' ק"ל מהלכות מעה"ק הלכה ס: ז) ב מי' שם פ"ו הלכה ה ופ"ש ב"ר: ח) ג מי' פ"ג מהלכות שחיטה הלכה ג ופ"ת מהלכות ממוקמי ספרים הלכה ו:

הגהות הב"ח

(ל) גמרא מ"ר פירשתי מנחה של עשרונים וקבעתי בכלי אחד ואיני יודע: (ג) רש"י ד"ה כי קא מספקא ליה דתלי נדבה:

שיטה מקובצת

גמ' ת"ר פירשתי מנחה של עשרונים וקבעתי: שם שהן אלף ושמונה ושלשים. וכ"ב אשי"ל סימן: שם שהם תשעת אלפים ומאה וחמישים. תמ"ה סימן: שם רבי סבר אסור להכנים נ"ב עי' תוס' לעיל דף פ ע"ב: רשי"ר ד"ה ר"ש בן יהודה כר' קאי דמותר השתר והד"א: ד"ה כי קא מספקא ליה לנדר ממנחת יחיד: בא"ד דהיינו הנך חמש מנחות דנדבה דאינן: ד"ה של עשרונים מאחד כו' ובאידך ובאידך שלשה ובאידך ובו' וכן עד ששים: ד"ה פירשתי עשרונות כר' של ששים ששים עשרונות: ד"ה רבנן סברי כו' היכי משתריא דהא: ד"ה מותר לערב כו' הלכך מיתי ששים עשרונות בחד מנא ויאמר כפי מה שנדרתי יהא לחובתי: תד"ה כרשב"ן בן יהודה כו' ומכא ידע דלמא הרי בכולה רקיקין דשאר השתר לכהנים:

אפשר דמיתי שיתין בחד מנא ומגע ליה וקמיץ. פירוש והא תניא דהקומץ רבה (לעיל כה.) וכריס ממנו נקומצו מן הממובר שלא יצית עשרון בשני כלים ויקמוץ ומשמע הא כגון דקמץ בקבה אע"ג דעריב מעלמי ואין לתלק בין עשרון אחד לכמה עשרונות דהא על כרחך הא דקתמר הכא ומגע ליה וקמיץ למה לי דמגע ליה מי ליגו מעוט לכתיב ממנו כדדריש ליה הכא וכיון דמלכתיב ממנו נפקא לן גו למעט שני עשרונות בשני כלים כיון דמלא מנחה ניתנו ומלי קומץ לתרוייהו אע"ג דנעבי כמו עשרון אחד בשני כלים ודריך לפרש שני כלים דהכא כעריבה של מרגוליס דהמס ואע"ג דמסתקן מחיתה הא טוגע ואע"ג דכלילה שמעתא משמע ליה מסתיין שלא בשני כלים ומוקי לה רב אחא בריה דרבא לרב אשי והלמא דכולי עלמא מותר לערב חובה בנדבה והכא בדרבי אליעזר קא מיפלגי דדבנן אית להו דרבי אליעזר ורבי לית ליה דרבי אליעזר אמר ליה אי סלקא דעתך לרבי מותר לערב חובה בנדבה ודרבי אליעזר לית ליה אפשר דמיתי שיתין בחד מנא וחד בחד מנא ומגע להו וקמיץ רבא אמר דכולי עלמא מותר לערב חובה בנדבה ודכולי עלמא אית להו דרבי אליעזר והכא בפלוגתא דרבי אליעזר בן יעקב ורבנן קא מיפלגי דתנן אפי' מנחה של ס' עשרון נותן לה ס' לוג רבי אליעזר בן יעקב אומר אפילו מנחה של ששים עשרון אין לה אלא לוגה שנאמר למנחה ולוג שמן רבנן סברי (ג) [כרבנן] דאמרי ס' לוג וכל חד וחד עשרון לוגה קא שקיל ורבי סבר כר' אליעזר בן יעקב דאמר אין לה אלא לוגה ולא ידעינן אי חדא מנחה היא דסגי לה בחד לוג אי שתי מנחות ניתנו דבעינן שני לוגין רב אשי אמר בקמץ והביא גדול קמיפלגי רבנן סברי קמץ והביא גדול יצא ורבי סבר לא יצא והא איפלגו בה חדא זמנא דתנן [ד]קמץ והביא גדול יצא רבי אומר לא יצא צריכא דאי איתמר בהא בהא קא אמרי רבנן משום דאידי ואידי קומץ הוא אבל התם דקא נפישי אימורין אימא מודו ליה לרבי ואי איתמר בהיא בהיא קאמר רבי אבל בהא אימא מודי להו לרבנן צריכא (סימן עצי"ם זה"ב יי"ן עול"ה תוד"ה שו"ר): **מתני'** [ה]הרי עלי (ו) עצים לא יפחות משני גזירין לבונה לא יפחות מקומץ (ז) חמשה קמצים הם [ח]האומר עלי לבונה לא יפחות מקומץ המנחה [ט]את הקומץ בחוץ חייב שני בזיכין [י]טעונין שני קמצים הרי עלי זהב לא יפחות מדינר זהב כסף לא יפחות מדינר (י) כסף נחשת לא יפחות ממעה כסף [יא]פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יהא מביא עד שיאמר לא ידעתי אם פירשתי אם לאו יביא. ומכי שקיל קומץ קמא הוה ליה כל מה שבכלים שיריים וכי יפחות מכזית הוה ליה לרבי מותר לערב חובה בנדבה ולרבי אליעזר אסור לערב חובה בנדבה אתה מעלה לשום עצים אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי והלמא

מוראה ונוצה. נזרקין לגל מזבח [ה] (הפנימי) ונבלעין במקומן כדאמרי בחמר' יומא גפ' קמא (דף מה.): **לא פסיקא ליה.** לגימל דבר הקבע כולו למזבח משום מנחת נסכים הואיל ומיכא מנחת נדבה לגימל כולה למזבח: **נסכא.** מתיכה למת על זבח שקורין פלט"ש: **מצינורא קטנה.** מוצא קטן: **מחשבין.** מפילין לגם הפמילה כשהוא ערוף ונלע"ז ממוקי"ר: **ומקנחין בה נרות.** של מטוה מפפרים שמחמה: **כליה עורב.** מסמרות מדין מוסגין גרסינן גם ההיכל לגלות הטרפין שלא יפפו עליו: **מתני' הרי עלי יין.** לנסכים גם יפפות מפלפה טוגין שהן פמוקין שנסכים, שמן לא יפחות מן הלוג. למד למנחת נדבה ומע"ג דהוה ממטין להקריבו בפני עלמו לנסכים והן מחמת כר' טרפון דלמר בפירקין דלעיל (דף קז.) לף מחנדבין שמן ביום מרובה. מפ' בגמ': **גמ' אזרה.** בפרשת נסכים כחיב (במדבר טו) כל האזרח יעשה ככה וגו' קבל יפירש הוא: **שלשה לוגין.** לגיני מפפי גם חזו: **יהוי.** הסם לחיב ככה כגר לחזרם יהיה משמע יהיו לכם עוד נסכים ממריני: **דון מינה.** לשמן דבא נדבה גמרינן ממנחת נדבה לדשמר נקמן קרבן מנחה שחמנחתן שמן והסוא גבי מנחת נדבה כחיב (ויקרא ב) כי תקריב קרבן מנחה: **ואוקי באחרה.** בנסכים לשמן הבא בפני עלמו יין הכי גמי גמר לה: **מתני' יביא.** פמות שבעוות (ג) עולה ליכא לספוקי גגם מחברים: **פירשתי.** לחד מקרבנות הבהמה ולחיי יוצא לחד מהם פירשתי: **יביא.** מכל מיני בהמה הוכרים לקרבן: **גדולים דהיינו פר ועגל ואיל ושעיר גדי וטלה:** פירשתי. לת המין ולחיי יוצא גם מן הבהמה ואם מן העוף:

מתני׳ רב פפא אי ממנחה גמר לה רבי דכולי עלמא לא פליגי דון מינה ומינה אלא רבי מאזרה גמיר לה אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא ומי מצית אמרת הכי והתניא קרבן מלמד שמתנדבין שמן וכמה שלשת לוגין מאן שמעת ליה דאמר שלשת לוגין רבי וקא מייתי לה מקרבן א"ל אי תניא תניא: פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא פר מרובה: תנא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת: **מתני'** הרי עלי עולה יביא כבש ר' אלעזר בן עזריה אומר או תור או בן יונה פירשתי מן הבקר ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל מן הבהמה ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל איל שעיר גדי וטלה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי

מוסיף

כדרך שעושין עכשיו שומרי זרעים וקרעו מומה כליה עורב ושה פירם מערוך מקדש רשמעון שמעיה שרויה ט גם היו נרעין כליה עורב שלא היו עושות פרעון עליו לאבל מקדש שי שלא היתה קדושתו רקדושת רשמעון הולרכו לכליה עורב וכפ' (ו) שי שלי למוטב קטן (דף ח.). לף משמע כן גבי בית שעשה שלמה לאלהי מיכ"ל דקאמר מיבעי ליה לגבי בית פורתם ומשני מיבעי ליה לגבי בית פורתם ומשני מיבעי ליה לגבי בית פורתם שהיה שם כליה עורב ושמע מאלה עשה כליה עורב שלא היה יודע אחרי כן כשראה קדושתו שמעו: **אי** תניא תניא. ולעולם כלן מדון מינה פליגי וה"ע אית ליה לרב פפא כל המדיר (זבחים דף נח.) • וכפ' כל שנה (מכילתא דף לג.) והוי דלא קאמר הכי גם' כל המנחות בחות מלה (מנחות שם:) דיקוק דשלמה הוא: **רבי** אלעזר בן עזריה אומר יביא תור או בן יונה. בגמ' אמרי לי"פ דאמר כי אחריה ומע"פ אסיו רגילין לקטת קרבנות מיוחלים כלאחרי (ג"ע מ.) משות שמגלתו לפני קוחרי בהמה ולחמרו (מיחות ח:) משמה ועמדו קיגים בהרבעחים מ"מ דעת הטדר לפי מה שרואה שמיה: **פירשתי** מן הבהמה כו'. ס"ג יפיו פר ועגל ואיל שעיר גדי וטלה ויש מפרים לגם כחיב שעיר ועל כחתין גרסי' ליה מדקחני גבי שלמים שעיריה:

מוסיף

וה"ג נסבא. נרמה לנסכא פמות מדיגר דמטפי לגם קטיל ליה לחולין גמר הפמות מדקחמר (שבל דף קד:): הרי עלי עשרונות יין גנים לגל טפי לגם שלא יפיו עליו יותר מכדי לנסכו: **ובכפ' כמנת** (דף קסה:) ובן סלום • וכפ' כמנת דלכחומת (ז) (דף קי:): **מצינורא קטנה.** מוצא קטן: **מחשבין.** מפילין לגם הפמילה כשהוא ערוף ונלע"ז ממוקי"ר: **ומקנחין בה נרות.** של מטוה מפפרים שמחמה: **כליה עורב.** מסמרות מדין מוסגין גרסינן גם ההיכל לגלות הטרפין שלא יפפו עליו: **מתני' הרי עלי יין.** לנסכים גם יפפות מפלפה טוגין שהן פמוקין שנסכים, שמן לא יפחות מן הלוג. למד למנחת נדבה ומע"ג דהוה ממטין להקריבו בפני עלמו לנסכים והן מחמת כר' טרפון דלמר בפירקין דלעיל (דף קז.) לף מחנדבין שמן ביום מרובה. מפ' בגמ': **גמ' אזרה.** בפרשת נסכים כחיב (במדבר טו) כל האזרח יעשה ככה וגו' קבל יפירש הוא: **שלשה לוגין.** לגיני מפפי גם חזו: **יהוי.** הסם לחיב ככה כגר לחזרם יהיה משמע יהיו לכם עוד נסכים ממריני: **דון מינה.** לשמן דבא נדבה גמרינן ממנחת נדבה לדשמר נקמן קרבן מנחה שחמנחתן שמן והסוא גבי מנחת נדבה כחיב (ויקרא ב) כי תקריב קרבן מנחה: **ואוקי באחרה.** בנסכים לשמן הבא בפני עלמו יין הכי גמי גמר לה: **מתני' יביא.** פמות שבעוות (ג) עולה ליכא לספוקי גגם מחברים: **פירשתי.** לחד מקרבנות הבהמה ולחיי יוצא לחד מהם פירשתי: **יביא.** מכל מיני בהמה הוכרים לקרבן: **גדולים דהיינו פר ועגל ואיל ושעיר גדי וטלה:** פירשתי. לת המין ולחיי יוצא גם מן הבהמה ואם מן העוף: **רב פפא אי ממנחה גמר לה רבי דכולי עלמא לא פליגי דון מינה ומינה אלא רבי מאזרה גמיר לה** אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא ומי מצית אמרת הכי והתניא קרבן מלמד שמתנדבין שמן וכמה שלשת לוגין מאן שמעת ליה דאמר שלשת לוגין רבי וקא מייתי לה מקרבן א"ל אי תניא תניא: פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא פר מרובה: תנא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת: **מתני'** הרי עלי עולה יביא כבש ר' אלעזר בן עזריה אומר או תור או בן יונה פירשתי מן הבקר ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל מן הבהמה ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל איל שעיר גדי וטלה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי

מוסיף

יקרים מכם קרבן: **שמתנדב עצים.** דאיקרו גמי קרבן וקסבר תנא קמא דאותן גדידן קריבין להכשר הקרבנות של המערכה. ור' לא אמר ב' גזירין וקאמר דנקטרין בפני עלמן ולא להכשיר האברים שעל המערכה ולא קא יהיב בהו שיעורא כמה ליתני אבל מלא קומצו ומעורה הגשה ומלקו כשאר קרבנות. ושיורי אותן עצים בקבת ספרים: ת"ר הרי עלי למזבח כו'. שסתם הקדש למזבח: **לבונה.** כלומר אם אמר סתם הרי עלי מידי דקרב למזבח יביא לבונה שסתמא למזבח דמי שנתנדב ומקדיש סתם דבר הקרב למזבח ואין ממנו לבונתים: **פירשתי.** יודע אני שפירשתי להביא דבר שקרב כולו למזבח שאין בו שיירים לכהנים ואין ממנו נאכל לכהנים **אבל איני יודע** מאיזה דבר **יביא** מכל דבר שקרב כולו למזבח. דאין בהמים אוכלין ממנו כגון עולה ולבונה ומנחת נסכים דכולו למזבח. ומכל הני אין כהנים אוכלים הימנו. והאי כולו דהכא לא דמי להאי כולו דלעיל דהאי כולו לגיל לא איירי אלא בלבונה לחודה והאי כולו דהכא היינו לבונה ועולה ונסכים: **ומחבינן אמילתא** קמא דקתני שאין לך דבר שקרב כולו למזבח אלא לבונה ותו ליכא מידי דקרב למזבח כולו: **ואידך** אימא עולה. איזו מינה עורה לבהנים: [ע"כ שייך לדף קו ע"ב] **לשיתפיו אזלי.** ובעיגן מידי דליתר קרב על המזבח ממש. והא דאמרן בפירקין דלעיל מביא יין ומלופו על גבי המזבח שמואל אמרה: **מנחת נסכים.** דאותה מנחה כולה כלול: כיון דאיכא שאר מנחות דאכלי כהנים מיניהו השיירים: הלכך **לא פסיקא ליה.** לא פסיק ואמר מנחת נסכים ולא אמר שום מידי דאיכא באותה מין שנאכל לכהנים ולהכי ליכא לספוקא במנחת נסכים: **ודלמא פרישתי** מטבע קטנה של יהב. פריסי כעין טרימסי: **צינורא** שלן של נחשת שראשו כפוף ועשוי לשוות בו זהב: **מוחטין.** מקנה הדשן של פתילה בשהוא עשנים: **ומקנחין בו נרות** כשהשמן והפתילה כולה כלה: **מכולי עלמך.** לוח של ברזל שהוא אמה על אמה ומלא כולו מסמרין ומשימין אותו בראש גג המקדש והגג משופע למעלה כעין כובע ושם בראשו היה עושה כליו עורב שמכלה הערב שלא ינוח שם שלא יטנף הגג: **שמן** סתם לא **יפחות** מן הלוג. הלא כר' עקיבא בפירקין דלעיל: **פירשתי ואיני יודע** מה פירשתי **או** יין או **שמן ואיני יודע** נמי כמה לוגין: **ביום מרובה.** ככל אחר ואחד משמן ומיין. פשוט בגמ' האי ביום מרובה: **תני פתוח** שבכל הקרבנות. ומפרש בגמרא דלא פליגי: **יביא פר** ועגל דאיכא למימר פר נדר ודוקמיין לה כר': **מן הבהמה.** דיודע אני שפרשתי אחד מקרבנות בהמה. **וגדיא.** דאיכא למפרך אי זכר אי נקבה נדר מבהמה: **יביא פר** שהוא שוה בין פר לשכיר מנה: **בחמש.** שלעים: **שור במנה.** אם פירש להביא שור שוה עצמו יהא שוה מנה כמו שאמר שור במנה. היכא דגרר להביא שור במנה **והביא שנים** במנה **לא יצא.** והוא הדין נמי לכל הני אם הביא שני עגלים לא יצא. וקא ס"ד דהיכא דאמר שור סתם דאמרי' דחייב להביא הוא ונסכיו במנה אם הביא שנים במנה יצא אבל לכתחילה לא ליעביד: **אזדה.** יפשה ככה דכתיב בסוף פרשה נסכים אחר דפירש בולהו נסכים: **מלמד שמתנדבין** יין לחיד. ולהכי לפיגן מניה יין ולא שמן דבההיא פרשה נסכים משתעי נסכים דיין לחוד בלא שום מנחה. אבל בשמן לחוד בלא מנחה לא משתעי כלל: **שמן** סתם דון מינה דמנחה מה מנחה שמתנדבין אותה בפני עצמה בלא זבח אף שמן נמי מתנדב בפני עצמו בלא שום מנחה: **מה מנחה** טעון לה בחר לוג שמן. **שמן** הבא בפ"ע נמי סגי בלוג: **בנסכים** דשמן דמיא בנסכים דיין: **אלא** ר' דאמר ג' לוגין מאזרה **גמר** לה מייך דקא מייתיך ליה מאזרה סתם גמר ר' דכי היכי דמתנדבין יין הכי נמי שמן וכי היכי דיין ג' לוגין אף שמן ג' לוגין: **ומי מצית אמרת** דמאזרה גמר **והתניא** כי יקריב מכם קרבן ומהכא גמיר: **אי** בסברא דלא פליגי: **תניא** רבי נסכים בין פר לשכיר מנה: **ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת.** דהוה י"ג פרים וי"ד כבשים וב' אלים (ושעיר) וב' תמידין וב' מוספין של שבת. וכשיעור נסכים של כל אלו יביא:

ג) ס"ג דף קנה: כתובות קיג, ג) כי' ס"ק שהפיר מאד בפסנט הקומפי זו, ג) [שמח ל.], ד) שמח ל. ע"ש, ה) [זבחים לה:], ו) לעיל עג: קד. ע"ש, ז) זבחים לה: ע"ש, ח) ומיין ס"ק ול"ק, ט) [ינחות עח: וש"נ], י) [מכחים פיחם ל"ל רב פפא לאביי], כ) [שמח קנו: וש"נ], ל) [לעיל קה. ס"ק עח:] מחולה כ. מ) ס"ק מ"ג, נ) ס"ל נחולים וקנסים דהיינו מי' ס"ק, ס) כחב רש"ק לפוס ניסנמ כחבו כן דהל סחם ממעל מנלייחם הנ"ל ומע"ג דהול מחמין להקריבו בפני עלמו לנסכים וכן מחמת כר' טרפון דלמר בפירקין דלעיל (דף קז.) לף מחנדבין שמן: ביום מרובה. מפ' בגמ': **גמ' אזרה.** בפרשת נסכים כחיב (במדבר טו) כל האזרח יעשה ככה וגו' קבל יפירש הוא: **שלשה לוגין.** לגיני מפפי גם חזו: **יהוי.** הסם לחיב ככה כגר לחזרם יהיה משמע יהיו לכם עוד נסכים ממריני: דון מינה. לשמן דבא נדבה גמרינן ממנחת נדבה לדשמר נקמן קרבן מנחה שחמנחתן שמן והסוא גבי מנחת נדבה כחיב (ויקרא ב) כי תקריב קרבן מנחה: **ואוקי באחרה.** בנסכים לשמן הבא בפני עלמו יין הכי גמי גמר לה: **מתני' יביא.** פמות שבעוות (ג) עולה ליכא לספוקי גגם מחברים: **פירשתי.** לחד מקרבנות הבהמה ולחיי יוצא לחד מהם פירשתי: **יביא.** מכל מיני בהמה הוכרים לקרבן: **גדולים דהיינו פר ועגל ואיל ושעיר גדי וטלה:** פירשתי. לת המין ולחיי יוצא גם מן הבהמה ואם מן העוף: **רב פפא אי ממנחה גמר לה רבי דכולי עלמא לא פליגי דון מינה ומינה אלא רבי מאזרה גמיר לה** אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא ומי מצית אמרת הכי והתניא קרבן מלמד שמתנדבין שמן וכמה שלשת לוגין מאן שמעת ליה דאמר שלשת לוגין רבי וקא מייתי לה מקרבן א"ל אי תניא תניא: פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא פר מרובה: תנא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת: **מתני'** הרי עלי עולה יביא כבש ר' אלעזר בן עזריה אומר או תור או בן יונה פירשתי מן הבקר ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל מן הבהמה ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל איל שעיר גדי וטלה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי

מוסיף

ודילמא נסבא. נרמה לנסכא פמות מדיגר דמטפי לגם קטיל ליה לחולין גמר הפמות מדקחמר (שבל דף קד:): הרי עלי עשרונות יין גנים לגל טפי לגם שלא יפיו עליו יותר מכדי לנסכו: **ובכפ' כמנת** (דף קסה:) ובן סלום • וכפ' כמנת דלכחומת (ז) (דף קי:): **מצינורא קטנה.** מוצא קטן: **מחשבין.** מפילין לגם הפמילה כשהוא ערוף ונלע"ז ממוקי"ר: **ומקנחין בה נרות.** של מטוה מפפרים שמחמה: **כליה עורב.** מסמרות מדין מוסגין גרסינן גם ההיכל לגלות הטרפין שלא יפפו עליו: **מתני' הרי עלי יין.** לנסכים גם יפפות מפלפה טוגין שהן פמוקין שנסכים, שמן לא יפחות מן הלוג. למד למנחת נדבה ומע"ג דהוה ממטין להקריבו בפני עלמו לנסכים והן מחמת כר' טרפון דלמר בפירקין דלעיל (דף קז.) לף מחנדבין שמן ביום מרובה. מפ' בגמ': **גמ' אזרה.** בפרשת נסכים כחיב (במדבר טו) כל האזרח יעשה ככה וגו' קבל יפירש הוא: **שלשה לוגין.** לגיני מפפי גם חזו: **יהוי.** הסם לחיב ככה כגר לחזרם יהיה משמע יהיו לכם עוד נסכים ממריני: דון מינה. לשמן דבא נדבה גמרינן ממנחת נדבה לדשמר נקמן קרבן מנחה שחמנחתן שמן והסוא גבי מנחת נדבה כחיב (ויקרא ב) כי תקריב קרבן מנחה: **ואוקי באחרה.** בנסכים לשמן הבא בפני עלמו יין הכי גמי גמר לה: **מתני' יביא.** פמות שבעוות (ג) עולה ליכא לספוקי גגם מחברים: **פירשתי.** לחד מקרבנות הבהמה ולחיי יוצא לחד מהם פירשתי: **יביא.** מכל מיני בהמה הוכרים לקרבן: **גדולים דהיינו פר ועגל ואיל ושעיר גדי וטלה:** פירשתי. לת המין ולחיי יוצא גם מן הבהמה ואם מן העוף:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' שמפפמין גה את המפילות ומקנחין גה הנרות: (ו) שם מגיל מחכים פומנים האומר עלי ברזל לג יפמות: (ז) רש"י ד"ה יפיו ד"ה דעולה ליכא: (ח) תד"ה ולגמ' כי וכפ' גמחל למפוחת נמי ממר כחב כל כמף כל מה שירצה להה מביהו ובב"ב פ' גט פשוט דף קסה ע"ב אמר בכפף אין פחות מדינר בכפף ופניף ולחיי גמי נסכף: (ט) בא"ד ול"ל למסם אילימי כחי: (י) ד"ה כליה כו'. וכפ' קמא דמוקי:

גליון הש"ס

גמ' ואיני יודע מה פירשתי יביא פר. עי' מנחי שמן ל"ה י פ"ק ל"ה בן בקר: תוס' ד"ה אי זבח ובפ' בל שעה. ע"ש ופניף ל"ה בן לר' וחל"ל מלנכה חיב כלפ"ל ל"ה בן בקר וכפ' בחוס' לפיל ד"ה ומי. ובפסחים סם ובעל ע"ש ול"ל.

רבינו גרשום

משום דנחשח שוה מעה כסף נפיש שיעוריה מכולהו: ואיני יודע מה פירשתי. אי זה מין או כמה מכל מין ומין: יביא מכל מין עד שיאמר לא לכך נחבוהו. בלומר דיביא מן הוהב עד שיאמר מעלם לא הייתי עשיר כל כך שיוכל ליזור כל כך מזהב וכן יביא מכסף וכן מנחשת עד שיאמר לא לכך נחבוהו: **קרבן.** אדם כי

שיטה מקובצת

גמ' והאיכא נסכים נסכים לשיתיון אזלי: שם למאי חזיא אמר אביי שמחשחין בה פתילות ומקנחין בה נרות: שם מאן שמעת ליה דאמר רבי וקא מייתי לה מקרבן וכו'. וע"ב עי' בחוס' לקמן דף קו ע"ב בסוף הדף: שם במשנה פירשתי מן הבקר. ע"ב עי' חוס' בבורות דף ס ע"ב וחר' ובחים דף עה ע"א: רשי"י ד"ה נסכא חחיכה גדולה של זהב: ד"ה מחטטין ציל מוחטין. מפילין: בא"ד ובלע"ז מוקאר הס"ד: ד"ה דון מינה שמן דבא: ד"ה ואוקי כר' הבא בפני עצמו הוי כנסכים דומיא דיין וכל המחנדב סתם שמן לנסכים מכוון דומיא דיין הס"ד: ד"ה מאזרה כר' דון מינה ומינה דכל הנסכים ג' לוגין: ד"ה קרבן כר' לה הס"ד ומה"ד שחל להיות בשבת דהוו ל"ג פרים ד"ד כבשים וב' תמידין וב' מוסיפין אלים (ושעיר א') הס"ד ואח"כ מה"ד (גמ') יביא כבש וכו': ד"ה יביא כר' הוכרים גדולים וקטנים דהיינו פר ועגל: תד"ה ולגמא כר'. ובבבא בתרא אמרינן וכו'. ב"ב עיין חוס' שם ד"ה קס"ה ע"ב: בא"ד באיסתיא הס"ד ואח"כ מה"ד בארוא ולא סגי: **שם** קחני מגבהו לה מה שירצה: ד"ה שמוחטין כר' דמלקחיים היה להן אלא שאר נרות: בא"ד את התפילות ואשבחן צנורא כדפי' הקחטוט דחנן כרש שבלע את הצנורא: ד"ה כליה עורב כר'

תורה אור השלם

א) כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יַעֲשֶׂה כָּבֶה אֶת אֵלֶּה לְהַקְרִיב אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:
[במדבר טו, יג]

ב) הַקָּהָל חֻקָּה אַחַת לָכֶם וְלַגֵּר הַגָּר חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּכֶם כַּגֵּר יִהְיֶה לִפְנֵי יְיָ:
[במדבר טו, טו]

ג) וְנִגַּשׁ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהִקְרִיבוּ מִן הַקָּרְבָּן אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה:
[ויקרא ג, א]

מוסיף עליהן תור ובן יונה. ולא גרסינן ומי יוכה: הרי עלי תודה או שלמים גרסי' ולא כספרים דגרסי תודה ושלמים:

כבש יביא הוא ונסכיו בטלע. פימה הא לתמר כפ' שני לכריתות (דף י:) **גבי טולה ויורד מכלן תמה למה לעשירים המיפה**

מוסיף עליהן תור ובן יונה הרי עלי תודה ושלמים יביא כבש [א]פירשתי מן בקר ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ופרה עגל ועגלה מן הבהמה ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ופרה עגל ועגלה איל ורחלה שעיר ושעירה גדי וגדייה טלה וטלייה הרי [ב]עלי שור יביא הוא ונסכיו במנה עגל יביא הוא ונסכיו בחמש איל יביא הוא ונסכיו בשתים כבש יביא הוא ונסכיו בטלע [ג]שור במנה יביא במנה חוץ מנסכיו עגל בחמש יביא בחמש חוץ מנסכיו איל בשתים יביא בשתים חוץ מנסכיו כבש בטלע יביא בטלע חוץ מנסכיו [ד]שור במנה והביא שנים במנה לא יצא ואפילו זה במנה חסר דינר וזה במנה חסר דינר [ה]שחור והביא לבן לבן והביא שחור [ו]גדול והביא קטן לא יצא [ז]קטן והביא גדול יצא רבי אומר לא יצא: גמ' [ח]פליגי [ט]מר כי אתריה ומר כי אתריה: תנו רבנן [י]הרי עלי עולה בטלע למזבח יביא כבש שאין לך דבר שקרב בטלע לגבי מזבח אלא כבש שקרב בטלע פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא כבש מן הבכר פירשתי מן הבכר ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל: אמאי ולימא פר ממה נפשך הא מני רבי היא דאמר קטן והביא גדול לא יצא אי רבי אימא סיפא שור במנה והביא שנים במנה לא יצא ואפי' זה במנה חסר דינר וזה במנה חסר דינר שחור והביא לבן לבן והביא שחור גדול והביא קטן לא יצא קטן והביא גדול יצא רבי אומר לא יצא רישא וסיפא רבי ומציעתא רבנן אין רישא וסיפא רבי מציעתא רבנן והכי קאמר דבר זה מחלוקת רבי ורבנן: תנן התם [יא]ששה לנדבה כנגד מי (סימן קמ"ף ש"ע) אמר חזקיה כנגד ששה בתי אבות הכהנים שתקנו להם חכמים (פ) שיהא שלום זה עם זה ר' יוחנן אמר מתוך שהנדבה מרובה תיקנו להם שופרות מרובין כדי שלא יתעפשו המעות ועיירי אמר כנגד פר ועגל איל וכבש גדי ושעיר ורבי היא דאמר קטן והביא גדול לא יצא ובר פדא אמר כנגד הפרים והאילים והכבשים

עליהם תור ובן יונה. ולא גרסינן ומי יוכה: הרי עלי תודה או שלמים גרסי' ולא כספרים דגרסי תודה ושלמים: כבש יביא הוא ונסכיו בטלע. פימה הא לתמר כפ' שני לכריתות (דף י:) **גבי טולה ויורד מכלן תמה למה לעשירים המיפה**

בפרוסה לתמיד הרי עלי בטלע למזבח ימים ככם דמלמד רממעט לית עלי מסס ככסף שקלים דם שתי שים מכל דם שנה בטלע ומדסם רממעט מקדש עשיר מים ככם למעוטי בטלע ומני שי פרידים ברובע כדתנן (כריתות דף ט.) ומעמו קיון ברבעתים פירוש רובע דינר שהוא חמד מע"ז בטלע תלמוד לכתר בלא שקלים הוי בטלע דמעוטא מיעט טעונה נסכים וי"ל [ט]דכי ה"ה לכתר בין ים עמו נסכים [י]בין אין עמו נסכים] בטלע כדקתני בגמ' הוא ונסכיו בשתים והיינו לפי שמיעט בגמ' שהוא שקלים דם שתי שים מכל דם שנה שקלים הוי מע"ם ונסכים בשתים ומ"ת והא משמע ברים לאתו מקומן (זבחים מח.) דמעוטא הא דנקט פירוש שהוא דינר דהיינו מעה ובריש מגיהה (דף ו.) ממרי דמגיהה מעה כסף ושה של פדיון פטר חמור ממרי' פ"ק דבכורות (דף יח.) בפטרוחא הא דנקט ופ"ל דומיי מה"ת יכול להביא לפי בפרוסה כדממרינן בפ' [יא][נתנין] לכריתות (דף מ.) שלא נתנה תורה קצבה במחוקרי כפרה שמא יחלו עלים ואין להן מקנה לאמול בקדשים ושמא עין יפה בטלע עין רעה בדנקא ושם יחלו עלים לפי בשמות [יב][מדנקא] שם הוא עוד ומוסבר [מהכפל] שם [יג] ופ"ת והא דאמרינן בפ' הוליאו לו (יומא דף מה:) גבי לא היו בופרות לקיי מוסה מפני המעוטות [יד] שמא יחות מ' מן הבעלים ופריך ונשקול מרבע זוז מיניהו ונשדי בגבהו והכי ליתמרו משמע שזהו שיעור דמי הקן ופי' שם בקונטרס מרבע זוז מדינה ושיט מלי דינר צורי לשקימיה לשוי בטלע מדינה הוי פלגא זוזא כלשמר בפרק בשם (כתובות דף מד.) וקשיא להסיא לכריתות דמשמע שהוא רובע דינר וי"ל דהש"ס נקט שיעור שהיו עומדים בימיהם ושמא שם"כ נתייקרו מי שהי מורמים דהש"ס בכל דוכתא ד' זוז ולאו דוקא כדשמעינן בפ' [טו]בכל מערבין (עירובין דף מג.) שקול מרבע זוז ושימא ליה לפלניא לוחזן זוז ובפ' קמא דגיטין (דף יג.) דאי נעי שקול מרבע זוז מיסרגל ופסיל ליה וכפ' המקדיש שדהו (ערכין דף מג.) שקול מרבע זוז ושדי בגהרא וכפ' אחת דר"ה (דף לה:) גבי גר שנתגייר מפרים רובע לקיט [טו]פי רש"י רובע טלע ולא דינר כדפרישית כדמוכח בפ"ק לכריתות (דף י:) דאי מעשקר הוי ועוד קשיא דבפ' הזהב (ב"מ דף נב.) משכחן רובע מחמ דהוי רובע שקל בטלע דינר מני דינר צורי גבי עד כמה מחסר ויהא דשמי לקיימה בטלע עד שקל מינר על רובע ומפרש התם רובע שקל וי"ל דלמרבה משם רמיה דשתם רובע לאו רובע שקל מדהוה שני למימר מעיקרא רובע דינר ומשיק רובע שקל ודיק לה מדקתני על רובע ולא קתני עד רביע ועוד דומיי דשקלים: **שחור והביא לבן.** מלוקים קתי כדאמר פ"ב דמיר (דף כ:) [טו] ופ"ק (דף ג) מוכחת לשתכיח קומקא לשתכיח מיהת בשלמים: **שיהא** שלום זה עם זה. ומפ"ת שבעבור השתא מחלקין העורות משוס בעלי זהוב [כדלמרי] בפרק משוס שנגנו (פסחים דף מ.) [טו] כלון יש מקנה לבעלי זהוב מפ"ש שכל מת טהל בין מילתיה דר' לאידך מילתיה דר' דההוא מילתיה דרבנן מפסיק בינתיהן. ה"ג וישא וסיפא ר' מיצעיתא רבנן הז"ק דבר זה מחלוקת ר' ורבנן. כלו' לא זהי הסק בין תרי מילי דר' (דבריהם) [דבמיצעיתא] קאמר הכי דבר זה. דפר ועגל מחלוקת ר' ורבנן דלר' יביא פר ועגל ולרבנן בשר בשר: הני ששה שופרות כנגד מי. אמר חזקיה כנגד ששה בתי אבות של משמר שכל אחד עובד יומו כשבועו ולהכי לא אמר ר' בתי אבות דשבת היה עובד המשמר כולו. **ותיקנו להם חכמים** לכל בית אב שופרות שכל מוחר מעות שיהיו ביומו שיהו מקריבן העובד ביומו בין רב בין מעט התערות יהו שלו ואין לבית אב אחר חלק בהן כדי שיהא שלום ביניהן ולא אתי לאינצויי: **ור' יוחנן אמר** להכי הוו ששה שופרות מתוך שהנדבה מרובה פעמים שמביאים להביא עולות ונפעמים שיש שם מותרות הרבה. ותיקנו שופרות מרובות עד ששה שאלמלא היו כל המעות בשופר אחד או בשנים היו מתפשטין אם היו הרבה ביחד: **דתניא ר' מאיר** בכל דוכתא: **באיד כנגד** מי שמתנדב להביא פר או עגל או של איל או של כבש או של גדי או של שעיר. ומשום הכי צריך כל אחד שופרו **כנ' דאמר קטן והביא גדול לא יצא.** ללרבנן לא מייתין **ר"ש** דאמר דמי שנתן לשם מילים והוא מביא כו' כל"ל ק"ק.

ומי יוכה: הרי עלי תודה או שלמים גרסי' ולא כספרים דגרסי תודה ושלמים: כבש יביא הוא ונסכיו בטלע. פימה הא לתמר כפ' שני לכריתות (דף י:) **גבי טולה ויורד מכלן תמה למה לעשירים המיפה**

תודה ושלמים. מ' זה מ' זה: יביא כבש. פימה שמתודה ושלמים: ג. וש"ך], ג) [שלקו:],3) [פסחים מ"ה בשעל קד. פמודה כג: יומא נה.; ד) ר"ח מכ"ד פר ופרה פתודה ושלמים פיסא כו' ופ"ת כ"ה מל"ל ר"ה מנ' שמים הכ"ל ופ"ת ר"ה טלה ועוליה ככם מן שמנו ופסק"י ל"ק, ה) רש"ק מ"ו, ו) ל"ק, ז) ל"ל מפיסא מנה למד ומתן לשופר שממנו פר כלומר יש מנה דפר נקנה ממנה כו' ל"ק, ח) רש"קמ"ז ר"ש ניקח, ט) ל"ל וכי ל"ק, י) ג' רש"ק, כ) ג' ל"ק, ל) ג' ל"ק, מ) ל"ק, נ) ל"ל שמת מת ל"ק, ס) ל"ל ופ"י מי שמתו קף סח ל"ק, ע) ל"ל מפ"י מקנה למעוטי שהוא שקל ביש טולל משופר שלו מ"מ המקיש שיהו מוקפים ממ"ש דתולל וכל מקמרות ממיל ל"ק וכן הוא מכ"י, ל) ל"ל משופר, ק) ופ"ג דיממין דשניס נתנו לשני פלגים והוא מכ"י כו' ל"ל ל"ק.

הנהות הב"ח

(ס) גמ' ממים כדי שיהא פלוס: (ע) רש"י ד"ה פירשתי כו' דתודה: (ג) ד"ה פירשתי מיהו כו'. מלמעה. נ"ב וכן בפוף דף הקודם: (ד) ד"ה כנגד פר כו' פר נעולה מביא במנה ונותן לשופר שממנו פר והמתנדב עגל כל"ל: (ה) ד"ה כנגד פרים כו' ונתקו לרעייה דמיהן טפלין לשופר ובאים לנדבת ליטר הכ"ף ומיהן המי ממתן ומ"ב מ"ם ושל איל לשופר שלישי וכמ"ד:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה כבש כו' וי"ל דכך הוא הדין. עי' לעיל ו ע"ב מד"ה אלא כבש: **באיד פירשתי** רובע פלע. נכ"מ שלפניו שם מיהת ניכר שקל וכן הוא בתוס' שם:

רבינו גרשום

מר כי אתריה. באתריה דמר גרע כבש מחור או בן יונה. באחריה דמר גרע תור או בן יונה מכבש: **אלא כבש** שקרב בטלע. ומנא תימרא דכבש קרב בטלע מדאמר במסכת כריתות אשם בכסף שקלים ואשם היינו איל ובחי' באשם והביא איל תמים מן הצאן בערכך כסף שקלים בשקל הקדש לאשם. ומדאיל דהוי בן שני שנים בשתי טלפים מכלל דכבש דבן שנה הוי בטלע: **ויש לישנא** אחרינא בשאר ספרי. יביא כבש שמתם הקדש בטלע למזבח כבש. היכא דמקדיש עולה סתם למזבח חייב להביא כבש. פירשתי דבר שאוכל לקנות בטלע כבש [בטלע] ומולת בטלע ולבתנה בטלע: **אמאי** חייב להביא פר וגעל: **וישא וסיפא** ר' **מיצעיתא רבנן.** קטן והביא גדול יצא הייבו מיצעיתא. ואיבא הפסק בין מילתיה דר' במילתא אחריתא. דהואיל דרישא ר' היא ליתנייא לסיפא בהדי רישא או לרישא בהדי סיפא ואמאי הוי הפסק בין מילתיה דר' לאידך מילתיה דר' דההוא מילתיה דרבנן מפסיק בינתיהן. ה"ג וישא וסיפא ר' מיצעיתא רבנן הז"ק דבר זה מחלוקת ר' ורבנן. כלו' לא זהי הסק בין תרי מילי דר' (דבריהם) [דבמיצעיתא] קאמר הכי דבר זה. דפר ועגל מחלוקת ר' ורבנן דלר' יביא פר ועגל ולרבנן בשר בשר: הני ששה שופרות כנגד מי. אמר חזקיה כנגד ששה בתי אבות של משמר שכל אחד עובד יומו כשבועו ולהכי לא אמר ר' בתי אבות דשבת היה עובד המשמר כולו. **ותיקנו להם חכמים** לכל בית אב שופרות שכל מוחר מעות שיהיו ביומו שיהו מקריבן העובד ביומו בין רב בין מעט התערות יהו שלו ואין לבית אב אחר חלק בהן כדי שיהא שלום ביניהן ולא אתי לאינצויי: **ור' יוחנן אמר** להכי הוו ששה שופרות מתוך שהנדבה מרובה פעמים שמביאים להביא עולות ונפעמים שיש שם מותרות הרבה. ותיקנו שופרות מרובות עד ששה שאלמלא היו כל המעות בשופר אחד או בשנים היו מתפשטין אם היו הרבה ביחד: **דתניא ר' מאיר** בכל דוכתא: **באיד כנגד** מי שמתנדב להביא פר או עגל או של איל או של כבש או של גדי או של שעיר. ומשום הכי צריך כל אחד שופרו **כנ' דאמר קטן והביא גדול לא יצא** שאם היו כולן בשופר אחד מי שנדר עגל שמא היו

עין משפט נר מצוה

כג א מ"י פט"ו מהל' מעה"ק הל"ה י:
כד ב מ"י שם הלכה ד פ"י ל"מ:
כה ג ד מ"י שם הל' ה:
כו ה מ"י שם הלכה ב:
כז ו מ"י שם הלכה ח:
כח ז מ"י שם הלכה ג:
כט ח מ"י שם הל' יב:
ל ט מ"י פ"ג מהלכות מקוה הלכה ב:

שיטה מקובצת

ובמקום אחר פירש במ"ק טבלא. ג"ב פרוכין דף ר' ע"א: גמ' שקרב בטלע לגבי מזבח אלא כבש פירשתי וכו': שם בגגר מ'. סימן קנז פ"ש: שם בכגר ששה בתי אבות. ג"ב ע' תוס' תמורה דף כג ע"ב: שם שיהא להם שלום זה עם זה: רש"י ד"ה תודה או שלמים יביא: ד"ה רחל כו' טלה ושלאה הס"ד: ד"ה ששה לנדבה כו' היו נוהגים מעות המותרות: ד"ה כדי כו' הרבה ולא יטול הבית אב: באי"ד ואי משום הנך עולות שהביאו הנך יחידים בפשמרות. ת"ב ובגליון כתוב וי"ל ואי משום הנדרים שהביאו במשמרה שלנו משום מזל שלנו הוא א"נ יש שלמים שהעורות לבעלים ע"כ: באי"ד וכשהמעות באות חולקין אותן לששה ונותנים אותם לשופרות הס"ד: ד"ה כנגד כו' מביא מעות ונותן לשופר ששמו פר מנה אחד כדאמרי' במתני' דפר נקנה במנה והמתנדב עגל וכו' והכהנים לוקחין ממעות שופר ששמו פר ומקריבין פרים וכן מכל אחד בשמו ולהכי אין מערבין נדבת עגל בשל פר ויקריבם מאותו שופר פרים: ד"ה כנגד הפרים פרים של חטאת כו' ואח"כ נמצאו הראשונים ואמרי' אין חטאת צבור מתה אלא ירעו עד שיסתאבו ויימכרו ויפלו דמיהם לשופרות הס"ד ומה"ד והאלים כנגד אשם גזלות אשם מעילות שבאות אלים ואבדו והפריש אחרים תחתיהן ונמצאו הראשונים תרעו לרעיה דמיהן נופלין לשופר השני וכאין לנדבת צבור הס"ד: תד"ה מוסיף עליהם תור או בן יונה ולא גרסי' ובני יונה: ד"ה הרי כר' ולא כספרים דגרסי תודה או שלמים הס"ד: ד"ה כבש כו' תימה הא דאמר בפ' שני ת"ב ע' תוס' בתרא דף קסו ע"ב: באי"ד לעשירים האיפה שהיא בפרוסה דתניא: באי"ד וי"ל דכך הוא דין דכבש בן אין עמו נסכים בין יש עמו: באי"ד באיל האשם שהוא כסף שקלים אע"פ: באי"ד בפ"ק דבכורות פטרוחא בר תנקא: באי"ד בפ' בתרא דכריתות שלא נתנה תורה: באי"ד אם הוא טוב ומובחר ואם תאמר: באי"ד א"נ אורחיה דתלמודא למימר בכל דוכתא: באי"ד מפריש רובע לקנו מי' בקונטרוס רובע טלע ולא יתכן:

והכבשים. מפסח נזיר ומפסח מנויה שנה שנאמר כהן כבש יעשה לרעייה למיכן לשופר השלישי ולהכי לא מעכב עם מוסר גזלות ומעילות משום הלא דמו הלמו בני שנה ולמו בני שני שמח מלי בתין לכפר ולמו להכשיר: והשעירים. שעירי מנחת על ניסר של רגלים מכפרים על טומאת מקדש וקדשיו בשאין בה כרחוקה לא אמרי לאנצויי לא חיישינן דכל חד וחד יומיה קא עביד ר' יוחנן לא אמרי לאיעפושי לא חיישי' כזעירי לא אמרי ביחידאה לא מוקמי כבר פרא נמי לא אמרי מותרות כולהו נמי מותרות מעה נמי לשקלים אזלא דתניא [ב] להיכן קלבון זה הולך לשקלים דברי ר"מ ר' [ג] אליעזר [ד]אומר לנדבה ושמואל אמר [ה] כנגד מותר חטאת ומותר אשם ומותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע ומותר מנחת חוטא ומותר עשירית האיפה של כה"ג ור' אושעיא אמר כנגד מותר חטאת ומותר אשם ומותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע ומותר קינין ומותר מנחת חוטא ושמואל מ"ט לא אמר כרבי אושעיא קינין תנא ליה רישא ור' אושעיא תני ולא תני [ו] קינין והתני רבי אושעיא ותני קינין חד לקינין וחד למותר קינין ורבי אושעיא מאי מעמא לא אמר כשמואל סבר לה כמאן דאמר מותר של עשירית האיפה של כהן גדול ירקב דתניא מותר מנחת נדבה מותר מנחה ירקב מאי קאמר א"ר חמדא הכי קאמר [ז] מותר מנחת חוטא נדבה מותר עשירית האיפה של כהן גדול ירקב רבה אמר אפי' מותר עשירית האיפה של כהן גדול נמי נדבה אלא [ח] מותר לחמי תודה ירקב בפלוגתא מותר עשירית האיפה של כהן גדול רבי יוחנן אמר נדבה רבי אלעזר אמר ירקב מיתיבי [ט] מותר שקלים חולין ומותר עשירית האיפה [י]ומותר קיני זבין וקיני זבות וקיני יולדות וחטאות ואשמות מותריהן נדבה מאי לאו מותר עשירית האיפה של כהן גדול לא מותר מנחת חוטא אמר רב נחמן בר רב יצחק מסתברא כמאן דאמר [יא]מותר עשירית האיפה של כהן גדול ירקב דתניא [יב] לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא אמר רבי יהודה היא קרויה חטאת ואין אחרת קרויה חטאת לימד על עשירית האיפה של כהן גדול שאינה קרויה חטאת ושעונה לבונה ומדאינה קרויה חטאת מותרה ירקב: **מתני'** [יג]שור זה עולה ונסתאב אם רצה יביא בדמיו שנים שני שוורים אלו עולה ונסתאבו רצה יביא בדמיהן אחד ורבי אוסר [יד]איל זה עולה ונסתאב אם רצה יביא בדמיו כבש כבש זה עולה ונסתאב אם רצה יביא בדמיו איל ורבי אוסר:

גמ' קולטן שכל יחיד מביא מחצית השקל מהכרע בחצי והמעה. ומפסח מנויה שנה שנאמר כהן כבש יעשה כדלמרינן בשבועות (דף ג.) ולא מפי השמועה. ומין לנו בהמה מיתמא לרעייה אלא אלו דכתיבה ושעירה הכתוב למחטאת [ב] יחיד מין מיתמות לרעייה אלא מפי השמועה: והמותרות. כגון מי שהקריב חצי מכל אלו והפריש מעות לשם כך והולו בהמות וימותו המעות יתנו לשופר הממושי: והמעה. קולטן שכל יחיד מביא מחצית השקל בהכרעה בחצי ומפ נתנו בין שהיכן קולטן חצי שנה קטנה מפני הכרעה שעכשיו לא נתנו בין שהיכן אלא הכרע חצי ומלו הצידום כשנפתח היו שני הכרעות לפיכך נותנין קולטן: כל חד וחד יומיה עביד. ומפ נתנו לו קלכמות הרבה אלא צריך לשופר אין לו ליטול כלום מעות שנקנו מן המעות שהיתנו בשופר: ביחידאה לא מוקמינן. אלא מיתיבין להו לרבי לחמי תודה קטן והכתיב מקריבין פרים מכם עד שיכלו כל המעות שיש שם: מותרות. בהמיה כלומר היכן מביא חצי שופר דמשמע שהוא מן המיתקן לרעייה מותרות מינהן שהיתותרו [ט] מכלי קרבן לשקלים אחר. לתרומת הלשכה עם שאר השקלים: נדבה. לשופרות: הכי גרסינן בנגד מותר חטאת [י] מותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע בר. שהפריש מעות לחמי מכל אלו וימותו נותנן לשופרות ומפ מהם היינו מפ גזלות ומעילות [יא] אף מיעריב מותר דידיה מהדי מהתם ומפ מיל ומצורע אף מיעריב מהדי מפ מהם זה שמי שם ומיל מן שם ומפ מצורע מהדי מפ מיל שם מיל מיל מן מיעריב מהדי מפ מיל מיל מיל

לו א מי' פט"ו מהל' מעה"ק הלכה ו:
לז ב מי' שם הלכה ו:
לח ג מי' שם הלכה ח:
לט ד מי' שם הל' ט:
מ ה ז מי' שם הל' ח:
מא ז מי' פכ"א מהל' מכירה הלכה יט עומ"ש מ"מ שימן ריד סעיף יג:
מב ח מי' פ"ו מהל' פסה"מ הלכה ד:
מג ט מי' פכ"א מהל' מכירה הלכה יט עומ"ש מ"מ שימן ריד סעיף יג:

שיטה מקובצת

גמ' טעמא דאין בילה. נ"ב בספרים כ"י כתוב כאן זה הלשון פירוש דכיון דה"ל שנים לא קא מערב טלת בהדי הדדי טעמא וכו' ונראה שהוא פי' נוסף מרבנו שבדואי: שם כבש זה עולה ונסתאב רצה יביא איל: שם ואליבא דרבי ובטהורין. נ"ב בספרים כ"י שבידי כתוב כאן זה הלשון פירוש ואע"ג דחדא מנחה ניהי ואיכא בילה ובטהורים וכו' וגם זה הוא פי' מרבנו שבדואי וה"ל הרגמ"ה ז"ל תרי תנאי ואליבא דרבי כדמפרש בפירוש דאיכא בספרים ע"כ: שם במשנה ואיני יודע מה פירשתי או שאמר אמר לי אבא: שם בגמ' אימא סיפא שלשה בינוני שבהן: שם והאמר רב הונא בר חייא: רש"י ד"ה זה כר' אזל ליה נדרי"ה דתו לא מצי לקיומיה אבל התם: ד"ה גדול כו' שבכל מקום שנים חשובים מאחד ואפי' למיתן שרים: ד"ה ואע"ג כו' ובאחרונה נמי מיתייב דהא אמר אלו אפ"ה לכתחלה לא שרי רבי הס"ד: ד"ה לפלוג כר' דתני קמן והביא גדול לימא נמי ור' אושר דהא לא שאני ליה בין קטן והביא: ד"ה תדע דארשא דתני קטן והביא גדול נמי פליגי ודבי אושר אלמא בכבש נמי אושר רבי והד"א: ד"ה לפי כר' ואין יכול לערבן בכלי אחד הלכך לא מיתחי כי ההוא דנדר דהתורא דנדר מידי דבהמה מבחוץ: באי"ד תרץ הוראי ומכח דמי קמא אתי אבל מנחות דמביא מביתו בעינן דומיא דנדרו. נ"ב ברש"י כ"י כתוב כאן אין יכול לבלול סלתן ושמנן יחד ואע"פ ששנינו בפ' שתי מדות מפרבין נסכי פרים בנסכי אלים אם נתערבו קאמר והכי מוקמינן בגמ' דהתם אבל לכתחלה אין מפרבין דילפינן מהקטירו שלא יערב חלבים זה בזה: ד"ה ור' אושר אלמא אפ"ג דבכלי אחד כר': ד"ה ובטהורים כר' איל הוא ובטהורים כר': ד"ה הוקבע כר' ולא שתי עולות: ד"ה ודלמא כר' שור זה דמיו: באי"ד דאי מיתיה כשתי עולות לא יצא: במשנה ד"ה פירשתי איזה מהן ואיני יודע איזהו: ד"ה או כר' משוורי הפרשתי להקדש ואיני יודע על איזו מהן אמר לי הס"ד ומה"ד הגדול וכר': ד"ה גמ' חושבין כר' חייל הקדש אי אגדול דהוי עין יפה אי אבינוני דהוי עין יפה לגבי קטן הלכך אחרייהו: ד"ה היכי עביד דלישתרי ליה חד מיניהו: ד"ה תורא בתראי שור החשוב בשוורי קדש הס"ד ומה"ד מראהו עליה שמראה לו עלייתו ואומר לו: ד"ה הגדול כר' וכל האחרים ימכרו לצורכי עולות דשמא אכל הזא איכא למימר: ד"ה רימיהן כר' אבל האי דלא נפיק לחולין לצורך נמכר ני"א לצורך עולות נמכר וכר': ד"ה תרגומא כר' אבל לגבי שפקא ליכא ספוקא בשור בשחרי: ד"ה ונפל כר' מראהו נפול ואומר זהו שמכרתי לך:

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה מדע וכו' נמי פליג רבי ואושר הס"ד ומה"ק מ"ס דקתני איל כר' מלמע מכבש: (ג) ד"ה ורבי מוסר וכו' דומיא דנדר הס"ד: (ד) ד"ה ודמיהן חולין וכו' דלא נפיק למוקף דלצורך עולה ממכר לין: (ה) ד"ה ונפל וכו' לך נפל הס"ד:

רבינו גרשום

יכול לערב מנחה דהאי איל למנחה דאידך איל לכתחלה הלכך לא דומיא דקרבן דראשון הוא דמנחת שור נחפרבת היא עצמה אבל בשני אלים לא: ומותבינן אליבא דר' טעמא דאין בילה. לפיכך אין מביא בדמי השור ב' אלים. אע"ג דגדול והביא גדול הוא: הא יש בילה. הא אי הזה מצי למיבלל הני מנחות בהדי הדדי שרי לאיתויי ממינא למינא: והתנן איל זה עולה כר' ור' אושר: תרי תנאי ואליבא דר'. כדמפרש בפירוש דאיכא בספרים: ובטהורים שלא נסתאבו. עגל אם נדר עגל והביא פר דחיינו קמן והביא גדול: סתמא. הך סתמא דקתני הכא דיצא כרבן היא. דאמרי קמן והביא גדול יצא דמיעוט בכלל מרובה: הוקבע. דקבע להביא שור אחד שיהא שוה כשור זה דהוראל דאמר עלי נתחייב באחריותו: ודלמא עלי להביאו קאמר דמשום דאמר עלי דהכי קאמר עלי להביא שור שוה כזה דלמא הכי קאמר שור זה עלי להביאו דזדאי דעתו להביאו: אבל אמר שור ודמיו עלי עולה. כלומר שור אחד שיהא דמיו כזה עלי: הוקבע להביא שור א' בדמי אותו שור ואין יכול להביא ב' שיהו דמיהן כדמי אותו שור הא': אחד מביסרי הקדש יש לו ב' ביסין לישנא אחרינא האומר אחד מבכשי הקדש יש לו ב' כבשים. א' משוורי הקדש. והיו לו ב' מכל הני ראמרן: הגדול שבהן הקדש. דאם יש לו בכיס א' ליטרא זהב ובכיס אחר ליטרא כסף אותו של זהב הוי הקדש. וכן השור הגדול הוי הקדש: ואם יש לו ג' ואמר א' מהן הקדש הבינוני הוי הקדש כדמפרש בגמרא: פירשתי להביא א' מן הג' ואיני יודע איזה מהם הקדשתי: או שאמר לי אבא. א"צ אמר דאמר לי אבא בדייתיקי א' מן ג' שוורים הוי הקדש (דהוא הקדישו) [ואינו יודע לאיזה שור הקדיש]. אמר שמואל ל"ק דהכא נמי גדול שבהן הקדש והכי קתני דחושבין אף לבינוני דאיכא למיתב דהבינוני הקדיש והשתא חיכי עביד ממתין לבינוני עד שיומחל: מחלל קדושה דבינוני בגדול ולימא הכי אי הקדשתי להך בינוני יהא מחולל על הגדול הוי הגדול הקדש והשתא הוי בינוני מחולל דמע"ג א' הוי הקדש ותו לא דהא קאמר אחד משוורי או מכיסי: לא שנו דחושבין לבינוני: אבל אמר שור בשוורי ודאי הגדול הקדש דתחרא בתראי קאמר. כלומר המובחר שבשוורי דהיינו גדול: בית בביתי מראהו עלייה. כלומר מראה לו דירה קטנה כל שהו כעין עלייה ואמר לו זו מכרתי לך: לאו משום דגריע. דכי א"ל בית בביתי גריעותא הוא דגרע שבבתי קאמר דהא דאמר מראהו עלייה היינו דירה גרועה הכא נמי שור בשוורי הגדע קאמר וקשיא למאן דאמר תרוצא בתוראי קאמר: מעולה שבבתיו. הא דאמרן מראהו עלייה הא עלייה היינו מעולה שבבתיו ולא בית גרועה כל שהוא קאמר: וכולן האחרים ימכרו לצרכי עולות ודמיהן חולין. אבל הן עצמן קדישי. והא הכא דכי אמר שור בשוורי דמיהן של אחרים הוי חולין אבל הן עצמן קדישי. ותיובתא דמאן דאמר הגדול שבהן הקדש דמסתברא דסבירא ליה דאחריני הוו הן עצמן חולין: תרגומא הא דקתני דמיהן חולין אבל הן עצמן לא אשור הקדש שנתערב באחרים קאי. אבל היכא דאמר שור בשוורי הגדול הקדש ואחרוני לא מיקדשי: והא וכן קאמר דמשמע כל הנהו מילי דאמרינן בשור של הקדש שנתערב באחרים אמרינן נמי באמר שור בשוורי הקדש: תרגומא אגדול. האי דקתני וכן אגדול קאמר דהכי קאמר בין היכא דאמר שור בשוורי בין היכא דנתערב שור של הקדש בשל חולין הגדול שבכולן הקדש דלהך מילתא שוו ולא אכולהו: ונפל אחד מבתיו מראהו נפול ואמר לו זה שנפל מכרתי לך:

לפי שאין בילה. שנינו להמית שני מנחות עמהן כד' כליס ואין יכול לערבן יחד בכלי אחד הלכך לא מיתחי כי ההוא דנדרו ומן הדס דהוה ליה גדול והביא קטן ואף על גב דנסתאב לכתחילה לא שרי רבי ולפלוג נמי בריש רבי אבהו מילתא פליג. ונטר להו לרבנן עד דמסקי מילתייהו והדר מיפליג עלייהו תדע דקתני איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו כבש כבש זה לעולה ונסתאב רצה יביא בדמיו כבש כבש זה לעולה ונסתאב רצה יביא בדמיו איל ורבי אושר שמע מינה: איבעיא להו ממינא למינא מאי תא שמע שור זה עולה ונסתאב לא יביא בדמיו איל אבל מביא בדמיו ב' אילים ורבי אושר לפי שאין בילה "שמע מינה אי הכי מאי אירא תרי אפילו חד נמי דהא בנסתאב לרבנן לא שני להו בין גדול לקטן תרי תנאי ואליבא דרבנן: רבי אושר לפי שאין בילה: מתעמא דאין בילה הא יש בילה שרי והתנן איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו כבש כבש זה עולה ונסתאב יביא בדמיו איל ורבי אושר תרי תנאי ואליבא דרבי ובטהורים עגל והביא פר כבש והביא איל יצא סתמא כרבנן: רצה יביא בדמיו ב' [כו']: אמר רב מנשיא בר זביד אמר רב לא שנו אלא דאמר שור זה עולה אבל אמר שור זה עלי עולה הוקבע ודלמא עלי להביאו קאמר אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב מנשיא בר זביד אמר רב לא שנו אלא דאמר שור זה עולה אי נמי אמר שור זה עלי עולה "אבל אמר שור זה ודמיו עלי עולה הוקבע: **מתני'** "האומר אחד מכבשי הקדש "ואחד משוורי הקדש והיו לו שנים הגדול שבהן הקדש שלשה בינוני שבהם הקדש "פירשתי ואיני יודע מה שפירשתי או שאמר לי אבא ואיני יודע מה הגדול שבהן הקדש: **גמ'** אלמא "מקדיש בעין יפה מקדיש אימא סיפא בינוני שבהן הקדש אלמא מקדיש בעין רעה מקדיש אמר שמואל חושבין אף לבינוני דלגבי קטן עין יפה הוא היכי עביד אמר רבי חייא בר רב "ממתין לו עד שיומם ומחזיל ליה לקדושתיה בגודל אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא שנו אלא דאמר אחד משוורי הקדש אבל 'אמר שור בשוורי הקדש הגדול שבהן הקדש תוראי בתוראי קאמר איני "והאמר רב הונא "א"ר חייא משמיה דעולא 'האומר לחבירו בית אני מוכר לך מראהו עלייה לאו משום דגריע לא מעולה שבבתים: מיתיבי "שור בשוורי הקדש וכן שור של הקדש שנתערב באחרים הגדול שבהן הקדש וכולם ימכרו לצרכי עולות ודמיהן חולין תרגומא אגדול: מיתיבי "בית בביתי אני מוכר לך ונפל מראהו נפול עבד בעבדיי אני מוכר לך ומת מראהו מת ואמאי

גמ' והא אמרת רישא שנים במנה כו'. ואמאי ימית בדמיו שנים: זה ונסתאב שאני. דכיון דלמאי דמקדיש עולה ונסתאב לזול ליה נדריה דזה לא מצי "למיקרב מאי הוי עלה דהכי קאמר מי עלי שור במנה מיית עד שימיתנו: גדול והביא קטן. שכבש מקוש שנים מעוזים מאחד ואפילו שנים שוין: ואף על גב דנסתאב. "מיהא למימר חלף ליה נדריה ומחמיות נמי לא ליחייב דהא למאי דלמו אפילו הכי לכתחילה לא שרו: ליפלוג נמי ברישא. שור זה עולה ונסתאב ימית בדמיו שנים דהוי קטן והביא גדול ולימת שנים: ממינא למינא מאי. שור זה עולה ונסתאב מהו שימית בדמיו שני מיליס: לא יביא בדמיו אל". דקטן הוא יותר מדאי מכל מקום ימית בדמיו שני מיליס מלמע ממיתת שרי למימת שרי: לפי שאין בילה. שנינו להמית שני מנחות עמהן כד' כליס ואין יכול לערבן יחד בכלי אחד הלכך לא מיתחי כי ההוא דנדרו ומן הדס דהוה ליה גדול והביא קטן ואף על גב דנסתאב לכתחילה לא שרי רבי ולפלוג נמי בריש רבי אבהו מילתא פליג. ונטר להו לרבנן עד דמסקי מילתייהו והדר מיפליג עלייהו תדע דקתני איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו כבש כבש זה לעולה ונסתאב רצה יביא בדמיו איל ורבי אושר תרי תנאי ואליבא דרבי ובטהורים עגל והביא פר כבש והביא איל יצא סתמא כרבנן: רצה יביא בדמיו ב' [כו']: אמר רב מנשיא בר זביד אמר רב לא שנו אלא דאמר שור זה עולה אבל אמר שור זה עלי עולה הוקבע ודלמא עלי להביאו קאמר אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב מנשיא בר זביד אמר רב לא שנו אלא דאמר שור זה עולה אי נמי אמר שור זה עלי עולה "אבל אמר שור זה ודמיו עלי עולה הוקבע: **מתני'** "האומר אחד מכבשי הקדש "ואחד משוורי הקדש והיו לו שנים הגדול שבהן הקדש שלשה בינוני שבהם הקדש "פירשתי ואיני יודע מה שפירשתי או שאמר לי אבא ואיני יודע מה הגדול שבהן הקדש: **גמ'** אלמא "מקדיש בעין יפה מקדיש אימא סיפא בינוני שבהן הקדש אלמא מקדיש בעין רעה מקדיש אמר שמואל חושבין אף לבינוני דלגבי קטן עין יפה הוא היכי עביד אמר רבי חייא בר רב "ממתין לו עד שיומם ומחזיל ליה לקדושתיה בגודל אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא שנו אלא דאמר אחד משוורי הקדש אבל 'אמר שור בשוורי הקדש הגדול שבהן הקדש תוראי בתוראי קאמר איני "והאמר רב הונא "א"ר חייא משמיה דעולא 'האומר לחבירו בית אני מוכר לך מראהו עלייה לאו משום דגריע לא מעולה שבבתים: מיתיבי "שור בשוורי הקדש וכן שור של הקדש שנתערב באחרים הגדול שבהן הקדש וכולם ימכרו לצרכי עולות ודמיהן חולין תרגומא אגדול: מיתיבי "בית בביתי אני מוכר לך ונפל מראהו נפול עבד בעבדיי אני מוכר לך ומת מראהו מת ואמאי

עין משפט נר מצוה

מד א ב ג מיי' פי"ד מהלכות מעה"ק הלכה ז:
מה ד מיי' פ"ט מהל' ביאת מקדש הל' יד:
מו ה ו ז מיי' שם הל' יג:

ואמאי ליחזי היידן נפל מת לוקח קא אמרת שאני לוקח דיד בעל השטר על התחתונה השתא דאתית להכי אפי' תימא עלייה דגריעה יד בעל השטר על התחתונה: **מתני'** [א] הרי עלי עולה יקריבנה במקדש ואם הקריבה בבית חוניו לא יצא הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חוניו יקריבנה במקדש ואם הקריבה בבית חוניו יצא רבי שמעון אומר אין זו עולה הריני נזיר יגלח במקדש ואם גלח בבית חוניו לא יצא הריני נזיר שאגלח בבית חוניו יגלח במקדש ואם גלח בבית חוניו יצא ר' שמעון אומר אין זה נזיר: **גמ'** יצא הא מקטל קטלה אמר רב המנונא [ה] נעשה [ב] כאומר הרי עלי עולה ע"מ שלא אתחייב באחריותה אמר ליה רבא אלא מעתה סיפא דקתני הריני נזיר שאגלח בבית חוניו יגלח במקדש ואם גילח בבית חוניו יצא הכי נמי דנעשה כאומר הריני נזיר על מנת שלא אתחייב באחריות קרבנותיו נזיר כמה דלא מייתי קרבנותיו לא מתכשר אלא אמר רבא אדם זה לדורון נתכוין אמר אי סגיא בבית חוניו טרחנא טפי לא מצינא לאיצטעורי נזיר נמי האי גברא לצעורי נפשיה קא מיכוין אמר [ו] אי סגיא בבית חוניו טרחנא טפי לא מצינא לאיצטעורי ורב המנונא אמר לך נזיר כדקאמרת עולה על מנת שלא אתחייב באחריותה קאמר ואף רבי יוחנן סבר לה להא דרב המנונא דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חוניו והקריבה בארץ ישראל יצא [ג] וענוש כרת תניא נמי הכי הרי עלי עולה שאקריבנה במדבר והקריבה בעבר הירדן יצא וענוש כרת: **מתני'** [ז] הכהנים [ד] ששמשו בבית חוניו לא ישמשו במקדש שבירושלים [ה] ואין צריך לומר לדבר אחר שנאמר [א] אך לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלים כי אם אכלו מצות [ח] (בקרב) אחיהם הרי אלו כבעלי מומין חולקין ואוכלין ולא מקריבין: **גמ'** אמר רב יהודה כהן [ו] ששחט לעבודת כוכבים קרבנו ריח ניחוח אמר רב יצחק בר אבדימי מאי קראה [ב] יען אשר ישרתו אותם לפני גילוליהם והיו לבית ישראל למכשול עון על כן נשאתי ידי עליהם נאום ה' אלהים ונשאו עונם וכתיב בתריה [ג] ולא יגשו אלי לכהן לי אי עבד שירות אין שחיטה לאו שירות הוא: איתמר שגג בזריקה רב נחמן אמר קרבנו ריח ניחוח רב ששת אמר [ז] אין קרבנו ריח ניחוח אמר רב ששת מנא אמינא לה דכתיב [ב] והיו לבית ישראל למכשול עון [ט] [מאי] לאו או מכשול או עון ומכשול שוגג ועון מזיד ורב נחמן מכשול דעון: אמר רב נחמן מנא אמינא לה [ו] דתניא [ד] וכפר הכהן על הנפש השוגגת בחטאה בשגגה מלמד שכהן מתכפר על ידי עצמו במאי אילימא בשחיטה מאי איריא שוגג אפילו מזיד נמי אלא לאו בזריקה ורב ששת אמר לך לעולם בשחיטה ובמזיד לא נעשה משרת לעבודת כוכבים ואזדו לטעמייהו דאתמר הזיד בשחיטה רב נחמן אמר קרבנו ריח ניחוח ורב ששת אמר אין קרבנו ריח ניחוח רב נחמן אמר קרבנו ריח ניחוח דלא עבד שירות רב ששת אמר אין קרבנו ריח ניחוח

נעשה

רש"י

ואמאי ניחזי הי נפיל. אי גדול נפל הפסיד לוקח דהא גדול שבנכסים משמע ואי קטן נפל לית ליה פסידא: בעל השטר. כגון האי לוקח שבא בשטר מכירה ידו על התחתונה דהוי מוציא מחבירו עליו הראיה שהמוכר מוחזק בנכסים הלכך ראיה על הלוקח אבל גבי הקדש גדול משמע: **מתני'** שאקריבנה בבית חוניו יקריבנה במקדש. דכיון דאמר הרי עלי עולה איחייב ליה בעולה: אם הקריבה בבית חוניו יצא. מפרש טעמא בגמ': יגלח במקדש. מביא קרבנותיו: **גמ'** והא מקטל קטלה. דשוחט חוץ הוא ואיהו [ט] איחייב בעולה מכי אמר הרי עלי עולה: אמר רב המנונא. כיון דאמר על מנת שאקריבנה בבית חוניו הוי כאילו אמר על מנת שאהרגנה ולא איתחייב באחריותה ומשום הכי יצא אבל חייב כרת משום שחוטי חוץ שהרי קרא עליה שם עולה: נזיר לא מצי לאתנויי על מנת שלא אתחייב באחריות דקרבנותיו דכיון דחלה עליו נזירות לא פקעא מיניה עד דמייתי קרבנותיו: לדורון בעלמא קא מיכוין. ולא חל עליה שם עולה: טפי לא מצינא לאיצטעורי. ברחוק מארץ ישראל עומד וקרוב לחוניו ואליבא דרבא לא מחייב משום שחוטי חוץ: ואמר ליה רב המנונא נזיר הוי ודאי טעמא כדקאמרת דלא חל עליה שם נזירות אבל עולה היינו טעמא נעשה כאומר וכו' ושם עולה עליה וחייב כרת: והקריבה בארץ ישראל. שלא בירושלים והכי נקט בא"י לאף על גב דלא קיים נדרו אלא דקביעותא דבית חוניו לאו קביעות הוא [י] (אלא היינו טעמא) דהוי כאומר על מנת שאהרגנה ועל מנת שלא אתחייב באחריותה דמה לי קטלה התם מה לי קטלה הכא וענוש כרת משום שחוטי חוץ אלמא שם עולה חל עלה כדרב המנונא: במדבר. קסבר משום משכן שהיה שם יהא עדיין המדבר קדוש: והקריבה בעבר הירדן. בארץ ישראל שלא בירושלים אפי' הכי יצא דעל מנת שלא אתחייב באחריות קאמר: **מתני'** ואין צריך לומר לדבר אחר. אם שמשו לעבודת כוכבים לא ישמשו עוד בירושלים: הרי אלו כבעלי מומין. שחולקין ואוכלין בקדשים כדאמר באלו מנחות (לעיל עג.) איש חולק ואפי' בעל מום: **גמ'** כהן ששחט בהמתו לעבודת כוכבים. לפני עבודת כוכבים ושב קרבנו שהוא מקריב במקדש אחרי כן ריח ניחוח הוא: אי עביד שירות. בעבודת כוכבים מיתסר במקדש ושחיטה לא איקרי שירות דהא במקדש כשרה בזר: שגג בזריקה. זרק דם לעבודת כוכבים בשוגג דהשתא עבד ליה שירות אלא שסוגג היה: מאי לאו או מכשול או עון. כלומר או שוגג או מזיד עשו שירות לעבודת כוכבים וכתיב לא יגשו אלי לכהן לי: עון מזיד. כדאמרי' במסכת יומא (דף לו:) עונות אלו הזדונות וכן הוא אומר הכרת תכרת עונה בה: בחטאה בשגגה. משמע אפי' נפש כהן בחטאה בשגגה יכול להקריב קרבנו ולהקריב על עצמו ובההיא פרשתא בעבודת כוכבים מישתעי כדכתיב (במדבר טו) וכי תשגו ולא תעשו וגו' זו עבודת כוכבים ששקולה כנגד כל התורה כולה: במאי. אלא לעבודת כוכבים דאיצטריך קרא לאכשורי לעבוד במקדש כי שגג:

נעשה

תוספות

שאקריבנה בבית חוניו. אין שייך כאן תפוס לשון ראשון ואחרון דהוי כאומר עד בית חוניו מלינא לאטרח כדאיתא בגמ': [י] אפילו תימא עלייה דגריעה יד בעל השטר על התחתונה. תימה דבפ' הנודר מן הירק (נדרים נו.) מסיק מאי עלייה מעולה שבנכסיו ושמא דיחויא הוא אבל קשיא דמסיק יד בעל השטר על העליונה ושמא לאפוקי [כ] יליע דוקא קאמר: לא ישמשו במקדש בירושלים. בספר הזהיר כתוב כהן שהמיר דתו לא ישא את כפיו ולא יקרא ראשון דכתיב וקדשתו והוא אחליה לקדושתיה ועבדו ליה רבנן מעלה מפני דרכי שלום והאי כיון דאידחי אידחי כדתנן הכהנים ששמשו בבית חוניו לא ישמשו במקדש שבירושלים ורש"י [ט] פירש דכשר וזה לשונו הרי אלו כבעלי מומין כו' מהכא נפקא לן דכהן שהמיר דתו וחזר בתשובה כשר לדוכן שהרי לא מצינו כהן בעל מום שיהא פסול לדוכן אלא אם היה לו מום בידיו כדאמרינן במגילה (דף כד:) מפני שהעם מסתכלין בו ותו הא דקתני לא ישמשו במקדש בירושלים והכי איצטריך בירושלים לאשמועינן דנוב וגבעון היו מותרין לשמש כל שכן בזמן הזה שאין שירות ואין מקדש דודאי כשר לדוכן ולקרות בתורה תחילה ותו אמרינן (תענית דף כז.) אי מה משרת בעל מום לא אף מברך בעל מום לא [י] ת"ל לעמוד לשרת לעמידה הקשתיו ולא לדבר אחר עד כאן לשונו: כהן ששחט לעבודת כוכבים קרבנו ריח ניחוח. ולרב ששת בשוגג ולרב נחמן אפי' במזיד:

נזדמן

שיטה מקובצת

גמ' ואמאי ליחזי הי נפל הי מת לוקח: שם רש"א אין זו עולה. נ"ב עי' תוס' לעיל דף קג ע"א: שם מתני' כי אם אכלו מצות בתוך אחיהם הרי אלו: שם בגמ' אי עבד שירות אין אי לא עבד שירות לא ושחיטה לאו שירות הוא: שם מלמד שהכהן מתכפר: שם ובמזיד לא דנעשה כומר לעבודת כוכבים: רש"י ד"ה בעל כו' אבל לגבי הקדש: ד"ה יגלח במקדש ויביא קרבנותיו: ד"ה וא"ל רב המנונא נזיר הוי ודאי כדקאמרת דלאו שם נזירות עליה אבל עולה היינו טעמא: ד"ה במדבר דסבור משום: ד"ה והקריבה כו' שלא אתחייב באחריותה קאמר: במשנה ד"ה ואין כו' אם לעבודת כוכבים שלא ישמשו: שם ד"ה אי עביד שירות לעבודת כוכבים: ד"ה מאי לאו כו' לעבודת כוכבים וכתי' בתריה לא יגשו אלי: ד"ה עון כו' הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה: ד"ה בחטאה כו' אפי' נפש כהן חטאה בשגגה יכול להקריב קרבנו ולכפר על עצמו: בא"ד ולא תעשו את כל המצות זו עבודת כוכבים:

גליון הש"ס

[מכת"י גמרא נעשה כאומר הרי עלי עולה ע"מ שלא אתחייב באחריותה. עי' תוס' ר"ה דף ו ע"ב ד"ה על מנת וכו': גמ' דתניא וכפר. לעיל עד ע"ב:

תורה אור השלם

א) אַךְ לֹא יַעֲלוּ כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֶל מִזְבַּח יְיָ בִּירוּשָׁלָיִם כִּי אִם אָכְלוּ מַצּוֹת בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם: [מלכים ב כג, ט]

ב) יַעַן אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ אוֹתָם לִפְנֵי גִלּוּלֵיהֶם וְהָיוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְמִכְשׁוֹל עָוֹן עַל כֵּן נָשָׂאתִי יָדִי עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים וְנָשְׂאוּ עֲוֹנָם: [יחזקאל מד, יב]

ג) וְלֹא יִגְּשׁוּ אֵלַי לְכַהֵן לִי וְלָגֶשֶׁת עַל כָּל קָדָשַׁי אֶל קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים וְנָשְׂאוּ כְּלִמָּתָם וְתוֹעֲבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ: [יחזקאל מד, יג]

ד) וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָה בִשְׁגָגָה לִפְנֵי יְיָ לְכַפֵּר עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ: [במדבר טו, כח]

מסורת הש"ס

א) [עיין תוספות כתובות ע. ד"ה הרי זו], ב) [בתוך], ג) ע"ז נב:, ד) לק', ה) אימתיי לק', ו) לק' מ"ו וגרס וכו', ז) שייך לעיל, ח) גי' ר"ק עלה ועיין שם בהרא"ש ומכאן כותב התוספות, ט) שייכו משוכה עד כ"ב והוא בעוה"ש בב"ח קמ"א, י) מירוק וגו' מנחות ותוספות תענית כז. ד"ה אי מה, כ) מירוק זה לא נמצא במסכת סוטה ולא במס' תענית ואף לפני ג"כ סוטה נרשם סוטה לח: לא נמצא כלל קושיא ולא מירוק רק במס' תענית מפני שם לאקשה לסוף ע"ש וע"ע ל"ק.

רבינו גרשום

ואמאי אמרינן מראהו נפל ומת ליחזי הי נפל והי מית. כלומר אי מעולה שבבתיו נפל יכול לומר לו זו מכרתי לך ואי מובחר שבעבדיו מת יכול לומר לו זה מכרתי לך הואיל דאמר תורא בתוראי קאמר אלא ע"כ לא אמרינן תורא בתוראי: לעולם גבי שוורים אמרי' תורא בתוראי קאמר וגבי לוקח דיד בעל השטר על התחתונה דבכל דוכתא אמרינן דידו של בעל השטר על התחתונה: השתא דאתית להכי דאמרי' יד בעל השטר על התחתונה. אפי' תימא עליה דגריעתא דעלייה כל דהוא קאמר. ואפי' הכי גבי שור אמרי' תורא בתוראי אמר. ולוקח שאני דידו על התחתונה: ואם הקריבה בבית חוניו לא יצא. דדמי כמי שהקריבה בבמה: ואם אמר הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חוניו הרי זה חייב להקריב במקדש. ואם הקריבו בבית חוניו יצא ידי נדרו: הא מקטל קטלה. דהוי דחוץ למקדש שחיט ליה דמי כאילו נחרה דלאו הקרבה היא: אמר רב המנונא לפיכך יצא דדמי כמאן דאמר הרי עלי עולה על מנת שלא אתחייב באחריותה הואיל דלא נתחייב באחריותה כי הקריבה בבית חוניו אינו חייב להביא במקדש אחריתי אבל חייב עליה משום שוחטי חוץ קרא לה שם עולה: נזיר. בתמיהה קאמר. כמה דלא מייתי קרבנותיו לא מתכשר וליטמא למתים: אלא אמר רבא לא תימא על מנת שלא אתחייב באחריותה משום דקשיא נזיר אלא להכי יצא דאדם זה דאמר הרי עלי עולה להקריבו בבית חוניו לדורון נתכוין והכי קאמר אי סגיא כו'. כגון שרחוק מארץ ישראל הוא: ורב המנונא אמר נזיר

משום הכי יצא כדקאמר טפי לא מצינא לאיצטעורי וגבי עולה משום הכי יצא דנעשה כאומר על מנת שלא אתחייב באחריותה: והקריבה בארץ ישראל. בגבולין דא"י שלא במקדש יצא וענוש כרת דמדקאמר יצא ידי נדרו ש"מ [דנעשה כאומר] ע"מ שלא אתחייב באחריותה דמשום דאין חייבין באחריותה יצא דלא איתחייב לאיתויי אחרינא וענוש כרת משום שחוטי חוץ הואיל דקרא לה שם זבח. דאי לדורון ולא לשום זבח לא הוה ענוש כרת: שאקריבנה במדבר. שלא בזמן משכן דומיא דבית חוניו והקריב בעבר הירדן יצא וכו'. כדאוקימנא ע"מ שלא אתחייב באחריותה: ואין צורך לומר דבר אחר. דאם שמשו לעבודת כוכבים לא ישמשו במקדש. ותנא דמתני' סבר לה כר' יהודה דגמרא דבית חוניו לאו בית עבודת כוכבים: כהני הבמות. זו עבודת כוכבים: הרי אלו כבעלי מומין. דכהנים ששמשו בעבודת כוכבים כבעלי מומין דמו דחולקין ואוכלין במתנות כהונה ובחלק של שאר כהנים אבל אין מקריבין על גבי המזבח: קרבנו. קרבן אחד שהקריב למזבח הוי לריח ניחוח דהורצה קרבנו אע"ג ששחט לעבודת כוכבים. דלא חשיב שחיטה שירות דהא כשרה בזר: שגג בזריקה. דזרק לעבודת כוכבים בשוגג. קרבן אחד שמקריב לשום שמים ע"ג המזבח הוי ריח ניחוח: או מכשול או עון. דבין ששימשו לעבודת כוכבים במכשול דהיינו שוגג. ובין בעון דהיינו מזיד לא יגש לכהן: לר"נ מכשול דעון. כלומר אם נכשל במזיד לא הוי קרבנו תו ריח ניחוח אבל בשוגג הוי ריח ניחוח: שכהן מתכפר ע"י עצמו. דאם חוטא יכול להקריב הוא עצמו קרבנו להתכפר בו דאפשר לומר וכפר הכהן על הנפש השוגגת מה ת"ל בחטאה בשגגה אלא הכי משמע וכפר הכהן בחטאו בשגגה בחטא שעשה בשוגג מכפר על נפשו של עצמו: ובמאי. על איזה חטא מכפר על עצמו: אילימא בשחיטה. דשגג בשחיטה לעבודת כוכבים אפי' שחט במזיד יכול להקריב קרבן דהא אמרן אין זה שירות: אלא לאו דשגג בזריקה. וקאמר דמכפר ע"י עצמו. אלמא קרבנו ריח ניחוח: לעולם היכא דשגג בשחיטה קא משתעי קרא ודקא אמרת אפי' מזיד נמי במזיד ודאי אין קרבנו ריח ניחוח דנעשה כומר לעבודת כוכבים דאע"ג דלאו שירות הוא מ"מ עבודה חשובה היא דבכלל ד' עבודות היא:

נזדמן לי זקן אחד לבוש לבנים. ° בירושלמי פריך והכתיב וכל מלח לא יהיה מחסר מועד ומפרי מלאכים דכתיב ולמעט פניהם פני מלח ומשני דשמח שכינה היתה:

חוניו בני ישמש תחתי. תימה הא דלקמיה גמ"כ תמת תחתי חמן שמח ממלא מקום תחתי וזה לא היה יודע קודם עבודה דהא קתמר ליה גמ' ומלמדך סדר [עבודה] ויש לומר דמילתא מעלה היה ממלא מקום תחתיו ומש"ה תמהר כהן גדול מעמיד מעולם שהיה לובש בגדי זהב ומגור בגילוח ועוד הא מינו נעשה כהן גדול עד שיעשה סגן ויש לומר דלא היה יודע ° ומש"ה ליכנס בכהונה גדולה תחילה:

והעלה עליו עולה לשם שמים. תימה הרי יש כאן מיקור שחוטי חוץ ° ונרמה לבעלי גם היה מעלה ° (לעופות כוכבים) הטורים נדרים ונדמים:

בתחילה כל האומר עולה [או] מנחה. במתני' קתני שיפרים קרבנו ומתמר הרי עלי עולה ומנחה הרי מטיל עליו כו' משום דאמן מוב לומר עלי שאמ לא יקיים ובמיב (דברים כג) וכי תחדל לנדור וגו' כך פירש הקונטרס עוד פירש בקונטר' פירוש אחר גרסינן בתחילה כל האומר עלה מני כופתו ומניחו לפני מרי עכשיו כל האומר לילך ממנה אני ממיל עליו קומקום של חמין בתחילה אימי שומע הרבעות וכל האומר לי עלה לגדולה כו' ועכשיו שעליתי לגדולה רבי יהושע בן פרחיה נשיא היה במצרים מגיגה (דף מז.) עד כאן לשונו ומותו לשון לשמעון הצדיק אמר להן שנה זו הוא מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר להן כל יום הכפורים נזדמן לי זקן אחד לבוש לבנים ונתעטף לבנים ונכנס עמי ויצא עמי שנה זו נזדמן לי זקן אחד לבוש שחורים ונתעטף שחורים ונכנס עמי ולא יצא עמי לאחר הרגל חלה שבעת ימים ומת ונמנעו אחיו הכהנים מלברך בשם בשעת פטירתו אמר להם חוניו בני ישמש תחתי נתקנא בו שמעי אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים ומחצה אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה הלבישו באונקלי וחגרו בצילצול העמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה נודר וקיים לאהובתו אותו היום שאשתמש בכהונה גדולה באונקלי שליבי ואחגור בצילצול שליבי בקשו אחיו הכהנים להרגו רץ מפניהם ורצו אחריו הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשום עבודת כוכבים וכששמעו חכמים בדבר אמרו מה זה שלא ירד לה כך היורד לה על אחת כמה וכמה דברי רבי מאיר אמר לו רבי יהודה לא כך היה מעשה אלא לא קיבל עליו חוניו שהיה שמעי אחיו גדול ממנו שתי שנים ומחצה ואף על פי כן נתקנא בו חוניו בשמעי אחיו אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה והלבישו באונקלי וחגרו בצילצול והעמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה נודר וקיים לאהובתו אותו היום (ע) שישתמש בבהונה גדולה אלבוש באונקלי שליבי ואחגור בצילצול שליבי בקשו אחיו הכהנים להרגו מה להם לכל המאורע בקשו להרוג את חוניו רץ מפניהם ורצו אחריו רץ לבית המלך ורצו אחריו כל הרואה אותו אומר זה הוא זה הוא הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו ° לשם שמים שנאמר ° (והיה) ביום ההוא יהיה מזבח לה' בתוך ארץ מצרים ומצבה אצל גבולה לה' וכששמעו חכמים בדבר אמרו ומה זה שברח ממנה כך המבקש ליחד לה על אחת כמה וכמה: תניא אמר ר' יהושע בן פרחיה ° בתחלה כל האומר ° עלה לה אני כופתו ונותנו לפני הארי עתה כל האומר לי ליחד ממנה אני ממיל עליו קומקום של חמין שהרי שאול ברח ממנה וכשעלה בקש להרוג את דוד אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לאביי ר' מאיר האי קרא דרבי יהודה מאי עביד ליה לכדתניא לאחר מפלתו של סנחריב יצא חזקיה ומצא בני מלכים שהיו יושבין בקרונות של זהב הדירן שלא לעבוד עבודת כוכבים שנאמר ° ביום ההוא יהיו חמש ערים בארץ מצרים מדברות שפת כנען ונשבעות

נעשה משרת לעבודת כוכבים אמר רב נחמן מנא אמינא לה דתניא כהן שעבד עבודת כוכבים ושב קרבנו ריח ניחוח במאי אילימא בשוגג מאי ושב שב ועומד הוא אלא פשיטא במזיד ואי בזריקה כי שב מאי הוי הא עבד לה שירות אלא לאו בשחיטה ורב ששת אמר לך לעולם בשוגג והכי קאמר אם שב מעיקרו דכי עבד בשוגג עבד קרבנו ריח ניחוח ואם לאו אין קרבנו ריח ניחוח השתחוה לעבודת כוכבים רב נחמן אמר קרבנו ריח ניחוח ורב ששת אמר ° אין קרבנו ריח ניחוח השתחוה לעבודת כוכבים רב נחמן אמר קרבנו ריח ניחוח ורב ששת אמר ° אין קרבנו ריח ניחוח וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא בהההיא קאמר רב ששת משום דעבד ליה שירות אבל שחיטה דלא עבד ליה שירות אימא מודה ליה לרב נחמן ואי אשמעינן שחיטה משום דעבד ליה עבודה אבל השתחוה דלא עבד ליה עבודה אימא לא צריכא ואי אשמעינן השתחואה משום דעבד ליה מעשה אבל הודה דדיבורא בעלמא אימא לא צריכא:

ואין צריך לומר דבר אחר [וכו']: מדקאמר אין צריך לומר דבר אחר ° מכלל דבית חוניו לאו עבודת כוכבים הוא תניא כמאן דאמר בית חוניו לאו עבודת כוכבים הוא ° דתניא אותה שנה שמת שמעון הצדיק אמר להן שנה זו הוא מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר להן כל יום הכפורים נזדמן לי זקן אחד לבוש לבנים ונתעטף לבנים ונכנס עמי ויצא עמי שנה זו נזדמן לי זקן אחד לבוש שחורים ונתעטף שחורים ונכנס עמי ולא יצא עמי לאחר הרגל חלה שבעת ימים ומת ונמנעו אחיו הכהנים מלברך בשם בשעת פטירתו אמר להם חוניו בני ישמש תחתי נתקנא בו שמעי אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים ומחצה אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה הלבישו באונקלי וחגרו בצילצול והעמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה נודר וקיים לאהובתו אותו היום שאשתמש בכהונה גדולה באונקלי שליבי ואחגור בצילצול שליבי בקשו אחיו הכהנים להרגו רץ מפניהם ורצו אחריו כל הרואה אותו אומר זה הוא זה הוא הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו ° לשם שמים שנאמר ° (והיה) ביום ההוא יהיה מזבח לה' בתוך ארץ מצרים ומצבה אצל גבולה לה' וכששמעו חכמים בדבר אמרו ומה זה שברח ממנה כך המבקש ליחד לה על אחת כמה וכמה: תניא אמר ר' יהושע בן פרחיה ° בתחלה כל האומר ° עלה לה אני כופתו ונותנו לפני הארי עתה כל האומר לי ליחד ממנה אני ממיל עליו קומקום של חמין שהרי שאול ברח ממנה וכשעלה בקש להרוג את דוד אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לאביי ר' מאיר האי קרא דרבי יהודה מאי עביד ליה לכדתניא לאחר מפלתו של סנחריב יצא חזקיה ומצא בני מלכים שהיו יושבין בקרונות של זהב הדירן שלא לעבוד עבודת כוכבים שנאמר ° ביום ההוא יהיו חמש ערים בארץ מצרים מדברות שפת כנען ונשבעות

עין משפט נר מצוה

מד א ב מיי' פ"ע מהל' מאכ"א הלכה יג:

תוספות אור השלם

א) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חָמֵשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדַבְּרוֹת שְׂפַת כְּנַעַן וְנִשְׁבָּעוֹת לַיְיָ צְבָאוֹת עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאֶחָת: [ישעיה יט, יח]

שיטה מקובצת

גמ' ואין צריך לומר לדבר אחר מדקאמר אין צריך לומר לדבר אחר: שם כל יה"כ היה מזדמן לי זקן א' לבוש לבנים ומעוטף לבנים: שם וריצא עמי שנה זו נזדמן לי: שם לבוש שחורים ומעוטף: שם ראו מה נדר זה לאהובתו וקיים אותו היום שאשמש בכהונה גדולה: שם ורצה אחריו והלך: שם אותו היום שישמש בכהונה גדולה: שם כל האומר עלה אני כופתו: שם עתה כל האומר לירד ממנה: שם שהרי שאול ברח ממנה וכשעלה בקש להרוג את דוד כל זה נמחק: שם בריה דרב חסדא לרב אשי ר"מ כו': רש"י ד"ה ונכנס כו' ולפנים הס"ד ומה"ד תמצנו אחיו הכהנים מלברך את העם בשם המפורש שלא היו יודעין לאומרו בקדושה ובטהרה א"ל וכו' כן מצאתי בירושל' כ"י אחד: ד"ה בא ואלמדך דחוניו היה חכם: ד"ה שברח כו' שלא רצה לקבלה כך חזר ונתקנא הס"ד ומה"ד בתחלה כל האומר: ד"ה מדברות כו' וסיפיה דקרא ונשבעות לה' צבאות הס"ד: תד"ה בתחלה כו' כל האומר עולה מנחה:

מסורת הש"ס

ס) [מגילה י.], ג) יומא לט: [תוספ' דסוטה פי"ג], ג) עולה נ"ש ל"ק, ד) [מנחת ד"ר פ"ג], ה) ל' עלה ל"ק, ו) ל"ק, ז) הרי עלי ל"ק, ח) ל"ק, ט) מדר הפ' ליכנס כו' ל"ק, י) ע' רש"ק ופ"ק, כ) [תוס' יומא מיומנ'], ל) ל"ק, מ) [וסכי מפורש בהדיא בסוטה ד"ר"ע פ"י ע"ש].

הגהות הב"ח

(ס) גמ' גמרא לומר מיום שאשתמש בכהונה: (ב) רש"י ד"ה כל האומר. נ"ב רפינו קונטרוס ממק גירסת זו נגמ' ועיין במוקפות:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה נזדמן בר' בירושל'מי. יומא פ"ח כ"ב מנופו: ד"ה והעלה בו' לעבודים הנזדמנים נזדרים ונדבות. ע' זבחים מה ע"ש ומס קנו פ"ב מוס' ד"ה מעור:

רבינו גרשום

במאי עביד לעבודת כוכבים אילימא דעבד בשוגג. מאי ושב דקאמר כי לא עבד במזיד שב ועומד הוא שלבו היה לעולם לשמים: אלא מדאמר ושב פשיטא דבמזיד עבד: אלא לאו בשחיטה. דשחט במזיד ושב קרבנו ריח ניחוח וכרב נחמן: ורב ששת אמר לעולם בשחיטה ובשוגג והאי ושב דקאמר הכי קאמר אם שב מעיקרא הוא. דבשוגג עבד קרבנו ריח ניחוח: והודה לעבודת כוכבים. דקבלו עליו לאלוה: הך קמייתא. דשגג בזריקה: דעבד ליה עבודה. דבכלל עבודה חשבינן לה. וכולהו נקיט אליבא דרב ששת: מלברך בשם שלא בכנוי לפי שחיו יראים להזכיר השם כתיקונו שלא היו בוטחין בעצמן: חוזר בני ישמש תחתי בכהונה גדולה. דניחא ליה ביה משמעי: אמר לו שמעי לחוניו: אונקלי. מלבוש של אשה: צלצול. אזוב: לאהובתו. לאשתו: מה זה שלא ירד לה. שמעי שלא ירד לגדולה דמעולם לא היה כ"ג כך בא לתקלה זו דבנה חוניו עבודת כוכבים על ידו לפי שנתקנא שמעי בגדולה: חיורד לה. מי שיורד לגדולה עאכו"כ דלאחר שעלה אין מורידין אותו שלא יבא לידי תקלה: לא קבל עליו חוניו להיות כ"ג. ואע"ג שרצה חוניו שיהא אחיו הגדול כ"ג נתקנא בו: א"ל לשמעי. דחוניו היה חכם יותר משמעי: בקשו להרגו שזילזל בכהונה: כל המאורע. שאחיו לימדו כן: כל הרואה אותו. כל מי שהיה פוגע בחוניו כשהיה בורח מראה באצבעו לאותן שהיו רצין אחריו ואומר עליו זהו: יהיה מזבח לה'. דהכי מזבח שבנה חוניו לש"ש: ומה זה שברח ממנה. דברח מן הגדולה שהרי לא רצה לקבל עליו הכהונה גדולה לפי שהיה אחיו גדול הימנו: כך. דבא לפורענות כל כך דנתקנא בו לאחר שרצה שיהא כ"ג עאכו"ו דאין מורידין אותו לאחר שעלה שלא יבא כמו כן לידי תקלה: הכי גרסינן בתחי' כל האומר עלי עולה מנחה. וכל המתנדב מתחילה להביא או עולה או מנחה אני מטיל עליו קומקומו של חמין. כלומר הייתי רץ אותו ברותחין דאסור ליחזר לכתחלה כדי שלא יבא לידי תקלה דשמא יקריבנו בבית חוניו ויהא עגום כדת אלא בשותיקה יביא קרבנותיו ולא יהא נדרך לכתחילה קודם שיקריבם. הוא הדין נמי לשאר קרבנות. לישנא אחרינא בתחי' כל האומר לי עלה בה אני כופתו לפני ארי. דר' יהושע בן פרחיה הוה נשיא והי"ק דקדים שעליתי לגדולה מי שהיה אומר לי עלה בה הוה נשיא הייתי כופתו לפני ארי עכשיו שעליתי כל האומר לירד ממנה אני מטיל עליו קומקום של חמין כלומר שהייתי מאבדו בידים: ר"מ דאמר דבית חוניו הוה לשום עבודת כוכבים האי קרא דר' יהודה מאי עביד לה דמשמע דלש"ש בנה מזבח לה': ומצא בני מלכים. חמשה בני מלכים מצא בתוך החזיל. הדירן דהשבינן שלא יעבדו עבודת כוכבים והמיהן חיים ואותן ה' מלכים בנו אותו מזבח לש"ש: יהיו חמש ערים [בארץ מצרים] דאותן ה' מלכים ומלכות מצרים הן:

נמצעים כמקום ס' לגאולת: (ו) דעת זכריס מיוסדת עליהס יותר מכל נקבות: מי מכל מין להס עול מלכות כמלך גליות שכמל מרגלות: מבירין את ישראל. ככתוב הלמטן מכירין ומין מכירין שולס: ואת אבידם שבשמים. (ז) שממלים שהקדוס ברוך הוא ומין ממלים בעמדת טוכסיס: שימי את. ממיה למה הוא שימי מכס גדול ומקבה לי דבר זה ויס מומרים רב לא היה זוקף עימו ° אלא מיבמן כל שעה משום לימעות: זה השומר תורה בשהדרה. עליו הוא שומר לשמי ומשמה טהורה: לעתיד לבוא זאת על ישראל. מקרא הוא בדברי הימים (ב ס' ג) בשלמים ומקרבנות משמעי לעתיד לבא הס עומדים והיכי למי משמה כמי בשמים ומיכאל עומד ומקטיר עליו: מאי דכתיב זאת התורה. ° ולא כמיב אדם כי אס זאת התורה. ° ולא כמיב זה מוקה: עולה ומנחה מיבשי ליה. לליטוי משמע ואס המוריה היא עולה ומנחה כו': אין צריך לא שלה זכו'. להכי משמע ואס המוריה לעולה כלומר ממקום שהעולה למשה בשמל המנחה כגון לכס בשמלכם כלומר בתורת חמאת. כגון שלר קדשים דמיירי בהלטות עמלה: שנת השובר. עבודת קרבנות ומיבלו למזבח מפוקה שמעו שהוא יפן ולא ירא: אם מעם ואם הרבה יאבל. מתן שלרי: ברבות המוכה. קרבנות: רבו אוכליה. בשמים: ומה בשרון לבעליו. להקדוש ברוך הוא כי אס לשות עימו זאת ממכתן לעוכה: לבעל הדין. לגומרים רשויות הרבה הן והשבר מוכיח שזה שמעו כך ליוס להקריב לו ממנה [הס] שמעו כך ליוס להקריב לו פרים וזה מילים לך נמנר בכולס רים ימוח לה': אחד המרבה. להיפ קרבנות: כדי שתאמר אנשה רצונו. להקריב לו קרבן ויעשה לשוני (ג) לפי שהוא לריך לכך ומשמעו: לא לרצוני אתם זובחים. כלומר לפ ° להגאותי שימי רוצה להטרים מחכם לעשות על כרחכם: לרצונכם. לעוך עשמכם לקיים מלוותי שתהא כפרה לכס בך: לרצונכם זובחו. שמה כוונתכם לשמוע פרט למתעסק בסכין למעוך בשר ממר ושמע מהמת קדשים שפסולו: מנין למתעסק. מכר ממר ושמע מהמת קדשים שהוא פסול: זו בידינו הוא. למעוט לסיון דעתו: לרצונכם תזבחהו. שנס עליו הכתוב לעכ:

הדרן עלך הרי עלי עשרון

וסליקא לה מסכת מנחות

הלומד

תורה בסדרה נושא אשה ואחר כך לומד תורה. בפרק קמא דקידושין (דף מט:) מיתא למטן דממר מיפכח ומחריגן לה פליגי הא לן והא להו:

ומיכאל

שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן. מדרשות תלוקין יש מי שלומר נשמותיהן של לדיקים ° ויש מי שלומר כשהיס של ס"ם והייט דלמרינן בשמועה שמחה מקבל פרעון ושמי יומרין ° ישראל. לה מלמי יומר:

הדרן עלך הרי עלי עשרון

וסליקא לה מסכת מנחות

גמ' ומאי משמע דציר ההדס לישנא: שם הזכיאי בני מרחוק ובנותי מקצה הארץ הביאי בני מרחוק אמר: שם אמר רב חסדא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה: שם דכיון ליה אלהא ראלהי ובכל מקום מוקמי מגוש לשמי ומגוש לשמי: שם זה מזבח בנני וכו' ג"ב ג"א בקצת ספרים (יד) מיכאל השר הגדול עומד ומקריב קרבן על מזבח שהוא בנני למעלה: שם כל העוסק בתורה כאילו בנה מזבח והקריב עליו עולה ומנחה וכו': שם האי לעולה ולמנחה עולה ומנחה מיבעי ליה: שם ובלבד שיכוין לבו לשמים ג"ב ג"א בכל הספרי יד שבירי שיכוין אדם את רעהו לשמים: שם ומה כשורון לבעליה כי אם ראות עיניו: שם ובלבד שיכוין דעתו לשמים: שם לא אמרתי לכם זבוחו: שם לרצונכם זבוחו זבוחו לדעתכם זבוחו: רש"י מכירין כו' הוראתן ואין מכבידין עלם: ד"ה ואת כו' שמאמינים בהקב"ה ואין עובדין עבודת כוכבים: ד"ה שימי את בחמיה ת"כ בבחוקת דף טב ע"ב ונדה דף כד ע"א: ד"ה לעולם כו' בדברי הימים בשלמה ובקרבנות: ד"ה מאי כו' ולא כתיב זאת התורה: ד"ה אין צריך לא לעולה: בא"ד כגון שנאמרים בהקב"ה ואין לוחם לכם בשבילכם: ד"ה לרצונכם כו' לקיים מצותי שתהא כפרה לכם

(בחג) [בכך] הס"ד: סליק פרקא וסליקא מס' מנחות בעזרת אל אלהי הרחמות

בכל הגמרות כ"י שבידי מסדר פרק ד' ישמעאל אחר פרק שתי מדות וכן בפי' המשניות להרמב"ם ז"ל וסימן פרקי המסכתא: כל דקמיך: מקמיך: בהלכתא: דכל מנחתא: איליך זהודתא: וכל קרבנא: תודתין: ר' ישמעאל אומר: תודתין: מנחתא: הורי עלי:

ונשבעות לה' צבאות הלבו לאלכסנדריא של מצרים ובנו מובח והעלו עליו לשם שמים שנאמר [א] ביום ההוא יהיה מזבח לה' בתוך ארץ מצרים [ב] עיר ההרס יאמר לאחת מאי עיר ההרס יאמר לאחת כדמתרתם רב יוסף קרתא דבית שמש דעתיד למיחרב איתאמר דהיא חדא מנהון וממאי דעיר ההרס לישנא דשימשא היא דכתיב [ג] האומר לחרס ולא יהרס [ד] הביאי בני מרחוק ובנותי מקצה הארץ הביאי בני מרחוק אמר רב הונא אלו גליות של בבל שדעתן מיושבת עליהן בבנים ובנותי מקצה הארץ אלו גליות של שאר ארצות שאין דעתן מיושבת עליהן כבנות אמר רבי אבא בר רב יצחק אמר רב חמדא ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב מצות ועד קרטיגני מכירין את ישראל ואת אביהם שבשמים ומצור כלפי מערב ומקרטיגני כלפי מזרח אין מכירין את ישראל ולא את אביהן שבשמים איתיביה רב שימי בר חייא לרב [ה] ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה אמר ליה [ו] שימי את דקרו ליה אלהא [ז] דאלהא בכל מקום מוקטר מוגש לשמי בכל מקום סלקא דעתך אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום מעלה אני עליהן כאילו מקטירין ומגישין לשמי ומנחה טהורה זה [ח] הלומד תורה בטהרה נושא אשה ואחר כך לומד תורה [ט] שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות מאי בלילות א"ר יוחנן אלו ת"ח העוסקים בתורה בלילה מעלה עליהן הבתוב כאילו עסוקים בעבודה [י] לעולם זאת על ישראל א"ר נידל אמר רב זה מזבח [יא] בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקבב עליו קרבן ורבי יוחנן אמר אלו תלמידי חכמים העסוקין בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה מקדש בימיהם אמר ריש לקיש מאי דכתיב [יב] זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם אמר רבא האי לעולה למנחה עולה ומנחה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה (ולא חטאת) ולא מנחה [יג] ולא אשם אמר רבי יצחק מאי דכתיב [יד] זאת תורת החטאת [טו] וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם: **מתני'** [טז] נאמר בעולת בהמה [יז] אשה ריח ניחוח ובעולת עוף [יח] אשה ריח ניחוח ובמנחה [יט] אשה ריח ניחוח לומר לך [כ] אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים: **גמ'** אמר ר' זירא מאי קראה [כא] מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל רב אדא בר אהבה אמר מהכא [כב] ברבות התבואה רבו אוכליה ומה בשרון לבעליו: תניא אמר רבי שמעון בן עזאי בוא וראה מה כתיב בפרשת קרבנות שלא נאמר בהן לא אל ולא אלהים אלא ה' שלא ליתן פתחון פה לבעל דין לחלוק ונאמר בשור הגס [כג] אשה ריח ניחוח ובעוף הדק [כד] אשה ריח ניחוח ובמנחה [כה] אשה ריח ניחוח לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לשמים ושמא תאמר לאכילה הוא צריך ת"ל [כו] אם ארעב לא אומר לך כי לי חבל ומלואה ונאמר [כז] כי לי כל חיתו יער בהמות בהררי אלף ידעתי כל עוף הרים וזיז שדי עמדי [כח] האוכל בשר אבירים ודם עתודים אשתה לא אמרתי אלימם זבחו כדי שתאמר אעשה רצונו ויעשה רצוני לא לרצוני אתם זובחים אלא לרצונכם אתם זובחים שנאמר [כט] לרצונכם תזבחהו דבר אחר לרצונכם תזבחהו לדעתכם זבחו לדעתכם זבחו זבחו לדעתכם זבחו [ל] ושחט את בן הבקר שתהא שחיטה לשם בן בקר אמר לו זו בידינו הוא לעכב מנין [לא] ת"ל לרצונכם תזבחהו לדעתכם זבחו:

הדרן עלך הרי עלי עשרון וסליקא לה מסכת מנחות

א) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה חָמֵשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדַבְּרוֹת שְׂפַת כְּנַעַן וְנִשְׁבָּעוֹת לַיְיָ צְבָאוֹת עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאַחַת: (ישעיה ל, יח)

ב) הָאֹמֵר לֶחָרֶס וְלֹא תֵחָרֵב וְלָעֵר וּבְעֵר כּוֹבְכֵם יֵחָלֹם: (איוב ח, ב)

ג) כִּי מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וְעַד מְבוֹאוֹ גָּדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם וּבְכָל מָקוֹם מֻקְטָר מֻגָּשׁ לְשְׁמִי וּמִנְחָה טְהוֹרָה כִּי גָדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם אָמַר יְיָ צְבָאוֹת: (מלאכי א, יא)

ד) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרֲכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ הָעֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת: (תהילים קלה, א)

ה) הִנֵּה אֲנִי בוֹנֶה בֵּית לְשֵׁם יְיָ אֱלֹהָי לְהַקְדִּישׁ לוֹ לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת סַמִּים וְמַעֲרֶכֶת תָּמִיד וְעֹלוֹת לַבְּקָר וְלָעֶרֶב לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחָדָשִׁים וְלְמוֹעֲדֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם זֹאת עַל יִשְׂרָאֵל: (דברי הימים ב ב, ג)

ו) וְאֵת הַתּוֹרָה לְעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וְלִזְבַח הַשְּׁלָמִים: (ויקרא ז, לז)

ז) כֹּה דִבֶּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְיָ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא: (ויקרא ו, יח)

ח) זֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא: (ויקרא ז, א)

ט) וְקִרְבוּ הַבָּנִים אֶת הַכֹּל הַמַּעֲרָכָה עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ: (ויקרא א, ט)

י) יְשַׁפֵּשׁ אֹתוֹ בִּכְנָפָיו לֹא יְבַדֵּל וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתוֹ הַמִּזְבֵּחָה עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ: (ויקרא א, יז)

יא) וְהֵבִיאוּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתּוֹ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ: (ויקרא ב, ב)

יב) מְתוּקָה שְׁנַת הָעֹבֵד אִם מְעַט וְאִם הַרְבֶּה יֹאכֵל וְהַשָּׂבְעַ לָעָשִׁיר אֵינֶנּוּ מַנִּיחַ לוֹ לִישָׁן: (קהלת ה, יא)

יג) בִּרְכוֹת הַשְּׁבוּעָה רִבּוּ אוֹכְלֶיהָ וּמָה כְּשׁוֹרוֹן לְבַעֲלֶיהָ כִּי אִם רְאוֹת עֵינָיו: (שמות יח, יח)

יד) אִם אָמַר לְךָ כִּי לִי הַבֶּל וּמְלֹאָהּ: (תהלים כד, א)

טו) כִּי לִי כָל חַיְתוֹ יַעַר בְּהֵמוֹת בְּהָרֵרֵי אֶלֶף: יָדַעְתִּי כָּל עוֹף הָרִים וְזִיז שָׂדַי עִמָּדִי: (תהלים נ, יא)

טז) הָאֹכַל בְּשַׂר אַבִּירִים וְדַם עַתּוּדִים אֶשְׁתֶּה: (תהלים נ, יג)

יז) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ויקרא א, ה)

יח) וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ: (ויקרא ב, ט)

יט) וְכִי תַקְרִיב מִנְחָה מְאֻפֶּה תַּנּוּר סֹלֶת חַלֹּת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן: (ויקרא ב, ד)

כ) וְכָל מִנְחַת מַאֲפֶה תַּנּוּר וְכָל מִנְחָה נַעֲשָׂה בַמַּחֲבַת וְעַל רְפִיפֹת לְלוּלָה תִּהְיֶה מִנְחָתֶךָ: (ויקרא ז, ט)

כא) [מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל] ר' זירא מאי קראה: (קהלת ה, יא)

כב) בִּרְכוֹת הַשְּׁבוּעָה רִבּוּ אוֹכְלֶיהָ וּמָה כְּשׁוֹרוֹן לְבַעֲלֶיהָ כִּי אִם רְאוֹת עֵינָיו: (שמות יח, יח)

כג) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ויקרא א, ה)

כד) וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיְיָ: (ויקרא ב, ט)

כה) וְכִי תַקְרִיב מִנְחָה מְאֻפֶּה תַּנּוּר סֹלֶת חַלֹּת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן: (ויקרא ב, ד)

כו) אִם אֶרְעַב לֹא אֹמַר לָךְ כִּי לִי תֵבֵל וּמְלֹאָהּ: (תהלים נ, יב)

כז) כִּי לִי כָל חַיְתוֹ יַעַר בְּהֵמוֹת בְּהָרֵרֵי אֶלֶף: יָדַעְתִּי כָּל עוֹף הָרִים וְזִיז שָׂדַי עִמָּדִי: (תהלים נ, יא)

כח) הָאֹכַל בְּשַׂר אַבִּירִים וְדַם עַתּוּדִים אֶשְׁתֶּה: (תהלים נ, יג)

כט) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ויקרא א, ה)

ל) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ויקרא א, ה)

לא) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ויקרא א, ה)

בגרים. אלמא דכל אומות יש להן יראת שמים: א"ל רב לרב שימי. שימי את. אהה הוא זה שימי. לפי שלא היה ידוע משום הוא ביה ברב מילי דחסידות שלא היה מבזה עיניו מן הארץ ולפניו היה מביט מרוב עגבה חי אחת היתה מדותיו. ודעו לנהוג במדה זו רב יוסף ורב ששת שלמידיו ונעשו מגי נהרדעי. דקרו ליה אלהא דאלהא. היינו גדול שפי בגרים אבל אין יראתן אותו: א"ר נחום האי מנחה שהזהרה זה הלומד תורה בטהרה בלא הרהור: ס) דאזהר שעוסקין בבית ה' בלילות הוו בעוברי עבירה: מזבח בנוי. הכי קאמר לעולם לא תיפסוק זאת מישראל שלא יהא מזבח בנוי או למעלה או למטה: כאילו הקריב עולה כו': א"ב הכי איבעי ליה למכתב זאת התורה עולה ומנחה חטאת ואשם. דמשמע דדמי כאילו הקריב עולה ומנחה כו': לא צריך. הייט ל' דלעולה דחזרינן מכפרת עליו: מאי דכתיב זאת תורת החטאת תורי כתיב ואמר זאת התורה לעולה ומנחה ולאשם וכתיב בחורת חטאת בסדר עבודת חטאת: מאי קראה דאחד המרבה כו'. מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל. כלומר בשכר העבודה שעובד עבודה הממיק שנתו עליו אם מעט ואם הרבה בין עבודה גדולה בין עבודה קטנה שכרו שוה: ברבות התבואה רבו אוכליה מה בשורון לבעליה זהו הקב"ה שהוא חושב המרובה יותר מן המועט שאין נהנה לא מזה ולא מזה כדכתיב אם אוכל לא אומר לך. וחשוב לפניו הממעיט במרובה ובלבד שיכוין לבו לשמים. וא"ת הרי כתוב אשה ריח ניחוח לה' הכל מפורש ליה [כובחים ד' כו ע"ב] לשום אישים לשום ריח לשום ניחוח לכתוב מי שאמר היה העולם: בכל הקרבנות לא נאמר בהן ריח ניחוח לאל ולא לאלהים אלא לה'. שלא ליתן פתחון פה לבעל דין למינין לחלוק מדכתיב בהו בחד קרא לה' ובאידך לאלהים ש"מ ב' רשויות. אלא הכל לה': לא אמרתי לכם זבוחו כדי שתאמר אעשה רצונו של מקום ויעשה רצוני כדי שיהא יעשה רצוני. שלא לרצוני אתם זובחים אלא להנאתכם כדי שתתכפרו בהם: לרצונכם זבוחו וקא מפרש האי לרצונכם זבוחו היינו לדעתכם זבוחו לאפוקי מתעסק: מנין למתעסק בקדשים. כגון שנתעסק להחזיר את החלוש ואחוך מחובר אף האי כשהצה להחזיר דבר אחר ושחט הזבח מנין שהוא פסול: בידינו הוא. דדהי מצוה היא: לרצונכם מפורש לרצונכם היינו לדעתכם:

סליק פרקא וסליקא מסכת מנחות

חשק שלמה על רבינו גרשום

ג) [ועיל סט. ע"ש ס"ש מהלי מה כג. ופ"ש מ"ש כתובות מג: ופ"ש ב"ב ד"ה] [ממ"ש מהלכות הכ"מ ולכאן ע ד"ה ס"ב].

ד) [יומא עג: קדושין כט:]. 7) [מנחות יג:].

ה) [ולא חמאת כ"ל וכ"ה מלקוטן].

ו) [מנחות דף מז. כמיב אך מוקה: עולה ומנחה מיבעי ליה. לליטוי משמע ואס המוריה היא עולה ומנחה כגון לכס בשמלכם כלומר ממקום שהעולה למנחה כמעל המנחה כגון לכס בשמלכם כלומר בתורת חמאת. כגון שלר קדשים דמיירי בהלטות עמלה: שנת השובר. עבודת קרבנות ומיבלו למזבח מפוקה שמעו שהוא יפן ולא ירא: אם מעט ואם הרבה יאבל. מתן שלרי: ברבות המוכה. קרבנות: רבו אוכליה. בשמים: ומה בשרון לבעליו. להקדוש ברוך הוא כי אס לשות עימו זאת ממכתן לעוכה: לבעל הדין. לגומרים רשויות הרבה הן והשבר מוכיח שזה שמעו כך ליוס להקריב לו ממנה [הס] שמעו כך ליוס להקריב לו פרים וזה מילים לך נמנר בכולס רים ימוח לה': אחד המרבה. להיפ קרבנות: כדי שתאמר אעשה רצונו. להקריב לו קרבן ויעשה לשוני (ג) לפי שהוא לריך לכך ומשמעו: לא לרצוני אתם זובחים. כלומר לפ להגאותי שימי רוצה להטרים מחכם לעשות על כרחכם: לרצונכם. לעוך עשמכם לקיים מלוותי שתהא כפרה לכס בך: לרצונכם זבוחו. שמה כוונתכם לשמוע פרט למתעסק בסכין למעוך בשר ממר ושמע מהמת קדשים שפסולו: מנין למתעסק. מכר ממר ושמע מהמת קדשים שהוא פסול: זו בידינו הוא. למעוט לסיון דעתו: לרצונכם תזבחהו. שנס עליו בהכמוב לעכ:

הדרן עלך הרי עלי עשרון

וסליקא לה מסכת מנחות

ז) [ע"ל מ"ש ס"ש מהלי מ"ת הלכה ה טור ע"ע ר"ל סימן רמו סעיף ב: ומ"ש מהלכות הכ"מ שם].

ח) [ע"ל מ"ש ס"ש מהלי פסולי"מ הלכה ג: ומ"ש מהלכות הכ"מ שם].

ט) [ע"ל מ"ש ס"ש מהלי מ"ת הלכה ה טור ע"ע ר"ל סימן רמו סעיף ב: ומ"ש מהלכות הכ"מ שם].